

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift til kristelig Oplysnings og Ophbyggelses Fremme.

Udgivet af

Ansgarius-Foreningen.

Redigeret af

ANDR. JOHANSEN,
Præst ved St. Ansgars Kirke.

---

49. Aargang.

KØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer A. Millech.

Wm V. Mohus Bogtrykkeri.

1901.

Register

til

Nordisk Ugeblad

for 1901.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger o. desl.

	Side
Ved Aarhundredskiftet.....	1
O Adonai!.....	6
Petangs Belejring i Peking.....	11
Offentlig Protest.....	17
Et Tilbageblik (F. R.).....	18
«Kongregationerne» i Frankrig.....	27
Paven og Kongregationerne.....	34
De kristelige Familiers Førelng.....	49
O Davids Nøgle!.....	54
Bozen m. m. (J. F.).....	67
Vantro og Tro (sr.).....	71
O Morgenstjerne!.....	73, 82
Hellig Olav (H. G.).....	92
Et Missionsresultat (H. G.).....	94
Paveligt Breve om Jubilæet.....	97
Biskoppelige Forordninger om Jubilæet.....	101
Fastemandat.....	110
Hærgede Kirker (H. G.).....	121
Læge Tanker om Kirker af Sten (J. F.).....	126, 140, 162, 171
Dissenterlagen i Svenska riksdagen.....	130
Norrebro Sognd (A. Neuvel).....	137

	Side
Missionærer og Civilisation (F. R.)	144
Nørrebrogade Nr. 27.....	155
Absalonsfesten	169
Kirkens Tilstand i de danske Stater i gamle Dage. (Efter F. L. Mourier	174, 255, 274, 315
For de Syge	180
Ærkebiskop Absalon (Foredrag af L. Günther)	186
Literatur: Joh. Jørgensens »Eva« (A. Breitung)	195
Grundstensnedlæggelse i Ny Kongensgade	202
Et Besøg ved Absalons Grav (M.).....	206
Hvad synger Raadhusklokkerne? (C. Bw.).....	209
Mariahjemmet (L. St.-Ch.)	218
Bagateller (J. F.)	222
Absalonsfesten	236, 249
»Religionsfrihed«	243
»Den hedenske Etik beskæmmer den jesuitiske« (r.).....	259
For de Smaa. (Med St. Elisabeths Billede)	265
Afladen (sr.).....	269, 289, 306
Bønner efter den h. Faders Mening	276
St. Mariæ Sogn	277
Paramentforeningen.....	281
D. O. M. (J. F.)	297
»Evangelisk Trosfrihed«. Kgl. Forordning af 19. Sept. 1766....	301
Pavens Formue (Dr. Kiefer).....	319
Endnu en Gang om D. O. M.	321
Vikariatsmeddelelse: Kollektur.....	326
Om Jubilæet (sr.).....	330, 362
»Yderst mod Norden« (J. F.).....	333
Statstilskudet til kristelig Forening for unge Mænd	337
Diaspora: I. Helsingør (H. G.)	338, 350
Literatur: P. P. Omvendelse efter Døden (P. M.)	348
En Betragtning. Joh. Jørgensens »En Apostel« og »Eva« (A. B.).	352
Allehaande Visdom	375
En Smule Archæologi fra Rom	377
Diaspora: II. Bornholm (H. G.)	382, 398
En katolsk Mand	393
En Levning fra Graabrødreklostret i Køge.....	403
O Folkenes Konge!	410
Kirken og den liberale Katholicisme (Engelsk Hyrdebrev)...	416, 430, 457, 473, 490
St. Knuds Fest i Odense	423
Hellig Knuds Skrinlæggelse (—r.)	425
Øjnene, der se (J. F.).....	429

	Side
Biskoppelig Meddelelse om St. Knuds Skrinlæggelse.....	437
O Gud med os!	441
Paven og »Kulturkampen« i Frankrig.....	450
St. Knuds Fest i Odense (K.).....	464
Literatur: P. P. »De afgørende Spørgsmaal« (—r.).....	468
Fra Missionsmarken	482
Valgene i Holland.....	485
De højere Stænders Pligter paa Charitas-Omraadet.....	499
Biskoppens Besøg paa Island	505
»Laura«s Midsommerrejse	508
Frimureriet og Ordenernes Forfølgelse.....	510
Tycho Brahes Gravsted (E. Warming).....	513
Den danske Kirke omkring Aar 1400 (John Johnsen) 521, 544, 557, 580, 594, 606,	617
Den h. Thais af Ægypten.....	529
Indvielsen af St. Josephs Hospital	537
De hh. Engle.....	553
Diaspora: III. Holmegaard (H. G.).....	561, 575
1100 Aars Mindet om den h. Aungars Fødsel	569
Den Vattersottige	585
Det sørgmodige Hjærte..... 601, 622, 639, 655,	671
Den sidste Munk i Corvey	611
Rosenkransen i Oktobermaaned	633
Dr. Krogh-Tonning (Med Billede) Af Niels Hansen 636, 652, 665,	689
Literatur: P. P. Paa Skællet mellem Tid og Evighed (—r.).....	658
Vor nye Klosterkirke (St. Josefs Kirke).....	673
Pave Leo XIII.s Skrivelse til Ordensgeneralerne	681
En af de mange Veje.....	693
Brev fra Biskop Favier om Kinas Fremtid.....	697
Et Blad af Kirkens Historie i Sverige	706, 717, 738, 755, 761
Pastor Cl. Storps Bortrejse	714
Literatur: Joh. Jørgensens »Bogen om Rom«. (P. B.) Med Billede	729
En jesuiterfjendsk Opdigtelse: Monita secreta (P. B.).....	745
Memento mori! (X)	764
Endnu et Par Ord om »Monita secreta« (L. Bergmann).....	770
Til Ugebladets Læsere	777
Lille Jeannots Brev	779, 790
Pastor Storps Indsættelse i Ahaus	785
Julehilsen 1901 (Literaturanmeldelse)	790
En Midnatsmesse for 1600 Aar siden	790, 811, 817
Modsigelsens Tegn — Sejrens Tegn. (Af Dr. Krogh-Tonning)...	801
† Pastor Aug. Brinkmann	806
<i>Lille Helgenlegende</i> i Nr. Nr. 49, 50, 51 og 52.	

VI

II. Digte.

	Side
(J. F.) Altrets Hemmelighed	5
— Morgen.....	44
— Aften.....	53
— Menneskets Lovsang.....	65
— Digt	113
— Havet	153
— Døden.....	181
— Langfredag.....	211
— Paaske.....	226
— Absalonsfesten	251
— Ad regias agni dapes.....	261
— Lykken	308
— Veni sancte Spiritus!	313
— Guds Moder	319
— Veni creator!.....	329
— Lauda Sion.....	345
— Jesu Hjærte	361
— Ave maris stella	409
— Korsets Ophøjelse	593
— Stabat mater	649
— Guds Kærlighed	713
(sr.) Den h. Frants Xavers Yndlingsbøn.....	81
— Jesu Hjærte.....	381
(1012) Den 10. Juli 1901 i St. Knuds Kirke.....	434
(Joh. Jørgensen) Hymne til Absalonsfesten	234
— St. Josefs Hospital	539
Forskellige Sange ved Absalonsfesten	250

III. Fra Vejbyrnet.

119, Franciskanerkomponisten Hartmann. — 135, Pastor Bülow m. m. — 167, Thor Lange m. m. — 230, Protestantismen i Frankrig. — 309, »Katholsk Uvidenhed«. — 373, Kirkens Fremgang i det 19de Aarhundrede. — 374, »De dumme Munke«. — 613, Telefon paa St. Bernhard.

IV. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. 32, 46, 95, 504, 535, 584, 599, 614, 646, 695, 711. — Italien. 118. — Frankrig. 78, 309, 422, 470, 534, 535, 614, 663, 711. — England. 62, 118, 134, 326, 358, 453, 471, 629, 727. — Tyskland. 326, 391, 487, 551, 567, 583, 599, 645, 646, 711, 726. — Østerrig. 533. Schweiz. 821. — Spanien. 183, 503, 629. — Portugal. 516. — Belgien. 95, 390, 567. — Holland. 535, 646. — Rusland. 405, 470, 534. — Amerika. 309, 371. — Australien. 517. — Kina. 406, 471, 519, 599, 697, 822. — Sverige. Stockholm. 323, Haandværkerforeningens Fest. 372, Kirkegaardskapellet indvies. — Malmø. 229, Direktør Schmitz' 50aarige Fødselsdag. — Gefle. 117, P. Muckenhirn idømmes Bøde. — Norge. Kristiania. 390, Præstevielse. — Bergen. 629, Søsterkongregationen af den h. Frants Xaver oprettes. — Danmark. Ordrup. 132, Aftenunderholdning. 214, Passionsbilleder. — Roeskilde. 405, Regelmæssig Gudstjeneste aabnes. Et Grundstykke erhverves. — Maribo. 661, Konfirmation og Kirkekonsekration. — Helsingør. 389, St. Mariæ Kloster. — Odense. 15, »Godthaab» købes. 453, St. Knuds Fest. 515, Søstrenes Sygehus. 628, F. Aschenbrenners Guldbryllup. 758, Kanonisk Visitats. — Svendborg. 758, Visitats. — Ribe. 295, Folkethingsmand Jens Busks Jubilæum. — Kolding. 516, Mission. 533, Pastor Storps Forflyttelse. 614, Gudstjeneste for Polakker. 743, Pastor Storps Indsættelse i Ahaus. 759, P. Helmkes Indsættelse. — Horsens. 150, Cæcilieforening stiftes. 820, Stor Gave til Skoleøjemed. — Silkeborg. 30, Midnatsmessen i Sylvesternatten. — Aarhus. 95, Tribune for Sangerne. 262, Mission. — Randers. 30, Søstrenes Sygehus. 279, Mission. 679, P. Helmkes Forflyttelse. 724, Afskedsprædiken og Fest. 774, P. Osterhammels Indsættelse. — Aalborg. 31, Klokkeindvielse. 166, Kamillianerkliniken aabnes. — Frederiksberg. 15, Elisabethsøstrenes Virksomhed. 116, Unio og Hospitiet. 182, Skoleexamen. 277, Konfirmanter og Førstkommunikanter. 515, Kirkens Restauration. St. Mariæ Hospitiet flyttes til Nørrebro. 551, Jesu Hjærte Maleri. 782, St. Elisabeth-Viuentskonferents. — Sundbyerne. 660, P. Osterhammels Forflyttelse. — København. 14, Indsamling af Fødevarer. Midnatsmessen i Sylvesternatten. 45, Biskoppens Fødselsdag. En Tontineforening foreslaas. Folketælling. 115, St. Knuds Skoles Fest. 148, Sygekassens Generalmøde. 149, 292, Vincentsforeningens Generalmøde. 164, Foredag af A. Breitung i A. C. 182, 213, 229, 293, 370, 660, Unio. 213, Skoleexamen. Indklædning af Ordenssøstre. 227, Frida v. Frisenberg død. Kvindemøder. 247, Enkekejserinde Dagmar, Dronning Alexandra og Hertuginde Thyra besøge St. Josefs Hospital. 248, Prinsesse Marie og Margrethe i St. Ansgar. 279, Konfirmation og Først-

VIII

kommunion. 294, 326, Kollekt i Vikariatet. 322, Elisabethforeningens Basar. 342, St. Josefs Gildes Generalmøde. 357, Konfirmation af Voxne. Mariaforeningens Aarsmøde. 405, Biskoppens Navnedag og Islandsrejse. 452, Biskoppen rejser til Island. Søster Patritias Død. 514, Biskoppen tilbage fra Island. 532, Jubilæets Slutning. 550, Biskoppen rejser til Osnabrück. Haandværksmestrene paa St. Josefs Hospital. 566, Kirkeforstander P. H. Stratbøckers Død. 582, Billedhugger C. Hartmanns Død. 628, Biskoppens Hjemkomst. 645, En Højesteretsdom. 694, Ynglingeforeningen St. Knud. 742, 773, St. Elisabeth-Vincentiskonferents. 773, Julehilsen 1901. 822, En ny Kirkefane. — **Reykjavik**. 821, Kirkens Restauration.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. I.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annonceer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annonceer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 1.

Søndagen den 6. Januar.

1901.

Indhold: Ved Aarhundredskiftet. Alterets Hemmelighed. O Adonai. Petangs Belejring. Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Frederiksberg. Odense. — Bekendtgørelser.

---

ed Aarhundredskiftet.

—o—

Faa Dage ere henrundne, siden vi begyndte et nyt Tidsafsnit. Det gamle Aar og med det et nyt Aarhundrede er atter forsvundet i Evighedens umaadelige Dyb og hører nu kun Mindet og Historien til; en ny Tid er traadt i Stedet, et nyt Aar, et nyt Aarhundrede er begyndt. Mange Hjærter banke det i Møde med glad og haabefuld Fortrøstning, andre med Frygt og Bekymring. Hvilke Tilskikkelser vil det nye Aarhundrede mon bringe os? Vil det bringe os Glæde og Lykke? spørge de Fleste, idet de træde henover dets Tærskel. Men hvem kan vel give et tilfredsstillende Svar? Mørke ere Fremtidens Porte; med et uigennemtrængeligt Slør har det evige Forsyn i sin Visdom indhyllet de kommende Ting, og Mennesket formaar ikke at forandre noget i Guds Raadslutninger; med uforanderlig Bestemthed

fuldbyrdes de. Vi Mennesker kunne ogsaa lægge vore Planer, vi kunne bygge os Luftkasteller og drømme om Lykke; et Vink af Verdens Styrer gaar hen over de menneskelige Foretagender; hvad han velsigner det lykkes og vinder Fremgang, alt det øvrige gaar til Grunde og forsvinder. Nogle vil det nye Aarhundrede bringe Lykke, Glæde og Velsignelse; Andre vil det hringe Prøvelser, Genvordigheder og Lidelser. Mangen bitter Taare vil rinde, mangel bitter Smerte vil sønderrive Menneskehjærter i Løbet af det nye Aar, men megen Kummer og Sorg vil ogsaa blive forvandlet til Glæde, mangel Taare vil blive aftørret. Nødraab og Jubelskrig ville lyde skiftevis, Forhaabninger ville gaa i Opfyldelse og bitre Skuffelser ville oprinde for Mennesker og Adskillige ville blive bortkaldte fra denne Jord, for at aflægge Regnskab overfor den evige, retfærdige Dommer for alle Gaver og Naadeskatte, de have modtaget, for hele deres Handel og Vandel. Uvisheden i Henseende til vor tilkommende Skæbne, Menneskets Aftagelse overfor den højere, den evige Magt, overfor det guddommelige Forsyn, som styrer og leder Alt, skal formane os om, at nedlægge med Tillid og Fortrøstning alle vore Ønsker og Forhaabninger, alle vore Sorger og Bekymringer i Guds Faderhaand, og at bønfalde ham om, at han, der er den eneste Uddeler af Naade og Velsignelse, vil velsigne vore Foretagender, for at de maa vinde Fremgang og bære Frugter for Evigheden, Frugter, som aldrig gaa til Grunde og ikke ere underkastede Jordelivets Forandringer og Omskiftelser.

Hvorledes vor Fremtidsskæbne derfor end bliver i det nye Aar, hvad enten der bliver os Glæde eller Sorg til Del, ville vi tage imod det som Guds Tilskikkelser. Vi ville ikke lade os bøje og gøre modløse af Trængsler, men ved taalmodig og ydmyg Hengivelse i Guds Villie søge at forvandle Prøvelserne til Velsignelse for vore Sjæle, og heller ikke af Lykkens Velsignelser lade os henrive til Hovmod og Selvforgudelse, men søge at dele med vore mindre lykkeliggjorte Medmennesker de Lykkens Goder, som blive os

til Del, og derved erhverve os nyt Haab om Velsignelse og Lykke for Tid og Evighed. Med Lethed kommer Enhver over det nye Aars Omskiftelser, naar han ser op til Gud og siger: Det kommer Alt fra Gud; hans helligste Villie ske!

Tillid maa vi derfor have til Gud; under hans Vare-tægt kan der ikke ramme os noget virkelig Ondt. Alt vil tilsidst blive vendt af ham til vort sande Vel, til vor Frelse. Med Troskab maa vi være udholdende i Opfyldelsen af vore Pligter og med Tillid overlade det Øvrige til Guds almægtige, beskyttende Haand, som ordner og styrer Alt.

At alle vore Læsere maa begynde det nye Aar med dette Sindelag, at Alle med fast og urokkelig Tillid maa overlade deres Ønsker og Anliggender til Guds Faderhjærte, det er vort første og inderligste Ønske; da vil det nye Aar uden Tvivl blive et velsignelsesrigt Aar for Alle, selv om ikke alle Forventninger og alle Forhaabninger gaa i Opfyldelse paa den Maade, som vi ønske og haabe eller som vi have bønfuldt Gud om, men som det er godt og gavnligt for vor evige Frelse. Ikke altid er jo det jordiske Gode, det Ønskede og Attraede, gavnligt og heldbringende for os Mennesker; Guldet bliver lutret i Ilden og rensed for Slaggerne, Mennesket ligesaa i Lidelsernes og Genvordighedernes Ildovn; ej heller er altid det, som forekommer os haardt og besværligt og en Ulykke for os, i Virkeligheden et Onde. Den alvise Gud alene ved, hvad der er til Gavn for os, hvad der er godt for os. At alle vore Læsere maa blive delagtige i det, som virkelig er godt og gavnligt for dem, det er vort Ønske ved det nye Aars Begyndelse. Maatte Guds velsignende Haand herske over Alle, maatte hans rigeste Naadeskatte og Gaver blive alle vore Læsere til Del i rigeste Fylde; maatte han skænke Alle, hvad de have Behov, for at opnaa deres Bestemmelse og engang blive delagtige i den evige og uforgængelige Lykke i Himlen. Det er vort Ønske »til det nye Aar og til det nye Aarhundrede.«

Ti gyldne Lovregler tilføje vi endnu for Alle, som ere dragne ind igennem Porten til det nye Aarhundrede:

1. Brug ikke dine Penge, førend du har dem.
2. Opsæt aldrig til i Morgen, hvad du kan gøre i Dag.
3. En Plads for Alt, og Alt paa sin Plads.
4. Kast ikke paa Andre, hvad du selv kan udrette.
5. Døm mildt om Andre og strængt om dig selv.
6. Man angrer aldrig at have spist og drukket for lidt.
7. Køb aldrig unyttige Ting, fordi de ere billige.
8. Gør man Alt til rette Tid, har man ogsaa rigelig Tid til Alt.
9. Hold Maade i Lykkens Dage, vær standhaftig i Ulykkens.
10. Benyt Tiden vel og tænk paa Evigheden.

Et 11te Raad kunne vi endnu tilføje: Vær tro i det nye Aar mod »*Nordisk Ugeblad*» og dets flinke Følgesvend »*Katholiken*»; betal med et glad Hjærte og regelmæssig de 100 Øre, som Bladet koster hvert Kvartal, skaf Annoncer og nye Abonnenter, og frem for alt: læs det (ikke blot den sidste Side) og overvej, hvad du har læst, men lad være med at *kritisere* den stakkels Redaktion, som nu for syttende Gang ønsker Bladets Læsere et lykkeligt Nytaar, idet den med Bevidstheden om sin egen Elen-dighed tager fat paa Bladets 49de Aargang.

En hjærteelig Tak bringer Redaktionen den højærverdige Biskop for hans levende Interesse for Ugebladet, ogsaa alle Bladets Abonnenter, Expeditionen og Kontoret for private Annoncer og Alle, som drage Omsorg for Bladets Udbredelse; en hjærteelig Tak ogsaa til alle vore Medarbejdere i Hovedstaden og i Provinserne, som saa flittigt have indsendt Artikler og Meddelelser i Løbet af det hendirundne Aar. Maatte Interessen for Bladet og Skrivelysten hos dem voxe endnu mere i det nye Aarhundrede! Maalte ogsaa de, hvem Herren har skænket en virkelig poetisk

Aare, ret flittigt bestige deres Pegasus i det nye Aar, saa at den 49de Aargang ikke bliver altfor prosaisk!

Rcdaktionen.

Alterets Hemmelighed.

(Mel.: O esca viatorum.)

For Altertrin jeg knæler,
og Sjælens Øje dvæler
i Skuet af vor Skat ---
den Skat, os Jesus skænkte,
før han sig selv rødsænkte
i Lidelsernes Nat.

Hvert Gry, naar her vi mødes,
i Løndom Jesus fødes,
her er vort Bethlehem;
skønt Engle ej jeg hører,
som mig til Krybben fører,
dog Troen skuer dem.

Vel maa her Naade vælge,
hvor Jesus er vor Fælle,
Husfælle ret og slet.
Sin Guddom han tilslører,
men Hjærtets Suk han hører,
her er vort Nazareth.

Ved Præstens Ord og Handling
fuldbyrdes stor Forvandling
bag Skikkelsernes Lin;
det maa vel han fuldmagte,
som Vandet, de ham bragte,
forvandlede til Vin.

Saa vide, Dagen føres,
det Brød mangfoldiggøres,
som Himlen ej forlod.

Derpaa fem Brød blev Billed,
 da Skarens Sult de stilled
 og der blev Overflod.

Og her for Troens Øjne
 hver Dag vi Korset højne,
 her er vort Golgotha.
 Er Ofret uden Vaade,
 er Strømmen af hans Naade
 ej mindre rig herfra.

Her risler Frelsens Kilde
 for dem, der øse ville,
 som Isaias saa.
 Ham derfor Tak at sige
 vil vi evindelige
 tilfulde aldrig naa.

J. F.

O Adonai.

—o—

Der gives vel ikke noget mere hjælpeløst Væsen end forladte Kvinder, som i Krigstid falde i Hænderne paa raa, brutale og hedenske Soldater. Et værgeløst Barn har flere Vaaben end hine; thi for det strider Uskyldigheden, som omstraaler det og lyser ud af dets Øjne. Men Kvinder og Jomfruer, som ere faldne i Hænderne paa plyndrende og brandskattende Soldater, falder ogsaa til enhver Tid som Ofre for de umenneskeligste Lidenskaber og Mishandlinger. Det skete ikke blot med dem, som faldt i Hænderne paa Hunnerne og Tyrkerne, men ogsaa i Trediveaarskrigen og senere. Ikke engang Klostrene, de Renes eller Bodfærdiges Tilflugtssteder, Fredens indviede Boliger, bleve skaanede. Mod dem have Kirkefjenderne stedse raset, og i en eneste Time blev ofte mishandlet, søndertraadt, med djævelsk Ra-

seri ødelagt, hvad de fromme og stille Søstre havde opbygget i et helt Liv fuldt af Forsagelse og Offer.

Dog gives der Noget, hvor Helligheden og Uskyldigheden er endnu værgeløse og hjælpeløse end selv forladte Kvinder. Det er Alterets allerhelligste Sakramente, hvor Guds Søn, hjælpeløs indesluttet i Skikkelsen af et ringe, lille Stykke Brød, overgiver sig til Menneskers Hænder og derved ogsaa er prisgivet Hyklerin og den med Dødssynd besmittede, hvis denne kommer for at modtage Guds Søns Kød og Blod. — Hvilken Dom maa dog ikke vente dem, som vove at misbruge den frivillige Hjælpeløshed og Armod, det være sig nu Menneskers eller Guds egen! —

Og dog er det ene og alene i Kraft af hint Kød og Blod, som er skjult under Brødets ringe Skikkelse, at alt Godt i Verden er sket, ja ved hvilket Verden opretholdes. Og netop det værgeløse Kvindeskøn er det paa den anden Side, ved hvilket Troen og Sæderne stedse holdes oppe, styrkes og forklares. Saaledes er det Stærkeste og Betydningsfuldste i Verden tillige i en vis Henseende ogsaa det fattigste og værgeløseste. Men der gives Øjeblikke i Verdenshistorien, da Gud selv rivet Ringhedens Slør til Side og viser Spotteren, der driver det forvidt, til hans egen Forførelse, at han har at gøre med Gud Adonai, den almægtige Herre, der vil vise sig stærk i den Svage.

*

*

*

Det var efter Juledagene i 1246, at Kejser Frederik II, Barbarossas vantrevne Søn, laa med sin Hær i Pisa, og om faa Dage vilde han bryde ind i Kirkestaten. Frederik var en af de værste Fyrster, som Gud har ladet sidde paa denne Jords Troner. Hans Had imod Rom, Paven og Kirken, hans aabenbare Vantro, hans Gudsbespottelser imod Kristus og endelig hans bundløse Usædelighed var i lige Grad stor, I Liv og i Tro viste han sig mere som en Tyrk end som en Kristen, og havde ogsaa talrige Tyrkere og endnu flere

Tyrkinder blandt sine Omgivelser. Frederik havde paaført Paven Krig, og allerede vare mange Stæder af Frygt faldne fra og gaaede over til ham. Nu kom Turen til Stæderne Orte, Montefiascone, Corneto, Sutri, Osimo og Foligno. Paa Grund af Kejserens frygtelige Hære og Indbyggernes Fejghed var det sikkert, at alle de omtalte Stæder i Løbet af kort Tid vilde være indtagne.

Vé da de Fangne, og vé frem for alt Kvinderne! Thi det hellige romerske Riges Kejser havde ikke undset sig for at indrullere i sin Hær, med hvilken han bekæmpede Kristi Statholder, Tusinder af vantro *Saracenere!* Men hvorledes disse Tyrkere plejede at behandle de kristelige Kirker og Stiftelser, Klostrene og deres Beboere, saa vel som andre Jomfruer og Kvinder, kan her ikke beskrives.

Nogle Mil fra Foligno ligger et ældgammelt Nonnekloster, helliget St. Damian. Den, som skriver dette, har et Fotografi af det liggende foran sig; og saaledes som det nu ser ud, saa det allerede den Gang ud. Det ligger ved en temmelig stejl Skrænt, trindt om indesluttet af en Mur af middelmæssig Højde. Et Par Kanonkugler vilde nu til Dags være tilstrækkelige for at bringe det til Fald. Rundt omkring det staa Trær. Vejen fører lige op til Porten: en Trædør, over hvilken der findes et lille Halvtag. Igennem den aabne Dør ser man de simple Buer af en lille Korsgang. Over Muren titte to brede Gavle med fladt Tag og et lille kaminagtigt Taarn frem. Den forreste Gavl har i sin raa Rejsning oventil en eneste Aabning uden Vinduer; længere nede, lige over Porten, er en anden Aabning, og over den et lille beskyttende Tag. Hellig Stilhed omgiver dette ensomme Kloster, i hvilket Nonner af den hl. Franciscus anden Orden bo. — Foligno blev erobret af den fjendtlige Hær; trindtom var Landbefolkningen flygtet langt op i Bjærgene, og det lille Kloster laa hjælpeløst og ene. De fjendtlige Tropper i Foligno og Omegn vare lutter *Saracenere*; skrækkelige Forbrydelser betegnede deres Vej. En Hær af Djævlé vilde ikke have kunnet rase værre. Dersom *Sarace-*

nerne kom og opdagede Klosteret, syntes alt tabt; de tyve Søstre, den usle Mur, den trøskede Port af Brædder kunde ingen Modstand yde.

»Lader os bede Dag og Nat, Børn!« sagde Forstanderinden, som i ti Aar havde ligget syg til Sengs. »Lader os bede, maaske slaar Gud Herren Fjenderne med Blindhed, saa at de gaa forbi os.« De ængstede Jomfruer bade Dag og Nat, hudflettede sig og fastede — det syntes intet at have hjulpet.

Paa den anden Dag viste der sig en lille Hær paa 3—400 Soldater paa Vejen til Klosteret. Et gennemtrængende Jubelraab lød, da Klosteret blev synligt; i rasende Løb væltede Hæren sig, ude af sig selv af raat Begær efter Voldsdaad, frem imod Klosteret. I næste Øjeblik drønedes og knagedes den stængede Port under vægtige Slag og Stød, men den holdt mærkeligt nok længere, end man skulde have tænkt.

Og de stakkels Kvinder?

I Dødsangst — ja mere end i Dødsangst var det: Døden vilde i dette Øjeblik have været en sød Forløsning — stode alle skælvende og vridende deres Hænder omkring deres aandelige Moders Seng.

Hun rejser sig op, fuld af overnaturlig Kraft, udstrækker Hænderne og udtaler, ene og alene stolende paa Guds Hjælp, den store Antifons Ord:

»O Adonai, Du vor Herre, Du Herre og Hersker over Israels Hus, Du, som aabenbarede Dig for Moses i den brændende Tornebuskes Ild og gav ham Loven paa Sinai Bjerg: kom og befri os med din Almagts beskærmende Arm!«

Og derpaa befaler hun, som besjælet af en guddommelig Indskydelse: »Bærer mig ned i Kirken, til Tabernaklet!« Det sker; man løfter hende op, hun aabner Helligdommen, tager den lille Monstrans ud, hvori den hellige Hostie hviler, og siger saa: »Bærer mig nu hen til Vinduet over Porten!«

Forbavsede gjorde Søstrene, som hun befalede. Hvorledes vil den Syge, til Døden udtærede Kvinde drive Soldaterne bort? Og hvorledes kan hun haabe, at Brødet rings Skikkelse, under hvilken Guds Søn skjuler sig, skal gøre Indtryk paa Hedninger og Saracenerne? —

Porten havde ikke givet efter, men Saracenerne fandt ikke Muren altfor høj. Efter nogle Forberedelser, ved hvilken deres Lidenskabers Raseri blev endnu mere opflammet, søgte de at klatre over Muren. Just dukkede et Dusin Hoveder med Turbaner op bagved den, Hænderne omklamrede Tagskæget og reve Kalk ned; øreskærende Skrig og Larm ombruste det lille Kloster som fra en rasende Helvedsstorm; allerede havde nogle skudt sig halvt op paa Muren — om faa Øjeblikke vilde Klosteret efter al Sandsynlighed være i Tyrkernes Vold.

Da viste sig ved Lugen oven over Portalen Forstanderinden, baaret af nogle af sine Søstre, med det Allerhelligste i Haanden. Uden saa meget som at kaste et Blik paa Saracenerne, løftede hun det hellige Kar højt i Vejret, op imod Fjenderne, og bad under Taarer: »Herre, overgiv dog ikke til Vilddyrerne deres Sjæle, som bekende Dig, og beskyt dine Tjenerinder, som Du har forløst med dit dyrebare Blod!«

»*Jeg vil altid beskytte Eder!*« talte i dette Øjeblik en Stemme, forfærdelig og skrækkelig som et Tordenbrag, og dog paa samme Tid liflig og sød som Guds Ord.

Et hvinende Skrig tonede ned fra Muren. Paa en Gang saa Søstrene ikke mere Saracenerne, som havde været paa Muren. De vare alle styrtede baglæns ned. Med brækkede Halse laa de paa Jorden. Ubevægeligt holdt den hellige Forstanderinde Monstransen ud imod Fjenderne. Nye Skikkelser dukkede op bagved Muren; de naaede op, tumlede om, drejede sig som i en Hvirveldans og — styrtede baglæns ned. Endnu forsøgte en Tyrk det for sidste Gang — et Skrig, et bragende Fald: ogsaa ham havde Fordærvelsen naaet. Endnu bestandig stod *St. Clara* — thi hun er For-

standerinden — deroppe. Men nedenunder var det blevet mere og mere stille blandt Tyrkerne. Ingen vilde mere vove at stige over Muren. Endnu et Par Slag paa Porten — det drøede, som var den af Kobber — et Par Forbandelser, og man hørte Saracenerne drage bort. Et Kvarterstid efter var der vidt og bredt ingen Fjende mere at se, heller ikke de følgende Dage; Nonneklosteret St. Damian var frelst. Og det er forblevet uantastet indtil denne Dag, hvor talrige Pilgrimme komme til det, for at se Maleriet over Porten, som fremstille denne Begivenhed, for at se Elfenbensmonstransen, som St. Clara den Gang bar, for at ære hendes indtil denne Dag uskadede Lig, hende, som var den h. Franciskus første kvindelige Discipel, og for at tilbede Himmels og Jordens Herre, Gud Adonai, som vel skjult for de legemlige Øjne boer under Hostiens ringe Skikkelse, men alligevel i sin Virksomhed stedse har vist sig som Herren, der aabenbarede sig for Moses i det rædselsvækkende Flammeskær, der gav Israel den evigt gældende Lov og som paa det hellige Kors med udstrakte Arme har forløst den ganske Verden.

Petangs Belejring i Peking.

(Udtog af Msgr. Faviers Dagbog.)

—O—

(Fortsat.)

Tirsdag 5. Juni. Tidligt i Morges sendte jeg følgende Depeche til Generalforstanderen: »I Peking og Tien-Tsin befinde vi os i en overhængende Fare. — En Depeche fra P. Guilloux melder om talrige Ildebrande og ligesaa talrige Myrderier paa de Kristne. Her arbejde alle paa Barrikaderne; man forfærdiger Landser og forøger Provianten. Den italienske Gesandt sendte Kl. 6 om Aftenen 10 af sine Søfolk for at forsvare den Hl. Barndoms-Søstres Etablissement, blandt hvilke Søstre der ogsaa findes flere Italienerinder. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ kom Stadskommandanten til mig og sagde, at *vi intet havde at befrygte; Boxerne vilde ikke vove at angribe Petang.*

Denne Stormandarin er maaske oprigtig; men jeg sætter dog ingen Lid til hans Forsikring.

Onsdag 6. Juni. Vi forøge Forsvarsmidlerne. -- Efter hvad vi erfare, har Kejserinden sendt to Medlemmer af det Øverste Raad hen til Boxerne for ved *Overtalelse* at stanse deres Fremtrængen. I Sandhed, et meget unyttigt Foretagende!

Torsdag 7. Juni. Vi ere i Færd med at opføre et lille Forsvarstaarn til Beskyttelse for vort Opholdssteds østlige Mur. Jeg gaar til Gesandtskabspalais'et, hvor man endnu er ved godt Haab, thi der er bleven udstedt et nyt kejserligt Dekret, som er os mere gunstigt end de foregaaende. Hvad mig angaar, har jeg intet Haab mere og gentager uophørligt, at et Angreb af Boxerne er overhængende. — Kl. 8 vendte Maristbrødrene fra Cha-La tilbage til Petang.

Fredag 8. Juni. I alle Retninger se vi brændende Landsbyer. Ildebrandene tage til i Nattens Løb; overalt høres Bøsseskud; vi sé os nødsagede til at vaage indtil Morgenen.

Lordag 9. Juni. Nogle Boxere lade sig sé i Cekou (den nordlige Del af den store Lystskov, hvis sydlige Del Kejseren har skænket os for at opføre vor Petang). Jeg gaar atter til Gesandtskaberne, hvor man endnu hengiver sig til de bedste Forhaabninger. Kejserinden er med Hoffet vendt tilbage til Staden og har udstedt et nyt, meget energisk Dekret. Kommandanten har selv tilskrevet mig, at han har modtaget en særlig Ordre, der lod paa at skaane Kirkerne i Peking. Jeg stoler ingenlunde derpaa.

Søndag 10. Juni. Jeg har igen telegraferet til Paris, thi snart, frygter jeg, vil dette ikke mere være muligt. Dernæst begav jeg mig til Gesandtskaberne, hvor der hersker stor Forskrækkelse paa Grund af General Toun-Fou-Siang's Soldaters Oprør. Friske Tropper ere i Morges afgaaede fra Tien-Tsin under Admiral Seymour's Anførsel; man haaber, at de i Morgen ville ankomme hertil. Boxerne have alle forladt Byen; Regeringstropperne besætte Murene med deres Artilleri. K. 8 blev Telegrafan mellem Tien-Tsin og Peking overskaaret; ligeledes mellem Peking og Pao-ting-Fu! Disse

Begivenheder varsle ilde. Det skal undre mig, om Hjelpe-tropperne ville kunne komme hertil.

Mandag 11. Juni. Oppe fra vor Kirke kunne vi paa Bakkerne mod Vest se Europæernes Sommerboliger gaa op i Luer. Kl. 9³/₄ trække store Boxerskarer op med deres Faner langs den Gule Stads Mure. Her hersker almindelig Bestyrtelse; enhver indtager sin Post. Jeg begiver mig alligevel hen til Gesandtskaberne, hvor man fremdeles er rolig, da man venter Admiral Seymour's Detachementers og betydelige Troppeafdelingens Ankomst. Admiralerne have nemlig faaet Befaling om at afsende alle deres Tropper, saasnart Telegrafen blev overskaaren, og det er den nu. Jeg nærer imidlertid ikke det samme Haab. Prins Tuan, Boxernes Overanfører, og en Del Stormandariner, som ere deres Venner, ere blevne udnævnte til Medlemmer af Tsoun-ly-ya-men. Kl. 5 om Aftenen myrdede Toun-fou-sian's Soldater Kantsleren ved det japanesiske Gesandtskab i Nærheden af den Sydlige Port, da han var gaaet de forventede Tropper i Møde. Hine Soldater gøre fælles Sag med Boxerne og ville forhindre enhver Enropæer i at drage ind i Peking eller forlade Byen.

Tirsdag 12. Juni. Boxerne have stukket nogle Halmstakke i Brand, som stode op til Søstrenes Hus i Cha-La. En ny heftig Alarmering gav Anledning til, at man Kl. 7 om Aftenen greb til Vaaben; den havde imidlertid ingen videre Følger. En halv Time senere tilskrev Herr Pichon os, at de nye Medlemmer af Ya-men havde besøgt ham, at de havde vist sig meget elskværdige, og at Admiral Seymour uden Vanskelighed vilde kunne drage ind i Byen. Give Gud, at Mandarinerne føre et ærligt Sprog! . . . vi stole ikke paa dem.

Onsdag 13. Juni. General Toun-fou-sian gør Oprør; de Kristne flygte bort; tre af dem ere blevne myrdede af Boxerne i den Kinesiske By. Vi erfare gennem Gesandtskaberne, at Admiral Seymour i Gaar har overnattet med sine Tropper i Landsbyen Lang-fou, der ligger 60 Kilometer herfra. Jærnbanen er afbrændt og det er meget tvivlsomt, om

Tropperne herefter ville kunne naa hertil. Kl. 12 melder man os, at den franske Kirkegaard er fuldstændigt afbrændt. Opsynsmanden saavel som hans Kone og Børn ere blevne myrdede. En sørgelig Nat! Ildebrande og Dødsskrig næsten allevegne; Kvinderne flygte til Kirken. Kl. 9¹/₂ se vi vor skønne Sct. Josephs-Kirke i Toung-tang gaa op i Luer. Henimod Kl. 10 høres en ildevarslende Støj: man hører Boxerne give Parolen Vest for vort Etablissement. Kl. 11 kom to Kristne fra Toung-tang til os og bekræftede at Bygningen er nedbrændt. Man vaager hele Natten, thi Boxernes Trompeter lyde fra alle Kanter. (Fortsættets).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Indsamlingerne til Fødevarer til Trængende i St. Ansgars og Rosenkranskirkens Sogne i Anledning af *Julefesten* opnaaede et over al Forventning smukt Resultat, for hvilket de tvende Komitéer bringe Bidragyderne deres hjærteligste Tak paa de Trængendes Vegne. Indsamlingen i St. Ansgars Sogn indbragte 536 Kr. 64 Ore, for hvilke Penge indkøbtes Smør, Kaffe, Sukker, Flæsk og Sigtebrød, som i rigelige Portioner — alt efter Familiernes Størrelse — uddeltes til 110 Familier. Kontante Pengebidrag modtog et Par trængende Familier og fem Fattige paa Almindeligheden. I Rosenkranskirkens Sogn indbragte Indsamlingen 272 Kr. 15 Ore, deriblandt en Gave paa 25 Kr. fra Dagmartheatrets Direktion. 58 trængende Familier paa Frederiksberg, Vesterbro og Amager bleve understøttede ved Hjælp af dette Beløb. Begge Juleindsamlingerne indbragte saaledes et samlet Beløb af 808 Kr. 79 Ore.

— I Sylvesternattens Midnatstunde frembar den højærværdigste Biskop i Anledning af det nye Aarhundredes Begyndelse det hellige Messeoffer i St. Ansgars Kirke, som

var fyldt til sidste Plads af Andægtige, blandt hvilke saas Hds. kgl. Højhed Prinsesse *Marie*. Efter Evangeliet prædikede Biskoppen om Jesus Kristus som Aarhundredenes Konge og Herre, den eneste, som kunde bringe Mennesket sand Fred og Frelse. Under Messen, efter hvilken Biskoppen meddelte den sakramentale Velsignelse, sang et Damekor smukke, flerstemmige Sange. Den højtidelige Guds-tjeneste varede indtil henved Kl. 1 $\frac{1}{2}$. Talrige Menigheds-medlemmer modtog den h. Kommunion i denne Midnats-messe og paa Nytaarsdagen i Anledning af den af den h. Fader tilstaaede Aflad, hvorfor det allerhelligste Sakramente ogsaa var udstillet i vore forskellige Kirker hele Formiddagen. Ogsaa de sædvanlige Takkeandagter Nytaarsaften Kl. 6 vare talrig besøgte alle Vegne, saa man vel kan sige, at vore Katholiker ikke kunde have fejret Aars- og Aarhundredskiftet paa en værdigere og velsignelsesrigere Maade, end de netop gjorde det, i den skønneste Overensstemmelse med vor h. Faders Ønske og Öpfordring.

Frederiksberg. De herværende *St. Elisabethssøstre* i Boyesgade paa Frederiksberg have udfoldet en rastløs — om end for Mange skjult Virksomhed i Løbet af det henrundne Aar til Gavn og Velsignelse for Byens Syge. I Aarets Løb have de plejet 96 Patienter i 1577 Daglejer og 1222 Nattevagter. Af disse 96 Syge vare 34 Katholiker, 60 Protestanter og to Jøder; 52 ere blevne helbredte og 25 afgik ved Døden. Af Rekonvalecenter og Uhelbredelige var der 4 Personer, 8 Lidende ere anbragte i Sygehuse og 7 ere forblevne under Søstrenes Pleje. Gratis Pleje modtog 14 Katholiker i 309 Dagvagter og 27 Nattevagter, samt 6 Protestanter i 49 Daglejer og 13 Nattevagter.

Odense. Ejendommen »*Godthaab*« paa Hjallesvej ved Odense er af Ejeren, *P. Nielsen*, solgt til Grev *Leon Moltke-Huitfeldt*, Paris, Broderen til Besidderen af Glorup, for 27,000 Kr. Det er Hensigten at indrette i Ejendommen et Hospital, hvor *den h. Vincents af Pauls Søstre* sandsynligvis ville overtage Plejen. Man vil bl. a. ogsaa be-

stræbe sig for, at faa nogle polsktalende Søstre til Hospitalet, for at de i Nødstilfælde kunne yde syge Polakker Bistand.

S.J.G. Førstk. **Måndag** den **7. Januar** afholder **St. Josefs Gilde** I. Grads Møde Kl. 8 og derefter alm. Møde for alle Br.

Unio. Søndag d. 6. Januar: Første Møde i det nye Aarhusdrede. Kl. 9 Aftenunderholdning med Sange af Heise, Gade og Mendelssohn samt Oplæsning med fordelte Roller af „Intrigerne“ med Sange.

Kirkelig Kalender.

Søndag den **6. Januar.** Epiphani eller **Herrens Aabenbarelsesfest** ogsaa kaldet **Hellig tre Konger.** Kollekt ifølge pavelig Anordning i alle Vikariatets Kirker og Kapeller til Bedste for **de afrikanske Missioner.** I St. Ansgars Kirke Kl. 10 Pontifikalmesse; Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — **7. M., 8. Ti., 9. O., 10. To., 11. F., 12. L.** Oktavdage.

Søndag den **13. Januar.** **1. Søndag e. H. 3. K.**

Jesu Hjærte Kirke. Hellig tre Kongers Dag: Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 6 Festandagt med Prædiken.

Rosenkransbroderskabet holder i det nye Aar sit første maanedlige Møde med Prædiken og Procession Søndag den 6. Januar (Hellig tre Kongers Fest) Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner.

St. Elisabeths Systue paa Toldbodvejen holder sit første Møde i det nye Aar Torsdag den 10. Januar Kl. 1½.

Foredrag i Roskilde: Søndag den 13. Januar holdes Foredrag i Hotel „Priusen“s store Sal Kl. 4 Efterm.

Mariakongregationen for Ynglinge begynder atter sine Møder i det nye Aar Måndag den 14. Januar.

R. R. D. D. Missionarii, qui Directorium pro anno 1901 accipere optant, pretium (1 Krone) mittant Hafniam (H. Gamél) statimque franco recipient.

Kalenderen for 1901 er udkommen og faas à 20 Øre hos Dhrr. Gejstlige og hos Ansgariusforeningens Kasserer, Adelgade 31.

Med dette Nr. af Katholiken følger Indholdsfortegnelse og Titelblad for Aarg. 1900.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 2.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet. modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bialets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 2.

Søndagen den 13. Januar.

1901

Indhold: Offentlig Protest. Et Tilbageblik. »Kongregationerne« i Frankrig. Efterretninger fra Ind- og Udland: Silkeborg. Randers. Aalborg. Rom. — Bekendtgørelser.

Offentlig Protest.

— 0 —

I »Berl. Tidendes« Aftennummer for 7de Januar har den højærværdigste Biskop offentliggjort følgende Protest:

Lørdag den 5te Januar bragte et herværende Blad et Angreb paa Josephsøstrenes Noviciat ved Strandvejen, et Angreb, der sikkert vil vække almindelig Harme. Anstaltens Leder, Hr. Pastor Desnos har allerede gjort de nødvendige retslige Skridt. Selve Artiklen er, baade hvad Form og Indhold angaar, af den Art, at ingen Mand af Ære kan indlade sig paa at gendrive den. Befolkningens sunde Sans og dens Kendskab til Josephsøstrenes mangeartede Virksomhed vil være den rette Modvægt mod de fremsatte Insinuationer og Beskyldninger.

Men som Josephsøstrenes øverste Chef her i Landet anser jeg mig for berettiget og forpligtet til offentlig at protestere mod de Angreb, der ere blevne rettede mod disse værgeløse Kvinder. At saadanne Kvinder, der have bragt og vedvarende bringe de største personlige Ofre, som have givet Afkald paa Livets Glæder for at være de Fattige og de Forladte en Hjælp, som overalt have vundet Anerkendelse som uegenyttige og opofrende Sygeplejersker og dygtige Opdragersker af den kvindelige Ungdom — at saadanne Kvinder, som enhver Uhildet ser op til med Agtelse og Beundring, blive offentlig lagte for Had og forhaanede uden mindste Bevisførelse, det er, hvad jeg offentlig maa protestere imod.

København, den 7de Januar 1901.

✠ **Johannes von Euch.**
Biskop og Apostolisk Vicar.

Et Tilbageblik.

(Efter en Prædiken paa Nytaarsdag 1901.)

— 0 —

Ved Nytaarstider plejer man jo gerne at gøre et Tilbageblik over det henrundne Aar og nedbede Guds Velsignelse over det nye Aar. — I Aar, hvor Nytaarsdagen danner Grænseskellet ikke blot imellem to hinanden sig afløsende Aar, men imellem to Aarhundreder, hvad ligger her da vel nærmere, end denne Gang at foretage et Tilbageblik ikke blot over det sidste Aarstid, men saa vidt mulig, i al Korthed, over hele det tilbagelagte Aarhundrede og derpaa nedbede Guds Naade og Vel-signelse over det nye Tidsrum, vi begynder, for at det i alle Henseender maa forløbe til Guds Ære og Sjælenes Frelse og at derfor — som eneste Middel hertil — han: Herren og Herskeren, Fredsfyrsten, Raadgiveren, *Evhedens Fader*, med et Ord: Kristus vor Herre atter maa

komme til Ære og Værdighed baade i det private og i det offentlige Liv; man kan nemlig længe nok søge Frelse for Samfundet andetsteds, i jordiske Midler og verdslig Magts Anvendelse, tilsidst vil man dog, enten frivillig eller nødtvungen maatte bekende, at »der er ikke Frelse i nogen anden, thi der er intet andet Navn under Himlen givet Menneskene, ved hvilket de skulle blive frelste.« Ap. G. 4, 12.

Denne vor kristne Tro og Overbevisning kan nemlig ikke andet end blive styrket og befæstet ved saaledes med disse Apostelens Ord for Øje at gennemgaa Folkenes og Guds Riges Historie ogsaa i dette just henrundne Aarhundrede, naar vi nemlig se, hvorledes næsten bestandig Forbandelsen følger i Hælene paa Frafaldet, hvorledes ogsaa i hele Staters og Folkeslags Liv og Udvikling timelig og aandelig Elenighed som Regel følger dem, som forlode ham, der ene er Vejen og Sandheden og Livet.

Da det nye henrundne Aarh. — *nu for 100 Aar tilbage* — just var ved at staa op paa Tidens Horisont, da var det et ildevarslende Skær, som omgav det allerede i dets Fødsel. Bloddryppende, kunde man næsten sige, steg det frem af den franske Revolutions Efterdønninger; mange af dennes ulykkelige Ofre sukkede endnu under dens skrækkelige Følger. Selve Kristenhedens Overhoved, den ærværdige Olding, Pave Pius VI. var død i Fængsel i Frankrig (1799), hvorhen han var bleven slæbt af General Buonaparte, fordi han ikke vilde tilbagekalde sine Dekreter imod det vantro og revolutionære Regimente i Frankrig, hvilket dog selv tilsidst havde maattet indse, at det at kaste de aabenbarede Troeslærdomme overbord, til syvende og sidst var ensbetydende med at blive grusomme og vilde Dyr.

Da nu saaledes det nye Aarh. begyndte med at se Petri Stol vakant og den sidste Kristi Statholder som sagt endogsaa død i Fængsel, da jublede Vantroen og spaaede, at nu var den katholske Kirkes og med den naturligvis hele Kristendommens sidste Time slaet. Men Kristus, vor Herre, havde ikke glemt sine Forjættelser til Petrus og hans Efterfølgere:

»Du er Klippen og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke og Helvedes Porte *skal ikke* overvælde den.« Han har ganske vist ikke lovet sin Kirke, at den skal være fri for Lidelser og Forfølgelser, tværtimod: har de forfulgt mig, saa skal de ogsaa forfølge Eder, har han sagt, men sin Kirkes bestandige Bestaaen og Uovervindelighed har han sikret den og det netop ved Primatet, ved at indsætte Apostelen Petrus og dennes Efterfølgere, de romerske Paver til øverste Hyrder, til Styrere og Vogtere af hans hl. Kirke. Stor blev derfor ogsaa paa den anden Side de Godes Jubel, Guds Børns Glæde, da det i Marts i Aaret 1800 blev muligt for Cardinalerne at træde sammen til Pavevalg — og Resultatet blev, at *Pius VII.* blev den afdøde Pius VI.s værdige Efterfølger.

Denne Kristi Statholders Pontifikat (1800—1823) blev Vidne til en sjælden Omskiftelse baade af sørgelige og af glædelige Begivenheder. I hans Lod faldt det først og fremmest at lægge de Saar, som Revolutionen havde tilføjet Kristi Hjord, Kirken og Civilisationen i det hele taget ikke blot i Frankrig, men ogsaa i de øvrige Lande. Det lykkedes ham ogsaa at slutte en Overenskomst (et Konkordat) med Frankrigs Enehersker, der imidlertid havde svunget sig op til Kejserværdigheden, men Freden var ikke af lang Varighed: *Napolcon* begyndte at blive hovmodig og stillede rent umulige Fordringer til Kirken (f. Ex. ogsaa at Paven skulde opløse et gyldigt Ægteskab, som Napoleons yngste Broder Jérôme havde indgaaet) og dristede sig endogsaa til at rane Kirkens retmæssige Ejendom, Kirkestaten, fra den hl. Fader (1809). Da han derfor blev belagt med Excommunication, spottede han rigtignok herover, idet han haanligt bemærkede: »Mener Paven maaske, at Vaabnene vil falde mine Soldater af Hænderne paa Grund af hans Excommunication?« men i Grunden var han dybt forbitret og hævnede sig ogsaa ved at tage den 70aarige Kristi Statholder til Fange og lade ham slæbe omkring fra Fængsel til Fængsel igennem Italien til Frankrig. Hele Verden, som med retfærdig Harme var Vidne til denne Skændselsgerning imod Herrens Salvede, beundrede

Kirkens Overhyrde, som med et saa urokkeligt Martyrheltemod traadte op imod den Mand, for hvem ellers næsten hele Europa bøjede sig og tav. Dette hans modige Exempel styrkede da ogsaa Trosiveren blandt alle Kirkens Biskopper, Præster og Troende, særlig i Frankrig, men ogsaa hele Verden over, som alle uafladelig bad for Kirkens Overhyrde, ligesom der fortælles i Ap. G., at de allerførste Troende bad for den første Pave, Apostlen Petrus, da han blev holdt i Fængsel af Herodes.

Derfor slog da ogsaa omsider Befrielsens og Gengældelsens Time. Samtidig med at Kirkens store Fjende, Napoleons Stjerne begyndte at dale, begyndte det ogsaa igen at klare op for Kirken og dens betrængte Overnoved. I Aaret 1812 foretog Napoleon det skæbnesvangre Tog til Rusland, og her var det, at de haanlige Ord, som han 3 Aar i Forvejen havde udtalt om den pavelige Excommunication, blev til frygtelig Sandhed: »Vaabnene,« saaledes hedder det ordret i en Beretning fra de russiske Snemarker, »falde paa Grund af Kulden vore Soldater af Hænderne.« Han vendte tilbage med en Hær uden Vaaben, selv dybt ydmyget og nedbøjet.

De to store Nederlag, som Napoleon derpaa led i 1813 og 1815 ved *Leipzig* og *Waterloo* fuldendte hans Fald, saa at — omtrent samtidig med eller kort efter at *Pius VII.* til hele Kristendommens ubeskrivelige Glæde kunde vende tilbage til Petri Bispestol i *Rom* — han derimod, Kirkens stolte og hovmodige Fjende, *Napoleon*, af sine Besejre blev forvist til den ensomme afrikanske Ø *St. Helena*, hvor han i Stilhed og Ensomhed kunde tænke over sit Liv: hvad der vel vilde have geraadet ham til størst Held og Velsignelse: Lydighed eller Ulydighed imod den Kirke, til hvilken Kristus har sagt: »hvo som hører Eder, hører mig, og hvo som foragter Eder, foragter mig.« Ja her kunde han med Alvor overveje hin herlige Salmes og spørge sig selv med Profetens Ord: »Hvorfor fnyse Hedningerne og hvorfor lægge Folkene forfængelige Raad op? Jordens Konger rejse sig og Fyrsterne lægge Raad op sammen imod Herren og

hans Salvede. Lader os sønderbryde deres Baand (sige de) og kaste deres Aag fra os. Men han, som bor i Himlene, han ler ad dem, Herren spotter dem. I sin Vrede skal han tiltale dem og forvirre dem i sin Harmen. . . . Og Du (siger han til sin enbaarne Søn) Du skal regere dem med et Jærns-
 spir og sønderbryde dem som Pottemagerkar. Og nu, I Konger, tager imod Fornuft, lader Eder undervise, I som ere Dommere paa Jorden. Tjener Herren i Frygt og lovpriser ham med Bæven . . . . at I ikke skulle omkomme paa Vejen, naar hans Vrede optændes« (Ps. II.). Disse eller lignende Ord fra Herrens Mund har vistnok ofte der i Ensomheden beskæftiget den tilligere saa hovmødige Kejsers Tanker og de fik ham ogsaa til at gaa i sig selv; han døde bodfærdig og angerfuld og oprigtig udsonet med Gud og med hans hl. Kirke, 5. Maj 1821.

Imidlertid fortsatte Kristi Statholder paa Petri Stol, Pave Pius VII. sit ihærdige Arbejde for Genoprettelsen af den aandelige Skade, som Revolutionen havde afstedkommet baade for Samfundet og for de Enkelte ikke blot i Frankrig og Italien, men ogsaa i andre Lande for Ex. i Tyskland. hvor Kirken ogsaa var bleven betydelig hæmmet i sin Virksomhed for Sjælenes Frelse ved den saakaldte »Sækularisation« i Begyndelsen af Aarhundredet. Ogsaa dette søgte Pius VII. at raade Bod paa ved at afslutte Konkordater med de enkelte Fyrster og genopvakte i det hele taget den gamle Trosiver særlig ved Hjælp af fromme og dygtige Ordensfolk, efter at have genoprettet det af den hl. *Ignatius* stiftede Ordenssamfund. Og efter saaledes i næsten hele den første Fjerdedel af Aarhundredet at have styret Guds hl. Kirke med Klogskab og Visdom lagde Pius VII. sit Hoved til Hvile i en Alder af 81 Aar, i Aaret 1823.

Det vilde imidlertid føre os for vidt at gennemgaa alle hans Efterfølgeres Pontifikater enkeltvis, baade Leo XII.s, Pius VIII.s, Gregor XVI.s, Pius IX.s og den nuværende Pave Leo XIII.s, — det skal derfor her blot antydes, hvorledes de følgende tre Fjerdedele af det 19. Aarhundrede omtrent i alle Henseender

har svaret til eller næsten har været en Gentagelse af den første Fjerdedel. Baade i konfessionelt blandede Lande som i Tyskland og Rusland og i de helt katholske Lande saasom Frankrig, Spanien, Italien og Østrig har Kirken gentagende haft Forfølgelser og Genvordigheder at gennemgaa. Baade i Tyskland og Rusland maatte den katholske Kirke gennemgaa bedrøvelige Trængselsperioder; Biskopper og Præster bleve fængslede eller landsforviste i Hundredevis og Kirken paa alle Maader hæmmet i sin Virksomhed, saa at mange Menigheder i Aarevis maatte savne deres Hyrder. I Frankrig og Italien og andre katholske Lande havde gentagende Gange og har tildels endnu hemmelige vantro Selskaber tilrevet sig Regeringens Tøjler og søger efter bedste Evne at ødelægge disse Lande og deres Befolkning baade i materiel og moralsk Henseende, dette sidste særlig ved utallige kirkefjendtlige Foranstaltninger, fremforalt ved de konfessionsløse Skoler, hvori der opfostres en Ungdom uden Gud og uden Religion og derfor uden Samvittighed. Men alle Vegne har det vist sig, at om end Guds Møller male langsomt, saa male de dog sikkert, og Gud har indtil den sidste Tid vist, at han endnu har Magt til at ydmyge sin hl. Kirkes Fjender — og det paa en følelig Maade.

Naar vi altsaa paa denne Vis kaste et Blik tilbage over det henrundne Aarh. og betragte Folkenes og Guds Riges historiske Udvikling, ja, da ser vi paa den ene Side saa rigtig Guds vise Forsyns Styrelse i de enkelte Tidsperioder, men paa den anden Side maa man ogsaa uvilkaarlig blive opmærksom paa den saare store Uret og Uretfærdighed, som udøvedes i samme Periode fra Menneskenes Side baade af Overordnede og Undergivne, baade af Folkene og af deres Herskere, mod hinanden indbyrdes og imod fremmede Nationer og Lande, vi behøver jo i saa Henseende blot at tænke paa hvad der er foregaaet og endnu foregaar f. Ex. i China og i Syd-Afrika. Og læg saa hertil al den offentlige Forargelse, som en vantro og tøjlesløs Videnskab, Kunst og Literatur har afstedkommet — føj dertil alle pri-

vate, skjulte Synder og Fornærmelser imod Gud, fra de største til de mindste — ja, maa vi da ikke i Sandhed bekende, at der er saare meget, som tynger Menneskeheden Samvittighed, og som den kan have al Grund til at gøre *Afbigt* for, og bede om *Skaansel og Tilgivelse* for. »Skaan, o Herre, skaan Dit Folk«, have vi Grund til at raabe med Profeten. »Gengæld os ikke efter vore Misgerninger! Om end Menneskeheden mange Gange og paa mange Maader har fortjent, at Du veridte Dig bort fra den i Vrede og overlod den til dens egne Paafund, saa gør det dog ikke, o Herre, gengæld os ikke efter vore Misgerninger! Men for Jesus, Din Søns Skyld, hav endnu en Gang Barmhjærtighed med os!« — Naar vi saaledes med oprigtig Ydmyghed bede Gud om Tilgivelse for vore egne og vore Medmenneskers Forseelser, da vil han ogsaa ganske sikkert vise sig barmhjærtig imod os og se i Naade ned til vor skyldbetyngede Jord. Ja ogsaa dette have vi i det forløbne Aarh. mange Exempler og Beviser paa, at han virkelige er beredt til.

Og derfor maa vi da ogsaa ved Siden af *Ydmyghedens* og *Bodfærdighedens* Følelser paa Grund af alt det onde, som er bleven tilføjet vor guddommelige Frelser i dette Aarh.s Løb — dog ogsaa vække *Taknemmelighedens* Følelser for alt det gode, som han ikke destomindre i sin Godhed og Barmhjærtighed har bevist Menneskeheden i dette samme Tidsrum.

Ikke at tale om alle de mange gavnlige Fremskridt paa Videnskabens Omraade, som paa mange Maader kommer de Syge og Lidende til Gode og som alt til syvende og sidst jo stammer fra ham, som er alle gode Gavers Giver — saa vil vi her særlig holde os til det rent aandelige, kirkelige Omraade. Ogsaa her er der virkelig saare meget at sige Gud den inderligste Tak for. Foruden den allerede før omtalte naaderige Indgriben fra Guds Side til Fordel for hans hl. Kirke og til Ydmygelse af dens Fjender, kunde her nævnes forskellige andre heltud glædelige Begivenheder i

Folkenes og Guds Riges Historie, som der vel er Grund til at være taknemlig for, saasom vor hl. katholske Kirkes *Emancipation* eller Frigivelse i forskellige Lande, hvor den hidtil. — lige fra Reformationstiden indtil det 19. Aarh. — havde været forfulgt, ja ligefrem landsforvist fra, f. Ex. i England og Skandinavien. For *Danmarks* Vedkommende ophørte denne Intolerance omtrent lige i Midten af det 19. Aarh., da *Grundloven* blev givet os, hvorved der indrommedes alle Danmarks Indvaanere Frihed til at slutte sig til den Religion, som bedst stemmer med deres Samvitighed.

Se vi hen paa Kirkens *Missionsvirksomhed*, da har denne, den *katholske* Kirkes Missionsvirksomhed været drevet med en saadan Iver og opnaaet saadanne Resultater, som maaske kun faa Aarh. kunne opvise Magen til. Indenfor selve Kristenhedens Grænser har ogsaa mange fraskilte Brødre baade i Østerleden og Vesterleden atter genforenet sig med den gamle Moderkirke og i det hele taget maa det med Glæde konstateres, at en stærk religiøs Bevægelse henimod vor hl. Kirke er gaaet gennem mange protestantiske Samfund i det henrundne Aarh. og har efterladt sig tydeligt blivende Spor.

Og hvad endelig selve *Kirkens Overhoved* angaar, saa har jo ganske vist Pavemagten under den nuværende Paves Forgænger, Pius IX., atter maattet lide den samme Uretfærdighed som i Aarh.s Begyndelse, idet hemmelige Selskaber ved politiske Machinationer har berøvet den hl. Stol dens verdslige Herredømme, med den Hensigt ogsaa helt at tilintetgøre den kath. Kirkes aandelige Magt, men Resultatet har været det stik modsatte: idet den kath. Kirkes og den øverste Hyrdes aandelige Magt baade under Pius IX. og den nuværende Pave Leo XIII., har tiltaget i den Grad, at nu saa godt som Alle med Ærefrygt ser op til den ærværdige Olding paa Petrus Stol. Selv protestantiske Fyrster have gentagende Gange anraabt ham om hans Mægling for at stifte Fred blandt Nationerne. Vor hl. Faders Encyklikaer

eller Rundskrivelser læses og drøftes af Alle, som have virkelig, oprigtig Interesse for Kristenhedens og hele Samfundets Ve og Vel.

Om der end saaledes, som før bemærket, nok kan være Grund for os til nu ved dette Aarhundredskifte at gøre Afbigt og at ydmyge os for Gud, bede ham om Skaansel og Tilgivelse i hele Menneskehedens Navn, saa er der dog, som vi ser, paa den anden Side ogsaa Grund til at vække Taknemlighedens Følelser i os, thi der er ogsaa uendelig meget Godt, vi har vor gudd. Frelser at takke for ved Tilbageblikket over den henrundne Tid. Og med Fortrøstning ville vi kunne se det videre Forløb af det nye Aarhundrede imøde, forvissede om, at Lysets Magter ogsaa fremdeles vil sejre over Mørkets Magter og det desto hurtigere og sikrere, jo mere vi Alle — hver enkelt for sig og alle tilsammen holde os trofast til ham, som ene er Vejen og Sandheden og Livet og fra hvem der alene kan ventes Redning og Frelse i Tidens mangfoldige Farer, thi der er nu en Gang ikke givet Menneskene noget andet Navn under Himlen, ved hvilket vi skulle blive frelste.« (Ap. Gj. 4, 12.). Og da det her (for at slutte med vor hl. Faders Ord i hans sidste Rundskrivelse) drejer sig om noget, som vi kun tør haabe at opnaa med den guddommelige Naades Bistand, saa ville vi ved ivrige fælles Bønner anraabe den almægtige Gud om Barmhjærtighed. . . . Maatte han i Naade se ned paa vor Tid, som rigtignok har syndet meget, men som Soning ogsaa har maattet taale mange Lidelser; maatte han i Naade omfatte med Kærlighed alle Nationer og Slægters Mennesker! Maatte han ihukomme sine Ord: »Naar jeg er bleven ophøjet fra Jorden, vil jeg drage Alt til mig!«

F. R.

„Kongregationerne“ i Frankrig.

—0—

Der kan ikke længere være Tvivl om de fjendtlige Hensigter og Planer, som Ministeriet Waldeck-Rousseau og de Mænd, som staa bag Ministeriet og beherske og drive det, have mod den katholske Religion i Frankrig. Man maa være fattet paa et Hovedslag mod Kirken, som maa vække Katholikernes Opmærksomhed i hele Verden i Betragtning af det store Antal kirkelige Personer og Korporationer og den storartede Udvikling i Henseende til religiøse Indretninger, Aistalter, Værker og Foretagelser af enhver Slags, som findes paa fransk Grund, og endelig i Betragtning af det over hele Jorden udbredte Missionsomraade; men navnlig ogsaa paa Grund af, at det drejer sig om de religiøse Ordenssamfunds Existens i Frankrig, eller med andre Ord, om det skal være muligt eller ikke at overholde de evangeliske Raad i de af Kirken approberede Samfund i Frankrig.

Thi Kampen er nu koncentreret mod *Ordenslivet*, mod de ved et eller andet Løfte eller religiøst Baand sammenholdte kirkelige Samfund. »Kongregationerne« skulle tilintetgøres. Dette Ord betegner i det franske Embedssprog mandlige og kvindelige religiøse Samfund af enhver Art, altsaa ikke blot Kongregationerne i kanonistisk Betydning, men ogsaa de egentlige Ordener, altsaa Samfund med højtidelige Løfter. Ved Revolutionen var Ordenslivet blevet fuldstændig udryddet i Frankrig. Efter Genoprettelsen af den katholske Kultus under Buonaparte, rejste sig atter lidt efter lidt nogle religiøse Samfund: Lazaristerne, Sulpitanerne, Skolebrødrene, Vincentinerinderne o. s. v., dog kun *sau-danne* Samfund, som i kirkelig Henseende kun have Ret til at betegne sig som »Kongregationer«, og som derfor kunde gøre gældende overfor den verdslige Magt, at de ikke vare »Ordener«, og deres Huse ikke »Klostre«, men Kollegier, Seminarier, Hospitaler og lignende; thi de egentlige »Ordener« og »Klostre« vilde man dengang aldrig have

tilladt at genoptage deres Virksomhed i Frankrig. Først efter den bourbonske Restauration opstod der meget langsomt igen kirkelige Ordenshuse, som nu imidlertid fik den samme officielt gældende Titel som de øvrige Samfund og kaldtes »Kongregationer«, og det saameget mere, som de højtidelige Løfter indtil den Dag i Dag ikke ere anerkendte af den franske Stat. Siden 1880 existere *legalt* overhovedet ingen Ordener og blandt de kirkelige Kongregationer og religiøse Institutioner have kun de en legal Existens, som ere »autoriserede« af Regeringen.

For Regeringen drejer det sig imidlertid ikke i mindste Maade, om disse Samfund ere autoriserede eller ikke autoriserede; *samtlig*e Kongregationer som saadanne maa ihjelslaas. I dette Øjemed har Regeringen indbragt *to Lovforslag*. Det ene Lovforslag indeholder Foreningsloven. Ifølge denne skulle alle religiøse Kongregationer konstituere sig som Foreninger og niaa som saadanne have Regeringens Stadfæstelse. Foreninger, som staa under en fremmed Foresat, kunne kun tilstedes ved en ny Lov. Bortset fra, at det vel er en Umulighed for de fleste Kongregationer at omdanne sig til Foreninger overfor Statsmagten, og at alle Kongregationer have deres højeste Overhoved i Rom, altsaa i Udlandet, kan Regeringen nægte sin Autorisation og Stadfæstelse overfor enhver Forening, som fremgaar af en Kongregation, og en Lov, som anerkender en Forening med et »fremmed« Overhoved, vilde aldrig komme i Stand. Foreningsloven har altsaa ene og alene til Formaal, at ødelægge Kongregationerne og at gøre dem umulige for Fremtiden. Enhver Kongregation, som ikke er bleven anerkendt ifølge den foreliggende Lov — og der skal nok blive sørgt for, at ingen bliver anerkendt — skal opløse sig, saafremt den vil undgaa Anvendelsen af Magt, inden sex Maa neders Forløb, og *dens Formue bliver konfiskeret*. Man har altsaa desuden eller maaske slet ikke desuden planlagt et stort *Røvertog* til Gunst for Kostgængerne ved Statskrybben.

Det andet Lovforslag vedrører den saakaldte »*stage scolaire*«. Dette franske Ord »*stage*« betegner egentlig Domherrernes pligtmæssige Nærværelse i Koret, derfor kaldes en til Korttjeneste forpligtet Domherre »*stagier*«; desuden betegner »*stage*« en foreskreven Prøvetid af bestemt Varighed. Ved »*stage scolaire*« forstaas nu her den i Lovforslaget indeholdte Bestemmelse, at enhver Elev af en Privatanstalt skal tilbringe de tre sidste Aar af Sekundær- (Mellemskole-) Undervisningen i en Statsanstalt, for at kunne faa Adgang til Optagelsesprøverne for hine højere Statsanstalter, med hvis Absolventer de civile og militære Embeder besættes. Dette betyder saa temmelig den fuldstændige Ophævelse af Loven af 1850 om Undervisningsfriheden og er ganske særlig rettet mod Kongregationerne, hvis Anstalter derved blive uden Elever og hvorved de selv berøves en af deres Hovedvirksomheder.

De følgende Tal skulle tilnærmelsesvis give en Forestilling om det Ødelæggelsesværk, som man har for Øje i Frankrig. Der findes med runde Tal i Frankrig og Kolonierne 15,000 Præster, som i videste Forstand tilhøre Kongregationerne, 40,000 Brødre, som ikke ere Præster, og henved 130,000 Klostersøstre. Foruden en Del forskellige kirkelige Tjenester, som de varetage, og Missionsgerningen i hedenske Lande saavel som Ungdommens Undervisning, have Kongregationerne at drage Omsorg for (med runde Tal) 100,000 Syge, 60,000 Vajsenbørn, 10,000 Pönitenter og Tusinder af gamle Folk, Blinde og Døvstumme. Alt dette skal være indviet til Undergang! Men Kongregationernes »uhyre Formue!« Se vi bort fra, at der nødvendigvis maa udkræves Midler til Opholdelsen af alle disse Værker og Anstalter, og antage vi, at den med runde Tal opgivne Sum af 700 Millioner Francs omtrent svarer til Kongregationernes Formue, saa falder der blandt henved 185,000 Kongregationsmedlemmer endnu ikke 4000 Francs Formue paa hvert Medlem, altsaa kun en aarlig Indtægt af ca. 200 Kroner.

Den h. Fader, Pave Leo XIII., har i Anledning af det Brud med Kirken, som Regeringen søger at hidføre ved Hjælp af de ovenstaaende fjendtlige Lovforslag, rettet en Skrivelse til Ærkebiskoppen af Paris, hvori han fremhæver Kongregationernes Fortjenester, paa det smerteligste beklager Lovforslagene som et Brud paa Konkordatet, og opfordrer Katholikerne til at værne om Kirkens Rettigheder og Interesser.

Æfterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Silkeborg. (J.) I Nytaarsnatten, midt i den overgivne Tummel, som trindtom opfyldte Gader og Stræder, fandt der i Vor Frues stille Kapel i Silkeborg en opløftende Højtidelighed Sted. Henved Midnatstimen havde de fleste af Menighedens Medlemmer samt flere Anderledestroende indfundet sig i det hyggelige Gudshus for at overvære den i Anledning af Aarhundredskiftet anordnede Gudstjeneste, der i dette betydningsfulde Øjeblik fejredes som en Taksigelseshøjtidelighed for de talrige, i det hensvindende Aarhundrede af Tidens og Evighedens Herre modtagne Naadegaver. Den smukke Andagt med sine opløftende Takke-, Sone- og Indvielsesbønner sluttede i sin første Time af det ny, fremgryende Aarhundrede med den sakramentale Velsignelse og et højtideligt Te Deum.

. **Randers.** I »Berl. Tidende for 8. ds. læses følgende Meddelelse fra Bladets Korrespondent i Randers:

»I Byraadsmødet Mandag Aften meddeltes det, at Indenrigsministeriet har givet sit Samtykke til, at Byen uden Vederlag har overdraget St. Josephsøstrene i Randers et Areal paa Hjørnet af Fabers Allé og Hadsund Landevej til Opførelse af Hospital. Som Betingelse for Overdragelsen bestemmes, at den opførte Bygning kun maa benyttes som

Hospital; gøres der anden Brug af Bygningen, hjemfalder Grunden til Kommunen. Taxterne for Patienterne skulle være de samme som paa Randers Sygehus, der maa ikke udbredes romersk-katholske Skrifter eller paa nogen Vis ske Paavirkning overfor Patienterne.

Da disse Bestemmelser ere overensstemmende med dem, som St. Josephssøstrene allerede have akcepteret, kan Sagen betragtes som afgjort, og Opførelsen af Hospitalet vil antagelig inden lang Tid blive paabegyndt.

Det nye Sygehus vil faa en sund og smuk Beliggenhed, idet den af Byen skænkede Grund er bevoxet med ung Skov og ligger i den nordøstlige Del af Byen paa en høj Bakke ligefor den vestlige Indgang til Lystanlæget Skovbakken og med en storslaet Udsigt over Byen og Gudenaaalen. Da Byraadet har Tilsyn med Paavisning af Plads for Bygningen, vil der antagelig blive ryddet det mindst mulige af de unge Træer.

Aalborg. (St.) Juleaften lød for første Gang siden Reformationen den katholske Klokke hen over Aalborg By og Omegn til stor Glæde for de herværende Katholiker. Indvielsen foretoges Søndagen før Jul. Kl. 5 om Eftermiddagen var Kirken tæt fyldt med Mennesker. Paa den aabne Plads mellem Stolene og Koret var der rejst et lille, med Guirlander omvundet Stillads, i hvilket Klokken var op-hængt. Medens det nye Sangkor for første Gang foredrog en 3 stemmig latinsk Salme, foretog Pastor Tembories — som af Biskoppen var bleven bemyndiget dertil — Indvielsen ifølge Ritualets Forskrifter.

Efter Indvielsen holdt Pastoren en kort Tale, hvori han udviklede Klokkenes Betydning i Menighedslivet og kortelig forklarede Ceremonierne ved Klokkeindvielsen. Højtideligheden sluttede med den sakramentale Velsignelse.

Den smukke Malmklokke er støbt af Petit & Brødrene Edelbrock i Gescher i Westfalen. Den er afstemt i B-Tonen og vejer henved 700 Pd. Midt paa Klokken ses et Billede af Jesu guddommelige Hjærte med Inskriptionen: *Venite adoremus sanctissimum Cor Jesu. A. D. MCM* (Kommer, lader os tilbede Jesu allerhelligste Hjærte. Herrens Aar 1900).

Da Stilladset foran Kirken var bleven rejst Dagen i Forvejen, lykkedes det endnu at faa Klokken hængt op i Taarnet til Juleaften og dens klangfulde Toner bidroge ikke lidt til at forøge Katholikernes Juleglæde i Aalborg.

Rom. I forrige Uge havde *Hertugen af Norfolk* Audiens hos Paven, hvem han overrakte en Sum af 300,000 Francs i Peterspenge. Paven lykønskede Hertugen til hans Arbejde for Katholicismen i England og takkede ham for at have stillet sig i Spidsen for et Pilgrimstog til Rom.

— Paven overtog ifølge »Polit. Corr.« Hvervet som *Voldgiftsdommer* i Stridsspørgsmaalet mellem Republikkerne San Domingo og Haiti

— I Søndags Eftermiddags begav den h. Fader sig, ledsaget af henved tyve Kardinaler, ned i Peterskirken i Anledning af Helligtrekongersfesten. I Kirken, som var glimrende oplyst ved Hjælp af elektrisk Lys, vare 20,000 Mennesker tilstede, som hilste Paven med høje Jubelraab. Gudstjenesten varede tre Kvarter og endte med den pave-lige Velsignelse.

En absolut dygtig **Expeditrice** med bedste Anbefalinger søges. Confektionsafdelingen, Jørgen Messerschmidt, Amagertorv 18.

Samstedts søges en **ung Dame** til Bogholderi og tysk Korrespondance.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Januar. 1. Søndag e. H. 3. K. — 14. M., Hilaris. Biskop og Kirkelærer. — 15. Ti. Paulus, Æneboer. — 16. O. Marcellus, Pave og Martyr. — 17. To. Antonius, Abbed. — 18. F. Petri Bispestol i Rom. — 19. L. Knud, Konge og Martyr.

Søndag den 20. Januar. 2. Søndag e. H. 3. K. Jesu Navnefest.

St. Ansgars Kirke. Lørdag den 19. Januar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stiftet højtidelig Levitmesse i Anledning af Kong Knud den Helliges festlige Mindedag, hvortil Alle indbydes.

Mariaforeningen holder Møde hos Sognepræsten i Dag Søndag den 13. Januar Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ (efter Højmessen i St. Ansgars Kirke).

Mariakongregationen for Ynglinge genoptager sine egentlige Møder Mandag den 14. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften i Jesu Hjærte Kirke.

Søndag den 20. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ holder Kongregationen Fælleskommunion i samme Kirke.

Foredrag i Roskilde: Søndag den 13. Januar holdes Foredrag i Hotel „Prinsen“s store Sal Kl. 4 Efterm.

De ærede Foreningers og Privates Opmærksomhed henledes paa, at Sedler, Programmer o. desl. kun tør uddeles ved St. Ansgars Kirkens Indgang med Sognepræstens Tilladelse og efter at han har kunnet gøre sig bekendt med Indholdet af det Trykte.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 3.

Nordisk Ugeblad og Katholiken udgaar hver Søndag. Abonnementsprisen, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Retitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 3.

Søndagen den 20. Januar.

1901.

Indhold: Paven og Congregationerne i Frankrig. Morgen. Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Rom. — Bekendtgørelser.

Paven og de religiøse Congregationer i Frankrig.

— 0 —

Det var kun i faa Aar, at den tredie Republik indtog en velvillig eller i hvert Fald til Dels neutral Holdning overfor Kirken; allerede da Mac Mahon blev styrtet, indtraadte der en Svingning, som fra Aaret 1880 er gaaet over til aabenbar Forfølgelse, hvilken navnlig er rettet imod Ordenerne og de religiøse Congregationer. Der er allerede taget mangfoldige Forholdsregler imod dem saavel ad Lovgivningens som ad Administrationens Vej, hvilke dog ikke altid have vundet Domstolenes Bifald; men nu bereder Ministeriet Waldeck-Rousseau sig, under Bifald fra alle Kirkefjenders Side baade i og udenfor Frankrig, til at rette et Hovedslag imod dem, der truer med at tilintetgøre dem. Gentagne Gange har den franske Regering gjort det taabelige

Forsøg at skuffe Franskmændene og den katholske Verden med Hensyn til den Stilling, som det franske Episkopat og den hellige Stol indtage til de Forholdsregler, som den fører i sit Skjold overfor de katholske Congregationer og de af disse ledede Skoler. Ofte kunde man læse det i franske Regeringsblade og høre det udtalt af franske Ministre, at Biskopperne og Vatikanet næppe vilde lægge stor Omsorg for Dagen overfor disse Congregationer; paa dette Rygte, som sandsynligvis ikke en Gang dets Ophavsmænd troede, er der nu en Gang for alle gjort Ende ved *en Skrivelse*, som *den hellige Fader* har rettet til Ærkebiskoppen af Paris, Cardinal Richard, hvori hans Hellighed udtaler sig om det Lovudkast mod de religiøse Congregationer, der snart skal under Behandling i det franske Deputeretkammer. Pavens Skrivelse har følgende Ordlyd:

Til vor elskede Søn Franz Richard, Kardinalpræst
ved Sancta Maria in via, Ærkebiskop af Paris.

Elskede Søn, vor Hilsen og apostoliske Velsignelse!

Midt under den rige Trøst, som det hellige Aar har forskaffet os ved Pilgrimmenes fromme Iver, som ere ilede til Rom fra alle Verdens Kanter, har det været os en saare bitter Sorg at høre om de Farer, der true de religiøse Congregationer i Frankrig. Det er en Følge af Misforstaaelser og Fordomme, naar man er falden paa den Tanke, at det skulde være nødvendigt for Statens Vel at indskrænke deres Frihed og maaske endog gaa strengere frem imod dem. Det Ansvar, som vort ophøjede Kald paalægger os, og den inderlige Hengivenhed vi nære for Frankrig, gør det til en Pligt for os at tale til Dig om dette vigtige og betydningsfulde Spørgsmaal, for at alle rettænkende og upartiske Mænd maa komme til at fatte retfærdigere Beslutninger. Og som vi henvende os til Dig, henvende vi os ogsaa under ét til vore ærværdige Brødre, Dine Embedsfæller i det franske Episkopat.

Hvad de svære Bekymringer angaar, som I dele med

os, tilkommer det Eder at rydde Fordomme af Vejen, hvor-
somhelst i maatte støde paa dem, og saavidt det staar til
Eder, afværge uoprettelig Ulykke fra Kirken og fra Frankrig.

De religiøse Ordener aflede jo, som enhver ved, deres
Oprindelse og deres Existensberettigelse fra hine ophøjede
evangeliske Raad, som vor guddommelige Forløser under
alle Tidsforhold har rettet til dem, som ville tilkæmpe sig
den kristelige Fuldkommenhed, til hine stærke og ædelmo-
dige Sjæle, som ved Bøn og Betragtning, ved hellig Streng-
hed, ved Iagttagelse af visse Regler gøre sig Umage for at
stige op til det aandelige Livs højeste Højder. De religiøse
Ordener, der ere opstaaede under Kirkens Virksomhed, og
som underkaste baade deres Ledelse og Diciplin dennes
Autoritet, danne en udvalgt Del af Jesu Kristi Hjord. De
ere efter den hl. Cyprians Ord »den aandelige Naades Ære
og Pryd«, medens de samtidig bevidne Kirkens hellige Frugt-
barhed.

Deres Løfter, som aflægges efter fri og selvstændig Over-
vejelse, efter at de ere modnede under Noviciatets Beskuel-
sestid, ere alle Aarhundreder igennem blevne betragtede som
noget saare helligt, agtede og ærede som Kilden til de
sjældneste Dyder.

Formaalet med disse Forpligtelser er dobbelt: det at
føre hine, der paa tage sig dem, til en højere Grad af Fuld-
kommenhed, og dels at rense og styrke deres Sjæle til en Tje-
neste udadtil, som fuldbyrdes til en Frelse for Næsten og
til Trøst for Menneskehedens talrige Elendigheder.

Idet de saaledes under den apostoliske Stols Overle-
delse arbejde paa Virkeliggørelsen af det af vor Herre op-
stillede Fuldkommenhedsideal og leve under Regler, som
i absolut ingen Henseende staa i Modsætning til nogen-
somhelst Form af verdslig Regering, arbejde disse religiøse
Institutioner paa en storartet Maade med paa Kirkens Mis-
sion, som væsentlig bestaar i at hellige Sjælene og gøre
Menneskeheden godt.

Overalt, hvor Kirken har befundet sig i Besiddelse af

sin Frihed, overalt, hvor man har anset det for en Statsborgers Ret at vælge den Livsstilling, han anser for mest formaalstjenlig for hans Ønsker og hans moralske Fuldkommengørelse, ere derfor de religiøse Ordener spirede frem som et selvfølgeligt Resultat af den katholske Jordbund, og Biskopperne have med fuld Føje betragtet dem som værdifulde Hjælpetropper i den hellige Tjeneste og i Udvølsen af kristelige Kærlighedsgerninger.

Men ikke alene Kirken, ogsaa det borgerlige Samfund have de religiøse Ordener lige fra deres Fremkomst af ydet uberegnelige Tjenester. Som saadanne Fortjenester kunne nævnes, at de prædikede Dyd for Masserne lige saa meget ved Exemples som ved Ordets Apostolat, at de dannede og udviklede Aanderne ved Undervisning i de hellige og verdslige Videnskaber, og at de selv berigede de skønne Kunsters Verden ved glimrende Frembringelser af blivende Værd.

Medens de Lærere, der udgik fra dem, forlenede Universiteterne med Glans ved Dybden og Omfangen af deres Viden, medens deres Huse bleve Tilflugtssteder for guddommeligt og menneskelig Videnskab og reddede Oldtidens Vidomsskatte for sikker Undergang under Civilisationens store Skibbrud, trængte ofte andre Ordensfolk ind i øde Egne, gennem Skove og ufarbare Sumpe, og idet de dér tørlagde Jordbunden og gjorde den frugtbar og trodsede alle Besværligheder og Farer, idet de sammen med Jorden ogsaa dyrkede Sjælene og beredte en gunstig Grund for Ordets Sæd i Hjærterne, grundede de omkring deres Kløstre, under Korsets Skygge, Samlingspunkter for Befolkningen, hvilke under Jeres milde Regimente udviklede sig til blomstrende Landsbyer og Stæder, hvor Agerbrug og Haandværk begyndte at vinde Fremgang.

Og krævede det ringe Tal af Præster eller Tidernes Nød det, saa man Legioner af Apostle, udmærkede ved Hellighed og Lærdom, gaa ud af Kløstrene, hvilke ydede Biskopperne deres mægtige Understøttelse og udøvede den lyk-

keligste Indflydelse paa Samfundet, idet de fik Stridigheder bilagte og Had og Forbitrelse kvalt, førte Folkene tilbage til Pligtsfølelse og bragte atter den kristelige Religions og Civilisations Grundsætninger til Ære og Værdighed.

Dette er i korte Træk de religiøse Ordeners Fortjenester i Fortidens Dage. Den upartiske Historieskrivning har optegnet dem i sine Annaler, og det er overflødigt at dvæle nærmere ved disse Ting. Hverken deres Virksomhed eller deres Iver eller deres Næstekærlighed har forringet sig i vore Dage. Det gode, som de gøre, er klart for alles Øjne, og deres Dyder straalet i en Glans, som ingen Anklage, intet Angreb har formaet at skjule.

Paa denne ædle Løbebane, hvor de religiøse Ordener kappes om at gøre vel, indtage Ordenerne i Frankrig — vi erklære det paany med Glæde — en Hædersplads.

Nogle ofre sig til Undervisningen og indprænte Ungdommen Religionens, Dydens og Pligtens Grundsætninger, hvorpaa, den offentlige Sikkerhed og Statens Vel væsentlig ere grundede. Andre hengive sig til de forskellige Kærlighedsgerninger mod Næsten og bringe virksom Hjælp under al Slags fysisk og moralsk Elendighed ved de talløse Asyl-er, hvor de pleje de syge, de gamle og svage, de forældreløse, de afsindige, de uhelbredelige, uden at nogensinde selv det farligste, utaknemmeligste Arbejde er i Stand til at lamme deres Mod eller kølne deres Iver.

Disse Fortjenester, som ere blevne anerkendte mere end én Gang fra de uvilligste Mænds Side, som mere end én Gang ere blevne hædrede ved offentlige Belønninger, gøre disse Congregationer til den hele Kirkes Stolthed og til Frankrigs særlige og straalende Stolthed, det Lands Stolthed, som de altid have tjent med ædel Iver, og hvilket de, hvad man tusinde Gange har set, elske med en Fædrelandskærlighed, der er rede til frejdigt at byde Døden Trods.

Det er soleklart, at forsvandt disse den kristelige Næstekærligheds Kæmper fra Landet, vilde det foraarsage Frankrig uerstattelige Tab.

Blev denne de frivillige Kærlighedsgjerningers frugtbare Kilde udtørret, vilde den offentlige Nød stige i en paafaldende Grad, samtidig med at en saare veltalende Prædiken om Broderkærlighed og Endrægtighed vilde forstumme.

Et Samfund, i hvilket der gærer saa mange Forvirringens og Hadets Spirer, har i høj Grad Exempler paa Selvfornægtelse, Kærlighed og Uegennytte behov.

Og hvad er mere skikket til at løfte og forsone Sjælene end det Skuespil, som hine Mænd og Kvinder frembyde? De have opgivet en lykkelig, fornem og ofte glimrende Stilling og frivillig gjort sig til Brødre og Søstre for Folkets Børn og vise i Gerningen ligeoverfor dem den sande Lighed ved deres uforbeholdne Hengivelse til de forladte, elendige og ulykkelige.

Saa vidunderlig er den Virksomhed, som disse franske Congregationer udfolde, at den ikke lader sig holde indenfor de nationale Grænser, men har baaret Evangeliet ud til Jordens yderste Grænser og med Evangeliet Frankrigs Navn, Sprog og Anseelse. Som frivillige Landflygtige drage de franske Missionærer ud, midt igennem Oceanets Storme og Ørkenens Ødemarker for at fange Sjæle i fjerne og ofte ganske ukendte Egne.

Man ser dem slaa sig ned midt iblandt vilde Folkeslag for at undervise dem i Kristendommens Begyndelsesgrunde, i Kærlighed til Gud og Næsten, i Arbejde, i Agtelse for den svage og i gode Sæder; og de hengive sig til dette Kald uden at vente nogensomhelst jordisk Belønning, og de holde ud i dette deres Kald, indtil de, ofte altfor tidligt, bukke under for dettes Møjsommeligheder eller Klimaets Besværligheder eller Bødelens Økse. Opfyldte af Agtelse for Lovene og Ærbødighed for de bestaaende Øvrigheder udbrede de overalt, hvorhen deres Vej fører dem, kun Civilisation og Fred; de have ingen anden Ærgærrighed end at oplyse de ulykkelige, til hvilke de henvende sig, at bibringe dem den kristelige Religions Grundsætninger og føre dem til Bevidsthed om deres Menneskeværdighed.

Forøvrigt give de desuden ikke sjældent vægtige Bidrag til Videnskabens Fremme, idet de føre de Forskninger videre, der fuldbyrdes paa de forskellige Omraader for deres Virksomhed: Studiet af Folkeracernes Forskelle, Sprog, Historie, Jordbundens Naturbeskaffenhed og Frembringelser og andre lignende Spørgsmaal.

Det er netop paa denne møjsommelige, taalmodige og utrættelige Virksomhed fra disse beundringsværdige Missionærers Side, at Frankrigs Protektorat hovedsagelig grunder sig, hvilket dette Lands skiftende Regeringer uden Undtagelse med Skinsyge have anstrengt sig for at beholde, og hvilket vi selv offentlig have bekræftet. Forøvrigt er de franske Missionærers uforanderlige Troskab mod deres Fædreland, de fortrinlige Tjenester, som de yde det, den store Indflydelse, som de navnlig i Orienten sikre det, Kendsgerninger, som ere blevne anerkendte af Mænd af de forskelligste Partianskuelser og i den allernyeste Tid forkyndte af de mest berettigede Stemmer.

Under disse Omstændigheder vilde det ikke blot være at gengælde saa mange Tjenester med ubegribelig Utaknemmelighed, men det vilde samtidig være en øjensynlig Given Afkald paa de Fordele, der skyldes disse, hvis man i Fædrelandet berøvede de religiøse Congregationer hin Frihed og hin Fred, som alene kan sikre deres Væxt og deres Medlemmers lange og møjsommelige Uddannelse. Andre Nationer have gjort denne smertefulde Erfaring. Efter at de i Fædrelandet havde standset Congregationernes Udvikling og lidt efter lidt ladet deres Livssaft hentørres, saa de i samme Forhold i Udlandet deres Indflydelse og Anseelse aftage, thi det er umuligt at faa Frugter af et Træ, hvis Rødder man har skaaret over.

Det er ogsaa let at indse, at alle her berørte store Interesser ogsaa i det Tilfælde vilde være udsatte for stor Fare, om man skaanede Missionscongregationerne for desto bedre at ramme de andre; thi, naar man overvejer Sagen nøje, er hines Existens og Virksomhed knyttet til disses. I Virkelig

heden spirer og udvikler den missionerende Ordensmands Kald sig ved den prædikende Ordensmands Ord, under den lærende Ordensmands fromme Ledelse, ja endog under den beskuende Ordensmands overnaturlige Indflydelse.

Forøvrigt kan man let forestille sig den pinlige Stilling, der vilde beredes Missionærerne, og den Føringelse, som deres Autoritet og Indflydelse sikkert vilde faa, saasnart de Folkeslag, for hvem de prædike Evangeliet, erfo'r, at Congregationerne i deres Hjemstavn bleve behandlede med Fjendskab og Haardhed i Stedet for der at finde Beskyttelse og Agtelse. Men for at give Spørgsmaalet en endnu dybere Betydning maa vi bemærke, at de religiøse Congregationer, som allerede ovenfor sagt, repræsenterer den kristelige Fuldkommenheds offentlige Udøvelse, og saa sandt det er sikkert, at der altid i Kirken gaves udvalgte Sjæle og visselig ogsaa vil gives, som stræbte og stræbe fremad paa den kristelige Fuldkommenheds Vej, saa vilde det være uretfærdigt at gøre deres Hensigter til intet. Ja, det vilde endog være at angribe Kirkens Frihed, som i Frankrig er garanteret ved en højtidelig Overenskomst; thi alt, hvad der hindrer den i at føre Sjælene til Fuldkommenhed, hindrer den i dens frie Udøvelse af sin guddommelige Mission.

At undertrykke de religiøse Ordener vilde endvidere være at berøve Kirken hengivne Medarbejdere: fornemmelig i Fædrelandet, hvor de ere Episkopatets og den øvrige Gejstligheds nødvendige Hjælpere under Udøvelsen af den hellige Tjeneste og den katholske Lærevirksomhed, hin Virksomhed, som det ikke alene er Kirkens Ret, men ogsaa dens Pligt at varetage, og som de troendes Samvittighed kræver; men ogsaa i Udlandet, hvor Apostolatets almindelige Interesser og dettes Hovedstyrke i alle Verdensdele hovedsagelig repræsenteres af de franske Congregationer. Det Slag, der traf disse, vilde derfor blive følt alle Vegne, og den hellige Stol, som har guddommelig Befaling til at sørge for Evangeliets Udbredelse, vilde se sig nødsaget til at fylde de Huller, som

de franske Missionærs Forsvinden fra Arbejdsmarkerne fremkaldte, med Missionærer af andre Nationaliteter.

Til Slut maa vi gøre opmærksom paa, at Undertrykkelsen af de religiøse Congregationer vilde være at fjerne sig fra hine demokratiske Friheds- og Lighedsprinciper, som i vore Dage danne Grundlaget for Forfatningsretten i Frankrig og garantere alle Borgers individuelle saavel som sociale Frihed, naar deres Virken og Livsførelse have et ærbart Maal, hvorved ingens Rettigheder eller lovlige Interesser krænkes. Nej, i en Stat med saa fremskreden Cultur som Frankrig ville vi ikke antage, at der ingen Beskyttelse skulde gives og ingen Agtelse findes for ærlige, fredelige og fædrelandskærlige Borgere, der besidde samme Rettigheder og opfylde samme Pligter, som deres Landsmænd, og som ikke forfølge andet Formaal, hvad baade de af dem aflagte Løfter og deres for alles Øjne aabentliggende Livsvandel bevise, end at arbejde paa deres egen Fuldkommengørelse og paa deres Næstes Vel, uden at kræve andet end Frihed hertil! De Forholdsregler, man har tænkt at gribe til overfor dem, synes at være saa meget uretfærdigere og hadefuldere, som man samtidig behandler Foreninger og Selskaber med langt andre Formaal paa en ganske forskellig Maade.

Vi vide godt, hvad mange paastaa for at besmykke disse haarde Forholdsregler, at de religiøse Congregationer begaa Indgreb i Biskoppernes Jurisdiction og krænke Verdensgejstlighedens Rettigheder. Denne Paastand maa dog nødvendigvis opgives, naar man tænker paa de vise Love, som Kirken har udstedt just om dette Punkt, hvilke vi nylig have mindet om. I fuldstændig Overensstemmelse med Tridentinerconciliets Bestemmelser og Aand regulere de paa den ene Side Existensbetingelserne for de til Ordenslivet indviede Personer og respektere paa den anden Side paa tilbørlig Maade Biskoppernes Autoritet i de dem underlagte Dioceses. Samtidig med at hævde Ordenernes rette Afhængighed af Kirkens Overhoved, undlade de ikke i mange Tilfælde at tilvende Biskopperne dennes øverste Autoritet gennem den saakaldte apo-

stoliske Delegation. Hvis man fremstiller det franske Episkopat og hele den øvrige franske Gejstlighed som tilbøjelig til med Glæde at gaa ind paa den Ostracisme, med hvilken man ønsker at ramme de religiøse Congregationer, saa er det en Fornærmelse, som Biskopperne og Præsterne kun kunne afvise ud af deres præselige Sjæls fulde og dybe Afsky.

Der er ingen Grund forhaanden til at tillægge en anden Bebrejdelse, som man har rettet mod de religiøse Congregationer, nogen videre Vigtighed, nemlig den, at de skulde besidde for store Rigdomme. Selv om man antager, at den Værdi, som man har tilskreven deres Ejendomme, ikke er overdreven, kan det dog ikke nægtes, at de besidde disse paa ærlig og lovlig Vis, og at det folgelig vilde være et Indgreb i Ejendomsretten at berove Ordenerne dem. Man maa end videre lægge Mærke til, at de aldrig bruge deres Midler til at fremme personlige Interesser eller deres enkelte Medlemmers Velvære, men udelukkende i Religionens, Næstekærlighedens og Velgørenhedens Tjeneste, hvilket alt sammen er til selve det franske Folks Fordel, selvforstaaeligt i Frankrig, men ogsaa udenfor dette, da Agtelsen for Landet stiger, derved at dets Born bidrage til den civilisatoriske Mission, som Forsynet har betroet det.

Med Forbigaaelse af andre Overvejelser, som man anstiller angaaende de religiøse Congregationer, indskrænke vi os til følgende vigtige Bemærkninger: Frankrig staar i en venskabelig, paa en højtidelig Overenskomst hvilende Forbindelse med den hellige Stol. Skulde altsaa noget af de angivne Misforhold i et eller andet Punkt vise sig at have nogen virkelig Begrundelse, saa er der kun en Vej at gaa, nemlig at angive dem for den hellige Stol, der vil være rede til at prøve dem alvorligt, og, naar der er Grund til Stede, afhjælpe alt utilbørligt.

Vi ville imidlertid stole paa Upartiskheden hos de Mænd, der lede Frankrigs Skæbne, og paa det franske Folks Retfærdighedssans og Fornuft. Vi nære den Tillid, at man ikke

er til Sinds at ville give Afkald paa det kostbare moralske og sociale Arvegods, som de religiøse Congregationer repræsenterer; at man ikke vil saare de franske Katholikers Følelser ved et saadant Angreb paa den almindelige Frihed, som Undtagelseslove mod Congregationerne vilde være, og paa den Maade forøge Landets indre Stridigheder til dettes store Skade. En Nation er kun da i Sandhed stor og stærk, kan kun da med Tryghed sé Fremtiden i Møde, naar alles Rettigheder agtes, og alle ere enige om med gode Samvitigheder indbyrdes at bidrage til det almene Bedste. Fra vort Pontificats Begyndelse af have vi ikke skyet nogen Møje for i Frankrig at virkeliggøre hint Beroligelsens Værk, som kunde have skaffet det uberegnelige Fordele ikke blot paa det religiøse, men ogsaa paa det borgerlige og politiske Omraade. Vi ere ikke vegne tilbage for Vanskeligheder. Vi have ikke undladt at give Frankrig særlige Beviser paa Eftergivenhed, Omhu og Kærlighed, idet vi stedse gik ud fra, at det vilde svare til disse, som det sømmer sig et stort og højmodigt Folk. Det vilde volde os den dybeste Smerte, om vi nu, i vort Livs Aften, skulde blive skuffet i vore Forhaabninger og bedraget for Lønnen for vor faderlige Omsorg og dømt til i det Land, som vi elske, at se Lienskerne og Partierne kæmpe med endnu større Forbitrelse, og det uden at kunne udmaale, hvor vidt de ville gaa i deres Udskejelser, eller besværges Ulykken, som vi have gjort alt for at forhindre, og for hvilken vi forud afvise at have nogetsomhelst Ansvar. I hvert Fald paanøder i dette Øjeblik den Pligt sig de franske Biskopper i fuldkommen Endrægtighed at arbejde paa den saare vigtige Opgave at oplyse Sindene og frelse de religiøse Congregationers Rettigheder og Interesser, hvilke vi elske af vort ganske faderlige Hjærte, og hvis Bestaaen, Frihed og Fremgang er af Vigtighed for Kirken, for Frankrig, for Menneskeheden.

Maatte Herren opfylde vore brændende Ønsker og krone de Skridt med Held, som vi allerede forlængst have gjort for denne ædle Sag! Og som Pant paa vor Velvilje og den

himmelske Naade meddele vi Dem, elskede Søn, det hele Episkopat, den hele Gejstlighed og hele Frankrigs Folk den apostoliske Velsignelse.

Givet i Rom ved St. Peter d. 23. December 1900 i vort Pontificats 23. Aar.

Pave **Leo XIII.**

Morgen.

— o —

Dagens Øje er opladt,
 Morgenskyer smile.
 Tak, o Gud, for denne Nat
 og dens trygge Hvile —
 for den Dag, igen Du gav!
 Hvert Minut, den spindes af,
 skal et Offer bringe
 paa sin lette Vinge.

Tjener er jeg i din Gaard,
 gør, som Du behager;
 hvad jeg pløjer, hvad jeg saar,
 være paa din Ager,
 være paa min Herres Bud,
 gaar jeg ind, og gaar jeg ud,
 røres Aandens Vinger,
 røres Fod og Finger.

Lad min Sjæl din Naade faa
 og begærlig fange --
 Himmeldug, som falder paa
 Aandens Blomstervange.
 Du bestemme Plads og Pragt;
 kun din Vilje, ej dens Dragt,
 Dig og al din Ære
 vil min Hu begære.

Gør mit Liv til lutter Død,
 som kan Liv genføde;
 gør mig Korsets Byrde sød
 og al Verden øde.
 Kun i Dig er alting sandt;
 væk mig op af Drøm og Tant,
 lad alt Blændværk vige,
 led mig til dit Rige.

J: F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

København. *Mandag den 21. Januar*, den h. Agnes Fest, kan vor højærværdigste Biskop, Msgr. *Johannes von Euch*, fejre sin *67aarige Fødselsdag* og tillige den 41de Aarsdag for Frembærelsen af det første hellige Messeoffer. I *Fredags, den 18. Januar*, var 41 Aar henrundne, siden den højærværdigste Biskop modtog Præstevielsens helligste Sakramente. Vi tro at være i Overensstemmelse med alle Danmarks Katholiker, naar vi her ønske Biskoppen til Lykke i Anledning af disse Mindedage og udtale Haabet

om, at Forsynet endnu i mange lykkelige Aar maatte bevare vor apostoliske Overhyrde til Gavn og Velsignelse for Kirken her i vort Fædreland.

Rom. Aarhundredskiftet fejredes i Kristenhedens Hovedstad paa en værdig Maade ved forskellige religiøse Festligheder. Et storartet Indtryk fik man af Natten mellem 31. December og 1. Januar i Rom. Trods de hyppige Regnskyl, som sluttede det 19. Aarhundrede, vare Kirkerne og mange Privathuse illuminerede; i Borgo, det vatikanske Kvarter, var Illuminationen almindelig. Kapitoliets store Klokke blandede sine Toner med Byens samtlige Kirkeklokker. Tusinder af Mennesker strømmede til Kirkerne, for ved Begyndelsen af det nye Aarhundrede at bevidne vor guddommelige Frelser deres Tro og deres Ærefrygt.

Et gribende Syn var det, at se de store Skarer, som med Andagt bad foran det udstillede Allerselligste. og at høre den Begejstring, hvormed de sang Hymnen »Veni Creator«. Størst Tilløb var der til Peterskirken; imellem Kl. 11 og Midnat var det næsten umuligt at komme frem i Gaderne, som føre derhen, saa opfyldte vare de af Mennesker og Vogne. Peterskirkens Façade var oplyst med en dobbelt Række Fakler. I Forhallen vare to store elektriske Reflektorer anbragte, andre fandtes i Kirken i Form af store Rosetter, som gjorde et storartet Indtryk paa det Hele. Over Altret, hvor St. Peters Stol opbevares og hvor den højtidelige Gudstjeneste skulde finde Sted, var anbragt en stor Glorie af elektrisk Lys, tusinder af smaa Lamper kastede deres rolige Lys paa den andægtige Skare.

I Midnatstimen blev Altrets allerselligste Sakramente udstillet, og Kardinal Rampolla, assisteret af det vatikanske Domkapitel, istemte »Te Deum«, som de tilstedeværende Tusinder fortsatte. Derpaa fulgte en højtidelig Pontifikalmesse, under hvilken Mange modtog den hellige Kommunion. Efter Messen blev Litaniet til alle Helgener, »Veni Creator« og »Tantum ergo« sunget, hvorefter den sakramentale Velsignelse sluttede Højtideligheden.

Den h. Fader, som først havde ytret Ønsket om at fejre Midnatsmessen i Peterskirken, men paa sin Livlæges Bønner gav Afkald derpaa, begav sig kort før Midnat til sit Privatkapel og frembar der det h. Messeoffer foran det udstillede Allerhelligste. Under Messen modtog forskellige Tilstedeværende den h. Kommunion, og Paven brugte ved denne stille Midnatsgudstjeneste for første Gang den kostbare Kalk, som den internationale Komité har skænket til vor guddommelige Frelsers Ære.

-- Allerede for nogen Tid siden er en pavelig *Encyklika om det kristelige Demokrati* bleven bebudet. Dens Offentliggørelse, som gentagende maatte opsættes paa Grund af Jubilæumsfestlighederne, skal nu være nærførestaaende. Ifølge private Meddelelser skal Betegnelsen *Demokrati* ikke være brugt i Encyklikaen i politisk Betydning, men i den almindelige Betydning af — *Folkets Samfund uden Hensyn til Regeringsformen*. Encyklikaen skal være inddelt i *to Dele*, i hvilke Pave Leo XIII. forklarer Begrebet »det kristelige Demokrati«, som ser bort fra al Politik og holder alle Regeringsformer, baade republikanske og monarkiske, i Ære. Det betyder *Folkenes broderlige Forening paa den kristelige Næstekærligheds Omraade*, Udviklingen af Landvæsenforeninger, Hjælpeforeninger, Arbejdsgiverforeninger til Bedste for Arbejderne, saavel som af de offentlige Hjælpekasser og Skolevæsenet. For at understøtte *det kristelige Liv i Familierne* opfordrer Encyklikaen tilsidst til Kamp mod Omvæltning-Partierne.

En attenaarig, katholsk Pige fra en Proviudsby søger Plads. Mau henvender sig til Pastor v. Geyr, Stenogade.

En absolut dygtig **Expeditrice** med bedste Anbefalinger søges. Confectionsafdelingen, Jørgen Messerschmidt, Amagertorv 18.

Sammesteds søges **en ung Dame** til Bogholderi og tysk Korrespondance.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Januar. 2. Søndag e. H. 3. K. Jesu Navnefest. 21. M. Agnes, Jomfru og Martyrinde. — 22. Ti. Vincentius og Anastasia, Martyrer. — 23. O. Marias Trolovelse. — 24. To. Timotheus, Martyr og Biskop. — 25. F. Pauli Omvendelse. — 26. L. Oktav af Kong Knuds Fest.

Søndag den 27. Januar. 3. Søndag e. H. 3. K. Hovedfesten til Ære for den h. Familie: Jesus, Maria og Josef. Samme Dag fejres den h. Ansgar, Nordens Apostels festlige Mindedag. (Ansgarius-Bonifacius-Kollekt i samtlige Kirker og Kapeller). **St. Ansgars Kirke:** Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken; Kl. 6 Festandagt med Prædiken, Indvielse til den h. Familie og højtidelig Procession med den h. Ansgars Relikviskrin, som er udstillet i Kirken.

Gudstjeneste, Prædiken og Foredrag i Ringsted: Søndag d. 27. Januar h. Messe Kl. 9 $\frac{1}{2}$, Prædiken Kl. 10 i Hotel Casino. — Kl. 4 Elterm. Foredrag og kateketisk Undervisning sammesteds.

Den eucharistiske Forening holder Tilbedelse i St. Ansgars Kirke hver Fredag Kl. 4—5 foran det udstillede Allerhelligste.

Ansgariusforenngen

afholder sin aarlige Generalforsamling i Forsamlingsværelset ved St. Ansgars Præstebolig Søndagen d. 27. Januar efter Pontifikalmessen.

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag d. 20. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ holder Kongregationen Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke.

De ærede Foreningers og Privates Opmærksomhed henledes paa, at Sedler, Programmer o. desl. kun tør uddeles ved St. Ansgars Kirkens Indgang med Sognepræstens Tilladelse og efter at han har kunnet gøre sig bekendt med Indholdet af det Trykte.

Den h. Families Forening.

Søndag den 27. Januar (Hovedfesten til Ære for den h. Familie) holdes i **St. Ansgars Kirke** Kl. 6 Aften højtidelig Festandagt, under hvilken Medlemmerne af den kristelige Families Forening fornye den højtidelige Indvielse til den h. Familie i Nazareth. Sognepræsten oplæser Indvielsesbønnen, som Sætning for Sætning gentages af Medlemmerne og Børnene. Da det er den eneste offentlige Fest, Foreningen fejrer, vil det uden Tvivl svare til Foreningens Aand, at Medlemmerne ikke blot overvære denne højtidelige Aftengudstjeneste, men ogsaa ret talrigt indfinde sig til Herrens Bord paa denne Dag i deres Sognekirke. Familie-Andagtsbogen bør medbringes. Nye Medlemmer indtegnes hos Sognepræsten. I Anledning af Festen er det prægtige Gruppebillede af den h. Familie udstillet i Kirken.

Det Samme gælder om **Rosenkranskirken** og Familie-Foreningens Medlemmer i dette Sogn, hvor Festandagten holdes Kl. 5.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 4.

«Nordisk Ugeblad» og «Katholiken» udgaar hver Søndag. Abonnements. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 4.

Søndagen den 27. Januar.

1901.

Indhold: De kristelige Familiers Forening. Aften. O Davids Nøgle! Efterretninger fra Ind- og Udland: København. England. — Bekendtgørelser.

De kristelige Familiers Forening til Ære for den hellige Familie i Nazareth.

—o—

Den hl. Fader, Pave Leo XIII., har i 1893 anbefalet *et særegent Frelsemiddel* overfor de mangfoldige Onder, som hjemsøge vor Tid, og i en apostolisk Skrivelse anbefalet det til hele Verden. Og hvad er da det for et Frelsemiddel? Det er *Efterligningen af den hellige Familie i Nazareth*. Som den øverste Hyrde og Lærer paaviser Paven, at det menneskelige Samfunds Ve og Vel for Størstedelen er afhængig af Familierne. Jo dybere Dyd og Fromhed have fæstet Rod indenfor den huslige Arne, jo fuldkomnere Børnenes Aand og Hjærte ere dannede og forædlede efter Religionens Lærdomme og Forskrifter ved Hjælp af Forældrenes Ord og Eksempel, desto velsignelsesrigere ind-

virker Familielivet paa det almindelige Velfærd, desto rigeligere Frugter bærer det for alle Klasser og Lag i det menneskelige Samfund. Af saadanne Familier fremgaar gode Børn for Kirken og gode Borgere for Staten. Børn af saadanne Familier ere lydige, beskedne og ærbare, arbejdsomme, fulde af Kærlighed til Gud og Næsten, de give Gud, hvad Guds er, og Kejseren, hvad Kejserens er.

Derimod er et uordentligt, ødelagt, religionsløst Familieliv til Skade baade for Kirken og Staten. Af saadanne Familier fremgaa samvittighedsløse Mennesker, som ingen Sands have for Ret og Orden, ingen Sands for Lydighed og Underkastelse, ingen Sands for Kærlighed til Gud og Næsten. Saadanne Mennesker ere utilfredse og uden Nøjsomhed; de ere en sand Landeplage, en sand Svøbe for det menneskelige Samfund. Saadanne Mennesker ere et Fængstof for Revolution, og fylde Fængslerne og Galehusene.

Det er derfor af største Vigtighed, at hver enkelt Familie først og fremmest grundlægges og opbygges paa den Maade, som Gud har villet det, d. v. s. som Troen lærer og foreskriver, og at Familierne dernæst stedse lade sig gennemtrænge og lede af Troens Aand. Det er nødvendigt, at det religiøse Sindelag og Liv stedse holdes vedlige med Flid og Udholdenhed i Familierne. For at naa dette Maal, fremstiller den h. Fader i den ovennævnte Rundskrivelse *den hellige Families* herlige Forbillede for alle Jordkredsens Familiers Øjne. *Ved den trofaste Efterligning af dette Forbillede* blive Familierne lutrede, helligede og fuldkommengjorte — og følgelig bliver det menneskelige Samfund helbredet fra Roden af, idet det ligeledes bliver forædlet og helligjort. Kort sagt, Efterligning af det ophøjede Dydens Eksempel, som *Jesus, Maria og Josef* have givet, vil faa den gavnligste og velsignelsesrigeste Indflydelse paa alle Klasser og alle Forhold indenfor det menneskelige Samfund.

Denne Efterligning af den h. Familie skal fremmes og opnaas ved »*De kristelige Familiers fromme Foræning til Ære for den h. Familie i Nazareth.*« Med dette Maal

for Øje har Kirkens Overhoved oprettet denne Forening og anordnet dens Udbredelse over hele Jorden. Derfor lyder den første Paragraf i Foreningens Statuter saaledes:

»Foreningens Formaal bestaar i, at indvie de kristelige Familier til den h. Familie i Nazareth og at have den for Øje som en Genstand for særegen Andagt og Efterligning, idet man beder en daglig Bøn foran et Billede af den h. Familie og bestræber sig for at efterligne de herlige Dyder, hvormed den lyser for Alle, navnlig for Arbejderstanden.«

Den h. Fader vil, at Familierne skulle *indvie* sig til den h. Familie: Jesus, Maria og Josef. Ved denne *Indvielse* stiller Familien sig under den h. Families særegne *Beskyttelse* og træder i dens særegne *Tjeneste*.

Hvad kan vel være *velsignelsesrigere* for os, end hans *Beskyttelse*, som er vor almægtige Herre og barmhjertige Frelser, og som kærligt tilraaber alle Mennesker: »Kommer Alle til mig, som ere mødige og besværede, og jeg vil vederkvæge eder!« — Hvad er dernæst gavnligere, end at være beskyttet af de helligste Personer, som have levet her paa Jorden, og som nu ere hos Gud i Himlen, Maria og Josef? Som vor Frelsers Moder er Maria jo ogsaa vor Moder, og det den mægtigste, barmhjertigste og kærligste Moder, som tænkes kan. Og vil den h. Josef, Jesu kærlige Plejefader og den allersaligste Jomfrus trofaste Beskytter, ikke ogsaa beskytte og hjælpe os formedelst den Magt, som han har modtaget af Gud? Jo tilvisse, den daglige Bøn, som vi efter den h. Faders Vejledning skulle opsende med Andagt og Tillid til Jesus, Maria og Josef, vil bringe os tusindfold Frugt, navnlig naar vi tillige med Iver og Udholdenhed bestræber os for, at være *trofaste Tjenere af den h. Familie*.

Denne Tjeneste bestaar i, at vi *daglig betragte* og efter Evne og Kræfter søge *at efterligne den h. Families ophøjede Dydens Eksempel*. Eksemplet udøver jo altid en stor Indflydelse paa os Mennesker; det virker dragende.

Men intet Eksempel gives der, som er saa fuldkomment, saa elskeligt og saa passende for ethver Menneskebarn, som netop Jesu, Marias, og Josefs Eksempel.

Se vi hen til *Jesus*, vor Frelser! Han lyser som et Mønster for alle Alderstrin, han viser alle Menneskeklasser; hvorledes de skulle tænke, føle og handle; han lærer at adlyde, at forsage, at lide, at bede; han lærer Ydmyghed, Beskedenhed, Arbejdsomhed. Baade de Fattige og de Rige lærer han, hvad de skulle tænke om jordiske Æresbevisninger, om Rigdom, om sandselige Glæder, og hvorledes de skulle øve Kærlighed til Gud og til Næsten. —

Se vi hen til den hellige Jomfru og Gudsmoder *Maria!* Gives der vel en Dyd, som ikke smykker Maria og paa hvilken hun ikke har givet os et Eksempel? Hun er den rene, ubesmittede Jomfru. Hun er Herrens ydmyge Tjenerinde; hun er den Beskedne, den Blufærdige; hun er den Arbejdsomme, den Virksomme. Hun er den Venlige, den Forekommende, den Milde; hun er den Deltagende, den Højmodige, den Gævmilde. Hun er endelig den Medlidende. Hvem du end er, kære Læser, Dyderne, som Gud forlanger af dig, dem ser du i Maria, Retfærdighedens Spejl. —

Se vi endelig hen til den h. *Josef!* Straaler ikke hos ham det saa skønne Dydens Par: Ydmyghed og Kyskhed? Lærer han os ikke Gudsfrygt og Fromhed, Lydighed og Troskab, Arbejdsomhed, Taalmodighed og Hengivelse i Guds Villie? Kan ikke ethvert Menneske gaa i Skole hos den h. Josef? —

Hvilke rige Frugter vilde dog ikke modnes for Familien selv og for Kirken og Staten, saafremt Familierne daglig vilde se ind i dette tredobbelte Dydens Spejl, og med Tillid til Jesu Naade og til den h. Gudsmoders og den h. Josefs Hjælp søge at indrette deres Liv efter dette Mønster og Forbillede!

Ja, underfuld er dette Frelsemiddel, som den h. Fader i sin Visdom har tilbudt Menneskene i »De kristelige Familiers fromme Forening til Ære for den h. Familie i Na-

zareth«! Maatte hans Ønske da ogsaa opfyldes, at alle Familier indtræde i denne Forening, som jo er oprettet i alle katholske Menigheder her i Landet! Maatte Foreningen ikke hensygne, men stædse blomstre ved sine Medlemmers Iver og Fromhed og ved et stædse voksende Antal af Medlemmer i alle vore katholske Menigheder!

Aften.

— 0 —

Den lyse Sol er leden,
og Livet gaar til Ro,
nu risler Aftenfreden
ned over By og Bo.
Forbi vort Øje glider
al Dagens travle Dont,
og selve Mørket vider
vort Hjertes Horizont.

Og Stjerne staar ved Stjerne
og ægger vor Forstand,
saa nære og saa fjærne
som Evighedens Land;
som Aander tyst de føre
et Sprog af Himmelbaal,
og Sjælen laaner Øre
som til sit Modersmaal.

Ad Glimt vor Sjæl sig ranker
op til Guds Kongestol
højt over alle Tanker,
i Væsenhedens Pol,
og mer, end Ord kan sige,
os nær, mer end vort Blod,
den Herre, som er lige
uendelig og god.

Hvor vidt sig Stjærnen svinger,
 han styrer dog dens Gang;
 paa hans Bud Natten bringer
 Dug til den tørre Vang;
 han sender til vort Leje
 sin Engel ned i Nat
 som til sit Hjærteeje,
 som til sin dyre Skat.

Saa tage han da vare
 paa sine Værkers Hær,
 paa Sygdom og paa Fare,
 paa Dødens Sendefærd.
 Ham Engleskaren lover
 og Himlens Stjærnenæt,
 ham prise, naar jeg sover,
 hver enkelt Aandedræt.

J. F.

O Davids Nøgle!

—0—

Ingen falder dybere end Præsten, naar han falder. Intet, end ikke den største Gudsbespottelse og den værste Forargelse af en fordærvet Lægmand kan lignedes ved den Forargelse og Vanære, som en til hellig Tjeneste Indviet tilføjer Kirken og sig selv. Endogsaa det letfærdige og lunkne Verdensmenneske bliver pinligt og ejendommeligt berørt ved Synet af en Præst, som har læsset Forbandelsen af Bruddet med sin Kirke, sin Stand og sine Løfter paa sig. Heller ikke Verdensmennesket vil have megen Tillid til en saadan Mand. Han ser paa ham med en Slags Nysgerrighed, som paa en Mærkværdighed, paa et fra Himlen faldet Meteor; men videre vil han ikke have noget at gøre med ham. Og det er jo den fra sin Kirke skilte Præst: en falden Engel,

der lige er bleven det modsatte af det, som han forhen var, et Stjærneskud, der et Øjeblik skyder igennem Natten klart lysende, som om det vilde fordunkle Stjærnerne og Maanen, men i næste Minut ligger paa Jorden som en stinkende, svovl-agtig Masse.

Saaledes er i Tidernes Løb, naar en ny Vranglære opdukkede, allerede mangen Gang en af den tro, apostoliske Præsteskare deserteret, for at ofre ved andre Altre. I første Øjeblik blev hans Daad fejret og priset af alle Vantro og Kirkefjender: han straaledede i deres Lys; men snart delte han Lod med det faldne Stjærneskud: han laa sørgmodig, elendig, foragtet paa Jorden.

Desværre ere heller ikke nutildags de Tider frembrudte, da alle Mennesker ere saa trofaste og gode, at enhver gør sin Stand Ære; selve den hellige Skrift beretter jo om en Judas, saa Verdenshistorien behøver ikke at skamme sig ved ogsaa at optælle Eksempler paa faldne Præster; derfor bliver dog Gud alene den øverste Dommer.

I en mellemstor By i Sydtyskland møde vi en saadan falden Stjerne. Den forhenværende katolske Præst har opsagt sin Biskop og den hellige katolske Kirkes Overhoved Lydigheden; han har forladt Kirken og er traadt over i den hellige Faders og den katolske Kirkes bitreste Fjenders Lejr. Han bekæmper i Tale og Ord den gamle Lære, som han forhen forkyndte, og skal endog staa i Begreb med at bryde sine øvrige Gud givne, højtidelige Løfter.

Ved Siden af den stakkels frafaldne Præst spadserer et Par andre Mænd — rigtige Levemænd, som det synes. De gaa som sædvanlig deres Eftermiddagstur.

»Har De allerede hørt den sidste Nyhed om Deres Ven, vor Operasanger Bjørnmann, Hr. Doktor?« spørger den ene af Mændene den frafaldne Præst.

»Og det er?« spørger denne.

»Han vil gifte sig paa ny.«

»Gifte sig? — saa? — er hans Kone da død?«

»Det just ikke, men hun er løbet bort fra ham og har ta-

get sig en anden Mand — Bjørnmanns Kollega, Orkesterdirigent Schallmann.«

»Hvorledes er det dog muligt?« spurgte Præsten forbavset, »jeg har ikke hørt et Ord om hele denne Sag.«

»Naa, det er dog ganske simpelt: Bjørnmanns Kone var Protestant; hun forlangte Skilsmisse, fik den, og nu kan hun ægte Dirigenten. Men deres Ven og tidligere Medstuderende Bjørnmann, den forladte Ægteemand, er jo, som De ved, Katholik, han kunde altsaa egentlig ikke mere gifte sig, skønt hans Kone ægtede en anden, før hun er død.«

»Og nu?«

»Nu vil han alligevel gifte sig, og det med vor første Balletdanserinde.«

»Og hun?«

»Ja, hun er ganske enig med ham, men hun forlanger tillige en kirkelig Vielse.«

»Og saa?«

»Ja saa har Hr. Bjørnmann anmodet Sognepræsten om at vie dem. Men denne har naturligvis afslaaet det, da de Romerske som bekendt ikke kende nogen Opløsning af Ægteskabet og nyt Ægteskab i den anden Ægteparts Levetid.«

»Og hvilket Svar har Bjørnmann saa givet Sognepræsten?« spurgte den anden.

»Det samme, som et halvt Dusin andre Folk allerede tidligere have givet ham: Saa træder jeg ud af den katolske Kirke og bliver protestantisk — der gør man mig ingen Vanskeligheder.«

»Og har han allerede udført dette Forsæt?«

»For et Par Dage siden er det sket, og siden imorges hænger han med sin tilkommende Hustru i den store Kasse paa Raadhuset. Om et Par Uger finder Brylluppet Sted.«

Mændene vare gaaede langs med Promenaden; de bøjede nu ind i en lille snever Gade, som førte til Midten af Staden.

Med et sky Blik saa den frafaldne Gejsllige, efter at have taget Afsked med sine Meningsfæller, op til den høje

Bygning, som stod paa Hjørnet. En mørk Sky gled hen over hans Ansigt, næsten som et Suk lod det ud af hans Mund. Tænkte han maaske paa sin stakkels Søster, som var flygtet til dette Hus og havde søgt Tilflugt hos Klosterdamerne, for at skjule sig for Verden og bede for sin Broder?

Det kan gerne være.

Men Søsteren traadte i det samme Øjeblik ud af Kappellet derinde og gik langsomt ned ad Gangen. Hvor ofte havde hun her ikke allerede bedet, hvor meget havde hun ikke allerede talt, skrevet, gjort for at føre sin Broder tilbage til Kirken! Forgæves — han var smeddet fast i hine Menneskers Lænker, som vilde styrte Religion og Kirke ved dens egen Tjener og som vel vide, hvad en frafalden Præst er værd til en saadan Tjeneste.

Ved Siden af den bedrøvede, unge Pige, gik en gammel Ordenssøster og trøstede hende:

»Bliv kun ikke efterladende i Bønnen; den er det, som alene formaar noget. Hvem har vel Nøglen til Menneskehjærtet? Hvem giver vel Lys og Naade ogsaa til den, der synes fortabt? Det er ham alene, som er »Davids Nøgle, der aabner, saa Ingen kan tillukke, og som tillukker, saa Ingen kan aabne,« og som er kommet til Verden for at søge, hvad der var fortabt. Bed kun; De maa bede og saa overlade alt til den kære Gud, han skal vel vide at trøste Dem til rette Tid.

*

*

Tre Uger senere. I den protestantiske Kirke var om Middagen Sanger Bjørnmann og Theatrets første Balletdanserinde blevne givne til hinanden som »Mand« og »Kone«. Theatersangerne havde dertil sunget Brudekoret af Lohengrin og Operahymnen: »Laan fra Dine Himles Højder«; man drog i den »fideleste« Stemning til Festmaaltidet.

Ogsaa den stakkels frafaldne Præst var naturligvis til Stede. Han og Sangeren havde jo aarevis studeret sammen

ved Gymnasiet og Universitetet. Begge havde villet blive Gejstlige, men Sangeren havde kort før Seminariet »sadlet om« og var gaaet til Scenen.

Højt og lystigt gik det til, som det jo plejer at være Tilfældet, naar »Kunstnerfolk« samles, og først sent om Natten skiltes man ad med den Parole: »I Morgen Middag er til anden Dags Fest Udflugt til Bjærgene.«

Den næste Middag rullede et halvt Dusin Vogne ud af Staden med de festlig pyntede Gæster til Skovene og Bjærgene, som nogle Mile borte hævede sig vældigt i mørk Majestæt og Vildhed. Paa Hojsletten oppe i Bjærgskoven gjorde man Ophold, spiste, drak og dansede saa lystigt i det fri --- som om der ikke mere gaves nogen Gud i Himlen, og som om Jorden ikke mere var hans Fødders Skammel. De fyrrige Heste stejlede, da Brudgommen ophidset af den krydrede Vin, trak i Tøjlerne og rettede et susende Smæld med Pisken hen over dem. Den frafaldne Præst var just lige sprunget op i Vognen. I rasende Løb stormede Hestene ned ad Skraaningen. Ængstelig lænede den unge Kvinde sig op til Sangeren. Vognen, der var i fuldeste Løb, lod sig ikke mere standse. Nu maatte den bøje om et skarpt Hjørne. En mægtig Klippevæg sprang frem, omkring den førte Vejen, tilvensre gik det ned i det mørke Dyb, foroven udbredte de kæmpemæssige Træers Grene og Kroner det dybeste Mørke.

Et frygteligt Brag, et rædselsfuldt Skrig, Stampen og Vrinsken af Heste, et tungt Klask af de Faldende høstes: Heste og Vogn vare forsvundne i Dybet.

*

Dernede, midt paa Skraaningen, staar et lille Hus. I det snevre Kammer ligger en Doende. Det er ham, som for en halv Time siden jublende havde kaldt sig den lykkeligste Brudgom. Afmægtig, blodende, men ikke svært

saaret, ligger Danserinden ved Siden af ham. Theatersangerne slaa sørgmodige, trøstesløse, tavse omkring dem.

En gammel Kone knæler skælvende, bedende ved Siden af den Døendes Leje. Intet Menneske af det fremmede Selskab tænkte ellers paa Bøn; saa gør hun det. I Hast beder hun af Bønebogen, hvad der kommer hende for Øje; men de Andre lytte til i den dybeste Taushed. Den Døende ligger ganske stille, tungt aandende. »O Davids Nøgle,« læser nu den gamle Kone, »o Davids Nøgle og Israels Huses Scepter, Du som aabner, saa Ingen kan tillukke, Du som tillukker, saa Ingen kan aabne; kom og udfor af Fængslet dem, som sidde i Mørket og i Dødens Skygge.«

Nu nærmer sig den protestantiske Gejstlige; han er blevet hentet fra den nærmeste Omegn.

Men den Døende hæver sit Hoved og ryster paa det, slaar afværgende med sin Haand og sukker: »Davids Nøgle . . . . aabner og Ingen kan lukke — hent mig en *katholsk* Præst!«

Og med fortvivlede Fagter gentager han: »En Præst! en *katholsk* Præst! O Guds Moder, hjælp — jeg vil skrifte, forlad mig ikke« . . . .

Da udraaber den frafaldne Præst: »Plads for mig!« Vel er ogsaa han saaret af Faldet, han har brækket en Fod, og Blodet risler ham ned ad Ansigtet, thi han er ligeledes saaret i Hovedet.

»Er jeg end skilt fra Kirken — den præstelige Fuldmagt besidder jeg dog,« sagde han. »Vel har jeg villet fornægte den og kaste den fra mig — men i Dag maatte jeg ikke være et Menneske, dersom jeg ikke ihukom, at jeg bærer i mig uudsletteligt Magten til at løse og binde. Og er jeg end skilt fra Kirken, saa har den dog bestemt, at i et saadant Nødstilfælde er selv den uværdige, den frafaldne Præsts Absolution gyldig.« Man bærer ham hen til den Døende; de Tilstedeværende forlade stille det lille Værelse, den stakkels Synder aflægger sit sidste Skriftemaal for den stakkels

Præst, og da den Døende af Præsten i den uendelig og uudsigelig barmhjærtige Guds Navn modtager Absolutionen, efter at have afsværgt Protestantismen, blande sig Begges Taarer, den Døendes og den ulykkelige Præsts.«

Selskabet træder atter ind.

Sangeren siger: »Jeg erklærer, at jeg atter er katolsk, og at jeg vil vedblive at være Katholik og dø som en katolsk Kristen — Gud ske evig Tak!«

Stemmen bliver svagere. Efter sin Ledsagerske har den Døende ikke spurgt mere, hun er bevidstløs. Endnu en Gang opløfter han sin Haand og gør Korsets Tegn, imedens Præsten ved Siden af ham beder for den Døende.

»Gud være lovet! — O Jesus vær mig naadig! . . . . Jeg arme Synder! . . . . Jesus — Maria — Josef — —«

Døden er traadt ind i Hytten; i dette Øjeblik er allerede den Døde dømt — frelst, tør vi vel haabe, om det end sker som »igennem en Ild.«

I Morgendæmringen naaede den sørgelige Karavane atter Staden. Man bringer den Døde og de Saarede ind. Men næppe er den ulykkelige Præst hjemme, førend han lader sin Søster hente til sig, og denne ledsager efter den Saaredes Ønske den følgende Dag den katolske Gejstlige til Broderens Sygeleje.

Firer Uger senere bære Bladene en offentlig Erklæring gennem Landet med det Indhold, at den frafaldne Præst højtideligt genkalder sit Fejltrin, at han beder om Tilgivelse for den givne Forargelse, og at han endelig vil stille sig til Disposition i Lydighed imod sin retmæssige Biskop og under alle Betingelser vil bede om Genoptagelse i den hellige Kirke, i hvilken der alene er Fred at finde, den Fred, Verden ikke kan give.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

København. I Anledning af Fødselsdagen i Mandags modtog den højærværdigste Biskop mange mundtlige og skriftlige Lykønskninger. En Del Herrer, som i Dagens Anledning vare samlede hos Biskoppen, gjorde ved denne Lejlighed Begyndelsen til Oprettelsen af en saakaldt »*Tontineforening*« med det Formaal, at tilføre Vikariatet pekuniære Midler, som det senere kan raade over. Medlemmerne kunne gøre Indskud à 100 Kr. til 4 pCt. Tontinens Medlemmer arve Rentenydelsen efter hverandre, saa at det enkelte Medlems Indtægt voxer, alt som Aarene gaa. Er det sidste Medlem af en Tontine død, tilfalder Kapitalen Vikariatet. Saavidt vides, har man tænkt sig, at oprette »Tontiner à 100 Medlemmer og at udarbejde Statutterne. Ved den ovennævnte festlige Lejlighed indtegnede man sig efter Forlydende for ialt 1700 Kr. Det er en Selvfølge, at baade Mænd og Kvinder kunne være Medlemmer og at Katholikerne i Provinserne ogsaa kunne deltage. Hr. Fabrikant Herm. Hoffmann, Købmagergade 48, meddeler nærmere Oplysninger.

— Da det ikke blot vil være af Interesse at faa at vide, hvor mange Indbyggere vort danske Fædreland rummer, men ogsaa at faa konstateret, hvor mange iblandt dem ere Medlemmer af den katholske Kirke, henlede vi vore Læsesers Opmærksomhed paa, at de i Anledning af den forestaaende Folketælling den 1. Februar bør give Agt paa, at de i Virkeligheden ere indførte i Listerne som Katholiker. Dette gælder alle katholske Medlemmer af Familierne, ogsaa Lærlingene og Tjenestefolkene. Og da Enhver især personlig skal udfylde de enkelte Rubriker, vil en Misforstaaelse i ovennævnte Retning jo ikke let kunne indtræde. Lad os haabe, at Katholikernes Antal i Danmark er voxet ret betydeligt siden sidste Folketælling. Vi ere jo dog Arvetagere af den Tro, som vort Fædrelands store Apostel, d. h. Ans-

gar, for mere end 1000 Aar siden forkyndte vore gamle Forfædre!

England. Det engelske Blad »Catholic Times« minder i sit første Nummer i det nye Aar om det imponerende Pilgrimstog, som den bekendte katholske Hertug af Norfolk førte til Rom, og i hvilket bl. a. Kardinal-Ærkebiskoppen af Westminster og 6 andre engelske Biskopper toge Del. Til lige skriver Bladet om Højtideligholdelsen af Aarhundredskiftet: «Aarhundredet er endt med en højtidelig Hyldest overfor vor Herre Jesus Kristus i alle kristne Lande, og i næsten enhver katholsk Kirke paa Jorden blev den nye Pagts Offer frembaaret i det Øjeblik, da det nye Aarhundrede begyndte. Ogsaa talrige Anderledestroende forenede sig i det højtidelige Øjeblik til festlig Tilbedelse af Menneskeslægtens Forløser. Det var en ophøjet Anerkendelse af Guds Magt og Herredømme, Godhed og Barmhjærtighed; Jorden var ligesom bedækket med Tilbedere. I Kristenhedens Hovedstad fejrede Paven det ny Aarhundredes Midnatsmesse i sit Privatkapel, og i alle Roms Kirker fejredes Midnatsgudstjeneste, efter at alle den evige Stads Klokker havde sendt deres højtidelige og festlige Toner ud over Byen, for i Forening med Kanontordenen fra Engelsborg at forkynde det 20de Aarhundredes Komme, og for at kalde de Troende hen til Altrene. Og hvor man ikke kunde tilbringe Aarhundredets *første* Time med »Rom og Jordkredsen« i Guds Lovprisning, indhentedes det Forsømte eller Forhindrede om Formiddagen paa Nytaarsdagen overfor det udstillede, allerhelligste Altrens Sakramente.

-- Følgende mærkværdige gaadefulde Sætning indeholder et Telegram fra *Cowes* i Anledning af Dronning *Victorias* Død den 22. ds.: »Den kgl. Familie har, endskøndt den anerkender, at Publikum har Ret til, hurtig at blive underrettet om Alt, anordnet, at *alle nærmere Enkeltheder i Dronningens sidste Øjeblikke forelobig skulle hemmeligholdes strængt.*

En attenaarig, katolsk Pige fra en Provindsby søger Plads. Man henvender sig til Pastor v. Geyr, Stenosgade.

Til den forestaaende Kyndelmisse anbefales Menigheden Holmblads **Voxlys** til Fabrikspriser.

H. Justiniano,
45, Gernersgade, Telef. 23004.

For Bibliotheksbesiddere. En Cand. phil. (Katholik) med omfattende Literaturkendskab tilbyder sin Assistance ved Ordning af større og mindre Privatbibliotheker. Billet mrkt. **H. T.** bedes sendt til Ugebladets Redaktion, Bredgade 64, Kbh.

✠ Vor kære Hustru og Moder **Elisabeth Hammermüller**, f. Oesterling, er hensovet frømt og roligt efter Modtagelsen af de hl. Døds sakramenter. Den kære Afdøde anbefales indtrængende til de Trøendes Forbøn.

J. Hammermüller,
Skrædermester.

J. Hammermüller,
Organist.

Petra Hammermüller.

R. I. P.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Januar. 3. Søndag e. H. 3. K. Hovedfesten til Ære for den h. Familie: Jesus, Maria og Josef. Samme Dag fejres den h. Ansgar, Nordens Apostels festlige Mindedag. (Ansgarius-Bonifacius-Kollekt i samthge Kirker og Kapeller). **St. Ansgars Kirke:** Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken; Kl. 6 Festandagt med Prædiken. Indvielse til den h. Familie og højtidelig Procession med den h. Ansgars Relikviskrin, som er udstillet i Kirken. — **28. M.** Johannes Chrysostomus, Biskop og Kirkelærer. — **29. Ti.** Frants af Sales, Biskop og Kirkelærer. — **30. O.** Martina, Jomfru og Martyrinde. — **31. To.** Petrus Nolascus, Bekender. — **1. Februar, F.** Ignatius, Martyr og Biskop (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften: Broderskabsandagt med Prædiken). — **2. L.** Marias Renselse eller Kyndelmisse (fejres Søndagen efter).

Søndag den 3. Februar. Septuagesima. Marias Renselse eller Kyndelmisse. Ansgar, Biskop og Bekender. (Den højtidelige Pontifikal-Lysevielse med Procession i St. Ansgars Kirke begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$. Enhver, som ønsker Voxlys indviende, kan aflevere dem til Sakristanen).

Gudstjeneste, Prædiken og Foredrag i Ringsted: Søndag d. 27. Januar h. Messe Kl. 9 $\frac{1}{2}$, Prædiken Kl. 10 i Hotel Casino. — Kl. 4 Efterm. Foredrag og kateketisk Undervisning sammesteds.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer anmodes om at møde Fredag den 1. Februar til sædvanlig Tid til Tilbedelse i St. Ansgars Kirke.

Ansgariusforeningen

afholder sin aarlige Generalforsamling i Forsamlingsværelset ved St. Ansgars Præstebolig Søndagen d. 27. Januar efter Pontifikalmessen.

Den h. Families Forening.

Søndag den 27. Januar (Hovedfesten til Ære for den h. Familie) holdes i St. Ansgars Kirke Kl. 6 Aften højtidelig Festandagt, under hvilken Medlemmerne af den kristelige Families Forening fornye den højtidelige Indvielse til den h. Familie i Nazareth. Sognepræsten oplæser Indvielsesbønnen, som Sætning for Sætning gentages af Medlemmerne og Børnene. Da det er den eneste offentlige Fest, Foreningen fejrer, vil det uden Tvivl svare til Foreningens Aand, at Medlemmerne ikke blot overvære denne højtidelige Aftengudstjeneste, men ogsaa ret talrigt indfinde sig til Herrens Bord paa denne Dag i deres Sognekirke. Familie-Andagtsbogen bør medbringes. Nye Medlemmer indtegnes hos Sognepræsten. I Anledning af Festen er det prægtige Gruppebillede af den h. Familie udstillet i Kirken.

Det Samme gælder om Rosenkranskirken og Familie-Foreningens Medlemmer i dette Sogn, hvor Festandagten holdes Kl. 5.

v. Hurcks Legat. En Portion af dette Legat er bleven ledig. Skriftlig Ansøgning (trykte Skemaer haves ikke) kan indleveres hos Undertegnede inden Søndag d. 3. Februar.

Joh. Braun,
Sognepræst.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Førstkommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt de have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv maa afhente hos Sognepræsten (Form. Kl. 9—10 eller Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden den 9. Februar hos en af de Undertegnede.

Enkefru J. Ronge, Frk. M. Siegler, Fru H. Mariboe,
Lykkeholms Allé 14 C. Kompagnistræde 9. Villemoesgade 13.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i Jesu Hjerte Kirke Søndag d. 3. Februar Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Bekendtgørelse fra Forstanderskabet.

Da Menighedens Regnskaber for Aaret 1900 agtes afsluttede den 2. Februar, bedes de resterende Bidrag til Menigheden, Præsterne og Skolen indbetalte til Fabrikant Herm. Hoffmann, Købmagergade 48, Mezzanin-Etagen, hos hvem Kvitteringerne ville være fremlagte fra den 27. Januar til 2. Februar. Bidrag, som ikke ere indbetalte senest den 2. Februar, ville blive opførte paa Restancelisten for 1900.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 5.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 5.

Søndagen den 3. Februar.

1901.

Indhold: Menneskets Lovsang. Bozen m. m. Vantro og Tro. O Morgenstjerne! Efterretninger fra Ind- og Udland: Frankrig. — Bekendtgørelser.

Menneskets Lovsang.

— 0 —

Hver liden Fugl den har sin Røst,
kan ej med anden kvæde;
saa synger jeg, o Gud, fuldtrøst
din Pris i Sorg og Glæde.
I Sorg og Glæde synger jeg,
saa godt som jeg det lærte,
og ved forvist, din Guddom ej
er større end dit Hjærte.

Jeg frydes væd at se dit Spor
og tyde det for andre
paa Nattens dybe Hvælving, hvor
de tavse Verdner vandre.

Paa Fuglens Vej, paa Fiskens Sti
 det lyser mig imøde,
 i Blomstens Bud, den lille Bi,
 i Mulm og Morgenrøde.

Det spejles i det Spil af Liv,
 der skabes, og der skifter,
 i Blomst og Blad, i Græs og Siv,
 hvorover Vinden vifter,
 i Øjets Ild og Barneskær,
 i Ordet, Tankens Mæle,
 men i Guds billedet især
 i Menneskenes Sjæle.

Jeg lytted til de Bønnens Ord,
 som Ravnens Unger bade;
 du hørte dem og dækked Bord,
 og de var atter glade.
 Jeg fatted dine Værkers Kor
 til deres Fader milde,
 og jeg forstod, du er saa stor,
 at intet er for lille.

Saa lyt da til mit Hjertes Sang,
 hvor spæd den end maa falde,
 thi Englene paa Himmelvang,
 selv de, kan ikkun lalle.
 Bevar min Bøn, min Sang, min Sans
 for store Ords Belæmring,
 thi du er Solens Gyldenglans,
 og hele Verdens Dæmring.

J. F.

Bozen m. m.

— 0 —

Ved en af Folkevandringens og Kulturens Alfarveje og paa Skellet mellem Syd og Nord ligger den yndige lille sydtyrolske By Bozen. Med sin Fortsættelse hinsides Dalferfloden, Landsbyen Gries, har den omkring ved 13000 Indbyggere. Hver jævn Plet i Egnen er overspunden med Vinranker, som her danner lutter Svalegange. Pinjen breder sin adelige Krone i Luften, og Luften, ak, hvor let og lind under de skærmende Alper. De tilraaber vor gode Kynding og gamle Avindsmand, Nordenvinden, et myndigt »holdt« og indsuger begærlig den glødende Sols Straaler for som ladede Akkumulatorer at udstraale Liv og Lægedom til blege, blodfattige, tuberkelrige Nordboere og andre Germaner. Gries er som bekendt Kursted. »Firbenssyd« er dets betegnende Øgenavn, ikke blot fordi der er Velstand paa Firben, men fordi Bjærglierne virkelig er som en stor Mur, som Sydens Sol bager paa, og hvorpaa de syge saa ligger og vandrer og slæber sig om og slikker Solskin som Firben paa et Dige. Naar Solen gaar ned, og »Rosen-gartens« Tinder luer, skynder alle de tobenede Firben sig ind i deres Smuthuller, Pensioner og Hoteller; thi Solen har taget hele Syden med sig og lævnet et isnende Alpelandskab, og for alle de syge Lunger er Klokken slaaet Stuearrest.

At man skal gøre sig haard mod alle Alpedalenes Trylleri, mod de maleriske Ruiners Lokken, mod Minderne om Margrete Maultasche og Kejser Max, mod Vandfaldenes brusende Sange! En Køretur i Ny og Næ er lige nok til at give Blod paa Tandem; men Lægen siger, »nicht steigen!«

Ja, der er jo Heinrichspromenaden, som er anlagt i Sygmandshædning og giver et godt Overblik over de nærmeste Herligheder, den frugthare Dal med alle de pyntelige Kirker, gennembrust af Dalfer, og helt ude i Horizonten Blink af Etsch, der straalere ved Tanken om, at den snart

skal være i Italien. En Hilsen med paa Vejen til Verona, det kunst- og minderige, til San Zenone og Didrik af Bern og den gamle Tigger ved Broen, der ønsker saa kært: »Iddio vi dia pace« (Gud give Dem Fred)! . . . . .

Dette stod paa et Stykke gulnet Papir, som forgangen faldt mig i Hænde. Det var engang Begyndelsen til et Rejsebrev, som en naadig Skæbne forskaanede »Ugebl.« Læsere for. Mindes jeg ret, handlede det om det store Benediktiner-abbedi i Gries, et af de ældste i Europa. Det er nemlig en direkte Fortsættelse af det gamle Muri i Schweiz, hvorfra den Tolerance og Frihedsbegejstring, som visse Folk altid forer i Munden, fordrev Munkene i Midten af det nu højsalige Aarhundrede.

Det indeholdt ogsaa en Beskrivelse af Bozens gotiske Sognekirke, en af disse dejlige sydtyske Kirker, hvis Arkitekter, ikke som længere nordpaa har ment, at Lineal og Cirkel var Sjælens vigtigste Evner. Noget lettere og elegantere end denne Kirkes Spir af gennembrudt Arbejde har jeg aldrig set. Saa dristig er det gjort, at Bygmesteren skal have hængt sig selv af Rædsel for sit eget Værk, forvisset om, at det umulig kunde staa. Han kunde ellers godt have givet sig Tid til at dø i sin Seng; thi nu har Spiret staaet i 600 Aar og ser ud, som vilde det staa 600 til.

Fra mine unge Aar, da jeg første Gang kom over Alperne, har jeg haft Bozen i kær Erindring. Det var en Søndag Morgen 30. Oktober. Mørkt var det og bidende koldt, da Klokkerne ringede til Fromesse, og fra alle Gader strømmede Folk i Kirke, og ned over Bjærgene kom de med Lygter i Hænderne, og hver halve Time fyldte en ny Skare Kirkens tre Skibe, en Gang alle Pigeskoler, en Gang alle Drengene, og Tyskere og Italiener og Ungdom og værdige Borgere, og de sang, saa det var en Lyst, og de bad, saa Vorherre maa have glædet sig derover.

Næste Gang, Bozen lagde Beslag paa min Opmærksomhed, var det i tyske Blade, dets Navn idelig blev nævnet

som Arnested for »bort fra Rom«-Bevægelsen i Sydtyrol. Jøde, Duellant og Profet Wulf havde været der, og »de forbitrede Tyrolere afkastede Pavens Aag« osv. — hele den 384aarige Remse. Jubel paa venstre ligefra Protestanterne til langt hinsides al Tro! At det hele, hvis det var noget, var idel Politik, endda dum Politik, at det aabent udgav sig for at være første Skridt til at komme ind under Prøjssen, at Profeterne højlydt erklærede, at allerbedst vilde det være uden Omveje ad Protestantismen at gaa lige tilbage til Odin og Thor, alt dette tog protestantisk Nidkærhed glædelig med i Købet, blot nogle, helst mange gik »bort fra Rom«. Nu da der ikke godt kan slaas flere Brød op af den Dejg, faar ogsaa protestantiske Læsere Lov til at kige bag Kulisserne og se, at det var jammerligt Skraal og Agitation og Frafald; men for et Par Aar siden smulmede Spalter og Hjærter i Haabet om Lov til at luge i Kirkens Have.

Nu, hvor der er Røg, er der gerne Brand; noget maatte der vel være om det — hvor meget? At der hører en god Divisor til Avisberetninger, ikke mindst fra den Side og af den Tønde, er vist nok, men alligevel.

Jeg kom derhen, jeg brugte mine Øjne, jeg brugte dem i Uger, men jeg hverken hørte eller saa til »bort - fra - Rom«erne eller »de forbitrede Tyrolere«. Jeg saa fulde Kirker, men de var katholske, og de var mange; jeg saa valfartende Bønder, der lod os om Promenaden og gik lige opad paa deres tykke Ben, saa stejlt som Vorherre har skabt deres Alper, op til Valfartskirken højt oppe, hvor der kun var Vej for en andens Længsel; jeg saa hver Morgen mange til Skrifte og Communion og Lørdag Eftermiddag fra 2—7 Skriftestolene i Belejringsstilstand. Jeg prøvede at komme til i Sognekirken, men tabte Taalmodigheden; jeg prøvede hos Franciskanerne, men tabte Taalmodigheden; jeg prøvede hos Kapuzinerne, og Gud velsigne den gamle langskæggede Munk for Skriftefader, han var. Jeg valfartede til s. Antonius i Kaltern, samme Indtryk. Jeg besøgte gentagne Gange en dejlig Landsbykirke med et af disse tyrolske Taarne, som siger »Kom an«

til deres Naboer, Bjærgene, og jeg fandt »de forbitrede Tyrolere« af begge Køn stuede sammen i Kirken til Katekese, og den gamle Præst sagde: »mine Leut« (mine Folk). Var det da lutter Røg?

Tilslidst spurgte jeg. Jo, Wulf havde været der, men ham havde de hurtigt faaet nok af, og en af de »forbitrede Tyrolere« svor paa, at kom den Jøde igen med sin landsforræderske Snak, vilde han være med til at piske ham ud af Byen. Og en protestantisk »Prædikant« (paa Protestantismens Modersmaal kaldes de ikke Præster; det smager altid af Dogmatik) havde været der og uddelt Hefter; men Hefterne havde ligefrem opfordret til Landsforræderi, og han var bleven straffet, skønt han i Retten erklærede, at han ikke havde læst dem, og det var selvfølgelig Brud paa Religionsfriheden. Ellers vidste Folk af intet at sige. Jeg spurgte Abbeden. Jo, i Insbruck havde en Del fremmede Studenter lavet en Del Odinske Optøjr, og to Opvartningspiger var blevne Protestanter eller da i al Fald Ikkekatholiker -- ja, det var det hele, bogstavelig talt. Jeg talte om Beretningerne i tyske og danske Aviser, og Abbeden smilede, som saadan en gammel Benediktinerabbed kan smile.

Værre har det sikkert set ud i Bøhmen, og det skulde ikke undre mig, om der var faldne nogle Tusinde fra; Bøhmerne har aldrig havt Lov paa sig for Iver, og national Ophidselse kan forstumle Godtfolks Hoveder. Tilmed sagde en tyskfødt Dame, der er bleven Østrigerinde, mig Aar og Dag, før nogen havde hørt Tale om »bort - fra - Rom«, at der blev agiteret i det tyske Østrig for prøjsiske Penge. Og alligevel? Jeg boede sammen med en Student fra Prag. Tysk var han og gloende hed; Kirken havde han ikke mere at gøre med, end at en Dame uimodsagt kunde sige ham i Øjnene, at han kendte kun Kirken fra Prospektkortene. Han drømte højt nok om Prøjssen, men om Protestantismen eller »bort - fra - Rom« kom der aldrig et Ord over hans Læber, saa jeg fik en Tvivl om, at Beretningerne fra Bøhmen muligvis ogsaa kunde være overdrevne. Selv hans Be-

gejstring for Prøjssen etc. fik et Knæk, da en bajersk Protestant og Officer, der havde været med i Frankrig og kendte sine prøjssiske Vaabenfæller, sagde ham: »Ja, se I blot at blive Prøjssere! Næste Gang I saa gør Postyr som ifjor, kører de nogle Kanoner op for Enden af Prags Gader og spørger, om I vil være rolige. Tro blot ikke, I kan lege med dem som med Østrigerne!«

Disse Ting kom jeg til at tænke paa, da jeg nylig i danske Blade igen læste om »bort - fra - Rom«. Der stod saa tillige noget om tusinde (1000) katholske Præster i Frankrig, der »afryster Pavens Aag« — akkurat, som der havde staaet om mine kære Tyrolere. Mulig er der noget om det, kontrollere det kan jeg ikke, men at der er det bedste af 1000 Løgne blandt de 1000 Præster, er jeg vis paa. Ved Lejlighed faar man vel nok tilforladelig Besked ogsaa derom. Naar man imidlertid har oplevet, hvad jeg har oplevet af den Slags i Tyrol, bliver man mistænsom. Er det saa underligt?

J. F.

Vantro og Tro.

—o—

For nogen Tid siden afholdtes der en international Fritænkerkongres i den franske Frimurerloge i Paris, hvori der deltog henved 70 Delegerede, deriblandt 10 Udlændinge. De tyske Nationalsociales bekendte Fører Hr. v. Gerlach har bivaanet en Del af denne Kongres, og han beretter udførlig derom i »Hessische Landeszeitung«. Følgende Resolutioner kunne være egnede til at karakterisere Forsamlingens Aand. I hvert Land skal der ansættes en *Tillidsmand* af Fritænknerforbundet, der har den *Pligt*, at *meddele Centralorganet alle de Skandaler, hvori de Gejstlige blive indviklede*, for at der kan sørges for deres internationale Udbredelse. »International Kloak«, bemærker Hr. v. Gerlach her-

til. Endvidere: Hver Præst, som holder politiske eller sociale Foreninger, socialpolitiske Kursus o. Ign. i Live, skal meldes til Bestyrelsen til Afstraffelse. »Obligatorisk Denuntiationssystem« mener Hr. v. Gerlach. Den tyske Afdeling af denne »internationale Kloak« repræsenteres af den demokratiske »Berliner Volkszeitung«. Hr. v. Gerlach beretter derefter om nogle Forhandlinger paa denne Fritænkerkongres, som i alt var ledet af *Hvad til den katholske Kirke*, og knytter til denne Fremstilling følgende Bemærkninger:

»Fritænerselskaberne, som her paa det nøjeste hænger sammen med Frimureriet, har en vis Indflydelse, fordi de ere Fanebærerne for de antikatholske Hærskarer. Indtil da havde jeg kun læst en Del derom i franske Aviser og deraf dannet mig en lidet gunstig Mening. Blandt andet vidste jeg jo, at de hver Langfredag holder et Maaltid til Forhaanelse af Nadveren, hvorved de slagter et Svin og nagler det til Korset. Hvad jeg nu har hørt med egne Øren, har fyldt min Væmmelse over disse Selskaber til Randen. Hver anstændig Atheist maa skamme sig ved en Sort Mennesker, som i Aandsbefrielsens Navn præstere det utroligste i Retning af Undertrykkelse.

»Jeg ansaa det for overflødig at bivaane disse Raadslagninger endnu længere. *Om de Mennesker vidste jeg nok.* Det havde virkelig været Skade for Tiden. For lidt at kunne nyde Kontrasten, styrede jeg mine Skridt hellere hen til de »katholske Missioner« i Udstillingen — de evangeliske er vist ikke repræsenterede. Det var mig, som var jeg fra *Isregioner* pludselig bleven hensat i et *frugtbart Land*. Strømme af Menneskekærlighed ombruste mig. Her ses Missionæren, der bringer den syge Eskimo Redning gennem evig Nat og Is, der den fromme Søster, der lægger Omslag paa den af grufuld Spedalskhed lidende Hindu. *Naar de Hrr. Fritænkere er i Stand til paa deres Kongresser at foranstalte en lignende praktisk og naturtro Udstilling, saa skal jeg maaske atter besøge dem.* Indtil den Tid er de sikre for mig. *Paa deres Frugter skal I kende dem.*«

»Germania« knytter hertil den Bemærkning: »Hr. v. Gerlach er ikke Katholik, hans Dom er i hvert Fald upar-tisk og retfærdig. Fritænkerne gør for deres eget Vedkommende Krav paa fri Tænkning; andre Folk derimod kan efter deres Mening overhovedet ikke tænke frit, dersom de ikke tænker just som Fritænkerne. En dejlig »Frihed«!»

Vi kan tiltøje: Med dette for Øje forstaar man den infernale Kamp, som den fritænkerske franske Regering fører mod de religiøse Ordenssamfund. sr.

O Morgenstjerne!

— 0 —

Det var ved Aaret 773 efter Kristi Fødsel. I Rom sad paa Petri Stol Hadrian I. Men han regerede under tunge Sorger. I omtrent tyve Aar trængte Longobardernes Konger, som havde deres Sæde i Øvreitalien, med deres Hære uop-hørligt den hellige Stad og dens Omegn, der i en vid Kreds strakte sig over hele Mellemitalien og var blevet skænket Paven som Kirkegods og Ejendom.

Netop var en af Pavens Tjenere kommet med den Melding, at Stadens Adel og Borgere lode bede om Audi-ens for en Deputation. Hadrian lod dem straks stædes for sig.

Med forstyrrede Miner traadte Mændene ind.

»Hellige Fader,« begyndte Fortaleren, »vi ere i den støste Fare. Allerede paa ny drage de troløse og mensvorne Longobarder under deres samvittighedsløse Konge Deside-rius med en vældig Hær imod Rom. Om nogle Uger ville de have erobret de fleste Stæder, og da truer os en skræk-kelig Belejring og en endnu frygteligere Udplyndring. Thi Longobarderne ere rasende over, at de, medens de søgte at erobre Rom, allerede flere Gange ere blevne slagne af Frankerne, og deres ugudelige Konge har svoret denne Gang

frygteligt at hævne sig paa Dig, helligste Fader, og paa vor Stad for de Nederlag, som hans Fader og han selv have lidt af den frankiske Konge Pipin og dennes Søn Karl for Pavernes Skyld. Han vil behandle Dig som en Fange og for alle Tider gøre Rom til Sæde for *hans* Kongedømme. Allerede udgiver han sig for Roms Herre og Konge. I Stadens og dens Helligdommes Navn, i vore Kvinders og Børns Navn bønfalde vi Dig om at være betænkt paa hurtig Hjælp imod denne truende Fare.«

Romerbispen havde med bekymret Mine fornummet det sørgelige Budskab. Nu rettede han sig op og sagde: »Elskede Sønner, Romere! Lader fremfor alt ikke Eders Tillid til Gud falde. Han er den, som beskytter os; ham er det, paa hvem vi alene skulle kaste al vor Fortrøstning. Han har skænket os denne Stad og dette Land — han vil ogsaa beskytte os. Vender Eder frem for alt til Gud og lader Eders Kvinder og Børn fordoble deres Bønner, og ruster Eder saa til Modstand imod Fjenden. Men jeg vil gøre, hvad jeg kan, for ved Bønner at bevæge Gud, vor første og eneste Beskærmer, til at udstrække sin Arm over os. Dernæst vil jeg ogsaa se mig om efter jordiske Hjælpere....«

Et dybt Suk undslap Oldingens Bryst, efter at Sende-færdet havde fjærnet sig. Ak, han viste kun alt for godt, at den menneskelige Hjælp just da for det meste svigter, hvor den har særlige Forpligtelser at opfylde. Han tænkte herved paa den romerske Kejser, Roms egentlige Herre og Beskytter. — Men han dvælede med sit Hof hundrede Mile borte i Byzanz (Konstantinopel), havde næppe en Gang set Rom, og havde gentagende Gange erklæret, at han gav Afkald paa at komme Rom til Hjælp; Staden angik ham ikke, den maatte hjælpe sig selv; hane Residens var ikke mere Rom, men Byzanz, og det vilde den vedblive at være.

Dermed havde den fejge, pligtforglemmende Hersker opgivet Rom og simpelthen givet Afkald paa Staden.

Paven var alene.

En Mand havde han dog endnu i Verden, der kunde hjælpe ham imod den indbrydende Kirkerøver.

Men hverken Rom eller Italien angik egentlig ikke meget denne Mand. Det var en Udlænding, en Franker: *Karl*, Pipins Søn, først for kort Tid siden Konge over hele det frankiske Herredømme. Hans Fader Pipin var allerede flere Gange kommet Paven til Hjælp, og havde med sine frankiske »Bjørne« hugget de longobardiske Røvere sønder og sammen. Dersom Karl kom, var Rom frelst, thi han galdt for en frygtelig Kriger. Men hvis han skulde komme, maatte han gøre det ene og alene af Kærlighed til Gud, til den hellige Religion og til Kristi synlige Statholder paa Jorden. Thi med Undtagelse af et »Gud lønne Dig,« den velsignende Tak og sit Venskab, kunde Paven intet give ham.

Under Taarer vendte den helt forladte Pave sig til Gud: »*O Morgenstjerne, det evige Lyses Glans og Du Retfærdighedens Sol! kom og oplys dem, som sidde i Mørket og i Dodens Skygge!*« Saaledes bad han knælende og med udstrakte Arme atter og atter.

Og Gud Herren greb ind.

Allerede havde de røverske Longobarder erobret en Del af Pavens Stæder, og Hundreder af Flygtninge ankom til Rom; allerede nærmede sig Longobarderkongens vældige Hær, og Fortroppen begyndte sin grusomme Forretning med Nedbrænding af Husene foran Staden, Plyndring og Mord. Da kom en Aften, bedækket med Støv, dryppende af Sved, en kæmpestor, brynjeklædt Ridder til Rom og forlangte at blive ført straks til den hellige Fader.

Den Fremmede tog sin Hjælm af; en Flod gyldne Lokker bølgede ned og omrammede et mandigt, skønt, ungdommeligt Ansigt. Det var en ung frankisk Fyrste, som frivillig havde paataget sig det farefulde Sendefærd.

Han bøjede Knæ for den hellige Fader og sagde:

»Helligste Fader, i den mægtige Karls, Frankerkongens Navn, bringer jeg Dig det glade Budskab, at han med sin uovervindelige Hær allerede er ankommet til Øvreitalien.

Han ønsker at bevidne Dig sine Følelser af barnlig Lydighed og Ærefrygt og lader Dig hermed vide, at han ikke vil hvile, førend Desiderius' Magt er tilintetgjort, og Rom og Kirken fuldstændig fri igen. Om faa Uger haaber han at være her og beder om Din Velsignelse og om Din Forbøn.«

Paveoldingen opløftede glad bevæget sine Hænder til Himlen, derpaa drog han den ungdommelige Budbringer til sit faderlige Hjærte.

»Gud skal lønne den frankiske Nation,« raabte han, »fordi den alene kom Kristi Statholder og hans hellige Kirke til Hjælp, da de vare forladte af den retmæssige romerske Kejser og Konstantins Efterfølger saavel som af alle andre Nationer! Gud velsigne den med alle Goder for Liv og Sjæl — i tusind Aar skal dens Krones Glans straae over Verden, og dens Krone skal stige op over alle andre, ligesom den opgaende Sol over Stjærnerne!«

Men Karl var den Gang endnu en Konge, lig de andre Konger i Rang og Værdighed

I de samme Dage havde han paa de lombardiske Sletter fundet sin Modstander Desiderius og tvunget ham til at gøre Holdt. Han var opfyldt af Vrede imod den troløse og lumske Longobard, der først paa Karls godmodige Formaninger havde lovet at lade Rom i Fred, men derefter, da Karls Sendebud næppe igen vare over Alperne, straks paa ny havde optaget Krigen imod Kirken og Paven. Efter dette havde Karl svoret exemplarisk at straffe den tvetungede Konge. Nu havde han ham for sig. Den frankiske Hær brændte af Begærlighed efter at tugte Desiderius. Desiderius anede det og rustede sig til vældigt Forsvar. Slaget begyndte. Kong Karl stormede frem foran sine Trofaste. Som Kobbermure staa Frankerne; men nu rykke de fremad, uopholdeligt, frygtelige i deres Kraft. Ingen formaar at modstaa dem. Ubarmhæjrtigt hugge de ind og kaste alt ned, hvad der kommer dem i Vejen. Kampen var snart

afgjort. Over Halvdelen af Fjenderne laa døde paa Slagmar-
ken; de øvrige vare indesluttede og fangne; Kong Deside-
rius med dem.

Da han i Lænker blev bragt frem for Karl, tilraabte
denne ham med Tordenstemme: »Mensvorne, Dig har Gud
straffet! Du har forbrudt dit Kongedømme! Mere end én
Gang har Du brudt dit Ord og den Ed, som Du højtideligt
har aflagt! Hvortil skal en Konge, hvis Ord ikke er ham
helligt, og som ikke holder, hvad han har lovet, tjene Folket?«

Og paa Karls Befaling blev Kronen revet af den Fang-
nes Hjælm og hans Kappe og Sværd frataget ham. Den næste
Dag bekendtgjorde Karl, at Longobardernes Kongerige i Kraft
af Krigsretten var Frankernes Ejendom, hans Ejendom, ube-
skaaret dog de Folket særegne Indretninger.

Tillige erklærede Karl, at han, som allerede hans Fader
Pipin havde gjort, fuldstændigt skænkede Paven Mellenita-
liens Gebet, der omtrent omfattede femogtyve Provinser, og
at Paven for alle Tider skulde være Konge og Herre over
denne Stat; og han svor, at, hvo der rørte denne Pavens
Ejendom, skulde i ham, Kongen, finde en Modstander og
Hævner.

Desiderius var fra nu af udslettet af Historien; det var
gaaet ham som den, om hvem det hedder i den første
Salme: »De Ugudelige ere som Støvet, som Vinden bort-
hvirvler fra Jordens Aasyn.«

Ikke mange Dage efter drog Karl til Majland, Lombar-
diets Hovedstad, og blev der højtideligt udraabt som Konge.
I den gamle Domkirke traadte han hen til Altret, og Ærke-
biskoppen salvede ham og paasatte ham Jernkronen, hvis
Ring er smedet af en af de Nagler, med hvilke Kristus en
Gang var bleven hæftet til Korset.

Med Forbavselse saa Italienerne den næppe trediveaarige
Mands Helteskikkelse og Skønhed, og de sagde: »Hvad vil
denne endnu ikke kunne fuldbringe!«

Men Paven sukkede, da han sendte Sejrherreren sin inder-
ligste Tak: »Ak, hvo vil ogsaa for de kommende Tider be-
vare os og den apostoliske Stol en saadan Mands Beskyt-
telse?«

*

*

*

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Frankrig. Vil man lære *Socialismens* egentlige Natur og inderste Væsen at kende, er der nu en sjælden gunstig Lejlighed dertil; man behøver kun at lægge Mærke til de franske Socialdemokraters Optræden overfor det af Ministeriet Waldeck-Rousseau i Deputeretkamret indbragte Lovforslag angaaende *de religiøse Kongregationers Undertrykkelse*. [Forslaget skal rigtignok, siges der, ordne alle Foreningers, ogsaa de politiske Foreningers, Forhold til Staten; men i Virkeligheden har det kun til Formaal, at slukke de religiøse Kongregationers Livslys og at beslaglægge deres Formue. Det drejer sig saaledes om *en Undtagelseslov af den hensynsløseste Art*. Det maatte nu være selvfølgelig, at de, som opstille uindskrænket Frihed som Hovedfordring i deres Program, maatte bekæmpe paa det skarpeste en saadan Undtagelseslov, som træder ikke blot Foreningsretten, men ogsaa den personlige Frihed med Fødder. Og Socialdemokratiet saavel som de Radikale hævde jo dog overalt uindskrænket Frihed — for dem selv nemlig! Men den Waldeck-Rousseau'ske Ordens-Undertrykkelseslov yde de ikke blot af ganske Hjærte deres Bifald, nej, de ere endog saa frække, at de aabent erklære for hele Verden, at *de kun ville have Lovforslaget anvendt paa de kirkelige Samfund*, og kræve, at det ikke tør gælde overfor politiske Foreninger. Dette skal udtrykkelig fastslaas i Loven, saa at dens Karakter som Undtagelseslov kommer til at vise sig paa en endnu langt brutalere og hadefuldere Maade, end det er sket i Regeringens Lovforslag. At Folk, som erklære Privatejendom for Tyveri, forlange, at de, som skulle fordrives fra deres Eiendom, først skulle udplyndres, er ikke saa paa-faldende, da der jo for de brutale Herrer aabner sig en Udsigt til, at de under denne Udplyndring kunne fylde deres egne Lommer — en Udsigt, som maaske for Adskilliges Vedkommende er det egentlige Motiv til denne Klosterstorm.

Dette er dog ikke alt, hvad disse røde »Friheds«-Forkæmpere føre i deres Skjold: ere de engang ved Arbejdet, saa nøjes de ikke med Undertrykkelsen af Kongregationerne, de ville gøre »rent Bord«, udføre Voltaires Program, *tilintetgøre «l'infame», den katholske Kirke*. Man kunde smile over dette taabelige Foretagende; men disse brutale

Helte, som i Sammenligning med Voltaire dog kun ere rene Stympere, mene i Virkeligheden, at de ere i Stand til at iværksætte og gennemføre det, paa hvilket denne Kirkestormer er strandet. »Religionen er en Privatsag!« vi lade Enhver beholde sin Religion, vi hindre Ingen i Udøvelsen af religiøse Pligter — saaledes foresnakker Socialdemokratiet Aar Aar ud og Aar ind sine blindttroende Tilhængere. De franske Kammersocialister afsløre dette Bedrag for hele Verden: En af dem stiller det Forslag, at *forbyde den hellige Messc*, som altid gaar forud for Kamrets Aabning. At dette kun skulde være Indledningen til det senere Forbud mod *enhver* kirkelig Kultushandling, behøver man ikke at blive særlig forsikret om. Andragendet blev rigtignok afslaaet med stor Majoritet, men det kommer ikke an paa det: det Betegnende er, at Andragendet overhovedet kunde stilles og endog af dem, som foregive, at kræve fuldkommen Frihed baade for Ens Person og Overbevisning.

Og for at sætte Kronen paa det Hele, har dette Samfund den Frækhed, at *retfærdiggøre Undertrykkelsen af Kongregationerne med disses Forfatning og — Moral; begge støde an imod den offentlige Orden!*« d. v. s.: imod Ordenshadernes Anskuelse. Hvem tvivler vel om, at dette er rigtigt? Men med den samme Ret kunde de ogsaa paa- staa, at ogsaa den katholske Kirkes Forfatning og Moral overhovedet støder an imod »den offentlige Orden.«

At den nuværende Kamp i Frankrig mod de religiøse Samfund i Virkeligheden gælder hele Kirken, bevidner ogsaa det tyske Socialdemokratis Organ »Vorwärts«, som omtaler Lovforslaget i en Artikel, der har til Overskrift »Kulturkampen i Frankrig.« Dermed har Bladet paa en træffende Maade karakteriseret de franske Socialisters egentlige Formaal. »Kulturkampen« i Tyskland var en Kamp, der havde *den katholske Kirkes Udryddelse* til Formaal, og det samme Formaal har ogsaa den nuværende Kamp i Frankrig, som foreløbig er bleven aabnet mod Kongregationerne. Det Andet »kommer bagefter,« som en Rigsdagsmand engang sagde under Kulturkampen i Tyskland.

S.J.G. Førstk. **Mandag** den 4. Februar afholder **St. Josefs Gilde** Møde for **III. Grad** Kl. 8, alm. Møde for alle Br. Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Forsamlingslokalet, Bredgade 67, 2. S.

Den katholske Syge- og Ligkasse afholder sin aarlige **Generalforsamling** **Mandag** den 4. Februar Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Forsamlingsværelset i Bredgade 64.

Til den forestaaende Kyndelmisse anbefales Menigheden Holmblads **Voxlys** til Fabrikspriser.

H. Justiniano,
45, Gernersgade, Telef. 23004.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Februar. Septuagesima. Marias Renselse eller Kyndelmisse. Ansgar, Biskop og Bekender. (Den højtidelige Pontifikal-Lysevielse med Procession i St. Ansgars Kirke begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$. Enhver, som ønsker Voxlys indviende, kan aflevere dem til Sakristanen). -- **4. M.** Andreas Corsini, Bekender og Biskop. -- **5. Ti.** Herrens Bøn i Oliehåven. Agathe, Jomfru og Martyr. -- **6. O.** Titus, Bekender og Biskop (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). -- **7. To.** Romualdus, Bekender. -- **8. F.** Johannes af Matha, Bekender. -- **9. L.** Blasius, Martyr og Biskop. (Efter enhver h. Messe meddeles **Blasiusvelsignelsen**).

Søndag den 10. Februar. Sexagesima.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. Febr. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. -- Efter Messen holdes et kort Foredrag for Medlemmerne.

v. Hurcks Legat. En Portion af dette Legat er bleven ledig. Skriftlig Ansøgning (trykte Skemaer haves ikke) kan indleveres hos Undertegnede inden Søndag d. 3. Februar.

Joh. Braun,
Sognepræst.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Førstkommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt de have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv maa afhente hos Sognepræsten (Form. Kl. 9—10 eller Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden den 9. Februar hos en af de Undertegnede.

Enkefru J. Ronge, Frk. M. Siegler, Fru H. Mariboe,
Lykkesholms Allé 14 C, Kompagnistræde 9, Villemoesgade 13.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i Jesu Hjerte Kirke Søndag d. 3. Februar Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Rosenkransbroderskabets Møde bortfalder i Februar paa Grund af Processionerne om Formiddagen.

St. Josefssøstrenes Basar.

Til Basaren, som i Aar afholdes den 15., 16. og 17. Februar til Fordel for det nye St. Josefhospitals Udstyrelse, modtages alle Slags Gaver med Taknemlighed.

 Glem ikke Skolebørnenes Bespising! Kassen er snart tom!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 6.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

N° 6.

Søndagen den 10. Februar.

1901.

Indhold: Den h. Frans Xavers Yndlingsbøn. O Morgenstjerne! Hel-
lig Olav. Et Missionsresultat. Efterretninger fra Ind- og
Udland: Aarhus. Rom. Belgien. — Bekendtgørelser.

Den h. Frans Xavers Yndlingsbøn.

O Deus, ego amo te.

— o —

O Gud, min Gud, jeg elsker dig,
Ej for at du skal frelse mig,
Og ej fordi du haardelig
Dem straffe, som ej elske dig,
Du, Jesus, har miskundelig
Paa Korsets Træ omfavnet mig;
De Nagler og det hvasse Spær
Og megen Skam og Pinsler svær
Og tunge Smerter uden Tal
Og blodig Sved og bitter Kval
Og Døden — alt du bar for mig,
Ak for mig Synder, naaderig.
Hvi skal jeg da ej elske dig,
O Jesus, som saa elskte mig?

Ej for at du skal frelse mig,
 Fra Død og Dom bevare mig,
 Nej, nej, som du har elsket mig,
 Jeg elsker og vil elske dig,
 Fordi du er min Konge prud,
 Ja kun fordi du er min Gud.

sr. (Efter det Latinske.)

O Morgenstjerne!

—o—

(Fortsat.)

Det var nogle Aar senere. Kong Karl havde tilføjet Hunnerne et frygteligt Nederlag, taget deres Omraade fra dem og tilegnet sig det under Navnet »Østmarken« (Østrig); han havde underkastet sig Saxerne, havde grundlagt otte nye Bispedømmer, og sad nu i Osnabrück, et af disse Bispedømmer, for at udhvile sig fra sine Møjsommeligheder og Kampe.

Da kom der et Bud og meldte, at troløse Italienerne, sandsynligvis i Pagt med Longobarderne, havde overfaldet Paven — Leo III. — under en Procession og frygteligt mishandlet ham. Paven var flygtet og befandt sig allerede paa Vejen til Osnabrück for at anraabe Karl om Beskyttelse.

Kongen blev heftigt bevæget.

»Min Haand skal visne paa mit Legeme, dersom jeg ikke trækker disse Skurke frem til retfærdig Straf!« raabte han. Derpaa befalede han sin egen Søn og en udvalgt Hær tilligemed Biskoppen straks at gaa Paven i Møde for højtideligt at ledsage ham til Osnabrück. Selv udsendte han Budbringere og bød alle Landets Fyrster og Adelsmænd med deres vaabenføre Folk til sig. Snart lejrede sig en anseelig Hær omkring Osnabrück. Man smykkede Staden med alt, hvad man formaaede at opdrive; under Taarer bandt Kvinder og Børn Festkranse, idet de mindedes den alderstegne Paves Mishandling.

Vel til Hundredetusend beløb sig Mængden af Krigere, Borgere, Kvinder og Børn, som i uoverskuelige Rækker stode foran Osnabrück, smykkede som paa de højeste Festdage, for at hilse paa Kirkens Overhoved. Og i Spidsen for dem stod Karl i sit prægtige Kongeskrud. Han var et Hoved højere end alt Folket.

Nu nærmede sig Toget med den hellige Fader.

Denne red under en gylden Bærehimmel, som blev baaret af fire Adelsmænd, og da han opløftede sine Øjne og saa den utallige, glimrende Mængde og hørte Lyden af deres Glædesraab og Klokkeklangen, der lød fra Bjærg og Dal, strakte han med Graad i Øjet begge sine Hænder signende ud over Alle.

Og alt Folket, med Karl i Spidsen, faldt paa Knæ og modtog Velsignelsen.

Da steg Paven ned; men Kongen kunde ikke længere holde sig tilbage; han ilede ham imøde, og alt Folket saa, hvorledes Kristenhedens øverste Fader og Frankernes mægtige Konge i det næste Øjeblik laa i hverandres Favn og udgøde Glædestaarer.

Ubeskriveligt var hele Folkets Jubelraab, der rullede som Storm og Torden.

Paven og Kejseren droge i stort Optog ind i Domkirken, og her blev der først holdt en Takkegudstjeneste.

Men Karl gav den hellige Fader sit Ord for, at han snart med en stor Hær vilde bryde op til Rom, efterspore de Skyldige, straffe dem og skaffe Paven fuldstændig Fyldestgørelse for de svære Synder, som vare blevne begaaede imod Kristi Statholder.

Det vil forblive den skønneste Dag i Staden Osnabrücks Historie og en af de skønneste i Tysklands.

*

*

*

I Rom herskede en frygtelig Ophidselse mod Enden af Aaret 800 efter Kristi Byrd. Kong Karl var med en udvalgt Hær af Riddere og Krigere indtruffet i Staden for at holde

Dom over de Niddinger, som havde forgrebet sig paa den hellige Faders Person. Det var højtstillede Personer, hvem Pavens Retfærdighed og Upartiskhed var imod. De vidste, at dersom de faldt i Hænderne paa den frygtelige Konge, hvis Strenghed imod de Skyldige var bekendt, vare de fortabte.

For at undgaa denne Skæbne havde de smeddet en ny Plan imod Kirkens Overhoved. De havde opsat et stort Skrift, i hvilket de fremsatte en Mængde Anklager imod Paven.

Selv om kun Halvdelen deraf havde været Sandhed, maatte Leo III., hvis sædelig, rene og milde Karakter var Enhver bekendt, have været en halv Djævel.

Omendskønt der ikke var et eneste sandt Ord i alle disse skændige Klager tilsammen, tilbød Forbryderne at gøre deres Ed derpaa.

Man kunde mene, at hine Pavefjender fra Anno 800 havde lært af vore nuværende italienske og andre »Kulturkæmpere«. Men desværre er der nu for Tiden Ingen, som gør, hvad Kong Karl den Gang gjorde.

Efter Aftale med Paven befalede han dennes Anklagere som ogsaa hele Roms Adel at give Møde i Peterskirken (den gamle Kirke); Paven sammenkaldte alle Kardinaler, Biskopper og Abbeder, og for denne Domstol skulde nu Bagvaskernes Anklage undersøges.

Da disse hørte, at Sagen offentlig skulde forhandles og paa en saa højtidelig Maade af Hundreder, ja Tusender af skarpsindige retfærdige Tilhørere, kom der en frygtelig Skræk over dem. De havde ment, at Karl vilde være saa taabelig uden Undersøgelse at fæste Lid til deres Klageskrift og saa løsrive sig ganske fra Paven. Men Kong Karls aabne Retskaffenhed gjorde deres Rænkespil fuldstændig til Skamme.

Kun med Bæven og Skælven kom de og indtog deres Pladser. Paven og Kongen viste sig; de satte sig ned og gave de andre Tegn til ligeledes at tage Plads.

Nu traadte en dertil Forordnet frem, udfoldede Bagvaskelseskiftet og forelæste, hvad deri var sagt imod Paven. Mangt et Øje lynede af Forbitrelse, manges Kind rødmede af hellig Vrede, manges Haand greb uvilkaarligt til Sværdet i retfærdig Harme mod de skændige Bagvaskere.

Dyb Tavshed herskede en Stund, efter at Oplæsningen var tilende.

Saa blev Forsamlingen opfordret til at ytre sig angaaende Klagepunkterne. Men som én Mand rejste sig alle Kardinaler, Biskopper, Adelige og Riddere og vægrede sig ved at drøfte dem, fordi det alene vilde se ud, som om de overhovedet et eneste Øjeblik havde troet paa Bagvaskelserne. »Vi understaa os ikke,« raabte de, »til at dømme den apostoliske Stol — den er vor Dommer!«

Nu stod den alderstegne Pave selv op fra sit Sæde og vinkede ad sin Diakon. Denne tog Evangeliebogen; Paven traadte frem i Koret, besteg Altrets øverste Trin og lagde sin Haand paa Evangeliebogen.

Hele Forsamlingen rejste sig. Lydløs Stilhed indtraadte, og den hellige Fader løftede sine Øjne imod Himlen, rettede derefter sit Blik paa Kong Karl og hele den store Forsamling og sagde: »Himlens og Jordens allerhøjeste Dommer, Gud, som læser i min Sjæl, samt alle Engle og Helgener ere mine Vidner paa, at af alt det, som jeg er beskyldt for, har jeg *Intet* gjort og *Intet* ladet gøre. Dette sværger jeg af fri og egen Drift og med min fulde Vilje. Men for vor guddommelige Dommers Øjne skulle vi genses.«

Dette Oprin havde gjort det dybeste Indtryk paa Enhver. Alle trængte sig om den hellige Fader for at hylde ham paa ny. Da tordnede Kong Karls Stemme gennem Rummet: »Nu stævner jeg, som Patricier og Skytsherre i Rom, Pavens Anklagere for Domstolen, at de kunne forsvare sig!«

De bleve straks førte frem, og det varede ikke længe, førend de tilstode, at de kun havde fremført Bagvaskelserne, for at de ikke skulde blive straffede for deres tidligere skændige Mishandlinger af Paven.

Dommen blev fældet.

»Skyldige til Døden for Bødlens Haand!« lød den, »deres Godsør skulle inddrages, deres Vaabenskjolde opbrændes, de selv henrettes paa den forsmædeligste Maade og det allerede næste Morgen.«

Dommerne spurgte Karl, om han bifaldt denne Kendelse.

Et stumt Nik var det afgørende Svar. De Domfældte vidste, at nu vare de fortable.

Hjælpeløst lod én af dem sit Øje svæve omkring. Det faldt paa Paven. Denne var allerede staaet op og havde nærmet sig Kongens Stol.

Kongen rejste sig.

»I Forbrydere, Livet være Eder skænket, til Landflygtighed skulle I benaadet; derfor kunne I takke den Mands Barmhjærtighed og overvættes Godhed, som I have mishandlet og bagvasket — Kristi Statholder!« raabte han.

Forsamlingen brød op.

Den følgende Dag vare Forbryderne forsvundne fra Rom, og Staden var fra den ene Ende til den anden fuld af Jubel over den Fred, som nu atter herskede.

Men hvem havde Rom at takke derfor? Vilde det ogsaa være gaaet saaledes, dersom Kong Karl ikke havde taget sig af Paven? Det overvejede og vidste den hellige Fader selv bedst. Han besluttede derfor at hædre Kongen paa en ganske særlig Maade og tillige for bestandig at knytte ham til Rom og den hellige Stol.

*

*

*

I dybe Tanker vandrede Pave Leo III. op og ned i sine Værelser. Med Taknemmelighed imod Gud for sin vidunderlige Befrielse forenede sig i hans Hjærte Bekymring for, hvorledes den mægtige Kong Karl fastere kunde blive forbundet med den romerske Stol. Hvis denne mægtige Fyrste og hans Folk, for hvilket saa mange andre Konger og Folk skælvede, for bestandig vare knyttede til Rom

og til Kristi Statholder, vilde der være Fred i Verden, og ingen af de øvrige Magthavere vilde da mere vove at forlæmpe eller fornærme den hellige Fader.

Men hvorledes opnaa dette? Var Karl dog blot Kejser i Stedet for den uvirksomme, dorseke Mand, som, dette Navn til Vanære, sad i det fjerne Byzanz og hverken bekymrede sig om Rom, Italien, Kirken, sit Rige eller sin Værdighed. Men det var netop ikke muligt at hæve Karl paa den byzantinske Kejsertrone, og en anden Vej til vedvarende at hædre ham som den bedste og dygtigste kristelige Fyrste og tillige at holde ham i den snevreste Forbindelse med Rom syntes ikke forhaanden.

Da tonedede det sædvanlige Tegn til Vesper. Leo III. begav sig med sine Ledsagere til Koret for at overvære den højtidelige Vesper til den følgende Dag — det var den hellige Apostel Thomas' Dag.

Mægtigt og gribende lød Salmetonerne gennem det hellige Rum. Pludselig rejste Alle sig op. Den femte af de syv store Antifoner, som hvert Aar falder paa St. Thomas Dag, blev sunget: »*O Morgenstjerne, det evige Lyses Glans og Retfærdighedens Sol, kom og oplys dem, som sidde i Mørket og i Dødens Skygge!*« — Saaledes klang det højtideligt, ophøjet, overjordisk gennem Rummet.

Men Paven stod ubevægelig som en Statue foran sin Trone, skuende opad, som saa han et Syn eller hørte han en himmelsk Stemme. Endelig saa han igen omkring sig for at følge den sidste Del af Vesperen, som sluttede sig dertil.

Og da han igen befandt sig i sit Værelse, spurgte han sig selv: »Var det Sandhed eller kun et Sansbedrag, hvad jeg saa, medens man sang »O Morgenstjerne . . . . Retfærdighedens Sol . . .?« Over St. Peterskirken oprandt en glimrende Sol med korsdannede Straaler og i den svævede en mærkeligt formet Kejserkrone — er det muligt? Skulde det være Løsningen af mine Tvivl?«

Det var endnu ikke blevet Aften, da havde den berøm-

teste Guldsmed i den hellige Stad faaet det Hværv inden fire Dage at forarbejde en kostbar, herlig Krone.

Den hellige Juledag i det mindeværdige Aar 800 efter Kristi Byrd var oprunden, Retfærdighedens Sol, det evige Lyses Glans havde atter aabenbaret sig. I uhyre Skarer strømmede Folket til den gamle Peterskirke, der baade i Længde og Bredde ikke gav den nuværende meget efter. Leo III. vilde selv celebrere Højmessén, og Roms og Pavens Befrier, den fromme tyske Konge Karl, der endnu bestandig dvælede i Staden, vilde bivaane den.

Allerede var Timen kommen, at den højtidelige Fest skulde tage sin Begyndelse. Paven var endnu ikke traadt ind i Kirken, men Karl knælede allerede paa en særlig Bedestol, der var anbragt paa en Tribune foran Apostelfyrstens Grav.

Med Beundring saa Tusender af Øjne hen paa den herlige, majestætiske Mand med det rødlige, bølgende Skæg og de kraftige, men fint og symmetrisk formede Lemmer.

Men han saa og hørte Intet til Mængden. Med Ansigtet begravet i begge Hænder, bad han i dyb Andagt.

Nu blev der givet Tegn, at Paven nærmede sig i stor Procession iført Insignierne paa sin hellige Værdighed. Men han gik ikke til Alteret.

Kongen bad endnu bestandig.

Nu stod Leo foran ham, og i næste Øjeblik opløftede han med begge Hænder den ny *Kejserkrone* og satte den paa den tyske Konges Hoved; i det samme Øjeblik saa han op og blev i sin Overtænkelse maalløs.

I lydløs Stilhed havde de Tusender af Tilstedeværende fulgt dette Optrin. Og da nu Karls mægtige Skikkelse med den blinkende Krone paa Hovedet majestætisk rejste sig op, gik der som en Storm gennem hele Folket. Jubelen kendte ingen Grænser, som Lyd af Torden bruste det gennem Kirkens mægtige Rum op mod Himlen: »Liv og Sejr for Kejser Karl, den af Gud kronede Fredens Fyrste. Hil ham! Han leve og sejre!«

Kong Karl, Germaneren, var af Paven blevet kronet til romersk Kejser. Verden, som hidtil kun havde kendt *én* Kejser, havde nu to. Den gamle i Sløvhed og Ligegyldighed forsumpede romerske Kejserslægt, som endnu stammede fra Konstantins Hus, var blevet fremmed for Vesterlandet og dets Midtpunkt, Rom, og havde forlængst slaet sig ned i det fjærne Østen, i Byzanz. Ved Siden af det gamle, øst-romerske Kejserdømme skabtes den Dag det for længst nødvendige *vestromerske*, til hvilket Italienerne, Spanierne, Galterne, Britterne, Tyskerne. Ungarerne, de Danske og overhovedet Skandinaverne skulde høre.

Med et Blik havde Karl erkendt den vældige, uhyre Ophøjelse af hans Person, der var sket, da han fra en Konges Rang blev hævet til at være Vesterlandets øverste Herre og dermed blev stillet højt over den gamle Kejser i Byzanz. Han blegnede et Øjeblik og blev tankefuld; men ikke længe varede det, før han bøjede sit Hoved og modtog af Leo III.s indviede Hænder den højtidelige, hellige Salvelse til hans nye Værdighed.

Og nu, da han var blevet Vesterlandets Kejser, Jordens største og mægtigste Hersker, var det hans første Handling at rejse sig og højt for alt Folket at aflægge paa Evangeliet den højtidelige Ed, at han vilde *beskytte og forsvare den hellige romersk-katholske Kirke* — han og alle hans Efterfølgere, saa længe de bare Kejserkronen.

Hin Juledag for 1100 Aar siden var den største og ærefuldeste Dag, som den tyske Nation har oplevet.

Da blev Tyskernes Konge af Kristi Stedfortræder højtideligt valgt til at være den første blandt alle Jordens Konger og til at være en Beskytter og Forsvarer for Herrens Brud, Kristi Kirke, — og alt dette uden Sværds slag, uden Voldsdaad, uden Krig eller Afsættelse af en anden Kejser, uden at Karl selv stræbte derefter eller tænkte derpaa — ene og alene ved Guds Villie og Tilskikkelse.

Og saaledes opfattedes det da ogsaa af den store Karl — thi vi tale om den første tyske Kejser, *Karl den Store*,

der æres som en Helgen. Han kaldte sig selv »den hellige Kirkes ydmyge Beskytter, i alle Ting et Værn for den apostoliske Stol« — og han blev det i hele sit Liv, og hans Efterfølgere blev det efter ham i de følgende Aarhundreder.

Højmessen i St. Peter begyndte. Da man kom til Evangeliet, blev Karl beklædt med Diakonens Dalmatika og Stola. Højtideligt skred han frem, og med klar Stemme sang han for alt Folket, hvilket hans nye Værdighed gav ham Ret til at gøre under den pavelige Højmesse, Festevangeliet, som netop var taget af Begyndelsen til St. Johannes Evangelium: »I Begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud. . . *Og Ordet er blevet Kod og har boet iblandt os, og vi have set hans Herlighed, en Herlighed som den Enbaarnes af Faderen, fuld af Naade og Sandhed.*«

Saaledes forløb Julen i Rom i Aaret 800 efter den første Jul. Fjorten Aar og en Maaned senere var Karl død, i Aachen ligger han begravet, og Ingen har fortjent Tilnavnet »den Store« mere end han.

Tusend Aar har det tysk-romerske Kejserdømme bestaaet. Tusend Aar har Tyskland nydt den Ære at se sin Kejser salvet og kronet af Kristi Statholder selv, at høre sin Kejser blive nævnet af selve den hellige Stol som Jesu Christi Kirkes første Beskytter og Forsvarer.

I Begyndelsen af dette Aarhundrede er denne Værdighed bleven afskaffet: en Kejser i Karl den Stores Betydning og udrustet med kirkelig Stadfæstelse findes ikke mere i Verden. Kirken har nutildags iblandt de verdslige Fyrster ikke mere nogen, der kalder sig dens Forsvarer og Beskytter. 250 Aar efter Karl løftede for første Gang en tysk-romersk Kejser sin Arm imod Kristi Stedfortræder; siden den Tid har der gentagende Gange været Strid mellem vildledele overmodige Kejsere og den hellige Stol. Men ved Reformationen blev Kejseren de tyske Protestanter en Forargelse, en Anstødssten, en Fjende og Forræder — alene, fordi han var salvet Kejser, den hellige Kirkes Beskytter. Det tyske Kejserdømmes farligste og bitreste Fjende vare ikke Fransk-

mændene eller Svenskerne, ikke Tyrkerne eller Ungarerne, men deres egne protestantiske Undersaatter og de af dem og de Vantro støttede Statsministre. Da Pave Leo III. i sin Trængsel kom til Paderborn og Osnabrück, fik han en Modtagelse saa højtidelig, som der næppe bliver nogen Fyrste til Del, og det ikke blot af Folket, men ogsaa af Kongen selv og alle højbaarne Mænd. Da Pave Pius VI. for 117 Aar siden i stor Betrængthed kom til Wien til den daværende Kejser Josef II., modtog dennes Minister ham i Slaabrok og vedblev desuagtet at være i Yndest hos sin Hersker. Og hvorledes betragtede og behandlede man ikke den hellige Fader for nogle Aar siden under den af Fritænkere, Frimurere, Liberale og uvidende Protestanter fremkaldte »Kulturkamp«? Som en Fjende, der burde bekæmpes paa Liv og Død!

Og selv om disse sørgelige Tider have faaet en Ende, takket være afdøde Kejser Vilhelm I.s og den nu regerende Kejser Vilhelm II.s Indsigt og Velvillie, saa ulmer dog Hadet imod den katholske Kirke og Pavedømmet endnu hos en stor Del af den tyske Befolkning og truer før eller senere med at føre til nye Udfald imod den katholske Kirke. Men selv om Karl den Stores Troskab og Hengivenhed for Kirken og den hellige Stol ikke mere findes hos *alle* Tyskere, — hos *en stor Del* af dem er den dog bevaret levende: *hos de tyske Katholiker*. Med samme fromme Glæde, hvormed den hellige Fader fordum saa hen til *hele* Tyskland, ser han endnu *den Dag i Dag* paa de til Døden trofaste tyske Katholiker.

Men vi bede for vor betrængte hellige Fader, der har vor Understøttelse saa meget behov, med den femte Antifon: »O Opgang, Retfærdighedens Sol, kom og oplys dem, der sidde i Mørket og Dødens Skygge.« Amen.

Hellig Olav.

—o—

Det stammer sikkert fra den store Modsætning, der findes mellem de forskellige Tiders hele Livsforhold, naar det i vore Dage er saa vanskeligt for mange Mennesker at faa det rette Blik paa de Personer, der i svundne Tider have staaet for Folket som store Mænd og bleve ærede af dem som *Martyrer*, naar de faldt som Ofre for den Sag, de ansaa for Folkets og Kirkens fælles hellige Sag. Vi have her i Landet et Exempel med Kong *Knud den Hellige*, hvis hele Stræben og Tankesæt synes vor Tids Mennesker saa fremmede; dette kommer da heller ikke alene deraf, at hans Aand var mere ædel og højtstræbende, end Tidsaanden er det nu om Stunder, men det hidrører ogsaa fra, at han levede og virkede under Forhold, der ere vidt forskellige fra de nu herskende. Under de nuværende kirkelige og borgerlige Forhold, saaledes som de have udviklet sig rundt om i de europæiske Lande, er det saare vanskeligt for Folk at fatte, at der for Frihedens Skyld krævedes saa at sige hensynsløs Kamp paa Liv og Død mod dem, der troede selv at have Eneret paa Friheden, at Kampen for Kongens Rettigheder paa den Tid nødvendigvis maatte blive ogsaa en Kamp for Kirkens Frihed og dens velbegrundede Krav, fordi saavel Kirken som Kronen den Gang havde fælles Fjender, de overmodige og egenraadige Stormænd. Derfor var det en Sag, der i lige Maade tjente til at værne om Kirkens og Kronens Anseelse, naar man med Strængighed kuede disses frække Overgreb og tvang dem ind under den fælles Lov, og derfor faldt Kong Knud ogsaa i Kampen ikke alene som Stridsmand for Landets Vel, men ogsaa som Offer for Kirkens hellige Sag, og derfor endelig giver Kirken kun Sandheden sin Ret og opfylder den en Taknemlighedspligt, naar den ærer Kong Knud som Martyr i kristen Forstand.

Som sagt er det for Nutidsmennesker vanskeligt at faa det rette Syn derfor og den fulde Forstaaelse deraf, og det

kunde da heller ikke undre nogen, da i sin Tid en luthersk Præst følte sig kaldet til at træde op ved Kong Knuds Grav i Odense for at meddele de omkringstaaende Katholiker sin Opfattelse af denne hellige Konge og særlig af hans Martyrdød. Hvor pinligt denne Tilkendegivelse end maatte berøre dem, der den Gang maatte høre paa den, var der dog vist næppe nogen, der blev egentlig forundret over den.

Som et Modstykke til denne Opfattelse kan anføres et Foredrag, som i disse Dage er bleven holdt i København af den lutherske Sognepræst fra Kristiania, Christoffer Bruun, der talte om »*Hellig Olav*«. Der bestaar saa mange og iøjnefaldende Berøringspunkter mellem den danske og den norske Nationalhelgen, baade med Hensyn til deres Livsgerning og den Maade, hvorpaa denne fandt sin Afslutning, at man sikkert bliver nødt til at have den samme Opfattelse baade af Kong Knud og Kong Olav. I Følge Berlingske Tidende skildrede Foredragsholderen de tre Idéer, som paa Hellig Olavs Tid beherskede Sindene, nemlig at faa Norge samlet, at faa Hedningerne kristnede og at faa det egenmægtige Aristokrati til at bøje sig for Lov og Ret, den Lov og Ret, som var legemliggjort i Kongens Person. Disse Ideer, som kunne spores gennem hele Norges gamle Tid, og som have Analogier i de andre germanske Lande, vare samlede hos Olav. Taleren gav dernæst en psykologisk Studie af Norges ejendommelige Helgenkonge, forsvarede ham overfor de Angreb, man i vore Dage har rejst imod ham for hans Haardheds Skyld, viste, at der maatte en haard Haand til for at kue Stormændene paa de Tider, og dvælede indgaaende ved hans fromme Sind og inderlige Gudsfrygt. Olav var heller ikke den haarde Mand hele sit Liv igennem. Da han kom hjem fra Landflygtigheden i Garderige, var der kommet Mildhed over ham. Aftenen før Slaget ved Stiklestad gav han en Bonde en betydelig Sum i Sølv til Sjælemesser for dem, som maatte falde i Fjendernes Hær. Bonden spurgte, om Sølvet da ikke skulde være til Sjælemesser for hans egne

Mænd. »Nej,« svarede Kongen — og her kommer et andet karakteristisk Træk frem hos ham — »de skulle nok komme i Himmerig.«

H. G.

Et Missionsresultat.

— 0 —

For nogle Maaneder siden udgav Sognepræst Vilh. Sørensen, der tillige er Hovedudgiver af »Nordisk Missionstidskrift«, en Pièce til Forsvar for de protestantiske Missioner i Kina. Foranledningen var den generende Kendsgerning, at saa godt som alle Beretninger fra Kina, ogsaa fra derboende Protestanter, skildrede den protestantiske Mission som den rene Ynkelihood i Sammenligning med den katholske Kirkes. Pastor Sørensen mener derimod (China og Missionærerne, S. 40) at det er »en stor Misforstaaelse« naar man taler om den romerske Mission som langt kraftigere end den protestantiske. — I Søndags skrev den samme Pastor Sørensen en Artikel i Nationaltidendes Tillæg om »Det danske Missionselskab«, der efter hans Opgivelser blev stiftet i Aaret 1821 og nu underholder alene 23 præsteviede Missionærer. Efter ovenstaaende Ytring om den »kraftige« protestantiske Mission venter man sig at faa noget stort at høre om de Resultater, som de danske Missionærer have opnaaet i Løbet af de henved 80 Aar, som de have virket, og med dyb Forundring læser man da Pastorens Beklagelse over, at Antallet paa »de indsamlede Kristne« kun beløber sig til 890. — — Resultatet af de 80 Aars kraftige Arbejde er altsaa dette, at der gennemsnitligt kun findes 39 Kristne for hver Missionær. Selv om Pastor Sørensen nu indrømmer, at det er et særlig sørgeligt Udbytte, som den danske Hedningemission kan opstille overfor de andre Nationaliteters, saa føler man sig dog ikke særlig fristet til at opgive »den store Misforstaaelse« om Forholdet mellem den katholske Kirkes og Protestanternes Hedningemissioner.

H. G.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Aarhus. Den smukke katholske Kirke i Aarhus, der er en Pryd for Byen og en Fryd for alle Tilrejsende, faar i disse Dage endnu en Udsmykning til de mange, som den alt har faaet i de senere Aar. Over selve Hovedindgangen, der ved samme Lejlighed vil blive omdannet paa en mere hensigtsmæssig Maade, bliver anbragt en *Tribune* til Sangerne og Harmoniet (senere Orgelet). Denne Tribune vil blive ret rummelig, idet den faar et Fremspring paa et Par Fod ind i selve Kirkerummet; mod dette vil den blive afgrænset af en Ballustrade af Træskærearbejde i Stil med de smukke Kirkestole. Efter Forlydende skylder dette omfattende Foretagende, der praktisk set har til Formaal at gøre det muligt for Sangerne at følge og saaledes i virkelig Forstand bivaane Messen, for en stor Del selve Menighedens Offervillighed sin Tilblivelse.

Rom. Den 25. Januar døde Ærkebiskoppen af Ravenna *Kardinal Sebastian Galcati* i en Alder af 78 Aar. Den Afdøde, der til Trods for sin Alderdom opfyldte sit høje Embeds Pligter med den mest utrættelige Iver, blev den 136. i Rækken af de Kardinaler, der ere døde under Pave Leo XIII.s Pontifikat.

Belgien. I Bladet »Het Handelsblad van Antwerpen« findes følgende:

Der er ankommen til Missionshuset i Scheut Efterretning fra Central-Mongoliet, at de højærv. Patres Dobbe, Zijlmans og Abbeloos tilligemed 100 Kristne ere blevne myrdede og indebrændte i Kirken i Tie-Ko-Tan-Koe. Missionsinstituttet talte 10,000 Kristne og 5000 Katechumener, men, skriver Biskoppen, Msgr. van Aertselaer, alle Kirker ere ødelagte og 5000 Kristne ere myrdede. Ovennævnte Fædre Abbeloos og Zijlmans havde for nogen Tid siden begivet sig til Pater Dobbe. En Maaned senere 3 svenske Missionæ-

rer med Kvinder og 7 Børn, tilhørende et protestantisk-amerikansk Selskab; de vare berøvede alt og agtede sig tilbage til Europa og bleve foreløbig optagne i Pater Dobbes Hus; om de ere undgaaede Døden eller ej, melder Bladet ikke.

Pater Abbeoos var født i Assche (Belgien), Pater Dobbe og Zijlmons vare begge fra Nord Brabant i Holland, den første fra Byen Hertogenbosch, den anden fra Waalwijck.

Unio. Tirsdag d. 19. Februar (Hvide Tirsdag) Kl. 7 $\frac{1}{2}$ —12: Sammenkomst med **Dans** og **Fastelavnsløjer** i City (Spisesalen). Se Opslag!

St. Knuds Broderskab afholder **Aftenunderholdning og stort Bal** Fredagen den 15. ds. Kl. 8—3 i Lokalet Ørstedsvvej Nr. 10. — Billetter á 25 Øre for Voxne, 20 Øre for Børn faas hos A. Høhling, Kasgade 21. — L. Christensen, Gasværksvejen 31, — C. Kjeldsen, Blegdamsvej 78.

Alle indbydes venligst

Den katolske Syge- og Liggkasse.

Da der ved Generalforsamlingen d. 4. ds. ikke var mødt et tilstrækkeligt Antal stemmeberettigede Medlemmer, indvarsles herved til en ny Generalforsamling, som afholdes **Onsdagen den 20. Februar** Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Forsamlingsværelset i Bredgade 64.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Februar. **Sexagesima.** — 11. **M.** Johannes af Britto, Biskop og Bekender. — 12. **Ti.** Ihukommelse af Herrens Lidelse. — 13. **O.** De 26 japanske Martyrer. — 14. **To.** Skolastika, Jomfru. — 15. **F.** Raymund af Pennafort, Bekender. — 16. **L.** Cyrillus af Aleksandria, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 3. Februar. **Quinquagesima.** Fastelavn.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Førstkommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt de have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv maa afhente hos Sognepræsten (Form. Kl. 9—10 eller Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden den 9. Februar hos en af de Undertegnede.

Enkefru J. Ronge. Frk. M. Siegler, Fru H. Mariboe, Lykkesholms Allé 14 C. Kompagnistræde 9. Villemoesgade 13.

St. Josefssøstrenes Basar.

Til Basaren, som i Aar afholdes den 15., 16. og 17. Februar til Fordel for det nye **St. Josefhospitals Udstyrelse**, modtages alle Slags Gaver med Taknemlighed.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 7.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 7.

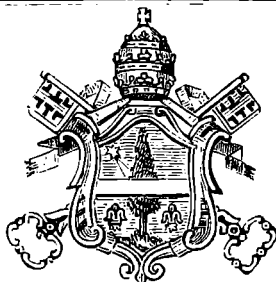
Søndagen den 17. Februar.

1901.

Indhold: Pavelig Jubilæumsbulle. Forordning angaaende Jubilæet i det apostoliske Vikariat. Biskoppeligt Hyrdebrev. Faste-mandat. Digt. Efterretninger fra Ind- og Udland; København. Frederiksberg. Gefle. England. — Fra Vejbyrnet. — Bekendtgørelser.

Leo, Biskop,
Guds Tjeneres Tjener,

sender alle Kristentroende, som lære denne Skrivelse at kende, sin Hilsen og den apostoliske Velsignelse!

Det hellige Aar, som Vi i Gaar sluttede under højtidelige Ceremonier, har under sit Forløb beredt Os mangan en Glæde og vil være Os en kær Erindring i Fremtiden. Thi hvad Kirken ønskede, hvad der var dens Formaal, at nemlig den Højtid, der efter 75 lange Aars Forløb atter

skulde fejres, maatte vorde til Frelse og Fred for Hjærterne, det er, saa haabe Vi, ved Guds Hjælp lykkeligt naaet. Thi det er sandelig ikke faa, men Tusinder af alle Stænder, der med Glæde og Beredvillighed have grebet denne overordentlige Lejlighed til at vinde Aflad. Uden Tvivl ere mange herigennem ved sand Bod blevne udsonede med Gud og paany opmuntrede til Iver i den kristelige Dyd, og saaledes tro Vi med Rette at turde antage, at der fra Rom, den katholske Kirkes Kilde og Hoved, er tilført Troen og Fromheden nyt Liv alle Vegne omkring paa Jorden.

Saaledes som Vore Forgængere have handlet med Hensyn til Jubelaaret, saaledes have ogsaa Vi til Hensigt i endnu videre Maal at bevise Vor apostoliske Kærlighed og tilbyde endnu rigeligere Lejlighed til at erhverve de himmelske Goder. Den Os betroede Jubelafladsskat, som i det forløbne Aar kun stod aaben i Rom, ville Vi nemlig i det kommende Halvaar gøre tilgængelig for den ganske Kristenhed paa Jordens hele Kreds. Vi tænke, at det vil bidrage endnu mere til at fremme Udøvelsen af Dyd, til at befæste de Trøendes Forbindelse med den apostoliske Stol og forskaffe dem alle de andre Goder, som Vi have omtalt udførligt ved den første Forkyndelse af det store Jubilæum. Det vil samtidig være en værdig Indvielse af det frembrydende Aarhundrede; thi hvorledes kunde man begynde det mere passende end ved en alvorlig Bestræbelse for i stedse rigeligere Maal at tilegne sig Christi Forsoningsdøds Fortjenester. Vi tvivle ikke om, at alle Kirkens Børn ville tage imod dette nye Naademiddel med samme Sindelag, som Vi tilbyde det. Til Vore ærværdige Medbrødre i Episkopatet og til den hele Gejstlighed nære Vi den Tillid, at de med Agtpaagivenhed og Iver ville bidrage til den fuldeste Virkeliggørelse af Vore fælles Ønsker.

I den almægtige Guds Navn, i de hl. Apostelfyrster Petri og Pauli Navne og, i Vort eget Navn udvide Vi derfor det store Jubilæum, som er blevet fejret i denne By Rom, ved nærværende Skrivelse til at gælde hele den katholske

Verden og forlænge det til endnu 6 Maaneder, og forordne Vi herved, at det skal alt gælde for udvidet og forlænget.

Alle Kristentroende af begge Køn i den hele Verden, ogsaa dem, som i det forløbne Aar enten ved Pilegrimsfart til Rom eller i deres Hjem ved andre Gærninger have vundet Jubelafladen, forlene Vi naadigt i Herren en fuldkommen Aflad, at erhverve én Gang, fuld Tilgivelse og Eftergivelse af alle Syndestrafte, hvis de indenfor sex Maaneder efter den Dag, paa hvilken denne Skrivelse forkyndes i vedkommende Diøcese, skrifte deres Synder med et angerfuldt Hjærte, modtage Altrets helligste Sakramente (det pligtmæssige aarlige Skriftemaal og Paaskekommunionen er ikke fyldestgørende i nærværende Øjemed) og foretage de i det følgende angivne Kirkebesøg. De Kirker, som skulle besøges, er i en biskopelig Residensstad Domkirken, paa andre Steder i Diøceset Hovedkirken, foruden saavel der som her tre andre Kirker, som ere nærmere at betegne af Biskoppen selv eller hans Generalvikar, af Sognepræsten eller af Dekanten. De nævnte Kirker maa man besøge paa 15 Dage i det mindste én Gang og dér bede for Kirkens Ophøjelse, for Kætteriernes Udryddelse, for Enighed blandt de katholske Fyrster og for det kristne Folks Vel. De Dage, paa hvilke man foretager Kirkebesøget, behøve ikke at følge umiddelbart efter hinanden, men kunne være skilte indbyrdes; det er ogsaa uden Forskel, om det er borgerlige eller kirkelige Dage, hvilke sidste regnes fra enhver Dags første Vesper og til den følgende Dags fulde Aftendæmring. Der hvor der ikke findes fire Kirker, kunne Biskopperne paa samme Maade som ovenfor anvise et ringere Antal Kirker eller endog, hvor kun én Kirke findes, denne ene til at vinde Jubelaflad igennem. I Stedet for Besøget af de manglende Kirker træder da gentagne Besøg af den samme Kirke, saaledes at der i alt findes 60 Kirkebesøg Sted, fordelte paa 15 umiddelbart efter hinanden følgende eller fra hinanden skilte borgerlige eller kirkelige Dage.

Endvidere bestemme Vi med Hensyn til visse Personers særlige Forhold følgende:

1) De som komme tilbage fra en Sø- eller Landrejse til deres Bolig eller et andet fast Opholdssted efter Udløbet af de nævnte 6 Maaneder, kunne dog blive delagtige i den samme Aflad, hvis de skrifte med et angerfuldt Hjærte, kommunikere og 15 Gange besøge Domkirken, Hoved- eller Sognekirken, hvor de have deres Bolig. 2) For følgende Personers Vedkommende: Ordenskvinder, Oblater, Jomfruer og Kvinder i Klostre, religiøse Instituters og Kongregationers Medlemmer, endvidere Anakoreter og Eneboere, samt ogsaa saadanne, der befinde sig i Fangenskab eller Fængsel, og endelig saadanne, der paa Grund af Sygdom eller af andre Grunde ere hindrede i at foretage det bestemte Antal Kirkebesøg, for alle saadannes Vedkommende bemyndige Vi Biskopperne til at dispensere fra Kirkebesøgene og til enten selv eller ved Ordensøversterne eller Skriftefædrene, ogsaa uden for det h. Bodssakramente, at forvandle disse til andre fromme Øvelser; ligesaa give Vi Biskopperne Fuldmagt til at dispensere Børn, som endnu ikke have modtaget deres første hl. Kommunion, fra Pligten til at modtage denne og i Stedet for paalægge dem andre gode Gærninger; og endelig meddele Vi Biskopperne Myndighed til at formindske Antallet af Kirkebesøgene for Kapitler, Lægfolks- og Ordens-Kongregationer, Soldaliteteter og fromme Foreninger, Universiteter og Kollegier, samt ogsaa for de Troende, som i Procession besøge de fastsatte Kirker under Ledsagelse af deres Sognepræst eller af én af denne dertil bemyndiget Præst.

*

*

*

Men for øvrigt skulle hine, som have begyndt at udføre de Gærninger, som kræves for at vinde Jubilæumsafladen, men som paa Grund af Sygdom ikke kunne naa til det bestemte Antal Kirkebesøg, med naadigt Henblik til deres fromme Iver blive delagtige i den samme Aflad og Ef-

tergivelse af deres Syndestrafte, hvis de blot skrifte angerfuldt og kommunikere. For deres Vedkommende, som have opnaaet den i Forvejen nævnte Absolution for Censurer, Forvandling af eller Fritagelse for Løfter, men have opgivet den hertil krævede alvorlige og oprigtige Mening at vinde Jubilæumsafladen og forrette de hertil foreskrevne Gærninger, hvad næppe kan ske uden Synd, skulle de med nævnte Sindelag opnaaede Absolutioner, Forvandlinger og Fritagelser dog beholde deres Gyldighed.

* * *

Nærværende Skrivelse skal i alle Punkter have Kraft og Gyldighed og opnaa og beholde sin fulde Virkning, som den ogsaa skal komme alle Kristentroende, der staa i Forbindelse med den apostoliske Stol, til Gode i fuldeste Omfang, overalt hvor den bliver offentliggjort og bragt til Udførelse.

Givet i Rom ved St. Peter, d. 25. December 1900, i Vort
Pontifikats 23. Aar.

C. Card. Aloisi-Masella, Pro Datar.
A. Card. Macchi.

FORORDNING

angaaende Højtideligholdelsen af Jubilæet i det apostoliske Vikariat.

Til Udførelse af de Bestemmelser, som vor hl. Fader har truffet i ovenstaaende Jubilæumsbulle, anordne Vi i Kraft af apostolisk Fuldmagt, som følger:

1. Jubilæet bliver herved forkyndt og aabnet for Vort apostoliske Vikariat. Dets Varighed strækker sig over det næste Halvaar — altsaa til den 18. August, Mariæ Himmelfartsdag, inklusive.

2. Jubilæet bliver her i Vikariatet højtidelig aabnet Søn-

dagen Quinquagesima. Til den Ende bliver det allerhelligste Sakramente udstillet under Højmessen (de Dominica). Før Højmessens Begyndelse bliver — enten under Afsyngelse af Hymnen *Veni Creator* med Versiklen og Orationen *de Spirito Sancto* eller en tilsvarende Salme — den Helligaands Naade og Bistand paakaldt; efter den hl. Messe synges eller bedes Litaniet til alle Helgene, hvorpaa den sakramentale Velsignelse gives.

3. Vi anbefale meget, at der i Løbet af Jubilæums-halvaaret af Sognepræsten bliver fastsat et bestemt Tidsrum paa henved 4 Uger for at forberede de Troende, ved særlige Andagtsøvelser med Prædiken eller andre Undervisninger, til at aflægge deres Jubilæumsskriftemaal. (Som passende Genstand for disse Prædikener, resp. Undervisninger, fremhæve Vi de evige Sandheder, Bodens Nødvendighed, den rette Maade at øve den paa, Betingelserne for at modtage de hl. Sakramenter paa værdig Maade og for at vinde Jubilæumsafladen.) De nærmere Anordninger med Hensyn til disse Jubilæumsandagter overlade Vi til d'Herrer Sognepræster og tillade, at det Allerhelligste ved disse Andagter bliver udstillet efter Prædikenen, og at den sakramentale Velsignelse bliver givet efter Forrettelsen af passende Bønner.

4. Søndagen d. 18. August, Mariæ Himmelfartsdag, bliver Jubilæet afsluttet med en højtidelig Aftenandagt, under hvilken det Allerhelligste bliver udstillet, Litaniet til alle Helgene bedes, *Te Deum* afsynges, og der som Afslutning meddeles den sakramentale Velsignelse.

5. For at vinde Jubilæumsafladen bør de Troende i Løbet af det kommende Halvaar, altsaa inden d. 18. August inkl.:

a) paa 15 forskellige Dage, der ikke behøve at følge umiddelbart efter hinanden, (i Tiden fra Midnat til Midnat eller fra Kl. 2 om Eftermiddagen til følgende Dags Aftendæmring) hver Gang besøge 4 Kirker og bede i hver 5 Fader Vor og 5 Hil Dig Maria eller andre Bønner af lignende Varighed for Kirkens Fremgang, Vranglærdommenes Udryddelse, Fyrsternes Endrægtighed og det hele kristne Folks

Vel. For Staden Københavns Vekommende betegne Vi herved som de fire Kirker, der bør besøges: *St. Ansgurs Kirke*, *Rosenkranskirken*, *Jesu Hjærte Kirke* og *St. Josefs Hospitalskapel*. Hvor der kun findes én Kirke, skal denne besøges 4 Gange paa hver af de 15 Dage.

b) med Anger skrifte deres Synder og dernæst modtage den hl. Kommunion. Dog er Modtagelsen af Paaskekommunionen ikke tilstrækkelig for at vinde Jubilæumsafladen.

Da i det mindste den sidste af de til Opnaelse af Jubilæumsafladen foreskrevne gode Gerninger maa forrettes i Naadens Stand, er det anbefalelsesværdigt at afslutte de foreskrevne Kirkebesøg før Modtagelsen af de hl. Sakramenter.

6. Rejsende, der efter de 6 Jubilæumsmaaneders Forløb atter tage fast Ophold i deres Hjem eller paa et andet Sted, kunne vinde Jubilæumsafladen ved da at forrette de foreskrevne Kirkebesøg og modtage de hl. Sakramenter.

7. Kvindelige Ordenspersoner og andre Kvinder, der leve i Fællesskab i Klostre eller andre gejstlige Huse, tillades det herved at gøre de foreskrevne Kirkebesøg i deres Klosterkirke eller Kapel.

8. For Alle, hvem et 60 Gange gentaget Kirkebesøg er umuligt eller kun med stor Vanskelighed muligt, og til dem regne Vi mange Troende i Vikariatet, lade Vi i Kraft af apostolisk Fuldmagt den Læmpelse indtræde, at de paa 6 Dage, enten i Rækkefølge eller spredte kunne besøge deres Sognekirke eller Filial- eller Klosterkirke. Men da efter pavelig Anvisning Alle, som ville benytte sig af denne Læmpelse, maa gøre andre gode Gerninger, paalægge Vi dem herved:

a) at de i 15 Dage daglig knælende bede 5 Fader Vor og Hil Dig til Ære for Frelserens fem hellige Saar,

b) og at de enten holde en stræng Fastedag, som dog ikke maa være en almindelig forpligtende Fastedag, eller ofre en efter deres Forhold passende Almisser.

Derfor skal der i hver Kirke anbringes en Bøsse med Indskriften »Jubilæums-Almisser«. Det indsamlede skal ind-

sendes hertil og anvendes til Bedste for Vikariatets mest nødlidende kirkelige Anstalter.

Den, som ikke kan eller vil vælge en Fastedag, er forpligtet til at ofre en Jubilæumsgave; dog skulle Fattige og Trængende kunne vinde Jubelafladen uden Fastedag og Almisse. Det af Familiens Overhoved ydede Jubilæumsoffer kan gælde for Alle, der høre til hans Hus og Hjem.

9. Børn, der endnu ikke have modtaget den første hl. Kommunion, kunne vinde Jubilæumsafladen uden Modtagelse af den h. Kommunion, naar de i Stedet derfor bede Litaniet til alle Helgene.

10. De, der have begyndt at udføre de foreskrevne gode Gerninger med Formaal at vinde Jubilæumsafladen, men dernæst ved Sygdom blive forhindrede i at fuldende det fastsatte Antal Kirkebesøg, blive desuagtet delagtige i Jubilæumsafladen, naar de værdig modtage Bodens og Altrets hl. Sakramenter.

11. Til Fordel for dem, der aflægge deres Jubilæumsskriftemaal, have Skriftefædre af den hl. Fader modtaget særlige Fuldmagter i Henseende til Absolution fra reservede Synder og Kirkestraffe, samt til Forandring af gudgivne Løfter. En særlig Meddelelse desangaaende følger til d'Herrer Gejstlige. Ordenspersoner og deres Novicer er det tilladt at vælge en blandt de for Ordenspersoner approberede Skriftefædre til Aflæggelse af deres Jubilæumsskriftemaal. Alle andre kunne aflægge deres Skriftemaal hos enhver af de af Os approberede Skriftefædre.

12. Nærværende Jubilæumsaflad kan uden særlig Indrømmelse *ikke* tilvendes Sjælene i Skærsilden; ligeledes kan den kun vindes *én Gang*. Derimod kunne de, der alt i det henrundne Aar have vundet Jubilæumsafladen i Rom eller paa et andet Sted af en eller anden Grund, atter vinde den paany. De øvrige Aflade forblive i Kraft under det nuværende Jubilæum.

Højtelskede i Herren!

Naar Vi for denne Gang mene at skulle se bort fra at udstede en Hyrdeskrivelse i Anledning af Fastetidens Begyn-

delse, saa ligger Grunden i, at nu lige Vor h. Fader Pave Leo XIII's Jubilæumsbulle er kommen Os i Hænde. Vi anse det for Vor første og helligste Pligt snarest muligt at bringe dette saa betydningsfulde Dokument til Eders Kendskab.

Dengang •den store Naadesport ved Peterskirken for godt et Aar siden blev aabnet af vor h. Fader selv, under opløftende Højtideligheder, undertalrige Pilegrimmes Tilstrømning, da have I uden Tvivl kastet mange længselsfulde Blikke hen til den evige Ståd; enhver af Eder vilde saa gerne have været med til at efterkomme den hellige Faders Opfordring til at øse af Frelsens Kilder. Men hvad der dengang af letfattede Grunde maatte blive blot en Længsel for de Allerfleste, det kan og skal nu blive en Virkelighed for Enhver, der føler og tænker med Kirken; thi den nu offentliggjorte Jubilæumsbulle udstrækker Jubelafladen til hele Kristenheden og fastsætter dens Varighed til et halvt Aar. Hvad er Hensigten med Jubelafladen? Hvortil forkyndes den? Vor hellige katholske Kirke udstrækker derved saa at sige sine Moderarme efter sine Børn og kalder paa dem med særlig Kraft for at føre dem ad Bodens og Frelsens Vej. De forskellige religiøse Øvelser, Kirken opstiller som Vilkaar for at vinde Aflad, viser Eder tydeligt, hvad den vil opnaa; allerførst vil den frelse den Enkelte; det sker ved den værdige Annæmmelse af Bodens og Altrets hh. Sakramenter. Dernæst vil den opnaa, at den Enkelte skal føle sig som et Led af det hele store kirkelige Samfund, som staaende under fælles aandeligt Ansvar med alle Lemmer paa Jesu Christi mystiske Legeme; Alle skulle i fælles Bønsamfund med vor h. Fader bede om det, som er gavnligt til at fremme Gudsrigets Væxt, bede om Kirkens Ophøjelse, om Vranglærdommens Udryddelse, om de kristelige Fyrsters Endrægtighed og den hele Kristenheds Velfærd.

Vi have sagt, at det først gælder vor *Omvendelse*, saafremt vi maatte være saa ulykkelige at befinde os i Døds-

syndens Tilstand, thi det at være i Naadens Stand er den første nødvendige Betingelse for at kunne vinde den fuldkomne Aflad. Ganske vist er Omvendelse ikke knyttet til en særlig Tid; ligesom Guds Retfærtighed kan ramme os til enhver Tid, saaledes er ogsaa hans Barmhjærtighed til enhver Tid redbon til at slutte os i sin Faderfavn; altid og hele vort Liv igennem kunne vi i Sandhed sige: Se, nu er den belejlige Tid, se, nu er Frelsens Dag. Imidlertid er vi af Naturen saa skrøbelige, at vi saare let tabe de store evige Sandheder af Sigte; et Slør lægger sig tidt over vort aandelige Blik og sløver det, saa vi ikke se Djævelens Snarer; den onde Lyst og Verdens Forførelse rækker os den søvndyssende eller dræbende Giftdruk, og vi tage ikke Vare derpaa; vi svømme med Strømmen og øjne ikke, hvorlangt den fører os bort fra Lyksalighedens Bredder. Da træder Kirken til som den, der har Myndighed og Evne til at forsvare os imod os selv; med en Moders opfindsomme og stærke Kærlighed ryster den os op af vor Søvn og Ligegyldighed, støtter os i vor Svaghed og overvinder vor Tøven ved at lede vort Blik hen til Betragtningen af hine evige Sandheder: *Død, Dom, Himmel og Helvede*, der baade ryste og trøste.

Jubilæerne høre utvivlsomt til de kraftigste Midler, Kirken raader over for at vække hellige og alvorlige Tanker og forberede en sand Omvendelse. Som I vide, bestaar Jubilæets Velgering i en *fuldkommen Aflad*, d. v. s. i den fuldstændige Eftergivelse af de *timelige Syndestrafte*, som endnu ikke ere eftergivne, efter at Synden i Bodens Sakrament er bleven forladt; den fremtræder saaledes som en Belønning for den, som modig og bestemt har forladt Syndens Vej. Efter den oprigtige Syndsbekendelse, efter den med sand Anger modtagne Absolution, vedbliver Pronitenten endnu som oftest at være en Skyldner til Guds Retfærdighed. Hans Sjæl er bleven rensat for Syndens Besmittelse, den er bleven befriet fra de evige Straffe, men der er endnu hine timelige Straffe tilbage, der enten maa afsones heneden

ved et bodfærdigt Liv eller afbødes i det andet Liv ved Skærsildens bitre Pine. At Kirken ved Meddelelsen af Aflad skulde lamme og svække den Kristnes bodfærdige Liv heneden paa Jorden, — det er en af Hæresiets falske Beskyldninger. Nej, Kirken minder os atter og atter om vort tunge personlige Ansvar; den hører ikke op med at sige til Enhver: Du er en Kristen og det bør dig at efterfølge Kristus i Selvfornægtelse og Selvdødelse; men idet den fuldtud erkender den store aandelige Gæld, vi alle staa i, ser den tillige vor beklagelige Svaghed og Vægelsindethed og for at bøde derpaa, gør den som en øm Moder, som en varsom Læge til Bedste for sine Børn Brug af den Fuldmagt, som den har faaet af sin guddommelige Brudgom Jesus Kristus; den øser med fulde Hænder af Jesu Kristi og hans Helliges udtømmelige Skat af Fortjenester for dermed at erstatte sine Børns Mangel; den gør Brug af denne sin Fuldmagt, ikke for at fritage dem for al Bod og Tugt, men for at tilskynde dem til et desto bodfærdigere Liv, jo mere de nu ved Kirkens Hjælp og under dens kærlighedsfulde Vejledning kunne hengive dem til et trøstefuldt Haab om allerede heneden at blive løste for al timelig Syndestraf, endog førend Vingaardens Herre kalder dem bort fra det Arbejde, han havde sat dem til at udføre.

Naar den forgældede og forarmede Israelit i fordums Dage blev nødt til at afhænde sin fra Forfædrene arvede Ager, frelste den mosaiske Lov ham fra at blive Haabløshedens og Fortvivlelsens Bytte ved at henvise ham til Jubelaarets Tilbagevenden hvert 50 Aar; da blev han atter indsat i sin fulde Arv. Saaledes kunde vel ogsaa Synderen under sine Misgerningers og Samvittighedskvalers Vægt føle sig fristet til modløs og forsagt at opgive sig selv, men Budskabet om den fuldkomne Aflad opflammer atter hans Haab om Tilgivelse, om den fuldkomne Tilgivelse og giver ham Mod til alvorlig at arbejde paa at genvinde Frelsens Arv.

Derfor, Højtelskede i Herren, glæde Vi Os over i Dag

at kunne forkynde Eder det lykkelige Budskab om vor hellige Faders Jubilæumsbulle. Nu ligger det hos Eder at drage den rette Velsignelse deraf. Vi bede Eder i Kristi Sted: »Forsoner eder med Gud!« 2 Kor. 5, 20. »Sønderriver eders Hjærter, og ikke eders Klæder, og omvender eder til Herren eders Gud, thi han er naadig, langmodig og rig paa Miskundhed.« Joel, 2, 15. Enhver undersøge sin Samvitighed under andægtig Paakaldelse af den Helligaand, uden Selvbedrag og Selvretfærdighed; den frivillige Strængthed, der øves her, forekommer den ubønhørlige Dom, som ellers venter den ubodfærdige Synder i den anden Verden. Giver i Tide Afkald paa det, som drager Eder ned til Syndens Begær og Smuds; bryder de uværdige Baand, der lænkebinde Eder til Lasten; undgaar de nærmeste Lejligheder til Synd; erstatter det uretfærdigt erhvervede Gods; lader al Avind og Misundelse fare og rækker hinanden Haanden til Forlig og Fred i Jesu Kristi Aand. Da vil Jubilæumsaaret i Sandhed blive for Eder Alle et helligt Aar, et Aar, hvis Taarer avle Glæde, hvis Kampe bebude den sikre Sejrsvinding.

Højtelskede i Herren! Idet Jesu Kristi Stedfortræder opfordrer os til at fordybe os i os selv og til at øve sand Bod, indbyder han os samtidig til at udvide og opflamme vor religiøse Iver, til at omfatte alle Kirkens Interesser, alle Kristnes aandelige Vel med et Hjærte, der brænder for Guds Ære. Netop deri finder jo vort herlige Kristenkald sit skønneste Udtryk. Vi ere ikke aandeligt isolerede Væsener; Egoismen tilhører ikke Kristendommen; som fælles Børn af den ene, hellige, katholske Kirke dele vi med hverandre den samme fælles Glæde og Sorg. De Helliges Samfund, som er saa rigt paa aandelige Skatte, paalægger os den Pligt at tjene vore Brødre, og sammen med Pligten giver det ogsaa Midlet til at kunne opfylde den. I kende dette Middel; det er Bønnen. Ja, Bønnen er den himmelske Kærlighedsmagt, der ligesom slynger et fælles Baand om de utallige lidende og stridende Sjæle, der trænge saa haardt til Forbøn i den standende Strid og til Haandsrækning i de overhængende

Farer. — Gud selv har nedlagt Bønnens hele Fortjeneste, Magt og Varme i *ét Hjærte*, som er det fuldkomneste af alle Hjærter; det er *Jesu Hjærte*; derfra henter Kirken Bønnens Aånd for at udbrede den iblandt alle sine Børn.

Saa iler da til *denne Naadens Throne*, til denne frugtbare Kilde til alle rene Tanker og hellige Længsler; forener Eder med Jesus Christus og bliver ét med ham ved den værdige Nydelse af hans hl. Kød og Blod. Den hl. Fader kalder paa Eder Alle; Lejligheden er gunstig; Tiden er faretruende; Nøden, den aandelige og den legemlige, er over al Maade stor. Naar Gud ikke hjælper os, gaa vi til Grunde. Hvem kunde da vel være en ligegyldig Tilskuer, naar Alt trækker op til Kamp og Storm? Men hvem kunde vel ogsaa tvivle om, at hans Bøn vil blive bønhørt, naar den bliver øst af Jesu Hjærtes Tanker og forenet med Frelserens ypperstepræstelige Mæglerbøn?

Saa iler da alle til vore Altere, I Kirkens Børn! Den, der kalder Eder, er Jesu Kristi Stedfortræder; ved de særlige aandelige Naadesbevisninger, som Jesu Kristi Gavmildhed har lagt i hans Hænder, støtter han Eders Svaghed. Følger i Alt Eders Sjælesørgeres aandelige Vejledning, fuldfører med et bodfærdigt Hjærte de foreskrevne Øvelser, søger i Bodens Domstol den Tilgivelse, der helbreder, og ved det hellige Alterbord den himmelske Spise, der giver evigt Liv. Og dernæst, tro imod den Helligaand, med Jesu Kristi Bøn paa Eders Læber fremstiller Eder for den himmelske Fader, bønfaldende ham om, at han i Naade og Miskundhed maa tilgive os vore Synder og ikke ihukomme vore Misgerninger.

Da vil Jubilæet være et Glædesbudskab, der bringer Eder Fred med Gud, med Eder selv og med Næsten; under Naadens rige Dug vil det atter grundlægge eller befæste hos Eder Alle det nye Liv i Jesu Kristo, som er den eneste Frelse baade her og hisset.

Herrens Fred være med Eder.

Den foranstaaende Oversættelse af Jubilæumsbullen og den hosføjede Forordning samt Exhortation skal paa Søndagen Quinquagesima oplæses fra alle Vikariatets Prædikestole sammen med Fastemandatet.

København, den 12. Februar 1901.

✠ Johannes.

Biskop og Apostol. Vikar
for Danmark og Island.

Fastemandat

for Tiden fra Askeonsdag 1901 indtil den samme Dag 1902 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fader Os overdragne Special-Fuldmagter for det Apostoliske Vikariats Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte *Faste*, som kun tillader et fuldstændigt Maaltid, én Kollation og en Smule Brød om Morgen^{*)}, men udelukker al anden Nydelse af Spise, bliver bestaaende paa alle Dage af den *40 Dages Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage og Vigilie-Fastedage* før Jul, før Pintse, før Petri og Pauli Fest, Mariæ Himmelfart og Allehelgen. De øvrige Vigilie-Fastedage ere forlagte til *Onsdagene og Fredagene i Adventstiden*. Fastedagene skulle hver Gang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.
- II. *Abstinentsbudet*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kødspise, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag, Skærtorsdag, Paaskelordag* og Aarets *samtlige Fredage*. Paa alle de øvrige Dage tillades Nydelsen af Kødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede *Fastedage* (cfr. N. 1) tillades Nydelsen af Kød kun *én Gang*, nemlig ved Hovedmaaltidet.
- III. Paa alle Aarets Fastedage som ogsaa paa Søndagene i

---

^{*)} Theologerne pleje at regne indtil 4 Lod.

Fastetiden er den *samtidige* Nydelse af *Kod- og Fiskespiser* forbuden ved et og samme Maaltid. Dette Forbud *gælder* for Alle *uden Undtagelse* fra det fyldte syvende Leveaar, saafremt de ikke ere alvorligt syge.

- IV. *Kødsupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser, for saa vidt de enten ikke indeholde Køddele eller kun i en aldeles uvæsentlig Grad, tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den hl. *Langfredag*, og det ogsaa i Forening med Fiskespiser.
- V. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller; — fremdeles Gæstgivere og Spiseværter og deres Gæster, samt alle de, som jævnlig faa deres Mad fra et offentligt Spisested; Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker; Medlemmerne og Tjenestefolkene i konfessionelt blandede Familier; de af Ikke-Katholiker Indbudne, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undtagelsen af den hl. *Langfredag*, aldeles fritagne for *Abstinentsen*.
- VI. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot *Sandseligheden* forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentsbudet for *enkelte* Troende til en anden from Gerning; dog kunne kun Sognepræsterne og Rektorerne gøre Brug af denne Fuldmagt udenfor Skriftemaalet.
- Hermed er forøvrigt ingen Fuldmagt givet til at dispensere fra den *samtidige* Nydelse af *Kod- og Fiskespiser* paa de befalede Fastedage (cfr. N. III).
- VII. Med Hensyn til den for Alle eftergivne Stængthed af det oprindelige Faste- og Abstinentsbud *skulle alle Troende, som ere i Stand dertil*, i Fastetiden nedlægge

en *Almisse* i de Bøsser, som til den Ende blive at anbringe i alle Kirker og Kapeller med Paaskrift: »**Faste-Almisse**«. Disse Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for Vikariatets kirkelige Anstalter, blive at *indsende* til Vikariatet straks efter Fastetidens Afslutning. Hvo, som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens Anliggender.

- VIII. I Overensstemmelse med det hl. Tridentiner-Koncils Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4) forordne Vi, at der i samtlige Sognekirker i den hellige Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*, bestaaende af en Prædiken, Salmer og Bønner, hvorom Vi overlade d'Hrr. Sognepræster at anordne det Nærmere. Disse Andagter skulle slutte med den sakramentale Velsignelse og Prædikerne have Menneskets sidste Ting eller Frelserens Lidelse og Død eller et andet dermed i nær Forbindelse staaende Æmne til Genstand.

Paa *Søgnedagene* i den hl. Fastetid bliver under eller efter Skolemessen Rosenkransen om Kristi Lidelse eller andre passende Bønner at forebede for Kirkens Anliggender.

- IX. I de saakaldte *lukkede* Tider, d. e. fra Askeonsdag indtil den første Søndag efter Paaske og fra første Adventssøndag indtil Herrens Aabenbarelse inkl., maa ingen Bryllupper finde Sted. Men i selve *Faste-* og *Adventstiden* skulle de Troende ogsaa overhovedet afholde sig fra alle *Danse og andre støjende offentlige Forlystelser*.
- X. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om *Paaske-Kommunionen* fastsættes i Medfør af et paveligt Indult at skulle vare fra Palmesøndag indtil Kristi Himmeliart, og for Katholikerne, som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden Pintsedag. De Troende gøres herved opmærksomme paa den ældgamle kirkelige Forskrift om at modtage Paaske-Kommunionen i deres re-

spektive *Sognkirker*, en Forskrift, der ogsaa under vore kirkelige Forhold bør søges saa vidt muligt overholdt.

- XI. *Højtideligholdelsen af den første hl. Kommunion* bliver fastsat til den *første Søndag* efter Paaske, forsaavidt der ikke af særlige Grunde udtrykkelig maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forskrift.

København, den 12. Februar 1901.

✠ **Johannes,**
Biskop af Anastasiopolis,
Apostolisk Vikar for Danmark og Island.

Digt.

--o--

Alverden er en Kirkegaard
med samt de Roser røde,
hvor Kors som Siv i Mose staar
alt over Hjærtets døde —
og Verden er en Kirkegaard.

Jeg saa engang de grønne Trær
og holdt det for en Have,
men fandt, da jeg kom mere nær,
derunder lutter Grave ---
og Verden er en Kirkegaard.

Der ligger Længsler uden Daab,
som Gud alene aner,
de hundred Drømme, tusind Haab
og Millioner Planer —
og Verden er en Kirkegaard.

Der staar en Sten, en tung, en stor,
dens Indskrift er tilegnet
min Tro paa Menneskenes Ord,
mit eget iberegnet —
og Verden er en Kirkegaard.

Der jordelede mit Ungdomsmod
jeg under Lindekroner
og Selvtilliden uden Rod
og Skarer Illusioner —
og Verden er en Kirkegaard.

Der staar saa bred en Sørgepil,
som Venskabs Tue gemmer;
det var et Barn med yndigt Smil,
men, ak, med svage Lemmer —
og Verden er en Kirkegaard.

Der ligger Stræben, ligger Id
og megen Spild af Kræfter
og Størstedelen af min Tid,
og Resten kommer efter —
og Verden er en Kirkegaard.

Kun den, som *skulde* være død,
fra ham jeg kan ej fri mig,
men har med ham min bitre Nød,
den gamle Adam i mig —
og Verden er en Kirkegaard.

Den Dag, *han* vel i Mulde laa,
hvor skønt det maatte blive!
Men ak, jeg tvivler meget paa,
at jeg er da i Live —
og Verden er en Kirkegaard.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— o —

København. Ugebladets mangeaarige Redaktør, højærv. *Hr. Pastor Johansen*, har siden den 4. Februar været angrebet af en temmelig ondartet Lungebetændelse, der efter Lægens Udsagn ikke længere medfører nogen alvorlig Fare, men dog lader til at skulle holde ham fængslet til Sygelejet for endnu temmelig lang Tid. »Ugebladet« anbefaler i denne Sammenhæng sin syge Redaktør paa det varmeste til Læsernes velvillige *Forbønner*.

— *St. Knuds Skole* bød i Tirsdags paa Fastelavnskomedie.

Behøver det at siges, at Gymnastiksalen var overfyldt, og at man blandt det stærkt interesserede Publikum saa næsten alle »kendte Navne« fra vor Menighed.

Saalænge man intet havde set, men kun havde Programmet at holde sig til, havde man Grund til at tvivle om, at Forestillingen vilde faa et godt Resultat. »Josef og hans Brødre, bibelsk-historisk Skuespil i 4 Akter« stod der! Et saa kendt Emne vilde næppe sætte Publikum i Spænding, den gentagne Sætten Brødrene paa Prøve er lidet egnet til dramatisk Behandling, og hvorledes skulde alle de 11 Brødre gøre sig tilstrækkelig gældende?

Efter en smukt spillet Ouverture til Réhuls Opera »Joseph« gik Tæppet op for Prologus, der smukt fortalte Josephs Historie indtil han bliver Faraos ypperste Mand — og saa begyndte da Stykket.

Vi maa tilstaa, at første Akt, hvor Jakobs Sønner anden Gang drager til Ægypten, gennemgaaende gik temmelig mat; men allerede i anden Akt sporedes den Korrespondance mellem Scene og Publikum, der fastslaar en Sukces, og saaledes førtes Stykket til Ende uden et eneste Uheld og under større og større Jubel, der kulminerede i dundrende Hurraaab, da Stykket sluttede med et prægtigt Tableau, der viste Jakobs Møde med Josef i Ægypten.

Vi maa nævne dem af de spillende, der særlig udmærkede sig. Først Stykkets Hovedperson, Josef, en gennemtænk og dygtig Præstation, der ved sin Alvor og stille Inderlighed straks vandt Publikums Sympathi.

Det maa beklages, at man saa saa lidt til den gamle Patriark Jakob. Fremstillersens Værdighed og inderlige Replikfremsigelse var et Lyspunkt i første Akt. Den, der til at begynde med satte Fart i Spillet var Fangevogteren Sam, der ikke alene virkede ved de drastiske Midler, en Theater-Neger altid raader over; han spillede ogsaa med velgørende Routine og Naturlighed. Endelig Benjamin; fra Forfatterens Haand er Figuren forsømt; og uagtet Fremstilleren desuden havde visse Stemmevanskeligheder, lykkedes det ham at undgaa det fjantet naive, hvortil Rollen stærkt fristede. Genkendelsescenen med Josef i sidste Akt var mimisk set fuldendt.

Som sagt Hovedrollerne vare i gode Hænder. De andre spillende vandrede rundt i glimrende østerlandske Dragter og med lange Lokker, adskillige tillige med imponerende Fuldskæg. Alle kunde de deres Ting, og ingen kom galt fra det i nogen Retning.

Men naar Forestillingen gik saa afrundet og støt, skyldes det først og fremmest den kyndige Instruktion, hvis energiske Arbejde og fine Takt altid gør Forestillingerne i Stenosgade baade interessante og lærerige.

Dekorationerne var alle ny og meget virkningsfulde; baade Udsigten over Kanaans øde Marker og den knugende Uhygge i Simeons Fængsel greb Publikum dybt. —

Idet vi takke alle dem, der har haft Del i den smukke Sukces, tillader vi os at gentage et gammelt Spørgsmaal: Naar faar vi et Stykke med *dansk* Motiv? *H.*

Frederiksberg. At »*Unio*« som fjortenaarigt Barn kunde fatte den skønne Tanke at sørge for lidt Morskab til *S. Mariæ Hospitiiums* ikke lille Flok, er noget man maa beundre. Men endnu beundringsværdigere er det, at Foreningen

trods sin unge Alder har holdt fast ved denne Tanke og atter i Aar glædet »de Gamle« ved en i alle Maader vellykket musikalsk Underholdning, hvori var indflettet en Oplæsning, valgt med rigtigt Skøn. Smukke Kwartetsange af et velskolet, ypperligt foredragende Kor under Hr. Korrespondent Poul Petersens Ledelse, nogle Basun- og Cellostykker (med Klaveraccompaniment) af det musikalske Treklover, d'Hrr. Grosserere Lohrer, en fortrinlig Oplæsning af Foreningen »Unio« Næstformand, Hr. Hendriksen: det var, hvad »Unio« bød Hospitiets Beboere. Rigtignok havde Unio faaet Assistance og tilmed fortrinlig Assistance; men Stødet til Festligheden er endog alene »Unio« Ære.

Voks da, kære Barn, styrk dine Kræfter og brug dem bravt som hidindtil! Omsider ville endnu flere faa Øjnene op for din Nytte i Menighedslivet! M. O.

Gefle. I Gustav Adolfs Land hinsides Sundet synes man at være endnu langt tilbage i Henseende til Religionsfrihed. Det svenske Blad »Dagens Nyheter« bringer nemlig følgende Meddelelse: »Præsten ved den katolske Menighed i Gefle, Pastor *Muckenkirn*, er af Raadhusretten dersteds bleven *idømt en Bøde paa 25 Kroner*, fordi han har givet Undervisning i den katolske Lære til Agent P. Svenssons Barn, skønt dette ikke har fyldt sit 15. Aar og tilhører den svenske Statskirke. Sagen var bleven meldt til den verdslige Øvrighed af det lutherske Præsteembede i Byen. Efter hvad der meddeles, er Modæren til nævnte Barn Katholik, og Faderen har allerede anmeldt sin Udtrædelse af Statskirken for at optages som Medlem af den katolske Menighed. Pastor Muchenkirn har ogsaa i Gefle Dagblad offentliggjort et Slags Forsvar for sin Handlemaade, hvori han bl. a. skriver: Loven kan ikke afgøre, hvilken Religion en Medborger bør tilhøre, og det er Forældrenes uangribelige Ret og hellige Pligt at opdrage deres Børn i Overensstemmelse med den religiøse Overbevisning, de selv have. Saadanne Lovparagrafer, som krænke denne Ret, ere sørgelige Minder fra henrundne mørke

Tider og burde derfor saa snart som muligt henlægges til Lovbogens rent historiske Dele.«

England. Om den afdøde *Dronning Viktoria* af England berettes der, at hun flere Gange har haft personlige Sammentræf med den nuværende Pave, medens han — som Monsignore Joachim Pecci — var apostolisk Nuntius hos den belgiske Konge Leopold I., der var Dronningens Onkel; disse Sammenkomster fandt dels Sted i Brüssel, dels i London, hvor Paven aflagde et Besøg, førend han vendte tilbage til Rom fra det belgiske Hof. Pave Leo XIII. har ofte senere ytret sig om den store Ærbødighed, hvormed Dronning Victoria udtalte sig om den daværende Pave, Gregor XVI., samt den udsøgte Elskværdighed, som hun stedse udviste imod ham personlig. Ved flere Lejligheder har denne gensidige Sympathi givet sig til Kende, saaledes da Paven i Aaret 1887 lod en extraordinær Sendelse med Kardinal Scilla i Spidsen overbringe Dronningen sin Lykønskning til hendes 50aarige Regeringsjubilæum, eller da Dronningen sendte Paven en overordenlig kostbar Jubilæumsgave i 1888. Paven skal da ogsaa være bleven dybt greben ved Sørgebudskabet om Dronning Victorias Død, hvilket heller ikke mindst har sin Grund i den store Forkærlighed, som hun nærede for vor hellige Kirke. — Som bekendt har denne Sympathi hos Dronning Victoria gentagende givet Anledning til Rygter om, at hun vilde vende tilbage til den katholske Kirke; i disse Dage optræde disse Rygter i udenlandske Blade med særlig Haardnakkethed paa Grund af den engelske Kongefamilies Forbud mod, at Offentligheden maatte erfare, hvad der har tildraget sig ved Dronningens Dødsleje. R. i. P.

Mailand. Som det nylig stod at læse i alle Blade, har Italien mistet sin største Komponist i *Guiseppe Verdi*, der i forrige Maaned afgik ved Døden i Byen Mailand, hvor han havde haft Ophold i mange Aar. — I Anledning af dette Dødsfald kunne vi meddele, at Verdi var en god og oprigtig Katholik, ikke blot i Ord, men ogsaa i Gærning,

og at han inden sin Død forlangte og modtog Kirkens hellige Sakramenter. Sin Stilling overfor Spørgsmaalet »Rom — Pavens eller Piemonteserkongens Stad« viste han ved det Afslag, som han for henved 5 Aar siden gav en Komité, der henvendte sig til ham med Anmodning om at komponere en Nationalhymne for »Den forenede italienske Nation«. — Ligesom det i sin Tid var de italienske Liberale en Torn i Øjet, at *Manzoni*, deres store Landsmand, ikke vilde indlade sig i noget Maskepi med dem, men baade i Liv og Død vilde være og gælde for en af Kirkens mest trofaste Sønner, saaledes sporer man ogsaa nu deres Ærgrelse over Verdis Standpunkt i den Tavshed, hvormed de forbigaar alt, hvad der vedrører hans sidste Timer og hans Begravelse.

❧ Fra Vejbyrnet ❧

— Som ved et Tilfælde ejer Østerrig en fremragende Komponist af samme Navn som vor nys afdøde »gamle *Hartmann*«. Hvad der særlig vil interessere Bladets Læsere, er at den østerrigske Hartmann er en ganske jævn Franciskanermunk. Som Regel opholder han sig i Rom, hvor han har Ansættelse som Professor ved det kongelige Musikakademi, og hvor han i den musikelskende Enkedronning Margheritha har en begejstret Beundrer og Velynderske. For Tiden opholder han sig i Østerrig paa Gennemrejse til St. Petersborg, hvor han efter Opfordring fra selve det russiske Hof og under Protektion af Czarens Søster Storfyrstinde Xenia Alexandrowna skal lede Førsteopførelsen af sit nye Oratorium, »St. Franciskus« for Soli, Kor og stort Orkester. Dette Musikstykke, som er dediceret til den østerrigske Kejser, der med Tak har modtaget Tilegnelsen, er nu udkommet paa det berømte Musikforlag Ricordi i Milano.

Unio. Tirsdag d. 19. Februar (Hvide Tirsdag) Kl. 7 $\frac{1}{2}$ —12: Sammenkomst med **Dans** og **Fastelavnsløjer** i City (Spisesalen).

Venner og Trosfæller i Rosenkranskirkenes Sogn sende en hjertelig Lykønskning til **Ægteparret J. Gleitze og Hustru** i Anledning af deres **Sølvbryllup** d. 20. Februar.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 17. Februar. Quinquagesima. Fastelavn. — **18. M.** Votivofficium af St. Ansgar. — **19. Ti.** Ferialdag.

Onsdag den 20. Februar. Askeonsdag. Fastens Begyndelse. (I St. Ansgars Kirke Kl. **9** højtidelig **Pontifikal-Askevielse** og Højmesse). — **21. To.** Ferialdag. — **22. F.** Ihukommelse af Frelserens Tornekro e. — **23. L.** Petrus Damianus, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 24. Februar. 1. Søndag i Fasten.

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. **8 Korsvejsandagt** (første Gang den 22. Februar) og hver Søndag Aften Kl. **6 Fasteandagt** med Prædiken. — Hos Kirkebetjent Stein faas **Korsvejsandagt med Billeder** (10 Øre).

Den eucharistiske Forening. Hver Fredag Tilbedelse i St. Ansgars Kirke fra Kl. 4—5 foran det udstillede Sakramente.

Vincentiskonferentsernes

Generalmøde finder Sted **Søndag den 24. Februar** Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ (efter Højmassen i St. Ansgars Kirke). Til Mødet, som afholdes i Lokalet Brædgade 67, indbydes herved alle aktive og bidragydende Medlemmer, samt Æresmedlemmerne. Til Fælleskommunionen i de resp. Konferentskirker er samme Dag i Følge Statutterne knyttet en fuldkommen Aflad.

Katholsk Foredrag i Roskilde. Søndag d. 24. Februar holdes Foredrag i Hotel „Prinsens“ store Sal Kl. 4 Eftermiddag.

Kongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion den 24. Februar. I hele Fastetiden holdes Møderne ikke om Mandagen, men om **Torsdagen** i Forening med Mændenes Kongregation.

Rettelse. I Nr. 5 bedes den sidste Verslinie i Digtet „Menneskets Lovsang“ rettet til: Og hele Verden Dæmring. I samme Nr., S. 69 Linie 10 fra oven, læs „gladelig“ i Steden for „glædelig“.

Redaktionsmeddelelse. Saa længe højærv. Pastor Johansens Sygdom vedvarer, bedes Henvendelser til **Redaktionen** af „Ugebladet“ adresserede til **Pastor H. Gamél**.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 8.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kølsmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annonceer: 10 Ø. Petitliuen. — Private Annonceer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

N° 8.

Søndagen den 24. Februar.

1901

Indhold: Hærgede Kirker. Læge Tanker om Kirker af Sten. — Dissenterlagen i Svenska riksdagen. Efterretninger fra Ind- og Udland: Ordrupshøj. England. — »Fra Vejbynet«. — Bekendtgørelser.

Hærgede Kirker.

— 0 —

Naar éns Tanke glider tilbage til hint sørgelige Tidspunkt i Historien, da vor hl. Kirke med Vold og med List blev udryddet her i Fædrelandet, saa synes mig der er saa mangt og meget af, hvad der skete i hine Tider, der kommer til at staa som et Kors for *Tanken*, som noget aldeles ufatteligt, noget saa at sige umuligt. Men samtidig støder man ogsaa blandt den Tids Begivenheder paa mange, der fylder éns *Hjerte* med Bitterhed og Harme, og blandt dem synes det mig at gælde ikke mindst denne, at den nye Troes Lærere saa raat og ugenert tilranede sig selve de *gamle katolske Kirkebygninger* for at benytte dem til deres egen Brug, ja at de end ikke undsaa sig ved først at rydde op i dem og overmale dem eller paa anden *Vis* skamfere dem og gøre dem ukendelige.

Alene dette ene Træk i Reformationens Historie — de mange lignende ufortalte — synes mig at vidne tilstrækkeligt tydeligt om, at al den megen Tale om Reformatorernes Arbejde i Frihedens og Retfærdighedens Tjeneste mildest sagt kun fortjener Betegnelsen »tomme Fraser«.

Slægt paa Slægt igennem havde man arbejdet paa at bygge og smykke disse Kirker; denne Bestræbelse var allerede gammel i Folket, da Absalon blev født. Maalet var nu naaet; Landet var ligesom oversaaet med Hundreder af smukke og stilfulde Kirker, der ved talløse og store Ofre vare blevne rejste Gud til Ære og hans hl. katholske Kirke til Afbenyttelse. Unægtelig var det og intet andet deres Hensigt, som enten ved Gaver eller ved Arbejde virkede med til at rejse disse Kirker. Eller tror man maaske, at nogen her i Landet paa Absalons Tid vilde have ofret en eneste Hvid eller en eneste Arbejdsdag for at være med til at bygge Kirker til et Troessamfund, der kun gik ud paa udrydde den katholske Kirke og med Magt sætte sig selv i dens Sted?

Hvad vilde vore Dages Protestanter sige om os danske Katholiker, hvis vi forsøgte paa at overtale Myndighederne til at fratage dem de Kirker, som de for Tiden bygge rundt om i Hovedstaden, for saa at skænke dem til os? Og dog — til Nød kunde *det* endnu forsvares under Henvisning til, at det kun vilde være en passende Erstatning for de Hundreder af Kirker, som de i sin Tid have taget fra os!

En protestantisk Gejstlig sagde for nogen Tid siden til Meddeleren af disse Linier: »Man maa jo ikke glemme, at den lutherske Kirke begyndte her i Landet som en stridende Kirke.« Kan man andet end smile over saadanne Udtalelser? I hvert Fald kommer man ikke let til at føle Medlidenhed med den Art stridende Martyrkirker. —

Paa samme Maade, hvorpaa Reformatorerne bare sig ad her til Lands, gjorde de det ogsaa i Udlandet, naar det gjaldt paa en nem og hurtig Maade at skaffe sig passende For-

samlingshuse. Devisen »Ikke ved Vold og Magt o. s. v.« var den Gang endnu ikke tagen i Brug, men hvorsomhelst de reformatoriske Bannerførere havde Fyrsternes og Magthavernes Jærnhaand at støtte sig til, skyndte de sig med at annektere alle de gamle katholske Kirkebygninger. Der er i denne Henseende ingen Forskel paa Lutheranernes og Calvinisternes Fremgangsmaade i de Lande, hvor de hver især fik Fodfæste.

For ikke mange Maaneder siden gik saa den Nyhed igennem Bladene, at den reformerte Kirke i Holland tænkte paa at afhænde flere af de største blandt dens Kirkebygninger til de hollandske Katholiker. Nu var det ganske vist ikke nogen Hemmelighed, at de henvendte to Millioner Katholiker, der findes i Holland, udmærkede sig ved deres næsten enestaaende Offervillighed, en ganske naturlig Følge af det kraftige religiøse Liv, der hersker blandt dem. Naar man altsaa undredes over den omtalte Efterretning om de paatænkte Kirkesalg i Holland, saa var det ikke saa meget over, at de hollandske Reformerte overhovedet ansaa det for muligt, at deres katholske Landsmænd kunde tage mod Tilbudet; nej hvad man langt mere havde Anledning til at forbavses over, var at de ikke undsaa sig ved at tilbyde Katholikerne de samme Kirker til Salg, som de i sin Tid uden mindste Skygge af Ret havde taget fra dem.

Grunden til hele dette sælsomme Fænomen viste sig senere at ligge deri, at disse ældgamle, mægtige Kirker ganske simpelt stod og forfaldt, fordi ingen vilde tage sig af dem og ofre noget paa deres Vedligeholdelse eller Udsmykning; saa havde man faaet den Tanke at sælge dem til Katholikerne, som sikkert nok skulde holde dem i ordenlig Stand.

I denne Forbindelse maa det være tilladt at meddele følgende lille Tildragelse, der for nogle Aar siden forefaldt ved et Byraadsmøde i selve Amsterdam. Paa Dagsordenen fandtes netop et Andragende om Tilskud til Restaureringen af en af disse gamle Kirker. Da man nu i nogen Tid havde

drøftet Sagen frem og tilbage, forlangte en jødisk Købmand, der ligeledes havde Sæde i Kommunalbestyrelsen, Ordet for at fremkomme med følgende Forslag: »Lad os forære Katholikerne Kirken og om en 6 Aar tage den fra dem igen; saa er den saavist baade restaureret og dekoreret.« —

Vil man imidlertid se til Bunds i denne Sag, da er det vist ikke alene i den forskellige Grad af Offervillighed, der hersker hos Katholiker og Protestanter, at man skal søge Grunden til det berørte Forhold. Grunden er snarere at finde i hele den Aandsforladthed, der særlig præger den reformerte Kirke, i dens fuldstændige Mangel paa Forstaaelse af den Enhed, der skal herske mellem Religionen og Mennesjælens ædle Trang efter at udtrykke det Skønne og Ophøjede, der findes saavel i Naturen som i den selv. — Som et uvildigt Vidnesbyrd herom skal her anføres følgende Beskrivelse, som Digteren *Alfred Ipsen* (i Bogen »Holland« S. 163) giver af den middelalderlige Kirke »St. Bavon« i den hollandske By Haarlem:

»Vi træde indenfor i St. Bavon. Hvor dogmatisk koldt den stirrer paa os med sine gnistrende, hvide Vægge, hvor spøgelsesagtigt den glør med sit store, tomme Rum! . . . . Otte og tyve mægtige Sandstenspiller bære det højtliggende Loft og formaa dog ikke at fremkalde nogen virkelig Andagtsstemning. Disse hollandske Kirker, der er en egen trykkende Gravstemning over dem! Arbejde er der ødslet nok af paa dem; men Aanden mangler. Hvor skulde man ogsaa finde den hos dette af alle Folkeslag mest protestantiske Kirkebygningens Kunst var og blev Katholikernes Hemmelighed. Tænk dog, hvilken Vandalisme, hvilken Smagløshed at lægge Loftet i et saadant Rum med de saakaldte Tøndehvælvinger, en afskyelig Træmasse, der ser ud som tørrede Tobaksblade. Jeg véd ikke, om disse Tøndehvælvinger ere en hollandsk Specialitet; jeg har i al Fald ikke set dem andetsteds. Dog have ogsaa de hollandske Kirker en Gang haft deres Smykker. I de nu alterløse Kirker var der en Gang fuldt op af Hostieskrin, af gyldne Stager og Mon-

stranser. »Gamle Kirke« i Amsterdam havde tre og tredive Altre, derhos en legemstor Statue af sin Skytspatron og tolv Kerubimer af samme Stof. Gennem skønne malede Ruder faldt et broget, katholsk Lys ind i Kirkerne, slænkede Gulvet med sit Farvespæt — himmelblaat og violet, som vi endnu se det i de belgiske Kirker, og fødte i de farveomtaagede Sanser en Tro paa alle Helgenkirkens Hæmmeligheder. Men Reformationen drog som et hærgende og rensende Haglvejr hen over de katholske Kirker. Hvad den levned, var kun de nøgne Mure, de svære Piller, de høje Vindverrammer. Ruderne selv knuste den, de skønne, billedsmykkede Ruder, som bleve brugte til at forvirre Menneskenes Forstand. Der ved er der fremkommet en uhjælpelig Modsigelse. Thi den strenge, kolde og fantasiløse Gudstjeneste, som nu tog disse Rum i Besiddelse, hørte ikke hjemme her; den kunde ikke fylde dem og følte sig altid uhyggelig til Mode derinde, og de store Huse, som vare bestemte til at fyldes med brusende Hymner og al Fantasiens Kunst, vaandede sig dobbelt under Tomheden; de synes at raabe: Siden I dog have udryddet den Tro, der rejste os, hvorfor tilintetgøre I da ikke ogsaa os, hvorfor jævne I os da ikke med Jorden; hvad ville I med Gudshuse, da I dog have fornægtet den hellige og almindelige Kirke? Dræb os, kast os i Gruset, men vanhellig os ikke ved at lade os være Vidner til eders hedske og tomme Ceremonier. — Hvor summarisk man paa Reformationstiden gik til Værks med Oprømningen, kan et enkelt Træk vise. I 1579 paabød Amsterdams Borgmester Salget af alle Prydelserne i St. Olafs Kapel, der var særlig bekendt for sin rige Udsmykning. Den Ordre, hvorved dette blev bragt til de vedkommendes Kundskab, lød i sin lakoniske, man kunde gærne sige drakoniske Knaphed som saa: Borgmesteren i denne Stad befaler herved Værgerne for »Gamle Kirke« at sælge Prydelserne i St. Olafs Kapel. Dato og Underskrift. Det er alt!»

Saa vidt Digteren Alfred Ipsens Ord. Man kan vel ikke undgaa at lægge Mærke til, at der i dem findes en

svag Rest af den almindelige lutherske Opfattelse af den katolske Kirkes Gudstjeneste, der nemlig ikke ser andet i den end lutter Sandsepaavirkning og Fantasideyrkelse. Derover kan man imidlertid ikke med Billighed føle sig forundret, men maa saa meget mere glædes ved at se, at Forfatteren har Indsigt og Frimodighed nok til at erklære, at det er *blodig Uret*, naar man udrydder den Tro, der rejste disse Kirker, men dog tilegner sig selve Kirkerne, for saa atter kun at vise paa dem, hvor sandt det siges, at medens »Kirkebygningskunsten er og bliver Katholikernes Hemmelighed«, saa «har Reformatorerne deres Styrke i den hensynsløse Oprømning, der kun lader de nøgne Mure tilbage».

H. G.

Læge Tanker om Kirker af Sten.

— 0 —

For mange Aar siden kom en ung Mand fra Norden til »det hellige Kølne«. Hans Agt var at se den berømte Domkirke, som hans Fantasi, opildnet af Læsning og Skildringer, havde omgivet af et Skær af det vidunderlige, Kirken »med de mange Spir«. Da han siden skulde gøre Rede for sit Indtryk, undsaa han sig næsten ved ikke at have været mere betagen, end at han saa saare godt vidste, man fik ondt i Nakken af at se de 500 Fod op til Taarnenes Tinder.

Den Dag kom, da han satte sin Ryg mod det tunge Læderforhæng og traadte ind i St. Peters uhyre Kirkehal, mægtige Pavers mægtige Værk. Heller ikke har vel større Kunstnernavne været knyttede til en Bygnings Vorden end til St. Peters, og Tanken svimler ved Antallet af de Millioner, den har kostet, endda beregnet i Scudi. Den unge Mand vidste den Gang paa en Prik, hvor meget over eller under to Tønder Land Gulvflade denne Jætte blandt Menneskeværker kan prale med. Han vidste ogsaa, at enhver første Gang følte sig skuffet, og han følte sig skuffet, næsten mere

end programmæssig. Han fik ogsaa den sædvanlige Forklaring, at saa vidunderlige var alle Forhold, at Kirkens Størrelse ikke var paafaldende. Som om en Bygning skulde beregnes paa at formindske dens Indtryk! Den Gang havde han lukket sit Øre som for et Kættereri, havde nogen sagt ham, at den store Michel Angelo havde opfundet en Udsmykning, der med sine uhyre Maal umuliggør Følelsen af Kirkens Storladenhed, desto værre.

Mange Aar efter gik han en Morgenstund langs Middelhavets Kyst. Strandsandet var saa blødt under hans Sko, og Middelhavet laa saa blaat for hans Øje; men fortabe sig i Synet maatte han ikke, thi »Bum, Bum« sagde Brændingen ikke fem Alen fra ham, og undertiden gjorde den en Afstikker op omkring Benene paa ham, saa gjaldt det om at flytte sig. Nogle Havemure skød sig frem, saa gjorde Kysten en Bøjning og han en Drejning og stod, som han kun én Gang i sit Liv havde staaet, da han drejede om Knæet paa Holmens Kanal og saa Kristiansborg for sig som ét Flammehav. Denne Gang var det en lille Kirke, et Kapel, hvis pludselige Tilsynekomst tog Vejret fra ham, saa ubeskrivelig dejlig var hele dets Fremtoning. Og det var en Kirke, som sikkert ikke var 20 Alen lang, og den var opført af utilhugne Sten, og dens Portal var en yderst tarvelig, grønmalet Dør, og ved Siden af Døren kunde en almindelig Konfirmand uden at staa paa Tærne kigge ind ad de to firkantede Vinduer. Koret afsluttedes med den enfoldigste Apsis, og i et lavt, lidet pynteligt Taarn hang der en Klokke saa stor som et Fjerdingskar. Den var opført af en Fiskerbefolkning, hvis hele Rigdom var deres sunde Lemmer og utrolige Nøjsomhed. Men den voksede lige op af det blaa Middelhav, og det slog aldrig fejl, at jo Brændingen, blændende hvid og solgnistrende, stod i Højde med Taget som store, brusende Vifter, der hævedes og sænkedes.

Fra hvad Kant man end kom, med él, uventet aabnede den lille uanselige Kirkebygning sig i sin Ynde, tog Øjet fangen og dominerede alt, Pinjer og Palmer, to

store Kirker, hvoraf den ene tilmed stod et Par Hundrede Alen højere, og selve de Bjærge, ved hvis Fod den laa. Hver eneste Dag i et Par Maaneder har jeg ligget paa nogle store Sten i Strandkanten og timevis delt min Opmærksomhed mellem en Bog og den lille Perle af enfoldig Herlighed. Og der sad engelske Misser og Ladyer, saa kolde og stive som Istappe og saa indbildske som Obelisker, og der sad dybsindige og sværmeriske Tyskere med Gretchener saa stoute, at de gjerne kunde være Moder til Karl den Store, der manglede end ikke en ranglet Amerikaner af den Type, der kan staa i Kolossæum og udsnøvla: Kom der Tag over, kunde det blive en udmærket Fabrik — og lige begejstrede vare de alle, den i Réaumur, den i Celsius og den i Fahrenheit, men begejstrede alle. Saa uvurderlig en Skat er en skøn Beliggenhed for en Kirkebygning — og en Kirke for en skøn Plet — vel at mærke, naar saa ikke en af de Her- rer, paa hvis Visitkort eller Dørplade der staa »Arkitekt«, læs Kunsthistoriker, bliver sluppen løs og finder, at det er lige den rigtige Kladdebog til hans Stiløvelser.

Denne fine, fornuftige Kunst *ikke* at snakke i Munden paa Guds Skabnings Dejlighed, hvis Sprog hvert Mennnehjærte forstaar, medens saare faa kender blot de nødtørftigste Gloser i Kunstens Volapük, denne fine fornuftige Kunst har Nutiden næsten glemt, og vi Citramontane da aldeles i denne fornemme Velopdragenhed kan Italienerne, det vil sige de nu levendes Forfædre, lære os uendelig meget. De kendte den Kunst at tale paa rette Plads og at tie paa rette Plads. Vi andre kan blive begejstrede, naar vi høre en Nattergal slaa, men saa skal vi uundgaaelig gøre det bedre, hente en Trompet frem og spille »Herlig en Sommernat«, og selvfølgelig tier Nattergalen i samme Nu.

Jeg kendte en tysk Professorinde, hvis to uvorne Datterdøtre lang Tid pebrede hvert Maaltid, jeg nød; Protestant var hun, endda ualmindelig stram i Ryggen, i mangt og meget var Italien hendes »gründliche« og »gesinnungstüchtige« Hjærte en »Greuel«, men det velbetænkte Raad fik jeg

af hende: »Naar De tror, De her i Italien har afsøgt en Egn, og De er træt og vil hjem, og deres Øje saa falder paa en fattig Kirke, hvor den i Grunden intet har at gøre, selv om De saa siger til Dem selv: der er ingen Ting at gaa efter, gaa alligevel derhen, derop, derned, og De skal se, De var gaaet udenom det bedste.«

Nu er det selvfølgelig ikke saa lige at gaa til overalt som histnede ved min lille Fiskerkirke, at have en Række Søalper og et Middelhav at haandtere med. Men mindre kan gøre det, langt mindre. Den Hemmelighed kendte hine fine, middelalderlige Bygmestre i England, der ikke havde gennemgaaet noget Akademi, men har efterladt os disse uforlignelige Landsbykirker, hvis Trylleri unddrager sig alle Rubrikker i Haandbøgerne. Den kendte de høje Herrer, enten de nu principaliter var Biskop i Lincoln eller Domherre i Worcester eller Abbed i en af de maleriske skotske Ruiner eller simpel Munk i Ely, de kyndige Mænd, der byggede de engelske Kathedraler og lagde dem saaledes, at de gør dette mægtige Indtryk, skønt de aldrig naar Fastlandets Kirker i Størrelse, ja endog med Villie holdes saa lave, at en rigtig himmelstormende tysk Gotiker næppe nok vil anerkende Blodet.

Denne Hemmelighed kendte vore egne Forfædre saa godt, at det jo lidt nok fremføres som en Slags Anke: de Munke valgte sig altid Landets skønneste Punkter! Rent bortset fra, at de ikke nær altid kunde saadan pege paa, hvad Plet de vilde have, og at mangen en Plets Skønhed, som vi nu frydes ved, er en Frugt af deres Flid og Skønsomhed, saa lyder saadan en Anke ikke godt af en kristen Mund. Hvorfor klages der mon aldrig over, at Frederiksborg ligger for kønt? Sagen er vel den, at aldrig er en Krog saa liden, den er jo stor nok at hænge sin Hat paa, naar man vil nogen eller noget til Livs.

Ja, de Munke valgte, naar det afgang af dem, den skønneste Plet til Guds Hus og opnaaede ofte Virkninger, som ingen Ødslen og Stil kunde frembringe. Aldrig skal jeg

glemme det Syn, Maribo Kirke frembød en Dag i Vinter, da jeg kom med Pater Lamotte over den isbelagte Sø. Den store enkle Kirke kigede mørkerød frem imellem de rintindrende Lindekroner og en vintertung Himmel farvede hele Billedet. Om Sommeren skifter Farverne, men Skønheden er den samme. En lille Sø, som Kirken spejler sig i, og dens Billede ligesom aander i Vandets Skulpen, en Gruppe Træer, en Pynt ved Kysten har været vore Forfædre nok til at meddele deres enfoldige Gudshuse en Skønhed, som Naturen selv ejer den. Ja selv en skaldet Bakke i et øde vendsysselsk Landskab er dem nok, og se, hvor den simpleste Landsbykirke virker, hvor den staar imod Himlen, hvor den faar Silhouet og giver Egnen Silhouet, kroner hele Landskabet, samler det og bliver dets Centrum. Og deri ligger da et fintfølende Hjertes sindrige Hyldest til Guds Hus, at det gøres til Egnens Midtpunkt og Krone. (For'sættes).

Dissenterlagen i Svenska riksdagen. *)

—o—

Med ovenstaaende Rubrik for Øje venter mangan blandt »Ugebladets« Læsere sig sandsynligvis et Lovforslag til *Udvidelse* af Frihed for de fremmede Trosbekendelser, særlig den katholske. Og dette er helt naturligt; thi Lovbestemmelserne mod fremmede Trosbekendelser ere saa strenge, at Sverige i denne Henseende ene kan sammenlignes med Rusland. Visselig tales der meget om »svensk frihet«; men

*) Fra velunderrettet Kilde i Sverige have vi modtaget en Artikel med denne Overskrift. Idet vi bemærke, at vi af Hensyn til Læsere have foretrukket at gengive den paa Dansk, tilføje vi endnu kun flygtigt, at ved „*Dissenterlagen*“ forstaas en Lov til Ordning af de udenfor Statskirken staaende Troessamfunds retslige Stilling.

hver den, der kaster et Blik paa vor Dissenterlov, maa ligefuldt finde, at dette kun er et poetisk Udtryk.

Imidlertid vilde vor gode Justitsminister have Sagen endnu strengere, og derfor havde han den 13. ds. forelagt Kamrene følgende Lovforslag: »Enhver fremmed Præst, der optager et af Statskirkenes Medlemmer i sin Menighed, uden at denne forud har udmeldt sig af Statskirken, straffes med Bøde paa indtil Tusinde Kroner eller 6 Maaneders Fængsel.«

I Førstekamret blev Lovforslaget vedtaget uden Debat. I det andet Kammer aabnedes Debatten af Hr. *Zetterstrand*: »Før i Tiden,« sagde han, »havde den Opfattelse været raadende, at Statens Kirke var den enesaliggørende, og da var det helt naturligt, at man med Vold søgte at hindre Udtrædelser af samme. Nu var man kommen til en friere Opfattelse, hvorfor Almenheden ogsaa ventede sig en friere Dissenterlov.« — Hr. *Joh. Olsson* gik endnu videre; han haabede, at Kamret gennem Afslag vilde bekræfte det »consilium abeundi« (det Raad at forsvinde), som Justitsministeren havde givet sig selv ved Fremlæggelse af dette drakoniske Lovforslag. — Hr. *Højer* fandt i Forslaget et Udtryk af det Katholikhad, der havde bemægtiget sig vore Præster, Justitsministeren og visse ældre Damer, men han haabede ikke, at Kamret vilde lade sig smitte deraf. — Saa kom Hr. *Walderstrøm*, den bekendte Frikirkeleder. Han fandt, at vor religiøse Frihed var saa ringe, at vi gerne kunde beholde det lidet, vi have. Tvang vilde heller ikke gavne Statskirken. I Gefle havde man dømt en katholsk Præst til en Bøde paa 25 Kroner, skønt hans hele Forbrydelse var denne, at han havde givet Religionsundervisning til et Barn, hvis Moder var Katholik, men Faderen ikke. Følgen deraf var bleven, at ogsaa Faderen blev Katholik, saa at Statskirken havde mistet ham for 25 Kr. — Forøvrigt vilde der fremkomme de mest meningsløse Tilstande, hvis dette Lovforslag blev vedtaget. Saa vilde en Person meget vel kunne indtræde i et *fritænkerisk* Samfund, uden at han behøvede at udmelde sig af Statskirken, og uden at dette Samfunds

Ledere kunne straffes for at have oplaget ham. Men tænk nu, om denne Fritænker bliver omvendt og træder ind i t. Eks. et Methodistsamfund. Methodistpræsten bliver saa dømt til 1000 Kr. Mulkt eller 6 Maaneders Fængsel; han undskylder sig med, at Manden kom fra et Fritænkernesamfund, men faar til Svar, at et Fritænkernesamfund *ikke* staar uden for Statskirken!!

Ved den foretagne Afstemning blev Lovforslaget *forkastet* med 131 imod 74 »røster«.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Ordrupshøj. Fastelavnstirsdag havde *St. Andreas Kollegiet* som sædvanlig indbudt Skolens Venner til, hvad der efter gammel, hævdvunden Skik ufravigelig betegnes som »*musikalsk theatralisk Aftenunderholdning.*« Og som sædvanlig kunde man — efter Togets Ankomst til Charlottenlund Station — se en adstadig, ærværdig Procession af forventningsfulde Fædre og Værger vandre op imod »Højen«, hvor de skulde tage Sønnens og hans Kammeraters Præstationer i kritisk Øjesyn.

Den store Legesal var mere end fyldt, da Skolens Hornorkester præcis Kl. 5 aabnede den musikalske Del af Aftenunderholdningen med at spille en Ballade af Zampa og dernæst en taktfast Marsch. De i Dagens Anledning omhyggelig polerede Instrumenter frydede saavel Øje som Øre med den stærke Glans og Lyd, som de udsendte; men Fart og Takt var der over det hele, saa at de Bifaldsklap, der afløste Trompeternes Lyd, vare om muligt endnu mere velfortjente, end de vare velmente.

Saa gik Tæppet op for »Fangen paa Munkholm« af den bekendte Digter Andreas Munch; det er jo ikke enhver Lyriker given at skrive »dramatiske Billeder« med Held; ikke desto mindre maa dette Drama af den norske Lyriker beteg-

nes som et vellykket Arbejde, særlig paa Grund af den talentfulde Karaktértegning og Sprogets sjældne Velklang. — Hvad Udførelsen angaar, blev Hovedpersonen, den ædle *Griffenfeldt* fremstillet med megen og dyb Forstaaelse, tilmed med et eget afdæmpet Spil, der ikke kunde andet end virke tiltalende paa Tilskuerne; dette gælder ikke mindst det Optrin i Stykket, hvor Griffenfeldt fortæller om sin Gang til Skafottet og skildrer sin Smerte, den Gang han »ved Kongens store Naade« blev revet ud af Dødens Hænder, som han netop var mest beredt paa at løftes bort af dem. Blandt de andre Spillende fortjener saavel den *lille Peder*, Kommandantens Søn, som ogsaa den *store Peder*, hans Afløser i Stykket, at fremhæves for deres naturlige og sanddru Fremstillingsmaade.

Ogsaa de andre Medspillende gjorde deres Sager tilfredsstillende, saa at den rette Stemning efterhaanden skabtes blandt Publikum; Vidne derom var en lille sydtysk Elev — en kær Dreng med et Par milde Øjne —, der maatte give sit Hjærte Luft i en Strøm af Taarer over den ædle Fanges triste Skæbne.

Inden man gik over til det næste Stykke, optraadte Skolens musikalske Kræfter i Enkeltnumre for Violin og Kornet (med Klaveraccompagnement). En 13aarig Violinist spillede Brudstykker af »Jægerbruden« med sjælden Fingernæmhed og megen musikalsk Forstaaelse. Ja Skolen kunde endog fremføre en Violinkvartet med en Deltager saa lille, at man maatte anbringe ham paa en høj Dirigentskammel, før han kunde faa sit Hoved i Højde med Nodepullten.

Atter gik Tæppet op, denne Gang for Aftenens Hovednummer »Den pantsatte Bondedreng« af Holberg. Udførelsen af dette Stykke var vel næppe *saa* god som det foregaaende, hvad der vistnok alene har sin Grund deri, at det som Regel er langt lettere — særlig hvis den rette Begrænsning ikke skal overskrides — at fremstille alvorlige, effektfulde Optrin end komiske Scener. Alligevel blev der under Opførelsen lét ofte og meget, hvilket i fremherskende

Grad skyldtes Fremstilleren af den forlorne *Paltzgreve*, hvis Lune dog maaske særlig i sidste Akt blev en lille Kende outreret; det er dog *alene* det allfor lattermilde Publikum, der faar bære Skylden derfor. Ligeledes havde Fremstilleren af *Henrik* havt brillant Held med sig til at skabe en ægte Holbergfigur ud af sin Rolle.

Alt i alt maa det siges, at Aftenen virkelig blev Kollegiet (dets udmærkede Instruktør ikke at forglemme) til megen Ære og Gæsterne til Adspredelse og Underholdning.

England. Der findes endnu adskillige Rester tilbage af den eksempelløse Fanatisme, med hvilken den engelske Regering paa Reformationstiden forfulgte og undertrykte vor hl. katholske Kirke. Særlig viser dette sig endnu stadig i den Erklæring, som den engelske Konge maa afgive, naar han bestiger Tronen, idet han nemlig da maa aflægge Løfte om at ville modarbejde *den katholske Kirke* af al sin Magt. Vilde det mon ikke lyde mere kristeligt, om han — Kejser-Kongen over det hedenske Indien og store Dele over det mørke Fastland — lovede sit Folk at ville bekæmpe *Hedenskabet*, hvor som helst det findes i hans Riger og Lande? — Det omtalte Truselsløfte mod vor hl. Kirke har som Modvægt fremkaldt en *Protest fra de katholske Peers* i England, hvorom »Berlingske Tidende« skrev i sit sidste Mandagsnummer: »The Lord High Chancellor har fra de romersk-katholske Peers i Overhuset, med *Hertugen af Norfolk* i Spidsen, modtaget en Adresse, i hvilken Opmærksomheden henledes paa de skarpe Udtalelser mod den katholske Religion, der findes i den Erklæring, som Majestæten i England maa afgive ved sin Tronbestigelse. Erklæringen affattedes, som Adressen meddeler, under Karl II.s Regering, da Religionshadet var overmaade stærkt. I Adressen fremhæves, at man for nogle Dage siden henvendte sig til Lord High Chancellor om Muligheden af at afdæmpe Udtrykkene i Erklæringen, men at han erklærede, at sligt kun kunde ske ved en Parlamentsakt. Adressen slutter med at udtale, at Erklæringens Udtryk gjorde det vanskeligt og pinligt for de

katholske Peers at overvære Parlamentets højtidelige Aabning⁴ og at Udtrykkene maa dybt smerte Millioner af Majestætens loyale Undersatter i Rigets forskellige Dele.«

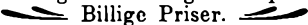
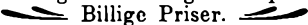
✻ Fra Vejbrynet ✻

Som det vil erindres, mente Hr. Pastor Bülow for kort Tid siden at kunne undergrave de katholske Søstres Arbejde i de Syges Tjeneste ved at benævne Søstrene og deres Virksomhed med Udtrykket »Det udenlandske Væsen«. Hr. Reifenstein-Hansen har i en ypperlig lille Artikel givet det rette Svar derpaa, og der havde saaledes ikke været nogen Grund til at komme tilbage til Sagen, om ikke det samme Dagblad i sit Nummer for 9. ds. havde været saa venligt at underrette os om, hvad Ekko der lød tilbage til det, den Gang det raabte sit harmdirrende »Det udenlandske Væsen« ud i den danske Skov. --- Det Blad nemlig, der uden Tvivl har det fineste Øre for alt ægte Dansk, og der staar som vor yderste og ypperste Vagtpost mod Syd mod det udenlandske Væsen — ingen ringere end »*Flensborg Avis*« tillod sig nemlig for nylig at karakterisere selve det augsburgske Bekendelseskraft som en Bog, der »for henved 400 Aar siden blev forfattet af *nogle imod den almindelige Kirke oprørske Tyskere*«. «Kristeligt Dagblad» tilføjer den Bemærkning, at »det føler sig dybt saaret ved at se de kirkelige Reformatorer fremstillede som oprørske Tyskere«; vi vilde da sikkert heller ikke have følt os fristede til paany at volde Bladet denne Sorg, hvis det i Tide havde erindret, at det er en farlig Sag at kaste med Sten, saalænge man selv bor i et Glashus.

Bogbinderi.

Undertegnede anbefaler sig med Udførelse af alt til Bogbinderfaget henhørende.

Elegant Indbinding. Broderi og Læderplastik monteres.   Billige Priser.

Ærbødigst

Sophus Sørensen,

Niels Hemmingsensgade 6, Kælderen.

2. Sted fra Amagertorv.

NB. Ordre fra Provinserne udføres og sendes portofrit.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Februar. 1. **Søndag i Fasten.** — 25. **M.** Mathias, Apostel. — 26. **Ti.** Margarita af Cortona. — 27. **O.** (Tamperdag) Petri Stol i Antiokia. — 28. **To.** Ferialdag. — 1. **Marts,** **F.** (Tamperdag) Ihukommelse af Frelserens hl. Lanse og Naglerne. — 2. **L.** (Tamperdag) Karl den Gode, Martyr.

Søndag den 3. Marts. 2. **Søndag i Fasten.**

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 8 **Korsvejsandagt** og hver Søndag Aften Kl. 6 **Fasteandagt** med Prædiken. — Hos Kirkebetjent Stein faas »**Korsvejsandagt med Billeder**« (10 Øre).

Mariaforeningen. Idag Søndag den 24. Februar (efter Højmessens i St. Ansgars Kirke) holdes Møde, ved hvilket Skemaerne fremlægges.

Den eucharistiske Forening. Fredag den 1. Marts bedes Medlemmerne møde i St. Ansgars Kirke til de sædvanlige Bedetimer i Dagens Løb.

Rosenkransbroderskabet holder Møde med Procession Søndag den 3. Marts i Forbindelse med Fasteandagten i St. Ansgars Kirken. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner.

Vincentkonferentsernes

Generalmøde finder Sted i Dag **Søndag den 24. Februar** Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ (efter Højmessens i St. Ansgars Kirke). Til Mødet, som afholdes i Lokalet Bredgade 67, indbydes herved alle aktive og bidragydende Medlemmer, samt Æresmedlemmerne. Til Fælleskommunionen i de resp. Konferentskirker er samme Dag i Følge Statutterne knyttet en fuldkommen Aflad.

Katholsk Foredrag i Roskilde. Idag Søndag d. 24. Februar holdes Foredrag i Hotel „Prinsens“ store Sal Kl. 4 Eftermiddag.

Rettelse. I Nr. 7 Side 117 rettes „Stødet til Festligheden var endog alene „Unios“ Ære“ til „Stødet til Festligheden var dog alene „Unio“ til Ære“.

Meddelelse. Saa længe højærv. Pastor Johansens Sygdom vedvarer, bedes Henvendelser til **Redaktionen** af „Ugebladet“ adresserede til **Pastor H. Gamél.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 9.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 9.

Søndagen den 3. Marts.

1901

Indhold: Nørrebro Sogn. Læge Tanker om Kirker af Sten. Missionærer og Civilisation. Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Horsens. — Bekendtgørelser.

Nørrebro Sogn.

— 0 —

Som det alt et Par Gange har været antydet i vort Ugeblads forrige Aargang, er der i Fjor paabegyndt et stort katolsk Byggeforetagende paa Nørrebrogade i København. I Aaret 1884 blev der aabnet en 5 Øres Subskription til Fordel for en Kirke og Skole paa Nørrebro, altsaa med det Formaal en Gang med Tiden at danne et helt nyt Sogn i København foruden de alt nu eksisterende, nemlig St. Ansgars og Rosenkranskirkens Sogne. Men havde nogen den Gang spurgt Indbyderne til nævnte Subskription: »Hvor skal den Sognekirke paa Nørrebro ligge?« — da var man bleven ham Svar skyldig; thi man havde den Gang ingen Byggegrund, saa at man hverken vidste, naar eller hvor Kirken skulde bygges. Fem Aar senere var der Tale om at erhverve en Ejendom paa Nørrebrogade Nr. 36 for en Købesum af

135,000 Kr., men Forhandlingerne derom gled af forskellige Grunde ud i Sandet. Aaret derefter, altsaa i 1890, fik man den udmærket beliggende Ejendom paa **Nørrebrogade Nr. 27** paa Haanden for 140,000 Kr.; Ejeren, Hr. Manufakturhandler Heilbuth forbeholdt sig dog Ret til indtil Aaret 1900 at vedblive med at drive sin Forretning i de af ham benyttede Butikslokaler mod at svare en aarlig Lejeafgift af 2000 Kr.; endvidere var der følgende Betingelser: man skulde ved Overdragelsen udbetale 40,000 Kr. kontant, fem Aar derefter atter 40,000 Kr., men de øvrige 60,000 Kr. skulde blive staaende i Ejendommen. — Man havde den Gang kun 17,000 Kr., saa man altsaa maatte gøre en *Gæld* paa 123,000 Kr.; paa Grund af Salgsomkostningerne forøgedes denne endog til 126,000 Kr. Alligevel betænkte man sig ikke paa Købet, da Ejendommen dels kunde forrente sig selv og dels paa Grund af sin fortrinlige Beliggenhed var aldeles udmærket skikket til senere at omdannes til Kirke og Skole. Endvidere havde man sin Opmærksomhed henvendt paa, at netop denne Ejendom paa Grund af sin Beliggenhed midt i et befærdet Handelsstrøg senere hen ved tidssvarende Ombygning vilde være i Stand til at forrente omtrent hele den store Købesum, og det selv om en stor Del af Grunden blev benyttet til Kirke og Skole.

Ejendommen paa Nørrebrogade Nr. 27 blev altsaa købt i Aaret 1890, og fra den Tid blev der gjort alle mulige Anstrelgelser for at afbetale den nævnte store Gæld, der hæftede ved den. I Løbet af 10 Aar lykkedes dette saa vidt, at der i Fjor af den oprindelige Gæld paa 126,000 Kr. kun var en Restgæld tilbage paa 45,000 Kr., og endda havde man en kontant Beholdning paa 40,000 Kr.

Imidlertid var Ejendommenes Værdi stegen i en betydelig Grad, og Følgen deraf var, at vor Ejendom paa Nørrebrogade Nr. 27 ikke mere svarede saa stor en Rente, som man kunde vente af den Kapital, den i de 10 Aars Forløb var kommen til at repræsentere. Med andre Ord: det var nu bleven paa Tide at ombygge Ejendommen.

Forinden blev alt udmaalt og udregnet med den største Nøjagtighed, Planerne og Tegningerne blev udarbejdede og forelagde til Bygningsinspektørens Approbation.

Saa tog man fat paa Byggeriet, nemlig i April sidste Aar. Dog blev ikke straks den hele Ejendom nedrevet, men kun den Del, paa hvis Grund Skolerne og Lejlighederne (hvoraf den ene er for Præsterne) og Butikkerne skulde finde Plads. Den øvrige Del af Ejendommen, dér hvor selve Sognekirken senere skal staa, nedrev man ikke, men vedblev at udleje den for saaledes at vinde Indtægter til Kirkens senere Opførelse. Nu er altsaa Alt bygget færdig undtagen Kirken, og om den haabe vi da, at ogsaa den inden ret længe maa kunne paabegyndes. Som sagt, Planen til den er allerede fuldt færdig, ja endog approberet af Stadens Bygningsinspektorat; men det er jo store Summer, der maa tilvejebringes forinden.

Det nys fuldendte Byggeforetagende har — som man vil kunne forstaa — ikke kunnet føres igennem, uden at man *paa ny* maatte stifte Gæld, og førend denne er afbetalt, er der ingen Mulighed for at kunne begynde paa at bygge Kirken.

For at fremskynde dette Tidspunkt har man nu udlejet alle Lokaler, ja endog Skolerne i den nys opførte Bygning; desuden er jo den endnu staaende gamle Halvdel af Bygningen — som ovenfor meddelt — stadig udlejet. Paa denne Maade haaber man efterhaanden at afbetale den store Gæld paa ca. 170,000 Kr., der atter har maattet stiftes, og rykke Tiden for selve Kirkens Opførelse nærmere.

Inden ret længe faa vi jo det nye Hospitalskapel i Griffenfeldtsgade, hvori vi da i al Fald kan aande friere end i det nuværende; dette nye Kapel vil forhaabentlig kunne tages i Brug inden ret længe, og vi kunne saa med sikrere Fortrøstning imødesee det Øjeblik, da vi faa vor nye Sognekirke paa Nørrebro med Skoler og Præstebolig.

Enhver vil med os forbavses over, at det i Løbet af saa kort Tid er lykkedes at komme Realisationen af denne

Plan saa nær, som vi allerede er det; thi det er jo *meget store Kapitaler*, som det har drejet sig om, og for Størstedelen ere de jo komne sammen ved smaa Bidrag; det er gaaet, som naar Draaben udhuler Stenen.

Vi takke da af ganske Hjærte alle og enhver, der i Aarenes Løb have bidraget til dette Foretagende, og ønske, at Vor Herre vil skænke dem alt, hvad godt er, til Gængæld. — Men vi undlade heller ikke at anbefale denne Sag fremdeles til alle dem, der ville støtte den. Husk paa, at vi have Skolebørn, der bo ikke blot helt ude ved »Lygten«, men langt forbi ad Brøndshøj til. Hidtil maa de gaa den lange Vej til Skolen i Bredgade eller Boyesgade, men naar Kirken og Skolerne paa Nørrebro blive aabnede, vil deres Vej være betydeligt forkortet.

Vi stole paa, at de, der hidtil saa trofast have hjulpet os, heller ikke ville svigte os i Fremtiden.

A. Neuvel,
Præst.

Læge Tanker om Kirker af Sten.

- 0 -

(Fortsat.)

Jeg kørte engang fra Florents til Padua, tvers over de herlige Apenniner, hvis Skønhed det vilde være orkesløst at beskrive. I Kupeen var der desuden to Damer fra Lübeck, begge ude over deres fejre Ungdom; den ene kunde sin Bådecker og delte søsterlig sin Viden med den anden. I Hjørnet sad et ungt italiensk Par, net men tarvelig klædt paa, men med denne bløde medfødte Fornemhed i hele deres Udseende og Væsen, som man dernede ofte ret følelig savner hos sig selv, og som saa ofte tilraaber os Vikingebørn, Hansentbørn, Rovridderbørn: Vore Forfædre malede etruskiske Vaser, da eders malkede Hopper ved Volga.

Som Toget dunderer ud af den sidste af de nogle og halvtredsindstyve Tuneller, ligger ganske uventet Bologna, det lærde, for ens Blik og paa et temmelig højt kuppeldan-

net Bjærg et Stykke udenfor Byen en stor Kuppelkirke. Hvor den Kirke stod paa det Bjærg! Uden den havde Bjærget været dejligt, med den var det henrivende, krønet til Dronning i hele Landskabet. De to Damer fra Lübeck, hvis Forfædre formodentlig købte Sild i Skanør og Falsterbo og solgte Peber i Hyskenstræde paa den Tid, da denne Kirke blev bygget, brød ud i Forundring, ingenlunde over den fine, ægte italienske Følelse, hvormed Pladsen var valgt og benyttet, men over, hvad disse Katholiker var for nogle bagvendte Mennesker. Der lagde de en Kirke hen, hvor der ingen boede! Rimeligvis var det en Valfartskirke eller en Klosterkirke, i al Fald ikke Bolognas Sognekirke. Italieneren sagde »ecco« (se) til sin Forlovede, og stille glædede de sig over det skønne Syn.

Nutiden er ofte udelukket fra at benytte den Hjælp, som en kyndig valgt Beliggenhed yder til at give Guds Hus den Forrang for Menneskenes Boliger, som er dets Ret. Ofte forekommer det et læg Øje, at havde man sparet lidt baade Penge og Tanker paa Kunsthistoriens fordringsfulde Alter, var der maaske dog blevet Raad til at skaffe Guds Hus en skønnere Plads i Guds Natur, og det er den Stil, som aldrig gaar af Mode.

En Stil som ikke gaar af Mode? Er Stil da Mode?

Jeg skal vel dy mig for at svare ja, for det første, fordi man ikke kan slaa saadant et uvant Ja ud, uden at det har en forsvarlig Ring i Næsen; for det andet fordi jeg ikke føler Kald til at gøre mig til Martyr paa det Spørgsmaal.

Men —!

I Begyndelsen var der et gabende Svælg — fortæller den »dysindige« nordiske Metologi — og uden om det var der ingenting. Og en Ko gik og slikkede Saltstene, og deraf fremkom Jætten Ymer. I Byggekunsten, og især da al kirkelig, har Svælget nu gabet i 3—400 Aar (Nb. hermed har Reformationen intet at gøre, Renaissance desto mere), og udenom var Ordet »Stil«; og Arkitekter og Gejst-

lige og alskens Publikum gik og saa paa gamle Stene, og deraf fremkom vor Tids Kirker, i Aarhundredets, det nittendes, Opgang græske, i dets Fylde gothiske, de ene saa gode og saa gale som de andre, alle til en forhaabenlig ikke for fjærn Fremtid at forbavse sig, mange til at korse sig over.

O i lykkelige, længst fremfarne, evig misundelsesværdige Aarhundreder, da Ordet »Stil« kun stod i den latinske Ordbog i Betydning af Pren! Da Haandbøger i Kunsthistorie var lige saa ukendte som Influenza! Da ingen Arkitekt søgte sig en Façade ud i et »Sammelwerk« udgivet i Leipzig! Da Publikums Pseudokyndighed og flanevorne Dømmesyge endnu ikke gav sit Besyv med! Da det var god Latin at sige: det er smukt, uden at Skønhedsindtrykket først skulde i en Apothekerkrug! Da man byggede som de ærlige Mennesker, man var, og ikke som Skabhalse! Thi, højstærede Samtidige, Haanden paa Hjærtet, hvad vil den sige, al den megen Tale om at bygge romansk og normannisk og gotisk og sengotisk og Renaissance og for min Skyld arabisk? Naar vi affører den Frasernes flunkende Klædebon, hvad bliver da tilbage af hele Figuren? Saa vidt jeg kan se, og jeg har været længe om at gnigge Øjnene, ikke andet, end at vi skaber os, holder kunstnerisk Fastelavn og som mer eller mindre heldige, ogsaa mer eller mindre geniale Skuespillere agerer i Kostume, dertil som oftest lejet i en eller anden Forretning. Romansk og gotisk og alle de andre Stilarter, hvormed vi lyksaliggøres, er voksede paa Marker, der ikke er vore, og Ordet »Stil« betegner derfor, som det nu gaar i Svang — næst det, at det er en vid Elendighedskaabe over Tankernes Tomhed og den Mangel paa Selvsyn, der kaldes Dannelse — et *kunsthistorisk* Begreb, og som saadan uundværligt og fuldt berettiget, men derimod ikke, som det skulde være, et *kunstnerisk*, ikke nogen harmonisk Mangfoldighed af Former, der flyder af *vore* Forhold, af *vore* Emner, af *vore* Vaner, af *vore* Krav, af *vore* Følelser, af *vor* Tid, som Harpiks flyder af Fyr. Det er Stil, ganske som det en Overgang grasserede i Sproget, dengang »goden

Dannismænd tren ind og kvad: hil sidde I, Ridder gild«. I Litteraturen er der forlængst sat Mindesmærke paa dens Grav; den verdslige Kunst er ofte dygtig, men næsten altid sprælsk og kan ikke rigtig finde en Gangart, der falder den naturlig; den kirkelige Kunst sidder med rørende Troskab og gnaver paa gamle Ben, og saa igaaet er Godtfolk med »Stilen«, at de ere desto mere begejstrede og opbyggede, jo mindre Personlighed, man fristes til at sige, jo mindre Indhold der er i Værket.

Vi har jo oplevet et Eksempel, der er fuldstændig klassisk.

Gud havde sat en hel lille Skare af kunstbegavede og kunstbegejstrede Mænd i Benediktinerordenens herlige Have, og fire Strømme vandede Haven, det sydtyske Folkeliv med Kraft, Ordenens Traditioner med Skønhed, Kirkens Liturgi med Ideer og Cellen med Inderlighed. Hvilket Blomsterflor havde man ikke Ret til at vente. Og se, den lille Skare drøg bort fra de fire Strømme, helt ned til Nilens fede Vande, og dér gav de sig til med sære Fagter og Formler at mane Faroernes Hofmalere op af deres Mumiesøvn og gav sig i Skole hos Genfærd. Og da de kunde »Stilen«, fyldte de Verden med Malerier, der ser ud som Reliefudkast. Nu afdøde Kardinal Schönborn af Prag sagde for et Par Aar siden et ret forløsende Ord til en ung malerkyndig Ven, der vilde indtræde i Emausklosteret: »Kan Du da ikke føre os ud af det ægyptiske Mørke?«

Altsaa leve det stilløse?

Jeg kender Eksempler paa Stilløshed, der er saa vidunderlig, forpiskende geniale, at man dukker op af Beskuelsen som af et Bad i Aandrighed. Men det er hvide Hjorte i Kunstens store Skov. Det var ikke godt, de hvide Hjorte kom i Flertal eller blot ophørte med at være prydelige Undertagelser; det vilde være Artens Undergang. Nej intet Leve for det stilløse, men heller intet for Stilen som *Skole*, derimod et rungende for Stilen som *Liv*; for den Ridder, som

sætter alle Kæpheste i Stald og paa egne Ben med Geniets Sværd udfrier Prinsessen af Kunsthistoriens Ormeslyngninger!

Taler jeg i Gaader? Nu godt, jeg skal se at gøre det tydeligt. (Forsættes.)

Missionærer og Civilisation.

Biskop Salvados »Experiment.«

— 0 —

Det er jo nok sandt, hvad »*Katholiken*« forleden skrev i sin interessante Artikel om Harnack: Kristendommen bør ikke bedømmes efter dens Betydning for Fremskridtet og det sociale Velfærd — eller med Harnacks egne Ord: »Den er intet ethisk eller socialt Arkanum, som skal konservere og forbedre alt muligt. Man krænker den allerede, naar man først og fremmest spørger, hvad den har udrettet for Kulturen og det menneskelige Fremskridt, og vil bestemme dens Værdi derefter.« — Dette er jo ganske vist rigtigt, *men* — overfor saadanne Paastande, som man ofte kan finde i kristendomsfjendtlige Blade, som f. Eks.: at Kirke og Kristendom er ensbetydende med Tilbagegang og Fordummelse, at Missionsvirksomhed blandt Hedninger er Humbug, spildte Penge og spildte Kræfter o. s. fr. — overfor saadanne Paastande er det dog nok paa sin Plads en Gang imellem at pege hen paa de Resultater, som den katholske Missionsvirksomhed har at opvise ogsaa i Retning af Kultur og rent menneskelige Fremskridt.

En Anledning hertil er givet ved den australske Benediktinerbiskop, *Monsg. Salvado's Død*, hvem de fleste udenlandske Blade har skænket et overordenligt rosende Eftermæle. Vort katholske Blads Læsere ville derfor uden Tvivl ogsaa have Interesse af at høre lidt om denne Kristendommens Pionér.

Hans Navn har allerede længe været kendt blandt Ethno-

loger og Psykologer i Forbindelsen: »*Biskop Salvado's Experiment*«. Og hvori bestod da dette Eksperiment? Det bestod deri, at han — for at modbevise Darwinisternes og Materialisternes Paastande om Australnegrenes umiskendelige Slægtskab med Aberne — paatog sig det vanskelige Hverv at grundlægge en Missionsstation midt inde i Vestaustraliens mest uciviliserede Egne, hvor disse »Abemennesker« havde deres Tilhold og endnu vare aldeles uberørte af den moderne Civilisation. Hans Hensigt var altsaa at vise, at ogsaa disse stakkels Australnegre vare Mennesker med samme sjælelige Evner og Anlæg som alle andre, med samme Mulighed for at modtage og udnytte Religionens og Civilisationens Goder, naar de blot bleve tagne paa den rette Maade og med de Midler, som den sande kristne Religion har til sin Raadighed.

Og Forsøget lykkedes overmaade. Allerede *efter én Generation* havde han — tilligemed Pater Serro, der deler Æren for hans Værk, — faaet grundlagt en blomstrende Koloni med Kirke og Skole, med udstrakte, veldyrkede Marker og forskellige industrielle Foretagender — alt fremtryllet ved hine Indfødtes Arbejde, som man hidindtil havde troet uimodtagelige for al Kultur og betragtet som staaende paa det allerlaveste, ja ligefrem paa et dyrisk Standpunkt; og hvor forbausende det end lyder: en Del af de indfødte unge Piger bleve endogsaa efter udstaaet Prøve af Regeringen *antagne til Post- og Telegrafvæsenet*, hvor de udfylder deres Plads saa godt som nogen Europæerdame.

Saaledes gjorde den af *Msgr. Salvado* grundede Koloni stadig nye Fremskridt og bragte Aar for Aar paa sin Vis Beviser for den bibelske Skabelsesberetning, hvilke den materialistiske og darvinistiske Klike naturligvis helst vilde tie ihjel, men som netop derfor desto mere bør fremdrages og bringes for Lyset; thi for enhver troende Kristen, der med Interesse følger Kirkens Bestræbelser for at udbrede Guds Rige her paa Jorden, maa det jo være en Grund til oprigtig Glæde, naar han efter saa mange hadefulde og

forvrængede Fremstillinger af Missionsvirksomheden ogsaa en Gang faar høre en upartisk og dog rosende Omtale af vor hl. Kirke og dens Udsendinge i de fjærne hedenske Lande.

Det har jo særlig i den sidste Tid — paa Grund af Begivenhederne i Kina — været saa at sige Mode blandt Bladene at drøfte *selve Missionsgerningens* Nytte og Berettigelse. Man læste næsten daglig hykkelsk ømtfølede og ærefrygtfulde Udtalelser om Kineserne og deres Kultur — samtidig med at Bladene indeholdt indlignerede, harmfulde Udgydelser om Missionerne og deres Arbejde blandt Hedningerne.

Man viste først hen paa den *ringe Fremgang*, som Missionen skulde have, særlig i Kina. Dette gælder vel først og fremmest de indbyrdes splidagtige protestantiske Missionærers Virksomhed; thi at den katholske Missionsvirksomhed virkelig har haft og bestandig endnu har store Resultater at opvise baade i Kina og andetsteds, det fremgaar ikke blot af »De katholske Missioners« egne Maanedsbetænelser, men anerkendes ogsaa af mange upartiske Protestanter, af hvis Udtalelser nærværende Blad har bragt en Del Eksempler,*) — det fremgaar endelig ogsaa af det berømmelige Eftermæle, som *Monsg. Salvado's* Gerning blandt Australnegrene har indbragt ham.

Ganske vist kan man jo ikke overalt fremvise lige store og lige iøjnefaldende Resultater i Lobet af saa kort en Tid;**) mange Steder er den aandelige Jordbund haard og stenet og

*) Smlgn. de Udtalelser af Driftsbestyrer Henningsen og Kommandørerne Münter og Suenson, der findes citerede i »Ugebladets« forrige Aargang Nr. 29. Red.

**) Dog kan man ogsaa fra andre Missioner — som f. Eks. de *afrikaniske* — høre om et lignende Udbytte af Missionærernes Arbejde paa at bibringe de Indfødte baade Religion og Dannelse. Den, som skriver dette, har saaledes i Rom studeret sammen med en Neger fra Afrika — tykke Læber, stump Næse, uldent, smaa krøllet Haar — en veritabel *Zulukaffer*, som med en forbausende Lethed tog *Doktorgraden* baade i Filosofi og Theologi. Han havde faaet sin første Opdragelse og Uddannelse hos Trappisterne i Natal.

maa først ved langt og taalmodigt Arbejde omdannes til frugtbar Agerjord, der med Udbytte kan optage Guds Ords Sæd i sig. Men selv om det virkelig kunde siges endog om Flertallet af Missionerne, at de hidindtil kun have haft liden Fremgang at opvise — hvad da? Følger saa deraf, at man skal tabe Modet og opgive Sagen? De første kristne Missionærer, som kom her til Europa, *Apostlene* nemlig, havde de mon større Resultater at opvise? Blev ikke ogsaa deres Værk atter og atter bortskyllet af Fremmedhadet — af hedenske Kristenforfølgelser allevegne omkring og særlig i Rom? Den Gang varede det ikke blot Aartier, men Aarhundreder, inden Kristendommen og den kristne Kultur fik Fodfæste i Rom — og dog var det derfra, at den efterhaanden udbredte sig over hele Evropa, takket være den ufortrødne Nidkærlighed for den sande Tros Udbredelse, som besjælede Apostlen Peters Efterfølgere paa Bispesædet i Rom, de romerske Paver, af hvilke de 30 første led Martyrdøden for Troens Skyld.

Ja men: »Adskillig af den Overlast, som Missionærerne lider, er dog selvforskyldt,« siger man, »idet de — med eller mod deres Vidende — støder an imod Kinesernes Traditioner og Tro.« Mon ikke ogsaa Apostlene (disse første kristne Missionærer) stødte an imod Grækernes og Romernes Traditioner og Tro? Kunde det vel være muligt andet, naar de skulde udføre Herrens Befaling om at forkynde hans Evangelium for al Skabningen — det Evangelium, hvormed han selv gentagende Gange havde stødt an mod Jødernes Traditioner og Tro? Vil man vel derfor bryde Staven over Apostlene og deres Efterfølgere? — kalde deres Lidelser og Martyrium for selvforskyldt Overlast? Men det gør man — med eller mod sit Vidende — naar man eftersnakker eller i Dagbladene aftrykker uden Kommentar moderne Vantroes blasérte Udfald imod den kristne Missionsvirksomhed i hedenske Lande. Det er nu en Gang den kristne Kirkes *Pligt* »at gaa ud i *al Verden* og forkynde Evangeliet for *al Skabningen*«; det har den gjort gennem alle Aarhun-

dreder, i at Fald den hl. katholske Kirke, og det vil den vedblive med trods en moderne Verdens Spot og Föragt, for hvem ligesom for de gamle Hedninger og Jøder Korsels Evangelium kun er en Forargelse og en Daarskab. *F. R.*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

København. »Ugebladet« kan i Dag bringe sine Læsere den glædelige Efterretning angaaende *hojærv. Pastor Johansens Sygdom*, at han allerede i Midten af denne Uge var kommen sig saavidt, at han et Par Timer af Dagen kunde være oven Senge. Samtidig vende ogsaa Kræfterne mere og mere tilbage, og selv om der — paa Grund af den ret ondartede Karakter, som Sygdommen viste, særlig i sin Begyndelse, og selve den Syges ikke mere helt unge Alder — næppe kan være Tale om at se Pastoren genoptage sit vante Arbejde med det allerførste, er der dog grundet Haab om, at han definitivt kan forlade Sygelejet i en ikke allfor fjærn Fremtid. »Ugebladet« takker alle dem, der ikke have undladt at mindes dets syge Redaktør i deres Bøn, samt dem, der ogsaa paa anden Vis have vist ham Tegn paa Deltagelse.

— Onsdag Aften den 20de Februar afholdt *den katholske Syge- og Ligkasse* sin aarlige Generalforsamling, der desværre i Lighed med i Fjor kun overværedes af 12 Medlemmer. Efter at Sekretæren havde oplæst Protokollen fra forrige Aars Generalforsamling, meddelte Kassereren en Oversigt over Aarsregnskabet, der godkendtes af de Tilstedeværende.

I Folge denne Oversigt udviste Kassen ved Regnskabsaarets Slutning en Beholdning af 2208 Kr. 93 Øre, hvilket udgør 103 Kr. 9 Øre mere end afvigte Aar. — Endvidere var der i Aaret Løb udbetalt til Medlemmerne i Sygeunderstøttelse et Beløb paa 385 Kr. 93 Øre. Medlemsantallet er

nu 69, nemlig 39 kvindelige og 30 mandlige Medlemmer, og af disse sidste er der 8 Æresmedlemmer.

Til Viceformand genvalgte Hr. Brix-Hansen, til Kasserer Hr. Skomagermester Simonsen, til Repræsentant Hr. Fabrikant Rasmussen, til Revisor Hr. Bogholder Schütten samt Hr. Snedkermester Rasmussen.

Det er i høj Grad ønskeligt, at Sygekassen vinder mere Tilgang indenfor Menigheden, end det hidtil har været Tilfælde. Allerede i Fjor blev det paa Generalforsamlingen vedtaget, at enhver Mand faar i daglig Understøttelse 1 Kr. 50 Øre i de første 13 Uger og 75 Øre daglig i de næste 13 Uger, medens ethvert kvindeligt Medlem faar 1 Kr. de første 13 Uger og 50 Øre i de paafølgende 13 Uger. Vor katholske Sygekasse byder saaledes fuldt saa store Fordele som næppe nogen anden Sygekasse.

Idet vi gøre opmærksom paa, at Kassereren Hr. Simonsen, der bor *St. Jørgens Allé Nr. 11*, med Forventning imøde- ser nye Indmeldelser, henviser vi til omstaaende Annonce.

— (P.) *Vincentiusforeningen* holdt sit første Generalmøde i Aar Søndagen den 24. Februar. Det lededes af Vicepræsidenten, idet den højærværdigste Hr. Biskop ved Upasselighed var forhindret i at møde. Rimeligvis som Følge af det forrygende Vejr var der kun mødt 25 Brødre. Efter at Foreningens 3 københavnske Afdelinger havde af- lagt Beretning om deres Virksomhed for de Fattige i det forløbne Kvartal, forelagde Sekretæren den Beretning om deres Virksomhed i Aaret 1900, der skal sendes til Foreningens Generalraad i Paris. Det fremgik af den, at den samlede Udgift har været 1581 Kr., den samlede Indtægt derimod kun 1343 Kr., saa at Beholdningerne, der væsentlig stamme fra afdøde Uhrmager Olsens testamentariske Gave af 1000 Kr., vare sunkne ned til 914 Kr. Kransekort havde i Aarets Løb kun indbragt 50 Kr. mod 173 Kr. det foregaaende Aar. Derimod havde St. Antonius-Bossen, der forvaltes af Foreningen, indbragt 334 Kr. mod kun 230 Kr. det foregaaende Aar. Foreningens københavnske Afdelinger have nu tilsammen 41 aktive og 25 kun bidragydende Medlemmer. Antallet af de fattige Familier, der besøges ugentlig, var gennemsnitlig 35. Foreningens Bibliotheker indeholde 813 Bind.

Horsens. I Slutningen af frg. Aar stiftedes her i Menigheden en Sangforening under Navn af »*Cæcilieforening*«. I Følge de vedtagne Regler skal Hovedformaålet med den være Indøvelsen og Udførelsen af firstemmige liturgiske og andre kirkelige Sange; men ved Siden heraf skal Foreningen tillige indøve passende verdslige Sange, der ved Udflugter og selskabelige Sammenkomster kunne bidrage til fælles Underholdning og Opmuntring. Foreningen bestaar af ca. 20 Herrer og Damer og kan saaledes danne et blandet Kor. Bestyrelsen bestaar af 4 Medlemmer, nemlig Lærer F. Holst som Sangdirigent, Hr. P. Nielsen som Kasserer, Hr. Typograf Walther som Sekretær samt Hr. Lorentzen som Assistent. I Juletiden udførte Foreningen flere smukke, firstemmige Sange i Kirken; de bleve sungne til alles Opbyggelse og Tilfredshed, og man mærkede gennemgaaende, at Medlemmerne sang med megen Lyst og Iver. Blandt Sangkorets Regler findes der ogsaa en, der siger, at Foreningen ikke tør opløses, men at den stadig skal rekonstruere sig. Er Medlemmernes Antal for ringe til Udførelsen af firstemmige Sange, da skal der indøves tre- eller tøstemmige Sange. F. H.

— Horsens begynder at »være med«, som Københavnerne vilde sige. Men den horsensianske Menighed er jo heller ikke mere saa lille, den er vokset betydeligt i de senere Aaringer. Intet Under da, at den ogsaa gerne vil prøve sine Kræfter. Den har ganske vist ikke mange Foreninger, heller ingen »Unio« — men ikke desto mindre forstaar den at arrangere rigtige hyggelige og muntre *selskabelige Sammenkomster*, hvor Menighedens Medlemmer faar Lejlighed til at lære hverandre at kende, hvilket jo har stor Betydning for Menighedslivet og Sammenholdet imellem de enkelte. Nu da det gamle Kapel er bleven afløst af den smukke Kirke, Nørregades Pryd, har man jo derved indvundet et prægtigt Lokale, der udmærket passer til saadanne selskabelige Sammenkomster. — Fastelavnsmandags Aften havde Menigheden Lejlighed til at vise, hvad den formaar at præstere i nævnte Retning. En tilfældig Besøgende fra en anden By blev overrasket ved at se alle de forskellige Kræfter, Horsens Menighed er i Besiddelse af, og som heller ikke sparer sig selv, naar det gælder den fælles Nytte og Fornøjelse. Enhver bidrog sit ved at benytte sit Talent — én som veritabel Akrobat — en anden som original Komiker og Fortæller — en tredie som scenisk Oplæser — en fjerde som Virtuos i Vio-

linspil trods sin meget unge Alder -- og ikke at forglemme det nys dannede Sangkor, som under Hr. Lærer og Organist Holsts dygtige Ledelse med passende Mellemlum krydrede Aftenunderholdningen med smukke flerstemmige Sange. Nævnte Sangkor gjorde nu til Fastelavn sin Debut i Retning af selskabelig Aftenunderholdning og kom udmærket godt derfra. Ikke heller maa det forbigaaes i Tavshed, at Menighedens nidkære og afholdte Præst, den paa én Gang ærværdige og joviale Hr. Pastor Kerff hele Aftenen saas snart hist snart her i Salen for at bidrage til at vedligeholde den glade Stemning, som prægede hele Forsamlingen.

Den glade Aften endte med en lystig Svingom, livori baade Gamle og Unge deltog. Hele Festligheden forløb til Alles Tilfredshed, og det heldige Udfald kan kun være en Opmuntring for den arrangerende Komité til ved næste Lejlighed at tage fat igen med samme Kraft og samme Mod.

X.

Unio. Tirsdag den 12. Marts Kl. 9: Foredrag (med Forevisning af Fotografier) af højærv. Hr. Pastor M. Osterhammel: Smaatræk fra 3½ Aars Ophold paa Island.

S.J.G. Førstk. **Mandag** den 4. Marts afholder **St. Josefs Gilde** i Forsamlingslokalet Bredgade 67, 2. S. o. G., **II. Grads Møde** Kl. 8, alm. Møde for alle Br. Kl. 8½.

Af Hensyn til Afslutning af Aarsregnskabet bedes alle Restancer snarest indbetalte til Kassereren, Hr. Snedkermester Rasmussen, Ny Østergade 11, eller til Hr. Tømrermester Weideler.

Den **katholske Syge- og Ligkasse af 1867** giver fri Læge og Sygepenge, til Mænd daglig 1 Kr. 50 Øre og til Kvinder daglig 1 Kr., eller event. Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Foreningen har 3 Læger. Indmeldelser modtages daglig. Love og Blanketter samt nærmere Underretning faas hos Kassereren

Kontortid: Søndage fra Kl. 1-3 og 5-7.
samt Lørdag Aften

F. Simonsen.
St. Jørgens Allé 11, 1 Sal.

Bogbinderi.

Undertegnede anbefaler sig med Udførelse af alt til Bogbinderlaget henhørende.

Elegant Indbinding. Broderi og Læderplastik monteres. Billige Priser.

Ærbødigst

Sophus Sørensen,
Niels Hemmingsensgade 6, Kælderen.
2. Sted fra Amagertorv.

NB. Ordre fra Provinserne udføres og sendes portofrit.

✠ At min elskede, yngste Datter, **Eleonore Hermadine Olsen** den 20. Februar er afgaaet ved Døden i en Alder af 30 Aar. bekendtgøres herved. Den kære Afdøde anbefales til de Troendes Forbøn.

Enke M. M. Olsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Marts. 2. Søndag i Fasten. (Pave Leo XIII.s Kroning 1878). — **4. M.** Kasimir, Bekender. — **5. Ti.** Ferialdag. — **6. O.** Ferialdag. (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ hl. Messe for Ansgariusforeningen). — **7. To.** Thomas af Aquin, Bekender og Kirkelærer. — **8. F.** Ihukommelse af Frelserens hl. Ligklæde. — **9. L.** Franciska Romana, Enke.

Søndag den 10. Marts. 3. Søndag i Fasten.

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 8 **Korsvejsandagt** og hver Søndag Aften Kl. 6 **Fasteandagt** med Prædiken. — Hos Kirkebetjent Stein faas »**Korsvejsandagt med Billeder**» (10 Øre).

Medreforeningen. Tirsdag den 5. Marts Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den hl. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Rosenkransbroderskabet holder Møde med Procession Søndag den 3. Marts Kl. 6 i Forbindelse med Fasteandagten i St. Ansgars Kirken. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner.

St. Andreas Kollegiet. Ærkebiskop Absalon og hans Livsgerning. Om dette Æmne agter Pastor L. Günther at holde to Foredrag i Kollegiets store Sal. Foredragene ledsages af Lysbilleder. Første Foredrag er Søndag den 10. Marts Kl. 6. Afgang for Alle.

Elisabethforeningen til forældreløse Børns Vel.

For de under Mærkerne **C. F.** og **A. C. S.** indsendte aarlige Bidrag til Foreningen bringer Bestyrelsen herved sin hjerteligste Tak. — Samtidig henledes Menighedens Opmærksomhed paa, at Foreningens aarlige Basar er udsat til efter Paaske.

Rettelser. I Artiklen „Løge Tanker om Kirker af Sten“ findes følgende Trykfejl: S. 126, L. 15 f. n. „af et Skær“, læs „med et Skær“, S. 129, L. 8 f. n. „af en kristen Mund“, læs „i kristen Mund“, s. S. L. 6 f. n. „er en Krog“, læs „er Krog“, S. 130, L. 4 f. o. „farvede“, læs „favnede“.

Meddelelse. Henvendelser til Redaktionen af „Ugebladet“ bedes fremdeles foreløbig adresserede til *Pastor H. Gamél*.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogyrrætyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 10.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

N° 10.

Søndagen den 10. Marts.

1901.

Indhold: Havet. Nørrebrogade Nr. 27. Læge Tanker om Kirker af Sten. Efterretninger fra Ind- og Udland; København. Aalborg. »Fra Vejbyrnet.« — Bekendtgørelser.

Havet.

—o—

Vil nogen vide, hvem der er stor,
og hvem saa grumme lille,
da skal paa Langfærd han gaa om Bord
og sejle i Storm og Stille.

Thi Havet er stort, og vi er smaa,
vor største Skude en Jolle,
og skummende vrede Bølger gaa
derude som vandrende Volde.

Og Stormen kan med et eget Tag
i Tov og Samvittighed ruske
og bringe saa meget for en Dag,
vi troed, vi ej kunde huske.

En Mil saa vel til det faste Land,
 men vel at mærke for Loddet,
 kan fange paa Alvors Krog den Mand,
 som ingen Præst faar i Voddet.

Naar Søerne hen over Skuden gaa
 og brøle: nu skal du forlise!
 da er der meget, man kan forstaa
 og uden al Tvivl bevise.

Og skælver Skibets den staalsatte Krop,
 og selve Ulkene blegne,
 da gaar det med ét for Forstanden op,
 med hvilke Nuller vi regne.

Og Havet er stort, og stor er Gud
 — den Gud, som dvæled i Suset —
 naar Stormens Vrede har raset ud,
 og Søen i Smil er kruset.

Og Bølgen spejler de Stjærner smaa
 og ømt og tænkende vugger,
 s. Elmsild hopper paa Reb og Raa,
 og Vandet rislende klukker.

Delfinen puster en Dampsky ud,
 en Fisk i Vandet smælder —
 om Verdner af Liv som et Stjærneskud,
 uanet Liv, den fortæller.

Jeg sad saa tit paa det skøre Bræt,
 det kvæded paa bløde Vover,
 og Tanken hented saa rig en Dræt
 af Liv, som vi sejlede over.

Hvert Plask betød jo en utalt Flok,
 hvert Blink en Sol i det høje;
 vi er tilovers, det er dem nok
 at lege for Guds Øje.

I Art og Væsen virked han
forneden og foroven,
og Fiskens Element blev Vand,
og Stjærnernes Tyngdeloven.

Han alt besjæled med rastløs Ro,
hvori sig Tanken taber;
og jeg har hørt, at man kan tro
paa Verden uden Skaber!

J. F.

Nørrebrogade Nr. 27.

—o—

I vort sidste Nummer omtalte Hr. Pastor Neuvel i sin Artikel om »Nørrebro Sogn« det store katholske Byggeforetagende, der nu nærmer sig sin foreløbige Afslutning derude i den nordre Del af Byen; særlig dvælede han ved Sagens Forhistorie og viste, paa hvilken Maade det var bleven muligt at erhverve den store og fortrinlige Grund derude i en af Byens Hovedgader, samt hvorledes man ved at lede selve Byggeforetagendet med Indsigt og Fremsynethed havde gjort det muligt, at den nye Ejendom kan svare fulde Renter af hele den medgaaede Kapital, omendskønt kun én Tredjedel af den bebyggede Grund kommer til at give Indtægter, medens de andre to Tredjedele ere anvendte eller skulle anvendes til Opførelse af Kirke og Skole.

For ikke lang Tid tilbage havde vi Lejlighed til at høre en Udtalelse af en sagkyndig Mand, der forsikrede, at netop dette Byggeforetagende paa Nørrebrogade Nr. 27 er noget af det mest interessante, der er sket paa Bygningsvæsenets Omraade i de sidste Aartier, og dog er der vel næppe nogensinde blevet bygget saa meget, som netop i denne Tid. Dette lyder endnu mere forunderligt, naar man betænker, at Priserne paa de forskellige Slags Bygningsmaterialer

næppe nogensinde have været saa høje som netop nu i Vinter, medens Ejendommen blev opført.

Som et særligt Tegn paa den Dygtighed og Energi, hvormed dette Arbejde er blevet ledet, skal her endnu nævnes den Omstændighed, at medens Butikerne i den nu nedrevne Ejendom først bleve fraflyttede sidste April Flyttedag, kunde de nye Butiker allerede tages i Brug i Oktober; hvad de øvrige Lejligheder og Lokaler i Ejendommen angaar, saa ere de allerede udlejede til førstkommende Flyttedag. Man vil let indse, hvilket Rentetab der er blevet afværget ved denne enestaaende Hurtighed i Bygningens Fuldførelse.

Vore Læsere ville sikkert med Interesse høre lidt om denne Bygning, der saa at sige vil blive Grundlaget for det kommende Nørrebro Sogn.

Naar man kommer fra *Fælledvej*, har man Bygningen lige foran sig; det samme vil ogsaa gælde den nye Sognekirke, der saaledes vil faa en smuk Beliggenhed lige for den smukke og brede Fælledvej, ved hvis modsatte Ende Johannes Kirken ligger.

Man bliver nu egentlig ikke imponeret over den nye Bygnings *Façade* til Nørrebrogade; vel er den stilfuld, med smukke og enkle Linier og udstyret med en tiltalende, diskret Ornamentation; men der er noget beskedent, lidt for tilbageholdende over den. Sandsynligvis er Grunden dertil et velovervejeth Hensyn til den nye Kirke, der skal ligge ved Siden af den, og som maaske vilde blive mindre fremtrædende, hvis man havde givet Bygningen ved dens Side en *Façade*, der mere end nu fangede Øjet. Derom vil man først kunne danne sig en virkelig Dom, naar man en Gang kan se dem bægge færdige ved Siden af hinanden; alligevel kan man efter de allerede nu approberede Tegninger af Kirken formode, at netop som den nye Bygnings *Façade* er holdt, vil den og Kirken sikkert komme til at komplettere hinanden og tilsammen danne et harmonisk Hele.

Hvad selve *Sognekirken* angaar, maa vi straks tilføje, at den saavidt vides vil blive aldeles enestaaende i sin Art

her i Landet. Idet man nemlig paa Grund af Façadens ringe Bredde (20—21 Alen) bliver nødt til at bygge lige op til Grænseskillet, og Kirken saaledes kommer til at ligge mellem og til Dels faar fælles Gavl med to fireetages Huse, har man maattet give Afkald paa næsten alt Sidelys og i dets Sted forsyne Kirken med *Ovenlys*. For at opnaa dette forsynes Kirken med tre prægtige Kupler af farvet Glas, og over det hele bliver lagt et Skraatag af almindeligt Glas for at beskytte de kostbare Gaskupler mod Vejrligets Indflydelse. Man kan allerede nu tænke sig, hvilken Farvepragt dette brogede Ovenlys vil sænke ned over det hele Kirkerum, hvis store Vægflader desuden ville blive dekorerede med ægte Malerier *al fresco*. — Tegningen til Kirken er udarbejdet af en berømt hollandsk Arkitekt, *Hr. Jan Stuyt* fra Amsterdam, der i den Anledning har opholdt sig længere Tid her i Hovedstaden; iøvrigt har man netop valgt en *Hollænder* til Arkitekt, fordi man dér er vant til at bygge Kirker paa indkneben Plads og forsyne dem med det omtalte Ovenlys. At dømme efter de foreliggende Tegninger vil Kirken uden Tvivl blive meget smuk og andagtsvækkende. Hvad dens Størrelse angaar, er det allerede ovenfor sagt, at den bliver godt 20 Alen bred; dens Længde vil beløbe sig til 53 Alen.

Efter dette lille Sideblik til den fremtidige Sognekirke vende vi tilbage til den nys fuldførte *Bygning*. Og lad os straks sige det: Vil man have det rette Indtryk af denne, maa man for ingen Pris nøjes med at se den udvendig fra; gaar man blot *indenfor* i Gaardrummet, da forvandles Indtrykket straks, og man faar en Følelse af, at man staar overfor et betydeligt, omfattende Foretagende, og jo mere man ser sig om, desto mere befæstes man i denne Opfattelse. — Allerede i selve Portindgangen viser det sig; éns Øje fanges at den mægtige og dog elegante Ramme af bornholmsk Granit, der omslutter Portrummet saavel til Gaden som til Gaarden, og man lægger med Beundring Mærke til det det smagfulde Panélløft og det gennemførte Panélarbejde, der smykker Væggene.

En meget smuk Trappegang, der er holdt i lette, klare Farver og som faar Lys gennem Vinduer med ægte Glas-malerier, fører op til de fire herskabelige *Lejligheder*, der findes i Forhuset. Hver af disse Lejligheder har en stor og lys Entré, hvilket særlig har vundet Paaskønnelse hos Lejerne, der jo ellers kun ere vante til smaa, bælgmørke Entrérum. Hver Lejlighed bestaar dernæst af syv rummelige og hyggelige Værelser, af hvilke de fire vende ud mod Gaden, nemlig et Herreværelse, en Dagligstue, et Boudoir og Spisestuen; disse Værelser ligge alle i Flugt med hverandre og adskilles ved store Skydedøre, der aabnes lydløst og let og næsten lade haant om de gammeldags Fløjdøre. Spisestuen er selv efter københavnske Forhold meget elegant, hvilket skyldes et stilfuldt Panélarbejde, der ikke blot dækker Væggene til Mandshøjde, men ogsaa hele Loftet. Bag ved disse fire Værelser findes i hver Lejlighed en tre Alen bred Korridor, der gør det muligt at komme fra Entréen ind i hvert enkelt Værelse, uden at man behøver at gaa gennem andre. De øvrige tre Værelser vende ud mod Gaardsrummet; det ene af dem, et Soveværelse, har en lille Altan, der vender mod Syd. Foruden de nævnte Værelser har hver af de fire Lejligheder et elegant Badeværelse, et Pigeværelse og et efter vore Hovedstadsforhold meget stort og lyst Køkken. Selvfølgelig ere alle Lejlighederne forsynede med elektriske Ringeapparater og elektrisk Lys; da det imidlertid har vist sig, at dette sidste ikke altid er til at stole paa, har man desforuden indlagt Gas over hele Huset.

I Lejligheden paa anden og tredie Sal findes en elegant *Karnap* ud mod Gaden; for fjerde Sals Vedkommende bærer den en aaben Altan, der ligesom de før omtalte Gaardaltaner er forsynet med italiensk Mosaikgulv efter venetiansk Mønster.

Foruden de omtalte fire Lejligheder indeholder Forhuset tre Butiker i Stueetagen. Den ene af dem er usædvanlig rummelig, idet den maaler mindst 20 Alen i Dybden. Under hele Forhuset findes dybe, cementerede Kældere, der benyttes

til Lagerrum; de faa Lys gennem Ruder af meget stærkt Glas, der ligge oppe i selve Fortovet paa Gaden.

Endelig indeholder Forhuset et stort og pragtfuldt *Atelier*, der selvfølgelig ligger lige under Taget; foruden to Modtagelsesværelser og forskellige Arbejdsrum for Fotografen er der selve Atelieret, der baade med Hensyn til Rumfang og Lysforhold kan maale sig med de bedste københavnske.

Inden vi forlade Forhuset, bemærke vi, at af de fire Lejligheder er den ene bestemt til *Bolig for Præsterne*, som ville komme til at virke ved den projekterede Sognekirke. Fra denne Lejlighed vil der gennem en Dør i Gavlen blive Adgang direkte til Kirkens Orgeltribune og fra denne til selve Kirken.

Sidebygningen er kun skilt fra de til Forhuset hørende Lejligheder ved Køkkentrappen. Derved er opnaaet, at man — hvis det ønskes — kan faa direkte Forbindelse mellem Forhuset og de forskellige Lokaler i Sidebygningen. Desuden har det ogsaa sin Betydning, fordi Lejlighederne i Forhuset foruden de allerede omtalte 7—8 Værelser have et mindre Værelse (Pulterkammer) under Taget i Sidebygningen.

Sidebygningen er næsten udelukkende bestemt til *Skolerne*; deraf kommer det, at medens Forhuset indeholder 5 Etager, er Sidehuset kun delt i 4 Stokværk, og endda er Kælderen her taget med. Ved denne Ordning er det tilsigtet at give Skolelokalerne en betydeligere Højde og derigennem gøre dem luftigere og sundere.

I Kælderen og Stuen (tagne under ét) er der indrettet en fortræffelig *Gymnastiksal*; den maaler ikke mindre end fulde otte Alen i Højden; desuden har den en Længde af 22 Alen, medens dens Bredde beløber sig til godt 14 Alen. Den er udstyret med alle Slags Redskaber baade til dansk og svensk Gymnastik. I Forbindelse med denne Sal, der sikkert tør betegnes som ret enestaaende, findes et stort Omklædningsværelse samt to Styrtebadrum, hvoraf det ene kun giver kold, det andet baade kold og tempereret Douche.

Denne Etage er altsaa udelukkende bestemt til at sørge for Børnenes legemlige Udvikling.

Ovenover komme saa selve *Undervisningsrummene*. De ere fordelte paa to Etager, hver med 3—4 Skolestuer, saa at Drengene kan faa deres egen Etage for sig, og Pigerne deres. En særskilt Trappe, hvis Vinduer ere forsynede med Ruder af sandblæst Glas, fører dels ned til Gymnastiksalen, dels op til de øvre Stokværk. Paa den nederste Trappeafsats lægger man atter Mærke til et meget smukt Mosaikgulv, denne Gang efter pompejansk Forbillede med en Hilsen til den Indtrædende (»Salve«.)

Der er ingen væsentlig Forskel paa Indretningen af første og anden Sal; enhver har et særligt stort Skolelokale, der vel næsten er af samme Størrelse som Gymnastiksalen. I disse to Etager har man beregnet at kunne undervise 2—300 Børn. — Gaar man rundt i disse store, lyse og luftige Rum, lægger man Mærke til, at Væggene ere malede paa en ganske ejendommelig Maade; i en Højde af henved fire Alen over Gulvet ophører Oliemalingen, og den øvrige Vægflade opad er hvidtet ligesom selve Loftet; Virkningen er, at det ligesom højner Stuerne endydermere og samtidig bringer Afveksling i de ellers saa monotone og traurige Skolevægge.

Den øverste Etage indeholder Lokaler, der, hvad Størrelse angaar, svare til de omtalte Skolerum paa første og anden Sal, men som dog ere betydelig mindre med Hensyn til Højden. Alligevel har den nuværende Lejer (Femmers Kvindeseminarium) til Hensigt at benytte ogsaa disse Rum til Skoleundervisning; derfor ser man ogsaa her, ligesom i de andre Skolelokaler, at de sorte Tavler ere malede paa selve Vægfladen med mat Oliefarve; dette har jo været den oprindelige Maade at anbringe dem paa, og den er nu atter af pædagogiske Hensyn kommen til Ære. I et af Skolelokalerne er der anbragt Ovenlys, saa at det særlig egnær sig til at benyttes ved Tegneundervisningen.

Endnu maa tilføjes, at der i de forskellige Etager er

lagt en *Korridor* bag om alle Skolelokalerne, saa at man kan komme — saavel fra Forhuset som fra Skoletrappen — ind i hvilken som helst Skolestue, uden at man behøver at gaa igennem de andre.

Som man vel vil have set gennem denne meget ufuldstændige Beskrivelse af Ejendommen paa Nørrebrogade Nr. 27, er Byggeplanen til den udarbejdet med stor Indsigt og Dygtighed; dette viser sig ikke blot paa et enkelt eller flere Punkter, men man mærker det overalt i det store Bygningskompleks. Æren derfor skyldes først og fremmest den fremragende Arkitekt, Hr. *Viggo Woldbye*, der har leveret alle Tegningerne. Ligeledes har Hr. Muremester *J. C. Günther* indlagt sig stor Fortjeneste ved at stille sin betydelige Erfaring til Tjeneste ved de mange forberedende Arbejder, der nødvendigvis maatte gaa forud for et saa omfattende Foretagende.

Selve Udførelsen af Arbejdet har været betroet til Hr. Muremester *A. V. Günther jun.*, der har røgtet denne Opgave med den mest paapassende Samvittighedsfuldhed og har vist sig som en ligesaa utrættelig som intelligent Arbejdsleder.

En værdifuld Assistance have de forskellige Mestre ydet, som have medvirket ved Bygningens Opførelse og indre Udstyrelse, nemlig Hr. Tømrermester *Otterdahl*, Snedkerfirmaet *Hans Holm og Son*, Hr. Tapetserer *Hannibal Andersen* samt Hr. Mosaikmester *Odorico*. De to sidstnævnte Mestre ere Medlemmer af den herværende katholske Menighed.

Men mest af alle maa nævnes *højærv. Hr. Pastor A. Neuvel*, der har skabt hele dette Værk, og som gennem en lang Række af Aar har virket for det med sin hele udelte Interesse. Naar ad Aare den nye Sognekirke bliver bygget —, forhaabentlig varer det ikke for længe — og da er Kronen sat paa hans Værk, og han kan da med Glæde se tilbage derpaa, som paa en i Sandhed smuk og værdig Livsgerning.

Inde i Gaarden har han paa Sidebygningens Mur ladet anbringe følgende Indskrift: *Opført af St. Ansgars Stiftelsen. Anno M.C.M.*

Læge Tanker om Kirker af Sten.

— 0 —

(Fortsat.)

Dengang Evropa dukkede op af Folkevandringens Syndflod, som havde bortskyllet saa godt som al Kultur og Kunst, hengik der en rum Tid, inden nogen paa denne Side Alperne tænkte paa andet end Trækirker, og vi tør ikke forestille os dem satte i System og »Stil« som de norske Eksemplarer fra Artens Guldperiode. Endelig bibragte de spredte romerske Levninger og formodenlig talrige Ildebrande de ny Folk den Overbevisning, at det dog var raadeligst at bygge af Sten, og de begyndte da rent haandværksmæssigt at prøve sig frem. Haandværkerne var Munke og ikke Fagforeningsfolk; var et Arbejde sent, var det ikke derfor »Biks«, og for Brødet sørgede de Brødre, der gik bag Ploven. Broder Isidor tog altsaa et Kalveskind og ridsede derpaa, saa godt han kunde, Planen til Kirken; derpaa bandt han et andet Kalveskind om sig for at skaane Kjolen, tog Murskeen i Haanden og lagde taalmodig Sten paa Sten. En Dag faldt det Broder Emeranus ind, at det vilde se godt ud at inddele den lange Murflade; imellem Vinduerne blev en Strimmel Mur sat ud, Lisenen var opfundet. Lidt længere hen fandt Broder Wilibald, at den ligelinjede Forbindelse imellem Lisenerne var kedelig og opløste den i lutter Smaabuer, og Broder Luitprand lod endydermere Buerne slynge sig ind i hverandre, og Broder Wolfgang begyndte at sammenstille Mønstre af Sten, hvoraf han dannede de sirligste Gesimser, og hvad de gode Brødre saa i Mark og Skov, Tusindfryd og Forglemmigej, og Sissen og Solsort og Egern og Hamster, det var alt Guds herlige Værker, som de sang om i Benedicite. Og saa eftergjorde de dem saa godt og saa slet, de formaaede, men i et ærligt Hjertes Enfoldighed, for at Stenene i deres kære Kirke skulde synge Benedicite med.

Nu siger vi: de bygge romansk. Havde man spurgt dem selv: Hvad er det for en Stil, I bygger i? — visselig

havde de gjort store Øjne og svaret: Vi bygger saa godt, vi forstaar. Men kendte de ikke Ordet Stil, saa ejede de dens Hemmelighed, fordi de selv var heltstøbte og ægte; og fordi der var Harmoni i deres Sind, kom der Harmoni i deres Værk.

Kunst og Velstand tog til; tilsidst dristede man sig til at overhvelve store Kirkehaller, idet man inddelte Kirken i saa og saa mange firkantede Rum. Men Sideskibene var smallere end Midterskibet, og det var en bestandig Ulampe med de rundbuede Hvælvinger. En Dag spurgte et lyst Hoved: Hvorfor skal ogsaa Buerne absolut være runde? Jeg gør min Hvælving spids, saa kan jeg passe den ind overalt! Og hans Efterfølger sagde: Det er halvt Arbejde! Der er ingen Mening i, at Portaler og Vinduer skal sidde i spidsbuede Felter og selv være rundbuede. Og Korstogstiden kom med Fantasi, Romantik og Sværmeri og satte Spidser paa alle Blade og legede med Lys og Skygge som i den ridderligste Minnesang. Og Skolastikken kom med sit atqui og ergo og fandt, at hver Sten maatte være et ergo af en anden Stens atqui. Men ingen anede, at det var gotisk Stil, og endnu mindre, at de havde taget Ideen af den »tyske Skov«, saa meget mindre, som »Stilen« stammede fra Nordfrankrig.

Det var ikke den og den Mand, der prægede en Bygning; saadan byggede man, og det forstod sig af sig selv, at Arkitektens, Stenhuggerens og Murerens Arbejde faldt i Traad, lige saa sikkert som de talte samme Sprog.

I den Grad var Kunsten Fælleseje, at Mesteren døde roligt fra sit Værk uden at efterlade sig Tegninger og »Løsninger«; han vidste, at hans Efterfølger nok skulde finde en »Løsning«, netop fordi Kunsten ikke var Gaade.

Det er Stilen som *Liv*, naar den er Tidens og Folkets medfødte Sprog, som ændres langsomt fra Slægt til Slægt, men uden bratte Overgange, det Sprog, hvori det falder naturligt at udtrykke sine Tanker, uden at den Talende næsten selv aner sit Udtryks malende Skønhed.

Denne »Stil« havde fyldt Evropa med blomstrende Kunst, men Renaissancens herlige Skadedyr kom ind i Haven, Troens Sol mistede meget af sin Varme, og der gik Storm i Enfoldighedens svale Luftning.

Var ikke al den aandelige Ulykke kommen over Evropa, havde Gotikken utvivlsomt udviklet sig sammen med Folkene maaske til noget ligesaa forskelligt, som den selv var forskellig fra den romanske Stil. Den var i sin sidste Tid godt i Færd med at brydes, og saa kraftig var den, at den svømmede tohundrede Aar under Vandet og pludselig dukker op som ubevidst Indflydelse i Rococcoen.

At vi da nu bygger »gotisk«, er altsaa en Anakronisme, et Armodsbævis, som Fremtiden nok skal læse. Og medens et helt Land fyldt af gamle gotiske Kirker trætter saa lidt som det fælles Maal, virker en Række moderne gotiske Kirker — paa hvilke Øjet ellers ogsaa snart vænnes til at spore det uægte og paatagne — som en Modesag, omtrent som naar vi siger: Pardon eller Merci. (Sluttet.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— o —

København. I »Ugebladet«s næstsidste Nummer indeholdtes en Bekendtgørelse om et Foredrag, som Hr. Pastor Breitung agtede at holde i den katholske Studenterforening A. C. om »Harboøre Tobaksdaasen«. Mange blandt Lærerne vil maaske have lagt Mærke til denne Annonce og med Undren spurgt sig selv, hvorfra denne bizarre Titel kunde stamme. Forrige Onsdag Aften lostes saa Gaaden, idet Pastor Breitung i et vel gennemtænkt og aandrigt Foredrag omtalte den bekendte Bog »Kristendom for mig« af Pastor Jensen, og særlig dvælede ved det Afsnit i Bogen, hvor Harboørepræsten benytter sig af Billedet »En Tobaksdaase« for at vise, hvad der for ham er ideal Kristendom; som

Laaget nemlig skal passe til en Tobaksdaase, skal Kristendommen efter Forfatteren passe til de Længsler og Forventninger, som findes i hvert Menneskes Sjæl.

Pastor Breitung havde da sat sig som Opgave at paa- vise, hvorledes denne Sammenligning — hvis hele Smagløshed han kun lige berørte — vidner om et aldeles fejlagtigt Grundsyn hos Forfatteren. Thi medens denne anser det for en nødvendig Egenskab ved Kristendommen, at den fuldtud skal svare til Menneskets naturlige Forventninger og Længsler, altsaa til den Opfattelse, som det enkelte Individ forud har dannet sig af den, betonedes Pastor Breitung, at det omvendt er Menneskesjælen, der skal tilpasse sig til Troen og kunne udvide sig for at optage Aabenbaringens Fylde og rige Indhold i sig. — Netop fordi Farisæerne var saadanne »Tobaksdaasesjæle«, som Harboørepræsten ønsker sig Menneskene, netop derfor var det, at Jesus Christus fordømte dem; de havde dannet sig deres egne Tanker og deres egne Forventninger om den kommende Messias, og da vor Frelser ikke svarede til disse, forstødte de ham, men han til Gengæld ogsaa dem; hvad der var »Kristendom for dem«, var ikke Kristendom for ham.

Dernæst omtalte Pastor Breitung den i Harboørepræstens Bog ligeledes forekommende Paastand, at Christus slet ikke ønskede, at man skulde tro (noget) *om* ham, men kun at man troede *paa* ham og nærede Tillid til hans Forkyndelse, at vi have en kærlig Fader i Himlen. Foruden ved en Række lærde Argumenter gendrev Pastor Breitung denne Paastand ved at henvise til det bekendte Sted i Matthæus Kap. 16, hvor Jesus spørger Disciplene om, hvad Menneskene og de selv troede *om* ham, og hvor Herren saa belønner Apostlen Peters frejdige, jublende Bekendelse *om ham som Guds Søn* ved at gøre ham til Overhoved for sin Kirke.

Som altid ved Møderne i A. C. paafulgte der Diskussion, der dog snart gled over i en mere formfri Samtale mellem de tilstedeværende Præster og øvrige Medlemmer om

de religiøse Spørgsmaal, der for Tiden blive ivrigt debatterede, ikke mindst indenfor den akademiske Verden.

Aalborg. Den 1. Marts aabnedes *Kamillianer-Kliniken* i Overværelse af Aalborg og Nørresundbys Læger, og den vil fra nu af kunne modtage Patienter.

Kliniken gør et tiltalende Indtryk baade ude og inde. De venlige lyse Stuer, som alle ligge mod Syd, ere indrettede efter Hygiejnens nyeste Krav, med Central-Opvarmning, Ventilation etc., og have Udsigt over den dejlige Have.

Kliniken tæller 6 Enestuer og 3 Fællestuer, foruden et Badeværelse og en Operationsstue med Tilbehør.

Der modtages enhver *mandlig* Patient, der ikke er sindsforvirret eller lider af en smitsom Sygdom. Kliniken er bestemt saavel for kirurgiske Lidelser som for Behandling af indvortes Sygdomme.

Præfekten for Kamillianerne i Aalborg er Klinikens Direktør, og den kyndige Pleje, som bliver Patienterne til Del, udøves af Ordenens Medlemmer i Overensstemmelse med deres hl. Kald.

Hr. *Dr. med. Eschen* er særlig knyttet til Kliniken; dog har enhver Læge Ret til at indlægge og behandle sine Patienter, ligesom det staar enhver Patient frit for at behandles af den Læge, han ønsker.

Den daglige Betaling er fra 1 til 4 Kr., eftersom der ønskes almindelig eller særlig Pleje, Fællestue eller Enestue. I den nævnte Pris er dog ikke indbefattet Omkostningerne til Vin og Medicin eller Lægehonorar. Der bliver betalt forud for 14 Dage; rejser nogen forinden, bliver et tilsvarende Beløb tilbagebetalt; Ankomstdagen og Afrejsedagen regnes tilsammen for én Dag.

Angaaende Indlæggelse og nærmere Oplysninger henvender man sig til Direktøren paa Kliniken eller til Hr. Dr. med. Eschen i Aalborg.

❖ Fra Vejbrynet ❖

— 0 —

I en nylig offentliggjort Artikel af Digteren *Thor Lange* støder man paa følgende interessante Passus, der paany viser os Reformationen som inderlig i Slægt netop med »det udenlandske Væsen«, hvorfra efter den gamle Barfods bekendte Ytring al vor Fortræd stammer. Digteren skriver med Henblik paa de sønderjydske Forhold saaledes: »Tidens Bølge ruller frem; den skyller meget bort; ikke er det Menneskers Sag at kaste Ansvar paa hinanden, thi ingen ved ret, hvad der tjener til hans Bedste. — Dog tungt, naar vi selv fører Hvidtekosten og sletter Minderne ud. Vi var smaa, vi havde saa lidet at miste. Ikke for den lille Kirkes Skyld, den er dog ikke mere vor; snart i fire Aarhundreder har Modersmaalet været banlyst fra den. Af hvem? Jeg véd ikke. Kun det er sikkert nok, at Reformationens Hvidtekost strøg det danske Sprog helt ud af Angel. Maaske er Angelboerne komne Guds Rige nærmere derved. Saa er det jo godt. Billigt vel ogsaa, at vi, de smaa, Aarhundreder igennem har lignet efter de store. Naar de store fandt paa at lave en Reformation, maatte jo ogsaa vi straks antage den. Men burde dette mon absolut ske saa tjenstvirgt forhippet, at til Eksempel den ikke bispeviede Bugenhagen fik Lov til at vie vor nye Kirkes Styresmænd? Saa er jo egentligt Sammenhæng i Haandspaalæggelsen fra Aposteltiden brudt; det tror jeg, at ogsaa gamle Grundtvig har udtalt. Men maaske behøves der ingen apostolisk Præstevielse til Uddeling af Sakramentet? Et behøvedes i hvert Tilfælde den Gang: At gøre larmende Oprør mod det fra Fædrene nedarvede, blive fri for Kirkens Tugt og tage de flest mulige af Kirkens Penge. Dog, maaske er der nu bedre Enighed og bedre Sammenhold indenfor den nye Kirke; kan hændte har den ogsaa stærkere Tag i Folket paa varmere Vis og til lysere Livsopfattelse? Forhaabentligt. Men behøvede vi virkelig ved Antagelsen af det store Folks Forbedringer rundt om i Stad og Land at ødelægge vore fattige danske Mindesmærker fra Midalderen? Og vandt, som der staar i Skolebøgerne, vort Modersmaal meget ved i Skyndingen at faa et andet fremmed Sprog end Latinen ind i mangt og meget, allermest da sønden for Kongeaen?«

Bogbinderi.

Undertegnede anbefaler sig med Udførelse af alt til Bogbinderfaget henhørende.

☞ Elegant Indbinding. Broderi og Læderplastik monteres. ☞

Billige Priser.

Ærbødigst

Sophus Sørensen,

Niels Hemmingsensgade 6, Kælderen.

2. Sted fra Amagertorv.

NB. Ordre fra Provinserne udføres og sendes portofrit.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Marts. 3. Søndag i Fasten. — 11. M. Ferialdag. **12. Ti.** Gregor, Pave og Kirkelærer. — **13. O.** Ferialdag (Midfaste). — **14. To.** Ferialdag. — **15. F.** Ihukommelse af Frelserens hl. 5 Vunder. — **16. L.** Ferialdag.

Søndag den 17. Marts. 4. Søndag i Fasten. (Lætare).

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 8 **Korsvejsandagt** og hver Søndag Aften Kl. 6 **Fasteandagt** med Prædiken. — Hos Kirkebetjent Stein faas »**Korsvejsandagt med Billeder**« (10 Øre).

St. Mariæ Skole ved Rosenkranskirken paa Frederiksberg afholder sin aarlige Eksamen Tirsdag den 12. Marts for Drengklassernes og Onsdag den 13. Marts for Pigeklassernes Vedkommende. — Børnenes Forældre og alle Skolens Venner og Velyndere indbydes venligst til at overvære disse Eksaminer.

St. Andreas Kollegiet. Søndag den 10. Marts Kl. 8 (ikke Kl. 6) Foredrag med Lysbilleder om „Ærkebiskop Absalon og hans Livsgerning“ i Kollegiets store Sal. Adgang for Alle.

Gudstjeneste i Ringsted (Hotel Casino). Søndag d. 10. Marts Kl. 9¹/₄ hl. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Foredrag og kateketisk Undervisning.

Bekendtgørelse fra Kirkeforstanderskabet. At Hr. Kirkebetjent P. Stein er antaget som Inkassator ved St. Ansgars Menighed, bekendtgøres herved. Forstanderskabet.

Meddelelse. Henvendelser til Redaktionen af „Ugebladet“ bedes foreløbig adresserede til *Pastor H. Gamél.*

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. II.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 11.

Søndagen den 17. Marts.

1901.

Indhold: Absalonsfesten. — Læge Tanker om Kirker af Sten. — Den katholske Kirkes Tilstand i de danske Stater. — For de Syge. — Døden. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Frederiksberg. Spanien. — Bekendtgørelser.

Absalonsfesten.

— 0 —

Som tidligere meddelt sammentraadte for nogen Tid siden en Komité her i Hovedstaden med det Formaal at arbejde for Afholdelsen af en større Menighedsfest i Anledning af 700-Aarsdagen for Biskop Absalons Død. Det vil da nu kunne anses for rette Tid at bringe en Meddelelse om Resultatet af disse Bestræbelser, særlig fordi selve Mindedagen indtræffer i den kommende Uge, nemlig paa Torsdag den 21. Marts.

Læserne ville erindre, at det paa det forberedende Møde, der fandt Sted den 30. September f. A., blev vedtaget at søge en Garantifond tegnet for paa denne Maade at sikre Festligheden mod et pekuniært Underskud. Skønt denne ikke uvigtige Side af Sagen uden Vanskelighed blev bragt i Orden, og skønt der mellem de forskellige Faktorer,

som dannede Komitéen, fandt det bedste Samarbejde Sted, viste det sig dog af andre Grunde umuligt at gennemføre Tanken som paatænkt, og Komitéen saa sig derfor nødsaget til at opgive Planen. I Erkendelse af, at en saadan Mindedag absolut ikke bør gaa upaaagtet hen af Hovedstadens Katholiker, har da Foreningen »*Unio*« resolut paataget sig at afholde Festen, omend i noget mindre Stil end oprindelig paatænkt. At »*Unio*« er i Stand til at arrangere en saadan Fest paa en passende og værdig Maade, kan man ikke nære nogen Tvivl om, naar man ser hen til, hvad den ved tidligere forefaldne Lejligheder har præsteret af lignende Art.

Festen vil i Overensstemmelse med den oprindelige Plan blive afholdt **anden Paaskedag** i Koncertpalæets mindre Sal; Festprogrammet vil komme til at indeholde en Kantate og tre Taler. Hr. Forfatter *Johannes Jørgensen* har velvilligst skrevet Teksten til Kantaten, og Hr. Organist *Hammermüller* har vist Sagen sin Interesse ved at komponere Musiken. Foredragene ville sandsynligvis omhandle henholdsvis »Absalon som Præst, Biskop og Ærkebiskop«, »Absalon og Venderne« samt »Absalon og Akselstaden«. — I Forbindelse med Festligheden vil blive arrangeret en Souper, hvortil Adgangen staar aaben for alle. der overvære Festen og i Forvejen have tegnet sig dertil.

Selvfølgelig er »*Unio*« ikke i Stand til af sine egne Midler at afholde Udgifterne ved Afholdelsen af en saadan Fest, der nødvendigvis vil give et betydeligt Underskud. Derfor har Foreningen henvendt sig til samtlige Garanter med Anmodning om at overføre deres Garanti paa »Unios« Fest, og da næsten Alle uden Undtagelse beredvilligt ere gaaede ind derpaa, er der, hvad den pekuniære Side af Sagen angaar, ikke mere Anledning til at nære Bekymringer.

Det bør i høj Grad paaskønnes, at Foreningen »*Unio*«, hvis Initiativ det skyldes, at Tanken i det Hele er kommen frem, nu ogsaa har paataget sig at sørge for, at Tanken bliver til Virkelighed. Der kan da heller ikke herske nogen Tvivl om, at alle Menighedens Medlemmer med Glæde ville

møde som Unios Gæster ved denne højtidelige Lejlighed og bidrage deres til, at Festen kan blive saa vellykket som muligt.

Vi kunne endnu tilføje, at hs. biskoppelige Højærværdighed vil bæere Festen med sin Nærværelse.

Læge Tanker om Kirker af Sten.

— 0 —

(Fortsat.)

Men skal det endelig være Efterligning, saa lad være Efterligning; og skal det være gotisk, saa lad det være gotisk. Men saa skal man som et fornuftigt Menneske sætte sig hen og opgøre sit Budget, ikke blot i Kronemønt, men endnu mer i Aand. Det, der er Kærnen i den gamle gotiske Bygningskunst, er nemlig ikke den spidse Bue og al den anden Udvorteshed, hvorved Efterlignernes store Skare ærbødigst bliver staaende, som om der var et Forhæng for det Allerehelligste. Og dog raaber hver Sten i de gamles Værker højt om den Aand, der er Bygningens Sjæl og ogsaa dens Skønhed. Thi paa spidse Buer og runde Buer og koblede Søjler og ribbede Hvælvinger kan man se sig træt, men aldrig paa Aand. Til at bygge en gotisk Kirke, selv den mindste, maa man altsaa sikre sig først en Arkitekt, i hvem en dristig Fantasi og en knastør Forstand, et dybt, inderligt Gemyt og en jærnhaard Villie, ubunden Frihed og smaalig Lovbundenhed er gaaet op i en højere Enhed. Og han maa til sin Raadighed have en Skare Haandværkere, der blot behøve et Vink for at udføre hans Idéer og indpode deres egne derpaa. Det er nemlig Gotikens store Fortrin fremfor al anden Stil, græsk og romersk *ikke* undtagen, at den slaar Aandens Gnister selv af den enfoldigste Haandværker. Selv den raskeste Hest løber sig træt, og selv den frodigste Fantasi taber Vejret, og i den ægte, gamle, adelbaarne Gotik skal hver Del leve sit Liv; den

fabrikmæssige Gentagelse kan overlades Hedningerne og deres Efterbare; for den levende Gud skal der bygges med Liv, og til Gudsdyrkelsen i Aand og Sandhed med Aand. Men hvorfra tage Motivernes udtømmelige Mangfoldighed? Det vidste de gamle Raad for. Dér kom Bygmesteren, maaske Albertus Magnus, maaske Biskop Henrik af Lincoln, og sagde til den graaskæggede Stenhugger med de kære gamle Øjne: »Her maa vi have et Bladmotiv; rigt skal det være, men lad helst Bunden ses. Vis nu, hvad Du duer til.« Og den gamle satte sig hen og saa paa Stenen og begyndte at hugge, og nu beundrer vi et dejligt, ejendommeligt Arbejde, men den gamle har været 600 Aar hos Gud, og det er det eneste Sted, hans Navn er kendt. Paa denne Maade skabtes den udtømmelige Rigdom og Fylde og Mangfoldighed, hvoraf de moderne Gotikere kan tre Mønstre. De gamle kunde ikke Mønstre, de skabte dem i genial Frihed ud af Bygningens Krav og dens Sjæls Umiddelbarhed. Ingen Kunst er fribaaren som den gotiske, men den Forbandelse, der ligger al Efterligning i Blodet, har gjort den til Cirkelens og Linealens og Formlernes og Skemaernes Træl.

Jeg er vis paa, at kunde vi mane et Par af de gamle op af deres Grave og sige til dem: byg os en Kirke, de vilde først tage et Tag i deres pelsbræmmede Kofter og staa en rum Tid og se Tingene an. Og med ét vilde den ene udbrøde: »Hvad er det for nogle dejlige Jærnbjælker, I der har? Havde vi haft dem i vor Tid, hvilke Rum vi skulde have skabt! Vi kommer nok til at skabe en ny Konstruktion, for hvad I der har lavet, kan I da nok se er grimt. Hvorfor skjuler I Jærnet? Er det et uærligt Emne?« »Nej, men det er saa uskønt og aandløst!« »Ha, ha! Er maaske en Kampsten aandrig! Skønhed og Aand maa Mennesket lægge til, det kan Stoffet ikke; det kan i bedste Fald give Glans, og den kan undværes.« Og de vilde bygge os den herligste, frieste, rummeligste Kirke med en pyntelig aaben Tagstol eller hvad de nu vilde udtænke, og naar vi saa alle de dejlige Motiver og alt det fri Haandarbejde, som de havde ødslet

paa Jærnet, som de i deres første Tilværelse havde ødslet det paa Stenen, vilde vi udbryde: »Hvor det er skønt! Men det er jo en hel ny Stil!« Og den gamle Gotiker vilde sige: »Selvfølgelig; det er jo et nyt Emne. Skal jeg maaske lave spidse Buer af Jærn! Det vilde jo være det rene Skaberi.«

De moderne har valgt en anden Udvej. De opgiver selv at tænke og slaar sig paa Efterligningen. En Murstive hist og en Murstive her, helst naar den skal støtte en Hvælving. hvortil Stenene ere tagne fra en Tømmerplads. Dygtig mange Murstiver op ad Taarnene, saa det endelig ikke skal siges, at det kan staa paa egne Ben. Har man 50 Alen i Længden, saa endelig 10 til Taarnet, thi det ved vi da, som eksaminerede Gotikere, at det skal »komponeres sammen med Façaden.« Og har man 20 Alen i Bredden, saa endelig 3 Skibe (Eksempler til Tjeneste); énskibet er saa tarveligt, og hvem bygger toskibet? Og skal man bygge en Sognekirke, skal man nok faa den til at se ud ikke som en gammel Sognekirke, men som en Domkirke, helst den i Køl'n, men vel at mærke, set gennem en omvendt Kikkert. Man vil partout efterligne de gamle, men har ikke deres Aand, og vist ogsaa sjælden saadan en Ordre, som f. Eks. Kapitlet i Sivilla udstedte: Byg os en Kirke, saa vore Efterkommere skal sige, vi var gale!

-- — Men lad mig slutte, mens Legen er god, før Læserne bliver helt trætte. Hvad jeg vilde have tilføjet om Kirkens Udsmykning, hvori der ofte med smaa Midler, men stor Skønsomhed kan opnaas saa stor Virkning og omvendt, kan maaske engang blive til en selvstændig *lille* Artikel.

J. F.

„Den katholske Kirkes Tilstand i de danske Stater, især i København, fra Reformationen indtil vore Dage.“

— 0 —

En gammel interessant Beretning med ovenstaaende Titel findes i det lutherske »Theologisk Maanedsskrift for Fædrelandets Religionslærere«, udgivet af residerende Kapellan ved Frue Kirke i København, Lorenz Fallesen, i dets Nummer for »Januarii Maaned anno 1804«. En reformert Præst ved Navn F. L. Mourier har skrevet denne Beretning; han kalder sig selv »første Sognepræst ved den franske reformerte Kirke« i København og fremhæver det venskabelige Forhold, hvori han stod til de daværende katholske Præster i Hovedstaden. Hans Fremstilling bærer Præg af stor Paalidelighed, og ovennævnte Forhold gør det da ogsaa forklarligt, paa hvad Maade han er kommen i Besiddelse af de foreliggende Oplysninger om den katholske Kirke her i Landet. Hans Fremstilling er oprindeligt skreven paa Fransk, men findes i ovennævnte »Maanedsskrift« i en dansk Oversættelse, der er besørget af selve Ud-giveren, Pastor Fallesen. Vi se os dog nødsagede til at gøre enkelte Forandringer med Hensyn til Ordenes Stavemaade o. lign. for at gøre denne interessante Beretning lettere tilgængelig for Alle.

Da Luthers Reformation ved hans Udsending I. Bugenhagen var bleven indført i Danmark Aar 1536, var derfor ikke ethvert Spor af Katholicismen blevet udslettet. I Danmark fandtes mange Personer, ja hele Familier, der holdt fast ved den gamle Tro. Først efter mange Aars Forløb fik man Bugt med de katholske Institutioner, saasom Klostrene, Kanonikaterne o. s. v. Flere Personer, ja flere Korporationer gjorde i lang Tid kæk Modstand, især i Norge og paa Island. Endnu under Christian IV. fandt der med Regeringens Tilladelse offentlige Disputatser eller Konferentser om Religionen Sted mellem begge Partiers Lærere; men det Parti, der havde Vælden, triumferede naturligvis her som altid.

Det er derfor sandsynligt, at der saavel i Hovedstaden som i Provinserne stadig fandtes nogle smaa *danske* katholske Menig-

heder, der sammen med de *fremmede* Katholiker havde deres egne Præster og Forsamlingshuse (bortset fra Gesandtskabernes private Kapeller i København). Regeringen lod, som om den ikke vidste det; Loven, der var meget streng i dette Stykke, tvang Katholikerne til at holde deres Forsamlinger meget hemmelige, og Gejstligheden (den lutherske) var meget paapassende.

Der blev endog adskillige Gange af jesuitiske Udsendinge gjort Forsøg paa atter at faa den katholske Religion indført her i Landet. Det berettes om en norsk Præst ved Navn *Lorenz Norbage*, at han i Begyndelsen af det 17. Aarhundrede, anbefalet af en udenlandsk Fyrste, nedsatte sig Helsingør, hvor han læste Messe og søgte at vise, at den katholske Kirke ikke er saadan, som Reformatorerne have afmalet den. Han havde endog Mod til at søge at udbrede sine Anskuelse i København og dér at holde Disputatser, ja endogsaa at optage Konvertiter. Men saa befalede Regeringen ham at forlade Landet. Se »le Mercure Danois,« Marts 1760.

Denne skjulte og forfulgte Tilværelse, som de tiloversblevne Katholiker maatte føre, varede næsten et helt Aarhundrede, d. e. til omtrent 1630, da de danske Katholiker fik Tilladelse af Kristian IV. til at være her i Landet. Skønt denne Konge ikke havde særlig Grund til at være fornøjet med de Magter, der anerkende Paven,*) anviste han dog sine katholske Undersaatter fire Stæder, hvor de maatte holde Gudstjeneste, nemlig *København, Frederiksodde* (det nuværende Fredericia), *Glückstadt* og *Altona*. Der blev ligeledes paa hans Foranstaltning stiftet et Fond til Bedste for Katholikerne i Hovedstaden. Det forlyder endog, at

---

*) Der hentydes til Kristian den Fjerdes Indblanding i Trediveaarskrigen, hvilken jo havde til Følge, at han ikke blot blev tvungen til at forlade Tyskland, men endogsaa maatte se, at Aarhus blev belejret af den katholske Fejtherre Wallenstein. Ved Freden i Lybæk lovede Kristian IV. ikke mere at blande sig i de tyske Fyrsters Stridigheder.

selv før Aaret 1630 havde Katholikerne nydt adskillig Frihed i den *lyske* Del af Riget, navnlig i den nys grundlagde By Frederiksstad i det Slesvigske. Men for at fjærne fra sine Undersaatter enhver Anledning til at træde i Forbindelse med den romerske Kirke, ved nemlig at sende Børnene (som det hidtil oftere var sket) til Jesuiternes lærde Skoler i Udlandet, grundlagde han selv Skoler og drog Om-sorg for, at Børnene kunde faa en passende Opdragelse her i Landet.

Man læser et Sted, at en katholsk Præst, der hørte til det spanske Gesandtskab og var en ypperlig Dialektiker, omkring Aaret 1640 fik Tilladelse til at opponere ved offentlige Disputater, og at han med Varme forsvarede Læren om Skærsilden og det paa en Maade, der meget forvirrede Modstanderne.

Den katholske Kirkes Ministerialbøger, der føres paa Latin af den ældste af Præsterne, gaa tilbage til Aaret 1656, Kong *Frederik den Tredies* 8. Regeringsaar. Kirkens Præster vare i hint Aar: Henrik *Lindau* fra Nedre-Rhinen og Sigismund *Marckvan* fra Polen. Denne sidste blev i Aaret 1666 afløst af Hieronymus *Mülmann*, der døde udenlands som Biskop.

Den berømte Ridder *Terlon*, der var Ludvig den Fjortendes Minister ved de nordiske Hoffer, og hvis Indflydelse som Gesandt i København i Aarene 1666—1672 er bekendt, bidrog meget til at skaffe Katholikerne i Danmark enkelte Friheder. De franske Gesandter have i Almindelighed været dem gunstige og undertiden nyttige.

Hvad angaar de materielle Hjælpemidler og de nødvendige Fonds til Vedligeholdelse af den katholske Gudsdyrkelse her i Landet, saa har Kristian IV., død 1648, som allerede antydet gjort Begyndelsen i denne Henseende; senere hen var det især det berømte Hus *Fyrstenberg* i Westfalen, der bidrog dertil, samt det østerrigske Kejserhus og adskillige Privatpersoner. De to største Velgørere ere *Ferdinand af Fyrstenberg*, Biskop i Münster og Paderborn,

død 1683*), og Kejsersinde *Marie Therese* af Østerrig, død 1780.

Ved en Artikel i Kristian den Femtes Lov (6--1--3) forbydes Jesuiterne, som man betragtede som den stærkeste Støtte for Pavens Autoritet, Adgang til eller Ophold i de danske Stater, hvilket jo var en konsekvent Fortsættelse af det Princip, som var bleven fulgt ved Udryddelsen af den katholske Kirke i Danmark. Imidlertid udstedte den samme Kong Kristian V. dog i Aaret 1686 et Reskript med 5 Artikler, ifølge hvilke det tillodes tvende Præster af den nævnte Orden, Stanislaus Fölkers og Frants Agnilanus, bosatte i Fredericia, som Løn for deres Arbejde blandt Kongens katholske Undersaatter, at udøve præstelige Funktioner og meddele Sakramenterne, saavel i Arméen som andensteds, ikke alene i Fredericia, men ogsaa i alle Provinser i Riget.

De fleste katholske Præster i Hovedstaden vare indtil Slutningen af det 17. Aarhundrede Franskmænd. Der gaves dog ogsaa undtagelsesvis andre, navnlig en Jesuit ved Navn *Henrik Kirker* fra Nedre-Rhinen, en stor Mathematiker (som flere af denne Familie); han levede paa samme Tid som den omtalte Gesandt Terlon. Saavel de franske som de tyske Præster have til Trods for den Propagandismens Aånd, hvoraf den katholske Gejstlighed jo skal være besjælet, altid holdt sig inden for de tilbørlige Grændser.

Ved *den store Ildebrand*, Oktober 1728, blev det katholske Kapel sammen med mange andre Kirker et Rov for Luerne. Der blev -- har man sagt mig -- intet reddet undtagen en Søvlampe, der siden er lavet om til et Røgel-seskar. Ved denne Ildebrand mistede Katholikerne alle de Ejendomme, i hvilke de havde Prioriteter for de Kapitaler,

---

*) Ferdinand, Baron af Fyrstenberg, født i Bilstein 21. Oktober 1626, Köln og Münster, blev Domherre 1655, Fyrst-Biskop i Paderborn 1661 og i Münster 1678. Pave Innocens XI. udnævnte ham til Apostolisk Vikar for Danmark, Norge og Sverrig. Han var en lærd og veldædig Prælat og en stor Velynder af Datidens Videnskabsmænd.

som Kristian den Fjerde havde overdraget dem; der gaves den Gang ingen Assuranceselskaber. Heldigvis havde de dog de Stiftelser tilbage, som Fyrstbiskop Ferdinand af Fyrstenberg 50 Aar i Forvejen havde tildelt dem. Efter denne Katastrofe henvendte de sig til den tyske Kejsers Gesandt, Grev v. Freytag, der tilstod dem Adgang til sit Huskapel paa Købmagergade og lovede at udvirke dem Keiserens Understøttelse. Deres Præster vare den Gang *Joseph Saur* fra Nedre-Rhinen og *Johan Ring*, født her i *Sjælland*; da denne sidste som født dansk Undersaat havde paadraget sig Regeringens Opmærksomhed, lod man ham kort Tid derefter rejse til Stokholm.

I Aaret 1764 blev der paa Keiserinde *Marie Thereses* Bekostning købt en Byggeplads til Opførelse af et Kapel for det kejserlige Gesandtskab og de andre Katholiker i København; den laa ude i Norgesgade, der fra Begyndelsen af kun var et Morads. Dér byggede man det nuværende katolske Kapel, uden Klokketaarn eller noget andet ydre Kendetegn. Dette Kapel ser ud som en aflang Sal og kan rumme 6--700 Mennesker. Det har et lille Orgel, der bærer Aarstallet 1775, samt det kejserlige Vaaben og en latinsk Indskrift til Ære for Kirkens ædle Velgørerinde. Altret er smykket med et Maleri, der fremstiller Forløseren paa Korset. To Lysekroner hænge ned fra Loftet. Paa den ene Side findes en smuk Stol for den kejserlige Gesandt og hans Familie. I en Bygning tæt ved Kappellet, i Baggaarden, findes en Almueskole, desuden er der en lille Have. I Paasken 1765 blev det nye Kapel indviet i Overværelse af den kejserlige Gesandt Wurmbrand og en talrig Forsamling. Præsterne var den Gang *Teutschmann* og *Pfeiffer*. Imidlertid kunde de den Gang endnu ikke meddele Daaben eller Brudevielse, hvilket jo forudsætter gejstlig Jurisdiktion og Anerkendelse. Men da *Marie Therese* havde givet det danske Gesandtskabs Kapel i Wien, ved hvilket den her ved Garnisonskirken afdøde Chemnitz var ansat som Præst, Anerkendelse som Sognekirke for de lutherske Protestanter i de

østerrigske Stater, fulgte deraf en Fordel for de herværende Katholiker. Til Gengæld for det, som Kejserinden havde gjort, anerkendte Kongen i Aaret 1772 (v. Osten var den Gang Udenrigsminister) det kejserlige Gesandtskabs Kapel i København som Sognekirke for Katholikerne her i Staden, og Kapellets Gejstlige bleve beskikkede til Sognepræster. Fra dette Øjeblik af var Kapellet ikke mere Gesandtskabsprivatkapel, men et kejserligt Kapel, en katholsk Sognekirke under Protektion af Hoffet i Wien.

Kejserindens Forordning til Fordel for de lutherske Protestanter i Østerrig blev stadfæstet af *Joseph II*, hendes Søn og Efterfølger, som kort efter sin Tronbestigelse i Aaret 1780 gav alle kristne Troessamfund Religionsfrihed.

Derimod stadfæstede han ikke, hvad hun havde anordnet til Vedligeholdelse af den katholske Gudstjeneste her i Landet.

Da denne store Fyrstinde nemlig havde faaet Nys om den daarlige Tilstand, hvori den Bygning befandt sig, der benyttedes som Kapel i København (den var bygget paa nedrammede Pæle), havde hun bestemt et Fond paa 44,000 Rd. til at bygge et smukkere og mere solidt Kapel for. Da hendes Søn imidlertid var bleven Kejser, og man forelagde ham Byggeplanen til det nye Kapel, manglede der 6000 Rd. foruden den førnævnte Sum. Men denne Fyrste, der begunstigede Protestanterne i sine egne Stater, undlog sig ved at opfylde sin store Moders Ønsker til Fordel for de herværende Katholiker, og Projektet om at faa en bedre Kirkebygning faldt saaledes til Jorden*). (Fortsættes).

*) For dem blandt Læserne, der skulde være i Tvivl derom, bemærke vi, at det herom talte Kapel i Norgesgade ikke er noget andet end den Kirke, der blev afløst af den nuværende *St. Ansgars* Kirke i Bredgade. Som Følge af den »liberale« Kejsers Vrangvillie maatte Hovedstadens Katholiker endnu i 50 Aar nøjes med denne Kirke, indtil den nuværende smukke Kirkebygning i Aaret 1842 blev opført efter Tegning af Professor Hetsch. Det skyldes særlig Vinhandler *P. Bianco's* Godgørenhed, at de nødvendige Midler bleve skaffede til Veje. Red.

For de Syge.

—o—

Det nye, store Hospital, som Josefssøstrene bygge ude i Griffenfeldtsgade, nærmer sig allerede sin Afslutning, hvad det Ydre angaar, og man har derfor allerede begyndt at tænke paa Hospitalets indre Udstyrelse.

I denne Hensigt blev jo fornylig afholdt en Bazar i Søstrenes Skole paa Toldbodvej; Hds. kgl. Højhed Prinsesse Marie havde vist sin Interesse for Søstrene og deres Arbejde ved at overtage en af Bazarens smaa »Butiker«. Dette smukke Eksempel i Forbindelse med det ophøjede Formaal, som Bazaren tjente, havde haft til Følge, at Gaverne strømmede ind til den i ikke ringe Mængde.

Blandt de Besøgende lagde man Mærke til nogle Søstre derude fra det gamle Hospital, der gik omkring og ledte efter Tæpper blandt de mange broderede Ting, der laa fremme. Paa Spørgsmaalet om, hvortil de skulde bruges, svarede Søstrene, at et saadant Tæppe — lagt hen paa det lille Bord, der staar ved hver Sygeseng — havde en vidunderlig Ævne til at hygge lidt i Sygestuen, og det var netop et Præg af *Hygge*, som Søstrene ønskede skulde hvile over de halvhundrede Stuer og Værelser, der nu skulde monteres i det nye Hospital.

Kunde det nu mon ikke tænkes, at der blandt vore katolske Damer og Piger — baade indenbys og udenbys — kunde findes dem, der havde Tid og Lyst til at hjælpe de gode Søstre lidt med denne Opgave? Det er jo ikke enhver, der faar Lejlighed til selv at besøge de Syge paa Hospitalerne eller direkte at gøre noget for dem til Trøst og Lettelse under deres Sygdom; men i saa Fald kunde en slig lille Kærlighedsgave, som de maaske oven i Købet selv kunde forfærdige — et Tæppe, nogle Sengebaand eller andet lignende — være et udmærket Sendebud i deres eget Sted; og derom kan der vel heller ikke tvivles, at man ogsaa paa den Maade kan sikre sig at komme ind under vor gud-

dommelige Forløser's naaderige Ord: Jeg var syg, men I
trøstede mig og hyggede om mig; saa kommer da hid, I
min Faders velsignede!

Døden.

— 0 —

Død, mod hvem alt Kødets kærer,
i hvis Land min Vugge stod,
Evlighedens Nøglebærer,
Tidens strænge Helsebod.

Blomst paa Troløshedens Ager,
Syndens Sold og Arveret,
Bæger, der som bitrest sinager,
selv om Gud kredenser det.

Ved vor Frelsers Kors indviet,
da hans Liv du slukked ud,
maatte slippe Tyraniet
og tog Tjeneste hos Gud.

Herlig af Forløserblodet
spired Blomster paa din Vej,
Troen, Haabet, Kristenmodet
og »o Gud, forglem mig ej«.

Vær da hilset, naar du kommer
og med Alvor paa dit Bryn
fører frem mig for min Dommer
til det store Eftersyn.

Dumt det ringer for mit Øre,
Kirkeklokkens »hvil i Fred«,
som jeg ikke mer vil høre,
naar min Kiste sænkes ned.

Ak, men Gud maa sig forbarme,
 give Kraft i Jesu Navn
 til at aabne mine Arme
 for at slutte dig i Favn.

Til det Kys, hvormed du dræber,
 vil jeg række frit min Mund;
 thi du kyssed Jesu Læber
 i en besk Langfredagsstund.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

København. Tirsdag den 12. Marts havde Foreningen »*Unio*« indbudt sine Medlemmer til at overvære et Foredrag af Hr. Pastor M. Osterhammel, der agtede at meddele nogle Smaatræk fra sit fleraarige Ophold paa *Island*. Tilhørerne, der vare mødte meget talrigt, fulgte det interessante Foredrag med udelt Opmærksomhed, og da Pastoren, efter at have talt en hel Time, brød af, var han selv sikkert den eneste i Forsamlingen, der var bleven træt af Foredraget. En Del vellykkede Fotografier fra forskellige Egne paa den fjærne Ø bleve dernæst nøje tagne i Øjesyn af de Tilstedeværende, medens de fleste med udulgt Forbavselse maatte erkende, at de ikke var i Stand til at forstaa det mindste af nogle islandske Aviser, som man lod cirkulere blandt Tilhørerne. Foredraget overværedes af den ansete katholske Købmand Gunnar Einarson fra Reykiavik, der for Tiden opholder sig paa Besøg i Moderlandet.

Frederiksbørg. I den forløbne Uge have saavel Drengesom Pigeskolerne ved Rosenkranskirken paa Frederiksberg afholdt deres sædvanlige *aarlige Eksamen*; hver af disse to Skoler tæller nu omkring et Hundrede Børn, og dertil kommer saa endnu et meget stort Antal Smaapiger, der besøge den saakaldte »franske Skole.«

De forløbne Aarsprøver bare Vidnesbyrd om det store og ihærdige Arbejde, som i Aarets Løb er blevet udført henholdsvis af Maristbrødrene og Joseffsøstrene; hver især have de arbejdet med den største Energi og Interesse paa at skabe en ægte katholsk Ungdom, der senere hen kan staa fuldt udrustet til at tage de Opgaver op, der vente paa dem til Kirkens og Samfundets Bedste.

Hvis man kan dømme efter Antallet paa de Besøgende, der i Aar have overværet Eksaminerne samt den Fremvisning med Sang og Deklamation, der plejer at afslutte dem, da kan man sikkert med Rette antage, at der blandt Børnenes Forældre og Skolens øvrige Venner findes en stedse tiltagende Interesse for Skolens betydningsfulde Virksomhed.

Blandt de Besøgende ved Maristbrødrenes Eksamen bemærkedes den franske Gesandt ved det danske Hof, Hs. Exc. J. J. Jusserand med Frue. Hs. biskoppelige Højærværdighed bærede begge Eksamensdagene Skolerne med sit Besøg. Desuden saas blandt de Tilstedeværende flere af Hovedstadens Gejstlige.

Spanien. Efter Telegrammerne at dømme, som i den senere Tid ere fremkomne i Aviserne om Jesuiterne i Madrid, skulde man antage, at disse have holdt et Konklave i Nattens Mulm og Mørke og dernæst lokket Sennorita Ubao bort fra hendes Hjem og trods hendes heftigste Indsigelser indemuret hende i et Kloster, hvorfra hverken hendes egne Taarer eller Vennernes Bønner kunde formaa dem til at løslade hende. — Saaledes tager Sagen sig nærmest ud efter vore hjemlige Blades Telegrammer at dømme, men dens sande Sammenhæng er en ganske anden. Thi det viser sig nu, at den unge Dame ikke blot er indtraadt i Klostret af egen Drift, men ogsaa at hun kun med største Uvillie har forladt Klosteret, da hun af Myndighederne blev tvungen dertil. Længe før hun indtraadte i Klosteret, hvad der først skete i Treogtyveaarsalderen, havde hun selv indstændig bedt om sin Moders Tilladelse, men forgæves. Hun spurgte da sin Skriftefader om hans Mening, og han sagde hende den. Der blev dernæst gjort alle mulige Anstrængelser for at bevæge hende til frivilligt at forlade Klosteret; da det ikke lykkedes, forsøgte hendes Broder endog at tvinge hende dertil ved at lægge Haand paa hende. Da nu imidlertid Myndighedsalderen efter den borgerlige Lovgivning i Spanien først naaes ved det 25. Aar, og den unge Dame som sagt er i Treogtyveaarsalderen, blev hun af de civile Myndighe-

der *tvungen* til at forlade Klosteret. Det er under disse Omstændigheder indlysende, at Gejstligheden i Madrid ikke paa ringeste Maade er at dadle, da det jo ikke er de kirkelige, men omvendt de civile Myndigheder, der have anvendt Tvangsmidler. — Det lignende Tilfælde, hvorom der nu berettes fra *Oporto*, er uden Tvivl af ganske samme Art.

Bogbinderi.

Undertegnede anbefaler sig med Udførelse af alt til Bogbinderfaget henhørende.

🌀 Elegant Indbinding. Broderi og Læderplastik monteres. 🌀

— Billige Priser. —

Ærbødigst

Sophus Sørensen,

Niels Hemmingsensgade 6, Kælderen.
2. Sted fra Amager Torv.

NB. Ordre fra Provinserne udføres og sendes portofrit.

Bestil deres Klæder hos Skrædermester August Wiehe, Frederiksborggade 28, 1. Sal,

hvor der kun leveres gode Stoffer til billige Priser. Stof modtages til Forarbejdning. Flot Snit og god Pasning garanteres.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Marts. 4. Søndag i Fasten. (Løtare). — **18. M.** Gabriel, Ærkeengel. — **19. Ti.** Josef, vor Frelsers hl. Plejefader. — **20. O.** Johannes Sarkander, Martyr — **21. To.** Benedikt. Bekender og Ordensstifter. — **22. F.** Ihu-kommelse af Frelsersens hl. Blod. — **23. L.** Katharina af Vadstena, Jomfru.

Søndag den 24. Marts. Passionssøndag.

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 8 **Korsvejsandagt** og hver Søndag Aften Kl. 6 **Fasteandagt** med Prædiken. — Hos Kirkebetjent Stein faas »**Korsvejsandagt med Billeder**« (10 Øre).

St. Andreas Kollegiet. Søndag den 17. Marts Kl. 8 (ikke Kl. 6) Foredrag med Lysbilleder om „Ærkebiskop Absalon og hans Livsgjerning“ i Kollegiets store Sal. Adgang for Alle.

Gudstjeneste i Ringsted (Hotel Casino). Søndag d. 17. Marts Kl. 9¹/₄ hl. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Foredrag og kateketisk Undervisning.

Meddelelse. Henvendelser til Redaktionen af „Ugebladet“ bedes foreløbig adresserede til *Pastor H. Gamél*.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 12.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petittinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 12.

Søndagen den 24. Marts.

1901

Indhold: Ærkebiskop Absalon. — Litteratur. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. — Bekendtgørelser.

Ærkebiskop Absalon.

21. Marts 1201 — 21. Marts 1901.

(Foredrag af Pastor L. Günther, holdt paa
St. Andreaskollegiet den 17. ds.)

— 0 —

Det er til uvisnelig Hæder for Absalon, mine Tilhørere, at han, som vi saa i forrige Foredrag, har reddet Fædrelandet fra sikker Undergang, og at han har udført dette mægtige, farefulde Værk ved skaanselsløs Hengivelse af sig selv i henved tredive Aar af sit Liv. Han begyndte jo Kampen kort efter sin Hjemkomst fra Udlandet og spændte ikke sit Sværd fra Lænd før den Tid, hvor Saxe slutter sin Historie, omkring 1186. Det havde været en Kamp for Arne og Alter, for Landets Frelse, timelig og evig, aandelig saa vel som legemlig. Der var nemlig ogsaa gaet Sjæle til Grunde under Angrebene af de sejrende Hedninger. Men denne Kamp var nu endt, og Udfaldet var saare lykkeligt. Der var Fred her i Landet, Sikkerhed paa de danske Kyster.

Ovre paa Rygen stod Svantevits Tempel ikke længer; men danske Præster prædikede i kristne Kirker, og Sakramenternes Velsignelse flød over et Folk, hvori Slægtens Fordærver før frit havde raadet.

Herefter blev det *Fredens* Idrætter, Absalon skænkede sin Kraft, hvad dog ikke er saaledes at forstaa, at han i Vendertogenes lange Aarrække ikke havde taget sig andet for end Vaabenfærd. Ingenlunde. En saa stor Personlighed, en saa omfattende og stærk Aand som han forstod at dele sin Interesse, uden at det enkelte led derunder. Vi tage derfor ikke fejl, naar vi fastholde, at var Absalon ude paa Togtet en dristig Helt og en kyndig Strateg, saa var han hjemme i sit Stift ikke mindre en nidkær Biskop, en Fader for sine aandelige Børn og Hyrde for Hjorden.

Denne Side af vort Livsbillede skyldte vi nu at tegne op.

I. Da Bispesædet i Roskilde var bleven ledigt kort efter, at Absalon havde genset sit Fædreland, var der ingen i Kapitlet, der tænkte paa at vælge ham. Han var maaske ikke kendt paa Stedet, i alt Fald ikke mere end som en fornem Mand af Skjalm Hvides berømte Slægt. Ingen Bedrifter talte for ham. Da var det, at en, som kendte Absalon, bragte ham i Erindring, og det var ingen mindre end Kong Valdemar selv, og saa virksom var denne Erindring, at nu alle Stemmer faldt paa ham, og han blev valgt til at styre Roskildestift for — som udtrykkeligen er bleven sagt — sin *Dyds* Skyld. Det forundrer os ikke at høre denne Bevæggrund. De, der er bekendt med Absalons Liv, som det træder frem for en i smaa talende Træk, vil maatte indrømme, at der var ægte, lodig Dyd i denne kærnefulde Natur. Det spores i hele den store Mands Liv, at han kom fra et religiøst Hjem. Fru Inge i Fjennesløvlille havde opdraget sine Børn i Herrens Frygt, og Faderen Asser Rig, der endte sine Dage som Benediktinermunk i Sorø, havde til Læren føjet det gode Eksempel. Saaledes var Absalon da bleven from og religiøs, en meget vigtig Ting for den, der staaende i Spidsen for en Del af Herrens Hjord skal være som Lyset i Stagen. Til en Bekræftelse af denne Dom om Absalon bør det nævnes, at han var afholdt af alle. Gejstlig og Lægmand, de Store som de Ringe havde kun godt at sige om ham, saalænge ikke urigtig Forestilling om Lov og Ret gjorde dem til hans Modstandere. Sjælden er en Mand bleven saaledes beundret af sin Samtid, og — kunne vi tilføje — sjældent er som her Samtidens Dom bleven stadfæstet

af senere, mere nøjeseende Tider. Der er ingen Plet paa Bisp Absalons Minde.

Vilde man da stille det Spørgsmaal: Var Absalon værdig til Bispevalget? saa maatte Svaret lyde, at det væsentligste Krav, det om Fromhed og Retsind, opfyldte han. Men han fyldestgjorde ogsaa det andet, Kravet om *Kundskab*. Skønt han aldrig brovter med Lærdom eller hænger sin Visdom ud til Skilt, har han dog i Dannelse staaet paa Højde med Tidens bedste Mænd. Han havde jo tilbragt ikke faa af sine bedste Ungdomsaar paa Europas dygtigste Højskole. Sine omfattende Studier var han gaaet til med høj Begavelse og et mægtigt Fond af Villie. Vi læser, at han havde Afskrifter af gamle, latinske Klassikere hos sig. Der berettes om hans Sværmeri for Omgang med lærde Mænd. Beviser for hans aandelige Dannelse er vistnok de Breve, vi kende fra hans Haand. Var han altsaa end ingen Stuelærd, saa borger dog hans videnskabelige Løbebane og Sædvaner for, at han var en kundskabsrig Mand.

Han var da egnet til at beklæde et biskoppeligt Embede; hans Egenskaber lovede, at han vilde blive en fremragende Kirkens Fyrste, og de har holdt Løftet.

Klerken Absalon blev en fortræffelig *Biskop*, en af denne fremragende Stands bedste. Et Suk trænger sig her frem i Sjælen. Havde vi blot tre Hundrede Aar senere haft saadanne Biskopper som Absalon i de danske Stifter! Strengt opfyldte han sine Pligter. Naar denne Side af hans Virksomhed i de historiske Kilder ikke træder saa stærkt frem som hans øvrige Gerning, saa har dette sin Grund i, at det ikke var kirkelige, men statslige Problemer, der beskæftigede dem, der dengang skrev Danmarks Historie. Det store Spørgsmaal om Landets Bestaaen var det, alt drejede sig om. Alligevel mangler det os ikke paa Vidnesbyrd om, at Absalon samvittighedsfuldt har efterkommet sine Pligter som Præst og Biskop. Saaledes som han tog Vendernes Omvendelse i sin Haand efter Arkonas Fald, saaledes har han ogsaa taget sig af sine Præster og sit Folk hjemme i Dioceset, om end Omstændighederne ofte maa have tvunget ham til at lade adskilligt udføre ved andre. Rørende er det at læse, hvorledes han under krigeriske Foretagender ikke glemmer sin Sjæl og sin Gud. Mere end een Gang melder Saxe, at Absalon holdt Gudstjeneste enten ombord paa sine Skude eller inde paa Land, og at Venderne pludselig vise sig og forstyrre den hellige Handling. Biskoppen

gik ikke op i Krigeren. Da Valdemar i Begyndelsen af Venderkrigen blev syg, rakte Absalon ham den hellige Kommunion, og da Kongen laa paa sit Dødsleje, modtog hans biskoppelige Ven den Syges Skriftemaal og gav ham Kristi Legeme til Vandringsbrød. Om Absalons Samvittighedsfuldhed som Skriftefader faa vi en Anelse, naar vi læse, at han ikke vilde høre Prins Magnus fortælle om sit Forræderi, for at denne Tilstaaelse ikke skulde faa Udseende af en sakramental Bekendelse, der maatte hemmeligholdes. Midt under det skaanske Oprør iler Absalon gennem fjendtligt Land til Lund for at indvie de hellige Olier paa Skærtorsdag. Alt dette viser os Absalon præget af den Aand, som vi venter af og forudsætter hos en Efterfølger af Apostlene. Absalons apostoliske Sindelag og hans Sjælesorg er ikke ringere end den Ydmyghed, han gav til Kende, da han i Lund lod et Krucifiks sætte over sin Bispetrone, for at de assisterende Gejstlige, der efter Ritualet bøje sig for Biskoppen, naar de gaa forbi hans Sæde, skulde give Gud Æren og ikke ham. Hvad Alexander III. kaldte Absalon, »Kirkens faste Støtte«, det Vidnesbyrd fortjener han tilfulde.

En Biskop skal elske sin Hjord og den hele Kirke. Det har Absalon gjort. Foruden den tro Opfyldelse af Embedspligten maa her nævnes et andet som Bevis herfor: hans Gavmildhed mod *Kirker og Klostre*.

Der har været Tider, i hvilke man trak paa Skuldrene ad slig Gavmildhed og mente, der var vel andre Øjemed, som det havde været baade kløgtigere og tjenligere at anvende sine rige Midler til. Nuomstunder taler de kyndigste dog anderledes. Det erkendes, at Gejstligheden og Munkene dengang vare de væsentligste, om ikke eneste Kulturbringere, de, der bar Lykke frem til Samfund og Enkeltmand. Man har nu Forstaaelse af dette, at det altid var et Tegn paa en dygtig Konge, naar han holdt sin Haand over Kirken og dens Mænd, og et Bevis paa Indskrænkethed, naar disse vragedes af ham. Der tænkes hos de bedste Forfattere ikke saa lidt retfærdigere om Middelalderen nu end før. I Virkeligheden var det ikke mindre priseligt den Gang at stille sin Formue til Raadighed i kirkelige Øjemed, end det nu er at stifte Legater og Lignende til Fremme af aandelige Formaal. Mange, ja vel de fleste af hine fjerne Tidens gavnlige Foretagender til Folkets Taiv udførtes af de Hænder, der var indviede til Gud ved gejstlig Vielse eller Klosterløfte. Naar vi derfor se Absalon i stort Omfang ofre sit

Arvegods til Oprettelse af nye og Udstyrelse af allerede oprettede Klostre og Kirker, saa er dette ogsaa et Vidnesbyrd om ham som den store Biskop, der forstod sin Tid og ikke var bange for at skille sig ved betydelige Dele af egen Formue for at anvende dem til andres Gavn. Har vi maaske i saa Henseende noget at lære af Absalon? Det være sagt med Stolthed: Der er Sjæle mellem os af lignende Højsind. Men ere de mange?

Omfattede Absalon saaledes Munkevæsenet i Almindelighed med varm Interesse baade for Hjemlandets og det kristnede Vendens Skyld, saa var der dog en enkelt Orden blandt de mange, han havde skænket sin særlige Kærlighed. Den stod for ham som den mest ideale i Tiden. I den fandt han Ordensvæsenets højeste Udfoldelse fornyet og genfødt. Den var knyttet til et saa velsignet Navn som den hellige Bernards Absalon havde lært denne Orden at kende i sine Pariserdage; men at kende var her det samme som at beundre og elske. Denne Orden var *Cisterciensernes*; fra deres Klostre i Citeaux og Clairvaux gik der en Strøm af Helliggørelse ud over Verden. Den var det da ogsaa, Absalon søgte at skaffe flere Boliger her hjemme, tro mod den Opgave, han havde sat sig at omdanne sit Fædreland i Lighed med det ypperligste, han havde mødt i det store Kulturland vest for Rhinen. En Frugt af disse Bestræbelser maa her nævnes. I Abbed Vilhelm, der æres som Helgen, modtog vort Land paa Absalons Foranstaltning en ægte Søn af Cisterciensernes Ordenen; han var en af dem, der med Rette kan kaldes Verdens Lys og Jordens Salt, og først paa Eskilsø i Isefjord, og senere i Ebelholt Kloster arbejdede han som en duelig Mand paa sine Brødres og Folkets Opdragelse til Hellighed og fik velsignelsesrig Indflydelse paa den danske Stats og Kirkes Anliggender.

Der forefindes ikke saa faa Gavebreve til kirkelige Stiftelser og Stadfæstelser af saadanne fra Absalon. Det vil være nok her at nævne Navne som Esrom, Ebelholt, Eskilsø, Ringsted, Roskilde, Aas, Næstved, Væ, Øm, Aasum, Odense, Antvorskov og Asserbo. Ogsaa Brøndshøj Kirke skal være bygget af Absalon. Men mest af alle var dog Sorø Genstand for hans Betænksomhed. Det var hans Yndlingskloster. Ikke langt fra Stedet var han kommet til Verden; i Sorø Kloster døde han.

Tokke, Absalons Farbroder, havde lagt den første Sten til Klosteret paa Øen *Sor*, der dengang laa i en Indsø,

der nu er delt i to, Tuelsø og Sorøsø. Hvad Tokke havde begyndt, fortsatte hans Broder Asser Rig, Absalons og Esbern Snares Fader, der dog døde, forinden Klosteret stod færdigt. Asser blev begravet i Klosteret, vistnok i 1151. Dengang var Absalon 23 Aar gammel og opholdt sig i Paris, men han kendte Stedet og Klosteret vel, da han som Barn maa have set Opførelsen i Gang. Sorø hørte til Fjennesløvllilles Jord, og ofte er Absalon sikkert med sin Broder og Fosterbroder, Prins Valdemar, redet til Stedet, der laa en Milsvej fra hans Fødegaard. Kærligheden til Sorø var da vokset op med ham, og den Kærlighed svigtede han aldrig. Hertil indkaldte han derfor Cisterciensermunke fra Esrom, indviede de færdige Bygninger højtideligt som Biskop en Midsommerdag i 1161 og skænkede Klosteret ved denne Lejlighed 28 Jordejendomme, for at dets Beboere, alt imens de arbejdede og bad, kunde have godt Udkomme og sorgfrit Ophold. Denne hans Veldædighed mod Klosteret ophørte først med Døden. Det fik kostbare Bøger og mange andre Gaver i Løsøre af ham og Kongen. Munkene her bleve fri for al kongelig Tjeneste og Tyng. Som Sorø Kloster laa, stort i Omfang og skønt at se til, i en af Sjællands dejligste Egne, mellem Skov og Sø, blev det et af de anseligste Cistercienserabbedier i Norden. Endnu i 1199, to Aar før sin Død, skænkede Absalon Sorø fire ny Godser og lod saa i Fællig med sin Broder Esbern det fuldstændige Fundationsdokument udfærdige Aaret efter. Paa sit Dødsleje testamenterede han endelig sit Yndlingskloster hele sin fædrene Arv med Undtagelse af Fjennesløv. Den værdifuldeste Gave fik Sorø dog i Absalon selv, da han her udaandede sin Sjæl Natten til d. 21. Marts 1201. Hans Lig beholdt Sorø; foran Mariahøjalteret i Kirken stedtes den usædvanlige Mand til Hvile, og aarlig mindedes Brødrene deres Velgørers Død ved højtidelig Frembærelse af det hellige Offer.

Mens Talen er om Absalon som Bisp og om hans Fortjenester af det aandelige Opsving, der fandt Sted her hjemme samtidig med den økonomiske Fremgang i Valdemarstiden, er det paa sin Plads at omtale hans Delagtighed i Landets Historieskrivning og Lovgivning.

Absalon elskede sit Land. Han var Patriot i Ordets bedste Betydning. Vi danske Katholiker i en sildig Tid kan betegnende vise vor Kærlighed til det samme Land ved at berømme den hos Danmarks bedste Mand i vor Middelalder. Men derfor elskede Absalon vore Minder og vor

Historic. Han var opmærksom paa Oldtidens Mindesmærker, Bautastene og Runeindskrifter, gamle Dokumenter og Frasagn fra svundne Tider. Det er utænkeligt, at han ikke selv skulde have gjort skriftelige Optegnelser, naar Lejlighed tilbød sig. Det var ham om at gøre, at der samledes, hvad dengang vidstes om Landets Fortid. Derfor var gamle Arnold Sanger, en Islænder, altid hos ham. Saxe og Svend Aagesen begyndte paa hans Foranledning at skrive Fædrelandets Historie, og vi faa det Indtryk, at de selv paa Togene til Venden vare i Absalons Nærhed. Mens Absalon lagde Grunden til Landets kommende Storhed, granskede han flittig efter dets Fortid. Derfor paalagde han ogsaa sine Munke i Sorø at skrive Historie, at føre Aarbøger og Krøniker. At vi ikke besidde mere end faa saadanne fra Sorømunkenes Haand, har ikke sin Grund i, at de forsømte Paalæget, men sikkert i, at Klosteret med sine Skatte adskillige Gange nedbrændte, saaledes allerede 1193 og atter 1247. Utvivlsomt er ved disse Ildebrande meget gaaet tabt, der vilde givet Efterverdenen fyldigere Besked om adskilligt i Absalons Liv og Gerning, som vi nu ikke kende. En Trøst er det, at Saxes Værk er bevaret. Der er rejst et velfortjent Minde om den Mand, der har reddet det fra Undergang. Saxes Historie er vel ikke fri for Ensidighed, men dog et Mesterværk, vor Middelalders litterære Storværk, hvis Tilblivelse skyldes Absalon.

Blandt de gamle Skrifter, Absalon frelste, var ogsaa nogle faa Blade, paa hvilke Vederlagsretten var optegnet. Dette fører Tanken ind paa det, at Absalon ogsaa har haft Betydning for vor *Lougivning*. Meget er der vel ikke at nævne her, men det lidet er betydeligt nok. Først nævnes hans Navn i Forbindelse med Ærkebiskop Eskils skaanske Kirkeret fra 1161, hvad enten nu dette Absalons Medarbejde ved en Retsbog for et fremmed Stift skyldes Eskils Ønske eller Kongens Forlangende. Vi anføre dernæst den ti Aar senere skrevne sjællandske Kirkeret, der helt er forfattet af Absalon efter et Møde med Almuen i Ringsted Lund. Hvor sikker hans Dom var i retslige Ting, fremgaar af, at hans Kirkeret i det væsentligste forblev bestaaende indtil Kristian III. Et halvt Aar før sin Død er han Medundskriver af Knud d. 6tes ny Drabsbestemmelser. Der er vistnok overhovedet, saalænge Absalon levede, ikke den Ting af Betydning i Stats og Kirkelivet, der ordnedes eller ændredes

uden hans bestemmende Medhjælp. Overalt finder vi Absalon som den betydelige Mand, der præger sin Samtid.

II. Det Billede, vi her søge at danne os af Absalon, vilde ikke være fuldstændigt, hvis vi ikke til de omtalte Hovedvirksomheder indenfor hans omfattende Gerning føjede en Række *Hovedbegivenheder* i hans Liv.

St. Hansdag 1170 var en Mærkedag i vort Folks og Kongehusets, derfor ogsaa i Absalons Historie. Den Dag samledes alle Rigets Biskopper med en Mængde Gejstlige og Adelsfolk i Ringsted. Ærkebiskop Stefan af Upsala og Bisp Helge af Oslo vare ligeledes til Stede. Under stor Højtidelighed blev Valdemars unge Søn kronet til Efterfølger af sin Fader paa Kongetronen. Men endnu en anden Begivenhed af større Betydning fandt samme Dag Sted. Kongens Fader, Hertug *Knud Lavard*, var bleven helgenkaaret i Rom og skrinlagdes paa denne mindeværdige Dag i Ringsted Kirke, der fra nu af kom til at bære Navnet Knud. Eskil selv tog de hellige Levninger op af Graven og lagde dem i Silke. Hans Olrik skriver herom, at paa den Dag blev det danske Kongedømme paa een Gang et Hoved højere. Hvilken Glæde har dette ikke netop været for Absalon, hvis ene Livsmaal var det at skabe og frede om en stærk Kongemagt i Landet!

Saa var det syv Aar senere. Den gamle Ærkebisp Eskil ønskede at nedlægge sit Embede. Han havde i Rom faaet Bemyndigelse dertil med Tilladelse til selv at vælge sin Efterfølger. Absalon anede ikke, hvad dette kunde faa for en Betydning for ham selv; thi han var selv til Stede i Lunde-Domkirke den Dag, da Eskil forkyndte Gejstlighed og Folk, at han trak sig tilbage. Hvor forfærdedes Absalon derfor ikke, da han hørte Eskil nævne ham som Ærkesædets fremtidige Styresmand! Det kom til hint mindeværdige, stormende Optrin i Kirken, da Præster og Almue bogstavelig sled i Absalon for at føre ham til Ærkebispens Trone, og denne slog fra sig for at blive fri. Det hjalp ikke. Det hjalp ej heller, at han indankede sin Sag for Pavens Domstol. Idet Paven tillod ham at beklæde Ærkesædet uden at opgive sin Bispestol i Roskilde, var hans Modstand endelig brudt. Han var fra nu og indtil sin Død, et Tidsrum af 24 Aar, *Ærkebisp* i Lund og det apostoliske Sædes Legat. Et stort og byrdefuldt, men ogsaa ærefuldt Hverv var ham betroet. Og dog har han gjort alt for at unddrage sig det. Om noget, saa kaster denne Tildragelse Lys over

Absalons Person. Saa dygtig han var, saa ydmyg var han tillige. For mangen en anden vilde det rige Stift og den høje Stilling have staaet som noget attraaværdigt; for Absalon ikke. Han sad inde med en storslaaet Evne til at herske, men Herskesygen med, hvad den har i Følge, kendte han intet til.

Paa en vis Maade kunde man ønske, at en anden var kommen i Absalons Sted. Han gik tunge Tider i Møde som Ærkebisp. Han havde egentlig haft Lykken med sig alle Dage. Sit Liv havde han ofte sat i Vove, og Vrangvillie havde han mødt, men alt havde dog inden kort Tid føjet sig efter hans Ønsker. Men nu kom hans Livs store Modgang, kendt under Navnet *den skaanske Rcjsning*. Hvad der har været den dybeste Grund til dette beklagelige Oprør, ved ingen med Vished. Maaske var det Forbitrelse over danske Lehnsmænd paa skaanske Godser. Men eet er vist. Det var Absalon, det gik ud over. Den Mand, der havde rensat Farvandene mellem de danske Lande og ogsaa sikret den skaanske Kyst, han blev nu lønnet med Smædeord og Stenkast. Det maa have smertet ham dybt. Ikke desto mindre viste denne Trængsel ham atter som den herlige, storladne Karakter. Modig og mild, fast i Hævdelsen af Retten; blød som Voks, men haard som Fjældet i Kampen for Sandhed og Lov. Gælder det om at straffe Oprørerne, da er det Absalon, der taler forsonende Ord til den vrede Konge; men kræves det af ham, han skal lempe sin Fordring af Tiende og Cølibat, da er han ubevægelig som ingen. Der siges om Folk i Nord, at de ere vege i Sind. Mon det ikke er en Overdrivelse? Absalon var det ikke. Derfor var Sejren ogsaa hans.

En Begivenhed i Absalons Liv, der lader os se hans gode Hjerter, er *Kong Valdemars tidlige Dod*. Kun dybt- og varmtførende Hjerter er i Stand til at vedligeholde et Venskab som det mellem Kong Valdemar og Bisp Absalon. Det var ægte Venskab, ærligt og virksomt fra begge Sider. Vel var Absalon den overlegne, men han har aldrig ladet Kongen føle det. Han var en fin Natur, en sand Dannemand. Da Valdemar ved Vendertogenes Begyndelse var bleven syg til Døden, tog Absalon sig dette saa nær, at han selv blev alvorlig syg; til Gengæld kunde Kongen engang, da Absalon var ude i en farlig Sendefærd, ikke sove, men tilbragte Natten med Bøn og gudelig Læsning. Ud fra et saadant Forhold lader det sig forstaa, at da Bi-

skoppen stod for Alteret og sang Sjælemessen over sin afdøde Ven, da tog Bedrøvelsen Magten fra ham, saa han ikke kunde fortsætte for Graad. Hvor menneskeligt nær træder den store Mand os ikke i dette? —

Der var, mine Tilhørere, endnu meget af Interesse at nævne: St. Kjelds Helgenkaaring 1188, National-Konciliet i Lund til Fastsættelse af Ensartethed i Liturgien, Absalons Fratrædelse fra Roskilde Stift i en Alder af 63 Aar, hans brydsomme Forhold til det svenske Episkopat, hans Gæstfrihed overfor de norske Kirkefyrster, Absalons Skridt til Udsoning mellem den franske Konge og Dronning Ingeborg, hans Forhold til Pavestolen. Men vi maa slutte.

Kun endnu et, hans Betydning for *København*. Naar Byen Hafn allerede hos Saxe kaldes urbs Absalonica, saa er dette ganske vist ikke saaledes at forstaa, at Byen er opstaaet omkring Absalons Taarn paa den nuværende Slotsholm, men der var dengang og er nu dog den Sandhed i Ordet, at Hafn var Absalons Ejendom af Kongens Gunst, og at det blandt andet ogsaa skyldes Absalons Borg, at Byen tog til i Omfang og Betydning.

* * *

Hvad her er sagt om Bisp Absalon i løse Skitser, giver forhaabentlig et taalelig klart Billede af, hvem og hvad han har været. Professor Hans Olrik begynder andet Bind af »Konge og Præstestand i den danske Middelalder« med de Ord: »Midten af Middelalderen er de store Kongers og de store Kirkehøvdingers Tid«. Det er vor Stolthed, at disse Ord ogsaa gælde vort lille Land. Valdemar den Store, den fromme Knud, den ildfulde sejrslæle Valdemar II. staar her i Landet Side om Side med Eskil, Absalon og Sunesønnerne. Men størst af dem alle er Absalon, størst som Menneske, Stridsmand og Biskop. Da Valdemar den Store gik til Hvile, græd det danske Folk over Tabet af sin Befrier fra Venderne, og Bønden forlod sin Ager for at bære Kongens Lig et Stykke ad Ringsted til. Om der ogsaa har været Landesorg, da Absalon døde, er ikke sagt. Faren var dengang forlængst overstaaet. Men dog: Har Valdemar slaet Tusinde, saa har Absalon slaet ti Tusinde. Natten til St. Benedikts Dag, til den Dag, da Vinteren drager bort og lader Foraaret komme, døde Absalon i Sorø. Han var da 73 Aar. Foran Højalteret blev han jordet. 700 Aar har

han nu hvilet i sin Grav paa det samme Sted, hvor de lagde ham, et Sted, hvor manges Følelser af Tak og Beundring samles i disse Dage.

Ære være Biskop Absaløns Minde! Hans Aand være vor Aand! Saa gavne vi Landet, saa gavne vi Kirken, saa vinde vi Fred for vore Sjæle.

Litteratur.

—o—

»Eva«. Af *Johannes Jørgensen*. København. Det Nordiske Forlag. 1901.

»Eva — en Roman af J. J. — den maa jeg læse!« saaledes maa aabenbart mange have tænkt, da de saa »Eva« averteret; thi faa Dage efter, at Bogen var udkommen, kunde Aviserne melde, at første Oplag allerede var udsolgt.

Hermed kunde vi, hvis det galdt en Reklame for Bogen, egentlig straks slutte. Det andet Oplag af den interessante Fortælling vil sikkert ikke savne ligesaa ivrige Købere som det første.

Men os her i »Ugebladet« er det om noget mere at gøre end en Reklame. Vi vil gerne endnu en Stund dvæle ved de mangfoldige gavnlige Tanker, som denne korte og dog saa indholdsrige Lektüre har vakt i os. J. J.s Bøger ere jo virkelig tankevækkende i høj Grad, de ere altid Legemliggørelsen af en eller anden dyb Idé.

Idéen i denne Bog, ligesom i hans sidste: »En Apostel«, kunde vel godt udtrykkes ved det gamle hellige Ord: »Paa deres Frugter skulle I kende dem«. »En Apostel« viste os, hvad for ædle, kostelige Frugter Jesu Kristi Lære formaar at frembringe i et af Guds Naade styrket, højmodigt Apostelhjerte. — »Eva« lader den religionsfjendtlige Vantros Frugter udvikles og modnes for vore Øjne. Vi kan da godt forstaa, at Fritænkerne og alle de, der ikke har et klart Syn for Vantroens hele indre Falskhed, ikke gerne ville vedkende sig disse Frugter og helst ikke vil have dem stillede i Lyset. Imidlertid siges det jo heller ikke af Forfatteren, at ethvert vantro Menneske er som Digteren Hans Bjerre i Fortællingen. Men at *den* Slags moderne Vantro, hvis Forfægtere saa gerne betragte sig som de eneste ægte »Adelsmennesker«, og som synes ikke at kunne foragte den kristelige »Forsagelsesreligion«

dybt nok, at *denne allermoderneste Vantro* virkelig har alt i sig til at frembringe saadanne Frugter, og at disse af J. J. tegnes med sandt Mesterskab, som de ere — efter Naturen —, det kan ikke benægtes.

Straks i første Afsnit, der skildrer en Aften i et moderne Fritænkerhjem, er det virkelig, som stode vi under et Træ, hvis Knopper allerede svulmede — man kan næsten skimte, hvad Slags Blomster her *maa* udfolde sig. To unge vantro Mennesker, Forfatteren Hans Bjerre og Doktor Foersoms Hustru ses at staa hinanden allerede betænkelig nær — naturligvis, de skal jo ikke paalægge deres ædle Natur nogen Tvang! Ved Siden af driver den skikkelige vantro Doktor en Smule Videnskab. Saa priser man den ædle Egoisme, der ikke nægter sig noget — man flammer af Foragt for »den blege Korsfæstede« — tilsidst drikke de alle, Doktoren med, en Skaal »for Livet«, det ædle, utøjlede »Urtidsliv« — der allerede lucr stærkt nok i de to unges Hjerter! Det er klart, Gifttræets Knopper svulme til at briste — kun endnu nogle Draaber Regn, og de *maa* aabne sig. Men før dette sker, før Træet staa i fuld Flor, udfolder en af dens Blomster sig tidligere end de andre, saa tidlig, saa hurtigt, at den frie Naturdrifts begejstrede Sanger selv et Øjeblik overraskes og næsten forfærdes. Da han i den tidlige Morgenlund kommer hjem fra det natlige Gilde, forefinder han paa sit Skrivebord et Brev fra sin i Grunden ædle, men af ham til Vantro forførte Hustru; hun har nu læst hans sidste Bog; denne har klart udtalt for hende, hvad hun selv alt længe har iagttaget, at han brænder af en utøjlet Lidenskab, at han længes efter at være fri for alle Baand; hun vil ikke staa i Vejen for Opfyldelsen af hans Længsel, hun gaar fra ham. Hans Bjerre føler sig rystet et Øjeblik, men hurtig fattet skynder han sig i den dejlige Sommermorgen ud til en Kafé i Frederiksberg Have. De svage Advarsler fra hans Samvittighed skyller han med et moderne Adelsmenneskes overlegne Moralitet hurtig ned med et Par Glas Kognak; i Dag endnu vil han opsigte sin Plads paa Bibliotheket, naturligvis, han *maa* jo nu være fri.

Samme Aften finde vi Frihedshelten igen i Doktor Foersoms Hus. I et oprømt Kunstnerselskab, bag fyldte Glas, strømmer han over af Begejstring, og i Bevidstheden om sin Ophøjethed over alt, hvad der hedder Kristendom, kan han ikke skjule sin dybe Taknemmelighed mod den store Darwin, der har befriet os for at være skabte i Guds

Billede — ædle moderne Mennesker behøve heller ikke længer en Frelser fra Synd, »*vi ere ikke Syndere!*« — og den gode skikkelige Doktor bifalder ham: »Du har Ret, Bjerre, nej, *vi ere ikke Syndere*, vi ere skikkelige, honnerte Mennesker!« Hvad mon den gode Mand nogle Uger senere vil sige til denne sin Sætning, naar Hovedstadens Smudshlade paa deres Vinduesplakater triumferende forkynde: »Forfatteren Hans Bjerre -- En gemen Knægt — Stukken af med sin Vens Hustru!«

Denne Vending *maatte* det hele tage, det ser enhver, som læser Nummer I — V incl. og senere Nummer IX og X.

I de mellemliggende Numre indhentes Forhistorien til Hans Bjerres Ægteskab og Ægteskabsbrud. Ved Siden af Evas Billede tegner Forfatteren her for os et sjælden skønt Portræt af Evas gode, kristelige Moder med hendes rørende, alvorlige og dog saa blide Moderkærlighed til sine »to underlige, vildfarne Børn«, sin inderlige Tro, sin Smerte over, at Evas lille Sigurd skal blive en Hedning, sin rolige Tillid til, at Guds Forsyn nok vil vide at finde ham. Vi tror ikke at tage fejl, naar vi formode, at J. J. her med sønlig Taknemmelighed har portræteret sin egen gode Moder, der vel ogsaa i sin Tid fuld af kristelig Tillid til Guds Forsyn har sagt: »Ja, ja, mit Barn, Vorherre finder dig nok, ham lukker man ikke saadan Døren for.«

Det kan ikke undre os, at den gamle Moders Optræden gør et mægtigt Indtryk paa den stakkels vantro Eva. Hun sammenligner denne *virkelig* ædle, helt igennem sanddru og i al sin Jævnhed rige, lykkelige og gode Sjæls Storhed med den øde, kolde Tomhed, den ynkkelige Usselhed i den pralende Fritænkens og hendes eget Hjerte, og hun græder ved at sammenligne disse Frugter paa Troens og paa Vantroens Træ: »Aa, Hans, jeg er saa ulykkelig -- for jeg synes, at Mor er meget bedre end vi . . . .« Fra denne Dag af kunde Bjerres og hans fritænkenske Venners store Ord ikke længer imponere hende; »paa deres Frugter skulle I kende dem.«

Men ogsaa andre skulde komme til at sande dette Ord. I Nr. XI høre vi en Samtale, som to fritænkenske Venner føre i Toget mellem København og Klampenborg. Æmnet er naturligvis, hvad Smudsbladene netop havde opvartet med, Bjerres Bortrejse med Doktorens Hustru. Fortræffelig er her, ligesom allerede før, den gamle Kunstner Geismers Skikkelse. Han er nok radikal, men ærlig og konsekvent

og i Grunden alt andet end »moderne«. Hans moderne afslebne Ven faar drøje Sandheder at høre af ham; Bjerres Skridt, som Vennen har Lyst til med dydig Mine at harmes over, betegner han som ganske rigtigt fra Fritænkeriets Standpunkt. Denne Frugt paa Vantroens Træ er ægte.

Mest skal dog de to frigjorte selv, Hans Bjerre og Agnete, erkende Træet paa dets Frugter. Hvor dejlige, hvor lykkeforjættende havde disse Frugter ikke vinket til dem, før de havde plukket dem! Nu sidde de to »lykkelige« sammen i Toget, der fører dem mod Syd. Den længe attraaede Frihed — den har de; den sødeste Frugt, de længe har drømt om, den fulde, uindskrænkede Lykke, som den kun kan nydes af »moderne Adelsmennesker« — nu skal de nyde den, uden Skranke, uden Baand — og med *ét* opdage de: Frugten er ormstukken, den er bitter, den er ækel, saa uudholdelig ækel, at de helst straks vilde kaste den fra sig. Nogle Dage senere kommer det i Luzern til et fuldstændigt Brud mellem de to — de begynde at se med andre Øjne paa Gudsfor nægtelsen, de have erkendt Træet paa dets mest ægte Frugter.

Den samme Erkendelse er man imidlertid ogsaa hjemme kommen til, fremfor alt i Dr. Foersoms Hus. Eva er for længe siden i sin gode gamle Moders Hus naaet til fuld Klarhed over den aabenbarede Sandhed. Og under den helbredende Virkning af alle disse fra de mangfoldigste Sider høstede Erfaringer tager hele dette bevægede Familiedrama saaledes tilsidst en aldeles forsonende Vending. Nogle vil maaske finde Overgangen lidt for brat, især for Hans Bjerres og Agnetes Vedkommende. Men at det virkelig *kan* gaa saa hurtig, at den forbudne Frugt med forfærdelig Brathed kan aabne Mennesket Øjnene, det har jo hele vor Slægt maattet erfare, dengang den endnu kun bestod af de to i Paradiset.

Det er ikke nødvendigt her at gøre opmærksom paa de ganske faa Trykfejl, vi har bemærket. Kun Side 5 skulde det vel hedde *Leukocyter*, ikke Leukophyter, som der jo ogsaa senere rigtigt staar Phagocyter.

Maatte den interessante Bog, *der selvfølgelig ikke passer for Børn*, finde mange opmærksomme, *tænksomme* Læsere! Disse ville vist mangan en Gang gribe til Bogen igen for at indprænte sig saa herlige Steder, som det om Lykken S. 91 og 92. Saadanne kostelige Guldkorn findes spredte overalt i denne fortrinlige Roman, for hvilken vi bede Forfatteren modtage vor hjærlige Tak. *A. Breitung.*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Mandag den 18. Marts kunde *højærv. Hr. Pastor Johansen* fejre sin halvtredsindstyveaarige Fødselsdag, i hvilken Anledning han modtog talrige Lykønskninger fra fjærn og nær, ligesom ogsaa hans Værelser efterhaanden i Dagens Forløb bleve forvandlede til at have Lighed med et Drivhus eller med en Blomsterbutik. Heldigvis var Pastoren saa vidt restitueret, at han kunde tilbringe den største Del af Festsdagen oppe; men alligevel havde Lægen for at hindre Overanstængelse forbudt ham at modtage de talrige Gratulanter, der forudsaaas at ville indfinde sig. — Læserne ville deraf kunne skønne, at omend al Fare nu er overstaæet, og der endog kan konstateres betydelig Bedring fra Uge til Uge, er der dog et ikke ringe Skridt tilbage, før Sygdommen kan siges at være aldeles overvunden. Det er derfor i Læsernes egen Interesse, naar »Ugebladet« atter paany opfordrer dem til ved deres fromme Forbønner at fremskynde Tidspunktet for et snarligt Gensyn mellem dem og dets Redaktør.

I Anledning af 700 Aarsdagen for Biskop Absalons Død
afholder

Foreningen „Unio“

d. 8. April, 2. Paaskedag, Kl. 7 pr.
i Koncertpalaiets mindre Sal

en Fest,

bestaaende af en Kantate for Solo, Kor og Orkester, Texten af Johannes Jørgensen, Musiken af Organist Jos. Hammermüller, samt 3 Taler:

**Absalon som Præst, Biskop og Ærkebiskop,
Absalon og Venderne,
Absalon og Axelstaden.**

Adgangskort faas à 1 Kr., 50 Øre og 25 Øre hos højærværdige Herrer Pastor Braun og Gamél, Bredgade 64, Slump og Osterhammel, Boyesgade 3, Brandt, Stenogade, Neuvel, St. Josefs Hospital, Günther, St. Andreas Kollegium, Ordrupshøj, samt hos Herrerne Herm. Hoffmann Købmagergade 48, J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, og Joh. Pfalfstaedter, Sølvtorvet.

Indgangen aabnes Kl. 6 $\frac{1}{2}$.

For Deltagerne i Festen arrangeres en Souper (Fisk, Kød og Dessert) à Kr. 2 i Koncertpalaiets Selskabslokaler, hvortil Adgangskort faas ovennævnte Steder indtil Paaskelørdag Morgen Kl. 9.

A. C. Onsdag den 27. ds., Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Møde i Søvavillonen.
Joh. Jørgensen: Høffdings Religionsfilosofi.

Bogbinderi.

Undertegnede anbefaler sig med Udførelse af alt til Bogbin-
 derfaget henhørende.

☞ Elegant Indbinding. Broderi og Læderplastik monteres. ☞

Billige Priser.

Ærbødigst

Sophus Sørensen,

Niels Hemmingsensgade 6, Kælderen.

2. Sted fra Amagertorv.

NB. Ordre fra Provinserne udføres og sendes portofrit.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Marts. **Passionssøndag**. — **25. M.** Marias Be-
 budelse (fejres den 3. Maj). — **26. Ti.** Cyrillus af Jerusalem,
 Biskop og Kirkelærer. — **27. O.** Johannes af Damaskus, Be-
 kender og Kirkelærer. — **28. To.** Johannes Kapristranus, Be-
 kender. — **29. F.** Ihukommelse af Marias syv Smarter. —
30. L. Ferialdag.

Søndag den 31. Marts. **Palmesøndag.** (Gudstjenesten i St. Ans-
 gars Kirke begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$, med højtidelig **Pontifikal-Pal-**
mevielse og **Procession**.) Med denne Søndag begynder Tiden
 for den pligtmæssige Annæmmelse af **den hl. Paaskekommunion**.

Den offentlige Eksamen med St. Ansgars Kirkeskoles Ele-
 ver afholdes i Brodgade 67 & 69 (Bagbygningen) **Mandag** den
 25. Marts i begge Drengeklaserne og **Tirsdag** den 26. Marts i
 begge Pigeklaserne, hver Dag fra Kl. 8—1; **Onsdag** den 27. Marts
 i Forberedelsesklasserne fra Kl. 9—12. Børnens Forældre og
 Alle, som interessere sig for Skolen, indbydes venligst til at over-
 være denne Eksamen.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion
 Søndag den 24. Marts Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjærte Kirke.

Gudstjeneste i Ringsted (Hotel Casino). Søndag d. 31.
 Marts Kl. 9 $\frac{1}{4}$ hl. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Foredrag.

Bekendtgørelse. I Henhold til Regulativet for St. Ansgars
 Menigheds Forstanderskab § 32 bekendtgøres herved, at det fuld-
 stændige specificerede Regnskab for Aaret 1900 er fremlagt til
 Eftersyn Søndagene den 24. og 31. Marts i Forsamlingssalen i
 Præstehuset, Brodgade 64.

Et kortere trykt Uddrag af Regnskabet bliver i disse Dage
 udsendt. I det Regnskab vedhæftede Tillæg. A. er der indlø-
 bet nogle forstyrrende Trykfejl, hvorved Slutningstallene ere
 blevne urigtige; disse skulle i Overensstemmelse med Regnskab
 være: Kirkeskat: 1572 Kr., Præstepenge: 431 Kr., Bidrag til Or-
 ganisten: 98 Kr. 50 Øre, til Sakristanen: 136 Kr. 50 Øre, til Kor-
 personalet: 98 Kr. 50 Øre, til Bælgetræderen: 84 Kr. 50 Øre.

Forstanderskabet.

Meddelelse. Henvendelser til **Redaktionen** af „Ugebladet“
 bedes foreløbig adresserede til **Pastor H. Gamél.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 13.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 13.

Søndagen den 31. Marts.

1901.

Indhold: Grundstensnedlæggelse. — Et Besøg ved Absalons Grav. Hvad synger Raadhusklokkerne? — Langfredag. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. — Bekendtgørelser.

Grundstensnedlæggelse.

— 0 —

Den sidste Tid har været rig paa betydningsfulde Begivenheder paa vort eget, kirkelige Omraade; det ene Foretagende har i det forløbne Aar afløst det andet og paa den Maade vist, at den katholske Kirke her i Landet ikke ligger i Dvale, men at den bliver stedse daadskraftigere, jo mere Aarene gaar. Atter i Dag kan »Ugebladet« glæde sine Læsere med at bringe dem Efterretning om et vigtigt Foretagende, der nu er bleven paabegyndt; tilmed er det et Foretagende, der sikkert vil sætte Frugt langt ned i Tiden, og det ikke alene her i Hovedstaden, hvor det har hjemme, men ogsaa viden om i Landet.

Denne Uges store Begivenhed i kirkelig Henseende er da den i Mandags stedfundne Grundstensnedlæggelse til det nye »*Mariahjem*«, der i Forbindelse med et nyt Kapel vil

rejse sig paa Hjørnet af Ny Kongensgade og Vester Voldgade i København.

I svundne Dage laa paa dette Sted det gamle *St. Knuds Kapel*, der den Gang blev søgt af mange Katholiker her i Byen; nu skal dette Kapel atter rejse sig, men i større og skønnere Skikkelse, og endvidere vil der i Fremtiden i Stedet for den Drengeskole, der forud var knyttet til Kapellet i Ny Kongensgade, staa en anden katholsk Institution, der sikkert ogsaa vil vise sig som et virksomt og betydningsfuldt Led i vor Kirkes Arbejde her i Landet.

Til det nye St. Knuds Kapel er nemlig knyttet en *Husgermingskole for katholske Piger*, og det er denne Skole, der skal bære det yndige Navn »Mariahjemmet«.

Der kunde nu være mangt og meget af Interesse at meddele om dette Instituts Formaal og Indretning; men i saa Henseende indskrænke vi os til at henvise til en Artikel, som vi vente at kunne bringe fra allerbedste Kilde i vort nærmeste Nummer. — Lad os da kun sige dette ene — hvilket sikkert ikke vil blive berørt i den kommende Artikel —, at siden den Gang St. Andreas Kollegiet i Ordrup for et kvart Aarhundrede tilbage blev grundlagt ved Kammerherreinde Berlings Velvillie og Godgørenhed, siden da er der i det danske Vikariat ikke blevet paabegyndt noget Foretagende, der kan maale sig med »Mariahjemmet« i Henseende til social og charitativ Betydning. — —

Grundstensnedlæggelsen i Mandags blev foretagen af Hs. biskoppelige Højærværdighed selv; foruden Vikariatets Sekretær assisterede to udenlandske Præster, der netop i disse Dage opholdt sig i Byen som Biskoppens Gæster. Af forskellige Grunde havde man ønsket, saa vidt mulig at give Festligheden en privat Karakter, hvorfor den kun overværedes af en snævrere Kreds af Indbudne. Iblandt disse nævne vi Josefsøstrenes Provincialforstanderinde Sr. Geneviève, Forstanderinden for Elisabethssøstrene paa Frederiksberg Sr. Siena, Maristbrødrenes Forstander Br. Géraud, af Menighedens Medlemmer Kammerherreinde Scavenius, Kammerherreinde

Krag, Fabrikant H. Hoffmann, Baron Løvenskjold samt Kand. Niels Hansen, af fremmede Katholiker Grevinde Sparre fra Skaane med sin ældste Datter.

Det er vel overflødigt at tilføje, at Institutets Stifterinde samt Bygningens Arkitekt og Muremester, hvis Navne ville blive meddelte i det følgende, jo alle tre vare til Stede. Desværre savnedes Lehnsbaron Stampe-Charisius, der af Helbredshensyn ikke turde deltage i Festen.

I et Hjørne af Byggegrunden var anbragt en overdækket Estrade, der foruden Altret rummede en stor Del af de Tilstedeværende; de øvrige, deriblandt mange af de ved Bygningen beskæftigede Haandværkere, overværede Ceremonien fra en ligedes overdækket Tribune, tilh vilken en Trappe førte op.

Efter at Biskoppen og Præsterne havde iført sig de kirkelige Klædninger, og de i Ritualet foreskrevne Bønner vare forrettede, oplæstes følgende paa Pergament udfærdigede *Dokument*: »Allehelgensdag i Aaret 1867 indviede daværende Sognepræst ved Sct. Ansgars Kirke i København, Pastor H. Grüder, Sct. Knuds Kapel og Skole, beliggende paa Hjørnet af Ny Kongensgade og Vester Voldgade i København.

»I Aaret 1886 blev Sct. Knuds Skole henlagt til Jesu Hjerte Kirke og overgivet til Jesuiternes Ledelse, medens Sct. Knuds Kapel blev lukket.

»I Aaret 1898 blev Ejendommen af Sct. Ansgars Menighed overdraget til Lehnsbaron H. Stampe-Charisius til Nysø og Hustru Caroline, født Bardenfleth, for en Købesum af 80,000 (otti Tusinde) Kroner.

»Efter at samtlige Bygninger vare nedrevne mod Slutningen af Aaret 1900, blev den 25. Marts 1901 Grundstenen lagt paa samme Sted til et nyt Sct. Knuds Kapel med en dermed i Forbindelse staaende »Husgerningsskole for katolske Piger«, hvis Navn skal være »*Mariahjemmet*«.

»Kapellet stilles under den hellige Kong *Knud*, Danmarks Skytshelgens Beskyttelse. *Mariahjemmet* stilles under Vor Frue, Guds Moder *Marias* Beskyttelse sub titulo »*auxilium christianorum*«. Saavel Kapellet som *Mariahjemmet*

indvies desuden til Christo Conservatori og til Jesu allerhelligste Hjærte.

»Bygmesteren er Hr. Arkitekt N. Friederichsen, Murermesteren Hr. A. V. C. Günther, Tømrermesteren Hr. P. Nielsen.

»Mariahjemmets Overbestyrerinde vil være Lehnsbaronesse Stampe-Charisius.

»I den allerhelligste Trefoldigheds, Faderens, Sønnens og den hellig Aands Navn, den 25. Marts i Aaret 1901 efter Herrens Byrd under Hs. Hellighed Pave Leo XIII's Pontifikat, under Hs. Majestæt Kong Kristian IX's Regering har Hs. biskoppelige Højærværdighed Johannes von Euch, Apostolisk Vikar for Danmark og Island, indviet og nedlagt denne Grundsten«. (Dato og Underskrifter.)

Efter at dette Dokument var oplæst, blev det sammen med nogle gangbare Mønter og det sidste Nummer af »Ugebladet« og »Berlingske Tidende« indelukket i en Blyæske, der dernæst blev tilloddet og nedlagt i Grundstenen. Efter at Biskoppen, Præsterne og flere af de Tilstedeværende havde slaaet de sædvanlige tre Hammerslag paa Grundstenen, blev den tilmuret med et Skifte Sten.

Derpaa foretog Biskoppen Indvielsen af hele Bygningens Fundament, idet han fulgte dennes Yderrand og bestænkede Murene med Vievand; efter Ritualets Forskrift standsede han undervejs tre Gange og forrettede de sædvanlige Bønner.

Da Biskoppen atter var kommen tilbage til Alteret, blev Hyrdestaven rakt ham, og med Staven i Haand og Mitra paa Hovedet holdt han en begejstret Tale, af hvis Indhold vi ville forsøge at gengive de væsentligste Træk:

Der kan desværre ikke tvivles om, at naar Børnene forlade Skolerne, komme de ofte ind under vanskelige Forhold, i hvilke de savne den fornødne Støtte og Vejledning; de finde ikke moralsk Støtte og Hjælp dér, hvor det laa nærmest for dem at søge den, nemlig i deres eget Hjem, og derved muliggøres det sørgelige Faktum, at mange Unge blive ødelagte af den fordærvede Verden i samme Stund, som

de komme i Berøring med den. Særlig blandt de unge Piger er der dernæst mange, der ikke faa den fornødne Undervisning og Uddannelse i deres Hjem, til at de senere hen kunne udfylde deres Plads i Livet. For at raade Bod paa disse Forhold, der ogsaa spores hos os, har nu en højtstaaende Familie i Menigheden grundlagt dette Mariahjem. Her vil da en Skare katholske Piger blive opdragne ikke alene til Flid og Guds frygt, men ogsaa til Dygtighed og Færdighed i de huslige Gerninger, saa at de senere — hvis det er deres Kald — kan blive Familiens gode Aand, Mandens trofaste Støtte og en opofrende Moder for Børnene.

Men vi føle jo alle, at saa stort et Maal kun kan naaes ved Guds særlige og vedvarende Understøttelse. Derfor er der til Mariahjemmet knyttet et Kapel, der tilmed skal have sin egen Præst. Ligesom det gamle St. Knuds Kapel var det i svundne Dage, saaledes vil sikkert ogsaa dette nye Kapel være til Velsignelse for mange i vor Menighed.

Hvor smukt, at vi netop i Dag, paa *Mariæ Bebudelsesfest*, kunne lægge Grundstenen til dette Mariahjem; det er jo indviet til og opkaldt efter hende, der i Dag blev vor Moder, fordi hun i Dag blev Moder til Frelseren. Vi ville da bede og haabe, at hun ved sin Forbøn vil nedkalde Himlens rige Velsignelse over dette Hjem.

Det er til St. *Knud*, vor kære Martyrkonge, at vi indvie det nye Kapel; vi ære St. Knud som Nationens Skytshelgen og vente, at der ogsaa fra dette Sted maa udgaa Kaldelse til mange i vort Folk til atter at vende sig til den Tro og den Kirke, for hvis Skyld han hengav sit Liv.

Til *Jesus Kristus*, Troens Bevarer, skal hele denne Bygning, rejst i Aarhundredets Gry, være indviet; gid den da maa svare til den Hensigt, som den frem for alt er bestemt til at tjene, nemlig at *bevare* Tro og Dyd hos den opvoksende Ungdom.

Saa ville vi da haabe, at dette Foretagende maa føres til Ende uden Uheld for nogen blandt alle dem, der her skulle virke med, saa at det til Efteraaret kan være bleven fuldendt

uden Skade for nogen, og vi da uden Skaar i Glæden kunne give denne Bygning Kirkens hellige Indvielse som Besegling paa, at den er rejst ene og alene af Kærlighed til Gud og til Næsten.

Efter denne Tale forebad Biskoppen endnu nogle Bø-
ner og meddelte saa til Slut de Tilstedeværende den bi-
skoppelige Velsignelse.

Et Besøg ved Absalons Grav.

— 0 —

Det er paa en af disse Absalonsdage, mens Luften saa at sige er svanger med Minder om hin vidunderlige Mand, at vi gæste det idylliske Sorø med den gamle Cistercienserkirke, der gemmer Absalons Støv.

Hvor ærbødig en Følelse griber os ikke, naar vi træde ind i den lille Kirke, der opbevarer denne dyrebare Skat! — Vi staa ved *Absalons Grav*. Her bag det gamle Mariaalter hviler den største Mand, Danmark nogensinde har fostret; her er hans Grav, her under denne simple Ligsten, der i Aaret 1536 blev lagt af den sidste Cistercienserabbed, Henrik Tornekrans, en Mand, der indgød sine Samtidige saamegen Respekt, at han trods Reformationens Indførelse fik Lov til at forblive uantastet i sit Embede indtil sin Død. Paa Stenen ses en Afbildning af Absalon i Legemsstørrelse og i fuldt Ornat. Tidligere stod Højaltret lige ovenover Absalons Grav; nu er det flyttet, og under det findes Esbern Snares Grav. Side om Side hvile disse to Mænd, der i Livet vare knyttede saa fast til hinanden ved Blodets Baand. Kunde vi dog gøre den Sten, som dækker Absalons Grav, gennemsigtig som en Rude, for med egne Øjne at se det nu tiloversblevne af den engang saa høje og imponerende Skikkelse! — Dog nej, vi ønske hellere at tænke os ham i al den Pragt, der omgav ham, da

han stedtes til Hvile i fuldt ærkebiskoppeligt Ornat, med lukkede Øjne, med Fred og Ro udbredt over det smukke, mandige Ansigt, med Hænderne foldede og omsluttende Kalken, som hviler paa hans Bryst, det Bryst, der havde været Maalet for saa mangen en fjendtlig Pil. Paa hans Finger blinker Ringen, Tegnet paa hans biskoppelige Værdighed. Denne Ring blev af Kong Kristian den Tredje, da han i Aaret 1536 lod Graven aabne, fjærnet fra sin Plads, idet Kongen selv tog den af Ligets Finger og overrakte den som Gave til en Biskop, der var i hans Følge. Biskoppen lagde den varsomt tilbage i Kalken med de Ord, at han ikke vilde gøre sig til medskyldig i Gravran mod saa stor en Mand. Derfor fandtes Absalons Ring ikke paa hans Finger, men i Kalken, da Kisten atter i 1826 blev aabnet ifølge Kong Frederik den sjettes Befaling. Alt, hvad der fandtes af de i Graven nedlagte Genstande, blev ved denne Lejlighed optaget, og vi betragte med kærlig Interesse alle disse ægte katholske Minder, som nu ere anbragte i et Sideskab af Glas. — Her er Kalken, der er af Sølv og uden Prydelse eller Indskrift. Ringen er af Guld, indfattende en herlig Stjernesafir, sleben paa den i Middelalderen sædvanlige Maade og prydet paa hver Side med 4 i Kors stillede Blade. I et Glasrør opbevares Resterne af Bispestaven, der er forarbejdet af en Hvalrostand; den er meget beskadiget og delvis hensmuldret som Følge af Fugtigheden; derimod se vi en velbevaret Lok af Absalons Haar, der endnu viser, at det maa have haft en smuk kastaniebrun Farve. Endvidere findes et Stykke af Kaaben, en Sandal af Silketøj, bægge Dele baldyrede med Guld, og endelig en Blyplade med en latinsk Indskrift, der begynder saaledes: »Her hviler Absalon, Ærkebisp, Asser's Søn«. Dette Skab aabnes nu kun ved hvert Tronskifte for at efterses. —

At det er med fuld Berettigelse, at denne lille Kirke er bleven holdt værdig til at gemme Absalons Støv, derom vidne de mange Kalkmalerier, der fremstille Skjalm Hvide og Esbern Snare Slægternes Vaabenskjolde. Absalons eget

Vaabenskjold sés bag ved Alteret og forestiller en springende Hjort i lysebrun Farve paa blaa Bund. —

Endnu et Minde fra Cisterciensernes Tid finde vi en fem forskellige Steder i Kirken, nemlig den saakaldte Cistercienser-Rose; i Midten er der et Kors omgivet af en grøn Krans, uden om hvilken der findes en anden Krans af Roser, det hele som Symbol paa Tro, Haab og Kærlighed. — Dette Tegn har »Sorø Yachtklub« fundet saa smukt, at den har anbragt det i sit Splitflag. —

Forinden vi forlade Kirken, standse vi ved den gamle Stentrappe, der fører ned til den; Trappen er slidt og hulet, og Gelænderet bærer Spor af de mange Hænder, der have bedt det om Støtte. — Det er, som sættes man med ét tilbage til den Tid, da denne Kirke endnu var i sine retmæssige Besidderes Eje. Man ser i Aanden de tause, fromme Brødre vandre ned til den hellige Messe; der kommer de i deres fattige Ordensdragt, de unge, ranke Skikkelser og de gamle, svage og foroverbøjede; de støtte sig til Gelænderet, og med Opbydelsen af næsten alle deres svage Kræfter naa de ned til det Sted, som var deres Glæde fra Ungdommen af; stille og lydløst indtager enhver sin bestemte Plads, og den hl. Messe tager sin Begyndelse, den samme Handling Ord til andet, som da Absalon forrettede den, han, hvis jordiske Levninger nu hviler under Alteret. — Men ak, det er kun en kort og flygtig Drøm, som vi altfor hurtig vækkes af ved Foreviserens Stemme, der lyder dumpt og klangløs i den tomme Kirke. Vi se ingen fromme Brødre, ingen hl. Messe, kun en tom Kirke, et Museum for svundne Tiders efterladte Skatte. —

Men udenfor, hvor Vorherres velsignede Sol spiller muntert paa Træer og Stene, der fyldes vort Hjærte af dristigt Haab, og det banker i glad Forventning. *M.*

Hvad synger Raadhusklokkerne?

— 0 —

Midt i Nytaarsnatten lød for første Gang Klangen fra de fem nye Raadhusklokker til vort Øre, og vi ere da ligesom »med klingende Spil« traadte ind i det nye Aarhundrede.

Næsten tre fulde Maaneder gik hen, inden vi atter fik Klokkerne at høre. Det var paa den store Biskop Absalons Mindedag, 700 Aar efter hans Død. Med Rette følte hver Københavner sit Hjærte svulme af Glæde, da han hørte disse fyldige, klangfulde Toner runge hen over Byen. Det var i Sandhed opløftende at lytte til de svære, alvorlige Slag, der tonede fra den store Klokke, og til den muntre Syn-gen, der lød fra dens mindre Søkende.

Som bekendt ere disse Klokker støbte i et tysk Klokkestøberi, der tilhører et katholsk Firma, det samme, som i sin Tid leverede de smukke Klokker til den katholske Kirke i Aarhus. (Den herværende Jesu Hjærte Kirkes Klokker ere derimod tilvirkede af et andet Firma. Der er derfor ogsaa en Forskel at bemærke imellem denne Kirkes og Raadhus-taarnets Klokker.)

Naar det nu gælder om at anskaffe et saadan Sæt Klokker, kan det naturligvis ikke være ligegyldigt, hvilke Toner man giver dem; man plejer saa enten at vælge enkelte Toner af en Dur- eller Moll-Akord, eller man lægger en Række Toner til Grund, saa at de ved samtidig Ringning komme til at danne en Slags *Melodi*, alt efter som man *henleder sin Opmærksomhed* snart til den ene, snart til den anden Gruppe af de imellem hverandre lydende Toner.

Saa har da de nye Raadhusklokker netop faaet en saadan *Melodi*, der saa længe Raadhuset staar, vil lyde ud over Stad og Land.

Og hvad er det nu for en Melodi, de synger?

Det maa selvfølgelig staa hen, hvilken Hensigt de »toneangivende« Personer have haft ved Valget af netop *disse*

Toner. Men ejendommelig og for os Katholiker i højeste Grad interessant er den Omstændighed, at Raadhusets Klokker i Virkeligheden synge *en af vore skønneste Gudsmoderssange*. Hvor kan det være? Jo, hør blot og prøv det selv paa Klaveret!

De fem nye Klokker fordele sig paa følgende Intervaller: H, e, g, a, h. Nu maa vi huske, at efter Akustikkens Love klinger ved Samklang af flere Toner en hel Del andre Toner med, de saakaldte Over- og Kombinationstoner. Disse *Bitoner*, som af et umusikalsk Øre kun fornemmes som en ubestemt Summen, kan af et øvet Øre for en stor Del skelnes og tydelig opfattes, ved at man søger at bortlede sin Opmærksomhed fra de mere fremherskende Grundtoner. Saaledes høres tydeligt den her omtalte Samklang (H, e, g, a, h) Tonen (e') som Oktav til e, (d') som Kombinationstone af H og e, og — lidt mindre stærkt — (d) som Kombination af (d') og (a'), som er Oktaven til a-Klokken. Bortset fra andre mindre tydelige Kombinationstoner har vi saaledes i Raadhusklokkernes Samklang følgende Række Toner: **H, (d), e, g, a, h, (d'), (e')**, hvori man let vil kunne finde de *væsentlige* og *karaktæristiske* Træk til følgende Melodi:

(Salmeb. Nr. 145 b eller Majsange Nr. 17)

H	e	fis	g	fis	e	(d)	g	a	h	a	g
Un—der—fuld			præg—ti—ge,			sto—re	og		mæg—ti—ge		
fis	h	cis	(d')	cis	h	(e')	(d')	cis	h .		
Mil—de	og		kær—li—ge,			himmel—ske			Mø.		
H	e	fis	g	fis	e	(d)	g	a	h	a	g
Til dig	jeg		knyt—ter	mig,		hørdt	du	be—skyt—ter	mig,		
fis	h	cis	(d')	cis	h	(e')	(d')	cis	h .		
Vær som	et		An—ker	paa		bru—sen—de			So!		
(d')	(d')	c	h	a	g	h	h	a	g	fis	e
Alt her	i		Li—ve			vil jeg	dig		gi—ve;		
a	a	g	fis	h	a	g	fis	e	(d)		
Hvad jeg	af		Go—der	kan		næv—ne	som		mit,		
g	g	a	h	a	g	a	g	fis	e .		
Gi—ver	med		Glæ—de	Ma—	ri—	a	jeg		frit.		

Saaledes har vi Katholiker en særlig Grund til at glæde os over denne Nytaarsgave, som Aarhundredet bragte os. Lad os da ikke glemme, hver Gang vi hører denne herlige, os velbekendte Musik, at bede en stille Bøn til hende, hvis Pris nu lyder ud over Byen fra Raadhusets ranke Spir, at hun vil udvirke ved sin Forbøn, at vore adskilte Brødre ret [snart maa blive forenede med os i Troens Enhed, og alle Kristne her i Landet paany maa samles til én Hjord.

C. Bru.

Langfredag.

—o—

Ak, Sjæl, om du har Øre,
og har du Hjærtelag,
da maa du kunne høre
de tunge Hammerslag.
Din Frelzers Haand er blodig,
til Korset slog de ham;
han gav sig hen taalmodig,
det hellige Guds Lam.

Al Kærlighedens Under
vor Guds Forløserdød!
Han hang i sine Vunder,
han hang i blodigt Kød,
bedækt med Saar og Strimer,
bedækt med Spot og Skam.
Ak, for tre bitre Timer
vor Synd forvoldte ham!

Vor Synd har Tornen spidset,
som i hans Tinding stod;
vor Synd har Hoben hidset,
som krævede hans Blod;

vor Synd har for Gud Fader
 skjult Sønnen bag sit Slør;
 vor Synd saa dybt han hader,
 at han for Synden dør.

Lad, Herre, Dine Kvaler
 da bøde al min Brøst;
 Dit Kors om Frelse taler
 med Blodets stærke Røst.
 Lad Vejen til Dit Hjærte,
 som Landsen gjorde bred,
 staa aaben for vor Smærte
 og for vor Kærlighed.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— o —

København. Med det næste Nummer, det første i April Kvartal, vil »*Ugebladet*« og »*Katholiken*« udkomme i 50 Eksemplarer mere end hidtil, saa at der for Fremtiden bliver trykt 900 Eksmpl. Der har i det sidste Fjerdingaar og længere tilbage været en saa stærk Tilgang af nye Abonnenter, at man med det hidtidige Oplag for Haanden har haft den største Vanskelighed med at komme igennem Kvartalet; det har saaledes været umuligt at tilstille de sidst tiltraadte Abonnenter Numrene fra Kvartalets Begyndelse; vi bede disse Abonnenter godhedsfuldt tage denne Meddelelse som en Undskyldning for den indtraadte Uregelmæssighed, der nu paa Grund af den trufne Foranstaltning er umuliggjort. — Vi kunne ikke overvinde os til at lade denne Lejlighed gaa ubenyttet hen, men med en oprigtig Tak til Bladets Venner for deres hidtidige Velvillie anmode vi dem om ogsaa i Fremtiden at virke for »*Ugebladets*« Udbredelse, saa at det kan naa op til Tusinde, inden det til næste Aar fejrer sit 50 Aars Jubilæum.

— Det tegner til, at vor kække Forening »Unio« skal faa megen Fornøjelse og Ære ud af den paatænkte *Absalons-fest*, der som bekendt afholdes i Koncertpalaiet **anden Paaskedag**; Foreningen har fra alle Sider mødt den største Sympathi som Paaskønnelse for det store Arbejde, den har paataget sig; særlig maa det da ogsaa indrømmes, at dens Bestyrelse ikke har sparet sig i nogen Henseende. Der er saaledes bleven sørget for, at Festsalen bliver smagfuldt dekoreret med pavelige og danske Flag, der ville gruppere sig om Biskop Absalons Vaabenskjold som Midtpunkt; et Marskalkkorps af unge Herrer i Menigheden modtage Gæsterne og anvise dem Plads; Kantaten bliver udført af et Kor, der bestaar af henved 50 Damer og Herrer, for største Delen af Menigheden, og desuden har man sikret sig Assistance af Kræfter fra Cæcilia- og Musikforeningen; endelig er det lykkedes at formaa en af »Unios« trofaste Venner til efter Souperen at fremvise en Serie Lysbilleder (ialt 43) fra Absalons Tid.

Da Tegningen til Souperen maa være afsluttet Paaskelørdag Morgen, anmode vi dem, der ønske at tage Del i den, om at sikre sig Adgang i Tide. — Med Hensyn til Billetterne til Festen, der kunne faas endnu selve anden Paaskedag, henvises til omstaaende Annonce.

— *Kirkeskolerne* ved St. Ansgar i København have i den afvigte Uge afholdt deres aarlige Eksaminer, Drengene om Mandagen, Pigerne om Tirsdagen og Onsdagen. Eksaminerne, der overværedes af Viceinspektør Bang, forløb til de Overordnede fulde Tilfredshed og afsluttedes med en lille Opvisning med Sang og Deklamation, ved hvilken Hs. biskoppelige Højærværdighed, flere Præster samt Kirkens Forstanderskab vare til Stede, ligesom ogsaa mange blandt Børnenes Forældre og Paarørende. Det har overhovedet vist sig ved dette Aars Eksaminer, at Interessen for Skolen og dens Arbejde er i glædelig Tiltagen hos Medlemmerne af vore Menigheder i København.

— Paa den hl. Josefs Festsdag, Tirsdag den 19. ds., fandt en smuk og gribende Højtidelighed Sted i St. Josefsstøtrens Huskapel paa Toldbodvej, idet nemlig elleve unge Piger paa den Dag sagde Verden Farvel og bleve iførte Ordensdragten. Hs. biskoppelige Højærværdighed forestod personlig Ceremonien og modtog de nye Søstres Ordensløfter, medens to af Hovedstadens Præster efter kanonisk Forskrift assisterede som Vidner. Af de nævnte Søstre vare to her fra Landet, medens de øvrige vare Udlændinge. Ved samme Lejlighed

aflagde syv andre Søstre deres aarlige Løfter, medens endelig tre Søstre, hvoraf den ene var dansk, aflagde de evige Løfter og modtog Korset, der bæres paa Brystet. — Af de tilstedeværende Troende blev mange rørte til Taarer ved at overvære denne opløftende Ceremoni, med hvilken vor hl. Kirke modtager Ordenssøstrenes heroiske Løfte om at ville hengive sig helt til Guds Tjeneste og henleve deres Liv i Fattigdom, Lydighed og Kyskhed. Det er i Sandhed ogsaa et gribende Syn at se disse brudeklædte Postulanter, der ydmygt bede om at blive iklædte den fattige Ordensdragt, og netop ved en saadan Lejlighed kommer man mere end ellers til den Overbevisning, at Herrens Aag virkelig er sødt at bære, og at hans Fred overgaar al menneskelig Forstand. Maatte da Gud Herren ogsaa i Fremtiden kalde Arbejdere i Mængde til sin Vingaard og lægge stedse større Velsignelse i deres Arbejde!

Ordrup. Hvilken forunderlig Magt Poesien har til at stemme Hjertet til Andagt og bringe det Religionens Sandheder betagende nær, kunde iagttages ved den Forevisning af Passionsbilleder, der fandt Sted herude paa St. Andreas Kollegiet i Søndags den 24. Marts. Arrangementet var yderst enkelt. De fjorten Korsvejsstationer fremstilledes i store Lysbilleder. Mellem disse udførtes Passionsmusik af Beethoven, Schubert, Corelli o. s. v. for Harmonium og Violin eller Horn. Saa længe de enkelte Billeder var fremme, deklamerede to Elever afvekslende de Korsvejsdigte af Anonymus 1012, der fandtes aftrykte her i Bladet i Aargangene 1897—1899. Virkningen var imidlertid over al Forventning stærk. De store og dybe og dog saa folkeligt udtrykte Tanker i Digtene bares af Musikens alvorsfulde Toner og de vellykkede Billeder ind i Hjærterne paa de henvendte 300 Tilhørere. Ikke et Ord gik tabt eller forfejlede sin Virkning. Der var stille som i en Kirke. Andægtig Grebethed laa over Alle. — Vi meddele dette for at give Stødet til Efterligning dér, hvor en lignende Forevisning kan magtes. Havde Forfatteren til de herlige Digte været til Stede, vilde han have følt, hvor taknemlige Tilhørerne var ham. Maaske han ogsaa vilde have erkendt, at han ikke bør lade sin Pen hvile. En ny Serie af Passionsdigte, helst til Billeder, der let kan erhverves, vilde være velkommen. Li-geledes en Julecyklus.

L. G.

S.J.G. Førstkom. **Mandag** den **1. April** afholder **St. Josefs Gilde** i Forsamlingslokalet Bredgade 67 **I. Grads Møde** Kl. 8, alm. **Møde** for alle Br. Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Forslag, der ønskes fremsatte paa det forestaaende aarlige Generalmøde, bedes tilstillede Formanden inden den 13. April.

I Anledning af 700 Aarsdagen for Biskop Absalons Død
afholder

Foreningen „Unio“

d. 8. April, 2. Paaskedag, Kl. 7 pr.
i Koncertpalaiets mindre Sal

en Fest,

bestaaende af en Kantate for Solo, Kor og Orkester, Texten af Johannes Jørgensen, Musiken af Organist Jos. Hammermüller, samt 3 Taler:

**Absalon som Præst, Biskop og Ærkebiskop,
Absalon og Venderne,
Absalon og Axelstaden.**

Adgangskort faas à 1 Kr., 50 Øre og 25 Øre hos de højrærværdige Herrer Pastorer Braun og Gamél, Bredgade 64, Slump og Osterhammel, Boyesgade 3, Brandt, Stenogsgade, Neuvel, St. Josefs Hospital, Günther, St. Andreas Kollegium, Ordrupshøj, samt hos Herrerne Herm. Hoffmann, Købmagergade 48, J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, og Joh. Pfaffstaedter, Søivtorvet.

Indgangen aabnes Kl. 6 $\frac{1}{2}$.

For Deltagerne i Festen arrangeres en Souper (Fisk, Kød og Dessert) à Kr. 2 i Koncertpalaiets Selskabslokaler, hvortil Adgangskort faas ovennævnte Steder indtil Paaskelørdag Morgen Kl. 9. Efter Souperen fremvises en Række Lysbilleder fra Absalons Tid.

Bogbinderi.

Undertegnede anbefaler sig med Udførelse af alt til Bogbinderfaget henhørende.

Elegant Indbinding. Broderi og Læderplastik monteres.

Billige Priser.

Ærbødigst

Sophus Sørensen,

Niels Hemmingsensgade 6, Kælderen.
2. Sted fra Amagertorv.

NB. Ordre fra Provinserne udføres og sendes portofrit.

En **Husjomfru** ønsker Plads til 1. April. I Mangel deraf en pæn Kokkepigeplads. Lykkesholmsallé Nr. 2 B., 3. Sal t. v.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 31. Marts. Palmesøndag. (Gudstjenesten i St. Ansgars Kirke begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$ med højtidelig **Pontifikal-Palmevielse** og **Procession**; derefter Højmesse med Oplæsning af Lidelseshistorien efter Matthæus. — Med denne Søndag begynder Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af **den hl. Paaskekommunion**. — **1. M., 2. T., 3. O.**, Ferialdage. (Tirsdag og Onsdag oplæses Lidelseshistorien efter Markus resp. Lukas under den h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$.)

Skærtorsdag den 4. April. I St. Ansgars Kirke: Kl. 9 Pontifikalmesse, de hh. Oliers Indvielse og derefter **Procession**. — Kl. 3 foretager Biskoppen den højtidelige Fodtvætning. — Kl. 6 Aftenandagt til det allerh. Sakramente med **Prædiken**.

Langfredag den 5. April. I St. Ansgars Kirke: Kl. 10 Pontifikal-Gudstjeneste: Lektie, Lidelseshistorien efter Johannes synges, Forbønner, Korsets Afhylling og Hylding, Procession og Præsanktifikatmesse. (Den aarlige **Kollekt** for de hh. Steder i **Palæstina** finder Sted paa denne Dag i samtlige Kirker og Kapeller.) — Kl. 6 Aftenandagt til Jesu Lidelse med **Prædiken**.

Paaskelørdag den 6. April. I St. Ansgars Kirke. Kl. 8 Ildens og Paaskelysets Indvielse, de tolv Profetiers Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener og henved Kl. 9 Højmesse med **Vesper**.

Søndag den 7. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. I St. Ansgars Kirke: Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse; derefter **Procession**, Levitmesse og **Prædiken**; Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Pontifikalmesse og **Prædiken**. — Kl. 6 Festandagt og **Prædiken**.

Mandag den 8. April. 2. Paaskedag. I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og **Prædiken**; Kl. 6 Aften Festandagt.

Mødreforeningens Møde bortfalder i April Maaned, men Medlemmerne anmodes om at opofre den hl. Kommunion for **Førstkommunikanterne** og **Konfirmanderne**.

Bekendtgørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der ligesom i Fjor under Messerne i St. Ansgars Kirke og Rosenkranskirken blive foranstaltet en offentlig Indsamling, i Stedet for den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens Udgifter til Lys. Forstanderskaberne.

Gudstjeneste i Ringsted (Hotel Casino). Søndag d. 31. Marts Kl. 9 $\frac{1}{4}$ hl. Messe; Kl. 10 **Prædiken**; Kl. 4 Foredrag.

Meddelelse. Henvendelser til **Redaktionen** af „Ugebladet“ bedes foreløbig adresserede til *Pastor H. Gamel*,

---

Næste Nr. udsendes først Paaskelørdag paa Grund af den hl. Langfredag.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 14.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Brodgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 14.

Søndagen den 7. April.

1901

Indhold: Mariahjemmet. — Bagateller. — Paaske. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Malmø. — »Fra Vejbyrnet«. — Bekendtgørelser.

Mariahjemmet.

— 0 —

Interessen for at høre noget nærmere om Mariahjemmet tør maaske forudsættes at være vakt hos ikke Faa, efter at dets Oprettelse nu ikke mere er en i Luften svævende Plan, men et fremvoksende Værk, som allerede har faaet den første kirkelige Indvielse. Ugebladet bragte i sit sidste Nr. en Meddelelse herom, og vi skulle her i det følgende supplere denne med en mere indgaaende Redegørelse for hele Planen.

Naar det Hus paa Hj. af Ny Kongensgade og Vester voldgade, som for Tiden er under Opførelse, forhaabentligt til Efteraaret staar fuldt færdigt, ville dets Mure omslutte et rummeligt, højt og lyst St. Knuds Kapel med egen Indgang fra Gaden, en Husgerningsskole kaldet *Mariahjemmet*, be-

stemt for 16 katholske Piger mellem 14—18 Aar, og endelig et Hotel-Pensionat med Port-Indgang i Vestervoldgade.

Den oprindelige Byggeplan gik ikke ud paa at nedrive det gamle St. Knuds Kapel, til hvilket der for Mange knytter sig kære Minder, og for hvis Skyld denne Grund netop var bleven købt. Men inden det endnu var for silde at forandre Planen, blev det indlysende, at det gamle Kapel, skummelt i sit Indre og med Revner i Ydermurene, næppe vilde komme til at staa i det rette harmoniske Forhold til den nye Bygning og desuden vilde være en Hindring for den fulde Udnyttelse af det erhvervede Bygge-Areal.

Nye Planer bleve derfor udarbejdede, og ifølge disse vil nu ikke alene et nyt og smukt St. Knuds Kapel blive sammenbygget med Mariahjemmet, men 24 større og mindre, lyse og komfortable Værelser med Façade mod Vestervoldgade ville tillige staa rede til at modtage Pensionærer og Tilrejsende. Navnlig ældre Herrer og Damer ville her, uden Hensyn til Konfession eller Tro, kunne finde et hyggeligt, bekvemt indrettet og smukt Hjem, hvor der vil blive lagt særdeles Vægt paa at tilfredsstille alle Fordringer til god Kost, og hvor alt er indrettet efter Nutidens Krav: fortrinlig Ventilation, Centralopvarming med varmt Vand, elektrisk Lys, Badekammer o. s. v.

Den Tanke, at forene en Husgerningsskole med et Pensionat, er hverken ny eller original. Det maa snarere kaldes en bydende Nødvendighed at forbinde et saadant med en Uddannelsesanstalt for unge, vordende Tjenestepiger, fordi de unge Piger derved sættes i Stand til, selvfølgelig under kyndig Vejledning og Tilsyn, at oplæres i alt, hvad der senere, naar de komme ud i Tjenester, vil blive forlangt af dem. Desuden er det gavnligt for dem strax at lære at forstaa, at de skulle tjene Brødet ved deres Arbejde.

Idet Mariahjemmet altsaa paa den ene Side støtter sig til St. Knuds Kapel og paa den anden Side opretter et Hotel-Pensionat, er dermed dets Grundtone anslaaet: Bøn og

Arbejde. Gennem Bøn til Arbejde, og gennem Arbejde til det daglige Brød.

Allerede for en Del Aar siden blev her i Byen »Kronprinsesse Louises praktiske Tjenestepigeskole« oprettet, og næsten i alle Lande tages der i de senere Aar alvorligt fat paa den Opgave, at søge at raade Bod paa den Nødtilstand, i hvilken unge Piger af de lavere Klasser befinde sig, naar de efter deres Konfirmation, i 14—15 Aars Alderen, skulle sendes ud af deres Hjem for selv at tjene Brødet. Som Regel have de kun Valget mellem at tage Plads som Tjenestepiger eller at søge Arbejde paa en Systue, et Kontor eller — en Fabrik. Den unge Pige, som vælger dette sidste Alternativ, har *som oftest* dermed gjort det første Skridt ud paa en Glidebane, som fører hende til Fald og Elendighed, og *altid* har hun, hvis hun vedbliver med Fabriksarbejde, indtil hun maaske engang indtræder i Ægtestanden, afskaaret sig fra at forberede sig blot nogenlunde til denne vanskelige og ansvarsfulde Stand.

Men ogsaa til at tage Tjeneste i et privat Hus og Hjem hører der Fordannelse, og en 15aarig Pige fra et fattigt Hjem vil i Reglen tiltræde sin Plads uden at have Begreb om at udføre det Arbejde, der vil blive krævet af hende. Hun mener, det gaar nok, naar hun blot først opnaar at faa en Plads, og Husmoderen, som glæder sig over at faa en lille, billig Tjenestepige, som hun selv kan oplære, og som hun kan lade sove hjemme hos Forældrene, — hun mener ogsaa, at det nok vil gaa. Men det gaar meget sjældent, thi Forudsætningerne for, at det skulde kunne gaa, ere ikke til Stede. For det første vidner det om ringe Om-sorg for sin unge Tjenestepiges moralske Vel, naar Husmoderen lader hende ligge hjemme om Natten, thi paa Københavns Gader er hun om Aftenen udsat for at se og høre meget, som er skadeligt for hendes Dyd. Dernæst mangler paa den ene Side Husmoderen ofte Taalmodighed og Forstand paa de Arbejders rette Udførelse, som hun forlanger af sin Tjenestepige, og denne mangler paa den anden Side Lydighed,

Stadighed, Interesse for Arbejdet, og hurtigt sløves hun, fordi hun føler sig nedtrykt under Vægten af sin Udygtighed til at udføre det. Saa forlader hun, frivilligt eller tvungent, den ene Plads efter den anden; altid haaber hun at finde en bedre Plads, men i Stedet for gaar det stadigt nedad, og ofte — altfor ofte — havne saadanne unge Piger som Opvartningspiger i en Beværtningskælder. Dermed er deres Saga ude, deres Liv forspildt.

Men selv om det maaske dog lykkeligvis hører til Sjældenhederne, at det gaar vore unge katholske Piger saa ilde, saa vidner Erfaringen dog tilstrækkeligt om, at der ogsaa for dem er Fare paa Færde, og saa mange Mødres bekymrede Spørgsmaal: »Hvad skal der dog blive af mit Barn, naar hun er konfirmeret — hvor skal jeg dog faa en Plads til hende, da hun intet kan?« vidne ikke mindre derom.

Paa dette Stadium i vore unge katholske Pigers Liv vil Mariahjemmet træde til og søge at hjælpe dem til Rette, saavidt det staar i dets Magt, og saavidt det er muligt indenfor dets Begrænsning. Det vil optage unge katholske Piger mellem 14—18 Aar, beholde dem i 2 Aar og oplære dem i al Slags Husgerning: Madlavning, Rengøring, Vask, Strygning, Syning, Opvartning — kort sagt, det vil undervise dem om deres Pligter og sætte dem i Stand til at opfylde dem.

I Mariahjemmets Fundats staar der, vedrørende dette vigtige Punkt, at »Arbejdsomhed, Nøjsomhed, Punktighed, Lydighed, Fredsommelighed og Orden — alt i ægte kristelig og katholsk Aand skal være Grundtonen i Mariahjemmet, som er oprettet for at uddanne kristelige og dygtige Tjenestepiger og vordende Husmødre.«

Endnu kun nogle Ord om Mariahjemmets Organisation og om dets Subsistensmidler.

Dets Protektor er den højærværdigste Biskop og Vikar for Danmark.

Ledelsen af Hjemmets Anliggender er overdraget til en

Overbestyrerinde, som i Reglen vil drage Omsorg for at have en Sekretær til sin Hjælp.

En Forstanderinde vil have alle Eleverne under sit umiddelbare Tilsyn, medens der dog desuden vil være dygtige Kræfter til Stede i Køkken, Vaskeri, Systue og Pensionat, for at Eleverne altid kunne arbejde undet kyndig Vejledning.

En Bestyrelse, bestaaende af Overbestyrerinden, Forstanderinden, og den ved St. Knuds Kapel og Mariahjemmet ansatte Præst, vil træffe Afgørelse i vigtigere Sager vedrørende Mariahjemmet, der desuden vil faa en juridisk Konsulent til Raadgiver i juridiske Sager.

Grunden og Bygningen med Inventar er en Gave. Det tør vel forventes, at den saaledes skænkede Sum med Tiden vil forventes gennem Pensionatet, og at Institutionen snart vil kunne undvære yderligere pekuniær Støtte. Selvfølgelig vil ingen Møje blive sparet, for at alle, som tage Ophold i Hotel-Pensionatet, skulle føle sig tilfredse, og forhaabentlig vil det snart blive almindeligt erkendt, at der her lige saa lidt som f. Ex. i St. Josefs Hospital, og lige saa lidt som i Hoteller og Pensionater i katholske Lande er Tale om katholsk Paavirkning eller Propaganda. Der vil, som allerede ovenfor bemærket, ikke blive spurgt om Tro eller Trosbekendelse; derimod skal det her udtales, at Bestyrelsen tillidsfuldt venter, at alle, som bo i Hotel-Pensionatet, ville yde deres Bidrag til hele Værkets Fremme ved at hjælpe den at holde alle Forargelser borte fra de unge Piger, som skulle færdes i Huset og forrette det forefaldende huslige Arbejde indenfor dets Mure.

Paa et senere Stadium, naar Huset er rejst, og Adgang til at se de indvendige Rum kan tilstedes, vil et Prospekt, med nøjagtig Meddelelse om Prisen og andre Forhold vedrørende Hotel-Pensionatet, blive omsendt som Følgeblad til nogle af vore Hovedstadsblade.

L. St.-Ch.

Bagateller.

— 0 —

Som om det legede, »jeg svinger mine Kyllinger tre Gange rundt«, rullede Lokomotivet i en flot Kurve ind paa Perronen med sit lange-Følge af Boggie- og andre Vogne. Det var Exprestoget, altsaa i Hast en Plads udsøgt, thi Tiden er knap tilmaalt. Men inden jeg havde fundet en, som tiltalte mig, kom en god, gammel Ven i Luntetrav og med to Haandfulde Goddag strakte ud imod mig og afbrød min Søgen med det Tilraab: »Det var dejligt, jeg traf Dig! Kom herhen, her er Plads.« Og næppe havde vi spurgt til hinandens dyrebare Befindende og afgivet den Erklæring, at Vejret var godt, før han rakte mig »Bagateller« og spurgte: »Kender Du den?« Ja, den tyske Oversættelse, der hedder »Lappalien« havde jeg da læst, endog to Gange; den danske kendte jeg derimod ikke. »Saa laaner Du mit Eksempplar,« dekreterede min Ven ivrig, »og ser det igennem og siger saa Ugebladets Læsere og Læserinder, hvad Du synes om Bogen. For ser Du, den er udkommen hos Kristiansen, som Du nok véd det brændte hos.« »Naa ja, det gjorde det vel ogsaa.« »Ja vist gjorde det. Og nu sælger han Stumperne for Spotpenge, og saadan en Bog som »Bagateller«, der slet ingen Bagatel er, kan faas for 3 Femogtyveører; det er ikke mer, end Du i Dit Rusaar fik for to Timer Latin. Spotpris!« »Hvordan er saa Oversættelsen?« »Det er jo netop blandt andet det, Du skal sige os. Bogen er jo skreven af en katholsk Præst, og man skulde da tro, det var en af de faa Lejligheder, som bydes os paa det danske Bogmarked til at erhverve en Bog, som vi kan være tjente med.«

Læseren vil forstaa, at jeg meddeler denne Samtale i Stedet for at skrive: paa Opfordring.

Altsaa, hvad jeg mener om »Bagateller«?

For det første mener jeg, at det er to Ting at tale om Bogen, som Pater Coloma har skrevet den, og at tale om

den, som Kristiansen har udgivet den og nu sælger den for 75 Øre.

Pater Colomas Bog er utvivlsomt en af de ypperste Romaner, som i mange, mange Aar har set Dagens Lys, saavide Romaner skrives. Jeg kunde bevise det med følgende Ræsonnement. Forfatteren er Katholik; Forfatteren er Præst; Forfatteren er Jesuit! Og alligevel har hans Arbejde banet sig Vej fra det kirkelige Tidsskrift, hvori det først fremkom, til en første Plads i Bogladen, og fra Forfatterens Modersmaal til en stadselig Række fremmede Sprog. Ja, end ikke den usynlige, men stærke Mur, som Protestantismen har opført langs Main, Nedrerhinen og Kanalen til Værn imod katholsk Aandsliv, har formaaet at stænge det ude. Er det ikke fuldgyldigt Bevis for, at Bogen maa besidde ualmindelige Fortrin?

I Fortalen til den danske Oversættelse forekastes der Forfatteren énsidig Tendens. Skade, at den ikke er nærmere betegnet, thi jeg har med den bedste Villie ikke kunnet opdage den. Selvfølgelig har jeg meget vel forstaaet, at det, der skulde gøres Folk haandgribeligt, var, hvor jammerlig hult og tomt og ormædt og fuldt af Raaddenskab og uværdig Fornedrelse det saakaldte mondæne Liv er, hvorledes det som en Kræftbyld æder Personligheden op, hvorledes »ét raaddent Æble fordærver en hel Dynge«, og hvor lille en Flok anløbne og fremtrædende Personer kan bringe et helt Samfund i uforskyldt Vanry. Det er den ene Side af Bogens, eller lad mig sige Forfatterens Tendens; men det kan umulig være den, der stemples som énsidig. Den anden er, at jo mere selvforglemmende, indvortes stille og -- det er egentlig det samme -- religiøs en Personlighed er, desto mere Værdighed, Sandhed, Ynde, Skønhed omstraaler den, selv i deres Øjne, der uden at blinke kalder sig Verden, naar nemlig Verden først opdager en saadan Personlighed, hvis Hu jo staar til et Liv i Løndom saalænge som mulig. Er *det* mon énsidigt? Det er det vel nok i afkristnede Menneskers Øjne, men derved er nu engang intet at gøre.

Den Pen er ikke sleben, som kan skrive ud af ti forskellige, modstridende Anskuelser.

Og nu maa man endelig ikke tro, at denne »Tendens« tramper omkring i Bogen i Træskostøvler. Den er alle Vegne og ingen Steder. Til Orde kommer den kun i Læseren som den spændende *Handlings* Kvintessens og Resultat. Jo, af og til kan Forfatteren saa meget som et Blink stikke sit kloge Ansigt frem i en lille Vending, en Sammenligning, et lillebitte Ord, hvis ætsende Sarkasme og tørre Lune aldrig forfejler Maal og Virkning.

Sarkasme og Lune er Hovedtræk hos Forfatteren, og begge ere de voksede paa Erfaringens sunde Mark. Hans Sarkasme kan være meget bitter, men er altid runden af Kærlighed og Medlidenhed. Den staar himmelhøjt over al den klynkende »Weltschmerz« og skruede Indignation, som saa mange Moderne lægger sig til for Bøgernes og Brødets Skyld. Den er undertiden i Ordene, den er altid i Handlingen. Saa ægte er den, at den rammer lutter Personer, som *advortes* er Forfatterens Partifæller, deler hans Tro eller da bekender den og kæmper eller agerer for den politiske Sag, der var Forfatterens egen og velsagtens er det endnu. Da han er Spanier, rammer hans Skildringer spanske Forhold, og hans Personer bærer spanske Navne; men det er ganske forfejlet, naar man som Bogens Resultat har villet bryde Staven særlig over det spanske Selskab. Den Slags braadne Kar er der i alle Lande, og vi behøver saamænd ikke at ty til Rée for at lære dem at kende i Kød og Blod.

Den Beskyldning er bleven rettet mod Pater Coloma, at han har brugt levende Model, og jeg gad vide, om han kan sige sig fri. I det mindste gøre alle hans Personer Indtryk af at være sete indtil de mindste Rynker. Man er ikke kommen ret langt i Bogen, førend dens udvortes og indvortes Menneske har faaet faste Omrids i Forestillingen, og samtidig med at de igennem en Række Optrin og Smaa-træk, som aabenbart er sete igennem Virkelighedens Nøglehul, udfolder og udvikler sig for vore Øjne, bliver de helt igen-

nem sig selv lig i deres stærke Ejendommelighed og Særpræg. Kort sagt et Galleri af sikkert individualiserede Typer.

Disse Figurer — og deres Principper — maa nu blotte sig for os gennem en Handling saa mangfoldig og spændende, saa overraskende og dramatisk fast bygget, som just saadan en klostergiven Politikus, maa kunne bygge den op af skrevne eller uskrevne Dagbøger, forudsat at han har faaet Digterkald. Og det har Pater Coloma. Hver eneste Replik i Bogen overrasker ikke just som noget uventet, men ved sin indre Sandhed og Selvfølgelighed, hvad der vel er den højeste Kunst. Enten det nu er Alvor eller Skæmt, forløren Dybsindighed eller kaadeste Overgivenhed, den Person i den Stilling ikke blot kan, men maa nødvendigvis bruge just de Ord. Det er, som havde *Hr. Coloma* staaet ved Siden af og stenograferet, og nu afskrev *Pater Coloma* ganske simpelt de gamle Papirer.

Altsaa Pater Colomas Bog som saadan forekommer mig i alle Maader værdig til den højeste Ros og Anbefaling.

Og ogsaa den danske Oversættelse, som for 75 Øre kan erhverves hos Kristiansen, vil jeg anbefale — for de 75 Øres Skyld, thi dem er den værd. Ellers er der ikke saa lidt at udsætte paa den. For det første er Sproget alt andet end godt, snarere ubehjælpsomt, mat, vingskudt, end ikke helt frit for ligefremme Sprogfejl. Men det fik endda være. Som Folk nu læser, har Bøgernes Sprog vel det tilfælles med Kong Kristian IV., at det hverken gør godt eller ondt. Imidlertid staar der i Fortalen en lille tonløs Bemærkning om, at Oversættelsen er lidt forkortet. Ved nærmere Eftersyn viser det sig, at det er den uskrevne protestantiske Indeks, der har været i Virksomhed og faaet elimineret nogle af de skønneste Partier, som jo nok var nødvendige til at sætte Handling og »Tendens« i Lys, og hvis Udeldelse altsaa er et æstetisk Tab, men som tillige var saa katholske, at — de maatte paa Indeks. Det er jo nok et slemt Minus, men ikke noget positivt slet, og Bogen er alligevel sine 75 Øre værd. Et Sted i det mindste greb jeg Oversættelsens

»Ensidighed« i at sige Snedighed i Stedet for Snildhed, fordi det brugtes om en Jesuit. Det er den Slags »Bagateller«, som vilde blive tagne os meget ilde op, og med Føje; thi hvis det ikke er Uagtsomhed, er det Tendens. Vi er imidlertid efterhaanden blevne saa haardhuede mod den Slags »Snedigheder«, at de blot morer os som barnagtig Smaalighed.

Jeg vil altsaa sige, at de 75 Øre er vel anvendte; thi trods alt er Bogen en sjælden Fugl, hvis Fjedres og Stemmes Pragt liver op i vor Litteraturs Naaleskov. *J. F.*

Paaske.

---o---

Da Natten lakked, og Himlen var bleg,
 vor Frelser af lukkede Grav fremsteg;
 da Himlen blev Guld, og Skyen Blod,
 vor Frelser af Klippegemme stod.
 De havde sat baade Vagt og Segl,
 vor Kristentro tager ikke fejl;
 de havde brugt baade Magt og Liste,
 de ikkun tjente den Herre Kriste.

Derfor saa tænde vi Paaskelys,
 thi han besejrede Dødens Gys;
 derfor vi synge Halleluja,
 han vristede Døden Scepteret fra;
 derfor saa ere vi paaskefro,
 han lagde saa fast vor Kristentro:
 vi tro med Jubel paa Frelsermanden,
 korsfæstet og tredie Dag opstanden.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I »Berlingske Tidende« for 25. Marts læses følgende: »I Følge Meddelelse fra Udlandet er den dansk-fødte Forfatterinde Frk. *Frida v. Frisenberg* for nylig afgaaet ved Døden paa Slottet Merten ved Rhinen. Hun var født i København den 14. December 1845 som Datter af Kaptain C. F. v. Frisenberg, hvis Memoirer fra Krigen 1807—14 tidligere have været omtalte. I mange Aar havde hun virket i Udlandet dels i England, dels i Tyskland i filantropisk Øjemed. Hendes mest bekendte Værk »Passionssträusschen« udkom i Stutningen af Halvfemserne paa tysk Forlag og blev i Løbet af meget kort Tid trykt i tre Oplag, ligesom det ogsaa i Oversættelse fandt Indpas i forskellige andre Lande. I denne Bog henvender hun sig særligt til Syge, Fattige og Lidende — netop dem, hvis Sorger det var hendes højeste Glæde at mildne.«

Til denne Meddelelse kunne vi tilføje den yderligere Oplysning, at den afdøde Forfatterinde for henved en halv Snes Aar siden vendte tilbage til den katholske Kirke, i hvilken hun blev optagen af Ærkebiskoppen af Köln, Kardinal Krementz. Det var da heller ikke i Slottet Merten, men i et Kloster af samme Navn, at hun endte sine Dage.

— Der har i den forløbne Vinter alter været afholdt en Række af de for faa Aar siden paabegyndte Møder, ved hvilke *Menighedens Kvinder* af alle Stænder mødes med hverandre for at tilbringe en Aften sammen til fælles Glæde og Opmuntring. I denne sidste Vinters Forløb blev der holdt seks saadanne Møder, og alle have de kunnet glæde sig ved en overordentlig stor Tilslutning fra alle Sider, baade fra Høje og Lave.

Ved det afsluttende Møde for i Aar, hvilket fandt Sted den 26. Marts, kunde man saaledes tælle henved tyve Damer, medens over firsindstyve af de for de Indbudne bestemte Pladser vare optagne.

Disse Møder ere hidtil blevne afholdte i Menigheds-

lokalet i Bredgade 67, men naar nu »Mariahjemmet« til Efteraaret staar færdigt, har man tænkt paa at forlægge Møderne dertil.

Programmet ved disse fornøjelige Møder er ligesaa enkelt som indholdsrigt. Efter at man har sunget en Sang eller en smuk Salme, hører man paa et Foredrag, til hvilket der selvfølgelig er valgt et Æmne, som kan have særlig Interesse for de mødte Gæster. Derefter nyder man en Kop The med Wienerbrød, hvilket serveres af de indbydende Damer. Alt imedens gaar Samtalen livligt mellem Damerne og deres Gæster, ligesom ogsaa mellem disse sidste indbyrdes; mangt et gammelt Bekendtskab, der var bleven afbrudt ved længere Tids Adskillelse, bliver her opfrisket og fornyet, og samtidig lærer man at føle sig som Katholik, idet man ser sig omgiven af de mange Trosfæller. — Sædvanligvis har hs. biskoppelige Højærværdighed saa plejet at aflægge Møderne et Besøg, ved hvilket han efter nogle hjertelige og opmuntrende Ord meddelte den biskoppelige Velsignelse. Til Slut synger man saa endnu en lille Salme og giver hinanden Haanden til et venligt »Godnat og Tak for i Aften«.

Ved det sidste Møde havde man desuden en lille Overraskelse i Baghaanden, idet en Del Bøger, der vare stillede til Disposition af hs. biskoppelige Højærværdighed, bleve bortloddede blandt de indbudne Gæster. Ved en Indskrift paa en lille sort Tavle henne ved Udgangsdøren bleve de desuden mindede om, til hvilke Tider Vincentsforeningens Bibliothek staar aabent til Udlaan. Man ser, at disse Møder paa en tiltalende Maade søge at tilegne sig Vismandens Valgsprog, der gik ud paa »at forene det nyttige med det behagelige.«

Der er da god Anledning til at slutte sig til det Ønske, som Biskoppen udtalte ved det afsluttende Møde at disse Sammenkomster nemlig maa efterhaanden blive til en fast Tradition og Bestanddel i vort københavnske Menighedsliv.

— Den for »Unio« saa betydningsfulde Dag nærmer

sig med stærke Skridt, men jo nærmere vi kommer den, **anden Paaskedag** nemlig, desto sikrere viser det sig, at *Absalonsfesten* vil blive vellykket i alle Henseender; ja, man fristes endog til at antage, at Resultatet — hvis det da er muligt — vil overgaa endog selve de af Foreningens utrættelige Formand, Hr. Grosserer C. B. Lohrer nærrede Forventninger. Der meldes nemlig allerede nu rundt om fra de forskellige Hrr. Billetsælgere, at Salget gaar fortrinligt; særligt skal det være Adgangskortene til første Plads (à 1 Kr.), der har været stærk Efterspørgsel efter. (Derfor anser »Ugebladet« det for sin Pligt at give de Læsere, der endnu ønske sig saadanne Billetter, et lille Vink om at skynde sig.) Med Hensyn til de øvrige Adgangskort à 50 Øre og 25 Øre er det vel overflødigt at paapege, at man ikke bør lade Lejligheden ubenyttet til at overvære en saa smuk og interessant katholsk Fest mod en saa ringe Udgift.

Vi kunne til de Meddelelser, som vi sidste Gang saa os i Stand til at bringe om Festens Program, endnu tilføje, at Hr. Koncertsanger G. Lenthe velvilligst har lovet at synge de i Kantaten indlagte Soli. Om selve Kantaten forlyder det allerede nu fra Prøverne, at den gør sin Komponist, Hr. Organist Hammermüller, al mulig Ære.

Endvidere er det afgjort, at Foreningen »Concordia Catholica« i Stockholm vil sende en Deputation herover for at deltage i Absalonsfesten. Den svenske Broderforening vil ved denne Lejlighed blive repræsenteret af d'Hrr. Grosserer F. Corméry og Fabrikant V. Funck.

Malmø. I »Sydsvenska Dagbladet Snällposten« for 26. f. M. findes følgende Meddelelse: »*Direktør Aug. Schmitz*, Chefen for Malmø Trikotagefabrik, fyldte i Gaar sit 50. Aar. I denne Anledning modtog Hr. Schmitz mange og storartede Beviser paa Agtelse og Hengivenhed fra det store Arbejderpersonale, der er beskæftiget ved Fabriken, ligesom ogsaa fra Venner og Bekendte baade nær og fjærn. Allerede Kl. 6 om Morgenen modtog Hr. Schmitz sine Arbejderes Lykønskning ved en smuk Musik, der af Husarregimentets Mu-

sikkorps blev udført foran hans paladslignende Bolig i Lilla Nygatan. — Kl. 5 om Eftermiddagen gav Hr. og Fru Schmitz en Middag for et stort Antal indbudne Gæster. Under Middagen oplæstes en Mængde Lykønskningstelegrammer til Jubilaren fra Venner og Paarørende i Ind- og Udlandet. Enestaaende midt i al denne Hyldest — og sikkert noget yderst sjældent i hele Norden — var, at Hr. Schmitz, med Hustru og Familie, i Følge en særlig Meddelelse fra Kardinal Rampolla i Rom til Biskop Bitter i Stockholm, modtog *den apostoliske Velsignelse* fra den katholske Kirkes Overhoved, Pave Leo XIII.

I Anledning af Gaarsdagens Betydning flagedes fra Trikotagefabrikens fire »Hjørnetaarn«.

❧ Fra Vejbrynet ❧

— 0 —

Der er i den senere Tid kommen en mærkelig Stilhed over et Spørgsmaal, der dog for ikke lang Tid tilbage beskæftigede de »troende Kredse« her i Landet i høj Grad og fyldte dem med de gladeste Forventninger. Vi tænker paa den saakaldte »evangeliske Bevægelse« i Frankrig, den, af hvilken man nylig ventede sig de mest vidtrækkende Resultater. Som sagt, der er nu bleven saa underlig stille i Bladene om den Sag — mærkværdigt nok!

Alligevel kunde der siges noget meget interessant til Belysning af dette Spørgsmaal. Et Nummer af Bladet »Le Catholique«, som en af vore Abonnenter i Frankrig velvilligt har tilstillet os, meddeler følgende Fakta, der næppe kunne være nogen Hemmelighed for selve dem, hvem de gælde. Bladet anfører nemlig, at for hundrede Aar siden fandtes der i Frankrig to Millioner Reformerte; i Forhold til den øvrige Befolknings Tilvækst skulde disse to Millioner nu være blevne til tre, men i Steden for forefindes der — alle Sekter og Afskygninger medtagne — kun 650,000 Protestanter i Frankrig; denne Opgivelse er tagen af selve den

protestantiske Agenda (Aarg. 1900, S. 157), der sikkert ikke har været tilbøjelig til at sætte Tallet for lavt.

Forklaringen til dette Fænomen gives os af den reformerte Præst Arnaud fra Byen Castillon, der skriver saaledes: »Det er kun altfor sikkert, at vore Kirker affolkes i en frygtelig Grad; Grunden dertil er det store overskydende Antal Dødsfald i Sammenligning med Fødslerne; et af vore Landsogne maatte endog i et Aar indregistrere 20 Begravelser mod 3 Daabstifælde.«

For den, der forstaar at læse lidt mellem Linierne, behøves ingen Paavisning af, hvorledes disse Par aabenmundede Sætninger indeholde det mest slaaende Gensvar til vore hjemlige Protestanter, naar de ved alle mulige Lejligheder med forarget Mine pleje at pege hen paa den store Demoralisation, der skal præge det katholske Frankrig.

I Anledning af 700 Aarsdagen for Biskop Absalons Død

afholder

Foreningen „Unio“

d. 8. April, 2. Paaskedag, Kl. 7 pr.
i Koncertpalaiets mindre Sal

en Fest,

bestaaende af en Kantate for Solo, Kor og Orkester, Teksten af Johannes Jørgensen, Musiken af Organist Jos. Hammermüller, samt 3 Taler:

**Absalon som Præst, Biskop og Ærkebiskop,
Absalon og Venderne,
Absalon og Axelstaden.**

Adgangskort faas à 1 Kr., 50 Øre og 25 Øre hos de højrærværdige Herrer Pastorer Braun og Gamél, Bredgade 64, Slump og Osterhammel, Boyesgade 3, Brandt, Stenosgade, Neuvel, St. Josefs Hospital, Günther, St. Andreas Kollegium, Ordrupshøj, samt hos Herrerne Herm. Hoffmann, Købmagergade 48, J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, og Joh. Pfaffstaedter, Sølvtorvet.

Indgangen aabnes Kl. 6 $\frac{1}{2}$.

For Deltagerne i Festen arrangeres en Souper (Fisk, Kød og Dessert) à Kr. 2 i Koncertpalaiets Selskabslokaler, hvortil Adgangskort faas ovennævnte Steder indtil Paaskelørdag Morgen Kl. 9. Efter Souperen fremvises en Række Lysbilleder fra Absalons Tid.

Den katolske Syge- og Ligkasse af 1867
 giver fri Læge og Sygepenge, til Mænd daglig 1 Kr. 50 Øre og til Kvinder daglig 1 Kr., eller event. Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Foreningen har 3 Læger. Indmeldelser modtages daglig. Love og Blanketter samt nærmere Underretning faas hos Kassereren

Kontortid: Sognedage fra Kl. 1—3 og 5—7.
 samt Lørdag Aften

F. Simonsen.
 St. Jorgens Allé 11, 1 Sal.

En dygtig og erfaren Jomfru søges til 1. Maj til indvendig Gerning og til at passé 4 Børn i Alder fra 5—11 Aar. Løn 16—18 Kr. Taarnborgvej 6, Stuen. Messerschmidt.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. I St. Ansgars Kirke: Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse; derefter Procession, Levitmesse og Prædiken; Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken. — Kl. 6 Festandagt og Prædiken.

Mandag den 8. April. 2. Paaskedag. I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 6 Aften Festandagt. **9. Ti., 10. O., 11. To., 12. F., 13. L.** Oktavdage.

Søndag den 14. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne i St. Ansgars Kirke forny Daabspagten og modtage deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og Kl. 11 stille h. Messe: Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og Te Deum.

De Trøende mindes om, at de paabudte **Fastealmisser**, som ere forpligtende for Alle uden Hensyn til, om de have været dispenserede for Fasten eller ikke, maa være nedlagte i de dertil opstillede Bøsser senest anden Paaskedag.

Bekendtgørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der ligesom i Fjor under Messerne i St. Ansgars Kirke og Rosenkranskirken blive foranstaltet en offentlig Indsamling, i Stedet for den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens Udgifter til Lys. Forstanderskaberne.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniao, die 2. Aprilis 1901.

Secretar. Vic. Ap.

Som passende **Gaver** til Førstkommunikanter og Konfirmanter anbefales: **Fuldstændig Bønebog** (2 Kr. heftet); **Salmebog** (1 Kr. heftet); Rippel: **Kirkens Skønhed**, en Fremstilling af Kirkeaaet og dets Ceremonier (2 Kr. 25 Øre heftet); P. Eymard: **Den h. Eucharisti** (heftet 1 Kr. 50 Øre).

Meddelelse. Henvendelser til **Redaktionen** af „Ugebladet“ bedes foreløbig adresserede til **Pastor H. Gamél.**

Ugebladet er udsendt senere paa Grund af Helligdagene.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 15.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlignen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 15.

Søndagen den 14. April.

1901

Indhold: Absalonsfesten. — »Religionsfrihed«. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. — Bekendtgørelser.

ABSALONSFESTEN.

—o—

Kantate af Johannes Jørgensen.

1.

Underlige, fjærne Dage,
dengang Danmark laa
som et Skovland uden Mage
midt i Bølgen blaa;
kantet med det hvide Sand
laa vort grønne Fødeland,
lyst af Bøgelunde,
mellem salte Sunde.

Over Danmarks Rige suste
Skov fra Strand til Strand,
og for Strøm og Storme bruste
Havet ind mod Land.
Sus og Brus var ene Lyd — — —
nej, der hørtes Klang af Spyd,
Sværdeslag mod Skjolde,
Stormløb imod Volde!

Underlige, tavse Tider,
 fjærne, vilde, smaa.
 Se, en ensom Rytter rider
 klædt i Brynje graa.
 Her og der en Kirke staar,
 nybyggt, tømret op igaar;
 og en enlig Bonde
 rydder Jord i Lunde.

II.

Ærkebisp Eskil af Lunde Stol,
 han er saa blid og saa stille;
 helst han sidder i Klosterets Fred
 og priser Maria milde.
 Men Fjenderne rives om Danmark.

Ærkebisp Eskil er som den Mø,
 der lytted til Herrens Tale.
 Bisp Absalon er som den travle Viv,
 der færdes i Stuer og Sale.
 Thi Fjenderne rives om Danmark.

Han færdes højt og han færdes lavt
 i Danmarks ældgamle Rige;
 han elsker sit Land som en Brudgom sin Brud,
 han vil det slet aldrig svige.
 Men Fjenderne rives om Danmark.

To Sværd gav Herren i Peters Haand;
 saa lad dem i Solen flamme!
 Bisp Absalon svinger sin Stav og sit Sværd
 som en Helt af Skjalim Hvides Stamme.
 Thi Fjenderne rives om Danmark.

III.

Den Vender stirrer over Sø:
 Hvad er det hvide under Ø,
 indunder Falsters Skrænter?
 Ha, ser jeg ret? Det kristne Flag
 for Vinden smælder Slag i Slag;
 saa varm en Strid os venter.

Det er den Roskildbisp saa stærk;
 i Hat af Staal og Pansersærk
 han spejder fra sin Skude.

Nu fly og flygt, hver Mand, som kan,
thi ingen holder mod ham Stand;
Bisp Absalon er ude!

Den Roskildbisp vandt Slag paa Slag,
indtil den kom, den store Dag,
da tændt stod Venderborgen;
da Afgudstempleet sank i Grus,
og over Danmarks Kongehus
randt op saa lys en Morgen!

IV.

Ved Sjællands lave Kyster
ligger en lille Ø;
de stride Strømme rinder
forbi til Østersø.

Der laa Bisp Absalons Skude
i Ly saa mangen Nat;
der bygged han en Hytte
blandt Øens vilde Krat.

De hvide Maager sværmer
i Luften uden Fred;
de skræmmes bort fra Øen,
fra deres Rugested.

Med skarpe Skrig de svinger
sig over Øen hen,
de skræmmes op og flygter
for jærnkledte Mænd.

Det er Bisp Absalons Svende,
som gennem Krattet gaar — — —
Ak, siden hin Tid randt der
saa mange hundrede Aar!

Dog knejser Roskildbispens Billed
i Guld og Bronze, kæmpestort;
med Sværd og Krumstav staar stillet
paa Vagt ved Byens vestre Port.
Vor Stortids Dør han holder aaben
med Aandens og med Haandens Vaaben.

Saa løft dig, Haab, paa lyse Vinger
 og bred dem til en Fremtidsflugt.
 Igennem Gøgl og Tummel klinger
 en ædel Tone klart og smukt.
 End er der danske Mænd, som virke
 for Danmarks Land og Danmarks Kirke.

Saa længe Roskildbispen værner
 vor By med Krumstav og med Sværd,
 skal Sky ej skjule Himlens Stjerner,
 der ene give Jorden Værd.
 Hans Navn skal som en Lampe brænde
 i Danmarks Hus til Tidens Ende.

(H.) Anden Paaskedag, den 8. April, blev en stor Dag for Foreningen »Unio« og en Dag, der længe vil mindes af vor Menigheds Medlemmer. Den Fest, som »Unio« havde arrangeret til Minde om Biskop Absalon, blev i enhver Henseende saa smuk og vellykket og forløb saa festlig og harmonisk, at Foreningen har Grund til at være stolt af, hvad den har formaaet at arrangere, og Deltagerne til at paa-skønne, at den ikke gyste tilbage for den vanskelige Op-gave, det altid er at stille en saadan Fest paa Benene, særlig hvor Forholdene ikke ere meget store. Skønt Festen afholdtes af en enkelt Forening indenfor Menigheden og derved skulde synes at faa et ret privat Præg, viste det sig dog, at det i Ordets fulde Betydning blev en *Menighedsfest*, ikke alene paa Grund af den store Tilslutning, der vistes den af Menighedens Medlemmer, hvoraf over 400 overværede den, men ogsaa derved, at de forskellige Lag indenfor Menigheden, fra det højeste Aristokrati til den simple Arbejder, vare repræsenterede. Særlig lagde man Mærke til det store Antal Gejstlige, der havde givet Møde, saaledes begge Byens Sognepræster, Præsterne fra Nørrebro og Amager, flere Patres fra Ordrupshøj og Stenosgade, Pastor Ortved fra Maribo og Pastor Popp fra Malmø. Endvidere havde flere Troesfæller fra Skaane indfundet sig for ogsaa

at hædre Ærkebiskoppen af Lund. En særlig Opmærksomhed vises af Broderforningen i Stockholm, »Concordia catholica«, der havde sendt en Deputation, bestaaende af 2 af Bestyrelsens Medlemmer, nemlig d'Hrr. Kasserer Corméry og Direktør Funck.

Salen i Koncertpalæet, hvori Festen holdtes, var smukt dekoreret med et stort Skjold, hvorpaa Åbsalons Vaaben, en springende Hjort, samt de biskoppelige Insignier var malet, og paa Siderne af dette 2 mindre Skjolde med Aarstallene 1201 og 1901, alt omgivet af en smagfuld Flagdekoration af pavelige og danske Flag. Straks ved Indtrædelsen i den smukke, stærkt oplyste Sal kom man saaledes i den rette Feststemning.

Da Deltagerne ved 7-Tiden vare samlede, ankom den højærværdigste Hr. Biskop, ledsaget af sin Sekretær, og modtoges af »Unios« samlede Bestyrelse. Umiddelbart derefter lød de første Toner af Hr. Organist Hammermüllers dejlige Musik til den ovenfor aftrykte Kantate udover den forventningsfuldt lyttende Forsamling. Og hvor højt Forventningerne end vare spændte, bleve de dog ikke skuffede. Det stemningsfulde Forpil, Kampbulderet i Kantatens første Del og den hele nordiske Kolorit, der hviledes over den skønne Komposition, anslog straks den rette Tone. Gennem hele Kantaten var det lykkedes Komponisten at finde musikalsk Udtryk for Digterens Tanker, og han har her skabt et fuld-lødigt Musikværk, der vil bevare sin Betydning ogsaa efter denne Festaften, og som man maa ønske, der maa blive givet Lejlighed til at høre paany for ret at kunne fordybe sig i de mange Skønheder, der findes i hver enkelt af den betydelige Kompositions Afdelinger.*) Hr. Koncertsanger Lenthens prægtige Stemme gjorde fortrinlig Fyldest i det ret fordringsfulde Soloparti. Ogsaa de c. 40 Damer og Herrer, der velvilligt assisterede i Koret, fortjente megen Paaskønnelse.

*) Særlig den anden Sats med det folkeviseagtige Motiv vakte fortjent Opmærksomhed.

Efter Kantatens første Afdeling holdt højærv. Hr. Pastor Günther et interessant og fængslende Foredrag om *Absalon som Præst, Biskop og Ærkebiskop*, hvoraf vi her skulle gengive Hovedtankerne:

Herligt træder Bisp Absalons gyldne Skikkelse frem af det 12. Aarhundredes fjerne Stilhed. Han kalder os til Fest, os, der staar ham saa nær som Børn af den katholske Kirke. Vi ere komne for at beundre. Lad os da i korte, kraftige Linier fremmane hans Billede, og det først som *Kirkens Mand*, som *Præst* og *Biskop*.

Absalon følte Kald til den gejstlige Stand. Medens hans Broder Esbern fik Plads i Kongens Hird, tog Absalon til Udlandet for at studere. Det er et interessant Tidsbillede at se den højbaarne unge Danske ved Højskolen i Paris, Datidens lærdeste By. Hans Bolig er det danske Kollegium paa Sta. Genovefas Bjærg, hans Omgang en videlysten Ungdom fra alle Lande, hans Arbejde Studiet af Filosofi, Theologi og Kirkeret. Ofte er han paa Rejse, overalt med et aabent Øje for de fremmede Forhold i Kirke og Stat. Da han genser sit Fædreland efter 10 Aars Forløb, er han ikke blot indviet til Gud som Præst, men rig paa Erfaringer fra det store Liv. — Han var en god og nidkær *Præst*, fuld af sædelig Alvor og Pligtopfyldelse, inderlig hengiven til Bøn, glødende for Kristendommens Udbredelse; i sin præstelige Gerning er han bleven støttet af sine naturlige gode Egenskaber, Ro og Mildhed, et ydmygt Sind, Mod og Veltalenhed, og ikke mindst af den sjældne Evne, han besad til at vinde andre.

Absalon var dog for betydelig en Mand, til at han kunde blive staaende i en lille Virkekreds. Han var en af Naturens og Naadens Udkaarne. Kort efter sin Hjemkomst valgtes han til *Biskop*, og han førte Krumstaven i 43 Aar. I den første Halvdel af denne lange Tid kunde han dog ikke udelt give sig hen til Kirkens Tjeneste. Landet var hærget af de hedenske Vender og Undergangen nær. Faren var ikke mindre for Kirken end for Staten. Dette kaldte Absalon, den eneste, der kunde knuse Fjenden, frem til Kamp. Saa smerteligt det er at se en Biskop, en Fredens Mand, føre Vaaben, saa sikkert er det dog, at Absalon handlede ret. Endnu den Dag i Dag skyldte vi ham Tak derfor. — Absalon glemte dog aldrig, at han var Biskop. Adskillige af sine Embedspligter har han i Krigens Aar maattet lade udføre ved andre, men aldrig tabte han det af Syne, at han i Kraft af hl. Indvielse og Kirkens Bud var Sjælesørger for sin Hjord. Foruden ved sit fortrinlige Eksempel paa kristelig Livsførelse virkede han ved at oprette Sogne, bygge Kirker, opføre Klostre, indkalde fremragende Mænd, holde Kirkemøder og give gode Love. Det er særlig efter Ryboernes Under-

kastelse og Arkonas Fald, at Absalon viser sig som Biskop. Som i et Nu er han ophørt at være Kriger. Svantevits Gudebillede omstyrtes, Kirker bygges paa Øen, Præster indkaldes og Omvendelsesgerningen sættes i Gang paa en Maade, der ærer den milde Biskop. — Tiden tillader ikke at gaa yderligere ind paa Detailler; dog eet kan ikke forbigaa, naar Talen er om Absalon som Biskop: hans Virksomhed for Danmarks Vedligeholdelse i Forbindelse med Rom. Primatet er efter den katholske Kirkeopfattelse af væsentlig Betydning for Kirken. Uden Primat ingen Kirke af den Art, Kristus har villet og stiftet. Da derfor Absalon vel gav efter for Kongens Bønner om at følge ham til Møde med Keiseren og hans Modpave, men midt under Mødet højtidelig forlod Forsamlingen tilligemed Kong Valdemar, da var dette ikke blot en modig Handling, men et Skridt, der viste, i hvor høj Grad Absalon var sin Stilling som Biskop voksen og fortjente det Navn, Alexanker III. gav ham, »Kirkens Støtte«. Da Bisp Absalon døde, mistede Danmark sin Genopretter, men Kirken mistede en Biskop, der er udødelig i dens Historie.

Der er bleven sagt, at vor Tid ikke har *Begejstring*. Det gælder i hvert Fald ikke Kirkens sande Børn. Vore Idealer er uforgængelige; derfor kan vor Begejstring ikke dø. Absalon staar forklaret for os i Lys af de kristelige Idealer. Derfor har han vor begejstrede Kærlighed, og derfor har vi Katholiker villet være med til at hædre hans Minde paa 700 Aarsdagen for hans Død.

Til Slutning et Ønske: Gid den store Biskops Aand maa være med det danske Folk, saa ofte der inden for vore egne Grænser er en Svantevit at styrte, for at Kristi Kors atter kan rejses og komme til Ære.

Derpaa fulgte Kantatens anden Del, efter hvis Slutning Hr. cand. mag. Kejser besteg Talerstolen og talte om *Absalon og Venderne*.

Foredraget havde i det væsentlige følgende Indhold:

Stoffet er saa overvældende stort, at der ikke kan være Tale om at fortælle Venderkrigenes Historie, men blot om at pege paa den Rolle, Absalon har spillet.

Vendernes Plyndringstog var ikke noget nyt, og der havde tidligere — med vekslende Held — været gjort forskellige Forsøg paa at hindre dem, men aldrig med varigt Resultat. Under Erik Lam og Borgerkrigene var Vendernes Dristighed bleven stor; de gik overalt i Land og hærgede, ja gjorde til Hest Tog op i Landet. Saxo skildrer udførligt, hvorledes Landet var hærget. Fyen vilde næppe kunde taale én

Plyndring til. Laalænderne betalte en aarlig Afgift til Venderne. Endvidere herskede der stor Splid mellem de danske Landskaber. Jyderne følte Skadefryd, naar Skaaningerne blev slaet af Venderne; Laalænderne og Falstringerne var ikke til at lide paa. Men da Tiden var moden, var ogsaa Manden der.

Absalon var overalt Sjælen i Vendertogene -- fra Sejren ved Boslunde, hvor han med 18 Huskarle ved Bøndernes Hjælp jog Mandskabet fra 24 Venderskibe paa Flugt -- gennem alle Togene til Arkonas Fald, ja indtil Bugislavs Underkastelse. -- Han laa stadig ude paa Søen for at værne Kysterne og fo'r fra Sted til Sted. Han maatte ved sin Udholdenhed og sin kraftige Tale ægge Valdemar den Store til at holde ud.

Bag disse stærke Ord stod en Mand, der med snilde Raad og personligt Mod tog Del i Kampen. Ved Julen var den danske Flaade kommen i Kuibe 1170, men da de andre tabte Modet og knurrede mod Absalon, førte han den dog uskadt ud og sejlede, for at beskæmme Spotterne, i Spidsen med sine Skibe.

Paa den anden Side dæmpede han Krigernes Vildskab og Plyndringslyst, naar den gik for vidt. Da Arkonas Porttaarn var ødelagt, bad Indbyggerne om Fred og gav 40 Gidsler. Den danske Hær knurrede, fordi den skulde give Afkald paa at slukke sin Hævntørst i Venderblod og skulde miste Byttet. Men A. holdt i Krigsraadet bestemt paa at modtage Overgivelsen, da det baade var menneskekærligt, fornuftigt og gavnligt for Kristendommens Udbredelse. I modsat Tilfælde maatte man i hvert Fald sende Gidslerne tilbage.

Foruden ved sin egen Deltagelse i Kampen virkede A. ved at anlægge faste Borge, ved at ordne Kystforsvaret bedre ($\frac{1}{4}$ af alle Skibe holdtes stadig under Vaaben) og ved til en vis Grad at bilægge den gamle Tvedragt imellem Landskaberne.

Hvad blev saa Resultatet af Vendertogene?

1) blev Danmark befriet fra Sørøvertogene, Rygen blev erobret 1168, Pommern 1185 efter det store Søslag mod Bugislav 2. Pintsedag 1184;

2) blev Kristendommen indført paa Rygen; Togene var nemlig ogsaa Korstog, velsignede med Aflad. For Datiden var dette en naturlig Maade at udbrede Evangeliet, og A. sørgede for, at Præsterne saa lidt som muligt skulde falde Venderne til Byrde;

3) blev Danmarks Enhed vel ikke opnaaet, men dog fremmet.

Endelig var det allervigtigste Resultat, at Danmark undgik at blive en Vasalstat af det tysk-romerske Kejsersdomme. Flere tidligere Kongesæmner havde aflagt Hyldingsed til den tyske Kejser, og selv Valdemar den Store havde ladet sig lokke i en Fælde og 1162 maattet erklære sig for Kejser Frederik Barbarossas Lehnsmænd. Vel paatog han sig

ingen reelle Lehnsplichter og bandt sig kun for sin egen Person, ikke for sine Efterfølgere; men det var dog et farligt Præcedens, og A.s største Forfjeneste er maaske, at han ved sine Sejre gav Danmarks Folk og Regering saa stor Selvtillid, at Knud VI. vovede rent ud at nægte at forny Lensforholdet og var i Stand til med Vaaben at hævde sin Vægring.

Selvfolgelig havde Absalon ikke kunnet fore alt dette igennem uden kraftig Hjælp fra sin Konge, men langt mindre havde Valdemar kunnet gennemføre det uden Absalon.

Efterat Kantatens tredie Afdeling derpaa var afsungen, holdt »Unios« Formand, Hr. Grosserer C. B. Lohrer, et livligt Foredrag om *Absalon og Axelstaden*, hvoraf vi hid-satte følgende:

Det er en gængs Opfattelse, at Absalon har grundlagt København, og denne Antagelse bestyrkes jo forøvrigt ogsaa ved den af Kommunalbestyrelsen anbragte Indskrift paa Absalonsstatuen foran det nye Raadhus, der lyder saaledes: »*Ærkebiskop Absalon, Sjællands Biskop, denne Stads Grundlægger.*« Imidlertid omtales København eller »Havn«, som den dengang kaldtes, allerede 80 Aar før Absalons Fødsel, nemlig i Aaret 1043. Før Absalons Tid var Byen dog kun af meget ringe Udstrækning; den maatte nærmest betragtes som en agerdyrkende Landsby, der havde sin egen Sognekirke, Vor Frue Kirke, og sin By-mark. Hvad der nærmest var Aarsag til, at Byens Karakter lidt efter lidt forandredes, var Sildefiskeriet, der gav Tusinder af Mennesker Beskæftigelse og medførte, at en stor Del Købmænd kom til Byen. Den gunstige Beliggenhed gjorde det naturligt, at Absalon tog »Havn« som Udgangspunkt for Kampene mod Danmarks Fjender, og da Kong Valdemar vilde belønne sin tro'aste Ven, skænkede han ham derfor denne By sammen med Halvdelen af det nuværende Sokkelund Herred. Hvornaar dette skete, vides ikke nøjagtigt, da Gavebrevet desværre er gaaet tabt; men det maa sandsynligvis have været noget før 1167; i hvert Fald er der meget, som tyder paa, at Absalon i dette Aar har været Byens Herre. I 1167 begyndte han Opførelsen af Byens faste Borg, der laa paa den nuværende Slotsholm; han befæstede Byen og anlagde Gammeltorv med tilstødende Gader. Han paabegyndte Opførelsen af en ny Vor Frue Kirke af Sten i Stedet for den gamle Trækirke, men den fuldførtes dog først under hans Efterfølger, Peder Suneson. Da Absalon i omtrent 20 Aar havde arbejdet paa at udvide og befæste København, skænkede han den i 1186 til Roskilde Bispestol og fik Gavebrevet bekræftet af flere Paver med højtideligt Forbud mod nogensinde at afhænde den; da han derefter døde i Aaret 1201, havde

han al mulig Grund til at tro sin Gave sikkert og urokkeligt knyttet til Bispestolen — noget som kommende Tider desværre gjorde til Skamme. Selv om Absalon saaledes ikke egentlig var Københavns Grundlægger, saa skyldes det dog *hans* Snille og Daadkraft, at den har naaet den Rang og Storhed, som var den forbeholdt. Vi kunne derfor med Sandhed kalde Absalon vor Bys første Borger og kunne ikke ønske den en bedre Skytsaand end ham. Som Katholiker, som Danske og som Københavnerne have vi en tredobbelt Grund til at kalde os hans Born; men vi have derved ogsaa en tredobbelt Forpligtelse, nemlig at virke som fædrelandssindede Mænd, som gode Borgere i vor By, men først og fremmest som fuldtro Katholiker. Gid Absalons Aand altid maa hvile over vort Land og vor By!

Sidste Afsnit af Kantaten blev derefter afsungen, og Bifaldet, som hele Aftenen livlig havde fulgt saavel Kantaten som Talerne, formede sig nu til en hel Ovation for Komponist-Dirigenten.

Efter Opfordring fra »Unios« Formand besteg derefter den højærværdigste Hr. Biskop Talerstolen for at meddele Forsamlingen den biskoppelige Velsignelse. Biskoppen udtalte, at det var ham en Glæde at efterkomme denne Opfordring, særlig paa en Aften som denne, da man havde fejret en Fest for Biskop Absalon, der sikkert mange Gange havde meddelt denne Velsignelse her i sin egen Stad og det ganske paa samme Maade, som han nu ogsaa vilde gøre det. Biskoppen udtalte sin Glæde og Tilfredshed med den herlige Fest og takkede alle, som havde medvirket til, at den havde kunnet blive saa vellykket. Han benyttede Lejligheden til at gøre opmærksom paa, at der i indeværende Aar indtraf endnu 2 andre Jubilæer, som ikke burde gaa upaaagtede hen, nemlig 800. Aarsdagen for Knud den Hellige Skrinlæggelse i Domkirken i Odense og 1100. Aarsdagen for den hellige Ansgars Fødsel, og han opfordrede de tilstedeværende til i god Tid at tænke paa, hvad der kunde gøres for at fejre dem.

Efter at Forsamlingen havde rejst sig, meddelte Biskoppen Velsignelsen.

Hermed var Hovedfesten til Ende, og de af Deltagerne,

der ønskede at deltage i den derefter følgende Souper, begav sig op i Riddersalen og de tilstødende Værelser.

(Sluttes.)

„Religionsfrihed“.

— 0 —

Vi Danske blive ofte berømmede for den store Imødekommenhed og den megen Forstaaelse, som vi ved at lægge for Dagen overfor dem, der indtage et andet Standpunkt end vi selv. Om vi nu virkelig altid fortjene denne Ros, derom kunde der næres berettiget Tvivl i mere end én Henseende.

Hvad saaledes det religiøse angaar, maa det siges, at den Fordragelighed, som de lutherske Præsters — særlig da de grundtvigskes Lovprisninger over Religionsfriheden vel skal tyde paa, i Virkeligheden er af saare tvivlsom Natur. Man maa nemlig ikke glemme, at med Hensyn til d. en danske Folkekirkes Stilling til Religionsfriheden forholder det sig saaledes, at først efter at samme Folkekirke ved Grundloven blev tvungen til at finde sig i det Uundgaaelige, nemlig der ogsaa skulde være Frihed for Udenforstaaende, først derefter har den taget det fornuftige Parti at lade, som om den netop i den nu herskende Religionsfrihed saa et af sine mest brændende Ønsker virkeliggjort. Sandt at sige er denne folkekirkelige Begejstring for Religionsfrihed slet ikke af saa gammel Dato, som de fleste mene.

Og endnu den Dag i Dag spores det tydeligt, hvordan Stemningen imod os Anderledestroende virkelig er inderst inde. Et Bevis herpaa er saaledes den Lov, der paabyder, at alle Statens Borgere uden Forskel skulle bidrage til at dække Udgifterne ved de kommunale Skoler, i hvilke ikke blot selve Religionsundervisningen, men den hele Undervisning overhovedet bliver ledet i luthersk Aand. Vilde det ikke være mere retfærdigt, om man lod de katholske Borgere have saa megen Religionsfrihed, at man ikke tvang dem til at være med til at bygge og underholde lutherske Skoler?

Et andet Eksempel: Paa Kirkegaardene (der i Parenthes bemærket for største Delen ere gamle katholske Kirkegaarde) findes jo som Regel et eller flere Ligkapeller, og disse ere altes opførte for Kommunens eller Sognets Midler. Kommunen er jo konfessionsløs, men alligevel har en af de tidligere Kultusministre ved en Anordning af 22. Januar 1897 faaet det ordnet saaledes for den lutherske Folkekirke, at den alene har virkelig Ret til at benytte de konfessionsløse Kommuners Gravkapeller. Det samme kan siges om de Ligkapeller, der ere knyttede til visse offentlige kommunale Anstalter, saasom Hospitaler, Fattiggaarde osv.

Altsaa hvor man kunde mage det saaledes, at Religionsfriheden kun kom til at gælde for den lutherske Folkekirke, der har man ikke undladt det, og det ene Eksempel efter det andet har aabenbaret os Folkekirkens virkelige Stemning og dens sande Hensigter.

I Mandags, Paaskemandag, er denne Række Eksempler imidlertid blevet forøget med endnu ét, der dog forekommer os ikke blot at vidne om Mangel paa Fordragelighed, men ogsaa at være Tegn paa en beklagelig Mangel paa Pietét overfor en Afdød.

Vi skulle i korte Træk meddele, hvad der er foregaaet.

For godt otte Dage siden døde paa St. Josefs Hospital i København en 80aarig Enke ved Navn Ane Catharina Madsen. I mere end en Menneskealder havde hun tilhørt den katholske Kirke, og under sin sidste temmelig langvarige Sygdom modtog hun oftere de hl. Sakramenter af Hospitalets Præst, højærv. Hr. Pastor Neuvel; til ham udtalte hun endvidere paa Dødslejet, at hun ønskede katholsk Begravelse, hvorfor Pastor Neuvel paa sin Side lovede hende at ville gøre Sit til, at hendes sidste Villie kunde blive opfyldt.

Saa døde hun den 1. April. Hendes Datter, der ikke er Katholik og er gift med en i Lyngby bosat Protestant, lod saa Liget bringe ud til Lyngby, hvor det blev hensat i Gravkapellet paa Kirkegården. I de nærmest paafølgende Dage træffer den Afdødes Familie saa paa egen Haand Af-

tale med den lutherske Sognepræst, Dr. Rørdam. angaaende Begravelsen, og det overlodes da til Kapellanen, Pastor Heskjær, at forrette Handlingen, der blev fastsat til anden Paaske-dag Kl. 1.

Paa Grund af Helligdagens overvældende Travlhed havde Pastor Neuvel, der intet anede om de nævnte Foranstaltninger, anmodet højærv. Hr. Pastor Svensson fra Kollegiet i Ordrup om at forrette Begravelsen paa hans Vegne. Pastor Svensson tager saa en Dag ud til Lyngby for at ordne Sagen med Slægtingene og Sognepræsten; ved sit Besøg hos Slægtingene erfarer han da til sin Forbavselse, at Kapellanen skulde begrave den katholske Enke. Da han gør Slægtingene opmærksomme paa det fejlagtige i denne Handlemaade, anmode de ham om at afgøre Sagen med de lutherske Gejstlige, da de ikke ville have noget imod at rette sig efter den Ordning, som Præsterne kunde enes om at bestemme. Pastor Svensson begiver sig saa til Dr. Rørdam og meddeler ham, at den afdøde Enke var Katholik, samt at hendes sidste Villie var at begraves som Katholik. Dr. Rørdam mente at kunne afgøre Sagen med at henvise til den ovenomtalte Anordning af 22. Jan. 1897, i Følge hvilken Sognepræsten ikke kunde tillade, at den katholske Præst benyttede Kapellet til Begravelse eller foretog nogen rituel Handling paa Kirkegaarden. Som Svar paa dette betonedes Pastor Svensson gentagende, at Spørgsmaalet mellem ham og Dr. Rørdam ikke var om, hvor Begravelsen skulde foregaa, men hvem der skulde forrette den, om der nemlig skulde ske den Afdødes sidste Ønske Fyldest ved katholsk Jordfæstelse eller ikke; hans Besøg hos den lutherske Sognepræst havde ikke til Formaal at bevæge denne til at overlade ham Ligkapellet — man skulde nok vide at hjælpe sig uden det —, nej Hensigten var ene den, at bevæge de lutherske Præster til at afstaa fra deres Forehavende — at begrave en Katholik paa luthersk Vis imod Vedkommendes sidste Villie. Sognepræsten Dr. Rørdam mente dog ikke — af hvilken Grund behøver ikke at nævnes — at kunne

forandre den én Gang trufne Bestemmelse. Iøvrigt henviste han den katholske Præst til sin Kapellan, som han jo havde anmodet om at forrette Handlingen.

Med Kapellanen viste det sig imidlertid aldeles umuligt at forhandle; han vilde ikke en Gang bruge Navnet »Katholik« om den Afdøde eller andre, men fastholdt Benævnelsen »Papister«, der vistnok efter hans Opfattelse var et frygteligt Skældsord; i den katholske Kirke saa han den levende Antikrist, og han følte megen Sjæleuro, naar han kom til at tænke paa Katholikernes formentlige »Tilbedelse« af Helgenerne. Kapellanen var altsaa endnu mere uvillig end Sognepræsten til at lade den afdøde Katholik faa en katholsk Begravelse.

Da Sagen saaledes imod Forventning havde taget en saa uhyggelig Vending, ansaa Pastor Neuvel det for sin Pligt atter selv at tage den i sin Haand. Anden Paaskedag tog han saa ud til Lyngby, hvor han ankom noget før Middag; sammen med ham var der seks andre katholske Herrer, der, om fornødent, vare rede til at bære Liget til Graven.

En Henvendelse i Slægtningenes Hjem havde atter til Følge, at man blev anmodet om at konferere med de lutherske Gejstlige. Saa gik man op til Kirken for at tale med Kapellanen, der endnu havde Tjeneste i den, og som kort efter skulde foretage Begravelsen. Da han efter nogen Tids Forløb kom ud, og man da meddelte ham, at den katholske Præst var kommen til Stede for at begrave den Afdøde, vendte han meget overlegent Ryggen til den Talende og gik sin Vej. — En sidste Henvendelse i Sognepræstens Hjem førte ikke til noget mere tilfredsstillende Resultat end alle forudgaaende Forsøg.

Saaledes skete det da, at *anden Paaskedag i det Aar 1901 blev en Katholik begravet af en luthersk Kapellan knapt halvanden Mil fra Hovedstaden, og det tværtimod hendes sidste Ønske og paa samme Tid, som en katholsk Præst opholdt sig paa Stedet for at gøre det muligt, at hendes sidste Villie kunde opfyldes. Idet*

vi endnu bemærke, at vore Præster have handlet ud fra den i dette Tilfælde eneste rigtige Opfattelse, at det nemlig *ikke* drejede sig for dem om en Ret, som de muligvis kunde give Afkald paa, men om en *Pligt* overfor den Afdøde, som de ikke havde Lov til at unddrage sig, henstille vi fortrøstningsfuldt til enhver uhildet Læser at afgøre, om dette sidste Eksempel paa Fremfærd imod en afdød Katholik er forenelig med den her i Landet herskende almindelige *Religionsfrihed*.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

København. Onsdag den 4. April Kl. 4 om Eftermiddagen samledes en stor Mængde Mennesker foran St. Josefs Hospital i Griffenfeldtsgade. Foran Hospitalets Port holdt nemlig en kongelig Vogn med baade Kusk og Tjener i rødt Libreri, og dette i Forstadens Gader mindre sædvanlige Syn havde da faaet Folk til at stimle sammen for at faa de kongelige Personer at se, der aflagde Besøg inde i Hospitalet. Efter nogen Tids Forløb traadte de høje Herskaber atter ud for at stige til Vogns, og man saa da, at det var ingen mindre end samtlige Kongens tre Døtre, der netop i den Tid opholdt sig i København, nemlig *Dronning Alcksandra* af England, *Enkekejserinde Dagmar* af Rusland og *Hertuginde Thyra* af Kumberland. Efter Forlydende gjaldt det høje Besøg en Patient, der i sin Tid stod Kongens Døtre meget nær, den Gang de endnu som ugifte levede ved Hofet her i København.

— Første Paaskedag overværede hds. kgl. Højhed Prinsesse Marie efter Sædvane den højtidelige Pontifikalmesse i St. Ansgars Kirke. I Aar havde Prinsessen imidlertid for første Gang medtaget sin lille Datter, der som bekendt skal opdrages i vor hl. Religion. Den lille *Prinsesse Margrethe* er født den 17. September 1895 og er saaledes kun 5 Aar gammel. — Skærtorsdag Morgen modtog Prinsesse Marie den hl. Paaskekommunion, i hvilken Anledning hendes Gemal, hs. kgl. Højhed Prins Valdemar ledsagede hende til Kirke og sammen med hende overværede den hl. Handling.

Unio. Tirsdagen d. 23. April Kl. 9 afholdes den halv-aarlige Generalforsamling. Forslag, som ønskes behandlede, maa være indsendte til Formanden, Herluf Trollesgade 24, senest Lørdag d. 20. April.

Kravatforretningen „Paris“, Gothersgade 51,
 anbefaler billige og nyttige Konfirmationsgaver. Presentkort
 forefindes. (Georgia Grulich.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne i St. Ansgars Kirke forny Daabspagten og modtage deres første hellige Kommunion. begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og Kl. 11 stille hl. Messe: Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og Te Deum. **15. M.** Isidor, Biskop og Kirkelærer. — **16. Ti.** Benedikt Josef Labre, Bekender. — **17. O.** Leo, Pave og Kirkelærer. — **18. To.** Ferialdag. — **19. F.** Ferialdag. — **20. L.** Ferialdag.

Søndag den 21. April. 2. Søndag e. Paaske. I St. Ansgars Kirke Kl. 9 højtidelig Prælatsmesse, efter hvilken Konfirmationens hl. Sakramente meddeles til Børnene i St. Ansgars Menighed. — Kl. 7 og Kl. 11 stille hl. Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken.

Rosenkranskirken: Søndag den 14. April (Hvide Søndag) meddeler den højærværdigste Biskop Konfirmationens hl. Sakramente i Rosenkranskirken. Den højtidelige Prælatsmesse, efter hvilken Sakramentet meddeles, begynder Kl. 9. Om Efterm. Kl. 5 holdes Festandagt med Prædiken.

St. Ansgars Kirkeskole. Da det nye Skoleaar begynder straks efter Hvide Søndag, anmodes Forældrene om snarest at melde skolepligtige Børn hos Sognepræsten, Bredgade 64, 3. Sal. Daabs- og Vaccinationsattest maa medbringes.

Ynglingekongregationen genoptager efter Paaske sine ugentlige Møder Mandag Aften Kl. 8 $\frac{1}{4}$. — Konfirmanterne opfordres til at indmelde sig i Kongregationen. — Fælleskommunionen finder Sted paa 4. Søndag efter Paaske (Kongregationens Hovedfest) i St. Ansgars Kirke.

Gudstjeneste i Ringsted (Hotel Casino). Søndag den 21. April Kl. 9 $\frac{1}{4}$ hl. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Foredrag.

Som passende **Gaver** til Førstkommunikanter og Konfirmanter anbefales: **Fuldstændig Bønnebog** (2 Kr. heftet); **Salmebog** (1 Kr. heftet); **Rippel: Kirkens Skønhed**, en Fremstilling af Kirkeaaet og dets Ceremonier (2 Kr. 25 Øre heftet); P. Eymard: **Den h. Eucharisti** (heftet 1 Kr. 50 Øre); Thomas a Kempis: **Kristi Efterfølgelse** (heftet 1 Kr. 50 Øre); Kard. Wiseman: **Fabiola** eller **Katakombernes Kirke** (indb. 4 Kr.). Samtlige Bøger og anden katholsk Literatur faas hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel, Bredgade 35, København. — Opmærksomheden henledes særlig paa de smukt indbundne Bønne- og Salmebøger.

Meddelelse. Henvendelser til **Redaktionen** af „Ugebladet“ bedes foreløbig adresserede til **Pastor H. Gamél.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 16.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Brodgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 16.

Søndagen den 21. April.

1901.

Indhold: Absalonsfesten. — Den katholske Kirkes Tilstand i de danske Stater. — »Den hedenske Etik beskæmmer den jesuitiske« — Ad regias agni dapes. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Aarhus. — Bekendtgørelser.

ABSALONSFESTEN.

— 0 —

(Sluttet.)

Til »Riberhusmarschens« Toner begav man sig ind i Spisesalen til det festlig dækkede Bord, hvor man straks lagde Mærke til den smukke Menu, udstyret i middelalderlig Stil og forsynet med Absalons Vaaben, hvorover en Bispehue.

Efter at Formanden havde budt den af c. 170 Personer bestaaende Forsamling Velkommen, tog den højærværdigste Biskop Ordet. Idet han henpegede paa, hvorledes Absalon bestandig havde været virksom for at vedligeholde og styrke Danmarks Forbindelse med Rom, udbragte han et af et nifoldigt Hurra efterfulgt Leve for Hs. Hellighed Pave Leo.

Hr. cand. mag. Kejser udbragte i velvalgte Ord en Skaal for vort Fædreland og vor Konge. Han mindede om, hvorledes Absalon havde arbejdet for sit Fædreland, og hvor tro han havde været sin Konge. Nylig havde jo desuden Fædrelandet fejret Mindet om en af sine store Dage (den 2. April),

og netop idag (den 8. April) var det hs. Majestæt Kongens Fødselsdag.

Følgende Sang blev derefter afsungen:

Med Troens Skjold, i Korsets Glans
Og Manddoms Sværd ved Bælte,
Du staar i Danmarks Mindekrans
Den herligste af Helte;
Thi du har vist, at Kristentro
Har og bag Brynjen hjemme,
At Tro og Kraft kan sammen bo
Og ej hinanden hemme.

I Troens Kraft du Sværdet svang
Til Guds, din Herres Ære,
Fred bragte du til Dannevang
Og Tro til Venderhære.
I Tro og Haab du elsked Gud
Og værnede om Kirken;
I Pansersærk, i Bispeskrud
Var lige stor din Virken.

Saa skal det synges videnom
Med Tunger stærke, hvasse:
At mandig Kraft med Kristendom
Kan vel tilsammen passe.
Den største Aand er ej saa klog,
At han ej Gud har nødig,
Saa lidt som kristen Mand et Fjog
I Verden overflødig.

Hr. Kontorchef Chr. Henrichsen talte for Biskoppen, hvem han bragte en Tak, fordi han var kommen til Stede. hvorved Festen først havde faaet sit rette Præg; den Omstændighed, at en Biskop, der havde modtaget den samme Vielse som Absalon og prædikede den samme Tro som han, overværede Festen, viste, at det netop var denne Kreds, der var nærmest til at fejre Absalons Minde.

Den anden til Festen skrevne Sang blev derefter afsungen og gjorde megen Lykke. Den lød saaledes:

Tjærede Biskop og Viking med Staven,
 Ene Mand en Hær og mod Ulykken Læ,
 Sunken for syvhundred Vintre i Graven,
 Endnu i vor Have det fejreste Træ,
 Stortidens Aksel (ej Navnet slog Klik);
 Volmar den store og Aksel den større,
 Dengang da Landet var strandet, I fik
 Herlig det bragt paa det tørre.

Sværdet i højre, i venstre et Psalter,
 Var den Tro, han præked, saa Folk ham forstod;
 Ud paa et Dæk lod han flytte sit Alter,
 Fromhed duer til alt og er Søster til Mod.
 Sværdet skrev Runer, Bisp Absalons Skrift,
 Stilen er original, saa det spores.
 Dansken han lærte saa mangel Bedrift,
 Fjenderne lærte han Mores.

Raadhusets Klokker de sang deres Hylding,
 Bød ham nys velkommen i Vaardagens Kuld.
 Han er nok hul, og hans Glans er Forgylnding;
 Da han leved, var han massiv og af Guld,
 Men som han staar der, forkynder hans Mund
 (Gid det maa lyde i Storstadens Øre):
 Det er paa gammel biskoppelig Grund,
 Nutidens Liv maa sig røre.

Ak, naar vi maales med Absalons Alen,
 Er det Smaatterier, hvoraf vi os kro,
 Lidet af Gærning og meget af Talen,
 Mandom til som Aal til vort Maal os at sno;
 Men det skal trøste os, hvis vi ham saa
 Her i vor Kreds, lød hans mægtige Stemme:
 Ja, mine Børn, I er faa, I er smaa,
 Men her er Absalon hjemme!

J. F.

»Unios« Formand, Hr. Grosserer C. B. Lohrer bragte en hjærtelig Tak til de mange baade udenfor Foreningen og indenfor denne, der paa forskellige Maader havde bidraget til, at denne Fest kunde blive afholdt, og at den var forløbet saa smukt.

Hr. Forvalter Frants Jørgensen talte for den tilstedevæ-

rende Deputation fra »Concordia Catholica« i Stockholm, takkede, fordi den var kommen herved, og bød den modtage vore bedste Ønsker for Sveriges Katholiker og for »Concordia Catholica«.

Hr. Corméry takkede for Skaalen og for den sendte Indbydelse og meddelte, at »Concordia Catholica« Bestyrelse havde besluttet at udnævne »Unio« Formand til Æresmedlem, samt overrakte ham Foreningens »Gyldne Ærestegn«, et Malteserkors med Monogrammet »F. C. C.« (Familjeforeningen Concordia Catholica) i et Baand i de svenske Farver. Han sluttede med at udbringe en Skaal for »Unio« Bestyrelse.

Højærv. Hr. Pastor Braun talte for Formanden, der personlig havde ydet et meget stort Arbejde ved Arrangementet af denne Fest.

Højærv. Hr. Pastor Günther tog derpaa Ordet, og idet han mindede om, hvorledes Absalon stadig havde arbejdet for Oprettelsen af Institutioner, der virkede i Barmhjertighedens Tjeneste, benyttede han Lejligheden til at omtale det store Velgørenhedsværk, der var ved at fuldbyrdes indenfor vor Menighed, nemlig *Mariahjemmet*. Som der stod i »Ugebladets« sidste Nummer, skyldte denne Anstalt *en Gave* sin Tilblivelse; han vilde derfor uden at nævne Navne udbringe et Leve for denne ædle Giver.

Den højærværdigste Hr. Biskop udtalte, at det glædede ham, at denne Sag var bleven berørt. Der var i det hele taget netop for Tiden saa mange kirkelige Foretagender under Forberedelse, at man fik Indtryk af, at Absalon stadig arbejdede for Danmarks Vel. Han gjorde saaledes opmærksom paa, at netop paa Absalons Dødsdag vare de franske Fædre, som skulde paabegynde Missionen i Roskilde, ankomne hertil, og han opfattede dette som et lykkeligt Varsel for deres Arbejde i Absalons gamle Bispestad.

Derpaa hævdede Formanden Bordet, idet han rettede en Tak til alle, der uden at høre til »Unio«, vare mødte ved denne Lejlighed, og udtalte Haabet om, at de, der af en eller anden Grund ikke sluttede sig til Foreningen som Med-

lemmer, ogsaa i Fremtiden vilde yde den deres Assistance, naar den i Anledning af en større Sag henvendte sig til dem med Anmodning om Velvillie og Interesse.

I Aftenens Løb var der fra Stockholm indløbet følgende Telegram:

»I anledning af dagens store betydelse mottagen våra broderliga hälsningar.

Concordia Catholica«

Endvidere havde Deputationen fra »Concordia Catholica« medbragt følgende Digt fra en tidligere Elev paa Ordrusphøj:

Från tider, som gått
vi som arf har fått
månget härligt, storslaget minne,
som i flammoskrift
öfver mosslopen grift
står fram för vårt häpnande sinne. —

Bland dessa minnen från svunnen tid
vid ett hugstort i dag vi stanna;
det talar om sträfvan, om bøn, om strid
för det rätta, det sköna, det sanna.
Biskop Absalons ädla, ljusa, gestalt
en kyrkans man, som omfattar allt,
som strider med staf, med svärdet,
som med lag drar kring rätten gärdet.

Hans lifsverk var blott hans hjärtas tolk
af en brinnande ande gifvet.
Sin tro, sin kung, sitt land och sitt folk
han älskade högre än lifvet,
för hans eldsjäl var intet offer för stort. —
Hvem räknar väl allt, han för Danmark gjort?
Hans fosterland stolt kan ställa
honom främst, där bedrifterna gälla.

Men äfven til oss bortom Sundets våg
hans rykte trängt. Vi det ära,
ty äfven vårt land för hans tanke låg,
har hans arbetes frukter fått bära.
Vi därför endast följt pliktens lag,
när vi fira Er store Absalons dag,
våra hjärtan täfla med Edra
den Dannemannen att hedra.

Från tider, som gått;
 vi som arf har fått
 månet stort, månet älskadt minne;
 men intet mer kärt
 och vår aktning värdt
 än Absalons står för vårt sinne.

Bäst hedras han väl
 om med ifrande själ
 hans spår att följa vi sträfva;
 ty då länge än,
 sedan vi gått hän,
 skal *hans* ande i Norden lefva.

H. Löhnig.

Og endelig var der fra højærv. Hr. Pastor E. Wang i Bergen indløbet følgende Hilsen:

Danske Venner! Ej paa Erling Skakkes Vis jeg kommer,
 Men som fredsæl Nordmand, Eders Absalon at hylde —
 Thi var end Helten Eders, var Ærkebispens Virken
 For hele Nordens Folk til Hæder og til Lykke; —
 Hver Nordbo maa saa stemme i, at Ret I har
 At fejre Sekelfest for Bispen Aksels Stordaad
 Og Gave tro, som give Gud, nu snart genblomstre maa
 I hvert et Hjem i Nordens trende Søskenlande,
 Hvor Eders Fest faar Klang i Presse og i Tale.
 Eders gamle Uniosgæst,

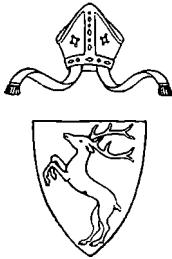
Frik A. Wang.

Efter Bordet blev der drukket Kaffe i Riddersalen og de tilstødende Værelser, og her forevistes ogsaa en Række Lysbilleder, omhandlende Absalons Historie og fremstillende de forskellige Steder, der i denne Henseende vare af Betydning; Lysbillederne bleve ledsagede af en underholdende Forklaring af Pastor Günther.

Saa vel under Festmaaltidet som senere hen herskede der den livligste og behageligste Stemning, og det blev sent, inden man kunde beslutte sig til at skilles.

Alt i alt blev det, som vi begyndte med at sige, en sjælden vellykket Fest, en Fest, der fuldtud staar paa Højde med de tvende tidligere af »Unio« arrangerede større Fest-

ligheder, Steno-Festen og Pave-Festen. »Unio« har herved paany dokumenteret sin Ævne til at samle de forskellige Kræfter indenfor Menigheden, naar det gælder et Foretagende af denne Art, og vi skulle sluttelig kun udtale Ønsket om, at denne Forening maa glæde sig ved stedse større Tilslutning fra Menighedsmedlemmernes Side, saa at den stedse bedre maa blive sat i Stand til at udfylde sin Opgave indenfor Menigheden.

„Den katolske Kirkes Tilstand i de danske Stater, især i Kobenhavn, fra Reformationen indtil vore Dage.“

(Fortsat fra Nr. 11).

— 0 —

Da Kapellet i Norgesgade blev ophøjet til at være Sognekirke, stillede Kongen følgende Betingelser :

1) man skulde rette sig efter Landets Love med Hensyn til Ægteskaberne. 2) svare den sædvanlige Grundskat af Kapellet. 3) undlade at benytte Kapellet eller dets Omgivelser til Begravelse. Præsterne ere iøvrigt altid blevne betragtede af Regeringen som Udlændinge; deres Kaldsbreve blive ikke stadfæstede af Kongen, og de aflægge følgelig heller ingen Embedsed.

Siden 1772 findes der nu i Grunden kun ét katolsk Sogn i Danmark med Hovedsæde i København og med Jurisdiktion over hele det egentlige Danmark og Norge. Før denne Tid gaves der Kirke-Jurisdiktion i *Fredericia* og *Altona*.

Københavns Kirke *) betjenes af tre Præster, hvoraf de to ere egentlige »Sognepræster« og kaldes af Hoffet i Wien. Den tredje er Hjælpepræst og lønnes til Dels af Fyrst-Biskoppen af Münster; den første hed *Wedbekker* og udnævntes i Aaret 1775. Der gives ogsaa nogle underordnede Bestillingsmænd: en Sakristan (for Tiden Mikael Ochslin fra Würzburg), som passer Kapellet, besørger det renholdt og desuden deltager i Undervisningen; en Organist og en Kantor, der leder Sangen; de lønnes alle af de katolske Gejstlige. Hvad vi Reformerte i Lighed med Jøderne kalde for *Ældste* (Anciens), kender man ikke noget til i den katolske Kirke, og Præsterne leve stedse i den bedste Harmoni indbyrdes.

For Tiden har Kirken følgende Præster: *Bernhard Holzförster*, ældste Sognepræst; han er født i Paderborn henved 1738 og præsteviet i Seminariet i Hildesheim; i 6 Aar var han Professor theologiæ i Ringelheim, og desuden har han beklædt flere store Embeder i Tyskland. Han kom hertil i 1778 for at afløse *Bernhard Hölscher*, der siden døde som Sognepræst i Tyskland. I Aaret 1801 blev han ældste Sognepræst (curé en chef) ved *Joseph Schurmanns*

---

*) Den mest anselige katolske Kirke i Landet udenfor Hovedstaden findes i *Altona*; dens Præst er for Tid en *Warstein* fra Paderborn. Dernæst kommer *Fredericia*, der har *Albachten* fra Münster til Præst. Han faar nu endog en Kollega; thi Kapellet besøges ogsaa af Katholikerne i *Viborg* og *Aalborg*, hvilke aarligt begive sig til *Fredericia*. Det betydeligste Kapel efter *Fredericia* er det i *Frederiksstad*, hvis Præst er *Biel* fra Elsass. Derefter kommer *Glückstadt*, *Helsingør* og *Kiel*. Præsten i *Helsingør* er en Franskmand ved Navn *Tellier*, tidligere Huslærer hos Baron Selbye. Alle disse Kirker høre i mange Henseender ind under Hovedkirken i København. Forf.

Død *) — *Franz Waldcier*, anden Sognepræst, ligeledes født i Paderborn, blev kaldet hertil efter Joseph Schurmanns Død. Han skal være en meget lærd Mand og en dygtig Prædikant. — *Joseph Brachtsende*, Sognets Vikar, født i Münster, kom hertil fra Fredericia i Aaret 1801, fulgte i Vikarembedet — efter en kortere Vakants — *Bernhard Høpping*, der døde af Apopleksi den 12. Maj 1800 i en Alder af 48 Aar. Præsterne Schurmann og Høpping ere jordede paa Trinitatis Kirkegaard, men de katholske Præsters sædvanlige Begravelsessted er paa Holmens Kirkegaard.

Gudstjenesten i Kirken finder Sted paa følgende Maade: Kirkeaaet begynder som overalt i den katholske Kristenhed med Advent. Om Søndagen er der Messe Kl. 7, Højmesse med Prædiken Kl. 9, sidste Messe Kl. 11^{1/2}. Messen læses undertiden ogsaa af en af Præsterne fra de katholske Gesandtskaber. Om Eftermiddagen er der Katekese. Messen læses om Hverdagene Kl. 8 — med størst Højtidelighed om Fredagen. Paa de store Festdage, Jul og Paaske, holdes der Aftensang med Prædiken og Velsignelse. Midnatsmessen i Julen har Holzförster straks efter sin Ankomst hertil afskaffet paa Grund af de forargelige Optøjer, som Sligt let vilde kunne give Anledning til her til Lands. Juledag er den første Messe Kl. 6 om Morgen. Det forstaar sig af sig selv, at Processioner ikke ere tilladte her. Prædikenen holdes paa Tysk, hvilket er det Sprog, der mest tales af de herværende Katholiker. P. Holzförster har dog nu og da prædiket paa Fransk, men da altid udenfor den sædvanlige Kirketid. De øvrige Dele af Gudstjenesten — visse

*) Pastor *B. Holzförster*, hvis Venskab jeg er saa lykkelig at besidde, er en Mand med mange Kundskaber, taler forskellige Sprog, er meget dannet og behagelig i sin Omgang, en Mand med en fortræffelig Karakter, af en eksemplarisk Retskaffenhed og en utrættelig Virkelyst. Siden hans Hjemkomst fra London i Efteraaet 1802 har hans Helbred, vel ogsaa hans Alder, tvunget ham til at give Afkald paa at prædike. Men de andre lige saa vigtige Funktioner — Messen, Skriftemaal, Pastoralbesøg — vedbliver han endnu at udøve med apostolisk Iver og Aarvaagenhed. Forf.

Litanier undtagne — holdes. som man ved, paa Latin, og mange have erfaret, at Opbyggelsen ikke taber derved. *)

De to Sognegeistlige have hver 300 Rdlr. fast, desuden fri Bolig og Ildebrændsel. Jeg tror ikke, at de faar Accidensser. Vikaren faar 150 Rdlr. aarlig fra Biskoppen af Münster; men desuden faar han et lignende Beløb gennem nogle Legater i København. Som man ser, er det kun smaa Indtægter, der maatte tvinge Præsten til at leve ugift, selv om Kirkeloven ikke paabød det; **) denne Lov har vist ogsaa mere end én god Side, som det blandt andet kan ses af den meget lærde Afhandling i *Encycl. méthodique* ved Afsnittet *Théologie*.

Man regner i København 4—5000 Katholiker.***) An-

---

*) Det, der sikrer den katholske Kirke mod Forandring i Lære og Liturgi, siges dens Forsvarere, det, der redder den mod de mange skandaløse Sekter, som fremkomme hos Protestanterne, er tildels det *latinske Sprog*, der hører til de saakaldte døde Sprog og derfor er uforanderligt, hvisaarsag det netop anvendes ved Messen; til Dels ogsaa dens *Ceremonier*, der alle ere imponerende, sindrige og uophorligen minde om Dogmerne og Pligterne; men endelig især Kirkens fortrinlige Styrelse, dens *hierarkiske Forfatning*, der holder hele dette mægtige Kirkelegeme fast knyttet til det fælles, synlige Overhoved. Man har i den sidste Tid skreget meget op imod det kirkelige Hierarki; men det *maa og bør* nødvendigvis findes i Kirken; ja man træffer jo endog Spor af det hos de mest antikatholske Sekter. Forf.

**) Præsten bør have sit anstændige, sikre og uafhængige Udkomme (Skriften siger: Han skal *leve af Altret*); i modsat Fald taber han selv, hans Embede, ja endog selve Religionen i Anseelse. Der findes reformerte Præster, der ere saa daarligt aflagte, at de tvinges til at paatage sig andre Beskæftigelser og til ængsteligt at sno sig for at faa det Nødvendige til dem selv og deres Familier; ofte sker dette ikke uden Skade for den dem betroede Hjord. Foregaar der ikke en Forandring i saa Henseende, bliver man vist nødt til ogsaa hos Protestanterne at indføre Cølibat for Præsterne. Forf.

***) Dette Tal paa Katholikerne, der ved det 19. Aarhundredes Begyndelse fandtes i København, maa uden Tvivl anses for at være sat altfor højt. Men selv i saa Fald maa det forundre, hvorledes Ka-

allet paa Katholikerne i hele Sjælland — saavel paa dem, er besøge Kirken (Kapellet) i København, som paa dem, er desværre forsømme deres religiøse Pligter — siges at ære over 6000, hvoraf henved de to Tredjedele ere Tyskere. indes der end ikke her i Landet katholske Familier, der kunne siges at nedstamme fra Tiden før Reformationen, saa ives der dog enkelte Familier, der kunde regne over et arhundrede tilbage, siden deres Forfædre bosatte sig her. loгле adelige Familier have længe holdt fast ved den ka- iolske Religion, f. Eks. *Lüttikowerne, Ulfeldterne, Kaj- erne* o. s. v.

(Fortsættes.)

„Den hedenske Etik beskæmmer den jesuitiske“.

—o—

En bekendt Forfatter har engang spøgefuldt skrevet: Enhver Daare, der har slaet et Kar itu, kaster Skaarene ia den Skarndyngge, hvormed man har overdænget Jesui- rne.« Man skulde næppe tro, at Dyngen kunde blive ørre, end den er. Men en Medarbejder ved Salmonsens ore illustrerede Konversationsleksikon har fundet nye Pot- skaar, og det endda hos en bekendt katholsk Forfatter.

---

tholikernes Antal, som det faktisk blev Tilfældet ved Aarhundredets Midte, efterhaanden kunde synke ned til en forsvindende Brøkdel af det oprindelige. Forklaringen til dette Fænomen kan ikke ligge alene i den Omstændighed, at den tidligere livlige Indvandring er ophørt eller maaske endog er bleven afløst af en betydelig Fraflyt- ning af Udlændige, men den maa særlig søges i de den Gang her- skende Bestemmelser om de blandede Ægteskaber. Som bekendt var det jo, lige til Grundloven kom i 1849, en ufravigelig Fordring fra Statens Side, at alle Børn uden Undtagelse, der fødtes i blandet Ægteskab, skulde opdrages i den lutherske Religion. Man forstaar, at en saadan Lov var i Stand til i Løbet af et Par Slægtled at ud- tynde Katholikernes Rækker i en forbavsende Grad. *Red.*

I det 9. Bind af nævnte Leksikon findes en længere Artikel om Jesuiterordenen. Blandt dens mange Paastande, der trænge til Berigtigelse, skal her kun fremhæves følgende som i al Korthed sammenfatter Mabillons Mening om Jesuiternes Moral og findes i Slutningen af hele Artiklen:

»Benediktineren Mabillon siger, at den hedensk Etik beskæmmer den jesuitiske, og at der næppe findes en Forbrydelse, man i denne Etik ikke skal finde en Undskyldning for.«

Ved at anføre disse Mabillons Ord synes Artikelskriveren at bringe sin sidste og bedste Trumf til at naa det Maal, han har sat sig i Artiklens anden Halvdel: at svære og nedsætte Jesuiternes Moral. Som dannet og oplyst Mand vidste han jo vel, at nogle gamle, forslidte Fraser, hvis Urigtighed oven i Købet er paavist utallige Gange, aldeles ikke kunde slaa til. Derfor var han betænkt paa at udfinde en Hjemmelsmand, som ved sin Autoritet var i Stand til at erstatte hans enten mangelfulde eller manglende Beviser for Jesuitermoralens Slaphed og Elasticitet. Valget faldt da paa Mabillon, og det kan ikke nægtes, en bedre kunde han næppe have truffet.

Mabillon er jo, som bekendt, ikke blot en af de lærdeste Mænd i Ludvig XIV.s Tidsalder, men tillige et Mønstre paa en from Ordensmand og en trofast Søn af den katolske Kirke. Paa Grund af disse fremragende Egenskaber vil hans misbilligende Udtalelse om den jesuitiske Sædelighed være egnet til at vække særlig Tiltro. Hvad der giver Mabillons Beskyldning særlig Betydning, er den Omstændighed at han ikke blot angriber en enkelt Jesuit, men hele Ordens Lære som saadan.

Skønt nu Artikelskriveren ikke angiver Stedet i den lærde Benediktinermunks Værker, vil vi alligevel gøre os den Umag at lede efter det. Helt haabløst er et saadant Foretagende ikke; thi der gives blandt Mabillons talrige Skrifter kun en eneste, hvori han muligvis kunde have udtalt sig som at ført om den jesuitiske Etik. Det er hans Afhandling om

lunkenes Studier »Traité des études Monastiques«; for alle andre Skrifter ligger der nemlig Æmner til Grunde, som aldeles ikke vedrører Jesuiterordenen eller dens Moral. I den nævnte Afhandling kæmper Mabillon rigtignok mod »vise« Kasuister og en »vis« Tilbøjelighed til Janseisternes altfor strenge sædelige Krav, men han antyder ikke ved et eneste Ord, at det er Jesuiter, han forstaar ved »vise« Kasuister.

Dertil kommer, at Mabillon i samme Værk anbefaler længe af Jesuiter skrevne Bøger til Studium. Han nævner Eks. blandt de theologiske Forfattere (theologiens scholasticus) Navnene paa følgende Jesuiter: Tanner, Greg. de Valenza, Suarez, Becanus, de Lugo, Molina, Maldonatus; og blandt de kasuistiske Forfattere (casuistes): Azor, Toletus, Banny s. v. Det synes os en Gaade, hvorledes en saa klartseende Mand som Mabillon paa den ene Side kan paastaa, »den hedenske Etik beskæmmer den jesuitiske«, og paa den anden Side alligevel anbefaler saa mange Jesuiter som gode Forfattere og deres Bøger som gode Kilder til at lære de rigtige Principper for en sund og fornuftig Moral. Na længe vi derfor ikke faa Stedet at vide, holde vi os for retfærdige til at tvivle paa, at Mabillon foretrækker den hedenske Etik for den jesuitiske.

r.

Ad regias agni dapes.

— 0 —

I gennem Havet blev vi ledt,
i hvide Kjortler blev vi klædt
og syngte nu ved Lammets Bord
for Kriste Drot i Jubelkor.

Hans Hjertes Kærlighed blev Præst
og bød hver Sjæl til Offerfest,
hans dyre Legem Offerkød,
og af hans Blod er Kalken rød.

Hvor Blod var sprængt paa Dørens Karm,
 der ramte ikke Englens Arm;
 og Havet blev til hegnet Sti,
 men Fjenden fandt sin Grav deri.

Vort Paaskelam, vor Paaskefest
 er Kristus selv som Sjølegæst,
 i Sjølebo med Renhed smykt
 usyret Brød til Renheds Røgt.

O Offerlam til Himmelpagt,
 som Helved selv er underlagt,
 der løste dem, som Døden bandt,
 og Livsens Løn for alle vandt.

Han tvang hver Magt i Mørket dulgt,
 og Sejren har hans Fane fulgt;
 han Mørkets Drot i Lænker slog
 og sejrrig ind i Himlen drog.

O Jesus, gør os paaskefro,
 fæst evigt i vort Hjærte Bo,
 bevar hver Sjæl for Syndens Saar,
 som blev genfødt til Livets Kaar.

Hvide Søndag 1901.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

Aarhus. I Anledning af Jubilæet blev der i den stil Uge afholdt en saakaldt *Mission* i Aarhus, ved hvilke højærv. Hr. Pastor Brinkmann fra Jesu Hjærte Kirken i København holdt en Række Prædikener. Det var en sær Glæde for Menighedens Medlemmer atter efter mange Aa Forløb at gense Pastor Brinkmann i deres Midte, og d maa siges til de herværende Katholikers Ros, at de ikl

undlod at give fuldtalligt Møde hver Aften. Der kan da heller ikke næres nogen Tvivl om, at den kun altfor korte Mission har frembragt rigelig og, som vi haabe, varig Frugt. Slutningshøjtideligheden Paaskesøndag Aften Kl. 8 formede sig til en af de mest gribende kirkelige Festligheder, der endnu have fundet Sted i den katholske Kirke i Aarhus. Kirken var fyldt til allersidste Plads. Et dybt Indtryk gjorde det aabenbart paa alle Tilstedeværende, da Indvielsesbønnen til Jesu hl. Hjærte — efter den korte, men begejstrede Afslutningsprædiken — blev forebedt fra Prædikestolen og dernæst gentaget Sætning for Sætning af hele Menigheden. Det festligt smykkede Gudshus, de smukke firestemmige Sange, de mange Ministranter og hvidklædte Piger, Klokkerens Ringning under det kraftig sungne »Store Gud« — alt bidrog til at forhøje Paaskeaftens Feststemning. Disse Naadens Dage ville da sikkert længe bevares af Menigheden i taknemlig Erindring.

I-d.

Unio. Tirsdagen d. 23. April Kl. 9 afholdes den halv-aarlige Generalforsamling. Forslag, som ønskes behandlede, maa være indsendte til Formanden, Herluf Trollesgade 24, senest Lørdag d. 20. April. Regnskabet for Absalonsfesten er til Eftersyn for Garanterne hos Foreningens Formand fra den 21. til 28. ds.

A. C. Onsdag den 24. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Møde i Søvavillonen. Konversation.

De **11 første Aargange af Skandinavisk Ugeblad** for katholske Kristne, for 1853 til 1863. smukt indbundne i Vælskbind, velholdte og ubeskadigede, ere at faa tilkøbs i Tordenskjoldsgade 31, 2. Sal o. G., hos Bogholder H. P. C. Birch.

Kravatforretningen „Paris“, Gothersgade 51, anbefaler billige og nyttige Konfirmationsgaver. Presentkort forefindes. Georgia Grulich.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. April. 2. Søndag e. Paaske. I St. Ansgars Kirke Kl. 9 højtidelig Prælatmesse, efter hvilken Konfirmationens hl. Sakramente meddeles til Børnene i St. Ansgars Menighed. — Kl. 7 og Kl. 11 stille hl. Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken. — **22. M.** Soter og Kajus, Martyrer. — **23. Ti.** Georg, Martyr. — **24. O.** Fidelis af Sigmaringen, Martyr. — **25. To.** Markus, Evangelist. **Bede-dag:** Efter Skolemessen Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i St. Ansgars Kirke **Bøn-procession** og Litani til Alle Helgene. — **26. F.** Kletus og Marcellinus, Martyrer. — **27. L.** Peter Kanisius, Bekender.

Søndag den 28. April. 3. Søndag e. Paaske. St. Josefs Skytsfest. (I alle Kirker og Kapeller afholdes paa denne Dag den sædvanlige **Ansgarius-Bonifacius Kollekt** til Fordel for de mest trængende kirkelige Institutioner i Vikariatet. Da denne Kollekt har vore egne kirkelige Fornødenheder for Øje, anbefales den ganske særlig til de Troendes Offervillighed).

Rosenkranskirken paa Frederiksberg. Søndag den 21. April modtage Børnene i Rosenkranskirken Sogn deres første hl. Kommunion under den højtidelige Messe, som begynder Kl. 9. — Om Eftermiddagen Kl. 5 holdes Festandagt med Prædiken og Te Deum.

Vincentiskonferentsernes andet Generalmøde finder Sted Søndag den 28. April henved Kl. 11½ efter Højmessens i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, der afholdes i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G., indbydes alle aktive og bidragende Medlemmer.

Gudstjeneste i Ringsted (Hotel Casino). Søndag den 21. April Kl. 9¼ hl. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Foredrag.

Elisabethforeningens

aarlige

Basar med Tombola og Restauration

til Bedste for **forældrelose Børn** afholdes i Aar **Fredag d. 3. Maj** (saak. St. Bededag), **Lørdag d. 4. Maj** og **Søndag d. 5. Maj** i Skolelokalet Bredgade 69, Stuen o. G. Basaren, som er en **væsentlig Støtte** for Foreningens Virksomhed, anbefales indtrængende til Menighedens Velvillie. Gaver modtages med Taknemlighed hos Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2. Sal; Enkefru M. Larsen, Nansensgade 40, 2. Sal, 1. Opg. A; Frøken F. Stratbøcker, Jægersborg Allé 19; Charlottenlund, og hos alle d'Hrr. Gejstlige.

Som Vejledning ved den forestaaende Konfirmation anbefales: „**Det kirkelige Ceremoniel ved Biskoppens Modtagelse, samt Bønner ved Meddelelsen af Konfirmationens hellige Sakramente**“. Pris 25 Øre.

Som passende **Gaver** til Førstkommunikanter og Konfirmanter anbefales: **Fuldstændig Bønnebog** (2 Kr. heftet); **Salmebog** (1 Kr. heftet); Rippel: **Kirkens Skønhed**, ca Fremstilling af Kirkeaaaret og dets Ceremonier (2 Kr. 25 Øre heftet); P. Eymard: **Den h. Eucharisti** (heftet 1 Kr. 50 Øre); Thomas a Kempis: **Kristi Efterfølgelse** (heftet 1 Kr. 50 Øre); Kard. Wiseman: **Fabiola** eller **Katakombernes Kirke** (indb. 4 Kr.). Samtlige Bøger og anden katholsk Literatur faas hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofbøghandel, Bredgade 35. København. — Opmærksomheden henledes særlig paa de smukt indbundne Bøune- og Salmebøger.

Meddelelse. Henvendelser til **Redaktionen** af „Ugebladet“ bedes foreløbig adresserede til **Pastor H. Gamél**.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogyrrætyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 17.

„Nordisk Ugeblad“ og Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet. modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

N° 17.

Søndagen den 28. April.

1901.

Indhold: For de Smaa. — Afladen. — Den katholske Kirkes Tilstand i de danske Stater. — Bønner efter den hl. Faders Mening. — St. Mariæ Sogn. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Randers. — Bekendtgørelser.

For de Smaa.

(Brev fra en Ven af »Elisabethsforeningen«)

— 0 —

Kære Ven! Jeg ser paa Billedet, som Kunstmaler Ballin tegnede i Fjor for at vække Interesse for Elisabethsforeningens Bazar; — jeg ser *den hl. Elisabeth* som en Moder for de moderløse, og jeg ønsker at flette en Krans af venlige Minder om hendes Billede.

Sig mig da først, husker Du endnu selv den Tid, da Du og jeg vare smaa, da Fader og Moder var unge? — Hvis det synes Dig, at den Tid ligger fjærnt, og at Minderne staa saa uklare, saa tag et af disse gamle, blege Fotografier fra Din Barndom frem. Jeg selv saa fornylig et saadant Billede, og jeg tilstaar Dig aabent, at jeg blev rent forelsket i mig selv, som jeg den Gang har været. Hvilke dejlige Øjne jeg den Gang har haft, saa frejdige, saa frimodige, saa venlige! Jeg kunde længes efter at tale med denne lille Glut paa Fotografiet, der er ingen anden end mig selv,

og fortælle ham en rigtig morsom Historie, og alt imens jeg vilde fortælle og lade, som om jeg var endnu mere optagen af Fortællingen end han, vilde jeg spejle mig i hans dejlige Øjne og glæde mig over at betragte mit eget Bil-

lede derinde, skært som det staar i hans Barneøjes rene Glans!

Tag saadan et Fotografi for Dig, og Du husker nok den Tid, da Du ansaa hver fjortenaars Dreng for en Mand og hver Mand for en Kæmpe; den Tid, da alle Mennesker vare saa imponerende store, fordi Du selv var saa lille.

Nu er Du bleven voksen og stor, og det hændes Dig vel undertiden, at Du ser andre imponeres af Dig, uden at Du videre tænker derover eller forundres derved. — Tænk Dig, at det skulde være falden Dig ind — da Du var, som Du nu ser Dig paa det bleggule Fotografi —, at rigtige voksne Mennesker kunde komme til at anse Dig for deres Ligemand, endsige noget mere! Hvilken umulig Tanke den Gang!

Betragt et saadant Fotografi fra gamle Dage, og Du kommer til at mindes, hvordan de andre sørgede for Dig, men Du fandt det naturligt, at Du havde det saa let og saa godt. Nu sørger Du for Dig selv og maaske for andre med. Tænk da igen, om den Tanke den Gang var falden Dig ind, at Du skulde sørge for Dig og andre! Du vilde have let deraf!

Uden Du mærkede det, skete Forandringen, at Du rykkede op og tog Plads blandt de Voksne, og nu har Du vænnet Dig til Pladsen.

Men naar Du kommer hen, hvor der er Børn, og Du har dem siddende paa Dine Knæ og Du taler med dem og leger med dem, da staar der Genskin af Barneblikkets Glans i Dit Øje, og selv bliver Du Barn paany. Men naar Du siden gaar bort, da føler Du, at Barnesindet og Barnefreden atter har boet en Stund i Dit Hjærte, og Du blev ligesom bedre derved.

— — Jeg tænker mig undertiden vor signede Frelser, som han ofte har staaet der midt i en saadan Skare Børn. Han havde jo tit sagt det, og de havde selv hørt det: »Lad de Smaa komme til mig«, og derfor var de slet ikke bange for ham, med de pludrede og legede om ham, og

de kaldte paa ham og saa paa ham med deres dejlige Barneøjne. Hvem tror Du var glædest, Frelseren eller de Smaa?

Ja, hvem tror Du? Tænk en Gang paa Dig selv, paa Din egen Glæde, den Gang Du gik til Din første hl. Kommunion! Eller husk paa, da Din lille Søster hvidklædt traadte hen til Herrens Bord, og Du senere saa hende derhjemme, saa alvorsoptyldt, saa rig paa stille, indre Glæde, at Du, som Du siger, aldrig kan glemme hendes Ansigt den Dag!

Ja sig mig, hvem tror Du var glædest i Skaren, Frelseren eller de Smaa, der fik Lov til at komme til ham?

— — Det staar for mig som en Gaade, at man kan gaa saa selvglad omkring, tilsyneladende saa tilfreds med sig selv som Menneske og som Kristen, endskønt man føler, at man i Grunden er den eneste, der har Anledning til at være tilfreds med én selv; eftersom man nok har været god mod sig selv, men ellers ikke mod nogen. Jeg forstaar mig ikke paa de Mennesker, der ikke røres ved at tænke paa, at saa mange Børn gaa tabte, til Sorg for Kirken, til Skade for dem selv, fordi de staa uden Værn og Værge, og ingen anden vil tage sig af dem. Jeg mener — som det i Fjor ved denne Lejlighed stod at læse under den hl. Elisabeths Billede —, at ingen *god* Katholik kan være ligegyldig for vor Elisabethsforening og dens Arbejde blandt de forældreløse Børn.

Der er Glæde i Himlen — siger Skriften — over en Synder, der omvender sig, mer end over mange Retfærdige. Men mon der saa ikke vil herske Glæde, ja Jubel histoppe; naar et uskyldigt Barn bevares for at falde i Synd og Daarlighed og sikres, saa vidt det er gørligt, mod at faa Omvendelse behov?

Jeg tror det forvist, og derfor tænker jeg, at den Glæde, som Elisabethsforeningen spreder her paa Jorden, kun er ringe mod den Fryd, som den vækker i Himlen.

Men om os alle, der i vor Barndom have nydt godt af en katholsk Opdragelse i et kærligt Hjem, og om de

andre, der have den Lykke at kunne give deres egne Børn den samme Slags Opdragelse i et lignende Hjem, om os gælder det, at vi har den Pligt at tænke paa dem, der staa uden et Hjem og maa være den Velsignelse foruden, som Hjemmet kan bringe.

Med ét Ord: Vi ere mange, som skyldte Elisabethsforeningen vor Interesse, vor Bøn og vor Hjælp.

En venlig Hilsen fra

Din N. N.

Afladen.

Prædiken, holdt i Anledning af Jubilæet.

—0—

Hvadsomhelst I løser paa Jorden. det skal ogsaa være løst i Himlen. Matth. 18, 18.

Den hl. Pave Leo den Store siger i en af sine Prædikener om Fasten, at vistnok udøser Herren til alle Tider sine Gaver over os, og stedse har vi Adgang til hans Barmhjerlighed; men alligevel er der Tider, som paa en særlig Maade maa med Apostlens Ord kaldes naaderige Tider, *Frelsens Dage*, hvor vor Sjæl føler sig opflammet til større Iver i at stræbe efter Fremskridt og til frejdigere Haab om at opnaa det. Derhen regner han Fastetiden. Derhen kan vi maaske med større Ret regne den Tid, hvori vi befinde os, Tiden for den store Jubilæumsaflad, vi nu kan vinde. Thi aarhundredelang Erfaring har vist, at i disse Jubilæumstider aabner Herren ligesom Sluserne for sine Naadegaver og lader disse flyde ned til os i Strømmevis, saa enhver, der med Iver og Alvor søger at opfylde Betingelserne for Afladen, føler sig opflammet af nyt, begejstrét Mod til at vandre den trange Vej, som fører til Livet, føler sig mægtigt fremmet i Sjæls overnaturlige Liv. For nu at tilskynde os til med Iver og Udholdenhed at søge at vinde de Naadeskatte, der nu aabnes os Adgang til, ville vi betragte den Gave, som tilbydes os,

nemlig Jubilæumsafladen, lidt nærmere, først Afladen i Almindelighed, derefter Jubilæets i Særdeleshed.

Kirken lærer, at den har Magt til at meddele Aflad, og at det er meget heldbringende at gøre sig delagtig i den. Naar vi betragte denne dobbelte Paastand mere indgaaende, vil vi se,

1) at Afladen i høj Grad tjener til vor Kirkes Forherligelse, og

2) at den i høj Grad tjener til Sjælenes Gavn.

Hvorledes kan det siges, at *Afladen tjener til Kirkens Forherligelse?* Jo, thi *den viser os Kirkens store Magtfylde.* Kirken er Herrens store Frelsesanstalt; den skal fortsætte det Værk, han har paabegyndt i sit Jordeliv. Han har ved sin bitre Lidelse og Død ydet den himmelske Fader overstrømmende Æresoprejsning for den Krænkelse, Menneskene havde tilføjet ham ved deres Synd, og saaledes forhvervet alle Mennesker Frelse. Men derved alene er jo den Enkelte endnu ikke virkelig frelst. Det, alt kommer an paa, er, at den Enkelte bliver delagtig i Frelsens Naade. Og se, det er Kirkens Opgave at meddele den Enkelte Syndsforladelse, gøre ham til et Guds Barn og lede ham paa Vejen til Himlen. For at den nu kunde være i Stand til at opfylde denne store Opgave, har Herren meddelt den sin egen, store Magt. Dengang han sendte sine Apostle ud i den ganske Verden, sagde han til dem: »Saaledes, som Faderen har sendt mig, sender jeg eder«, og »Mig er al Magt given i Himlen og paa Jorden. Gaar derfor ud o. s. v.« Det er øjensynligt, at Herren her betror sine Apostle og i dem sin Kirke den samme Magt, han selv sidder inde med. Og hvad kunde være naturligere end dette? De skulde jo fortsætte hans Livsgerning, forkynde Troen og meddele de Troende Frelsens Naade. Hvordan kunde de vel have gjort det, hvis ikke i Kristi Navn og ved hans Magt?

For nu at erkende Kirkens Magt med Hensyn til Afladen, maa vi betragte en enkelt Fuldmagt, som Herren har givet sine Disciple, lidt nærmere. Hos Matth. 16 siger Herren

til Petrus: »Hvadsomhelst du løser paa Jorden, det skal være løst i Himlen,« og to Kapitler senere siger han det samme til sine øvrige Apostle. Hvad vil det nu sige? Hvadsomhelst betyder hvad som helst; det er et altomfattende Udtryk, der i og for sig udelukker hver Undtagelse. »Hvadsomhelst I løser...« er altsaa en Magtfylde, der sætter dens Indehavere i Stand til at løsne hvert indsnævrende Baand paa Frelsens Omraade. Paa Frelsens Omraade, maa vi føje til; thi da Kristus kun har stiftet Kirken for at fortsætte sin Frelsesgerning, saa har han ogsaa kun givet den Fuldmagter, der har Betydning for Frelsen. Nu er der med Hensyn til Frelsen to Baand, der lænkebinde Mennesket, saa at han ikke kan opnaa sin fulde Frelse, og det er Syndeskylden og Syndestrafen. Naar et Menneske har begaaet en svær Synd og derved gjort sig skyldig til Helvede, kan han aldrig naa til Gud og til Frelse i ham, medmindre baade Synden og Straffen tages fra ham. Naar nu et Menneske har faaet eftergivet Syndens Skyld, men ikke endnu al Straf, saa er han udelukket fra Guds Beskuelse, saa længe han ikke har betalt den sidste Hvid. Vi ser, det er sørgelige Baand, der saaledes holder os borte fra vor Gud og Frelser. Men trøst dig, min Sjæl! Der er den Magt til, som kan befri dig; Herren har jo sagt til sin Kirke: »Hvadsomhelst I løser paa Jorden, det skal være løst i Himlen.« Kirken kan løse dig fra bægge Baand. Fra Syndens Skyld og derved samtidig fra den evige Straf løser den dig i Bodens Sakramente, naar du ydmygt opfylder de Betingelser, hvortil Syndstilgivelsen er knyttet. Men naar der efter Syndstilgivelsen skulde restere timelige Syndestrafte, du endnu havde at afbøde, saa har Kirken ogsaa Magt og er villig til at løse dig fra disse ved Afladen. Afladen er jo ikke Syndsforladelse, allermindst Forladelse af Synder, man først vil begaa; den er heller ikke Syndsforladelse for Penge: alt dette er taabelig Snak, som kun den vildledte Uvidenhed kan føre. Afladen er ikke andet end Eftergivelse af den timelige Syndestraf, efter at selve Synden allerede i Forvejen er tilgivet og slettet. Og har

Kirken virkelig Magt til at gøre det? Utvivlsomt, eftersom Herren jo selv har sagt: »Hvadsomhelst du løser paa Jorden, det løser jeg i Himlen.« Se, i hvor herligt et Lys Kirken herved kommer til at straale for vore Øjne! Se, hvilken Magtfulde den er i Besiddelse af! Det er Herrens egen Magt til at slette hvert Syndens Spor i den angerfulde Sjæl, der er nedlagt i Kirkens Skød.

Samtidig hermed aabenbarer denne Magt os ogsaa *Kirkens store Naaderigdom*. Det staar fast, og Kirken har aldrig lært andet, end at Kristus alene er vor Frelser, og at hverken vor Synd kan tilgives eller Syndens Straf tages fra os, uden i Kraft af Kristi Lidelse og Død, hvorved der ydes den guddommelige Retfærdighed en uendelig rig Erstatning for den Krænkelse, vor Synd har tilføjet Herren. Denne Skat af Naade, som Herren har fortjent ved sin Lidelse og Død, er saa uendelig stor, at om der end var tusende Verdener, der var tusende Gange værre end vor Verden, saa var denne Naade dog stor nok til at slette al den Ondskab og alle dens fordærlige Følger. Da nu Herren har givet Kirken Myndighed til at tilgive Menneskene deres Synder og fritage dem for den fortjente Straf, saa er det indlysende, at han har betroet den hele denne uudtømmelige Naadeskat, hvoraf Tilgivelsen ene kan øses. — Dertil kommer endnu en anden Skat, mindre stor og mindre værdifuld, men som dog heller ikke er til at foragte; det er Helgenernes Fyldestgørelser. Skønt vi nemlig aldrig vilde have faaet eftergivet hverken Synden eller Syndens Straf, dersom Kristus ikke havde frembaaret sig selv som Soningsoffer, saa kan dog Mennesket selv, naar Synden engang er tilgivet, ved sine gode Gerninger og Bodsøvelser afsone de resterende Syndestrafte. Hvad nu, naar et Menneske, som Jomfru Maria, Johannes den Døber og andre Hellige enten aldrig har syndet, eller dog kun i en meget ringe Grad, og dog har lidt de største Lidelser og dog har øvet den strengeste Bod? Skal alle disse fyldestgørende Fortjenester være spildte til ingen Verdens Nytte? Nej, i Guds Husholdning

gaar ingenting til Spilde. Da vi som Medlemmer af de Helliges Samfund staar i levende Forbindelse med disse Helgener, kan vi nyde Godt af deres Overflod. Deres Fyldestgørelser flyder ind i Kirkens store Skat, og af denne Skat øser Kirken ved at meddele Aflad. O hvor rig er ikke vor hl. Moder Kirken ved denne Skat! Om end alle Kirkens Børn, ja alle Mennesker hver Dag, hver Time kom for at øse af dens Rigdoms Skat, den kunde aldrig udtømmes i Evighed.

Og idet Kirken forvalter denne Skat, *viser den sig i sit egentlige Kald*. Det er Kirken, der skal delagtiggøre os i Frelsen. Den skal formilde den guddommelige Retfærdighed og gøre os delagtige i den guddommelige Barmhjærtighed. Netop ved Meddelelsen af Aflad staar Kirken imellem Retfærdigheden og Barmhjærtigheden. Mennesket har syndet og fortørnet Gud. Hans Retfærdighed vrede og vil forskyde den oprørske Undersaat: »Gaa bort fra mig, du forbandede, i den evige Ild!« Barmhjærtigheden ynkes over den stakkels Synder. Saa kommer Kirken og tilfredsstiller bægge. Den kalder først Synderen ind i Skriftestolen og udgyder ligesom Jesu hellige Blod over ham og rensar ham, naar han angerfuldt bekender sine Synder. Men Retfærdigheden er der endnu ikke sket Fyldest. Der bliver som Regel endnu en Del timelige Straffe, maaske meget langvarige Straffe at afsone. Barmhjærtigheden vil gerne skaane og eftergive disse Straffe; men Retfærdighedens Krav *maa* tilfredsstilles. Da kommer Kirken os til Hjælp ved Afladen, idet den med bægge Hænder griber ind i Skatten af Kristi og Helgenernes Fyldestgørelser og tilbyder den guddommelige Retfærdighed Erstatning, saa den kan slaa en Streg over Straffen og fuldt tage Synderen til Naade. I Sandhed, vi maa takke Gud for, at han i Kirken har givet os en saa mægtig, saa rig og saa god Moder! Men hvorledes kunde vi vel vise vor Taknemmelighed bedre end ved med fuld Tillid at hengive os til Kirken og med stor Iver at benytte os af dens Magt, dens Rigdom, dens Godhed? Vi vil da

snart erfare paa os, at Afladen ikke blot tjener Kirken til Ære, men ogsaa *os til største Gavn.* sr. (Fortsættes.)

„Den katholske Kirkes Tilstand i de danske Stater, især i Kobenhavn, fra Reformationen indtil vore Dage.“

(Fortsat fra forrige Nr.)

— 0 —

Katholikerne i Norge siges at være henved 500, men de ere meget spredte og savne enhver Kultus, hvilket ikke kan andet end medføre deres successive Forsvinden. Tidligere bleve de besøgte af Præsterne fra Fredericia, der rejste derop over Skagen. For nogle Aar siden bleve de ogsaa besøgte af P. Holzförster, men dette maatte opgives, fordi de vare altfor spredte. — I tidligere Tider vare de temmelig talrige; den svenske Konge *Sigismund*, der levede i Slutningen af det 16. og ind i det 17. Aarhundrede og var en ivrig Katholik, beskyttede dem saa meget, som han kunde, men maatte til Slut give efter for den herskende Kirkes Tryk.

Paa Island sejrede Luthers Reformation kun langsomt og ikke uden Blodsudgydelse. Den sidste katholske Biskop, *Jonas Arason*, blev behandlet som en Oprører og hals-hugget.

Der findes udenfor Hovedstaden endnu katholske Kapeller og Skoler paa følgende Steder: i *Glückstadt* for Katholikerne i Holsten, i *Altona* for denne Stads katholske Indvaanere, paa *Nordstrand* i Frisland ved Elbens Udløb, i *Frederiksstad* for Katholikerne i Slesvig, i *Fredericia* for Katholikerne i Jylland og paa Fyn.

Ethvert af disse Kapeller betjenes eller skal betjenes af to Præster, der opholde sig paa Stedet; undtagen er Altona, hvor der kun findes én Præst, men han kan i Nødsfald hur-

tigt faa Hjælp fra Hamborg. Præsterne paa Nordstrand ere sædvanlig fra Köln. Biskoppen af Münster udnævner og lønner de fleste andre Præster, saasom dem i Glückstadt, Fredericia osv. Katholikerne i Kiel og Omegn tage til Lybeck, hvor der findes et Kapel med to Præster. Siden April 1799 have de haft deres eget Kapel. I henved 30 Aar har der været en katholsk Præst i Helsingør; han var tillige Huskapellan hos den spanske Konsul. En Broder til P. Holzförster har i nogen Tid læst Messe der og døde der ogsaa. — Den Gang Kongen lod nogle Haandværkere fra Byen Lüttich komme til Geværfabriken paa Hammermøllen ved Helsingør, meddelte Hs. Majestæt det grevelige Schimmelmanske Fideikommis Tilladelse til at bygge et Kapel og holde en Præst, til hvem Fideikommiset udbetaler 100 Rd. Mesterne og de øvrige Arbejdere paa Fabriken betale det øvrige. Det er altid Præsten i Helsingør, der besøger dem.

For at underholde de katholske Præster i Danmark (København og Nordstrand undtagne) er der bestemt et Fond af Fyrstbiskoppen af Münster og Paderborn, *Ferdinand af Fyrstenberg*, der levede paa Kristian V.'s Tid.

Den 19. Februar 1777 gav Kongen nogle engelske og irlandske Plantere fra St. Croix Tilladelse til at have et Kapel i København, og den 23. Oktober til ogsaa at have en Skole sammesteds; dette skete efter Forestilling af d'Hrr. Robert Tuitte, kongelig Kammerherre, og Kristoffer Mc. Evoy, irsk Adelsmand, hvilke den Gang opholdt sig i København med deres Familier. Senere rejste de tilbage til Antillerne, hvor den sidste af dem døde 1792; men deres Privilegium staar endnu ved Magt; deres Efterkommere kunne benytte sig af det, naar de ville.

Katholikerne i bægge Riger (Danmark og Norge) kunne siges at høre under Biskoppen af Hildesheim i Westfalen. Den nuværende Biskop, der tillige er Biskop i Paderborn, er *Frans Egon af Fyrstenberg*, født den 10. Maj 1737, Coadjutor 7. Marts 1786, Fyrstbiskop 6. Januar 1789; der-

ved, at de fleste gejstlige Fyrstendømmer i Tyskland nu ere blevne sækulariserede, er han bleven den preussiske Konges Undersaat; denne har, for at holde ham skadesløs for den mistede Suverænitet, gjort ham til Ridder af den sorte Ørn af første Klasse. Denne Prælat er den anden af det berømte Hus Fyrstenberg, der har styret det nævnte Stift. — Katholikerne i Sverige have selv en apostolsk Vikar i Stockholm, nemlig *Paul Moretti* fra Bologna. (Fortsættes.)

Bønner efter den hl. Faders Mening.

(Forfattede af den højærværdigste Biskop *Laurent* af Luxemburg.)

—o—

1. O Herre Jesus Christus, ved din blodige Sved og ved din Dødskamp i Oliehaven, forbarm Dig over dine Kristne, der rundt om i alle Lande sukke under Skyld og Straf og vansmægte under de Ugudeliges Aag. Lad dem finde Forsoning hos Dig, og udfri Du dem af Trængsel og Fordærvelse.

2. Ved de Vunder, som Hudflettelsen og Slagene tilføjede dit hellige Legeme, forbarm Dig over dit aandelige Legeme, den hellige katholske Kirke; lad den udbredes og ophøjes over hele Jordkloden.

3. Ved Tornekronens Mærker paa dit hellige Hoved, forbarm Dig over vor Pave, din Statholder paa Jorden; oplys og led ham, og værn og beskyt hans hele Hjord.

4. Ved den dybe Vunde, som Korset tilføjede dine hellige Skuldre, forbarm Dig over dine Tjenere, vore Biskopper; styrk dem til at bære dit Aag og til at staa din Kirkes Fjender imod.

5. Ved Naglegabene i dine hellige Hænder, forbarm Dig over de kristne Fyrster; lad dem fremme din Ære og bevare Enighed i din Fred.

6. Ved Naglegabene i dine hellige Fødder, forbarm

Dig over dine Præster, Apostlenes Efterfølgere; som dine Sendebud bringe de Fred og Frelse, velsign og led dem paa alle deres Veje.

7. Ved din Forladthed og din Død paa Korset, forbarm Dig over vore fraskilte Brødre og over de Vantro og Synderne; omvend dem, Herre, til Troen paa Dig og paa din Kærlighed.

8. Ved Landsestikket i din hellige Side, forbarm Dig over dem af dine Børn, der have valgt Dig til deres Brudgom og have indviet deres Liv til Dig; skænk dem din rige Naade og lad dem fuldkommes i din Kærlighed!

Amen.

(Fader Vor, Hil Dig Maria, Ære være Faderen.)

St. Mariæ Sogn.

— 0 —

Paa de to sidste Søndage, nemlig den 14. og 21. ds., have store Festligheder fundet Sted i Rosenkranskirken paa Frederiksberg. Den højærværdigste Biskop læste paa den første af de nævnte Dage en højtidelig Prælatmesse og meddelte derefter under Bøn, Haandspaalæggelse og Salvelse Firmelsens hl. Sakramente til 32 Børn og 4 gamle Damer fra Hospitiet paa 70, 80, 86 og 89 Aar, og i Søndags modtog 45 Børn for første Gang den hl. Kommunion, som Sognepræsten, højærv. Pastor Slump, rakte dem under den højtidelige Messe.

Det er nu allerede i en Række af Aar, at disse hl. Handlinger foruden i St. Ansgars Kirken ogsaa ere blevne fejrede der i Kirken, som Hs. biskoppelige Højærværdighed den 11. Juni 1893 ophøjede til Sognekirke netop med det for Øje, at de paa Frederiksberg boende Katholiker ved saaledes at faa deres eget Gudshus skulde kunne fejre deres Livs vigtigste Begivenheder, — Annammelsen af Daabens, Alterets, Firmelsens og Ægteskabets hl. Sakramenter —,

i deres egen Midte til Opbyggelse og Opmuntring for hverandre, og saaledes ved at slutte sig tættre og tættre sammen kunde udvikle sig til en selvstændig levedygtig Menighed.

Til Rosenkranskirkens Sogn — *St. Mariæ Sogn* — hører alle Katholiker, der bo i Valby og paa Frederiksberg — indtil Aaboulevarden og Ladegaardsaaen —, samt i den til Frederiksberg grænsende Del af Vesterbro indtil Stenosgade og Viktoriagade (den tilstødende Halvdel af nævnte Grænsegade indbefattet.)

Alle til St. Mariæ Sogn hørende Katholiker anmodes derfor ret indtrængende om ikke at glemme det Hensyn og den Taknemlighed, de skyldte deres Sognekirke, og ikke at undlade at støtte den ved *flittig Besøg*, navnlig ved de højtidelige Lejligheder, hvor det gælder om at lægge Menighedens Livskraft for Dagen; desuden gøres de opmærksom paa, at enhver Katholik i sin Samvittighed virkelig er forpligtet til efter Ævne at yde Kirken sit Bidrag.

Som bekendt findes der i den katholske Kirke *ikke* nogen Sognebaandsløsning, og det maa derfor, særlig under de nuværende meget vanskelige Forhold, som Rosenkrans-Sognekirken og dermed forbundne Kirkeskoler endnu maa arbejde under, være ethvert Menighedsmedlem — velstaaende og mindrebemidlede, enligtslaaende unge Mænd og Kvinder, Tjenestetyender og Lærlinge, *alle uden Undtagelse* — en kær Pligt og Æressag at arbejde hen til at forbedre disse vanskelige Pengeforhold ved at tegne sig for et aarligt, det være nok saa ringe, Bidrag til Sognekirken og dens Skoler (*Kirkeskat*).

Ifølge Grundlovens § 77 fritages man, naar man kan fremlægge Kvittering for at have betalt Bidrag til sin Kirke, for at yde Skat til Statskirken.

P. B.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I den foregaaende Artikel findes en Arfindes en Meddelelse angaaende Førstkommunikanterne og Konfirmanterne i Rosenkranskirkenes Sogn; for *St. Ansgars Kirkes* Vedkommende stiller Forholdet sig saaledes, at 15 Drengene og 17 Piger modtog deres første hl. Kommunion, medens 18 Drengene og 19 Piger bleve konfirmerede. Det samlede Antal fra begge Hovedstadens Sogne bliver saaledes i Aar 73 *Konfirmanter* og 77 *Førstkommunikanter*.

Randers. Paaskeugen var en særlig velsignelsesrig Uge for vor Menighed, idet Pastor Brinkmann fra København holdt en Række Jubilæumsprædikener i vor Kirke. De vare godt besøgte af Menigheden, ligesom ogsaa en Del Anderledestroende indfandt sig. Alle fulgte med Interesse Pastorens Foredrag, som handlede om Sjælens aandelige Natur, skabt i Guds Billede, dens evige Maal, Guds Bud som Rettesnor paa Vejen til Himlen, Forløsningen, Opstandelsen, endelig om Bønnens Betydning og Nødvendighed. Maatte disse evig gamle og evig nye Sandheder dybt rodfæstes i vort Hjærte, baade i dette Jubilæumsaar og for alle Dage af vort Liv! h.

Unio. Tirsdag den 30. April afholdes det sidste Mode i Vintersaisonen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. April. 3. Søndag e. Paaske. St. Josefs Skytsfest. (I alle Kirker og Kapeller afholdes paa denne Dag den sædvanlige **Ansgarius-Bonifacius Kollekt** til Fordel for de mest trængende kirkelige Institutioner i Vikariatet. Da denne Kollekt har vore egne kirkelige Fornødenheder for Øje, anbefales den ganske særlig til de Troendes Offervillighed).

— **29. M.** Petrus, Martyr. — **30. Ti.** Katharina af Siena, Jomfru. — **1. Maj, O.** Filippus og Jacobus, Apostle (Kl. 8 $\frac{1}{4}$, Messe for Ansgariusforeningen). — **2. To.** Athanasius, Biskop og Kirkelærer. —

Fredag den 3. Maj. Marias Bebudelse. (Gudstjenesten som paa Søndagene). — **4. L.** Monika, Enke, den hl. Augustins Moder.

Søndag den 5. Maj. 4. Søndag e. Paaske.

Majandagteus højtidelige Aabning i St. Ansgars Kirke finder Sted Onsdag den 1. Maj Kl. 8 Aften i Forbindelse med Rosenkransbroderskabsmøde og Procession. Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Fane.

I **Jesu Hjærte Kirken** holdes Majandagt hver Dag, ogsaa om Søndagen, Kl. 7 $\frac{1}{2}$, paa Søn- og Helligdage med Prædiken.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 28. April (St. Josefs Skytsfest) Kl. 8 i St. Ansgars Kirke.

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag den 5. Maj fejrer Kongregationen sin **Titularfest** (Marias Bebudelse). Kl. 8 højtidelig Prælatmesse med Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke; sammesteds Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer.

Vincentskonferentsernes andet Generalmøde finder Sted Søndag den 28. April henved Kl. 11 $\frac{1}{2}$, efter Højmessen i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, der afholdes i Lokalet Bredgade 67. 2. Sal o. G., indbydes alle aktive og bidragende Medlemmer.

St. Josefs Gilde. Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke Søndag den 28. April (St. Josefs Skytsfest) Kl. 8. — Emblemet bæres.

Elisabethforeningens

aarlige

Basar med Tombola og Restauration

til Bedste for **forældrelose Børn** afholdes i Aar **Fredag d. 3. Maj** (saak. St. Bededag), **Lørdag d. 4. Maj** og **Søndag d. 5. Maj** i Skolelokalet Bredgade 69, Stuen o. G. Basaren, som er en **væsentlig Støtte** for Foreningens Virksomhed, anbefales indtrængende til Menighedens Velvilje. Gaver modtages med Taknemlighed hos Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2. Sal; Eukefru M. Larsen, Nansensgade 40, 2. Sal, 1. Opg. A; Frøken F. Stratbøcker, Jægersborg Allé 19, Charlottenlund, og hos alle d'Hrr. Gejstlige.

Gudstjeneste i Nyborg. (Turisthotellet). Søndag den 28. April Kl. 10: Messe med Prædiken.

Meddelelse. Henvendelser til Redaktionen af „Ugebladet“ bedes foreløbig adresserede til *Pastor H. Gamél.*

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 18.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitolinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 18.

Søndagen den 5. Maj.

1901

Indhold: Paramentforeningen. — Aflad. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ribe. — Bekendtgørelser.

Paramentforeningen.

— 0 —

Blandt vore katholske Foreninger findes der en enkelt, der hidtil har ført en ret skjult og ubemærket Tilværelse, men som vi i Dag ville tillade os at henlede Opmærksomheden paa. Ganske vist er denne Forening aldeles enestillet og uden Sidestykke saavel i som udenfor Hovedstaden, og derfor vil en Omtale af den kun for yderst faa blive interessant derved, at den giver dem Lejlighed til ligesom at se ind ad egne Vinduer, men til Gengæld vil den saa paa anden Vis kunne gøre Regning paa forøget Interesse hos de øvrige Læsere, for hvem det da paa en Maade vil blive ligesom at gaa paa Opdagelse indenfor vore egne Enemærker.

Som antydet ved Overskriften, er dens Navn *Paramentforeningen*. Lad os da straks — for at udelukke enhver Misforstaaelse eller Tvivl — sige, at Ordet »Parament« efter

katholsk Sprogbrug er en almindelig Betegnelse for alle de Klædnings- og Linnedsgenstande, der anvendes under den hellige Messe eller ved de øvrige gudstjenstlige Handlinger; en Paramentforening bliver saaledes en Forening, der forarbejder, omdanner eller istandsætter kirkelige Klædningsstykker, med ét Ord: en *Syforening*, der stiller sig *direkte* i Kirkens Tjeneste.

At der findes Paramentforeninger rundt om i de katholske Lande, og at der arbejdes i dem baade med Flid og med Smag og Dygtighed, det maa vi danske Katholiker love for; thi det meste af Alt, hvad der i vore Kirker anvendes ved Gudstjenesten, er kommen hertil i Form af Gave fra saadanne Foreninger i Udlandet.

Nu er det jo ganske vist en Lykke at have gode Venner, saalænge man ikke kan hjælpe sig selv; men lidt efter lidt bør man dog — hvad enten man betragter sig selv som enkelt Individ eller som Del af Samfundet — søge at komme til at kunne staa paa egne Ben; det hæver ikke blot Selvfølelsen, det er ligefrem Pligt overfor Vennerne, hvem man ellers falder til Byrde.

Et Skridt i denne Retning var det, da vor første og hidtil eneste Paramentforening blev stiftet den 4. Maj 1887, ved hvilken Lejlighed den stillede sig under *den hl. Monikas* Beskyttelse og fik *vor højærværdigste Biskop* til Protektor.

Et Par Ord om Foreningens Arbejdsmaade og dens Resultater vil vise, hvor belejligt og gavnligt dette Skridt maa siges at have været.

For Tiden har Foreningen tolv aktive Medlemmer, der hver Uge samles paa en bestemt Dag (Fredag) for at arbejde sammen i Fællesskab; hidtil have Møderne været holdte i Foreningslokalet i Præsteboligen ved St. Ansgars Kirke og varet fra Kl. 1—4 om Eftermiddagen. Foreningens Præsidentinde er f. T. Lehnsbaronesse L. Stampe-Charisius. Den ejer en Kapital paa 3500 Kr., hvis Renter i Forening med

Gaver fra Medlemmerne og andre anvendes til Anskaffelse af Tøjer og Stoffer til Forarbejdelse af Paramenterne. — Listen over de hidtil forarbejdede *større Ting* ser saaledes ud: 3 *Pluvialer*, 6 *Messehagler med Tilbehør*. 2 *Dalmatiskacr*, 4 *Alber*, 5 *Rochetter*, 10 *Alterduge*, 8 *hvide og 4 violette Ministrantdragter*, 4 *violette og 4 sorte brede Ministrantkraver*, en *smukt broderet Bispestol*; dertil komme, at 2 Kredentsborde ere blevne udstyrede med rødt og violet Klæde og forsynede med hvidt Lærred med Kniplinger; endvidere er besørget Udstyrelse i rødt Fløjel og Klæde af Bærestolen og Postamentet, der anvendes ved Udstillingen af den hl. Ansgars Relikviskrin; endelig maa som Fællesbetegnelse for en stor Mængde mere eller mindre omfattende Arbejder nævnes: Udbedring og Fornyelse af St. Ansgars Kirkes Linnedsager og andre Paramenter, hidrørende fra forskellige Kirker og Kapeller i København og Omegn.

— Har nu denne Omtale af vor københavnske Paramentforening mon til Hensigt at ville opfordre til at danne lignende Foreninger rundt om i Provinserne? Nej, dertil er Øjeblikket vel ikke kommet endnu, og dertil ere vore kirkelige Forhold vel endnu for smaa udenfor København. Hensigten er derfor nærmest dels at gøre Læserne bekendte med denne fortjenstfulde Forening og dens Virksomhed, dels at formaa en eller anden til at støtte den i dens Bestræbelser, ved at tilsende den saadanne Klædningsgenstande, der passende kunne omdannes til kirkeligt Brug. Meddelelsen af disse Linier kunde her fremdrage et Tilfælde, ved hvilket nogle af hans Bekendte forstod at lave en hvid Brudekjole om til en fuldstændig Messedragt, der endda er saa smuk, at den kun bliver brugt paa de større Højtider. Vor Paramentforening vil sikkert være i Stand til at bringe det samme ud af lignende Klædningsgenstande, hvis dette Fingerpeg skulde blive velvilligt optaget af vore katholske Damer.

Som endnu et Fingerpeg, særlig for de københavnske Damer, hidsætte vi følgende meget smukke og aandrige:

Tale af Domherre, Dr. Heinrich*).

Jeg vil kun rette nogle faa Ord til Damerne for at opmuntre Dem til ret med Iver at tage fat paa den smukke Gerning ved kvindelig Kunst at smykke Kirkerne og Altrene. Og da nu en Gang Erfaringen har lært os, at all lykkes bedst, naar de spredte Kræfter slutte sig sammen i Foreninger, saa vilde jeg gerne opmuntre Dem til at oprette Paramentforeninger, eller, hvor saadanne allerede findes, give disse større Udstrækning.

Enhver menneskelig Virksomhed, især Virksomhed i Kunstens Tjeneste, er saa meget mere ophøjet og ædel, som det *aandelige Forbillede* er ophøjet og ædelt, hvis sikreste Udtryk vedkommende Virksomhed viser sig at være. Men nu er hele Kristenheden fra sit Udspring af en eneste aandelig Paramentforening, kaldet til fælles Arbejde paa den guddommelige Forherligelses oversanselige Klædebon. Slægt følger efter Slægt, og har den ene træt lagt sit Hoved til Hvile, rejser den næste sig for at arbejde og virke videre paa Guds hellige Majestæts Kappe, hvis Søm hænger ned fra Himlen til Jorden for at give hans Troende Ly og Beskærmelse. Det er et i Sandhed vældigt, fælles aandeligt Broderi, hvori de hellige Martyrer anbringe de røde Farver, de hellige Jomfruer de hvide og de hellige Bodfærdige de blaa Farver, og hver en Troendes Bøn og gode Gerning er et nyt Sting, en ny Perle, en ny Ædelsten i det herlige Broderi paa dette Guds Parament, som en Gang skal være fuldendt paa den store Dag, naar det vil blive udstillet for alle Folkeslags og alle Menneskers Øjne, lige fra alle Menneskers første Stamfader til hans allersidste Efterkommer paa Jorden, og for alle Guds Engles Øjne. Og Herrens Moders og de Helliges himmelske Klædebon --- de ere forskønnede og smykkede af den Ærefrygt, som Kristenheden paa Jorden uden Undladelse kappes om at vise dem.

Det er det Forbillede, som Fruer og Jomfruer give et

---

*) Holdt paa Katholikforsamlingen i Køl'n i Aaret 1859.

jordisk Udtryk, ja endog saa at sige legemliggøre, naar de slutte sig sammen for ogsaa henede at omgive Menneskens Søn med Herlighedens Klædebon i hans Kirke og smykke hans Bryst med gyldent Bælte (Aabenb. 1, 13), for paa hans Klædebons Søm at prænte »Kongernes Konge og Herrernes Herre« (Aabenb. 19, 16), for at klæde Herrens Brud i skinrende hvidt Linned, det profetiske Sindbillede paa de Helles Retfærdighed. (Aabenb. 19, 8.)

Paramentforeningerne ere ærværdige ved deres *Ælde*. Véd De, hvornaar den første Paramentforening blev stiftet? Den Gang, da de romerske Soldater sad med hinanden paa Kalvariebjerget under Korset og foretog den første Sækularisation af de ældste Paramenter, som den velsignede Guds Moders egen Haand havde virket. Den Gang, da de sønderskar Herrens Alba og lod Tærningerne træffe Bestemmelse om den Messeklædning, i hvilken den evige Ypperstepræst Aftenen forud for første Gang havde fejret det guddommelige Mysterium —, da sluttede fromme Kvinder sig sammen for, efterat det blodige Forsoningsoffer var fuldbragt, at berede det Korporale. hvori Guds menneskeblevne Søns Legeme skulde skjules i Graven, indtil han, iført sin guddommelige Forklarelses Paramenter, rejste sig fra den paa den første store Paaskemorgen. Og har De betænkt, hvem der har grundlagt Paramentforeningerne og været disses første Medlem? Den allerseligste Jomfru selv fra den Dag af, da hun lagde Svøbet til Rette for deri at indhulle det evige, menneskeblevne Ord; fra den Dag af, hun forfærdigede det Klædebon, hvori Jesus Kristus vilde fuldbringe sit hellige Prædikeembede, forlade Synderne og Aftenen før sin Lidelse læse den første hellige Messe og række sine Apostle den hellige Kommunion. En slig kunstnerisk Virksomhed og en Forening, som har en saadan Stifterinde, en saadan Oprindelse, en saadan Ælde, skulde den ikke kunne begejstre alle kristelige Fruer og Jomfruer?

Ærværdig er ogsaa *den Opgave*, som Paramentforeningerne have sat sig. Kristus siger jo til os: »Hvad I

gøre mod én af Eders fattige Brødre, det have I gjort imod mig«; og fra dette Ord som fra et Guds Sædekorn er den kristne Næstekærligheds vældige Træ vokset frem, under hvis Grene alle Tidens og Folkeslags aandeligt og legemligt Nødlidende søge Skygge og Hvile, ved hvis Frugter de vederkvæge sig. Dette Herrens Ord hverver mangfoldige Soldater til den kristelige Kærligheds Hær, især af Jomfruernes Rækker, som forene sig om Udøvelsen af alle baade legemlige og aandelige Barmhertighedens Gerninger. Ogsaa til os skal dette Herrens Ord være sagt; vi ville med Kærlighedens Iver føde og klæde, pleje og trøste ham i de Fattiges Person, hvilke han har indsat som sine Stedfortrædere. Men det gøre og kunne vi kun i samme Forhold, som vi elske ham selv, hvis Stedfortrædere de ere blevne. Er det virkelig muligt, at det er for Kristi Skyld, vi klæde den Fattige, naar det ikke samtidig er vort Hjertes Trang at smykke ham selv med et Klædebon dér, hvor han sandelig og væsentlig er til Stede og bor iblandt os i sit billedlige Legeme, Kirken. Havde det været Dem, kristelige Fruer og Jomfruer, forundt at besøge den nyfødte Guds Søn i Krybben i Bethlehem og dér under ham at brede et Klæde, Deres Hænders Arbejde, kunde De have arbejdet med paa de Dragter, som beklædte ham hernede paa hans hellige Vandring, kunde De, da han steg op til Hovedpandestedet, have knælet ned foran Deres Huses Dør og rakt ham et Klæde, hvori han kunde have aftørret sit Ansigts Sveddraaber, hvor havde De ikke fuldbragt alt dette med Kærlighed, hvor havde ikke selv det kostbareste forekommet Dem for ringe til at ofre til Herren i en saadan Stund! Men endnu den Dag i Dag ligger han i Krybben paa vore Altere; endnu skjuler Linklædet hans hellige Legeme i vore Tabernakler; endnu drager han, som én Gang, velgørende og velsignende forbi os, og vi ledsage ham i hans Højtidstog. De modtager ingen Slægtninge eller kære Venner i deres Hjem uden forinden med kvindelig Iver at have smykket de Værelser, hvori disse skulle bo; men udeluk saa heller ikke Gud fra denne Omhu, da han i sin

uudsigelige Kærlighed har besluttet sig til at bo i vor Midte, at drage ind i vore Templer, til alle Tider at glæde os med sit Besøg. Han, som ikke forsmaar i den hellige Kommunion at berøres af Deres Læber og hvile paa Deres Tunge, han bør hos Dem finde en saadan Taknemmelighed for denne Naade, at det bliver en levende Trang hos Dem at berede et værdigt Hvilested for ham i hans hellige Hemmelighed paa Alteret, at udstyre Alterets Omgivelser paa en værdig Maade, at beklæde Præsten med værdige Klæder, han, som jo i Kristi Sted fejrer den hellige Hemmelighed, hvis Frugt, den hellige Kommunion, er Deres dybeste og rene Glæde.

Endelig ere Paramentforeningerne at anbefale for de *sædelige Virkningers* Skyld, som de udøve paa dem, der deltage i Arbejdet. Her har jeg allerførst noget at hviske de tilstedeværende Fruer og Jomfruer i Øret, som de andre ikke behøve at høre. Kvindelig Kunstfærdighed bliver paa saa mangfoldig Maade anvendt i Syndens Tjeneste, i Forfængelighedens Tjeneste, i Sanselighedens Tjeneste, i Ødselhedens Tjeneste. Den bliver paa saa mangfoldig Vistvungen til at medvirke ved den Afgudstjeneste, der drives med det Menneskelegeme, der alligevel efter kort Tids Forløb smuldrer hen i Støv. Vilde jeg tale om Djævelens aandelige Klædebon, som jeg har talt om en Guds Kappe, vilde saare mange Fruer og Jomfruer forbavses, naar de ved nærmere Selvprøvelse fik at sé, hvor anselige Stykker af Broderiet paa det Klædebon der maatte skrives paa deres Regning. Men i det, man har syndet, maa man ogsaa gøre Bod; og det er et Bodens, et Gengældelsens Værk, at man anvender sin Kunst, for saa vidt som den har staaet i Syndens Tjeneste, nu til Gengæld i Guds Tjeneste, ja til Forherligelse af den Evige i hans Kirke, medens den før kun tjente jordisk Tant.

Paramentforeningerne ere et Værn overfor den Træghed og aandelige Tomhed, som bemægtiger sig mangan en Kvinde af de dannede Klasser som Følge af den indbildte

standsmæssige Bestillen-ingen-Ting. Mangler der Beskæftigelse, kryber Kedsomheden, lig en Slange, gennem Nøglehullet og snor sig omkring Kvindens Sjæl; og hvor den kommer, efterlader den en Edder, som fremkalder slemme sædelige Egenskaber. Jeg har vel set fyrstelige Hænder strikke grove Strømper, som derpaa i Dusinvis bleve skændede til velgørende Stiftelser for at varme de Fattiges Fødder. Men er der nogen, som ikke finder saadan Beskæftigelse ædel nok, velan, saa indbyder Kirken til en Virksomhed, som, fræsét selve Formaalet, ogsaa hvad Stof og Arbejde angaar, ikke kan tænkes ædlere, og Kedsomhedens giftige Kryb holdes borte; den frister ikke til hverken foran Spejlet eller ved Vinduet eller over Romanerne at slaa Tiden ihjel, denne Guds herlige Gave.

Den Helligaand spørger ved Salomons Mund (Ordspr. 31): »Hvo finder en duelig Kvinde«, som »omgjorder sine Lænder med Kraft og gør sine Arme stærke«, »som udstrækker sin Haand til store Ting«, og »hvis Klædebon er Kraft og Ynde«?

Til at styrke en saadan indvortes sund Sans yde de saavel af Stof som af Form kraftige og alvorlige Arbejder til Udsmykning af Kirken en gavnlig Støtte. Jeg forudsætter selvfølgelig, at der ikke arbejdes efter eget Lune, men under en dygtig kirkelig Ledelse.

Og har Kvinden Kærlighed til Kirken i sit Hjærte, saa kan hun vise denne Kærlighed i Gerningen ved at arbejde for Kirkens Forskønnelse; og denne Virksomhed vil efter paalidelig Erfaring kun øge og stedse mere fuldkommengøre hendes Kærlighed til Kirken.

Kristelige Fruer og Jomfruer fra nær og fjærn, saa giver da den Kærlighed Næring og den Kærlighed Vidnesbyrd, som I have til Gud og Eders hellige Kirke. Det gamle Ordsprog siger: »Hvad Hjærtet er fuldt af, løber Munden over med«. Her ville vi sige: hvad Hjærtet er fuldt af, løbe Hænderne, løber Naalen over med. -- Og hvor der ikke er noget, som løber over, i det Hjærte er der tomt.

Altsaa op til Arbejde for Gud og hans hellige Kirke! Smykker med Kærlighedens Fylde Kristi Brud hernede, at den i Fremtiden maa aabenbare sig som en herlig Brud iblandt os, som den én Gang i bedre Tider var det.

Aflad.

Prædiken, holdt i Anledning af Jubilæet.

— o —

(Fortsat.)

Vore Modstandere sige, at Aflad er skadelig, og de ved en hel Del at fortælle om dens Misbrug. Men hvad beviser Misbrug mod en Sags Gavnlighed? Kan ikke Alterets Sakramente misbruges? Men hvem vilde nægte, at det er den velsignelsesrigeste Gave, vi har modtaget af vor Herre? Kan ikke Præsteværdigheden misbruges? Men derfor er det alligevel sandt, at Præsterne virke til Menneskenes allerstørste Gavn. Kan ikke Kongemagten misbruges? Men derfor vilde det ikke være til Menneskesamfundets Bedste at afskaffe den. Altsaa, om der end er sket Misbrug med Afladen — det, der staar derom i Bøgerne, er for Størstedelen Opspind —, saa beviser det endnu ingenting mod Afladens Gavnlighed. Vi maa betragte Afladens Virkninger eller Frugter lidt nærmere.

Der komme nu Kirkens Modstandere og sige, at Afladen er skadelig, fordi den sløver den sædelige Alvor, gør ligegyldig mod Synden og forhindrer Bestræbelsen for at gøre Bod for sine Synder, da man jo ved at vinde Aflad kan gøre sig fri for enhver Straf. Mon det er sandt? Sikkert ikke; saadant kan kun påstås af Folk, som ikke kender noget til katholsk Liv og ligesaa lidt til katholsk Lære. Thi, for at sige det i Forvejen, Erfaringen lærer, at det aldrig er de daarlige eller lunkne Katholiker, der ere ivrige i at vinde Aflad, og naar en Katholik synder, saa gør han det vist aldrig med den Tanke for Øje: jeg kan jo senere ved at vinde Aflad gøre mig fri for den fortjente Straf. Erfar-

ringen viser, at det kun er de ivrige Katholiker, der ogsaa ere ivrige i at vinde Aflad, og baade Erfaringen og Fornuften lærer, at naar en Katholik begynder at lægge sig efter at vinde Aflad, da bliver han, da *maa* han blive alvorligere og ivrigere i hele sin Livførelse. Thi

1) i Stedet for at sløve den sædelige Alvor, *maa* Afladen *skabe en større sædelig Alvor*, eller, hvor den allerede er forhaanden, befæste den. Det ligger i selve Læren. Gemmer ikke Læren om Afladen en meget indtrængende Prædiken om Guds Retfærdighed? Ganske vist er Afladen et Bevis paa Guds Barmhøjertighed, er selv en kostelig Barmhøjertighedsgave. Men de forskellige Læresætninger, hvorpaa Afladen er grundet, viser os Guds Retfærdighed i et klart og skarpt Lys. Vi mindes ved dem om, at Gud kræver en absolut fyldestgørende Erstatning for enhver Fornærmelse, enhver Synd. Vi belæres om, at Gud mange Gange endnu straffer Synden, efter at Syndens Skyld allerede er tilgivet. Det bliver os indpræntet, at Gud ogsaa straffer de smaa daglige Synder med haarde, muligvis langvarige Straffe. Vi mindes atter og atter om den bibelske Sandhed, at intet urent kan gaa ind i Himlen, at ingen, som staar i Gæld hos Gud, kan stedes for hans Aasyn, førend han har betalt den sidste Hvid. Alt dette er den sig bevidst, der vil vinde Aflad. Er nogen ivrig i at vinde Aflad, da har han altsaa disse Sandheder ofte, meget ofte, ja gennem den fortsatte Udøvelse jævnlig for Øje. Skal dette ikke give hans religiøse Liv et alvorligt Præg? Skal dette ikke give hans Stræben et højere Sving? Det er umuligt at være ivrig i at vinde Aflad, uden at man mere og mere befæstes i Hadet til Synd, opflammes af Kærlighed til Dyd, tilskyndes til større Forsigtighed i sine daglige Gerninger, med andre Ord, at den sædelige Alvor tager et nyt Opsving fra Dag til Dag.

2) Men, siger man, det *maa* dog være saa, at Afladen svækker Bodsiveren, idet den jo træder i Stedet for den Bod, man ellers personlig skulde øve. Er det sandt? Nej,

paa ingen Maade. Prøv kun at være ivrig i at vinde Aflad, da vil du erfare det. Enhver Katholik ved, at han aldrig kan være ganske sikker paa, at han virkelig har vundet den Aflad, som han vilde vinde. Har han ikke nøje opfyldt Betingelserne, hvortil Afladen var knyttet, saa har han ikke vundet Afladen. Han ved sig derfor lige bundet til at afsone sine Synder ved alvorlig Bod for ikke at falde i Guds straffende Haand. Men der er andre Grunde, som gøre det indlysende, at netop den, der søger at vinde mange Aflad, maa *fremmes i Bodfærdighed og Fromhed*. Afladen forudsætter jo, at Synden allerede i Forvejen er tilgivet. Men hvorledes kan Synden tilgives uden alvorlig Omvendelse, uden hjærteligt Anger, uden det faste Forsæt ikke at synde igen? Maa derfor ikke den, som søger Aflad, opflammes af stedse større Had til Synd? Og da selve Afladen minder ham om Syndens Strafværdighed, maa han ikke tilskyndes til stedse større Bodsiver? Mange Gange er Afladen knyttet til Modtagelsen af Bodens og Allerets Sakramente. Men er da ikke ethvert oprigtigt Skriftemaal en svær Bodsøvelse? Lad kun dem, der tale saa meget ondt om Skriftemaalet, engang prøve det. Og naar vi i den hl. Kommunion forene os paa det inderligste med ham, som har baaret det tunge Kors for os, maa ikke lidt efter lidt ogsaa Kærligheden til hans Kors, Beredvilligheden til at bære Korset efter ham, m. a. O. den ægte Bodsiver, tage til i os? Endelig er Afladen stedse knyttet til forskellige Fromhedsøvelser, forskellige, ofte temmelig lange Bønner, Korsvejsandagten, Rosenkransbønnen, Litanier, mange andre Bønner til Ære for Jesu allerhelligste Hjærte, til Jomfru Maria, den hl. Josef. (Fortsættes.) sr.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I Søndags fejrede Medlemmerne af St. Josefs Gilde, Maria-Kongregationen for Mænd og Vincentsforeningen

St. Josefs Skysfest ved *Fælleskommunion* i St. Ansgars Kirke. 43 Mænd, hvoraf 24 vare Medlemmer af St. Josefs Gilde, deltog i den hl. Kommunion, for Størstedelen med deres Familier. Før Kommunionen rettede Hs. biskoppelige Højærværdighed hjertelige og opmuntrende Ord til Fælleskommunikanterne og udtalte sin Glæde over at se saa mange modne Mænd af de forskellige Livsstillinger enes om at deltage i den hl. Kommunion til Ære for den hl. Josef. — For St. Josefs Gildets Vedkommende skulde denne kirkelige Festlighed desuden have været Indledningen til Gildets aarlige Generalmøde, der oprindeligt var paatænkt afholdt den følgende Dag, men som paa Grund af Forhindringer maatte udsættes til Mandag den 13. Maj.

— (K.) De tre herværende *Vincentiskonferentser* afholdt i Søndags deres andet Generalmøde for Aaret 1901. I Mødet, som lededes af den højærværdigste Biskop, deltog 23 Medlemmer. Konferentserne, hvis samlede Medlemstal er 41 aktive og 22 blot bidragydende Medlemmer, har i det forløbne Kvartal (siden 24. Februar) i alt haft en Indtægt af 106 Kr. 53 Øre og en Udgift af 267 Kr. 78 Øre. Disse Penge ere alle komne de Fattige til Gode, dels som Gaver i rede Penge, nærmest til Huslejhjælp, dels i Form af Fødevarer, Kul, Klæder osv. »Nordisk Ugeblad« uddeles til henved 40 fattige Familier; Foreningens Opgave er nemlig ikke blot at yde den rent materielle Hjælp, men ogsaa derigennem at bane Vejen for den aandelige Almisser og bevare de Skrøbelige i Samfund med Kirken eller drage dem tilbage, som ere komne paa Afveje. Der blev ved Mødet fremlagt det parisiske Generalraads Svar paa vor Aarsberetning; som sædvanlig fremgik det af dette Svar, at Generalraadet med stor Interesse følger vor Fremgang og lægger nøje Mærke til vore Forhold. Hvad de københavnske Konferentser har udrettet, maa vel i Forhold til deres Medlemstal kaldes meget respektabelt; men det er rigtignok kun naaet ved at angribe Kassebeholdningen og forringe den med ialt over 160 Kr. Skal det vedblive at gaa saaledes,

vil vi i Løbet af et Aar staa med tomme Kasser. Et Medlemstal paa 63 er ogsaa usømmeligt lille for København og Frederiksberg tilsammen. Saa vist som Kærlighedsgerningerne er et af de allervæsentligste og uundværligste Stykker af Kristendommen, og først den personlige Deltagelse giver dem deres fulde Værd, er Vincentsforeningen paa en Maade den allervigtigste Forening indenfor vor Menighed; det er jo den eneste Forening for Mænd, som direkte gaar ud paa at hjælpe de Nødlidende. Vel kan enhver ogsaa gøre godt enkeltvis, men det er dog sikkert, at Sammenslutningen baade giver større Midler, større Forstand og større Iver. Særlig burde de Unge i Væsenigheden ikke holde sig tilbage; Vincentsforeningen blev jo i sin Tid stiftet af unge Mænd (Studenter) i Paris.

— (K.) Tirsdag den 23. April afholdt *Foreningen Unio* under Ledelse af Hr. Fabrikant H. Hoffmann sin halvaarlige Generalforsamling. Efterat »Unio«s Formand i faa hjærlige Ord havde mindedes de to i Vinterens Løb afdøde Medlemmer, Uhrmagermester F. Heinlein og fhv. Garvermester C. Høyberg, gjorde Sekretæren Rede for Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Foruden Saisonens Hovedbegivenhed, Absalonsfesten i April, var der i November afholdt Stiftelsesfest i Citys Selskabslokaler. Af mindre Festligheder havde der været afholdt et meget vellykket Gaasegilde alene for Herrer i December og en Fastelavnfest paa hvide Tirsdag. To Gange har Foreningen kunnet byde paa Foredrag. I Oktober talte højærv. Pastor Günther om Minder fra den katholske Tid paa Nationalmusæet, hvorefter der var arrangeret et Fællesbesøg paa Musæet den følgende Søndag under velvillig Vejledning af en af Musæets Assistenten. I Marts fortalte højærv. Pastor Osterhammel om sit Ophold paa Island. Endelig har der to Gange i Vinterens Løb været Oplæsning. Foreningen har dog ikke udelukkende tænkt paa at more sig selv. I Februar arrangerede den ligesom i Fjor, med velvillig Bistand af nogle Herrer udenfor »Unio«, en Koncert for de

Gamle paa St. Mariæ Hospitium og beredte saaledes disse en god Fornøjelse. To meget glædelige Fænomener fra denne Vinter varsler godt for »Unio«s Fremtid. Den ene er, at der er kommet en Forbindelse i Stand med Broderforeningen »Concordia catholica« i Stockholm, idet en Deputation derfra efter Indbydelse overværede Absalonsfesten og ved denne Lejlighed overbragte »Unio«s Formand Udnævnelsen til Æresmedlem; der er sendt en kalligraferet Takadresse som Svar til Stockholm. Den anden glædelige Ting er, at Menighedens unge Medlemmer igen i stedse stigende Tal har begyndt at samles i Foreningen og derved bringe mere Liv baade over de ugentlige Møder og over Festerne. Gid denne Fremgang maa vedvare! »Unio« har en ingenlunde betydningsløs Mission at udføre indenfor Menigheden, og dens Medlemstal er endnu kun 96. — Formanden, Grosse-
rer C. B. Lohrer, og de andre afgaaende Bestyrelsesmedlemmer genvalgte alle enstemmig.

— Det sidst udkomne Nummer af *«Kirkelige Bekendtgørelser for Danmarks apostoliske Vikariat»* meddeler en *Oversigt over Kollektterne* i Aaret 1900, der fremviser følgende Resultater: Ved de fire Ansgarius-Bonifacius Kollektter, der som bekendt komme vore egne kirkelige Anstalter til Gode, indkom Kr. 803,50; ved de andre tre Kollektter, der anvendes henholdsvis til Fordel for de afrikanske Missioner, Palæstinamissionen og Foreningen til Troens Udbredelse (la propagation de la foi), indkom Kr. 278,51. I hele Vikariatet er der altsaa indkommen ialt Kr. 1082,01, der fordeles saaledes paa de forskellige Kirker: St. Ansgars Kirke 158,85, Frederiksberg 129,57, St. Josefs Kapel 33,71, Jesu Hjærte Kirke 137,04, Ordrup 64,97, Maribo 2,56, Odense 52,48, Svendborg 44,24, Kolding 52,51, Fredericia 93,70, Horsens 30,44, Aarhus 166,28, Silkeborg 34,72, Randers 68,20, Aalborg 12,74.

Vi tilføje endnu, at Aaret forud indkom der i hele Vikariatet ialt Kr. 1007,26, hvoraf som Ansgarius-Bonifacius Kollekt Kr. 711,51.

Ribe. Forrige Torsdag fejrede en af vore Troesfæller, Hr. Rigsdagsmand *Jens Busk*, et Jubilæum, der sikkert kan betegnes som ret enestaaende, idet han nemlig paa denne Dag havde repræsenteret den samme Valgkreds i Folketinget gennem 25 Aar. Dagen blev fejret ved en festlig Sammenkomst i Industriforeningsbygningen i Ribe, ved hvilken Lejlighed det viste sig, at Jubilaren i de henrundne 25 Aar har vidst ikke blot at samle en stor Kreds af Meningsfæller om sig. men ogsaa at skabe sig et meget stort Antal personlige Venner. Som det fremgaar af de lokale Blades Referat, udtalte Jubilaren det som sit Ønske, at den Hyldest, der blev ham til Del, ogsaa skulde tilvendes hans trofaste Hustru, der havde hjulpet ham til at bjærge Troen paa Aabenbaringens Sandhed og paa Idealernes Værd gennem Livet. — Der flagedes i Anledning af Jubilæet ikke blot fra private Huse i Byen, men ogsaa fra den gamle Domkirkes Spir.

Unio.

Foreløbigt Program for Sommersaisonen 1901.

Onsdag 5. Juni: Eftermiddagsudflugt til Charlottenlund.

Søndag 7. eller 14. Juli: Skovtur til Vogns.

— 4. August: Fodtur.

— 8. eller 15. September: Nøddetur.

Bestyrelsen forbeholder sig Ret til Forandringer.

Den katolske Syge- og Ligkasse af 1867 giver fri Læge og Sygepenge, til Mænd daglig 1 Kr. 50 Øre og til Kvinder daglig 1 Kr., eller event. Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Foreningen har 3 Læger. Indmeldelser modtages daglig. Love og Blanketter samt nærmere Underretning faas hos Kassereren

Kontortid: Søndage fra Kl. 1-3 og 5-7.
samt Lørdag Aften

F. Simonsen,
St. Jørgens Allé 11, 1 Sal.

Flotte og elegante Klædninger leveres til billige Priser,
28 Frederiksborggade, 1. Sal.

Skrædermester August Wiehe.

St. Josefs Gildets aarl. Generalmøde

afholdes **Mandag den 13. Maj**, Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften, i Forsamlingslokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G. Da der foreligger Sager af Vigtighed for Gildets fremtidige Virksomhed, bedes Br. møde fuldtallig. Den trykte Dagsorden for Generalmødet bliver udsendt til alle Br. Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. Maj. 4. **Søndag e. Paaske.** — 6. M. Apostlen Johannes Martyrium. — 7. Ti. Stanislaus, Biskop og Martyr. — 8. O. Ærkeenglen Michaels Aabenbarelse. — 9. To. Gregor af Nazianz, Biskop og Kirkelærer. — 10. F. Antonius, Biskop og Bekender. — 11. L. Frants af Hieronymo, Bekender. — **Søndag den 12. Maj.** 5. **Søndag e. Paaske.**

Den eucharistiske Forening. Den fælles Tilbedelse om Fredagen bortfalder i Majmaaned.

Mødreforeningen. Tirsdag den 7. Maj Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den hl. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen et kort Foredrag for Mødrene. (Den hl. Monika).

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag den 5. Maj fejrer Kongregationen sin **Titularfest** (Marias Bebudelse). Kl. 8 højtidelig Prælatsmesse med Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke; sammesteds Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). Søndag den 12. Maj. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ hl. Messe med Prædiken, Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften: Majandagt med Prædiken; Mandag den 13. Maj, Kl. 8 hl. Messe.

Elisabethforeningens

aarlige

Basar med Tombola og Restauration

til Bedste for **forældreløse Børn** afholdes i Aar **Fredag d. 3. Maj** (saak. St. Bededag), **Lørdag d. 4. Maj** og **Søndag d. 5. Maj** i Skolelokalet Bredgade 69, Stuen o. G. Basaren, som er **en væsentlig Støtte** for Foreningens Virksomhed, anbefales indtrængende til Menighedens Velvillie. Gaver modtages med Taknemlighed hos Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2. Sal; Enkefru M. Larsen, Nansensgade 40, 2. Sal, 1. Opg. A; Frøken F. Stratbøcker, Jægersborg Allé 19, Charlottenlund, og hos alle d'Hrr. Gejstlige.

Udkommen er: **„Omvendelse efter Døden“** af P. P. (Til Forsvar for Sandheden Nr. 18.) Pris 25 Øre.

Dette Nummer er udsendt senere paa Grund af Helligdagen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niøgfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 19.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet. modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitionen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 13.

Søndagen den 12. Maj.

1901

Indhold: D. O. M. — Evangelisk Trosfrihed. — Aflad. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Frankrig. Nordamerika. — Fra Vejbyret. — Bekendtgørelser.

D. O. M.

— 0 —

At tænke sig den stakkels Mand! Sammen med sin Saks udgør han hele det stedlige Organs Redaktion, og onde Tunger paastaar, at Saksen er den mest slebne af de to. Hver Morgen naar han vaagner, er det første, hans Sjæls Øje falder paa, fire blanke, gabende Bladsider, som vil fyldes, hvor han end skal tage Fyld fra. Er det ikke næsten som Straffefangernes Vilkaar i de sibiriske Bjærgværker: saa meget Malmerts for Dag eller Knut? Og saa gaar det jo Redaktører som alle andre Mennesker, at det ikke er Paaske hver Dag, og der oprinder Tider, da hverken Rigsdag eller Kinesere eller nogen Alma Bondesen eller Dreyfus har Tanke for hans Stofnød. Naar da alle Kilder udtørres, naar Saksen kategorisk erklærer at fattes Stof, naar han forgæves presser sin Hjærne og tygger paa sit Penneskaft, da sker det, at han i sin Vaande mindes den Melodi, hvorpaa alting kan gaa, og

han sætter sig hen, dypper sin Pen i det sorteste Blæk og skriver om Katholikerne.

Adskillige Mærker tyder paa, at der atter er trange Tider inde for de Herrer Bladmænd. Selv Boerne har jo paa det sidste taget sig mere af Englænderne end af Redaktører. Deraf forklarer jeg mig, at flere Blade har grebet til følgende Seminariststil, som jeg hidsætter i hele dens originale Skønhed:

»I Middelalderens Barbari var Benediktiner-Ordenens Klostre Planteskoler for Kristendommen som for Tidens Videnskab og Kunst.

I Danmark var det Benediktinerne, som først prædikede den ny Lære, og de oprettede her siden en Del Klostre, som udrettede meget godt.

Men Tiderne forandres og --- Klostrene med dem.

Benediktiner-Klosteret i Fécamp*), Departement Nedre Seine ved Kanalen, er fra gammel Tid et af de berømteste, og endnu staar det højt i Ry, men kun -- for sin Benediktiner-Likør!!

Det storartede Brænderi er indrettet efter alle Nutidens Fordringer. Mægtige Fade rummer 500,000 Liter Likør. To ved Elektricitet drevne Maskiner skyller et Utal af Flasker. I det samme Rum findes seks store Stativer, hvert til 30000 Flasker. Hundrede unge Piger sysselsættes med at tilkapsle og etikettere dem. Rede til Forsendelse er til Stadighed 25---30000 Kasser med Flasker.

Efter at de »tidssvarende« Ombygninger i Fjor vare tilendebragte, blev det hele højtidelig indviet til Brug ved Ærkebiskoppen af Rouen!!

Koralen »Vor Gud han er saa fast en Borg« lød ikke ved denne Lejlighed; Frånkrig er jo katholsk. Men altsaa dog et »kristent« Land; og derfor bærer Etiketter og Rekla-

---

*) Her har jeg tilladt mig en Rettelse. I det Ud klip, jeg har liggende for mig, kaldes Byen Felamp, hvad der selvfølgelig kommer paa Sætterens Regning.

mesedler de tre Bogstaver D. O. M. — Deo Optimo Maximo.
D. e. Gud den Allershøjeste (underforstaaet: til Ære)!

Et storartet og tidssvarende Kloster-Brænderi til Guds Ære!!

Og dette i en af Alkoholismen mest hjemsøgte*) Provinser af et Land, hvor Antallet af Udsalgs- og Udskænkingssteder for stærke Drikke siden 1880 er forøget med 140,000!

Saa vidt kan Forblindelsen gaa. —r.«

Selvfølgelig véd jeg ikke, hvem der hedder Tankestreger, men jeg har gættet paa Rotschild eller Rockefeller. Hvem anden end saadan en Milliardær eller da en af hans nærmeste Omgang kunde skrive saaledes? Det er de eneste Kredse, hvor jeg kan tænke mig Muligheden for, at »Benediktineren« kan blive farlig. Jeg har i al Fald aldrig været i flottere Selskab, end at vi maatte nøjes med et enkelt lille Glas til Kaffen, og det var ikke nær hver Dag, den blev budt. Saa jeg havde hidtil troet, at Benediktineren var en af de Drikke, der ikke gjorde Fortræd, ganske simpelt fordi den var for dyr. Men Hr. —r lader jo til at have oplevet en Benediktinerrus og set Folk drikke sig fra Helsen til 14 Kroner Flasken! Det er naturligvis yderst beklageligt, men saadanne Formuer hører jo da ogsaa til de store Undtagelser — heldigvis.

Eller hvis Hr. —r har været i Nordfrankrig, har han da fundet, at Folk drak Benediktiner i Strømme? Jeg har set mangen en Bonde og langt fler, end jeg syntes om, bære en Rus hjem Søndag Eftermiddag, men de stammede regelmæssig fra hjemmebrygget Æblemost og ikke fra noget »tidssvarende« Klosterbrænderi.

For hvis Hr. —r ikke har oplevet noget saadant, hvorfor spilder han da saa mange Udraabstegn? Maaske er han bange for, at Benediktinerne skal forstyrres i deres Klosterliv. Men har han først set sig for, om Brænderiet drives af Klosteret eller blot tilhører det som Ejer af Recepten?

Og er Benediktineren for dyr til at være farlig, reduceres

*) Saadan staar der virkelig.

den jo til et simpelt Nydelsesmiddel. Naturligvis bidrager den ikke til kristelig Fuldkommenhed, men det gør Tobak og Kaffe og The da heller ikke uden derfor at være noget ondt. Eller vil Hr. —r have alt, hvad der kun er Nydelse skrevet paa Djævelens Regning? Og jeg, som mente, Manikærerne tilhørte Historien.

Hvis derimod Nydelsen som saadan ikke er af det onde, kan jeg ikke skimte, hvad der skulde forbyde at indvie et saadant Brænderi, der jo sikkert er af stor Betydning for mer end den nærmeste Egn. Jeg ved da ét Klosterbrænderi, som hvert Aar giver Hundreder af Tusinde til gode Øjemed. Hvis Nydelsen som saadan var af det onde, kunde Resultatet og dets Anvendelse selvfølgelig ikke komme i Betragtning, men naar den ikke er det?

Og for endelig ikke at glemme de tre Bogstaver, da ved Hr. —r, der kan Tallet paa de franske Beværtninger, sikkert ogsaa, at det er Klostersets staaende Mærke — blot han havde antydlet sin Viden!

Og saa endnu to Ord.

Hvis Hr. —r skulde være Totalafholdsmand, skal han ikke glemme, at Maadehold er Religionens Krav; Totalafhold derimod er under mange Forhold en herlig Ting økonomisk og socialt og sanitært set, men med Religionen har det *i og for sig* lidet at skaffe.

Og hvad og hvem end Hr. —r er, skal han huske, at der gives to Slags Forargelse, en som voldes og rænnes af Vorherres Ve, og en, som man arrangerer sig selv og ogsaa selv maa staa til Ansvar for. Denne sidste hæslelige Afart røber sig ofte som Glæde over at have fundet noget at forarges over, undertiden i Tankestreger og Udraabstegn.

J. F.

„Evangelisk Trosfrihed“.

—o—

Vi havde for kort Tid siden Lejlighed til i en mindre Notits her i Bladet at paapege enkelte af de forskellige Grunde, der uden Tvivl have medvirket til, at Katholikernes Antal her i Landet, der jo tilfældigvis stod forholdsvis meget højt ved det 18. Aarhundredes Afslutning, efterhaanden formindskedes i en ikke uvæsentlig Grad. Som den betydeligste Aarsag til dette paaafaldende Fænomen gjorde vi den Gang opmærksom paa de drakoniske Love, ved hvilke man søgte at sikre alle Børn af blandede Ægteskaber for den lutheriske Kirke.

Som et Bevis paa, hvor sand denne vor Opfattelse var, og som en Illustration paa, hvor utroligt haarde Vilkaar de danske Katholiker den Gang maatte leve under, bede vi Lærerne opmærksomt gøre sig bekendte med følgende:

Kgl. Forordning af 19. Sept. 1766.

Vi Christian den syvende o. s. v. gøre vitterligt, at som Vi ere komne i Erfaring, at omendskønt det i Vores allern. Lov og andre kgl. Anordninger og Befalinger er blevet forbudt, at ingen Jesuiter og deslige gejstlige Personer maa lade sig finde eller opholde udi Vore Riger, saa og, at ingen af Vores evangeliske Religion, saalænge de sig der opholde, maa antage den papistiske Religion, ej heller de af Vores Religion, som træde i Ægteskab med en romankatholsk, lade deres Børn opdrage og undervise i en anden end den sande evangeliske Lærdom, saa skal det dog befindes, at nogle af Vore Undersaatter hemmelig til den papistiske Religions Lærdom vorde forførte; thi ville Vi, til slige Forførelser og deraf flydende skadelige og fordærvelige Følger at forekomme, allern. have anordnet og befaleet:

1. Ingen, hvo det og være maatte, maa understaa sig at forføre nogen af Vore Undersaatter til den papistiske Religion: og saafremt en romankatholsk Præst skulde befindes at overtale eller antage nogen af Vores Religion, enten til Information eller Konfession, skal han derved have forbrudt

den Frihed, længere at opholde sig her, men dersom det er en anden Katholik af Vore Undersaatte, skal han derfor straffes med visse Aars Fængsel, efter Sagens Beskaffenhed; og som Vi ingenlunde ville tillade, at de, som ere evangeliske og sig i Vore Riger opholde, træde over til den romankatholske Religion, under hvad Paaskud det end kunde være, saa maa og ingen Slags Undskyldning, endog af godvillig og utvungen Angivelse, til at ville antage den papistiske Religion i saa Maade gælde eller tjene dem til Befrielse.

2. Naar de af Militærstanden, som ere af den romankatholske Religion og ville træde in Conjugium mixtum (blandet Ægteskab), angive sig for Præsten med deres Chefs skriftlige Tilladelse, skulle de give deres Forpligt, at de paa ingen Maade ville tillade eller samtykke, at deres Hustru antager den romersk-katholske Religion, saa og at de, i Følge de ergangne allern. Bestallinger af 13. Maj 1720 og 14. December 1748, ville lade de Børn, som i saadant deres Ægteskab fødes, oplære i den evangelisk lutherske Religion; og skulle vedkommende Chefer have nøje Indseende med, at denne Revers efterkommes, og Børnene til sin Tid holdes til Undervisning i lutherske Skoler, og naar det ikke sker, saadant paa behørigte Steder angive; saa skal og Magistraten eller vedkommende Øvrighed i Henseende til dem, der henhøre under deres Jurisdiktion og indlade sig i sligt et Ægteskab, bære den muligste Omsorg for, at det samme af saadanne Ægtefolk vorder efterkommet; hvorfor og disse, førend de træde i Ægteskab, have at give Magistraten eller Øvrigheden paa ethvert Sted Efterretning derom og til Præsten medbringe et Bevis paa slet Papir, som uden Betaling skal meddeles, at det hos Øvrigheden er blevet anmeldt; ligesom og de, der faa deres Afsked fra Krigsstanden og leve i blandede Ægteskaber, ufortøvet skulle angive sig hos Magistraten eller vedkommende Øvrighed med Bevis fra deres Chef, hvor mange Børn de have, samt at de iblandt deres Børn, som ere af den Alder, ere blevne holdte til Skole hos en luthersk Skoleholder.

3. Naar en romersk-katholsk vil indlade sig i Ægteskab med en Person af den evangeliske Kirke, skal den Præst, som forretter Vielsen, lade saadant blandet Ægteskab have sit aparte Sted til at tegnes paa i Kopulationsprotokollen, paa det han kan have Indseende med, om bemeldte Person søger Herrens Bord med de evangeliske; til hvilken Ende og deres Navne skulle have deres besynderlige Sted i Tegne-

protokollen hos Klokkeren; og da det vel undertiden sker, at Folk, skønt de bo i et Sogn, dog gaa til Alters i en anden Menighed, saa skal benældte Præst nøje forhøre Personen, hvo der i Fremtiden skal være dens Skriftefader, samt hvor dens Bopæl er, at det første ufortøvet kunde meldes vedkommende Præst til Efterretning, og det sidste Politimesteren eller vedkommende Øvrighed paa ethvert Sted, som derom har at underrette Rodemesteren i samme Bys Kvarter, paa det der kunde have Øje med dette Par Ægtefolk, om de flyttede nogensteds hen, og deres Bopæl bestandig vides, saa længe de sig der i Byen opholde.

4. Husværter, som tage dem, der ere af conjugiiis mixtis, til Leje i deres Huse, skulle være forbundne til at paaagte, om de Børn, de have, holdes til Undervisning i en luthersk Skole, og saafremt det anderledes befindes. da at angive det for Politimesteren eller vedkommende Øvrighed, saafremt de ej ville underkaste sig vedbørlig Tiltale, om de herudi tage Forsømmelse.

5. Omendskønt Vi vel ikke ville formene de sig udi Vore Riger opholdende roman-katholske, naar saavel Manden som Hustruen bægge ere af den Religion, at lade deres Børn undervise i deres Tros Bekendelse; saa skulle de dog derhos være forpligtede for Politimesteren eller vedkommende Øvrighed og for Regimentschefen, saafremt de ere Militære, at anmelde, paa hvad Sted og af hvem de undervises, paa det derom, naar det skulde findes fornødent, kunde ske nøjere Undersøgning.

6. De Børn, som af blandede Ægteskaber ere fødte og allerede have søgt katholske Skoler, skulle uvægerlig, naar de ere under 17 Aar, enten ved Militæretaten, om de ere Soldater- eller Matrosbørn eller ved Magistratens og vedkommende Øvrigheds Foranstaltning, saafremt de ere under deres Jurisdiktion, holdes til Undervisning i lutherske Skoler; og maa det Paaskud ikke gælde til herfra at unddrage sig, at de allerede have kommuniceret hos en romankatholsk Pater, efterdi det er Vores alvorlige Villie, at de Børn, som fødes af forskellige Religionsforvandre, skulle opdrages i den evangelisk-lutherske Religion, i Følge de derom forhen gjorte og under 15. Maj 1750 igentagne allern. Anordninger og Foranstaltninger, og saaledes ingenlunde ville tillade, at det maa forblive, hvad end enkelte derimod maatte have handlet og foretaget sig.

7. Paa det og paalidelig Efterretning kunde erholdes,

hvor mange af saadanne Børn ere, og hvor de opholde sig, skulle Præsterne af deres Kopulationsprotokol give en rigtig Fortegnelse over dem, som af den evangelisk-lutherske og romersk-katholske Religion, siden Aaret 1750, ere blevne tilsammenviede, og sende samme til vedkommende Øvrighed, paa det de kunne anstille nøje Undersøgning, om de Børn, de have avlet i deres Ægteskab, ere blevne underviste i den romersk-katholske Lærdom, og i saa Fald føjes Anstalt til deres Undervisning i den evangeliske Religions Sandheder.

8. De voksne, som ere 17 Aar og derover og ere overtraadte til den papistiske Kirke, skulle være forpligtede til at komme til den lutherske Præst, hvis Menighed de ligge udi, for af ham at vorde underviste om deres Vildfarelser og Vores evangeliske Religions Sandhed, og i Fald de herimod skulle findes overhørig, hvormed Øvrigheden bør have Indseende, kunne de vente derfor vedbørlig at vorde tiltalte.

9. Som det og, ved kgl. allern. Befaling af 15. Marts 1748, er blevet anordnet, at saavel de Militære som og Magistraten i Vores kgl. Residentstad København skulle aarlig lade forfatte en Liste over alle Papister, som sig der opholde gifte og ugifte, de gifte, af hvad Religion deres Hustruer ere, samt hvor mange Børn de have, og Biskoppen samme Liste tilsende; saa skal saadant ikke alene, saavel i København som andre Steder, for Fremtiden nøje efterkommes, men endog derhen ses, at disse Lister ere saa rigtige og paalidelige, at de, hvilke det er anbefalet samme at forfatte, for deres Rigtighed kunne være ansvarlige.

10. Da det og skal befindes, at nogle ere rejste til Lybæk eller andensteds hen og der have bekendt sig til den romersk-katholske Religion, saa skal det for Fremtiden være saadanne forbudt derefter at maatte igen indfinde sig i Vore Riger; og de, som allerede saaledes maatte have antaget den romersk-katholske Religion og ere komne tilbage, skulle være pligtige at møde hos den lutherske Præst, hvis Menighed de bo udi, for at imodtage Undervisning af ham.

11. I Henseende til de Præster, som de ved Vores Hof sig opholdende fremmede Ministre af den romankatholske Religion udi Lovens 6—1—5 ere tilladte at have til deres Gudstjeneste, ville Vi allern., at dermed fremdeles skal forholdes efter Loven, saaledes at deslige Præster, hvilke dog ingenlunde maa være Jesuiter, saafremt de ikke ville vente at anses efter Loven, ikke maa prædike, uddele Sakramentet, forrette Børnedaab og Kopulationer eller nogen anden Guds-

tjeneste uden i Ministrens iboende Gaarde og Huse, ikke heller der for nogen anden, end for de rom.-katholske, som bevisligen enten ere fødte af to katholske Forældre eller som katholske her i Landet ere indkomne; og hvis nogen saadan Præst sig herimod forser, skal han, efter foregaaende Anmeldelse og Aftale med den fremmede Minister, straks forvises fra Vore Riger.

12. Iøvrigt ville Vi hermed have befalet, at alt, hvis udi Loven, Forordningerne og kgl. Befalinger, i Henseende til dem, som ere af den papistiske Religion, er anordnet og befalet, skal af vedkommende Vore Betjente paa det nøjagtigste iagttages og efterleves, saa at dem til deres Religions Øvelse ikke tilstaas større Frihed, end dem har været forundt.

Saa vidt den allern. kgl. Forordning, der ret tydeligt lader det skinne igennem, at de lutherske Biskopper ogsaa have haft deres Finger med i Spillet ved dens Alfattelse.

Er det nu ikke forunderligt at tænke, at vi i en Lov som denne skal møde det selvsamme Kirkesamfund, der grunder sin Eksistensberettigelse netop paa Hævdelsen af Samvittighedsfrihed og Ret til selvstændig Skriftgranskning for Alle uden Undtagelse? Ligger der ikke en underlig Skæbnens Ironi i den Omstændighed, at netop den Kirke, der ikke vilde anerkende det kirkelige Overhoveds Myndighed, i dets Sted maatte støtte sig til et saa fuldstændigt Tyranni fra den borgerlige Øvrigheds Side, som det kommer til Syne i ovenanførte kgl. Forordning?

Naar man da ser, hvorledes Frihedens Navn blev misbrugt til at dække over den mest intolerante Trostvang, forstaar man den Bitterhed, der fik afdøde Professor, dr. theol. *H. N. Clausen* til at skrive følgende mærkværdige Tilstaaelse*): »Det er ikke uden Grund, naar den lutherske Statskirke bliver fra katholsk Side medynksomt betragtet som Trælkvinde uden egen Ret og selvstændigt Krav, som Værktøj for politiske Beregninger og Magthaveres Luner; men den lutherske Kirke har som Modstykke ogsaa Perioder at fremhæve af *hierarkisk Terrorisme*, hvor Troesedikters Aag,

*) »Den augsburgske Confession«, Side 324.

understøttet af alle Forkættelsens og Fordømmelsens Vaaben har tynget haardt paa de ved Reformationen frigjorte*) Menighed. Og atter er Udfrielsen at dette Tyranni, det verdslige som det gejstlige, bleven søgt ad revolutionær Vej, ved let færdig Sønderrivelse af Samfundsbaandet, ved Udskillen separatistiske Partier, der sædvanligen blive Hjemsted snar for sygelige Aandsudsvævelser, snart for independentistisk Oplosning. Det er saaledes Tilstande af den forskelligste Art, af *Cæsaropapisme*, af *Hierarki*, af *Anarki*, imellen hvilke den lutherske Kirkes Liv har svævet; og i de Forhandlinger, som senere nu og da have fundet Sted angaaende en -- hidtil forgæves efterstræbt -- kirkelig Reorganisation træder en mærkelig Usikkerhed frem, selv i Henseende til Grundprinciperne og deres Anvendelse, en trøstesløs Famler i de forskelligste Retninger, — Fænomener, der alle peges hen til det, der har været og er vedblevet at være det svage Punkt i det lutherske Reformationsværk.«

Aflad.

Prædiken, holdt i Anledning af Jubilæet.

—○—

(Sluttet.)

Naar nu en er ivrig i at vinde Aflad, hvad er saa den naturlige Følge? Maa ikke Fromhedslivet blive stedse inderligere og fuldkomnere? Maa ikke Dydsiveren blive mere og mere flammende og virksom? Føres ikke alle de forskellige kristelige Dyder til en stedse skønnere Blomstring? Naar man gaar Korsvejen og betragter Herrens tunge Kors og ser, med hvilken Taalmodighed, Selvopofrelse og Kærlighed til Gud og Menneskene han bærer det, naar man beder Rosenkransen og derved betragter Kristi Livs Hemmelighed og de Dyder, han har givet os et Eksempel paa, naar man ved andre Andagtsøvelser og Bønner trænger stedse dyber

*) Hvad mon Meningen er med dette Udtryk?

ind i Jesu Hjertes Kærlighed og af Helgenernes Eksempel lærer at erkende, hvorvidt et Menneske med Guds Naades Hjælp kan naa i Jesu Efterfølgelse, — og alt dette er Tilfælde hos dem, som med Iver lægge sig efter at vinde saa megen Aflad, som der bydes dem Lejlighed til —, kan en saadan vel blive lunken i Bøn? Kan han blive sløv i Bodsøvelse? Kan han blive efterladen i Dydsiveren? Maa han ikke tværtimod fra Dag til Dag befæstes i alt godt, gøre Kæmpfremskridt i al Dyd og stedse mere nærme sig det Livsmaal, som Herren har sat os: Værer fuldkomne, som eders Fader i Himlen er fuldkommen?

3) Dertil kommer endelig endnu en Virkning, som er forbunden med Afladen, og som sætter Kronen paa alt det, vi have set. Hvem, der har en Gnist af Kærlighed til Gud og en svag Anelse om, hvad hans Kærlighed er for os, vilde ikke ønske at være saa fuldkomment forenet med ham, at der ikke bestod den mindste Skillevæg mellem ham og Gud? Nu se netop *Afladen bortfjerner den sidste Skranke, der skiller os fra Guds Kærlighed*. Ikke blot Synden skiller os fra Gud, men ogsaa Syndestrafpen. Vær nok saa ren for Synd, naar du dør; skrift alle dine svære Synder og angre alle dine tilgivelige Synder, da bliver der ikke den mindste Syndeplet paa din Sjæl. Men dersom du ikke samtidig har afsonet alle de Straffe, du har fortjent ved dine Synder, saa kan du alligevel ikke straks komme for Guds Aasyn; thi ogsaa Syndens Straf hører til det Urens, hvilket Adgang til Himlen er forment. Hvilket kosteligt Gode er derfor ikke Afladen, der bortrydder denne sidste Skranke, der skiller dig fra Gud, saa at, hvis du i din Dødstime vinder den fuldkomne Aflad, din Sjæl umiddelbart kan svinge sig op til Himlens Salighed! Og bliver ikke Sjælen allerede her i Livet inderligere forenet med Gud, vil ikke hans Naade flyde rigeligere ind i vor Sjæl, naar Gud kan skænke os hele sin Faderkærlighed uden længere at behøve at tænke paa nogen Straf, han endnu maa kræve af os? Det er en ny Grund til, hvorfor de, som ivrigt stræbe at vinde Afladen,

naar langt hurtigere og højere frem i al Dyd, og særlig i Kærlighed til Gud. Det er en ny Grund, der maa gøre Afladen værdifuld og attraaværdig i vore Øjne.

Saa vær da ivrig i at benytte et saa kostbart Gode, som Herren byder os, i at øse af en saa velsignelsesrig Naadekilde. Lad ikke Herrens Naadegave være spildt til ingen Nytte! Jeg er bange for, at her til Lands er Afladen langt fra skattet saa højt, som den fortjener. Det er de vanvittige Beskyldninger, Reformationen har rejst imod den, der maaske hos mange virke som et Skræmmebillede. Lad de andre beholde deres Fordomme; følg du din Kirkes Lære. Eller skulde det være Ligegyldighed? Da ryst den af dig, denne fordærvelige, aandelige Svindsot. Lad os ikke være som det stakkels Jødefolk, som ikke vilde modtage alle de store Naadeskatte, Herren tilbød det. Lad os bedre svare til hans advarende Rost: »Jerusalem, Jerusalem, gid du vilde erkende og det i disse Dage, hvad der er til din Frelse!« Ja, i *disse* Dage, i disse *Jubilæumsdage*. Har du hidtil været ivrig i at vinde Aflad, bliv endnu ivrigere; har du hidtil ikke brudt dig meget derom, begynd nu i disse Naadens Dage. Søg først at vinde den fuldkomne Aflad, der kan vindes ved enhver hl. Kommunion. Bed Rosenkransen og Korsvejen i den Hensigt at vinde de dertil knyttede Aflad. Bed ogsaa flittig andre Bønner, hvortil der er knyttet Aflad. Vær forsikret om, at det vil ikke vare længe, førend du vil velsigne den Stund, da du har begyndt med Iver at stræbe efter en saa kostbar Gave af din Frelsers Kærlighed. sr.

.....

Lykken.

— 0 —

Lykken hun er en himmelsk Mø,
som kun i Himmerig trives;
først i Vaande maa Hjærtet dø,
før Lykken til Fæstens gives.

Kun den Sjæl, der gaar kløgtigst frem,
og afdør foruden Svimlen,
fører paa Jorden Lykken hjem,
men ejer jo ogsaa Himlen.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Frankrig. I Februar døde i Toulouse i en Alder af 63 Aar den bekendte Romanforfatter, Digter og Theaterkritiker *Armand Silvestre*, berøgtet for sit Fritænkeri og sine usædelige Skrifter. — 14 Dage før sin Død lod han kalde en Præst til sig, udsonede sig med Gud og modtog med fuld Bevidsthed de hl. Dodssakramenter. Jeg véd, sagde han til sin Hustru og Datter, at denne min Handlemaade vil blive kritiseret, men dette ændser jeg ikke, tvertimod, jeg ønsker, at man skal vide, at jeg har villet dø i mine Fædres Tro. P. Roger des Fourniels besøgte ham daglig og var tilstede i Dødsøjeblikket, bedende de kirkelige Bønner for de Døende.

Nordamerika. En af de katholske Biskopper i de forenede Fristater, Mgr. Wigger, døde for kort Tid siden. Efter hans Død opdagede man, at han end ikke havde efterladt sig saa meget, at man kunde bestride Udgifterne ved hans Jordefærd. Mgr. Wigger havde været Biskop i 19 Aar og i al den Tid haft en aarlig Indtægt af 5000 Dollars, men han havde skænket Alt, absolut Alt til de Fattige og Trængende i sit Stift. Med stor Beredvillighed paatog flere katholske Foreninger sig da at udrede den Pengesum, der fordredes for at sikre den Afdøde en passende Ligbegængelse. R. I. P.

--

✻ Fra Vejbyrnet ✻

—o—

— Hvem ved ikke fra sin Skoletid, at den katholske Befolkning i alle Verdens Lande er uoplyst, uvidende, overtroisk? Enhver, der har lidt tilbage af sine Skolekundskaber i Geografi og Historie, vil kunne fremsige lange Remser derom udenad. — Men hvem af os ved saa ikke ogsaa, ikke gennem Udenadslæsning, men gennem Selvsyn, at de dan-

ske Bønder og Byfolk ogsaa kunne være ret overtroiske? Og endda siges der, at det i vore Dage slet ikke er noget imod, hvad der var Tilfældet i forrige Tider.

Vi finde i »Kristeligt Dagblads« Nr. 162 en Oplysning desangaaende, som vi ikke vil forholde vore Læsere. Der er i en Artikel Tale om Præsterne i et enkelt Stift i forrige Aarhundrede, og efterat det da er blevet fortalt, at mange blandt disse Præster havde Ry for at kunne mane og besværges, uden at det net netop altid var de frommeste iblandt dem, der troedes at besidde denne Ævne, fortsættes der saaledes:

»Hyppig var det helt omvendt. Der var saaledes den lystige *Schlegel*, der (fra 1791 til 1810) var Præst i V. Karleby, en god Mil Nord for Nakskov. Der fortælles endnu bl. a. om, hvordan han en Gang var paa Besøg $\frac{1}{2}$ Mil borte fra sin Præstegaard. Da lod han pludselig spænde for. »Der er en Sjæl i Fare,« erklærede han. Da han var halvvejs hjemme, kunde Hesten imidlertid ikke faa Vognen fremad. Han lod da Kusken staa af og lægge et af Baghjulene op i Vognen, saa var der intet mere i Vejen. Da han kom hjem, sad Pigen og læste i »Cyprianus«. Hurtig gik han op paa Loftet og hentede en Sæk Ærter. Da han kom ned, lukkede han Døren op til Studereværelset. Det myldrede med Smaadjævle der inde. Dog, han kastede Ærterne paa dem, og de forsvandt. At Pigen fik streng Ordre til aldrig mere at røre ved »Cyprianus«, er en Selvfølge. Præsten selv menes lige til de sidste Tider at gaa igen, hvad der ogsaa tros at være Tilfældet med andre manende Præster.

St. Josefs Gildets aarl. Generalmøde

afholdes **Mandag den 13. Maj**, Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften, i Forsamlingslokalet, Bredgade 67. 2. Sal o. G. Da der foreligger Sager af Vigtighed for Gildets fremtidige Virksomhed, bedes Br. møde fuldtallig. Den trykte Dagsorden for Generalmødet er udsendt til alle Br.

Bestyrelsen.

Sagfører N. Bispeskov.
Kongens Nytorv 18, 2 Sal.
Telefon 7704.

Unio.

Foreløbigt Program for Sommersæsonen 1901.

Ondag 5. Juni: Eftermiddagsudflugt til Charlottenlund.

Søndag 7. eller 14. Juli: Skovtur til Vogus.

— 4. August: Fodtur.

— 8. eller 15. September: Nøddetur.

Bestyrelsen forbeholder sig Ret til Forandringer.

Flotte og elegante Klædninger leveres til billige Priser,
8 Frederiksborggade, 1. Sal.

Skrædermester August Wiehe.

Kopist Wael, Lykkesholmsallé 3 B, 4. Sal. tilbyder Assistance
ved Regnskabsvæsen, Revision, Korrespondance etc.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 12. Maj. 5. Søndag e. Paaske. — 13. M. Bededag*).

— 14. Ti. Bededag. Bonifacius, Martyr. — 15. O. Bededag.

Torsdag den 16. Maj. Kristi Himmelfart. (Gudstjenesten som
paa Søndagene; efter Højmessens synges **Te Deum** i Anled-
ning af Paasketidens Slutning. Samme Dag udløber Tiden
for den pligtmæssige Modtagelse af den hl. Paaskekommunion
for deres Vedkommende. som bo i Byer, hvor der
findes et katolsk Gudshus). — 17. F. Paskalis Baylon, Bekender.
— 18. L. Erik, Konge og Martyr.

Søndag den 19. Maj. 6. Søndag e. Paaske.

*) Mandag, Tirsdag og Onsdag i denne Uge ere kirkelige
Bededage, paa hvilke der efter Skolemessen Kl. 8 $\frac{1}{4}$, i St.
Ansgars Kirke holdes Bønprocession under Afsyngelsen
af Litaniet til Alle Helgener.

Kirkelig Kundgørelse.

I Henhold til vor hl. Fader, Pave Leo XIII's Rundskrivelse
af 9. Maj 1897 forordne Vi, at der atter i Aar før Pintsesøndag
skal holdes en ni Dages Andagt til den Helligaand i Vikariatets
amtlige Kirker og offentlige Kapeller. Som fælles Bønner fore-
krive Vi:

1) Hymnen *Veni Creator Spiritus* med tilhørende V. og Oration.

2) Bønnen om den Helligaands syv Gaver (Bønnebog S. 202).

Novenen kan holdes enten efter Skolemessen eller under Af-
tenandagten.

København, d. 9. Maj 1901.

✠ **Johannes v. Euch,**

Biskop, Apostl. Vikar for Danmark og Island.

Novene til den Helligaand. Fra Fredag d. 17. Maj indtil
Torsdag d. 25. Maj (begge Dage medregnede) holdes i St. An-
sars Kirke en ni Dages Andagt til den Helligaand, ifølge den
h. Faders Mening for de Kristnes Genforening i Troens
Enhed. Novenen holdes i Forbindelse med Aftenandagterne.

Den sædvanlige **Kirkekollekt** til Fordel for **Hedningemissionen**
finder Sted ved Formiddags- og Aftengudstjenesten paa
Kristi Himmelfarts Dag i alle Vikariatets Kirker og Kapeller.

Mariaforeningen holder Møde hos Sognepræsten Søndag d. 12. Maj Kl. c. 11½ efter Højmesse i St. Ansgars Kirke. Aarsregnskabet fremlægges paa dette Møde.

Bekendtgørelse.

Paa **Pintse-Mandag** agter den højærværdigste Biskop i St. Ansgars Kirke at meddele **Firmelsens hl. Sakramente til Voksne** i St. Ansgars og Rosenkranskirkenes Sogne. De Troeude, som ikke have modtaget dette hl. Sakramente, anmodes om snarest mulig at melde sig til vedk. Sognepræst og at overvære de offentlige, **forberedende Foredrag**, som holdes i St. Ansgars Kirke **Søndagene den 12. og 19. Maj Kl. 5 Efterm.**

Anmeldelser hos Undertegnede maa helst ske fra 9—10 Form. og 3—4 Efterm.

København, den 8. Maj 1901.

J. Brauu,
Sognepræst ved St. Ansgar.

Den eucharistiske Forening. Den fælles Tilbedelse om Fredagen bortfalder i Majmaaned.

Gudstjeneste i Helsingør (Suldergade 8). Søndag den 12. Maj. Kl. 10 hl. Messe med Prædiken, Kl. 7½ Aften: Majandagt med Prædiken; Mandag den 13. Maj. Kl. 8 hl. Messe.

NB Af Hensyn til Helsingborgfærgens Ankomstid læses den hl. Messe om Søndagen ikke Kl. 9½, men Kl. 10.

St. Franciskus-Kapel paa Holmegaard. Aftenen før Kristi Himmelfart, Lejlighed til Skriftemaal for de Unge. — Kristi Himmelfartsdag (den 16. Maj): Kl. 9 højtidelig Messe med Prædiken og Paaskekommunion; Kl. 3 Festandagt med Prædiken; Kl. 6 Katekese. — Fredag Kl. 7 stille Messe. — Lørdag den 18. Maj Kl. c. 7½ hl. Messe i Haslev (hos Hr. Postbud Jensen)

Gudstjeneste i Ringsted (Hotel Casino). Søndag den 19. Maj Kl. 9¼ hl. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Foredrag.

Lærlingeforeningen ved Rosenkranskirken paa Frederiksberg afholder Søndag den 12. Maj, Kl. 7 Aften, Sammenkomst med Forevisning af Lysbilleder. Entré 10 Øre.

Elisabethforeningens Basar. Skibet blev vundet paa Nr. 190. Dukken paa Nr. 216 og Lampen paa Nr. 61. Lodtrækningen fandt Sted Søndag Aften i Overværelse af Foreningens Formand og øvrige Bestyrelse, som har sendt Meddelelse om Resultatet til de Vindende.

Litteratur. Fornylig udkommen: „Omvendelse efter Døden“ af P. P. (Til Forsvar for Sandheden Nr. 18.) Pris 25 Øre.

Til den forestaaende Konfirmations-Højtidelighed anbefales: „Det kirkelige Ceremoniel ved Biskoppen Modtagelse samt Bønner ved Meddelelsen af Konfirmationens hl. Sakrament“. Pris 10 Øre.

Meddelelse. Henvendelser til Redaktionen af „Ugebladet“ bedes atter sendte til dennes sædvanlige Adresse.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niøgfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 20.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 20.

Søndagen den 19. Maj.

1901

Indhold: Veni sancte Spiritus. — Den katholske Kirkes Tilstand i de danske Stater. — Guds Moder. — Pavens Formue. — Endnu en Gang D. O. M. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Stockholm. England. Tyskland. — Bekendtgørelser.

Middelalderlige Hymner og Sekvenser.

Veni sancte Spiritus*).

(Pintsesekvens.)

—O—

Helligaand, kom mildelig,
send os ned fra Himmerig
Lyset, hvorved alt fornys.

Kom, o Fader for de smaa,
af hvis Haand vi Gaver faa,
kom, o klare Sjælelys.

---

*) En anden Oversættelse, og det af Johannes Jørgensens smidige Pen, findes i »Digte MDCCCXCIV—MDCCCXCVIII«, S. 69. Arbejdet er imidlertid ikke saa vanskeligt, som Forfatteren har gjort sig det ved at ville rime alle tre Linier i hvert Halvvers sammen (Originalen rimer to og to og kobler to Halvvers sammen med Endrimet). Min beskedne Oversættelse skal altsaa ikke være en ny Iliade efter Homer, men kun et Forsøg paa at komme Teksten en

Trøster, som husvaler bedst,
Hjærtets søde Hædersgæst,
Kvægelse med himmelsk Smag.

Hvile sød i Trælleland,
svale Vind i Solens Brand,
Taarebod paa Sorgens Dag.

O Du Salighedens Skær,
opfyld med din Glans enhver,
som af Troens Væld har øst.

Hvor din Guddom dvæler ej,
vandrør alt ad Mørkets Vej,
er der intet lydesløst.

Aftvæt Urenhedens Spor,
læsk som Dug den tørre Jord,
læg hvert Saar som Salve mild.

Bøj alt stift, gør lindt alt haardt,
smelt om Hjærtet Isen bort,
vejled hver, som farer vild.

Dine syvfold Gavers Skat
giv dit Folk, som trygt har sat
til din Gavnildhed sin Lid.

Led vort Fjed ad Livets Sti
til en salig Død, saa vi
skue Dig til evig Tid. Amen. Alleluja.

J. F.

lille Streg nærmere ved at formindske de metriske Vanskeligheder.
— Den herlige Sekvens er af den store Pave Innocents III.
Fordi han kunde bede saa inderlig og enfoldig til den Helligaand,
Kraften fra det høje, havde han Kraft til ubøjelig at holde Jordens
mægtigste til deres Skyldighed. Gaar man ud fra, hvad der var
det sædvanlige i Middelalderen, maatte den vidunderlige Melodi
ligeledes tilskrives ham — og den er som støbt om hans historiske
Skikkelse — men noget bestemt ved jeg ikke deraf.

„Den katholske Kirkes Tilstand i de danske Stater, især i København, fra Reformationen indtil vore Dage.“

(Fortsat fra Nr. 17.)

— o —

Kardinalerne have som Kirkens Fyrster hver deres Rige at beskytte. Kardinal *Stephan Borgia*, der er lige berømt ved Lærdom og Højsind og bliver rost meget af alle Danske, som have været i Rom, har Titel af de tre nordiske Rigers Beskytter. Iøvrigt har den hl. Stol — for saaledes at raade Bod paa den lange Afstand fra Diöcesan-Biskoppen — givet den ældste Præst i København nogle af de biskoppelige Rettigheder, saaledes ogsaa Fuldmagt til at meddele *Firmelsens* hl. Sakramente. Allerede Pastor Schurmann havde faaet disse Fuldmagter og bragt dem i Anvendelse; efter ham fik P. Holzförster dem. Ydermere hændtes det omkring Aar 1790, at en i Hamborg bosat rig Katholik gjorde den danske Regering Forslag om at oprette et katholsk Bispedømme, der skulde omfatte hele Skandinavien. Konsistoriet beskæftigede sig med Sagen og billigede den under Forbehold af, at Biskoppen ikke maatte residere udenfor Danmark. Ved en af de theologiske Professorer lod man P. Holzförster udsørge, om han vilde være villig til at blive Biskop under disse Vilkaar. Men da P. Holzförster er alt andet end ærgerrig, og der tilmed ikke var Tale om nogen Forøgelse af de fornødne Indtægter, afslog han denne Værdighed, som han forøvrigt sikkert vilde have gjort Ære. Man maatte jo desuden have sikret sig den svenske Regerings Indvilligelse i denne Ordning, og den kunde da paa sin Side have fordret, at Biskoppen skulde bo i Sverige. Sagen blev da ved det Gamle.

Til Understøttelse af de Fattige i Menigheden er der i de sidste 60 Aar stiftet adskillige Legater af veldædige Sognemænd; delvis anvendes Renterne dog ogsaa til at lønne den anden »Sognepræst« med. Stephan Wolff har den 9.

Dec. 1744 testamenteret 2000 Rdl.; Fru Phebe uden Dato 200 Rdl.; en Ukendt den 16. April 1755 200 Rdl.; en Ukendt den 15. April 1757 2000 Rdl. (hvis halve Rente tilfalder anden »Sognepræst«), Claudi Roset fra Holland den 18. Okt. 1761 3000 Rdl. (af hvis Renter anden »Sognepræst« aarlig skal have 10 Rdl.); Fru v. Stöcken, Generalsenke, den 5. Aug. 1763 400 Rdl. til 5 pCt. (Ivoraf anden »Sognepræst« faar 20 Rdl. aarlig); P. v. Hurk, Købmand, 1775 7000 Rdl.; G. L. Meier uden Dato 100 Rdl.; Johan Kneip uden Dato 100 Rdl.; en Sognemand ved en bestemt Lejlighed 90 Rdl.; Gottfried Niederzicher uden Dato 150 Rdl.; Fru Fabri uden Dato 50 Rdl.; P. Schurer fra Waldheim uden Dato en kgl. Obligation lydende paa 100 Rdl.; I. C. Clemens den 4. Marts 1789 745 Rdl. 3 Mk.; I. W. Richter i Stavanger den 15. Februar 1794 309 Rdl.; Fru Elise Bianco i Mainz 170 Rdl. — Naar dertil lægges nogle opsparede Renter lig 45 Rdl. 3 Mk., udkommer Kapitalen: 16,060 Rdl., der er udlaaent paa forskellige Steder og giver en aarlig Rente af 655 Rdl. Disse Penges Anbringelse og Anvendelse er den 28. April 1768 blevet nærmere anordnet og fastsat af den kejserlige Gesandt, Grev v. Walsperg, der udnævnte to endnu levende Købmænd og Borgere heraf Staden, d'Hrr. *P. Bianco* og *Ignace Veith*, til Administratorer.

Da den katholske Menighed i 1799 blev opfordret til at slutte sig til den nye Ordning af det københavnske Fattigvæsen, udnævnte den Købmand og Borger *J. G. Blankensteiner*, et af de ældste Menighedsmedlemmer, til Repræsentant i Direktionen for det almindelige Fattigvæsen; dette Valg blev siden stadfæstet af Kongen. Siden den Tid aflevere d'Hrr. Veith og Bianco, der aarlig hæve de til de Fattiges Underhold bestemte Renter, dem i to Terminer til Hr. Blankensteiner, der atter afleverer dem til Direktionen. Til denne Direktion maa da de fattige Katholiker, ligesom alle Byens øvrige Fattige henvende sig for at faa Hjælp. *)

*) Saavidt jeg ved, er den fransk-reformerte Kirke det eneste Religions-samfund her i Hovedstaden, der har forbeholdt sig Om sorgen

De maa have opholdt sig her i Byen i 3 Aar, før de kunne faa Understøttelse.

Katholikerne have her, da man ikke mere tager det saa nøje, Adgang til de fleste Embeder, ligesom ogsaa til Titler og Rang. — Det er mærkeligt, at den franske Feltmarskalk *de Saint-Germain* og den preussiske General *Fink*, de eneste Katholiker, der ere blevne dekorerede med Elefantordenen, kun fik den for 30 Aar (andre sige 50 Aar), efter hvis Forløb de skulle give Ordenen tilbage, hvis de ikke imidlertid vare blevne Protestanter.

Foruden den katholske Sognekirke i København have næsten alle katholske Magter Privatkapeller og dertil hørende Præster for deres Gesandter, der residere her i Hovedstaden. Saaledes er *Abbé de Brie* Kapellan hos den spanske Gesandt, *Abbé Manjein* hos den portugisiske o. s. v. Den franske Konges Gesandter have lige til Baron de la Houze's Tid haft deres eget Kapel, hvor der hver Dag læstes Messe. Man mindes endnu med Glæde en *Abbé Grivelli* og sidst *Abbé Christopher de la Borde*, en forstandig Aand, der døde her i Januar 1792, nogle Maaneder før Baron de la Houze. Siden da have de franske Gesandter savnet deres eget Kapel og egen Præst, hvilket dog vilde være af stor Betydning, da de Franskmænd, der nu enten paa Grund af Ukendskab til det tyske Sprog eller paa Grund af den lange Afstand blive borte fra Gudstjenesten i Sognekirken, i saa Fald i det Mindste ikke vilde mere have dette Paaskud til, som de sige, hverken at gaa i Kirke eller i Kloster*) (ni à

---

for sine Fattige (hvilke heldigvis ikke ere mange). Den tysk-reformerte Kirke har foretrukket at overgive sine Fattige til det almindelige Fattigvæsen, til hvem Presbyteriet aarlig afgiver 250 Rdl. Forf.

**) Dette er en ny Oversættelse af Ordet »messe«, som vi dog hidtil endnu ikke have truffet. Vi have ganske vist hørt Protestanter tale om Eftermiddagsmesse o. lig.; men at en protestantisk Præst kan oversætte »messe« med »Kloster«, forekommer os dog at være Højdepunktet af Uvidenhed. Red.

prêche ni à messe). Iøvrigt udgør Prædikenen som bekendt ikke Hovedsagen ved den katholske Kirkes Gudstjeneste; hos Protestanterne udgør denne Del derimod næsten det Hele, og det sørgelige er, at de samme Gaver, der udfordres til at optræde paa Theatret, udfordres her ogsaa til at forkynde Evangeliet.

Endnu fortjener som en Mærkelighed at anføres, at Finlapperne, der hvert Foraar komme hertil med deres Træværker, overvære den katholske Messe meget flittigt og næsten dagligt, fordi det, som de sige, var deres Fædres Tro. De siges sjældent eller aldrig at indfinde sig ved den lutherske Gudstjeneste.

F. L. Mourier, .

Første Sognepræst ved den fransk-reformerte Kirke.

Guds Moder.

—o

Da Du, o Jomfru, fødtes,
da fødtes Verdens Vaar,
da spired Sjæleblomster,
da oprandt Frelsens Aar;
da var det Naadens Gry,
og Solen brød igennem
den vintertunge Sky.

Thi han er Sjælesolen,
som Du ved Hjærtet bar,
og han har kaldt Dig Moder,
som Synden sonet har;
dengang Guds Ord blev Kød,
som i et Tabernakel
han dvæled i dit Skød.

Saa er Du Morgenrøden,
naar han er Livets Sol,
og er han Himlens Konge,

din Arm hans Kongestol,
 O Løndom uden Bund!
 Dit Bryst det var en Kilde
 i Verdens Skabers Mund.

For Guds den gyldne Trone,
 for Dig, saa knæle vi,
 for Pagtens Tabernakel,
 som Jesus dvæled i.
 Vi slukke Sjælens Tørst,
 o Moder, ved den Kilde,
 hvor han har drukket først.

Du Jesu Vej til Verden,
 vær Verdens Vej til ham!
 Som Rør er al vor Styrke,
 og Fjenden er os gram.
 Vor Rustning er en Bøn:
 velsigne os Maria
 alt med sin milde Søn!

J. F.

Pavens Formue^{*)}.

— 0 —

Gennem de liberale Aviser i Tyskland gik der i Slutningen af forrige Maaned en fabelagtig Meddelelse om Pavens Formue. Den fælles Kilde for denne Meddelelse var det romerske Blad »Italie«. Vi tænkte straks, at denne fede And ogsaa vilde finde Vej over Østersøen; og rigtig, den 3. ds. er den falden ned i »Berl. Tid.«s Spalter. Hvorvidt den har hjemsøgt andre Blade, er os ikke bekendt.

Vi vil, for at »Ugebladets« Læsere ikke skulle være uvidende om Sagens virkelige Forhold, først gengive Referatet

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

i »Berl. Tid.«, derefter, hvad Berlinerbladet »Germania« allerede har skrevet derom den 31. Marts.

Den pavelige Formue. Bladet »Italie« bringer følgende Meddelelse herom. Paven ejer Vatikanet med alle dertil hørende Bygninger, Samlinger, Haver m. m., og man anslaaer i det hele taget den pavelige Formue til *to Milliarder 120 Millioner Lire*, hvoraf den aarlige Rente angives at være 120 Mill., hvilket er 10 Mill. om Maaneden, 2 Mill. om Ugen, 411,000 Lire om Dagen, over 17,000 Lire i Timen, 285 Lire i Minutet og omtrent 5 Lire i Sekundet. Hertil kommer endnu forskellige Indtægter, saasom Peterspenge, Indtægter af Kongregationer, Klostre m. m.

(Berl. Tid. n. 80. 3. 4. 01.)

Hermed bedes Læseren sammenligne følgende Kommentar i »Germania«. »Et stort Antal liberale tyske Blade publicerede i de sidste Dage en Meddelelse af det romerske Blad *Italie* om den h. Faders formentlige Formue. Den demokratiske »*Volkszeitung*« udraabte triumferende: »Fangen i Vatikanet Milliardær!« Dette skulde bevises paa følgende Maade. »Paven ejer Vatikanet med alle dertil hørende Bygninger, Samlinger, Haver o. s. v.; desuden har han Ejendomsretten til utallige Jorder og Huse, og først for nylig har han faaet en Arv paa henvend 10 Millioner. Hele Formuen bliver anslaaet til 2 Milliarder 120 Millioner. *Dette udgør en aarlig Rente af 120 Millioner*, d. e. 10 Millioner om Maaneden, 2 Millioner om Ugen, 411,000 Lire om Dagen, over 17,000 Lire i Timen, 285 Lire i Minuttet og omtrent 7 Lire i Sekundet. Hertil kommer endnu forskellige Indtægter, saasom Peterspenge, Indtægter af Kongregationerne, Klostrene o. s. v.« Disse Opgivelser — fortsætter »*Germania*« — ere den største Svindel, der i lang Tid er kommen os for Øje. Rigtignok repræsentere de Paladser, Garantiloven har ladet Paven beholde, *Vatikanet* og *Lateranct* samt Sommerresidensen i *Castel Gandolfo*, et enormt, ligefrem uvurderligt Værd. Men hvad

kaste da disse Bygninger, Haver, Samlinger, Kunstværker af sig? *Hvilken Rente* bringe de den h. Fader? Slet ingen; tværtimod koster det meget store Summer at holde Bygningerne i Stand, lønne Embedsmændene o. s. v., og det er den h. Fader, som maa betale dem. Dertil kommer endnu Udgifterne for Kirkens *Centralregning*, for Kongregationernes højere og lavere Embedsmænd, det diplomatiske Korps, Understøttelse af kirkelige Aanstalter o. s. v., saa at man i godt instruerede Kredse anslaaer Pavens aarlige Udgifter til henved 7 Millioner Lire. Tre Syvendedele heraf blive dækkede ved Renterne af Kapitaler, som ere skænkede den apostoliske Stol. Den største Del maa nu som tidligere opdrives ved *Peterspenge*. Derfor — slutter »Germania« — vil ingen Katholik være saa ufornuftig at forholde den h. Fader de Almisser, han saa meget trænger til for at kunne lede og styre Kirken. om end de kirkefjendtlige Blade laver nok saa mange Fabler om Pavens »Rigdomme«. *Dr. Kiefer.*

Endnu en Gang D. O. M.

— 0 —

Fra Belgien have vi med Taknemlighed af »en Abonnent« modtaget følgende Oplysninger: »I Anledning af Ugebladets Artikel »D. O. M.« (Nr. af 12. Maj) maa fremhæves, at der intet Forhold bestaar mellem Benediktiner-Ordenen og Likøren, som bærer dens Navn. Siden Slutningen af det 18de Aarhundrede bor der ingen Benediktinermunk mere i Fécamp, og hvad der er blevet tilbage af den gamle Klosterbygning tjener til Raadhus, Herredskontor, Bymuseum o. dsl. Det store Brænderi, som oprettedes i Byen for nogle Aar siden, er en fuldstændig privat og verdslig Institution, som intet har at gøre med nogetsomhelst Kloster eller Abbedi. Devisen *D. O. M.* og Abbediets Segl, som smukke Flaskerne, ere simpelthen et Fabriksmærke, og det er overhovedet endog

meget tvivlsomt, om Recepten til Likøren hidrører fra Fortidens Munke. De nuværende Benediktinere have ofte gjort Indsigelser mod dette Misbrug, som ved denne Lejlighed drives med deres Ordens Navn; men de kunne ikke som Orden klage for Retten, fordi denne ikke er anerkendt som borgerlig Person i Frankrig, og i Fécamp have de, som sagt, ingen Menighed.

Med Chartreuse Likøren forholder det sig anderledes, idet denne Likør vel ikke fabrikeres af Munke, men for Munkes Regning.«

Ogsaa fra Norge have vi modtaget en lignende Oplysning, idet der under Mærket »J. B. C. F.« meddeles os følgende: »Det kan muligvis interessere Deres Læsere at erfare, at der mig bekendt ikke mere gives et Benediktinerkloster i Fécamp, og at i ethvert Tilfælde Benediktinermunkene have lige saa lidt at bestille med Fabrikationen af »Benediktiner-Likør« som den gamle Birgittinerorden med den ægte Kristiania »Birgittiner-Likør« og Augustinermunkene med »Augustinus-Likøren«. Det er for det meste Jøder, som anbefale deres Likører med fingerede Klosternavne, som indgyde Tillid, medens Ingen vilde købe en Likør med et Jødenavn.«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Til *Elisabethforeningens Basar*, som i Aar undtagelsesvis blev afholdt senere end ellers, nemlig 3. (saak. St. Bededag) 4. og 5. Maj, til Fordel for Foreningens Virksomhed for *forældreløse Born*, var der som sædvanlig skænket en Del smukke og værdifulde Sager, nogle til Bortlodning og andre til Salg; blandt de bortloddede Sager fandtes et smukt Skib, en dejlig Dukke og en Standlampe af Messing. Til Restaurationen, som i de senere Aar har været knyttet til Basaren, var Alt skænket med stor Rundhaandethed af forskellige Damer. Resultatet blev over al For-

ventning godt, idet dette Aars Basar ialt indbragte **1317 Kr. 26 Øre**. Vi kunne endnu tilføje at Restaurationen indbragte 130 Kr. 25 Øre, Tombolaen 79 Kr. 80 Øre, Dukken 94 Kr., Skibet 82 Kr. 50 Øre og Lampen 78 Kr. 75 Øre. Til Basaren modtog Bestyrelsen ogsaa flere større Gaver i kontante Penge. For det smukke Resultat takker Elisabethforeningens Bestyrelse hjærteligst baade Bidragyderne og de Besøgende saavel som alle de assisterende Damer, som med utrættelig Iver og Interesse holdt ud i de tre Basardage, der have en saa stor Betydning for Foreningens Virksomhed. *Særlige Breve* vare ikke udsendte i Aar til Menighedens Medlemmer.

Foreningen har i det henrundne Regnskabsaar haft 14 Børn under sin Varetægt, anbragte dels hos Skolebrødrene og St. Josefsøstrene og dels i gode, katolske Familier under Bestyrelsens Tilsyn. Foreningens *Indtægter* vare 3690 Kr. 88 Øre (heri Medlemsbidrag 478 Kr.), *Udgifterne* 2449 Kr. 68 Øre, saa at der ved Regnskabets Afslutning fandtes 1241 Kr. 20 Øre i Kassebeholdning. De bidragydende Medlemmers Antal er 100, hvis aarlige Kontingent er 2 Kr. eller 4 Kr., dog yde enkelte Medlemmer ogsaa større Bidrag. Som ekstraordinære Gaver har Foreningen i Aarets Løb modtaget ialt 123 Kr.; Kollekten paa St. Elisabeths Fest i de to Sognekirker og i Hospitalskapellet beløb sig til 136 Kr. og forskellige Magistratstilskud udgjorde 231 Kr. 50 Øre.

Et smukt Jubilæum i Velgørenhedens Tjeneste fejredes paa dette Aars Basar, idet *Enkefru M. Larsen i 25 Aar havde været Foreningens Kassererinde* og i lige saa mange Aar havde drejet *Tombolahjulet* paa Elisabethforeningens aarlige Basar. I Dagens Anledning modtog Jubilaren Bestyrelsens hjærteligste Tak for lang og trofast Virksomhed i Foreningens Tjeneste og hædredes paa forskellige Maader baade af Bestyrelsen og af andre Menighedsmedlemmer.

Stockholm. *Den katolske Haandværkerforening* fejrede paa den hl. Josefs Skytsfest sin aarlige Højtidsdag paa sædvanlig Maade. Den kirkelige Del af Festen fandt

Sted Kl. 11 i St. Eriks Kirke. I højtidelig Procession og under Klokkeringning drog Foreningens Medlemmer med St. Josefsfanen i Spidsen ind i Gudshuset, hvor de indtog de reservede Pladser. Den østerrigske Gesandt, Hs. Excellence Grev *Wodziki* havde, for at vise sin Interesse for Foreningen, indfundet sig til den højtidelige Messe, hvorfor man anviste ham en Hædersplads foran Foreningen og ved Siden af dens Fane. Ved sin andægtige Optræden gav han uden Tvivl Foreningen og hele Menigheden et smukt Eksempel. St. Josefsmessen for Mandskor udførtes firstemmigt og vandt almindelig Anerkendelse. Det er jo ogsaa blot en Gang om Aaret, at Menigheden har den Glæde at høre et Mandskor under Højmessen; navnlig vakte »Kyrie«, »Benedictus« og »Agnus Dei« Beundring. Ogsaa til Aftenandagten Kl. 6 mødte Foreningsmedlemmerne med deres Fane i Gudshuset.

Kl. 7 $\frac{1}{2}$ om Aftenen vare de atter tilstede i Forsamlingsalen, som var festlig oplyst, takket være Hs. biskoppelige Højærværdighed, Msgr. *Bitter*, som har hjulpet Foreningen til en særskilt Gasledning med Gaskroner og andet Tilbehør. Venlige Hænder blandt Medlemmerne havde smykket St. Josefs-Statuen og Salen med Vaarens første og friske Grønt.

Foreningens Præses, højærv. Pastor *R. Kiesler* bød Deltagerne Velkommen og i et kort Foredrag takkede han de Tilstedeværende, fordi de havde indfundet sig saa talrigt til Festen. Derefter oplæstes en Oversigt over Foreningens og Sygekassens Regnskab. Aftenen sluttede med et Festmaaltid i den ny Forsamlingsaal. Den første Skaal gjaldt den fraværende *Biskop*, Foreningens Protektor, som fra Gøttheborg sendte Foreningen et Lykonskningstelegram. Blandt de forskellige Telegrammer og Lykonskningsskrivelser, som Foreningen modtog, kan ogsaa fremhæves en Skrivelse fra Pastor Grev *B. von Stolberg* i Norrköping, i hvilken han betegnede sig selv med det beskedne Navn »Mursvend«. Præsens loftede senere sit Glas for Æresmedlemmerne og

Alle, som havde hjulpet ham med at lede Foreningen. Selv om der ikke ventede dem en jordisk Gengældelse, maatte de trøste sig med det sikre Haab om at blive belønnede af *Ham*, som belønner enhver Virksomhed for en god og gavnlig Sag. »Maaske vil der dog findes dem, som engang under et Besøg paa Kirkegaarden skulle staa ved vore Grave og sige: »Ogsaa han har arbejdet for os; vi nyde Frugten af hans Arbejde.« -- I Æresmedlemmernes Navn svarede Lektoren ved den kgl. Søkrigsskole Dr. *J. Müller* og udbragte med velvalgte og hjærtelige Ord en Skaal for Foreningens Præsæs, som havde staaet i Spidsen for Foreningen lige siden dens Begyndelse og med utrættelig Iver havde arbejdet paa dens Fremgang, saa at Foreningen havde ham at takke for saameget.

Efter at Deltagerne i Festen havde rejst sig fra Bordet og aller vare vendte tilbage til Foreningssalen, oplæste Hr. *Hugo Lohnig* nogle af ham forfattede Vers, som paa en smuk og træffende Maade skildrede Foreningsfestens hele Forløb. Hr. *F. Notini* morede derefter de Tilstedeværende med sine Tryllekunster, som vakte Manges Beundring. Hele Aftenen igennem herskede der den behageligste Stemning, og Mange erklærede, at de længe ikke havde haft »en saa gemyllig Sammenkomst.« —

Vi skulle endnu kun tilføje, at det af Regnskabsaflæggelsen fremgaar, at Foreningen i Aarets Løb talte 47 Medlemmer. *Indtægterne* beløb sig til 1496 Kr. 6 Øre og *Udgifterne* til 256 Kr. 57 Øre, saa at Foreningens Formue forøgedes i Aarets Løb med 1000 Kr. 85 Øre og ved Aarets Slutning beløb sig til 14,320 Kr. og en kontant Saldo af 239 Kr. 49 Øre i Kassen.

Syge- og Begravelseskassens Status udviser: *Indtægt* 3684 Kr. 73 Øre; *Udgifter* 4005 Kr. 27 Øre, saa at Kapitalen forøgedes med 320 Kr. 54 Øre. Bestyrelsen genvalgtes og bestaar af højærv. Dr. *R. Kiesler*, Ordførende, Hr. *J. Rolewicz*, Viceordførende, Hr. *A. Brandt*, Kasserer, Hr. *E. Roesler*, Suppleant, og Hr. *H. Lohnig* Sekretær.

England. »St. Olaf« meddeler, at siden Pave Leo XIII. har erklæret, at den anglikanske Præstevielse er ugyldig, ere ikke mindre end 24 anglikanske Gejstlige, hvis Navne det engelske Blad »Tablet« opregner, vendte tilbage til den katolske Kirke. Det er en bekendt Sag, at de nordiske Statskirkers Biske- og Præstevielse lider af den samme Mangel, idet den apostoliske Sukcession fra Biskop til Biskop allerede blev afbrudt ved Lutherdommens Indførelse her i Norden.

... Paa en Forespørgsel forleden Dag i det engelske Underhus meddelte *Balfour*, at der ikke var bleven sendt noget specielt Sendebud til Paven for at meddele Tronskiftet, fordi der ingen officiel diplomatisk Forbindelse eksisterer mellem Vatikanet og England. Regeringen havde med dyb Rørelse modtaget det Udtryk for Deltagelse, som Paven havde sendt Kongen og det engelske Folk i Anledning af det store Tab, som Nationen havde lidt ved Dronning Viktorias Død. Der var ogsaa bleven udtrykt for Pave Leo XIII. samtidig med de officielle Notificeringer af Kongens Tronbestigelse den inderligste Tak for Deltagelsen i Folkets Sorg.

Tyskland. Tysklands Katholikers aarlige *Generalforsamling* vil med Biskoppen af Osnabrücks Samtykke i Aar finde Sted i *Osnabrück* i Dagene fra 25.—29. August.

Vikariatsmeddelelse.

Ved de to første **Ansgarius-Bonifacius-Kollekter** indkom paa de forskellige Missionsstationer følgende: København, St. Ansgars Kirke Kr. 63,25; St. Josefs Kapel 13,29; Jesu Hjerte Kirke 74,40; Frederiksberg 25,62; Ordrup 29,65; Odense 18,20; Svendborg 14,00; Kolding 15,00; Fredericia 44,10; Horsens 6,65; Silkeborg 8,64; Aarhus 52,82; Randers 11,78; Aalborg 3,02. Ialt Kr. 340,42.

København, den 9. Maj 1901.

Det apostoliske Vikariat.

Bekendtgørelse til Rosenkranskirkens Menighed.

Menighedens Medlemmer gøres herved bekendt med, at Inkasationen af de tegnede aarlige Bidrag til Kirken og Folkeskolen (Kirkeskatten) vil blive paabegyndt d. 1. Juni ved Forstanderskabets (Inkassator, Hr. Avisbud O. Jensen. De, der endnu ikke have tegnet sig for noget Bidrag, bedes snarest efterkomme Opfordringen og sende Anmeldelse derom til Sognepræsten, højjærv. Pastor Slump, Boyesgade 3. Forstanderskabet.

Sagfører N. Bispekow.
Kongens Nytorv 18, 2 Sal.
Telefon 7704.

Kopist Wael, Lykkesholmsallé 3 B, 4. Sal. tilbyder Assistance ved Regnskabsvæsen, Revision, Korrespondance etc.

Flotte og elegante Klædninger leveres til billige Priser, 28 Frederiksborggade, 1. Sal.

Skrædermester August Wiehe.

Plads som Vicevært.

En solid Mand, som helst har Beskæftigelse i Hjemmet, søges til at føre Tilsyn med en Ejendom med mindre Lejligheder samt inkassere Huslejen. Billet mrk. V. med Oplysninger om Vedkommendes Stilling m. m. modtages paa Kontoret Adelgade 31. 1. S.

En flink Pige søges til den 1. Juni eller senere. Kendskab til Madlavning fordres ikke. Billet mrk. P. modtages paa Kontoret Adelgade 31, 1. Sal.

Jørgen Olsen Lund,

Victoriagade 16, 2. Sal o. G., lykønskes i Anledning af sin 83 Aars Fødselsdag den 11. Maj af

Flere Trosfæller.

For al Venlighed og Deltagelse, som vistes mig i Anledning af mit 25aarige Jubilæum i Elisabethforeningens Bestyrelse bringer jeg herved min hjærteligste Tak.

Enkefru Marg. Larsen.

† At vor kære Søster **Anna Flora Augusta Barfred**,
 efter faa Dages Sygeløje er afgaaet ved Døden d. 15.
 ds., bekendtgøres herved for deltagende Slægt og Venner.
 Den kære Afdøde anbefales indstændigst til de Troendes
 Forbøn. R. I. P.

A. Barfred,
Bogbinderm.

Annie Barfred,

Begravelsen finder Sted fra Kapellet paa vestre Kirke-
 gaard Tirsdagen d. 20. ds. Kl. 12¹/₂.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. Maj. 6. Søndag e. Paaske. Petrus Coelestinus,
 Bekender og Biskop. — **20. M.** Bernardin af Siena, Bekender.
 — **21. Ti.** Felix af Cantalicio. Bekender. — **22. O.** Venantius.
 Martyr. — **23. To.** Oktav af Kristi Himmelfart. — **24. F.** Ma-
 ria, de Kristnes Hjælp. — **25. L.** Vigiliefastedag til Pint-
 sefesten. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 Morgen Profetiernes
 Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener og
 og Højmesse henved Kl. 8¹/₄).

Søndag den 26. Maj. Den Helligaands Sendelse. 1. Pintsedag.
 (I St. Ansgars Kirke: Kl. 10 Pontifikalmesse med Prædi-
 ken; Kl. 8 Aften Festandagt).

St. Ansgars Kirke. Søndag d. 19. Maj Kl. 5 Eftermiddag offentlig
 Foredrag om **Firmelsens hl. Sakramente** i Anledning af dette
 h. Sakramentes Meddelelse til Voksne paa Pintsemandag.

Novene til den Helligaand. Fra Fredag d. 17. Maj indtil
 Lørdag d. 25. Maj (begge Dage medregnede) holdes i St. An-
 sgars Kirke en ni Dages Andagt til den Helligaand, ifølge den
 h. Faders Mening for de Kristnes Genforening i Troens
 Enhed. Novenen holdes i Forbindelse med Aftenandagterne.

Gudstjeneste i Ringsted (Hotel Casino). Søndag den 19.
 Maj Kl. 9¹/₄, hl. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Foredrag.

Litteratur. Fornylig udkommen: „**Omvendelse efter Døden**“
 af P. P. (Til Forsvar for Sandheden Nr. 18.) Pris 25 Øre.

Til den forestaaende Konfirmations-Højtidelighed
 anbefales: „Det kirkelige Ceremoniel ved Biskoppens
 Modtagelse samt Bønner ved Meddelelsen af Konfir-
 mationens hl. Sakrament“. Pris 10 Øre.

Bladet udsendt senere paa Grund af Helligdagen!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 21.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet. modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 21.

Søndagen den 26. Maj.

1901.

Indhold: Veni creator. — Om Jubilæet. — Yderst mod Norden. — Diaspora: I. Helsingør. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. — Bekendtgørelser.

Middelalderlige Hymner og Sekvenser. Veni, creator.

(Af den sal. Rabanus Maurus † 856.)

— 0 —

O, kom til os som Sjælegæst,
Gud Skaberaand, til Naadefest;
i Naadelivets Gyldengry
dit eget Værk, vor Aand, forny.

Guds Gave er dit rige Navn
og Trøsteren i Sjælesavn
og Salvelse og Livsens Vand
og Himmellys og Hjærtebrand.

Du er de syvfold Gavers Aand
og Magtens Finger paa Guds Haand;
Du har, som det var forudsagt,
i Flamme Tungemaal os bragt.

Tænd i vor Aand dit Lyses Glans,
 besjæl med Kærlighed vor Sans,
 gør Himmelkraften aabenbar
 i Kødets skrøbelige Kar.

Hold Argelist og Fjenden fjærn,
 vær Fredens trygge Vagt og Værn;
 vær Du vor Fører, vær vort Skjold
 paa Livets Vej mod alskens Vold.

O, lad os skue dybt i Løn
 ved Dig Gud Fader og Gud Søn
 og Dig i Guddoms Herlighed
 Gud Helligaand, Gud Kærlighed.

J. F.

Om Jubilæet.

—o—

Se, nu er det en velbehagelig
 Tid, se, nu er det Frelsens Dage.

2. Kor. 6, 2.

I den gamle Pagt havde Gud givet den Lov, at naar Nogen havde solgt sit Hus, sin Gaard, sin Ager eller sig selv og sin Familje, skulde han kunne løse sig og sin Ejendom inden en bestemt Tid enten selv eller gennem en anden; men kunde dette ikke ske, saa skulde han dog ikke for bestandig være berøvet sin gamle Ejendom eller sin personlige Frihed. Hvert 50de Aar skulde der finde en almindelig Forligelse Sted, Ejendommen skulde tilbagegives, og den, der var solgt, skulde faa sin Frihed igen. Dette Forligelsesaaars Begyndelse blev forkyndt over hele Landet ved Basunstød. Man benyttede dertil et »Jobel«, d. e. et Instrument, der havde Form af et Vædderhorn, og deraf har dette Aar faaet Navnet »Jubelaar«. Men det jødiske Folk var blot et svagt

Forbillede paa den kristelige Kirke. Jøderne havde Herren lovet Fylden af de jordiske Goder, os Fylden af Naadens Goder. Jøderne blev i deres Jubelaar befriede fra legemlig Trældom; vi har stadig Adgang til den aandelige Frihed, Guds Børns Frihed. Intet ligger Vor Herre saa meget paa Hjertet som, at hans Børn maa udfries af al Slags aandelig Trældom, Trældommen under Syndens og Djævlens Aag. Denne Frihed kan vi stadig opnaa ved Bodens hl. Sakramente, og her ligesom ved de andre Sakramenter kan vi samtidig berige os med de Naadeskatte, som Herren i saa overvældende Fylde har nedlagt i sin Kirkes Skød. Paa en ganske særlig Maade aabner dog Kirken os Adgang til sine Naadeskatte i de saakaldte Jubilæumsaar, som det, hvori vi for Tiden befinde os. Lad os engang betragte Jubilæet lidt nærmere for at se, hvad vi skal gøre for at tilegne os alle de aandelige Fordele, der bydes os.

Først et Par Ord om *Jubilæernes Oprindelse*. Det første sikre historiske Dokument om Jubilæernes Afholdelse har vi fra Slutningen af det 13. Aarhundrede. Det var Pave Bonifacius VIII., der udskrev det første historisk bevislige Jubilæum i Rom i Aaret 1300. Men der synes at have fundet Jubilæer Sted i tidligere Aarhundreder. Thi ved nævnte Jubilæum blev der ført en Olding paa 107 Aar frem for Paven, som fortalte, at han 100 Aar i Forvejen havde fulgt sin Fader til Rom i Anledning af et lignende Jubilæum, og hans Fader havde indtrængende formanet ham til, hvis han skulde leve om 100 Aar, da ikke at forsømme at vinde Jubilæumsafladen igen. Noget lignende fortalte flere andre Personer. I Aaret 1300 var der nu saa mange Mennesker fra alle Lande, der valfartede til Apostlenes Grav, og der viste sig saa herlige Omvendelsens Frugter, at Paven, dels bevæget af sin egen Erfaring, dels af hine Oldinges Beretning, besluttede at udstede den Lov, at der for Fremtiden hvert hundrede Aar skulde afholdes et Jubilæum i den hellige Stad. Men denne Frist syntes jo lovlig lang, og der var ikke mange, som kunde gøre sig Haab om atter at

opleve saadant et Naadens Aar. Derfor blev Fristen snart forkortet, og efter at den en Tid lang havde vaklet mellem 50, 33 og 25 Aar, blev det i Aaret 1470 definitivt fastslaaet, at Jubilæet skulde finde Sted hvert 25de Aar. Saaledes er det ogsaa bleven overholdt indtil vore Dage; kun 1800, 1850 og 1875 var det paa Grund af Tidsforholdene umuligt at holde Jubilæet i Rom.

Hvad er nu Hensigten med et saadant Jubilæum? *Hvilken Betydning har det?* Kløgtige Hoveder ere faldne paa den Tanke, at Jubilæerne ikke var andet end en snild Pengespekulation fra Pavernes Side. Det kan jo umuligt være andet, end at de talrige Pilgrimme bringe mange Penge til Rom. Dertil kan vi vel bedst sige, at her røber Munden, hvad Hjertet dølger. Den katholske Kirke og dens Overhoved har sandelig højere Tanker og højere Interesser end Penge. Thi hvis Paverne tænkte paa Penge, hvorfor skulde de da være saa tankeløse at bortlede denne Pengestrøm for en stor Del fra Rom, idet de, Aaret efter at Jubilæet er bleven fejret i Rom, udvide det til at gælde for hele Jorden, saa hver i sin Hjemstavn kan vinde ganske nøje den samme Aflad og de samme aandelige Skatte? Det har de nemlig gjort lige siden Aaret 1500. Nej! lad Kræmmerne beholde deres Kræmmertanker! Lad os følge Kirken paa dens højere Flugt, paa dens Himmelflugt*.) (Fortsættes.)

*) Smukt taler den berømte engelske Kardinal Wiseman, der overværede Jubilæet i 1825 i Rom, om denne Indvending, som han formulerer paa følgende Maade: »I hvilket andet Øjemed blev vel Jubilæet indført, end for at fylde Pavens Kasser med Bidrag fra de Tusinder af Pilgrimme, der vare fulde af Iver for at opnaa særlige Gunstbevisninger af ham?« -- Mine Brødre, svarer han, »jeg var Øjenvidne til en af disse Pengespekulationer, thi jeg var i Rom, dengang den ærværdige Pave Leo XII. aabnede og sluttede Jubilæet eller det hl. Aar. Jeg saa de Myriader af Pilgrimme, der strømmede gennem alle Dele af Staden. Jeg lagde Mærke til deres lasede Klæder og deres trætte Skikkelser; jeg saa dem fylde Klostrene og Hospitalerne om Natten, hvor de hvilede i Senge, som Borgernes Kærlighed havde skaffet til Veje; jeg saa, hvorledes

„Yderst mod Norden

ligger en Ø skjult mellem Islag og Taage,« en vild Ø, en nøgen Ø, al Ynde berøvet og dog dragende ved selve Vildskabens storladne Skønhed. Island døbte de første Landsamsmænd den til deres Efterkommeres Kummer, og sammenholdt med Grønland er Navnet utvivlsomt en Uretfærdighed.

Island blev dansk, som Danmark blev luthersk, i Kraft af Holsteneren Kristian III.s Tro paa Sværdets Ret, og det gik den katholske Kirke paa Island, som det gik den i Danmark; i oldnordisk Musæum i København ligger enkelte af dens islandske Skatte Side om Side med mange danske, som er undgaaede Nidkærheden for »det rene Evangelii klare Ljus«, alias Fiscus.

En rum Tid led dernæst Island, som vi led herhjemme, under det mærkelige Regimente, og hvor fattigt Naturen end har gjort det, var det endda en Guldgrube for mer end én dansk Mand og et godt Aktiv i Kongens Kasse.

Nu er de Tider forbi, Gud ske Lov, og Island er ved at blive Kælebarn. Inden al gammel Uret er sonet, er der ogsaa Plads til megen — det er vel bedst at sige Retfærdighed.

Fyrster og Prælater, ja Paven selv opvartede dem ved deres Maaltider; men Penge og Gods, der blev hældt i Pavens Kasser, saa jeg ikke noget til. Jeg hørte Tale om utallige Velsignelser og om Taarer, som de græd af taknemmelig Glæde over vor Kærlighed; men om Juveler, de skulde have ofret paa vore Altre, eller om Guld, de skulde have hældt i Præsternes Skød, hørte jeg ikke et Ord. Jeg erfarede, at de milde Stiftelser udtømte deres Fonds ved den gæstevenlige Behandling af de fremmede og gjorde betydelig Gæld; men hvis ikke desto mindre Nyttens og Fordelens var paa vor Stads Side, saa bestod den deri, at denne maa have samlet sig en stor Skat af Velsignelse i Himlen; thi ved denne Lejlighed ønskede den, at dens Handlinger kun histoppe maatte blive optegnede. »

Ogsaa religiøse Rørelser har fundet Vej fra Danmark til den sagnrige Ø, og bl. a. ser jeg af »Kristeligt Dagblad« af 14. Maj, at »Kristelig Forening for unge Mænd« (K. F. U. M.) har udstrakt sin Virksomhed til Island, og som det fremgaar af Bladets Beretning, med afgjort Held.

Denne Meddelelse har glædet mig, som den maa glæde enhver Kristen, der er kendt med islandske Forhold. Thi ligger end Island langt af Vej for Dampskibene, for aandelige Strømninger ligger det meget nær, og det er ikke altid de bedste, der naar hurtigst frem. Islænderne er tilmed Jordens Læsefolk fremfor noget andet, og intet Land kan opvise en saadan Procent af Studenter. Men den megen Læsning, tit nok selvfølgelig uden Skel til at vælge og vrage, har lige saa vel som Overproduktionen af Studenter to Sider, der som andet Steds, og jævnsides med Folkets religiøse Umiddelbarhed møder man da jævnlig ret højrøstet Fornægtelse og kaadmundet Spottesyge, begge Dele Aflæggere af danske Giftblomster. At de muligvis er en Kende mere ru i Stilke og Blade, er en Følge af Breddegrad og Jordbund. Kan K. F. U. M. have Held til at dæmme lidt op for denne Strømning, er det en stor Ting, og man maa ønske baade Foreningen og Island til Lykke.

Den omtalte Artikel indeholder nu en Opfordring til at yde Foreningen i Reykjavik pekuniær Støtte, saa den kan faa sit eget Hjem, og det er et baade naturligt og priseligt Ønske.

Men underlig ser Begyndelsen ud, og K. D. leverer atter et Bevis for, at de som den Gang ved Kongens og Krigens Gunst og sandelig ikke ved Sandhedens Magt og Naadens Kraft jog den katholske Kirke fra Hus og Hjem i Norden, endnu den Dag i Dag ser skævt til ethvert Livstegn, som bedre Tider gør den muligt.

Først sammenfattes da Resultatet af halvfjerde Hundrede Aars Lutherdom i den Klage: »Der er saa dødt, saa dødt deroppe.« Derpaa fortsætter Artiklens Forfatter, Hr. Olf. Ricard: »*Smudspressen* og al den *svinske Litteratur* og

den *fritænkernes* Aand har forlængst fundet Vej derop. Og *Pavens* Haandlangere, de jesuitiske Præster, gør ogsaa Propaganda deroppe.«

Sammenstillingen af Smudspressen etc. og den lille, beskedne Mission, som den katholske Kirke har begyndt i Reykjavik, er elskværdig. Det er virkelig et sjæleligt Problem, at netop de Kredse, der har Helligheden skreven paa Panden, og hvis Læber drypper af Gudelighed, fører en Mund, som var de dispenserede fra Kærligheden, om almindelig Velopdragenhed nu slet ikke at tale. Skulde Forklaringen ligge i det gamle Ord, at Æblet ikke falder langt fra Stammen? Man skal iøvrigt ikke tage sig det saa nær. Der gives jo de Folk, som ved ihærdig Praxis tilsniger sig en Slags Forret til at være grove, og den gør man klogest i at anerkende.

Men naar en Pen uvilkaarlig nedskriver Udtryk som »*Pavens* Haandlangere«, skønt »katholske Præster« ikke blot var artigere, men ogsaa rigtigere og tydeligere, da bunder det dybere end i en grov Mund. Det er den ikke ukendte Mangel paa Evne, undertiden ogsaa Villie til at forstaa og respektere andres Overbevisning. Protestanter i al Almindelighed kan være yderst tolerante Mennesker, i mange Tilfælde rent indifferente, saa det er dem den ligegyldigste Ting af Verden, om man tænker saa eller saa; men en Protestant, der forholder sig forstaaende lige over for andres Tro, er en sjælden Fugl. I Indre Missions Kredse, tagne for sig, er en saadan Fremtoning vel helt ukendt og vilde sikkert klinge som en fremmed Tonart ind i den Dømmesyge og Selvgodhed, hvori hele Retningen er stemt. Mon det kan nytte noget at spørge Hr. R. om, hvad han vilde tænke, hvis vi fandt paa at kalde ham for Vilhelm Becks og Statspræsterne for Kongens eller Kultusministerens Haandlangere? Mon han dog ikke vilde kalde det for meningsløs og ondskabsfuld Skvalder? At vi katholske Præster har vor kirkelige Sendelse i sidste Instans fra Paven som Kirkens øverste Embedsmand, er vel lige saa ærlig en Sag, som at være Præst i Kraft af et »Vi Kong Kristian IX. osv.« eller virke

paa en Partihøvdings Bud, Hr. R. véd, at jeg hermed ingenlunde jævntiller disse to Slags Sendelse; jeg vilde blot hjælpe ham til at rødme over hans snæverhjærtede Ufordragelighed.

Hvordan var det, Hr. R.? Sagde de ikke: Der er saa dødt, saa dødt deroppe? Hvorledes holdt De da Deres Pen fra at skrive: »Men bl. a. er der to katholske Præster, og er de end ikke vore, skal de dog være hjærtelig velkomne som en Kraft mere til at vække Liv.« De ffk den imidlertid til at skrive »Pavens Haandlangere«. Vil det sige, at Fri-tænkere osv. i Deres Øjne er et mindre Onde end den katholske Tro? Jeg skal betro Dem, at jeg ikke i mindste Maade vilde studse, om De rent ud svarede ja. Mindes jeg ret, sagde for nogle Aar tilbage en Mand, hvis Ord vist har Vægt for Dem, at af Mormoner og Katholiker er Katholikerne værst. De røber selv, at de i Deres Øjne i al Fald er værre end Adventisterne, som jo gør, hvad vi desto værre ikke gør paa Island, nemlig Fremskridt, men De omtaler dem ikke med et Ord.

Jeg kom til at tænke paa en skotsk Indremissionsmand, som jeg engang rejste ned til England med, og som en Dag efter Middagen, da visse Aander havde løst hans Tunge, ugenert gav sig til at gøre Nar af mig, fordi jeg i to Aar kun havde haft én Convertit. Nu har mine Efterfølgere haft et Par til, og nu er det ogsaa galt.

Eller, hvis Hr. R. vil frakende den katholske Kirke Liv, vil jeg med Henblik til vort Ansvar for Gud advare ham. Det er let nok at mene og paastaa, men Gud vil dømme os som tænkende Væsener, hvem det er medfødt at spørge om Grund og Bevis, og det maatte være stærke Beviser, der skulde slaa den katholske Kirkes historiske Ret og dermed Jesu Forjættelser af Marken.

Vi skal dømmes for alle vore Ord og for den Mening, vi lægger i dem. Har Hr. R. betænkt det, da han skrev »jesuitiske Præster«? For han mener vel ikke at have Jesuiter for sig i Reykjavik? I saa Fald kan han berolige sig. Der

har aldrig været Jesuiter paa Island uden som Rejsende. Er det derimod ment i den sædvanlige onskabsfulde Betydning, hvormed Jesuiterne intet har at gøre, nu ja, saa har Hr. R. forhaabenlig opvakt Anger derover.

De stakkels Jesuiter! Bliver de ikke stolte derover, er det et Guds Under. At se sig behandlet fra alle Kanter, som var man selve den store katholske Kirke, kunde ellers nok gaa en Orden til Hovedet. Lige fra den tyske Regering til K. D. gøres der Uret mod de andre Ordener, der mindst har lige saa stor Adkomst til Hadet som Jesuiterne. Af de store Ordener har disse jo endda den korteste Historie. Men det kommer vel af, at de er Protestantismens jævnaldrende, for den er jo heller ikke af ældre Datum.

Personlig er jeg Hr. R. taknemlig, som jeg altid er for al den umottiverede, meningsløse Bitterhed imod min hellige Kirke. Hver Gang er det en Sten mere til den Mur, jeg bygger om min Tro, og det synger indeni mig: jeg er i den sande Kirke, thi det er aabenbart den, der har Forjættelsen om at lægges for Had af alle! Hr. R. skal nemlig huske, at »Verden« har mangfoldige Uniformer. *J. F.*

I Tilslutning til Ovenstaaende vil det have sin Interesse at læse følgende Meddelelse, som *Horsens Dagblad* af 15. Maj 1901 bringer:

Statstilskudet

til kristelig Forening for unge Mænd.

Som det vil erindres, havde kristelig Forening for unge Mænd i København sendt Rigsdagen et Andragende om et aarligt Tilskud til dens Soldaterhjem. Andragendet blev anbefalet, og der blev bevilget et Tilskud af 1000 Kr. I den Anledning har Folkethingsmand Jens Busk, der som bekendt er Ordfører for de Andragender, der henvises til Finansudvalget, modtaget følgende Skrivelse fra Foreningens Formand C. Bangert.

Hr. Folkethingsmand Jens Busk!

Vi vil gerne bringe Dem vor hjærteligste Tak, fordi de saa varmt og kraftigt støttede vort Andragende til Rigs-

dagen om et aarligt Statstilskud til Soldaterhjemmet i »Kristelig Forening for unge Mænd.« Ganske særligt er vi blevne mindede derom i denne Tid, da det nye Mandskab bliver indkaldt. I intet tidligere Aar har et saa stort Antal af de værnepligtige unge Mænd henvendt sig til os, saa at vi alene i Gaar har haft den Glæde at modtage over 125 Gardister (der møder ialt 275).

Det har endog vist sig nødvendigt at indrette endnu flere Kælderrum end oprindeligt paaregnet alene til Opbevaring af Soldaternes Tøj og Sager.

Og idet vi bringe Dem vor Tak er det tillige vort Haab, at vort Soldaterhjem maa være med til at værne mange af den Ungdom, der Aar efter Aar vil komme til at aftjene sin Værnepligt her i Hovedstaden, og saaledes være til Gavn for det danske Folk.« —

Idet vi gør opmærksom paa, at Hr. Cand. theol. Olfert Ricard er Sekretær for den samme Forening, hvis Formand, Hr. C. Bangert, bringer Katholiken Hr. Folkethingsmand J. Busk en saa uskrømtet Tak for de Tjenester, han har ydet Foreningen, saa behøve vi ikke at tilføje en yderligere Kommentar for at illustrere Situationen.

Diaspora.

— 0 —

Det Udtryk, der staar som Titel over nærværende Artikel, anvendes i Reglen som Betegnelse for de Egne, i hvilke Katholikerne leve i betydeligt Mindretal i Forhold til de Anderledestroende; derfor ser man ofte, at dette Udtryk i tyske og franske Tidsskrifter bliver brugt om os danske Katholiker, og saalænge Forholdet er som nu for Tiden, at vi kun udgøre en ringe Bestanddel af Landets samlede Befolkning, maa det desværre indrømmes, at Benævnelsen »Diaspora« kun passer allfor godt paa vort Fædreland, betragtet med det katholske Udenlands Øjne.

Der er dog atter Forskel paa de danske Katholikers

itilling i saa Henseende, idet de jo paa enkelte og heldigvis ikke saa faa Steder udgøre virkelige Menigheder med egen Præst og Kirke og Skole, medens de paa andre Steder eve aldeles isolerede blandt den øvrige Befolkning.

Naar derfor Benævnelsen »Diaspora« — som i dette Tilfælde — anvendes som Overskrift for en Artikel i et katolsk Tidsskrift, der udkommer her i Landet, da kan det åbenlyst kun ønskes henført til den sidstnævnte Art Katholiker, der altsaa staa uden egen Præst, ja maaske endog uden egen Kirke eller Skole.

Heldigvis er det dog ikke de fleste af de danske Katholiker, om hvem det kan siges, at de i nævnte Forstand bo i »Diaspora«; for disse vil det da være af Interesse at erfare, paa hvilken Maade der fra Kirkens Side bliver sørget for dem, der ikke ere saa heldigt stillede som de selv; de vil ogsaa deraf kunne tage Anledning til at føle sig yderligere tilskyndede til Taknemlighed imod Gud, fordi de have Lejlighed til saa hyppigt og i saa fuldt Maal at nyde godt af Kirkens velsignelsesrige Arbejder.

Men det er vort Haab, at ogsaa de øvrige Katholiker, der i strengeste Forstand kan siges at bo i »Diaspora«, ville have Glæde af en saadan Fremstilling.

Idet vi nemlig foretage os efterhaanden at give en kortfattet Beskrivelse af de Steder, som den højærværdigste Biskop har overdraget os at besøge for dér at udføre præstelige Funktioner, tillade vi os samtidig at henstille til de andre Præster i Vikariatet at supplere denne Række Billeder fra »Diaspora« med tilsvarende Skildringer fra de Egne, der høre ind under deres Virkekreds.

Paa denne Maade vil det let kunne opnaas, at disse Fremstillinger kunne blive af Interesse ogsaa for selve de i Diaspora-Egnene bosatte Katholiker.

I.

Helsingør.

Der har i den senere Tid her i Bladet været offentliggjort en udførlig Skildring af den katolske Kirkes Tilstand

i de danske Stater ved forrige Aarhundredes Begyndelse, og det fremgik af denne Skildring, at der den Gang fandtes et katholsk Præst med fast Bopæl i Helsingør. Dette Forhold maa dog antages at være ophørt efter ganske kort Tids Forløb, og siden da synes Missionen i Helsingør at have være aldeles opgivet, i det mindste har der sikkert ikke være holdt regelmæssig Gudstjeneste der paa Stedet gennem lang Tider.

Endelig i Aaret 1894 blev denne Gerning ifølge Opfordring fra Hs. biskoppelige Højærværdighed atter optaget af højærv. Hr. Pastor v. Geyr, der den 20. April for første Gang holdt Gudstjeneste i nogle Værelser, som han havde lejet hos en privat Familie der i Staden; paa samme Sted holdtes der derefter i alt 12 Gange Gudstjeneste, indtil man i Juni Maaned det følgende Aar lejede en Etage i Ejendommen Sudergade Nr. 8; denne Lejlighed er saa uden Afbrydelse bleven benyttet lige til nuværende Tid. I Løbet af de henrundne 6 Aar er der blevet holdt Gudstjeneste paa dette Sted ialt 67 Gange.

Der kan ikke ydes Hr. Pastor v. Geyr Anerkendelse nok for det store og uegennyttige Arbejde, som han har udrettet til Fordel for Katholikerne i Helsingør. Det er dog ogsaa kun med den største Taknemlighed og Ærbødighed at de nævne hans Navn, og med Rørelse hører man dem fremdrage forskellige smaa Episoder fra hans Gerning; deroppe, der vidne om hans store Offervillighed og Selvforglemmelse.

Den omtalte Lejlighed bestaar af to større og et mindre Værelse (foruden et Køkken, der ikke benyttes). De førstomtalte Værelser ere omdannede til Kapel paa den Maade, at Væggen imellem dem delvis er bleven gennembrudt, hvorefter et Alter er opstillet i det mindste af de saaledes sammenhørende Rum, medens det største optages af Kirkestolene til Brug for de Troende. Det tredje Værelse benyttes som Opholdssted for Præsten, naar han befinder sig i Byen.

Gudstjenesten i Kapellet overværes — foruden af de i Byen bosatte Katholiker — af enkelte *svenske* Katholiker fra Helsingborg og Omegn; der findes som bekendt ingen katolsk Kirke i Helsingborg, og da Afstanden mellem denne By og de nærmeste katolske Kirker (i Malmø og Gøteborg) er ret betydelig, pleje de derboende Katholiker at tage med Bøgen til Helsingør for at kunne bivaare Gudstjenesten. — I Sommersæsonen bliver Kapellet desuden besøgt af adskillige Katholiker fra Hovedstaden, der pleje at tage Landphold i de bekendte Villabyer i Helsingørs Omegn, saasom Kølterup, Hornbæk o. lign. —

Da Hr. Pastor v. Geyr i Fjor Sommer blev syg og af en Grund i længere Tid maatte opholde sig i Udlandet, blev den regelmæssige Gudstjeneste afbrudt for flere Maaeder, indtil vor højærværdigste Biskop traf en Afgørelse, der forhaabenlig vil have til Følge, at det kirkelige Arbejde i Helsingør bliver bragt ind i et endnu sikrere og fastere Forhold.

Forhvn. Sognepræst i Folkekirken, Hr. M. C. Jensen er nemlig bleven udnævnt til *Kateket* for Menigheden i Helsingør med fast Bopæl der paa Stedet; foruden selve Skolebetjeningen skal Hr. Kateket Jensen paa de Søn- og Helligdage, paa hvilke en Præst fra København ikke kan komme til Stede, samle Katholikerne til en fælles lille Andagt med belærende eller opbyggende Foredrag. Til disse Menighedssammenkomster vil ogsaa Protestanter faa fri Adgang. — Endnu en Forandring, der sikkert ikke kan blive uden Betydelse, bør omtales; medens nemlig Gudstjenesten hidtil saa godt som altid fandt Sted paa en almindelig Hverdag, er det gjort muligt for Meddeleeren af nærværende, at foreløbig skal varetage den præstelige Gerning i Helsingør, at gøre det paa en *Søn-* eller *Helligdag*.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. St. Josefs Gilde afholdt den 13. Maj si aarlige Generalmøde i Forsamlingslokalet, Bredgade 67, ti hvilket der havde indfundet sig 23 Brødre. Ifølge den a Formanden afgivne Beretning har Gildet i Tidsrummet fr forrige Aars Generalmøde og indtil 1. April d. A. afholdt 10 Møder foruden en festlig Sammenkomst den 9. Juli ti Minde om dets anden Skytspatron St. Knud. Medlemsan tallet var ved Regnskabsaarets Begyndelse 63, ved Aarets Ud gang 57, idet 6 Br. dels ere afaaede ved Døden, dels slet tede eller udtraadte. Den samlede Aars-Indtægt (Medlems kontingent, Renter af Kapitalformue og Gaver) har andragt 854 Kr. 61 Ø., Udgiften 435 Kr. 74 Ø. Af Netto-Indtæg ten 418 Kr. 87 Ø. bliver udbetalt til Graderne 244 Kr. 98 Ø medens Restbeløbet 173 Kr. 87 Ø. henlægges til Kapitalfor muen, der nu andrager c. 7400 Kr og indestaar i Sparekas sen for København og Omegn. — Da der ofte har vær fremsat Ønske om en anden Fremgangsmaade med Hensy til Anvendelsen af Gildets Overskud, særlig hvad angaar d Beløb, der blev tillagt Graderne og som for I. og II. Grad vedkommende fordeles som Udbytte mellem samtlige dis to Graders Brødre (det »Udbytte«, der saaledes har vær tillagt hver enkelt Gradsbroder, har højst andraget c. 7 Kr. var der til Generalmødet stillet Forslag, der nærmest gik u paa at anvende Overskudet udelukkende til Understøttelse trængende Brødre, enten i lige store Portioner à 25 Kr. ell i større og mindre do. paa 10—40 Kr. eller mere efte haanden som Gildets Status forbedredes. Det Beløb, d saaledes vilde komme de af Gildets Medlemmer tilgode, so af en eller anden Aarsag kunde have en Haandsrækning n dig, var anslaaet til ca. 400 Kr. aarlig. St. Josefs Gilde vil uden Tvivl have vundet megen Sympathi hos Udenfo staaende *) saafremt Forslaget var blevet vedtaget; dette bl imidlertid forkastet, og Udbyttesystemet er saaledes vedb

---

*) Det skal her anføres, at der var givet Formanden sikkert Løfte o at dersom det lykkedes at gennemføre Forslaget vilde en Sum 1000 Kr. eller maaske mere blive legateret Gildet.

ende gældende. Efter at endnu nogle Forslag af mindre betydning vare behandlede, skredes til Valg af Bestyrelsesmedlemmer; til Næstformand valgtes Hr. Naalemagermester *C. Jørgensen*, til Sekretær Hr. Vand- & Gasmester *H. Raith*. Da ingen vilde modtage Valg som Kasserer, lovede len afgaaende Kasserer, Hr. Snedkermester *C. Rasmussen*, at fungere foreløbig. Til Revisorer genvalgtes d'Hrr. Sakritan *Jensen* og Melhandler *Dorscheus*.

Bekendtgørelse til Rosenkranskirken's Menighed.

Menighedens Medlemmer gøres herved bekendt med, at Inkasationen af de tegnede aarlige Bidrag til Kirken og Folkeskolen (Kirkeskatten) vil blive paabegyndt d. 1. Juni ved Forstanderskabets Inkassator, Hr. Avisbud O. Jensen. De, der endnu ikke have tegnet sig for noget Bidrag, bedes snarest efterkomme Opfordringen og sende Anmeldelse derom til Sognepræsten, højjærv. Pastor Slump, Boyesgade 3. Forstanderskabet.

Unio. Onsdag den 5. Juni (Grundlovsdagen): Eftermiddagsudflugt til Charlottenlund, hvori ogsaa Børn kunne deltage. Afgang Kl. 2 med Klampenborgbanen. Der spises til Aften ved „Stalden“; Madkurve kunne medtages.

Ung Pige. Som saadan kan en ung dannet Pige faa Plads hos et mindre Herskab. Vedkommende skal passe 2 smaa Børn og iøvrigt være behjælpelig ved lettere Husgerning. Pladsen kan tiltrædes efter 15. Juni. Billet mrk. V. J. bedes sendt til C. B. Lohrer, Adelgade 31.

Sagfører N. Bispeskov.
Kongens Nytorv 18, 2 Sal.
Telefon 7704.

59 Købmagergade.

A. C. Søvavillonen **Torsdag** d. 30. Maj Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Foredrag af Hr. P. Breitung: „Om Indvendinger mod Planen i Naturen“.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. Maj. Den Helligaands Sendelse. 1. Pintsedag. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 10 Pontifikalmesse med Prædiken; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken).

Mandag den 27. Maj. 2. Pintsedag. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 11 stille h. Messe; Kl. 8 højtidelig Prælattmesse, efter hvilken den højærværdigste Biskop meddeler **Firmelsens h. Sakramente** til Voksne. Kl. 8 Aften Festandagt. — **28. Ti.** Oktavdag. — **29. O.** (Tamperfastedag) Oktavdag. — **30. To.** Oktavdag. — **31. F.** (Tamperfastedag) Oktavdag. — **1. Juni, L.** (Tamperfastedag) Oktavdag.

Søndag den 2. Juni. Den allerhelligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag.

Rosenkransbroderskabets maanedlige Møde i Juni bortfalder, men Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa den højtidelige **Slutning af Majandagterne**, som finder Sted med **Prædiken og Procession** i St. Ansgars Kirke **Fredag den 31. Maj Kl. 8 Aften.** — Jomfruernes Forening deltager samme Aften i Processionen med Broderskabets Faner.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). Første Pintsedag Kl. 10 hl. Messe med Prædiken; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Majandagt med sakramental Velsignelse. **Anden Pintsedag Kl. 10** hl. Messe med Prædiken.

Jesu Hjærte Kirke. Første Pintsedag Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{2}$ stille h. Messe; Kl. 10 Levitmesse; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Festandagt med Prædiken. Anden Pintsedag. Gudstjeneste som paa alm. Søndage.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke **Søndag den 2. Juni (Trinitatis Søndag)** Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

St. Ansgars Kirke. Onsdag d. 29. Maj Kl. 8 $\frac{1}{4}$ lader Foreningen **Unio** i St. Ansgars Kirke læse en h. Sjælemesse for sit afdøde Medlem Frk. A. F. A. Barfred.

Litteratur. Fornylig udkommen: „**Omvendelse efter Døden**“ af P. P. (Til Forsvar for Sandheden Nr. 18.) Pris 25 Øre.

Til den forestaaende **Konfirmations-Højtidelighed** anbefales: „Det kirkelige Ceremoniel ved Biskoppens Modtagelse samt Bønner ved Meddelelsen af Konfirmationens hl. Sakrament“. Pris 10 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 22.

Nordisk Ugeblad“ og Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer v. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Brodgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 22.

Søndagen den 2. Juni.

1901

Indhold: Lauda Sion. — Litteratur. — Diaspora. — En Betragtning. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København, England. — Bekendtgørelser.

Middelalderlige Hymner og Sekvenser.

Lauda Sion.

-- 0 --

Sion, sjung af Sjælens Fylde,
thi i Hymner skal du hylde
Verdens Drot og Frelsermand.

Brug din Evne, skønt den svigter;
hvad du synger, hvad du digter,
naa hans Maal du aldrig kan.

Dybt i Dag vort Knæ vi bøje,
thi vi skue for vort Øje
levende det Livsens Brød;

det, som Troen trygt erkender
at de tolv af Jesu Hænder,
ved den sidste Nadver nød.

Lad det juble, lad det lyde,
 lad al Kristenhed sig fryde,
 lad det ret faa Hjærteklang;

thi den skære Fest er kommen,
 Mindet om, at Helligdommen
 blev forvaltet første Gang.

Da vor Drot sit Bord indstifted,
 Paaskefesten Væsen skifted,
 Overgangens Fest var endt.

Ælde maa for Ungdom vige,
 Skyggeland for Sandheds Rige,
 Nat for Lysets Element.

Og hvad Kristus gjorde, dette
 skulde paa hans Ord med Rette.
 ske til Minde om hans Død.

Naar vi Brød og Vin forvandle
 til et Frelsens Offer, handle
 vi da ikkun, som han bød.

Dette er, hvad Troen siger:
 Brødets, Vinens Væsen viger
 for det dyre Kød og Biod.

Lad Forstand og Sans sig harme,
 med des større Hjærtevarme
 griber Troen sit Klenod.

Sansen rækker kun til Gemmet;
 Himmelskatten vil bag fremmed,
 væsenløst Udvortes bo.

Han er Spise, han er Drikke,
 mens hans Væsen splittes ikke,
 er end Skikkelserne to.

Ej han deles, naar han nydes,
 hverken mindskes eller brydes;
 helt og udelt rækkes han.

Samme Skat hver enkelt bydes,
 en som tusind; han kan nydes,
 men fortæres ej han kan.

Gode nyde, nyde onde,
 samme Lod dog ingenlunde,
 det er Men, og det er Held;

Liv for gode, Død for onde;
 saa ulige Skæbner kunne
 øses af det samme Væld.

Brydes Brødet, skal det rinde
 uden Tøven dig i Minde,
 at i mindste Del vi finde,
 hvad det hele indeholdt.

Væsenheden ej berøres,
 Brud paa Skikkelsen kan gøres,
 i, hvad der af den tilsløres,
 bliver ej Forandring voldt.

Ser det Englebrød, vi prise,
 er nu vorden Pilgrims Spise,
 herligt Brød til Sønners Lise,
 som for Hund ej kastes skal.

Billedlig det forudsagdes,
 dengang Isak skulde slagtes,
 og naar Paaskelam frembragtes,
 og i Ørknens Mannafald.

Gode Hyrde, Jesu søde,
 sande Brød, tilgiv vor Brøde,

vær os Værn og Sjæleføde,
kom os naadig hist i Møde,
ind til Livet da os led.

Du, hvis Kød vi her tør æde,
hvor vi synde, hvor vi græde,
hist Du til dit Bord os slæde,
giv os i din Helgenkæde
Arvelod til Salighed. Amen.

J. F.

Litteratur.

—o—

Til Forsvar for Sandheden. Af P. P. Nr. 18: »**Omvendelse efter Døden**«. 25 Ørc. (I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn).

Ugebladets Læsere har uden Tvivl med Interesse fulgt den Strid, som flv. Sognepræst Anton Jensens dristige Nægtelse af Helvedsstraffens Evighed har vakt indenfor den lutherske Folkekirke. Da A. J. ikke slog sig til Ro overfor de milde Irettesættelser, han først fik af sin Biskop i Ribe og derefter af Kultusministeren, men endnu mere uforbeholdent kom frem med uhjemlede og udfordrende Paastande, blev han afsat. »Kirkeraadet« (Landets luth. Bisper) havde paa Ministerens Forespørgsel erklæret, at Læren om Helvedes Evighed vel stod i Bekendelseskriverne, men ikke kunde betragtes som en *grundlæggende* Trosartikel, saa at en god Lutheraner altsaa kan nægte den. D'hr. kunde jo ikke sætte sig i Modstrid med afdøde Biskop Martensen, der uden Tvivl er en af de betydeligste lutherske Theologer. Da Erklæringen vakte Utilfredshed, udgav Sjællands Biskop Dr. Rørdam et Lejlighedsskrift om »Evig Frelse og evig Fortabelse«, hvori han vel hævdede Helvedes Evighed, men blandt andre mærkelige Paastande tilstod en *Omvendelse efter Døden*. Den »indre Missions« Mænd mente, at de

ikke turde tie hertil, og flere Indlæg, deriblandt et af Dr. Rørdan:s Kollega i Ribe, forsvarede det strengere Standpunkt. Overfor denne Bevægelse har vist mangen Katholik tænkt ved sig selv: »Nu burde vi ogsaa have en Fremstilling af den katholske Lære.« Dette Ønske har den bekendte *P. P.* med vanlig Grundighed opfyldt i Nr. 18 af disse Brochyrer. Den vil tilfredsstille ikke blot vore Trosfæller, men ogsaa alvorlige Protestanter.

Forfatteren begynder med Evangeliets Formaning om Aarvaagenhed og undersøger det Herrens Komme, hvortil vi stedse skal være forberedte. Dette er Døden, som i Regelen kommer uventet og bringer med sig en Afgørelse, en Dom. Denne Dom kan ikke indankes for en højere Ret og den fuldbyrdes straks. Disse enkelte Paastande bevises omhyggelig af Skrift og Overlevering, og hvad der i de ovennævnte Stridsskrifter er sagt imod det, gendrives kort og fyndig i Noter. Derefter drøftes den dømte Synders Tilstand, om hans Straf er evig i streng Forstand, om han pines af en virkelig, materiel Ild. Tilsidst omtales de Retfærdiges Lod og særlig Spørgsmaalet om det tusindaarige Rige. Allevegne følger man Forfatterens jævne og klare Fremstilling, der ikke stikker nogen Vanskelighed under Stolen, med Fornøjelse. Her er ikke Raadvildhed og Usikkerhed: man føler den ufejlbare Kirkes Aandepust. — Og det er vigtigt, at vi Alle har klare Begreber om saadanne Spørgsmaal, der i højeste Grad angaar vor egen dyrebare Person. Hvor sørgelige Følger kan f. E. hin Lære om en mulig Omvendelse efter Døden ikke have! Hvor vil Letsindigheden ikke skynde sig med »at opsamle saadanne bløde Dun som Stopningsmateriale i Syndesøvnens Hovedpude«! Vi tænke os Gud saa gerne som den uendelige Kærlighed, og med Rette; men Medaillen har ogsaa en Revers, som vi ikke bør overse: den forsmædede Kærlighed forvandles til den fortørnede Retfærdighed, og saa gælder St. Pauli Alvorsord: »Det er forfærdeligt at falde i den levende Guds Hænder.« Gid Brochyren maa komme i manges Hænder

og bidrage sit til at fordybe det kristelige Liv i os! — Lad os endelig huske paa, at det er en Æressag for os Katholiker at anskaffe sig og udbrede vor religiøse Litteratur. Vore Forfattere regne jo ikke paa et pekuniært Udbytte af deres Arbejde; men naar det apostoliske Vikariats Kasse, der bekoster disse Brochyrers Trykning, ikke engang skulde faa sine Udgifter dækkede, saa vilde det sandelig ikke være i sin Orden.

P. M.

Diaspora.

— o —

(Fortsat.)

Af tvingende Grunde blev Hr. Kateket Jensen nødsaget til at opsætte sin Rejse til Helsingør i længere Tid; den 30. April ankom han dertil med sin Familie og flyttede ind i den under Kapellet værende Førstesalslejlighed, som vor højærværdigste Biskop af den Grund havde lejet. Den paafølgende Mandag aabnedes Skolen, og Søndagen derefter holdtes saa atter Gudstjeneste efter flere Maaneders Afbrydelse. Ved denne Lejlighed var Kapellet næsten overfyldt, idet ca. 40 Personer bivaanede den hl. Messe. Ogsaa i den forløbne Pintsetid har der paa begge Festdagene været afholdt Gudstjeneste, og omendskønt flere af de katholske Familier vare bortrejste fra Byen netop i disse Dage, var Kapellet dog saa godt besøgt, at alle Knælepladserne vare optagne.

Vi kan desværre ikke sige os aldeles fri for at nære en lille Bitanke, naar vi dernæst meddele, at der endnu ikke findes noget *Harmonium* i Kapellet. Følgen deraf er, at der hidtil ikke har kunnet holdes andet end stille Messe, samt at det har været saa godt som umuligt at bringe nogen Menighedssang til Veje. Dette sidste kan dog ikke forundre den, der betænker, hvor vanskeligt det overhovedet er i en begyndende Mission at udfinde de Salmer, der kan tænkes at være kendte af de Tilstedeværende eller dog en Del af dem.

For at raade Bod paa denne følelige Mangel ved Gudstjenesten har man nu begyndt paa at afholde en Kollekt under den hl. Messe og bestemt Udbyttet til at anvendes ved Anskaffelsen af et Harmonium. Skønt denne Kollekt hidtil kun har fundet Sted to Gange, har den dog givet et forholdsvis overmaade glædeligt Resultat. — Skulde der imidlertid blandt Lærerne findes den eller dem, der vilde anse det for Skade, at Kapellet maa være uden Harmonium hele Sommeren igennem, altsaa netop i den Tid, da det bliver mest besøgt, for det Tilfælde skal der til Meddelelsen om, at Hr. Kateket Jensen har paataget sig at være Kasserer for denne Indsamling, knyttes en Hentydning til, at hans Adresse uden Vanskelighed vil kunne udredes af nærværende Nr. af »Ugebladet«, sammenholdt med det sidste.

Skolen tæller foreløbig kun 9 Elever, der dog i den allernærmeste Fremtid ventes forøgede med andre 5. Undervisningen foregaar i den Stue, der om Søndagene optages af de Tilstedeværende under Gudstjenesten; ved Hjælp af et stort Forhæng — en Gave fra en veldædig Dame — kan den skilles fra det andet Værelse, hvori Alteret staar. Skolebænkene ere de samme som Kirkestolene; disse ere nemlig af Hr. Snedkermester Kollwe i København forfærdigede paa en saa sindrig Maade, at de med en ubetydelig Forandring kan omdannes til Skolebænke. Den samme Art Kirkestole ere forøvrigt ogsaa blevne anvendte ved Indretningen af St. Annæ Kapel i Sundbyerne.

Kapellet er efterhaanden — takket være vor højærværdigste Biskops Omsorg og forskellige Katholikers Velgørenhed — blevet forsynet med adskillige smukke Prydelser, saa at det nu fremtræder for den Besøgende som et virkeligt smukt og stemningsfuldt Samlingssted, hvor de højhellige Mysterier paa værdig Maade kunne fejres. — Af Hs. biskoppelige Højærværdighed har det faaet Navnet: *St. Johannes Kapel*.

Vi tør ikke lade denne Lejlighed gaa ubenyttet hen uden at bringe alle dem, der have medvirket til Kapellets

Udstyrelse, en varm og hjertelig Tak. Foruden vor højærværdigste Biskop og Hr. Pastor v. Geyr burde her særlig nævnes visse katholske Damer, hvis Navne vi dog, for ikke at krænke deres Beskedenhed, anse det for en Pligt at fortie.

Vi anbefale paa det mest indtrængende denne begyndende Mission til alle danske Katholikers Forbøn, og nære det Haab, at Gud Herren vil lægge sin rigeste Velsignelse til det Arbejde, der dér skal udrettes — Ham til Ære og som vi haabe, Sjælene til Gavn. x.

En Betragtning.

—o—

Have vi i sidste Nr. af Ugebladet været nødte til at paatale en mindre fin Udtalelse af »*Kristeligt Dagblad*« angaaende den katliolske Kirkes Arbejde paa Island, saa er det os i Dag en Fornøjelse at meddele samme Dagblads *Betragtning over Johannes Jørgensens to sidste Bøger »En Apostel« og »Eva«*. Under Mærket »A. B.« skriver en Medarbejder ved Bladet (29. Maj) følgende:

»*En Apostel*«.

Denne gribende Skildring af Pater Damien, de spedalskes Missionær, er nærmest fremkaldt ved en fritænkerisk Kritik af en af Forf.s tidligere Bøger, hvori Kritiken brugte som Bevis for »Troens moralske Værdiløshed« de Bekendelser, hvilke en af Aaringers Vantro og Egoisme lammet Sjæl bitter klagede over sin Uformuenhed til at tro og elske. J. J. vi i »En Apostel« vise, hvor det hellige Livs »Roser er a finde«: blandt dem nemlig, »som aldrig har kendt til Fornægtelse eller Vantro«. Han vil tillige vise, hvorledes et Liv som Pater Damiens er utænkeligt uden i Kraft af kristen Tro. En saadan Lydighed, Kærlighed og Renhed naas kun i Livssamfund med Jesus Kristus.

Saa fortæller J. J. da ganske stilfærdigt dette dejlige Liv, hvor der ogsaa for dem, hvem adskilligt i Bogen maa støde*) findes nok til at bøje sig i Tilbedelse for Gud, der virker i os at ville og at udrette.

Indtil i Aaret 1873 gik Pater Damiens Liv som saa mangen anden from Missionærs og Præsts med anstrængende Arbejde, baade legemligt og aandeligt, blandt Sandwichøernes Beboere. Da var det, at Biskop Maigret under en Samtale med flere unge Præster omtalte de stakkels spedalske, som Regeringen fra 1866 med Magt havde overflyttet paa Øen Molokaj, hvor de indestængtes paa en fremspringende Halvø, dels omgivet af Havet, dels af uoverstigelige Bjerge. Mænd og Kvinder, Katholiker og Protestanter levede der mellem hverandre, skilte fra alle deres; smaa Børn toges fra Forældrene, og Forplejningen var meget sørgelig. Personalet i Hospitalet maatte tages mellem de raskeste, ingen andre vilde have at gøre med den smittefarlige og uhyggelige Sygepleje. Guds Ord blev næsten ikke forkyndt for dem; i Fortvivelse over deres forfærdelige Skæbne hengav de spedalske sig til alle Udskejelser. — Pater Damien, den Gang en ung Mand paa 34 Aar, sagde, da hans Biskop havde talt om disse ulykkelige Forhold. »Monseigneur! den Dag, jeg blev Ordensbroder, blev der lagt et Ligklæde over mig for at lære mig, at frivillig Død er det nye Livs Begyndelse. Jeg er derfor rede til at begrave mig levende med disse Ulykkelige, hvoraf jeg personligt kender flere.«

Hans Tilbud modtoges strax. Han landsattes uden yderligere Forbcredelser, — uden en Gang at have haft Lejlighed til at skaffe sig Linned til at skifte med, og uden at der var bygget Hus til ham. Den første Tid sov han under det Træ, hvor han nu ligger begravet. Saaledes begyndte det Liv, der fortsattes sexten Aar igennem. Han var paa én Gang de spedalskes Præst og Sjælesørger, deres Læge og Sygeplejer. 5000 spedalske skal han efterhaanden have

*) Herved tænkes paa protestantiske Læsere.

plejet. Efter Gudstjenesten om Morgenen spiste han i den Bræddehytte, han selv byggede, — et Maaltid, som en ikke spedalsk Kvinde tilberedte; Levningerne deraf og en Kop The, han selv kogte Vandet til, var nok for det øvrige af Dagen. Saa besøgte han de Syge i deres Hytter, talte Guds Ord til dem, rensede deres Saar, begravede selv de døde, som han ogsaa selv tømrede Ligkisterne til. Protestanterne, der ikke vilde modtage den aandelige Hjælp af ham, »yder jeg,« siger han, »i det mindste den legemlige.« Gennemsnitlig døde en spedalsk om Dagen. En Mand, der har besøgt Øen og overværede Gudstjenesten, skriver: »Hvilket hjerteskerende Skue! Der var næppe i hele Menigheden én menneskelig Skikkelse, man kunde bescue uden Rædsel.« Dertil kom den ulidelige Stank, der følger med denne Sygdom, og som mange Gange var ved at bringe P. D. til at besvime under Højmessen i det indelukkede Kirkerum. Han skriver derom til sin Broder: »Jeg tænker paa vor Herre Jesus Kristus, der lod Lazarus' Grav aabne« — »han holdt det ud, og jeg er vel ikke for god til at gøre ligesaa.«

Naar saa Dagens Arbejde var endt, vandrede han ene med sin Frelser paa den lille, indhegnede Plads, der indsluttede Kirken, Kirkegaarden og hans Hus. Alle andre sov. Med det store Hav for sin Fod og den mægtige Himmelhvælvning over sig, i Nattens dybe Stilhed, kun afbrudt af Bølgeslaget, bad han, tænkte paa Saligheden og Fortabelsen og syntes, »at Kirkegaarden og saa de døendes Huse er mine bedste Bøger til Selvstudium og til at undervise andre efter.«

Og nu — det afgørende og væsentligste af det — hvorledes var P. D.'s sjælelige Liv under alt dette? Hans Sjæl var fuld af Herrens Glæde, ganske som han havde ventet og haabet det, da han først drog ud som ung Missionær. Den Gang skrev han: »Se, jeg er med eder alle Dage, indtil Verdens Ende.« Disse Ord ere meget trøsterige for os. Jesus er paa særlig Maade med Missionærerne; han leder deres Skridt, han bevarer dem for al Fare, han byder

Vinden at lægge sig, Havet at blive stille, de vilde Dyr at fly, de aandelige Fjender: Djævelen, Verden og Kødets, at lade os i Fred. *Det er Jesus, som midt i Prøvelser, Lidelser og Modsigelser fylder Sjælen med en Lykke, hvorom den, der ikke har erfaret den, ingen Forestilling gør sig.*» Nu siger han: Herren har allerede givet mig min Løn.

»Ja, hvis vor Herre sagde til mig: Da jeg udsendte eder uden Penge, uden Taske og uden Sko, manglede eder da Noget? saa maatte jeg svare: Nej, Herre, Intet!

Saaledes gik Tiden til 1885. Da opdagede han ved Badning, at han selv var bleven smittet og nu »i Sandhed kunde sige,« hvad han længe havde plejet: »Vi spedalske.« »Snart,« skriver han, »vil jeg være helt vanskabt,« — »jeg er rolig og hengiven i Guds Vilje og meget lykkelig i min Menigheds Midte. Den gode Gud ved nok, hvad der tjener bedst til min Helliggørelse, og hver Dag gentager jeg af et barnligt Hjærte: »Ske din Vilje.« 1887 skriver han atter: »Du ved, at jeg er bleven udset af vor guddommelige Frelser og ramt af Spedalskhed. Evigt vil jeg være Gud taknemmelig for denne Naade « — jeg er den lykkeligste Missionær i Verden.«

Og Herren bevarede sin tro Tjener i denne Naade til Dødens Stund. Den Præst, der var over ham i de sidste Dage, siger: »han gjorde Indtryk af at være saa lykkelig.«

Med Forfalleren maa vi sande, at et Liv som Fader Damiens vilde ikke være muligt paa Grundvold af »denne Verdens velmenende Kræfter: d. v. s. den menneskelige Natur og dens Bestræbelser for at gøre godt.« Ingen vil nægte, »at Jesu Billede stod præget i denne apostoliske Sjæl.«

Saa lad os ikke standses af, hvad der hos ham var præget af det Trossamfund, han udgik fra, men lad os frydes over den Frelseres Herlighed, der formaar at gennemstraale en Menneskesjæl saaledes. Og lad os bøje os for den Kærlighed til Korset, der lyder gennem denne hellige Mands Ord.

»Eva«.

Medens »En Apostel« er en Forherligelse af det kristne Liv, som bærer Forsagelsens og Selvhengivelsens dybe Mærker, saa er »Eva« en Forherligelse af, hvad Kristentroen kan gøre ud af den naturlige Kærlighed mellem Mand og Kvinde, idet den lægger den ind under sin Lov: een Mand og een Kvinde, to Sjæle, der slutte Forbund for hele Livet. Det vil sige: Bogen forherliger dette mest ad negativ Vej. I korte, skarpe Træk vises al den tilsnegne, syndige Kærligheds bitre Frugt: den Løgn, hvori den fødes og lever, stadig skjulende sig for Omgivelserne; dens Undergraven af Ærens og Hengivenhedens Love; den Foragt, der gror op mellem dem, der elsker saaledes, en Foragt, hvoraf Hadet ved første Lejlighed slaar op i lyse Flamme. Underligt, at J. J. og H. Pontoppidan paa samme Tid, ud fra saa forskellige Synspunkter hver skulde skrive en Bog, som egentlig er en Lovprisning af Ægteskabets Ukrænkelighed. Rent kunstnerisk set er denne Bog af stor Betydning som et Vidnesbyrd om, hvorledes den digteriske Skaberevne atter vokser hos J. J. Det er lykkedes Forf. at vise os en Skare Mennesker, der lyser os levende i Møde — og det er ogsaa lykkedes ham, hvad der synes at være en Kunst, Digterne glemmer nu til Dags, at faa os til at elske nogle af disse Mennesker: den gamle Moder, den unge Hustru, — hvis Afskedsbrev er et lille, gribende Mesterværk — Kunstneren, der længes hjem fra de muntre Venner til sin gamle Moder, »der vaager i hvide Puder« og venter søvnløs paa sin Søn. J. J. frygter ikke for at skildre det hæsle, som det er. Og deri gør han Ret. Engang, naar den naturalistiske Skoles Regnskab skal gøres op, da skal det siges til dens Ære, at eet har den været med til at lære dem, der vilde aabne deres Øjne, det nemlig: i hvilken Grad den hellige Skrifs Ord om denne Verden slaar til og hvor hæsligt og forfærdeligt det Liv er, der leves »uden Gud og uden Haab i Verden«.

Om Johannes Jørgensens unge Digternavn har der staaet

megen Strid. Mon man ikke i sin Smerte over, at vort Kirkesamfund har mistet ham, vel meget har glemt det, der alle Vegne fylder enhver Kristens Hjerter med Jubel: at Herren har gjort ham til sin? Saa har vort Land da virkelig omdannet de unge en Kristen, der i dobbelt Betydning er en Digter af Guds Naade. A. B.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— o —

København. Anden Paaskedag meddelte den højærværdigste Biskop, efter den højtidelige Prælatmesse Kl. 8 i St. Ansgars Kirke, *Firmelsens h. Sakramente* til 42 voxne Konvertiter. Før Sakramentets Meddelelse, som fuldbyrdes ved Haandpaalæggelse, Salvelse og Bøn, prædikede Biskoppen for de Forsamlede, som fyldte Kirken indtil sidste Plads. Ijor modtog 40 voxne Konvertiter *Firmelsens h. Sakramente* paa anden Pintsedag.

— (T.) Søndagen den 12. Maj holdt *Mariaforeningen* sit afsluttende Aarsmøde, ved hvilket Regnskabet blev fremlagt. I Almindelighed betragtes det jo som et godt Resultat, naar Indtægterne ere store, og Udgifterne smaa. Denne Maalestok tør dog ikke anlægges med Hensyn til en velgørende Forening. *Mariaforeningen* sætter rigtignok ogsaa megen Pris paa at have store Indtægter, dog kun, fordi den ogsaa kan udgive desmere til Hjælp for trængende Konfirmander og Kommunikanter.

Dens fremlagte Regnskab udviste, at der var et Overskud, der kan henlægges til næste Aar; men dette betyder ingenlunde, at Alle fik, hvad de behøvede og at der endda blev lidt tilovers. Det er langt fra Tilfældet. Bortset fra, at Foreningen ijor modtog nogle ganske særlige Gaver, ogsaa gives der ogsaa enkelte Aar, hvor der ikke indkommer saa mange Ansøgninger. Saaledes var det iaar. Da Drengenes Indtægter ere de dyreste, vil jeg kun tage Eksempler fra deres

Tal. Iaar søgte og fik kun 4 Drenges Konfirmationstøj (hvert Sæt á 18 Kr. i Gennemsnit), ifjor derimod 14 Drenges, altsaa en Forskel i Udgiften af ca. 180 Kr. Naar vi nu af Erfaringen ved, at Aaret var en Undtagelse, kunde Bestyrelsen naturligvis ikke opbruge alle sine Midler, thi havde Aaret været et Normalaar, vilde der ikke have været Raad til at yde hvert Barn saa meget, Foreningen plejer at give. Men det er Bestyrelsens inderligste Ønske at kunne hjælpe endnu mere. Som oftest maa flere Ansøgninger afvises paa Grund af manglende Midler; iaar bleve alle bevilligede, men rigtignok langt fra i det ønskede Omfang. Børnene faa jo kun den ydre Dragt, Undertøj bliver der aldrig Raad til, og Sko faa de færreste. Lad os tale sagte om, hvor nemt Statskirkens Børn har ved at faa Konfirmationsudstyr, men lad os tale himmelhøjt om, hvor meget det har at sige, naar den lille pladssøgende Konfirmand har en anstændig Dragt. — Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke modtager Gaver, som Menighedsmedlemmerne i de to Sogne, der i denne Henseende udgør ét, ville sende under Mariaforeningens Adresse, og jeg kan forsikre, at de ere velkomne.

England. Det katholske Episkopat nød sidstleden 3die Maj en Ære og en Glæde, som det ikke har nydt i over 300 Aar. *De katholske Biskopper* bleve nemlig paa den Dag samlet modtagne i højtidelig Audiens af *Kong Edvard*. At vi ikke tidligere have kunnet meddele noget om denne vigtige Begivenhed, har sin Grund deri, at Telegrambureauerne, som øjeblikkelig sende Meddelelser rundt til hele Verden, saasart en Rude er bleven knust i et Jesuiterkloster, om dette her har bevaret absolut Taushed. Dog, er Efterretningen end ikke helt frisk, saa er den derfor ikke mindre glædelig. Siden Dronning Maria »den Katholskes« Død 1558 var ingen katholsk Biskop bleven offentlig modtagen ved Hoffet. Den højtidelige Modtagelse i St. James-Paladset gik for sig paa følgende Maade: Tilstede var Kardinal Vaughan, Ærkebiskop af Westminster, 11 Suffragan- og 4 Titularbiskopper; desuden 15 katholske Peers (deriblandt Hertugen

af Norfolk, Rigets øverste Peer, Markis Ripon, forhenværende Vicekonge af Indien, Jarlen af Denbigh, Lord Clifford), Bestyrelsen for den katholske Union med Lord Talbot i Spidsen og den katholske Skolekomité. Kardinal Vaughan oplæste en Adresse, i hvilken omtaltes dels Smerten over Dronning Victorias Død og paa den anden Side Glæden over den nye Konges Tronbestigelse. Katholikerne havde ikke forsømt at anraabe om den guddommelige Bistand til en lykkelig Regering for Hs. Majestæt. Hver Søn- og Helligdag forrettes ved Højmessen højtidelige Bønner for Kongen, for Dronningen og for hele det kongelige Hus. Hs. Majestæt kunde trygt stole paa sine katholske Undersaatters Troskab. Kong Edvard svarede, at det var ham en stor Tilfredsstillelse at modtage den Hyldest, som Hs. Eminens havde bragt ham i saa ædle Udtryk. Han var sig de store Byrder ved et saa vidtstrakt Riges Styrelse vel bevidst. Han udtrykte sin dybtføjte Tak for de for hans Vel forrettede Bønner. Det vilde altid være hans Omsorg, at befordre Enighed, Overbærenhed og Sammenhold mellem sit Folks forskellige Klasser. Efter at have samtale endnu en Stund med de Tilstedeværende, trak Kongen sig tilbage under Tegn paa synlig Velvillie overfor dem, som vare blevne modtagne i Audiens.

Unio. Onsdag den 5. Juni (Grundlovsdagen): Eftermiddagsudflugt til Charlottenlund, hvori ogsaa Børn kunne deltage. Afgang **Kl. 2** med Klampenborgbanen. Der spises til Aften ved „Stalden“; Madkurve kunne medtages.

Den katholske Syge- og Ligkasse af 1867 giver fri Læge og Sygepenge, til Mænd daglig 1 Kr. 50 Øre og til Kvinder daglig 1 Kr., eller event. Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Foreningen har 3 Læger. Indmeldelser modtages daglig. Love og Blanketter samt nærmere Underretning faas hos Kassereren

Kontorlid: Søgnedage fra Kl. 1—3 og 5—7.
samt Lørdag Aften

F. Simonsen,
St. Jørgens Allé 11, 1 Sal.

Plads søges. Et ungt solidt Menneske ønskes anbragt hos en Boghandler eller i en Forretning. Anvises af Redaktionen.

Plads søges. En ældre, paalidelig, gift Mand, forhv. Former, søger Plads som Bud, Portner og Lign. eller ved Hvadsomhelst. Anvises fra Rosenkranskirken, Stenosgade, eller Redaktionen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. Juni. Den allerhelligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag. — 3. M. Bede den Ærværdige, Bekender og Kirkelærer. — 4. Ti. Frantz af Caracciolo, Bekender. — 5. O. Bonifacius, Biskop og Martyr (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen.)

Torsdag den 6. Juni. Kristi Legems Fest. Befalet Festsdag, som forpligter til Bivaanelsen af den h. Messe. I St. Ansgars Kirke Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 **Procession** og **Pontifikalmesse**. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken. — **Hele Oktaven** igennem holdes hver Morgen Kl. 8¹/₂ højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og hver Aften Kl. 8 Festandagt. 7. F. Oktavdag. — 8. L. Oktavdag.

Søndag den 9. Juni. 2. Søndag e. Pintse.

Jesu Hjærte Kirke. Torsdag d. 6. Juni (Kristi Legems Fest) Kl. 6, 7, 8¹/₂ stille Messe; Kl. 10 Levitmesse; Kl. 7¹/₂ Aftenandagt.

Søndag d. 9. Juni. Kl. 7¹/₂ Aften Prædiken og Procession.

St. Andreas Kirke (Ordrup). Søndag d. 9. Juni (Søndag i Kristi Legems Festens Oktav) holdes i Kollegiets Have **højtidelig Procession** med det Allerhelligste efter Højmessens Kl. 10. Prædiken holdes ikke under, men efter Højmessens. I Tilfælde af daarligt Vejr bortfalder Processionen.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke **Søndag den 2. Juni** (Trinitatis Søndag) Kl. 8¹/₂.

Litteratur. Fornylig udkommen: „Omvendelse efter Døden“ af P. P. (Til Forsvar for Sandheden Nr. 18.) Pris 25 Øre. Faas ogsaa ved Kirkens Indgang hos Kirkebetjent Stein.

Mødreforeningen. Tirsdag d. 4. Juni Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Den eucharistiske Forening. Fredag d. 7. Juni udstilles det Allerhelligste under den højtidelige Prælatsmesse Kl. 8¹/₂ i St. Ansgars Kirke og forbliver udstillet hele Dagen. Medlemmerne anmodes om at møde til Tilbedelse paa de sædvanlige Tider i Dagens Løb.

Rosenkransbroderskabet. Medlemmerne af Jomfruernes Forening deltage saa vidt mulig i Processionen Kl. 10 før Pontifikalmessen paa Kristi Legems Festen i St. Ansgars Kirke.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 23.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet. modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

N° 23.

Søndagen den 9. Juni.

1901

Indhold: Jesu Hjærte. — Om Jubilæet. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Stockholm. Amerika. — »Fra Vej-brynet«. — »Allehaande Visdom«. — Bekendtgørelser.

Jesu Hjærte.

— 0 —

Guddommelige Alterbord,
hvor Offerilden brænder
i Ved saa evigt som Guds Ord,
betjent af stungne Hænder.

Ak Hjærte i min Frelzers Bryst,
og randt Du mig af Minde,
hvor skulde jeg da Haab og Trøst
og Livets Kilder finde?

Alene Du blev i vor Nød
til Ankerplads os givet;
Din Kærlighed, som blev Din Død,
blev for os alle Livet.

O Kærlighedens Overløst
 mod Kærlighedens Kiøbt,
 O Hjærte, som i Døden brast,
 for Du os frelse vilde!

Da Dødens Nat sig sænkte sort,
 og frit Du maatte standse,
 da aabned os en Frelsens Port
 den præstelige Lanse.

Vær da min Borg, mit Enebo,
 min Sjæls fredlyste Arne;
 da vil mit Hjærte fange Ro,
 og alle Strømme klarne.

Da vil jeg ved Din Alterild
 mit Væsens Flamme tænde,
 da skal den helt med Lue mild
 som Alterkærte brænde.

J. F.

Om Jubilæet.

—o—

(Sluttet.)

Hvad tilsigter Kirken ved et Jubilæum? Vor hl. Fader, Pave Leo XIII. siger det udtrykkelig i sin Jubilæumsbulle, og den Betydning har Jubilæerne ogsaa haft i fordums Tider, at det skal være en *Eodens og Fornyelsens Tid*. Og det kan vi sandelig have Behov. Thi ganske vist, *der findes meget godt i Verden*, megen personlig Dyd, megen levende Tro; mange opfyldte deres religiøse Pligter med Iver og Troskab; mange forstaa at bringe store Ofre for deres Tro og værne om deres Dyd mod alle de Farer, de ere udsatte for. Mange nøjes ikke med at bringe deres egen Sjæls Frelse i Sikkerhed; de lader sig ogsaa af Aanden drive ud i de hedenske Lande for at forkynde Troen for dem, der

sidder i Afguderiets Mørke; og ingen Nød, ikke den største Fattigdom med dens tunge Savn, ingen Fare, selv ikke den truende Død skræmmer dem fra deres hellige Gerning; maaske har Missionsvirksomheden aldrig blomstret saa højt, maaske aldrig frembragt saa skønne Frugter som i vore Dage.

Men ved Siden af det gode thrives det onde som giftige Planter i sumpet Jord og — det lader sig ikke nægte — mange Steder ser det ud til, at Ukrudtet fuldstændig skal kvæle den gode Sæd. Maaske har Lignelsen om Klinten blandt Hveden aldrig tilforn haft dybere Betydning og været egnet til at vække større Ængstelse end netop i vor Tid. Er det ikke Tilfældet, at *Vantrøen* breder sig videre og videre fra Dag til Dag? Har den ikke slaaet dybe Rødder selv i de Kredse, hvor i tidligere Tider Trøen satte sine smukkeste Blomster? Blicher ikke selve de troendes Kredse hærgede af en stedse tiltagende *Verdslighed*, af Øjnenes Lyst, Kødets Lyst og Livets Hoffærdighed? I Sandhed, Begærlighed efter de jordiske Goder, Nydelses- og Forlystelsesyge, Forfængelighed og Pyntesyge, et Hovmod, der grænser til Selvforgudelse, og den af alt dette rindende voksende Usædelighed bliver mere og mere et Særpræg for vor Slægt. For utallige Mennesker har Begrebet »det evige Liv« mistet al sin Betydning, i det mindste al sin Tiltrækningskraft; de lever kun for dette Liv uden at skænke det hinsides saa meget som en Tanke. Vender vi Blikket fra den enkelte hen til *Familjen*, hvilket sørgeligt Syn møder vi da ikke mange Steder! Bestræbelserne for at løse det hellige Baand, som Gud Herren har knyttet, gør sig stedse mere og mere gældende. Ægteskabet skal ikke mere være helligt og ukrænkeligt, det skal være en Forbindelse, man kan knytte og løse og atter knytte og atter løse, ganske som i Dyrenes Verden. Er det et Under, at Familjelivet mange Steder har faaet sit Knæk, at Børnenes Opdragelse forsømmes eller ledes i falske Baner, at Børnene har mistet Agtelsen for og Kærligheden til deres Forældre? Endnu værre ser det ud, naar vi lader Blikket glide hen over de store *Statssamfund*. Der raabes:

Orden! Orden! og der er dog ingen Orden! Der raabes: Fred! Fred! og der er dog ingen Fred! En voksende Op-løsning indadtil, en voksende Usikkerhed udadtil. En Krig afløser den anden, og hvilke Krige! hvor uretfærdige! Og *hvilken Uretfærdighed mod Kirken!* Hvilken Mistillid til dens hellige Foretagender! Ingen Tyv og Morder er i den Grad stillet under Politiopsyn, som Kirken, der dog kun vilde være Staterne til allerstørste Gavn. Hvor bliver ikke Kirken mange Steder undertrykt og forfulgt, saa den paa ingen Maade kan udfolde sin velsignelsesrige Virksomhed! Saaledes er — det kan ingen nægte — Tidsforholdene meget mørke, hvorhen vi end vende Blikket. Den onde Sæd, som Fjenden har saaet paa Herrens Ager, er skudt i Vejret, og kvæler mange Steder den gode Sæd og truer med at gøre det paa endnu flere Steder. I Sandhed, vi trænger til en almindelig Omvendelse og Fornyelse.

Hvad er der nu at gøre, for at ikke det gode skal gaa helt til Grunde? for at det onde kan trænges tilbage? for at saa mange Sjæle, der nu er paa Vejen til Fordærvelsen, maa blive frelste? Maaske tænker den ene eller anden: Ja, hvad skal man gøre? man maa overlade det hele til Gud; thi han alene kan raade Bod paa saa mange Onder. Hvad kan det nytte, om *jeg* gør Bod eller fornyr mig i Troslivet? Derved bliver dog ikke hele Samfundet bedre. — Tænk ikke saaledes, min kære! Hvis du havde brækket din venstre Arm og samtidig havde en Byld paa din højre Haand, vilde du saa vel tænke: Hvad nytter det at helbræde Bylden? derved bliver jo den brækkede Arm ikke helet. Nej, du ved, at Byldens Helbredelse ogsaa er gavnlige for hele dit Legeme, og derfor vil du søge, saa hurtigt som muligt at faa den lægt. Paa samme Maade forholder det sig med det store mystiske Legeme, hvis Lemmer vi er, med vor hl. Kirke. Hele Kirken har Gavn af den enkeltes Omvendelse eller aandelige Fornyelse. Ja, hele Menneskeslægten har Gavn deraf. Jeg kan ikke udføre denne Tanke. Men tænk kun selv paa Historien om Sodoma og Gomorra. For ti Retfærdiges

Skyld — hvis de var blevet fundne iblandt de mange ugudelige — vilde Gud have skaanet dem allesammen. Hvad saa? hvis alle Katholikerne benyttede sig af denne Omvendelsens Tid; hvis de for Fremtiden vilde lade deres Lys lyse for Menneskene, at alle kunde se deres gode Gerninger og lovprise Faderen, som er i Himlen — hvilken Velsignelse maatte derved ikke drages ned fra Himlen, ikke blot paa alle Kirkens Medlemmer, men ogsaa paa hele Verden, ogsaa over alle dem, der endnu staa udenfor Kirken eller endog hade og forfølge den! Hvor vilde da ikke talløse Mennesker med Magt drages hen til og ind i Kirken, saa der snart kunde blive een Hjord og een Hyrde! Det er derfor ingen spildt Umage, at spørge os, hvad der skal gøres.

Lad os først se, hvad Kirken gør. Først og fremmest søger den at vække Menneskene op af den fordærvelige Søvn, hvori maaske de fleste ligger. Kirken lægger ikke Dølgemaal paa de skadelige Tilstande, paa de dødelige Saar, vor Slægt lider af. Den handler som den samvittighedsfulde Læge, der klart og bestemt udpeger Sygdommens Karakter og Aarsager, for at kunne helbrede den. Kirken brændemærker med hele sin sædelige Alvor baade Vantroen og Usædeligheden, Ligegyldigheden og Verdsligheden som det, de er, som Menneskeslægtens allerværste Kræftskade. Den søger at ryste de sovende op af Søvnens ved at pege hen paa de skrækkelige Følger, som Synden drager efter sig. Mange tage det ilde op; de vil helst sove videre i deres kunstlede Ro; de vredes, naar de bliver mindede om den skrækkelige Evighed. De er som Manden, der sov ved Randen af en brat Afgrund og udskældte den medlidende Vandringsmand, der vækkede ham, da dog den mindste Bevægelse kunde have styrtet ham ned i en grufuld Død. Men hvor meget end Helvedsfjenderne fnyser, Kirken vedbliver alligevel energisk at pege hen paa Helvedes svælgende Afgrund, som staa rede til at sluge alle dem, der dør i Synd og Vantro. Der er ingen anden Redning. Rystes de ikke i Tide op af Søvnens, saa er der Fare for, at de redningsløse

styrte ned i den evige Fordærvelse. Utallige frelses derved, og de vil engang være Kirken taknemmelige for dens advarende Røst. Og selv de, som ikke lever i Synd, kan have godt af fra Tid til anden at blive mindede om Helvede. Den Tanke vil mange Gange være dem et sikkert Værn, naar Fristelsen stormer ind paa deres Sjæl og søger at drage dem ind i Syndens Malstrøm. — Endvidere minder Kirken os om vort sande, evige Maal, om Vejen, der fører derhen, om Midlerne, der skal hjælpe og styrke os paa vor besværlige Vandring, om Bevæggrunden til at holde ud trods alle de mange Vanskeligheder, vi møde paa vor Vej. Det er disse store evige Sandheder, hvorpaa alle de har bygget deres Frelse, som allerede er naaede til de evige Boliger.

For nu at opmuntre os til at følge dens Indbydelse saa meget desto ivrigere, *griber Kirken i denne Jubilæumstid dybere ind i sine Naadeskatte* og tilbyder os større aandelige Fordele end til andre Tider. Det er først *den fuldkomne Jubilæumsaftad*, vi kan vinde. Det er en saare kostbar Gave. Tænk kun lidt paa, hvor mange Synder du har begaaet, hvor megen guddommelig Naade du har tabt eller misbrugt, hvor megen Forargelse du har givet, hvor megen Straf du altsaa har fortjent, og hvor lidt Bod du dog har gjort — og fra alle disse Straffe, alle uden Undtagelse, skal du løses ved Jubilæumsaftaden. Hvilken Trøt maa det ikke være for et ængstet Synderhjærte! og hvor let har Kirken ikke gjort dig den Naade! Thi i Sandhed er Betingelserne lette, naar de sammenlignes med de Straffe, de skal befri os for. Hvilken Opmuntring ligger ikke her i til at vandre vor Vej med større Fortrøstning, med inderligere Hengivelse til Gud, da nu Regningen for hele vor Fortid er afgjort, og der er intet tilbage til at ængstes for! — Hertil kommer endnu *en Del Lettelser*, som Kirken byder os igennem vore Skriftefædre ved de særlige Fuldmagter, den har givet dem: 1) kan Skriftefædre forandre de foreskrevne Betingelser for Aftaden, hvis saadant skulde være fornødent, 2) har alle

Skriftfædre faaet Fuldmagt til at absolvere fra *alle* Synder*) og Kirkestraffe, ogsaa dem, hvis Absolution ellers er forbeholdt Paven; endelig 3) kan Skriftfædrene forvandle visse gudgivne Løfter til andre gode Gerninger, dersom Løfterne skulde vise sig at være mere til Hindring end til Fremme paa den gode Vej. Alt dette er givet, for at de troende med større Lethed kan vinde Jubilæumsafladen, og at de derefter med større Frimodighed og Udholdenhed maa vandre paa den trange Vej, der fører til Himlen.

Men *hvad skal vi nu gøre for at vinde Jubilæumsafladen?* hvilke er de Betingelser, hvortil den er knyttet? Jeg kunde svare: Læs Ugebladet af 17. Febr.; der staar Betingelserne opregnede. Men, som det gaar; om det end er skrevet nok saa klart, bliver der dog stadig en eller anden Knude at løse for enkelte. Derfor kan et Par Bemærkninger om Hovedbetingelserne ljo være paa sin Plads. Med Hensyn til Skriftemaalet og Kommunionen er der næppe noget at bemærke. Det er klart, at de hl. Sakramenter maa annammes værdig, ellers kan man ikke vinde Afladen. Det er tilstrækkelig klart sagt, at Paaskekommunionen ikke kan regnes for Jubilæumskommunion. I og for sig er det ligegyldigt, om en kommunikerer i Begyndelsen af de foreskrevne Kirkebesøg eller i Slutningen. Men skulde en før det sidste Kirkebesøg have gjort sig skyldig i en ny svær Synd, maa han endnu en Gang skrifte, for at afslutte sine Kirkebesøg i Naadens Stand. De, som gaa hyppigt til Skrifte og Kommunion, maa selv udtrykkelig bestemme, hvilken Gang der skal gælde for Jubilæet. — Den anden Betingelse er Kirkebesøgene. Ved at høre om dem, har vist mangan en sukke: O ve! 60 Gange besøge Kirken, og hver Gang 4 Kirker om Dagen, og det Kirker, der ligge saa langt fra hinanden, som St. Ansgarskirken. Rosenkranskirken, Jesu Hjærte Kirke og St. Josefs Hospitals Kapel, det kan jeg ikke overkomme. Nu, hvis du ikke *kan*, saa *behøver* du heller

---

*) Paa nogle faa nær, som det ikke er Unagen værd at omtale her.

ikke; da kan du gøre Brug af den givne Dispens og nøjes med paa 6 Dage at besøge *en* af de nævnte Kirker, paa 15 Dage i Hjemmet at bede Fadervor og Hil Dig Maria paa Knæ og enten holde en streng Fastedag eller give en Almissee; og er du fattig, saa falder ogsaa Fasten og Almissee bort. Men sig dog ikke alt for let: jeg kan ikke gøre de 60 Kirkebesøg. Naar du benytter dig af den »kirkelige« Dag, der regnes fra Kl. 2 om Eftermiddagen til den følgende Dags fulde Aftendæmring, altsaa i Sommertiden til sent paa Aftenen, saa vil det ikke være saa svært at overkomme de hver Gang 4 Kirkebesøg. Naar du tænker dig lidt om og vælger Tiden rigtig, vil du maaske meget let kunne besøge de to Kirker den ene Eftermiddag og de to andre i Løbet af den følgende Dag. Du behøver ikke nødvendigvis at gaa til Fods, men kan benytte hvilket som helst Befordringsmiddel. Men eet skulde du iagttage. Fyld ikke Vejen med megen unyttig Snak og endnu mindre syndig Snak eller taabelige Adspredelser, men søg meget mere at samle dig og bede stille for dig; det er ikke saa svært, naar du alvorlig vil prøve paa det. I Kirken selv skal du da bede 5 Fadervor og 5 Hil Dig Maria eller andre mundtlige Bønner af lignende Varighed i den hl. Faders Mening. Den hl. Faders Mening er alt det, der ligger den hl. Fader paa Hjerte; men ganske særlig nævnes i selve Afladsdekretet fire Punkter: Kirkens Fremgang, Vranglærdommenes Udryddelse, Fyrsternes Endrægtighed og det hele kristne Folks Vel. Det er Tanken, der skulde ogsaa ligge os stedse paa Hjerte og drive os til ihærdig Bøn, men ganske særlig i denne Jubilæumstid. Erfaringen viser, at denne Bøn i denne Tid er særdeles gavnlig.

Se, det er det, vi har at gøre for at vinde den store Jubilæumsaflad. Skulde det endnu være fornødent at opfordre eder til med den største Iver at søge at opnaa et saa herligt og saa helligt Gode? Ja, maaske kunde en tænke: Hvad skal jeg gøre alt det for? Jeg kan jo vinde en fuldkommen Aflad med meget mindre Anstrengelse; jeg behøver

jo kun at bede Afladsbønnen efter den hl. Kommunion. Ja, naar jeg beder Korsvejen, vinder jeg flere fuldstændige Aflade paa een Gang. Dette vilde være en meget snæverhjærtet og meget taabelig Tanke. Snæverhjærtet! Vor hl. Fader skriver: »Vi tvivle ikke om, at alle Kirkens Børn ville tage imod dette ny Naademiddel med samme Sindelag, hvormed vi tilbyder det?« Hører du: Alle Kirkens Børn! Vil du være et saa vanartet Barn, at du siger til den hl. Fader: Du venter forgæves; mig lokker du ikke frem bag Kakkelovnen? — Utallige af Kirkens Børn, hvem det falder meget vanskeligere end dig, bringe de største Ofre for at efterkomme Pavens Ønske; men du vil sidde i din lade Ro og se paa, hvorledes de andre spæge sig? Fy! skam dig noget! Det er ogsaa en meget taabelig Tanke! Thi ganske vist kan du vinde mangan en fuldkommen Aflad med større Lethed, men vist aldrig med større Gavn for hele dit Liv end en Jubilæumsaflad! Er det ikke allerede en opløftende Tanke, at du her er i levende Samfund med hele den katholske Kirke? Naar du vinder den almindelige Kommunionaflad, er det en ren privat Andagt. Men her, hvor Paven har henvendt sig til hele Kirken, er du, om end legemlig skilt, dog aandelig forenet med de mange Millioner, som med Glæde efterkomme Pavens Opfordring. Men hvad siger Vor Herre? »Hvor to eller tre er forsamlede i mit Navn, skal jeg være midt iblandt dem! Hvor megen Velsignelse maa da ikke Jubilæumsafladen bringe allerede af denne Aarsag! Dertil kommer, at, netop fordi Jubilæumsafladen koster lidt mere Anstrengelse, vil ogsaa Frugten være saa meget desto mere indgribende og langvarig. Maa ikke de hyppige gentagende Kirkebesøg, som allerede i sig selv er meget fortjenstfulde Gerninger, dybere og dybere indprente dig din Ansvarlighed for Gud, Syndens Vederstyggelighed og Strafværdighed, Straffens Størrelse og Skrækkelighed? Maa ikke deraf udrinde en større sædelig Alvor, som paatrykker hele dit senere Liv et mere kristeligt Præg, giver det et større Værd i Guds Øjne? Maa ikke Troen opflammes, Dyden befæ-

stes i dig? Vil du ikke samle dig de rigeste Fortjenester for Evigheden? I Sandhed det Gavn, som netop Jubilæums-afladen frembringer, lader sig slet ikke udforske med menneskelig Tanke, det kan kun maales med Evighedens Maa-lestok. — Tag saa endelig dertil, at — som Erfaringen godtgør — Gud i denne Tid forøger sine Naademeddelelser paa en ganske overordentlig Maade! Ja, hver eneste Gang har man oplevet, at de mest forhærdede Syndere gik i sig selv og blev omdannede til alvorlige Kristne, at talrige Vantro omvendes til Tro, at de svage bleve styrkede, de ivrige forfremmede paa Fuldkommenhedens Vej, at der kom Fred i de enkeltes Hjærter, og Familjer, der længe havde levet i Strid og Splid, blev genforenede i Kærlighed. Skal jeg endnu tilføje, at ikke blot de største blandt Kirkens Stormænd med den største Begejstring har skrevet om Jubilæets Virkning, men ogsaa Kirkens værste Fjender har vidnet derom med Forfærdelse? Kun eet Ord! Efter det store Jubilæum i 1775 skrev selve de store Vantroens Patriarker, Voltaire og d'Alembert: »Endnu et saadant Jubilæum, saa er det ude med Vantroen!« Velan, fat da en højmodig Beslutning og begynd saa snart som muligt at udføre de fromme Øvelser. der skal sikre dig et saa stort Gode! Prøv det med Iver og Udholdenhed, og du vil til Slutning anvende den hl. Paulus' Ord paa dig: »I Sandhed! det var for mig en velbehagelig, en naaderig Tid; det var for mig Frelsens Dage.«

sr.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Foreningen »*Unio*« har, som vi erfare, samlet Ugebladene for 24. og 31. Marts og for 14. og 21. April i en passende, smagfuld Indbinding med følgende paa-trykte Udskrift: «Københavns Katholikers Mindefest for Biskop Absalon i Anledning af 700 Aarsdagen for hans Død», og indsendt dette Hæfte til Raadhusbibliotheket. Fra Bibliothe-

karen, Hr. *Julius Salomon*, har Foreningens Formand i den Anledning modtaget i disse Dage en Takskrivelse.

Amerika. »New-York Times« skriver følgende: Medens Søndags-Udgaverne af Aviserne pakkes paa Vogne, for at sendes til Postkontoret, Jærnbankioskerne og Avisudsalgene; medens Alt er Travlhed og Forvirring langs med Park Row og omliggende Gader Kl. 2¹/₂ Søndag Morgen, kan man et Stenkast fra al denne Travlhed blive Vidne til en ejendommelig Højtidelighed. I den katholske St. Andreas Kirke paa Hjørnet af Douane-Gaden og City-Hall Pladsen, dyrke henved 1000 Mænd Gud, idet de overvære Messeofret, hvis Frembærelse i en saa tidlig Morgentime sker ifølge en særlig Dispens fra Pave Leo XIII. De Tilstedeværende ere Folk, som have haft Nattearbejde paa Trykkerierne, i Telegraf- og Hovedpostkontoret, i Restaurationer og i andre Institutioner, som beskæftige Folk om Natten. En alvorlig, ivrig, blandet Forsamling er det. Forskellige Farver oplive ikke Scenen. Mændenes mørke Klæder danne ikke en Kontrast til Kvindernes lyse og livligt farvede Dragter som ved de sædvanlige Gudstjenester. Henimod Kl. 2¹/₂ kan man se Mænd og Dreng, enkeltvis og i Grupper, ile hen til Kirken. Faa Minutter senere bliver der ligesom en hel Tilstrømning af Mænd til Kirken. Nogle iblandt dem komme hastigt ud fra Sætter-Salene, andre fra Trykker-Salene og andre fra Stereotypi-Salene; næppe have de haft Tid til at vaske deres Hænder og Ansigt. Naar Præsten kommer ud fra Sakristiet, ledsaget af en eneste Ministrant, begynder et Kor af Nattearbejdere under en from Organists Ledelse at synge. Smukt, majestætisk og højtideligt lyder Sangen i den lille Kirke i den tidlige Morgenstund, naar de fleste Folk i Byen netop ligge i den dybeste Søvn. Man kommer uvilkaarlig til at tænke paa et eller andet gammelt Kloster, hvor Munkene ere forsamlede til deres Midnats-Gudstjeneste.

Naar Sangen standser, hører man ikke en Lyd, naar undtages Præstens sagte Stemme ved Altret. Nogle faa Lys

staa ved Siden af Messebogen og hver Gang Ministranten flytter Bogen, flytter Præsten ogsaa Lyset. Efter Evangeliet i Messen vender Præsten sig om mod de Forsamlede og taler til dem. Han læser Epistlen og Evangeliet og uddrager heraf en kort Tale til sin Hjord. Et godt Kvarters Tid senere er Gudstjenesten tilende. Alle gaa hastig ud af Kirken og blive opslugte af den store By. Af og til opdager en tilfældig forbigaaende »Natteugle« med Forbauselse den store Mængde Mænd, som kommer ud fra Kirken, men i Almindelighed vækker denne natlige Gudstjeneste kun liden Opmærksomhed, og fem Minutter efter at Messen er tilende, har Kirken og de tilstødende Gader atter deres vante Udseende. En saadan »natlig Morgenmesse« har nu fundet Sted hver Søn- og Festdag i Maj Maaned og fra Begyndelse af har Kirken været overfyldt af Nattearbejdere, saa at baade Ærkebiskop Corrigan af New-York og Sognepræsten ved St. Andreas Kirken, L. I. Evers, som frembærer Messeofret, ere overordentlig glade over dette skønne Resultat af den pavelige Dispens. De havde ikke ventet en saa stor Tilstrømning fra Arbejdernes Side. Sandsynligvis ville alle de amerikanske Biskopper søge at faa afholdt lignende tidlige Gudstjenester i de andre store Byer.

Stockholm. »Stockholms Dagblad« for 3. Juni skriver: Den katolske Menigheds *Kirkegaardskapel*, hvortil Grundstenen blev lagt paa Kristi-Himmelfarts Dagen ifjor, indviedes højtidelig i Gaar. Kapellet er opført i ren gothisk Stil. Selve Indretningen er yderst simpel men smagfuld. Den ydre Beklædning bestaar af gotlandsk Kalksten. Paa Façaden ses en latinsk Indskrift: »Beati qui in Domino moriuntur,« samt den polske Familie Koudriaffskys Vaaben.

Et kvindeligt Medlem af nævnte Familie har nemlig skænket Midlerne til selve Kapellets Opførelse. Under Kapellet findes en Gravhalle, bestemt til at være det sidste Hvilested for Præsterne. 41 Gravhvelvinger ere for Tiden færdige, men der findes Plads til henved et Dusin andre. Tegningerne til Kapellet saavel som til Altret ere udførte af

Arkitekt Viktor Bodin og Bygmester A. G. Sällström. Gravhallen er bygget af Ingeniør Hjalmar Kniberg. Glasmalerierne ere leverede af Firmaet Vogel & Neuman. Kapellets Klokke hidrører fra Joh. Beckmann & Co.

Den højtidelige Indvielse foretoges af Pastor E. Benelius, assisteret af Pastor R. Kiesler og nogle Ministeranter. Den højærværdigste Biskop Bitter var paa Grund af et forbigaaende Ildebefindende hindret i at udføre den kirkelige Handling. Under Læsningen af Miserere og Allehelgens-Litaniet bestændedes Kapellets Vægge baade udvendig og indvendig med Vievand. Koret, som lededes af Pastor Wessel, sang under Indvielsen »Veni creator« af Witt og Allegri »Miserere« for fem Stremmer. Fra Kapellets Trappe holdt Pastor Benelius derefter Indvielsestalen, hvis Indledning var hentet fra Indskriften paa Kapellets Façade: »Salige ere de, som dø i Herren.«

Efter Talen sang Koret »Laudate Dominum« af Ett, hvorefter Pastor Kiesler læste en stille Messe, under hvilken Koret sang »Kyrie« af With, »Magnificat« af Mitterer og tilsidst »Te Deum« af Ahlstrøm.

Den højtidelige Indvielse sluttede med Forbønnen for dem, som allerede hvilede paa Kirkegaarden, for den blandt de Tilstedeværende, som først skulde vandre over i Evigheden og for dem, som havde bidraget til Kapellets Opførelse. Skønt Vejret var meget regnfuldt, vare Menighedens Medlemmer dog modte saa talrigt, at Kapellet var overfyldt. Særskilt Indbudne vare Arkitekten, Bygmesteren, Ingeniør Kniberg m. fl.

☞ Fra Vejbyrnet ☞

— 0 —

En interessant og tillige trøstefuld Notits bragte fornylig den belgiske »Propagateur du Rosaire« om *Katholicis-*

mens Fremskridt i det 19de Aarhundrede. Ifølge denne Notits fandtes der i Aaret

	Biskopper.		Præster.		Katholiker.	
	1800	1900	1800	1900	1800	1900
Forenede Stater i Amerika	1	62	30	9000	30,000	10,000,000
Kina	5	38	30	1200	200,000	1,000,000
Japan	—	4	—	120	1,000	50,000
Indien	1	30	22	2000	475,000	2,000,000
Indo-kinesiske Hav	4	11	20	500	1,000,000	320,000,000

En lignende trøstefuld Meddelelse bringer »Katholische Missionen« efter »Catholic directory« for 1901 om den katolske Kirkes Fremgang i det store *engelske Verdensrige*. Der findes i samme for Tiden 28 Ærkebispedømmer, 105 Bispedømmer, 27 apostoliske Vikariater og 12 apostoliske Præfekturer. Under engelsk Herredømme leve 10½ Million Katholiker; blandt disse leve 5,420,000 i selve Storbritanien (1½ Million i England, 3,555,000 i Irland og 365,000 i Skotland).

»De dumme Munke«. Under denne Overskrift bringer det romerske Blad »La vera Roma« følgende Meddelelse: Den højærv. Dominikanerpater Embriaco modtog af Pariser National- og Handelsakademiet den store Guldmedaille, den højeste Udmærkelse, som Akademiet uddeler. Den berømte Munk har gjort sig fortjent ved forskellige Opfindelser paa Urmagerkunstens Omraade og ved en automatisk Bremse for Drosker, som var udstillet paa Pariserudstillingen. Pater Embriaco er 71 Aar gammel og var indtil April f. A. Provinsial for den romerske Ordensprovins.

— I Vicchio i Toscana, *Fra Angelico di Fiesole's* Fødeby, blev der i 1897 dannet en Komite til Oprettelsen af et Monument for den berømte Munk og Kunstner. Kar-

dinal Bausa havde overtaget Ærespræsidiat, og efter hans Død traadte Kardinal Pierotti i hans Sed. Pave Leo XIII. gav for et Par Maaneder siden sit Samtykke til dette Foretagende med de Ord: »Lad i Fødebyen kun blive oprejst et hædrende Minde om den højtfortjente Munk, som af Englene lærte at male med himmelsk Ynde.« Hans mucicerende Engle ere, som bekendt, berømte paa Grund af deres store Skønhed og Ynde og paa mangfoldige Maader ere de blevne reproducerede i de senere Aar, bl. a. ogsaa som smukke Chromolitografier.

Allehaande Visdom.

Den ægte Fromhed bestaar i, at det indvortes Menneſke fuldstændig underkaster sig Guds vise Villie.

Vi tro paa Himlen, klage over Jorden og have dog ingen Længsel efter den første og ville nødig bort fra den sidste.

Det er ikke nogen ægte Videnskab, som vil dræbe Troen, og ingen ægte Tro, som maa frygte for Videnskaben.

En af vor Tids jammerligste Opfindelser er Religion uden Dogmer og Konfession; en saadan Religion ligner omtrent et Sprog uden Gramatik og Lexikon.

En stor Heltegering, at en Laps tør spotte over Kirken! — Som om en Spyflue ikke ogsaa kunde tilsmudse Rafaels sextinske Madonna!

S.J.G. Førstk. **Mandag** den 10. Juni. Kl. 8½ Aften. afholder St. Josefs Gildets **III. Grad** Møde i Forsamlingslokalet. Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. Juni. 2. Søndag e. Pintse. — 10. M. Oktavdag.
 -- 11. Ti. Barnabas, Apostel. — 12. O. Johannes a. S. Facundo. Bekender. — 13. To. Oktav af Kristi Lægemsfe-

sten. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 Aften højtidelig Slutning af Oktaven med Prædiken og Procession) 14. F. Jesu Hjertes Fest. — 15. L. Basilius, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 16. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Hovedfesten til Ære for Jesu guddommelige Hjærte.

St. Ansgars Kirke. Hver Dag i Kristi Legemsfestens Oktav indtil Torsdagen d. 13. ds. inkl. holdes om Morgenen Kl. 8^{1/4} højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og om Aftenen Kl. 8 Festandagt. — Sidste Aften med **Prædiken** og **Procession**. Kun et begrænset Antal af Rosenkransforeningens Medlemmer (c. 10) kan deltage med Fanen i Processionen.

Jesu Hjærte Kirke. Søndag d. 9. Juni Kl. 7^{1/2} Aften Festandagt med **Prædiken** og **højtidelig Procession** med det Allerhelligste. Begge Mariakongregationer deltage i Processionen.

Fredag den 14. Juni fejres Jesu Hjærte Fest som Kirkens **Hoved- og Titularfest**. Det Allerhelligste er udstillet hele Dagen fra den første Messe Kl. 7. Stille Messe Kl. 7 og 8^{1/2}; Levitmesse Kl. 10; Festandagt med Prædiken Kl. 7^{1/2} Aften.

St. Andreas Kirke (Ordrup). Søndag d. 9. Juni (Søndag i Kristi Legems Festens Oktav) holdes i Kollegiets Have **højtidelig Procession** med det Allerhelligste efter Højmessen Kl. 10. Prædikenen holdes ikke under, men efter Højmessen. I Tilfælde af daarligt Vejr bortfalder Processionen.

Mariakongregationen for Mænd deltager med Emblem i Processionen i St. Ansgars Kirke Torsdag Aften den 13. Juni Kl. 8.

St. Josefs Gilde deltager med Emblem i Processionen i St. Ansgars Kirke Torsdag Aften den 13. Juni Kl. 8.

Gudstjeneste i Ringsted. Søndag den 16. Juni h. Messe Kl. 9^{1/4}; Prædiken Kl. 10; Foredrag Kl. 4 Efterm. i Hotel „Casino“.

Litteratur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35, Kbhvn.) faas: **Arnold:** Efterfølgelse af Jesu h. Hjærte (2 Kr.); **Eymard:** Den guddommelige Eucharisti (Kr. 1,50); **Rippel.** Den katholske Kirkes Skønhed i dens Ceremonier (Kr. 2,25); **Brinkmann:** Den h. Aloysius af Gouzaga (1 Kr.); **P. P.:** Altrets Sakramente (25 Øre); **P. P.:** Messeofret (25 Øre).

 Katholske Familier, som bo paa Landet og som kunde have Lyst til at glæde og gavne et eller andet af vore Skolebørn, ved at skænke det Ophold paa Landet i Sommerferien, bedes om at meddele Adresse og nærmere Betingelser til Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke, højærv. Pastor Braun.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 24.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 24.

Søndagen den 16. Juni.

1901

Indhold: En Smule Archæologi fra Rom. — Jesu Hjærte. — Diaspora. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Helsingør. Kristiania. Bryssel. Kempen. — Bekendtgørelser.

En Smule Archæologi fra Rom.

— 0 —

En oldkristelig Legende fra det IV. Aarh. fortæller, at der i Nærheden af Palatinerbjerget, tæt ved Vestatemplet, boede en Drage i en Hule 365 Trin under Jorden, til hvem der ofredes rene Jomfruer, men at den fromme Pave Sylvester (314—335) paa dette Sted havde frembaaret det h. Offer og ved sine Bønner havde bundet og for bestandig indsluttet den onde Drage. Til Tak herfor skulde saa Sylvester have bygget en lille Kirke eller et Oratorium, som indviedes til Guds Moder og som saaledes var den første Maria-Kirke i Rom — ja i hele Verden. Da senere, efter Konciliet i Efesus, Pave Liberius byggede den store Mariakirke (Maria Maggiore), havde man, for at adskille de to, benævnet den lille gamle Kirke *Maria Antiqua* og med dette Navn er den gaet over i alle Datidens Fortegnelser.

Men Ingen kendte ret Stedet hvor den havde ligget. Sagnet holdt sig i mange Aarhundreder og knyttedes stadig paa en ubegribelig Maade til en Kirke, som først byggedes i den senere Middelalder og op til vore Dage kaldtes almindeligt: *Maria Liberatrice*, en Forkortning af dens virkelige Navn: *Sancta Maria, libera nos de poenis inferni*. (Hel-lige Maria, befri os for Helvede), og som sikkert erindres af enhver Romafarer.

Denne er det, som man ifjor nedrev, for at fortsætte de ny Udgravninger paa Forum. Meningerne var delte om Hensigtsmæssigheden deraf. Nogle lærde Herrer med berømte Navne mente, at det nok vilde vise sig, at her var Stedet for det gamle Sylvestersagn; andre med ligesaa berømte Navne paastod, det beroede paa en Fejltagelse — *Maria Antiqua* maatte nødvendigvis ligge paa den anden Side af Forum.

Det store Publikum udstødte et Ramaskrig over den Profanation, at ville nedrive en Kirke fra Middelalderen, omendskønt den hverken havde kunstnerisk eller historisk Værdi.

Og nu er Arbejdet gjort. Ikke et Aar efter ligger det hele klart for Dagen og det gamle Sagn har faaet fuld Bekræftelse, rigtignok i symbolsk Betydning forsaavidt hvad Dragen angaar. Tæt ved dette Sted laa nemlig det berømte Vestatempel, som spillede en saa stor Rolle i Hedenskabet og Roms Historie. Her vogtede rene Jomfruer den hl. Ild, som beskyttede Byen og Kejserne, her var ligesom Sindbilledet paa alt, hvad den Tids Overtro ansaa for helligt.

Derfor valgte Pave Sylvester, da Kejser Konstantin brød Kristendommens Lænker og knæsatte den som Statsreligion, netop dette Sted til at symbolisere Kristendommens Sejr over Hedenskabet — den onde Drage — og indvie det til *hende*, den reneste Jomfru, som havde overvundet Helvedes Magter og vist Verden, at Jomfrueligheden havde en anden Betydning, end Vestalinderne havde drømt om.

Nu ligger hele den lille, ældgamle Kirke aaben for enhver. Det er en af de interessanteste og mærkeligste Udgravninger, som det moderne Rom har at opvise.

St. Maria Antiqua har samme Form som alle de oldkristelige Basilikaer, nemlig først et Atrium eller en Forhal, der fører til et Langskib afdelt ved Søjlerækker, inderst inde selve Helligdommen med Apsis og paa hver Side af denne et Kapel med Altre. Det hele er rigt smykket med Freskomalerier, som endnu have bevaret deres glimrende Farver og som fremstille en hel Billedbibel med Historier fra det gamle og nye Testamente, samt en Mængde baade græske og latinske Helgener, let kendelige fra deres respektive Legender. Et Sidekapel synes at være indviet de to hl. Martyrer *Quiricos* og *Giulitta*, som led Martyrdøden under Diokletians Forfølgelser, da deres Historie er afbillet paa fremtrædende Maade. I Baggrunden er malet Korsfæstelsesscenen i fuld Legemsstørrelse.

Kristus hænger paa Korset, ikke nøgen som i de senere Fremstillinger, men efter oldkristelig Skik fuldt paaklædt i en lang Tunika uden Ærmer, og heller ikke døende, men med fuld Bevidsthed og livfulde Træk, som den »der har ofret sig selv, fordi han selv vilde«. Ved Siden af Korset staar Maria og Johannes, romerske Soldater med Lansen og Eddikesvampen. Lige under denne Gruppe er Gudsmoder med Jesusbarnet. Hun sidder paa en Trone i rig byzantinsk Dragt, paa hver Side Apostlene Petrus og Paulus, forskellige Martyrer og Hellige; tilhøjre et højst interessant Portræt af Pave *Zacharias*, som beviser, at Malerierne ikke kunne være malede senere end 752, i hvilket Aar han døde. Zacharias er nemlig afbillet med *firkantet* Glorie om Hovedet, et sikkert Tegn paa, at han dengang endnu var ilive. En anden Person, ligeledes med firkantet Nimbus bærer i Hænderne en lille Kirke, som han synes at overrække den hl. Jomfru. Inskriptionen omkring hans Hoved lærer os, at han hed

Theodot og beklædte en høj Stilling ved Pavehoffet, at han var ansat ved denne Kirke, »som kaldes *Maria Antiqua*«, som Dispensator, hvilket svarer til Diakonernes Gerning: at uddele de milde Gaver.

Et andet Kapel, som støder umiddelbart op til Atrium, maa have været helliget *de 40 Martyrer* for de findes alle afbillede i Legemsstørrelse og med højst karakteristiske Hoveder. Et ganske enestaaende lille Billede tiltrak sig vor særlige Opmærksomhed. Det var tre Mødre, som hver holdt et lille Barn foran sig paa Skødet: i Midten Anna med den lille Maria, tilvenstre Maria med Jesusbarnet, tilhøjre Elisabeth med Johannes Døberen. En tydelig og rørende Fremstilling af Moderstolthed.

Fra Pavebogen vide vi, at *Johannes VII.* (A. 705—707) lod Kirken restaurere og opmale, samt skænkede den ene Ambo (oldkristelig Prædikestol, hvorfra oplæstes Evangeliet) af hvidt Marmor. Fodstykket til denne er nylig funden sammesteds, det er ottekantet, og udhugget derpaa i store, letlæselige Bogstaver baade paa Græsk og Latin staar: *Johannes, Gudsmoders Tjener.*

Samme Johannes var en Søn af Platinus, som var Guvernør over Kejserpaladserne paa Palatin, det ligger altsaa nær at antage, at han havde særlig Interesse af at udsmykke den lille gamle Kirke, som laa saa tæt op til hans Barn-domshjem, som han senere lod indrette til Bispebolig og ved en Trappe lod sætte i Forbindelse med Kirken.

Men skønt »*Maria Antiqua*« allsaa er en af de ældste kristne Basilikaer og laa i umiddelbar Nærhed af Palatinerbjerget, hvor Paverne som Arvtagere efter Kejserne havde opslaaet deres Bolig, blev den dog aldrig til Roms egentlige Kathedral; det var og blev Laterankirken, Moder og Hoved for alle Kirker, skænket af Konstantin. Overalt i Rom tale *Stenene* baade over og under Jorden, det gælder blot om at forstaa deres Sprog — Historiens Sprog, som lærer os at forstaa Nutiden igennem Fortiden. D. S.

Jesu Hjerte.

(Efter det Tyske.)

—o—

O Hjerte, hvormed skal du ligned?
 Med Blomsters Dronning, Rosen rød,
 Der dufter sødt i Dalens Skød
 Og kvæger trætte Vandringsmand,
 Der hviler sig ved Vejens Rand?

O nej, dit Billed er den ej.
 Langt sødere det er for vist
 Dit Hjerte, Frelser, Jesus Krist!

O Hjerte, hvormed skal du ligned?
 Med Solen, som fordriver brat
 Fra Bjerg og Dal den mørke Nat,
 Hvis milde Lys og varme Glød
 Paa Træet modner Frugten sød?

O nej, dit Billed er den ej.
 Langt lysere det er forvist
 Dit Hjerte, Frelser, Jesus Krist.

O Hjerte, hvormed skal du ligned?
 Med Havet, der — en Kæmpejord —
 Omspænder trindt den vide Jord,
 Og som i sine Bølgers Favn
 Forbinder fjerne Havn med Havn?

O nej, dit Billed er det ej.
 Langt større jo det er forvist
 Dit Hjerte, Frelser, Jesus Krist.

O Hjerte, hvormed skal du ligned?
 Med Himlen, der saa lys og blaa
 Højt over Jordens Kreds mon staa,
 Om Dagen smykt med Solens Glans,
 Ved Nat med gyldne Stjerner Krans?
 O nej, dit Billed er den ej.
 Langt skønnere det er for vist
 Dit Hjerte, Frelser, Jesus Krist. sr.

Diaspora.

— o —

II. Bornholm.

Hver Aften Klokken halvni præcis afgaar Skibet fra Kvæsthusbroen, og ligesaa regelmæssigt er der i denne Rejsetid ved nævnte Klokkeslet fuldt op af Mennesker ved Afgangsstedet; men der finder ingen rørende Afskedsscener Sted, som naar de store Udvandrerkskibe lade deres Klokke lyde for første, anden eller tredje Gang; der lyder heller ikke mange forskellige Tungemaal dernede; foruden »Bornholmsk« høres i det højeste nogle tyske Sætninger; Tyskerne have jo som bekendt for nogle Aar tilbage »opdaget« Bornholm, men de have deres egne Ruter dertil og behøve ikke at lægge Vejen over København.

Naar den illle Dampers saa har faaet sine Passagerer vel om Bord, og de røde Postmænd have vendt den Ryggen for at køre tilbage til deres røde Postgaard, lægger Dampere fra saa stille og sindigt, som skulde den blot lidt over til den anden Side af Havnen; men Lommetørklæderne om Bord og paa Land faa pludseligt travlt og blive jo mere febrilske, eftersom Afstanden vokser mellem Skibet og Land.

Faa Minutter efter passeres Trekroner, og efter at man ivrigt med en anden Passager har diskuteret Spørgsmaalet,

om Dragør ligger dér eller længere Syd paa, taber København og hvad der ligger Vesten for det, sin Interesse for én, og fra nu at drage Tankerne samme Vej som Damperen, til Klippeøen derude, den der Trods den lange Afstand underligt nok føler sig saa dansk i Sind som maaske ingen anden Landsdel, men som dog ikke kan lade være at sige om sig selv »Her i Landet« i Modsætning til det øvrige Danmark.

Natten falder paa med døsigt Stilhed, men tidlig paa Morgenstunden vaagner Livet paany, idet Samtalen begynder at dreje sig om de to Æmner »Kan man skimte Land?« og »Hvorlænge er vi om at naa ind?« — Saa kommer man til at tænke paa, hvorledes Damperen »M. Davidsen« for faa Uger siden i en lignende Morgen med tæt Taage løb fast paa Bornholms stenede Kyst, og samtidig med at Damperen begynder at gaa for halv Kraft, griber man sig i uvilkaarligt at spejde efter Klipper og Skær ude i Havet. Saa titter Solen pludselig gennem en Rift i Skyen, og Taagen, der hidtil laa som et sortegraat Tæppe foran Kysten, forvandles efterhaanden til et gennemsigtigt, hvidligt Slør; Damperen gaar atter for fuld Kraft ind mod *Ronne* Havn.

Ved Landgangsbroen staa to Mænd for at tage imod Præsten; ganske vist kende de ikke ham selv, da det er første Gang, han besøger dem; men de kende til Gengæld saa meget bedre den Missionskuffert, som han bærer i Haanden, og som de har set saa mange Gange før. Kort Tid efter gaa de sammen med hverandre op igennem Byen; ved et Hjørne standse de for at aftale Sted og Tid for den hl. Messe næste Dag, der er Søndag; saa bestiger den ene af de to Mænd sin Cykle for at komme i rette Tid til sit Arbejde, den anden, der har mere Raadighed over sin Tid, følger med Præsten hen paa Hotellet; han er en ældre Mand og har gennem mange, mange Aar været Postbud i Byen, al sin Fritid har han benyttet til at tilegne sig en utrolig Mængde Sprogkundskaber, hvilket saa igen har gjort det muligt for ham at lære vor hl. katholske Kirke grundigt

at kende; paa den fjærne Ø, hvor der hverken findes Kirke eller Præst, har han læst franske, tyske, italienske og andre Skrifter om vor hellige Religion, og da han derfor for et Par Aar siden fremstillede sig for Hr. Pastor Neuvel, der den Gang var paa Øen, og bad om at blive optaget som Katholik, viste han sig i Besiddelse af saa stort Kendskab til Kirkens Lære, at en yderligere Undervisning næsten gjordes overflødig.

Medens denne Hædersmand, der begribeligvis er kendt af Store og Smaa i Byen, ja vel paa en Maade er dens Stolthed, sidder i Hotellets Stue sammen med Præsten for at nyde en Kop Kaffe, falder Talen paa de forskellige Kirker og Kapeller i Hovedstaden. En tilrejsende ung Mand, der sidder i samme Stue, blander sig i Samtalen og udbryder hidsigt: «Ja, Folk skulde blot rejse ned til de katholske Lande, saa lod de nok være med at blive Katholiker.» Præsten siger rolig tilbage: »Det stemmer ikke; jeg har netop i Nat rejst sammen med en københavnsk Læge, der fortalte mig om nogle danske Slægtninge, som han har i Spanien, og hvilke nu efter grundig Overvejelse ere blevne Katholiker. Desuden har jeg selv for ikke længe siden staaet i Brevveksling med en anden dansk Mand i Spanien, der vilde blive Katholik; men fortæl os heller, hvad rædselsfuldt De har set i Syden.« — »Jeg har set, at man tilbad Paven.« — »Uha! Hvor var det?« — »I Mailand.« — »Men er der Pave i Mailand; bor han ikke i Rom?« — »Jo, men det var en Statue af ham, som de tilbad; og jeg synes virkelig, at det er underligt, at Folk dernede kan være saa frygtelig uvidende og kan lade sig saaledes forblinde af Præsterne.« — »Det er ikke mere underligt, end naar somme Folk heroppe rejse udenlands og tage deres gode Forstand med, men alligevel lade være med at bruge den.« — Allerede før sidste Replik havde den unge Mand rejst sig i Harmen over Katholikernes Afgudsdyrkelse, og med sin Kalfe i Haanden begav han sig nu med værdig Mine over i et andet Værelse.

Den gamle Mand og Præsten sad mange Timer sammen den Formiddag og samtalede om vor hl. Kirke og andre religiøse Spørgsmaal. Senere op paa Dagen gik Præsten saa rundt til de andre Katholiker for at meddele dem, hvornaar de kunde komme til Skrifte, og hvor og hvornaar den hl. Messe skulde holdes.

Under dette fik han at vide, at der fandtes en hel Del Polakker paa et Teglværk en god Mils Vej fra Rønne, lige i Nærheden af Byen Hasle. Om Eftermiddagen begav han sig derud for at træffe nærmere Aftale med Direktøren. Resultatet blev, at Teglværket skulde sende Vogn til Hotellet i Rønne Mandag Morgen Kl. 5; Polakkerne skulde have fri samme Morgen, indtil Gudstjenesten var forbi. Ved denne Lejlighed fik Præsten at vide, at Polakkerne (69 Mænd og 4 Kvinder) alle havde modtaget deres Paaskekommunion i Polen før deres Afrejse, samt at de udtrykkeligt havde betinget sig ikke at skulle arbejde paa de katholske Festdage; dette meddeles her, dels for at vise, at selv om det jo sikkert ikke kan være den mest udsøgte Del af den polske Befolkning, der søger Arbejde her i Landet, saa holde dog selv disse polske Arbejdere strengt paa deres hl. Religion, dels anføres det som en lille Lære for visse af vore katholske Piger og unge Mænd, der ikke kunne faa »Lov« af deres Herskab eller Principal til at komme til den hl. Messe Søndag Morgen; de stakkels Polakker vilde saavist heller ikke faa Lov til at fejre Festdagene, hvis de ikke udtrykkelig havde betinget sig det *i Forvejen*.

Fra Teglværket vender Præsten tilbage til Rønne, alt imedens et stille Smil fra Tid til anden glider hen over hans Ansigt ved Tanken om Polakkernes Glæde, naar de nu faa at vide, at de skulle have Messe i Overmorgen, samt al den Travlhed, der sikkert vil herske iblandt dem hele Dagen i Morgen for at faa Salen rigtig pyntet. Vejen til Rønne gaar gennem lyse, lette Birkeskove, hvis hvidgraa Stammer skinner om Kap med det hængende Løv. Hvert Øjeblik hører man Nattergalen slaa sine Triller; den er saa alminde-

lig paa Bornholm, at den her har sit eget Navn (Fjældstävnen).

Hovedstaden *Ronne* er en sjælden hyggelig By paa henved 10,000 Indvaanere; næsten hver Familie behor sit eget Hus, og derfor har Byen faaet en forholdsvis meget betydelig Udstrækning; den gør et overmaade renligt og pynteligt Indtryk, og hvor man end færdes i den, kommer man til at tænke paa Digterens Ord om de Faa, der have for meget, og de Færre, som have for lidt. — Bornholm er desuden bekendt som et Sted, der har stærke religiøse Interesser, og dette giver sig her Udslag, der vise i Retning af den for de fleste Bornholmere ejendommelige Selvraadighed. (For at se, hvor gammelt dette Karaktertræk er hos Befolkningen, behøver man blot at tænke paa Blod-Egil, der midt i det 11. Aarhundrede drev Sørøveri fra Bornholm, selve Dannerkongen til Trods.) — Følgen af denne Blanding af Religiøsitet og Selvraadighed er, at der intet andet Steds i Landet findes saa mange forskellige Sekter som netop paa Bornholm.

Den mest interessante blandt disse Sekter er de saakaldte »Bornholmere« eller »Møllerianere«, der ledes af en vis Smed Møller; de ere bekendte som de eneste overhovedet eksisterende Lutheranere, der endnu føre den samme Lære angaaende Retfærdiggørelsen som Morten Luther selv; de øvrige Lutheranere have jo forlængst — som Følge af »den stille Reformation« — opgivet Luthers Doktrin og nærmet sig til Kirkens gamle Lære. Imidlertid skal denne bornholmske Sekts Bestaaen for Tiden være ret faretruet, idet en Del af dens Medlemmer — under Anførsel af en anden Smed, hvis Navn ikke erindres — have skilt sig ud fra Partiet af Forbitrelse over, at selve den rettroende Smed Møller efterhaanden har fjærnet sig mer og mer fra den ægte, gamle Lutherdom og nu endog skal have fordristet sig til at prædike — Helliggørelse. (Man glemme ikke, at Mennesket frelses ved *Troen* alene).

Disse separatistiske Tendenter hos Befolkningen kendes

ogsaa let paa Øens Hovedstad med dens mange Kapeller og Forsamlingshuse i næsten alle Gader og Stræder. Selve Byens lutherske Sognekirke ligger paa en aaben Plads nær Havnen og gør udvendig et saare tarveligt, ja smagløst Indtryk; efter Sigende skal dette Indtryk ikke svækkes, ved at man beser dens Indre. Man faar overhovedet ved at gaa rundt og se paa Byens kirkelige Bygninger en Bekræftelse paa den gamle lagttagelse, at hvad Protestantismen har formaet at frembringe af forhen Ukendt, det er en Hoben Sekter, men ellers ikke noget Nyt eller særlig Overraskende.

Der findes som allerede berørt ingen katolsk Kirke paa Øen, og som Følge deraf ere de faa Katholiker derovre næsten alle saadanne, der ere flyttede dertil fra andre Egne. — Om Aftenen samledes de altsaa hos en af Familierne; et Bord, en Skammel og en Stol udgjorde et Slags Skriftestol, og medens de øvrige opholdt sig i de andre Værelser eller i Husets lille Have, gik de én for én til Skrifte. Mørket faldt imidlertid paa, men man kunde dog endnu ikke bestemme sig til at skilles; en Times Tid hengik i hyggelig Samtale, førend hver gik til Sit.

Den næste Morgen lidt før otte var alle paany samlede paa samme Sted; den før omtalte Missionskuffert, der som sagt er en gammel Kending blandt de bornholmske Katholiker, blev slaet op og forvandlet til det nydeligste lille Alter. Saa begyndte den hl. Messe, under hvilken det gamle Postbud ministrerede; da man kom til Prædikenen, bleve Stolene, ved hvilke man hidtil havde knælet paa Gulvet, vendte om mod Alteret, de Voksne satte sig ned og tog Børnene paa Skødet, da der ellers ikke var Plads til dem. Ved Kommunionen knælede de Voksne ned i en Række paa Gulvet foran Alteret og modtog den himmelske Spise, som de havde maattet undvære i næsten et helt Aar. Efter Messen bleve nogle Bønner forebedte, hvorpaa man rakte hinanden Haanden til et hjærteligt »Til Lykke og Velsignelse«. Efter at man saa i Fællesskab havde drukket en Kop Kaffe, der blev serveret af Værtinden i Huset, fik Børnene og de

Voksne et Billede eller en Medaille, enkelte ogsaa en Rosenkrans. Af nogle medbragte katholske Bøger solgtes en Del til Familiefædrene, der jo bl. a. ogsaa maa sørge for Børnens Religionsundervisning.

Her kunde passende indskydes en Bemærkning om, paa hvad Maade der overhovedet bliver sørget for saadanne Børns katholske Opdragelse. Selvfølgelig deltage de ikke i Religionsundervisningen i de lutherske Kommune- eller Realskoler, i hvilke de ere nødte til at gaa, saalænge de opholde sig i Hjemmet; i denne Alder er det da Forældrene selv, der maa tage sig af Børnens religiøse Opdragelse og undervise dem i Troen, og det maa siges, at i de allerfleste Tilfælde sker dette med en Samvittighedsfuldhed, der fortjener al Paaskønnelse; alligevel ses det let, at Børnene trænge til noget mere, til selv at leve nogle Aar under katholske Forhold og i Nærheden af en Kirke, og allermest gøres det fornødent, naar Tiden for Modtagelsen af den første hl. Kommunion nærmer sig. Saa er da nu ordnet saaledes, at Børnene kunne komme til København for et eller flere Aar; Drengene bo i dette Tidsrum hos Maristbrødrene paa Frederiksberg, medens Pigerne anbringes hos St. Josephsøstrene sammesteds; dér blive de altsaa kortere eller længere Tid, indtil de have modtaget deres første hl. Kommunion. Iøvrigt er der ikke saa faa blandt disse Børn, der senere hen komme endnu en Gang til København for et kortere Ophold, nemlig naar de skulle forberedes til Annammelsen af Firmelsens hl. Sakramente.

X.

(Fortsættes.)

Elfterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I Artiklen i forrige Nummer af Ugebladet om **Jubilæet** er der desværre indløbet en *Trykfejl*, paa hvilken vi henlede vore Læseres Opmærksomhed. Paa Side 368,

Linie 3 f. o. er nemlig udfaldet et *Femtal* foran Fadervor og Hil Dig Maria, idet Sætningen skal lyde saaledes: »Du kan gøre Brug af den givne Dispens og nøjes med paa 6 Dage at besøge *en* af de nævnte Kirker, paa 15 Dage i Hjemmet at bede 5 Fadervor og 5 Hil Dig Maria paa Knæ og enten holde en streng Fastedag eller give en Almisse; og er du fattig, saa falder ogsaa Fasten og Almissen bort.«

Forfatteren af det lille *Jesus hjertedigt* i forrige Nr. anmoder os ogsaa om at rette en fra Manuskriptet hidrørende Fejl, idet de to sidste Linier i Digtet skulle lyde: »da skal **døt** helt med Lue mild som Alterkærte brænde.«

Helsingør. Restaureringen af det gamle *St. Mariae Kloster* naaede iflg. »Nordsjælland« allerede i Fjor et betydeligt Stykke fremad; i Vinterens Løb har man endvidere kunnet fremme Arbejdet ganske smaat, og nu i indeværende Sommer arbejdes der med fuld Kraft paa det gennemgribende Restaureringsarbejde. Nærmest sin Fuldendelse er Fløjen ud mod St. Annægade. De smukke Hvælvinger træde frem i deres hele Skønhed, baarne af de af røde Munkesten murede Piller.

Man er i Færd med at støbe Gulvene i Beton, og forsøgsvis ere de første Vinduer med de smaa blyindfattede Ruder indsatte baade i Slucetagen og i øverste Etage, saaledes, at man kan danne sig et Billede af, hvor interessant og historisk tro det gamle Kloster vil fremtræde, naar Restaurationen er tilendebragt. Taget paa denne Fløj er ogsaa lagt med den ejendommelige Form paa Tagstenene, som disse havde i Klosterets første Dage.

I Løbet af denne eller næste Maaned, mener man at kunne være saa vidt, at det lille Spir, der skal pryde Klosterbygningen, kan rejses paa den nordre Fløj. — For os Katholiker maa det uden Tvivl altid være en Glæde, at læse om den Omhu, hvormed man i vore Dage restaurerer og fører tilbage til deres oprindelige Skønhed de Bygninger, som vore gamle katholske Forfædre have opført her i Fædrelandet.

Kristiania. Søndag den 2den Juni fandt i St. Olafs Kirke *en højtidelig Præstevielse* Sted under Hovedgudstjenesten om Formiddagen. »St. Olaf» skriver herom følgende: »Hs. Højærværdighed Biskoppen holdt Pontifikalmesse og assisteredes under samme af samtlige ved St. Olafs- og St. Halvards Kirke samt af de ved Vorfrue Villas Kapel ansatte Præster. Vielsen foregik efter de i *Pontificale Romanum* foreskrevne Ceremonier og var en Højtidelighed, der af de Tilstedeværende længe vil mindes. Det mest gripende Øjeblik under hele Handlingen var sikkert, da Ordinanden, Hr. *Karl Kjelstrup*, maatte falde paa sit Ansigt midt i Koret, medens Allehelgenslitaniet blev afsunget. Ved denne Ceremoni fik de Tilstedeværende uden Tvivl det allerstærkeste Indtryk af al den Forsagelse og Opopfrelse, al den Ydmyghed og Selvfornægtelse, som kræves af en katholsk Præst. Ogsaa de øvrige Ceremonier, ligesom hele Gudstjenesten, gjorde dybt Indtryk paa den talrige Skare, som fyldte St. Olafs Kirken. Blandt de Tilstedeværende saas paa reserverede Pladser Ordinandens Moder, Enkefru *Kjelstrup*, med samtlige hans Søskende, og bag dem blandt St. Josefs-Søstrene hans ældste Søster, der for nogle Aar siden traadte ind i St. Josefs-Søstrenes Kongregation og nu havde den Lykke at se sin Broder blive viet til Herrens Tjeneste i Præstestanden, efter at hun selv har viet sig til den samme Herres Tjeneste i Ordensstanden. Den højtidelige Gudstjeneste var til Ende først henvend Et-Tiden. — I Søndags frembar Pastor Kjelstrup sit første hl. Messeoffer. Den nyviede Præst er Elev af Propaganda-Kollegiet i Rom.

Bryssel. I Løbet af Senatets Forhandling om Udenrigsministeriets Budget stillede Fléchet Forslag om at stryge *Gesandtskabsposten ved Vatikanet*. Vanockerhout bemærkede hertil, at Katholikerne aldrig vilde ophøre med at protestere mod de Forhold, under hvilke Paven for Tiden maa leve. Under stor Munterhed erklærede Decoster: »Lad os saa mobilisere Flaaden og erklære Italien Krig, for at gjenoprette Pavens tidligere Magt.« Senator Keesen svarede:

»Genoprettelsen af Pavens verdslige Magt vil det guddommelige Forsyn sørge for; banlyser man 50 Gange Paven fra Rom, saa vil han 50 Gange vende sejrrig tilbage.« Forhandlingen blev derefter udsat.

Kempen ved Rhinen. Den 8. ds. afsløredes et smukt Mindesmærke om den fromme Forfatter af den berømte Bog »Kristi Efterfølgelse«, *Thomas Hemmerken* eller, som han sædvanligvis kaldes, *Thomas a Kempis*. Biskoppen af Münster fejrede en højtidelig Pontifikalmesse, under hvilken Sognepræsten, Hr. Schlünkes prædikede om Thomas a Kempis og hans herlige Bog og ønskede Byen Kempen til Lykke, fordi den ved Siden af andre betydelige Mænd ogsaa talte Thomas blandt sine Sønner. Som Regeringens Repræsentant var Overregeringsraad v. Werner fra Düsseldorf tilstede.

Mindesmærket, som er udført af Billedhugger L. Piedboeuf fra Aachen, er støbt i Bronze og fremstiller Thomas a Kempis siddende, iført et folderigt Klædebon; i den højre Haand har han en Pen og med den venstre holder han støttet mod Knæet en Bog med Titlen: »Kristi Efterfølgelse«. Soklen er af sort, poleret Granit, og hele Monumentet har en Højde af 3,83 Meter.

Som bekendt blev Thomas født i Aaret 1379 eller 1380 i Kempen i et fromt men fattigt Hjem. I sit 12. Aar rejste han til sin Broder i *Deventer* i Holland, modtog senere sin gejstlige Uddannelse i Windesheim (Holland) og tilbragte Størstedelen af sit Liv, som var helliget Klosterstanden og Udarbejdelsen af asketiske Bøger, paa Agneteberg ved Zwolle, hvor han døde i 1471 i en Alder af 91 Aar. Blandt hans talrige Skrifter er *Bogen om Kristi Efterfølgelse* den mest fremragende. Den vidner om den rigeste Livserfaring og om dyb Kendskab til Hjærtet og i et simpelt og kraftigt Sprog skildrer den vort Gemytslivs fineste Følelser og hemmeligste Virksomhed. I denne Bogs Indhold og Fremstillingsmaade maa vi ogsaa søge Grunden til dens overordentlig store Popularitet; der paastaas jo om den, at det er den Bog, som næst efter Bibelen har opnaaet den største Udbredelse og er oversat i de fleste Sprog. *Thomas a Kempis*: »*Fire Bøger om Kristi Efterfølgelse*« er ogsaa oversat paa Dansk (*Jubilæumsudgave*) og udkommen paa Andr. Fred. Høst & Søns Forlag. Et Par protestantiske Oversættelser ere ogsaa udgivne, men de ere tillempede og ukorrekte.

Plads søges. En ældre, paalidelig, gift Mand, forhv. Formør, som i længere Tid har ligget syg, søger Plads som Bud, Portner og Lign. eller ved Hvadsomhelst. Anvises fra Rosenkranskirken, Stenosgade, eller Redaktionen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Hovedfesten til Ære for Jesu guddommelige Hjærte. (Fuldkommen Af-
lad for Medlemmerne af Jesu Hjærtes Broderskab). I St.
Ansgars Kirke Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 8 Aften
Festandagt. -- 17. **M.** Votivofficium af St. Ansgar. -- 18.
Ti. Markus og Marcellinus, Martyrer. -- 19. **O.** Juliana af
Falconeria, Jomfru. -- 20. **To.** Silverius, Pave og Martyr.
-- 21. **F.** Aloysius, Bekender, Ungdommens Skytspatron.
-- 22. **L.** Ferieldag.

Søndag den 23. Juni. 4. Søndag e. Pintse.

Gudstjeneste i Ringsted. Søndag den 16. Juni h. Messe
Kl. 9 $\frac{1}{4}$; Prædiken Kl. 10; Foredrag Kl. 4 Efterm. i Hotel „Casino“.

Jesu Hjærte Kirke. Fredag den 21. Juni, den hl. Aloy-
sius Fest. Kl. 7, Kl. 7 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Levitmesse.

Gudstjeneste i Helsingør. (Sudergade 8), Søndag den 16.
Juni Kl. 10 Messe med Prædiken, Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt til Jesu hl.
Hjærte. -- Mandag den 17. Juni Kl. 8 Skolemesse.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer paa **Mandag** (den
17. Juni) sin **22de Stiftelsesfest.** Højtideligt Møde Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften
i Jesu Hjærte Kirke, Adgang for Alle; særlig indbydes Kongre-
ganisternes Forældre.

Med dette Møde begynder tillige Kongregationens Ferie, ef-
ter hvilken Møderne genoptages den første Mandag i Septbr.

Litteratur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns
kgl. Hofboghandel (Bredgade 35, Kbhvn.) faas: **Arnold:** Efter-
følgelse af Jesu h. Hjærte (2 Kr.); **Eymard:** Den guddommelige
Eucharisti (Kr. 1.50); **Rippel.** Den katholske Kirkes Skønhed i
dens Ceremonier (Kr. 2,25); **Brinkmann:** Den h. Aloysius af Gon-
zaga (1 Kr.); **P. P.:** Altrets Sakramente (25 Øre); **P. P.:** Messe-
ofret (25 Øre).

P. P.: „Omvendelse efter Døden“. (Til Forsvar for Sandhede-
den Nr. 18). **Andet Oplag.** Pris 25 Øre.

 Katholske Familier, som bo paa Landet og som kunde
have Lyst til at glæde og gavne et eller andet af vore Skole-
børn, ved at skænke det Ophold paa Landet i Sommerferien, be-
des om at meddele Adresse og nærmere Betingelser til Sogne-
præsten ved St. Ansgars Kirke, højærv. Pastor Braun.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og „Katholiken“ Nr. 25.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnément. 1 Kr. Kvartalet. modtages paa alle Postkontorer og i alle Bogladere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kølsmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 25.

Sendagen den 23. Juni.

1901

Indhold: En katolsk Mand. — Diaspora. — En gammel Klokke. —
— Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Roskilde. Rusland. Kina. — Bekendtgørelser.

En katolsk Mand.

—o—

Det katolske Centrumsparti i Tyskland har den 8. ds. mistet en af sine Veteraner, idet Legationsraad *Friedrich von Kehler* den Dag afgik ved Døden i en Alder af lidt over 80 Aar. Han var født af protestantiske Forældre og havde nydt protestantisk Opdragelse, men gik i 1846 i en Alder af 26 Aar over til den katolske Kirke. Hans Liv og Virksomhed var fra den Tid af viet helt og holdent den katolske Kirkes Interesser i Tyskland. Han var lige agtet og skattet som Politiker og Privatperson; i enhver Henseende bar hans Liv Vidnesbyrd om vor h. Kirkes Tro og Moral.

Den 10. ds. fandt Begravelsen Sted efter den højtidelige Sjælemesse i Mathiaskirken i Berlin. En overordentlig talrig Sørgekare havde indfundet sig for at bevidne den Afdøde

den sidste Ære. Selv haarde Mænd fik Taarer i Øjnene, og Alles Hjærter bleve dybt rørte, da Provsten ved St. Hedvigskirken, Prælat Neuber, i Ligtalen oprullede et Billede af von Kehlens Liv og Virksomhed. Gribende var navnlig Skildringen af Modtagelsen af det h. Vandringsbrød. Da Sognepræsten stod foran Oldingen, som opløftede sit Blik mod Livets Brød, var det, som sagde en indre Stemme til Præsten: «Du staar foran en Helgen.» Og da den Syge med inderlig Fasthed sagde de Ord, som hans hele Tænke- og Handlemaade stedse havde svaret til: «Jesus, dig lever jeg; Jesus, dig dør jeg; Jesus, din er jeg i Liv og Død!» — svigtede Stemmen for den dybt grebne Præst og en Strøm af Taarer standsede hans Bøn.

Vil man have et Billede af den Afdøde, hvis Navn staar højt i Ære i hele det katholske Tyskland, behøver man kun at læse, hvad Apostlen Paulus skriver i sit første Brev til Menigheden i Korinth (13. Kap.): «Kærligheden er taalmodig, er velvillig; Kærlighed er ikke misundelig, ikke fremfusende, den opblæses ikke, er ikke ærgerrig, søger ikke sit Eget, opirres ikke, tænker ikke ondt; den glæder sig ikke over Uret, men har sin Glæde i Sandheden; den fordrager Alt, tror Alt, haaber Alt, taaler Alt.»

Dette passede Ord for Ord ganske nøje paa den Afdødes Væsen og Virksomhed. Prælat Neuber erklærede i sin Ligtale, at han i hele sit lange Liv aldrig havde lært en Mand at kende, som var naaet saa nær til den kristelige Kærligheds Ideal, som von Kehler, og han betegnede den Afdøde som den personificerede Charitas, den legemliggjorte Kærlighed. En uhyre Lovprisning, men velfortjent! Han var en sand Mester i Kunsten at gøre vel mod sine Medmennesker, uden paa nogensomhelst Maade at saare dem.

«At gøre vel uden at saare og krænke!» — er det ikke selvforstaaeligt? O nej! Ofte have Velgørenhedens Roser deres Torne. Naar vi engang se os selv eller andre Stymper i Velgørenhed ret nøje paa Fingrene, saa lægge vi Mærke til allehaande mindre eller større Skagheder og Misgreb,

som ikke stemme overens med Apostelens Ord. Grunden er den, at vor Kærlighed endnu ikke er ganske fri for Slagger; *Selvsygens* og *Egenkærlighedens* grove eller fine Slagger klæbe endnu ved den.

Mangen Farisæer vil protestere herimod og paastaa, at han virkelig ikke søger noget, slet ikke noget for sig, men ene og alene tænker paa Næstens Vel. Nu godt, maaske er hans Kærlighed ikke ærgerrig; men derfor kan den dog endnu være *stolt*. Tænker Du maaske ikke tilsidst: «Jeg er dog egentlig et udmærket Menneske; jeg er ikke henvist til mine Medmenneskers Naade, men kan selv uddele Naadegaver. Det guddommelige Forsyn har kaldet mig til sin Medhjælper i Kærlighedsgerninger. Hviket Fortrin for mig selv, og hviken Fordel for de Trængende indenfor min Kreds!» Hvorledes stemme saadanne Tanker overens med Apostelens Fordring, at Kærligheden skal være beskedene og ikke opblæst?

Modtagerne af Velgerninger have ofte en fin Følelse for Kærlighedens Slagger. De udfinde snart, om Velgørenen naadig nedlader sig til dem i Bevidstheden om sin Overlegenhed eller om han med broderlig Følelse ydmygt slutter sig til dem.

Holder man sig for overlegen, falder man ogsaa let i Egensindighed og Formynderpsyge. Naturligvis i den bedste Hensigt. Man vil ikke blot i det Udvortes gøre godt imod Folkene, men ogsaa forbedre, hæve og fuldkommengøre dem i enhver Henseende. De kunne ikke være ham taknemmelige nok for hans værdifulde Raad. Raadene blive snart til Befalinger, og det Kommanderende har noget Trykkende, noget Saarende ved sig. Naar Alt nu ikke straks gaar, som Velgørenens overlegne Visdom og Dyd fordrer det, saa bliver han ærgerlig og mistroisk, betragter Folkene som uværdige og uforbederlige, og lidt efter lidt trækker han sig tilbage fra dem. Men hvorledes siger Paulus: Kærligheden skal være taalmodig og velvillig, den skal ikke opirres, ikke tænke ondt, den skal fordrage Alt,

haabe Alt, taale Alt! Dette er noget ganske andet end den utaalmodige Skolemesterering, hvori mangan Stymper i Velgørehed henfalder.

Ved Egensindighed og Utaalmodighed syndes der svært paa Opdragelseskunstens Omraade, hvad enten det drejer sig om smaa eller store Elever. Det er en falsk Opfattelse, at ville slaa alle Naturer, der staa under vor Indflydelse, over vor egen Læst; den passer ikke for Alle, og man kan ikke forlange af Spurven, at den skal synge som en Nattergal. Det er ogsaa en falsk Opfattelse, at man allerede i Morgen vil køre Høsten ind, efter at man har pløjet i Gaar og saet i Dag. Menneskene lade sig ikke gøre fornuftige og dydige i en Haandevending. Hvilken Indbildning, at et Par Gaver og nogle smukke Ord skulde være tilstrækkelige til pludselig at frigøre Folk for gamle Lasters og Vaners fortryllende Trældom, at omdanne et forkømt Husvæsen til en Dukkestue, at gøre forsømte Menneskebørn til Engle? Hvem venter vel, at en legemlig Sygdom skal forvandle sig i en Haandevending til blomstrende Sundhed? Legemets Læge maa have Taalmodighed og atter Taalmodighed; Aandens og Sjælens Læge endnu mere. Den fornuftige Læge for Legemets Skrøbeligheder ved ogsaa, at hans Mediciner og Onslag ikke bibringe Vunder, men kun kunne understøtte animerende og fremmende de indre Livskræfters langsomme Virksomhed. Vil man gøre Menneskene bedre, maa man vogte sig for Kvaksalver-Overmod. Formaningerne og de gode Raad ere ogsaa kun understøttende Biværk; Sjælens Heibredelse kan kun ske indefra ved Naadens hemmelighedsfulde Proces. Da den almægtige og alvise Gud viser saa stor Langmodighed, Overbærenhed og Taalmodighed, saa tør Mennesket dog ikke straks udtale en Fordømmelsesdom, naar hans skrøbelige Forbedringsforsøg ikke straks slaa godt an.

Den afdøde Legationsraad von Kehler har frelst mange, mange Sjæle, navnlig som utrættelig Vincentsbroder; men ikke ved Skolemesterering, med ved sin beskedne, langmo-

dige Kærligheds almægtige Indflydelse. Han var overlegen, højt overlegen i Henseende til Rang og Stand, Alder, Erfaring, Fortjeneste og Dyder, men han lod ikke sine Myndlige føle denne Overlegenhedens Torn. Han, som ordnede sit eget Liv med den pinligste Samvittighedsfuldhed, viste den største Overbærenhed og Taalmodighed mod Andres Svagheder. Han førte selv et fromt og ægte kristeligt Liv; men han unddrog ikke dem, som ikke kunde leve som han, sin Kærlighed og Agtelse. Han var streng mod sig selv, men i Samkvem med alle sine Medmennesker, ogsaa med de Ringeste og Fattigste, Gemylligheden selv. Han hang ikke med Hovedet og var ingen Pedant; altid venlig, altid beredt til at gøre Livet for sine Omgivelser saa behageligt som muligt, ved elskværdig Deltagelse, muntre Samtaler, uskyldig Spøg og alle den ædle Selskabeligheds Kunster. Man skal ikke slukke den rygende Tande, men tænde den. Denne Kunst forstod han udmærket. Med belærende eller formærende Ord omgikkes han meget sparsomt; han lod sig nøje med blide Henvisninger og lod saa sine Gerninger, sit hele Væsen virke. Og dette var ogsaa den smukkeste og bedste Prædiken. Man følte sig ikke ydmyget eller trykket, men opmuntret og løftet af denne Mands simple og beskedne Optræden. Omgangen med ham var en Opbyggelse med Velbehag, en Vederkvægelse og Opmuntring, der tilskyndede til ny Livslyst og nyt Mod til Efterlignelse. Ofte blev den Afdødes Taalmodighed sat paa den haardeste Prøve; en enkelt Gang kunde han vel aabne Munden til et skarpt Ord, som vidnede om velberettiget Ophidselse; men han bevarede ellers altid en vidunderlig Selvbeherskelse. Den lejlighedsvis Opbrusen hører jo ikke til de værste Svagheder; heller ikke store og ædle Mænd ere altid fritagne derfor. Men han havde i sin fuldkomne Kærlighed til Gud og Menneskene næsten ganske overvundet ogsaa denne Svaghed, og dog var han paa ingen Maade en flegmatisk, ufølsom Natur. Men han havde saaledes vænnet sig til helt og holdent at tilsidesætte sit eget Jæg og udelukkende

at leve for Kærligheden, at han ogsaa forstod at beherske den naturlige Ømfindtlighed. Han blev ikke forskaanet for Skuffelser og Krænkelser, men aldrig tabte han Fatningen, aldrig Venligheden og Livslysten.

Da han laa paa sit Dødsleje og i Kræfternes langsomme Bortsvinden imødesaa sin Opløsning, hilste han hver Morgen paa Lægerne med den spøgefulde Bemærkning: «Ser De, jeg venter endnu bestandig!» Den samme Fatning viste han allerede for henved seks Aar siden. Dengang var den 75-aarige Olding bleven saa svækket af et snigende Maveonde, at man maatte frygte for det Værste; han opretholdt til Nød endnu sine Kræfter med Mælk. Men alle hans Tanker og Bekymringer gjaldt dog ikke ham selv, men de Opgaver, som den gode Sag stillede til ham. Gud skænkede ham dog dengang atter Sundheden, saa at han frisk og munter kunde fejre sin 80-aarige Fødselsdag i sine Kæres Kreds. Men saa havde han ifølge Guds vise Raadslutning virket nok herved. «Velan, Du gode og tro Tjener!»

Maatte vi dog alle af hans Eksempel lære den *sande* og *virkelige* Kærlighed!

Diaspora.

— 0 —

(Fortsat.)

Mandag Morgen før Klokken slog fem, vækkedes de Rønneboere af en Vogn, der raslende kørte ned gennem de tavse Gader; foran det lille, hyggelige Hotel «Rønne» standsede den for kort Tid efter at rulle ud af Byen, denne Gang med en Person mere paa end før. Udenfor et af de sidste Huse i Byens Udkant standsede den atter et Øjeblik, lige for at give Tid til, at en Kuffert fra Huset kunde blive bragt ud paa den; saa gik det atter af Sted --- til Teglværket ude ved Hasle.

Solen stod allerede temmeligt højt paa Himlen, da man naaede ud til »Kasernerne»; saaledes kalde de indfødte Arbejdere — uden mindste Anstrøg af Spøg eller Ironi — de Boliger, der ere opførte til de polske Arbejdere. Disse Kaserner laa midt inde i Skoven paa en aaben Plet, der rundt om var kantet af mægtige Træer. Polakkerne stod i Klynge ved Indgangen; deres Formand, der var kendelig paa, at han bar stivet Kravetøj i Modsætning til Arbejdernes bløde Halsklæde, bød Præsten velkommen og hjalp ham ned af Vognen, alt medens Snese af villige Hænder straktes ud for at faa fat i hans Kuffert. Ved hver Side af Døren var plantet en mægtig Birkegren af Størrelse som et lille Træ, og indenfor havde Polakkerne smykket den Sal, hvor de til daglig spiste, med et saadant Flor af Blomster og Grønt, at den snarere mindede om et Drivhus end om et Fællesrum i en «Kaserne».

Næppe var Præsten kommen indenfor, før Polakkerne begyndte at trænges om ham for at kysse hans Haand. (For den, der skulde finde en saadan Maade at ytre sin Ærefrygt paa lidt uforstaaelig, skal her kun mindes om, at Præstens Hænder ved Ordinationen blive salvede med h. Olie til at bryde Herrens Lege - og række de Troende «det Allerhelligste»). Dernæst blev en yngre Mand udpeget af Formanden som den, der bedst forstod at ministrere; hans Iver for at være behjælpelig under Opstillingen af Alteret var virkelig rørende; hans Hænder rystede ligefrem af Spænding, saa at alt, hvad han holdt i dem, dirrede op og ned. — I Løbet af faa Minutter er saa al Ting færdig, og Messen kan begynde; Ministranten giver et Tegn med den lille Klokke, Alle knæle ned paa Gulvet, og i den treenige Guds Navn begynder den hellige Handling, ved hvilken Polakkernes Hus derude ved Skovslettens Rand faar Lighed med Stalden paa Bethlehems Mark.

Efter at Trinbønnen er bleven bedt, intonerer en klar og høj Mandsstemme en Salme, og straks falde alle Stemmerne ind. Det er en af de polske Folkesange, med det

samme melankolske, monotone Præg over sig som næsten alle slaviske Melodier, der ere fremgaaede af Folket selv. Efter Sangen forebedes et Litani, og man naar saaledes til Forvandlingen; under den hl. Hosties Elevation bryder frem fra Skaren bag Præsten ligesom et Raab af den dybeste Undren og Ærefrygt, og det samme gentager sig, da Kælken med Herrens Blod løftes i Vejret. Præsten studser et Sekund, men fortsætter saa den hl. Messe, opfyldt af en Følelse af usigelig Glæde over at staa dér i den Kirkes Navn, der baade i Nord og i Syd i Virkelighed er den samme, som har formaaet at samle de forskelligste Folkeslag, alle deres mange Ejendommeligheder til Trods, i den samme Tro og til den selvsamme Gudstjeneste.

Messen gaar til Ende under afvekslende Bøn og Sang; den samme Scene fra før gentager sig paany, idet Alle ville kysse Præstens Haand til Afsked. Ved Udgangen møder han en Bondekone, der efter forudgaaet Opfordring fra Formanden indbyder ham til at følge med hjem for at drikke Kaffe. Desværre maa han afslaa det venlige Tilbud, da han skal paa Postvognen, inden den afgaar fra Hasle Kl. halvotte. Saa stiger han da op i Vognen, og medens denne kører bort, hilser han tilbage til Polakkerne, der med mange velmente, om ikke lige yndefulde Bevægelser vedblive at vise ham deres Hyldest, indtil han forsvinder i Skoven.

Medens hans Tanker ile forud for ham til Allinge, og han allerede ser de italienske Arbejdere for sig, og deres melodiose Sprog synes at lyde for hans Øren, grunder han over, hvorfra det vel tilsidst kommer, at der kan være saa stor en Forskel mellem de forskellige Folkeracer, som her mellem Polakkerne, hvis Ydre sikkert ikke er af de mest vindende, og Italienerne, blandt hvilke selv den simpleste Arbejder forstaar at føre sig med en Anstand, som var han en født Adelsmand. Er det mon Landenes naturlige Forhold, der ere det afgørende for Kulturens Udvikling, eller er det de

store Genier, der tilfældigvis opstaa i Folket, og ligesom støde det foran sig, frem ad Civilisationens Baner?

I Hasle stiger man saa ind i Postvognen, der med Hensyn til præcis Afgangs- og Ankomsttid foregaar selve de danske Statsbaner med et rosværdigt Eksempel. Undervejs kommer man forbi en af de saakaldte «Rundkirker», hvis Udseende bedst forklares ved at sige, at de bestaa af et rundt Taarn og ellers intet. I de senere Tider have de dog faaet en Del udvendige Murstivere tilsatte, hvilket imidlertid langtfra har haft nogen forskønnende Indflydelse paa dem.

Efter en god Times Kørsel Bakke op og Bakke ned er man naaet til *Allinge*.

Katholikerne have selvfølgelig flere Dage forud faaet Meddelelse om den forestaaende Gudstjeneste, og de ere derfor ikke overraskede ved at se Præsten. Det er her udelukkende italienske Stenhuggere — tagliapetri som de hedde paa deres Modersmaal; deres Arbejde bestaar i at give den haarde bornholmske Granit de smukke Former, der faar den til at pynte saa godt paa vore Huses Façader. — Efter at have hilst paa dem, gaar Præsten til den nærliggende By *Sandvig*, der er Landets allermindste Kommune, en sand Lilleputby med dens 700 Indvaanere.

Ogsaa her findes Katholiker, idet Direktøren for det mægtige Stenbrud paa Øens Nordspids, Hammeren, ligesom ogsaa hans Hustru og Børn tilhøre Kirken. Med overvældende Gæstfrihed toge de imod Præsten, hvem de dog aldrig før havde set; det er noget mere end personlig Sympati, der ligger bag denne Venlighed, det er Bevidstheden om at tilhøre den samme Kirke og bekende den samme Tro, det er en Efterfølgelse af Apostlenes Formaning om at gøre vel mod Alle, men særlig imod Troesfæller.

Den næste Morgen Kl. 7 begynde Skriftemaalene; Kloken otte er Alteret opstillet, og den hl. Messe tager sin Begyndelse. Det hele foregaar i Huset hos en af de nævnte Italianere; Naboer og Bekendte ere blevne indbudte, og det er saaledes en ganske anseelig Skare, der fylder Stuerne og

med synlig Opmærksomhed følger Gudstjenesten og Prædikenen. Efter Messen nyder man ogsaa her i Fællesskab en lille Forfriskning; hos den, der ynder historiske Allegorier, kunde dette maaske nok føre Tanken tilbage til de første Kristnes Fællesmaaltider (Agaper), naar de samledes efter »Brødets Brydelse«.

Den øvrige Del af Dagen liengaar dels med Besøg hos de forskellige Familier, dels med at undervise og forberede nogle af Børnene til Modtagelsen af Bodens hl. Sakramente. Henimod Aften gaar Postvognen saa tilbage til Rønne, og derfra afgaar Skibet atter saa betids, at Præsten den næste Morgen kan læse Messe i København.

Endnu skal kun tilføjes et Par Ord om disse Missionsrejsers Forhistorie.

For næsten en Snes Aar siden fandtes en meget talrig Koloni af italienske Arbejdere i Allinge, og allerede den Gang tog en Præst jævnligen derover for at besøge dem. Ved en saadan Lejlighed skal to Bryllupsvielser have fundet Sted paa én Gang, og selvfølgelig maatte de foretages i et privat Hjem. Senere hen rejste disse Italienerne bort fra Øen, og der var derfor i mange Aar ikke mere Tale om at holde Gudstjeneste derovre. Saa fik Hr. Pastor Neuvel for henvend 7 Aar siden et Brev fra en Italiener, der paa en eller anden Maade havde faaet fat i hans Adresse og nu ønskede at faa sit Barn døbt af en katholsk Præst. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at en lille Koloni af Italienerne atter havde bosat sig i Allinge, og disse ere fra den Tid af aarlig blevne besøgte af Hr. Pastor Neuvel. Saa kom senere de omtalte Familier i Rønne til og nu sidst Polakkerne i Hasle.

Det er Hs. biskoppelige Højærværdigheds Ønske, at disse Besøg vedblivende skulle fortsættes, om muligt endog med kun et halvt Aars Mellemtid. Maaske ligger heller ikke den Tid saa fjærnt, da der begynder at blive Tale om at bygge en lille Kirke i *Rønne*, og saa er der sikkert ikke langt igen, før det virkelig sker.

En Levning fra Graabrødreklostret i Køge.

(Efter »Kristel. Dagbl.«)

—0—

Som tidligere omtalt, skrives der under Mærket H. i »Østsj. Flkbl.«, blev man under en Restavrering af Raadhuset i Køge opmærksom paa en der anbragt lille *Klokke*, som bærer en latinsk Inskription og iøvrigt er forsynet med tvende Relieffer; en Beretning om Fundet indsendtes til Nationalmusæet, paa hvis Foranstaltning Klokken derpaa blev undersøgt, og et Aftryk taget af Indskriften, der oversat paa Dansk lyder saaledes:

«Naar jeg (d. v. s. Klokken) lyder, ile den hellige Francisci Brødre med at opsende deres Løfter og Bønner til Gud. Johannes Fastenove gjorde mig, da Broder Buardinus(?) var Guardein, i Herrens Aar 1522 for den hl. Mariæ, Trøsterindens, Kloster af Mindrebrødrenes Orden i Byen Koge. O, kom med Fred, du Ærens Konning«.

Reliefferne svarer til Indskriften, idet de fremstiller den hl. Jomfru staaende i Straaleglans med Kristusbarnet paa Armen, og den hl. Frants af Assisi, der fremviser Naglegabene i sine Hænder; han blev i Følge Legendens stigmatiseret, d. v. s. hans Legeme udviste de samme Saar som Kristi Legeme efter Korsfæstelsen.

Indskriften siger altsaa, at Klokken er gjort til Franciskanerklostret i Køge faa Aar før Reformationen; ret længe fik den ej heller Lov at lyde for Munkene, thi 1531 maatte de fortrække, efterladende alt, hvad de ejede af Værdisager, over hvilke der af Marsken Tyge Krabbe og Oluf Rosenkrantz til Vallo optoges en Fortegnelse, og det hele skulde, naar Munkene var borte, tilfalde Kongen. Byen fik Klostret og skulde efter Kongens Ordre omdanne det til Hospital, om det skete er uvist. 1552 var Bygningerne forfaldne, og Christian den 3die tillod Byen at bruge Materialet til Raadhuset, Havnen og anden Byens Nytte, men Ejendom-

men skulde blive til Køge Kirkes Behov, og denne lod 1630 Klosterkirken istandsætte, og i nogen Tid derefter holdtes her tysk Gudstjeneste, men 1659 blev Kirken ødelagt af Svenskerne, derved at en Skanse blev anlagt paa Kirkegaarden, og dens Inventar, Alter, Prædikestol m. m. henførtes til Nikolaj Kirke, hvor det opbevaredes indtil Byen atter istandsatte Klosterkirken. Den benyttedes dog kun ved enkelte Lejligheder og forfaldt atter, saa at man 1751 solgte den til Nedbrydning, og det følgende Aar blev den helt nedrevet. Hvornaar Klokken er anbragt paa Raadhuset, kan foreløbig ikke angives, maaske dog først 1751, men det kan jo ogsaa tænkes, at den er kommen dertil 1552 og muligt anbragt i et Taarn, der skal have været ud imod Raadhusgaarden, og ved Ombygningen af Raadhuset 1863 er den da bleven flyttet. Saa vidt vides er der kun meget faa Levninger tilbage fra Graabrødre-klostret, og denne Klokke er en af de faa og tillige en meget interessant, navnlig fordi den er støbt af den mest bekendte og dygtigste Klokkestøber fra den seneste Middelalder, Johannes Fastenove, der har støbt Klokker baade til Roskilde og Lund Domkirker samt til en he' Del af Nordsjællands Kirker; fra Tiden 1511 — 2) kendes mindst 24 Klokker med hans Navn paa. Han var sikkert en Udlænding, men har vel boet i København. 1528 faar Hans Klokkestøbers Børn i København 50 Mark, »for det Staden blev deres Fader skyldig for Sten og Kalk«. Denne Notits gælder rimeligvis ham, ligesom det vel er hans Enke, »Barbara, Hans Førstenøvers Efterleverse«, der 1556 nævnes som boende i Malmø.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Mandag, den 24. Juni, *St. Hans Dag*, fejrer vor højærværdigste Biskop, Msgr. *Johannes von Euch*, sin Navnedag, i hvilken Anledning »Nordisk Ugeblad«

bringer den apostoliske Overhyrde en hjærtelig Lykønskning i alle sine Læses Navn, idet vi udtale Haabet o.m., at vi endnu i mange Aar maa se vor højærværdigste Biskop fejre denne festlige Dag i vor Midte.

Forøvrigt staar Biskoppen i Begreb med at foretage en lang og besværlig Rejse, idet han *den 9. Juli* vil forlade Hovedstaden, for med Dampskibet »Laura« at begive sig op til *Island*, hvor Biskoppen agter at foretage Visitats og meddele Firmelsens h. Sakramente i den katholske Menighed i Reykjavik. Biskoppen har allerede tidligere en Gang som Præst besøgt Færoerne og Island og er nøje kendt med Forholdene paa den fjærne Ø, for hvilken han nærer en levende Interesse. Hans Besøg denne Gang som Biskop er paa en vis Maade *en historisk Begivenhed* i vor h. Kirkes Annaler, idet det er første Gang siden Reformationens Indførelse, at en katholsk Biskop atter kommer til Øen og der foretager officielle kirkelige Handlinger. Hs. biskoppe-lige Højærværdighed ledsages paa Rejsen af højærv. Hr. Prælat og Domherre *Kirchberger* fra München, en gammel Ven af Biskoppen, som ofte har ytret Ønsket om, at lære den fjærne Ø med dens ældgamle historiske Minder at kende. Med Biskoppen følger ogsaa Grev *Josef Stolberg Stolberg*.

Roskilde. Siden den 8. Juni er der nu i Roskilde draget Omsorg for Afholdelsen af en regelmæssig Gudstjeneste for de derboende Katholiker. Der er nemlig paa *Belleveuevej Nr. 9* lejet en passende Lejlighed i en Villa, hvor der er bleven indrettet et smukt lille Kapel med Præstebolig. Frelseren i Altrets allerhelligste Sakramente har nu atter efter mere end 300 Aars Forløb opslaaet sin Naadetrone i den gamle Bispæby, og det hellige Messeoffer frembæres der atter daglig som i gamle, længst forsvundne Dage. Ved Kapellet er ansat to Præster, Medlemmer af »la compagnie de Marie«, og som første Præst fungerer en Hollænder, højærv. Pastor *Kerkhoff*.

Rusland. Den hl. Synodes Overprokurør Pobedonosews Beretninger om den *orthodoxe Kirkes Stilling* ere altid Møn-

stre paa Intolerance. Sædvanligvis angribes Lutherdommen i Østersøprovinserne paa den heftigste Maade; i den sidst offentliggjorte Beretning, som behandler Aaret 1898, beskæftiger han sig navnlig med *Katholikerne* og bebrejder dem, at de nære Fjendskab mod Orthodoxien og agitere imod den. Han beklager, at der indgaas saa faa blandede Ægteskaber mellem Katholiker og Orthodoxe og gør de romersk-katholske Præster ansvarlige derfor, — og han kan vel i dette Punkt have Ret. Dernæst omtaler han *Finland*, hvor Lutherdommen efter hans Fremstilling udøver en stor Indflydelse, navnlig paa Børnenes lutherske Opdragelse i blandede Ægteskaber. Overprokurøren ønsker altsaa kun blandede Ægteskaber, for at Børnene under alle Omstændigheder kunne føres ind i den orthodoxe Kirke, og dette sker, som bekendt alle Steder i Rusland, naar undtages Finland. Beretningen vidner paany om, at der nu som før indenfor visse Regeringskredse hersker den Anskuelse, at hverken Lutherdommen eller Katholicismen har Existensberettigelse i Rusland.

Kina. Fra *Puoly* (Schantung) meddeler en deryærende Missionær følgende Oplysninger i et Brev, som er dateret den hl. Paaskefest.

»Vi have altsaa lykkelig fejret den h. Paaskedag i Puoly. De Kristne have under vor Fraværelse lidt usigelig meget; de Fleste have faaet deres Hus afbrændt eller nedrevet, de ere blevne udplyndrede indtil Klæderne paa Kroppen, og Kapellerne ere ødelagte, saa at der ikke findes Sten paa Sten mere tilbage af dem. Jeg havde frygtet for, at de stakkels Kristne skulde have tabt Modet; men jeg maa tilstaa, at Guds Naade her har virket Vidundere. Endskønt de ere bragte til Tiggerstaven og uden at de have synderlig Udsigt til at faa Erstatning for deres røvede Ejendele, ere de fleste dog vedblevne at være tro mod vor h. Religion, og jeg finder, at de ere blevne befæstede og stærkere i Troen og at Forfølgelsen har været dem til Gavn i aandelig Henseende. Kun meget Faa have tabt Modet og ere faldne fra Troen

af Frygt for deres Bøddler. I Distrikterne Jankudua og Coéna, hvor jeg har genoptaget min Virksomhed, maa jeg nu genophygge de ødelagte Kirker. I Janku er kun Jenrahenna bleven forskaanet; jeg fejrede der den h. Josefs Fest og afholdt en Mission. Alle de Kristne kom paa punktlig for at opfylde deres Paaskepligt.

Ximensua ligger i Ruiner. I Coéna er intet Kapel blevet tilbage. Og desuden ere Boxerne aldeles ikke udryddede. De storartede Edikter om Boxernes Udryddelse og de Kristnes Beskyttelse ere kun beregnede paa at skuffe «de dumme Fremmede». Boxerne sidde roligt hjemme og leve af deres røvede Bytte, og Ingen gør dem Byttet stridigt. Vi se af denne Kendsgerning, at vi endnu ikke ere naaede til Enden af vore Trængsler. Uhyggelige Rygter flyve gennem Luften, en Storm kan bryde løs paa ny, og det er et Spørgsmaal, om vi anden Gang slippe derfra med Livet. Maatte vore Medbrødre i Europa flittig bede tor os om et lykkeligt Endeligt i Guds Naade. •

Naar de katholske Missioner i Schantung, som dog kunde glæde sig ved en relativ Ro under Forfølgelserne i Kina, have lidt saameget, at Genoprettelsen af Skaden kun kan ske under store Ofre, saa maa Tilstanden i de Distrikter, som direkte bleve ramte af Forfølgelserne, være ligefrem trøstesløs.

«Osservatore Cattolico» bringer ogsaa et Alarmraab fra de katholske Missionærer i Kina, som i de mørkeste Farver fremstiller Europæernes Stilling efter Troppernes forestaaende Afmarsch. Enkekejserinden og Prins Tuan, de sande og de eneste Stiftere af de blodige Forfølgelser, vare nu fuldstændig uforstyrrede og lagde uden Tvivl Planer til en ny og sikrere Rejsning. Skadeserstatningen skal ydes i Løbet af 80 Aar, en sand Haan for de ødelagte Missioner! Imidlertid Indløber der betænkelige Meldinger fra Honan Phygena, Kinokan og andre Steder. Alle Vegne ruster Pøbelen sig under Mandarinernes Øjne til nye Voldsomheder, og Kirkerne og Missionshusene, som man er i Begreb med atter at opføre, trues med ny Ødelæggelse. Saaledes skriver Pater Facconi fra Peyhiang, at der der ganske aabenlyst op-hidses til at myrde baade de Kristne og Mandarinerne. I Teussien ere de Kristne atter blevne udplyndrede, og de faa Huse, som vare blevne skaanede under den første Ødelæggelse, ere blevne afbrændte. Missionæren slutter med en Klage over, at et saa kækt og højhjertet begyndt Kulturværk

som Kina-Expeditionen har faaet en saa uberømmelig Afslutning paa Grund af Magternes Skinsyge; thi Europæernes Stilling, navnlig Missionærenes i det Indre af Kina, var snarere bleven værre, fordi Kineserne nu ikke mere frygtede for Europæernes Hævn. Ogsaa i *protestantiske* Missionskredse betragter man paa mange Steder Missionærenes nærmeste Fremtid i mørke Farver.

St. Knuds Broderskab afholder Møde i det nye, smukke Lokale, Bredgade 67. 2. Sal o. G. **Tirsdagen den 25. ds. Kl. 8** pr. Da Mødet slutter Kl. 10 præcis, anmodes Medlemmerne om at møde Kl. 8.

— At min kære Mand, Postbud **Johannes Møller**, Onsdag d. 19. ds. er afgaaet ved en blid og salig Død, vel forberedt med alle vor hl. Kirkes Naademidler, bekendtgøres herved for deltagende Slægt og Venner af hans dybtsørgende Hu-tru **Marie Møller**.

Den kære Afløde anbefales indtrængende til de Troendes Forbøn. R. I. P.

Begravelsen finder Sted fra Rosenkranskirken til Vestre Kirkegaard Tirsdagen d. 25. Juni Kl. 10.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. Juni. 4. Søndag e. Pintse. — 24. **M.** Johannes den Døbers Fødsel (St. Hans Dag). — 25. **Ti.** Vilhelm, Abbed. — 26. **O.** Johannes og Paulus, Mart. — 27. **To.** Oktavdag. — 28. **F.** (Vigiliefastedag) Leo II., Pave og Bekender. — 29. **L.** Petrus og Paulus, Apostle.

Søndag den 30. Juni. 5. Søndag e. Pintse. Apostelfyrsterne Petri og Pauli festlige Mindededag. (Kollekt af Peterspenge i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller).

Litteratur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn kgl. Hofboghandel (Bredgade 35, Kbhvn.) faas: **Arnold:** Efterfølgelse af Jesu h. Hjærte (2 Kr.); **Eymard:** Den guddommelige Eucharisti (Kr. 1.50); **Rippel:** Den katholske Kirkes Skønhed i dens Ceremonier (Kr. 2.25); **Brinkmann:** Den h. Aloysius af Gonzaga (1 Kr.); **P. P.:** Altrets Sakramente (25 Øre); **P. P.:** Messeofret (25 Øre).

P. P.: „Omvendelse efter Døden“. (Til Forsvar for Sandheden Nr. 18). **Andet Oplag.** Pris 25 Øre.

Ugebladets Abonnenter anmodes om at vise Overbærenhed overfor Uregelmæssigheder ved Bladets Ombæring her i Byen, som muligvis finde Sted i denne Tid, paa Grund af Budets Sygdom. **Expeditionen.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 26.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Brødgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 26.

Søndagen den 30. Juni.

1901.

Indhold: Ave Maris stella. — O Folkenes Konge. — Kirken og den liberale Katholicisme. — St. Knuds Fest i Odense. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Frankrig. — Bekendtgørelser.

Middelalderlige Hymner og Sequenser.

Ave Maris stella.

—0—

Hil Dig, Stjerne skære
over Bølger svale,
Mø med Moderære,
Port til Himmelsale.

Englebud Dig sendtes,
Trængslens Tid var leden;
Evnavnet vendtes,
Vreden blev til Freden.

Løs Du Jern og Bolte,
lys Du for de blinde,
læg, hvad Synden voldte,
lad os Naade finde.

Røgt dit Hverv, din milde
 Røst vor Dommer røre,
 som for vor Skyld vilde
 Dig som Søn tilhøre.

Mø foruden Lige,
 mild foruden Mage,
 gør i Gud os rige,
 kyske, blide, spage.

Led vort Liv, vor Frue,
 vogt vor Vej for Fare,
 saa vi hist maa skue
 Jesum aabenbare.

Faderen alherlig,
 Sønnen den alvise
 og Guds Aand alkærlig,
 tre i èn vi prise. Amen.

J. F.

O Folkenes Konge!

—o—

Sagte fjærnede sig den guldtressede Tjener fra det tæppebelagte Forværelse, for ilfærdigt at besørge det lille Brev, som nylig var bleven givet ham af en barmhjærtig Søster, der atter vendte tilbage til Sygeværrelset. Dybt begravet i Silkedynner laa en ung Kvinde, hvis voxblege Ansigt Døden allerede havde mærket.

Brevet beordrede Huslægen hid. Faa Minutter efter kom han, gjorde nogle Anordninger, beroligede paa bedste Maade den Syge og fjærnede sig sagte. Da han udenfor et Øjeblik var alene med Søsteren, sagde han: »Søster, den

Syge vil imorgen eller senest iovermorgen dø. Jeg vil underrette Kommerceraaden derom. Hvis De endnu har noget at tale med den Syge om angaaende en Præst, er det nu paa Tiden.« Dermed gik han. Men Søsteren hævede i stum Bøn og med stor Smerte Hænderne mod Himlen, derpaa gik hun langsomt tilbage til Sygeværelset. Der satte hun sig i Nærheden af Sengen, efter at hun havde set efter, om Intet manglede, tog derpaa sin Rosenkrans og bad.

»Søster, hvorfor beder De?« stønnede den Syge, hvis mørke Øjne skarpt mønstrede Sygeplejerskens alvorlige Ansigt.

»Jeg beder for Dem,« var det jævne Svar.

»Bed snarere — for min Mand — det pligtforglemmende Menneske!« hviskede Kvinden med lidenskabelig Vrede, ». . . hvor er han? Hvorfor kommer han ikke? Siden i forgaars har jeg ikke mere set ham.«

»Berolige Dem,« var det milde Svar, »Kommerceraaden vil vel snart komme.«

»Det er godt — saa skal han høre — —« sagde den Syge. De sidste Ord kvaltes i et Hosteanfald.

Pavse. Man hørte kun Rosenkransens Perler rasle sagte. Den Syge lukkede Øjnene. Af hele sin Sjæls Kraft bad Søsteren om Naade for den Døende; og hun havde Grund dertil. Thi den Syge var ikke blevet berettet med de hellige Sakramenter, kunde og vilde heller ikke modtage dem. Allerede ofte havde hun fortalt Søsteren sin Historie. Det var Historien om en ulyksalig lidenskabelig Handling og dens Følger. Damen var langt borte fra, nemlig fra Syditalien. Hun havde været en fattig Pige, men den smukkeste Pige i hele Omegnen. Den nuværende Kommerceraad kom »i Forretning« eller for sin »Fornøjelse« til Italien, saa hende og bejlede til hende og sluttelig tilbød han hende som højeste Pris Ægteskab. Hun spurgte ikke videre, Guld og Æren blændede hende; hun flygtede hemmeligt med ham og blev siden hos ham. Men kristeligt viede var

de ikke. Thi Kommerceraaden var en Jøde — det havde han fortiet, og hun havde heller ikke spurgt ham om noget. Først i Tidens Løb gav han sig tilkende, og kun med Møje bragte hun ham til at indgaa »borgerligt Ægteskab«. Snart kom der andre Ubehageligheder. Efter nogle Aars Forløb begyndte den unge Kvindes Skønhed at visne; hun blev sygelig, pirrelig, — Svindsot havde med sikker Haand grebet sit Offer. Hun forbandede det kolde og taagede Tyskland, der røvede hendes Sundhed og Skønhed; hun forbandede den Mand, der havde revet hende bort fra hendes Hjem og hensat hende til denne Jordbund — men forgæves. Og til Bøn, Taalmodighed og Bod havde hun hidtil ikke fundet Tid. Vel havde Kommerceraaden tidligere ofte lovet hende, at han vilde lade sig døbe og derpaa kirkeligt vie til hende, — maaske havde det virkelig været hans Alvor; thi han var aldeles ikke samvittighedsløs eller ganske uden Religion — men i ethvert Fald bidrog hendes Hidsighed til, at han hidtil ikke havde holdt sit Løfte.

Og dog maatte hun vies kirkeligt, dersom hun skulde modtage Dødssakramenterne!

Den Syge laa halvt slumrende i sin Seng; Søsteren bad allerede den anden Rosenkrans, og mere end én Taare havde vædet dens Perler.

Ingen Lyd hørtes i Værelset.

Pludselig rettede den Syge Hovedet i Vejret: »Hør!«

Ja hør! — nede fra Gaden — det skumrede allerede — kom der en besynderlig Musik i snøvlede, høje og skrigende Toner, derimellem en dæmpet Gurglelyd, nu og da en kraftigere Bas — det var en Sækkepibe. En eller anden italiensk Orange- og Figenhandler lokkede vel med sit Instrument Kunderne til sig dernede.

Sul mare lucida
L'astro d'argento,
Placida è l'onda
Prospero è il vento:

Venite all' agile
 Barchetta mia --
 Santa Lucia! . . .*)

lød det op til Vinduerne, og lidt efter døde Tonerne atter hen.

Guds Naade knytter sig til det ringeste.

Søsteren havde ikke skænket den underlige Musik nogen Opmærksomhed; men den Syge desto mere. Ubevægelig laa hun der. Pludselig hørte Søsteren en dyb Hulken. Hun bøjede sig ned over den Syge. Store Taarer trillede ned fra dennes sænkede Øjenlaag.

»Ak, hvad har jeg ikke mistet, — o hvor lykkelig var jeg dog ikke!« sukkede hun; og hendes Stemme var saa blød, som den endnu aldrig tilforn havde været.

»O Hjem og Ungdom, hvor langt borte er du! O laa jeg nu derhjemme, saa havde jeg endnu Troen, mine Forældre, Søskende, alle Venner og Naboer knælede omkring mit Dødsleje, og Præsten kom og rakte mig Sakramentet, og jeg døde roligt; men nu — i dette fremmede Land! Forladt af alle, af Venner, Børn, Ægteemand og af — Gud! O Gud, lad mig ikke blive fordømt; o forbarm Dig!«

Naaden havde vist sig virksom. Søsteren rejste sig, for at varetage det nu saa lette Trøsterherv. Da blev der sagte banket paa Døren, og Kommerceraaden traadte ind.

Det var en godmodig udseende Verdens- og Levemand. Han viste sig ikke lidet forbavset over at finde sin Hustru saa blød og ganske forandret. Med den sidste Opbydelse af sine Kræfter bad den Syge ham under Taarer om Forladelse for sine mange Fornærmelser og Krænkelser, medens hun ganske glemte, hvad han havde syndet imod hende. Naaden, den sande Anger, havde i et Øjeblik fuldbragt det, hvorom hele Verdens Veltalenhed ikke havde kunnet overbevise hende, nemlig indse, at ogsaa hun ofte havde fejlet imod sin Mand.

*) Texten til en bekendt neapolitansk Gondolsang.

Den anden Bøn var, at Manden dog endelig vilde lade sig døbe og derpaa lade sig kirkelig vie til hende.

Imod al Forventning gik Manden strax ind derpaa.

»Endnu i Aften rejser jeg til S.,« sagde han venligt trøstende, »der har jeg allerede for flere Aar siden anmeldt mig og ladet mig undervise; i overmorgen kommer jeg tilbage; bestil imidlertid den Gejstlige.«

Den Syge følte sig øjensynlig lettet ved dette Svar. Lægen erklærede, at dersom et uventet Tilbagefald ikke paafulgte, vilde hun efter denne Vending endnu kunne leve otte Dage.

Efter to Dages Forløb kom Kommerceraaden tilbage og overleverede den Syge sin Daabsattest. Den Gejstlige blev hentet, prøvede den, maatte anerkende den og hørte nu den Syges Skriftemaal. Den følgende Morgen bragte han den hellige Kommunion, og derefter traadte tillige med den barmhjertige Søster endnu en anden Præst ind i Sygeværelset. Tavse stillede de sig begge ved Siden af Sygelejet. Og medens Morgensolen sendte sine gyldne Straaler ind gennem Vinduet, paafulgte Ægtefællernes »Ja«, og den Døende vexlede den indviede Ring med sin kristne Ægtefælle. Derpaa lod de Børnene komme ind — det ældste var allerede fem Aar — og den Døende velsignede dem. — — —

Den næste Morgen skinnede Solen gennem Vinduet paa en Døds blege Ansigt. Kommerceraadens Hustru var død med kristelig Gudhengivenhed og fattet, med Rosenkransen i den ene Haand og Krucifixet i den anden. Saa længe det endnu havde været hende muligt, havde hun bedet med Søsteren; derpaa var hun slumret hen i Fred og i Fortrøstning til Guds Barmhjertighed. Og hvad de sidste syv Aars Liv i Pragt og Herlighed, Rigdom og Vellevnet ikke havde skænket den Syge en eneste Time, det havde den kristelige Død bragt hende: Fred med Gud og med sin Samvittighed. Ansigtet, som stedse havde været saa pinligt uroligt, saa lidenskabeligt bevæget, havde fuldstændig forandret sig. Den dybeste Fred hvilede over hendes Ansigt i Døden.

To Dage senere blev den unge Kone stedet til Jordan. Om hendes Ægtefælle og om hendes Børn kunne vi ikke berette noget. Vi ville haabe, at han har modtaget den kristelige Daab med Tro og værdigt, og at han altid har husket sine Pligter imod Børnene.

Den unge Italienerinde hviler under en pragtfuld Gravsten, fjærnt, meget fjærnt fra sit Hjem, paa Kirkegaarden i en stor Stad, og der bliver vel her ikke bedet noget Fadervor for hende. Hun er forladt, saaledes som hun en Gang selv har forladt sine Kære. Dog kan det jo være, at Kærligheden indgiver disse, at de folde Hænderne og bede et *Pater noster* for Datteren og Søsteren, der som en skøn Blomst blev omplantet fra det varme Hjem i Syden over i en fremmed, nordligere Jorbund og dér visnede. Naar trindt omkring Vesuvs Bjærskrænter Klokkerne ringe til *Ave*, synger vel en ensom Skipper langt derude i Golfen sit:

Santa Lucia! . . .

Venite all' agile

Barchetta mia! . . .

Men »Fru Kommerceraadinden« hører ikke mere Tonerne fra sit Hjem og fra sin Ungdom, hun hviler i det kolde Norden, og Sneen fyger hen over hendes Grav om Vinteren. . . .

Dog har hun før sin Død vendt sin Hu til Hjemmet, til den hellige Kirke, trods de Vanskeligheder, der syntes at stille sig i Vejen. Guds Naade har ført hende tilbage, *hans* Haand har fjærnet alle Hindringer og ladet hende, som var nærvædet at fortæbes, dø forsonet med sin Samvittighed, til hvem Kristenheden beder i den sjette Antifon:

»O Folkenes Konge og Genstand for deres Længsel, Du Hjørnesteen, som forener begge til Eet: kom og frels Mennesket, som Du har dannet af Jord!«

Kirken og den liberale Catholicisme.

Fælles Hyrdeskrivelse
fra
Kardinal-Ærkebiskoppen og Biskopperne
i
Kirkeprovinsen Westminster.*)

—o—

Kardinalærkebiskoppen og Biskopperne i Kirkeprovinsen Westminster sende saavel Verdens- og Ordens-Gejstligheden som alle Troende i nævnte Kirkeprovins deres

Hilsen og Velsignelse.

Kære, ærværdige Børn i Jesus Kristus!

Tanken om de store og ufortjente Naadesbevisninger, som Gud saa gavmildt har udøst over vore Fædre og over os selv i det Aarhundrede, som nu har naaet sin Afslutning, fylder os med Mod og Tillid til at begynde paa det nye Aarhundredes Gerning. Imellem disse Velsignelser har ingen været mere rig paa Trøst end den fredelige Vækst og Udbredelse, som er bleven den katholske Tro til Del i England. Skønt saaledes Forfølgelsens Storme have lagt sig, true saavel her i England som andetsteds andre Farer Kirken, og det Farer af en mere underfundig Art, som forskellige Former af Rationalismen og Udslag af menneskelig Stolthed. Vi maa se dem i Ansigtet og behandle dem baade med Taalmodighed og Fasthed, under Ledelse af de kirkelige Hyrders store Fyrste.

*) Oversat fra Engelsk af N. H.

Kilden til de Ulykker, som hjemsøge Samfundet.

1. De Ulykker, som hjemsøge det moderne Samfund, var den Genstand, som Hs. Hellighed :eo XIII. behandlede i den første Rundskrivelse, han udsendte til den katholske Verden. Hvis vi se os om efter Kilden til disse Ulykker, lægge vi Mærke til, at den, som den hellige Fader paaviser, bestaar i Tidens Ringeagt og Foragt for, om ikke fuldstændige Forkastelse af Kirkens Autoritet, hvilken i Guds Navn har Opsynet over Menneskeslægtens Velfærd, og som af ham selv er sat som den guddommelige Vogter over de evige Sandbeds og Retfærdigheds Principer, hvorpaa al menneskelig Autoritet til syvende og sidst hviler.

Det er med dyb Sorg og Smerte, kære Børn i Jesus Kristus, at vi maa indromme, at nogle af de falske Grund-sætninger, som den hellige Fader sigtede til som en Ulykke for Verden i det hele og store, have slaaet dybe Rodder i England. I trehundrede Aar har det engelske Folk ikke anerkendt nogen religiøs Domstol, i Stand til at lære med ufejlbar Sikkerhed eller med forpligtende Kraft i Guds Navn overfor Samvittigheden. Resultatet har været, at man i Stedet for Lydighed imod en religiøs Autoritet har opstillet den enkeltes Selvførelse som Princip og har overtalt Folket til at tro, at det er den højeste Dommer, over hvad der er sandt og formaalstjenligt med Hensyn til Moral og Religion

Det er blevet et herskende Princip i England, at al Magt og Myndighed i borgerlige, politiske og religiøse Sager i sidste Instans beror hos Folket. Folket styrer; til Folket appelleres der, som til en Højesteret, naar det gælder Løsningen af Spørgsmaal, der ofte involvere de vigtigste Interesser.

Troskaben imod Kirken svækket ved falske Principer.

2. Det kan næppe være nødvendigt at paapege, hvor uformærket et lille Mindretal, hvad Katholikerne jo ere i England, kan blive paavirket af en overvældende Majoritet,

som uafsladelig handler efter en Theori, der er saa smigrende for den menneskelige Stolthed, som Theorien om Folkets øverste Myndighed saavel i religiøse som i politiske Spørgsmaal. Derfor er det ikke til at undre sig over, om der lejlighedsvis i vor egen Flok findes nogle, hvis Troskab til Kirken er svækket ved falske Grundsætninger, umærkelig optagne ved altfor nær Berøring med Verden; eller om der er andre, som ere komne ind i Kirken uden samtidig at have aflagt den kritiske Tankegang om den enkeltes Selvførelse, i hvilken de ere blevene opdragne.

Betydning af Udtrykket „Liberal Katholik“.

3. Et lille Antal Mennesker er nok til at besmitte og forvirre mangfoldiges Tankegang, ikke blot ved tøjlesløse Ord under privat Samtale, men, hvis de have literære Evner, ogsaa ved Hjælp af Pressen. De tage sig den Frihed at bedømme Theologi og Kirkens Styrelse med samme Frihed i Tale og Anskuelse, som de ere vante til at bruge, naar de udsende nye Theorier om sociale, politiske, økonomiske, kunstneriske Spørgsmaal eller om en anden lignende Sag. Fordi de mangle barnlig Lærvillighed og Ærbødighed, skalte og valte de frejdigt med Kirkens Lære. Tugt og Fremgangsmaade paa deres eget Ansvar og uden at tage mindste Hensyn til Kirkens eller dens Tjeneres Syn paa Sagen. Det maa sandelig kaldes at være liberal — overfor en andens Rettigheder og Ejendom, — overfor Kristi og hans Kirkes hellige Forrettigheder. Det er Udøvelsen af denne Slags forfalskede Frisindethed, der er Særkendet for »den liberale Katholik«. Han ligner en Undersaat der af sin Konge har modtaget en naadig Indbydelse til at bo i det kongelige Palads, og som benytter denne sin Stilling til at ødelægge det kongelige Bohave eller anvende det paa helt anden Maade, efter eget eller udenforboende Venners Lune, ja endog til at gøre Forandringer i Bygningen, uden nogen Slags Berettigelse eller Myndighed til at gøre saa.

Eller lad os vælge Exempler fra Historien. Det var

overfor sin Tids liberale Katholiker, at den hellige Thomas af Canterbury hævdede Kirkens Frihed; og det er overfor vore Dages liberale Katholiker, at Kirkens Rettigheder og Frihed atter skulle forsvares. Det katholske Præsteskab og Lægfolk i England vil stedse have nødtigt at vise sig stærkt og fast i St. Thomas af Canterbury's Aand, hvis de altid med Held skulle være i Stand til at modstaa Liberalismens Indgreb paa Religionens Omraade.

Hvor denne besynderlige Tankegang findes iblandt os, maa den efter vor Formening i Reglen føres tilbage til Uvidenhed med Hensyn til Kristi Kirkes sande Karakter og dens enkelte Medlemmers Stilling og Pligt eller den katholske Tros Sammenhæng og Uforgængelighed. Vel stole vi paa, at det er en Tankegang, der kun findes hos meget faa engelske Katholiker; dog Tanken om, at den kunde udbrede sig videre, hvis den forblev upaaagtet, har tilskyndet vor Hyrdeaarvaagenhed til at lade et advarende Ord lyde og til med en vis Udførlighed at fremsætte nogle Lærdomme, som maa anses for nødvendige til at retlede de troende.

I.

Hvad der forstaas ved den lærende Kirke.

En guddommelig Lærer er vedblivende til Stede.

1. I alt, hvad der angaar den evige Frelse, har Gud ikke overladt Menneskeslægten at træffe Afgørelse gennem den enkeltes personlige Dom, men har højtidelig lovet den, at en guddommelig Lærer skal være nærværende og forblive paa Jorden med sin Myndighed indtil Verdens Ende.

Det er aabenbart af den største Vigtighed at besidde nøjagtig og klar Kundskab saa vel om, hvor denne guddommelige Lærer kan findes, som den Maade, hvorpaa han kundgør sin Vilje. Ubestemte Indtryk af saadan en Sag føre uundgaaelig til Tvivl og Vildfarelser, hvorimod man let viser Ære og Lydighed mod en Autoritet, hvis Krav ere klare og bestemte.

Nu er Gud selv den guddommelige Lærer, vi tale om. Da vor Herre Jesus Kristus var paa Jorden, talte Gud gennem hans hellige Menneskelæber. Efterat han var opfaren til Himmels, talte den guddommelige Lærer gennem Peters og Apostlenes Mund; og nu lærer han og vil vedblive at lære gennem deres lovlige Efterfølgere »indtil Verdens Ende« (Matth. 28, 20).

Læren om den guddommelige Lærers blivende Nærværelse paa Jorden bevises ved de mest overvældende Vidnesbyrd af den katholske Overlevering og ved et kort Udtog af vor Herres egne Ord, optegnede i Evangeliet, hvilke vi nu skulle henpege paa. — Formaålet med sin Sendelse har han udtrykt saaledes: »Jeg er kommen, for at de skulle have Liv og have det i Fylde« (Joh. 10, 10). Og lige saa klart udtrykte han det Formaal, for hvis Skyld han sendte sine Apostle, og den Magt, han skænkede dem. »Mig er given al Magt i Himlen og paa Jorden. Gaar derfor hen og lærer alle Folk,« og han betegnede Genstanden for deres Lærevirksomhed derved, at han paalagde dem at lære Folkene »alt, hvad han havde befalet dem« (Matth. 28, 18—20).

Formaålet med deres Udsendelse er, at de skulle forplante hans Lære videre; og den Magt, med hvilken han udrustede dem til dette Formaal, er den samme, som han selv i dens Fylde havde modtaget af Faderen: »Mig er given al Magt, gaar derfor hen og lærer!« Og andetsteds havde han sagt: »Hvo, som hører eder, han hører mig, og hvo, som foragter eder, han foragter mig« (Luc. 10, 16) De skulle lære, de skulle tros, de skulle adlydes. De blive sendte til alle Mennesker uden Undtagelse: »Gaar ud i den ganske Verden og prædiker Evangeliet for al Skabningen. Hvo, som tror og lader sig døbe, skal blive salig; men hvo, som ikke tror, skal blive fordømt« (Marc. 16, 15—16).

For at sætte dem i Stand til at fuldbyrde deres vanskelige Opgave, skulde de modtage Sandhedens Aand, som »jeg vil sende til eder« (Joh. 16, 7).

»Men naar han, hvi Sandhedens Aand, kommer, skal

han lære eder al Sandhed« (Joh. 16, 13). — og det ikke forbigaaende, men bestandig, fordi han vil komme saaledes, »at han vil blive evig hos eder.« Og som for at berede sine Apostle paa den Modstand, de skulde møde fra Verdens Side, mindede Herren dem om, at »Sandhedens Aand«, som de skulde modtage. »kan Verden ikke anrømme; thi den ser ham ikke og véd ej heller noget om ham. Men I skulde kende ham, thi han skal blive hos eder og være i eder« (Joh. 14, 17).

»Han skal lære eder alt og minde eder om alt, hvad jeg har sagt eder« (Joh. 14, 26). »Han skal vidne om mig. Og I skulle vidne, fordi I vare med mig fra Begyndelsen« (Joh. 15, 16—27). Med andre Ord, den Helligaand skulde blive i den lærende Kirke for uafbrudt at fortsætte Kristi Læreembede indtil Tidernes Ende. Her have vi da Kristi Løfte til sin Kirke om den guddommelige Lærers blivende Nærværelse. Denne guddommelige Lærer kræver uforbeholden Troskab, Kærlighed og Lydighed, hvad enten han taler gennem Frelserens hellige Mund eller gennem Kristi Statholder og Biskopperne, som ere Apostlenes Efterfølgere og »Sendebud i Kristi Sted« (2. Kor. 5, 20).

Før deres Dod overdrog Apostlene deres Embede til andre, ved ogsaa at meddele dem den Helligaand og indvie dem til »Biskopper for at styre Guds Kirke« (Ap. Gern. 20, 28) De gjorde mere; de paalagde dem den Forpligtelse at udvælge Mennesker, der vare skikkede til at fortsætte deres Gerning: »Derfor vær stærk, du min Son, ved den Naade, som er i Kristus Jesus; og hvad du har hørt af mig ved mange Vidner, betro dette til paalidelige Mennesker, som ville være dygtige til ogsaa at lære andre« (2. Tim. 2, 1—2).

To Slags Mennesker danne derfor, i Følge Kristi Plan, den synlige Kirke. Det lille Samfund af udvalgte Mænd, som, understøttede af den Helligaand, ere Bærere af Jesu Kristi Myndighed; og det store Samfund af de troende, som blive underviste, styrede og vogtede af den guddomme-

lige Lærer, som taler gennem det mindre Samfunds tydelige Røst. Theologerne kalde hint Samfund *ecclesia docens* og dette *ecclesia discens*. (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Frankrig. «*Den døde Haands*» *Formue* skal være vokset stærkt i Frankrig — sige de franske Klosterstormere — og derfor have de skabt en saa skarp Lov mod Ordenne og Kongregationerne. *Kongregationernes Formue* beløber sig efter Ministerpræsident Waldeck-Rousseaus Mening i Frankrig til 435 Millioner, altsaa endnu ikke en halv Milliard. Herfra maa man imidlertid endnu fradrage 216 Millioner Francs, som efter Grev de Muns Erklæring trykke som ægte Hypothek paa Klostergodserne. Tager vi ikke desto mindre 500 Millioner som en rund Sum, saa fordeler denne sig dog paa Medlemmerne af de forskellige Kongregationer, som ifølge Regeringens Udsagn tælle 160,000 Medlemmer. Sammenligne vi nu dette med *Rothschild-Gruppen i Frankrig!* Jakob Rothschild kom i 1808 fra Frankfurt som Bankier til Paris og ejede 40 Aar senere, altsaa 1848, allerede 600 Millioner Francs. Denne Rothschild døde i 1868 og efterlod sin Søn *en hel Milliard*, altsaa 1000 Millioner Francs. «*Le Signal*», et mod Familien Rothschild venligsindet Blad, fastslog, at denne Familie i 1898 ejede *ni Milliarder*. Disse Tal føre til følgende interessante Sammenligning:

1. *Klosterkapitalen.*

2. *Rothschilds Kapital.*

500 Millioner fordelte mellem 160,000 Klosterbeboere udgør 3125 Francs. pr. Medlem.

9 Milliarder fordelte blandt de 6 Medlemmer af Familien udgør 1,500,000,000 Francs

Hvert Ordensmedlem har pr. Medlem.

herefter en Kapital paa 3125 Francs, altsaa en aarlig Indlem af Familien ejer herefter

tægt af 94 Francs eller 27 *1 Milliard og 500 Millioner*
 Cent pr. Dag. Francs eller en aarlig Indtægt
 af 45 Millioner eller 125,000
 Francs pr. Dag.

Paa hvilken Side ligger nu den stærkere Ophobning af Kapital? Sikkert ikke hos Kongregationerne, men paa ganske andre Steder, af hvilke vi foruden Rothschild endnu kunde anføre en hel Række. Hos Rothschild og Konsorter synes dette ikke at være farligt for de franske Frimurere og Klosterstormere; men vel hos Klostrene, hvorfra der Aar ud og Aar ind strømmer Hundredtusinder af Francs ud i Landet til Kærlighedsgerninger mod Næsten. Hvad skal man sige dertil?

St. Knuds Fest

i
 Odense.

Da vi allerede nærmer os den 10. Juli, Mindedagen for Knud den Helliges Martyrdød, undlader Undertegnede ikke herved venligt at indbyde Danmarks Katholiker til en **Fællesvalfart** til hans Grav paa denne Dag. Det gælder i Aar at fejre **800-Aars-Mindet om vor store Nationalhelgens Skrinlæggelse** efter Kanonisationen. I denne Anledning er der **Onsdag den 10. Juli Kl. 9 Levitmesse med Festprædiken** i St. Mariæ Kirke, derefter *Besøg ved St. Knuds Helgenskrin* i St. Knuds Kirke og om Eftermiddagen *en lille Udflugt*.

De højærværdige Hrr. Sognepræster anmodes om inden *den 6. Juli* at ville meddele Undertegnede, hvor mange Deltagere omtrent der kunne ventes fra de enkelte Menigheder, og især bedes de, der ønske at deltage i *et coeventuelt Festmaaltid* paa Udflugtsstedet, om at melde sig inden den 6. Juli. Undertegnede er ogsaa rede til at besøge biligt Nattelogis for dem der melde sig indtil samme Dag.

Odense, den 24. Juni 1901.

P. G. Schmiderer,
 Sognepræst.

Unio. Søndag d. 14. Juli: Skovtur med Vogne til Frederiksdal, Søllerød og Gentofte. Pris for Medlemmer 2 Kr., for Medlemmernes Børn 1 Kr., for Besøgende, indførte ved et Medlem, 3 Kr. Indtegning sker hos Hr. Hoffmann, Købmagergade 48, og Hr. J. Pfaffstedter, Sølvtorvet. Nærmere i næste Nr. af Ugebladet.

St. Josefs Gilde

fejrer Miudet om St. Knud ved en festlig Sammenkomst **MANDAG den 8. Juli**, Aften Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Forsamlingslokalet. Bredgade 67. **Alle Br. indbydes.**

En ganske fattig Katholik, Familiefader, som har ligget et halvt Aar paa Hospitalet og nu ligger syg i sit Hjem, beder gode Mennesker om at komme ham til Hjælp. Han anbefales af Pastor v. Geyr.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 30. Juni. 5. Søndag e. Pintse. Apostelfyrsterne Petri og Pauli festlige Mindedag. (Kollekt af Peterspenge i Vikariatet, samtlige Kirker og Kapeller). — **1. Juli, M.** Oktav af St. Hans Fest. — **2. Ti.** Marias Besøgelse (fejres følgende Søndag). — **3. O.** Irenæus. Martyr og Biskop (Kl. 8 $\frac{1}{4}$, h. Messe for Ansgariusforeningen). — **4. To.** Oktavdag. **5. F.** Antonius Maria Zacharias, Bekender (Kl. 8 $\frac{1}{4}$, højtidelig Prælatsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt). — **6. L.** Oktav af Apostelfyrsternes Fest.

Søndag den 7. Juli. 6. Søndag e. Pintse. Jesu h. Blods Fest og Marias Besøgelses Fest.

Mødreforeningen. Tirsdag den 2. Juli læses i St. Ansgars Kirke Kl. 8 $\frac{1}{4}$, den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Andiggender. — Efter Messen et kort Foredrag.

St. Andreas Kollegiet i Ordrup slutter sit Skoleaar **Torsdag den 4. Juli** Kl. 10 Form. med højtidelig **Præmieuddeling** og **Te Deum** i Kirken. Alle Skolens Velyndere indbydes. Det nye Skoleaar agtes paabegyndt Torsdag den 29. August.

Litteratur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35, Kbhvn.) er udkommen:

P. P.: „Omvendelse efter Døden“. (Til Forsvar for Sandheden Nr. 18). **Andet Oplag.** Pris 25 Øre.

P. P.: **De afgørende Spørgsmaal.** (Til Forsvar for Sandheden Nr. 19). Pris 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 26.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Løhrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 27.

Søndagen den 7. Juli.

1901.

Indhold: Hellig Knuds Skrinlæggelse. — Øjnene, der se. — Kirken og den liberale Katholicisme. — Digt. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Frederiksberg. — Til Katholikerne i Vikariatet. — Bekendtgørelser.

Hellig Knuds Skrinlæggelse.

(19. April 1901).

Et Jubilæum.

—0—

Sankt Knud er Danmarks første Ridder og dets hellige Konge-Navne, Historien har givet ham i ældste og nyeste Tid i Kraft af oprigtig Beundring for hans Person og Planer, for hans Færd i gode og onde Dage og for den Mandhaftighed og Fromhed, der traadte frem i hans sidste Kamp.

Det var Fredagen den 10. Juli 1086. Kongen var fra Vendsyssel dragen ned gennem Jylland over Viborg og Slesvig og saaledes kommen over til Fyn. Overalt havde han set fortrædelige Miner. Ogsaa i Odense blev han ilde modtagen; dog han kendte ikke til Frygt, og uden Hensyn til Faren gik han i Kirke, da Aftenen stundede til. Hans

Broder Bengt og sytten Hirdmænd udgjorde hans Følge. Mens nu Knud forrettede sin Andagt, stimlede Folk sammen uden for Kirken for at myrde ham, og der udspandt sig ved Indgangen en Kamp mellem Kongens Hird og hans Fjender. Der strædes med Forbitrelse i flere Timer, og det blev efterhaanden klart, at Knuds Liv ikke stod til at redde. Da han selv indsaa dette, forberedte han sig til at forlade dette Liv. Han skriftede sine Synder, modtog den hl. Kommunion, lod ogsaa sine Mænd modtage Bodens hl. Sakramente, kyssede sin Broder Bengt til Afsked og modtog kort efter knælende i Bøn sit Banesaar. Et Stenkast knuste hans Hoved, og et Spyd gennemborede ham. Foruden Kongen faldt Bengt og hele Hirten.

Saaledes døde Kong Knud.

Han skildres som en Mand af stor Skønhed og ædel, kongelig Holdning; men han var ogsaa tankerig og veltalende. Der er dem, der krymper sig ved at kalde ham en Helgen; mon med Rette? Som alt i Verden maa ogsaa en Mands Liv vel nærmest bedømmes efter det gode i det; men om vi hellige og retfærdiggjorte gaar ind til Guds Herlighed, beror sikkert ene paa, hvordan vi er i det Øjeblik, vor Sjæl skilles fra sin jordiske Følgesvend. Det være indrømmet, at Knud i sin Ungdom var vild og ofte kun kæmpede for at vinde Ære og Magt; han lod ogsaa Vrede og deslige faa Magt over sig; han var i det hele taget ingen født Helgen. Men som Konge er han dadelfri i sit personlige Liv. Med den Kraft, han bar i sin Sjæl, tiltvang han sig først Herredømme over sig selv. Da han stod i sine bedste Manddomsaaar, havde han tilkæmpet sig en Livets Renhed og Alvor, der gør ham til Forbilledet for høje og lave, og i den Time, da hans Fjender krævede hans Liv, mødte de ham som en Mand, der var ydmyg over for sin Gud, mild mod andre, kun streng mod sig selv. Som saadan gik han ud af dette Liv ind til det evige Liv; det har behaget Gud at bevidne dette ved Undere over hans Grav.

Hvorledes kom det, at danske Mænd myrdede denne Konge? — Ja, hvorledes gik det til, at Jøderne myrdede Kristus?

Knud vilde være en kristen Konge, ikke af Navn men af Gavn. Han vilde have Fred i sit Land og med sine Naboer; men derved faldt han i Unaade hos de krigslystne. Rigets Forhold vilde han ordne ved gode Love; men det var noget, de Mænd slet ikke syntes om, der helst tog sig selv til Rette. Da Knud bød sit Folk at holde Kirkens Fastedage og beskytte fremmede og frigivne, saa skete det, fordi han vilde skænke sine Undersaatter af Kristendommens Velsignelse, den han havde erfaret og elsket i sig selv; men der var dengang endnu mange, hvem Kristendommen generede paa Grund af dens Krav om personlig Forsagelse. Ingen af disse Mænd var Venner af Kong Knud.

Der maa i denne Sammenhæng siges et Ord om Tienden. Det er bekendt, at navnlig denne vakte ondt Blod mod Kongen. Som sagt, Knud fattede klart, at kristeligt Livssyn og Levesæt var Betingelser for Folkets Lykke, men han saa ogsaa, at mange af Landets Store var ham imod i Bestræbelsen for at indplante dem i Hjerterne. Det gjaldt da for Kongen at skaffe sig anden Hjælp; han fandt den i Gejstligheden. Den maatte da hæves til højere Anseelse; den maatte gøres uafhængig i sin Virksomhed; men saa maatte der ogsaa skaffes den sikre Indkomster. Dette var ikke noget nyt. I andre kristne Lande var det Skik, at enhver gav Kirken Tiendedelen af den Formue, han besad ud over det, der var nødvendigt til standsmæssig Fornødenhed; denne andensteds vedtagne Skik, at give Tiende, ønskede Kong Knud ogsaa indført i Danmark. Vel gav han ingen Tiendelov, men han udøvede dog den Tvang, han med tilladelige Midler ogsaa uden Lov kunde anvende for at freimne sin Vilje. Dette viste sig dog at være farligt, tilmed da Kongens Venner og Embedsmænd ikke sjældent gik haardt og hensynsløst til Værks i Udførelsen af hans Vilje. Da saa endelig et uheldigt Krigsforetagende opirrede

Almuen, saa var Øjeblikket kommet, da de misfornøjede Stormænd kunde iværksætte deres længe nærrede Ønske, at rydde Kongen af Vejen.

Kong Knud er da falden som et Offer for Kærligheden til Gud, til Kirken og til sit Folk. Han er død som en Kristi Bekender, men ogsaa som Martyr i sin Herres Sag. Vi glædes ved at læse, hvad der i Tidernes Løb er skreven til hans Ære; vi er lykkelige ved at mindes, hvad der skete for 800 Aar siden den 19. April 1101, da alle Rigets Biskopper og meget Folk af Almue og Adel samledes i Odense Stenkirke for at se Bisp Hubald svøbe hellig Knuds Levninger i Silke og skrinlægge dem.

Sognepræsten ved den katholske Kirke i Odense, højærv. Hr. Pastor Schmiderer, har i sidste Nummer af Ugebladet indbudt Danmarks Katholiker til et Møde ved Sankt Knuds Relikvieskrin d. 10. Juli, og det er vel utvivlsomt, at der vil komme mange til Stede. Adskillige af disse vil vistnok møde til Festen i Odense for at opfriske Mindet om Valfarten i 1886. Jeg mindes nøje hin Begivenhed. Vi stod dernede i Krypten omkring det lange Glasskrin, i hvilket Helgenens jordiske Levninger er synlige for enhver. Hvad tænkte vi paa? Vi takkede Gud for, hvad han har skænket Danmark i Knud den Hellige; vi bad Vorherre tilgive dem, der i Blinde voldte hans Død, og dem, der mange Hundrede Aar senere slukkede det Troens Lys her hjemme, som Knud havde arbejdet paa at tænde; vi tryglede endelig den Allershøjeste om at forny vort Folk i den oprindelige Aand og hjælpe alle dem paa Vej, der klarligen se, at vi for vor Saligheds Skyld maa tilbage til den gamle Kirke. Det bad vi om til Guds og hellig Knuds Ære i en Time, der hører til vore skønneste Minder.

Lad os da nu atter samles ved vor Nationalhelgens Grav i samme Aand og Øjemed.

Øjnene, der se.

—o—

Det er ikke ret længe, siden jeg i en Jærnbaneakupé kom i Samtale med en ung Italiener. Paa mit Spørgsmaal om, hvad han syntes om Danmark, svarede han paa blødeste Venetiansk: »Rigtig godt; men hvor de danske er dumme!« Jeg maatte uvilkaarlig tænke paa al den gængse danske Overlegenhed, navnlig overfor en saadan Undermaalerrace, som den, der har civiliseret Evropa. Jeg mindedes en regnfuld Dag i Florens, da jeg var tyet ind i en Kafé. En Familie kom over Torvet henimod samme Lokale. Iet kendelige som Landsmænd, længe før de aabnede Munden. Belært af ubehagelige Erfaringer forholdt jeg mig tavs, og de begyndte da ogsaa snart paa de danske rejsendes Yndlingsbeskæftigelse: at rakke ned. Hver eneste i Kafféen fik sin Omgang, og tilsidst saa en af »Damerne« paa mig og sagde: »Og se saa ham derhenne med Lorgnetten! Han ser da grangivelig ud som en Torsk.« Da jeg eventuelt ikke kunde bevise det modsatte, vilde jeg ikke gøre nogen Sag ud af det og nøjedes med at godte mig.

Men for at komme tilbage til min italienske medrejsende — saa spurgte jeg selvfølgelig, hvoraf han sluttede, at de danske var »dumme.« Han svarede: »De aner ikke alle de idiotiske Spørgsmaal, jeg maa besvare. Det lader til, at hvad der ikke er just som i Danmark, det er med det samme dumt. De har ikke Begreb om, hvad de taler om, men ved alligevel altid bedre Besked end nogen anden. Hvert Øjeblik vil de belære mig om min Religion og om vore Forhold og Skikke; det er rent til at blive gal over, hvis det ikke tidt var saa morsomt. Jeg kan jo ikke rigtig udtrykke mig paa Dansk, og saa ender det mest med, at jeg siger: Ja, saa er det, som i siger!« Jeg indvendte, at det vel var et af de ubehagelige Træk hos alle Folk, men han hævdede at han havde været baade i Amerika og Frankrig

og Tyskland og havde ogsaa nok erfaret det der, men værst var det i Danmark.

Jeg følte mig ikke egenlig smigret, men paa Grund af mangfoldige Oplevelser næsten vaabenløs. Det er da heller ikke nær saa meget selve Folkets Skyld, som Skolens, Bøgernes og Avisernes.

Forleden sendte en Ven mig nu »Jyllandsposten« af 17. Juni 1901, formodenlig for at jeg skulde undres over, hvor skævt en Ting kan opfattes, naar Øjnene er derefter, og hvor vigtig selvbevidst og dømmesygt Uvidenhed og Uforstand kan faa Sproget til at lyde, ogsaa mit kære stilsfærdige danske Sprog. Jeg vilde lige sende Bladet tilbage med Tak, da jeg kom til at tænke paa, at det muligt kunde interessere Ugebladets Læsere, hvem der har været i Italien og har taget sine egne Øjne med, at se et saa klasisk Eksempel paa kaadmundet Forvrængning og kæphøj Blærevornhed. Det er da første Artikel i nævnte Blad; Overskriften er »italienske Billeder«, og Forfatterens berømmelige Navn »Ivar Gute«. Tag og læs. J. F.

Kirken og den liberale Catholicisme.

—0—

(Fortsat.)

Ecclesia docens.

2. Den lærende Kirke (*ecclesia docens*) bestod oprindeligt af Petrus og Apostlene og siden af Paven, St. Petri Efterfølger, og den katholske Verdens Biskopper i Forbindelse med ham. Disse have efterfulgt og afløst hinanden i regelmæssig Rækkefølge med de Fuldmagter, som oprindeligt vare meddelte dem af Kristus, og have altid opfyldt den Pligt, som han havde paalagt dem, uden Afbrydelse at meddele den dem betroede Lære, — og meddele den, uden

at den nogensinde led noget Tab eller Skaar paa sin Ægthed — samt opbygge paa Troens Grundvold efter Kristi Billede de troendes Mængde, hvilke som lærvillige Disciple adlyde Guds Ord og Guds Vilje, saaledes som den gennem deres Hyrder bliver givet dem til Kende.

Den Opgave, som var Hyrderne paalagt, er saare tung, — at tage Vare paa Hjorden og aflægge Regnskab for den.

Læg Mærke til, hvor bestemt den Befaling var, som St. Paulus gav Biskoppen Timotheus. »Jeg besværges dig for Gud og Jesus Kristus, som skal dømme levende og døde, ved hans Genkomst og hans Kongedømme. Forkynd Ordet, hold ved dermed i Tide og Utide, overbevis, forman, irettesæt med al Taalmodighed og Belærelse. Thi der vil komme en Tid, da de ikke skulle fordrage den sunde Lære, men efter deres egne Lyster tage sig Lærere i Hobetal, eftersom deres Øren klø; og de skulle vende Ørerne fra Sandheden og vende sig til Fabler.« Og for at Biskoppen ikke skulde lade sig afskrække fra at skride ind, naar Hjorden var genstridig, vender Apostlen sig til ham igen for at opmuntre ham til den tilbørlige Aarvaagenhed og Frygt og minder ham om, at kun en ægte Evangelists Iver og Anstrængelse vil gøre ham i Stand til at fuldbyrde hans Embedes væsentlige Pligter: »Vær aarvaagen, taal alle Møjsommeligheder, gør en Evangelists Gerning, udfyld din Tjeneste« (2. Tim. 4, 1—5).

Saadan ser det apostoliske Ideal af de biskoppelige Pligter ud. Det er klart, at disse Pligter ikke ere paalagte Biskopperne af nogen ringere Myndighed end af Gud selv. Det er ham, der har sat Paven med hans Forrettigheder og de med ham forbundne Biskopper som øverste Ledere af Hjorden: »Giver Agt paa eder selv og den hele Hjord, i hvilken den Helligaand har sat eder til Biskopper for at styre Guds Kirke, som han har forhvervet med sit eget Blod« (Ap. Gern. 20, 28).

Det er altsaa ikke, fordi man har raadspurgt faglærde i Theologien, Filosofien eller Naturvidenskaberne og erhver-

vet deres Billigelse, at Kirken fremsætter de Troskærdomme, som findes i Overleveringen, der er betroet dens Formynderskab. Det er ikke, fordi der er nogle flere eller færre Aandsretninger repræsenterede i Kirkens Senat, i dens Concilier eller i dens Hierarki, at man opsætter og forkynder Erklæringer om dens Lære. Ej heller kan det et Øjeblik tænkes, at Døgnets vaklende Meninger og Opfattelser, som flagre hen over den offentlige Menings Overflade som Skyer over et Landskab, nogensinde kunde bruges af Guds Kirke som en Regel til at fastsætte den aabenbarede Sandheds Hovedpunkter eller drage det uforanderlige Døgmes Linjer efter.

Ecclesia docens er sig sin guddommelige Sendelse i fuldt Maal bevidst og behøver ingen Vejledning andet Steds fra til at finde den Fremgangsmaade, den skal anvende for at beskytte Sandheden og fordømme Vildfarelsen. Dens ledende Regel og Lov er den Regel og Lov, som gav den Tilværelse, nemlig Guds Aands Autoritet, som gav den den Opgave at »lære alle Folk alt, hvad han har aabenbaret.«

Ecclesia discens.

3. Den hørende Kirke (*ecclesia discens*) bestaar paa den anden Side ikke alene af Lægfolket, men ogsaa af de gejstlige, ja endog af Biskopperne som enkelte Personer og i deres private Egenskab af Herrens Disciple. Naar disse bøje deres Forstand og deres Vilje for Kirkens Dom i Sager, der angaa Religionen, gælder deres Underkastelse i Virkeligheden den guddommelige Lærer. De ere simpelthen Disciple, Kristi og hans Aands Disciple. Som Disciple have de ingen Ret til at give Love, til at byde eller lære i Kirken, de være saa lærde, som de være ville. De ere Disciple, som blive underviste og vejledede uden Vildfarelse paa Frelsens Vej. Kirkens Opfattelse paa dette Punkt bliver belyst ved den Lov, som forbyder de troende at offentliggøre noget som helst om religiøse Spørgsmaal, medmindre

ecclesia docens har givet sit »imprimatur«, sin Tilladelse til Trykningen. Alle, endog de lærdeste blandt Gejstligheden og Lægfolket, ere underkastede denne Lov, fra hvilken der ingen Undtagelse gives. Kirken kan ganske vist opfordre ogsaa troende Lægfolk til at skrive om og holde Forelæsninger over Emner, der angaa Religionen, naar den ser, at de ere i Stand til at tjene den paa saadan Maade; dog ikke heller det paa egen Regning og Risiko, men strengt underkastet Kirkens Myndighed. Den Lærdom, de meddele, maa være Kirkens Lære, ikke deres egen; og hvis de ikke trofast udbrede dens Lære, dens Aand, dens Tankegang, betragter den dem som uetmæssige Arbejdere. Den, som ikke samler med mig, adspredes« (Matth. 12, 30).

Det er uberettiget, hvis denne Kirkens nidkære Aarvaagenhed over sit Lære- og Hyrdeembede vækker Forbauselse eller Vanskelighed for det moderne Samfunds Tankegang. De verdslige Regeringer her paa Jorden handle efter et lignende Princip. De pleje kun at betro de højeste offentlige Embeder til Mænd af prøvet Dygtighed og betænke sig ikke paa at udelukke alle andre derfra, hvor velmenende disse monne være.

Hvad de forskellige Forholdsregler angaar, som Kirken anvender for at bevare Troens Lærdomme, saa styres dens Handlemaade her ved den Helligaands Bistand. Denne gudommelige Aand ti'steder ingen religiøs Lære ved Siden af sin egen. Og her maa vi gøre den lejlighedsvis Bemærkning, at medens han vedligeholder Sandhedens Hellighed i Kirken, indskærper han samtidig en anden stor Dyd, som særlig udmærkede Jesu' Kristi Liv nemlig Ydmyghedens Lyd, som kun med den yderste Vanskelighed erhverves af Menneskene, hvis Fordærvelse Stolthed fra Begyndelsen af har været. Men nu betyder det at være lærvillig og lydlig overfor Lærere Udøvelse af kristen Ydmyghed — det sande Grundlag for Tro og Hellighed i Livet.

Der er dem, hvis Stolthed oprøres ved de Indskrænkninger, som Religionen paalægger. De kunne ikke nøjes

med de store Felter af verdslig Videnskab og Spekulation, som ligge aabne for dem, og med den borgerlige Styrelse af Verden, der tilhører dem, men deres Lyst er at lægge Haand paa Kirkens Styrelse og Lære eller, hvis dette ikke kan ské, bestræbe de sig forgæves for at gøre deres Anskuelser gældende ved at henvende sig til Personen og den offentlige Mening. Denne Uro og Uafhængighed af Evangeliet har vist sig mere eller mindre til alle Tider. St. Paulus klagede i sin Tid over Troloshed og Ulydighed imod *ecclesia docens* og udtrykte sin Forundring over, at nyomvendte »saa snart lod sig drage til et andet Evangelium, endog der er ikke noget andet; kun er der nogle, som forvirre eder og ville forvende Kristi Evangelium.« Men om enhversomhelst, »der forvirrer eder,« betænker Apostlen sig ikke paa at sige: »han være en Forbandelse« (Gal. 1, 6—8).

(Fortsættes.)

Den 10. Juli 1901 i St. Knuds Kirke.

—o—

Odense By er smykket til Fest,
 huser saa mangen kristelig Gæst.
 Hid de stævner fra fjærn og nær,
 alle Danske paa Pilegrimsfærd;
 her de samles at prise Gud
 og hans Tjener, Dankongen Knud;
 thi otte Sekler i Graven gik,
 siden Danmark sin Helgen fik.

Fra det tidligste Morgengry
 ringer alle de Klokker mod Sky;
 højest dog synger med Malmets Klang
 Domkirkens Klokker den jublende Sang.

Derhen iler nu store og smaa,
 næppe Halvdelen Plads kan faa;
 udenfor Porten mangan en
 knæler ned paa den haarde Sten.

Ærkebispens med sølvhvidt Haar
 for det hellige Alter staar,
 indvier Vin og Nadverbrød
 til Minde om Kristi blodige Død,
 bærer Jesu Legem og Blod
 frem som Offer til Tak og Bod,
 griber fast om sin Hyrdestav,
 signer sit Folk over Martyrens Grav.

Martyrkongen, indsvøbt i Lin,
 hviler i det forgyldene Skrin.
 Ned det løftes fra Alterbord,
 bæres ud gennem Kirkens Kor,
 bæres gennem den hele Stad;
 bagefter gaar Danmarks Bisper paa Rad.
 Danmarks Bisper med Mitra og Stav
 fører den Hjord, som Herren dem gav.

Fanerne flager for Østenvind,
 Korsene funkler i Solens Skin.
 Folket følger i Tusindvis,
 alle synger Sankt Knud til Pris.
 Hvor det mægtige Tog drager frem,
 smykt med Blomster er hvert et Hjem;
 hvem der møder det, lille og stor,
 ydmyg bøjer han Knæ mod Jord.

Toget gaar gennem Odense By,
 søger saa ind i Kirken paany,
 Skrinet igen paa Alteret staar;
 Orgelet toner og Klokkerne gaar;

sælsomt bølger den varme Luft
fyldt af Røgelsens søde Duft;
alle Bisper i Gyldenskrud
synger med Folket: Vi love dig, Gud.

Ak! et Drømmebilled er alt.
Danmarks Kirke i Støvet faldt.
Faa kun i Tal og svage i Magt
holder vi om Guds Aller Vagt.
Skrinet, som gemmer vor Helgens Ben,
er plyndret for hver en Ædelsten.
Taalte Gæster vi er idag,
fremmede under vort eget Tag.

Dog, er vi blevet de faa og de smaa,
fastere sammen vil vi staa.
Er vor Kirke end sunket hen,
den skal rejses af Grus igen.
Danmarks bloddøbte Konge, Sankt Knud,
bed for dit Land og dit Folk til Gud!
Alting lægger vi trygt i din Haand,
Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligaand!
1012.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Frederiksberg. Rosenkranskirken i Boyesgade vil efter omstaaende Bekendtgørelse i nogen Tid blive holdt lukket for til Dels at restaureres og males. Den har som bekendt i nogle Aar trængt til en gennemgribende Istandgørelse, hvad dens Sognepræst, højærværdige Hr. Pastor Slump, ogsaa paa forskellig Maade har arbejdet paa at skaffe Midler til.

Takket være et af Menighedsmedlemmernes ædle Vel-

gørenhed, og det Beløb, der i Øjemedet er indsamlet i en Bøsse, ser man sig nu i Stand til at paabegynde det allernødvendigste Arbejde; men da der endnu mangler et temmeligt anseeligt Beløb i den Sum, som vil medgaa til Restaurationen, tillader man sig gennem Ugebladet at opfordre alle, som interessere sin for denne lille hyggelige Sognekirke, at yde deres Bidrag til Fuldførelsen af det smukke Foretagende.

Til

Katholikerne i det apostoliske Vikariat.

—o—

Den 10. Juli 1886 have vi efter bedste Evne og under stor Deltagelse fra vore Troesfællers Side fejret det 800aarige Minde om vor Landspatrons og Skytshelgens, St. Knuds Martyrdød. Hvem det har været forundt at være til Stede ved denne ægte katholske og paa samme Tid kirkelig nationale Manifestation, vil have bevaret en uforglemmelig Erintring derom.

En lignende Højtidelighed stunder nu atter til. Det gælder om at fejre Jubilæet af St. Knuds højtidelige Skrinlæggelse. Hvad Samtiden har følt, den Gang Budskabet om den myrdede Konges Kanonisation ved Pave Paschalis II naede til Danmark, har Krønikeforfatteren, Benediktinermunken Ælnoth, skildret i de mest levende Farver. »Den herlige Helt, Kong Erik Ejegod, blev over al Maade fro derved, alle Stormændene bleve glade, Biskopper og Præster priste det som en Lykke, hele Almuen glædede sig med og udbrød i høj Jubel, som om der var kommet Budskaber om en ny Fred, og med inderlig Andagt priste man al Verdens Skaber, som i sin guddommelige Naade havde skænket sine Troende, endog i Verdens fjærreste Egne, saadan Beskærmelse.«

Saaledes skildrer Ælnoth paa sin troskyldige Maade og som Øjenvidne den fælles glade Stemning, da Budskabet rygledes: Kong Knud er optaget iblandt de Helliges Tal. Tør vi da undres over, at saa at sige hele Danmark, fra Kongen til Almuesmanden, samledes i Odense, den Gang Biskop Humbald, den 19. April 1101, højtidelig skrinlagde Kongemartyrens Levninger paa Domkirkens Alter? »Vi saa,« siger endvidere Ælnoth, »hvorledes den salige Martyrs dyrebare jordiske Levninger bleve baarne op fra Lønkirken, og hvorledes de under højtidelig Lovsang og store Glædesytringer fra alle dem, der vare forsamlede, bleve nedlagte i et kostbart Helgenskrin.«

Vi have for 14 Aar siden været med til at fejre St. Knuds Martyrdoms Jubilæum; som Katholiker og som Landets Børn have vi derved troet at opfylde en hellig Ærespligt. Den samme Følelse driver os nu til i lige Maade at fejre det 800aarige Minde om St. Knuds Helligerklæring. Hvem anden skulde vel gøre det, end os, Arvingerne til den h. Tro, for hvilken han har stridt og lidt? Videnskaben, Kunsten, Industrien fejrer sine Stormænd og opliver Mindet om dem. Med Rette. Men saa vil ogsaa vi fejre Troens Stormænd og søge at vinde Væxt ved levende at mindes dem. Og ikke blot dette. Ligesom for 800 Aar siden sige vi, ved at mindes St. Knuds Skrinlæggelse: Hellige Knud, hjælp du os i vor Ulykke og vor Svaghed ved Forbønner hos Gud.

Saa ønsker jeg da af mit ganske Hjærte, at dette St. Knuds Jubilæumsmøde, som skal holdes i Odense den 10. Juli, maa finde almindelig Tilslutning fra vore Katholikers Side; at saa mange som mulig maa stævne didhen, for efter gammel Skik at ære Martyrkongen og bede om hans Forbønner. Forhindret ved en Embedsrejse til Island i selv personlig at kunne deltage i denne Valfart til St. Knuds Grav, vil jeg i Aanden og med mine bedste Ønsker være der tilstede.

Deus est mirabilis in sanctis suis. »Gud er vidunderlig i sine Hellige.« -- Det gælder ogsaa om St. Knud. Det galdt om ham, dengang han levede; det galdt om ham efter hans Død, saa længe hele Landet erkendte ham som sin Landspatron. Men det gælder om ham ogsaa endnu i Nutiden. St. Knud vil aldrig mangle Efterfølgere og Arvtagere, — Efterfølgere i hans Kærlighed til Kirken, Arvtagere i hans levende Tro paa Kristus, Guds sande Søn. Ælnoth vil faa Ret, naar han i Slutningen af sin Krønike om St. Knud med profetisk Røst udtaler: »Jeg har opført et Mindesmærke, varigere end Malm, et Mindesmærke, som hverken Bølgernes Rasen skal sluge eller graadige Flammer fortære, men det skal staa til den sidste Verdensforstyrrelse og bevare Mindet om din Ære til alle Tider.«

✠ Johannes,

Biskop, Apost. Vikar for
Danmark og Island.

København, den 4. Juli 1901.

Unio. Søndag d. 14. Juli: Skovtur med Vogne. Afgang fra St. Hans Torv Kl. 10 til Frederiksdal, hvor der spises Frokost Kl. c. 12. Derfra til Søllerød og henimod Kl. 6 til Gentofte, hvor der spises til Aften Kl. c. 7. Hjemkomst til København Kl. 10—10 $\frac{1}{2}$. Madkurve til begge Maaltider medbringes. Pris for Medlemmer 2 Kr., for Medlemmernes Børn 1 Kr., for Besøgende, indførte ved et Medlem, 3 Kr. Indteguing sker hos H. Hoffmann, Købmagergade 48, J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, og J. Pfaffstedter, Sølvtorvet. Man bedes tegne sig i Tide, senest Torsdag Aften d. 11. Juli.

St. Josefs Gilde

fejrer Mindet om St. Knud ved en festlig Sammenkomst **Mandag den 8. Juni.** Aften Kl. 8 $\frac{1}{2}$, i Forsamlingslokalet, Bredgade 67. Alle Br. indbydes.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Juli. 6. Søndag e. Pintse. Jesu h. Blods Fest og Marias Besørgelses Fest. — **8. M.** Elisabeth, Enke. — **9. Ti.** Martyrerne i Gorkum. — **10. O.** Syv Brødre og Lidelsesfæller, Martyrer. St. Knuds Skrinlæggelse. — **11. To.** Veronika af Juliana, Jomfru. — **12. F.** Johannes Gualbertus, Abbed. — **13. L.** Anakletus, Martyr og Pave.

Søndag den 14. Juli. 7. Søndag e. Pintse. Bouventura, Kirkelærer.

Gudstjeneste i Roskilde (Bellevuevejen 9). **Søndagene:** hl. Messe Kl. 9; Hverdagene: hl. Messe Kl. 7 og Kl. 8.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). **Søndag** den 7. Juli Kl. 10 Messe med Prædiken; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt. — **Mandag** den 8. Juli Kl. 8 Skolemesse.

St. Annæ Skole (St. Hansgade 11, St., Sandbyerne). **Den aarlige Examen** agtes afholdt **Torsdagen den 11. Juli** fra Kl. 8 til Kl. 1 $\frac{1}{2}$. Børnenes Forældre og andre Venner af Skolen indbydes.

Niels Hansen,
Cand. theol. & mag.

St. Knuds Fest i Odense.

800 Aars Mindet om St. Knuds Skrinlæggelse.

Onsdag den 10. Juli Kl. 9 Levitmesse med Festprædiken i St. Mariæ Kirke (Torvet 7); derefter Besøg ved St. Knuds Relikviskrin i St. Knuds Kirke, og om Eftermiddagen en lille Udflugt.

Rosenkranskirken og Jubilæet. Saalænge Rosenkranskirken er lukket, vil det foreskrevne Jubilæumsbesøg i samme Kirke, ifølge den højjærværdigste Biskops Tilladelse, kunne ske i St. Josefs Søstrenes Huskapel i Frederiksberg Allé, i Stedet for i nævnte Kirke.

Bekendtgørelse.

Rosenkranskirken i Boyesgade vil i Anledning af dens delvise Istandsættelse være lukket fra Mandag d. 8. til d. 28. Juli. Gudstjenesten holdes i nævnte Tid saavel paa Søn- som Hverdagene i St. Josefssøstrenes Huskapel i Frederiksberg Allé Nr. 15 og 17 til de sædvanlige Tider.

Forstanderskabet.

Litteratur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35, Kbhvn.) er udkommen:

P. P.: „Omvendelse efter Døden“. (Til Forsvar for Sandheden Nr. 18). **Andet Oplag.** Pris 25 Øre.

P. P.: **De afgørende Spørgsmaal.** (Til Forsvar for Sandheden Nr. 19). Pris 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 28.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgives hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petillinen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Trælles 9-2 og 5-7.

Nr. 28.

Søndagen den 14. Juli.

1901.

Indhold: O Gud med os! — Paven og Frankrig. — Et katolsk Julehefte. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Odense. England. — Bekendtgørelser.

O Gud med os!

— 0 —

»O Jesus! jeg tror paa Dig; o Jesus jeg haaber paa Dig; o Jesus! jeg elsker Dig af hele mit Hjærte og med min Sjæls hele Inderlighed. O Jesus! jeg angrer alle mine Synder, fordi jeg derved har fornærmet Dig. O Jesus! jeg ønsker indstændigt at modtage Dig; men fordi jeg nu ikke kan det, saa beder jeg Dig ved Din Kærlighed i det helligste Sakramente: kom dog i det mindste paa en aandelig Maade til mig, kom, kom i mit Hjærte; det er beredt!«

Saaledes bedes der hviskende fra et Sygeleje i Francis-kanerindernes Kloster i Assisi. Og naar vi i Aanden træde nærmere, se vi bag Sengens simple, hvide Forhæng en Søster ligge, paa hvis blege, ungdommelige Ansigt en svær Sygdom, der vel er uhelbredelig, tydelig staar skrevet. Hun er alene i Værelset, derfor kan hun ogsaa højt sende sin

Bøn til Himlen. Og naar vi se hendes Øjne med overjordisk Længsel og med et usigeligt skønt Udtryk af barnlig Kærlighed være rettede ud igennem Vinduet og henimod det Sted, hvor Huskapellet findes, saa ere vi overbeviste om, at de ovennævnte Ord sjældent ere blevne udtalte med større Inderlighed, Oprigtighed og Troskab end netop i dette Øjeblik.

Dyb Stilhed herskede i Værelset, Myggenes Summen syntes snarere at fremhæve end at afbryde Stilheden.

Nu hører man gennem Vinduet dæmpede Toner af Sangen:

»Kristi Sjæl hellige mig;
 Kristi Legeme bespise mig;
 Kristi Blod beruse mig;
 Vandet af Kristi Side rense mig;
 Kristi Lidelse styrke mig;
 O gode Jesus, bønhør Du mig;
 I Dine Vunder Du skjule mig;
 Lad mig ej blive skilt fra Dig;
 For Fjendens Vold beskyt Du mig;
 I Dødens Time kald paa mig;
 Og byd mig kommen hen til Dig;
 At jeg maa love og elske Dig
 Med dine Hellige evindeligt. Amen.«

Det er, som om den blide Klang af de fromme Toner, som Søstrene synge derovre i deres Kapel, blev baaret ind gennem Vinduet af Engle. Den hellige Forvandling er forbi, den guddommelige Frelser dvæler paa Altret som et rent Spiseoffer, og de fromme Sjæle bringe ham i deres Sang andægtigt deres kærlighedsfulde Hyldest. Nu hører man Klangen af en lille Klokke atter hører man den og for tredie Gang: Præsten modtager den hellige Kommunion, Søstrene berede sig til at modtage den.

Sagte og dæmpede lyde Orglets Præludier.

Med spændt Opmærksomhed og med Vemod ser den Syge fra sit Leje ud gennem Vinduet, idet hun tænker paa

sine Medsøstre, som derovre i Kapellet gaa op til Altret, for at modtage Livets Brød.

Dyb Tavshed hersker der. Saa lyder atter den lille Klokke.

»Ser det Guds Lam, som borttager Verdens Synder! O Herre, jeg er ikke værdig, at Du indgaar under mit Tag; men sig kun ét Ord, og min Sjæl bliver helbredet!« . . . .

Enhver Stavelse af Præstens Mund er bleven baaret over gennem Luften til den Syges Øren. I dette Øjeblik modtage Søstrene deres Gud og Frelser i Sakramentet.

En brændende Taare triller ned ad den Syges smertefulde Ansigt: »O guddommelige Frelser, kæreste Jesus!« beder og klager hun, »kunde Du ikke ogsaa skænke mig denne Lykke? Se, hvor gerne vil jeg ikke lide og taale Smerter — men hvorfor skal jeg undvære den hellige Kommunion?« Og med hævet Stemme og med hele sin Viljes Kraft opløfter hun Hænderne og beder med barnlig Tillid: »O guddommelige Brudgom, Du har jo paa vidunderlig Maade rakt den hellige Theresia og den gode Betha Dit Legeme — Du kan ogsaa saliggøre mig, Du behøver kun at ville, saa sker det! O kom til mig virkelig og sandeligt med Dit hellige Kød og Blod — jeg ønsker jo intet andet end den Salighed og Lykke at besidde Dig!«

Hun tænker i sin Længsel efter den hellige Kommunion ikke paa, at hun begærer et Under, som den guddommelige Frelser kun af og til har ladet udvalgte Sjæle blive til Del; hun længes kun efter den hellige Kommunion, og derfor beder hun Guds Søn om en underfuld Velgerning, ligesom Hundreder og Tusinder af sædvanlige Folk og Syndere have gjort det, da han endnu vandrede gennem Jerusalems Gader.

Atter opløfter hun sine Hænder og beder med hele sin Aands Kraft: »Du hedder, o Herre, *Emmanuel* — *Gud med os*. For dette Dit Navns Skyld beder jeg Dig: »O *Emmanuel*, (*Gud med os*), *vor Konge og vor Lovgiver*,

Folkenes Forventning og Frelser, kom og frels os, o Herre, vor Gud!«

Dødbleg synker Søsteren efter denne Bøn tilbage i Pudserne, — som i den dybete Slummer ligger hun der uden noget Livstegn paa sit Leje. — — — — —

Histovre i Kapellet have Korsøstrene modtaget den hellige Kommunion og de knæle nu igen paa deres Pladser; Lægsøstrene og Novicerne gaa nu op til Altret. Præsten har endelig rakt Herrens Legeme til den Yngste blandt Søstrene og vil fra Kommunionbænken vende tilbage til Altret. Men ved Siden af den Sidste knæler *endnu en Søster* i dyb Andagt og ventende paa Modtagelsen af Kristi Legeme. Præsten rækker hende den hellige Kommunion, og hun rejser sig op med de øvrige Søstre, som vende tilbage til deres Bænke.

Trods Øjeblikkets Hellighed dvæler Præsten ved den Tanke: »Tager jeg fejl, eller har jeg ikke lige rakt den dødsyge Søster Agnes den hellige Kommunion?»

Og endnu mere end han er den bedagede Forstanderinde forbauset. Ogsaa hun har, ikke blot i Dag, men allerede i nogen Tid troet at bemærke, at efter den sidste, den yngste af de tilstedeværende Søstre, viste der sig stedse en anden Søster ved Kommunionbænken. Hun mener at have lagt Mærke til, at alle Søstrene kom tilbage i den sædvanlige Orden, og at ingen var bleven tilbage for at kommunikere efter den Yngste, og atter i Dag er det ogsaa forekommet hende, at denne hemmelighedsfulde sidste Søster har lignet den syge Søster Agnes.

Den hellige Messe er til Ende, et Kvarter senere gaar Søstrene ud af Kapellet. Forstanderinden staar ved Døren og rækker enhver af sine Medsøstre Vievandet. De gaa alle i den sædvanlige Orden og efter den Yngste og Sidste følger — Ingen.

Forstanderinden kalder sine Søstre sammen og spørger: »Er nogen af Eder i den sidste Tid og i Dag maaske

kommen for sent ned i Kapellet? Er Nogen istedetfor i den sædvanlige Orden, først gaaet til den hellige Kommunion efter den sidste Lægsøster?»

Søstrene se spørgende paa hverandre. Enhver erklærer, at man i rette Tid har været i Bænkene og paa tilbørligt Sted.

Saa bliver den Yngste kaldt frem.

»Knælede der ved Siden af Dem foruden de tilsteværende Søstre endnu en anden Søster i Stolen?»

»Nej.«

»Men De maa dog have bemærket, at der efter Dem gik endnu en Søster hen til Kommunionbænken, knælede dér ved Siden af Dem og stod op tillige med Dem?»

»Det har jeg bemærket.«

»Hvem var denne Søster?»

»Jeg har ikke set paa hende.«

»Har den fremmede Søster ikke siden efter knælet ved Siden af Dem i Bænken?»

»Nej, jeg har ikke mere set hende, efter at vi stode op fra Kommunionbænken.«

»Har ingen straks efter Kommunionen forladt Kapellet?»

Søsteren ved Døren erklærede bestemt, at lige indtil Slutningen var Ingen hverken gaaet ind eller ud.

»Har Ingen genkendt den sidste Søster?»

En Søster traadte frem og sagde, at hun og flere Medsøstre allerede i nogen Tid havde lagt Mærke til, at efter den yngste Novice endnu en anden Søster havde modtaget den hellige Kommunion, og det var, besynderligt nok, forekommet dem alle, at den sidste, der nærmede sig Herrens Bord, ikke var nogen anden end den syge Søster Agnes.

Hos Præsten, som bivaanede dette Forhør, opstod der i dette Øjeblik ligesom en Anelse. Han gav Forstanderinden et Vink, og denne lod Søstrene gaa. »Ogsaa jeg,« sagde han, »har i nogen Tid ved Uddelingen af den hel-

lige Kommunion troet hver Gang at have rakt tilsidst den syge Søster Agnes den hellige Kommunion.«

»Ogsaa jeg tilstaar at have ment det samme,« svarede Forstanderinden; »men det vilde være et fuldstændigt Under, dersom den Dødssyge, der næppe kan løfte Hænderne uden at blive støttet, skulle kunne komme i Kapellet.«

»Hun kan ikke have været legemlig tilstede i Kapellet; thi saa vilde hun være bleven bemærket baade ved Udgangen af Sygeværelset og ved Indtrædelsen i Kapellet og naar hun atter forlod det.«

»Da er Sagen endnu ubegribeligere.«

»Ubegribelig, men ikke umulig. Mindes de ikke hin Helgen, hvis Legeme laa mange hundrede Mile borte fra Rom i en dyb Slummer, der lignede en Afmagt, medens han, set og erkendt af talrige Personer, stod ved Pavens Dødsleje, for at bistaa denne i den sidste haarde Strid? Vidundergaven er endnu den Dag i Dag ikke ophørt, tvertimod synes det, som om vor Tid ser flere Undere end andre Tider; men salige ere de Øjne, som ville se dem. Og vor Søster Agnes er saa from og god, at et Naadens Under ikke vilde sætte mig i Forbavselse, naar Talen er om hende. Vi ville maaske en Dag komme til at ære en Helgen i hende.«

Tillige med Assistentinden gik de nu ind i Sygeværelset. Ogsaa Lægen havde lige indfundet sig.

Søster Agnes laa rolig paa sit Leje. Lyksalig Fred var udbredt over det blege Ansigt.

Lægen traadte prøvende hen til den Syges Seng, for derpaa med latinske Ord at meddele Skriftefaderen, at Søsteren var saa svag, at der ikke kunde være Tale om, at hun kunde staa eller gaa, end ikke nogle faa Minutter. Desuden havde den i Kapellet tilstedeværende »anden« Søster Agnes været klædt i den højtidelige Ordensdragt, som ikke en Gang fandtes opbevaret i Sygeværelset.

Efter at Lægen havde bortfjærnet sig, sagde Forstanderinden med højtidelig Alvor og uden nærmere at berøre

hvad det drejede sig om: »Søster Agnes, i den hellige Lydigheds Navn, i vor hellige Fader Francisci Navn, i Guds Navn spørger jeg Dem og befaler jeg Dem at sige Sandheden: Er De i Dag og overhovedet i de sidste Dage staaet op om Formiddagen? Har De fjærnet Dem fra Sygeværrelset?»

Noget overrasket, men dog ganske rolig og naturlig, svarede den Syge, idet hun sænkede sit rene Blik i sin aandelige Moders Øje: »Ærværdige Moder, jeg har i fire Uger ikke forladt Sengen.«

»Hvad har De foretaget dem under den hellige Messe?» spurgte nu Præsten mildt.

»Jeg har,« svarede den Syge, »bivaanet den i Aanden og i Særdeleshed søgt at modtage den aandelige Kommunion saa andægtigt som muligt.«

»Beskriv nøje, hvad De har gjort.«

»Jeg har opvakt en ret levende Attraa efter den hellige Kommunion og —«

»Og?»

»Og ret hjærteligt bedet Gud om, at jeg ikke blot aandeligt, men ogsaa virkeligt maatte modtage min Gud og Frelser i den hellige Kommunion.«

»Og hvad saa?»

»Jeg blev som afmægtig eller dødtræt. Jeg mente i Søvn, at jeg var i Kapellet og *virkelig* modtog den hellige Kommunion.«

»Kan De sige, om De under Deres Søvn saa Dem alene ved Kommunionbænken eller sammen med Andre?»

»Jeg var altid den sidste efter den yngste Novice.«

»Hvor længe varede Deres Bevidstløshed?»

»Det ved jeg ikke.«

»Hvornaar kom De atter til Bevidsthed?»

»I det Øjeblik da det forekom mig, at jeg efter Modtagelsen af den hellige Kommunion stod op fra Kommunionbænken.«

»Og hvorledes befandt De Dem da?»

»Jeg følte mig meget styrket og havde den levende Følelse af, at den hellige Kommunion virkelig var bleven rakt mig. Jeg befandt mig nøjagtig saaledes, som naar jeg forhen modtog den hellige Kommunion i Kapellet.«

Tavse gik den Gejstlige og Forstanderinden ud af Sygeværrelset.

»Der er ingen fornuftig Grund til at tvivle om, at et Under foreligger,« sagde Oldingen halvt sagte til den ærværdige Forstanderinde; »vor guddommelige Frelser har paa denne fromme Søster atter en Gang vist, at han i Sandhed er og vil være *Emmanuel, Gud med os!* — —

Søster Agnes er omtrent tre Aar efter denne vidunderlige Hændelse salig hensovet i Herren.

Vi meddele endnu følgende om hende:

Hun blev født Aaret 1847 i R., en bekendt øvresvabisk By. Fra Protestantismen traadte hun i Aaret 1866 over til den katholske Kirke. Hendes Familie var og er endnu den Dag i Dag højt anset og agtet og anvendte al mulig Omhu paa Børnenes Opdragelse og Undervisning. Mærkværdigt er det, at Søster Agnes Moder, endnu før Barnets Fødsel, uvilkaarligt besøgte en katholsk Kirke og der bad med særlig Andagt for sig og Barnet foran den hellige *Gudsmoders Alter*. Saaledes blev Barnet allerede den Gang anbetroet til Guds og hans hellige Moders Beskyttelse. Den stille og beskedne Pige besøgte Skolen med et meget godt Resultat og lærte ogsaa Søstre af *den hellige Francisci tredje Orden* at kende, hvis fromme Exempel gjorde et overordentlig dybt Indtryk paa hendes ædle Hjerte.

Søstre bad regelmæssig for det gode Barn, som strax havde betroet sig til dem. Med tretten Aar blev hun luthersk konfirmeret og gjorde ved denne Lejlighed ifølge en indre Indskydelse og i fuld Modsigelse til den protestantiske Anskuelse — det Løfte, for bestandig at ville forblive Jomfru. Hendes hidtidige Religion forekom hende bestandig koldere og tristere. I Pensionatet, hvor hun skulde uddannes, følte hun en ubeskrivelig Uvilje imod de der

anordnede *Dansetimer* og bad ofte om Fritagelse. Men den gode Gud dispenserede hende selv, idet han sendte hende en Fodlidelse, imod hvilken Menneskers Tvang var magtesløs. I sit sextende Aar kom hun atter hjem og fik nu Timer i Fransk og Musik. Da hun for første Gang skulde paa et Bal, sagde hun til sin Moder, at hun vilde blive katholsk. Man kan tænke sig de bekymrede, iøvrigt rettænkende Forældres Forbavselse og Formaninger! Fra forskellige andre Sider, ogsaa fra hendes eget Hjærte kom der Anfægtelser; men hun forblev standhaftig, Ved en særegen Tilskikkelse kunde hun den 19. August 1866 fuldbyrde den højtidelige Overgang til den hellige Kirke. Den følgende Dag modtog hun den første hellige Kommunion og snart efter ogsaa den hellige Firmelses Sakramente. Hos sine Forældre havde hun næsten hele Húsvæsnet at besørge: meget, meget Arbejde. Men hun vedblev at være taalmodig og standhaftig. For at kunne besøge den hellige Messe og tage Del i det daværende Jubilæum, stod hun allerede op Kl. 3 om Morgenen. I Oktober 1875 bad hun skriftlig om Optagelse i Franciskanerindernes Kloster i Assisi i Italien. Den 23. November 1875 forlod hun sin Fædreneby og allerede den 26. November var hun skjult i Klosteret i Assisi.

Paa Mariæ Bebudelsesdag 1876 modtog hun efter omhyggelig Prøvelse den hellige Franciskus Ordensdragt og Navnet *Agnes*. Som Novice var hun et Mønster paa Dyd. Den 8. April 1877 aflagde hun Lydighedens, Fattigdommens og Kyskhedens *højtidelige Lofter*. Den 16. Juli 1880 bad hun om de hellige Dødssakramenter, den 2. August modtog hun endnu den hellige Kommunion; derpaa begyndte Dødskampen. Efter hendes Død blev hendes sidste Brev, ligesom hendes Testamente, tilstillet hendes Forældre. Hun skriver, at hun i Himlen uafsladeligt vil bestorme den almægtige Gud om at skænke dem den samme Naade, som var bleven hende til Del. Forældrene have med dyb Rø-

relse modtaget Brevet og sendt Søstrene en smuk og hjærtelig Tak.

Paven og „Kulturkampen“

i

Frankrig.

—o—

Den franske *Foreningslov*, som navnlig er rettet imod de katholske Ordenssamfund, er som bekendt for nylig bleven vedtaget af Senatet og Deputeretkamret og Dagen efter offentliggjort af Regeringen. Havde man ikke kendt denne Lovs Bestemmelser og læst de franske Kirkefjenders Parlamentstaler, maatte Lovsangene, som den ikke-katholske Presse istemte til Ære for Lovens Fader, Ministerpræsidenten Waldeck-Rousseau, allerede have faaet enhver Katholik til at studse og overbevist ham om, at det her drejer sig om en regelret »Kulturkamps«-Lov. Med dette for Øje har *den h. Fader* da ogsaa paa Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest rettet *en Skrivelse til Superiorerne og Generalerne for Ordenerne og de gejstlige Anstalter*, i hvilken han henviser til, at de navnlig i *Kampens* Tider, som den nuværende, havde modtaget særlige Beviser paa Pavedømmets kærlige og omhyggelige Omsorg.

Han var, skriver Paven, meget bedrøvet over de heftige Angreb, som atter blandt nogle Nationer vare blevne rettede mod Ordenerne og gejstlige Institutioner. Ogsaa Kirken beklagede sig derover, thi, ikke blot blev dens Rettigheder svært krænkede, men den led ogsaa stor Skade i Henseende til sin Virksomhed.

Paven minder dernæst om, at han ikke har undladt noget, for at gøre en Ende paa en saa *uværdig Forfølgelse* og for at frelse disse Nationer fra en saa svær Ulykke, men han havde forgæves haabet at man skulde have laant Øre til hans Klager. Netop i disse Dage var

der hos et Folk, hvem Paven skænkede sin ganske særegne Omsorg, bleven vedtaget en *Undtagelseslov*, mod hvilken Paven for faa Maaneder siden havde gjort Indsigelser.

Paven havde, idet han fulgte sine berømte Forgængeres Exempel, anset det som sin Pligt at *misbillige* disse Love, som stride imod den naturlige Ret, Evangeliet og Traditionen. Disse Love strede ogsaa imod den absolute Ret, som Kirken havde til at grundlægge religiøse Institutioner, som udelukkende vare afhængige af Kirken. Paven ønskede at styrke de religiøse Ordener og Anstalter. Den sande Grund til, at man gik fjendtlig til Værks imod dem, var *Had til Kirken*, det sande Formaal var, om muligt at banlyse Kristi velgørende Virksomhed fra det menneskelige Samfund.

Dernæst roser Leo XIII. Ordensbrødrene og Ordenssøstre, som bleve forfulgte netop for deres Dyders Skyld: han henviser til de mange forskellige Anstalter, som de havde skabt, og for hvis Skyld de nu overa't bleve velsignede af alle gode Borgere. Navnlig roser Paven ogsaa de religiøse Ordenssamfund, som saa beredvillig, endog under uendelige Lidelser og med Opofrelsen af deres Liv, havde opfyldt hans Villie, som de sidste *Uroligheder i Kina* havde vist det. Naar Gud tillader disse Lidelser, sker det, for at skænke Aanden, som ikke sjældent slappes i sædvanlige, rolige Tider, *ny Kraft*, for at ryste *det nuværende svage og raadne Samfund* og føre det angerfuldt tilbage til vor guddommelige Frelseres Fødder. Man trængte til Mænd med store Dyder og med Hjærter, der vare opfyldte af en apostolisk Aand. »*I skulle være disse Mænd*«, tilraaber Paven Ordensforstanderne og slutter med den Formaning, at den *kristelige Kærlighed* gjorde det til en Pligt for Kirkens Tjenere, at indtage en baade fast og værdig men tillige mild og overbærende Holdning.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Med Dampskibet »Laura« (Kaptajn Aasberg) afrejste i Tirsdags vor højærværdigste Biskop, Msgr. *von Euch*, til Island, hvor Biskoppen, som allerede tidligere omtalt, agter at foretage Visitats og meddele Firmelsens h. Sakramente i Menigheden i Reykjavik. Med Skibet fulgte ogsaa Domherre *Kirchberger* fra München og Grev *Josef Stolberg-Stolberg* fra Westheim i Westfalen. Den 20. Juli vil Skibet efter Planen ankomme til Reykjavik.

Blandt de ombordværende Rejsende vare ogsaa Assistentinden fra St. Josefsøstrenes Moderhus paa Toldbodvejen, Mère *Suzanne* og Søster *Anna Liboria*. Den Forstnævnte skal, saa vidt vides, i Provinsialforstanderindens Navn visitere Søstrenes Skole og Hospital paa Island; den sidstnævnte Søster skal derimod en Tidlang tage Del i Skolegerningen i Reykjavik. Blandt de Mange, som vare mødte ved Skibet for at tage Afsked med de Bortdragende, saas en Del Gejstlige og Kirkeforstandere fra Hovedstaden og Frederiksberg og adskillige Menighedsmedlemmer og Søstre.

Det var Biskoppens Agt at vende tilbage med »Laura«, som forlader Reykjavik den 25. Juli og ankommer til København den 4. August.

— Den 10. Juli, St. Knuds Mindedag, have St. Josefsøstrene lidt et smerteligt Tab, idet en ung, dansk Søster, *Sr. Patritia*, 24 Aar gammel, født *Elisabeth Spetzler* fra Fredericia, samme Dag afgik ved Døden i Moderhuset paa Toldbodvejen, efter et langt og smertefuldt Sygeleje.

Allerede i sit 19de Aar gav den hjemkalde Ordenssøster Afkald paa alle de Goder i denne Verden, som dens Børn vurdere saa højt, fordi de ikke kende de uforgængelige og umistelige Goder, der ligefra Kristendommens første Indtræden i Verden have givet baade Mænd og Kvinder Kraft til at forsage Alt for Guds Skyld. I den gamle, solide, katholske Menighed i Fredericia henlevede hun sin Barndoms Dage, ledet af kærlige Forældre, der vare besjælede af et fromt og ægte kirkeligt Sindelag. Med Vemod tænke de uden Tvivl i disse Dage paa deres Datters tidlige Bortgang, men med Glæde og Tak til Gud ville de sikkert ogsaa ihukomme det skønne Offer, som Datteren bragte Gud og som han, det er vort tillidsfulde Haab, saa

hurtig har belønnet med evige Goder og Glæder Lykkelig og tilfreds var Søster *Patritia* i Ordensstanden og med dyb Alvor og Samvittighedsfuldhed opfyldte hun alle sine Pligter og under den langvarige Sygdom, der tærede paa hendes legemlige Kræfter, blev hun for sine Foresatte og Medsøstre et Mønster for sjælden Taalmodighed og Hengivelse i Guds Villic. Hun er død den Retfærdiges Død, uadskillelig forenet med sin Gud og Frelser, som hun i Livet havde tjent og elsket over Alt og Alle, og medens vi Andre opsende det Suk til Gud: »Maatte vort Endeligt engang blive som hendes!« lægge vi disse faa Mindeord som en beskeden Blomst paa hendes Grav, i Haab om, at den maa finde en lille Plads i den uforgængelige Æreskrans, som hisset i Evigheden smykker denne Kristi udvalgte Brud! R. I. P.

Odense. »Berl. Tid.« meddeler følgende Telegram: St. Knuds-Festen, der hvert Aar den 10. Juli fejres i Odense af Katholikerne fra alle Landets Egne til Minde om Drabet paa Kong Knud, har i Tirsdags fundet Sted under større Højtidelighed end sædvanlig, idet det i Aar er 800 Aar siden, at den myrdede Konge blev kanoniseret.

Efter stille Messer fra Kl. 6—8 fandt i den derværende katholske Kirke Kl. 9 den højtidelige Levitmesse Sted; den holdtes af Pastor Storp fra Kolding med Bistand af to andre Præster. Under Messen udførte det katholske Kirkekor fra Svendborg en firstemmig Messe; Pastor Ortved, Maribo, prædikede.

Efter Messen fandt den sakramentale Velsignelse og Tedeum Sted. Kirken var overfyldt, og 16 katholske Præster rundt om fra Landet vare til Stede.

Efter endt Gudstjeneste begav samtlige Katholiker sig til St. Knuds Kirke, hvor de nedlagde en Krans paa St. Knuds Helgenskrin.

Om Aftenen samledes Katholikerne til en Mindefest i Fruens Bøge.

England. For nylig fejrede *Universitetet i Glasgow* sit 450 aarige Jubilæum; dets Autoriteter ansaa det ved denne festlige Lejlighed ikke for et Rov overfor »den protestantiske Frelsessikkerhed«, at minde om, at Universitetet i Glasgow har modtaget sine Privilegier af Pave *Nikolaus V.*, og der blev i den Anledning sendt en Adresse til Pave *Leo XIII.* Hvor forsigtigt, i Modsætning hertil, omtalte ikke vore Autoriteter i sin Tid, da vort Universitets Jubilæum fejredes, at ogsaa Københavns Universitet havde mod-

taget sine Privilegier af en Pave! Om at sende en Adresse til den katholske Kirkes Overhoved var der dengang ingen Tale, og alt, hvad man svang sig op til, var, at man med Nød og næppe indbød den apostoliske Præfekt, Msgr. *Grüder*, til Festen!

Det skotske Universitets Skrivelse til Paven havde følgende Adresse: »*Pontifici Maximo, Viro Sanctissimo, Reverendissimo, Eruditissimo Leoni XIII*«. (Til Ypperstepræsten, den helligste, ærværdigste og lærdeste Mand, Leo XIII.), og sagde bl. a.: »Idet vi med Højtidelighed fejre et Jubilæum, mindes vi med særlig Glæde, at vi af vore Forfædre have modtaget vort ansete Universitet, som i Dag staar udrustet med alle aandelige og materielle Midler, og at det er udgaaet fra den apostoliske Stol selv og blev oprettet med Pavens huldrieste anbefaling. Selv udrustet med alle Kundskaber paa Videnskabens og Kunstens Omraade, har jo den lærde Pave Nikolaus V. i 1451, som Bevis paa sin Kærlighed til Skotterne og til de skønne Kunster, draget Omsorg for, at der blev oprettet hos os en almindelig Studieanstalt, hvor Lærerne og Studenterne nød de samme Privilegier, som i hans Universitet i Bologna. Denne Velgerning ihukomme vi, som en trofast Datter mindes den trofaste Moders Gave, og anse det for en Ærespligt, at lade Deres Hellighed tage Del i vor Glæde og at takke den apostoliske Stol for en saadan Tjeneste. Vi bede derfor Deres Hellighed om at forøge vor Lykke med Deres Autoritet, og naar det overfor ugunstige Tidsforhold og en besværlig Rejse til Søs og til Lands ikke lader sig gøre, at Deres Hellighed overværer vor Fest, bede vi idetmindste om at give os et Tegn paa Velvillie og at Deres Hellighed vil forøge vort Universitets Anseelse og anbefale det for nye Aarhundreder«.

Den 9. Juni sendte Pave Leo XIII., »til Vor ærværdigste Broder Herbert Story, Præfekt og Vicekansler, til Rektoren, Professorerne og Studenterne i Glasgow« en latinsk Skrivelse, i hvilken det hedder: »Deres Brev har glædet Os meget; at pleje Mindet om modtagne Velgerninger og endnu mere, at tale om dem aabent med al Frimodighed, er et Fortrin hos en Sjæl, som er fremmed for et lavt og sneverhjærtet Sindelag. Med Glæde anerkende vi dette Fortrin hos Eder; og det hæver Eders fortræffelige Arbejder og Anlæg. Da det store Universitet, i hvilket I udfølede Iver for Alt, kan takke den apostoliske Stol for sin Grund-

læggelse, rettedes Eders taknemlige Tanker, i Anledning af Jubilæet, mod Paven og I indbøde Os til at tage Del i Eders Glæde. I vilde uden Tvivl have savnet Noget, saafremt I paa dette Tidspunkt ikke havde modtaget et Tegn paa Vor Deltagelse. Vi hensætte Os i Aanden i disse Dage midt iblandt Eder, og vore Tanker dvæle med Glæde hos dette saa nyttige, af Pave Nikolaus V. oprettede Institut. Vor Forgænger har sikkert ved denne Grundlæggelse ydet den skotske Nation en u dødelig Tjeneste, og han har tillige ved denne Grundlæggelse af Eders Universitet fremdraget for Lyset den Kendsgerning, at Pavedømmet ifølge sit eget Væsen har paa en fremragende Maade tjent de højere Videnskabers og de skønne Kunsters Fremskridt, hvorpaa Nationernes Civilisation hovedsagelig opbygges. Maatte dette berømte Hjem for de højere Videnskaber stedse blomstre og med aldrig forsvindende Glands frembringe rige, gavnlige Frugter! Vi bede Gud den Almægtige om, at han i sin Godhed vil lede Eders lærde Arbejder paa alle Videnskabens Omraader til Sandhed og forene Eder Alle med Os ved den fuldkomne Kærligheds Baand«.

St. Knuds Broderskab. Udflygt til Charlottenlund, Besøg paa St. Andreas Collegiet, Søndagen den 21. Juli. Man samles Kl. 8 Morgen ved Klampenborgstationen. Madkurve medtages. Alle indbydes venligst.

Et katolsk Julehefte!

Undertegnede agter til Jul at udgive et katolsk Julehefte, redigeret af Hr. Cand. mag. Niels Hansen, smukt udstyret, med gode Billeder og med Bidrag i Poesi og Prosa fra forskellige Medarbejdere, til en Pris af 50 Øre pr. Hefte. Da dette Foretagende er ganske nyt i sin Art. og det derfor er usikkert, hvorledest det vil blive modtaget af Publikum, tillader jeg mig at anmode enhver, der maatte anse et saadant Foretagende for at være betimeligt, at tegne sig for ét eller flere Eksemplarer, i København hos d'Hrr. Pastorers Slump og Neuvel og i Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35); i Horsens hos Hr. Lærer Holst og i det øvrige Danmark hos d'Hrr. Sognepræster. Jo flere der støtte Sagen ved deres Sympathi og Interesse, des større er ogsaa Sandsynligheden for at Foretagendet baade i Aar og siden vil have Held med sig og tilfredsstille alle berettigede Krav.

Med Højagtelse

C. Melchior, Nyborg.

Hjem. En Dame, som er beskæftiget ude, kan faa et pænt Hjem hos enlige Folk, Prinsessegade 27, St. tilh.

Goldene Klassiker Bibel

mit

den vom apostol. Stuhle approbirte vollst. Text leveres i **Folke-Udgave** i stort Folioformat, righoldigt illustreret med farvetrykte Billeder efter berømte Kunstnere, indb. i to eleg. Chagrinsbind, **Pris pr. Bind Kr. 49,50.**

Pragt Udgave

indb. i helt Chagrin med Guldsnit

Pris pr. Bind **Kr. 99.**

Leveres imod en maaanedlig Ratebetaling
for **Folke-Udg. 3 Kr.** og for **Pragt-Udg. 6 Kr.**

fra

Selskabet til Udbredelse

af literære Værker imod Ratebetaling,

København. Vesterbrogade 10,

Dygtige Agenter antages samme Sted.

Unio. Søndag d. 14. Juli: Skovtur med Vogne. Afgang fra St. Hans Torv Kl. 10 til Frederiksdal, hvor der spises Frokost Kl. c. 12. Derfra til Søllerød og henimod Kl. 6 til Gentofte, hvor der spises til Aften Kl. c. 7. Hjemkomst til København Kl. 10—10 $\frac{1}{2}$. Madkurve til begge Maaltider medbringes. Pris for Medlemmer 2 Kr., for Medlemmernes Børn 1 Kr., for Besøgende, indførte ved et Medlem, 3 Kr. Indteguing sker hos H. Hoffmann, Købmagergade 48, J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, og J. Pfaffstedter, Sølvtorvet. Man bedes tegne sig i Tide, senest Torsdag Aften d. 11. Juli.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Juli. 7. **Søndag e. Pintse.** Bonaventura, Kirkelærer. — **15. M.** Apostlenes Deling. — **16. Ti.** Karmel-Skapularfest. **17. O.** Alexius Bekender. — **18. To.** Kamilus af Lellis, Bekender. — **19. F.** Vincents Paul. Bekender. — **20. L.** Hieronymus Æmiliani, Bekender.

Søndag den 21. Juli. 8. **Søndag e. Pintse.** (Henrik, Bekender og Kejser).

Sr. Patritias Begravelse finder Sted fra St. Ansgars Kirke
Mandag den 15. Juli Kl. 9.

Rosenkranskirken og Jubilæet. Saalænge Rosenkranskirken er lukket, vil det foreskrevne Jubilæumsbesøg i samme Kirke, ifølge den højjærværdigste Biskops Tilladelse, kunne ske i St. Josefs Søstrenes Huskapel i Frederiksberg Allé, i Stedet for i nævnte Kirke.

Bekendtgørelse.

Rosenkranskirken i Boyesgade vil i Anledning af dens delvise Istandsættelse være lukket fra Mandag d. 8. til d. 28. Juli. Gudstjenesten holdes i nævnte Tid saavel paa Søn- som Hverdage i St. Josefs søstrenes Huskapel i Frederiksberg Allé Nr. 15 og 17 til de sædvanlige Tider.

Forstanderskabet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 29.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Kobmagergade 13. København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Brødgade 64. — Annonceer: 10 Ø. Petillinen. — Private Annonceer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Trefles 9-2 og 5-7.

Nr. 29.

Søndagen den 21. Juli.

1901.

Indhold: Kirken og den liberale Katholicisme. — St. Knuds Fest i Odense. — Litteratur. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Rusland. Frankrig. England. Asien. — Bekendtgørelser.

Kirken og den liberale Katholicisme.

— 0 —

(Fortsat.)

Moderne Theorier om „det nye Evangelium.“

4. Hvad man nu til Dags forstaar ved dette »nye Evangelium«, er let at sé ved den blotte Opregning af nogle af de Theorier, som fremfores i Videnskabens, Kritikens og det moderne Fremskridts Navn.

F. Ex. at i gamle Dage var Episkopatet eller *ecclesia docens* ikke i Stand til med Nøjagtighed at afgrænse dogmatiske Sandheder, fordi nyere Opdagelser den Gang endnu vare ukendte; at den katholske Tros Dogmer ikke ere uforanderlige, men kun famlende Forsøg paa at finde Sandheden, som skulle forbedres ved den moderne Videnskabs Indflydelse; at Kirkens Læreomraade skal indskrænkes til kun

at omfatte Trosartikler eller Definitioner af den katholske Tro; at det er tilladeligt at forkaste dens øvrige Afgørelser, at tilsidesætte dens Censurer, at kritisere dens Afgørelser, at forringe Kirkens og især de romerske Kongregationers Autoritet, at nære Mistro til dens Evne til at opponere mod intellektuelle og videnskabelige Indvendinger, at nedsætte dens Karaktér saa vidt som muligt til samme Standpunkt som en blot menneskelig Institutions; at saavel Kirkens Forfatning som dens Lære bør bringes i Overensstemmelse med hvad man kalder moderne Tankegang og Verdens Fremskridt; at Lægfolk i rigt Maal skulle have Del i Kirkens Styrelse som deres tilbørlige Ret, og at Videnskabsmænd med rig Aandskultur skulle give sig i Færd med at udfinde Midler til at gennemføre dette; at Adskillelsen mellem Hyrde og Hjord skal forsvinde, ved at man giver de lærdeste blandt Lægfolket Adkomst til at regnes ikke mere for Disciple, men for Hyrder og Lærere i Israel; at den tiltagende Interesse i store Kredse af Folket for kirkelige Spørgsmaal og den stigende Oplysning gøre det ret og billigt at appellere fra den kirkelige Myndighed til den offentlige Mening, og at det følgelig skulde være de troende tilladt at rette Misbrug og Forargelse ved at søge Tilflugt hos Folket og de verdslige Myndigheder snarere end hos de kirkelige; at den kirkelige Ejendom ikke længere burde ejes og forvaltes af gejstlige, men af Lægfolk med Forretningsdygtighed, ganske ligesom Paven er bleven berøvet sin verdslige Magt; at Katholiker skulde have Frihed til at læse og forhandle om selv de for Troen og Moralen farligste Ting, hvis de havde Lyst til at gøre saa; at de turde beholde Navn af Katholiker og modtage Sakramenterne, selv om de fornægtede én eller flere af Troens Sandheder, og at de i saa Henseende ikke skulde være underkastede kirkelig Myndighed eller biskoppelig Tilrettevisning.

En eller flere af disse og lignende Vildfarelser, der ere mere eller mindre tilhyllede Angreb paa Kirkens Rettigheder og Friheder, kan man træffe hos mangelfuldt underviste

og liberale Katholiker. Det er Anskuelse, som ere fremkomne i den nationale Atmosfære af fri Tanke og offentlig Kritik, om hvilken vi have talt. Det vilde ikke være muligt at behandle dem alle indenfor en Hyrdeskrivelses snævrere Grænser, hvilket ejheller er nogen Nødvendighed, men vi ville sige nogle Ord om to eller tre af disse Meninger. Den bedste Modgift mod alle saadanne fordærlige Anskuelse har man i en klar og fornuftig Tro paa den guddommelige Lærers blivende Nærværelse i Kirken.

II.

Hvilken Overensstemmelse i Tankegang der kræves med Kirkens Tankegang.

Troens Tilslutning.

I. Af de Skriftens Ord, som ovenfor ere anførte, fremgaar det klart, at Jesus Christus indstiftede sin Kirke som en levende, autoritativ og vedvarende Forkynder af hans Lære; at han forlenede den med sin egen Magt; at han opfyldte og styrkede den med Sandhedens Aand; og at han erklærede, at de Lærdomme, som den forkyndte, skulde modtages, som om de vare forkyndte med hans egen Røst. Heraf opstaar den Forpligtelse, som enhver har, at tænke, som Kirken tænker, hvis man ønsker at tænke ret, og derfor med Troens fulde Samtykke modtage, hvad den siger og lærer os.

I de Spørgsmaal, som vi tale om her, kan der gives to Slags Tilslutning fra den menneskelige Aands Side. Den ene er »Troens Tilslutning«, d. v. s. Udøvelse af den Dyd, som kaldes guddommelig Tro. Denne udøves, naar det drejer sig om en Sandhed, der er aabenbaret af Gud eller paa anden Vis nøje forbunden med Aabenbaringens Sandheder og, som saadan, enten defineret eller almindelig antagen af Kirken. I begge Tilfælde beror Tilslutningen til syvende og sidst paa Guds Autoritet, som har aabenbaret enten Sandheden selv eller den Kirkes Ufejlbarehed, som forkynder den.

Ingen, der kalder sig selv Katholik, kan tvivle om Forpligtelsen til at give en fast Tilslutning til alle aabenbarede Lærdomme, der ere definerede eller almindelig antagne som »katholsk Tro« af Kirken, og det under Straf af Hæresi og Udelukkelse af Kirken og fra den evige Frelse. Hvad denne elementære Sandhed angaar, behøver vi blot paa dette Sted at henvise til det økumeniske vatikanske Concils tredie Session.

Men det kunde maaské være ret formaalstjenligt, med det samme Consil, ogsaa at betone den Sandhed, at Katholiker tillige ere forpligtede til at give de Kirkens Afgørelser deres Tilslutning, som angaa Ting, der høre til Aabenbaringen eller have Indflydelse paa denne, selv om de, strængt taget, ikke høre ind under Aabenbaringens snævrere Omraade. Saadanne Spørgsmaal ere f. Eks. Skriftens Fortolkning, Kanonisering af Helgener, Sakramenternes Materie og Form i et enkelt givet Tilfælde, hvor en dogmatisk Kendsgerning foreligger til Behandling, andre saakaldte dogmatiske Tilfælde, Fordømmelsen af falske Lærdomme ved den hellige Stol o. s. v.

From Troskab fremkaldt ved from Lydighed.

2. Den anden Slags Tilslutning er den, der fremkaldes ved den »fromme Lydigheds« Dyd. Den ydes lige overfor den Del af Kirkens Lærevirksomhed, som ikke hører ind under den aabenbarede Sandheds Omraade eller udøves gennem Ufejlbarhedens Gave, men som kommer ind under Udøvelsen af dens ordentlige Myndighed at føde, lære og styre Christi Hjord.

At tænke, som Kirken tænker, at have samme Sidelag som den, at lyde dens Røst, er ikke blot en Pligt da, naar Sagen, hvorom Talen er, hører til den guddommelige Aabenbaring eller er sammenknyttet med denne. Det er ogsaa en Pligt, naar vedkommende Genstand for Kirkens Lærevirksomhed falder ind under dens almindelige Autori-

tetsomraade. Og dette Omraade omfatter, som sagt, alt, hvad der behøves til at føde, lære og styre Hjorden.

Under dette almindelige Myndighedsomraade eller *magisterium* falde de biskoppelige Hyrdebreve. Diöcesan- og Provincial-Dekreter og (skönt disse have større Betydning paa Grund af deres fremragende Anseelse og deres Betydning for den hele Kirke) mange pavelige Aktstykker samt alle de romerske Kongregationers Afgørelser. Det er paa Grundlag af den ordinære kirkelige Myndighed og ikke af Ufejlbarheden, at det største Antal af Kirkens formanende, ledende og foreskrivende Aktstykker blive udstedte.

Ligesom der angaaende disciplinære Spørgsmaal til én Tid kan blive truffet en Afgørelse, som til en anden Tid kan blive ændret eller endog ganske kuldkastet, saaledes kunne ogsaa nye Theorier og Anskuelser, fremsatte endog af anerkendt lærde Mænd, en Tidlang blive dadlede af de romerske Kongregationer og senere taalte, ja endog anerkendte. Saaledes kan f. Ex. det hellige Officium, naar Talen er om et omtvistet Sted i den hl. Skrift eller et lignende Punkt, efter omhyggelig Overvejelse — som Sædvanen er i Punkter af slig Vigtighed — muligvis erklære, at de fremførte Beviser ikke stadfæste den Slutning. visse lærde have draget af dem. En saadan Afgørelse er ikke uforanderlig og forhindrer ikke katholske lærde i at fortsætte deres Efterforskninger og ærbødigt forelægge den hellige Stol nye eller mere overbevisende Argumenter mod vedkommende Texts Ægthed, som de maatte have opdaget. Og saaledes er det vel muligt, at den hellige Stols Tribunaler med Tiden afgøre Sagen paa den Maade, som de tidligere lærde havde foreslaaet, men ikke strax kunnet begrunde ved tilfredsstillende Beviser som en sikker Slutning.

Imidlertid udøver Kirken saaledes sin Myndighed, som det synes den bedste, hvorfor ingen af dens Børn skal »lægge noget til« eller »tage noget bort af Bogens Ord«, hvis eneste Vogter den er. I saadant Tilfælde skulde paalidelige Katholiker i Følge »den fromme Lydighed« antage dens Afgø-

relse som den eneste, der i Øjeblikket var at følge. Men medens de med Taknemlighed modtage en saadan Vejledning i et Anliggende, der angaar Religionen, ville de vide omhyggeligt at skelne mellem denne Vejledning og Kirkens dogmatiske Afgørelser om Trosspørgsmaal.

Det er klart, at hvis hver enkelt i Følge egen privat Bedømmelse eller Ret til at nægte den »fromme Tilslutning«, der kræves af ham paa Grund af den »fromme Lydighed«, saa vilde deres Tilslutning aldrig være »from«, for der kan ingen from Tilslutning tænkes, uden den er grundlagt paa Principet om Lydighed overfor en religiøs Autoritet. Uden dette Grundlag vilde Overensstemmelse i Sindelag med Kirken blot være Resultatet af subjektiv Bedømmelse og et rent Sammentræf. En saadan Overensstemmelse kunde endog strække sig til Lærdomme, hvilke Kirken lærer som Trosartikler, og kan endogsaa findes hos saadanne, der aldrig er traadt ind i Kirken. Saadan tilfældig Overensstemmelse er faktisk forenelig med fuldstændig Mangel paa al Tro. En saadan Tilslutning vilde ikke have større moralsk Værd end en privat Anskuelses Sammentræf med Kirkens Lære.

I sit apostoliske Brev af den 2. December 1862 erklærede Pave Pius IX. under Omtale af den Lydighed, som Kirkens Børn skyldte dennes Ledelse, at »Kirken som Følge af den Magt, der er betroet den af dens guddommelige Stifter, har ikke blot Ret, men ogsaa en særlig Pligt til ikke at taale, ja endog den Pligt at brændemærke og fordømme en hvilkensomhelst Slags Vildfarelse, af Hensyn til Troens Sandhed og Sjælenes Frelse. Og det er enhver Filosofs Pligt, som ønsker at være Kirkens Barn, og enhver katholsk Skoles Pligt indenfor Filosofien, aldrig at fremsætte noget i Modstrid med Kirkens Lære og tage enhver Paastand tilbage, som har paadraget sig Kirkens Censur. Den modsatte Anskuelse erklærer Vi for at være fuldstændig fejlagtig og i høj Grad fordærvelig for Kirkens sande Tro og for dens Autoritet.«

Her er det værd at lægge Mærke til, at Paven ikke blot taler om de troende i al Almindelighed, men udtrykkelig og paa særlig Maade om dem, der hører de lærdes Stand til. — Men endnu bestemtere lyde følgende vægtige Ord, brugte af Pave Leo XIII.: »Naar man skal bestemme, hvor vidt Grænserne for Lydighed strække sig, maa ingen bilde sig ind, at de af Gud indsatte Overhyrders og særlig den romerske Paves Autoritet behøver man blot at underordne sig, naar det angaar Dogmer, hvis haardnakkede Fornægtelse drager Hæresiens Brøde efter sig. Endvidere er det ikke nok endog at give en fri og fast Tilslutning til de Lærdomme, der ere fremsatte gennem Kirkens ordinære og almindelige *magisterium* som guddommelig Aabenbaring, selvom de aldrig ere blevne højtideligt definerede. Endnu et maa regnes med blandt katholske Kristnes Pligter, nemlig Villigheden til at lade sig styre og lede ved Biskoppernes og særlig den apostoliske Stols Myndighed« (*Sapientiae Christianae*, 10. Jan. 1890).

Dette har altid været det katholske Englands faste Overbevisning og loyale Sædvane. Det er nok her at minde om, hvad den første Provincial-Synode i Westminster, afholdt i Aaret 1856, udtrykkelig har fremført: »Ser hen til Klippen, hvoraf I ere huggede. Ser hen til Abraham, eders Fader. Det er kun retfærdigt, at vi, som have modtaget vor Tro, vort Præsteskab og den sande Religion umiddelbart fra den apostoliske Stol, fremfor andre skulle være knyttede til den ved Kærlighedens og Ærefrygtens Baand. Paa samme Grundvold, som den sande og retmæssige Tro hviler hvile ogsaa vi, den Grundvold, som vor Herre og Frelser Jesus Christus selv har lagt, nemlig St. Petri urokkelige Stol, den hellige romerske Kirke, den hele Verdens Moder og Herskerinde. A't, hvad der er bleven bestemt af den, holde vi af den Grund for fast og sikkert; dens Overleveringer, Kirkeskikke, fromme Sædvaner og alle apostoliske Bestemmelser vedrørende Kirkedisciplinen modtage vi med Ærefrygt af hele vort Hjerte. Og endelig bekende vi med

al Oprigtighed vor Ærefrygt og Lydighed overfor den hellige Fader Paven, Christi Statholder og føle os knyttede til ham med de inderligste katholske Samfundsbaand.« (Decret 7.) (Fortsættes).

St. Knuds Fest i Odense.

—o—

Onsdag d. 10. Juli rørte der sig et stærkt Liv paa Gaderne i Odense, en Mængde Mennesker var paa Benene. Der holdtes nemlig St. Knuds store aarlige — Marked med alt Tilbehør af Gøgl, Karusseller, Menagerier, Kæmpekvinder, en gennemsigtig Boerkvinde osv., Ølboder ikke at forglemme. Der var vel næppe mere end een Kreds i Byen, som fejrede Hellig Knuds Mindedag i 800 Aaret for hans Skrinlæggelse paa en Maade, som stemmede bedre med Dagens Betydning. I det lille St. Mariæ Kapel paa Torvet var der ogsaa Fest, men af en anden Art. Fra den tidlige Morgen vajede der flere Dannebrogflag over Kirken, og dens Indre, særlig den h. Knuds Billede, var kønt pyntet med Guirlander, Blomster og Lys. Rundtom fra Landets katholske Menigheder var Præster og Lægfolk samlede for at mindes den betydningsfulde Begivenhed i Danmarks Historie, at vort Fædreland fik sin Værnehelgen. Alene af Præster var der samlet 15, og Kapellet var stuvende fuldt — men det er rigtignok ogsaa kun lille. Desværre havde den højjærværdigste Biskop just Dagen i Forvejen maattet tiltræde sin Islandsrejse; ellers havde Besøget sikkert været endnu adskilligt større.

Festen begyndte Kl. 9 om Morgenen med en højtidelig Levitmesse, som højjærv. Hr. Pastor Storp fra Kolding læste, assisteret af Pastorerne Günther og Ronge, imedens Svendborg Sangkor under Ledelse af Hr. Lærer Siegler med stor Præcision udførte den latinske Sang. Hr. Pastor Ortved fra Maribo holdt Festprædikenen. Idet han gik ud fra det

gamle danske Ord: »Sig mig, hvem du omgaas; saa skal jeg sige dig, hvem du er«, talte han om, hvor godt og nyttigt det er, ogsaa at søge aandelig Omgang med Skikkelser, der kan løfte en opad; thi Ord kan vel bevæge, men Eksempel drager. Efter nu i Almindelighed at have talt om de helliges straalende Forbilleder sluttede han med som et Mønster til Efterlignelse at skildre Kong Knuds kristelige Levned, som han sikkert kun er naaet til gennem svære Kampe med sit eget af Naturen lidenskabelige Sind, og hans fromme Død som en Martyr, vel ikke just for Troens Sandheder, men for det kristelige Liv og Kirkens Ret. Efter Prædikenen indsamledes der en Kollekt til Fordel for en ny Kirke i Odense; den indbragte — med et Par senere Gaver — c. 150 Kr. Byen kan ogsaa nok trænge til en ny, baade større og smukkere, katholsk Kirke. Da en af de tilreisende Gæster om Morgenen spurgte efter den katholske Kirke, fik han til Svar, at det var den usleste Rønne paa hele Torvet — og efter den Besked fandt han ogsaa Kirken. Lidt forbavset blev han jo ved over Indgansdøren at læse Ordene af den 25. Psalme: »Herre, jeg elsker dit Huses Pragt.« Efter Messen blev der sunget et højtideligt *Te Deum* paa Dansk, og derpaa sluttede Gudstjenesten Kl. 11 med *Tantum ergo* og den sakramentale Velsignelse.

Efter Gudstjenesten begav hele Forsamlingen sig over i den nærliggende Domkirke, St. Knuds Kirke, hvor Martyrkongens jordiske Rester opbevares i det gamle Skrin, som rigtignok paa Reformationstiden er berøvet alle sine Prydelser. Da man var kommet ned i Krypten under Højkoret, hvor Helgenskrinet nu henstaar, nedlagde Pastor Storp en Krans paa Kisten og holdt et kort Foredrag om Kong Knuds Relikvier og deres Skæbne, hvorpaa hele Forsamlingen knælede ned paa Stengulvet og stille, hver for sig, bad Gud velsigne vort Land og vor Kirke paa den h. Knuds Forbøn. Derefter besaa man selve Kirken, særlig den kostbare udskaarne Altertavle, det største og smukkeste Arbejde i sin Art, som overhovedet er bevaret fra Danmarks katholske Tid;

den er forarbejdet i Løbet af 15 Aar paa Bestilling af Dronning Kristine, Kong Hans's Hustru, og har oprindeligt tilhørt Graabrødrekirken. Ogsaa her optraadte Pastor Storp som Foreviser og forklarede omhyggeligt de enkelte fremstillede Optrin. Efter Besøget i Domkirken skiltes man for at tilfredsstille Legemets Krav; en fælles Middagsspising var der desværre ikke arrangeret.

Kl. 3 samledes Fstedeltagerne igen, denne Gang i St. Josefssøstrenes nyindrettede Hospital, »*Godthaab*«, som skulde indvies paa selve Højtidsdagen. I et Værelse paa første Sal var der indrettet et lille Kapel, hvor Pastor Schmiderer efter en kort Tale forrettede de foreskrevne Bønner. Medens han derpaa, ledsaget af andre Præster, gik rundt igennem Bygningen for at bestænke den med Vievand og velsigne den, bad hele Forsamlingen under Pastor Storps Ledelse paa Dansk det dejlige Allehelgens-Litani. Efter Indvielsen besaa Gæsterne Bygningen og Haven, hvor Søstrene opvartede med Vin og Kager. Hospitalet er indrettet i en stor Villa ved Hjalleselvej, lige uden for selve Byen, godt 10 Minuters Gang fra den katholske Kirke. Allerede i 1½ Aar havde Dr. Egede, som nu er Hospitalets Læge, tænkt paa at indrette sig en Klinik, og han havde skaffet sig Forkøbsret til Villa »*Godthaab*«; men i Efteraaret overlod han denne til Enkegrevinde Moltke-Huitfeldt, der for 27000 Kr. købte den godt og vel 16000 Kvadratalen store Grund og skænkede den til St. Josefssøstrene. Disse har med betydelige Udgifter ladet Bygningen indrette til Hospital, og nu vil den om nogle Uger staa fuldt færdig til at modtage Patienterne. Bygningen ligger fornemt tilbagetrukket fra Vejen i en stor og skyggefuld Have — »ikke ulig Hovedbygningen paa en Herregaard« skriver Fyens Stiftstidende, der i det hele taler meget rosende baade om Søstrene og deres nye Hospital I Kælderetagen findes Køkken og Vaskerum og to Badeværelser, i Stuen og paa første Sal er Sygestuerne, Operationsstue og Taleværelse. Der findes, dels i Enestuer, dels i Fællesstuer, ialt 20 Senge og der er yderligere Plads til 5.

Hvad der paa Fællesstuerne gør et meget tiltalende Indtryk, er, at der er et fuldstændigt Forhæng af hvide Gardiner, som kan trækkes sammen omkring hver enkelt Seng, saa at der paa en Maade skabes et Eneværelse. Jeg vil atter anføre et Par Linier af Fyens Stiftstidende: »Overhovedet,« staar der, »er Lys og en i de mindste Enkeltheder gennemført skinnende Properhed Hovedindtrykket, en Lægmand faar ved at færdes inde i de høje, rummelige Værelser, hvor der gives hver Patient omtrent dobbelt saa stort et Rum Luft som ellers paa Sygehuse. Endvidere ere Patienternes Enkelt- og Fællesstuer ganske ens udstyrede med Hensyn til Sengenes Indretning osv., hvilket ellers ikke plejer at være Tilfældet paa Sygehuse.« Til sidst skriver nævnte Blad: »Da det jo er ligegyldigt, om man helbredes af Katholiker eller Protestanter, og St. Josefs Hospital i Hovedstaden forlængst har vundet sig et smukt Navn, vil det nye Hospital sikkert finde Tilslutning.« Hospitalet betjenes af 6 Søstre under Ledelse af mère Clothilde. De bor øverst oppe, og der findes der i Modsætning til de andre Rum absolut ingen Komfort.

Efter Hospitalsindvielsen var der atter en Pause. Kl. 7 samledes man for sidste Gang i »Fruens Bøge« til et Festmaaltid, hvori deltog 70 Personer.

Hr. Pastor Schmiderer bød Velkommen og udbragte kort efter i faa Ord Skaalen for Paven og Kongen. Derefter holdt Hr. Folketingsmand Jens Busk en længere Tale for Biskoppen som den i Udlandet fødte Mand, der i en næsten enestaaende Grad havde lært ikke blot at tale Dansk, men ogsaa at tænke paa Dansk og at se med danske Øjne. Hr. Kirkeforstander Kaiser talte paa Odense Menigheds Vegne for Gæsterne, og til Gengæld talte Hr. Pastor Günther fra Ordrupshøj for Odense Menighed og dens Præster. Hr. Pastor Schmid fra Aarhus bragte Svendborg Sangkor og dets Dirigent en Tak for deres dygtige Medvirkning under Højmessen, og endelig ønskede Kirkeforstander Hr. Sørensen fra Odense, St. Josefssøstrene og deres nye Hospital en lyk-

kelig Fremtid til Velsignelse for mange. Da Ordet herefter blev givet frit, holdt særlig Hr. Pastor Storp fra Kolding en Tale for Mindet om Odense Menigheds Grundlæggere, især om Hr. Pastor Lichtle. Ved Bordet oplæste Dirigenten, Cand. mag. Kejser, de indløbne Telegrammer, deriblandt et fra den katholske Sognepræst i Bergen, Hr. Pastor Wang.

Efter Bordet samledes man i mindre Kredse om Kaffen eller andre Forfriskninger og skiltes saa ved 10-Tiden for at slutte den indholdsrige og vellykkede Dag med den smukke Sejltur i Sommernatten ad Odense Aas mangfoldige Bugtninger hjem til Byen. (K.)

Litteratur.

»De afgørende Spørgsmaal« af P. P.

(Til Forsvar for Sandheden Nr. 19).

—O—

Forfattermærket P. P. har udsendt en ny Pjece som katholsk Bidrag til Debatten om Frelse og Fortabelse. Afhandlingen, der bærer Navnet »De afgørende Spørgsmaal«, slutter sig nær op til sin Forgænger, der handlede om Muligheden eller rettere Umuligheden af Omvendelse i Dødsriget.

»Afgørende« Spørgsmaal i den foreliggende Sag er de Spørgsmaal, hvis rette Besvarelse »afgør« Striden om Tidens og Evighedens Vilkaar for os; hvad Forfatteren heraf optager til Drøftelse, er i det væsentlige følgende:

Den Bryllupsklædning, vi skal møde i for Gud for at komme ind til hans Herlighed, er Kærligheden. Denne gives os første Gang i den hl. Daab og hedder i Katekismus-sproget den retfærdiggørende eller helliggørende Naade. *Naade* kaldes den, fordi den er en fri Gave fra Gud; *helliggørende* siges den at være, fordi den virkelig gør Syndere til Retfærdige. Skriften skildrer dens Virkning i her-

lige Ord: den kaster Lys over Sjælen, gør os til Templer for Guds hl. Aand, giver os guddommelig Barneret og — hvad der vilde lyde forvovent, hvis det ikke var St. Petri Ord — Delagtighed i den guddommelige Natur. — Denne Naade faar Mennesket i Daaben, men han kan atter *miste* den. Dette sker ad Frivillighedens Vej, naar han begaar en Dødssynd og derved afskærer sig fra den livgivende Forbindelse med Vinstokken Kristus. Ved en saadan Synd træder Mennesket ud af de retfærdiggjortes Rækker; han begaar Frafald fra Gud. Men sligt sker da ogsaa kun ved en saadan »dødelig Synd«, der vel maa skilles fra de mindre Synder, der ikke helt hæve det gode Forhold til Gud og i ældre Dansk kaldtes »naadelige« Synder. At dø i naadelige Synder fører ikke til Fortabelse; dette gør derimod Døden i den svære Synd, selv om Sjælen i Dødens Øjeblik kun var besmittet med en eneste. — Det er da en stor Ulykke at miste Guds helliggørende Naade, og godt er det, at den kan *genvindes* ved Anger og Bekendelse. Om Mennesket da holder sig frit for Dødssynd eller søger Forladelse, hvis han har begaaet Dødssynd, dette er det *afgørende* for vort øjeblikkelige gode Forhold til Gud, og om vi i Dødens Time er i Naadestanden, det er det *afgørende* for vor Salighed i Evigheden.

I Tilslutning til det ovennævnte, udtaler Forfatteren sig fremdeles om de forskellige Trin i Himlens Salighed, om Maalestokken for den enkeltes Evighedslykke, om Fortjeneste og om Naadens Forøgelse og slutter med en hjærlig Opmuntring til Læseren om at gøre sin Levetid saa rentebærende som muligt for Evigheden.

Afhandlingen, der paatænkes fortsat og afsluttet med en eller muligvis to Brochurer om Skærsilden, er klar og let forstaaelig. Dette saa vel som den Ro, der hviler over hele Fremstillingen, maa ganske vist tilskrives Forfatteren, men har sikkert ogsaa sin Grund i, at Kirken, der er Sandhedens Støtte og Grundvold, ikke fører mørk Tale.

Brochuren har dobbelt Paginering. Herved lettes en

samlet Udgave af alle Forfatterens herhenhørende Pjecer. De vil komme til at udgøre et smukt lille Bind og kunde passende føre Fællestitlen: »Paa Skellet mellem Tid og Evighed«. —r.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Fra Byen *Leith* i Skotland have vi modtaget den Meddelelse fra den højærværdige Biskop, at Overfarten har været overordentlig heldig og alt Alle befandt sig vel. I Lørdags, den 13. Juli, Kl. 11 forlod »Laura« atter *Leith*, for at sejle videre til Thorshavn paa Færøerne, som ifølge Planen naas den 16. Juli.

— Den heri Ugebladet annoncerede »*Goldene Klassiker Bibel*« synes at være lidt ejendommelig og vi henvende vore Læseres Opmærksomhed derpaa. I Ugebladet hedder det, at »Texten er approberet af den hl. Stol«, i Modsetning hertil siges der i den samme Annonce i »Kristeligt Dagblad«, at »Texten er af Dr. Martin Luther«. Hvad skal man nu tro?

Rusland. Reformplaner i Skolevæsenet er under Opsejling i Rusland. Det er Meningen at afskaffe Undervisningen i Græsk, indskrænke Latinlæsningen samt udvide Undervisningen i Naturfag, levende Sprog, Literaturhistorie og Matematik. Kejseren har under Undervisningsministerens Indberetning egenhændig skrevet: »Jeg haaber ogsaa, at der i første Linie vil blive lagt al Kraft paa Undervisningen af Landets Ungdom i religiøs og moralsk Henseende.«

Frankrig. Den i Frankrig nys vedtagne Foreningslov, der sigter til at ødelægge de religiøse Ordenssamfund, har naturligvis fremkaldt adskillig Spænding med Hensyn til den Stilling, Paven vilde indtage i denne Sag. Pariserbladet »Figaro« ved at oplyse, at Vatikanet har ladet den franske

Regering overrække en Note, hvori der protesteres mod Loven. »Berliner Tageblatt« derimod mener, at der allerede er truffen en Overenskomst mellem Kurien og Frankrige angaaende Lovens Anvendelse. De gejstlige Ordner skal have faaet Ordre til, under Bevarelse af sin Handlefrihed, saavidt muligt at undgaa Konflikt.

England. De liberale Imperialister og Oppositionens Medlemmer afholdt afvigte Tirsdag et Generalmøde. Campbell-Bannermann udtalte, at de indbyrdes Stridigheder inden Partiet maatte have en Ende, ellers maatte Partiet ophøre at eksistere. Krigen maatte føres sejrrig til Ende. Amnesti vilde blive en af Fredsbetingelserne, og ved Fastsættelsen af disse maatte England tage Sværdet i den ene Haand og Oliegrenen i den anden og se til at komme til Forstaaelse med sin tapre Fjende. Efterat Asquith med flere havde talt, vedtoges enstemmig et Tillidsvotum til Campbell-Bannermann.

Asien. Urolighederne i Mandschuriet vokser stadig og truer med at antage alvorlige Dimensioner. En Skare oprørske Kinesere overskred forleden Yalufloden, men blev slaaet tilbage af koreanske Tropper. Kineserne mistede 12 Mand. — Kejseren af Korea har forbudt, at den koreanske Garde forsynes med japanesiske Geværer.

St. Knuds Broderskab. Udflygt til Charlottenlund, Besøg paa St. Andreas Collegiet, Søndagen den 21. Juli. Man samles Kl. 8 Morgen ved Klampenborgstationen. Madkurve medtages. Alle indbydes venligst.

Den katolske Syge- og Ligkasse af 1867 giver fri Læge og Sygepønge, til Mænd daglig 1 Kr. 50 Øre og til Kvinder daglig 1 Kr., eller event. Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Foreningen har 3 Læger. Indmeldelser modtages daglig. Love og Blanketter samt nærmere Underretning faas hos Kassereren:

Kontorlid: Søgndage fra Kl. 1—3 og 5—7.
samt Lørdag Aften

F. Simonsen,
St. Jørgens Allé 11, 1. Sal.

Goldene Klassiker Bibel

mit

den vom apostol. Stuhle approbirte vollst. Text leveres i **Folke-Udgave** i stort Folioformat, righoldigt illustreret med farvetrykte Billeder efter berømte Kunstnere, indb. i to eleg. Chagrinsbind, Pr. pr. Bind Kr. 49,50.

Pragt Udgave

indb. i helt Chagrin med Guldsnit

Pris pr. Bind Kr. 99.

Leveres imod en maaanedlig Ratebetaling
for **Folke-Udg.** 3 Kr. og for **Pragt-Udg.** 6 Kr.

fra

Selskabet til Udbredelse

af literære Værker imod Ratebetaling,

København. Vesterbrogade 10, 1.

Dygtige Agenter antages samme Sted.

Et katolsk Julehefte!

Undertegnede agter til Jul at udgive et katolsk Julehefte, redigeret af Hr. Cand. mag. Niels Hansen, smukt udstyret, med gode Billeder og med Bidrag i Poesi og Prosa fra forskellige Medarbejdere, til en Pris af 50 Øre pr. Hefte. Da dette Foretagende er ganske nyt i sin Art. og det derfor er usikkert, hvorledest det vil blive modtaget af Publikum, tillader jeg mig at anmode enhver, der maatte anse et saadant Foretagende for at være betimeligt, at tegne sig for ét eller flere Eksemplarer, i København hos d'Hrr. Pastorer Slump og Neuvel og i Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35); i Horsens hos Hr. Lærer Holst og i det øvrige Danmark hos d'Hrr. Sognepræster. Jo flere der støtte Sagen ved deres Sympathi og Interesse, des større er ogsaa Sandsynligheden for at Foretagendet baade i Aar og siden vil have Held med sig og tilfredsstille alle berettigede Krav.

Med Højagtelse

C. Melchior, Nyborg.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. Juli. 8. Søndag e. Pintse. (Henrik, Beken-
der og Kejser). — **22. M.** Maria Magdalena, Bodfærdig. —
23. Ti. Apollinaris, Martyr og Biskop. — **24. O.** Ferialdag.
— **25. To.** Jakobus, Apostel. — **26. F.** Anna, den h
Jomfrus Moder. — **27. L.** Votivoficium af den ubesmittede
Undfangelse.

Søndag den 28. Juli. 9. Søndag e. Pintse.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). Søndag den
28. Juli Kl. 10 Messe med Prædiken; Kl. 7½ Andagt. — Mau-
dag den 29. Juli Kl. 8 stille Messe.

Vincentskonferentserne holde i Anledning af den hl. Vincents
Fest Generalmøde **Søndag den 21. Juli Kl. 6 Eftørn.** i St.
Andreas Kollegiet paa Ordrupshøj.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 30.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petilinen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 30.

Søndagen den 28. Juli.

1901.

Indhold: Kirken og den liberale Katholicisme. — Fra Missionsmarken. — Valgene i Holland. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Tyskland. — Bekendtgørelser.

Kirken og den liberale Katholicisme.

—0—

(Fortsat.)

Den „liberale Katholiks“ Stilling.

3. Vidt fjærnet fra denne Troens Aand, fra denne Overensstemmelse i Sindelag med Kirkens Sindelag, er en anden Aand, som har begyndt at aabenbare sig iblandt os. Det er en Aand, som affører sig alle Troens og den fromme Lydigheds Evner, indtil næppe nogen anden Følelse er tilovers end Ønsket om at undgaa, hvad der udtrykkelig er Kætti. Ved Tabet af disse ædle kristne Aandsevner, som betinge den katholske Sjæls Frihed, der hviler fortrøstningsfuldt i Troen paa den guddommelige Lærers Omhu og Vejledning, bliver Forstanden et Offer for Frygt og Ængstelse. Der er Tilfælde, hvori Theorier, Kritiker og Paastande, frem-

førte i Forstandens eller Videnskabens Navn, synes at øve et næsten uimodstaaeligt Herredømme over Sindstilstanden, medens det ofte hænder, at de, som lydeligst krævede Tankens Frihed og Uafhængighed i religiøse Spørgsmaal, selv blive Slaver af Menneskefrygt og skælve overfor den bitre Kritik og de værdiløse Theorier, som Kirkens Fjender ofte udslynge imod den.

Den liberale Katholik har ikke saa meget dannet sig sin egen uafhængige videnskabelige Anskuelse, som han praktisk har prisgivet sin egen Uafhængighed ved at antage visse Filosofers og Videnskabsmænds vaklende og omtvistelige Domme som beviste, ærværdige og sande Mænd, som maaske blot repræsentere en el. anden Folkefølelses upaalidelige Stemning eller en vis moderne eller dogmatiserende filosofisk Skole. Videnskabsmænds dristige Paastande modtager man med Ærefrygt og tilbageholdt Aandedræt; en intellektuel Klikes kritiske Udtalelser blive citerede, som vare de Anvisninger til et godt Liv, medens man næppe taler med almindelig Taalmodighed om Kirkens Ønsker og Ledelse. Den liberale Katholik synes at lide af en nervøs Ængstelse, for at Kirken paa en eller anden Maade skal kompromittere sig eller fare vild. Han tvivler om dens Visdom, dens Taalmodighed, og dens Evner til at behandle Mennesker. Og han smigrer sig med, at hans egne Meninger ere Resultatet af en mægtig, upartisk og filosofisk Aand.

Det er fra Spirer som disse, at den skadeligste Liberalisme har besmittet den katholske Kirke i andre Lande. Det er fra Sædekorn som disse, at Splittelser og Vranglærdomme opstaa, faa Væxt og Skikkelse. Naar saadanne Meninger udsprede af Mænd, der have erhvervet sig en Stilling i Literaturen eller Videnskaben, skér det, at de troende begynde at miste deres hellige Frygt for falske Principer og Vranglærdomme. Saaledes bliver Troen besmittet, den sædelige Kraft slappes, og, eftersom Tiden gaar, angriber Liberalisme i Troen den hele Sjæl, indtil mange af de

troende, ligesom deres Førere, synes at leve, skønt de i Virkeligheden ere døde.

Af hvad her er sagt, fremgaar det klart, at det altid er et Kendetegn paa en trofast og lærvillig Discipel af Kristus, at han i religiøse Spørgsmaal former sit Sindelag og sine Domme efter den guddommelige Lærers Sindelag og Dom. Dette skulde blive til en moralsk Sædvane, som kunde bevæge Viljen, hvis Ønske og Tilbøjelighed saa ofte er Fader til Tanken og Hjertets Tro. I alle Trosspørgsmaal, hvad enten de ere bestemt definerede eller blot synes at bero paa en almindelig Følelse eller en vedtagen Anskuelse i Kirken, er den Grund, hvorpaa en Katholik staar, klar og fast — Guds Autoritet, der taler til ham gennem hans Kirke. Han ved, at vor Herres Jesu Christi Aand og Kirkens, hans Bruds Aand, er én og den samme. Ved den guddommelige Lærer, gennem hans Kirkes Stemme, styres og ledes vi til Frelsen. Det er den ene og samme Herre og Lærer, som gav de ti Bud til Moses paa Sinai Bjærg, og som nu lærer og styrer Kirkens Hierarki til de troendes Velfærd og Frelse.

Væsentlig Betingelse for Optagelse af Konvertiter.

4. Og her kunne vi ikke afholde os fra at indskærpe Gejstligheden den absolute Nødvendighed af at give Konvertiter en alsidig Undervisning om Troens Grund og Motiv, før de optage dem i Kirken. Med mindre de tro, at de i den katholske Kirke have fundet den guddommelige Lærer, maa de ikke faa Adgang til den, ligegyldigt hvor mange af Troens Artikler de give deres Tilslutning eller ej. Med andre Ord, de maa tro paa den guddommelige Lærers Autoritet og Ufejlbarhed i Spørgsmaal, der vedrøre Troen og Moralen, som en væsentlig og grundlæggende Betingelse for Optagelse i Kirken. Alle de katholske Trosartikler, alle Religionens Sandheder maa antages paa Grund af Lærerens Autoritet og Krav, ikke som Følge af den enkeltes Smag, Vilje eller Dom. Da vor Herre var her paa Jorden, var

det en saadan Underkastelse, han krævede af sine Disciple; og ville Mennesker nu til Dags være hans Disciple, maa de paa samme Maade underkaste sig den guddommelige Lærers Autoritet, som taler i Kirken. Thi naar man helt og fuldt har vedkendt sig dette grundlæggende Princip, vil der ikke være nogen logisk eller fornuftig Vanskelighed ved at antage alt, hvad Kirken lærer.

Den rette Stilling overfor Kirkens Fromhedsøvelser.

5. Førend vi slutte denne Del af vor Belærelse, maa vi sige et Ord om Kirkens Fromhedsøvelser.

Det er »en forstandig Gudsdyrkelse«, for at tale med Apostlen, at lyde, naar der befales. Og det er en »forstandig« Følelse eller Tilbøjelighed i Sjælen at bifalde de Cereemonier, Sædvaner og Andagter, som bruges i Kirken, selv om der ikke foreligger noget bestemt Paabud om dem. Utalige ere de forskellige Former for katholsk Fromhed. Der er særlige Andagter til hver af de tre guddommelige Personer i Treenigheden, til Jesu' Navn, til hans Barndom og hans Lidelse, til hans hellige Hjærte, hans kostbare Blod og hans fem blødende Saar, til hver af hans Livs Hemmeligheder, til hans ubesmittede Moder, til hans Plejefader, til St. Petrus, hans Statholder, til hans Apostle og Helgener o. s. v. Der er Pilgrimstog til de helliges Skrin, Aftad, Jubilæer, Relikvier, Billeder, Medailler og Skapularer, Sange, Salmer og mundtlige Bønner, Processioner og mange andre Andagts- og Bodsøvelser, velsignede og billigede, ja for nogle Vedkommende indrettede af Kirken.

Omraadet for Fromhedsøvelserne er vidt og stort, det strækker sig fra Sjælens højeste Henrykkelse og dens serafiske Forening med Gud paa Thabors eller Kalvariebjærgets Højder, fra den fuldkomne og bestandige Indvielse af Sjæl, Vilje, Liv, ja den hele Personlighed til Guds Kærlighed og Tjeneste, gennem en uendelig Mangfoldighed af nationale Svingninger af Følelsen og offentlige Kundgørelser af Tro og Fromhed, ned til det enkelte og uvilkaarlige Udtryk for

personlig Andagt. For saa vidt der ikke er noget heri, som strider imod Troens Lærdomme, og den religiøse Værdighed og et passende Hensyn til Mennesker, Tid og Sted ikke oversés, ere disse forskellige Aabenbarelses af den religiøse Følelse ikke fremmede for Kirkens Aand, og de bør ikke foragtes eller forsømmes som uoverensstemmende med moderne Tankegang; heller ikke bør ét Folks Maade at udtrykke sine religiøse Følelser og aandelige Bevægelser lastes, fordi det ikke stemmer overens med et andet Folks i den Henseende.

Med et Menneskes religiøse Liv forholder det sig som med hans Legeme; dette bestaar ikke blot af Skelet, men har en bestemt Form og en afrundet Skikkelse og er udstyret med fine Følelser og med Ynde i Skikkelse, Fårve og Udtryk. Hans religiøse Liv ligner ikke en nøgen Gren af et Træ, uden Blade til at smykke den, til at beskytte dens Frugt og til at bistaa ved væsentlige Virksomheder under Ernæringen. Men hos Mennesket svarer den udvortes Væxt af dets religiøse Øvelser til dets indre Liv, de arbejder med det, hjælpe, beskytte og forskønne det paa mangfoldige Maader.

I sin Visdom har Gud indrettet alt organisk Liv paa Jorden i sammensat Tilværelsesform, med gensidig afhængige Dele; og fremfor alt gælder dette Menneskets intellektuelle moralske og fysiske Liv. Foruden hvad der maa kaldes væsentligt, er Mennesket beriget med tusinde, ikke væsentlige Gaver og Egenskaber; der findes indre og skjulte saa vel som ydre og synlige Virksomheder; og ingen Form af Skønhed, værd at beskue, og ingen Livets Fuldkommenhed, værd at beundre kan nogensinde opnaas, uden at hver eneste enkelt Del arbejder med til det heles Fuldkommen-gørelse og Skønhed.

Det er derfor »forstandigt« at prise Kirken for dens rummelige og ømme Omsorg for dens Disciple, naar den ved Siden af Religionens store Kendsgerninger og Sakramenterne giver saa rig en Plads for Fromhedsøvelser, som ganske

kunne bruges efter dens Børns Krav og Smag, hvilke ere af alle Stammer og Folkeslag. Disse Andagtsøvelser have til Formaal paa deres Sted og paa deres Maade at bidrage til det kristne Livs Fuldkommengørelse, hvilket simplest udtrykt, bestaar i Kendskab til Gud og til os selv, — i Kærlighed til Gud og til vor Næste for Guds Skyld.

III.

Udviklingstheorien og den aabenbarede Tro.

Gængse Vildfarelser i England.

1. Til de mest gængse Vildfarelser i England hører den Tro, at den nuværende katholske Kirke ikke er den samme som den oprindelige Kirke, at den har afvejet fra Kristendommens første, ægte Lærdomme. En anden Vildfarelse er, at Kirken besad mere Autoritet til en Tid end til en anden, at den besad et guddommeligt Krav paa Lydighed i Kristendommens første Aarhundreder, som den ikke besidder nu til Dags.

I Modsætning hertil fastholde vi, at Kirken som den guddommelige Lærer er én og den samme til alle Tider. Den guddommelige Lærer taler gennem sine udvalgte Organer, Paven og Biskopperne i Forening med ham. Han taler med den samme Visdom, den samme Myndighed, den samme Ufejlbarhed nu til Dags som i Kirkens Barndomstid gennem de første tre Forfølgelses Aarhundreder eller i de følgende store Kirkeforsamlings Aarhundreder. Kirken er sammenhængende og fejlfri i sin Tilværelsesform og sin Forfatning; det samme er den i sin Lære. Men dens Sammenhæng og Ufejlbarhed er et levende, organisk Væsens, der er besjælet af den Helligaand. Det er ikke en forandringsløs Ubevægelighed som hos de døde Bogstaver i en Bog eller en livløs Billedstøtte.

Den sande Udviklingstheori.

2. Levende Væsener staa aldrig stille, de voxe, alt imens de bevare deres Overensstemmelse med sig selv.

Kirken voxer ogsaa. Den har sin ejendommelige Udvikling, sin Fremgang. Ikke blot voxe de troende i Troen, men Troen selv kan siges at voxe, saaledes som et Barn voxer efter sin ejendommelige Skikkelse og Karakter, eller som et Træ med sine egne umiskendelige Egenskaber. Saa-dan Udvikling betyder ikke nogen væsentlig Forandring. Væsentlig Forandring er — ikke Udvikling, Fremskridt eller Udfoldelse, men — Ødelæggelse af det oprindelige og Indføjelse af noget andet i Stedet for det. Som St. Vincentius af Lerin skrev for femten Aarhundreder siden: »Det er det ejendommelige ved Fremskridt, at man derved forstaar, at en Ting udvikles af sig selv: men det ejendommelige ved Forandring er, at en Ting bliver det, som den ikke var, noget helt andet« (*Commonitorium* 12,23).

Det var saaledes, at en Kirkefader i det 5. Aarhundrede forstod Enheden i Læren, hvorpaa den indre og væsentlige Sammenhæng i Kirken beror, — en Enhed, som altid var fast og bestemt i sine Grundsætninger og i Overensstemmelse med sit oprindelige Forbillede i den aabenbarede Sandhed, men som samtidig gjorde Fremskridt med Hensyn til de Slutninger, Definitioner og Anvendelser, hvortil den oprindelige Lære retmæssigt og logisk blev udvidet.

Paa Spørgsmaalet, »om der ikke skal være Fremskridt i Religionen i Kristi Kirke«, svarer St. Vincentius af Lerin: »Jo vist, lad der være Fremskridt, og det saa meget som muligt, . . . men saaledes, at det virkelig bliver et Fremskridt i Troen og ikke en Forandring af den.«

Han forklarer da, hvad dette ægte Fremskridt eller denne Udvikling bestaar i, og fortsætter: »Kristi Kirke, som er en aarvaagen og omhyggelig Vogter af de Lærdomme, som ere den betroede, gør ingensinde nogen Forandring i disse. Den tager intet fra og lægger intet til, den afkorter intet af, hvad der er væsentligt, og føjer intet til, som ikke er nødvendigt. Den giver ikke slip paa noget, som er dens eget, og tager intet, af hvad andres er: al dens Umag, dens eneste Hensigt ved dens Behandling af alle Spørgsmaal er,

lige trofast og vist, at bringe Klarhed i det, der én Gang var ubestemt og ufuldstændigt, at styrke og sikre, hvad der allerede er udviklet og klart, at holde Vagt og Opsyn over den Lære, som allerede er fastslaaet og defineret.«

Med andre Ord, Troens Lærdomme ere ikke blevne kastede ind i Verden for at blive revne fra hinanden eller for at være et almindeligt Forhandlingsemne blandt Mennesker eller for at blive udarbejdede til et filosofisk System for Fornøjelses Skyld. Som en guddommelig Skat ere de blevne den lærende Kirke og den alene betroede, for at den trofast skal vogte, udvikle og forklare dem med guddommelig og ufejlbar Autoritet.

Der gives derfor Sandheder, som man en Tid lang har troet paa, indbefattede under Troens øvrige Sandheder, men som efterhaanden blive udtrykkelig virkeliggjorte og definerede, naar én eller anden af disse Sandheder paa særlig Maade bliver Genstand for Opmærksomhed fra Theologernes eller den hellige Stols Side. i Anledning af forekommende Stridigheder eller Angreb paa den fra deres Side, som ere fjendtligsindede imod den. Det er derfor vanskeligt at forstaa det aandelige Standpunkt hos disse Venner af Videnskaben og Fremskridtet, som beskyldte Nutidens Kirke for at være i Uoverensstemmelse med den oprindelige Kirke, fordi den lærer visse Sandheder udtrykkeligt, som man forhen troede paa i og med de øvrige Troslærdomme, med mindre de vove at forsvare det Paradox, at en saadan medindbefattet Erkendelse er i og for sig at foretrække for Kundskaber, der ere nøjagtigt og klart definerede.

Kirkens Læreembede er nødvendigt for at imødegaa Nutidens Farer.

3. De Ord, som Leo XIII brugte i sit nys udsendte Brev til Cardinal Gibbons, kunne passende anføres her til Gavn for dem, »som ville indskrænke Udøvelsen af Kirkens Magt paa den Maade, at enhver af de troende skal kunne handle frit i Følge sin egen naturlige Tilbøjelighed og Evne,

saaledes som Mennesker gøre i det borgerlige Samfund.« Den hellige Fader betoner den vise Forsynsstyrelse, der giver sig til Kende i det vatikanske Conciliums Definition, »ved hvilken den hellige Stols Autoritet og Læreembede blev bestyrket, for at Katholikernes Hjærter kunde blive saa meget virkningsfuldere skjærmede mod Nutidens Farer. Tøjlesløshed, som i Reglen forvexles med Frihed, — lidenskabelig Lyst til at criticere og finde Fejl ved alt muligt, — den Sædvane at lade alt trykke, hvadsomhelst Mennesker tænke eller føle, — have i den Grad forvirret og formørket Menneskers Tankegang, at Kirkens Læreembede er blevet endnu mere nyttigt og nødvendigt end nogensinde til at frelse Kristne fra at blive deres Samvittighed eller deres Pligt utro.«

Enhver Væxt i Erkendelse maa bydes velkommen.

4. Og han tilføjer saa: »Intet kan være vore Tanker fjærnere end uden Forskel at forkaste vor Tids aandelige Vinding og Fremskridt. Tværtimod, enhver Sejr, som de vinde, der søge efter Sandheden, enhver Anstrengelse, som Mennesker gøre sig for at opnaa det gode, byde vi med Glæde velkommen som en Forøgelse af Videnskabens Arv og som en Udvidelse af Grænserne for Verdens Lykke. Men hvis dette store Fremskridt skal bære vedvarende Frugt og stadig gaa fremad, maa det visselig ikke byde Kirkens Autoritet og Visdom Trods.« (*Testem benevolentiae*, 22. Jan. 1899)

Og vi gøre det ædle Ønske til vort, som det vatikanske Concil udtrykte i den dogmatiske Constitution *de fide catholica*, om at al Erkendelse og al Visdom maa vedblive at gaa frem og udvikle sig paa dens eget, den ejendommelige Omraade.

(Sluttes.)

Fra Missionsmarken.

—o—

Et af de Kald, som ere forbundne med de største Ofre, er uden Tvivl en Missionspræsts Kald i det høje Nord midt imellem Is og Sne. Der hører et stort, apostolisk Hjertes hele Sjælsiver og hele Kjærlighed til Gud og Næsten til, for at trodse alle de Vanskeligheder, som stille sig hindrende i Vejen for Missionsarbejdet i hine øde og raa Egne, og for at bevare Modet under alle de Trængsler, som det raa Klima volder, og overfor Beboernes Fattigdom og uciviliserede Sæder, overfor den ofte langvarige Udelukkelse fra hele den civiliserede Verden og Manglen paa Livets simpleste Bekvemmeligheder. Udbryder der saa oven i Kjøbet Hungersnød eller smitsomme Sygdomme i hine Egne, saa trænger Missionæren til overmenneskelige Kræfter, saafremt han skal holde trofast ud paa Post.

Dette erfarede for nogle Aar siden en katholsk Missionær i det apostoliske Vikariat Saskalschewan i britisk Nordamerika, højærv. Hr. *Bonald*, (O. M. I.). Han befandt sig ganske alene, d. v. s. uden en Medhjælper, paa en afsides liggende Station, hvorfra han fra Tid til anden skulde besøge flere andre Indianerlandsbyer. Midt i den strængeste Vinter optraadte pludselig en pestagtig Sygdom med en ganske uhørt Heftighed. Mange Kristne og Hedninger døde, og længe varede det ikke, førend der i næsten hver Hytte i Landsbyen laa Syge.

Missionæren havde maattet have mindst tre Mænds Kræfter, dersom han tilstrækkelig skulde have opfyldt alle sit Embedes Pligter. Dag og Nat var han paa Benene, for at opsøge og trøste de Syge, hjælpe de Døende og begrave de Døde. Hans Hjærte blødte ved Synet af al den Nød og Elendighed, overfor hvilken han stod næsten magtesløs. — Alligevel var han ikke uden stor Trøst: mange af hans kristne Indianeres opbyggelige Død viste ham, at hans Arbejde iblandt disse Mennesker ikke havde været forgæves

og at Kristendommen allerede havde slaet dybe Rødder i disse Naturbørns Hjærter.

En Dag, da han lige var overlæst med Arbejde, kom der fra en 100 Kilometer bortliggende Landsby et Bud til ham, som indtrængende bad om Hjælp. Pesten var ogsaa naaet til dem; de stærkeste Jægere vare allerede bukkede under (Indianerne beskæftige sig næsten udelukkende med Jagt), og de havde ingen Præst, som kunde »række dem Gud«. Han skulde derfor komme saa snart som muligt, for i det mindste at bringe dem Sjælens Lægedom.

Hvad var der at gjøre? Missionæren kunde med sin bedste Villie ikke komme afsted. Thi næppe havde Rygtet om et fremmed Buds Ankomst og Missionærens forestaaende Rejse udbredt sig i Landsbyen, førend hans Hus ligefrem blev belejret. Alle, som nogenlunde vare raske, ilede til og man græd og jamrede sig, saa det var en Elendighed at se og høre paa. »Naar Du forlader os, Fader,« forsikrede de stakkels Folk, »saa vil Du finde os alle som Lig, naar Du vender tilbage.«

Missionæren trøstede derfor Sendebuddet med et »Senere hen« og blev, hvor han var. Men saasnart Sygdommen begyndte at tage af i Heflighed, holdt intet ham mere tilbage. Skjønt Vinterens Kulde endnu ikke var brudt, pakkede han sin Hundeslæde med Lægemedler og Levnedsmidler, og saa gik det med en rasende Hurtighed henover Snemarker og Iskløfter, for at frelse, hvad der endnu var til at frelse.

Men hvilket sørgeligt Syn mødte ham ikke, da han naaede Maalet for sin Rejse! »Jeg mødte,« skriver han, »ellevise Lig, som laa paa deres Maatter, stive og frosne som Følge af en 40 Graders Kulde. Da jeg nærmede mig for at bede, saa jeg til min Forundring, at hvert Lig holdt et sammenrullet Blad af Birkebark — Skrivepapiret i disse Egne — i Haanden. En skrækkelig Mistanke foer i dette Øjeblik gennem min Sjæl. »Ak«, tænkte jeg dybt bevæget, »hvilken sørgelig Overtro!« Jeg tog et af Bladene ud af Ligets kolde Haand; øverst stode de Ord: »Alene vor Fader tør

læse de følgende Linier.« — — *Det var deres Skriftemaal!* Staklerne havde, da de følte Døden nærme sig, og ikke kunde skrifte deres Synder, anbetroet dem til Papiret, til Birkebarken! Hvorledes havde de vel gjort dette? Havde de selv med deres dødtrætte Haand sammenkradset disse Bogstaver eller havde de benyttet en Tillidsmand dertil? Jeg véd det ikke. Samtlige Blade sluttede med en næsten enslydende Bestemmelse: »Jeg beder Dig, min Fader, at læse en h. Messe for min Sjæls Fred. Jeg skænker Dig som Gave for denne Tjeneste . . . et Bæverskind . . . et Maarskind . . . min smukke Øxe . . . .«

Da jeg læste dette sidste Vidnesbyrd om deres Tro og disse naive Testamentbestemmelser, udstødte mit Bryst et Smertenssuk og mine Øjne fyldtes med Taarer. O disse kjære, store Børn! De havde hørt af mig, at den fuldkomne Anger, forbunden med Længsel efter at modtage Skriftemaalets hellige Sakramente, opnaar os vore Synders Forladelse, naar ingen Præst kan skaffes til Stede, og de vilde skriftlig bevidne overfor Gud, deres Samvittighed og deres aandelige Fader, at de vare døde med dette Sindelag. — Disse stakels Vilde havde fattet — bedre end en vantro Lærds grublende Forstand formaade at fatte det — hvad de ejede i Religionen, og uden Tvivl har Frelseren ved sit allerhelligste Hjertes Blod udsløttet enhver Syndens Plet af deres Sjæle, medens de med en saa rørende Aabenhjærtighed bekendte deres Synder. Deres Trofasthed kan tjene som Mønster for os Alle. Eller have vi maaske mindre Grund til at vise ubrødelig Troskab mod vor hellige Religion, end Isregionernes trofaste Børn?

Valgene i Holland.

—o—

De i Holland fornylig foretagne Valg til Andet Kammer have, som bekendt, endt med et sønderknusende *Nederlag for Liberalismen*. Dette glædelige Resultat er hovedsagelig en Følge af, at de kristelige Partier — Protestanterne, som staa paa et positivt troende Grundlag («Antirevolutionære») og Katholikerne — have sluttet sig sammen imod Vantroen. I Tyskland, hvor Fritænkere og »Gustav Adolfs Foreningerne« have en Mængde Agitatorer løbende omkring, for at ophidse de forskellige Partier, ere de konfessionelle Modsætninger blevne skærpede paa mange Maader saaledes, at man overfor store offentlige Aktioner helt glemmer begge de store Konfessioners fælles positive kristelige Grundlag og kun tvinger det Adskillende frem i Forgrunden. Anderledes gaar det til i Holland, hvor Tidens Vanskeligheder har ført begge Partier sammen, selvfølgelig uden at de gjensidige religiøse Grundsætninger prisinges.

Det er navnlig Føreren for de Antirevolutionære, den protest. Prædikant Dr. *A. Knyper*, hvis ualmindelige Dygtighed og Energi endog bliver beundret af de slagte Liberale, som har bragt denne Forening i Stand.

Den henved tresindstyveaarige Mand, der er Professor i Theologi ved det fri Universitet i Amsterdam og allerede i mange Aar har været kjendt som en fremragende Taler og dygtig Parlamentarier, har i en længere Aarrække arbejdet med stor Udholdenhed paa at styrte de Liberale, og Udsigterne til hans Sejr voxede næsten til Vished, da de Liberale i Foraaret vare blevne uenige indbyrdes og en fuldstændig Spaltning af Partiet indtraadte. Fra den saakaldte »Liberale Union« skilte sig nemlig en frisindet-demokratisk Gruppe, og de fjendtlige Brødre bekæmpe nu hverandre, som havde de aldrig været forenede.

Dette Øjeblik benyttede den virksomme Politiker, til at udstede et samlende Opraab til de troende Protestanter og

Katholiker. Den 17. April d. A. fremhævede han paa et Møde i Utrecht, hvor nødvendigt det var, at der oprettedes et snævrere Forhold mellem troende Protestanter og troende Katholiker, for at forsvare *Samfundets kristelige Grundvold* imod Liberalismens eller Fritænkeriets og Socialismens Vildfarelser. Dr. Knyper havde den Gang et Valgforbund med Katholikerne for Øje, baade ved Hovedvalgene og Omvalgene; Katholiker og Protestanter maatte slutte sig nærmere sammen. fordi begge Partier vare antirevolutionære, fordi uden Katholicismens Medhjælp vilde Kristenheden, naar denne kun var indskrænket til det protestantiske Element, snart gaa til Grunde i Vantro, og endelig, fordi de Antirevolutionære med Valgene for Øje ikke kunde undvære Katholikernes Stemmer og de 23 katholske Deputerede vilde være en værdifuld Hjælp fra Regeringens Standpunkt betragtet. Dr. Knyper sagde endvidere: »Kun en eneste Holdning er værdig for os under de nuværende Forhold: som troende Calvinister ere vi skilte fra Katholikerne paa det konfessionelle Omraade, men som Borgere ville vi stedse gaa sammen med dem, hvor det gjælder om, at kæmpe for den konfessionelle Skole og for Statens kristelige Grundlag. Naar det gjælder Opretholdelsen af Statens kristelige Grundlag, saa tør vi ikke udelukke Katholikerne fra Kristi Arv. Overfor det antipavelige Skraal i 1897 (da de Liberale sejrede) have vi forundret os over den cyniske Maade, paa hvilken talrige liberale Valgagitatorere, uden at de vare i Besiddelse af Oprigtighedens Undskyldning, have agiteret overfor Maserne med *Bartholomæusnatten* og *Inkquisitionen*. De spekulerede i *Publikums Dumhed*. Ministeriet *Pierson*, som gik frem af dette antipavelige Felttog, har da ogsaa, som om det skammede sig over sin Oprindelse, overøst Katholikerne med Venlighed. I denne Henseende er Situationen klar; vilde vi udstøde Katholikerne af Nutidens Kristenhed, vilde den protestantiske Kristenhed blive lænkebunden og knevlet og for bestandig være overleveret til et Mindretal af Fritænkere og Vantro.«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Tyskland. De tyske Katholiker holde i Aar deres Generalforsamling, der er den 48de, i Osnabrück fra 25de til 29de August. Indbydelse til Deltagelse i Generalforsamlingen læses i disse Dage i Tysklands katholske Blade. I Indbydelsen hedder det bl. a.: »Vi er os vel bevidst, at vi staar overfor en svær Opgave, der næsten overstiger vore Kræfter. Vi stoler imidlertid paa det ægte katholske Sind hos Medlemmerne af vort Bispedømme og de nordiske Missioner. Vi haaber paa den katholske Aand hos vor Landbefolkning, som uden Tvivl i store Skarer vil ilde derhen . . . Vi sætter til Slut vor Fortrustning til hele det katholske Tyskland, som i disse Dage vil sende os mange af sine bedste Sønner. . . Osnabrück er gennem den mest erindringsværdige af alle Fredsslutninger bekendt for den hele Verden som *Fredens By*. I *Fredens* Aand vil ogsaa dette Aars Generalforsamling finde Sted. Vi vil beskæftige os med *vore*, og kun med *vore* Anliggender.« Indbydelsen slutter saaledes: »Saa tilraaber vi da alle, kære, højtærede Gæster: *Velkomne til alvorligt, enigt og trugtbringende Arbejde, ligesom ogsaa til forfriskende og opmuntrende Selskabelighed!*«

— Det saakaldte »Evangeliske Forbund« i Tyskland har udsat nogle Prisopgaver, paa hvis Besvarelse vi Katholiker ere meget spændte, da Opgaverne angaar den katholske Kirke. Der er tre af dem, og de lyder saaledes: 1. *Den romersk-katholske Presse i Tyskland i det 19de Aarhundrede.* Man ønsker en Fremstilling af den katholske Dagspresses og periodiske Litteraturs Grundlæggelse, Fremgang og nuværende Tilstand i Tyskland. 2. *De romerske Pavers Salig- og Helligerklæringer i det 19de Aarhundrede.* Der ønskes en historisk-kritisk Undersøgelse af de enkelte Salig- og Helligerklæringers Forhistorie, Forløb og Begrundelse. 3. *Overgang fra den romersk-katholske til den evangeliske Kirke i Tyskland i det 19de Aarhundrede.* Der ventes ikke en Statistik,

men en Sammenstilling og en Bearbejdelse af de Konversioner, som har fundet Sted af Personer, der har almindelig Interesse. Samlingen er tænkt at skulle blive et Modstykke til Rosendahls bekendte »Konvertitbilleder fra det 19de Aarhundrede«. »En særlig Interesse,« siger »Germania«, »vil de protestantiske Konvertitbilleder af Personligheder af almen Interesse« gøre Krav paa. Bladet spørger med berettiget Ironi, om disse Konvertitbilleder skal illustreres med Kærlighedsbreve i Faksimile!» —

Goldene Klassiker Bibel

mit

den vom apostol. Stuhle approbirte vollst. Text leveres i **Folke-Udgave** i stort Folioformat, righoldigt illustreret med farvetrykte Billeder efter berømte Kunstnere, indb. i to eleg. Chagrinsbind, Pris pr. Bind Kr. 49,50.

Pragt Udgave

indb. i helt Chagrin med Guldsnit

Pris pr. Bind Kr. 99.

Leveres imod en maaanedlig Ratebetaling for **Folke-Udg.** 3 Kr. og for **Pragt-Udg.** 6 Kr. fra

Selskabet til Udbredelse

af literære Værker imod Ratebetaling,

København. Vesterbrogade 10, 1.

Dygtige Agenter antages samme Sted.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. Juli. 9. **Søndag e. Pintse.** — 29. **M. Olaf,** Konge og Martyr. — 30. **Ti. Martha,** Jomfru. — 31. **O. Ignatius,** Bekender. — 1. **August, To.** — Petri Lænkens Fest. — 2. **F. Alfons Mar.** af Liguori, Biskop og Kirkelærer. (Kl. 7½ h. Messe til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt). — 3. **L. Stefani** Finding. **Søndag den 4. August.** 10. **Søndag e. Pintse.** Dominikus, Bekender.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). **Søndag den 28. Juli** Kl. 10 Messe med Prædiken; Kl. 7½ Andagt. — **MANDAG den 29. Juli** Kl. 8 stille Messe.

Gudstjeneste i Nyborg (Turisthotellet). **Søndag den 28. Juli** Kl. 10 Højmesse med Prædiken.

Rosenkranskirken

vil, da dens Istandsættelse ikke kan blive fuldført til d 28. ds., være lukket antagelig endnu kun en Uge. Gudstjenesten holdes som hidtil i St. Josefssøstrenes Huskapel i Frederiksberg Allé, og vil Kirkens Genaabning nærmere blive bekendtgjort.

Forstanderskabet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 31.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petittlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 31.

Søndagen den 4. August.

1901.

Indhold: Kirken og den liberale Katholicisme. — De højere Stænder og Charitas-Arbejdet. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Spanien. Rom. — Bekendtgørelser.

Kirken

og

den liberale Katholicisme.

—o—

(Sluttet.)

En falsk Udviklingsteori.

5. Vidt forskellig herfra er den Fremskridts- eller Udviklingsteori, som er udtænkt i den nyere Tid og billiget af visse Skribenter paa Fastlandet, ja endog i England. De paastaa, at Fremskridtet i den kristelige Lære bestaar i virkelig Forandring. De hævde, at visse af Aabenbaringens Sandheder kunne blive forældede og dø ud; at højere Sandheder ville fortrænge dem, naar de have tjent deres Tid ud, i Overensstemmelse med visse virkelige eller indbildte Fremskridt i Naturvidenskabene. De fremføre endog den Formodning, at højere Opfattelser i Naturvidenskaberne ville bringe de kristne Mysterier ned paa Trin med naturlige Fænomener,

og at Udviklingen af den kristne Erkendelse virkelig betyder Optagelse af et Antal af fremmedartede Sandheder indenfor den aabenbarede Tros Ramme, hvilke i Tidens Løb ville bringe Kirken i fuldkommen Overensstemmelse med den moderne Tankegang.

Der er endog Katholiker, som indbilde sig, at de kunne bevare deres Rettroenhed, samtidig med at de forklare Trosbekendelserne og de definerede Trossætninger ikke i Overensstemmelse med Kirkens bestandige Forstaaelse af dem, men efter deres eget Forgodtbefindende. De vedkende sig den Tro, at Kirkens Lære kan modtage nyt Lys til bedre Forstaaelse, saa at den overleverede Opfattelse, som Kirken selv har givet af sine Trosbekendelser, maa vige Pladsen for andre Anskuelser, som ere delvis eller helt forskellige. Imod den Slags Vildfarelser har Kirken paa det vatikanske Concil udslynget sit udtrykkelige Anathema: »Hvis nogen siger, at det en Gang i Følge Videnskabens Fremskridt kan ske, at der bør gives de Lærdomme, som Kirken har fremsat, en anden Mening end den, som Kirken har lagt og lægger i dem, han være i Ban (*Sess. III, Canones 4. De fide et ratione. Nr. 3.*)

Den katholske Lære bør hverken formindskes eller undertrykkes.

6. Vi sé godt, at én Grund til denne Vildfarelse, der findes i England saa vel som andet Steds, ligger i den misforstaaede Antagelse, at den bedste Maade at faa Ikke-Katholiker til at antage den katholske Religion paa er at indsnævre Troens overnaturlige Lærdomme og fremstille det som et Haab og en Udsigt, at de Dogmer, som de have noget at indvende imod, efterhaanden kunne bortforklares eller bringes i Overensstemmelse med deres Anskuelser.

Men det er ikke tilladt at forfalske den guddommelige Sandhed eller behandle den aabenbarede Tro, som var den en rent menneskelig Skat, med hvilken man kunde skalte og valte efter Forgodtbefindende.

Leo XIII. har nylig udtalt sig paa følgende Maade: »For lettere at føre dem over til den katholske Tro, som afvige fra den, er der dem, som mene, at Kirken bør afpasse sig selv efter vor fremskredne Civilisation, slappe noget af sin gamle Strenghed og vise en vis Eftergivenhed overfor moderne Theorier og Methoder. Mange mene, at dette ikke alene skal gælde med Hensyn til Regler for Livsførelsen, men ogsaa med Hensyn til de Lærdomme, som den aabenbarede Tro omfatter. Og for at virke paa en mere tiltrækkende Maade paa deres Viljer, som ikke ere enige med os, paastaa de, at det er tidssvarende at forbigaa visse Hovedpunkter af Læren, som om de vare af ringere Vigtighed, eller at afkræfte dem, saa de ikke mere kom til at besidde den Mening, som Kirken uforanderlig har tillagt dem.

»Der behøves kun faa Ord for at vise, hvor dadelværdig den saaledes fattede Plan er, hvis vi blot betragte Karakteren og Oprindelsen af den Lære, som Kirken overleverer til os. Om dette Punkt bemærker det vatikanske Concil: »Tros læren, som Gud har aabenbaret, er ikke fremsat som en filosofisk Theori, der nærmere skal udarbejdes af den menneskelige Forstand, men som en guddommelig Skat, der er overleveret til Christi Bruds trofaste og ufejlbare Forklaring . . . . Den Forstaaelse af de hellige Dogmer, som Kirken en Gang har fastslaaet, maa man trofast bevare, og man tør ikke vige fra den under det Skinpaaskud, at man vil opnaa en endnu dybere Forstaaelse« (*Constitutiones de fide catholica* cap. IV). Heller ikke kan den Fordølgelse af Sandheden siges fri for Dadel, som bestaar i, at man med Forsæt forbigaar visse Principer af den katholske Lære og saa at sige begraver dem i fuldstændig Forglemmelse. Thi det er den ene og samme, der er Ophavsmand og Fader til alle de Sandheder, som den kristne Lære omfatter, nemlig — *den inbaarne Søn, som er i Faderens Skød* (Joh. 1, 18). . . . . Det være da langt fra nogen at formindske eller af nogensomhelst Grund at forbigaa endog den mindste Tøddel af den Lære, der er skænket os fra oven; den, der

forsøgte paa det, havde vist snarere det Ønske at skille Katholiker fra Kirken end at bringe dem, der staa udenfor dens Fold, over til den. Hvad dem angaar, der vandre langt borte fra Kristi Hjord, lad dem vende deres Skridt tilbage, intet vilde mere glæde vort Hjerte. Lad dem alle som én vende deres Skridt tilbage, men ikke ad nogen anden Vej end den, som Kristus selv nøje har afstukket« (*Testem benevolentiac*, 22. Janr. 1899).

Romerske Afgørelser ere ikke nogen Hindring paa Fremskridtets Vej.

7. Hvis det er en fordærvelig Vildfarelse at sige, at Videnskaben og Fremskridtet kan lægge en ny Mening ind i Trosbekendelserne og Trosdefinitionerne, er det en ikke mindre fordærvelig og oprørsk Vildfarelse at paastaa, at de Afgørelser, der komme fra den hellige Stol, ere en Vanskelighed paa Videnskabens Mark og en Hindring paa Fremskridtets Vej.*)

Men skulde det endog hænde, -- og de romerske Kongregationer gøre ikke Krav paa Ufejlbarhed — at en Afgørelse fra én af de romerske Kongregationer beroede paa en Misforstaaelse, bør man vel huske paa, hvor ofte der finder Fejltagelser Sted ved vore civile og kriminelle Domstole: og dog hævder man stedse deres Autoritet strængt, medens deres forkerte Afgørelser kun kunne rettes ved en lovlig Domstol.

---

*) Vi hentyde særlig her til de Afgørelser, som forbyde visse Bøger og brændemærke visse urigtige Lærdomme, Afgørelser, der somme Tider udsendes fra selve den apostoliske Stol, til andre Tider fra de romerske Kongregationer, hvilke ere Pavestolens lovlige Domstole og Organer.

Den Antagelse, der indeholdes i ovenstaaende Paastand, er allerede bleven fordømt i en apostolisk Skrivelse fra Pius IX. (21. Decbr. 1863) og i Syllabus over de fordømte Vildfarelser, hvor Sætningen (Nr. 12) lyder saaledes: Den apostoliske Stols og de romerske Kongregationers Afgørelse ere en Hindring for Videnskabens fri Fremskridt.

**De Tjenester, som de romerske Kongregationer
have ydet Videnskaben.**

8. Men, hvis man nu til Dags fordrer den fuldeste Frihed for Videnskabens og Literaturens Mænd til at lære og skrive, som de have Lyst. hvorfor skulde man saa ikke indrømme Kirken den samme Frihed til at fastslaa Religionens Sandheder og paapege Vildfarelser og Farer for Religionen? Imidlertid, maa ikke den upartiske Iagttager indrømme, at omhyggelige Bestemmelser af Sandheden og Fordømmelse af Vildfarelser i religiøse Spørgsmaal, langt fra at gøre Videnskaben Skade, ere skikkede til at yde Sandhedens og Fremskridtets Sag de største Tjenester? I en Samfundstilstand, hvor Sandheder, halve Sandheder og Vildfarelser uden Tal ere sammenblandede, hvor der i det mindste er lige saa mange, der prædike Vildfarelsen som Sandheden, kunde der ikke vises dem, der søge det sande og gode, nogen større Velgerning end den lejlighedsvisse Forkyndelse af rolige og vel overvejede Domme angaaende Sandhed og Vildfarelse fra den hellige Stols Side. I Tilfælde, hvor den hellige Stols eller Kongregationernes Afgørelser have ramt Videnskabens farlige Spekulationer og vovede Paastande, er det ofte bleven indrømmet af lærde og videnskabelige Tænkere, at saadanne Afgørelser have ydet et vægtigt Bidrag til Sandhedens Sag. De nøde ofte Forskerne til at standse og vandre et Stykke Vej om igen, udgrunde nye Beviser og fremfor alt undgaa den Fare at betragte deres Hypoteser som fastslaaede Love eller velbegrundede Kendsgerninger.

Men hvilke lejlighedsvisse Fordele der end kunne opstaa ved den hellige Stols eller de romerske Kongregationers Virksomhed, er deres vigtigste og væsentligste Formaal dog Beskyttelse af Troen og Sæderne. Blive disse angrebne, fornægtede, fordrejede eller udsatte for Tab ved falske, overløede eller forargelige Theorier og Paastande, saa træder Kirken frem og advarer sine troende Disciple imod Fare.

Index-Kongregationen.

9. Det er bleven moderne at rive ned paa de romerske Kongregationer, og det især fra deres Side. som have liden eller ingen Kendskab til disses omhyggelige og nøjagtige Arbejdsmaade, til deres System at sigte og prøve Beviser, og til den Omhu, den hellige Stol gør sig, for at tilkalde Fagmænd, endog fra fjærne Dele af Kirken, for at deltage i Forhandlingerne.

Tænk f. Eks. paa Index-Kongregationen for forbudte Bøger, om hvilken der nys har været saa megen Tale. Den ledes ved en Samling Regler og Anvisninger, oprindelig givne af Clemens VIII., men reviderede af Alexander VII. Benedict XIV. og i vore Dage af hans Hellighed Leo XIII. i dennes Konstitution *Officiorum*. Intet Værk bliver fordømt uden efter forudgaaende streng Undersøgelse af dets Indhold; ingen fremragende katholsk Skribent kommer under Censur, uden der er givet ham Lejlighed til at forsvare sig, enten personligt eller ved en befuldmægtiget. Den hellige Stols Betænksomhed belyses end yderligere ved den Maade, paa hvilken den meddeler særlige Lettelser til at opnaa Dispens overfor én eller anden af Reglerne i Index, hvorved den gør det lige saa let for Katholikerne i dette Land som andet Steds at blive styrede ved Kongregationens autoritative Ledelse.

De Skrifter, enhver skal undgaa

10. Men ingen Fritagelse fra Reglerne i Index kan give en Katholik Lov til at læse, hvadsomhelst, han faar Lyst til. I Følge Naturloven er et Menneske forpligtet til at undgaa at læse, hvad han véd kan undergrave hans Tro, haas Religion eller hans Moral; og denne naturlige Lov indskærpes yderligere ved de højeste Bekræftelser i Naadens Lov. Guddommelig Tro er en overnaturlig Gave, der kan tabes ved Menneskets egen Skyld. Den kan gaa tabt, indirekte ved Forsømmelse af Bønnen og Sakramenterne og ved den dræbende Indvirkning af et usædeligt Liv

paa Sjælen, og direkte ved vanemæssig Hengivelse til Tanker og Overvejelser, der stride mod Troen. Fristelser imod denne fremkaldes, forstærkes vidunderligt og spredes ved spottende og vanhellige Samtaler og onskabsfuld Kriticeren, hvori den ene Sjæl søger at overgaa den anden i en ugudeligt Vantroens Kappelstrid. »Tungen er en Ild, en Verden af Uretfærdighed, et rastløst Onde, fuldt af dødbringende Gift« (Jac. 3, 5. 8).

Hvorledes Rationalismens Gift bliver indsuget.

II. Men Læsning i Flæng af alle Slags Bøger er maaské den underfundigste Maade, paa hvilken Rationalismens og Vantroens Gift meddeles Sjælen. Uden nøjere at give Agt gribe ikke alene Mænd, men ogsaa Kvinder, de Bøger og Tidsskrifter, der komme dem i Hænde og give sig, som var det rent tilfældigt, just i Lag med de behændigt skrevne og stærkt krydrede Artikler imod deres Tro, som de finde deri. Deres Aand har hverken faaet nogen filosofisk eller theologisk Dannelse; de besidde ingen Modgift mod den giftige Drik. Og dog læse de videre uden Undskyldning eller Nødvendighed, lokkede af Skik og Brug, Nysgerrighed eller Lysten til at smage den forbudne Frugt. Det Resultat, der i Almindelighed fremkommer som Følge af Uagtsomhed paa dette Punkt, er enten Mistillid til Kirken, Tvivl om Aabenbaringen og om selve Guds Tilværelse, hvilket sluttelig udarter til hemmelig eller aabenbar Vantro, eller almindelig Slappelse af de aandelige Baand, der holde den religiøse Livsbygning sammen. Derefter kommer Tabet af selve Evnen til at tro og en liberal Katholicisme, i hvilken Halvrationalismen har opslaaet sin faste Bolig. Den, der nærer sin Aand og Indbildningskraft ved Bevæggrunde og Fremstillinger, som stride mod Troens Dyd, bereder lige saa skæbnsvanger Fordærvelse for sin Sjæl som den, der vilde nærme den med vellystige Ophidselser og forbudte Billeder. Tro og Kydskhed ere Gaver fra Gud, der i lige Grad kræve omhyggelig Aarvaagenhed; thi de, der elske

Fare, skulle omkomme i den. Den, der siger, det er umuligt at løsrive sig fra Døgnets Literatur, siger egentlig kun, at naar man skal vælge, hvad der er værd at læse, og hvad der bør undgaas, saa ere en vis Forsigtighed og en stærk Vilje absolut nødvendige. Uden Nødvendighed at læse Ting, der ere egnede til at skabe Tvivl eller undergrave Troen, er en Synd imod Religionen og særlig mod det første Bud.

Opfordring til Katholikernes Troskab.

12. Til Slut vilde vi gerne, kære Børn i Kristus, samle som i en Hovedsum de Bevisgrunde og Lærdomme, der indeholdes i denne vor Hyrdeskrivelse. For en Katholik gives der kun én sømmelig Stilling overfor Kirken, den, som bestaar i urokkelig Troskab. Læg Mærke til den Troskab, som Mennesker i Verden vise imod de Foreninger, de slutte sig til for at opnaa en eller anden fælles Fordel; læg Mærke til deres oprigtige Troskab mod en timelig Hersker, til deres dybe Kærlighed til deres Fødeland. Men Fordringen om Troskab mod de Ting, der med Tiden ville forgaa, kan ikke sammenlignes med de Fordringer, Guds Kirke stiller. Kirken staar for os paa den ene Side som Kristi Brud, der er farvet med hans Blod, opfyldt af hans Aand, paa den anden Side vandrer den hen over Jorden som et forsvarsløst Lam midt iblandt Ulve, udsat for Fare og forladt ligesom Kristus selv, Genstand for sine Forfølgeres Had. Husker ogsaa paa, at, medens vi ere Pilegrimme, midt i Landflygtighed paa Jorden, maa vi leve omgive af Hemmeligheder. I Naturens Rige omgive Hemmeligheder os, ligesaa i Naadens Rige. Med hine udsøne Menneskene sig let, imod disse gøre de Oprør. Saaledes skal det ikke være hos Eder. »Dette er Sejren, som overvinder Verden, vor Tro« (1. Joh. 5, 4). Hvis denne katholske Tro er ren og ærlig, saa er den »mægtig for Gud til at nedbryde al Højhed, som opløfter sig mod Guds Erkendelse og tage al Tænknings fangen under Kristi Lydighed« (2. Kor. 10, 4—5).

Husker ogsaa, at I ere Guds Sendebud til dem, der i dette Rige ere kaldede til Erkendelse af Troen.

Ved Begyndelsen af et nyt Aarhundrede er der Grund for enhver til at spørge sig selv: Hvad skal være det særegne ved den Tjeneste, jeg skal yde, hvis jeg skal ære Gød i min Livsvandel? Kræves der større Selvbekerskelse, en mere lærvillig Aand af mig, for at jeg skal kunne frelse min egen Sjæl og hjælpe til at vinde min Nabo tilbage til den ene Hjord? Det er sikkerlig nødvendigt, at vi alle ere af samme Sindelag som Kirken, og at vi alle give Troen et énstemmigt Vidnesbyrd for at forherlige Gud og vor Herre Jesus Kristus. Til Gengæld herfor er der lovet os himmelske Gaver, Haab, Glæde, Fred, saaledes som Verden ikke kan give. Dette er den store Hedningeapostels Lære, der har skrevet: »Enhver af eder være sin Næste til Behag i det, som er godt, til Opbyggelse, thi Kristus levede ikke sig selv til Behag . . . . Taalmodighedens og Trøstens Gud give eder at have ét Sindelag indbyrdes efter Jesus Kristus; for at I éndrægtige med én Mund kunne prise Gud og vor Herres Jesu Kristi Fader. Men Haabets Gud fylde eder med al Glæde og Fred i eders Tro, for at I maa vorde rige i Haabet og den Helligaands Kraft.«

»Jeg har for en Del skrevet noget frimodigere til eder, Brødre, som for, i Kraft af den mig af Gud forundte Naade, at minde eder om, at jeg er Jesu' Kristi Tjener« (Rom. 15).

Og nu, ærværdige Brødre og kære Børn i Kristus, idet vi træde ind i det tyvende Aarhundrede, bede vi med Inderlighed den trofaste Jomfru, den herlige Gudsmoder at gaa i Forbøn for sit eget Lands*) Børn, og den velsignede Petrus om endnu en Gang at vise sig i dette Rige, der har været hans Bispestol saa tro og hengiven i saa mange Aarhundreder. Og vi bede, at Maria og Petrus, Thomas af

---

*) England har fra gammel Tid af det ærefulde Tilnavn: Gudsmoders Ejendom.

Canterbury og alle andre Guds Helgener ville forene sig med os om at bønfalde vor Herre Jesus Kristus om at komme igen og herske i Aand og Hjærte hos Folket i dette Land og føre os alle, naar hans gode Time kommer, til det evige Liv.

Givet i Westminster den 29. December 1900, paa den herlige Martyr, St. Thomas af Canterbury's Fest. Denne Hyrdeskrivelse skal oplæses paa de følgende Søndage for de troende i alle Kirker i Provinsen Westminster.

Herbert Card. Vaughan, Ærkebiskop af Westminster.

- † *William*, Biskop af Plymouth.
- † *John Cuthbert*, Biskop af Newport.
- † *Edward*, Biskop af Nottingham.
- † *Edward*, Biskop af Birmingham.
- † *Richard*, Biskop af Middlesborough.
- † *Arthur*, Biskop af Northampton.
- † *Thomas*, Biskop af Hexham & Newcastle.
- † *William*, Biskop af Leeds.
- † *John*, Biskop af Salford.
- † *William*, Biskop af Clifton.
- † *Thomas*, Biskop af Liverpool.
- † *Francis*, Biskop af Menevia.
- † *Samuel*, Biskop af Shrewsbury.
- † *John Baptist*, Biskop af Portsmouth.

NB. 11. Februar 1901 har Pave *Leo XIII.* sendt de engelske Biskopper en Skrivelse, i hvilken han giver deres Hyrdebrev sin udelte Tilslutning og Anbefaling.

De højere Stænders Pligter

paa den

kristelige Charitas og sociale Virksomheds Omraade*).

—o—

Et ædelt Kulturarbejde udføre vi, naar vi ere virksomme paa det charitative og sociale Omraade. Vor Pligt er det at arbejde med paa begge Omraader. Vi maa virke paa det sociale Omraade, fordi vi ere i Besiddelse af *Formue* og *Dannelse*. Ejendommens Berettigelse ligger ndelukkende i dens sociale Funktion: den maa anvendes i det Heles Tjeneste, ikke til en vilkaarlig Nydelse. Dette er en gammel, kristelig Anskuelse. Men ogsaa Dannelsen forpligter til, at Samfundet gøres delagtig i den. Dannelse og Formue forskaffer et vidtstrakt Herredømme. Men for det dyberetænkende Menneske er det at tjene det Store og Hele et Herredømme. Herredømmet er til, for at det Hele kan naa til den skønneste Blomstring. Dannelse og Formue, som ikke tjene det Hele, have i den dybeste, inderste Kærne mistet deres Existensberettigelse; kun, naar de staa i det Heles Tjeneste, kunne de hævde deres Førerrolle. Saaledes kræver den guddommelige Ordning det, og saaledes er det fornuftigt, billigt og retfærdigt. I Naturen kan intet vedblivende bestaa, naar det er unyttigt. Det samme kræver ogsaa den guddommelige Ordning; ere Dannelse og Formue blevne unyttige, saa dø de hen og bortryddes af Revolution eller Reaktion. Den Enes Lidelser og Glæder ere ogsaa den Andens Lidelser og Glæder i en Nation. Enhver, som i Virkelighed elsker Fædrelandet, har ogsaa Medfølelse med de Fattiges Lidelser og Elendighed. Hurrapatriotisme er ikke tilstrækkelig — kun paa visse Dage kan den være berettiget —; den virkelige Patriotisme viser sig i Medfølelse overfor det, som truer hele Folket. En patriotisk Pligt for

*) Efter en Tale af Justitsraad *Trimborn* paa den 6. Charitasdag i Aachen.

de højere Stænder er det, at gøre Alt, for at rydde Mod-sætningerne mellem Klasserne af Vejen.

Og hvad tilskynder os endnu mere som Kristne og Katholiker til charitativ og social Virksomhed? *Vor guddommelige Frelser*. Han har ikke blot lært os at øve Velgørenhed, men han vandrede gennem Livet udøvende Velgeringer til alle Sider. Gøre vi det samme, saa vil vor hellige Kirke ogsaa blomstre, det lærer os alle Aarhundreders Historie. Kristendommen har alene erobret Verden derved, at den har fornyet Jordens Aasyn i socialøkonomisk Henseende. En Apostel er derfor Enhver, som i kirkelig Forstand udfolder en charitativ-social Virksomhed. Medlemmerne af de højere Stænder maa være gennemtrængte af Bevidstheden om deres Ansvar. En skrækkelig Tankeløshed i denne Henseende hersker der blandt de højere Stænder. Mange mene, at det er en frivillig Sag, om de ville medvirke i charitativ Henseende, som drejede det sig om Spørgsmaalet, om de skulde lære at cykle. Vi ere forpligtede, under Synd forpligtede til at øve charitativ Virksomhed. De højere Stænder have her *et Ansvar*, et uafviseligt Ansvar, der saa lidt som Døden lader sig bortvise.

Her er først og fremmest et *Ansvar overfor Gud*, hvad Lignelsen om den rige Fraadser og den fattige Lazarus lærer os saa klart. Jeg har som Dreng ofte spurgt mig selv: Hvad mon den Stakkel egentlig kan have gjort? Om skændige Gerninger taler Evangeliet jo slet ikke. Hans store Synd var, at han har nydt sin Rigdom paa en egoistisk Maade. Dette er de højere Stænders Synd, naar de ikke helt opfyldte deres Forpligtelser i Samfundet. Den rige Fraadser er en Repræsentant for saadanne Kredse; hans Skæbne var saa skrækkelig, at han kun ønskede at vende tilbage til Jorden, for at advare sine Slægtninge mod at handle, som han havde handlet. Og hvad blev der svaret ham? »De have Moses og Profeterne; lad dem høre dem!« Moses og Profeterne lære os, at vi skulde øve Charitas, og et stort Ansvar faa vi, naar vi ikke følge deres Formaning.

Men saa er der ogsaa Ansvarret overfor *Samfundet*. Hvem arbejder vel mere paa Folkets Tilbagegang, end den rige Mand, som forlader Retfærdighedens Vej overfor de Fattige og Nødlidende? Saadanne Folk forekomme mig som Personer, der have rigeligt Vand under en stor Ildebrand, men ikke ville ud med det. Er det da et Vidunder, om man med Vold og Magt tager det fra dem?

Den Besiddende hersker og han har Ansvarret, som følger med Herredømmet. Han kan ikke frigøre sig for dette Ansvar, selv om han begraver Herredømmets Scepter i Bekvemmelighedernes Dynd. Og hvorledes bliver hans Skæbne, som ikke bekymrer sig om Næstens Nød og Elendighed? Ogsaa han bliver greben af Nemesis; han savner Lykken, han savner Sorgerne, en tankeløs, overfladisk Slægt udgaar fra hans Hjem. Hvor trykkende maa ikke denne Forbandedse være! Vi ville ikke bebyrde os med dette Ansvar, men i Tide lære Ungdommen, at høre og følge Moses og Profeterne.

En Misforstaaelse maa jeg omtale. Man siger: »Jeg giver jo min Almisse.« Men Du har mere end Penge; Du har Talent i rigeste Maal, en rig Skat af Kundskaber, Handelstalent og Erfaring, social Indflydelse, en anset Stilling. Alle disse Gaver maa Du stille i det store Heles Tjeneste. Derfor tør vi heller ikke forestille os det charitative Arbejde saa let, som det kedsommelige og blaserte Almissegiveris. De højere Stænder indtage en Læges Stilling i Samfundet, som med ængstelig Kærlighed følger enhver Forandring i den Syges Befindende. Dette er den eneste smukke og op-højede Stilling, som de højere Stænder bør indtage i vore Dage. Og for Jæt vi paa en værdig Maade kunne udfylde denne Plads i Samfundet, maa vi studere Folkelegemetets Sygdomme og søge at helbrede dem.

Jeg vil ganske kort skildre, hvorledes vi i de forskellige Livsaldre skulle opdrage os selv og vore Børn. Det passer for alle Stænder. Enhver hører Sandheden, og jeg lægger mig ikke ud med Nogen. Det er jo gammel Centrumstak-

tik. Almisserne skal man, saavidt det lader sig gøre, lade Børnene uddele; paa denne Maade kommer Charitas-Arbejdet i Berørelse med Barnehjertet. Her kan man gøre den Iagttagelse, at Menneskets Sjæl ifølge sin Natur er kristelig! Har De aldrig set et Barns Glæde, naar det har givet en Almisse? Af Vigtighed er dernæst det rigtige Forhold overfor Husets Tjenestefolk. Her møder Barnet for første Gang Forskellen mellem Stænderne. Her maa Barnet først føres ind paa de rigtige Baner. Charitas-Gerningen er jo ikke blot et Pengespørgsmaal, men ogsaa et Behandlingspørgsmaal. Man maa bibringe Barnet, at den tjenende Stand er en saare agtværdig Stand, og at adskillige brave Tjenestefolk staa over Herskabet!

Saa et Par Ord om Ynglingene og Jomfruerne. Den unge Mand hører ind i Vincentsforeningen. Man sige ikke, at denne Forening ikke er fin nok, at den er kedelig, at der kun findes gamle Spidsborgere i den. Virksomheden i Vincentsforeningen adler den unge Mand. Evig sandt bliver det franske Ordsprog: »Enhver som tjener sit Fædreland, sit Samfund, sin Næste godt, han trænger ikke til noget Adelspatent.« Keder man sig i Vincentforeningen, saa er man selv Skyld deri. Min Fader sagde altid til sine Børn: »Er man aandrig, saa keder man sig aldrig; man maa kun opfatte det paa den rigtige Maade, saa forsvinder Kedersommeligheden snart. Den sociale og charitative Virksomhed bringer den unge Mand i nærmere Forbindelse med det praktiske Liv og gavner ham for hele Livet.

Ogsaa Døtrene bør bringes i Forbindelse med den nærliggende Nød og Elendighed, for at de sammen med Moderen kunne udbrede Velsignelse der. Forældrene bør give deres Døtre et Virkefelt paa det charitative Omraade. Have I ingen Elisabethforening eller Mariaforening? Der er i saadanne Foreninger saa mange forskellige Arbejder for Eders Døtre. Kærligheden er opfindsom, den finder altid paa Midler og Veje. Den charitative Virksomhed har opholdt Troen hos mange unge Mennesker. Troen fremmer Ger-

ningerne, og Gerningerne fremme Troen. Med Virkekredsen udvider Hjærtet sig. I saadanne Hjærter drager Tilfredsheden ind og dens herligsie Blomst, det gode Humør, der sætter sine skønneste Frugter i Familielivets Gemytlighed. De unge Mænd og Piger lære derved ogsaa at tale om andre Ting end blot om Romaner og Skuespil. En ung Pige, som øver charitativ Virksomhed, forstaa ogsaa at skatte den charitativt arbejdende unge Mand; de gensidige Aktier stige. Og naar disse kristelige Jomfruer saa blive Hustruer, ville de forstaa at arbejde paa en praktisk Maade i Elisabethforeningerne, og ogsaa i Mødreforeningen ville de forstaa at gøre sig nyttige. Og ogsaa den unge Mand, som var virksom i Vincentsforeningen, vil senere hen i Livet vedblive at virke ikke blot i denne Forening, men ogsaa i de øvrige sociale Foreninger i Menigheden og i Samfundet. Det er et smukt, idealt Liv, som det sociale og charitative Arbejde bringer med sig. Paa en Mand eller Kvinde, som arbejder saaledes, kan anvendes, hvad der blev sagt om Frelseren: »Han gik omkring og gjorde vel,« og de samle sig »en uforgængelig Skat« i Himlen, som »Møl og Rust ej kan fortære og Tyv ej heller berøve dem.«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Spanien. I Spanien fortsættes de *antikirkelige Demonstrationer*. I Aaret 1837 ophævedes, som bekendt, en Del Klostre, navnlig Jesuiternes Ordenshuse i Spanien, og da det netop i Søndags atter var Aarsdagen for denne Begivenhed, foranstaltede Fritænkerne og de Revolutionære et stort Møde i Barcelona. Der blev holdt Taler mod »Klerikalismen« og vedtaget en Resolution, som kræver Ophævelsen af de religiøse Ordener. Ved Mødets Slutning lød der *Leveraab for Republiken og den sociale Revolution*, Man raabte ogsaa imod Regeringen og paa Gaden foranstaltede man Slagsmaal, saa Politiet maatte splitte Mængden.

Det stakkels Spanien gennemgaar i denne Tid en Krisis, som let kan blive skæbnesvanger for den kongelige Trone.

Rom. For nogle Dage siden har man i Rom udøvet et lige saa frækt som frivolt Tyveri, idet man om Natten i Dominikanerkirken St. Sabina paa Aventinerhøjen har stjaalet det berømte *Mariabilledet af Sassoferrato*, som forestillede Maria med Rosenkransen. Den kostbare Guldramme fandtes ødelagt ved Foden af Alteret og paa Landevejen fandt man Blændrammen; saa Tyvene have oprullet Billedet for bedre at kunne transportere det bort. Billedet var et kostbart Kunstværk og gjaldt for at være en af Roms Hovedprydelser.

S.J.G. Mandag den **12. August** Kl. 8 $\frac{1}{2}$ afholder **St. Josefs Gilde** i Forsamlingslokalet, Bredgade 67, Møde for I. og II. Grad.

Unio. Søndag d. **11. August** Fodtur (i 2 Afdlg.). 1. Afdlg. (kun Herr) tager Kl. 8¹⁷ fra Nordbanegaarden til Birkerød. Derfra over Rudersdal, Øverrød, Ørholm, Hjortekær til Eremitagen. Her mødes man med 2. Afdlg. (Damer, Herr og Børn), som tager Kl. 1¹⁵ fra Østbanegaarden til Springforbi og spadserer til Eremitagen. Herfra i Fælleskab gennem Ulvedalene til Kildeøen og hjem med Bauen fra Klampenborg. Frokost og Aftensmad medbringes. I Ulvedalene arrangeres Præmie- og Selskabslege. Udførligt Program og Kort over Turen udleveres hos Joseph Siegler, Kompagnistræde 9, og Herm. Hoffmann, Købmagergade 48.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. August. 10. **Søndag e. Pintse.** Dominikus, Bekender. — 5. **M.** Maria Maggiore Kirkens Indvielse i Rom. — 6. **Ti.** Kristi Forklarelse. — 7. **O.** Kajetan, Bekender (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 8. **To.** Cyriakus og Lidelsesfæller, Martyrer. — 9. **F.** Ferialdag. — 10. **L.** Laurentius, Martyr.

Søndag den 11. August. 11. **Søndag e. Pintse.**

Rosenkranskirken genaabnes efter endt Restauration **Søndag den 4. August.** Kl. 7 stille Messe, Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse og Prædiken med Te Deum og Velsignelse. Kl. 5 Festandagt.

Gudstjeneste holdes hver Søndag i **Sundbyerne** paa Amager (St. Hansgade 11 St.); Højmesse med Prædiken Kl. 10.

Mødreforeningens Møde bortfalder i Augustmaaed.

Rettelse. Vi ere fra Holland blevne gjorte opmærksomme paa, at den nye hollandske Ministerpræsidents Navn (se for. Nr.) ikke er Kuyper, men Kuyper.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 32.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalel, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petillinen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9-2 og 5-7.

Nr 32.

Søndagen den 11. August.

1901.

Indhold: Biskoppens Besøg paa Island. — »Laura«s Midsommerrejse. — Frimueriet og Ordenernes Forfølgelse. — Tycho Brahes Gravfred. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Frederiksberg. Kolding. Portugal. Australien. Kina. — Bekendtgørelser.

Biskoppens Besøg paa Island.

— 0 —

Det er i Aar nøjagtig halvjerde hundrede Aar siden, at den danske Konge sendte 500 Soldater op til Island for ved disses Hjælp at knuse den sidste Modstand, Katholikerne der oppe paa den fjærne Ø endnu kunde yde mod det kongelige Tyranni, der berøvede dem deres gamle Tro. Aaret i Forvejen var den sidste katholske Biskop, *Jon Areson*, bleven tagen til Fange og efter Kongens Befaling halshugget, fordi han ikke vilde fornægte Troen eller svigte sit hellige Kald; han døde som én af Kirkens bedste Martyrer, med Tilgivelsens Ord paa Læberne til sin Dødsfjende, der havde fanget ham og overgivet ham i Bødlernes Hænder. Siden da har ingen katholsk Biskop i halvjerde hundrede Aar be-
traadt Islands Grund.

Det er derfor noget af en historisk Begivenhed, at det efter saa lange Tidens Forløb i Aar har fundet Sted, at Island har været gæstet af Jon Areson's lovlige Efterfølger, Arvetageren af hans Myndighed og Magt. Det er ogsaa et gunstigt Tidernes Tegn, Forskellen paa den Behandling, der blev disse tvende Biskopper til Del; Biskop Jon Areson maatte bøde med Livet, fordi han vilde haandhæve Øens gamle Tro, Biskop *Johannes von Euch* modtoges med Ærbødighed og Venlighed baade af fornemme og ringe blandt Islands protestantiske Befolkning, skønt han kommer for at styrke og befæste denne samme gamle Tro.

Det var mange gode Ønsker, der fulgte den højærværdigste Biskop, da han paa den skønne Sommermorgen i Juli Maaned forlod København om Bord paa *Laura* i Selskab med den elskelige Domherre *Kirchberger* fra München og den unge, haabefulde Grev *Stolberg*. Vejret var smilende, og alle ventede, at selve Turen derop skulde blive en sand Rekreatjonsrejse for den ikke længere unge Biskop. Desværre blev den alt andet; medens Vejret i Danmark stedse var roligt og smilende med stærk Varme, rejste der sig paa Atlanterhavet en stærk Kuling af Sydvest, som naaede sit Højdepunkt den 18. Juli mellem Færøerne og Vestmannaøerne. Den nævnte Dag, omirent Kl. 2, kom der en mægtig Braadsø, som slog ind over Skibet i hele dets Længde og anrettede ikke ringe Skade. Især gik det ud over Rygesalonnen, hvor Vandmassen saa at sige gik tværs igennem, saa alle Ruder og Lamper bleve knuste og fejede væk. Fra Dækket strømmede Vandet nedenunder i Salonerne og Kabytterne, og paa sine Steder stod det henved en Fod højt. At dette afstedkom en Del Forskrækkelse om Bord, siger sig selv, men da denne ene Braadsø ikke efterfulgtes af flere, blev det ved Forskrækkelsen. Ved det haarde Vejr blev *Laura* dog en Dag forsinket, og først Lørdag Aften den 20. Juli sænkede den sine Ankere paa Reykjaviks Rhed.

Trods den haarde Overrejse steg Biskoppen rask og veltilfreds i Land, hvilket var saa meget heldigere, som der

var ikke lidet Arbejde for ham at udrette i de fem Dage, han kunde blive paa Island. Ved Ankomsten blev han modtaget af de to i Reykjavik bosatte Præster, d'Hrr. *Schreiber* og *Klemp*, samt af Menighedens Forstanderskab.

Den næste Dag, Søndag Morgen Kl. 9, læste Biskoppen, assisteret af de tvende Præster, en højtidelig Prælatmesse, medens Sangen under denne lededes af den ærværdige Søster *Suzanne*, som var rejst til Island for at tilse de daværende St. Josefsøstre. Efter Messen modtog fem Smaapiger og en Dreng Firmelsens hl. Sakramente, hvorefter Biskoppen prædikede for den talrige Mængde, der havde fyldt hver eneste baade Sidde- og Staaplads i Kirken. Om Eftermiddagen Kl. 6 paa samme Dag holdtes Andagt, ved hvilken først Pastor Klemp holdt en islandsk Prædiken, hvorpaa Biskoppen talte om Fundamentaldyderne for en kristen Menighed og lagde Byens unge Menighed paa Sinde at være ivrige i Kampen efter disse. Bagefter samledes alle Mednighedsmedlemmerne i Præstehuset, hvor de bleve forestillede for Biskoppen, medens Glæde prægede alles Ansigter.

Om Tirsdagen læste Biskoppen atter Prælatmesse og prædikede, hvorpaa tre islandske Kvinder i deres maleriske Nationaldragt modtog den hl. Firmelse.

Om Torsdagen var hele Menigheden igen samlet i Kirken til Biskoppens Messe, hvorpaa denne i en Prædiken tog Afsked med de troende med det Haab atter at samles med dem, naar Hospitalet om ikke for lang Tid skulde indvies. — Bagefter talte Biskoppen til de i Kirken forsamlede St. Josefsøstre, hos hvilke han Dagen i Forvejen havde afholdt kanonisk Visitats, og opmuntrede dem til at holde ud i deres alvorsfulde og vigtige Kald.

Biskoppen aflagde ogsaa Besøg hos de forskellige Autoriteter i Islands Hovedstad, hvor han alle Vegne blev modtaget med den største Ærbødighed og Hjærtelighed. Han plejede ogsaa Forhandlinger med adskillige Althingsmænd om Anlæg af et Hospital i Reykjavik; disse Forhandlinger

er endnu ikke afsluttede, idet man noget nærmere vil overveje Biskoppens Tilbud, men saa meget er foreløbig bestemt, at der i alt Fald allerede til næste Aar vil blive bygget et lille Hospital.

Da Biskoppen rejste, fulgte hele Menigheden ham i Baade ud til Skibet, og Biskoppens Kahyt var fyldt med Blomsterduft fra de mange Buketter, der blev overrakt ham som en Afskedshilsen fra de troende.

Det har været en Glædestid for Menigheden her oppe de Dage, Biskoppen har været i vor Midte. Det er næsten, som vi ikke mere bo saa afsides, siden vi som enhver anden Menighed kunne have vor Overhyrde i vor Midte og faa de beskoppelige Funktioner udførte iblandt os. Og tør vi end ikke regne paa at se Biskoppen hos os hvert Aar, er det dog med det bestemte Haab, vi sige Farvel til ham, at det er ikke første og eneste Gang, han har gæstet os og udført Apostlenes Gerning iblandt os. Og heri se vi ogsaa et Pant paa Velsignelse for vor Gerning i Fremtiden. Naar Kristendommen udbredte sig, hvor Apostlene kom frem, skulde saa ikke en af deres Efterfølgeres Besøg varsle godt for den katholske Kirkes Fremtid paa Island? S. V.

„Laura“s Midsommerrejse.

En haard Tur i Atlanterhavet.

—O—

Under ovenstaaende Overskrift skriver »*Valens*« følgende i »Politiken« for 6. August: »Dampskibet »*Laura*«, der, som i Gaar nævnt, kom hertil i Søndags, har paa sin Tur op til Reykjavik lidt nogen Molest i Søen.

Den 17. Juli tidlig om Morgenen forlod »*Laura*« Klaksvig paa Færøerne og satte Kursen mod Vestmannaøerne. Baade denne og den paafølgende Dag blæste det en meget stiv Kuling af Sydvest, og Atlanterhavet var meget

uroeligt. »*Laura*«, som i Parentes sagt, er et fortrinligt Søs-kib og i sin Tid blev bygget særlig for Islandsfarten, gik imidlertid forholdsvis støt gennem det oprørte Hav, hvor det havde Søen paa Siden. Da pludselig ved 2-Tiden den 18. — saaledes beretter et Øjenvidne — kom der en mægtig Braadsø, som slog ind over Skibet i hele dels Længde og navnlig anrettede Skade paa For- og Agterdækket, medens Kommandobroen og de øvrige midtskibs Partier slap nogenlunde for den voldsomme Vandflod. Et øredøvende Brag lød, og da man kunde se nærmere til, viste det sig, at det var kommet fra den overbyggede Rygesalon. Her var den ubrydelige Vandmasse saa at sige gaaet tværsigennem, alle Ruderne var knuste, og et Par Støtter paa Vindsiden var splintrede, de to Petroleumslamper, der fandtes i Rummet, var slaede itu, og alle Pæerne i de elektriske Lamper var sporløst forsvundne. Det saa ud, som om Salonen var vreden ganske skæv. Hvis ikke Overbygningen havde været saa solid, vilde rimeligvis det Hele være gaaet udenbords. I Rygesalonen befandt sig paa dette Tidspunkt to Passagerer, en anglikansk Præst og en ældre, islandsk Dame. Udover Forskrækkelsen og det gennemblødte Tøj slap de med nogle ubetydelige Skrammer.

Fra Rygesalonen skaffede Vandet sig Udløb dels gennem Ruderne paa Læsiden og dels ned til Konversations- og Spisesalonen, hvor det mødtes med nye Vandmasser, der strømmede ned fra de søndrede Skylighter. Her nede og i Soverummene stod Vandet sine Steder henved en Fod højt.

De tilstedeværende Passagerer fik sig en lige saa letforklarlig som unødigt Forskrækkelse ved pludselig at se Vandet styrte ned over Hovedet paa sig, men Kaptejn *Aasberg*, der, saa snart det lod sig gøre, kom til Stede, fik hurtigt beroliget de opskræmte Nerver.

Saa mange af Mandskabet, som stod til Raadighed, blev nu satte i Arbejde med at øse Vandet op, og Kl. 7 kunde man i Ro og Orden give sig i Lag med den noget forsinkede Middagsmad.

Kaptejnen, med hvem vi i Gaar havde en Samtale, bekræftede Ovenstaaende og oplyste videre:

— Jeg lod straks Skibet vende og gaa langsomt op mod Søen, medens Skaden udbedredes. Der blev slaet Brædder for de knuste Ruder, og indvendig udstyrede vi Salonen med Flag, saa det saa' ud, som om der havde været Fest, hvad der paa en vis Maade jo ogsaa havde været. Da jeg frygtede for, at Braadsøen mulig kunde skyldes grundet Vand, lod jeg tage et Lodskud, som imidlertid viste halvandet Hundrede Favne Vand.

Noget Tømmer, som laa paa Fordækket, blev skyllet over Bord, og enkelte Dele af Lasten blev ødelagt af Vandet; i Alt kan den saaledes anrettede Skade vel anslaaes til et Par Hundrede Kroner.

I Reykjavik blev Skaden udbedret, saa godt det der lod sig gøre, og naar »*Laura*« igen om en Uges Tid forlader København, vil den i alle Enkeltheder have det samme Udseende som hidtil.«

Frimureriet og Ordenernes Forfølgelse.

—o—

Følgende to Dokumenter ere hentede fra det italienske Frimureris officielle Organ. Ifølge enstemmig Beslutning af 15. Febr. 1901 i Italiens »Store Orient«, sendte *den italienske Stormester Br. E. Nathan* i det italienske Frimureris Navn følgende Depesche til *Frankrigs Storloge*:

»Vil De give den ophøjede Præsident for Ordensraadet Meddelelse om de Ønsker, som Italiens Store Orient nærer i Henseende til hans fuldstændige Helbredelse efter hans Sygdom, og ved denne Lejlighed ogsaa udtale den levende Tilfredshed, med hvilken den italienske Store Orient følger den nuværende, med saa stor Kraft og Overbevisning førte Kamp, som har til Hensigt. — for at opløfte og oplyse det

franske Folks Aand og Samvittighed — at *beslaglægge* i den sande borgerlige og menneskelige Religions Navn det i Religionens Navn usurperede og til Begunstigelse af Rebellion og Reaktion anvendte *Gods* (de religiøse Ordenssamfunds)!« *Rivista della Massoneria italiana* 1901. S. 38.

Til de to regelmæssige Store-Orienter i *Spanien* sendtes ligeledes ifølge enstemmig Beslutning af 17. Febr. 1901 fra den *italienske Store-Orient* følgende Adresse:

»Italiens Store-Orient. Rom, den 20. Febr. 1901. Ophøjede, mægtigste Stormester! Ophøjede og dyrebare Brr. * *! Det er mig en Glæde at kunne meddele Eder følgende Beslutning, som den italienske Store-Orient enstemmig har vedtaget ifølge mit Forslag, i Møde den 17. Februar 1901. Lad den vidne om den broderlige Solidaritet mellem Mænd, som, uden Hensyn til Skrankerne, der adskille de enkelte Nationers Aktionsfære, repræsentere de samme Ideer og Bestræbelser i Henseende til Frihed, Retfærdighed og Fremskridt. I det italienske Frimureris Navn yder Italiens Store-Orient sit Bifald til det *spanske liberale Parti*, som hverken vil vide sine Føreres Skæbne bunden til *Dynastiers(!)*, der i deres *Skrobelighed og Forgængelighed(!)* repræsentere Tilbagefaldet i Folkets og Samvittighedens Trældom; eller tillade, at den jesuitiske Sekts Aag tvinger den nationale Aand til at bøje sig, for et Dogmes Fordringer, der, som Følge af de alt overgroende Kasteinteresser, ere blottede for al Religiositet, — og som derfor nu mandigt har rejst sig, for at forsvare Frihedens og Fremskridtets Sag. Modtag, ophøjede og mægtigste Stormester, ophøjede og dyrebare Brr. * *, min broderlige og hjertelige Hilsen. Stormesteren for det italienske Frimureri: Ernst Nathan. (Rev. della Mass. ital. 1901. S. 40.)

Begge disse Dokumenter afgive Bevis for *det inderlige Sammenhæng* mellem *Frimureriet og Forfølgelsen mod Ordenssamfundene*, som er bleven sat i Scene i den senere Tid i forskellige katholske Lande, navnlig i *Spanien* og *Frankrig*.

Vi have allerede tidligere ved Udbruddet af det spanske Virvar, som begyndte med en Klosterstorm, henvist til dette Sammenhæng. Den italienske Stormester Br. * * *Nathan* stadfæster nu dette Sammenhæng paa en Maade, at han selv med sin Store-Orient anser Store-Orienterne i Spanien og Frankrig for de bevægende Kræfter, som i den aabne Agitation mod de religiøse Ordener og den hemmelige Kamp mod Dynastierne lede Traadene bag Kuliserne, saa at det her drejer sig om en vellagt og velorganiseret Aktion fra Logernes Side. At Italiens og Frankrigs *revolutionære* Frimurere (smgln. Gruber, Mazzini, Frimureri og Verdensrevolution, 1901) have Mod til, at fremstille deres Bestræbelser som »Frihedens« og »Retfærdighedens« Fordringer og beskyldte deres Modstandere for »Rebellion« viser den utrolige Grad af Uforsømmethed, hvorved de udmærke sig. »Friheden« og »Retfærdigheden«, som de i Virkeligheden repræsenterer, betegnes bedst ved de bekendte Ord, som *Danton* i sin Tid tilraabte *Desmoulins*: »Friheden, min Kære, bestaar deri, at vi ligge ovenpaa, og de andre underneden.«

Den »broderlige Solidaritet«, som den italienske Store-Orient med Br. * * *Nathan* i Spidsen omtaler i sin Adresse til den spanske Store-Orient, viser sig forøvrigt ogsaa som en international Solidaritet paa det *politiske* Omraade.

Interessant er ogsaa Sætningen i Stormester Nathans anden Skrivelse angaaende *Forholdet til Dynastierne og Liberalismen*. Skulde »Dogmet« d. v. s. den positive Tro blive beskyttet eller endog kun respekteret af Dynastierne, saa bør *Førernes* Skæbne sættes højere end *Dynastiernes*!

Tycho Brahes Gravfred.

— 0 —

Da forskellige Aviser har bragt Beretninger om den Pietétsløshed, som man skulde vise Tyche Brahes jordiske Levninger, medens hans Grav i Teinskirken i Prag er under Istandsættelse, føler jeg mig opfordret til at oplyse, hvad min Hustru og jeg for 3 Uger siden oplevede paa hint Sted. Efter under Sakristanens Vejledning at have gennemset Kirken, førtes vi til den sidste Pille nærmest ved Højalteret. Her fandtes opstillet en ca. 2 Alen bred og ca. 3 Alen høj Mindsten af rødt Marmor med Inskription om og legemsstort Relief af Tycho Brahe. Paa Stenens brede Overkant, der dannede et Slags Postament, var anbragt en Skaal, fuld af friske røde og hvide Roser, og fra dens Fod hang brede, alenlange dannebrogfarvede Silkebaand ned over Billedets Skuldre. Ved Pillens Fod var Graven dækket paa sædvanlig Maade med et Laag af Træ. Sakristanen fjærnede det, og vi saa' ved den ene Side nogle Knokler og et Kranium: Resterne af Tycho Brahes Hustru. Ogsaa hendes Kiste var i Aarhundredernes Løb smuldret hen. Paa mit Spørgsmaal om hans jordiske Levninger, førtes vi ind i Sakristiet, hvor jo Kirkens hellige Kar m. v. opbevares. Efter at have laaset Dørene, tog Sakristanen fra et Skab en stor dobbelt Æske frem, den ene Del indeholdt stærkt medtagne Rester af hans Kappe af rødbrun Silkebrokade og andre Klædningsstykker, den anden hans delvis hensmuldrede Knokler. Naturligvis spurgte jeg om hans Kranium; den afhuggede Næse huskes jo særlig. Svaret lød, at det kunde man ikke faa at se, da det efter Gravens Aabning var tilstillet det kirurgiske Akademi, hvor man ønskede konstateret, om det virkelig hidrørte fra Tycho Brahe. Dette var nu godtgjort, og det beroede vedblivende nævnte Sted. Meget omhyggelig pakkede han igen alt til, dog, det maa jeg erkende, efter først at have givet mig en ubetydelig lille Stump af den store Hob Tøjrester. »De er jo hans Lands-

mand«, tilføjede han. Om Falbyden var der ikke Tale. — Ved Bortgangen dvælede vi endnu et Øjeblik ved Graven. Jeg bad om at faa en Rose derfra og modtog den idet jeg sagde: »Vi har faaet Dronning Dagmar fra Jer og holder hendes Navn højt i Ære; I har faaet Tycho Brahe fra os. Det er mig en stor Glæde at se, hvor smukt I værner om hans Minde. Bliv ved med det, og vedligehold Blomsterne og Dannebrogbaandene!« »Ja, det kan De stole paa,« lovede Sakristanen med et fast Haandtryk. Vi følte, at Tycho Brahes jordiske Rester saa vel som hans Minde var i gode Hænder her i Teinskirken; vi talte med bevæget Tilfredsstillelse derom strax og mange Gange senere efter vor Hjemkomst. Derfor har det baade forbavset og smertet os at se de meget nedsættende Beretninger om, hvorledes man røgtede vor store Landsmands Gravfred. De stammer ganske sikkert fra en plumret Kilde, eller har en eller anden Tendens bag sig. — Mig forekommer det, at man i Prag værner smukkere om hans Eftermæle end herhjemme, hvor, for kun et Par Maaneder siden, flere større Blade refererede en Meddelelse om, at han ved sin Bortrejse herfra skulde have gjort sig skyldig i mislig Omgang med de ham af Kongen betroede Instrumenter. Det var ikke Blomster paa hans Grav.

Silkeborg, den 28. Juli 1901.

Ernst Warming.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Efter en temmelig urolig Sejlads vendte vor højærværdigste Biskop Søndag Morgen, den 4. August, med Dampskibet »Laura« tilbage fra sin Islandsrejse. Biskoppen var en Del anstrængt efter den lange Sørejse, men befandt sig ellers vel og frembar henved Kl. 9 det hellige Messeoffer i St. Ansgars Kirke. Med Biskoppen vendte og-

saa Domherre, Prælat Kirchberger og Grev Josef Stolberg tilbage, medens Søster Suzanne endnu opholder sig paa Island og først kommer hjem med et senere Skib.

Odense. Allerede den 10. Juli, skrives der til »Nat-tidende« d. 6. ds., tog St. Josefsøstrene deres nyerhvervede Sygestation i Odense i Besiddelse ved en Indvielseshøjtidelighed, men Alt var da endnu ikke færdigt til at Virksomheden straks kunde begynde. Først i Dag tages den ny Institution i Brug som en Tilvæxt til Byens Hospitaler. I Søndags og Mandags har Huset staaet aabent for Alle, som havde Lyst til at gøre sig nærmere bekendt dermed. Ved Valget af den smukke Villa »Godthaab« paa Hjallesevej har det ny Hospital faaet en i høj Grad heldig og i alle Henseender tilfredsstillende Beliggenhed, saa at det synes at besidde alle gode Betingelser til Støtte for sin Virksomhed. Uden andet officielt Præg end Navnet »St. Josefs Hospital« ligger den hyggelige Bolig som en større Privatejendom paa begge Sider omgivet af en stor, ligefrem ægte landlig Have, paa en Gang frit og luftigt uden Genboere og dog lunt og hyggeligt i Ly og Læ af høje Træer og alt det oplivende, friske Grønne, der indrammer Huset.

Hertil kommer, at det Indre er særdeles velindrettet, svarende til de Fordringer, der stilles til Sygepleje og Lægekunst. Alle Værelserne gøre et lyst og venligt Indtryk, og overalt tillaes man af en hjemlig Hygge, der lader En glemme, at det er et Sygehus, man færdes i, og at de 20 opredte Senge, der er fordelt i de forskellige Stuer, staa og vente paa lige saa mange Syge og Sengeliggende af den lidende Menneskehed.

Dr. *Egede* i Odense er Stedets Læge og 6 St. Josefsøstre overtage den daglige Ledelse.

Frøderiksberg. I Søndags genaabnedes Rosenkranskirken i Boyesgade for den offentlige Gudstjeneste, i hvilken Anledning der efter Højmessen var Te Deum og sakramental Velsignelse. Messen blev celebreret af højærværdige Hr. Professor Dr. Behringer fra Regensburg, som til-

ligemed højærværdige Hr. Dr. Killermann for Tiden ere paa Besøg her i Hovedsladen.

Kirken har som bekendt været lukket i 3 Uger for at underkastes en indre Istandsættelse, som den i flere Aar saa højlig har trængt til, og Gudstjenesten er i nævnte Tid bleven holdt i St. Josefssostrenes Huskapel i Frederiksberg Allé.

Takket være ædle Velgørere blandt vore Troesfæller, som baade ved større og mindre Bidrag have tilkendegivet deres Taknemlighed og Kærlighed til Gudshuset, fremtræder Kirken nu i betydelig forskønnet Skikkelse, saavel med Hensyn til Udsmykning som Belysning.

Maatte nu denne smukke og hyggelige lille Sognekirke, hvortil de paa Frederiksberg boende Katholiker ere henviste til at fejre deres Livs vigtigste aandelige Begivenheder, ogsaa virke ret tiltrækkende paa Menigheden og opvække i den en sand Hengivenhed og kærlig Omsorg for dens Vedligeholdelse — Alt til Guds større Ære og Forherligelse. —

Samtidig undlade vi ikke at bemærke, at, da St. Mariæ Hospitium nu er henflyttet til Griffenfeldtsgade, vil der fremtidig være bedre Plads i Kirken til Menighedsmedlemmerne.

Kolding. Højærværdige Hr. Pastor *L. Günther* fra St. Andreas Kollegium har i den forløbne Uge holdt i St. Mikael's Kirke i Kolding 7 Jubilæumsprædikener. Søndag Morgen var der Fælleskommunion, i hvilken næsten alle Menighedens Medlemmer toge Del, og sluttedes Højtideligheden Søndag Aften med en smuk Festandagt.

Portugal. Den portugisiske *Klosterstorm* begyndte, som den spanske, i Anledning af de jammerligste og taabeligste Paaskud. I Spanien var det et elendigt, kirkefjendsk Theaterstykke, i Portugal var det en ung Piges foregivne Bortførelse til et Kloster, som gav Stødet til den almindelige Forfølgelse mod Ordenerne. Hvad der har været sandt i denne Historie, er nu fastslaaet af Domstolene. Efter Si-

gende skulle flere Personer, ifølge Jesuiternes Tilskyndelse, have forsøgt — idet hun traadte ud af Kirken — at bortføre til et Kloster en Frøken *Calmon*, den 32-aarige Datter af den brasilianske Konsul i Oporto. Der blev i Anledning af disse foregivne Kendsgerninger rejst en dobbelt Anklage mod flere Herrer og Damer, at de nemlig havde forsøgt med Vold at bortføre Frøken *Calmon* og at de havde udkældt og øvet Vold mod hendes Fader. Nu har Retten, efter at et stort Antal Vidner ere blevne forhørte, fældet den Dom, at der er ingen Grund til at skride ind imod disse Personer, da der overhovedet intet er sket. Domstolen har erklæret, at Frøken *Calmon* selv flere Gange har ytret, at det var hendes Hensigt at forlade det fædrene Hjem, og at de, som vilde understøtte hende i hendes Forehavende, ikke have gjort sig skyldige i en strafværdig Handling overfor Loven og Retten. Klosterstormens Flamme blev saa atter tændt ved Hjælp af et Æventyr om, at en Præst, *Pinto*, skulde have vist uterligt Forhold overfor en Pige i Franciskaner-Hospitalssøstrenes Pensionat. Domstolene i Lissabon have imidlertid erklæret, at Anklagen imod Præsten savnede ethvert Grundlag; tillige have Domstolene erklæret, at efter Lægernes Udsagn er den ovennævnte Pige i højeste Grad hysterisk og aandssløv, og anordnet at Pigen paa Statens Bekostning skal anbringes paa en Idiotanstalt. — Altsaa paa Grundlag af to Sensationshistorier, der af Domstolene ere blevne erklærede for Løgneæventyr, har man sat Klosterforfølgelsen i Portugal i Scene! Den vilde uden Tvivl ogsaa være begyndt uden disse Røverhistorier, thi den har for længe siden været planlagt. Men de intetsigende Anledninger belyse først ret Agitationen som det, den i Virkeligheden er, nemlig, et sjofelt Makværk af hine hemmelige Magter, som have besluttet at aabne en Kulturkamp i alle katholske Lande, hvad det end saa skal koste!

Australien. Om en gribende Højtidelighed, som nylig fandt Sted i *Sydney*, Hovedstaden i Ny-Sydwales, meddeler *P. Narbonne* følgende: Under mit Ophold i *Sydney* blev

jeg Vidne til en storartet Manifestation af den katholske Tro. Den australianske Hovedstads Katholiker ønskede at hædre deres første Apostles jordiske Levninger. Et beskedent Gravmæle viste Stedet, hvor de vare blevne begravede. Den prægtige Domkirke, som Kardinal *Moran* har indviet ifjor, gjorde ligesom Fordring paa at eje disse Skatte, for at de, som havde lagt de første solide Fundamenter, maatte blive bisatte tilsidst i denne herlige, monumentale Bygning.

Hs. Eminence Kardinal Moran fastsætte Ceremonien til den h. Patritius Fest, en Dag, der vækker saa mange kære Minder i vore katholske Irlænderes Hjærter.

Et Cirkulære fra Kardinalen sammenkaldte hele Befolkningen, for at den skulde bevidne disse Kirkens første Sendebud til Australien sin ærbødige og hengivne Hyldest. Folket stimlede i Virkeligheden sammen saare talrigt, 80,000 Personer, siger »Daily Telegraph«, vare opstillede langs Garderne, gennem hvilke Toget skulde passere. Mænd og Kvinder vare her forsamlede, Alle festklædte, med den irske »*Shamrok*« (Kløver) eller det grønne Baand med Harpen paa Brystet.

Kl. 2 Efterm., efter at Kardinalen havde meddelt Absolutionen i St. Benedikts Kirken, satte Processionen sig i Bevægelse. To ridende Politibetjente aabnede Vejen. Efter en Embedsmand, som bar en med Flor behængt Stav, kom de irske Skytters Musikkorps, som spillede en Sørgemarche. Derefter fulgte Medlemmerne af Jesu Hjertes Broderskab med lange grønne Skjærf, den irske Nationalfarve. Et andet Musikkorps fulgte, derefter forskellige Foreninger, saa atter Musik, efterfulgt af en Ynglingeforening og Byens Vincentsforeninger og tilsidst det kgl. Artilleries Musik i deres smukke Uniformer.

Alle Medlemmer af Ordens- og Verdensgejstligheden fulgte i deres Kordragter foran Kardinalens Vogn. Kardinal Ærkebiskop Moran af Sydney var iført sit Purpurornat og assisteredes af sin Generalvikar, sin Sekretær og Ærkepræsten ved St. Benedikts Kirken.

Ligvognen var betrukket med sort Klæde og Flor, og den var forspændt med otte Heste. Fire Kister af Akacietræ havde Plads paa den, som indesluttede de jordiske Levninger af fire ærværdige Missionærer: Msgr. *Polding*, første Ærkebiskop af Sydney, død den 16. Marts 1877 i en Alder af 83 Aar; M. *Therry*, Ærkepræst ved Domkirken, kaldet »de Fattiges Fader«, død den 25. Maj 1862 i en Alder af 74 Aar; M. *M'Encroe*, Ærke diakon, død den 27. August 1868 i en Alder af 73 Aar; M. *Daniel Power*, første Præst ved Byens Fængsel, død den 14. Marts 1830 i en Alder af 40 Aar. Medlemmer af de Afdødes Familier havde taget Plads i Vogne, som fulgte Ligvognen. Processionen fulgte Byens fornemste Gade, George-Street, hvor al Færdsel var standset i henved en Time. Jeg saa paa et Sted alene 50 elektriske Sporvogne holde i Række. Folk stormede baade dem og de forskellige Omnibusser, for bedre og bekvemmere at kunne overskue Toget fra Vognenes Tage. Som Regeringens Repræsentant var Trafikministeren, der er Katholik, tilstede i Toget.

I Omegnen af Domkirken var Menneskemængden tættere end nogen Sinde, og hvor stor Domkirken end er, var det dog kun den mindste Del, som kunde finde Plads derinde.

Efter at have meddelt Absolutionen, besteg Kardinalen Prædikestolen. Han mindede om, at i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede, da disse Præster vare gaaede i Land i Kolonien, havde den engelske Regering proskriberet den katholske Religion. Det var saaledes med Livsfare at de udøvede deres Gerning. Men Sæden, som de saaede under Taarer, er voxet op, og vi høste nu Frugterne i Fred og Glæde.« Kardinalen sluttede med at opfordre de Troende til at ihukomme deres hensovede Foresatte og stedse at vise sig dem værdige. —

Kina. Fra Mongoliet er der til Missionshuset i Bryssel indløbet bedrøvelige Efterretninger fra den myrdede Biskop Hamers Efterfølger, den apostoliske Vikar Bermyn, som be-

finder sig i Santaoha i det nordøstlige af Ortalandet, hvor Prins Tuan opholder sig. 2000 Kristne ere her nærved at dø af Sult. Mongolerne true stadig de Kristne med Døden. Bermyn fordrer, at de 15 belgiske Missionærer, som holdes tilbage i Rusland, skulle have Tilladelse til at vende tilbage til Mongoliet, for at de kunne hjælpe de nødlidende Kristne. —

S.J.G. Mandag den **12. August** Kl. 8 $\frac{1}{2}$, afholder **St. Josefs Gilde** i Forsamlingslokalet, Bredgade 67, Møde for **I. og II. Grad**. Optagelse i II. Grad.

Unio. **Søndag d. 11. August** Fodtur (i 2 Afdlg.). 1. Afdlg. (kun Herrer) tager Kl. 8 $\frac{1}{2}$ fra Nordbauegaarden til Birkerød. Derfra over Rødersdal, Øverrød, Ørholm, Hjortekær til Eremitagen. Her mødes man med 2. Afdlg. (Damer, Herrer og Børn), som tager Kl. 1 $\frac{1}{2}$ fra Østbauegaarden til Springforbi og spadserer til Eremitagen. Herfra i Fælleskab gennem Ulvedalene til Kildeøen og hjem med Bauen fra Klampenborg. Frokost og Aftensmad medbringes. I Ulvedalene arrangeres Præmie- og Selskabslege. Udførligt Program og Kort over Turen udleveres hos Joseph Siegler, Kompagnistræde 9, og Herm. Hoffmann, Købmagergade 48.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. August. 11. **Søndag e. Pintse.** — 12. **M.** Klara, Jomfru. — 13. **Ti.** Johannes Berchmanns, Bekender. — 14. **O.** Feriedag. — 15. **To.** Marias Optagelse i Himlen (fejres følgende Søndag). — 16. **F.** Hyacinth, Bekender. — 17. **L.** (Vigiliefastedag) Oktav af St. Laurentius.

Søndag den 18. August. 12. **Søndag e. Pintse.** **Marias Optagelse i Himlen.** Joakim, den h. Jomfrus Fader (Pave Leo XIII.s Navnedag). **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i samtlige Kirker og Kapeller til Fordel for de mest trængende kirkelige Institutioner i Vikariatet.

Gudstjeneste i Ringsted. Søndag den 18. August Kl. 9 $\frac{1}{4}$, h. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Efterm. Foredrag i Hotel Casino.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). Søndag den 11. August Kl. 10 hl. Messe med Prædiken. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt med sakramental Velsignelse, Mandag den 12. August Kl. 8 hl. Messe.

St. Franciskus-Kapel paa Holmegaard. Marias Himmelfartsfest den 18. August Kl. 9 højtidelig Messe med Prædiken. Kl. 3 Festandagt med Prædiken; Kl. 6 Katekese. — Mandag Kl. 7 stille Messe. — Tirsdag den 20. August Kl. c. 7 $\frac{1}{2}$ hl. Messe i Haslev (hos Hr. Postbud Jensen).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 33.

„Nordisk Ugeblad“ og »Katholiken« udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvarlalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købnagergade 13, København. — Ugebladets Redaktor: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petillinen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 33.

Søndagen den 18. August.

1901.

Indhold: Den danske Kirke omkring Aar 1400. — Den h. Thais af Ægypten. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Kolding. Østerrig. Frankrig. Rusland. Holland. Rom. — Bekendtgørelser.

Den danske Kirke omkring Aar 1400.

Et Tidsbillede.

(Af John Johnsen.)

—0—

Ude paa Landet ligger der en gammel Kirke med graa, skimlede Mure og mosdækkede Kampestenene. Murene have hist og her slaaet Revne af Fugt og Ælde. Taarnet hælder ogsaa i betænkelig Grad, som om det længtes efter Ro og Hvile nede hos den Slægt der rejste det og som slumrer ved dets Fod.

Murene ryste og bæve, naar den gamle Klokke med sin dybe Malmrøst kalder ad Folket. Denne gamle Klokke og dette gamle Taarn fulgtes ad fra Slægt til Slægt. Denne Klokke har kaldet til det hellige Messeoffer; men nu kalder den kun til Mennesketale. Om dens Rand staar en latinsk Indskrift til Forherligelse af den allerseligste Jomfru og Guds-

moder Maria. Og naar dens Toner nu lyde ud over Landet i den tidlige Morgentime og ved Solens Nedgang, da er det som et Klageraab, der stiger op mod Himlen — kun dens Toner og Indskrift forherlige nu Englenes Dronning.

Saa en Dag kommer Bygningskommissionen. Den gamle Kirke skal efterses i Sømmene. De høje Herrer ryste betænkelig paa Hovedet. Hist og her opdager man en Ombygning, som har ødelagt den oprindelige Stils Renhed og Adel. Den ene Herre peger med sin Stok paa Muren og siger: »Se der, mine Herrer, der har de oprindelige gothiske Vinduer siddet. Dem maa vi have draget frem paa ny i Stedet for disse smagløse Vinduer med deres fabrikslignende Jernrammer.«

Resultatet af den høje Kommissions Betænkning bliver Ordren til en gennemgribende Restauration.

Og saa kommer Haandværkerne. De tømmer Stilladser op om den gamle Kirke. Vinduerne flyttes, der sættes nye, smagfulde, gothiske i Stedet og Ydersiden af Kirkemuren udbedres. Og da Stilladserne tages bort, staar Kirken der fornyet og forynget. — Saa kommer Turen til det Indre. Her er der hvidkalkede Mure med store, grønne Pletter af Fugtighed. Bygmesteren foreskriver en Ompudsning af Væggene, naar Revner og Huller ere istandsatte. Og en skønne Dag staar den muntre Murersvend paa sit Stillads, fløjter en lystig Melodi, medens han med sin Hammer slaar Kalkpudsen af Muren, saa Støvet ryger ham om Ørerne. Han har allerede gjort et drabeligt Indhug paa Muren og standser for at hvile lidt, da falder hans Øje tilfældig paa Hammeren og han ser til sin store Forbavselse at den er rød som plettet af Blod. Han giver Huen et Knubs og klør sig betænkeligt bag Øret. Bygmesteren kravler paa hans Kalden op til ham og det kommer til en Forklaring. Med Forundring ser Mesteren Spor af Farve paa Muren, hvor Kalken er slaaet af og Farve paa de afhuggede Kalkstykker. En tilkaldt Archæolog konstaterer, at der her staas over for et gammelt

Kalkmaleri fra den katholske Tid. Og nu fjernes med stor Forsigtighed den øvrige Kalkpuds. Det er rørende at se, hvor nænsomt Svenden nu bruger sin Hammer; ogsaa han er greben af Iver for at opdage, hvad der ligger under Kalken. Og se snart fremtræder et Hoved, snart en Haand, snart et folderigt Gevant og til Slutning staar hele det prægtige Maleri blottet. Den arme Svend er helt utrøstelig over den Vandalisme, hvormed han har ødelagt det ene Hjørne af Billedet. Gennem det, der er reddet, ses en Skikkelse, der bøjer sig ned mod en knælende Kvinde; men om det er Kristus selv, den hellige Jomfru eller en Helgen, der staar og trøster Kvinden, er umuligt at afgøre. Hele Overkroppen er ødelagt. — Og der gaas videre med Afdækningen, Billede paa Billede træder frem paa Væggene og under en kyndig Kunstners Haand restaureres disse gamle Malerier, og snart staar Kirkens Vægge i deres gamle katholske Glans.

Dette er ikke sket i en men i flere af vore gamle Kirker og vil sikkert ske i mange endnu.

Men den Proces, der saaledes foregaar rundt om i vore gamle Kirker, foregaar ogsaa i det store i Historien og i det mindre i hver enkelt Konvertits Udviklingshistorie. Thi ligesom denne lutherske Kalkpuds er lagt over hine skønne Malerier, der har frydet vore Forfædres Øjne og forøget deres Andagt, saaledes er den lutherske Kalkpuds lagt over vort Fædrelands Historie før A. D. 1536.

For mig, og jeg tror, at det for enhver Konvertit, stod saaledes, da vi forlod Skolen: Middelalderen var Mørkets og Fordummelsens Tid. Tykke uvejrssvangre Skyer svævede over Himlen og formørkede den skønne Natur udenom Mennesket og Hjertet indeni Mennesket. Da kom den store, dyrebare Guds Mand Morten Luther, som et mægtigt Lyn frem fra de tunge Skyer, adspredte disse og lod sit »Evangeliiums« Regn vederkvæge de tørre Steder. Og snart smilede Himlen atter klart til Menneskenes Børn. Og vor kære, dyrebare Fader, Luther, sad nede i Saxerland, levede et skønt

Husliv med sin »Käthe«, opdrog sine Børn i evangelisk Frihed, holdt sine beaandede Bordtaler og drak sit Øl sammen med kære Venner. Men der, hvor Evangeliets Regn ikke havde forfrisket den tørre og inskrumpede Jordbund, der var idel Morke og Trælleaag. Og nede i Rom sad Antikrist, Paven, og soledede sig og sit Hof i de mest himmelraabende Synder, medens han skælvede af Rædsel for den store Reformator:

»O! hør du Papst, jeg være vil
 din Pestilens, mens jeg er til,
 naar jeg er død, skal du forgaa,
 det siger Luther, vaer derpaa.«

Ikke sandt? — Er det ikke saadan, det er lærd os?

Men saa kom vi paa en eller anden Maade i Berøring med den katholske Kirke. Et eller andet Ord i en Prædiken slog ned i os og vakte Eftertankens og Kritikkens Aand. Eller vi læste en Brochure, der havde samme Resultat. — Dette var det første Hammerslag, der dannede om end kun en ganske lille Briesche i den lutherske Kalk. Og vi stirrede med Undren paa den lille Farveplet, der kom til Syne bag den graa Flade. Og se, langsomt eller hurtigt (det ahang jo af hver enkelts Individualitet og de Forhold, hvorunder vi lærte Sandheden at kende) faldt Skal paa Skal af Kalken bort og vi drog med Jublen og taknemlig Glæde tilbage i vor gamle Moders Skød, frydende os over Kærlighedens farverige Skønhed og Troslivets Styrke og Glans.

Men da vi gik til Undervisning blev der kun Tid til at sætte os ind i Katekismens Lærdomme. Og jeg er sikker paa, at vore Præster vil bevidne, at det for nogle Konvertiters Vedkommende var vanskeligt at faa Tid til et helt Kursus. At gennemgaa den danske Kirkes Historie i den katholske Tid var umuligt.

Ved Samtaler med Konvertiter er jeg bleven opmærksom paa, at selv om Kalkpulsen er faldet af Troens Lærdomme, saa kan dog en og anden sætte lidt betænkelige Miner op, naar man taler om Middelalderens religiøse Liv.

Jeg har saaledes en Gang været Vidne til, hvorledes en Konvertit formelig med Glans forsvarede vor Kirkes Dogmer i en Disput med en ung luthersk Theolog; men da denne førte Talen over paa »Middelalderens forfærdelige Mørke«, blev Konvertiten pludselig usikker og tavs.

Maaske læses dette af en Del Konvertiter, for hvem endnu den lutherske Kalk sidder over den danske Kirkes Historie i Middelalderen og vedkommende maa da ikke forlange en fuldstændig Afdækning, dertil er Pladsen for indskrænket; men jeg vil kun være i Stand til at afdække enkelte Punkter, som dog vil give en tilnærmelig Forestilling om det tilsudlede Billedes virkelige Skønhed og Værd.

Lad os nu i Korthed se, hvorledes Forholdene i Kirken havde udviklet sig indtil Aar 1400.

Hele Norden var delt i tre store Kirkeprovinser, der hver styredes af en Erkebiskop. For den danske Provins's Vedkommende var Erkesædet i Lund i Skaane.

Hver Provins deltes i Stifter eller Diøceser, der styredes af Biskopper.

Stiftsinddelingen var omtrent den samme som nu; kun er Laaland-Falster Stift først oprettet som Bispedømme 1803. — Bispestæderne vare følgende: Lund, Roskilde, Odense, Slesvig, Ribe, Aarhus, Viborg og Børglum (Indtil 1554 kaldtes Stiftet Børglum, da lagdes Enklaven syd for Limfjorden — med Aalborg — fra Viborg til Stiftet. Bispesædet blev Aalborg og Stiftet opkaldtes derefter).

Den fornemste af disse Residensstæder var naturligvis det smukt beliggende Lund, hvor Erkebiskoppen boede og hvorfra han foretog sine Visitatsrejser i sin Provins. Dernæst følger Roskilde i Anseelse. Det var en stor og rig By. Til Eksempel skal blot nævnes, at Roskilde i den katolske Tid havde 27 Kirker og 8 Munke og Nonneklostre *).

---

*) Hvor stor den fordum har været, siger Pontoppidan, ses blandt andet deraf, at nogle nærliggende Landsbykirker vides at have væ-

Blandt de øvrige Stiftsbyer udmærker særlig Viborg og Ribe sig. Viborg, hvor Kongehyldningen fandt Sted, havde 12 Sogne, og c. 21 Kirker og Kapeller.*) Endelig udmærkede Ribe sig ved sin prægtige Kongeborg og det livlige Handelsliv, der her rørte sig. Foruden de to Kirker, som nu findes i Ribe, var der i den katholske Tid 11 Kirker og Kapeller samt 7 Klostre.

Vore Forfædre opførte i hver Stiftsby en særlig prægtig Kirke, som var beliggende ved Biskoppens Residens og hvor han forrettede de højtidelige kirkelige Handlinger som Præstevielser o. a.

Disse herlige Kirker med de vidt spændte Buer, mægtige Mure og Taarne staa endnu i vor Slægt som levende Vidner om, hvilke Frugter den katholske Tro avler af Offervillighed og Begejstring. Betragt den Harmoni og Skønhed der præger Bygningen som Helhed og hver enkelt Del for sig. Og det skal være Frugten af Raahed, Mørke og Barbarisme!

Disse Kirker kaldes Dom- eller Kathedralkirker.

De ved disse Kirker ansatte Præster (Kanniker) dannede det Samfund, det saakaldte Domkapitel. — Allerede Eusebius af Vercelli († 371) samlede Bisperesidensens Klerus om sig. Hans Eksempel fulgtes i det 5. Aarhundrede af den hellige Augustinus, der samlede Hippos Gejstlighed om sig, lod den bo i hans Hus og spiste med den ved samme Bord.

---

ret Byen tilhørende, ligesom dens Kvarterer, Gader og Stræder paa alle Udsider nu ere forvandlede til Tofte og Enemærker; men dens Bygninger dengang rækkede lige ned til Issefjorden, hvorfra den nu er temmelig adskilt. Saa findes og i bemeldte Tofte og Haver mange Rudera eller Murstykker og Grundvolde af store Bygninger og man kan sige: Nunc seges est, ubi Troja fuit) (Hvor Troja har været, er nu Agre) D. D. Atlas. II. 338.

*) Dog er 21 rimeligvis for stort, da det er paavist, at en Kirke i Dokumenter ofte benævnes paa forskellig Vis (Eks: St. Boels for Budolphi); men Antallet har sikkert ikke været under 16. (D.D. Atlas IV. 608, hvor Kirkernes Navne og Historie findes).!

Der oprettedes og dannedes i Aarhundredernes Løb mange saadanne Samlag. Og endelig forordnedes ved Kirke-mødet i Aachen 817, at der ved hver Bisperesidens skulde findes et saadant Samfund eller Kapitel, som skulde være Biskoppernes nærmeste Tjenere og altid være rede til at staa ham bi med Raad og Daad.

Selve Ordet Domkirke eller Münster har sin Oprindelse fra det Hus, hvor Kannikerne boede, dette hed: domus — Claustrum eller monasterium.

Disse Kanniker levede et regelbundet Liv — vita canonica — (efter dette ogsaa Betegnelsen: Kannik). De havde fælles Sove- og Spisesal og mødte til fælles Bønner og Oplæsning af den hellige Skrift. *) Den Regel, hvorefter de levede, var dannet efter den hellige Augustinus eller Benedikts, ja endog paa visse Punkter strængere.

Efter en Blomstringstid reformeredes Kapitlerne i det 11' Aarh. Tilladelsen til at have Privatformue og den derved opstaaende Ulighed i Kannikernes ydre Stilling, Barbarernes Ødelæggelser og Hensyn til Ubundenhed tilligemed verdskig Indgriben i Kirkegodset, som forskellige Synoder forgæves søgte at forhindre, gjorde denne Reformation nødvendig. Al Ejendom lagdes nu under Kapitlet og dette tildelte saa sine Medlemmer de nødvendige Indtægter. Denne Kanniken tildelte Indtægt kaldtes: Præbende.

I Spidsen for Domkapitlet stod Domprovsten (praepositus)**) som havde underordnede Embedsmænd til sin Raadighed. Eks: Dekanen, som havde Tilsyn med Tugt og Orden; Kantoren, der ledede Gudstjenesten og var Lærer i Kirkesang; Skolemesteren (scholasticus), der ledede Domsko-len; foruden disse var der underordnede Embedsmænd, som

*) Det Afsnit, de læste af den hellige Skrift, kaldtes Kapitel; denne Benaevnelse brugtes saa om Salen, hvor Oplæsningen fandt Sted, og endelig om Samfundet, der mødte til denne Oplæsning.

***) eller Erkedegnen (Archidiakonus). Her i Landet var denne Forstander i Domkapitlerne i Ribe og Aarhus.

Sakristaner, Notarer o. fl. Hele Domkapitlet talte i Reglen her i Landet c. 36 Medlemmer. *)

Domkapitlet havde stor Indflydelse paa Kirkens Styrelse, da Kapitlet valgte Biskoppen.

Medlemmerne af Domkapitlet havde først og fremmest den Pligt at forrette Gudstjenesten i Domkirken; men til denne Pligt kom en anden Opgave, som var af særlig vigtig Betydning, nemlig Ledelsen af og Undervisningen i »Domskolene«.

Biskop Chrodegang af Metz oprettede i Aaret 760 den første Domscole, hvor de unge Gejstlige samledes til Læsning i den hellige Skrift. Dette var til overordentlig stor Betydning for den Del af Gejstligheden, der levede uden for Klosterlivet, da de herved fik Lejlighed til at tilvende sig den højere videnskabelige Dannelse, som var nødvendig og som hidtil kun kunde faas i Klosterskolen. Saadan Domscoler stiftedes hurtig rundt om i Kristenheden.

I disse Skoler undervistes foruden i Skriftfortolkning og Kirkeret tillige i de syv frie Kunster, der deltes i to Grupper; nemlig: *Trivium*: Grammatik (latinsk Grammatik og Sprog), Retorik og Dialektik (Logik) og *Quadrivium*: Aritmetik, Geometri, Astronomi og Musik.

Disse Skoler bleve benyttede som Opdragelsesanstalter for den unge Adel; men ogsaa fattige Disciple bleve her uddannede til Præster.

(Fortsættes.)

---

*) I Børglum traadte Præmonstratenserklosteret i Domkapitlets Sted. I Odense fandt det mærkelige Tilfælde Sted, at Benediktinerklosteret dannede Domkapitlet.

Den hellige Thais af Ægypten*).

— 0 —

Paa den Tid, da den store hellige Antonius lig en Vidunderblomst opfyldte Ørkenen med sin Bods og sin Helligheds Duft, levede i Alexandria en Kvinde, som satte hele Verden i Forundring. Ej formaaede Folk at skønne, hvad der hos hende var størst: Skønheden, Aandfuldheden eller — Synden.

Gud havde ladet hende blive født at kristne Forældre, Han havde overøst hende med sine Gaver, og Thais havde baaren sig ad som den forlorne Søn, hun havde taget sin Arv og med den tjent Synden og Skændselen. Endogsaa dem, der i hendes Fødeby vare blevne til Forargelse for den kristne Verden, gav hun Forargelse.

Hendes Rygte trængte videnom og kom ogsaa den store, hellige Abbed Paphnutius for Øre. Og da Paphnutius var fuld af den Hellige Aand og derfor reen og glødende af Kærlighed til Syndere, saa opfyldtes han af den dybeste Medlidenhed med den rige, skønne, fejrede Synderinde, der ej vidste selv, at hun var »elendig og fattig, og blind og nøgen«.

I brændende Bøn anraabte han Gud, de forvildede Faars barmhjertige Hyrde, for hende, og han forlod sin Ørkens hellige Stilhed og sine Brødrers Kreds, der kaldte ham Fader, for at opsøge Synderinden.

Paphnutius kom til Alexandria; hvor man snart viste ham den prunkende, af Alle kendte Vaaning, der tilhørte den skønne Thais. Han betraadte hendes berygtede Hus, og Besidderinden bød ham Velkommen. Efter en Stund spurgte han, om hun ikke kunde føre ham til et afsides Værelse. Thais opfyldte hans Ønske. Atter spurgte den Hellige, om hun ikke besad et endnu mere skjult Sted.

*) Ovenstaaende Legende har aktuel Interesse, idet man netop for nylig skal have genfundet den Bodfærdiges jordiske Levninger i Ægypten.

»Hvortil det?« mente Thais. »Mennesker kunne ikke see os her, og Guds Øje kan du jo dog ikke unddrage dig.«

»O du Usalige,« raabte den Hellige, »du troer altsaa paa din Skabers og Dommers altseende Øje, og alligevel fremturer du i at gøre Mørkets Gerninger for hans Blik.« Og Paphnutius talte nu om den ubonhørlige Retfærdighed, om den evige Skønhed, om den første, den eneste ægte Kærlighed, indtil der faldt ligesom Skæl fra den Forblindedes Øjne.

Thais kastede sig ned for den Helliges Fødder: »Sig mig, Fader, hvad skal jeg gøre for at finde Forbarmelse hos Gud?«

Paphnutius bod hende at gaa og vente ham ved Porten af et bestemt Nonnekloster. Hun udbad sig tre Timer for at kunne afslutte med sit hidtidige Liv: saa vilde hun komme.

Thais samlede nu i en Hast sine Skatte i kostbare Stoffer fra det fjerne Østen, Silke og Purpur, Klenodier og Smykker og lod det altsammen opstable paa Alexandrias offentlige Torv til et stort Baal, som hun antændte med egen Haand, i Paasyn af den forbausede Mængde. Men hun tænkte paa den Fugl Phønix, der af Asken opstaar til et nyt Liv? Efterat alle Kostbarhederne var bleven fortærede af Ilden, begav hun sig til det betegnede Kloster.

Paphnutius viste hende en snever Celle: »Her skal du leve. Igennem Vinduet vil man række dig din Føde. Du maa ikke tale med Nogen, forat ikke Synden, som har opfyldt dig, skal meddele sig til Andre.«

»Og hvad skal være mine Bønner?« spurgte Thais.

»Vogt dig for at opløfte dine af Synd besmittede Hænder til Himlen og vov ikke at udtale Guds allerselligste Navn med dine besmittede Læber; du nøjes med at bøje dig dybt mod Jorden i Retning mod Østen og at sige: O Du, som har skabt mig, forbarm Dig over mig!«

Thais begav sig i sin Celle og den hellige Paphnutius forseglede Indgangen. —

Tre Aar forblev hun i fuldstændig Ensomhed; alene med sig selv, med Erindringen om sit Syndelevnet; alene med sin Fortids Minder, der som Genfærd omgav og haaned hende. Men hun laa for Hans Aasyn, hvem hun ikke turde nævne, Han, som havde kaldt hende ved Navn; og derfor trængte lysere og lysere Opgangen af det Høje igennem hendes Sjæls Nat. Ingen menneskelig Stemme trøstede hende, men inderst inde blev hun undervist gennem det sagte Sus af det menneskevordne Guds Ord, ved hvis Fødsel i Kød et Englene havde forkyndt Freden for Alle, som ere besjælede af en god Vilje.

Men hendes Legeme forfaldt, og hendes Sjæl smagte hele den Bitterhed, der ligger i at afdø. Det gik hende som Hvedekornet, der nede i Jorden dør forat kunne leve,

Og efterhaanden blev der stille i hende, og naar hun imellem lukkede Øjnene til et kort Blund, selv i Søvn vendt mod Østen, og ikke tænkte paa sig selv, saa lød der som en fjern, sød Stemme for hendes Øre:

- »Due i Klippekløft,
- »Trøstig din Vinge løft,
- »Lyt til din Elskedes Kalden:
- »Nu er Vinteren svundet,
- »Bruden har Erudgommen vundet;
- »Hvo ham venter i Smerte,
- »Venter og troer,
- »Seer i Salighed stor
- »Solen for hvert et Hjerte.

Men Synderinden foer sammen og reddedes fordi hun saa letsindig kunde glemme sin Skyld; hun udrev sig af sin flygtige Hvile og gentog under Taarer sin Bøn: »O Du, som har skabt mig, forbarm Dig over mig!«

Ej havde Paphnutius, tiltrods for sine mange Kaldspligter, glemt sit stakkels, lille Lam. Han havde jo læst i hendes Hjerte og erkendt hendes Alvor og Iver. Men endnu

bedre kendte han Israels Hyrdes Hjerte, der ej slumrer og aldrig sover. Til Hans uendelige Kærlighed havde han betroet det genfundne Lam. Han foretog en stor Rejse for at anbefale Thais og hendes Sag til den store Erkeabbed Antonius' Forbøn. Antonius forsamlede alle Brødrene til Bon og befalede dem at glemme alle deres egne Anliggender og kun at tænke paa den ubekendte, dyrebare Søsters. O du Guds Børns livsalige Samfund!

Kort derefter havde en hellig Broder, Poul den Enfoldige, et yndigt Syn. Han saae i Himmelen en herlig Hvilebænk beredt; den var omgivet af skinnende, hvide Blomster og bevogtet af jublende Engleskarer, som med Lovsauge priste Lammet, der borttager Verdens Synder. Poul glædede sig, men var tillige bedrøvet: »thi, sagde han, det er til min Fader Antonius.«

»O nej,« svarede en Stemme ham, »vi vente Thais, Synderinden. Der er større Glæde hos os over een Synder, som gør Bod, end over nioghalvfemsindstyve Relfærdige, som ej haver Bod behov.«

Imens var Paphnutius vendt tilbage til Ægypten. Han havde overbevist sig om, at »Alt var bleven nyt« hos hans Barn. Han havde rakt hende Herrens Legeme og befalede hende at forlade sin Celle. Thais havde adlydt: for hende var Cellen nu ikke snevrere end den vide Verden. For hende galdt det nu kun om at vinde een Frihed. Allerede efter fjorten Dages Forløb døde hun stille og salig.

»Se, ikke paa Grund af din Bod, men for dit Hjertes Sonderknuselses Skyld har Herren tilgivet Dig;« saaledes havde Paphnutius talt til den, som han havde vundet for Herren.

Æfterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. En sjælden Naadetid afsluttes i Dag paa Marias Himmelfartsfest, idet *det højtidelige Jubilæum*, der

aabnedes Søndag Quinquagesima, den 17. Februar, sluttes i Dag med en højtidelig Aftenandagt og Te Deum, for at takke Gud for alle de Naadegaver, som ere blevne de Troende til Del i Løbet af Jubilæet. Glædeligt har det været at se den talrige Deltagelse i Opfyldelsen af Jubilæumsbetingelserne, som har fundet Sted i Menighederne her i Hovedstaden, idet en Mængde baade yngre og ældre Menighedsmedlemmer trolig have foretaget de forskellige Kirkebesøg og med Iver bestræbt sig for at vinde de Aflads- og Naadeskatte, som have været knyttede til Jubilæet — en kun altfor hastig henrunden Velsignelsestid for vor Menighed.

Kolding. (H. F. R.) Ved Højmessen i Søndags, hvor højærv. Pater *Gynther* fra Ordrupshøj prædikede, meddeltes det fra Prædikestolen, at højærv. Pastor *Storp* i en nær Fremtid forlader Byen, for at tiltræde Embedet som Sognepræst i Ahaus i Westfalen. Pastor Storp, der hører til Diøceset Münster, men fra 1. September 1877 har virket her i Landet i Følge Orlov fra sin Biskop, er nu bleven tilbagekaldt af denne. Fra 1. Februar 1882 har Pastoren værer Præst for den katolske Menighed her i Byen.

Det har vakt baade Overraskelse og Sorg i Menigheden, at den nu skal miste sin afholdte Præst, der i sin 20-aarige Virksomhed her har udøvet en stor Godgørenhed ogsaa udenfor den katolske Menighed. Denne Menighed har han grundlagt, den smukke St. Michaels Kirke og Skole har han ladet bygge for egne Midler, kort sagt, han har anvendt en stor Formue her i Byen. Om nogle faa Maaneder vil Pastor Storp kunne fejre sit 25-aarige Præstjubilæum, hvortil Menigheden her havde forberedt sig.

Osterri. »*Reformator-Abkatte*«, saaledes kalder den protestantiske Forfatter (en kærnetysksindet Aulisemit) *Ulrich Dylhring* de gammeltyske »*Løs fra Rom-Faulikere*«, som søge deres Religionsideal endnu før den gammelgermanske »*Götterdämmerung*« og som ville tænde nyt Liv i Wotans (Odins)-Dyrkelsen og hvad der fulgte med ham, for

derigennem at drive lidt politisk Hokuspokus og optræde som »Tyskhedens Frelsere«.

»*Reformator-Abekatte*«! Dette nye Navn (*Pithecius reformatorius*) fortjener virkelig at optages i Zoologien som en Underafdeling af »*Homo insipiens*«. Først for nylig (12. Juli) skrev Organet for en »Reformator-Abekat« i »Ost-deutsche Rundschau«: »Taalmodighed, I Romerske! Ogsaa I skulle endnu lære at *bede paa tysk* ogsaa I skulle endnu med tusinde Glæder lære at opgive al den vælsk-spanske-jødisk-jesuitiske Ultramontanisme og med Neglene kradse de *fordrevne tyske Guder* op af Jorden og lade dem *genopstaa som tyske Nationalhelgener!* . . . . Jo mere I anstrenge eder for at undergrave det tysk-protestantiske Kejserdømme, desto sikrere arbejde I paa Tilintetgørelsen af Verdenshistoriens *fordærveligste Anachronisme*, »Petri Klippe!« — Saaledes kan kun en Vanvittig bræge eller — en Reformator-Abekat! Vi ville mærke os det nette Terminus technicus. —

Frankrig. Skønt man i Frankrig paa alle mulige Maader søger at fortrædige Ordensfolkene, kan man, mærkværdigt nok, dog ikke undlade at yde dem Anerkendelse i Anledning af deres Virksomhed. Saaledes have alene Skolebrødrene paa Pariser-Verdensudstillingen faaet 57 Udmærkelser for forskellige Grene af Undervisningen: 3 store Præmier, 13 Guld-, 21 Sølv- og 14 Bronze-Medailler og 6 Hædersdiplomer.

— En Jesuitpater i Kina, P. *Emil Becker*, blev ved Dekret af 14. December 1900, ifølge Forslag af Udenrigsministeren, udnævnt af Republikens Præsident til Ridder af Æreslegionen, fordi han havde udmærket sig ved det Mod og den Dygtighed, hvormed han havde organiseret de Kristnes Forsvar i Hien-hien.

Rusland. Et Kloster i Czenstochau (Polen) blev i Slutningen af f. M. pludselig omringet af et Antal russiske Gendarmer og underkastet en meget vidtløftig Undersøgelse. Alle Celler bleve undersøgte med pinlig Omhu, fordi man frygtede for, at der i Klosteret eksisterede *Broderskabet til Ære for Jesu h. Hjærte og den h. Franciskus tredie Orden*.

Disse kirkelige Broderskaber ere nemlig *forbudte* i Rusland, navnlig i Polen. — Hvad mon Russerne egentlig have for en Forestilling om et Jesu Hjærte Broderskab?

Paris. En smuk Højtidelighed fandt Sted for nylig paa Montmartre, hvor katholske Jærnbane-Funktionærer, organiserede i »Union catholique du personnel des chemins de fer«, vare forsamlede. Over 400 Delegerede fra de forskellige Grupper overværede i den herlige Basilika paa Montmartre en af Generalvikaren, Msgr. Odelin, celebreret hellig Messe, under hvilken han højtidelig indviede Foreningens nye Fane. Om Middagen vare de atter samlede under Leo Harmels Forsæde til et Festmaaltid, for i den paafølgende Generalforsamling at raadslaa om forskellige praktiske Sager, der særlig vedrørte deres Interesser.

Holland. *Tre Ministre* i det nye hollandske Ministerium *Kuyper* tilhøre *det katholske Parti*: Justitsminister *Dr. Loeff*, Krigsminister *Bergausius* og Finansminister *Dr. Harte von Tecklenburg*. Dr. Loeff har navnlig i Retsspørgsmaal indtaget en fremragende Stilling i det andet Kammer; Justitsministeriet finder i ham en dygtig og energisk Arbejder. Den nye Krigsminister beklædte det samme Embede i 1888—1891. Han tilhører Artilleriet og anses for at være en af den hollandske Hærs dygtigste Officerer. Han arbejdede i sin Tid navnlig paa Indførelsen af personlig Værnepligt. Finansminister Harte skal særlig være en Ven af Beskyttelsestold.

Rom. For *Jerusalems-Pilgrimme* har Leo XIII. stiftet en ny Ordensdekoration. Den har Form af et Jerusalemskors, i hvis Midte ses en Medaille med Pavens Billede og Ordene: »Leo XIII. creavit anno M. C. M.«. De fire Korsarme indeholde Reliefbilleder af Bebudelsen, Kristi Fødsel, Daaben og Nadveren og Ordene: »Christi amor crucifixi traxit nos« (Den Korsfæstedes Kærlighed har draget os). Den anden Side af Korsets Arme ses Bønnen i Oliehaven, Hudstrygelsen, Tornekroningen og Korsfættelsen og Ordene: »Signum sacri itineris hierosolymitani« (Til Minde om Jerusalemsfærd). Korsene, der dog kun tør bæres ved kirkelige Lejligheder, bæres i rødt Baand.

Pensionatet „Bella Vista“, Silkeborg,

modtager Pensionærer og Sommergæster for moderate Priser: 2 á 3 Kroner for Værelse med fuld Kost. — smuk Beliggenhed i Byens umiddelbare Nærhed. Telefon: 67.

Ovidia Holther, der i længere Tid har været ved Sygeplejen, men er bleven nervesvækket, ønsker en lettere Beskæftigelse. Man bedes henvende sig skriftlig i Ny Krouprinsessegade 23⁴.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. August. 12. Søndag e. Pintse. Marias Optagelse i Himlen. Joakim, den h. Jomfrus Fader (Pave Leo XIII.s Navnedag). **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i samtlige Kirker og Kapeller til Fordel for de mest trængende kirkelige Institutioner i Vikariatet. I St. Ansgars Kirke Kl. 10 **Pontifikalmesse** og Prædiken; Kl. 6 **Festaudagt** og **Te Deum**. — **19. M.** Oktavdag. — **20. Ti.** Bernhard, Bekender og Kirkelærer. — **21. O.** Johanna Franciska de Chantal, Enke. — **22. To.** Oktav af Marias Himmelfart. — **23. F.** Filip Benitius, Bekender. — **24. L.** Bartholomæus, Apostel.

Søndag den 25. August. 13. Søndag e. Pintse. Marias Hjærtetfest.

Jubilæets højtidelige Slutning i St. Ansgars Kirke.

Søndag den 18. August, Marias Himmelfartsfest, bliver **Jubilæet afsluttet** med en højtidelig **Aftenandagt Kl. 6.** under hvilken bedes Litaniet til alle Helgener og **Te Deum** af-synges. Andagten slutter med den sakramentale Velsignelse.

Gudstjeneste i Ringsted. Søndag den 25. August Kl. 9¹/₄ h. Messe; Kl. 10 Prædiken; Kl. 4 Efterm. Foredrag i Hotel Casino.

St. Franciskus-Kapel paa Holmegaard. Marias Himmelfartsfest den 18. August Kl. 9 højtidelig Messe med Prædiken. Kl. 3 Festandagt med Prædiken; Kl. 6 Katekese. — Mandag Kl. 7 stille Messe. — Tirsdag den 20. August Kl. c. 7¹/₂ hl. Messe i Haslev (hos Hr. Postbud Jensen).

Gudstjeneste holdes hver Søndag i **Sundbyerne** paa Amager (St. Hansgade 11, St.): Højmesse med Prædiken Kl. 10.

St. Ansgars Kirkeskole har genoptaget Undervisningen. Børn, som i Aar blive skolepligtige, bedes snarest anmeldte hos Sognepræsten. Daabs- og Vaccinationsattest maa medbringes.

St. Anna Skole (Sundbyerne) genoptager Undervisningen Fredag d. 23. August. I dmeldelser af skolepligtige Børn ske hos Bestyreren, Cand. theol. & mag. Niels Hansen, Sigbrits Allé 15. Daabs- og Vaccinationsattest medbringes.

St. Knuds Skole (Stenosgade 4). Det nye Skoleaar begynder Lørdag den 24. August. Skolen optager Drengene fra 5 Aars Alderen og forbereder til Præliminæreksamen. Indmeldelser af nye Elever modtages paa Skolen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 34.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petillinen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

N° 34.

Søndagen den 25. August.

1901.

Indhold: Indvielsen af St. Josephs Hospital. — Den danske Kirke omkring Aar 1400. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Frederiksberg. Tyskland. — Bekendtgørelser.

Indvielsen

af

St. Josephs Hospital.

— 0 —

Som det gaar med selve Guds Rige, at det kan sammenlignes med Sennopskornet, der er mindre end alle Frø, men dog vokser op til et stort Træ, hvori Himlens Fugle kunne finde Ly og bygge Rede, saaledes gaar det ogsaa med mangan mindre Virksomhed indenfor Guds Rige og til Guds Ære, og saaledes er det ogsaa gaet med den Gerning, som St. Josephssøstrene udføre her i København i Sygeplejens og Næstekærlighedens Tjeneste. Naar man staar i den nye, smukke Hospitalsgaard og lader sit Blik glide fra Fløj til Fløj, har man ondt ved at forstaa, at det er de samme Søstre, der for knap 30 Aar siden i et helt Aar ikke kunde finde mere end 5 syge, der turde betro sig til deres Varetægt, men som nu have rejst dette mægtige Bygnings-

kompleks, hvor de kunne tilbyde 300 syge Plads daglig, et Tilbud, der sikkert vil blive modtaget. Her er ikke Anledning til at gaa videre ind paa Udstyrelsen og Indretningen af Hospitalet, da allerede dette Blad i sin forrige Aargang paa Side 117 og Side 325 (medfølgende Sider) have indeholdt ret indgaaende Beskrivelser heraf, saa det er nok at slaa fast, at de Planer, man i Fjor lagde, fuldt ud ere blevne realiserede, og at det Bygningskompleks, der under Moder *Anna Henriettes* dygtige og energiske Overledelse har rejst sig ude i Griffenfeldtsgade og tilstødende Gader, er en Prydelse, ikke alene for Nørrebro, men ogsaa for hele København, at Hospitalets hele indre Udstyrelse svarer til alle de Krav, som den moderne Lægevidenskab kan stille, og at Gangene og de enkelte Sygeværelser bære et slikt Præg af hjemlig Hygge og Venlighed, at man neppe skulde tro saadant muligt paa et Hospital. Den til dette knyttede St. Josephs Kirke er endnu ikke helt færdig, saa det var kun selve Hospitalets Indvielse, der fandt Sted den 15. August 1901, af hvilken her skal gives en kort Skildring.

Paa nævnte Dag Kl. 11 samledes der en talrig, festlig klædt Skare i den smukke Kirke, som vel endnu ganske mangler den indre Udstyrelse, men som ikke desto mindre gør et meget tiltalende Indtryk med sine høje, spidse Hvælvinger og simple, rene Stil. I Koret var rejst et lille Alter med et Krucifiks, to brændende Lys og mange Blomster. Paa de forreste Stolerækker saas mange kendte Ansigter, deriblandt den franske Gesandt med Frue, Overpræsident *Oldenburg*, Borgmester *Øllgaard*, Politidirektør *Eugen Petersen*, flere af Borgerrepræsentationens Medlemmer, en Mængde bekendte Læger, bl. a. Professorerne *Schmieglow*, *Schou* og *Levy*, Overlægerne *Halk* og *Saxild*; endvidere vare mange Præster fra Hovedstaden og Omegn til Stede, Forfatteren *Johannes Jørgensen*, mange St. Josephssøstre, hvoriblandt Provincialforstanderinden Moder *Genevieve* og Hospitalets Forstanderinde, Moder *Anna Henriette*, og mange andre bekendte katholske Mænd og Kvinder fra By og Land.

Efterat den nye Klokke havde ringet og Orglet prælu-deret, traadte Biskop *Johannes v. Euch* med 3 Ministeranter og 7 Præster, iført sin biskoppelige Embedsdragt, frem for det lille interimistiske Alter, medens alle tilstedeværende rejste sig, og Søstrene istemte Hymnen: »*Veni creator spiritus.*« Derefter holdt Biskoppen Indvielsestalen, i hvilken han først udtalte sin Glæde over, at de Ønsker, man ved Grundstensnedlæggelsen havde næret for det nye Hospital, vare gaaede saa fuldt og helt i Opfyldelse. Her var nu rejst en herlig Bygning til Søstrenes utrættelige Kærlighedsarbejde, et Sted, hvor der bedre end mange andre Steder kunde slaas Bro over de sociale Klasseforskelles gabende Kløft, hvor de rige kunde faa den bedste Lejlighed til at hjælpe de fattige. Biskoppen skildrede de barmhjertige Søstres Liv, hvorledes det er en stadig Opfyldelse af Evangeliets Ord om at elske Gud af ganske Hjerte og ens Næste som sig selv, og hvorledes de i enhver fattig og syg sé deres Frelser selv, der paa Dommens Dag skal sige: »Hvad I have gjort imod én af disse mine mindste Brødre, det have I gjort imod mig.« Dernæst tilønskede Biskoppen Søstrene den treenige Guds Velsignelse og Guds Moders og den hellige Josephs Beskyttelse og Forbøn og rettede en Tak til Søstrene, til Bygmestrene, Haandværkerne og Arbejderne, til Lægerne, med hvem Søstrene altid havde virket i den bedste Forstaaelse, og hvis Ordre og Instrukser det altid havde været og vilde være dem en Samvittighedssag nøjagtigt at følge, og til alle tilstedeværende for deres Interesser for Søstrene og disses Virksomhed. Efter Biskoppens Tale blev efterfølgende Sang afsungen:

Der staar et stille Hus
 med høje, røde Mure
 i Byens Brus og Søs;
 mens Verden larmer stolt og stor,
 Bag disse tavse Mure
 den bitre Smerte bor.

Her ebber Livets Strom,
 og Verdens Glæde visner
 og falmer som en Drøm.
 Her klinger Lyd af Dødens Le
 henover Haabets Grave,
 her sukker Sorg og Ve.

Men paa sin tavse Vagt
 en Kvinde trofast vaager,
 med Korsets Gud i Pagt;
 hun lindrer Smerte, læger Nød,
 mod Sot og Sorg hun kæmper,
 ja med den bitre Død.

Saa rejs dig da, vort Hus,
 paa Kirkens faste Klippe,
 højt over Stadens Brus;
 din Mur er bygt af Haab og Tro;
 i dine lyse Sale
 skal Kærligheden bo.

—s.

Derpaa satte Processionen sig i Bevægelse, med Biskoppen i Spidsen, i hvilken de allerfleste af de tilstedeværende deltog; under Afbedelsen af Allehelgenslitaniets gik man Hospitalet rundt, hvor Gange og Stuer alle Vegne bleve indviede under Bøn og Bestænkelse af Vievand. Skaren samledes atter i Kirken, hvor Biskoppen istemmede *Te deum laudamus*, som Søstrene derefter afsang paa Dansk, hvorpaa Biskoppen højtideligt lyste Velsignelsen.

Bagefter samledes en Del af de indbudne i et af Hospitalets Værelser, hvor de ved et Glas Vin ønskede Søstrene til Lykke med det nye Hospital.

Overpræsident *Oldenburg* rettede en hjertelig Tak til Søstrene og ytrede, at han kunde slutte sig til de Ord, Biskoppen havde udtalt, det var ogsaa hans Ønske, at dette storartede Foretagende maatte blive til Velsignelse *for hele*

Samfundet og til Ære for St. Josephssøstrene, men især for *Guds hellige Navn*. Han endte med særlig at henvende disse Ord til Forstanderinden, Søster Anna Henriette, som takkede Overpræsidenten for hans hjertelige Ord.

Lidt længere hen paa Eftermiddagen samledes 40 særlig indbudne, deriblandt alle de til Hospitalet knyttede Professorer og Læger, til Middag hos Søstrene, hvilke sidste dog ikke, som et herværende Dagblad fortæller, deltog i Middagen, medens Forstanderinden præsiderede, da tvertimod Søstrene, Forstanderinden selv iberegnet, besørgede Anretningen og Opvartningen for deres Gæster. Middagen forløb hyggeligt og muntert, og adskillige Taler bleve holdte i Anledning af Festen. Professor *Levy* rettede en varm Tak til Søstrene for deres opofrende Arbejde og udbragte deres Skaal. Pastor *Neuvel* opfordrede til i Tavshed at tømme et Bæger for Hospitalets Stifterinde, Moder *Placide*, hvis milde, virksomme Aand endnu hvilede over hele Arbejdet. Overretssagfører *Hvass* talte som forhenværende Patient paa disses Vegne, takkede Søstrene for den Gerning, de gjorde, for alt det, de kunde blive for andre, hvilket beroede derpaa, at de intet vilde være for sig selv. Pastor *Braun* talte for Hospitalets Præst, Pastor *Neuvel*, og udbragte hans Skaal, hvilken blev modtaget med stor Begejstring. Til Slut blev Sangen for Hospitalet, der før lød i Kirken, atter afsunget, hvorefter man skiltes med Tak til Søstrene og med de bedste Ønsker for deres fremtidige Gerning. N. H.

*   *   *

Vi kunne endnu tilføje, at Hovedstadspressen bragte særdeles velvillige Referater om Indvielsen og paa forskellig Maade lagde sin Interesse og Sympathi for Søstrenes Gerning for Dagen; navnlig bragte det officielle Blad »*Berl. Tidende*« et meget vellykket og sympathetisk Referat, af hvilket vi her tilføje en Del som Slutning paa vor Artikel om Hospitalets Indvielse. Bladet skrev bl. a. følgende:

»Siden St. Josephs Hospital aabnedes i Sommeren 1875, har det fæstnet sig i den almindelige Bevidsthed som et ypperligt Hjem for Syge, hvor et dygtigt Lægetilsyn virkede Haand i Haand med en mønsterværdig Sygepleje fra St. Josephssøstrenes Side. De ikke særlig mange Senge, over hvilke Hospitalet raadede, have derfor ogsaa i de sidste Aar været fuldstændig optagne, og længe var det derfor ønsket at bygge et Annex til Hospitalet og saaledes betydelig udvide dets Virksomhed.

Dette Ønske er nu blevet til Virkelighed. Ved Siden af det gamle Hospital er bygget, først som et Slags Bindeled en høj, smuk og monumental Kirke, og derhos en helt selvstændig Hospitalsbygning med Front mod ikke færre end tre Gader, Griffenfeldtsgade, Korsgade og Kapelvej.

Det var denne udmærket smukke og velindrettede Bygning, der er rejst ved privat Offerberedvillighed, og som har kostet ca. 400,000 Kr., der idag højtidelig indviedes ved en stemningsfuld Ceremoni. . . . .

Af Biskoppens varmtføjte, hjertevindende Tale citere vi følgende:

»Den 21 Maj 1900 lagde jeg Grundstenen til den Bygning, som idag skal indvies. De Ønsker, vi dengang nærede, ere over al Forventning gaaede i Opfyldelse.

Selve Hospitalskirken, i hvilken vi befinde os, har endnu ikke kunnet indvies, da den indre Udsmykning og Udstyrelse endnu vil kræve adskillig Tid. Men stolt, statelig hæver sig nu, fuldstændig fuldført, den nye Hospitalsbygning som en Pryd for Byen, en Ære for den Arkitekt, der har givet Tegning til den, og for de Mænd, der have deltaget i dens Opførelse, men fortrinsvis som et Monument, rejst over Søstrenes utrættelige Kærlighedsarbejde.

Mod tre Gader vender det nye Hospital, saa Lys og Luft overalt kan trænge ind i dets Sale, af hvilke det rummer ikke færre end hundrede, saa der bliver Plads til tre hundrede Patienter. Og naar disse komme, ville tresindstyve Søstre staa rede til at yde dem den fornødne Pleje.

Naar Portene for det nye Hospital aabnes idag, er dette en Begivenhed af stor Betydning. Glæder Eder, I Fattige og Syge! Det Hus, der er bygget, er bygget for Eder, og I ville modtages af Søstre, hvis Kærlighed og Omsorg vil dulme og lindre Eders Smerter.

Og glæd Dig, Du store By! Der er atter ved Opførelsen af dette Hospital blevet slaaet en Bro mellem Rig og Fattig, over det gabende Svælg, der skiller i social Henseende. Hospitalet vil være en Velsignelse for Byen, og denne Velsignelse vi strække sig videre, langt over Byens Grænser. En Borgen herfor er den Anerkendelse, som det gamle Hospital har forstaaet at vinde og hævde i vide Kredse.

Det nye Hospital skal være et Asyl for Syge og Forladte. Thi det er barmhjertige Søstre, der her komme til at leve og virke. Og deres Grundregel for Livet og Livets Arbejde er »Du skal elske Herren din Gud af dit ganske Hjerte, din ganske Sjæl og dit ganske Sind, og din Næste som Dig selv.« Og følgende dette Ord have de barmhjertige Søstre givet Afkald paa alt. De have gjort det ikke af Vindesyge eller andre lignende Bevæggrunde; deres Motiv er ene og alene Kærlighed til ham, der har sagt, at hvad der gøres mod en af hans mindste Brødre, gøres mod ham selv — det er Kærlighed og idel Kærlighed.

Det er Gud, de tjene, naar de pleje den Syge og række ham en Læskedrik. Uden at trættes staa de Dag og Nat ved den Syges Leje, og der er Intet, der skræmmer dem, ikke engang Faren for deres eget Liv.

Hvad her er sagt i Almindelighed om barmhjertige Søstre, gælder i Særdeleshed om St. Josephssøstre. I over 200 Aar have de med Ydmyghed og Trofasthed tjent deres Kald. Og saaledes vil det gaa fremdeles. I ville være synlige Skytsengle for dem, der have betroet sig til Eder, og ville vaage over dem og pleje dem, ligegyldigt af hvad Stand de end ere, og hvilken Tro de bekende sig til. I ville leve i søsterlig Endrægtighed som et godt og lysende Eksempel,

der vil forøge den Ærefrygt og Respekt, man nærer for Eder, og som er nødvendig, for at I kunne røgte Eders Kald.

Velsign da, himmelske Fader, Søstrene til deres Gerning!«

Biskop v. Euch rettede sluttelig en hjertelig Tak til de højtansete Læger, der havde været knyttede til St. Josephs Hospital, og hvis Dygtighed det ikke mindst skyldtes, at Hospitalet havde faaet sit Ry, samt en Tak til alle, der havde arbejdet paa Bygningen eller bidraget til, at man havde kunnet rejse den. . . . .

. . . . . Den smukke og store Bygning, der er opført i røde Mursten, bestaar af tre Etager foruden høj Kælder og Kvistetager. Arkitekt *Andersen* har leveret Tegningen. . . .

. . . . . Med Glæde og Interesse betragtede man de mange lyse og venligtudseende Værelser og Sale, der ere indrettede med al moderne Hygiejne for Øje.

St. Josephs Hospitalet i sin nye Skikkelse staar fuldendt. Det venter kun paa sine Patienter. og det vil sikkert ikke komme til at vente længe.«

Den danske Kirke omkring Aar 1400. Et Tidsbillede.

--o--

(Fortsat.)

I det 12. og til ind i det 13. Aarh. blomstrede Domskolen i Paris, og her hen maatte alle de unge Mænd, som ønskede at faa en virkelig grundig Uddannelse, søge. I denne Skole undervistes i Filosofi, Teologi og canonisk Ret, hvorved Skolen blev et: studium universale eller et Universitet. Fra alle Sider strømmede Ungdommen til Paris; men i et særligt stort Antal fra Danmark. Arnold skriver saaledes i sin lybske Krønike: »Adelsmænd sendte deres

Sønner til Paris, ikke blot for at forfremmes i gudelig Lærdom; men ogsaa for at undervises i verdslige Sager. Naar de først havde lært at læse i Bog og tilegnet sig Landets Sprog, gjorde de gode Fremskridt ikke blot i de frie Kunster men ogsaa i Teologien. Af Naturen godt skaarne for Tungebaandet vare de ikke alene kløgtige til at udfinde Bevismaader ved Disputationer, men ogsaa ved Behandling af kirkelige Sager viste de sig som gode Decretister (d. e. Lærere i Kirkeret) og Legister (d. e. Lærere i verdslig Ret).

De Danske tyede særlig til St. Genoveva Kloster lidt uden for Paris og her dannede de sig et Collegium danicum. En fransk Forfatter siger: »De Danske havde Æren af først at have dannet en saadan Institution, der paa engang ydede Bopæl, Underhold og Undervisning*.)« Dette Eksempel blev hurtigt fulgt af mange saadanne Collegier baade blandt Landets egne Børn og blandt de fremmede.

Ved denne Skole har mange af vore store Mænd i den danske Kirke studeret; til Eksempel: Absalon. Og her stiftedes Bekendtskaber med andre Landes Ungdom, ja Vensker, der ofte senere fik Betydning, som det bl. a. ses af den lille Biografi nedenfor af Biskop Gunner i Viborg.

I Domskolerne undervistes altsaa de unge Mænd, der ønskede at vie sig til Kirkens Tjeneste som Verdensgejstlige. Og Reglen var, at de, efter at have studeret deres Trivium, og for de bedre Begavedes Vedkommende tillige Qvadrivium fik Ansættelse i selve Stiftet som Sognepræster eller Kapellaner, og de bleve saaledes ordinerede af den Biskop, under hvis Tilsyn de havde foretaget deres Studier. Dog skete der undertiden Undtagelser fra Reglen, naar en Kandidat af en eller anden Grund ønskede Ansættelse i et fremmed Stift. Kun forlangtes det, at han mødte med de nødvendige Anbefalinger fra sin Biskop og den Domscole, han havde frekventeret.

Dette blev ogsaa meget strengt fordret, efter at Dom-

*) Dulaure: Hist. de Paris I. Pag. 254.

skolerne vare traadte i fuld Virksomhed. Thi man maa huske, at inden dette skete, var det nødvendigt at ansætte mange Udlændinge som Sognepræster. Det store Flertal af disse have ogsaa virket til stor Velsignelse ved deres Embedsgering; men det skete dog undertiden, at en slet Præst, som var suspenderet af sin Biskop, kom her til Landet og fik Embede, hvilket de ofte forvaltede til stor Skade og Forargelse for Menigheden ved deres daarlige Levnet. Dette var saa meget lettere for en saadan Person, som der jo ikke fandtes Postvæsen og Telegraf i de Tider. Det vilde maaske ofte vare et Par Aar, hvis man skulde forhøre sig om Vedkommende i hans Hjemstavn.

Hvert Stift deltes i Provstier og disse atter i Sogne.

Provsterne havde særlig den Forretning at efterse de enkelte Kirkers Regnskab. De havde altsaa ikke saa meget med Præsterne at gøre som med Kirkeværgerne (tutores). Disse Embeder bleve i Begyndelsen af det 13. Aarh. dragne ind under Domkapitlerne, saaledes at en Kannik tillige var Provst i et Syssel. Paa Fyen nævnes to saadanne Provstier, nemlig: Provstiet ved Frue Kirke i Odense og Provstiet i Tofte (Gamtofte), der havde sin Provstegaard i Assens.

Vi komme nu til de enkelte Sognes Gejstlighed, nemlig: Sognepræsterne. De vare, som allerede sagt, i Reglen fødte i det Stift, hvor de havde Embede. Sognepræsten kaldtes: rector ecclesiæ eller ogsaa vicarius. Dette sidste, naar han ikke oppebar Embedets fulde Indtægt, saaledes i de Sogne, der hørte til Kapitlets Præbender, maaske ogsaa i nogle, som hørte til et eller andet Kloster, naar dette ikke kunde betjenes af en af Brødrene i Klosteret.

Sognepræsternes Stilling var ikke særlig glimrende, men maa gennemgaaende kaldes temmelig trykkende. Ja, der var mange Sogne, som ikke kunde lønne deres egen Præst, hvad der omtales i et Brev fra 15. Maj 1218. Dette galdt dog særlig de Embeder, som vare lagte til Klostre eller vare Kapitlers Præbender.

Annækering af to Sogne var ikke almindelig som i

vore Dage; men det stod Biskopperne frit for at gøre dette, hvor det efter deres Skøn var nødvendigt. Særlig i Jylland har dette været Tilfældet, hvor undertiden ikke engang to Sogne vare tilstrækkelige til en Sognepræsts Underhold*).

Ved Begyndelsen af det 14. Aarh. skete der dog en stor Lettelse for Præsterne, idet Landets Præstegaarde befriedes for kongelig Skatter.

Domkapitlet var Biskoppens stadige Raad; men foruden dette havde han ogsaa Stiftssynoden eller Landemodet.

Det var fra ældgammel Tid Skik, at Biskoppen holdt to Landemoder om Aaret, nemlig St. Hans Dag (den 24. Juni) og St. Dionysius Dag (den 9. Oktober).

Til disse Landemoder skulde alle Stiftets Provster og Sognepræster møde i Domkirken. Efter en senere Bestemmelse skulde Provsten og i det mindste to Sognepræster fra hvert Provsti møde. De, som bleve hjemme, skulde efter en vis Fordeling betale Rejseudgifterne. De mødende vare til Gengæld forpligtede til at meddele deres Embedsbrødre, hvad der paa Landemodet var blevet vedtaget.

Vi have nu i Korthed set, hvorledes Verdensgejstligheden var organiseret. Aarhundreder medgik selvfølgelig, inden denne Organisation fremtraadte i sin faste Skikkelse; men ved Aar 1400 staa vi dog over for denne. —

Vi maa endnu, inden vi gaa over til at skildre selve Livet paa denne Tid, dvæle ved en anden vigtig Side af den gejstlige Stat, nemlig: Ordensvæsenet.

De ældste Klostre her i Landet vare bundne til St. Augustins eller Benedikts Regel.

I første Fjerdedel af det 12. Aarh. kom en ny Orden hertil; en Kongregation af Benediktinerne, der kaldtes Cluniacensere. Denne Orden blev ikke meget udbredt her. Den havde et Kloster St. Michael (Mikkel paa Bjarget) ved Slesvig By og Allehelgenklostret paa »Helgenbakken« ved Lund.

---

*) Endnu i vore Dage findes i Jylland flere Pastorater bestaaende af tre Kirkesogne.

Denne Orden har særlig været til stor Velsignelse i det sydlige Europa. Paverne Gregor VII., Urban II. og Paschalis II. vare Medlemmer af denne Orden.

Noget senere kom Cistercienserordenen hertil og vandt overordentlig Udbredelse. 1144 grundlagdes Herrisvad i Skaane; derefter fulgte: Esrom, Aas, Sorø, Knardrup, Holme, Tvis, Vitskøl, Øm, Løgum og Guldholt eller Ry. Endvidere fandtes et Nonnekloster i Roskilde.

Samtidig med denne Orden kom Præmonstratenserne. Erkebiskop Eskild interesserede sig meget for denne Orden, og han har sandsynligvis bragt de første Munke med sig hjem fra sin Rejse til Frankrig.

Han anlagde St. Peter og Povels Kloster i Tommerup i Skaane af sit eget Arvegods 1155. (Den 22. Novbr. s. A. fik det sin Stadfæstelse af Pave Hadrian IV.). Foruden dette Kloster oprettedes følgende i Skaane: Hellig-Trefoldigheds Kloster i Øvits og et Kloster i Væ, siden flyttet til Bekkeskov (saltus Mariæ).

Foruden disse havde Ordenen kun et Kloster til i Danmark; men det er ogsaa det berømte Børglum i Vendsyssel. Fra Børglum blev Nonneklostret i Vreilev grundlagt efter samme Regel.

Foruden disse Munkeordner, som kom ind i Landet i det 12. Aarh., vare ogsaa St. Hans Hospitals Brødre eller Korsbrødrene indvandrede. De hørte til den i Historien saa berømte Johanniterorden; men naar de ere komne herind, vide vi ikke. — Vi vide, at Eskild overlod dem en Daabskirke (ecclesia baptismalis) i Lund, hvor de maatte holde deres Gudstjeneste. En St. Hans Kirke med tilhørende Hospital fandtes ogsaa i Lund. Dens Bygninger vare i 1231 saa gamle, at de trængte til Ombygning. I Viborg fik de St. Michaelis Kirke (1159) og Aaret efter byggede de Hospitalet.

Paa samme Maade var ogsaa i Odense en Michaelis Kirke (en af Byens Sognekirker), denne blev overladt dem, saa den tillige blev St. Hans Hospitals Kirke. Der fandtes St. Hans Hospitaler i Ribe, Horsens og Dueholm Kloster

ved Nykøbing paa Mors. Deres største Kloster var dog Antvorskov, der stiftedes c. 1176.

Endelig kom i dette Aarhundrede, indkaldt af Erkebiskop Eskild, Kartheuserne. Absalon indrettede et Kloster til dem i en øde Sandegn ved Arresø i Nordsjælland c. 1163; men Brødrene kunde ikke finde sig til Rette her og vendte efter faa Aar tilbage til Frankrig.

I næste Aarhundrede kom Dominikanerne og Franciskanerne hertil.

Dominikanernes første Kloster stiftedes i Lund 1222, Aaret efter den hellige Dominikus Død. Dette Kloster fulgtes snart af andre; nemlig: Helsingborg, Aarhus og Halmstad i Erkestiftet; Helsingør, Holbæk, Vordingborg, Næstved og Skelskør i Roskilde Stift; desuden i: Odense, Viborg, Aarhus, Horsens, Vejle, Ribe, Haderslev, Slesvig, Flensborg, Husum og Tønder. Nonneklostre fandtes i Roskilde og paa Gaunø, begge indvicde til den hellige Agnes.

Ti Aar senere kom Franciskanerne herind i Landet og udbredte sig endnu hurtigere. De vandt en virksom Beskytter i Gunner, Biskop i Ribe (1230—45). Det første Kloster fik de i Ribe i Aaret 1232. Af de øvrige nævnes: Roskilde (et Munkekloster stiftet c. 1237 og et Nonnekloster stiftet 1257—60; (dette sidste erholdt af Pave Aleksander IV. ganske særlige Privilegier), København, Kallundborg, Næstved, Slesvig, Viborg, Svendborg, Tønder og Lund; senere kom endnu flere til, blandt disse nævnes Klostret i Odense, som er det eneste, der er stiftet af en Konge (Erik Glipping 1279).

Til Slutning vil jeg her i kort Udtog meddele en Biografi af Biskop Gunner i Viborg, en af Kirkens betydeligste Mænd i Valdemarstiden. En saadan Skildring af en fornem Prælats Livsførelse vil give et bedre Billede af det ægte katholske Liv her i Landet, end alenlange Beskrivelser.

Det er den eneste Biografi, som er bleven bevaret til denne Tid af en ikke kanoniseret Person. Biografiens Titel er: *Vita Gunneri. Script. V. p. 534 flg.* — En Fortsættelse af Klosterkrøniken fra Øm (*Exordium Caræ Insulæ*) *ibid. p.*

251 fig. Denne Klosterkrønike skal være det fortrinligste Aktstykke, som er bevaret fra den Tid.

Professor H. Olrik siger om denne Prælat: »Han er en af vor Middelalders ædleste og betydeligste Skikkelser, der paa flere Maader har hidraget til Valdemartidens Storhed*).

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I Fredags den 25. ds. afrejste *den høj-ærværdigste Biskop* til *Osnabrück*, hvor han som Biskoppen af *Osnabrücks* Gæst vil overvære Katholikernes 48de Generalforsamling, som netop afholdes der i Aar og tegner til at blive en af de bedst besøgte Generalforsamlinger. For en Uge siden havde allerede 1100 løst Deltagerkort. Fra Hamborg møde Katholikerne i *Osnabrück* med et Extratog.

Efter Generalforsamlingen, som slutter sidst i Maanedens, fortsætter vor Biskop maaske endnu en Tidlang sin Reise i Udlandet.

— *Det nye St. Josephs Hospital.* Følgende Haandværksmestre og Firmaer har ledet Arbejdet og leveret Materialier til Hospitalet:

Murerarbejdet: Murermester N. P. Andersen. Tømmerarbejdet: d'Hrr. Bruhns og Rasmussen. Snedkerarbejdet: Holm og Nielsen. Stenhuggerarbejdet: Brodersen og Bidstrup. Blikkenslager- og Skiferdækkerarbejdet: Holm og Dreyer. Glarmesterarbejdet: H. Fledelius. Varme- og Ventilationsanlæg: Recks Opvarmningskompagni. Vandledning, Bade og W. C.: Brødrene Thøfner. Installering af elektriske Ringeapparater: Borchs Enke. Kalk og Façadesten: Faxe Kalkværk. Stukaturarbejdet til Hospitalet: Klingsey og Levin.

---

*) Dansk biografisk Leksikon VI. Pag 308.

Stukaturarbejdet til Kirken: Schæfer og Kreutzer. Malerarbejdet er udført af Søstrene selv.

Frederiksberg. Ethvert Sogn bør føle Glæde over selv at kunne vedligeholde og udsmykke sin Kirke. Just en saadan Glæde synes at være bleven vakt i Mariæ Sognets Medlemmer, at skønne af den fornylig fuldendte Restaurering og de dermed nødvendigvis forbundne Udgifter.

Man har imidlertid neppe haft Tid til at fryde sig over den omtalte Udbedring og Forskønnelse, da man atter ganske uventet overraskes af et dejligt *Jesu-Hjærte-Maleri*. Vor Frelser staar der med et baade mildt og lidende Ansigtsudtryk og retter sin ene Haand hen imod sit Hjærte, medens den anden holdes frem paa saadan Maade, at Saarmærket ses, sikkert for at lægge os paa Sinde, hvor vidt Jesu Hjærtes Kærlighed til os gik.

Maleriet kommer fra München og er bleven udført af den bekendte Maler *Krombach* dersteds.

Gaven er for en stor Del et kærligt Farvel fra St. Mariæ nu flyttede Hospitium.

Gid nu dette Billede maatte udbrede og fremme Andagten til Jesu guddommelige Hjærte i de andægtige Beskuerer, saa have Giverne naaet det Maal. de have sat sig!

Tyskland. De tyske Biskoppers aarlige Konferents, som fandt Sted i Dagene fra den 20. til 22. August i *Fulda*, i hvis Domkirke den h. Bonifacius Relikvier hvile, havde samlet de fleste tyske Biskopper. Aabningsandagten begyndte Kl. 8^{1/2} om Morgenen i Domkirkens Krypt, ved den h. Bonifacius, Tysklands Apostels Grav og overværedes af Domkapitlet og talrige Andægtige. Kardinal Kopp af Breslau holdt Andagten. Ogsaa *Landgrevinden af Hessen*, om hvis Overgang til Katholicismen der fornylig er bleven skrevet saameget, var, ledsaget af Fyrstinde Isenburg og Følge, ankommen fra Slottet Adolfseck. Foruden Kardinal-Fyrstbiskoppen af Breslau, *Kopp*, vare tilstede ved Konferentsen, som senere traadte sammen i Domkirkens Kapitelsal,

Ærkebiskop *Simar* af Køl'n, *Nørber* af Freiburg, Armé-
biskop *Assmann* af Berlin, og Biskopperne *Korum* af
Trier, *Dingelstad* af Münster, *Willi* af Limburg, *Keppler*
af Rottenburg, *Voss* af Osnabrück, *Brück* af Mainz, *Rosen-
treter* af Kulm, *Jacobi* af Hildesheim, *Thiel* af Ermland
og *Schneider* af Paderborn.

Pensionatet „Bella Vista“, Silkeborg,

modtager Pensionærer og Sommergæster for moderate Priser: 2
å 3 Kroner for Værelse med fuld Kost. — smuk Beliggenhed i
Byens umiddelbare Nærhed. Telefon: 67.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. August. 13. Søndag e. Pintse. Marias Hjær-
tefest. — **26. M.** Votivofficium af St. Ansgar. — **27. Ti.** Josef
af Calasanz, Bekender. — **28. O.** Augustinus, Biskop og Kir-
lærer. — **29. To.** Johannes den Døbers Halshuggelse.
— **30. F.** Rosa af Lima, Jomfru. — **31. L.** Raymond Nonna-
tus, Bekender.

Søndag den 1. September. 14. Søndag e. Pintse. De hh.
Skytsengles Fest.

St. Knuds Skole (Stenosgade 4). Det nye Skoleaar begyn-
der Lørdag den 24. August. Skolen optager Drengene fra 5
Aars Alderen og forbereder til Præliminæreksamen. Indmeldelser
af nye Elever modtages paa Skolen.

Samtlige Kirkeskoler have genoptaget Undervisningen efter
endt Sommerferie.

St. Andreas Kollegiet, Latin- og Realskole, Ordrup.
Det nye Skoleaar begynder Torsdag den 29. August; Kl. 9
Messe med Sang, før Messen Prædiken. Indmeldelser modtages
kun til de 6 Forberedelsesklasser. Rektoren træffes daglig Kl.
11—1.

Mariakongregationen for Ynglinge begynder, efter endt
Ferie, Søndag den 1. September med Fælleskommunion.
Mandag den 2. optager den sine regelmæssige Møder.

Bibliotheket i Stenosgade til Brug for Kongreganisterne
savner endnu nogle af sine Bøger, som ikke ere blevne tilbage-
leverede. Man beder om, at de bringes tilbage, saa snart som
muligt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 35.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Sondag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bogladere samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitionen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Truffes 9-2 og 5-7.

Nr 35.

Søndagen den 1. September.

1901

Indhold: De hh. Engle. — Den danske Kirke omkring Aar 1400. — Diaspora. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Osnabrück. Belgien. — Bekendtgørelser.

De hh. Engle.

— 0 —

Der kan vel ingen Tvivl være om, at Englene, som stedse se Guds Aasyn, maa være i Besiddelse af en klar Kundskab om det, som foregaar her paa Jorden. »Hvad skulde Englene vel ikke kende«, spørger den hl. Kirkelærer, Pave Gregor, »naar de skue ham, som ser Alt?« Ifølge Kirkefædrenes Mening har Gud ved deres Skabelse, blandt andre frydefulde Ting, ogsaa aabenbaret dem, at de engang skulde blive Menneskenes Beskyttere og usynlige Ledsagere. Og dette Embede, dette Hverv, have Englene modtaget med Glæde, og med Troskab og Omhu have de forvaltet det indtil denne Time. De vare de første, som fejrede vor Fødsel og glædede sig over, at et Menneske var blevet til, et Menneske, som de kunde bevogte og beskytte paa dets Vej gennem Jordelivet; og sandelig, Ingen formaar at tolke, hvor overvættes stor den Omhu og Kærlighed har været, som de

hh. Engle have vist os baade i legemlig og zandelig Henseende fra vort Livs første Øjeblikke af og indtil denne Time.

Men heraf følger da ogsaa, at vor Sjæl, hvem Herren har betroet til sine himmelske Tjenere, maa i Guds Øjne være en uforlignelig kostbar Skat. »Stor er Sjælens Værdighed,« siger derfor ogsaa med Rette den h. Hieronymus, »efterdi Enhver fra Fødselen af har en Engel til Vogter.« Dersom den menneskelige Sjæl kun var noget almindeligt Godt, havde den kun et almindeligt Værd, vilde Gud sandelig ikke have betroet Omsorgen for den til de mest op-højede himmelske Aanders Varetægt og Beskyttelse. Maatte vi dog ret lægge os denne Sandhed paa Hjærte: Vor Sjæl har en overmaade ophøjet Værd i Guds Øjne; en himmelsk Engel beskytter den; hvorledes tør vi da besmitte den med Synden? --

Fæstninger og Slotte, Banker og andre Steder, hvor der opbevares store offentlige Skatte, lader man bevogte af Soldater; ja selv Konger og Fyrster, hvis blotte Navn var i Stand til at indjage Nationerne Skræk, lode sig Dag og Nat bevogte af Krigsmænd med dragne Sværd. Og dog, hvor skrøbelige have ikke disse Bevogtere ofte vist sig! I Farens Stund flygtede de, eller de lod sig bestikke af Fjenden til at svigte i Troskaben! Ganske anderledes forholder det sig med den menneskelige Sjæls Bevogtning. Det er ikke et stakkels Menneske, der beskytter den, men en himmelsk Aand. Under en saadan Bevogtning behøve vi ikke at frygte; thi de, som punktlig opfyldte Guds Villie, kunne umulig forsømme de Sjæle, som Gud har betroet til deres Varetægt. Den h. Skytsengel sover ikke, han gaar ikke paa Akkord med Modstanderne, han flygter ikke for Fjenden, men uden Afladelse vaager han over Sjælen baade om Dagen og om Natten.

Den h. Skrift taler gentagende om denne Englenes beskyttende Omsorg for Menneskene. »For din Skyld«, læse vi bl. a. »har han befalet sine Engle, at de skulle beskytte

dig paa alle dine Veje«. Daniel, der var bleven kastet ned til de forsultne Løver i Gruben, erklærer: »Min Gud har sendt sin Engel og tillukket Løvernes Gab, saa de ikke have skadet mig.« Judith, der gennemvandrede Holofernes Lejr og kom uskadt fra sit Foretagende, aflægger det samme Vidnesbyrd: »En Engel beskyttede mig«. De tre Ynglinge, som bleve kastede i Ildovnen, hvis knitrende Flammer sloge højt op i Luften, kom uskadte derfra, og den h. Skrift erklærer herom: »Herrens Engel steg ned til dem i Ovn, slog Luerne ud af Ovn og gjorde det midt i Ovn saa svalt, som naar Vinden blæser henover Morgenduggen«. Kong Herodes lod Apostelen Petrus kaste i Fængsel, hvor han blev bunden med stærke Lænker, indespærret indenfor svære Jærndøre og bevogtet af Soldater, og alligevel gik Petrus uhindret ud af Fængslet. Hvem befriede ham? Han siger det selv: »Herren har sendt sin Engel og udfriet mig af Herodes Haand og hele det jødiske Folks Forventning«.

O hvor stor er dog ikke Guds Kærlighed til Menneskene, siden han saaledes har betroet os til de himmelske Aanders Varetægt, til Englene, som stedse skue hans Ansigt. Hvor ofte have vi ikke været i legemlige og aandelige Farer, hvis Nærhed vi ikke engang anede; men Englen har beskyttet os! Hvor ofte vilde vi ikke være bukkede under for Fristelserne, dersom Englene ikke havde styrket os! Hvor ofte vilde vor Sjæl ikke være bleven et Bytte for den onde Fjendes Efterstræbelser — hin Fjende, om Frelseren siger, at »han gaar omkring som en Løve, søgende hvem han kan opsluge« — hvis ikke Skytsenglen havde staaet ved vor Side og kæmpet for os og forskaffet os Sejr!

Og hvorfor have de vel ydet os disse Kærlighedstjenester med en saa utrættelig Iver? Hvorfor? Fordi de kende Sjælens høje Værd. De vide, at vor Sjæl er skabt i Guds Billede og derfor sandelig værdifuldere end alle Jordens Skatte; de vide, at det langffra er saa slemt, om hele Verden gaar til Grunde, end at en eneste Sjæl, der er skabt i Guds Billede og forløst i Jesu Blod paa Korset, helliggjort

ved den Helligaands Naade og kaldet til Himlens Salighed, bliver et Bytte for Djæveln og styrter sig i Afgrunden. Derfor anse de det ogsaa som deres største Ære og sætte deres største Glæde i at kunne beskytte og værne om den menneskelige Sjæl, og derfor glæde disse salige Aander i Himlen sig over enhver Synder, som omvender sig og frelser sin Sjæl.

Hvilken Taknemlighed bør vi derfor ikke vise de hh. Engle for al deres Omhu og Kærlighed! Men hvorledes bevidne dem vor Tak? Det lærer Ærkeenglen Rafael os. Da han fordem havde ført den unge Tobias velbeholden hjem til det fædrene Hus, forlangte han ingen anden Tak af Tobias og dennes Forældre, end at de sammen med ham skulde lovprise og torherlige Gud. Ogsaa vor h. Skytsengel forlanger ingen anden Tak af os, end at vi her paa Jorden trofast tjene Gud, holde hans og hans hellige Kirkes Bud, opfylde vore Kalds- og Standspligter for Guds Skyld, følge lydigt Englens Stemme, naar han paa en eller anden Maade taler til os, for saaledes engang lykkelig at naa til Himlen og der love og forherlige Gud evindeligt tillige med alle de hh. Engle.

Men, kunde man indvende, hvorfor er der da trods Englenes Onsorg saa megen legemlig og aandelig Elendighed blandt Menneskene, hvorfor sker der saamange legemlige og aandelige Ulykker? Hvorfor? Hvad gavner det vel, at Gud har betroet os til de himmelske Aanders Varetægt, naar vi selv ere ligegyldige eller forvovne og forsømme al Medvirkning? Vi kunne jo dog ikke gøre Fordring paa, at Gud stadig skal gøre Mirakler for vor Skyld. Hvad gavner det, at vi have en himmelsk Ledsager, naar vi hellere ville vandre ad den brede Vej, som fører til Fordærvelse, end ad Korsets og Dydens smalle Vej, som Skytsenglen viser os og som ufejlbarlig fører til Himlen. Hverken Gud eller Skytsenglen tvinger os til noget; de respektere vor frie Villie — denne skønne og fortjenstfulde Gave, hvormed Skaberen har udrustet vor udødelige Sjæl.

Velan, lad det ikke blive sagt om dig, kære Læser, at du er utaknemlig mod din Skytsengel! Alt, hvad vi kunne forlange for Livet, alt, hvad vi kunne haabe i Døden, det have vi i de hh. Engle, i vore himmelske Beskyttere og Hjælpere. Vi tillægge dem ikke guddommelige Egenskaber, vi kalde dem ikke almægtige, ikke alvidende, men vi tro, at de paa Guds Befaling vaage over os og meddele os mangfoldige Naadegaver, og derfor anraabe vi dem ogsaa om deres Forbøn og Beskyttelse, ligesom vi anraabe Himlens øvrige Beboere om deres Forbøn hos Gud. Om Morgenens anbefale vi os til Skytsenglen, at han vil vaage over os i Dagens Løb; om Aftenen, at han vil beskytte os mod Natens Farer. Dersom Englene tjene os — hvad den h. Skrift jo vidner om — saa tør vi ogsaa med Tillid anraabe dem om deres Bistand. Gud kunde vel uden Englenes Bistand hjælpe og beskytte os; men han har nu engang villet, at de skulle hjælpe og tjene ham i Henseende til Menneskenes Frelse: »For din Skyld har han befalet sine Engle, at de skulle beskytte dig paa alle dine Veje«. Lad os da være trofaste og lydige Børn, lad os holde vor h. Skytsengel i Ære, ved at *opfylde Guds helligste Villie* paa Jorden, som Englene opfyldte den i Himlen, *med Kærlighed* og *af Kærlighed*, at vi engang maa blive forenede med dem i Himlen, for at love og takke Gud evindeligt.

Den danske Kirke omkring Aar 1400. Et Tidsbillede.

— 0 —

(Fortsat.)

Gunner fødtes 1152 og var sikkert af fornem Æt. Han drog til Domsolen i Paris, hvor han stiftede Bekendtskab med den senere Kardinal Gregor de Crescentio.

I Aaret 1208 traadte Gunner ind i Cistercienserordenen.

1216 valgtes han til Abbed i Øm Kloster. I denne Stilling virkede han til stor Velsignelse og Opbyggelse for sine Brødre og alle, der kom i Berøring med ham. Han vandt overalt Beundring og Kærlighed. I denne Stilling var han dog kun i 6 Aar.

Medens hans Ungdomsven Kardinal Crescentio opholdt sig her i Landet som pavelig Legat i Aaret 1222, blev Viborg Bispestol ledig og Kardinalens Tanke faldt straks paa Gunner. Han lod denne kalde til sig i Løgum Kloster, hvor han netop opholdt sig, og her maatte Gunner holde en latinsk Prædiken for Kardinalen, da denne ikke forstod Dansk. Crescentio meddelte dog ikke Gunner sin Beslutning, men da han kort efter kom til Viborg og Kapitlet endnu ikke var bleven enig om, hvem man skulde vælge, nævnede Kardinalen Gunnors Navn og straks fik han alle Stemmerne. Nu kaldtes den 70aarige, men ungdommelige og kraftige Abbed til Viborg. I højtidelig Procession gik hele Byens Klerus og Borgerskab begejstret deres nye Biskop i Møde og han drog ind i den festlig smykkede By, medens de talrige Kirkeklokker kimede.

Han overholdt som Biskop samvittighedsfuldt sin Regel. Ja, han kunde hele sin Ordens Liturgi udenad med Salmer, Kollektor og Kapitler, saa han kunde bede dem, hvor han saa end færdedes.

Som Biskop holdt han ofte Pontifikalmesse, og naar han gjorde det, prædikede han altid selv, og han forstod med sin Tale at rive Menigheden med sig, hvad enten han talte om de Ondes Straf eller de Godes Belønning.

Han tog sig med overordentlig Iver af Domskolens Udvidelse og Forbedring, og en stor Skare af Tidens Gejstlige udgik fra hans Skole, og de erklærede, at de havde haft mere Gavn deraf end om de havde studeret i selve Paris.

Gunner sagde ofte for Spøg til de fra Paris hjemvendte Klerke: »Nu maa I unge, der komme nybagte ud af Ovn, lære os gamle,« og han forelagde dem saa en eller anden

knudret Syllogisme, som de ikke formaaede at løse uden hans Vejledning. Han spurgte for Eksempel: Hvorfor er to og tre fem og ikke mere. Saadanne Spørgsmaal kunde selv Magistre ikke svare paa og maatte derfor staa til Skamme overfor ham.

Efter gammel Skik og Brug holdt han Ordinationer fire Gange om Aaret paa de fire Tamperdagstider; men forinden prøvede han Kandidaterne nøje ikke blot hvad Kundskaber angik, men ogsaa deres Levnet, og han ordinerede aldrig nogen fra fremmede Stifter, uden de mødte med tilfredsstillende anbefalinger.

Fra ham udgik mange betydelige Mænd i Kirken, baade Biskopper og Magistre, udmærkede Klostermænd og Prædikanter.

Gunner var en flink og selskabelig Mand, altid rede med Raad og Daad for dem, som søgte til ham. Naar nogen besøgte ham, bød han dem altid til Bords, og for sømtes det en enkelt Gang, maatte hans Kapellan høre meget ilde derfor.

Som gejstlig Dommer var han snart mild snart streng, som Omstændighederne fordrede det.

Han nedsatte meget ofte de Bøder, som var idømt ved Bisperetten, og naar hans Officialer bebrejdede ham hans Eftergivenhed, sagde han: »Hellere lidet med Rette« (Salm. 37, 16).

To Gange om Aaret gjorde han større Selskaber. Paa Marias Himmelfartsdag (den 15. Aug.) inviterede han Egnens adelige Herrer og Fruer til Asmild Kloster, som rimeligvis var hans Sommerbolig. Juledag havde han gejstligt Selskab af Stiftets fire Provster, Priorerne og Præsterne, og skønt det ved disse Lejligheder gik ret flot til, vaagede han dog altid strengt over Sømmelighed og Orden. Een eller to Gange om Aaret gjorde han desuden et stort Gæstebud for Viborg Bys Borgere paa Asmild. Tredje Juledag gjorde han Fest for selve Klosterjomfruerne i Asmild og beværtede dem med Mjød, Fiske- og Mælkespiser, sommetider med

Kødmat. Ved den Lejlighed læste han selv en højtidelig Messe og indviede de Nonner, som endnu ikke havde modtaget Sløret.

Han var en omhyggelig og samvittighedsfuld Skriftefader baade for Nonnerne og andre, som betroede sig til ham.

Kong Valdemar Sejr hædrede ham frem for Landets øvrige Biskopper ved at kalde ham »Fader«. Gunner havde ogsaa en meget betydelig Andel i Udarbejdelsen af »Jyske Lov«. Han fik ligeledes det hæderfulde Hverv at føre den unge Valdemars Brud, Eleonora af Portugal hertil.

Han var ogsaa i Besiddelse af sine Embedsbrøders udelte Agtelse og Hengivenhed. Han viede saaledes Uffe til Ærkebiskop. Denne lod altid Gunner gaa foran, og vilde han ikke, trættes de ofte for Spøg i Døren. »Jeg skal give dig Grunde, hvorfor du bør gøre dette,« sagde Uffe engang til ham, »for det første, fordi jeg er din Ærkebiskop, og du skal gøre, hvad jeg siger; for det andet lever du efter Cisterciensernes Regel, jeg paa verdslig Vis; for det tredje har du to gejstlige Vielser forud for mig; for det fjerde er jeg bleven indviet af dig til Ærkebiskop; for det femte har du Fortrin i Alder; for det sjette er det dit eget Hus.« Gunner gav tabt og gik først ind.

Han var endnu til Stede ved Kirkemødet i Odense 1245 og deltog i Bandlysningen over al Voldsfærd mod Kirken; men han følte sig dog nu trykket af sin høje Alder og søgte Ærkebiskoppen om Afsked, men forgæves.

Henved 100 Aar gammel døde den virksomme Biskop paa Asmild den 25. Aug. 1251 og blev med stor Højtidelighed ført til Domkirken under Folkets Deltagelse og Sorg. I Domkirken jordedes han, iført baade Cistercienserkutten og sit fulde Bispeskrud, foran Alteret i St. Kjelds Kapel.

(Fortsættes.)

Diaspora.

Holmegaard.

III.

--- 0 ---

Godt en Uge i Forvejen begynde Forberedelserne; en Annonce bliver sat i »Ugebladet« og Breve blive sendte til de forskelligste Sider for at faa Alle samlede og Alt i Orden.

Det er nemlig næppe for meget sagt, at naar Gudstjeningen de fire Gange om Aaret finder Sted dernede, da blive Søndagene til Festdage og Hverdagene til Søndage, og da gælder det at faa Familien samlet, selv om enkelte af dens Medlemmer for Tiden bo end nok saa langt borte.

Lørdag Formiddag afrejser Præsten og medfører en Kuffert, der gør sig bemærket ved sit ret betydelige Omfang; den skal ogsaa kunne indeholde Alt, hvad der bruges ved den hl. Messe og Eftermiddagsandagten.

Rejsens første Maal er *Holmegaard*; Navnet er kendt nok; for hvor mange Husmødre har det ikke lydt som et Trøstens Ord, naar de havde haft Uheld med sig og slaet noget i Stykker af deres fine Glasservice!

Altsaa Holmegaard er et Glasværk og endda et Glasværk, der leverer de bedste og mest fuldendte Ting her i Landet; men hvordan er denne Kunst da naaet derhen? — Den samme Skæbne, som har bragt katholske Arbejdere derned til det afsides liggende Sted, har ogsaa bragt den derned; de herværende Katholiker dernede ere nemlig Efterkommere netop af hine Arbejdere, der i sin Tid indførte dette fine Haandværk her i Landet. . . .

Præsten sidder i sit Hjørne af Kupéen og tænker paa sin lille Menighed dernede; han har faaet Telegram om, at en af dens ældre Medlemmer nys er dod, og nu skal hun begraves i Morgen. Det var ikke noget overraskende Budskab for ham; thi han har selv en Gang været dernede alene for at meddele hende de Døendes Sakramenter. Nu kommer hendes Plads til at staa tom, og hvor der er saa

faa som her, mærkes det tydeligt, naar en enkelt tages bort. — Men der er Ungdommen dernede; den er hans Glæde og hans Stolthed, og den skal med Guds Hjælp nok vise sig værdig til efterhaanden at rykke op og tage Plads i de Ældres Række, og den yngre Slægt skal vel ikke komme til at staa tilbage for den ældre i Troskab mod Kirken og vor hl. Religion. Præsten tænker med Forkærlighed paa de *Unge* dernede, og han føler sig sikker paa, at de ikke vil beskæmme hans Tillid til dem; han har alt set Ting, der syntes ham Beviser derpaa, og sligt glemmer han ikke saa let. . . .

Hvad Sprog tale Katholikerne nu dernede? De tale alle *Dansk*, enkelte af dem ogsaa et andet Sprog. Men ikke nok med, at de alle tale Dansk, de elske Sproget med en virkelig sjælden Varme. Man kan her gøre den samme lagttagelse som hos mange andre her til Lands, hvis Forfædre ere komne hertil fra andre Egne, at de nemlig ligesom beskæmme dem, hvis Forfædre fra Arilds Tid have boet i Landet, ved den store Hengivenhed, som de have for vort Folk og dets Sprog. Jeg ved ikke, om noget lignende kan iagttages i samme Grad hos andre Folkeslag; men jeg er tilbøjelig til at tro, at den danske Folkekarakter netop i sin Jævnhed og Inderlighed besidder en sjælden Ævne til at kunne paatrykke Folk af fremmed Nationalitet sit eget Præg og i forholdsvis kort Tid indpode dem en dyb Forstaaelse af Folket og dets Ejendommeligheder. . . .

Toget har holdt ved Roskilde og Køge og en Mængde Landstationer; nu holder det ved *Olstrup*, og Præsten stiger ud her; kort Tid efter kører han med sin Kuffert hen ad Landevejen til Holmegaard. Der kan vel være en god Fjerdingvej derhen, og hele Tiden gaar Vejen mellem frodige Marker, men trindt omkring kranses Landskabet af mægtige og dybe Skove. Man kommer op paa et Højdrag, hvor Vejen pludselig drejer af til højre, og nu ser man dernede i Dalen hele Glasværket med den store Fabriksbygning og de mange Arbejderboliger, og bag det hele ligger

den storladne, rige Mose, den, der i Grunden har kaldt Glasværket til Live.

Vognen holder ved det katholske »Kapel«; men tro her ikke straks, at man staar foran en statelig Bygning med Spir og andet Tilbehør; nej »Kapellet« dernede er mere beskedent i sit Ydre, men derfor er der ingen Grund til at se ned paa det, særlig ikke, naar man tager i Betragtning, hvad for et Fremskridt det betegner i Forhold til svundne Tider.

For hened en Snes Aar siden, den Gang Gudstjenesten kun maatte finde Sted to Gange om Aaret, fik man overladt et tomt Værelse i en af Arbejderboligerne. Nu har man derimod ved Hr. Direktør *J. Heilbuth's* Velvillie faaet overladt to nette Stuer til permanent Brug, og det er dem, der ere blevne omdannede til Kapel.

Først blev der i Skillevæggen mellem Stuerne aabnet en stor Bue, der kom til at hvile paa to smagfulde Søjler; derved var opnaaet en passende Adskillelse mellem Rummene, saa at det ene kunde forbeholdes Menigheden, medens Alteret kunde faa Plads i det andet. Den videre Udstyrelse af Kapellet er uden Overdrivelse meget smuk og righoldig; men der er ogsaa ofret et saa stort Beløb paa den, som ved maaske intet andet Kapel af tilsvarende Størrelse her i Landet. Som Eksempel skal nævnes et Glasmaleri, der er anbragt i et stort, tredelt Vindue bag Knælebænkene og har kostet hened 900 Kroner. Alteret selv og Kommuniionsbænken ere holdte i en smuk lys Tone, hvilket i Forbindelse med selve den smagfulde Form giver det hele et festligt og tiltalende Præg. Væggene ere desuden dækkede med smukke Malerier og Kobberstik, og fra Loftet hænger en Glaslysekrone; Kapellet besidder foruden et Harmonium en lille Døbefont, der er forsynet med et antikt Fad af den Slags, man kan se rundt om i Landsbykirkerne som en Rest fra svundne, katholske Tider.

Bag ved Alteret, mellem det og Væggen, er der et lille Melleumrum, der bruges som Sakristi og desuden afgiver Plads

til en lille Skriftestol. I selve Bagsiden af Alteret er der sindrigt anbragt et stort Antal Skuffer og Smaaskabe, i hvilke Messeklæderne og de øvrige Utensilier til Gudstjenesten opbevares. Snedkerarbejdet er udført af Hr. *Kollewe* i København, der selv har udarbejdet Tegningerne; den Samvittighedsfuldhed og Omtanke, hvormed han har udført sit Hverv, fortjener al Paaskønnelse.

Men hvorfra ere Midlerne komne til at dække de forskellige Udgifter? — Hovedsagelig ere de indsamlede blandt Katholiker i Udlandet, særlig gennem Bonifaciusforeningen i Tyskland, der gerne har villet bidraget Sit til, at Efterkommerne af deres Landsmænd og Trosfæller kunde eje et passende Sted, hvor de kunde overvære Gudstjenesten og forøvrigt forrette deres Andagt. Det er Hr. Dr. theol. *B. Hansen*, der har indsamlet disse Midler og halt alle Bryderierne med at faa det smukke Kapel indrettet paa et saa afsides liggende Sted.

Lige ved Siden af Kapellet bor en katholsk Familie, der med megen Sans tager sig af det. Naar Præsten kommer derned, kan han være sikker paa at finde Alteret smykket med smukke Blomster og Planter, hvori ogsaa de andre Familier, særlig de unge Piger, have deres Del.

Naar Præsten da efter sin Ankomst har aflagt et kort Besøg i Kapellet, gaar han over til Inspektørboligen, hvor han er ventet til Middag. Det er en gammel Vedtægt, at Præsten fra Lørdag Middag til Mandag Formiddag skal have sit Ophold hos Inspektøren; men hos den nuværende, mangeaarige Inspektør, Hr. *Fontoppidan*, ligesom ogsaa hos hans Hustru og Familie møder man saa megen forekommende Venlighed, at man ikke et Øjeblik kommer til at tænke paa Vedtægter eller lignende, men føler sig som hjemme i den korte Tid, man opholder sig hos dem.

Om Eftermiddagen gaar Præsten over i »Hytten«.

Ved at høre dette Navn faar man let en fejlagtig Forestilling og tænker sig en uanselig, halv forfalden Bygning; »Hytten« derimod er den største af alle Bygningerne paa

Glasværket og intet mindre end selve Fabrikken, hvor Tilvirkningen af Glassét finder Sted. Ordet stammer vel nok i denne Betydning fra vort sydlige Naboland, men det har efterhaanden skaffet sig Borgerret paa de forskellige Glasværker her i Landet, saa dertil er fornuftigvis intet at sige.

Det Indre af en saadan Glashytte frembyder et af de mest overraskende Syn, som man kan tænke sig. Midt i et mægtigt Rum staa de store Smelteovne, der aabne deres Ildsvælg til alle Sider. I Skæret fra Ovnene færdes nu flere Hundrede Mennesker, der ere rastløs beskæftigede med at behandle det smeltende, hvidglødende Glas. Læredrengen henter det ud af Ovnen, Svenden puster det ud, og Mesteren giver det en sidste, afsluttende Behandling; saa kommer Børnene og henter det, medens det endnu er rødglødende, og bringer det paa Stænger af Form som Forke hen til Tørreovnen, hvor det efterhaanden afkøles. Mesteren, Svenden, Læredrengen og den lille Dreng eller Pige udgør, hvad man med et teknisk Udtryk kalder et »Værksted«, og dele Fortjenesten efter faste Procenter. — Den Fremmede, der første Gang staa derinde, har ondt ved at skjule den Uro, som særlig Børnene volde ham, naar de haste af Sted mellem alle disse Ildkugler, der rundt om og allevegne fare gennem Luften. Han retter et Spørgsmaal til en af Mestrene, men faar det beroligende Svar, at næsten aldrig komme nogen til Skade; fra Børnene kunne kravle, vænnes de til at færdes i Hytten, og sker det ogsaa en sjælden Gang, at den ene eller anden faar Huen og Haaret sveden bort, saa har det kun til Følge, at han passer bedre paa en anden Gang.

Om Sommeren især hersker der derinde en *Varme*, der med et svagt Ord kan betegnes som *tropisk*. Som Følge af den store Forskel mellem denne Hede og Luften udenfor, komme de fleste Arbejdere til at lide af Gigt og lignende Sygdomme, medens det derimod er ren og skær Overtro, naar det saa ofte forlyder om Glasarbejderne, at de komme til at lide af Brystsyge; der findes vist ikke en eneste Arbejder paa Holmegaard, der lider deraf.

Har man efterhaanden vænnet sig til Omgivelserne inde i Hytten, kan man udmærket faa sig en hyggelig Passiar med Glasmagerne, alt medens Arbejdet gaar sin vante, hastige Gang. Nyheder er der dog som Regel ikke mange af der-nede; det er nu en Gang midt paa Landet, de bor, og selv om det saa ogsaa er en hel lille Fabriksby, saa mærkes dog Landlivet med dets Ro og Stilhed. Men der er jo saa meget andet at tale om derude i den store Verden; netop paa Grund af sin Afsondrethed føres Glasarbejderne til at holde saa meget flittigere Udkig med Livet derudenfor og dets mangfoldige Rørelser.

Saa bliver det lidt efter lidt Aften, og de Unge begynde at komme til Skrifte (de Ældre have faaet Hævd paa at skrifte om Morgenen før den hl. Messe). Skriftestolen staar som allerede meddelt bag Alteret og der forefindes et stort Tæppe, der kan trækkes for og adskille Kapellets to Stuer fra hinanden. Senere hen paa Aftenen plejer Præsten saa at samles med de Yngre hos den katholske Familie ved Siden af, og der indøves saa nogle Salmer til den næste Dag, *Søndagcn.*

X.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I Tirsdags, den 27. August, døde efter længere Tids Svagelighed forhenv. Kirkeforstander, Fotograf *P. H. Stratböcker* i en Alder af 69 Aar. Den Afdøde havde i det sidste Aars Tid trukket sig en Del tilbage fra Forretningslivet og opholdt sig mest i sit Hjem »Sommerly« i Jægersborg Allé, Charlottenlund, hvor han da ogsaa døde i sin Hustrus og sine Børns Nærværelse og efter Modtagelsen af den sidste Salvelses Sakramente.

P. H. Stratböcker har i mange Aar taget meget virksom Del i vor Menigheds Anliggender, idet han i 30 Aar har været Kirkeforstander og det paa en Tid, da mange

vanskelige Transaktioner fandt Sted ved forskellige Køb og Salg i Menighedens Interesse og da hele Regnskabsvæsenet hvilede paa hans Skuldre; men med Klogskab og Uegennytte udførte han sit Hverv og overvandt alle Vanskeligheder og Bryderier, og at han stadig i saa mange Aar er bleven genvalgt til Kirkeforstander, vidner om, at han ogsaa besad Menighedens Agtelse og Tillid. Sygdom og Svagelighed alene tvang ham tilsidst til for nogle Aar siden at nægte at modtage Genvalg. Vi tage ikke i Betragtning at sige, at blandt Menighedens mange tidligere Forstandere, er der kun faa, som have ydet det Arbejde under vanskelige Forhold, som P. H. Stratböcker har ydet som Forstander i Henseende til Menighedens verdslige Anliggender, og Kirkens Gejstlighed, til hvilken han stedse bevarede det bedste Forhold, har altid været ham taknemlig derfor.

Nu har han fundet den Hvile, som han navnlig i det sidste Aar tildels begyndte at længes efter, og vi tør haabe, at netop hans Arbejder for St. Ansgars Menighed ret have gavnet ham hisset, og at han navnlig har høstet Glæde af dem i Evigheden.

Den Afdødes Begravelse finder Sted fra St. Ansgars Kirke *Tirsdag den 3. September Kl. 10. R. I. P.*

Osnabrück. De tyske Katholikers 48. Generalmøde, som i Aar afholdtes i forrige Uge i den ældgamle Bispestad Osnabrück, har været over al Forventning talrig besøgt. Den første Dag havde 1900 Personer løst Deltagerkort, og det første Aftenmøde var besøgt af 5000 Personer, saa at det katholske Foreningshus store Festsale vare overfyldte. Det første offentlige Dagsmøde overværedes af henved 6000 Mennesker. Man mener, at 15,000 Fremmede have gæstet Byen i Mødedagene. Som Biskoppen af Osnabrück, Msgr. Dr. *H. Vosz's* Gæster vare baade den højjærværdigste Biskop *von Euch* og Biskop *Bitter* af Sverige tilstede. Til Præsident for Generalmødet valgtes Justitsraad Dr. *Trimborn* fra Köln, første Vicepræsident Friherre *von Thünefeldt* fra Augsburg og anden Vicepræsident Konsul *Nölting* af Hamburg.

Belgien. Biskoppen af Lüttich, Msgr. *Doutreloux*, er afgaaet ved Døden. Han var 64 Aar og Biskop af Lüttich siden 1879.

Pensionatet „Bella Vista“, Silkeborg,

modtager Pensionærer og Sommergæster for moderate Priser: 2 à 3 Kroner for Værelse med fuld Kost. — smuk Beliggenhed i Byens umiddelbare Nærhed. Telefon: 67.

† At vor kære, opofrende Mand, Fader og Svigerfader, Fotograf **Peter Hermann Stratbøcker**, idag rolig er hensovet efter flere Aars tiltagende Svaghed, bekendtgøres herved af hans dybtsørgende Efterladte.

Begravelsen finder Sted Tirsdag den 3. Septbr. Kl. 10 fra St. Ansgars Kirke.

Den kære Afdøde anbefales til de Troendes Forbøn.

Charlottenlund, d. 27. August 1901.

† Min elskede Mand, Kaptajn, fhv. Branddirektør **Philip Hendrik Phaff Dorph**, hensov stille idag.

Den kære Afdøde anbefales til de Troendes Forbøn.

Paa egne og Børns Vegne.

København, d. 26. August 1901. Charlotte Dorph.

Begravelsen finder Sted paa Katholsk Vestre Kirkegaard Søndag d. 1. September Kl. 1.

S.J.G. Mandag den 9. Septbr. afholder St. Josefs Gilde i Forsamlingslokalet, Bredgade 67, Møde for **III. Grad.**

St. Knuds Broderskab. Møde Tirsdag d. 3. Septbr. Kl. 8 i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal S. G. Oplæsning. Alle indbydes venligst.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. September. 14. Søndag e. Pintse. De hl. Skytsengles Fæst. — 2. M. Stefanus, Bekender. — 3. Ti. Oktavdag. — 4. O. Oktavdag (Kl. 8 $\frac{1}{2}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 5. To. Laurentius Justiniani, Biskop og Bekender. — 6. F. Oktavdag (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Broderskabsmesse til Ærefor Jesu guddommeelige Hjærte; Kl. 8 Aftendagt). — 7. L. Oktavdag.

Søndag den 8. September. 15. Søndag e. Pintse. Marias Fødsel. 1100 Aars Mindedagen om Nordens Apostel, den hl. Ansgars Fødsel.

Mariakongregationen for Ynglinge. Søndag d. 1. Septbr. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke.

Mandag den 2. Septbr. genoptages de regelmæssige Aftenmøder.

Bibliotheket i Stenosgade til Brug for Kongreganisterne savner endnu nogle af sine Bøger, som ikke ere blevne tilbageleverede. Man beder om, at de bringes tilbage, saa snart som muligt.

Mødreforeningens Møde bortfalder i denne Måned paa Grund af Hr. fhv. Kirkeforstander Stratbøckers Begravelse samme Dag.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 36.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kobmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Pelittinien. — Private Annoncer modtages ikkun af Grosserer C. B. Lohrer, Adalgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 36.

Søndagen den 8. September.

1901.

Indhold: St. Ansgars Fødsel. — Diaspora. — Den danske Kirke omkring Aar 1400. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Osnabrück. Sigmaringen. Rom. — Bekendtgørelser.

1100 Aars Mindet om den h. Ansgars Fødsel.

—0—

Den 8. September fejrer Kirken den jomfruelige Gudsmoder *Marias* Fødselsdag, en Glædens Dag for hele Verden, thi Liv og Frelse ved Retfærdighedens Sol Jesus Kristus forkynder *Marias* Fødsel os, ligesom Morgenrøden, der hentyder til Dagen med dens klare Sollys, som snart skal oprinde efter den lange Nat. Snart skulde nu ogsaa den længselsfuldt forventede Messias vise sig over Horisonten. Derfor glæder Kirken sig i Dag paa hele Jorden, thi af Maria er fremgaaet Jesus Kristus, vor Gud og Frelser, som har borttaget Forbandelsen og bragt Velsignelse, besejret Døden og brudt dens Magt og skænket os et evigt Liv. Derfor er Maria velsignet blandt Kvinderne og velsignet hendes Livsfrugt, og derfor er hendes Fødselsdag en Glædens Dag for hele Kristenheden.

Den 8. September har ogsaa i de senere Aar været en særlig Mindedag for *Danmarks Katholiker*, idet den højærværdigste Biskop *Johannes von Euch* paa denne Dag i 1892 modtog den højtidelige Bispevielse i Domkirken i Osnabrück og vendte tilbage hertil som vort elskede Fædrelands første katholske Biskop siden den kirkelige Revolution i det 16de Aarhundrede. Vi lykønske ham i Dagens Anledning og takke den almægtige Gud for al den Velsignelse, han har knyttet til vor Biskops Gjerning i de henrundne 9 Aar og bede Herren om, at han vil forunde os, at have vor apostoliske Overhyrde midt iblandt os endnu i mange lykkelige Aar.

Den 8. September er ogsaa Nordens Apostel, *den h. Ansgars Fødselsdag*. I Piccardiet i Frankernes Land saa han paa denne Dag Verdens Lys i Aaret **801** og vi fejre saaledes i Aar **1100 Aars Mindet** om denne Begivenhed, som ifølge Guds vise Styrelse skulde bringe vort Fædreland saa megen Lykke og Velsignelse. Navnet *Ansgar*, som Nordens vordende Apostel fik i Daaben, er uden Tvivl nær beslægtet med det oldnordiske Navn »Asger« eller »Asgeir«, der betyder »Guds Spyd«, og sandelig, et vældigt Spyd i Guds Haand er den h. Ansgar bleven, en Apostel til Guds Forherligelse og Sjælenes Frelse i Danmark. Herren havde udvalgt ham og Ansgar fulgte Kaldelsen og den almægtige Gud velsignede hans Virksomhed og ledsagede den med mangehaande underfulde Jærtegn.

Hvem vandt St. Ansgar vel for Evangeliet og Kristi Kors? *Hedninger*, som ubøjelige i deres Vildhed og Ulærvillighed beredte ham de største Vanskeligheder og Kampe; men at indføre en Religion, som lover det Modsatte af Alt, hvad der smigrer Kjødets og det verdslige Sindelag, sker ikke ved naturlige Midler; at forandre et Folks indgroede Vaner, dets Tilbøjeligheder, ja, at omskabe, saa at sige, et helt Folks Natur, at gøre raa og vilde Hedninger til sædelige, fredelskende og fromme Kristne, det er den katholske Tros Un-

dergerninger og heri viser sig den h. Ansgars, af Gud velsignede, sejrige Kraft.

Den katholske Lære stod i den skarpeste Modsætning til Nordboernes hele Tænke- og Levemaade. Fra Ungdommen af vare vore Forfædre opdragne til Kamp, til det vilde Vikingeliv og til at tage sig tilrette med Sværdet. Fejder, Krig og Strid betragtede de som Livets Gerning og Maal. Lov og Ret herskede ikke her, men den Stærkeres Vold afpressede den Svagere Gods og Ejendom. Blodhævn udryddede Landets tapreste Mænd, hvis Grundsætning var den gamle, velkendte: »*Øje for Øje og Tand for Tand*«.

Og nu kommer Ansgar, den kath. Kirkes Sendebud, til disse Vikinger og forkynder dem Evangeliets Love: Du skal elske din Næste som dig selv; Du skal ikke alene elske din Ven, men ogsaa din Fjende. Han forbyder dem Selvtægt, Hævn, Mord og Selvmord, Flerkoneri og Børneudsættelser. Hvilke Hindringer maatte han dog ikke finde her blandt vore hedenske Forfædre, Hindringer i de nordiske Hedningers Sæder, Skikke og Anskuelser!

Sandelig, et stort, et overmenneskeligt Foretagende, at overvinde heftige, dybtindgroede Lidenskaber, at forandre et utæmmet Liv til et sædeligt og tugtigt Liv, blodtørstende Hævn til Fjendekærlighed, Gærrighed til Gavmildhed, at foreskrive hellige Love for Mennesker, der vare opvoksede i Ubundenhed, at vinde og fængsle Hjærter, der vare hengivne til tøjlesløse Lyster og Lidenskaber! Hvilket Foretagende, at bringe vore Forfædre til at opgive deres Kampguder, hvis Minde var sammenflettet med Fædrelandets hele Historie, og hvis Ros vore Forfædre havde hørt forkynde fra den tidligste Barndom i Skjaldenes Sange. Disse stridbare Afguder skulde ombyttes med en Kristus, en Fredens Gud, om hvis Bedrifter de hidtil intet havde hørt, og hvis Storhed maatte forekomme dem mat og ringe overfor en tordnende Thor. En Gud, der var bleven naglet til Korset, maatte ogsaa for vore Forfædre som for alle andre Hedninger være en Daarskab. Og disse vore hedenske For-

fædre, som ikke kendte til Maadehold, skulde nu spørge Legemet ved Faste og Afholdenhed! Valhallas Glæder, Valkyrierne med Mjødhornet i Heltenes Forsamling skulde han ombytte med en Himmel, for hvis Glæder han ikke havde Sans! Kunde vel et dødeligt Menneske, stolende paa sine egne Kræfter, nogensinde gøre sig Forhaabning om Fremgang for Kristendommen under saadanne Forhold?

Hvilket Mod fordredes der ikke til at optage denne Kamp med en hel Nation! Kamp mod Uvidenhed, Kamp mod Afgudspræsterne, Kamp mod Høvdingerne, Kamp mod kære Sædvaner og forføriske Exempler, ja Kamp mod Mørkets Kræfter og Helvedes Magter, som uden en blodig Strid ikke vilde slippe deres Bytte! Men, stolende paa Guds Hjælp og udrustet med Aandens Vaaben, vover den h. Ansgar denne Kamp og han sejrer i den. Ligesom Profeten, planter Ansgar og udrydder, opbygger og nedriver. Som en anden Elias fortærer han ved sin Ivers Ild Guds Fjender; som en anden Judas Makkabæus berøver han Afguderne den Ære, som de have berøvet den eneste sande Gud, sønderslaa de blodige Altre og frembærer paa rene og hellige Altre den nye Pagts ublodige Offer, det h. Messeoffer. Med ét Ord: Vore hedenske Forfædres Vildhed og det Ondes hele Magt, som havde sammensvoret sig mod Kristendommens Indførelse, skulde ikke overvinde den h. Ansgars Taalmodighed og Sagtmodighed, hans Bønner og Lidelser og Selvfornægtelser, hans Ofre, hans Kærlighed til vore Forfædre, hans Prædikens sejrige Kraft.

Intet modstaar hans Ord, hvad enten han taler mildt og kærligt om Guds Naade eller varsler om Dommen og de Ugudeliges Straffe. Store og Smaa, Rige og Fattige, Høvdinge og Trælle, Vise og Enfoldige, Alle lytte til hans Forkyndelse som til en fra Himlen sendt Engels overtalende Røst. Baade i Danmark og Sverrig stifter han Menigheder, bygger Kapeller, Klostre og kristne Skoler, og talrige Menigheder, som vel først senere kom til at blomstre, skyldte den h. Ansgars Omhu deres Opkomst og Bestaaen. Hans

apostoliske Aand uddannede, trøstede, underviste og begejstrede ogsaa hans Efterfølgere og Disciple.

Men, spørger jeg, har den h. Ansgar da frembragt denne store Forandring her i vort Fædreland ved menneskelige Kræfter, ved menneskelige Vaaben? Brugte han Sværdet eller tvang og lokkede han vore Forfædre ved Haab om timelige Fordele? Nej! Alene ved aandelige Kræfter fremkaldte han denne Forandring, og sandelig ikke ved Hjælp af Mørkets Aander, hvis Rige han jo ødelagte, men ene og alene ved Guds og de gode Aanders Bistand. Han kom som den kath. Kirkes Sendebud, som Guds Sendebud, for i Guds og Kirkens Navn at bringe vore Forfædre Troens Lys og Naade.

Men, naar den h. Ansgar alene ved Guds Naade og Bistand fremkaldte dette nye Liv her i Norden, saa var altsaa hans Værk Guds Værk, følgelig var hans Lære den sande Kristendom; ellers kunde Gud hellerikke have stadfæstet Ansgars Værk ved *Undergerninger*, dette paalideligste Kendetegn paa Kristi sande Sendebud. Og dette Kendetegn har ikke manglet hos vort Fædrelands store Apostel; som alle andre Apostle har ogsaa han legitimeret sig med dette afgjorte Vidnesbyrd om Sandheden af sin Lære — derom vidner den Levnedbeskrivelse, som hans Discipel og Efterfølger i Apostolatet her i Norden, den h. Rembert, har efterladt os. Og skønt Ansgar i sin Ydmyghed søgte at skjule disse Jærtegn, rygtedes de dog overalt baade her i Landet og udenfor samme. — Men, da det nu staar fast, at et sandt Jærtegn er ligesom Guds haandgribelige Tale til Menneskene, at en Undergerning er Guds Segl, hvorved han gør sit Sendebuds Sendelse og Lære troværdig, ligesom Frelseren jo selv henviser til sine Undergerninger forat bevise sin gudd. Sendelse: »*Villc I ikke tro mine Ord, saa tror mine Gerninger,*« saa lader os da nu engang se, hvilken Lære, den h. Ansgar bragte vore Forfædre.

Det var ingen anden Lære, end den kath. Kirkes Lære, aldeles den samme, som endnu den Dag i Dag efter mere

end 1000 Aars Forløb forkyndes i et katholsk Gudshus; thi gennemgaa vi fra først til sidst hans Lære, saa finde vi, at den helt og holdent nøje stemmer overens med den katholske Kirkes Lære. Jeg vil kun fremhæve nogle enkelte Trossandheder.

I den kath. Kirke frembæres hver Dag det h. Messeoffer, den nye Pagts ublødige Offer. Ogsaa den h. Ansgar gjorde dette hver Dag, naar ikke Sygdom eller Svaghed hindrede ham, og han forberedte sig til denne h. Handling ved at bivaane to hh. Messer. — Den kath. Kirke lærer, at Kristus har indstiftet syv Sakramenter, det samme lærte den h. Ansgar. Den kath. Kirke lærer, at Paven i Rom er Kristi Statholder, Petri Efterfølger og Kirkens synlige Overhoved. Det samme lærte ogsaa den h. Ansgar. Af Paven, som i sin Overhyrdeomhu ikke glemte vore hedenske Forfædre, blev han udnævnt til Missionær for Norden; fra Paven udbad han sig Velsignelse over sin Sendelse og under Pavens Overhøjhed grundlagde han de nye kristne Menigheder i Norden og forenede dem saaledes med alle øvrige Kristne paa Jorden. — Den kath. Kirke lærer, at det er ret og billigt at ære de Hellige, fremfor alt den h. Gudsmoder, og at paakalde deres Forbøn i enhver Nød og at bestræbe sig fremfor alt for at efterligne dem i deres Dyder. Det samme lærte Ansgar. Men lad det være nok herom; at omtale alle de enkelte Trossandheder, den h. Ansgar forkyndte vore Forfædre, tillader Pladsen ikke.

Aldrig kunne vi tilfulde takke Gud for, at han sendte denne h. Apostel til vort Fædreland; heller ikke kunne vi være taknemlige nok mod den h. Ansgar, som under saa mange Møjsommeligheder og Farer udstrøede Kristendommens Frøkorn her i Norden. Det forekommer mig, som om i Dag paa den h. Ansgars Fødselsdag alle de Hellige og Salige, som vort Fædreland nogensinde har séndt til Himlens lyse Højder, jublende flokke sig omkring deres Fader og bringe ham deres Tak og Hyldest og med ham love, prise og takke Gud for, at han ved Ansgars Bistand ogsaa optog Nordens Folk i Kirkens Skød.

Lad os da forene vor Røst med vore salige Forfædres og istemme af ganske Hjærte Takke- og Lovsalmer til vor h. Apostels Ære; men lad os som dem ogsaa vise vor Tak i Gerningen ved at leve efter den Lære, som han bragte vore Forfædre. Lader os vise os som værdige Børn af den h. Ansgar, vor Fader i Troen, for at vi engang i Evigheden maa forenes med ham. Maatte vort Fædrelands h. Apostel stedse bede for os hos Gud i Himlen! Ja, o h. Ansgar, Du Nordens hæderkronede Apostel, Du vort Fædrelands største Velgører, Du vor Skytshelgen ved Lammets Trone, bed for os, bed for Danmark, bed for Kirken, som Du plantede i Nord, bed ogsaa for de Anderledestroende, at den almægtige Gud maa oplyse dem og føre dem tilbage til Kirkens Enhed, saa der atter bliver én Hjord og én Hyrde!

Diaspora.

—o—

(Fortsat).

Søndag Morgen Klokken syv begynder Folk at indfinde sig i Kapellet, og fra nu af indtil Messetid, Klokken ni, afløse Skriftemaalene hinanden. Det er jo ogsaa kun fire Gange aarlig, at der er Gudstjeneste dernede, og derfor pleje Katholikerne, som rimeligt er, at modtage den hl. Kommunion regelmæssigt hver Gang.

Under Messen ministrere to Læredrenge, der tidligere have været i København for at forberedes til den første hl. Kommunion. — Kapellet selv er overfyldt af Mennesker; der er ogsaa flere Fremmede til Stede; fra Vordingborg er der nogle, fra Haslev ogsaa et Par, desuden er Lensbaronesse Stampe-Charisius fra Nysø der med nogle Smaa piger, som hun har hos sig i Sommertiden. De fleste af disse Fremmede ere komne med Toget, men der er dog enkelte, som ere komne til Fods, om de end have maattet gaa flere Timer og paa fastende Hjærte.

Under Messen synges nogle Salmer, som ledsages af det omtalte Harmonium, der udmærker sig ved en sjælden ren og fyldig Tone.

Før Prædiken opfordrer Præsten de Tilstedeværende til efter bedste Ævne at yde deres Bidrag til Kollekten, der har til Formaal efterhaanden at faa anskaffet et lille *Menighedsbibliothek* for Katholikerne paa Holmegaard. Man kan let forstaa, at for en Katholik, der kun *fire Gange om Aar* kan høre en Prædiken, er det af særlig Betydning, at han faar Lejlighed til at finde Belæring og Opbyggelse ved Læsning af gode Bøger. Naturligvis er det derfor først og fremmest religiøse Bøger og Afhandlinger, som ønskes anskaffede; men det vilde dog sikkert være heldigt, om dertil kunde føjes en Del underholdende eller belærende Skrifter. — Skulde der derfor et eller andet Steds her i Landet sidde en Katholik, der har saadanne Skrifter og gerne vil ofre dem til Fordel for slige Trosfæller, der kunne have dem mere behov end han selv, da sende han dem uden lang Betænkning til en af Præsterne ved St. Ansgars Kirke i København; derfra ville de saa ved første Lejlighed blive befordrede videre til Holmegaard, hvor de ville finde et blivende Sted, til Glæde og Gavn for mange.

Om Messen selv er der naturligvis ellers intet særligt at berette; det er jo netop det, der gør Messen saa højtidelig, at der aldrig er noget at sige om den; den er allevegne og altid den samme uforandrede og uforanderlige hl. Messe.

Naar den da er til Ende, gaa Børnene udenfor og vente paa de Ældre, medens disse holde deres Taksigelse efter den hl. Kommunion. Derefter skilles Familierne hurtig ad; særlig i Dag, da der skal være Begravelse og det derfor gælder om at blive færdig med Maden i god Tid. De fremmede Katholiker, der ere komne andensteds fra, blive budne med hjem af Familierne, som bo paa Stedet.

Et Kvarters Tid, før Begravelsen skal finde Sted, begynder der at blive Røre paa Landevejen, som bugter sig fra Glasværket dernede i Dalen op til den Bakke, paa hvilken

Fensmark Kirke ligger; »*hvor den hæver sit hvide Spir*«, dér blev — som det hedder i den bekendte Sang — Digteren *Christian Winther* født, og dér skal den afdøde Katholik stedes til Hvile. Den hele Befolkning fra Glasværket, saavel Katholiker som Anderledestroende, ere komne til Stede for at bevise den Afdøde den sidste Ære; ogsaa et lille Orkester, der findes paa Glasværket og dirigeres af en ung katholsk Mand, har givet Møde for at akkompagnere Salmesangen og spille en Sørgemarsch, medens Liget bæres til Graven. Den hele Begravelse former sig til en højtidelig og stemningsfuld Handling, der øjensynlig gør et dybt Indtryk paa de Tilstedeværende, af hvilke de allerfleste maaske for første Gang i deres Liv ere til Stede ved en katholsk Ligbegængelse.

Efter et Par Timers Mellemlum samles Katholikerne atter, denne Gang til Eftermiddagsandagt med Prædiken og sakramental Velsignelse. Efter denne er der atter et kortere Ophold, men allerede Kl. 6 samles Børnene og en Del Voksne i Kapellet for at overvære Kathekesen. En af Hovedsandhederne i vor hl. Religion tages frem og bliver omhyggelig gennemgaaet; Børnene lytte til med synlig Interesse, de mindre blandt dem iagttage med Forbavselse, hvorledes de større Børn, som i København ere blevne forberedte til den første hl. Kommunion, kunne svare paa næsten alle Spørgsmaal, der rettes til dem.

Saa er Søndagen da til Ende; Aftenen tilbringer Præsten som Regel hos en af de katholske Familier, der da plejer at indbyde flere andre Katholiker til sig.

Mandag Morgen Kl. 6 er han atter i Kapellet; Tøget gaar nemlig tidligt, og der er mange Ting at pakke ind og ordne. — Solen staar højt paa Himmelen og smiler ind over det straalende Landskab, naar han kører til Stationen. Høsten er i fuld Gang og Markerne bugne af moden Sæd; Naturen synes med selvtilfreds Mine at brede de Skatte ud, som den vil skænke Menneskene, og der staar et Genskin af taknemlig Glæde i Menneskenes Ansigt i denne Tid, hvor

de samler Høstens Gaver ind. Ja, det er smukt at komme derned, i det frie Land, i Sommerens og Høstens Tid; men næste Gang er Efteraaret kommet, og med sin tunge Graad har det blødt Veje og Stier op, da er det ingen Fornøjelse at færdes derude paa de tunge, ufremkommelige Veje. . .

I Løbet af et godt Kvarter naar Toget fra Olstrup til *Haslev*, der er Rejsens næste Maal. Haslev er en interessant By, et Slags sjællandsk Esbjerg. For en halv Snes Aar siden var det en Landsby med en Kirke og nogle Gaarde; nu er det en By, der snart maaler sig med Vordingborg i Størrelse og Udstrækning; i kommunal Henseende er Haslev ganske vist endnu en Landsby, og derfor naar den endnu ikke til at nævnes i de geografiske Lærebøger ved Siden af Købstæder som Mariager, Nysted eller Sandvig, der dog maaske alle tre tilsammen ikke ere saa store som Haslev. Som Eksempel paa Byens fænomenale Opkomst i Løbet af de sidste Aar skal nævnes, at den nu har et eget Gasværk, et stort Andels-slagteri, et kæmpemæssigt Mejeri »Trifolium«, der siges at være Verdens største, endvidere en teknisk Skole, en rummelig og imponerende Kommuneskole, en Realskole, to Hoteller o. s. v.

Man indser let, at Byen maa have været Maalet for en betydelig Tilvandring af Folk andensteds fra; det er dog næsten udelukkende fra Landbefolkningen, at denne Tilgang har fundet Sted, og dette forklarer atter, at der i hele Haslev kun findes en enkelt katolsk Familie. Hos denne Familie, der bestaar af otte Personer, læser Præsten saa den hl. Messe, under hvilken han uddeler den hl. Kommunion til Forældrene og de største af Børnene. -- Naar Gudstjenesten saa er forbi, og Vejret ellers er godt, plejer Præsten at køre hele den lille »Menighed« ud i en af de vidunderlig dejlige Skove, som findes i Nærheden: Bregentved, Hesede eller Gisselfeldt. Moderen i Huset sørger saa for Maden, og ved et Skovløberhus, hvor man gør Holdt, faar man varmt Vand; medens den største Dreng tager sig af Hestene, tænke de voksne Piger paa Anretningen af Bordet, og ikke længe

efter sidder den hele »Menighed« bænket under Trærnes løvrige Kroner. — Det bliver oftest sen Aften, før man kommer hjem; men Alle ere enige om, at Dagen, der begynde med Messe og Kommunion og endte med stille Betragtning af Guds Natur, som Aftenen sænkede sin Fred over, har været rig baade paa Velsignelse og Glæde. —

Den næste Dag er Præsten i *Vordingborg*; en god Mils Vej derfra — ude paa et afsides Sted, der hedder Overvindinge Mose, — bor en gammel katholsk Kone, der paa Grund af Alderdomssvækkelse ikke er i Stand til at rejse nogensteds hen for at overvære den hl. Messe eller modtage Kommunionen. Men hvilken stille og from Glæde lyser der nu ikke ud af hendes milde, rare Ansigt, i det Øjeblik, hun ser Præsten træde ind i Stuen! Hun ved, at han bringer Ham med sig, der har sagt: »Hvo som æder mit Kød, skal have det evige Liv.«

Det er allerede blevet over Middag, dels grundet paa Togets senere Ankomst, dels som Følge af den lange Vej fra *Vordingborg* derned. Den gamle Kone er dog fastende endnu, og hun skulde gerne være bleven fastende til Kl. 2, siger hun, hvis Præsten var bleven forhindret i at komme før. Hun har brugt sin Formiddag til at bede alle Messebønnerne og Kommuniionsbønnerne i Bønnebogen. — Et Kvarters Tid derefter hæver Præsten saa Herrens Legeme mod Stuens lave Loft, og Guds Søn drager ind i et trofast og hengivent Hjærte. Hvem ved, om det maaske ikke er for sidste Gang; skulde den gamle Kone blive syg, hvem ved, om han faar Bud og kan komme i Tide derned!

Den næste Morgen læser Præsten Messe i et dejligt Kapel med Alter og Tabernakel, nemlig paa *Nyso* Gods, hvor Lensbaron Stampe-Charisius med Hustru opholder sig i Sommertiden. Messen overværes her af fem Personer, og blandt dem findes endogsaa en Messetjener, hvitket for et Sted midt ude i *Diaspora* næsten maa anses for en Luksus.

Saa er Rejsen forbi, og det gaar atter hjemad til Hovedstaden. Men hvis Lærerne ikke allerede for længe siden

ere blevne trætte af Rejsen, ja maaske allerede i Holmegaard eller Haslev have forladt Rejseselskabet, tillader Præsten sig gennem disse Linier at rette en Opfordring til dem om ikke at glemme »Diaspora-Egnene« i deres Forbønner, men ofte og ivrigt at bede til, at der snart maa kunne rejse sig Kapel ved Kapel paa hine Steder, hvor danske Katholiker nu leve spredte og som i Landflygtighed.

X

Den danske Kirke omkring Aar 1400. Et Tidsbillede.

—o—

(Fortsat.)

En dejlig Sommerestermiddag for nogle Aar siden stod jeg paa St. Jørgens Bjerg og saa over mod Roskilde. Der, mellem frodige Agre, ved den blaa Issefjord, hævede den dejlige Domkirke sine Taarne og Mure op mod den sollyse Himmel.

En Linie i en Ordinationssalme af Grundtvig faldt mig da ind; der staar: »Snorene for eder faldt paa de liflige Steder«. Ganske vist er det ment i aandelig Betydning; men disse Ord faldt mig dog i Hu, og jeg tænkte: Ja, de Munke forstod at bygge deres Gudshuse og Klostre i de yndigste og frugtbareste Egne. — Tænk blot paa Sorø, Antvorskov og Helgonbacken ved Lund. I Sandhed ogsaa i det jordiske faldt Snorene for dem paa de lifligste Steder. Men det var jo ogsaa en værdig Skal om selve Kernen. Og kan vel Snorene falde paa lifligere Steder for noget Menneske end for dem, der ere Jesu Kristi Kirkes Tjener, som daglig gaar om Alteret. Altsaa her i disse skønne Omgivelser, idrammet af den blaa Fjord og de store Skove, blev daglig frembaaret det hellige Messeoffer og her uddeltes til de andægtige Troende Englenes Brød. Her vandrede de

maleriske Processioner med tændte Kerter og Røgelseskar, medens Prælaternes festlige Skrud straaledede i Solen og Folket knælede for den i det allerhelligste Sakramente skjulte Gud og Frelser, der blev baaret omkring i den gyldne Monstrans, og Ekkoet tilbagekastede mangedoblet fra de store Skove Korets Sang:

Tantum ergo sacramentum
veneremur cernui. . . . .

Medens Selskabet, jeg var med, passierende og leende fortsatte Vejen, blev jeg staaende en Stund, og det var, som om jeg med et Trylleslag var bragt tilbage til hin Tid. Jeg saa i Fantasien den store Bispestad med sine mangfoldige Taarne og Spir. Og der nede paa Vejen drog en Landsbypræst tilbage til sin Præstegaard. Længere borte kom en lille Ryttertrop med et Par Domherrer i Spidsen; de skyndte paa Hestene for at naa Kirken til Aftensang. Og inde i Byens Gader rørte sig Middelalderens brogede og mangfoldige Liv. Fornemme Riddere og Prælater, Munke og Haandværkere fyldte Gaderne. Henne foran et Mariabillede paa Gadehjørnet knælede nogle Mænd og forrettede deres Andagt inden de gik til Hjemmet. Og saa begyndte alle de mange Kirkeklokker at kalde til Aftensangen. Luften dirrede og bævede ved de mange Toner; men højt over dem alle og gennem dem alle rungede Domkirkens dybe Malmrøster. —

Hvad er det nu egentlig, der giver denne Tid sit ejendommelige Præg og sin fortryllende Farve? Jeg tror den dybest liggende Grund er denne: Religionen var ikke en Kappe, man tog af og paa. Nej, den gennemsyrede alle Livsforhold. Hele det borgerlige Liv bar Præget af Religionens Stempel. Dette tabtes karakteristisk straks med Protestantismen. Dens Kirkedøre ere i Almindelighed lukkede de seks Ugedage og kun aaben nogle faa Timer om Søndagen. Protestantismen vil altid staa magtesløs over for den Opgave at lede det borgerlige Liv ind i kristelig Aand, dertil mangler den Autoritet. Kun den katholske Kirke har magtet at nærme sig Idealet, fordi den virker med den sande Myndighed.

Kirkens Aand søgte altsaa at gennemtrænge alle borgerlige Forhold og udførte virkelig denne praktiske Anvendelse af Religionens Grundsætninger paa en glimrende Maade. Naar vi altsaa vil have et nogenlunde tydeligt Billede af Kirken og dens Liv maa vi ogsaa betragte det *borgerlige Liv*.

Lad os altsaa betragte et Par af de Sider, der særlig karakteriserede Datidens Forhold for derigennem at faa kastet et Skær tilbage over Kirken.

Vore Forfædre begyndte Dagen langt tidligere end os, da man maatte indrette al sin Gerning efter Dagslyset. Belysningsmidlerne vare jo yderst mangelfulde. Hos Landalmuen og den fattigere Befolkning, siger Troels Lund*), synes man, naar Mørket faldt paa, ofte at have nøjedes alene med det Lys, som kastedes fra Ildstedet. Slog det ikke til, tændte man en Tyrstik (Tjærestik d. e. Fyrrepind) eller Tranlampe. Ibland Billederne til Olaus Magnius' Beskrivelse af Forholdene i Skandinavien fremstiller eet en huslig Scene: Manden kommer slæbende med en Brødkurv i den ene Haand og en vældig Ølkande i den anden. Konen staar og spinder paa Haandten, hver især have de en brændende Fyrstik i Munden. Konen holder sin paa skraa i den ene Mundvig af Frygt for at antænde Uldtotten, som hun har bundet ved sit Hoved. Dette er et Billede taget lige ud af Datidens Liv.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I Onsdags er atter et af Menighedens fremragende Medlemmer, Billedhugger **Carl Hartmann**, afgaaet ved Døden næsten 64 Aar gammel. Den Afdøde har i en længere Aarrække været Vicepræsident for Vincentsforeningens

*) Danmarks og Norges Historie VI. 3.

Lokalraad og var en overordentlig elskværdig og sympatetisk Personlighed. R. I. P.

Osnabrück. Tysklands Katholikers 48aarige Generalmøde, som blev afholdt i Slutningen af f. M. i Osnabrück, var meget stærkt besøgt og staa jævnbrydigt ved Siden af sine mange Forgængere. Tre Biskopper ærede Mødet ved deres Nærværelse. Præludiet, om man saa tør sige, til Generalforsamlingen dannede et storartet Optog af 60 katholske Svende- og Arbejderforeninger med derpaa følgende Festmøde. I Toget saas 66 Faner og Bannere og 7 Musikkorps deltog. Generalforsamlingens hele Forløb var glimrende og opløftende. Ingen Mislyd forstyrrede Harmonien, for ikke at tale om, at der ikke faldt et eneste saarende Ord mod Anderledestroende. Byens Gader vare festlig smykkede, og betænker man, at blandt Osnabrücks 52,000 Indvaanere kun henved 19,000 ere Katholiker, saa kan man ikke undlade at anerkende den protestantiske Befolkning, som ikke vilde staa tilbage for de katholske Medborgere i Henseende til Husenes og Gadernes Udsmykning og oven i Købet stillede talrige Gratislogier til Komiteens Raadighed. Enhver Fremmed, som ikke vidste bedre, maatte tro, at han befandt sig i en By med overvejende katholsk Befolkning.

Næste Aars Generalmøde afholdes i *Mannheim* og det 50de (Jubilæumsmødet) i *Köln* i 1903.

Sigmaringen. Den 21. f. M. døde i Sigmaringen Pater *Aloysius Lauer*, Franciskanerordenens General. Den Afdøde var født 1833 i Willenroth ved Salmünster. I 1850 traadte han i *Fulda* ind i Franciskanerordenen, hvor han virkede med stor Velsignelse i forskellige Embeder indtil Kulturkampen. Derefter opholdt han sig i Holland, Frankrig og Amerika, indtil han i 1881 blev kaldt til Rom, hvor han udfoldede en overordentlig velsignelsesrig Virksomhed som General-Definitor og Prokurator for Ordenen og som Generalvisitator i forskellige Ordensprovinser. Da den h. Fader saa ønskede at forene og reformere Franciskanerordenes forskellige Familier, ansaa Leo XIII. Pater Lauer for at være den

bedst egnede Mand til Gennemførelsen af Planen og udnævnte ham derfor i Oktober 1897 til hele Franciskanerordenens General. Gud alene véd, hvormeget Godt den Afdøde har ydet ved sin Visdom og Klogskab og ved sit fromme Levned til Gavn for Ordenen og hele Kirken, baade i sin sidste ophøjede Stilling og i sine tidligere Embeder. Den 24. f. M. fandt Bisættelsen Sted i Franciskanerklostret i Fulda.

Rom. Pater *David Flemming* er af Paven udnævnt til Franciskanerordenens Generalvikar. Generalvikaren er Ordensgeneralens foreløbige Stedfortræder. P. Flemming er født Englænder og traadte i Belgien ind i Ordenen.

Unio. Søndag d. 15. September: Udflugt for Herrer, Damer og Børn. Afgang fra Nordbanens Holtestation Kl. 12.³⁰. Ankomst til Holte 1.¹³; derfra spadseres til Rudersdal, hvor der drikkes Kaffe. Nøddeplukning i Paradisskoven. Derefter spadseres over Søllerød, Ørholm og Brede til Lyngby, hvor der spises til Aften i Hotel Lyngby. Madkurve kan medbringes.

S.J.G. Mandag den 9. Septbr. afholder St. Josefs Gilde i Forsamlingslokalet, Brødgade 67, Møde for **III. Grad.**

Den højærværdige Gejstlighed, det ærede Forstanderskab, Gildebrødrene og hele den katolske Menighed takkes herved hjerteligst for al udvist Deltagelse ved P. H. Stratbøckers Jordeførd.

Hans Efterladte.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. September. 15. Søndag e. Pintse. Marias Fødsel. 1100 Aars Mindedagen om Nordens Apostel, den hl. Ansgars Fødsel. (I St. Ansgars Kirke Kl. 10 højtidelig Levitmesse med Prædiken af højærv. Pastor L. Günther; Kl. 6 Aften Festandagt.) — **9. M.** Petrus Claver, Bekender. — **10. Ti.** Nikolaus af Tolentino, Bekender. — **11. O., 12. To., 13. F.** Oktavdage. — **14. L.** Korsets Ophøjelse.

Søndag den 15. September. 16. Søndag e. Pintse. Marias Navnefest.

Mariakongregationen for Ynglinge har getoptaget sine ugentlige Mandagsmøder i Stenosgade.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). Søndag den 8. September Kl. 10 h. Messe med Prædiken; Kl. 7½ Aftenandagt med sakramental Velsignelse. Mandag den 9. Septbr. Kl. 8 h. Messe.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogyrrøtyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 37.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaae hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petittlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 37.

Søndagen den 15. September.

1901.

Indhold: Den Vattersottige. — Korsets Ophøjelse. — Den danske Kirke omkring Aar 1400. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Osnabrück. Rom. Kina. — Bekendtgørelser.

Den Vattersottige.

--0--

1.

Disciplen: Jeg bliver altid forstemt over Søndagens Evangelium, hvor ofte jeg end læser det. Gode Mester, jeg vil aabent og ærligt sige dig mine Skrupler og saa bede dig om Oplysning og Belæring, eventuelt ogsaa om en Irettesættelse.

Mesteren: Godt, min Søn, saa tal da!

Disciplen: Først finder jeg ingen rigtig Sammenhæng, ingen Logik i Søndagens Evangelium. Hvad har vel Sygehøbedelsen i Begyndelsen af Evangeliet at gøre med den »Anstands-Undervisning«, som gives i Slutningen, og hvad har denne at gøre med »Oksen og Æslet«, som er falden i Brønden. Dernæst synes jeg aldeles ikke om den hykkeliske og usandfærdige Optræden, som jeg iagttager hos disse Bordgæster. For det Tredie finder jeg en Vattersottigs Til-

stedeværelse ved et Gæstebud alt andet end appetitlig. Og for det *Fjerde* — jeg maa tilstaa det — finder jeg ogsaa den Maade, paa hvilken vor guddommelige Frelser underviser disse Bordfæller, som dog alle vare dannede Folk — Præster, Skriftlærde og Farisæere — om, hvorledes man skal optræde i et pænt Selskab, ret mærkelig. Hvis der ikke ved Slutningen stod den ophøjede Læresætning: »Hvo sig selv ophøjer, han skal fornedres; hvo sig selv fornedrer, han skal ophøjes,« lignede det Øvrige fuldkomment en Undervisning for Børn.

Mesteren: Du har handlet rigtigt i at indlede dine »Skrupler« med Bøn om Belæring og Oplysning, eventuelt Irettesættelse; den sidste har Du navnlig fortjent i høj Grad; thi Udtrykkene »Børneundervisning«, »Anstandslære«, »uappetitlig«, »Okse og Æsel« i din Forstand ere i højeste Grad frivole, og, tog jeg ikke din umodne Alder i Betragtning, vilde jeg sige »bespottelige«. Saadanne Udtryk tør man aldrig bruge, naar der er Tale om Kristi Person, Ord og Gerninger. Slaa det fast som en hellig Lov: Om den hellige Skrift og Kirkens Lærdomme tør man kun tale med den største Ærefrygt, selv om man var saa lærd som Plato og Aristoteles tilsammen.

Disciplen: Jeg beder hundrede Gange om Tilgivelse, gode Mester, bær over med min Uforstandighed.

Mesteren: Godt, min Søn! Nu ville vi gennemgaa dine Betæneligheder enkeltvis.

Du finder *ingen rigtig »Logik«, ingen rigtig Sammenhæng* i Søndagens Evangelium? Hvem har givet dig det Hverv, at undersøge Evangeliets Logik og Sammenhæng? Hvem giver dig Ret dertil? Er vor Herre Jesus Kristus maaske din Discipel, hvis Skolehefter Du skal korrigere? Eller er han maaske en Professor, som skal oplæse en Skoleopgave af sin lille Præparationsbog? Eller er Du overhovedet i Besiddelse af den fornødne filosofiske og theologiske Dannelse, til at kunne foretage saadanne Undersøgelser og til saaledes at kritisere Indholdet af den hellige Skrift. Og selv

om Du havde denne fornødne videnskabelige Dannelse, maatte Du dog vide, at det for vor guddommelige Frelser ikke gjaldt om at diktere theologiske Afhandlinger eller om at forfatte en theologisk Lærebog, men om at *forkynde de evige Frelsessandheder, som de foreliggende Omstændigheder krævede det, og som det svarede til hans Tilhøreres Fatteævne eller passede for dem.*

Derfor ere alle Herrens Ord og Gerninger, i hvilken indbyrdes Sammenhæng de end maatte staa, sande Perler og Guldkorn; ethvert af hans Ord, enhver af hans Gerninger besidder sit guddommelige Indhold, sit kostbare Værd, hvad enten hvert enkelt betragtes for sig eller de ere samlede i en ordnet Perlerække. Den Helligaands Virksomhed og Kirkens lærende Autoritet maa imidlertid drage Omsorg for, at Indholdet af denne Skat, som er nedlagt i Frelsessandhederne, ikke forandres eller formindskes. »Ikke et Jota af den skal gaa tabt, indtil Alt er gaet i Opfyldelse«.

Saaledes ville dine Betæneligheder angaaende Evangeliets Logik og Sammenhæng heller ikke skade det. Saadanne Betæneligheder, som allerede Tusinder have haft før dig og Tusinder endnu ville have efter dig, kunne under den ufejlbare Læreautoritets sikre Ledelse i den hellige Kirke stedse kun føre til en forøget Erkendelse og til en dybere Forstaaelse af den hellige Skrift, der ifølge den h. Augustinus Udtalelse er som en dyb Brønd, af hvilken man stadig kan øse.

Disciplen: Sandelig, jeg glæder mig over at jeg har næret Tvivl! Jeg kommer til at tænke paa den vantro Thomas.

2.

Mesteren: Du har dernæst ærgret dig over disse Bordfællers uværdige Optræden og falske Væsen. Heri stemmer jeg fuldkomment overens med dig. I denne Optræden viser sig ikke blot en fuldendt Vantro hos Farisæerne, men ogsaa en dyb Nederdrægtighed og Gemenhed.

Farisæerne, de Lovkyndige, Synagogens Præster vare fremfor alle andre i Stand til, ja det var deres Pligt, at er-

kende Messias, at høre ham, at tro paa ham og at føre Folket hen til ham. De burde have været de første i hans Rige.

Hvor ganske anderledes vilde Bordselskabet i Søndagens Evangelium have opført sig, saafremt disse Præster fra Synagogen havde erkendt og opfyldt deres Kald! Ingen Forsamling af Biskopper, intet Koncil kunde have været værdigere og mere ophøjet end denne Forsamling af ophøjede og fremragende Dignitarier, med den guddommelige Frelser, Menneskeslægtens Forløser, Guds Søn i Spidsen. Men nu sidde disse Mænd der med skelende Blikke, med Spot paa Tungen, med Foragt og Anmasselse i deres Bevægelser, med et nederdrægtigt, gement Hykleri i deres Optræden og med et uudslukkeligt, dybt Had i deres Hjærter — en Røversynode og ikke en Kristi Forsamling!

Discipelen: Mester, hvorledes er det muligt, at vor guddommelige Frelser, Verdens Lys, de Syges Frelse, de Liddendes Velgører, Menneskenes Liv, kunde begive sig hen i et saadant Selskab af Røvere og Mordere: man skulde jo dog mene, at alle den guddommelige Retfærdigheds Lynsnarere maatte have faret ned blandt disse Mennesker, end at disse Folk turde være komne i en saa nær Berørelse med vor gode Frelseres Kærlighed og Menneskevenlighed!

Mesteren: Min Søn, Du synes at have gaaet i Skole hos begge Zebedæerne og at være bleven smittet en Smule af Apostlen Peters Iver for Sværdet. Betænk! Vor Frelseres Kærlighed og Menneskevenlighed er det jo netop, som har bevæget ham til at annamme vor menneskelige Natur og at blande sig mellem Syndere, endog mellem de værste. Lyset lyste i Mørket, men Mørket har desværre ikke annammet det. Imidlertid kunde Farisæernes Haardnakkethed og Forstokkethed ikke afholde vor guddommelige Frelser fra, at lade sit Lys lyse ved Undervisning og Undergerninger, for at de, som troede paa ham, maatte opnaa det evige Liv. Og saaledes giver han i Søndags-Evangeliets Tildragelse Farisæerne en ligesaa simpel som ophøjet Belæring om *Lovens*

sande Opfyldelse i Kærligheden, idet han tillige afslører og blotter deres Hykleri og indre Ondskab. Deres Forsøg paa at lokke Frelseren i en Fælde viser han tilbage med to Spørgsmaal, som disse Hyklere ikke kunne besvare.

Forst spørger han: »Er det tilladt at helbrede Syge paa Sabbaten?« Intet Svar. »Saa rører han ved den Syge, helbreder ham og sender ham bort«. Dermed sagde Frelseren paa en Maade til Farisæerne: »Velan, naar I ikke vide, om det er tilladt, saa vil jeg vise Eder, at man ikke overtræder Sabbatsloven ved at gøre vel og øve Barmhjærtighed, men at dette netop er dens sande og Gud velbehagelige Overholdelse, og at han, som kan helbrede Syge, ogsaa er Herre over Sabbaten og altsaa bedst maa vide, hvorledes man overholder Sabbaten paa en Gud velbehagelig Maade. I onde Mennesker! I ville lægge en Snare for mig, og I vise derved kun, at I holdt eder til Lovens *Bogstav*, men ringe-agte dens *Menning* og *Indhold*; at I med Haardnakkethed holde fast ved eders Traditioner og ikke ville tro paa Messias, og derfor heller ikke paa ham, som har sendt ham.«

Dernæst spørger Frelseren: »Hvo iblandt eder, hvis Æsel eller Okse er faldet i en Brønd, vilde ikke straks drage det op paa Sabbatsdagen?« Atter intet Svar. Og dog var det saa let at besvare dette Spørgsmaal. Medlidenheden med det forulykkede Dyr (thi den Retfærdige forbarmer sig ogsaa over Kvæget), den personlige Interesse og den daglige Erfaring giver det Svar, som Farisæerne ikke vilde give, fordi de atter saa sig afslørede og beskæmmede af Herrens guddommelige Visdom. Ved sit Spørgsmaal tilraabte Frelseren dem paa en Maade: »I Hyklere! Eders Okse og Æsel drage I op af Brønden paa Sabbaten, og en stakkels Syg maa jeg, som er Sabbatens Herre, ikke helbrede paa Sabbaten?«

Disciplen: Gode Mester, ikke sandt, denne hæslelige Farisæisme finder man dog ikke mere blandt Menneskene, som dengang paa Farisæernes Tid?

Mesteren: Jeg vil ikke undersøge, i hvor høj Grad denne Farisæisme findes blandt Kirkens Medlemmer, blandt

de saakaldte »Fromme«. Føler Nogen sig truffet her, saa lad ham selv ransage sin Samvittighed. Men at *Farisæismens Væsen* endnu er tilstede *i vore Dage*, det kan ikke nægtes; den har kun forandret sit Standpunkt og sine Vaaben. Farisæismen er i Henseende til sit inderste Væsen *Frafald fra Gud og Had imod Gud*. Vore Dages Farisæere prale ikke mere med Iver og Nidkærhed for Loven, de ringeagte meget mere Gudstjenesten og Kirkens Bud og rose sig af deres naturlige Dyder: Humanisme, Menneskekærlighed, Statsvisdom og hvad alle de smukke Ord hedde, for hvilke der ingen Begreber haves.

Og for at de moderne Farisæere ikke skulle staa tilbage for deres Kolleger i den gamle Pagt, beflitte ogsaa de sig paa at hade Kristus, idet de forfølge Guds Kirke og dens Tjenere og opbyde alt, baade ved Tale og Bøger, ved aabent og hemmeligt Arbejde, for at undergrave Kirkens Anseelse og, saameget som de formaa, underminere den indtil dens Fundament.

Disciplen: Nu, gode Mester, vil jeg ikke mere spørge om Nutidens Farisæere.

3.

Mesteren: Du har, min Søn, for *det tredie* følt dig stødt over den stakkels *Vattersottige ved Gæstebudet*. Sagen forekommer dig »uappetitlig«. Denne Tale lyder meget ufuldkommen. Du skål vide, at vor Herre Jesus Kristus længtes efter noget ganske andet end efter Mad og Drikke og Vellevned. Han hungrede og tørstede efter sin himmelske Faders Ære, efter hans Riges Retfærdighed, efter Sjæle- nes Frelse, efter den guddommelige Kærligheds og Barmhjørthigheds Gerninger, efter sin Læres Sandhed og Hellighed. Derfor bærer intet Gæstebud, i hvilket Herren tog Del, Præg af et blot verdsligt Gæstebud. Der var altid en eller anden guddommelig Virksomhed forbunden med det, hvad enten det nu var i Form af en Belæring eller en Lignelse eller en Begivenhed eller en Undergerning. Tænk kun paa Bryllupet i *Kana*, paa Gæstebudet hos *Simon*, paa Nadveren i

Bethania og andre Steder, og navnlig paa Tildragelsen i Dag. Ved alle disse Lejligheder traadte den naturlige Sky for Syge og Sygdom ligesaa meget i Baggrunden, som den naturlige Lyst til Mad og Drikke, og kun de højere Goder henledte Opmærksomheden paa sig, thi Frelseren, Guds Søn, var tilstede.

Disciplen: Og i vore Dage beder man ikke engang en lille Bordbøn ved Maaltiderne, selv om Bordet er nok saa vel besat.

Mesteren: Du fandt endelig for det fjerde, at Undervisningen, som vor guddommelige Frelser gav Farisæerne om Ydmyghed, dog altfor meget lignede en »*Undervisning for Børn*«. Sig mig, min Søn, tror Du, at Farisæerne have forstaaet denne Undervisning?

Disciplen: Naturligvis; hvem skulde vel ikke forstaa den?

Mesteren: Godt, saa var den træffende. Tror Du, vor guddommelige Frelser havde kunnet sige det, som han vilde sige, paa en kortere og fyndigere Maade?

Disciplen: Nej, sandelig ikke!

Mesteren: Godt, saa var Undervisningen udmærket. Tror Du, at Måden, paa hvilken Frelseren udtalte sig, har været værdig og navnlig ved Slutningsordene har været op-højet og højtidelig?

Disciplen: Det føler jeg.

Mesteren: Godt, saa var Undervisningen ligefrem et Mesterstykke og, fordi den blev givet af vor guddommelige Frelser, guddommelig.

Du mener vel, at, fordi der sad saa fornemme og dannede Herrer til Bords, burde vor guddommelige Frelser have holdt sit *Foredrag om Ydmyghed* noget mere stili-seret, i en mere videnskabelig Form eller i det mindste gjort det noget mere udførligt. Maaske, det er vel din Mening, kunde det ogsaa være sket under mere tilhyllede Former og idet han havde tilladt Indvendinger med en Del Snakken frem og tilbage, saa at Ingen vilde være bleven exponeret.

Du synes at glemme, at de »fornemme« Herrer Bordfæller dog ikke vare fornemme nok til at skjule deres latterlige Forfængelighed, med hvilken de bestræbte sig for at faa de øverste Pladser, og paa den anden Side, ad der for Bordenden ikke sad en eller anden Professor eller en fremragende Lærd, men Frelseren, den guddommelige Visdom selv. Men jeg siger dig, for den guddommelige Visdom sømmer det sig ikke, at holde »lærde« Foredrag, at foretage videnskabelige Undersøgelser, at drive kunstig Dialektik. Dette er en Opgave for Mennesker, baade for dem, som undervise, og dem, som lære. Derfor har Frelseren kundgjort de evige Sandheder for Menneskene ved Hjælp af Ord, Billeder, Lignelser og Gerninger, der i Henseende til deres Form ere ligesaa simple, klare og forstaaelige, som de i Henseende til deres Indhold ere dybe, opløjede og guddommelige.

For Enhver, som er ydmyg nok til barnlig at annamme Herrens simple, klare og forstaaelige Form, for ham afslører sig med Lethed dens dybe, ophøjede og guddomme-Indhold. Men for Enhver, som hovmodig tilbageviser den guddommelige Læres simple Form, for ham tilsløre dens Hemmeligheder sig, ligesom Himlens klart funkende Stjernen straale ind i det klare Barneøje, men derimod skjule sig for Ens egen Indbildnings bedrøvelige Lampelys. »Jeg lovpriser dig, Fader, Himlens og Jordens Herre, fordi Du har skjult det for de Vise og Kloge og aabenbaret det for de Smaa«.

Til Slutning vil jeg endnu vise dig, hvorledes Du af Søndagens Evangelium, som forekom dig saa »ulogisk« og »usammenhængende« i Henseende til Indholdet, kan uddrage en saare gavnlig *Belæring om tre ophøjede Dyder*.

Fra den farisæiske Vantros Hæsligheds og Forkasteligheds skumle Baggrund lyser dig imøde Skønheden og Ophøjetheden i vor *kristelige Tro* paa den evige Sandhed. Ved Siden af Farisæernes egoistiske Ukærlighed og Hjærtenshaardhed straalere *den guddommelige Kærlighed* i den

Vattersøttiges Helbredelse, og over de ærgerrige Farisæeres latterlige Forfængelighed og Hovmod lyser den barnlige Enfoldighed i den Undervisning, som den guddommelige Visdom giver om *Ydmygheden*.

Disciplen: Gode Mester, efter alt, hvad Du har sagt, kan jeg ikke gøre noget bedre, end ydmygt skamme mig over de frivole Ytringer, jeg tillod mig angaaende Søndagens hellige Tekst, og bede med Ordene i Søndagens Oration: »Din Naade, o Herre, komme os altid i Forkøbet og ledsage os og gøre os opmærksomme paa alt Godt«.

Mesteren: Deo gratias!

Korsets Ophøjelse.

(Af d. h. Bonaventura: *Recordera sanctæ crucis.*)

--O--

Hold dig Jesu Kors for Øje
paa din Vandring mod det høje,
du, som kender Livets Vej.

Hold dig Jesu Kors i Minde,
lad din Tanke mangesinde
søge det og trættes ej.

Elsk af al dit Hjertes Fylde
Korset, som vi Frelsen skylde,
lov og pris dets nøgne Fjæl.

Lad din Kærlighed ej sløves,
lad den lutres naar den prøves,
elsk det af din hele Sjæl.

Naar du virker, naar du hviler,
naar du græder, naar du smiler,
i din Sorg som i din Lyst,
naar du gaar, og naar du kommer,
bær ved Vinter og ved Sommer
Korsets Billed i dit Bryst.

Korset stiller al vor Kummer,
al den Kvide, Sindet rummer,
al den Kval, som Sjælen ved.

Korset er i Nød og Smerte
Manna for det fromme Hjærte
og vort bedste Tilflugtssted.

Paa Guds Kors i Nød og Fare
stoled alle Helgens Skare,
det er Paradisets Port.

Korset er til Verdens Baade
Lægedom, hvorved Guds Naade
virker Jærtegn mangt og stort.

Korsets Træ er Frelsens Kilde,
Sandheds Lys, som sender milde
Straaler ind i Dødens Nat.

Korset er de frelstes Lykke,
deres Fryd og Højtidsmykke,
de fuldendtes Liv og Skat.

Dyders Spejl skal Korset være,
 Vej til Himmeriges Ære,
 alle Kristnes faste Haab.
 Det er de udvalgte Længsel,
 deres Trøst i Verdens Trængsel.
 deres Hjærter Fryderaab.

Korset er vor bedste Styrke,
 Værn for alle, som det dyrke,
 Skjold, som bryder Helveds Magt.
 Det er Skib og Havn og Anker
 og en Vingaard, blandt hvis Ranker
 straalér Himlens Blomsterpragt.

Korsets Træ er værd at love,
 fejrest mellem Træer i Skove,
 godet af vor Frelsers Blod.
 Rige Frugter har det baaret
 for den Sjæl, der syg og saaret
 søger himmelsk Helsebod.

O. hvor salig vil du blive,
 naar du trofast her i Live
 giver Korset Hjærterum.
 Aldrig faar din Glæde Ende,
 hvis du altid kan bekende
 Korsets Evangelium.

Søg da Korset, grib det, bær det,
 pris din Herres Kors, og ær det,
 elsk det al din Levetid.
 Sku mod Korset ufortrøden,
 som i Livet saa i Døden
 slaa til Christi Kors din Lid.

Fæst dit Øje og din Tanke
 kun til Korsets haarde Planke
 for din Frelsers Kval at se.
 Del hans Nød og Smerter vilde,
 græd kun aarle, klag kun silde,
 fryd dig dog i al din Ve.

Himmelkongen fra det høje
 maatte Spot og Haanhed døje
 for at ende Verdens Nød.
 Han, hvis Magt vi ej kan maale,
 vilde Sult og Armod taale,
 lydig indtil Korsets Død.

Korsets Herre! styrk mit Hjærte,
 saa i Mindet om din Smerte
 altid tro jeg bøjer Knæ.
 Gærne vil med dig jeg lide
 Korsets Spot og Korsets Kvide,
 favne dig paa Korsets Træ.

Ved 1012.

Den danske Kirke omkring Aar 1400. Et Tidsbillede.

—o—

(Fortsat.)

I de fornemmere Huse brugte man Talglys. Paa Mal-
 møhus forbruges i Aaret 1441 ikke mindre end 102 Pund
 Lysegarn, saa Forbruget af Lys har jo været betydeligt.

I Kirken, ved Hoffet og hos den finere Adel brugtes kostbare Voksløys.

Paa Landet stod man om Sommeren op Kl. 3. Byerne vaagnede lidt senere. I Købstæderne vendte man allerede hjem fra den første Gudstjeneste Kl. 6. Om Vinteren sov man længere. Kl. 5 kimedede Morgenklokkerne i Byerne. I Aalborg skete dette dog kun i den værste Tid fra 1. November til 7. Februar. Sommer og Vinter gik man i Seng henad Kl. 9.

En Anmeldelse af Gadeoptøjer fra en lidt senere Tid begynder betegnende saaledes: »Anno 1589. Søndag den 6. April om Natten Kl. 9, da Hans Mülle, Borger i Odense, laa og sov i sin Seng o. s. v.« I Følge Københavns Statsret skulde Vægterne følge hjem eller anholde enhver, som de traf paa Gaden »ved Nattetid efter at Ni er slagen.« Døgnetts øvrige Tider betegnedes i Forhold hertil. »Send mig din Skrivelse, at jeg kan have den i Aften ved 4 Slet,« hedder det f. Eks. i et Brev fra Kristian IV. som Barn.*)

Da Københavns Universitet var grundlagt, begyndte Forelæsningerne Kl. 6 om Morgenen.

I de mørke Vinteraftener, hvor kun Kvinderne kunde se til et eller andet Haandarbejde (Kartning f. Eks). fortaltes saa i Borgerstuen de mange gamle Sagn og Helgenlegender, og den, der havde Sangstemme, foredrog de gamle Folkeviser, som vi endnu kende saa mange af. Her blev f. Eks. sunget Visen om Dronning Dagmar eller om Hagbart og Signe.

Hvor der var anlagt en Borg eller et Kloster, opstod i Reglen snart en Købstad,**) idet Haandværkere, Købmænd og Fiskere nedsatte sig, dels for at beskyttes af Borgens eller Klosters Mure, dels fordi Borgen eller Klostret laa paa et for Handel eller Fiskeri fordelagtigt Sted.

I Middelalderen udvikledes Købstæderne mere og mere

*) Danmarks og Norges Historie VI. 2.

**) Sorø og Maribo skyldte saaledes Klostrene deres Oprindelse.

beskyttede og opmuntrede af Kongernes mange Privilegier.

Der rørte sig et sundt og kraftigt Borgerliv i mange af disse Stæder, som nu kun spille en beskedent Rolle.

Handel og Skibsfart blomstrede saaledes i Helsingør, at Byen vakte Hansestædernes Misundelse, saa disse, efter Hvitfeldts Beretning, med deres Flaader tre Gange have plyndret og opbrændt Helsingør, nemlig: 1311, 1372 og 1522.

Ovre i Skaane ligger to Byer, Skanør og Falsterbo, de ere nu lidet kendte og uden Betydning; men i Middelalderen var det meget vigtige Byer. Den Gang gik Silden, som omkring 1500 vandrede til Norges Kyst, gennem Sundet hvert Aar, og Sundet vrirlede da af store Skibe og Baade i tusindvis. Man maa huske, at hele Evropa den Gang var katholsk og saaledes Abstinents- og Fastedagene overholdtes overalt. Særlig i Tyskland var der Mangel paa Fisk. Denne maatte derfor hentes oppe ved det store Sildemarked i Skanør. Her samledes til det store Marked om Eftersommeren, Købmænd baade fra Vest og Øst, Syd og Nord, fra Hansestæderne og Flandern, Rusland og England. Og paa Markedet omsattes Østerlandets og Vesterlandets Produkter og veksledes med den attraaede Sild. --- Som en anden betydelig Handelsstad er Ribe allerede nævnet.

Og i disse Middelalderens Byer, som trivedes saa frodigt, rorte sig nu dette ejendommelige Liv.

Hele Dagen og dens Gerning var ordnet for alle og gik som efter en Snor, dog ved hele sin Mangfoldighed og Brogethed forhindret i at falde dødt og ensformigt ud.

Altsaa om Morgenen mellem Kl. 3 og 4 stod man op og naar det første tarvelige Maaltid var nydt, kaldte de mange Klokker til Ottesangen. Man begav sig da til den hellige Messe, og den, der undlod dette, endog kun paa en Hverdag, betragtedes som en daarlig Kristen. Ja, det regnedes næsten som Dødssynd ikke at overvære det hellige Messeoffer *daglig*.

Naar man saa var traadt ind i de store dunkle Kirker, hørte man Messen enhver ved sin Skytshelgens Alter eller i sit Gildes Kapel. Paa en bestemt Tid ringede en Klokke, som hørtes over Byen, og de mange forskellige Arbejder begyndte rundt om i Værkstederne, hvor Mesteren sad fredelig ved Siden af sin Svend og Dreng, afkortende Tiden ved Sang eller Samtaler om Dagens Begivenheder.

Ved Middagslid ringede Kirkernes Klokker, og alt Arbejde standsede, medens man rejste sig op, og dem der vare paa Gaden eller i Marken standsede, blottede Hovedet og hilste Himlens Dronning med Angelus.

Mod Aften ringede Klokken og betydede, at nu skulde Dagens Gerning ophøre, og Borgeren gik med sin Familie og øvrige Husstand til Aftensang, bad sin Rosenkrans foran det blomstersmykkede Alter og naar Gudstjenesten var forbi, vandrede han hen i Gildehuset for at træffe sine gode Venner og Medborgere, høre om Nyt udefra og glæde sig sammen med Brødrene ved et Bæger Vin. Og naar Klokken var mellem 8 og 9, vare endog nogle Byer saa forsynlige at ringe med den saakaldte »Vinklokke«, der mindede Borgerne om, at nu var det paa Tide at forlade Gildehuset og begive sig til Ro for at hvile til den næste Dags Gerning.

Hvis vi pludselig sættes tilbage i hin Tids Gader, vilde der sikkert staa et malerisk Billede foran os. Gaderne vare snævre, ofte kravlende i store Bugter opad Bakke. Det ene Stokværk ragede ud over det andet og Rendestenen løb midt ad Gaden, medens Høns og Svin nok saa fredelig gik om og rodede i Affaldsbunkerne, der i Datiden laa paa Gaden; man havde den Gang ikke Syn for Sanitetens Goder og Vigtighed. Men hvad der særlig maa have gjort den Tids Gadephysiognomie ejendommeligt er de mange Kirker og Klostre, smaa Kapeller og aabne Nicher i Muren ud til Gaden, i hvilke der stod et eller andet Helgenbillede. Ligeledes de faa Værtshuses drastiske Skilte, maa have staaet malerisk i det hele Billede. Værtshusene vare dog ikke al-

mindelige og fandtes kun i de større Stæder. Naar man kom træt og mødig fra Rejsen, aabnede enten Klostrene gæstfrit deres Porte eller man tyede til Gildehusene.

Og her staa vi overfor en af Middelalderens ejendommeligste Institutioner, nemlig Gilderne.

Ved det 12. Aarhundredes Begyndelse stiftedes de første Gilder her i Danmark. I disse usikre og krigeriske Tider trængte man til Sammenhold og fælles Forsvar for at kunne være nogenlunde sikker paa Liv og Gods.

Gilderne stilledes under en Helgens Beskyttelse, i Almindelighed under den hellige Knud.

Disse Gilder havde deres egne Love (Skraa), hvoraf vi have flere bevarede, fra Gilderne i Flensborg, Odense, Store Hedinge, Kallehave, Malmø og Reval. — I disse Love forpligtede Gildebrødrene sig til at staa hverandre bi, beskytte hverandre mod Forfølgelse, aflægge Vidnesbyrd ved Retsstridigheder og hævne en Gildebroders Drab. Ligeledes skulde man yde Hjælp i Tilfælde af Ildsvaade og Stranding.

Den hellige Knud Lavard havde været Oldermann i Slesvigildet, og da Kong Niels holdt sit Indtog i Slesvig i 1134, blev han dræbt af Gildebrødrene paa en af Slesvigs Gader. Brødrene hævnede saaledes Mordet paa Knud Lavard.

Men foruden dette rent borgerlige i Lovene var der ogsaa religiøse Forpligtelser. Gilderne vare saaledes forpligtede til at tage mod de Rejsende og opvarte dem med kristelig Kærlighed. Og man maatte deltage i de kirkelige Processioner og Fester, ved disse sidste nævnes Kvinder som Gildesøstre. Hvert Gilde havde ogsaa et Alter i Kirken; ja, mange Steder endog et særligt Kapel i Kirken. Paa dette eller disse Altre læstes daglig den h. Messe for Gildets Anliggender eller for afdøde Brødres Sjæle. Disse Gilder udviste tillige, ledede af Kirken, storartet Godgørenhed mod Fattige og Syge.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Osnabrück. I det midlertidige Postkontor i det katolske Foreningshus afsendtes under Generalmødet 340 Telegrammer, som indeholdt ca. 19,000 Ord. Ogsaa paa Hovedposthuset indleveredes en Mængde Telegrammer, blandt hvilke nogle indeholdt hver 18—1900 Ord. Brev- og navnlig Postkortforsendelserne vare ogsaa overordentlig talrige. Man beregner Fremmedbesøget i hine Dage til 40—50,000 Personer. Ifølge officiel Tælling befordrede Extratogene alene til Byen Søndag den 25. August 4000 og Tirsdag den 27. August 6000 Personer.

Rom. Under nogle for nylig foretagne Udgravninger i Krypten i den hh. *Johannes og Paulus* Basilika paa Monte Coelio, ganske nær ved Kolosseum, fandt man de jordiske Levninger af 15 af vor h. Kirkes Blodvidner fra det andet Aarhundrede efter Kristus. Disse Martyrer ere de hh. Crispinus, Crispinianus og Benedikta, Venner af de for deres Tros Skyld henrettede kejserlige Hofembedsmænd Johannes og Paulus, som havde ladet Vennernes Lig bisætte paa dette Sted og derfor bleve idømte Dødsstraf af Kejser Julian. Lige i Nærheden fandt man ogsaa Ligene af 12 Medlemmer af den romerske Koloni Scillium i Afrika, som lede Martyrdøden henved Aar 180 efter Kristus. Deres Navne ere blevne bevarede for Efterverdenen: Speratus, Nartallus, Cytinus, Beturius, Felix, Aquilinus, Leracius, Januaria, Generosa, Bastia, Donata og Seconda. Deres Lig ere nu blevne lagte i Sarkofager og foreløbig bisatte i Kryptkirken.

Kina. Pater *Bartels* i Tsingtau skriver den 16. f. M. til sine Foresatte i Missionshuset i Steyl i Holland: Igaar ankom hertil et Telegram, ifølge hvilket *sex Kristne ere blevne myrdede i Kyjæ*. Kyjæ ligger i Tsautschoufou, omtrent halvanden Time fra Tschantjatschuang, hvor begge Missionærer, Pater *Nies* og Pater *Henle*, bleve dræbte den 1. November 1897.

Kina. Ifølge Meddelelse fra Mandschuriet er der blandt Kineserne Rygter i Omløb, som forudsige, at de i sin Tid i Peking henrettede høje Embedsmænd snart ville *genopstaa*, og at der da vil udbryde en stor Krig. Nogle af disse henrettede Mandariner ere forøvrigt allerede opstandne fra de Døde, hvad man ikke behøver at forundre sig over, da det var underskudte Stedfortrædere, som i sin Tid bleve henrettede i Peking. Blandt den overtroiske Befolkning, som ikke kender Sagens rette Sammenhæng, finde disse Rygter stor Udbredelse.

Unio. Søndag d. 15. September: Udflugt for Herrer, Damer og Børn. Afgang fra Nordbanens Holtestation Kl. 12³⁰. Ankomst til Holte 1.¹³; derfra spadseres til Rudersdal, hvor der drikkes Kaffe. Nøddeplukning i Paradisskoven. Derefter spadseres over Søllerød, Ørholm og Brede til Lyngby, hvor der spises til Aften i Hotel Lyngby. Madkurve kan medbringes.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. September. 16. **Søndag e. Pintse.** Marias Navnefest. — 16. **M.** Kornelius og Cyprianus. Martyrer. — 17. **Ti.** Frants af Assisi Vundemærker. — 18. **O.** (Tamperfastedag) Josef af Cupertino, Bekender. — 19. **To.** Januarius og Lidelsesfæller, Martyrer. — 20. **F.** (Tamperfastedag) Eustachius og Lidelsesfæller, Martyrer. — 21. **L.** (Tamperfastedag) Mathæus, Apostel.

Søndag den 22. September. 17. **Søndag e. Pintse.** Kirkevielsesfest. (Under den højtidelige Messe Kl. 8 i St. Ansgars Kirke udstilles det allerhelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften. Kl. 10 højtidelig Messe og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbøunnerne; Kl. 3¹/₂ Rosenkransbøn; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum).

Fælles Bedetimer i St. Ansgars Kirken paa Kirkevielsesfesten:

- Kl. 2—3 Den eucharistiske Forening.
- 3—4 Rosenkransbroderskabet.
- 4—5 Notburgaforeningen.
- 5—6 St. Josefs Gildet.
- 6—7 Mariakongregationen for Ynglinge.
- 7—8 Mariakongregationen for Mænd.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 15. September Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjærte Kirke. Torsdagsmøderne ere genoptagne.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken» Nr. 38.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bogladere samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9-2 og 5-7.

Nr. 38.

Søndagen den 22. September.

1901.

Indhold: Det sorgmodige Hjærte. — Den danske Kirke omkring Aar 1400. — Den sidste Munk i Corvey. — »Fra Vejbyrnet». — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Kolding. Rom. Frankrig. — Bekendtgørelser.

Det sørgmodige Hjærte.

Eventyr efter det Engelske.

—o—

Hør, hvor Fuglene synge lysteligt, hvor Fiskene slaa i den klare mørke Flod! Hvor Blomsterne nikke fortroligt til hinanden og hvor muntert Skyerne lege Hunden efter Haren sammen oppe mod den blaa Himmel! Se Bølgerne, hvor morsomt de ligesom smække med deres store, skum-mende Læber mod Strandbredden, og hvor Solstraalerne titte listigt gennem de grønne Blade og løbe ligesom Firben ned ad Træernes barkedede Stammer; de skinne lige ind i Børnernes Øjne og tindre derinde. Køerne lægge sig ned i det bløde Græs og se saa vidunderlig tilfredse ud, at vi ikke kunne bare os for at le ad dem.

Man kan ikke undre sig over, at den dejlige Sommer-aften er gaaet Landsbyens unge Piger til Hovedet og har

faaet dem til at synge og dandse rundt ude paa Græsmarken som Myggene dandse rundt i Luften. Ja, selve Myggene blæse selvtilfredse i deres Trompeter i Lighed med de stolte Landsbykarle i Byens Musikkorps. Naturen synes altid mest fornøjet med sig selv ved Aftentide.

Men Alt dette fik kun Rosa til at rynke Panden, som hun sad der for sig selv paa Engen. Den gyldne Gyvel duftede som Ananas eller Aprikoser eller Nektariner, hun kunde ikke skelne hvilket; men selv denne yndige Lugt gjorde hende kun endnu mere tvær. — Rosa var ikke noget tiltalende Barn; og dog, som hos mange Børn, manglede der kun lidt i at gøre hende til en god Pige. Dersom vi kunde være trængt ind i hendes Hjærte, vilde vi have set, at det ikke havde den rette Form: det var vel dybt nok, men altfor snevert i Bunden; vi vilde ogsaa have bemærket en sort Streg, der gik tværs igennem det: hun var et sørgmodigt Barn. Hendes Fader havde været Militair og havde tilbragte det meste af sit Liv i fremmede Lande. Hendes Moder var næsten altid med ham. Rosa var derfor bleven sat i en Kostskole, da hun var saa lille, at hun egentlig slet ikke kunde undvære Hjemmets Ly. Hun kunde neppe huske sin Fader og Moder, og nu var de begge døde. Aldrig havde Nogen holdt af Rosa og aldrig havde hun holdt af Nogen.

Det var meget forkert af mig at sige saaledes: for Gud elskede hende med sin ømmeste Kærlighed. Og hendes Skytsengel elskede hende ligeledes, som vor Fortælling vil vise. Ja, hendes Skytsengel var den eneste Skabning, som formaaede at bære over med hende. Engang havde hun haft en lille Hund. Den plejede at logre med Halen og at danse omkring hende, den bragte hende Kæppe og Stene. Men hun var saa vrippen imod den, at det stakkels Dyr tilsidst opgav Ævret, krøb hen i en Krog, ud af hendes Rækkevidde og lagde sig der til at sove saa lang Dagen var. Det taler altid for Børn, naar Dyr holde af dem.

Du har vel allerede begyndt at hade Rosa? Det er

netop hvad hendes gode Engel ikke gjorde. Du vilde rigtignok være lykkelig, om din Engel gjorde for Dig, hvad Rosas gjorde for hende. —

Uha! hvor dog de Søfugle skringe hæst omkring Skibet, og hvor graat og koldt det rædselsfulde Hav ser ud! Solen har skjult sig bag nogle forfærdelige sorte Skyer, der ere luerøde i Kanterne, som var de blodige! Bums, kom de store Bølger rullende og slaa mod Skibets Sider; Blæsten hyler og hviner i Takkellagen, og det lyder som blev der myrdet Smaa børn oppe mellem Masterne. I det Fjerne ruller, ruller, ruller Tordenen, medens det siger pladsk, pladsk, pladsk, naar Skibet arbejder sig frem mellem de store, kolde, blyfarvede Bølger.

Stakkels Rosa! Hendes Slægtninge vare blevne saa kede af hende, hun var jo saa ubehagelig; og saa sendte de hende en skøn Dag afsted til en Tante i Australien, uden at underrette denne paa anden Maade derom, end ved et Brev, som fulgte med det samme Skib som det, Rosa rejste med. Denne havde de blot anbefalet til Skibskaptajnen. Det var en meget hjerteløs Handling af dem og al Velsignelse maa derefter være vegen fra dem. De gjorde det imidlertid. Naar Folk taber Taalmodigheden med Børn, vækker det i høj Grad Englenes Mishag, og saa er der ikke andet for end skyndsomst at se til at slutte Fred med Englene eller ogsaa at lægge sig til at dø. For hvad Godt kan vel et Menneske udrette mer, naar det ikke er Ven med Englene? Du maa ikke finde det underligt af mig, naar jeg siger, at de kære Engle sommetider minde mig om disse dejlige, kæmpestore Hunde, der er saa barske mod Voksne, men saa uendelig blide mod Børn.

Stakkels Rosa! Det Forkerte ved hende bestod ikke saa meget i et ondt Sind, som i et dybt melankolsk. Hun kunde nok blive hidsig, men saa var det hendes Melankoli, der var Skyld deri; altid saa hun kun den mørke Side af Tingene, den lyse kunde hun ikke fordrage. Der var jo heller Ingen, som nogensinde havde talt et venligt Ord til hende,

og kun meget Faa havde i Gerningen vist hende Venlighed. Dertil kom, at hun var et meget grimt lille Pigebarn, og man kan ikke undre sig over, at hun var indesluttet og muggen. —

Dengang Skibet sank i Dybet, steg et Rædselsskrig derfra op til Guds Øre. Vi kan godt kalde det en Bøn, for er dog ikke al Elendighed som en Bøn for Gud Faders Øre? Hans Barmhertighed fulgte dem, der i hin vilde, stormfulde Nat sank paa Havsens Bund. Rosa flod paa de mørke Bølger, som bares hun oppe af sin hvide Dragt, der laa spredt omkring hende paa Vandene. Jeg var lige ved at sige, at hun vel var de tusind Mile fra Hjemmet. Men ak, hun ejede jo intet Hjem i hele den vide Verden. Et Barn, som Ingen er venlig imod, kan ikke siges at have et virkeligt Hjem, om det end lever i et nok saa fornemt og stort Hus og har aldrig saamange Søstre og Brødre. — Og nu var hun ude paa det vildene Hav, tusinder af Mil fra Land, hendes lyse Klæder dannede en lys Plet der, hvor hun laa, og Stormen foer tudende og brølende frem fra alle Sider med al den Kraft, som den havde samlet ved at fare alle de mange tusinde Mile hen over det vidstrakte Hav, hvor der hverken findes Træer eller Bjerge til at standse den i dens vilde Flugt.

Næsten alle Smaapiger i England laa hin Nat i deres fredelige Senge og sov en tryk Søvn og drømte livsalige Drømme. Smil og Kys og endeløse smaa Glæder ventede dem ved deres Opvaagnen. — Og de Børn, der vare blevne tilbage i Skolen, dengang Rosa forlod denne, hvor lidt tænkte de dog paa hende, og ikke engang i deres Drømme kunde noget saa vildt være falden dem ind, som at Rosa var paa Havsens Bund. Men i Virkeligheden ere alle Børn, som ikke have Nogen, der er venlig imod dem, ligesaa ulykkeligt stillede som hun, selv om de boede midt i London med de milelange Gader, Strømme af Vogne og Floder af Forbigaaende rundt omkring sig, — Ikke at eje Nogen, der viser En Kærlighed, er værre end Døden, og aldrig ligner

vi Gud mindre, end naar vi ere ukærlige mod Andre. Aa, gid dog Børn maatte faa den Naade, at de aldrig viste sig ukærlige mod andre Børn og især ikke mod forældrelose!

Somme Børn have en meget hurtig Opfattelsesævne. Tidt kunne de endog langt hurtigere end Voksne opfatte et Vink; det synes snarere at ske gennem Følelsen end gennem Forstanden. Slige opvakte, følsomme Børn ville kunne udrette store Ting i Vorherres Tjeneste, naar de vokse til; men der kan være Fare for, at de ikke udvikle sig heldigt. Thi det kan ske, at de ikke komme til at føle sig lykkelige, at deres Sind bliver bittert og Hjertet formørket. Der ligger en Fare i at være altfor følsom. Det er ingen Fejl, for det er jo Gud, som giver det ene Menneske varmere Følelser end det andet, og saadanne Sjæle ere ogsaa mere modtagelige for Naaden, end de mere kolde. Men der er alligevel en større Fare for, at de dybtfølende Gemytter kunne fare vild, end Andre, og det paa en Maade, som vil kunne gøre sig gældende i deres senere Liv. —

Og nu vil jeg fortælle Dig, hvordan det gik til, at Rosa blev saa frastødende, jeg tror I ville kunne lære en Del deraf. Jeg vil fortælle dig det saaledes som hendes gode Engel saa det og forstod det.

Inden hendes Slægtringe saa ukærligt sendte hende i Skole, da hun endnu var meget for lille dertil, havde hun ofte følt, at deres Hus ikke var noget egentligt Hjem for hende. Gennem de Fortællinger hun fik læst højt, havde det stakkels Barn dannet sig en Forestilling om, hvorledes en Moder maatte være, og en saadan Moder længtes hun efter. I sine Tanker udmaalede hun sig denne som en overordentlig mægtig, dejlig og mild Fé, langt yndigere end nogen Alf, der ved Maaneskin havde danset paa Engen. Du synes maaske, at Rosa maalede hende med for stærke Farver? Umuligt! For Du ved jo nok, at en virkelig Moder er langt, langt sødere end nogen Fé, selv om der var Féer til, og selv om de svarede til vore mest vidtgaende Fantasibiler.

Men naar Børn først begynde at spekulere, saa faa de let den Vane, at drømme deres Tid hen, og blive da dovne og efterladne og dernæst ulydige og vrantne. Ja, den Drømmen, hvor er den dog slem. Man skulde tro, at den var en ganske lille Fejl, og saa kan den dog faa saa slemme Følger. Den udvikler sig saa hurtigt og forstaar saa godt at skjule sig, at man bagefter vanskeligt kan faa Bugt med den. At drømme leder et Barn helt den forkerte Vej, meget mere end man skulde tro det muligt, og saadan gik det med den stakkels Rosa. Hun følte mere og mere sine Slægtninges Uvenlighed, deres Blikke, Miner, Ord, kolde Tonefald og Smil, som vare disse ligesaa mange Knivstik i hendes lille Hjerte. Men hun var for stolt til at græde, i det mindste naar Nogen saa derpaa. Ofte indbildte hun sig ogsaa uden Grund, at man tilsidesatte hende og var ukærlig imod hende. Hun følte godt, at alt dette var meget forkert af hende, og da der sluttelig blev talt om at sende hende i en Skole, fattede hun i al Stilhed det Forsæt at opføre sig helt anderledes end hidtil, naar hun kom derhen. Ja, Aftenen inden hun skulde bringes til den Skole, knælede hun ned ved sin Seng i Mørket og lovede Gud, at hun fra nu af vilde blive en hel Anden. Stakkels lille Rosa, jeg er bange for, at hun stolede altfor meget paa sig selv og ikke var nær ydmyg nok i sin Bøn til Gud. — Hvorom alting er saa tog hun nu denne faste Beslutning og var tilsinds at gennemføre den. —

(Fortsættes).

Den danske Kirke omkring Aar 1400. Et Tidsbillede.

— 0 —

(Fortsat.)

Vi vende os nu til selve Gudstjenesten og gaa til Domkirkerne, da vi fra disse have Beretninger om Gudstjenestens Ordning.

Domkirkens Indre havde et helt andet Udseende end nu. Der var ikke alene Højalter; men ogsaa en Mængde Sidealtre ned langs Pillerne, i Sideskibene, ja, talrige Kapeller, hvor der igen fandtes et Hovedalter og flere Sidealtre. I Ribe Domkirke var 39 Altre, i Viborg 16 og i Slesvig skal der have været 45 Altre.

Centrum i vor Gudstjeneste er jo den hellige Messe, og den læstes daglig af Domkirkens Gejstlighed paa disse Altre.

Vi have allerede set, hvorledes Domkapitlet var sammensat og vi skal nu se Medlemmerne i deres Funktion som Præster.

Hovedopsynet med og Ordningen af Gudstjenesten hvilede paa Kantoren. Han skulde paa en Tavle i Koret angive, hvad enhver af Kanikerne havde at forrette i Ugens Lob. Til Hjælp ved dette Tilsyn havde han Succentor, der skulde være til Stede i Kirken, naar Kantor var fraværende; i Reglen var Succentor til Stede ved Otte- og Aftensang, Kantor ved Højmesse.

Højkoret var Domkirkens Midtpunkt. Her fandtes Højaltet, Biskoppens Trone (cathedra) og Korstolene paa begge Sider. I de øverste Stole nærmest Alter og Cathedra havde Domprovsten Plads til højre og Kantoren til venstre.

Søn- og Festdagens Højmesse celebredes paa Højaltet, ligeledes Biskoppens højtidelige Pontifikalmesser.

Foruden selve Domkapitlets Medlemmer var der andre Præster, som ligeledes gjorde Tjeneste ved Domkirken. Den første Klasse af disse vare Alterpræster (altaristæ s. vicarii perpetui). Den første Oprindelse til disse Embeder var maaske den, at de Sogne i Byen og Omegnen, der vare annekterede Domkirken, hver havde sit Alter, hvor da en Vikar i Kanikernes Sted fungerede som Sognepræster. Helveg mener, at det maaske har været den første Oprindelse;*) men senere blev Forholdet anderledes; Alterpræsterne (rectores s.

*) Helveg: De danske Domkapitler. Pag. 35.

personæ altaris) vare knyttede til et bestemt Alter, hvor de læste Messen; men et Sogn hørte sjældent dertil. De havde saa at sige deres Menighed blandt de Afdøde. Fromme Kristne stiftede disse Altre enten for sig selv eller deres Kære; ogsaa Gilderne havde, som allerede omtalt, deres eget Alter eller endog Kapel med flere Altre, hvor der blev bedt for Gildets Vel og de afdøde Brødres Sjæle.

Alterpræsterne eller de evige Vikarer udgjorde et Kollegium for sig, der vel stod under Domkapitlet, men dog besad en vis Selvstændighed. De havde saaledes flere Steder deres egen Prior og deres egne Statuter, saaledes have vi »Statuta altaristarum perpetuorum« for Aarhus fra 1389. I Roskilde gav Biskop Oluf (1461—1485) Vikarerne egne Statuter og kort efter (1468) blev de samme Bestemmelser givne for Vikarerne ved Frue Kirke i København*). Vikarernes Antal var meget forskelligt. I Roskilde var 45 og ved Frue Kirke i København 16 Vikariater.

Foruden disse evige Vikarer var der en anden Klasse Præster, som gjorde Tjeneste i Domkirken, nemlig: Korvikarerne (vicarii chorales). De gjorde Tjeneste i Koret, som Navnet angiver. Disse Vikarer, der ogsaa kaldtes vicarii non perpetui, i Modsætning til de evige Vikarer, vare de unge Klerke, som havde gennemgaaet Domskolen og som efter at have modtaget Præstevielsens Sakrament maatte gøre to Aars Tjeneste i Domkoret efter deres kirkelige Orden som presbyteri, diaconi eller subdiaconi chorales inden de kunde faa Ansættelse som Sognepræster i Stiftet. I disse to Aar sattes de saa ind i Gudstjenestens Ceremoniel, medens ogsaa Kanikerne maatte holde theologiske Forelæsninger for dem.

Vilde en af de unge Mænd gøre sig Haab om en

*) Foruden Domkirkerne var der ældre Kirker, som hævdede sig til særlig Anseelse: men da de ikke var Residenskirker havde de ikke den Betydning som hine. De kaldtes Kollegiatskirke og de havde deres eget Kapitel (Kollegiats-Kapitel); men de deltog ikke i Bispevalg. Af disse Kirker fandtes enkelte i Danmark, saaledes Vor Frue Kirke i København og Kirken i Haderslev.

Gang med Tiden at naa de højere Embeder i Kirken som Kanik, maatte han studere mindst to Aar ved et Universitet i Udlandet. Dog skete der Undtagelser fra Reglen og en Præst blev Kannik; men han maatte saa rigtignok bagefter rejse til et Universitet i to Aar. Han stillede saa som non residens.

Disse Vikarer maatte gaa den Kannik til Haande, som underholdt dem. De vare nemlig rent privat ansatte, (som Kapellan pro persona i vore Dage) og hver Vikar lønnedes af den Kannik, som han ministrerede.

I Domkirkens Kor havde hver enkelt Domherre sin særskille Stol (stallum in Choro). Nogle paa højre andre paa venstre Side af Højalteret. Domherrerne skulde forrette Tjenesten paa visse Festdage, som derfor kaldtes: festa Canoniorum. Vi have opbevaret fuldstændige Lister over disse saakaldte Kannikedage fra Slesvig, Aarhus og Viborgs Kapitler. I Slesvig vare visse Dage bestemte, paa hvilke Biskoppen læste højtidelig Messe; det var: 1. Juledag — Skærtorsdag — 1. Paaskedag — 1. Pinsedag og Petri og Pauli Fest (29. Juni). I de andre Stifter stod det Biskoppen frit for, paa hvilke Festdage han vilde celebrere højtidelig Messe. Paa de nævnte Lister har Slesvig og Aarhus 36 og Viborg 40 Kannikedage.

Paa disse Dage skulde altsaa Domherrerne selv udføre den højtidelige Gudstjeneste, og hver af dem havde sin Korvikar til Bistand. Fordelingen af Kortjenesten var forskellig. Var Biskoppen til Stede var den anderledes end ellers. Det var saaledes, at den øverste tilstedeværende Prælat læste Højmessens. To Kanniker i Forening med to Korvikarer og to Kordrenge forrettede paa disse Dage Officium cantoriae, det vil sige, de sang Responsoriet og Alleluja, medens Kordrengene alene sang Gradalet. — Prædikenen skulde den Kannik holde, der efter Tur læste Evangeliet og denne var altid paa Modersmaalet, som Udtrykket: sermonem vulgarem apud populum, udviser*).

*) I: Ny Kirkehist. Samlinger I. 265 flg. findes tre interessante Præ-

Hvilket ophøjet Skue maa det ikke have været at overvære en saadan Festgudstjeneste. I det herlige Højkor de mange festklædte Præster, over hvilke Biskoppens Mitra og Krumstav ragede op. Højaltret straalende i et Lyshav, de mange Altre i Sideskibene med deres hvide Alterduge, Blomster og Lys.

Se paa Kristi Legemsfest den vældige Procession. der forlader Domkirken. Der kommer alle Kordrengene med tændte Vokskerter og dampende Røgelseskar, saa kommer hele den unge Gejstlighed, alle Korvikarerne og Alterpræsterne, saa de fornemme Kanniker og endelig den pragtfulde Baldakin, under hvilken Biskoppen langsomt skrider frem med Sanctissimum. Bagefter kommer saa Adelen og alle Gilderne med deres Silkebannere. Hvilket Skue at se denne Procession drage ud under den aabne Himmel!

Men foruden den hellige Messe læstes ogsaa i Domkirken de kanoniske Tider (*horae canonicae*). I Koret maatte hele Kirkens Gejstlighed samles om Morgenen, Formiddagen, Middagen, Eftermiddagen og Aftenen og her sang de saa Breviaret's skønne Bønner vekselvis, saaledes, at den Del af Præsterne, der sad i Korstolene paa Evangeliesiden sang et Stykke og de paa Epistelsiden svarede og saa fremdeles. Naar Breviaret skulde læses ringede Kirkeklokken og Folk, der gik forbi paa Gaden, gik ofte, naar de havde Tid, ind og deltog i disse skønne Bønner.

Som et Kuriosum skal bemærkes, at man endnu den Dag i Dag i Roskilde Domkirke ringer paa de kanoniske Tider, uden at ane, hvor inkonsekvent man bærer sig ad, da Kirken nu staar tom. Der er ingen mere, som føler særlig Lyst eller Trang til paa disse Tider at bede for Kirkens Vel.

dikener, som T. Skat Rørdam har afskrevet paa Merton Kollegium i Oxford. De ere holdte paa Latin i Paris af en Magister Nicolaus de Dacia, som rimeligvis er Magister Niels Thorkilsen, Kannik i Lund. Disse Prædikener ere fortrinlige og viser at Magister Niels har været en lærd Mand.

Og de gode lutherske Præster ere jo ikke forpligtede til at bede Breviaret.

En Katholik traadte tilfældig ind i Domkirken en Dag, da Klokken ringede, og da Klokkeren kom ned, spurgte Katholiken: »Hør, min gode Mand, hvorfor ringer De?« Den Adspurgte blev forlegen og sagde, at det vidste han egentlig slet ikke; det var nu saadan gammel Skik og Brug. — »Ah! saa!« sagde Katholiken meget sarkastisk, »De ved ikke, hvorfor de ringer, — ja, saa skal jeg fortælle Dem det.« Og han trak Manden op til Koret, viste ham Korstolene og fortalte ham, hvorledes Kirkens Præster i den katholske Tid samledes paa disse Tider af Dagen for at prise Gud. —

(Sluttes.)

Den sidste Munk i Corvey.

(Efter »Der Sendbote«.)

—o—

I Aaret 1803 blev en Mængde Kirke- og Klostergods inddraget i Tyskland; ogsaa det næsten 1000-aarige Benediktiner-Abbedi *Corvey* ved Höxter i Westfalen blev den Gang et Offer for Rovgerrigheden. *Corvey* eller rettere sagt *Ny-Corbie* (thi det var en Koloni fra Amiens i Frankrig) blev grundlagt ifølge Gavebrev af Karl den Stores Søn, Ludvig den Fromme. Klostrets første Abbed var den h. Adelgar, som var kommen fra Picardiet til Weserflodens Bredder tilige med en Del Munke, blandt hvilke den h. Ansgar, Nordens Apostel og Bremens og Hamburgs første Biskop. Disse fromme Mænds sidste Efterkommer lærte jeg selv at kende i Aaret 1855 i *Corvey*, dog ikke i det storartede Abbedi med dets smukke, luftige Rum, men i et Karlekammer ovenover Staldene og Vognremisserne. Her var hans Bølg; her levede han af den Pension, som den nye Ejer havde anvist Munkene, i sand Fattigdom; og dog uddelte han, hvad jeg véd af egen Erfaring, ikke desto mindre Almisser af sin lille knebne Pension.

Denne sidste Munk vidste allerede i Løbet af 50 Aar, at han skulde overleve alle sine daværende Brødre. Hvorledes det?

»Det var kort før vor Udvisning af Abbediet,« saaledes fortalte han mig, »at jeg i Drømme saa alle mine Medbrødre og mig selv midt iblandt dem forsamlede i Klosters store Spisesal. Medens jeg underholdt mig med min Nabo ved Bordet, lagde jeg Mærke til, uden derfor at lade mig forstyrre i min Samtale med min Nabo, at Salens Fløjdøre aabnedes: en Abbed med Mithra og Stav viste sig i Døraabningen og gav stiltiende en af Bordfællerne et Tegn, hvorefter denne straks rejste sig og forlod Salen og Dørene lukkedes atter. Efter en Tids Forløb viste Abbeden sig atter, gav en Anden et Tegn, at han skulde følge ham, og bortfjernede sig saa paa samme Maade med ham. Ingen syntes at lægge Mærke dertil, og jeg selv fortsatte Samtalen med min Nabo, ogsaa efter at den tredie, fjerde, femte. . . . var kaldt bort, og vi tilsidst vare blevne alene tilbage i Salen. Men da Abbeden saa kom tilbage endnu en Gang og nu ogsaa bortkaldte min Nabo, var det forbi med Samtalen — og jeg vaagnede.

En mærkværdig Følelse beherskede mig — var det Overraskelse, var det Angst? Hele Drømmen stod frisk og levende for mig, og jeg kunde ikke frigøre mig for den Tanke, at der laa en Hemmelighed bag den. Denne Tanke lod mig ikke finde Søvn mere; jeg stod derfor op, tændte Lys og nedskrev i Løbet af Natten hele Synet.

En Tid forløb og jeg havde næsten glemt hele Sagen. Saa dør en af os — det var den første, som var bleven bortført af Abbeden. Der dør en anden af Brødrene; hans Navn stod paa den anden Plads i min Liste. Jeg behøvede ikke at vente længe, og den tredie paa min Liste fulgte begge de første i Graven. Nu var Gaaden lost for mig; jeg var overbevist om, at jeg kendte Rækkefølgen, i hvilken vi skulde dø, og jeg formanede stedse den Næstfølgende til at forberede sig til Døden. Jeg er aldrig bleven skuffet;

alle mine Medbrødre ere døde i den Orden, i hvilken de stode optegnede i min Liste, indtil min Nabo ved hint mærkelige Maaltid. Han er nu ogsaa for længe siden død, og saaledes er jeg nu efter 50 Aars Forløb virkelig bleven den sidste Munk i Corvey.«

Hvorlænge denne ærværdige Olding endnu har levet, véd jeg ikke; heller ikke husker jeg mere, hvem han mente den hemmelighedsfulde Abbed var, om den h. Adelgar, Grundlæggeren af Corvey, eller den h. Benedikt, Stifteren af hele Benediktinerordene. Kun det mindes jeg endnu levende, at Fortællingen gjorde et dybt Indtryk paa mig.

»Drømme ere som Skum«, siger man. Det være som det være vil; under alle Omstændigheder kan Munkens Drøm minde os om en trøstefuld Sandhed. Naar vi nemlig en Gang af Gud kaldes bort fra dette Liv, naar Tiden oprinder for os, da vi skulle tiltræde den store Rejse til det evige Hjem, saa stiller der sig ogsaa en Ledsager ved Siden af os; han kommer sendt af Gud, en ældre Broder, en himmelsk Fyrste, *den hellige Skytsengel*. Han skal hjælpe os i den sidste Time og lykkelig føre os gennem Dødsangstens Brændinger ind i vor Faders Bolig. Men nej — han staar nu allerede ved Siden af os som rejsefærdig, ligesom Engelen, der førte den unge Tobias til Medernes Land. Hold derfor den hellige Skytsengel i Ære; følg ham, og lad dig føre af ham i Livet, for at han maa staa ved din Side i Døden!

✻ Fra Vejbrynet ✻

Telefon paa St. Bernhard. Bladet »Alpina« meddeler. Munkene paa store St. Bernhard have nu ogsaa bragt Telefonen til at hjælpe dem med deres Redningsarbejde. Store St. Bernhard overskrides nu ad en velvedligeholdt Vej, ved hvis Bøjninger er anbragt Værnehytter, som endog kunne ses i Taage. Enhver saadan Hytte er forbunden med Hos-

pitiet ved Hjælp af en Telefon, saa at Vandringsmanden i mistænkeligt Vejr eller naar han er meget udmattet, kan hidkalde Hjælp gennem Telefonen. Denne Indretning er almindelig bekendt og den omtales til enhver Fremmed, som vandrer gennem Dalene i Wallis og Piemont. Naar et saadant telefonisk Nødraab nu lyder, saa ved man oppe i Hospitiet ogsaa straks, fra hvilken Værnehytte Raabet kommer, og der udsendes en Munk med en Hund. Denne Indretning letter den sikre Hjælp og sparer Munkene for den unyttige, planløse og ofte resultatløse Gennemsøgning af Passet. Store St. Bernhard besøges endnu den Dag i Dag meget stærkt. Hospitiet beværter endnu aarlig 4—5000 Turister, 5—6000 Pilgrimme og hened 15,000 piemontesiske Arbejdere, som søge Arbejde i Schweiz. Endog midt i den strængeste Vinter passere daglig 6—8 Gæster Hospitiet.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kolding. De polske Arbejdere her paa Egnen, i et Antal af ca. 40, Mænd og Kvinder, var i Søndags samlede i St. Michaels Kirke her i Byen, hvor højærv. Pastor *Ortved* fra Maribo tog dem til Skrifte og den hh. Kommunion, ligesom Pastoren holdt en polsk Prædiken, hvad der var nyt for de herværende polske Katholiker, da det vistnok er første Gang, at det polske Sprog har lydt her i Kirken. Højmessesangen, der foregik uden Orgelspil, var forbavsende taktfast, og navnlig blandt Kvinderne hørtes flere gode Sangstemmer. Skriftemaalet begyndte Kl. 9 Formiddag — de allerfleste af Polakkerne havde 3—4 Mil at gaa til Kirken — og Kirketjenesten sluttede først Kl. 1, hvorefter de alle var Genstand for højærv. Past. *Storps* sædvanlige Gæstfrihed.

Rom. Et Telegram fra Rom meddeler: Et Rygte, der er sat i Omløb, at Paven under eller efter Modtagelsen af

en Del franske Pilgrimme skulde være falden i Afmagt, er ubegrundet. Pave Leo XIII. befinder sig vel.

— I Aar udsendes næppe nogen længere Encyklika om *Rosenkransbonnen*. I dens Sted har vor h. Fader for nylig udsendt et længere Brev om Indvielsen af *den nye Rosenkranskirke i Lourdes*, hvis højtidelige Indvielse Kardinal Langenieux skal foretage i Lobet af Rosenkransmaaden.

Frankrig. Efterat Superiorene for de 11 Kartheuserklostre i Frankrig have besluttet at udvandre, skal Regeringen nu bestræbe sig for at holde dem tilbage i Landet. Hvorfor vil man vel skaane *la Grande Chartreuse*? Fordi det Kloster aarlig yder store Skatter til Staten og aarlig udgiver store Summer i velgørende og almennyttige Ojemed, og fordi Tusinde Arbejdere, Forretningsfolk, Gæstgivere, Vognmænd o. s. v. leve af dette Kartheuserkloster, som ogsaa aarlig drager 80,000 *Turister* fra alle Verdens egne til sig. Det i og for sig fattige Departement Isère lever næsten udelukkende af Klostret. Nu er Befolkningen i Oprør; den afholder Møder og undertegner Andragender; men Kartheuserne have allerede begyndt med Flytningen. Deres kostbare Bibliothek er allerede afgaaet til Tarragona, hvortil Moderhuset henflyttes. Biskop Henry af Grenoble, i hvis Diöces *la Grande Chartreuse* ligger, har i et Hyrdebrev udtalt sin Smerte og Bedrøvelse over, at Kartheuserne, »Ørkenens Engle«, som han kalder dem, forlade Bispedømmet, hvis utrættelige Velgørere Munkene vare. Følgerne af deres Udvandring vilde ikke blot gøre sig gældende i hele Dauphiné, men ogsaa i Loire, hvor Flaskerne fabrikeres, i hvilke Munkenes berømte Likør »Chartreuse« vandrer ud i hele Verden. Glasbrænderne i Saint Galmier have da ogsaa rettet en Petition til Præfekten for Loire, for at han skal udvirke, at Kartheuserne ikke forlade Landet.

— Til det socialdemokratiske Byraad i Marseille, som har besluttet at fordrive de barmhjertige Søstre fra Byens Hospitaller, har Direktøren for Hospitallerne, Dr. de Belly,

sendt følgende Skrivelse, der gør Direktøren al Ære: »For-
drivelsen af de barmhjertige Søstre, hvis Forsvar altid har
været en Ære for mig, *endskønt jeg tilhører den refor-*
merte Konfession, kan ikke retfærdiggøres ved nogetsom-
helst og maa kun betragtes som en Reklame for Valgene og
imod den kristelige Opofrelse. Jeg føler mig derfor foran-
lediget til at tage min Afsked som Administrator for Byens
Anstalter.«

A. C. Møde i Søvavillonon Onsdag den 25. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$.
Hr. Stud. med. P. Perch: »De danske Studenters Tanke om
Livsanskuelse«.

Unio. Vintersaisonen begynder Tirsdag den 1. Okto-
ber. De ugentlige Møder holdes i Cafe du Parc,
Gyldenløvesgade lige for Klampenborgstationen, Tirsdag Aften
Kl. 8—12.

Taksigelse. De Trosfæller, der allerede have efterkommet
den her i „Ugebladet“ indeholdte Opfordring om at indsende
brugte Bøger til det paatænkte Bibliothek paa Holmegaard,
bringes herved en oprigtig og hjærtelig Tak for de mod-
tagne Gaver.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. September. 17. Søndag e. Pintse. Kirkevielsesfest. (Under den højtidelige Messe Kl. 8 i St. Ansgars Kirke udstilles det allerhelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften. Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbøunerne; Kl. 3 $\frac{1}{2}$ Rosenkransbøn; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum). — **23. M.** Linus, Martyr og Biskop. — **24. Ti.** Maria, de Fangnes Frelse. — **25. O.** Oktavdag. — **26. To.** Oktavdag. — **27. F.** Cosmas og Damianus, Martyrer. — **28. L.** Venceslaus, Martyr.

Søndag den 29. September. 18. Søndag e. Pintse. Ærkeenglen Michaels Fest.

Fælles Bedetimer i St. Ansgars Kirken paa Kirkevielsesfesten:

- Kl. 2—3 Den eucharistiske Forening.
- 3—4 Rosenkransbroderskabet.
- 4—5 Notburgaforeningen.
- 5—6 St. Josefs Gildet.
- 6—7 Mariakongregationen for Ynglinge.
- 7—8 Mariakongregationen for Mænd.

Literatur. Udkommen er i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Bredgade 35, København:

P. P. Til Forsvar for Sandheden: Nr. 20. **Skærsilden.** 25 Ørc. — Nr. 21. **Forbøn for vore hensovede Kære.** 25 Ørc,

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 39.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petillinen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 39.

Søndagen den 29. September.

1901.

Indhold: Den danske Kirke omkring Aar 1400. — Det sørgmodige Hjærte. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Odense. Norge. Spanien. London. Newcastle. — Bekendtgørelser.

Den danske Kirke omkring Aar 1400. Et Tidsbillede.

—o—

(Sluttet.)

Rundt i Sognekirkerne i Købstæderne og paa Landet holdtes daglig den hellige Messe og om Søndagen tillige Højmesse med Prædiken, samt om Eftermiddagen Katekisation gerne forbunden med Sakramentandagt.

Paa Søn- og Festdage samlede Sognepræsterne om Aftenen i Sommertiden Ungdommen om sig paa Landsbyens Gade, maaske ogsaa under Majtræet, og Tiden tilbragtes med belærende Samtaler og Sang. Eller Munkene fra Omegnens Klostre drog ud i Landsbyerne og prædikede, efter at have samlet en Kreds om sig.

Munkene vare i det hele Sognepræsterne en stor Hjælp. I Advents- og Fastetiden holdt Sognepræsterne, ivrigt hjulpne

af Ordenspræsterne, særlig Dominikanerne og Franciskanerne, Prædikener og hørte de mange Skriftemaal, som aflagdes før de store Højtider. Vore Forfædre udviste da stor Iver i Opfyldelsen af deres religiøse Pligter. De aflagde Generalskriftemaal, ordnede og endte Stridighed og tilbageleverede uretfærdigt tilvendt Gods. Og hvilke Bodsøvelser lod de sig ikke villigt paalægge og de udførte dem gerne samvittighedsfuldt. Samvittigheden, om den var indslumret, vaagnede ved de alvorlige Bodsprædikener.

En af Protestantismens mest slidte Klagemaal mod vor Kirke i Middelalderen er Klagen over, at Prædiken forsømtes. Dog ædruelige protestantiske Historieskrivere tør ikke rigtig komme med denne Paastand mere. Ja, man har endog taget Munden saa uhyggelig fuld og paastaaet, at Prædiken holdtes paa Latin, for at man kunde føre Menigheden bag Lyset. Munkene turde ikke forkynde »det rene Evangelium!« — De tre Prædikener, jeg har omtalt, ere ganske vist paa Latin; men Grunden er den, at de ere holdte i Paris, hvor det altsaa ikke kunde nytte, den danske Magister talte i Modersmaalet. Og efter hele deres Niveau at dømme ere de rimeligvis holdte for en gejstlig Kreds.

Nej, Prædikenen forsømtes langt fra i hin Tid; men den er jo dog ikke Hovedmomentet i vor Gudstjeneste. Det er det hellige Messeoffer. Prædikenen var ogsaa mere frisk og beaandet, mere vækkende end efter 1536. De lutherske Præster skulde holde alenlange Prædikener*), havde et Timeglas staaende paa Prædikestolen og de maatte lade Tungen løbe til Sandet var udløbet. De læste gerne Prædikenen op af en Postil, og naar Aaret var omme, begyndte de forfra. »De vendte Bøtten«, som man sagde. Vi se derfor i den lutherske Gudstjeneste, at Menigheden blidelig slumrede ind. Kristian IV. gav Befaling til, at Degnen skulde gaa omkring med en lang Stang og dnnke Folk i Hovedet, naar de faldt i Søvn under Prædikenen. Det maa just ikke have forhøjet Andagten eller opmuntret Præsten.

*) Ligtalen over Niels Juel varede 6 Timer.

Hvorledes saa nu disse Landsbykirker ud? Ja, vi kan desværre ikke gøre os noget Begreb om det, da Vandalismen fulgte i Protestantismens Spor*). Jeg tror, man vilde have faaet et lignende harmonisk og andagtsvækkende Indtryk ved at træde ind i Datidens Landsbykirker, som nu ved at træde ind i den lille, smukke Rosenkranskirke paa Frederiksberg eller den hyggelige St. Andreaskirke paa Ordrupshøj.

Foruden alle Sognekirkerne fandtes jo de talrige Klosterkirker og Kapeller. Her frembares ogsaa det hellige Messeoffer daglig og Ordensfolkene samledes til de kanoniske Tider.

Munkene og Nonnerne levede deres stille, indadvendte Liv, udøvende Kærlighedsgerninger ved Sygepleje og Almisseuddeling til de Fattige. De havde lært den krigerske Viking at lægge Haand paa Ploven og indgivet Haandværkeren Kærlighed til sit Arbejde og lært ham at udføre det omhyggeligt og kunstfærdigt. De syslede med Havearbejde, og mange af vore Haveplanter ere forædlede og dyrkede i Klosterhaveerne. De forstod sig paa lægende Urter og Rødder og tilvavede deraf Medicin, som lindrede de Syges Smerter og fremskyndede Helbredelsen.

I sin lille Celle ved den skovomkransede Sø sad Munken bøjet over Pergamentet og afskrev flittigt med sirlige, ofte kollorerede Bogstaver den hellige Skrift eller fortalte Forfædrenes og Samtidens Krønike. Disse Klostre have frembragt Aander som Saxo og Ærkebiskop Eskilds Søstersøn Svend Aagesen. Ogsaa den forhenværende Cistercienserabbed, Biskop Gunner i Viborg havde, som før omtalt, en stor Andel i Udarbejdelsen af Jyske Lov. Og disse Frugter skulde sidde paa et raadent Træ?

---

*) I sin Visitatsbog klager saaledes Peder Plade over, at Kirkernes Tag forfalde; Ruderne ere ituslagne og Vandet siver gennem Hvælvingerne. Ja, han siger ganske drastisk, at Menigheden, medens den henter Sjælens Salighed i Kirken, ødelægger Legemet ved den megen Fugtighed og Træk.

Vi vende os endelig til en anden ejendommelig Side af det aandelige Liv; nemlig Valfarterne.

Af særlige Valfartssteder her i Danmark vil jeg blot nævne: St. Knuds Kirke i Odense og St. Bendts Kirke i Ringsted; i denne sidste var den hl. Knud Lavard skrinlagt. Der fandtes endnu mange flere Valfartssteder her i Danmark. Men vore Forfædre lod sig ikke afskrække af lange besværlige Pilgrimsfarter; man foretog, enten for at indfri et Gud givet Løfte eller for at udføre en paalagt Bod, Valfarter til de hellige Steder i Rom, ja, endog til Jerusalem. Nordiske Pilgrimme vare meget almindelige i Syden.

I Aarene 1390—1412 stod Valdemar Atterdags berømte og rigt begavede Datter, Dronning Margrethe, i sin Magts Glans. 1397 er Kalmarmødets mærkelige Aar og hun styrede med lykkelig og sikker Haand sit store Rige til sin Død den 24. Oktober 1412, da hun stod i Begreb med at føje et nyt, glimrende Bevis for sin Statskløgt til de mange øvrige, ved at drage Sønderjylland og Holsten tilbage under Kronen. Denne store og mærkelige Kvinde, der kastede Ære og Glans over det danske Rige, var et fromt og hengivent Barn af den katholske Kirke, en af dens Frugter, men kun een iblandt mange.

Den 23. Juli 1373 dør i Rom en af den nordiske Kirkes herligste Frugter, en i sin Renhed prægtig, og i sin Forsagelse og Bodsiver beundringsværdig Kvinde, den hellige Birgitta.

Hun talte strengt og irettesættende til Kejser og Konger, Paver og Biskopper. Hun har faaet verdenshistorisk Betydning, da vi nærmest have hendes Iver at takke for Pavernes Tilbagevenden til Rom. Og se, Alle, Paver og Biskopper, Konger og Adelsmænd henvende sig til hende, den ydmyge og frivilligt fattige Kvinde, spørge om Raad i vigtige Statsanliggender og bede om hendes mægtige Forbøn. Ja, hun straalere allerede her paa Jorden som en Helgeninde i Kirkens Diadem.

Enhver Katholik bør læse højærv. Pater Brinkmanns

glimrende Bog om den hellige Birgitta. Den vidner ikke alene om et grundigt Kildestudium; men gennem hele Bogen er et kraftigt Pust af Dalidens Aand. Mange af Bogens Læsere ville sikkert gennem den føres til en særlig Andagt til den hellige Birgitta.

Den hellige Birgitta stiftede en Munke- og en Nonneorden, der blev en lifligt duftende Blomst i Kirkens Have. Det er ligesom den nordiske Kirke vil skynde sig at udfolde al sin Pragt og Skønhed, inden den sønderrives af raa, vanhellige Menneskehænder, der kun lokkes af dens retmæssige Gods.

Dronning Margrethe er opdraget af den fornemme Adelsdame Mæretha Ulfsdatter, en Datter af den hellige Birgitta. Og Margrethe elskede og ærede hele sit Liv igennem den hellige Birgitta. Hendes Yndlingsopholdssted var Birgittinernes berømte Moderkloster i Vadstena i Sverrig, og i Danmark stiftedes Maribo og Mariager Kloster. Fra Birgittinerklostrene strømmede Dannelse og finere literær Smag ud over Norden.

Naar vi kaste et Blik ud over vort Lands Historie, fremtræder en mærkelig Kendsgerning. Før 1536 staaer Landet rigt og kraftigt, med en vægtig Stemme blandt Europas Magter; men efter dette Aar gaar det bestandig tilbage. Først taber Danmark mod Øst de skaanske Provinser, dernæst mod Nord Norge og mod Syd Sønderjylland og Holsten, medens de svenske Krige ødelægge de herlige Skove og Vesterhavet røver Kvadratmil efter Kvadratmil af den jyske Halvø. Den katolske Kirke løste det nedværdigende Trælleaag; men den protestantiske Eftertid lagde Stavnsbaandet paa Bonden. — Hvor bliver Lyset af efter 1536? —

»Vi skal tilbage til det Kloster, hvorfra Luther brød ud,« har en Forfatter raabt, og dette er Sandheden.

Det rette religiøse Samliv vil atter blomstre frodigt og skabe nordiske Helgene, naar der igen bliver een Hjord og een Hyrde.

Det sørgmodige Hjærte.

Eventyr efter det Engelske.

— 0 —

(Fortsat).

Da Rosa ankom til Skolen med sin Slægtning, som fulgte hende dertil, og som allerede var en temmelig gammel Dame, forefandt de i Taleværelset en anden lille Pige med sin Moder. Denne syntes at være Enke, efter Dragten at dømme, og hendes Ansigt var meget blegt, men tillige overordentligt dejligt, og man kunde se paa Udtrykket, at hun var dybt nedbøjet af Sorg. —

Da Rosas Slægtning efter en lille Stund rejste sig for at gaa, følte det stakkels Barn paa én Gang en Slags Kærlighed til hende røre sig i hendes Hjærte og hun løb hen til hende, slog sine smaa Arme om hende og rakte Ansigtet op, som om hun gerne vilde have et Afskedskys. Cousinen bøjede sig køligt ned over Barnet og berørte dets Pande flygtig med sine Læber, idet hun undgik at lade sig kysse af Rosa. »Naa, lad nu det være godt, Barn,« sagde den gamle Dame, »og se nu til at være artig og at give din Lærerinde noget mindre Bryderi, end Du har givet mig; saa skal Du maaske faa Lov til at komme hjem til mig i Ferien.«

Disse uvenlige Ord udtalte hun i den fremmede Dames og hendes lille Piges Paahør. Denne syntes forskrækket og saa forbauset paa Rosa, som om hun var et eller andet vildt Dyr.

Da Forstanderinden ikke var tilstede, forblev Rosa siddende i Taleværelset og afventede hendes Komme. Dersom hun var bristet i Graad, vilde hun uden Tvivl have vakt den sørgende Dames og hendes Datters inderlige Medlidenhed. Men Rosa havde nu en Gang vænnet sig til, ikke at græde i Andres Paasyn.

Enken rejste sig kort efter for at gaa og ringede derfor paa Forstanderinden. Afskeden mellem Moder og Barn var gribende. Aldrig havde Rosa set noget lignende, ikke

engang i de Forestillinger, hun havde dannet sig i sit stille Sind. Det var som om baade Moderens og Barnets Hjærte skulde knuses. Vel over tyve Gange sagde de Farvel til hinanden. Aldrig havde Rosa set saa lange og inderlige Kys og Kærtegn, eller hørt saa søde Kælenavne; hvad der forundrede Rosa var, at Moderen slet ikke formanede sin lille Pige til at opføre sig artig. Men allermest forbausedes hun over, at de ikke lod til at bryde sig om, at lade Forstanderinden se paa, at de græd. Stakkels Rosa, hendes Hjærte brændte i hende som en Glød. — Nu tog Forstanderinden begge Børnene med sig ud i Frugthaven, hvor de øvrige Skolebørn vare i Leg, og efter at have forestillet de Nyankomne for deres Kammerater, forlod hun dem. Den lille Pige, der nylig havde taget Afsked med sin Moder, gav sig til at græde paany. Men saa omringede alle Pigebørnene hende og kælede for hende. En kyssede hendes Taarer bort, en anden glattede hendes Haar, og en tredie klappede hende paa Kinden. Tilsidst satte en af de store Piger sig ned paa en Stol, tog den lille paa Skødet og rakte sit Lommetørklæde til en af de Andre, som løb med det hen til Brønden, dyppede det i det kolde Vand og kom og badede Barnets ophedede Ansigt dermed. Derefter søgte Børnene at faa hende til at lege med dem. De kastede Rosenblade paa hende, og saasnart det var lykkedes dem at faa hende til at smile, jublede de højt, løb til og kyssede hende allesammen, saa hun nær var bleven borte under alle deres Kærtegn.

Imedens dette gik for sig, stod Rosa et Stykke derfra under et Kvædetræ, og det var knap nok, at Nogen lagde Mærke til hende. Kun en munter lille Pige med et straalende glad Ansigt og et Par Øjne fulde af uskyldige Løjer og Skælmeri løb hen til hende og udrød: »Men dog, din lille Istap, jeg tror sandelig, at Du slet ikke har grædt; uden en Taare har Du kunnet sige din egen Moder Farvel! Fy!« — og med det samme tog hun en Haandfuld Rosenblade og kastede dem lige i Ansigtet paa Rosa. Men nu var det

saadan, at denne netop i Øjeblikket følte sig saa usigelig forladt og ulykkelig, langt mere end nogen Taarestrøm kunde have udtrykt. Den lille grædende Pige derhenne var i Sammenligning med Rosa saa lykkelig som en af Guds Engle i Himlen. Rosa misundte hende selve de Taarer, hun græd. I sin Fantasi gennemlevede hun paany hin Scene i Taleværelset mellem Moder og Datter og i hendes Hjerte var der næsten en Følelse af Oprør mod Gud, fordi hun selv maatte savne en Moder. Ganske betaget af denne bitre Sindsstemning stødte hun heftig til det lille Pigebarn, som havde kastet Rosenbladene paa hende og stødte desværre saa haardt til, at Agathe — saaledes hed Barnet — snublede og faldt over en Trærød, som stak op af Græsset, og slog sin Pande tilblods paa denne. Agathe græd ynkeligt, og da hun var Alles Yndling stimlede straks hele Skolen sammen om hende for at trøste og berolige hende, medens der sendtes Rosa mange vrede og bebrejdende Blikke.

Denne følte sig aldeles sønderknust af, hvad hun havde gjort, og efter en kort Kamp med sin Stolthed gik hun hen til Agathe, for at bede denne om Tilgivelse og et Forsoningskys. Men ligesom hun vilde begynde at sige Noget, stødte et af de andre Børn hende bort og raabte: »Nej, din ækle Pige, Du skal rigtignok ikke faa Lov til at gøre vor søde Agathe endnu mere Fortræd!« Da vendte Rosa sig bort og gik hen til en anden Del af Haven.

Men den Lille, som for nylig havde taget en saa rørende Afsked med sin Moder, fortalte nu hviskende de andre Børn om de skrækkelige Ord, som Rosas Moder havde sagt til denne ved Afskeden. Alle troede de jo, at denne Dame var Rosas Moder, og fattede derfor en heftig Uvillie mod det stakkels Barn. Uden at gøre hende nogen egentlig Fortræd bevirkede dog deres Opførsel imod hende, at hun følte sig mere og mere ulykkelig og ude af Stand til at gennemføre sine gode Forsætter.

Da paa denne Maade Rosas Forhold i Skolen blev værre og værre, skrev Forstanderinden omsider til hendes

Slægtning, at hun umuligt kunde beholde et saa muggent Pigebarn længer mellem sine andre Elever. Og snart efter var det saa, at Famillien sendte hende afsted til Australien.

Jeg kunde sige Dig en hel Del om alt dette. Du har set, at Rosa virkelig ønskede at blive en god Pige, og hvorledes hun ogsaa gjorde et mislykket Forsøg derpaa. At det gik galt var hendes egen Skyld, det er klart. For dengang hun fattede sit gode Forsæt og lovede Gud, at hun vilde forandre sig, bad hun ham ikke om at give hende sin Naade dertil. Da Agathe kastede Rosenbladene i Ansigtet paa hende, burde hun ikke være bleven hidsig, og dengang Børnene vilde holde hende fra at komme i Agathes Nærhed, skønt vi jo ved, at det var hendes Hensigt at bede Agathe om Forladelse, da skulde hun være gaet lidt videre i sin Ydmyghed, og sagt dem, at hun kun vilde bede dem om Tilgivelse. Du kan ogsaa forstaa, hvor forkert de andre Børn bar sig ad. De burde ikke have dømt saa ukærligt om Rosa blot fordi denne ikke havde grædt ved Afskeden med sin formentlige Moder. De burde ligeledes have prøvet det en Gang til med hende. Thi, hvordan vilde det gaa dem selv, dersom Vorherre straks dømte dem efter kun en Gang at have prøvet dem. Vor kære himmelske Fader prøver os vel de tyve Gange hver Dag, og jo villigere vi ere til at gøre ligesaa overfor Andre, desto oftere vil Han i sin Barmhøjertighed forsøge det paany med os.

Du ser ogsaa, hvor stor Betydning smaa Ting ofte kunne have, selv naar vi ere Børn, og hvor megen Indflydelse vi kunne øve paa hverandres Sjæle saavel til det Gode som det Onde. Man kan blive helt bange, naar man ret tænker derpaa. Men der er en Hovedregel, som vi kunne gaa efter, og som aldrig slaar fejl, og det er den: altid at være venlig mod Enhver. Og hvorfor skulde vi ogsaa nogensinde være ukærlig mod Nogen, naar det dog er saa velsignet at vise Kærlighed, ja næsten endnu mere velsignet end en Moders Kys, skønt jeg endnu, efter at min Moder i mange Aar har været død, ganske tydelig husker hendes.

Men nu maa vi virkelig gaa tilbage til vor Fortælling, før vi forlod jo den stakkels Rosa, flydende som en hvid Plet paa det sorte, stormfulde Hav. De mægtige Bølger hævede sig højt over hendes Hoved og hvert Øjeblik syntes det, som om de vilde styrte over hende og begrave hende paa Havsens Bund. Orkanen og Tordenen brølede mod hinanden, Bølgerne klaskede vredt og hvislede stygt, Rosa næsten blindedes af de røde og blaalige Lyn, som sønderskar de mørke Skyer. Det forekom hende, at hun saa Søuhyrer i Vandet omkring sig, med deres brede Rygge glitrende i Lysskæret fra Lynene. Hun var meget angst, kan I nok tænke Eder. Mærkeligt nok var det egentlig førte Gang, at hun folte Frygt, idetmindste var hun sig ikke bevidst at have været bange nogensinde tidligere; maaske havde hun glemt det. men det er sikkert, at Intet, der senere i Livet kan hænde os, kan faa en saa dyb Indflydelse paa os og forvandle os saa pludselig, som vor første virkelige Skræk. Paa Rosa havde den netop en saadan Virkning; hvor ofte havde hun ikke tidligere læst sine Bønner! Nu bad hun kun en ganske kort Bøn, men der var noget i denne -- og hun var sig det bevidst -- som var helt forskelligt fra alle de Bønner, hun nogensinde før havde opsendt. Og neppe havde hun fuldendt den, før al hendes Frygt forsvandt; og hun følte sig saa tryk paa de vildene Vande, som hvilede hun i det blødeste Græs hjemme paa Strandbredden. Og med Et saa hun en dejlig Engel ved sin Side. I sin Haand holdt han en Gren af et meget forunderligt Træ; dens Blade vare mørkegrønne, og de udstrømmede en saa sød Lugt, at den næsten betog hende Vejret. »Rosa, min Søster,« sagde Englen, »jeg er med Dig, følg mig.« Og saa berørte han hendes Øjne, Mund og Øren med de duftende Blade. hendes Aandedræt standsede, og idet han greb hendes Haand, sank de sagtelig ned under Vandet til de naaede Havbunden.

Der blæste ingen Storm. Men der lyste et roligt, gyldengrønt Skær, som Rosa tænkte vel maatte udgaa fra Eng-

len, dog vidste hun det ikke bestemt. Dejligt var der. Høje Træer groede omkring dem og viftede yndefuldt i Vandet med deres Grene. Nogle af Træerne vare grønne, andre blaa, nogle straalende lysegule og atter andre havde den mest henrivende rosenrøde Farve. Men de fleste vare glindsende brune i forskellige Afskygninger. Nogle af Træerne havde slet ingen Blade, kun nøgne Kviste,¹ og de lignede derfor Træerne paa Landjorden ved Vintertid, medens andre havde Blade som lange Baand, baade smalle og brede; en Del af disse Træer vare vist en Fjerdingsvej høje og deres Blade vel hundrede Alen lange. Dybt nede paa Havbunden voksede rosenrøde Buske, og der fandtes det yndigste rosenrøde Græs at sidde paa; og ud og ind mellem Stammerne af disse undersøiske Skove, svømmede de skønneste Dyr, medens andre hvilede sig paa Trærnes Grene.

Englen satte sig ned med Rosa paa det rosenrøde Græs; tog hendes Haand i sin og talte saaledes til hende: »Jeg er din Skytsengel, kære, lille Søster; Gud har sendt mig fra Himlen for altid at være ved din Side, hele dit Liv igennem, og at gøre Dig alt det Gode, Du vil lade mig faa Lov til.«

»Har Du forladt den dejlige Himmel for at være hos saadan en forknyt Stakkel som mig?« svarede Rosa. »Ingen kan lide mig, og jeg er bange for, at jeg nu heller ikke kan lide Nogen.« Og saa begyndte hun at græde. Men Englen svarede: »Ja, Du Kære; vel har jeg forladt Himlen for din Skyld, men jeg er aldrig bedrøvet, jeg kan slet ikke være det, for jeg ser altid Guds Ansigt, og Synet deraf er i sig selv Himlenes Lyksalighed.«

»Kan Du se Gud her i disse grønne Vande?« spurgte Rosa med Bæven.

»Ja,« svarede Englen.

»Men jeg kan Ingenting se,« sagde Rosa, »undtagen disse vidunderlige Træer og disse skinnende Fisk; hvor er de dog dejlige!«

»Vel ere de dejlige Rosa,« sagde Englen, »men Gud finder ikke dem nær saa skønne som din Sjæl.« —

»Min Sjæl! Ak, den kan Gud da ikke finde smuk,« svarede hun; »den er jo saa uvorn og tvær. Tjenestepigen i Skolen sagde ofte om den, at hun var vis paa, den var saa sort som Kul.«

»Nej, nej, Barn! Gud tænker netop om din Sjæl, at den er meget skøn, omend den har sine Fejl. Han elsker Dig saa inderligt, at vi Engle, dersom vi ikke havde bedre Forstaaelse af Gud, kunde fristes til at tænke, at Han ikke kendte Dig ret. For han synes at elske Dig saa langt mere end Du kan fortjene.«

»Engel holder Du af mig?«

»Ja, Rosa! jeg elsker Dig inderligt; jeg elsker Dig altid og det fylder mig med Glæde at være Dig nær.«

»At være mig nær!« udraabte Rosa i den største Forbauselse. »Og mine Skolekammerater plejede at sige, at de vilde holde mest af mig, naar jeg var hundrede Mile borte!«

(Fortsættes).

Elfterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I Fredags er *den højærværdigste Biskop*, efter længere Tids Ophold i Udlandet, atter vendt tilbage til Hovedstaden.

Tirsdag den 8. Oktober, den hl. Birgittas Fest, vil Biskoppen efter Forlydende foretage den højtidelige Konsekration af St. Birgittæ Kirke i Maribo.

Odense. Lørdag den 5. Oktober fejrer et gammelt agtværdigt Ægtepar inden for Menigheden i Odense, forhenv. Glasmager *F. Aschenbrenner* og Hustru, deres *Guldbryllup*. Brudgommen er 76 Aar og Bruden 72 Aar. De have ialt haft ti Børn, af hvilke 7 endnu leve; ligeledes er 25 Børnebørn i Live. Maatte det gamle, trofaste katholske Æg-

tepar efter et lykkeligt Sæmliv herveden engang mødes med alle deres Børn og Børnebørn liisset i Himlen!

Norge. Den 19. Marts har den højærværdigste apostoliske Vikar for Norge, Msgr. Dr. *Fallize*, oprettet en egen *Søsterkongregation* til Undervisning af Børnene og Udøvelse af Barmhjærtighedsgerninger i Norge under Navnet af »*Kongregation af den h. Frants Xaver*« med Moderhus i Bergen. Til Direktør for denne Kongregation har han udnævnt Hr. Pastor *Dietrich*, hidtil Sognepræst i Harstad, i hvis Sted i nærmeste Fremtid skal træde Hr. Pastor F. Hartmann, hidtil Menighedspræst i Alten, idet denne sidste lille Station i Fremtiden skal forvaltes fra Hammerfest.

-- Ved Siden af St. Halvards Kirke i Kristiania opføres St. Elisabeths graa Søstre et eget Søstrehus, som ogsaa skal modtage i Pension ældre, mindre bemidlede Folk. Bygningen skal, efter Kontrakterne, kunne tages i Brug den 1. September 1902. Det skal ikke netop blive en Pragtbygning, thi dette forbyder Kongregationens Regler og Midler, men hyggeligt og bekvemt skal Huset blive og bl. a. ogsaa faa Centralopvarmning. Den store Grund tillader, at der bag Bygningen indrettes en pæn Have.

Spanien. En ædel Hævn tage Jesuiterne i *Spanien*. Medens Pøbelen paa Gaderne raaber: *Muerte a los Jesuitas!* og slaar Ruderne ind i deres Huse, anmelde Jesuiterne i de katholske Blade, at de fra den 1. Oktober lade udkomme en Tidende »*Bozon y fe*« (Fornuft og Tro), bestemt for Alle i hele Verden, navnlig i de tidligere spanske Besiddelser, som tale det smukke spanske Sprog. »Den skal være et Bindemiddel mellem den samme Moders Børn, et Kærlighedens, Videnskabens og Troens Baand, som intet Sværd kan sønderrive«. Saaledes vise disse spanske Jesuiter sig alle deres Fædrelands store Mænd værdige. Et saadant Foretagende midt under Stormen, som raser omkring dem, kan næsten kaldes heroisk.

London. I London er for nylig en ny katholsk Kirke, Kristi Legems Kirke, bleven bygget i Maiden Lane, i Stedet

for det Hus, i hvilket den store Gudsbespotter Voltaire boede under sit Ophold i London. En lykkelig Tanke, uden Tvivl, at bygge et Sonekapel paa dette Sted.

Newcastle. De engelske Katholiker have i September Maanedes Begyndelse i *New-castle-on-Tyne* holdt deres aarlige store Sammenhomst, hvilken som sædvanlig var arrangeret af det katholske Sandheds Selskab. Til Stede var foruden flere Biskopper ogsaa Ærkebiskoppen af Westminster, Kardinal *Vaughan*. Denne holdt en meget interessant Indledningstale, som overværedes af en overordentlig talrig Forsamling, af hvilken Tale her skal fremhæves nogle Enkeltheder. »I have hørt,« saaledes begyndte han, »om den hellige Edmund af Øst-Angeln og om den Strid, der er opstaaet om hans Relikvier. Da jeg havde bygget en Katedral, vilde jeg gerne berige den med St. Edmunds Relikvier, hvilke efter Traditionens Beretning opbevaredes i en Kirke i Toulouse, en Tradition, som støttedes ved senere videnskabelige Undersøgelser. Jeg opnaaede derfor gennem den hellige Faders Formidling fra Ærkebiskoppen af Toulouse, hvad vi alle troede var den hellige Edmunds Ben. Men kort efter deres Ankomst til England offentliggjorde nogle Lærde i *Times* deres alvorlige Tvivl om Relikviernes Ægthed, hvorfor jeg straks foranledigede, at flere Lærde baade i England og Frankrig genoptog Undersøgelsen om det rejste Spørgsmaal. Et saadant Spørgsmaal er rent historisk, dets Undersøgelse foregaar efter samme Love som alle andre historiske Undersøgelser, og Relikvier, om hvis Ægthed der blot hersker nogen Tvivl, maaskee paa ingen Maade behandles som ægte. Sandsynligheden taler for, at Relikvierne virkelig ikke ere Kong Edmunds.« *) Videre fortalte Kardinalen, at han havde indbudt de Ordensmænd til at komme til Eng-

*) I Toulouse hedder det i et Dokument: *Corpus beati Aymundii confessoris regis Angliae*, hvilket man hidtil har forstaaet: »Den salige Edmund Bekender, Englands Konges Legeme,« medens Meningen vistnok er: »Den salige Edmunds Legeme, Skriftefader hos Kongen af England.«

land, hvem den nys vedtagne uretfærdige Lov i Frankrig maatte udjage af dette Land. — Længe talte han ogsaa om den Erklæring, som Kong Edward ligesom de andre engelske Regenter i de sidste 200 Aar afgav ved sin Tronbestigelse, og ypperligt fremhævede han, at lige saa afskyelig, gudsbespottelig og meningsløs den i og for sig var, ligesaa lidet formaaede den dog i mindste Maade at rokke Katholikernes Troskab mod deres Konge og Land. Kongen havde personlig intetsomhelst Ansvar overfor denne Erklærings Ordlyd, Ansvar et havde de lovgivende Myndigheder, og det var »Parlamentet, som vi maa omvende«, — som han betegnende ytrede. — Kardinalens lange, indholdsrige Tale blev hilst med Tak og jublende Bifald.

Andre Spørgsmaal, der bleve behandlede paa Modet, var Arbejdet for Maadeholdssagen, det sociale Spørgsmaal, Undervisningsspørgsmaalet o. s. v. En af Dagene blev der afholdt et Kæmpemøde for Børn, ved hvilket Kardinalen var en af Talerne; han nærer en stor Forkærlighed for Arbejdet blandt Børnene og opmuntrede dem til altid at være gode Katholiker. Med en fælles Udflugt sluttede det vellykkede Møde.

Unio. Vintersaisonen begynder Tirsdag den 1. Oktober. De ugentlige Møder holdes i Café du Parc, Gyldenløvesgade ligefor Klampenborgstationen, Tirsdag Aften Kl. 8—12. Den halvaarlige **Generalforsamling** afholdes Tirsdag d. 8. Oktober Kl. 9. Forslag, som ønskes behandlede, maa være indsendte til Formanden, Herluf Trollesgade 24, senest den 4. Oktober.

Sangundervisning ved Wilhelmine Schøyen.

Præstesygen (Katarh) helbredes ved min Uddannelse af Talestemmen. 6, Gyldenløvesgade. Trfs. Kl. 11—2.

Kunstige Tænder fra 1 Kr.

V. Mølskens Nielsen, Sindshvilevej 2, Hj. af Falkoneralléen.

Juleheftet.

Paa Omslaget af Juleheftet, der ventes udsendt i mindst 1000 Eksemplarer, vil der blive Plads for Avertissementer. Prisen for disse bliver paa den bageste Side 1 Kr. 50 Øre, paa de indvendige Sider 1 Kr. pr. Centimeters Sidelængde. Der vil kunne faas baade hel og halv Sidebredde (20 og 10 Centimeter). Det anføres til Sammenligning, at c. 11 Linjer af Ugebladet almindelige store Tryk svarer til 2½ Centimeter i hel Sidebredde. Anmeldelser modtages inden 1. November af Niels Hansen, cand. theol. & mag., Sigbrits Allé 15. S.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. September. 18. Søndag e. Pintse. Ærkeenglen Michaels Fest. — **30. M.** Hieronymus. Bekender og Kirkelærer. — **1. Oktober, Ti.*)** Remigius, Bekender og Biskop. — **2. O.** Ferialdag (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **3. To.** Ferialdag. — **4. F.** Frants af Assisi. Bekender. (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt). — **5. L.** Ferialdag.

Søndag den 6. Oktober 19. Søndag e. Pintse. Rosenkransfest. (Ansgarius-Bouifacius-Kollekt i samtlige Kirker til Fordel for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vakariatet.)

---

*) Paa Hverdagene i Oktobermaaned bedes under Skolemessen Rosenkransen, det Lauretanske Litani og Bønnen til den h. Josef; paa Søndagene holdes om Aftenen Rosenkransandagt.

Mødreforeningen. Tirsdag den 1. Oktober Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke en h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen et kort Foredrag for Medlemmerne.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 6. Oktbr. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjærte Kirke.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer anmodes om at møde Fredag den 4. Oktober i St. Ansgars Kirke til de sædvanlige Bedetimer i Dagens Løb.

Rosenkransbroderskabet. Paa Rosenkransfesten (Søndag d. 6. Oktober) holde Medlemmerne som i de foregaaende Aar Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8, som frembæres for alle levende og afdøde Medlemmer af Broderskabet. — Om Aftenen Kl. 6 genoptages den sædvanlige maanedlige Rosenkransandagt med Procession, i hvilken Jomfruernes Forening deltager med Broderskabets Faner.

Paramentforeningen genoptager sine ugentlige Møder Fredag den 11. Oktober (Kl. 1—4) i Forsamlingsværelset, Bredgade 64, 1 Sal.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35) faas:

Fred. Esser: **Den h. Frants af Assisi.** Et Livsbillede. I. II. III. 75 Øre.

Aug. Brinkmann: **Den h. Birgitta.** Et kulturhistorisk Billede. 1 Kr. 50 Øre heftet.

Kirken og den liberale Catholicisme. De engelske Biskoppers Hyrdebrev. 25 Øre.

P. P. Til Forsvar for Sandheden: Nr. 20. **Skærsilden.** Nr. 21. **Forbøn for vore hensovede Kære,** å 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 40.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 6k. — Annoncer: 10 Ø. Petittinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 40.

Søndagen den 6. Oktober.

1901.

Indhold: Rosenkransen i Oktobermaaned. — Dr. Krogh-Tonning. — Det sørgmodige Hjærte. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Elsass. Holland. Köln. Rom. Beuron. — Bekendtgørelser.

Rosenkransen i Oktobermaaned.

—0—

Velsignelsen, som denne Kirkens fælles Bøn er i Stand til at bringe, kan man ikke vurdere højt nok. I Almindelighed ere vi tilbøjelige til at gøre os falske Forestillinger om Frugterne af vore Bønner. Bønhører Gud vore Bønner paa en øjensynlig og haandgribelig Maade og ganske saaledes, som vi have ønsket det, saa tage vi med Tak og Glæde mod de os beviste Velgerninger. Men, hvor ofte forblive Virkningerne af vore Bønner ikke skjulte for os, fordi Gud opfylder dem paa en anden Maade, end vi have ventet, og ikke lader os klart erkende, hvorledes han har opfyldt dem; saa mene vi saa let, at al vor Beden har været forgæves. Men det er uforstandigt, at drage saadanne Slutninger, og vi fjærne os derved langt fra de virkelige Forhold. Gives der da kun saadanne Velsignelser, som vi kunne iagttage med

Sikkerhed, som vi paa en Maade ligesom kunne gribe med Hænderne? Modtage vi maaske ikke mange og store Naadegaver, om hvilke vi ingen Anelse have? Ja, vi tør vel antage, at enhver Velgerning, som Gud skænker os aabentlyst, saa vi kunne se og føle den, er ledsaget af mange Naadegaver, som ere skjulte for os. Hvor ofte har Gud ikke bortvendt en ulykkelig Hændelse fra os! Hvor ofte har han ikke lykkelig ført os forbi Farer, om hvis Nærhed vi ingen Anelse havde! Hvormange Prøvelser har han ikke gjort lettere for os! Saadanne Velgerninger er i og for sig for Størstedelen skjulte for os, men vi vilde erkende deres uskattefulde Værd, saafremt vi kunde kaste et Blik ind i det guddommelige Forsyns hemmelighedsfulde Værksted.

I ethvert Tilfælde lader det sig ikke nægte, at en rig Fylde af timelige og overnaturlige Velsignelser stiger ned over os fra den guddommelige Barmhjertigheds Trone, naar vi opsende andægtige og vedvarende Bønner, hvad enten vi nu føle eller ikke føle disse Velsignelser. Eller er det maaske tænkeligt, at Gud skulde lade sine Børn raabe forgæves; at de Dag for Dag forgæves skulde samle sig omkring tusinde og atter tusinde Altre? Kan Gud vel lade Bønnen, som han selv har lært os, upaaagtet? Kan Maria, den guddommelige Naades Moder, forblive ligegyldig overfor den skønne Hilsen, som forkyndte hendes herlige Udvælgelses salige Hemmelighed? O, nej! lad os kun med urokkelig Fortrøstning anbefale vore Anliggender til Ham, som med sit Ord indestaar for, at han ikke vil ringeagte en ydmyg og tillidsfuld Bøn.

I Oktobermaaned viser Kirken sig for os i sin Kultus hele Skønhed og Ophøjethed, idet den tillige giver Verden et straalende Bevis paa sin herlige Enhed. I den prægtige Domkirke saavel som i den simple Landsbykirke og det lille, hyggelige Klosterkapel — i alle fem Verdensdele — ville tusinde og atter tusinde Stemmer daglig højt og lydeligt forkynde den treenige Guds Herlighed og Hæder og Marias, den jomfruelige Gudsmoders, Pris. Ingen anden end Kristi

sande Kirke kan røre Menneskenes Hjærter i et saa veltalende Sprog og vise sig for Verdens Øjne i en saadan Herlighed.

Hvem kan vel være i Tvivl om, at vi jo ære den allersaligste Jomfru og Gudsmoder Maria ved Rosenkransbønnen? Den er jo netop hendes egen, kæreste Bøn. Og som hun elsker den, velsigner hun den ogsaa. Da hun fordem ved den h. Dominikus gav den til Kirken, erklærede hun, at netop denne Bøn skulde tjene Menneskene som den virksomste Hjælp i deres Kampe for den evige Frelse. Og denne Forudsigelse har den senere Erfaring stadfæstet i rigeste Maal. I Gruuden trænger man dog ikke til særlige Erfaringer, for at faa troende Katholiker til at elske og værdsætte Rosenkransbønnen. Det er jo soleklart, at »Barmhjertighedens Moder«, »*Mater amabilis*« slet ikke kan andet end overøse sine Børn med Velsignelser, som netop svare til hendes moderlige Kærligheds Fylde. Det har hun altid gjort og det vil hun ogsaa fremtidig gøre.

Men ogsaa i og for sig er Rosenkransbønnen et højst virksomt Hjælpemiddel mod sjælelig Skade og under Hjærtets Trængsler. Enhver, som tvivler herom, han er vel endnu ikke trængt nok ind i denne Bøns Aand. Hvorfor styrter saamange Mennesker sig blindt hen i Daarskab og Synd? Hvorfor gives der saamange, som ikke vide, hvad der tjener til deres Fred? Fordi saamange undlade Betragtningen af de religiøse Sandheder. Enhver, som ofte overvejer vor hl. Religions uforanderlige Grundlærdomme, han opnaar større og større Karakterfasthed. Enhver, som beskæftiger sig med det store Spørgsmaal angaaende den evige Frelse, han lærer at betragte det flygtige Livs Sager med andre Øjne; Sjælen, som gør sig fortrolig med det Evige, det Uforanderlige, lægger ikke mere stor Vægt paa det Jordiske, som jo er underkastet en bestandig Omskiftelse, og værdsætter det ikke for højt. I en Sjæl, som ofte fordyber sig i Betragtningen af Trossandhederne, bliver det lyst og klart, og den fatter fuldtud alle sine Kristenpligter. Det er jo ogsaa den Kristnes høje-

ste Ideal, som Rosenkransbønnens hellige Hemmeligheder fremstille for vore Øjne: Guds Søn i hans *Menneskevordelse*, som kundgør os den guddommelige Barmhjærtigheds uendelige Fylde; Forløseren i hans *Lidelse og Dod*, som minder os om hans Kærligheds Overmaal, men tillige om Syndens hele Vederstyggelighed. Og *de herlighedsfulde Hemmeligheder* belære os endelig paa en indtrængende Maade om, at der ingen sikrere Vej gives til den himmelske Faders Bolig end Korsets Vej.

Der gives i Virkeligheden intet virksommere Middel, til at oplyse Hjærtet og Forstanden og til at tilskynde Villien til enhver Dyd, end den bestandig gentagne Betragtning af Rosenkransens hellige Hemmeligheder, og saalænge Gud selv ikke lærer os andre Bønner, ville vi tillidsfuldt atter og atter nærme os hans Trone med vort »Fader vor« og »Hil dig Maria«.

Dr. Krogh-Tonning.

(Af Niels Hansen).

--o--

Den Mands Navn, hvis Billede vi bringe mellem disse Linier, er vel kendt af adskillige af dette Blads Læsere. Derfor turde det maaske for én og anden ikke være ukærkomment, om vi i det følgende i al Korthed fortalte en lille Smule om Krogh-Tonning's Liv og Virksomhed.

1. *Knud Carl Krogh-Tonning* fødtes den 31. December 1842. Hans Moder var en rigt begavet og ædel Kvinde, som udøvede en stor Indflydelse paa Sønnen. Som det saa ofte gaar, og som det igennem Historiens Løb har bekræftet sig mangen en Gang, viste det sig ogsaa her, at den store Mand skyldte sin Moder saa meget. Hun var dybt religiøs og fik tidlig Sønnens Øjne lukkede op for Kristendommens Herlighed. Særlig paavirkede hun sin Søn gen-

nem den lange Række Breve, som hun gennem mange af hans Ungdomsaar tilskrev ham, og som han med Omhu har opbevaret indtil den Dag i Dag. Enkelte af disse Breve ere efter indtrængende Opfordring blevne offentliggjorte, og det er ejendommeligt at lægge Mærke til, at adskilligt af det, der er blevet Hovedtanker i Krogh-Thonnings dogmatiske og asketiske Skrifter, har Moderen allerede sat i Bevægelse i Sønnens unge Hjærte. Tidlig vækkede hun saaledes sin Søns Sans for det sakramentales Betydning, og den Kærlighedens Magt, der raader saavel i Krogh-Tonnings hele Væsen som

ter, har ogsaa sine Ord og ved lagt Grunden terladt ham en selv sætter høj af de mange erkendelser, han taget, og som Søn med Rette af; det hedder hendes Breve: kæreste Barn, hed! O, den Modersaa godt!

Krogh-Tonning.

i alle hans Skrifter. Moderen ved sit Eksempel til. Hun har en Attest, som han ere end nogen Attester og Ansiden har mod ogsaa enhver kunde være stolt nemlig i ét af »Tak, Tak, mit for din Kærlig-gør en elskende Vidste Du dog,

hvor inderlig jeg elsker Dig — — — men den viser sig saa sjælden, denne Kærlighed under mit kolde, alvorlige Udvortes. Du har aldrig bedrovet mig saa meget, at jeg nu mindes blot et eneste Tilfælde. Fra din tidligste Barndom af havde jeg den salige Anelse, at Himlen vilde faa Raaderum i dit Hjærte, — — — og jeg er bleven den lykkeligste Moder!« Selv kalder han dette Vidnesbyrd allfor mildt og rosende og skriver det paa den store Kærligheds Regning, som raadede i hans Moders Hjærte; men de, der kende Krogh-Tonning personlig, mene dog med Føje, at der ligger adskilligt til Grund for Moderens Ord, og at det ikke kan være no-

gen helt misvisende Karaktereristik af den Mand, vi beskæftige os med.

Hans Ungdomsliv hengik, som saa mangen ung Mands Liv i lignende Stand, med Studium paa Latinskolen og siden ved Universitetet, stadig afbrudt i Ferierne i det religiøse Hjem. Hans Helbred var ofte svageligt, og store aandelige Kampe optog ham igennem flere af disse Aar. Det var næsten en Selvfølge, at han valgte Theologi til sit Fagstudium, og at han tilendebragte sine Studier med et fortrinligt Resultat. — Da han herefter i nogle Aar paa forskellige Steder havde ernæret sig som Lærer, begyndte Krogh-Tonning i en Alder af 30 Aar sin Virksomhed som protestantisk Præst.

2. Det var i Aaret 1873, at Krogh-Tonning fik Udnævnelse til et Præstekald dybt inde mellem Norges Fjelde. Det var en saare besværlig Embedsgerning, han der maatte udføre, men han gav sig med Liv og Sjæl i Færd med sit Arbejde. Dog det haarde Klima, de meget anstrengende Rejser i det vidt udstrakte Pastorat og en meget smertefuld Nervefeber umuliggjorde ham mere end 2 Aar Arbejdet paa dette Sted, som dog allerede var vokset fast til hans Hjærte; han maatte, skønt ugerne, søge sin Afsked fra gejstlig Virksomhed, hvorefter han havde en Hviletid paa halvandet Aar. At hans Virksomhed trods den korte Tid dog satte sig Spor i hans Sognebørns Hjærter, viser det Vidnesbyrd, som de gav ham flere Aar efter hans Bortrejse fra Stedet: »En saadan Sjælesørger have vi aldrig haft, og vi faa aldrig hans Mage igen«; saaledes sagde ikke én, men mange.

I Aaret 1877 blev Krogh-Tonning udnævnt til Kateket i Porsgrund, en Stilling, der ret gav hans mange, store Evner rig Lejlighed til at udfolde sig. Hans dobbelte Virksomhed som Præst og Lærer kastede han sig med Iver over, og denne sidste, der ikke er saa kendt som hans præstelige Gerning, maa dog ingenlunde fordunkles af denne; thi Krogh-Tonning var en saare fængslende Lærer, og mange er der, som ved hans Undervisning have faaet store og rige Im-

pulser. Trods al Iver i sin Gerning ophørte han ingensinde med sine videnskabelige Studier, til hvilke Morgentimerne hver Dag vare viede. Allerede langt tidligere havde han begyndt sin Forfattervirksomhed, men under hans femaarige Ophold i Porsgrund udkom hans første epokegørende Skrifter. Saaledes udsendte han ved Pintsetid 1881 sit store Skrift: »Om det kirkelige Embede«. Han staar allerede her paa et udpræget Højkirkeligt Standpunkt, fremhæver bestemt, at Herren har indstiftet et Embede i sin Kirke, som kun ved Haandspaalæggelse og Bøn kan overføres og forplantes gennem Tiderne og vender sig intet Steds med Bitterhed imod den katholske Kirke, men behandler den stedse med Loyalitet og Ærbødighed; derimod tager han overalt bestemt Afstand fra den reformerte Anskuelse. Her i Porsgrund udarbejdede han ogsaa sin bekendte Doctorafhandling: »Om den ældste kirkelige Apologi«, som han dog først Aaret efter, 1883, kom til at forsvare paa Universitetet i Christiania, hvorhen han i 1882 var bleven forflyttet, og hvor han i 18 Aar, indtil 1900, havde en rig og anerkendt præstelig Virksomhed. I en lang Aarrække, ogsaa ved sin Fratrædelse, var han Sognepræst ved den ærværdige Gl. Akers Kirke, hvor en talrig Menighed samlede sig om ham, som med en dyb Kærlighed og Højagtelse saa op til deres begavede og elskelige Sjælesørger. I Christiania fortsatte han sine Studeringer, og en række dybe og beaandede Skrifter var Frugten af disse. Vi skulle i det følgende lille Afsnit ganske kort dvæle ved de vigtigste af disse. (Fortsættes.)

Det sørgmodige Hjærte.

Eventyr efter det Engelske.

—o—

(Fortsat).

Saa gav Rosa sig til at græde. Men om hendes Taa-
rer end var bitre, saa var de dog tillige meget blide. Hun

vidste næppe, hvorfor hun græd, men alt imens Taarerne flød, var det som om hun græd hele sit gamle Hjærte ud, og det forekom hende som om det gyldne Lys, der udstråalede fra Englen, trængte ind i hende og forvandlede sig til et nyt Hjærte i hendes Bryst. Jeg tror, at det var den kærlige Tiltale, som fremkaldte hendes Taarer; for saaledes havde jo aldrig Nogen før talt til hende. Da hun endelig havde grædt ud, var hendes gamle Hjærte helt forsvundet og hun havde faaet et helt nyt Hjærte istedet. Og frem og tilbage gyngede det dybe, grønne Hav og syntes at tørre hendes Øjne for hende, som med en Moders Haand, og da hendes Graad helt var standset, udbrød hun:

»Aa, kære Engel, jeg har faaet et nyt Hjærte!«

Saa lo Englen, og Latteren lød som hundrede smaa Sølvklokkers Ringen, og den gjorde Rosa mere glad og munter end hun nogensinde før havde været og tillige saa blid og mild, at hun samtidigt maatte le og græde og ikke vidste, hvilken af Delene var det lykkeligste.

»Det er sandt, at Du har faaet et nyt Hjærte, Rosa,« sagde nu Englen; »men jeg tror ogsaa, Du har faaet nye Øjne.«

Og Rosa saa sig omkring, og se: Alt var som forvandelt! Enhver Ting syntes fuld af Glæde og Tilfredshed, og paa en uforklarlig Maade gik det op for hende, at al denne Kærlighed og Lykke kom fra Gud. I Fiskenes Øjne var der et Udtryk af glad Godlidenhed og Sagtmodighed, som hun ikke før havde lagt Mærke til. Naar de slog med Halen, forstod hun ligesaa tydeligt, som om de havde sagt hende det, at det var et Udtryk for stille Tilfredshed.

Og naar det uendelige Hav gyngede frem og tilbage og ligesom ikke magtede at holde sig roligt, da saa hun nu, at det skete af lutter overstrømmende Glæde. Fiskenes stumme, vaade, sølvglindsende Tilværelse forekom hende dog som det mest forunderlige; det gik op for hende, at ogsaa tause Folk kunne være glade og veltilmode, hvorimod hun,

naar hun hidtil havde været taus, altid tillige havde været gnaven.

I selve Lyset, der udstraalede fra Englen, var der Lyksalighed, Fryd og Guds Nærværelse.

Dette var nu Rosas første Læretime; med al sin Ejendommelighed var den sære Havsens Bund en storartet Skole. Hvad der forbavsede hende mest, tror jeg, var at se, hvor lykkelige alle disse Skabninger følte sig, tiltrods for, at Alt gik saa stille af, med Undtagelse af det lille Kluk, Fiskene gav, naar de sank en Mundfuld Vand, eller naar Østerserne pludselig smækkede med deres Skaller, som om en eller anden fornøjelig Tanke var faret igennem dem. Og det gaar mig som Rosa, heller ikke jeg har endnu kunnet finde ud af, om et støjende eller et stille Barn er lykkeligst. —

Det dagedes nu over de store Skove. Rosa og hendes Engel vare stegne op af Havet og svævede i Luften. Paa denne kunde hun hvile sig, naar hun følte Træthed, ja ligefrem læne sig til den, som var den en god, fast Pude.

Du vilde være bleven henrykt af Glæde, dersom Du kunde have hørt, hvorledes Skoven genlød af Fuglesang, da Solen hin Morgen stod op.

Det blev Rosa indlysende, at hvad Englene ere i Aandeverdenen: straalende, glødende, jublende Væsner; det er Fuglene i Dyreverdenen. Hun saa, hvor vidunderlig hurtigt deres Hjærter slaa, hvor deres Blod er varmt og, at jo varmere deres Hjærter ere, des blødere er deres Fjer. Hvem ved, om det ikke er, fordi Fuglene bo saa nær Himlen, at de er de gladeste af alle Skabninger. At flyve er i og for sig selv herligt; de synge maaske ikke saa meget, fordi Sangen glæder dem, som fordi den bevarer deres Hjærter fra at briste af al den Lyksalighed, som fylder dem. Sandt at sige, saa tænkte Rosa i sit stille Sind, om ikke Fuglene vare altfor jublende glade, til at være rigtig sagtmodige; hun syntes, at dertil var de lidt vel støjende. Hun ansaa dem heller ikke for at være saa godmodige som Fiskene. For dengang hun opholdt sig paa Havbunden, havde hun lagt Mærke til,

at selv naar disse Dyr aad hverandre op, saa skete det paa en vis venlig, godlidende Maade.

Stor var hendes Forbauselse, da hun, ved at iagttage Fuglene, naar de fløj, opdagede, at der omkring hver enkelt af dem var udstrakt ligesom en sølvglindsende Haand, hvis Fingre sluttede ganske let om den fløjelsbløde Fjerbeklædning, dog uden at berøre den, kun beredt til at yde Fuglene Hvile, naar de trængte dertil. Hun saa ogsaa Engle, der, naar Fuglene fløj over de store Vande, holdt ganske let ved deres Vingspidser, for at de ikke skulde falde. Og hun forstod, at det var den himmelske Fader, som beskærmede ogsaa disse sine Skabninger og hun maatte le af Glæde og græde samtidig af dyb Rørelse, ligesom dengang paa Havsens Bund. —

En Nat henimod Slutningen af hendes Liv blandt Fuglene, da Englen som sædvanlig havde ført hende op at sove i en vældig, orangefarvet Sky midt i Solnedgangen, kunde hun slet ikke falde i Søvn, men trængte til at spørge om mange Ting.

»Kære Engel,« begyndte hun, »jeg tænker saa meget over Fuglenes uendelige Fryd og Munterhed, hvor kan det dog være, at Gud fylder hele Verden med saamegen Lyksalighed?«

»Jo, fordi Gud selv — lovet være hans hellige Navn — er den uskabte Lyksalighed, der har været fra Evighed. Han skabte Verden, for at fylde den med sin egen Lyksalighed, og bestemte de Væsner, som skulde være de lykkeligste, til at ære ham mest. Gud kunde Intet vinde ved at skabe Verden, det var hans overstrømmende Godhed, som bevægede ham til det. Der er kun Et i Verden, Gud ikke har tilsigtet, og det er Ondskaben; thi, hvor den er, kan der ingen Tilfredshed være.«

»Men, hvor kunde dog Noget komme ind i Verden, som stred mod Guds Hensigt, og naar det var mod Guds Villie, hvorledes kunde da Ondskaben komme?«

»Fordi Gud saa, at vi, for at være lykkelige, maatte være frie Væsner,« svarede Englen.

Dette Svar gav Rosa meget at tænke paa; vel var det svært at forstaa, men det tilfredsstillende hende.

Efter en lille Stund sagde hun: »Det forekommer mig, at Gud er i nært Samfund med Fugleverdenen, maaske det er derfor, at Fuglenes Folkefærd synes saa hengivne til Bøn.«

»Netop,« svarede Englen, »selve de smaa Fugleungers Pippet i deres Reder er en Slags tillidsfuld, glad og ydmyg Omgang med Gud.«

»O, hvor Gud dog er elskelig!« raabte Rosa. —

Tid og Sted skiftede nu; Rosa og Englen opholdt sig blandt Insekterne. Disses Verden overgik i Vidunderlighed Alt, hvad Rosa havde set de andre Steder. Beboerne var de mindste, men tillige de stærkeste af alle Skabninger, hun hidtil havde lært at kende. Selv Menneskene vilde ikke kunne staa sig imod dem, hvis de skulde prøve Kræfter, om ikke Gud ved sin Mellekomst holdt Insekterne nede. Rosa lagde Mærke til, at Insekterne var langt mere selskabelige, end Fuglene. For det meste levede de inddelt i Nationer; de havde Byer, Konger og Dronninger og nød hverandres Selskab paa den mest fornøjelige Maade; de snakkede uafbrudt sammen, Nogle med Tungen, Andre ved at snurre og svirre med Vingerne, atter Andre ved at kildre hinanden i Ansigtet med deres lange Følehorn eller Fimretraade. Ja, det var en lystig Flok? Underligt forresten, at de kunde være saa muntre, naar der dog hvert Minut døde Millioner af dem. — Hver Luftning, der blæste paa dem, hver faldende Regndraabe, ja hvert Dyr, som just kom forbi, dræbte Masser af dem. Men de sørgede ikke. Rosa vilde maaske nok have holdt mere af dem, dersom de havde sørget. Nu slog det hende, at de nok mere havde det med Lystighed end med Følsomhed og at de snarere var kloge end kærlige. Men storartet arbejdsomme, det var de og deraf kom vel deres tilfredse Sind. Man ser jo ogsaa sjældent, at et ellers vel-

begavet Barn er tilfreds eller elskværdigt, naar det ikke tilige er flittigt.

Men Guds Kærlighed viste sig endnu mere vidunderlig blandt disse Smaa end imellem Fiskene eller Fuglene.

En Dag da Rosa og Englen i nogen Tid havde opholdt sig i en Vepserede og Rosa havde beundret Vepsernes Venlighed og Selvforglemmelse i Omgangen med hverandre samt den Beredvillighed, med hvilken de gensidigt søgte at gøre hverandres Arbejde og hygge om hverandre, uden at bekymre sig for, hvordan de selv havde det, saa sagde hun til Englen: »Aa, kære Engel! hvor er dog denne Vepserede fuld af Guds Kærlighed, Ømhed og Glæde!« —

»Ja,« svarede Englen, »Gud er overalt, fordi hans Størhed ingen Grænser har. Men endnu vidunderligere er det, synes mig, at Han allevegne gør sig selv saa lille og nedlader sig til, at være med sine smaa Skabninger, fyldende dem i al deres Lidenhed med overstrømmende Fryd ud af sin egen store Uendelighed!«

»Aa Engel, Engel,« udbrød Rosa, »og vi Mennesker ere kun venlige imod saa Faa, og som oftest uvenlige imod de Enkelte, som vi burde vise Kærlighed.« Og Rosa græd derover. Men saa saa hun atter paa Vepserne og smilede, kun fulgtes dennegang Graad og Smil ikke ad. —

(Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I Slutningen af den henrundne Uge rejste den højærværdigste Biskop til *Maribo*, for at meddele *Firmelsens hl. Sakramente* paa Rosenkransfesten og afholde kanonisk Visitats. Tirsdagen derefter, *den 8. Oktober* (den hl. Birgittas Fest), vil Biskoppen foretage *den højtidelige Konsekration* af den derværende St. Birgittæ Kirke, hvis Indvielse fandt Sted paa Mariæ Himmelfartsdagen, den 15. August 1897.

— I Højesterets Møde i Onsdags procederedes for lukkede Døre en Sag, under hvilken Gartner *Jens Jensen* tiltaltes for Injurier, fremsatte i en Artikel af ham i Bladet »Forposten«, mod Pastor *Desnos*. For Kriminalretten havde Gartner Jensen paastaaet sig frifundet, idet han hævdede de af ham fremsatte Beskyldningers Sandhed, uden dog at gøre noget som helst Forsøg paa at føre Bevis herfor. Han dømtes til simpelt Fængsel i 4 Maaneder, og de for Pastor *Desnos* fornærmelige Udtalelser morliificeredes. Ved Højesterets Dom i Onsdags blev Gartner Jensens Straf *skærpet* til simpelt Fængsel i 6 Maaneder.

Elsass. Bladet »Lorrain« offentliggør følgende Brev, som Pave Leo XIII. har sendt til Benediktinerabbeden i Beuron, *Benzler*, der af den h. Fader er bleven udnævnt til Biskop af Metz:

»Ærværdige Broder! Hilsen og den apostoliske Velsignelse. Vi har modtaget din Skrivelse, i hvilken Du udtaler dit gode Sindelag overfor den apostoliske Stol saavel som den dybe Bevægelse, som din Udvælgelse til den biskøppeelige Værdighed har fremkaldt hos Dig. Dine Dyders Glans ved Siden af alle dine andre Fortjenester bevægede Os til at udnævne Dig til Biskop af Metz. Du har derfor, ærværdige Broder, ingen Anledning til at klage over din Svaghed og anse Dig ude af Stand til at udøve et saa ophøjet Embede. Vi nære tværtimod den sikre Fortrøstning, at det stadige Fremskridt vil svare til din Nidkærheds Bestræbelser. Thi den Mand, som har Mistillid til sig selv og ikke tilskriver sig selv de lykkelige Resultater af sine Foretagender, han overøser Gud med sine særegne Naadegaver, formedelst hvilke han vil opfylde sin Opgave med det største Resultat. Derfor, ærværdige Broder, nære Vi de største Forhaabninger til dine fortræffelige Egenskaber, og for at de maa bringe Kirken alt det Gode, Vi haabe af dem, meddele Vi Dig og Bispedømmet Metz med Vort Hjertes hele Kærlighed den apostoliske Velsignelse. Leo XIII., Pave.«

Den nye Biskops Konsekration vil finde Sted den 28. Oktober i Domkirken i Metz.

Holland. Den katholske Kammerklub i det hollandske andet Kammer har atter konstitueret sig og valgt den Deputerede, Msgr. Dr. *Schaepmann* til Præsident, et glædeligt Tegn paa Enigheden, som hersker i den katholske Fraktion i Rigsdagen. Dette Sammenhold er rigtignok ogsaa nu desto nødvendigere, da det katholske Parti er repræsenteret i det nye Kabinet af tre Ministre og saaledes paa en vis Maade er blevet Regeringsparti. Msgr. *Schaepmann* havde en Tidlang heftige Modstandere indenfor den katholske Lejr, fordi han havde stemt for Undervisningstvangs-Loven; men man har dog alle Vegne bevaret en stor Sympathi for hans Person, og hans Valg til Præsident for den katholske Kammerklub er et Bevis paa, at man vel forstaar at værdsætte hans Dygtighed som Statsmand.

Køln. Ifølge Meddelelse fra Køln er de katholske Svendeforeningers Generalpræsides, Domherre, Msgr. *Seb. Schäffer*, bleven ramt af et Slagtilfælde. Den salige Fader Kolpings højfortjente Efterfølgers Tilstand betegnes som betænkelig, skønt en umiddelbar Livsfare dog ikke foreligger. Msgr. *Schäffer* har forøvrigt overskredet sit 73 Leveaar. I de katholske Svendeforeningskredse, hvor man allerede har truffet omfattende Forberedelser til at fejre den afholdte og højtærede Generalpræsides gyldne Præstebubilæum, som indtræffer i August næste Aar, paa en værdig Maade, har Budskabet om hans svære Sygdom vakt oprigtig Deltagelse.

Rom. Den 20. September, den sørgelige Mindedag om Piemontesernes Indtog i Rom gennem Breschen ved Porta Pia, fejredes atter i Aar paa sædvanlig Vis med alskens Forhaanelser mod Pavedømmet og Kirken. Denne Dags Højtideligholdelse viser atter i Aar, at det revolutionære Parti stadig har Herredømmet i Italien i sine Hænder. Fritænkerforeningerne drog fra Piazza Navona til Giordano Brunos Statue, hvor en vis *Almagia* holdt en Lovtale over Apostaten med uhorste Udfald mod Kirken og Paven, og

derfra til Porta Pia. Foran den østerrigske Gesandtskabsbygning hylede Toget de sædvanlige Raab: »Ned med Østerrig!« »Ned med Vatikanet!« »Leve Triest!« »Leve Dalmatien!« Ved Porta Pia holdt den berygtede Borgmester Colonna en Festtale, fuld af Injurier mod Paven og Kirken. Midt under Talen raabte en Kone fra Orvieto: »Ti stille, Colonna; leve Paven!« Hun blev naturligvis straks arresteret. Efter at Colonna havde sluttet sin Tale med at oplæse et Hyldingstelegram til Kongen, sluttede Festen med et regulært Slagsmaal mellem republikanske og monarkiske Studenter, i hvilket Gendarmerne tilsidst maatte blande sig. Om Aftenen holdtes der Festgudstjeneste i de forskellige protestantiske Bedesale, hvortil blev indbudt ved Hjælp af Reklameplakater paa Gadehjørnerne. I det Store og Hele havde Festen i Aar en mere fjendtlig Karakter fra Demonstranternes Side, hvorimod de egentlige romerske Borgeres Deltagelse var endnu ringere end i de foregaaende Aar. Det gamle, solide Rom havde hverken Faner eller Illumination at fremvise og udtalte derved, rigtignok paa en passiv Maade, nu som forhen ved værdig Tilbageholdenhed sin Protest mod den uretfærdige og voldsomme Okkupation af Kristenhedens Hovedstad.

Beuron. Den 22. September fejrede Ærkeabbeden i Benediktinerklostret i Beuron, *Placidus Wolter*, sit gyldne Præstejubilæum. Samtlige Abbeder og Prierer i Beuronerkongregationen vare tilstede. Den tyske Kejser sendte Jubilaren sin Lykønskning ved Regeringspræsident Grev v. Brühl.

Unio. Den halvaarlige **Generalforsamling** afholdes Tirsdag d. 8. Oktober Kl. 9 i Café du Parc, Gyldenløvesgade ligefor Klampenborgstationen. De ugentlige Møder i Vintersæsonen afholdes sammesteds Tirsdag Aften Kl. 8—12.

S.J.G. **Mandag** den 14. Oktober Kl. 8½ afholder **St. Josefs** Gilde alm. Møde for alle **Br.** i Forsamlingslokalet, Bredgade 67.

Kunstige Tænder fra 1 Kr.

V. Mølskens Nielsen, Sindshvilevej 2. Hj. af Falkoneralléen.

 Med stor Sorg meddeles Venner og Bekendte, at Gud i sin uendelige Visdom Tirsdag den 1. Oktober bortkaldte vor inderlig elskede **Ingrid**, kun $4\frac{3}{4}$ Aar gammel.

Helga Günther,
 f. Ehlert.

A. V. Günther,
 Muremester.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 6. Oktober. 19. Søndag e. Pintse. Rosenkransfest. (Ansgarius-Bouifacius - Kollekt i samtlige Kirker til Fordel for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet.) — **7. M.** Votivofficium af St. Ansgar. — **8. Ti.** Birgitta, Enke og Ordensstifterinde. — **9. O.** Dionysius og Lidelsesfieller, Martyrer. — **10. To.** Frants af Borgia, Bekender. — **11. F.** Ferialdag. — **12. L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 13. Oktober. 20. Søndag e. Pintse. Marias syv Smærter. Eduard, Bekender.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). Søndag den 6. Oktober **Kl. 10** hl. Messe med Prædiken. — Den hl. Messe Mandag Morgen bortfalder denne Gang.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 6. Oktbr. **Kl. 8 $\frac{1}{2}$** i Jesu Hjærte Kirke.

Rosenkransbroderskabet. Paa Rosenkransfesten (Søndag d. 6. Oktober) holde Medlemmerne som i de foregaaende Aar Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke under den h. Messe **Kl. 8**, som frembæres for alle levende og afdøde Medlemmer af Broderskabet. — Om Aftenen **Kl. 6** genoptages den sædvanlige maanedlige Rosenkransandagt med Procession, i hvilken Jomfruernes Forening deltager med Broderskabets Faner.

Paramentforeningen genoptager sine ugentlige Møder Fredag den **11. Oktober** (**Kl. 1—4**) i Forsamlingsværelset, Bredgade 64, 1 Sal.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35) faas:

Fred. Esser: **Den h. Frants af Assisi.** Et Livsbillede. I. II. III. 75 Øre.

Aug. Brinkmann: **Den h. Birgitta.** Et kulturhistorisk Billede. 1 Kr. 50 Øre heftet.

Kirken og den liberale Catholicisme. De engelske Biskoppers Hyrdebrev. 25 Øre.

P. P. Til Forsvar for Sandheden: Nr. 20. **Skærsilden.** Nr. 21. **Forbøn for vore hensovede Kære,** à 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 41.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Kobmagergade 13, Kobenhavn. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Trælles 9-2 og 5-7.

Nr 41.

Søndagen den 13. Oktober.

1901

Indhold: Stabat mater. — Dr. Krogh-Tonning. — Det sørgmodige Hjærte. — En ny Bog. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Sundby. Mariebo. Frankrig. — Bekendtgørelser.

Stabat mater.

— 0 —

Under Korset stod i Kvide
Moderen med Taarer stride,
medens Sønnen hang derpaa.

Gennem hendes kummerfulde,
pinte Moderhjærte skulde
Sværdet ubarmhjærtig gaa.

O hvor salte Taarestømme
udgød den enbaarnes ømme,
rene Moder i hin Stund!

Bittert maatte Sjælen græde,
 da hun saa sit Hjertes Glæde
 tømme Kalken til dens Bund.

Hvo er den, som uden Taare
 rolig kunde se, hvor saare
 Kristi dyre Moder led?

Hvo kan hjærtekold betragte
 Søn og Moder, som de smagte
 Dødens hele Bitterhed?

For sin Slægt og for dens Brøde
 maatte hun se Jesus bløde
 under Svøben hjærtegrum,
 se sin søde Søn i Nøden
 trøstesløst forladt, til Døden
 gjorde Frelserløben stum.

Kærlighedens dybe Kilde,
 del med mig, o Moder milde,
 al din Sorrigs bitre Smag.

Lad mit Hjærte trofast gløde
 Jesus Krist min Gud imøde,
 saa jeg er ham til Behag.

O Guds Moder, virk det Under,
 at min Frelser's røde Vunder
 prægede i Hjærtet staa.

Del med mig hans Saar og Strimer,
 al hans Kval i hine Timer,
 jeg har Syndens Krav derpaa.

Lad mig føle med hans Pine,
 blande Taarerne med Dine,
 til mit Hjærte briste vil.

Under Korset ved Din Side
 græde ved at se ham lide,
 det staar al min Længsel til.

Jomfru, lad mit Øje have
 Taarens søde Naadegave,
 lad mig græde ud som Du.

Lad mig uden Ophør komme
 al hans Kval, hans Straffedomme,
 al hans Lidelse ihu.

Lad hans Saar mit Hjærte saare,
 lad hans Kors min Tanke daare,
 lad hans Blod beruse mig.

For min Dommers Gunst at vinde
 vælger til Beskytterinde
 jeg, o søde Jomfru, Dig.

Jesus, laan mig naadigt Øre,
 for Din Moders Skyld Du føre
 mig til Sejrens Ærespris.

Naar mit Kød er sænkt i Mulde,
 stæd da Sjælen til den fulde
 Herlighed i Paradis. Amen.

J. F.

Dr. Krogh-Tonning.

(Fortsat.)

--o--

3. Naar man vil nævne nogle af Krogh-Tonnings Skrifter, falder Tanken af sig selv først paa det Værk, der, indtil nu i alt Fald, maa kaldes hans Livs Hovedværk, nemlig hans store Dogmatik i fem Bind. Denne Bog har haft en mærkværdig Skæbne. Da dens første Bind udkom i 1885, blev det modtaget med Opmærksomhed og Velvilje, men for hvert Bind, der udkom, blev der mere og mere tyst om Bogen; det sidste, femte Bind udkom i 1894, og da tav man stille. Forfatteren havde tydelig gennemgaaet en bestemt Udvikling i katholsk theologisk Retning, men i Stedet for at modbevise hans klare, logiske Ræsonnementer forsøgte man at tie Bogen ihjel. Det er den største Dogmatik, der nogensinde er skreven paa Dansk; dens Indhold er saa dybt, dens Sprog saa roligt og klart, dens theologiske Standpunkt saa bestemt troende, at det er en sørgelig Kendsgerning, at man ikke (i hvert Fald her i Danmark) tog mere Notiits af den, end Tilfældet var og er. Spurgte man de unge Theologer i de Aar, den nys var udkommen, om de ikke kendte Krogh-Tonnings Dogmatik, fik man gerne Nej til Svar, den talte deres Professorer ikke om eller henviste til, ja de kendte neppe en Gang Navnet paa denne de lutherske Kirkers ypperste Theolog i Norden. Krogh-Tonning turde man ikke lære dem at kende; et selvstændigt Studium af hans Dogmatik kunde let blive skæbnesvangert for den rod- og grundløse lutherske Skriftheologi, som de unge Theologer maatte lade sig nøjes med i Stedet for en fast, kirkelig dogmatisk Lærebygning.

Første Bind af Dogmatiken er en Indledning til hele Værket. Det behandler i al Almindelighed de tre store Begreber: Religion, Aabenbaring og Tro. I tre store Dele udvikler Forfatteren dernæst hele Dogmatikens Indhold, idet han gør Menneskets Samfund med Gud til det centrale, saa-

ledes at hver Hoveddel faar et Afsnit om Gud, om Mennesket og om Samfundet mellem begge. I første Hoveddel behandles Ophævelsen af dette Samfund ved Synden, medens tredje Hoveddel, der er langt den største, to Bind paa i alt henved 1000 Sider, redegør, hvorledes Samfundet mellem Gud og Mennesket atter genoprettes ved Naaden.

At give en blot nogenlunde udtømmende Recension af Krogh-Tonning's store Værk er der her hverken Tid eller Lejlighed til, det vilde kræve en hel Afhandling. Det ligger i selve Sagens Natur, at jo længere hen i sit Værk, Forfatteren kommer, des mere træde de confessionelle Spørgsmaal i Forgrunden, thi Divergenspunkterne mellem den katholske Kirke og Protestantismen komme jo mere frem i de sidste end i de første Afsnit af Dogmatiken. Men jo mere de nævnte Spørgsmaal træde frem, des tydeligere bliver ogsaa Forfatterens Tilbøjelighed til at sé med Venlighed paa det i den katholske Kirkelære, som protestantiske Dogmatikere ofte betegne som Vederstyggeligheder og Taabeligheder. At der er foregaaet en Udvikling hos Forfatteren i de 9 Aar, Dogmatiken var om at udkomme, er hævet over al Tvivl, og at denne Udvikling er gaaet i katholsk Retning, er ogsaa klart. — Et Par Udtalelser om ét og det samme Spørgsmaal ere i saa Henseende saare betegnende. I første Bind, Side 221 f., hedder det: »Kirketroen er følgelig, ret forstaaet, et baade berettiget og nødvendigt Stadium i den kristelige Trøs Genesis. Al sand kristelig Tro er kirkelig Tro i sin Begyndelse, maa ogsaa vedblive at være det, fordi Kirken som Guds Kirke, Guds Frelses Institution altid maa have en vis Autoritet overfor den enkelte. Men Troen maa ikke være *blot* Kirketro. — Vi maa ogsaa komme i et mere direkte Forhold til den oprindelig frelsende Aabenbaring. Troen maa blive *Skrifttro* . . . Thi her have vi den højeste Aabenbaringsautoritet. Kirken kan fejle. Men »*Skriften kan ikke fejle*« (Joh. 10,35) . . . . Den hellige Skrift er *højeste* Autoritet og har ikke nogen anden selvstændig og selvgyldig ved Siden af sig.« Ved Siden heraf findes ogsaa Kirkens Betydning fremhævet,

men dog kun som et nødvendigt Nr. 2 ved Siden af Skriften som det ufejlbare Nr. 1, med andre Ord, Forfatteren indtager her, hvad man paa protestantisk Grund kalder et højkirkeligt Standpunkt, men han er dog her endnu bestemt Lutheraner. Anderledes lyder det i Dogmatikens sidste Bind, hvor Forfatteren mere indgaaende behandler det samme Spørgsmaal (se Side 19—23 og videre). Her hedder det: »Det maa antages, at Kirken er ufejlbar i alle de Afgørelser angaaende Tro og Moral, der ere Salighedsvilkaar. Tog den fejl her, da var den forladt af Christus og hans Aand. Skulde vi ikke kunne nøjes med den ufejlbare Vejledning i vor Saligheds Sag, som er os given i den hellige Skrift? Skulde ikke navnlig Biblen i hver Mands Haand yde al fornøden og sikker Vejledning? — — — Historien taler her et frygtelig tydeligt Sprog: De Forhaabninger, man har sat til et ensidigt Skriftprincip, have vist sig at være en skæbnsvanger Illusion . . . Dette Princip har mere end noget andet tjent til at *sprænge* Kirken . . . Og med denne Erfaring for Øje tør det siges: Guds Hensigt med at give os en hellig Skrift vilde være forfejlet, dersom han ikke tillige havde sørget for en Institution, som *med Ufejlbarhed hævder den Sandhed, der er fornøden til Salighed*. Denne Institution er: *Christi lærende Kirke*.« Det kan neppe betvivles, at Forfatteren saa anderledes paa Spørgsmaalet om Forholdet mellem Skrift og Kirke, da han i 1894 skrev de sidst citerede Ord, end han gjorde, da han 9 Aar tidligere skrev de først anførte.

Krogh-Tonning's Dogmatik har gennemgaaende, men dog i Særdeleshed dens 2—3 sidste Bind, et saare velgørende Særpræg, det er Bestræbelsen for Fornyelsen af den Enhed, hvormed Kirken begyndte, da den var ét Hjerte og én Sjæl«. Og det er tydeligt at fornemme, at Forfatterens eget Hjerte bløder ved den Splittelse, der raader blandt dem, der dog ere enige om at prise Jesus af Nazareth som Guds Søn og Verdens Frelser, medens han i sit Arbejde gør, hvad han formaar for at mindske Splittelsen. Og det har Krogh-

Tonning gjort *paa en eneste original Maade, ad en Vej, ingen før som han har været inde paa*. Under Behandlingen af de confessionelle Stridsspørgsmaal, og det endogsaa dem, der mere end andre fornaar at sætte Liden-skaberne i Bevægelse og forbitre Hjerterne, har han paavist, at det, man i Grunden strides om, kun ere *gensidige Misforstaaelser, medens selve Uenigheden i Tidens Løb er ophævet* gennem den gunstige Udvikling, som Protestantismen paa flere Punkter har gennemgaaet siden Reformationen. Hans Værks sidste Bind udføre paa mange Punkter *et Reduceringsarbejde*, saa man næsten med Forbauselse spørger sig selv: men er der virkelig ikke større og væsentligere Ting, Protestanterne ere uenige med Katholikerne om? Dog Sagen er jo den, at Hovedpunktet i hele Mellemværendet mellem Protestanterne og Katholikerne er dette ene, at de sidste sige: vi tro paa Kirkens Dogmer, fordi Kirken ejer Sandheden, medens de første kunne anerkende saa mange Dogmer, det skal være, uden dog at være grund-enige med de sidste, fordi deres Antagelse ikke beror paa dette ene, at Guds Kirke tager aldrig fejl, fordi Aanden vej-leder den til al Sandhed.

(Fortsættes.)

Det sørgmodige Hjærte.

Eventyr efter det Engelske.

— 0 —

(Fortsat.)

Middagssolen skinnede over Tartariets grønne Sletter, hvor Rosa nu befandt sig med Englen. De vilde Kvæghjorder dér gjorde et dybt Indtryk paa hende. Hun udfandt Karaktertræk hos disse Dyr, der paa en vis Maade gjorde dem mere Menneskene lige end Fiskene, Fuglene eller Insecterne var. Hvad der rørte hende dybest, var at se Mødrenes Kærlighed til deres Afkom. Der viste sig ingen Utilfredshed hos Dyrene; tværtimod var der en høj Grad af Sagtmodighed over dem, saa de næsten syntes bedrøvede.

Denne Sindsstemning fandt Udtryk i deres dybe Stemme og kunde især læses i deres Øjne. Dog ikke i Alles; thi nogle af dem havde et underligt fjollet Blik, og Kamelen saa ud, som om den gerne vilde sige en Vittighed men ikke vidste, hvorledes den skulde komme ud med den. Nogle Dyr havde et lattermildt Udtryk, andre saae fiffige ud. Hestenes Øjne viste megen Karaktér, maaske nok saa meget som Menneskenes; men Hornkvægets Øje, var noget af det Skønneste, hun i sit Liv havde seet, saa fuldt var det af Kærlighed, Ro og stille Tilfredshed.

Over dem alle var der en sød, afdæmpet Blidhed, som om de havde haft en menneskelig Livserfaring, og de derefter havde opgivet, at fare vildt omkring paa de endeløse, grønne Sletter. Deres Tilfredshed forekom Rosa at ligne et Menneskes, der skønt tilfreds med sin egen Lod, dog er bedrøvet paa Andres Vegne. Og saa forestillede huu sig, at da Pattedyrene stod Menneskene nærmest, havde de muligvis et Slags Medfølelse med disse, saa vel som Lydighed overfor dem. I det Hele taget fandt hun, at der i Dyrenes Verden herskede stor Tilfredshed og endnu større Godmodighed. Deres Venlighed havde Overvægten over deres Munterhed, og det kunde hun netop godt lide dem for. Kvægets udtryksfulde Øjne bidrog meget til Forandringen i hende. Hun sad nu med sin Engel i Stjernernes dugfyldte Skjær midt i blandt en Flok yndige smaa Dværgantiloper. »Min lille Søster,« sagde Englen til hende, »Du er bleven saa takkefuld, siden Du lever her mellem Dyrene?« »Men ikke mindre lykkelig for det,« svarede hun, »jeg er mere stille, mere inderlig lykkelig, kjære Engel, for jeg seer, at Alt er Kærlighed og Alt er Glæde. Men der er saa mange forskellige Slags Kærlighed og Glæde, at det er mig vanskeligt ret at finde Rede deri. Kun Eet staar klart for mig, og det er, at Intet paa hele Guds Jord er sorgfuldt.« —

Englen tog nu Ordet og sagde: »Rosa, nu har Du lært tilstrækkeligt af Jorden.« Saa tog han hende ved Haan-

den og de steg op igennem det duggede Stjærneskær til de fjærne Stjærner, svævede dem forbi, saa de store Kloder, der var blevne større og større alt som de nærmede sig dem og atter svandt og svandt bagved dem, til de helt tabte dem af Syne.

Tilsidst naaede de en umaadelig Purpursky; paa et Sted i Skyen saaes et svagt, diset Lys, som naar man seer Maanen staa bag Taagen. Englen førte Rosa derhen, og lod hende der, igennem den, skue ind i Englenes Verden, en Verden af Lys og Jubelsang, men hvis Lyd paa Grund af den uendelige Afstand fra hende, og af Taagen, igennem hvilken hun saa, kun lod afdæmpet for hendes Øre. Men hun forstod, at i den Verden havde Ingen nogensinde følt, hvad Sørgmodighed var, ja at Englene trods al deres Visdom umuligt vilde kunne begribe denne Følelse eller ud-tænke Noget, der lignede den.

Deres Lyksalighed var saa stor, at den opfyldte dem ganske, og den vilde ikke have levnet Rum eller Tanke for Andet hos dem, dersom ikke Gud selv havde været Ophavet til den og den derfor var Kærlighed saavel som Lyksalighed. For Rosas Øjne oplodes det Indre af en Engels Sjæl, men paa Grund af den store Afstand formaaede hun ikke at se rigtig tydeligt. Dog forekom det hende, at der i denne ene salige Aands Indre var et saadant Hav af Salighed, at man kunde have druknet tusinder af Verdner deri.

Efter længe, at have fordybet sig i dette Syn, vendte hun sig bort med Graad, ikke med Smil, og hun sagde: »Det er for straalende. Naar jeg ser derpaa føler jeg, at alt i mig er sort.«

Men hendes Skytsengel pegede taust paa et gyldent Sæde midt imellem to straalende Engle, og idet han aandede mildt paa Taagen, saa hun nu tydeligt, at hendes Navn var skrevet paa dette Sæde. Og hun forstod, at dersom hun holdt trofast ud i Kærlighed til Gud indtil det Sidste, vilde hun dér finde sit evige Hjem. Virkelig vare ogsaa de kære Engle allerede ifærd med at indøve de Velkomstsange, med hvilke de, naar hendes Time engang sløg, vilde modtage

hende i deres himmelske Bolig. Men Rosa veg tilbage og udbrød: jeg kan ikke rumme saamegen Kærlighed og Lykke, — jeg er det ikke værd! — (Sluttet.)

En ny Bog.

P.P. Paa Skællet mellem Tid og Evighed.

142 Sider.

—o—

I disse Dage er Pastor Rørdams Bog »Evig Frelse og evig Fortabelse« udkommen i 7de Oplag, et Bevis paa, i hvor høj Grad Spørgsmaalet om Livet efter Døden er bleven brændende i vide Kredse.

Da nævnte Bogs Indhold imidlertid er af den Art, at det giver et urigtigt Billede af Evighedens Vilkaar, turde der ikke ties fra den Kirkes Side, der er Sandhedens Støtte, og den katholske Fremstilling foreligger da nu ogsaa fuldtud, efter at Forfatteren P. P. i sine to sidste Smaahæfter har skrevet om »Skærsilden« (Nr. 20) og om »Forbøn for vore hensovede Kære« (Nr. 21). Det Ord, med hvilket Georg Brandes fornylig betegnede Pastor Gaméls Indlæg om Kina-missionen — »i Formen ulasteligt« —, tør sikkert ogsaa anvendes paa denne Bog. Det er rolig og lidenskabsløs, men klar og rammende Polemik, der afgør sit Mellemlværende med Modstanderen i smaa, fortrinlige Anmærkninger, men saa iøvrigt indskrænker sig til at fremstille Kirkens Lære med Tilføjelse af de vigtigste Bevisgrunde.

Hvad angaar Indholdet af de to sidste Afhandlinger, henviser vi Læseren til selv at gøre sig bekendt med dette; her skal kun nævnes nogle Hovedtanker.

Guds Venners Tilværelse i Tid og Evighed er ikke udtømmende angivet med Ordene Jord og Himmel. Der gives for dem, der dø i Guds Naade men ikke gaa ganske rene ud af dette Liv, en Mellemtilstand mellem det jordiske og himmelske, en Lutringstid forinden Indgaaelsen i Guds Herlighed. Saaledes var Troen i den gamle Pagt; saaledes har Kristus lært og lærer Kirken. Venskab og Lutring, Hellighed og Straf er ikke Modsætninger, der udelukke hinanden; thi Gud ikke blot kan, men han har straffet og straffer virkelig endnu allerede tilgivne Synder, naturligvis ikke evigt men timeligi. Vor Retspleje har intet herimod. Tværtimod ty de, der har Børn at opdrage, ofte og med Rette til samme

Fremgangsmaade, thi baade skal Barnet forbedres og Uretten sones. Gaa vi altsaa ud af dette Liv uden ved Selvfstraffelse at have afbødet den Strafskyld, der paahviler os overfor Gud, saa maa det forsømte indhentes i den anden Verden, i Mellemtilstanden, i Skærsilden. Om Straffen derovre er virkelig Ild, vides ikke med Bestemthed, da Aabenbaringskilderne ikke udtale sig klart derom; det er dog ej heller nødvendigt, at vi ved dette; blot det er os bekendt, at med Helliggørelsens Naade alene er Indgaaelsen i Himlen straks efter Døden os ingenlunde sikret.

Selv om vi derfor har Grund til at antage, at vore kære Afdøde har forladt os i Guds Venskab, saa er dermed ikke givet, at de allerede er i Guds Saligheds Rige. Dette er dog en saa meget mere foruroligende Tanke for os, jo nærmere de hensovede stode os i Livet, og vi føle en Trang til at hjælpe. Men kan vi hjælpe? Herpaa svarer P. P. i Slutningshæftet. Ja, ved Bøn og Bod, ved Messe og Aflad kan vi hjælpe Skærsildens arme Sjæle: ved Bøn, thi der er i Kirken altid bleven bedt for de Afdøde; ved Bodsgerninger, thi ligesom en Rigmand kan betale Fattigmands Gæld, saaledes kan vi, efter Kirkens paa to Koncilier udtrykkelig udtalte Lære, ved opera pietatis — fromme Gerninger — afbøde den Straf, der i den anden Verden paalægges de Troendes Sjæle ikke af Forbedringsmen af Retfærdigheds-hensyn; ved den hellige Messe, thi den er et Forsonings-offer ikke blot for Skyld men ogsaa for Straf; endelig ved Tilvendelse af Aflad, thi Aflad er jo netop en Straffeltergivelser udenfor Sakramentet og den kan efter Kirkelæren ogsaa forbønsvis tilegnes de Afdøde i Kraft af Kristi Fyldestgørelse og de af de Helliges Fyldestgørelser, som ikke er gaaet med til Afbødelsen af deres egen Straffeskyld og som de ikke selv paa anden Maade have raadet over.

Det ses, at Læsningen, af disse to sidste Hæfter særlig egner sig for den tilstundende Allesjælesmaaned. Iøvrigt bemærkes, at disse to Hæfter sammen med de to foregaaende (»Omvendelse efter Døden« og »De afgørende Spørgsmaal«) udgøre et Hele, der er forsynet med fortløbende Sidetal og bør indbindes sammen. Bag i sidste Hæfte findes det fælles Titelblad: *Paa Skællet mellem Tid og Evighed.*

Alvorlige Ting er det, denné Bog taler om, og Forfatteren slutter da ogsaa med indtrængende at lægge os dem paa Hjærte. Gid den lille Bog maa virke oplysende, opmuntrende og trøstende i mange Sjæle; det vil være den bedste Løn for dens nidkære Forfatter.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

København. (K.) Tirsdag d. 8. Oktober afholdt Foreningen *Unio* sin halvaarlige Generalforsamling. Af Sekretærens Beretning fremgik det, at der i Sommerens Løb har fundet 4 Udflugter Sted. De to var Heldagsture, en Skovtur til Vogns, som gik til Frederiksdal, Søllerød og Gentofte, og en Fodtur fra Birkerød over Søllerød til Eremitagen og Klampenborg. De to andre var kun Eftermiddagsture, nemlig den sædvanlige Udflugt til Charlottenlund paa Grundlovsdagen og i September en Nøddetur — hvor man dog opgav at plukke Nødder — til Rudersdal og Søllerød. De tre første var mod Sædvane begunstigede af et udmærket Vejr; under den sidste Tur holdt Vejret ogsaa tæt; men det saa meget truende ud, og Tilslutningen var derfor heller ikke stor. — I Anledning af, at der skal trykkes et nyt Oplag af Foreningens Love, foretoges der en Del redaktionelle Smaaforbedringer. — De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer genvalgtes alle. Formand er for Tiden Grosserer C. B. Lohrer, Herluf Trollesgade 24.

— Vi henlede Opmærksomheden paa at i *Sct. Knuds Broderskab*, Bredgade 67, vil pensj. Politibetjent Berg førstk. Tirsdag Aften holde et Foredrag om Alkoholens skadelige Virkning paa de forskellige Organer i det menneskelige Legeme. Foredraget er dels grundet paa de nyeste videnskabelige Undersøgelser og dels paa Foredragsholderens indvundne Erfaringer i 14 Aars Polititjeneste. Efter Foredraget oplæser Hr. Berg »Safts Monolog« i 3. Akts Slutning af »Sovendrikken«. Adgangen er gratis for den katholske Menigheds Medlemmer og Foredraget begynder Kl. 7½ præcis.

Sundby. Efter kun halvandet Aars Virksomhed i St. Annæ Menighed i Sundby forlader højærværdige Hr. *Pastor Osterhammel* denne Gerning for at tiltræde Stillingen som Sognepræst i Randers. For St. Annæ Skole, som nu tæller halvt hundrede Elever, saavel som for Skolens Lærer, Hr.

cand. theol. & mag. Niels Hansen, betegner Præstens Bortrejse et virkeligt Tab, ligesom Menigheden beklager at miste sin Præst, just som den har lært at kende og skatte ham.

Mariebo. I Søndags ankom Hans biskoppelige Højærværdighed til Mariebo. hvis nye Præstegaard iaar kunde byde ham et Hjem og overflødiggøre Hotellet, man i de foregaaende Aar havde maattet ty til. Den vanlige Konfirmation af Polakker var Aarsagen til Besøget.

I Søndags ringede de store Malmklokkers rene Toner Festligheden ind, og et stort paveligt Flag med Insignierne broderede i Sølv og Guld og Silke vajede fra Kirketaarnets øverste Glug. Folk strømmede til Kirken, som blev overfyldt, til Trods for, at Regnvejr begyndte at melde sig fra Morgenstunden af og trofast holdt sit trøsteløse Løfte.

Kl. 11 begyndte Biskoppen, assisteret af Pastor Frederiksen, Prælatmessen, som ledsagedes af saa kraftig en Sang fra den polske Menigheds Side, at mere end én Ikke-Polak ønskede den sat et Par Grader ned i Styrke. Under og efter Messen kommunikerede 92 polske Mænd og Kvinder.

Desværre fandt Biskoppen sig ikke stærk nok til at prædike, saa de tilstedeværende ikke faatallige Danske — hovedsagelig Protestanter — maatte nøjes med den polske Prædiken, som Arbejdernes Præst rettede til disse. Til Konfirmation stillede sig 66 Kvinder og 31 Mænd, fra Sexten- til Trediveaarsalderen. Endelig sluttedes af med Daab af et lille Polakbarn, efterat Kl. 3 de sidste Kommunioner var uddelte. Rørende var det at se, med hvilken Iver og Udholdenhed disse simple Folk tager Del i religiøse Handlinger trods Sult og Træthed.

— I Tirsdags blev saa vor Kirke konsekreret — den første Kirke herhjemme, som en Missionschef for Danmark nogensinde har konsekreret. Med frisk Storm, med afvexlende Byger og fint Solskin forløb Dagen, ganske ligesom en Missionspræsts Liv; under selve Funktionen faldt dog meget lidt Regn.

Kl. 9 begyndte Hs. Højærværdighed Biskoppen Funk-

tionen assisteret, foruden af Stedets to Præster, af Pastor Schmiderer, som Ceremoniar, Pastor Storp og Helmke som Diakoner, Pastor van Heukelum fra Rostock som Subdiakon samt af Pastor Heiden, Slump og Gamél; Hr. August Hoffmann, der ikke havde skyet Rejsen fra København her ned, var Korsbærer, medens to Polakker bar Lygterne, en tredje holdt Pontifikalet. Af Folk var der kun faa tilstede, da Hverdagene ere Arbejdsdage for Polakkerne, medens Præsterne ikke kunde komme en Søndag. Alt gik fornøjelig godt fra Haanden, men først da Klokkerne ringede til Angelus, var Konsekrationen forbi, saa Prælatmessen kunde begynde.

Da Mariebo er en gammel Birgittiner-Klosterby, blev *St. Birgitta* valgt til Kirkens Navnehelgen; og da den hovedsagelig, ialfald foreløbig, er bygget for Polakkerne, og Bidragene til Stationens Opførelse og hidtidige Underhold udelukkende skyldes polsk Godgørenhed — beslaglagt under Pastor Ortveds gentagne Vinterrejser — bleve Polens Hovedhelgen *St. Stanislaus*, Biskop og Martyr fra det 11te Aarhundrede, Kirkens anden Navnehelgen. Desuden nedlagdes i Altrets Gemme Relikvier af Biskop og Martyr i Preussen St. Adalbert, de polske Helgener St. Kasimir og Dronning Hedvig, hvilke Helligdomme alle ere medbragte fra de Steder i Polen, hvor Legemerne hvile; sluttelig Levnninger af St. Frans af Assisi og St. Klara. Det hele blev der vedlagt et Pergament, paa hvilket Konsekration konstateredes med Biskoppens og de assisterende Præsters Underskrift og Kirkens Segl.

Under Prælatmessen prædikede Hs. Højærværdighed Biskoppen og udtalte sin Tak for det hidtil gjorte Arbejde. Højtideligheden afsluttedes med sakramental Velsignelse.

Snart havde Kirken igen sit vanlige Søndagsudseende, kun smeldede endnu efter Solnedgang tre store Faner lystig oppe fra Kirketaarnet, nemlig øverst det pavelige Flag med Tiara og Nøgler i Sølv- og Guldbroderi (en prægtig Gave fra Warschau) og derunder det danske Flag tilhøjre, tilven-

stre det polske — mørkerødt med en hvid, kronet Ørn (en Gave fra en Adelsfamilie i preussisk Polen, hvor det Flag ikke tør vaje). Og inde i Kirken lyste endnu to herlige, hvide Silkebannere, nemlig en med Jesu Hjerter, broderet i Guld og en Gave fra den samme Familie; den anden med Polakkernes Yndlingsbillede, den sorte Gudsmoder fra Czenstochow, et kostbart Broderi, der er kommet som Gave fra Petersborg.

Give Gud, at St. Birgitta og St. Stanislaus maa være Kirkens ikke blot Navnehelgener, men ogsaa dens Værnehelgener, og at Arbejdet blandt Polakkerne og Missionsarbejdet blandt de Indfødte maa bære rigest Frugt! De polske Arbejderes Antal er i Løbet af de sidste ni Aar vokset fra 400 til mindst 2600.

Frankrig. *Benediktinerne* høre som bekendt til de Ordener, som ikke have ansøgt Regeringen om Anerkendelse. De have derfor allerede forladt Frankrig for at tage Bolig i England, til stor Sorg for Befolkningen, som kendte deres velgørende Virksomhed. I *Solesmes* rettede Kommunalraadet følgende Adresse til Abbeden Dom *Delatte*: »Paa et Tidspunkt, da De ifølge en skændig Lov er tvungen til at forlade Deres dyrebare Abbedi og vor ulykkelige Kommune, anser Kommunalraadet i Solesmes som Tolk for Befolkningens Følelser det som en Ære, at frembære for Dem og Deres Ordensbrødre sine ærbødige Lykønskninger i Anledning af Deres værdige og ædle Holdning overfor denne Lov, som alle retfærdige Mennesker fordømme. Kommunalraadet beder Dem, ærværdige Fader, om at modtage Udtrykket for sin ærbødige Sympathi, og udtaler den oprigtige og berettigede Sorg, som Deres Afrejse foraarsager hele Solesmes Kommune. Den haaber i en nær Fremtid, at have den Lykke, at kunne hilse med Glæde Deres Tilbagekomst, og beder Dem, ærværdige Fader, at modtage tillige med dette Ønske sin ærbødige Hyldest.« En lignende Adresse modtog Abbedissen i St. Cæcilias Kloster i Solesmes.

Unio. Søndagen d. 20. Oktober Kl. 8 afholdes en **Koncert** i Citys Selskabslokaler. Derefter en lille **Dans** til Kl. 12. For de ikke dansende findes Spilleværørelser. Medlemmerne have fri Adgang. Besøgende, indførte ved et Medlem, kunne deltage mod en Betaling af 50 Øre, men maa i Forvejen afhente Adgangskort hos Hr. H. Hoffmann, Købmagerg. 48.

St. Knuds Broderskab. Tirsdagen den 15. Oktober holdes i Lokalet Bredgade 67, l. S. o. G., Foredrag af Hr. pens. Politibetjent I. C. B. Berg, derefter Oplæsning. Da Adgangen er gratis, tilbydes der Menigheden en god Lejlighed til at tilbringe en baade interessant og fornøjelig Aften. Mødet begynder pr. Kl. 7½ og slutter pr. Kl. 10.

D'Herr. Gejstlige indbydes venligst.

S.J.G. Mandag den 14. Oktober Kl. 8½ afholder **St. Josefs Gilde** alm. Møde for alle Br. i Forsamlingslokalet, Bredgade 67.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Oktober. 20. Søndag e. Pintse. Marias syv Smerter. Eduard, Bekender. — **14. M.** Callistus, Martyr og Pave. — **15. Ti.** Theresia, Jomfru. — **16. O.** Votivofficium af St. Ansgar. — **17. To.** Hedvig, Enke. — **18. F.** Lukas, Evangelist. — **19. L.** Petrus af Alcantara, Bekender.

Søndag den 20. Oktober. 21. Søndag e. Pintse. Johannes af Kent, Bekender.

Kirkeindvielse.

I Dag, **Søndag den 13. Oktober Kl. 9** foretager den højærværdigste Biskop den højtidelige **Indvielse af den ny Hospitalskirke** i Griffenfeldtsgade, hvorefter festlig Prælatmesse med Prædiken.

Ynglingeforeningen „St. Knud“ agter at give en **Aftenunderholdning**, med velvillig Assistance af Koncertmaler Hr. Martini og Hr. Husson, **Søndag den 20. Oktober** i Lokalet Boysgade 3. — Entré 35 Øre.

Paramentforeningen har genoptaget sine ugentlige Møder, som finder Sted hver Fredag Kl. 1—4 i Forsamlingsværelset, Bredgade 64. 1. Sal.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35) faas:

Fred. Esser: **Den h. Frants af Assisi.** Et Livsbillede. I. II. III. 75 Øre.

Aug. Brinkmann: **Den h. Birgitta.** Et kulturhistorisk Billede. 1 Kr. 50 Øre heftet.

Kirken og den liberale Catholicisme. De engelske Biskoppers Hyrdebrev. 25 Øre.

P. P. Til Forsvar for Sandheden: Nr. 20. **Skærsilden.** Nr. 21. **Forbøn for vore hensovede Kære,** à 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 42.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Brølgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petillinen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 42.

Søndagen den 20. Oktober.

1901.

Indhold: Dr. Krogh-Tonning. — Det sørgmodige Hjerte. — Vor nye Klosterkirke. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Randers. — Bekendtgørelser.

Dr. Krogh-Tonning.

(Fortsat.)

—o—

Kirkens største Ulykke er dens Splittelse, hævder Krogh-Tonning. Og, som ovenfor nævnt, giver han saare vægtige Bidrag til at bygge Bro over Kløften ved paa mange Punkter at paavise, at Katholiker og Protestanter ikke mere har noget at strides om, idet disse sidste i Tidernes Løb paa mange Punkter stille og umærkeligt have nærmet sig de første. Dette gælder især Læren om Guds Naade og de gode Gerningers Betydning.

Adskillige vigtige Punkter i Dogmatiken har Forfatteren behandlet i særskilte Afhandlinger. Dette gælder saaledes om Naadelæren, som han endnu vidtløftigere end i Dogmatiken behandler paa Tysk i det meget omtalte Værk: *Die Gnadenlehre und die stille Reformation*. Om Naa-

delæren har der, som bekendt, været fort aarhundredlange Stridigheder mellem den katholske Kirke og Protestanterne. Efter protestantisk Lære bestaar *Retfærdiggørelsen* deri, at Mennesket tror, at Gud har modtaget ham i sin Naade og forladt alle Synder for Christi Skyld, medens den katholske Kirke, efter almindelig protestantisk Fremstilling, skulde lære, at Mennesket retfærdiggøres ved egne Kræfter, Fortjenester og Gerninger. Eller kort og godt: Menneskene frelses efter Luther ved Troen alene, efter den katholske Kirkes Lære ved Tro og Gerninger. Luther fremhævede meget skarpt dette Standpunkt. »Han forkastede Begrebet levende Tro og erklærede, at den Troende som saadan ikke kan fjernes fra Christus, om han end tusinde Gange om Dagen bedrev Hoer eller slog ihjel. Om han ogsaa vil, kan han ikke miste sin Frelse, hvor store Synder han end begaar, naar han blot ikke vil lade være at tro.« Det er nu Krogh-Tonnings store Fortjeneste gennem en indgaaende dogmatisk-historisk Undersøgelse uigendriveligt at have paavist, at overalt indenfor Protestantismen (maaske en enkelt Sekt undtaget) har man opgivet Luthers Lære om Frelse ved den nøgne Tro som Frelsergrund, idet man i Stedet for denne har sat Begrebet den levende Tro, d. v. s. Troen virkeliggjort gennem Kærlighed, og ligesaa, at naar Kirken hævder Frelse gennem Tro og Gerninger, menes ved disse sidste *kun* de af Guds Naade fremgroede gode Gerninger, saa i Grunden ere Katholiker og Protestanter *nu til Dags* slet ikke uenige om Vilkaaret for Frelsen, idet de *begge* hævde, at *Mennesket frelses ved Troen levendegjort i Kærlighed*. Denne Udvikling i Protestantismen, der forøvrigt var en Livsbetingelse for denne, hvis alt Kristenlivet ikke skulde tørre hen, er det, Krogh-Tonning saa smukt kalder den »*stille Reformation*«. Den »*voldsomme Reformation*« slog et vældigt Saar i Kirkens Legeme, den »*stille Reformation*« har umærkeligt faaet det gabende Saars Rande til at nærme sig hinanden. Hvorledes Krogh-Tonning nærmere dokumenterer denne sin Paa-stand, er her ikke Lejlighed til at paavise; enhver med In-

teresse for theologisk Læsning vil ikke fortryde det, hvis han anskaffer sig og studerer Krogh-Tonnings tyske Værk; ikke mindst vil han glæde sig over den Fredens og Mildhedens Aand, som træder ham i Møde fra denne Bogs Blade.

En Gang tidligere har det set ud til, at denne Erkendelse af Enheden skulde træde frem, det var i Reformati- onstidens Slutning, at »Protestanter og Katholiker paa For- samlingen i Regensburg 1541 under den pavelige Nuntius *Contarini's* Forsæde enedes om den Grundsætning: »Det er fast og sund Lære, at det syndige Menneske bliver ret- færdiggjort ved den levende og virksomme Tro; thi ved den ere vi for Christi Skyld Gud velbehagelige.« Men Lu- ther erklærede det hele for elendigt, sammenflikket Makværk. Han vilde intet høre om »levende Tro«, hvori han kun saa skjult Egenretfærdighed. I Fortolkning til Gal. 2,20 erklæ- rer han ogsaa levende Tro for »lutter Djævelens Opspind« (Kr.-T. Dogm. Side 326 f.)«

Det gode, han fremkom med, var ikke nyt, og det nye, han bragte, var ikke godt, gælder ret træffende om det, som Luther fremførte angaaende Læren om de gode Gerningers Betydning. Naar Luther hævder med Kraft, at vore Ger- ninger ere ude af Stand til at erhverve os vore Synders Forladelse, er han ganske i Overensstemmelse med den ka- tholske Kirke, som aldrig har lært andet. Luther har ogsaa Ret i, at de gode Gerninger skulle *bevise* Troens Tilstedeværelse i Hjertet, men heller ikke videre; thi naar han paa- staar, at de gode Gerninger *kun* have Betydning som Tros- bevis *uden nogensomhelst Værd i sig selv*, da begynder det nye hos ham. Luther udtaler, at alt, hvad vi gøre i dette Liv, er i sig selv urent; »alle unsere Werke sind nichts anderes, dann eitel Läuse in einem alten unreinen Pelze«. Han paaستاar, at den *allerbedste* Gerning er ikke blot syn- dig, men i sig selv Synd. Dog dette har *aldcles ingen Betydning for Gud*, naar Talen er om en Troende. Thi »mod Gud har du ikke anden Pligt end at tro og bekende.

I alle andre Stykker lader Gud dig fri, at du kan gøre efter dit Behag uden Fare for din Samvittighed, saa han end ikke spørger efter, om du overgiver din Hustru, løber fra din Husbond, bryder Tro og Love. Thi hvilket Gavn har Gud af saadant, om du gør det eller ikke?« Dette var *ny Lære* i Kirken. (K.-T. Dogm. IV. 2, Side 408 f.) Der var noget trygt i at vide dette, at »vi ere lige gode for Gud, hvordan vi end ere i os selv, naar vi blot have Troen og formedelst Troen *se gode ud* i Guds Øjne.« At Luther forkaster al Tale om Lon for de gode Gerninger, er en Selvfølge, skont enhver, der kender noget til den hellige Skrift, ved, at der udtrykkelig læres, at Mennesket skal dømmes efter sine Gerninger. Luthers ubibelske, uhyggelige Anskuelse ere opgivne af Nutidens Protestanter, og rigtig fromme Mennesker have vel næppe nogensinde praktiseret dem; hvad der om gode Gerninger er Kirkelære, vil sandsynligvis ikke støde ret mange Protestanter, vistnok til deres egen Forbauselse. Thi naar de høre, at de gode Gerninger, for hvis Skyld Gud vil skænke de Troende Himlen, ene og alene kunne spire frem af det nye Liv, som Gud har begyndt, grundlagt og fuldkommet i deres Hjerter, ville de næppe have noget at indvende herimod; eller hvilken troende Protestant vilde finde det andet end en smuk Tanke, naar det hedder: »Naar Gud kroner vore Fortjenester, er det ikke andet end sine egne Gaver, han kroner.« Saa heller ikke er der paa dette Punkt nogen virkelig Modsætning mellem Katholiker og Protestanter.

Om andre Stridsspørgsmaal i konfessionel Henseende udtaler Krogh-Tonning sig i sin Dogmatik med stor Fordomsfrihed og Retfærdighed. Hvor han taler om den hellige Gudsmoder, er det med stor Veneration og Kærlighed. Saaledes hedder det f. Eks. i 4. Bind 1. Afdl. Side 145: »Ved et guddommeligt, almægtigt *Fiat* (∴ det ské) er Skaberværket sat i Tidens Begyndelse. Til et ydmygt *Fiat*, Luc. 1, 38, fra Menneskeheden gennem denne Kvindes Mund har Gud knyttet sit Frelseværk i Tidens Fylde. Her er

det Vendepunkt i Historien, hvor den gamle Pagt faar sin Afslutning og den nye sin Begyndelse. Man har ogsaa fremhævet hendes ejendommelige Forhold til Kirken. Den er jo Herrens mystiske Legeme, som underholdes og næres ved den Menneskenatur, han oprindelig har antaget af hende. Derfor har Kirken alle Dage set op til hende som sin ypperste Forbederinde blandt alle Guds Helgener. Og han hævder med aandelig Overlegenhed, at Læren om Marias ubesmittede Undfangelse paa ingen Maade, som paastaet, kan komme i Strid med nogen af de andre kirkelige Dogmer. —

I Opfattelsen af Alterets helligste Sakrament tager Protestantismen ofte bestemt Afstand fra den katholske Kirke, men Krogh-Tonning paaviser, at Forskellen i Opfattelsen er ogsaa her ringe, i Fald naar Talen er om Lutherdommen og Katholicismen. Fra begge Sider hævdes med Bestemthed Christi sande og virkelige Nærværelse i Sakramentet som Gud og Menneske med sit herliggjorte Kød og Blod som Hovedsagen. Striden drejer sig kun om det langt ubetydeligere *præsentia panis* (d. e. Brødets Nærværelse), idet Katholikerne lære en Forvandling af Brødets og Vinens Substans til Herrens Legeme, idet kun begges Skikkelser vedblive at være til, medens Lutheranerne antage, at Brødet og Vinen vedblive at bestaa samtidig med Herrens Legeme og Blod. Og Doktoren indrømmer, at der i Ordene: »Dette er mit Legeme« ikke ligger nogetsomhelst, der modsiger den katholske Lære. Og han paaviser, hvorledes den tyske Tekst af selve den Augsburske Konfession udtaler, »at Herrens Legeme og Blod i Sandhed er til Stede »under Brødets og Vinens Skikkelse«, hvilket er Forvandlingslærens almindelige Udtryk. Og hvad Kommunionen under én Skikkelse angaar, rokker han ikke ved dens Berettigelse, om han end ikke kan billige den som en Regel.

Ligesaa anerkender Forfatteren en Renselsestid for de afdøde Troende og hævder Berettigelsen, ja Pligten til at bede for de Døde, hvad han paaviser, at Protestantismen

overhovedet ikke staar fjendtlig overfor, idet adskillige af dens mest fremragende Theologer have holdt paa begge Dele, ligesom ogsaa allerede Apologien for den Augsburgske Konfession udtrykkelig bemærker, at den *ikke vil forbyde* at bede for de Døde.

Foruden de alt nævnte Skrifter fremgik ogsaa andre i disse Aar fra Dr. Krogh-Tonnings Haand. Saaledes kan nævnes *Kirken og Reformationen*, der er en nærmere Udvikling af et enkelt Afsnit indenfor Dogmatiken. Nævnte Bog blev vistnok læst af mange, den var ikke ret stor, let læselig og overhovedet nærmere tilgængelig for Menigmand end Dogmatiken. Der er en ejendommelig Egenskab ved Bogen, som Forfatteren maaske næppe er bleven var, men som vistnok mangan Læser har bemærket: naar man vender dens sidste Blad, véd man til Punkt og Prikke, hvad Kirken ikke er, men man véd i Grunden ikke bestemt, hvad Kirken er.

Krogh-Tonning er én af de betydeligste Forfattere, som det protestantiske Norden nogensinde har haft. For en katolsk Læser har han det store Fortrin, at en saadan aldrig behøver at frygte for i hans Bøger at finde Forvrængninger og Fordrejelser af sin hellige Tro eller hadefulde Udfald mod denne. Og han har ved sin Virksomhed bidraget meget til, at den Bøn, hvormed han slutter Forordet til 4. Bd. af sin Dogmatik, kan gaa i Opfyldelse, at det kristne Folk maa efter Adskillelsens Fjærnelse komme til at tjene Gud, samlet i Enhed omkring Kirkens sande Hyrde, Jesus Christus.

(Sluttes.)

Det sørgmodige Hjærte.

Eventyr efter det Engelske.

—0—

(Sluttet.)

Midnattens Stilhed laa om Jerusalem. Over den maanebelyste By hang en Sky ganske stille og kastede en eneste mørk Skyggeplet paa de hvide Huse. Der trak Sørgetoner gennem Luften; og da de taug, blev der en underlig Stilhed, en Stilhed, der var som til at tage og føle paa. Da faldt Englen paa sit Ansigt og bød Rosa gøre ligesaa. Hun adlød. Og nu saa hun nede paa Jorden, paa Oliebjerget og i Jerusalem, hvorledes dejlige Engle i Menneskeskikkelse fremstillede vor kære Frelzers Lidelser og Død som et Sørgespil. Det Vidunderligste herved var, at Englene magtede at fremstille dette saaledes, at man i hvert af Mysterierne, de gengav, erkendte baade det Indre af Jesu Hjerte og Alt, hvad han gjorde, sagde og led udvortes. —

Men i alle Mysterierne saa Rosa sig selv hvilende i Jesu Hjerte, og det var som om Alt, hvad Frelseren led, det led han kun for hende. Og hun skjulte sit Ansigt under Englens Vinge og hulkede: »Aa, det er for megen Kærlighed! mit Hjerte maa briste.« Da kyssede Englen hende og sagde: »Barmhertighed overgaar Alt.«

»Jeg beder Dig, kære Engel, bring mig tilbage til Livet paa Jorden,« svarede Rosa, »for nu forstaar jeg, at Barmhertighed er Guds Skygge, som mægtigt og vidtfavnende, blidt og sødt falder over den hele Verden. Og nu, hvor jeg har erkendt Frelserens Kærlighed, fortæres jeg af Længsel efter at vise Kærlighed mod Nogen. Jeg bryder mig ikke længere om, at Folk skal være kærlige imod mig: jeg trænger kun til selv at være kærlig imod Andre, til at være det altid og mod Alle: thi kun paa den Maade kan jeg selv blive lykkelig!« —

Aar svandt hen. En Aften skinnede Efteraarssolen gyldent og frit over et grønt Bakkedrag i Australien. Hist og her saas Grupper af dette Lands sære, stivbladede Træer paa

Skraaningerne, hvor de snehvide Faar græssede. Et Sørgetog snoede sig opad Vejen, der førte til en lille Begravelsesplads, i hvis Midte saas et Krucifix og paa hvis Murflader Korsvejsstationerne vare afbildede med passende Mellemrum.

Processionen bevægede sig kun langsomt og noget uregelmæssigt fremad, for den hindredes i sin Gang af en tæt Skare Mennesker, tilsyneladende hele Befolkningen fra den lille Landsby ved Foden af Bakken. Især var alle de Fattige mødt. Gamle Mænd, som støttede sig til deres Stok og neppe kunde vinde med, skønt det gik saa smaat fremad, Kvinder og Børn, unge Drengene i deres Faarehyrdedragter og kraftige Landarbejdere, alle vare de med, de Fleste af dem med Taarer i Øjnene, Alle med et Udtryk af den dybeste Sorg i deres Ansigter. Selv Præsten græd.

Det var Rosa, som de begravede. Hun var voxet op der i Australien. Sin gamle Slægtnings sidste Leveaar havde hun forsødet og senere arvet hele hendes Formue. Hun var forbleven ugift, for des bedre at kunne ofre sit hele Liv til at gøre Godt. Naar Nogen viste sig utaknemlig imod hende, fordoblede hun sin Kærlighed imod Vedkommende. Elsket, ja næsten tilbedt af hele den lille By var hun nu død, nær ved de hundrede Aar gammel. Hvor stor end hendes Gavnildhed havde været, saa var hun dog bleven elsket mest for sin Kærligheds og Mildheds Skyld: de Fattige ere meget fintfølede og de skønne mest af Alt paa Kærlighed.

Idag bar de hende til Graven, hende, som de i deres enfoldige Kærlighed havde kaldt »den gode Dame,« hende, den stakkels Rosa, det frastødende Barn, hvem Ingen havde været god imod, undtagen hendes Skytsengel.

Vor nye Klosterkirke.

—o—

Afvigte Søndag den 13. Oktober foretog Hs. biskopelige Højærværdighed Indvielsen af den nye Kirke, der har rejst sig paa Nørrebro ved Siden af og i Forbindelse med det udvidede St. Josephs Hospital.

Ledsaget af sin Sekretær ankom Biskoppen Kl. 9 til Hospitalet, hvor han modtoges af flere Gejstlige med Hospitalets Præst i Spidsen, samt af St. Josephssøstrenes Provincialforstanderinde og selve Hospitalets Forstanderinde. Efter at Biskoppen og de Gejstlige i et Værelse ved Siden af Indkørslen til Hospitalet havde iført sig Messeklæderne, gik de med en Korsbærer i Spidsen over til den nye Kirkes Hovedportal, der munder ud i selve den pragtfulde, indre Hospitalsgaard. Efter at de foreskrevne Bønner dér vare reciterede, gik Biskoppen med Præsterne og Ministranterne rundt om Kirken for at bestænke dens Ydervægge med Vievand; derpaa begav Biskoppen sig med samme Ledsagelse som hidtil ind i Kirken, der stod fuldstændig tom, da Menigheden i Følge Rubrikerne for den paagældende Ritus ikke maa samles som saadan i Kirken, førend den har modtaget den kirkelige Indvielse, men skal forblive udenfor, indtil denne har fundet Sted. Inde i Kirken reciterede Biskoppen og Præsterne Litaniet til alle Helgen, hvorpaa de indre Vægge bestænkedes med Vievand.

Medens Gejstligheden nu begav sig ind i Sakristiet, blev Dorene til Kirken aabnede, og hurtigt fyldtes Kirken med en saa stor Skare af Mennesker, at ikke blot Kirkestolene, men ogsaa store Dele af Midtergangen og Sideskibene blev optagne; der var endda ikke udstedt særlige Indbydelse til at overvære Festligheden, hvilket jo ogsaa nu viste sig at være aldeles overflødig. Blandt de Tilstedeværende bemærkedes de ved Hospitalet ansatte Læger med deres Hustruer; desuden saas mange kendte Ansigter fra Menigheden

ikke blot paa Nørrebro, men ogsaa fra det øvrige København.

Kort Tid efter traadte Biskoppen atter frem for Alteret, ledsaget af d'Herrer Præster Wehrhahn, Desnos, Sveinsson, Brandt, Neuvel og Gamél; Biskoppen bar Mitra paa Hovedet og Hyrdestav i Haanden. Efter at den biskoppelige Velsignelse var lyst over Forsamlingen, begyndte Prælatmessen, under hvilken Præsterne knælende tog Plads paa det øverste Trin af den brede Trappe, der fører fra Kirkegulvet op til Koret, og et Kor af Søstre smukt og stemningsfuldt foredrog nogle latinske Sange.

Efter Evangeliet holdt Biskoppen Festtalen. Med den varme og formsikre Veltalenhed, der er ham egen, skildrede han Kirkens Tilbliven ved Søstrenes fromme Ønske om at rejse Herren en værdig Bolig; Søstrene havde forstaaet, at ingen Ødselhed er for stor og intet Offer for tungt, naar det gælder — midt mellem Byens pragtfulde Slotte og Paladser — at bygge Gud et Hus, hvor han skal have sit Ophold Dag og Nat, Aar ud og Aar ind. Denne Kirke vilde ikke blot blive Herrens Navn til Ære, den vilde ogsaa blive Søstrene til Velsignelse; her skulde de nu hver Morgen knælende ved Alterets Fod overvære den hellige Messe og ved Betragtningen af Frelserens underfulde Selvopofrelse i det hl. Messeoffer indsuge hint *Offerind*, der ene kunde gøre dem rede til at være Alt for andre, men intet for dem selv. For Menigheden paa Nørrebro var der ogsaa god Grund til at glæde sig over det nye Gudshus; den behøvede nu ikke mere — som i det gamle Kapel — at knæle paa Trapperne for at overvære Messen, men den havde i den nye Klosterkirke faaet et rummeligt og opløftende Samlingssted, hvor den kunde bivaane de højhellige Mysterier.

Efter denne Biskoppens Festprædiken, af hvilken vi maa indskrænke os til at gengive et Par Tanker, fortsattes Prælatmessen; efter Kommunionen blev Evighedslampen for første Gang tændt i den nye Kirke. Da Messen var til Ende, udstilledes det Allerhelligste, og et højtideligt *Te Deum* blev vek-

selvis afsunget af Menigheden og Søstrenes Kor. Efter den sakramentale Velsignelse begav Biskoppen sig atter sammen med de Gejstlige tilbage til Sakristiet, og den højtidelige Festhandling var til Ende. Men Feststemningen varede ved hele Dagen og sporedes paa Søstrenes og de Troendes glade Ansigter, og det er vel et Spørgsmaal, om der ikke endnu er noget tilbage af den derude paa Nørrebro.

I Lobet af Resten af Søndagen var der almindelig Valfart af Byens Katholiker til den nye Klosterkirke. Der herskede udelt Glæde og Beundring over den, og efter de i Søndags faldne Udtalelser at dømme skal det næppe slaa fejl, at den nye »*St. Josephs Kirke*« efterhaanden i Folkemunde vil komme til at gaa for en af vore skønneste og mest andægtige Kirker i Landet. — For dem, der ikke have haft Lejlighed til selv at se den, skal der i det følgende forsøges paa at give en lille Skildring af den.

Lad os da straks fremhæve, at fra Gaden faar man et aldeles forkert Indtryk af Kirken, eller rettere man faar aldeles intet Indtryk af den. Frasét en Stump af det slanke Klokkespir paa Bygningens Mønning, ser man intet uden en skummel, kalket Gavl. Grunden til dette Særsyn ligger deri, at ganske vist har man nu i Aarenes Løb bygget fem forskellige Gange paa Hospitalet, men derfor har man endnu ikke bygget for sidste Gang. Der mangler endnu en meget væsentlig Ting ved det store Bygningskomplex, førend det kan siges at være fuldentt, og det er, at Ejendommen Nr. 42 i Griffenfeldtsgade bliver fjernet for at give Plads til en ny Fløj, der forbinder det gamle Hospital med det nye. Naar dette en Gang med Tiden sker, da er Hospitalet færdigt, og da er den skumle, kalkede Gavl forsvunden, og da endelig ligger Kirken, hvor en Kloster- og Hospitalskirke skal ligge, midt i Klosteret og Hospitalet. Naar man saa til den Tid overhovedet vil se et Glimt af Kirken, bliver man nødt til at gaa ind i Hospitalsgaarden; dér vil man se den hæve sig mellem og over de andre Bygninger, og man vil let forstaa det symbolske i, at Kirken ved de barm-

hjærlige Søstres Hospital danner Centrum. — Antagelig vil der til den Tid blive bygget en indbydende og prydelig Portindgang, der fører lige op til Kirkeportalen inde i Hospitalsgaarden, og Folk vil ikke som nu være nødte til med Møje at opsøge den lille, provisoriske Indgang, der er anbragt *til venstre* for Ejendommen Nr. 42.

Fra Kirkeportalen fører en meget stilfuld Trappegang op til Kirken, hvis Gulv ligger flere Alen over Jorden. Det første Indtryk, man faar ved at træde ind i Kirken, er en Følelse af *Højhed* og *Renhed*; dette Indtryk skyldes dog vist næppe alene den Omstændighed, at der hersker saa ligelige Forhold mellem Kirkens Højde, Længde og Bredde; nej, det skyldes sikkert først og fremmest den Sindrighed, hvormed selv det høje og lette Midterskib er gjort til det dominerende, saa at Sideskibene, til Trods for at de bære Pulpitur til begge Sider og derved næsten kommer til at ligne Buegange, snarere synes at højne end at trykke Midderrummet. Søjlerne, Kapitælerne og Vægfladernes Linier ere dernæst overordentlig enkle og slanke, og man er længe i Tvivl om, hvad man mest skal beundre, Koret, hvis spidse Hvælvinger ligesom nøde Blikket opad, eller Kirkens Bagvæg, i hvilken det er lykkedes at bryde Ensformigheden paa den mest tiltalende Maade ved Hjælp af ganske enkle Midler, nemlig en spidsbuet Døraabning ovenover Orgeltribunen og paa hver Side af den, noget til Vejrs, to allerkæreste Vinduer eller Glugger.

Imidlertid vokser Beundringen, naar man efterhaanden ved nærmere Eftersyn bliver opmærksom paa, i hvor høj Grad der er taget Hensyn ikke blot til de arkitektoniske Krav, men ogsaa til de rent praktiske Fordringer, der stilles til en Hospitalskirke. Kirken ligger som sagt midt i Hospitalet, og den ny Fløj, der med Tiden tænkes tilføjet ud mod Griffenfeldtsgade, vil kun ydermere lade dette blive Tilfældet. Hvor man saa nu end befinder sig i Kirken, er der sørget for, at man uden mindste Vanskelighed kan komme fra den over i Hospitalet; hændes det altsaa, at en Syg sender Bud

efter en Søster, som netop opholder sig i Kirken, vil hun i et Nu kunne være hos den Syge, uden at hendes Forsvinden har vakt den mindste Opsigt eller Forstyrrelse i Kirken. — Fra Sakristiet fører dernæst en Vindeltrappe ned til Jorden og udmunder saa at sige lige ved Præstens Husdør.

Bag Alteret ses i Væggen to Aabninger med brudt Murværk, der føre ind til en smal Gang, som ligger bag Vægfladen. I Mellemrummet mellem disse to Aabninger, men paa den modsatte Væg borte fra Alteret, findes to store Vinduer, der kunne lukkes til med Skodder. Hvad er nu Hensigten hermed? — Atter er det en Bestræbelse for at sætte Hospital og Kirke i umiddelbar Forbindelse med hinanden. Den Del af Hospitalet, der støder lige op til Kirken, indeholder nemlig de til Søsirenes private Brug bestemte Værelser, og blandt disse findes ogsaa et *Sygeværelse* for de Søstre, der komme til at dele Skæbne med deres Patienter; naar Skodderne nu tages fra de førnævnte Vinduer, der som sagt ganske vist ikke aabne til Kirkens Indre, men til det smalle Mellemrum bag Alterets Vægflade, ville de syge Søstre fra selve Sygeværelset kunne følge og overvære den hl. Messe; de ville kunne høre Messeklokken, Salmesangen, Bønnerne og Prædikenen, uden at nogen inde i Kirken forstyrres i ringeste Maade ved Sygeværelsets Nærhed. — De tidligere omtalte to Vinduer eller Glugger i Kirkens Bagvæg ere ligeledes anbragte med en lignende Bihensigt; den nye Hospitalsfløj vil jo komme til at ligge langs med Kirkens Gavl, og fra disse Vinduer vil der saaledes være Lejlighed for de katholske Patienter til at følge Gudstjenesten uden at maatte bringes ned i selve Kirken. Endelig vil der i samme Tilfælde blive Adgang for Patienterne saavel til Pulpiturene som til Kirkegulvet, uden at de paa Vejen derhen behøve at komme ud i Luften; paa Trappeopsatserne bag Kirken er der i Gavl'en anbragt et Par «blinde» Døre, der blot behøve at slaas ind for at skaffe direkte Forbindelse mellem Kirken og den Del af Hospitalet, der rummer Patienterne.

Den nye Klosterkirkes Arkitekt er Hr. *Ludvig Andersen*,

den samme, der har givet Tegningerne til det nye Hospital.

Med Hensyn til Kirkens indre Udstyrelse skal endnu bemærkes, at Altertavlen, Alteret, Kommunionbænken og Skriftestolen er de samme, som hidtil have staaet i det gamle Kapel. De er dog i sin Tid blevne anskaffede netop med det for Øje, at de senere hen kunde flyttes over til den nye Kirke. En Undtagelse danner Altertavlen, der er en *Gave fra den franske Regering*, skænket de danske St. Josefs-søstre for henved en Snes Aar tilbage; Stykket er udført af den dygtige franske Maler *Pierre Dupuis* og fremstiller Herrens Korsfæstelse paa ligesaa gribende Maade, som med gennemført og fuldendt Kunst. Endnu mangler *Prædikestolen*; men det vil dog sikkert ikke vare længe, inden den staaer paa sin Plads ved Alterets venstre Side; en af Nørrebros velkendte Katholiker, der altid har staaet i første Række, hvor det gjaldt at fremme de kirkelige Interesser, har nemlig givet Løfte om at ville bære Udgifterne ved dens Anskaffelse. — Glasmalerierne ere dels holdte i vekslende Mønstre, dels fremstille de populære Helgener i halv naturlig Størrelse. De ere fremgaaede fra Firmaet *Dorex's* Værksteder ved *Goch* i Westfalen.

Den nye Kirke rummer henved 300 Siddepladser; Kirkens Gulv har et fem Gange saa stort Flademaal som Gulvet i det gamle Kapel, og naar dertil tilføjes, at det gamle Kapel ved visse Lejligheder har rummet godt 200 Mennesker, har man som Resultat, at den nye Kirke i fornødent Tilfælde vil kunne rumme henved tusinde Personer. — Det er ogsaa paa et særdeles passende Tidspunkt, at denne Forøgelse af Kirkeplads har fundet Sted paa Nørrebro; dels er Søstrenes Antal nemlig steget til nu at være over 70, dels er Hospitiet blevet forlagt fra Frederiksberg til Ejendommen Nr. 42 i Griffenfeldtsgade, saa at dets Beboere nu ere henviste til at overvære Gudstjenesten i »St Josefs Kirke«, og ikke mere som hidtil ville søge til Rosenkranskirken paa Frederiksberg.

Den nye St. Josefs Kirke paa Nørrebro vil da sikkert

ikke komme til at mangle Besøgende. Menigheden derude er jo i den sidste halve Snæs Aar vokset i en saa betydelig Grad, at den lettelig kan taale at stilles ved Siden af hvilkensomhelst Menighed udenfor Hovedstaden. Naar vi da betragte det gamle, uanselige St. Josefs *Kapel* som Udgangspunktet og mindes, hvor rig en Sæd der er bleven indhøstet fra det, tør vi nok give os hen til det Haab, at den nye St. Josefs *Kirke* i endnu højere Grad vil blive Arnested for en blomstrende Menighed, der stedse vil vise sig at være i frodig Vækst, saavel indadtil som udadtil.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Randers. Som Pastor Clemens Storps Efterfølger i Kolding overtager Pastor *A. Helmke*, ifølge vor højærværdige Biskops Kaldelse, Embedet som Sognepræst i Kolding. — Menigheden her i Randers og hele Distriktet, ja alle, som er kommen i Berøring med Pastoren, føler Tabet ved hans Bortrejse meget dybt; thi i de 20 Aar, Pastor Helmke har virket her i Byen, har han ved sin Godhed og Elskværdighed forstaaet at vinde Alles Hjerter. Utrættelig har han arbejdet for den herværende Menighed baade som Sjælesørger og som Lærer i Skolen; hans indholdsrige Prædikener ville blive savnede af Alle. Vor nidkære Sjælesørger skyede ingen Anstrengelse, selv de besværligste Rejser foretog han gerne, naar det gjaldt om at opfylde sine Pligter som Præst.

Hr. Pastor Helmke modtog d. 15. Juli 1877 Præstevielssens hl. Sakramente i Eichstätt i Bayern, da han dengang paa Grund af den preussiske Kulturkamp ikke kunde blive ordineret i Bispedømmet Münster. Han kan saaledes næste Aar fejre sit 25aarige Præstejubilæum, og vi beklage meget, at vi ikke paa denne Dag endnu kunne have vor højtelskede Fader og Hyrde i vor Midte; her, hvor han har tilbragt en halv Menneskealder.

Som ung Præst kom Pastor Helmke for første Gang her til Randers den 17. Oktober 1877. Aaret efter, den 21. December 1878 blev han forflyttet til Horsens. Efter 4 Aars Virksomhed i denne By blev han atter, den 3. Februar 1882, kaldt tilbage til Randers, hvor han virkede sammen med den

uforglemmelige Dr. theol. Niehaus. Efter Sidstnævntes Bortrejse, udnævntes Pastor Helmke til Sognepræst her i Byen.

De højærv. Confratres i Nabobyerne føle ligeledes dybt hans Forflyttelse og beklage meget Tabet af en saa elskelig Nabo. Maatte Guds rige Velsignelse ledsage vor dyrebare og uforglemmelige Sjælesørger. Pastor Helmke kan være forvisset om, at vi aldrig ville glemme ham, men stedse mindes ham med den største Kærlighed og Højagtelse.

Unio. Søndagen d. 20. Oktober Kl. 8 afholdes en **Koncert** i Citys Selskabslokaler. Derefter en lille **Dans** til Kl. 12. For de ikke dansende findes Spilleværøelser. Medlemmerne have fri Adgang. Besøgende, indførte ved et Medlem, kunne deltage mod en Betaling af 50 Øre, men maa i Forvejen afhente Adgangskort hos Hr. H. Hoffmann, Købmagerg. 48.

En ung Pige, som kan daglig Madlavning og som vil udføre almindelig Husgerning, kan faa Plads til den 1ste. Redaktionen modtager Billet nrk. **S. H. M.**

En Pariserinde ønsker at komme i Huset hos en Familie eller at give Undervisning i sit Modersmaal.

Melle. de Malmwich,
Vesterbrogade 19, 3. Sal.

Gammelt, men rent **Linned** vil blive modtaget med den inderligste Tak af Fru Heinlein, Vesterbrogade 100, 2. Sal, fra 10—12. Form.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Oktober. 21. **Søndag e. Pintse.** Johannes af Kent, Bekender. — 21. **M.** Ursula og Lidelsesfæller, Jomfruer og Martyrinder. — 22. **Ti.** Margaretha Maria Alacoque, Jomfru. — 23. **O.** Votivofficium af St. Ansgar. — 24. **To.** Rafael. Ærkeengel. — 25. **F.** Chrysanthus og Daria, Martyrer. — 26. **L.** Ferieldag.

Søndag den 27. Oktober. 22. **Søndag e. Pintse.** De hh. Relikviens Ihukommelse.

Ynglingeforeningen „St. Knud“ agter at give en **Aftenunderholdning**, med velvillig Assistance af Koncertmaler Hr. Martini og Hr. Husson. **Søndag den 20. Oktober** i Lokalet Boysgade 3. — Entré 35 Øre.

St. Ansgars Kirke: Den h. Messe Kl. 7 paa Søndagene bortfalder for Fremtiden.

Den eucharistiske Forening holder Tilbedelse i St. Ansgars Kirke hver Fredag Kl. 4—5 foran det udstillede Allerhelligte.

Rettelser: I forrige Nr. Side 658, L. 14. f. o. fuldtud læs: fuldendt og samme Side L. 2. f. n. Retspleje læs: Retsfølelse.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niugfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 43.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 6k. — Annoncer: 10 Ø. Pehlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 43.

Søndagen den 27. Oktober.

1901

Indhold: Pave Leo XIII.s Skrivelse til Ordenerne. — Dr. Krogh-Tonning. — En af de mange Veje. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Rom. — Bekendtgørelser.

Pave Leo XIII.s Skrivelse

til

Generalforstanderne for Ordenerne og de religiøse Samfund.

— 0 —

Til vore kære Sønner, Generalforstanderne for Ordenerne og de religiøse Samfund, Leo XIII., Pave.

Elskede Sønner, Hilsen og den apostoliske Velsignelse! De religiøse Samfund have til enhver Tid modtaget særlige Beviser paa kærlighedsfuld Omsorg fra den apostoliske Stol, hvad enten de nød Fredens lykkelige Dage eller levede i Tider, der var rige paa haarde Forfølgelser af den Art, der for Øjeblikket bryde ud mod eder. De voldsomme Angreb, man i den sidste Tid i nogle Lande har rettet mod de af eder ledede Ordener og Samfund, have fyldt os med stor Smerte. Ogsaa den hl. Kirke er i Sorg derover; thi bortset

fra, at den krænkes i sine helligste Rettigheder, ser den sig endvidere hæmmet i den Virksomhed, den udfolder gennem sin Verdens- og Ordensgejstlighed. Det er i Sandhed saaledes, at den, der angriber dens Præster og Ordensfolk, rammer den paa et ømt Sted. —

I vide, at, forsaavidt det afgang af Os, har Vi ikke ladet noget Middel uforsøgt til at befri eder fra slig uværdig Forfølgelse og skaane Folkene for de ulyksalige og ufortjente Følger af hin Fremgangsmaade. Derfor have Vi ogsaa allerede gentagende Gange med al mulig Bestemthed taget til Orde for eder i Religionens, Retfærdighedens og Menneskelighedens Navn. Dog Vort Haab er ikke bleven til Virkelighed, og Vor Indsigelse ikke bleven taget til Følge. Netop i disse Dage er der bleven udstedt nogle Undtagelseslove, imod hvilke Vi for ikke mange Maaneder siden havde rejst Indsigelse, og dette er bleven foretaget af de lovgivende Myndigheder i et Land, der er særdeles rigt paa Kaldelser til Ordensstanden, i et Land, som Vi til enhver Tid have vist særlig Opmærksomhed.

I Overensstemmelse med vor hellige Pligt og Vore Forængeres Eksempel, udtale Vi nu paa det kraftigste Vor Forkastelse af de omtalte Love, der ere i Strid med den naturlige Ret, den hellige Skrift og den uafbrudt nedarvede Lære; thi alle disse billige Foreningen til et Fællesliv, der ikke blot er hæderligt, men helligt. Endvidere staa disse Love i Modstrid med Kirkens uindskrænkede Ret til at danne religiøse Selskaber, der ene og alene afhænge af den, der understøtte den i Fuldbyrnelsen af dens guddommelige Sendelse og ere til ligesaa stor Nytte for Staten som for Religionen, en Nytte, som navnlig er kommen den ovennævnte, højt ansete Nation til Gode.

Vi have nu, følgende Vort Hjertes dybeste Trang, besluttet at vise eder Vort faderlige Sindelag, i det Haab at kunne yde eder Trøst og modtage Trøst af eder igen; tillige ønske Vi at give eder nogle passende Vink og Oplysninger, for at I ved deres Hjælp maa komme til at staa

stærkere i Prøvelsen og samle eder rig Fortjeneste for Gud og Menneskers Øjne. Blandt de mange Trøstensgrunde, som Troen byder os, bør I, elskede Sønner, blot huske dette højtidelige Ord af Jesu Kristi Mund: »Beati estis, quum maledixerint vobis et persecuti vos fuerint et dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me.« (Matth. 5, II). »Salige ere I, naar man udkælder og forfølger eder og siger alt ondt imod eder for min Skyld og lyver det.« Ja, naar Forhaanelse, Bagtalelse og Forfølgelse for min Skyld blive eders Andel, da kunne I prises salige. Hvor mange Klagemaal man end møder med for at undertrykke eder, saa træder den virkelige Grund dog sørgelig frem, Verdens uforsonlige Fjendskab mod »Guds Stad«, den katholske Kirke, og den egentlige Hensigts Øjemed er dette, om muligt at fjerne Kristi velsignelsesrige og frelsebringende Forløsergerning fra det menneskelige Samfund. Hvem ved ikke, at Ordensfolkene af begge Køn udgør en særdeles udvalgt Bestanddel af Guds Stad, eftersom det er dem, der ganske særligt have udpræget i sig Kristi Aand og Selvfornægtelse, der ved Efterfølgelse af de evangeliske Raad tilstræbe de kristelige Dyders højeste Grad og Fuldkommenhed, og som endelig paa mangfoldig Vis yde Kirken Beskyttelse og Hjælp. Derfor er det da ikke heller til at undres over, at Verdens Rige kæmper mod dem, hvad der allerede saa ofte er sket til andre Tider og med andre Midler, navnlig fra de Menneskers Side, der skammeligt have forbundet sig nært med denne Verdens Fyrste og mere end andre staa i hans Tjeneste. De religiøse Ordeners Opløsning og Udryddelse er i deres Plan ikke andet end et snedig anvendt Middel til Opnaaelse af deres Maal, at bringe de katholske Folkefærd til Frafald fra Jesus Kristus.

Da denne Udlæggelse er sand, saa kan det trygt siges om eder: »Beati estis«. »Salige ere I«; thi af ingen anden Grund ere I Genstand for Had og Forfølgelse end for det Kalds Skyld, som I af Kærlighed til Frelseren selv har valgt. Levede i efter Verdens Anskuelse og Krav, saa vilde den

ingenlunde gøre eder Fortræd, men tværtimod skænke eder sin rige Gunst: »Si de mundo fuissetis, mundus, quod suum erat, diligeret«. »Saafremt i vare af Verden, saa vilde Verden elske, hvad der var dens eget«. Men da I staa i skærende Modstrid til den, saa vender den sig mod eder til Bekæmpelse. »Quia de mundo non estis . . . propterea odit vos mundus« (Joh. 15, 19). »Fordi I ikke ere af Verden, derfor hader Verden eder.« Saaledes har Kristus forudsagt eder det; derfor betragter han eder da ogsaa med saa meget desto større Velbehag og Kærlighed, jo mere ligedannede I blive med ham, idet I lide Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld. Derfor »communicantes Christi passionibus, gaudeat«. »Glæder eder, naar i faa Del i Kristi Lidelser« (Petr. 4, 13). Stræber efter de Heltes Dyd, om hvilke det hedder: »Ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati«. »De gik glade bort fra Raadets Aasyn, fordi de vare agtede værdige til at forhaanes for Jesu Navns Skyld«. (Ap. Gern. 5, 41).

Med den Ære, der ligger i en god Samvittigheds Vidnesbyrd, forene sig alle velsindedes Ønsker, der blive eder til Del, uden at I have søgt dem. Alle, hvem det offentlige Velfærd oprigtigt ligger paa Hjerte, have den Overbevisning, at der ikke gives Statsborgere, der ere hæderligere, Staten mere hengivne og gavnligere end Medlemmerne af de religiøse Samfund. Derfor bæve de af Frygt for med eder at skulle miste saa uvurderlige Fordele. Der er Skarer af nødlidende, forladte og ulykkelige Mennesker, for hvilke I har grundlagt, underholdt og med Klogskab og Kærlighed ledet de forskelligste fromme Stiftelser. Der er Familiefædre, som hidtil turde være uden Bekymring for deres Børns religiøse og moralske Opdragelse, idet de havde betroet disse til eder. Aldrig har vistnok en sund, grundlig og dydig Opdragelse været mere nødvendig end nu om Stunder. Der er Præster, som havde eder til dygtige Medarbejdere i deres svære, møjsommelige Gerning. Der er Mænd af alle Stænder, der beder eder om Raad og Ledelse og søge Opmuntring i eders

Eksempel. Der er navnlig Biskopperne, Kirkens Hyrder, der bære eder med deres Tillid; de skattede eder som ankendte Opdragere for den fremvoksende Klerus; de se i eder sande Venner af »Folket og Brødrene« (Machab. 15, 14), for hvilke de uophørlig frembære Bønner og Ofre for den guddommelige Barmhjertigheds Trone. Men ingen formaar dog bedre at bedømme Ordenernes Fortjenester end Vi, der fra den apostoliske Stols høje Varde have at vaage over Kirken og dens Tarv. Vi have allerede betonet dette i andre Kundgørelser og ville denne Gang derfor kun fremhæve den Iver, med hvilken Ordenerne ikke blot føje sig for Kristi Stedfortræders Bud, men ogsaa imødekomme hans Ønsker; hvilke kristelige og civilisatoriske Opgaver det end drejer sig om, hvor ugæstfri end de Lande ere, til hvilke de sendes, altid adlyde de, om det end koster Lidelse af enhver Art, ja selv Døden, hvad nogle af dem have godtgjort med Ære under de sidste Forviklinger i Kina. Naar Vi regne det til de skønneste Erindringer fra Vort lange Pontifikat, at Vi, ifølge Vor Myndighed ikke have ophøjet saa faa Guds Tjenere til Alterets Ære, saa mindes vi derved med særlig Glæde, at den største Del af dem have været enten Stiftere eller Elever af religiøse Samfund.

For yderligere at opmuntre eder ville Vi fremdeles henlede eders Opmærksomhed paa, at der blandt de Mænd, der staa højt som Borgere eller Videnskabens Dyrkere, ikke er Mangel paa ligefremme, upartiske Aander, der udtale sig anerkendende om eders Virksomhed, der rejse sig til Forsvar for eders umistelige Rettigheder og Friheder, som I besidde i Egenskab af Borgere og endnu mere som Katholiker. I hvert Fald kan det Blik, der ikke er forvirret af Lidsenskab, umuligt undgaa at se, hvor uklogt og uædelt det er at fortrædige og forurette Folk, der ikke vente og kræve noget for deres egen Person, men helt gaa op i Omsorg for Samfundsklassernes Vel. Betragter dog, hvorledes Ordensfolkene anstrænge sig for at opelske de i Folke's Børn slumrende gode Spirer og Naturanlæg, der ellers vilde gaa ud og dø til egen og fremmed Skade. Med Guds Naade

bringe dem til at vokse, værne om dem og pleje dem i utrættelig Taalmodighed, saa at der modnes Frugter, som ikke noksom kunne skattes i deres Betydning for den offentlige Orden og Landenes Opblomstring: Erkendelse af det Sande, Kærlighed til det Gode, Pligtfølelse, Karakterfasthed og Ædelmodighed.

Men naar nu Verden i sin Slethed alligevel forfølger eder, naar den træder eders helligste Rettigheder under Fødder og derved oven i Købet mener at gøre noget godt og rosværdigt, at »gøre Gud en Tjeneste dermed« (Joh. 16, 2.), saa tilbeder, elskede Sønner, Guds Veje i Ydmyghed og Tillid. Naar han nu lader Ret vige for Magt, saa gør han det ikke uden høje Formaal til det Gode. Ad Veje, som ingen formoder, plejer han med nægtlig Haand at hjælpe dem, der lide for ham og stole paa ham. For øvrigt sender han jo dem, der kaldsmæssigt stræbe efter kristelig Fuldkommenhed, ganske særlig Lidelse og Modgang, ikke alene for, som bekendt, at prøve og styrke Dyden, men ogsaa for at forny og befæste Aanden, der ofte slappes under langvarig Fred. Følger derfor hans faderlige Hensigter, som det er eder værdigt. Giver eder med fordoblet Iver hen til et Liv i Tro, Bøn og gode Gerninger; agter paa streng Overholdelse af eders Regler. I eders Midte blomstre Enighed og broderlig Kærlighed, glad og ydmyg Lydighed, alvorligt Afkald paa denne Verdens Guds og utrættelig Hengivelse til Guds Lovprisning; lad eders Sindelag være ophøjet, eders Hensigter højhertede, og rastløs være eders Iver for Guds Ære og hans Riges Befæstelse.

Naar I nu under Tidernes Ugunst allerede se eder undertrykkede ved hadefulde Love eller I svæve i Fare for at blive adsplittede og drevne ud i den vide Verden, da fatte I, hvorledes Trangen vokser til med al mulig Iver at bevare Ordenssansen under den adspredende Berørelse med Verden og til at holde eder beredte til at tage imod enhver Prøvelse, den være nok saa haard. Erindrer i saa Henseende de forskellige Bestemmelser, der under givne Forhold ere udgaaede

fra den apostoliske Stol til Ordensfolkene, ligesom ogsaa de Forskrifter, der ere givne af selve Ordensforstanderne. Alle blive de i Kraft og skulle overholdes samvittighedsfuldt.

Alle I Ordensfolk, unge og gamle, hæver eders Blik op til eders store Ordensstiftere. De tale til eder ved deres Grundsætninger, føre eder ved deres Regler og skride fremad foran eder ved deres Eksempel. Eders hellige og kærkomne Pligt er det at høre, følge og efterligne dem. Dette have saa mange af eders Fædre gjort under de sørgeligste Tidsvilkaar, og de have efterladt eder en rig Arv af ubøjet Heltemod og alle herlige Dyder. Viser, at I ere saadanne Fædre og Brødre værdige; I kunne alle sige med berettiget Stolt-hed: Filii sumus et fratres Sanctorum. »Vi ere Sønner og Brødre af Hellige.« Saaledes tør vi med fuld Føje vente særlig Gavn for eder selv, for Kirken og for Samfundet. Idet I bestræbe eder for at naa den Grad af Hellighed, til hvilken Gud har kaldet eder, ville I paa eder selv komme til at erfare en særlig Forsynsstyrelses Virkninger og naa den herlige Løn, der er eder lovet.

Kirken, der som kærlig Moder har beriget hvert enkelt af eders Samfund med Naadesbevisninger, vil nu fra eders Side blive understøttet ved trofast og virksomt Medarbejde til det Formaal, at den kan bringe den Fred og Velsignelse, den er sendt til at virke. Netop Fred og Velsignelse trænger det moderne Samfund med dets beklagelige Svaghed og Forkommenhed til. Men for at ryste og hæve det, for at føre det angerfuldt tilbage til dets kærlige Forlørsers Fødder, trænges der til Mænd med udmærket Dyd, med ildfuld Veltalenhed og apostoliske Hjærter, der tillige ere Gud velbehagelige, saa at han kan betjene sig af dem som Redskaber for sin Naade. Vi betvivle ikke, at I ville være saadanne Mænd; I kunne i hvert Fald ikke gøre Samfundet nogen større og bedre Tjeneste.

Endnu et sidste Ord, elskede Sønner, indgiver Kristi Kærlighed Os, for at bestyrke eder i det Sindelag, I nære overfor dem, der paa en eller anden Maade staa fjendsk til

eders Ordensinstitut og krydse eders Virksomhed. Naar paa den ene Side den gode Samvittighed berettiger eder til at indtage en fast og værdig Holdning, saa forpligter paa den anden Side eders Stand eder til Mildhed og Overbærenhed; thi en Ordensmand især bør straae i den Kærlighedens Fuldkommenhed, der altid lader sig bevæge til Medlidenhed, men aldrig henrive til Vrede.

At se sig lønnet med Utak og forsmaaet maa nødvendigvis krænke det naturlige Hjærte, men Guds Stemme i Troen tilraaber eder iormanende det store Ord: »Vince in bono malum« (Rom. 12, 21). »Besejre det Onde ved det Gode!« Den viser eder hen til Apostlens lysende Eksempel paa Højsind: »Maledicimur et benedicimus; persecutionem patimur et sustinemus; blasphemamur et obsecramus.« (1. Cor. 4, 12. 13) »Man udskaelder os, og vi velsigne; man forfølger os, og vi taale; man haaner os, og vi bede.« Fremfor alt opfordrer den os til, med Frelseren paa Korset, Menneskehedens største Velgører, altid at bede: »Fader, tilgiv dem!«

»Iøvrigt, Brødre, vær stærke i Herren!« (Eph. 6, 10). Kristi Statholder er med eder; med eder er ogsaa hele den katholske Verden, der betragter eder med ærefrygtsfuld Kærlighed og Tak. Fra Himlen sætte eders Fædre og Brødre Mod i eder; eders højeste Fører, Jesus Kristus er hos eder og beskytter eder med sin Kraft. Som hans særligt elskede Sønner bør I i inderlig Bøn vende eder til hans guddommelige Hjærte og være forvissede om, at I dér ville finde Styrke, Kraft og Tillid nok for i dette helligste Hjærte at triumfere over den hele Verdens Had. Højt og trøsteligt lyder jo altid hans Ord: »Confidite, ego vici mundum.« (Joh. 16, 33) »værer frimodige; jeg har overvundet Verden.«

Endelig trøste og oprejse eder Vor Velsignelse, som Vi af ganske Hjærte lyse over eder i rigeste Maal paa denne Dag, da Vi fejre Mindet om Apostelfyrsternes herlige Sejr. Vi velsigne hver enkelt af eder; Vi velsigne enhver i alle Ordensfamilierne, der ere Os saa dyrebare i Herren.

Givet i Rom ved St. Peter, den 29. Juni 1901, i Vort Pontifikats fire og tyvende Aar.

Leo XIII, Pave.

Dr. Krogh-Tonning.

(Sluttet.)

--o--

4. Som det af det foregaaende fremgaar, kan Dr. Krogh-Tonnings Stilling overfor den katholske Kirke fra Halvfemsernes Midte af, da han afsluttede sin Dogmatik, meget vel betegnes som i fremtrædende Grad tolerant og venlig. Det samme Standpunkt indtager han i de to Værker, han har udsendt siden Dogmatikens Afslutning. Det ene af disse er "Den kirkelige Opløsningsproces", som nærmest er et Op-gør med de betydeligste af hans kirkelige Modstandere, men tillige et skarpt tegnet Billede af den Opløsning og Nedgang, som Nutidens Protestantisme lider af, især hvad Principer og faste Standpunkter angaar, selv dér, hvor der dog synes at være megen Interesse til overs for kristelige Bevægelser og Arbejder. Nogen Tid efter udkom det andet ovenfor be-rørte Værk, hvis Titel var: *De gratia Christi et de libero arbitrio* (Om Christi Naade og den frie Vilje). Som Titelen allerede angiver, er det skrevet paa Latin, væsentlig af to Grunde, fordi Forfatteren ønskede sin Afhandling kendt af Theologer i andre Lande, og fordi selve Emnet som saadant højlig anbefalede Brugen af det latinske Sprog. Skriftet er nemlig en Sammenligning mellem den hellige Thomas' Ud-viklinger, Kirkens Lære og forskellige Protestanters Mening om Forholdet mellem Christi Naade og den frie Vilje. Det har en overvejende refererende Karakter, men Forfatterens eget Standpunkt er dog tydelig angivet, han føler sig stedse i Overensstemmelse med den definerede Kirkelære og fra-stodt af de mange forskellige, selvmodsigende protestantiske Anskuelser.

Derfor er det ikke til at undre sig over, at mange som Følge af Krogh-Tonnings overalt i hans Skrifter uforbeholdent udtalte katholske Anskuelser spurgte sig selv og hinanden: men hvorfor bliver den Mand dog ikke Katholik? Grunden var den, at han *kunde ikke* blive det. Protestant

kan man godt være, selv med katholske Anskuelse paa mange Punkter; men en Bunke katholske Anskuelse gør ikke en Mand til Katholik; det bliver man ikke, for man tror paa Kirken som den ufejlbare Lærer. Protestantismen anerkender ikke nogen anden ufejlbar Lærer end den hellige Skrift, hvorefter enhver har at rette sig, og hvorhen enhver kan søge og finde Sandheden; men hvad dette har ført og fører til, bevidner Historien; nogle uddrage f. Eks. af den hellige Skrift, at de smaa Børn komme kun i Himlen, naar de have modtaget den hellige Daab, medens andre af den samme hellige Skrift faa akkurat det modsatte ud, at det er den rene Vederstyggelighed at døbe de smaa Børn; saa Theorien om Skriften som øverste og især som eneste Vejleder beror i Virkeligheden paa en stor Illusion. Den øverste Vejleder i Protestantismen er og bliver ens eget Hoved. Saa længe en Protestant derfor ikke ubetinget anerkender en ufejlbar Lærer, som man ubetinget kan følge i alt, hvad den kristne Lære og Moral angaar, kan han ikke blive Katholik. Og saa vidt var Krogh-Tønning ikke kommen i Halvfemsernes Slutning, og han havde endnu ikke skiftet Standpunkt, da han i 1899 søgte Afsked fra sit Embede som norsk Statskirkepræst. Han troede vel, der maatte være en ufejlbar levende Lærer paa Jorden, men han kunde endnu ikke bøje sig for den Kendsgerning, at Ufejlbarheden var concentreret i den romersk-katholske Kirke, i dennes Episkopat og i Særdeleshed i den første af alle Biskoppers Person, i Paven i Rom. Krogh-Tønning blev trods sine katholske Anskuelse længe ved at være luthersk Sognepræst, fordi han stedse troede sig at være Præst, Præst i Jesu' Kraft, Præst som Følge af sin Ordination, Præst med Magt til at forvalte Jesu' hellige Legeme og Blod. Trods alle den norske Kirkes Skavanker, som han fremfor nogen anden havde Øje for, troede han sig dog at være Præst i nævnte Forstand.

Den sidste Tid af Krogh-Tønnings Virksomhed som protestantisk Præst har uden Tvivl været den tungeste Tid i hans hele Liv, thi da kom Tvivlen op i ham, om han og-

saa virkelig var — Præst, saaledes som han hidtil havde forstaaet det. Flere end han havde erfaret, hvor uendelig pinefuldt det er at staa i en Stilling, der skulde være den herligste, mest ophøjede paa Jorden og fornemme, at man har kun Skinnet, ikke Kraften af det, man før har troet at eje. Krogh-Tonnings sidste Sommer som protestantisk Præst blev den afgørende for ham, da gjorde han op med sig selv og kom til det Resultat, ikke at han vilde være Katholik, men at han ikke længere kunde være luthersk Præst. Kunden, der kender Krogh-Tonning, kan gøre sig en Forestilling om, hvad denne Beslutning maa have kostet *ham*, der elskede sin Gerning som Præst, som kun de færreste elske den, der havde et langt Præsteliv bag sig og en stor Menighed, der saa op til ham, og tilmed efter Opgivelsen af sin Præstestilling kun kunde have meget betænkelige timelige Fremtidsvilkaar for sig selv og sin Familie. Men trods alt kunde han ikke andet, han indgav sin Afskedsbegæring, og ved Slutningen af Aaret 1899 nedlagde han sit Embede, ved hvilken Lejlighed hans Menighed gav ham flere tydelige Beviser paa sin Kærlighed og sin Bedrøvelse over at skulle miste sin afholdte Præst.

Hvad Krogh-Tonning nu mest af alt trængte til, var Ro. Endnu en Gang i uforstyrret Fred at gennemgaa det store Mellemværende mellem Katholicismen og Lutherdommen, det var for Øjeblikket hans højeste og eneste Ønske, og for at faa Lejlighed til det forlod han, efter saa godt som muligt at have ordnet sine og sin Families Forhold, Norge og søgte og fandt en Hviletid hos Jesuitpatrene i den katholske Præstegaard i Aarhus. Hvad Udfaldet vilde blive af hans Undersøgelser, Granskninger og Bønner, var ham selv ikke klart; kun var han overbevist om, at luthersk Præst kunde han aldrig mere blive. Det gik anderledes i Aarhus, end Krogh-Tonning havde tænkt sig. Den forudgaaende aandeligt oprivende Tid bar nu sine Frugter, stærke Nerveledelser i Forening med en Nyresygdom kastede Krogh-Tonning i en alvorlig Sygdom, saa han længe maatte høre op

med alle Undersøgelser og alt anstrengende Arbejde. I dette Slag fandt han det Vink fra oven, han længe havde ventet paa, og han besluttede da, at nu skulle Tvivlens og Uroens Tider være forbi, hvorfor han den 13. Juni 1900 vendte tilbage til den katholske Kirke. Efter sin Conversion opholdt han sig endnu en Tidlang i Aarhus, og her modtog han ogsaa Firmelsens hellige Sakramente af den apostoliske Vikar for Danmark, Biskop Johannes v. Euch.

At Krogh-Tonnings Conversion vakte megen og berettiget Opsigt, er unodvendigt at gaa nærmere ind paa. Særlig beskæftigede den norske Presse sig, som naturligt var, meget med denne Begivenhed, og der fremkom mangt et Angreb paa Krogh-Tonning og Forsvar for ham, men han tog ikke selv Del i Striden, ja læste ikke en Gang alt, hvad der blev skrevet; for ham var den nye Fred og Lykke, der var bleven ham til Del, nok. Det eneste, der frem kom fra hans Haand, var et lidet, meget skønt Privatbrev, han skrev til Digteren Bjørnsjerne Bjørnson, som denne med Krogh-Tonnings Tilladelse offentliggjorte i »Verdens Gang« tilligemed nogle personlige Tilføjelser af meget venlig og sympathetisk Natur. *)

5. Siden sin Tilbagekomst fra Aarhus har Krogh-Tonning levet et stille, tilbagetrukket Liv i Norge. Han driver som før med Iver videnskabelige Studier, og én eller anden Afhandling vil vel i Aarenes Løb blive Frugten af disse. Det er en stor Lykke, at de aandelige Kampe, som Krogh-Tonning i adskillige Aar har gennemgaaet, ikke har lammet hans Arbejdsevne eller sløvet hans Aands Kraft. Da den berømte engelske Præst *Newman* blev Katholik, var han langt fra en ung Mand, og han ytrede sin Beklagelse over, at han sandsynligvis kun en kort Tid vilde kunne komme til at virke i Kirkens Tjeneste, men Gud gav ham en overordentlig lang Arbejdsdag til hans Ære og mange Menneskers Gavn. Lad os slutte disse Linjer med det Ønske, at det

---

*) Se nærmere dette Blads forrige Aargang, Nr. 33 af 19. Aug.

maa gaa Krogh-Tonning paa samme Maade som Newman. Krogh-Tonning er hverken kaldet i den tredje eller sjette Time til Barnekaar i den katholske Kirke, men dog er det ikke udelukket, at det kan være ham forbeholdt at skulle gøre et stort og rigt Arbejde til Guds Ære. Her i det protestantiske Norden ere de Forhold, hvorunder den katholske Kirke arbejder, kun smaa og fattige; men lad os dog bede Gud om, at han vil mæge det saa, at der virkelig maa blive en god og stor Arbejdsmark og Virkeplads for en Kraft som Krogh-Tonning! Han er ved Siden af Niels Steensen Nordens største Konvertit. *Niels Hansen.*

En af de mange Veje.

— 0 —

Mangfoldige ere de Veje, ad hvilke Gud drager Men-
neskesjælene til sig. Nedenstaaende Brev, som nylig var op-
taget i det engelske *Catholic Times*, fortæller om én af de
ikke helt almindelige Veje

•Hr. Redaktør! Jeg er i disse Dage bleven optaget i
den hellige katholske Kirkes Skød. Sidste Foraar var De
saa venlig at offentliggøre et Digt af mig med Titlen: »Aa,
luk mig ind!« Nu beder jeg Dem offentliggøre dette Brev,
hvori jeg skal fortælle om den velsignede Frugt af Deres
Venlighed.

Da jeg sendte Dem det nævnte Digt, syntes det mig
umuligt, at de Vanskeligheder, der optaarnede sig paa min
Vej til Kirken, kunde blive fjærnedede; men dog indsendte
jeg det med Henblik paa det guddommelige Ord, at for
Gud ere alle Ting mulige.

De smukke Breve, — og ganske i Særdeleshed ét af
disse — som jeg modtog som Svar paa min Henvendelse,
og de Bønner, som de fromme Correspondenter opsendte
for mig, bevægede mig til at aabne mit Hjerte for en Jesuit-

præst. Jeg saavel som andre kalde ham uden Betænkning en Helgen. For mig er han bleven en frelsende Engel; han førte mig Skridt for Skridt henad Vejen, og hans fromme Raad og Formaninger har jeg at takke for, at enhver Vanskelighed blev overvunden.

Skulde nogen, der læser dette, staa med Betænkning og Skælven foran tilsyneladende uoverstigelige Hindringer for hans eller hendes Optagelse i den sande Frelsens Ark, vilde jeg fortlælle denne kære Sjæl, at der *ikke* findes *nogetsomhelst*, der formaar at holde nogen borte fra den. Gud kan og vil overvinde alle Vanskeligheder; det er hans Svar paa enhver alvorlig Bøn.

Ens Vej bliver maaské tornestroet, og man mister muligvis baade Venner og Fordele, men endog det er velsignet, thi Jesus kommer et Skridt nærmere for hvert Tab! Jeg har selv fundet det saa.

Nu har jeg større Lykke og Fred, end jeg drømte om, det var muligt for en dødelig at faa, og midt i min nyvundne Glæde anraaber mit Hjerte af alle dets Kræfter Jesu' og Marias hellige Hjerter, at de vil udøse deres rigeste Velsignelse i hvert et Hjerte, som har bedet en Bøn for mig. For underskrev jeg mig »H. D.«, nu giver jeg mit fulde nye Navn. — Deres taknemmelige *Alice Marie Wallace.*

Niels Hansen.

Æfterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. *Ynglingeforeningen »St. Knud«* bød i Søndags Aftes sine Medlemmer og Foreningens Velyndere en Aftenunderholdning med omfattende og afvekslende Program. Der var en Række Musiknumre, udførte af Foreningens egne Medlemmer under Ledelse af Hr. *Husson*, endvidere en med ikke ringe Lune spillet Pantomime, et med

Virtuositet udført »Koncertmaleri« af Hr. *Martinis* øvede Haand, Violoncelnumre af Hr. Husson, Lysbilleder, blandt hvilke Kong Kristian og Biskop Johannes vakte lydeligst Bifald, endelig en Fonograf, forevist af den utrættelige Hr. Husson.

Den to Timer lange Underholdning, til hvilke Maristbrødrene i Boyesgade havde givet Lokale, lod til i lige Grad at more og interessere Foreningens Medlemmer og dens Gæster. Det vilde være ønskeligt, om »St. Knud« mere end hidtil kunde blive et Samlingssted for den i Hovedstadens Vrimmel forsvindende katholske Ungdom. Men hertil udkræves Penge, og Penge har »St. Knud« desværre ikke mange af. Alligevel haaber den paa bedre Tider og et langt Liv. Mon dens Haab skal blive skuffet?

Rom. Overfør de foruroligende Rygter om Pavens Befindende, som i de senere Aar gentage sig med visse Mellemrum, forsikre alvorlige Blade, at der ikke er indtraadt nogensomhelst Forstyrrelse i det daglige Liv i Vatikanet, og at Pave Leo XIII. daglig giver Audiens. Rigtignok føler Paven mere og mere sin høje Alder — han har jo fyldt sit Leveaar — dog ikke mere end naturligt er; hans Blik har tabt noget i Henseende til Livlighed og Glans, Øjet synes træt, og imod sin tidligere Sædvane falder Paven en kort Tid i Søvn, naar han har endt sit tarvelige Middagsmaaltid. Meget imod hans Tilbøjelighed har hans Livlæge paalagt ham en Indskrænkning af Arbejds- og Audienstiden, dog er der ingen Upasselighed tilstede, som kunde volde Bekymring.

† Vor kære Mand og Fader, **Frantz Joseph Gleitze**,
er den 20. Oktober afgaaet ved Døden vel forberedt.
Den kære Afdøde anbefales til de Troendes Forbøn.

Paa egne og Børns Vegne.

Kirstine Gleitze.

Begravelsen finder Sted paa Katholsk Vestre Kirkegaard
Søndag den 27. Oktober Kl. 1.

A. C. Søpavillonen Onsdag den 30. Oktbr. Kl. 8 $\frac{1}{2}$: Generalforsamling. Talrigt Møde udbedes.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Oktober. 22. Søndag e. Pintse. De hh. Relikviens Ihukommelse. — **28. M.** Simon og Judas Thaddæus, Apostle. — **29. Ti** Votivofficium af St. Ansgar. — **30. O.** Alfonsus Rodriguez, Biskender. — **31. To.** (Vigiliefastedag) Wolfgang, Biskender og Biskop.

Fredag den 1. November. Alle Helgeners Fest. (Befalet Fstedag, som forpligter til Bivaanelse af det h. Messeoffer). I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Pontifikalmesse; Kl. 8 Aften Rosenkransandagt med Prædiken og Procession.

Lørdag den 2. November. Alle Sjæles Dag. I St. Ansgars Kirke: Kl. 9 højtidelig Pontifikal-Sjælemesse; Kl. 8 Aften: Rosenkransbøn for de Afdøde.

Søndag den 3. November. 23. Søndag e. Pintse.

Rosenkransbroderskabet. Det maanedlige Møde med Prædiken og Procession i November holdes i St. Ansgars Kirke **Fredag den 1. November** (Alle Helgeners Fest) Kl. 8 Aften som Slutning paa Rosenkransmaaned. Jomfruerues Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner. — Søndag den 3. November bortfalder Mødet.

Jesu Hjærte Kirke: Alle Helgeners Fest. Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{2}$ h. Messe; Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 8 Aften Rosenkransandagt. — Alle Sjælesdag. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ højtidelig Levit-Sjælemesse.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer anmodes om at møde Fredag den 1. November (Alle Helgeners Fest) i St. Ansgars Kirke til de sædvanlige Bedetimer i Dagens Løb.

Paramentforeningens Møde bortfalder Fredag den 1. November.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 27. Oktober Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjærte Kirke.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35) faaas:

Kirken og den liberale Catholicisme. De engelske Biskoppers Hyrdebrev. 25 Øre.

P. P. Til Forsvar for Sandheden: Nr. 18. **Omvendelse efter Døden.** Nr. 19. **De afgørende Spørgsmaal.** Nr. 20. **Skærsilden** og Nr. 21. **Forbøn for vore hensovede Kære** à 25 Øre. — Alle 4 Brochurer under Fællestitlen „Paa Skællet mellem Tid og Ewighed“, 1 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 44.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Bøglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petilliniem. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9-2 og 5-7.

Nr. 44.

Søndagen den 3. November.

1901.

Indhold: Brev angaaende Kinas Fremtid. — Et Blad af Kirkens Historie i Sverige. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Rom. Lourdes. Metz. — Bekendtgørelser.

Brev fra Monseigneur Favier angaaende Kinas Fremtid.

— 0 —

Hr. Bettembourg, Generalprokurør for Lazaristerne, har meddelt os følgende Brev fra Pekings ihærdige Biskop. Dette Brev vil sikkert vække Interesse hos mange, thi det besvarer alle foruroligende Gisninger med Hensyn til Kinas Fremtid, gendriver med Klarhed de Angreb, der, selv i det franske Kammer, uden nogensomhelst Grund ere blevne rettede imod Missionærerne og imod Monseigneur Favier selv. Biskoppen viser sig endnu større og ædlere efter alle disse Bagvaskelser, og takket være den højmodige Maade, paa hvilken han har hjulpet til at genoprette Tingenes Orden, forekommer han enhver uhildet som en Fredsbringer, der er en Ære baade for Kirken og for Frankrig.

Peking, den 26. August 1901.

I Deres Brev af 20. Juni, stiller De mange Spørgsmaal; jeg vil søge at besvare dem uden derfor at ville paanøde andre min Synsmaade.

»Man er ikke Optimist,« siger De, »med Hensyn til Kinas Fremtid; man venter en Gentagelse af den anti-europæiske og anti-kristelige Bevægelse.« Det er mig umuligt at dele denne Anskuelse. Hvad man end kan tænke derom, saa har den Ekspedition, som har fundet Sted, ikke frembragt et negativt Resultat for Missionærerne; tværtimod den har frelst os, det er afgjort.

Det er muligt, at den har forøget deres onde Vilje, som allerede nærrede Uvilje mod Missionerne og de Kristne, men den har ogsaa indjaget dem Frygt. der maaske, med Hensyn til Fremtiden, vil være Visdommens Begyndelse. Jeg tvivler om, at Kina paany vil udsætte sig for en Katastrofe, under hvilken saavel Kejserdømmet som Dynastiet stod i Begreb med at gaa til Grunde.

Ganske vist maa vi beklage mange Ildspasættelser og mange Mord, men paa en Gentagelse af en almindelig Forfølgelse tror jeg ikke. Vore Kristenmenigheder ville sandsynligvis endnu i flere Aar lide under Hævn og Bryderier, men de ville ikke gaa til Grunde, tværtimod ville de snarere fremgaa styrkede og foryngede af den Prøvelse.

Det egentlige Folk i Kina, det vil sige Agerdyrkeren, Arbejderen og Handelsmanden, har aldrig næret Had til vor hellige Religion. Den skrækkelige Kommune fra forrige Aar skyldes kun de forskellige Sekter: Stratenrøvere og oprørske Soldater, der anførtes af Fyrster, der vare ligesaa ærgærrige som uvidende.

Europas Indgreb i Kina har, efter min Mening, tjent som Paaskud til denne Revolution imod Europæerne og de Kristne, deres Venner. Allerede den Gang skrev jeg: »Fra Kiao-Scheou ville alle Onder udgaa ligesom fra Pandoras Æske«; og jeg tror ikke at have taget Fejl.

Med Hensyn til Genopvækkelsen af den kinesiske Pa-

triotisme, da kan jeg ikke skænke den Tiltro; thi jeg har aldrig mærket sand Patriotisme hos dette Folk, der er i høj Grad egoistisk. En Dag, da jeg samtalede med nogle højt-slaaende Personer uden officiel Stilling, spurgte jeg om deres Mening angaaende Politiken, de svarede mig: »Mandarinene betales for at drive Politik, vi andre, som ikke betales, beskæftige os aldrig dermed.« Den Gang Japaneserne kun vare nogle Dagsrejser fjernede fra Changhai-konan, vare netop nogle større Handlende hos mig, jeg spurgte dem da: »Hvad vil De gøre? Maaske komme Japaneserne hertil om fjorten Dage.« Jeg fik til Svar: »Det er udmærket, Japaneserne have Penge, vi ville gøre gode Forretninger.«

»Ville Missionerne tabe ved den Ekspedition, som her har fundet Sted?« Ligeoverfor Kineserne tror jeg det næppe. Denne Storm har omstyrtet Kristenmenighederne — og der vil behøves flere Aar for at genoprette Ro og Fred, men Hedningerne have ikke uden Forbavselse set de kinesiske Katholikers Udholdenhed, som have ladet sig massakrere for deres Tro; vi have næppe fundet to Tilfælde af Frafald paa hundrede Ofre. De første Dage efter Befrielsen efterfulgtes af en let forklarlig Ophidselse; Ildebrand, Myrderier, fuldstændig Ruin, skrækkelige Lidelser under en tresindstyve Dages Belejring havde slappet de Kristne, men lidt efter lidt er alt blevet roligt, og der findes næppe otte eller ti, som endnu ikke have underkastet sig Biskoppens Instrukser.

Vore Kristne saavel her i Byen som i Provinsen, der ikke have nogen Bolig, leve sammen med Hedningerne og det i bedste Forstaaelse. Disse stakkels Hedninger, som ogsaa have lidt meget, komme til os. Et stort Antal have vi frelst ved de Allieredes Ankomst, vi have lettet dem Genaaabningen af deres Butikker ved at beskytte dem, og de have været os taknemmelige derfor. Flokke af Hedninger, anførte af de Fornemste fra de forskellige Kvarterer, have med stor

Pomp bragt os ærefulde Gaver, saasom Inskriptioner i Silke, lakerede Sager, kostbart Træ, hvormed de takke os som »Folkets Venner«, »Familiernes Befrier« osv. Enhver kan se alt dette i vor Residens i Petang.

Trods alle Farer og Frygten for mulige Forfølgelser, som endnu kunne opstaa, ere 1200 Hedninger blevne døbte, mer end 3000 have ladet sig indskrive for at antage Kristendommen! Jeg indser derfor ikke, hvad vore Missioner kunne tabe lige overfor Kineserne.

Men til Gengæld ville de maaske lide Tab lige overfor Europæerne. Antallet af deres Modstandere synes at forøges, og flere højtstillede Personer frygte ikke for at sige, at Missionerne egentlig gøre mere Skade end Gavn.

Jeg tror ikke, at denne Synsmaade deles af dem, der have opholdt sig her i tilstrækkelig lang Tid for at kunne dømme om Missionerne. De forskellige Gesandter, der have afløst hverandre her i Peking, hørte ikke til de klerikale, og dog tvivler jeg om, at en eneste af dem har delt den ovenfor omtalte Mening. Andre Nationer end Frankrig have opbudt alt for at tilegne sig Retten til at beskytte Missionerne, hvilket lader formode, at de deri tro at finde en Fordel. Hvad der end kan siges derom af Personer, der ellers ere anbefalelsesværdige og selv i god Tro, saa synes Missionerne at være af stor Nytte for Frankrigs Indflydelse i Orienten. Da jeg ikke kan omtale alle, vil jeg kun sige nogle Ord om Peking. Vi have i Hovedstaden oprettet et stort fransk-kinesisk Kollegium, der har kunnet give den franske Ekspedition mere end 50 Tolke; 8 Missionærer med grundigt Kendskab til Sproget ere, efter Anmodning af den kommanderende General, blevne stillede til de forskellige Obersters Disposition, ikke for, hvad man har vovet at sige, at afbrænde denne eller hin Landsby, skyde denne eller hin Bokser, men for at give de forskellige Afdelingschefer de Oplysninger, de ønskede og som har gavnet dem meget. De franske Generaler have udtalt deres Tak til dem alle. Jeg kan her anføre, at jeg har været i Besiddelse af fuld-

stændige Optegnelser over Bokseranførere, hvis Opholdssted var mig bekendt, selv den, der havde myrdet Hr. Doré; men jeg har kastet disse Lister i Ilden uden at omtale det til nogensomhelst, og flere Gange adspurgt desangaaende har jeg svaret, at vi ikke vare komne til Kina for at fore Nogen i Døden, og at vi aldrig vilde angive Nogen, selv ikke de mest Skyldige.

Ved Angrebet paa Petang bragte man os to saarede Soldater og Kaptajn Marty, der havde faaet en Kugle i Knæet. Denne sidste blev i fyrretyve Dage plejet i mit Værelse. Jeg opløste det store Seminarium for der at oprette et Hospital, hvor der anbragtes 52 Senge, vore egne iberegnedes saavel som Søstrenes, der ogsaa havde givet Afkald paa dem til Fordel for de Saarede. Doktor Ph . . . kan sige Dem om vi i denne Maaned have skaaet os selv. Det var forøvrigt kun vor Pligt, og vi regne os det ikke til Fortjeneste. Tre Uger efter Troppernes Indtog blev det fransk-kinesiske Kollegium paany organiseret i et provisorisk Hus. Det tæller nu over 200 Elever saavel Kristne som Hedninger. Næste Aar vil Antallet stige til 500. Vi agte at oprette et stort Institut, bestemt for Sønner af Mandariner, hvilke under dygtige Lærere kunne forberedes til senere at besøge Frankrigs største Skoler, fra hvilke de, som vi haabe, ville vende tilbage med Kærlighed til vort Fædreland.

For Øjeblikket ere vi i Begreb med at opføre et Hospital i Gesandtskabernes Kvarter; dette udstyres med alle tidssvarende Bekvemmeligheder og er bestemt til at optage Officerer og Soldater af Okkupationshæren, Jærnbanebetjente fra Han-Keou-Peking Linjen saavelsom andre Europæere, der kunne trænge dertil; desuden opføre vi en stor Mikaelkirke i samme Kvarter og endelig i Tien-Tsin et stort Militærhospital uden Skade for det, som allerede har eksisteret der i tredive Aar.

De ønsker at vide, hvorledes det forholder sig med Spørgsmaalet angaaende Skadeserstatningen. Jeg vil give Dem et fuldstændigt Overblik derover.

Kineserne vare ikke forbavsede over, at man idømte dem mere end $1\frac{1}{2}$ Milliard; de ere gaaede ind paa denne Kendselse. Vanskelighederne fandtes kun mellem de Allierede, som endelig efter flere Maaneders Underhandlinger bleve enige. Protokollen derover skal undertegnes inden 48 Timer. I den Sum, som tilflyder Frankrig, er indbefattet hvad der anses nødvendigt for at holde Missionerne skadesløse for deres Tab, men ikke det, som de Kristne have lidt. Efter den franske Ministers Raad have vi indladt os i Underhandlinger med Vikariatets Mandariner; grundige Taksationer ere blevne foretagne af Missionærerne og Mandarinerne i Forening i alle de tilintetgjorte, plyndrede eller brændte Landsbyer.

Paa begge Sider har man udvist megen god Vilje, og vi ere komne overens om en Ordning, hvilken jeg officielt har underkastet den franske Ministers Godkendelse. De Kristne og Missionen ville faa Erstatning for omtrent to Trediedele af deres Tab; vi have givet efter saa meget som det var nødvendigt for at naa til denne Ordning. Vicekongen har tilbudt mig store Summer for de myrdede Missionærer; jeg har intet ville høre herom og afslaaet alt, idet jeg sagde, at Missionærernes Liv ikke kunde værdsættes med Penge. En moralsk Oprensning for disse Massakrer vil blive forlangt af den franske Minister. Alt, hvad vi vare blevne nødte til at tage straks efter Belejringen, for at vore Kristne ikke skulde dø af Sult, er blevet nøjagtigt opskrevet; jeg har overgivet denne Liste til den franske Minister, og Summen herfor er bleven fraeregnet Erstatningssummen, saaledes som jeg havde forpligtet mig til. Privatmænd og Handlende have vi ydet fuld Erstatning, og vi have endog fuldtud betalt de Huse, der under Belejringen ere blevne brændte rundt omkring Petang. Hedningerne, som ikke havde tænkt sig dette, ere komne i Mængde for at takke os. Jeg har foretrukket denne store Udgift, for at bevare det gode Rygte, som Missionen altid har nydt, og den gode Forstaaelse, som altid har hersket mellem os og vore Naboer.

Den 9. Februar, efter en Konference, som jeg havde holdt i Marseille, have flere Journalister meddelt mig et Telegram, i Følge hvilket jeg blev anklaget for at have plyndret en vis Lou-seu's Hus og tilegnet mig over en Million Taël i Sølv. Telegrammet tilføjede, at denne Kineser havde henvendt sig desangaaende til de Allierede. Jeg svarede, at jeg, naar jeg kom tilbage til Peking, vilde fremstille mig for de Allierede, og hvis nogensomhelst Uretfærdighed var bleven begaaet, trods min strenge Ordre, skulde den blive godtgjort; forresten kendte jeg ikke denne Lou-seu. Jeg vilde være paa det rene dermed, og næppe ankommen henvendte jeg mig til Grev Waldersee, til den franske Gesandt og til den kinesiske Regering med Forespørgsel, om de havde modtaget nogen Klage imod mig; alle svarede, at de aldrig havde hørt den mindste Klage. Ved fortsat Søgen opdagede jeg endelig, at denne Lou-seu var Søn af en vis Ly-chan, en Mandarin, der var bleven myrdet af Bokserne som Europæernes Ven, og hvis Hus var fuldstændig nedbrændt, kun var omtrent 400 Meter fjernet fra Missionen. Jeg anmodede den unge Mand om at komme til mig; han takkede mig for at have frelst Ruinerne af hans Hus ved at lade Aabningen i Ydermuren lukke. Han sagde mig, at dersom hans Hus var blevet plyndret af Bokserne, havde hverken de eller andre kunnet finde nogen Skat, thi der var ingen og havde aldrig været nogen. Langtfra at forlange noget af mig, har han tværtimod tilbudt mig Resterne af et lille ødelagt Hus, som han ejede i Nærheden af vor Indhegning, og for hvilket jeg næsten mod hans Vilje har betalt ham, da jeg vidste, at den unge Mand ikke var rig. Han har bønfalet mig om at hjælpe ham til Oprejsningen af hans Faders Minde, hvilket jeg lovede ham. Denne gode Ly-chan var i Virkeligheden en Ven af Europæerne og er alene af denne Grund bleven myrdet af Prins Tuan.

Endelig har jeg i Nærheden af vor Residens i Petang ladet opslaa en stor Plakat, hvorved jeg anmodede alle de Hedninger, som havde lidt nogen Skade, at komme hertil

for at faa deres Tilgodehavende. Mange have indfundet sig; de ere straks blevne skadesløsholdte og der er ikke een, der ikke er bleven tilfredsstillet.

Da alt var blevet afgjort med Mandarinerne, bad disse mig om at henvende et Hyrdebrev til de Kristne for at opmuntre dem ikke blot til Enighed og Fred, men ogsaa til fuldstændigt at glemme det Forbigangne. Jeg sender Dem Afskriften heraf. Mandarinerne have da sendt dette Hyrdebrev tillige med et officielt Dekret, skrevet i samme Aand, til alle Vikariatets Præfekter og Underpræfekter, og ved en gensidig Overenskomst vil der for Fremtiden ikke blive taget Hensyn til nogensomhelst Anklage, hverken mod Kristen eller Hedning, for hvad der er sket.

De har nu faaet Svar paa alle deres Spørgsmaal, og jeg haaber, at De, efter at have gjort Dem bekendt dermed, vil dele min Tillid til Fremtiden. Jeg tror, at Hoffets Tilbagekomst til Peking er sikker, skønt forhalet. Paladset bliver restaureret, Vejene blive udbedrede, de kinesiske Skildvagter staa ved Portene; inden 6 Maaneders Forløb vil Peking have faaet sit gamle Udseende igen. Efter Hoffets Tilbagekomst, tror jeg, kunne vi vente Ro og Fred. Den vidunderlige Beskyttelse, som vi have været Genstand for sidste Aar, vil heller ikke svigte os dette Aar eller i Fremtiden. *Hvad Gud bevarer, er godt bevaret.*

*

*

*

Monseigneur Faviers Hyrdebrev til de kinesiske Kristne.

I have lidt meget for eders Religion i det Forløbne; denne Forfølgelse var uretfærdig. Det kejserlige Dekret af 10. Dag af den 5. Maane i Kouang-Sus 26. Aar bekræfter efterfølgende:

»I mangfoldige Aar er den kristelige Religion bleven udbredt i Kina. Missionærerne have kun til Formaal, at opfordre Menneskene til at gore det Gode. Det kristne

Folk har aldrig taget Religionen som Paaskud til at gøre Oprør. I, mit Folk, saavel Hedninger som Kristne, skulle derfor leve i Fred og god Forstaaelse med hverandre. Enhver gøre sin Pligt. Som Ofre for Forbrydere, der have overtraadt de kejserslige Befalinger, ere I blevne forjagede fra eders Hjem, eders Gods er blevet røvet, eders Huse brændte og mange af eders Paarørende have mistet Livet. Berøvet alt, for bestandig her i Livet skilt fra eders kæreste Slægtninge, fra eders Hustruer og Børn, have i følt Had mod Brandstifterne og Morderne.

I Dag vil jeg minde eder om en Forskrift i vor hellige Religion, der byder os, at tilgive vore Fjender. For at vise eder den katholske Kirke værdige, maa I opgive disse Følelser af Vrede og Had og udrydde af eders Hjerte ethvert Ønske om Hævn.

Ved sine Mandariner har Kejseren foreskrevet Hedningerne at leve i Fred med eder og ikke lade sig henrive af Vrede, Had eller Hævnlyst. Alle skulle bøje sig for denne Opfordring; saaledes ville Hedninger og Kristne kun udgøre eet Folk og leve som Brødre, styret af Kejseren, som er Folkets Fader. Retfærdigheden fordrer, at I faa Erstatning for al den Skade, I have lidt. Denne Erstatning vil blive eder til Del. Mandarinerne ere blevne enige med Os i dette Punkt. Søger derfor ikke selv at opnaa en Erstatning, som I om nogle Maaneder ville modtage af min Haand. Glemmer denne uretfærdige Forfølgelses Rædsler og fører ingen Klage mod Hedningerne for de skete Misgerninger. Vicekongen har i Kejserens Navn og for Fredens Skyld lovet mig ikke at agte paa nogen Anklage, der fra Hedningernes Side maatte blive fremsført imod eder for Gerninger, der ere skete i det Tidsrum, vi nylig have oplevet. Af samme Grund, ville eders Klager ikke blive antagne ved Domstolene, nu da eders Skadeserstatning er fastsat. Skulde Hedningerne foraarsage eder ny Fortræd, da skriver det til eders Menigheds Forstander, som i Forening med Stedets Mandarin vil foretage en Undersøgelse. Hvis derimod Hedningerne be-

klage sig over eder, ville de stedlige Mændariner meddele det til eders Forstandere eller til Os, tor ligeledes at undersøge Sagen. Mellem Kristne og Hedninger bør der ikke finde nogen Forskel, nogen Undtagelse Sted; dog menes hermed ikke de Kollektor, som eders Religion forbyder eder at bidrage til. I bør underkaste eder alle Kejserdømmets Love, hvilke ere foreskrevne hele Folket og ikke blot en Del af det. Lider med Taalmodighed og Hengivenhed. Denne Forfølgelse er at ligne med en forfærdelig Storm, efter hvilken Vinden lægger sig og det bliver stille.

Alle Provinsens Mandariner have bevist Os mangfoldige Venskabstegn og forsikret Os om Fred fra Hedningernes Side. Eders Biskop, som er bleven eder given af vor hellige Fader, kender eders Lydighed og gaar i Borgen for eder. Eders gode Eksempel vil lære Hedningerne at agte og skatte vor hellige Religion. Eders Taalmodighed og Kærlighed vil Dag for Dag forøge Antallet af den sande Guds Tilbedere, thi *Kærligheden drager Alt til sig.*

Givet i Peking den 8. Juli 1901.

A. Favier, Biskop.

Et Blad af Kirkens Historie i Sverige.

— 0 —

I Lobet af forrige Vinter indeholdt »Ugebladet« en Række interessante Artikler, der omhandlede den katolske Kirkes Stilling i København i Slutningen af det 18. Aarhundrede. I en af disse nævnes Navnet paa den apostoliske Vicar i Sverige, Italieneren *Moretti*, uden dog at komme ind paa en nærmere Omtale af ham. Dette Navn danner Bindeleddet imellem den danske og svenske Missionshistorie, thi efterfølgende er et Udtog af et gammelt Manuskript, skrevet af samme Moretti som Indberetning til sine gejstlige

Foresatte i Propaganda-Kongregationen i Rom. Det blev tilfældig erhvervet ved en Auktion sammesteds i dette Foraar og derved reddet fra Forglemmelse.

Hvorledes det har forvildet sig derhen, vides ikke; det er rimeligt at antage, at det er en af de mange Dubletter af Skrivelser, som Moretti, ifølge hans egen Fortælling, maatte sende til de paa Rejse værende Kardinaler, der paa Grund af Krigen ikke havde noget fast Opholdsted.

Originalen er skrevet paa Latin, i et lidt knudret Sprog, som vanskeliggør Oversættelsen; men det Indtryk, man faar af den svenske Mission i Aarene 1795—1800, er i høj Grad fordelagtigt og tjener til Ære for Moretti, der viser sig ikke alene som en ualmindelig nidkær og apostolisk Missionær, men tillige som en yderst sympathetisk Personlighed. Han levede under de mest trykkende Vilkaar, ofte led han tilmed Nød, men trods dette og det strenge Klima, som maatte være dobbelt haardt for den, der, som ham, kom fra Syden, holdt han dog modig fast ved den lille Hjord, som var ham anbetret, og nægtede at forlade den i Nødens Stund.

Forholdene vare ikke saa lidt forskellige i de to nordiske Hovedstæder paa den Tid — de synes næsten at have været det Omvendte af de nuværende Forhold.

I Stockholm modtages Katholikerne med Velvilje, Ingen lægger dem Hindringer i Vejen, endog Kongen og den lutherske Gejstlighed komme dem til Hjælp paa forskellig Maade og interessere de fremmede Gesandter for deres Anliggender. Børn af blandede Ægteskaber døbes og opdrages katholsk og der vaages omhyggelig over deres katholske Undervisning. I Danmark derimod gøres der mange Vanskeligheder; det forbydes strengt, at Børnene blive katholske og de tvinges endog til at overvære den lutherske Religionsundervisning. Derved opnaaede Regeringen, at den katholske Kirke blev saa godt som udryddet her, og indtil Grundloven 1848 gav fri Religionsøvelse, bestod den kun som et fremmed og taalt Religionsfund, uden egentlig Rod i Landet. Hvorfor det, trods de bedre Vilkaar, er

gaaet Kirken paa samme Maade i Sverige, kønt Moretti lo-
vede sig saa store Resultater af den opvoksende Generation,
er ikke let at paavise. De senere strænge og uretfærdige
Love mod Kirken have uden Tvivl bidraget meget til at
hæmme dens Fremgang. Nedenstaaende er, som sagt, kun
et kort Kapitel af den svenske Missions Historie.

Det guddommelige Forsyn magede det saa, at den apo-
stoliske Mission i Sverige blev grundlagt ved Propaganda-
Kongregationens Omsorg og Nidkærlighed. Allerede for Op-
rettelsen af denne -- nemlig Aar 1784 -- blev de katholske
Missioners Anliggender bestyrede af de fremmede Gesandt-
skabers Kaplaner, men ikke alene var deres Virksomhed usta-
dig og afhængig af de politiske Begivenheder, som f. Eks.
nylig saas med de franske Kapeller i dette Land, som ere
blevne lukkede, skønt de frekventeredes af mange, men de
vare tillige kun af ringe Nytte for Ungdommen, som forsøm-
tes, saavel som for de Fattige, hvis Nød burde have været
lindret ved Hjælp af Midler fra de fromme Stiftelser, som
til evig Tid vare indstiftede af en vis from Herre ved Navn
Antivari, kejserlig Gesandt, men som efter hans Død næ-
sten alle vare udtømte, saa at der intet Haab levnedes om
fyldigere at fremme den katholske Kultus i Sverige.

Af Breve og Instruktioner fra nysnævnte Kongregation
til de to første apostoliske Vikarer, som vare sendte hertil,
og i hvilke de vigtigste Sager angaaende denne Kirke fand-
tes, kunde man bedømme hele denne Missions Bestyrelse
indtil Begyndelsen af Pro-Vikariatet.

Paulus Moretti, Dr. theol., Præst fra Bologna, blev sendt
derhen Aar 1791 som apostolisk Missionær; efter tre Aars
Forløb fik han Tilladelse til at rejse til Rom, hvor han for
Propaganda-Kongregationen aflagde skriftlig Beretning om
den katholske Religions Tilstand i Sverige, siden vendte han
tilbage til Norden, udnævntes til Pro-Vikarius, medens en
anden sendtes som apostolisk Vikar.

Særlige Aktstykker

angaaende den katholske Kirke i Stockholm fra Pro-Vikariatets Tid, som begyndte Aar 1795.

I September Maaned forlod *Moretti* Mailand, for at rejse til Stockholm, medførende Hr. *Capucci*, der af Propaganda-Kongregationen var udsendt som lønnet Missionær, og Hr. *Santi*, en Kleriker, som for egen Regning havde sluttet sig til dem.

Den 3die December 1795 naaede *Moretti* og *Capucci* til Helsingborg, hvorfra de begyndte deres Visitats blandt de i Skaane bosiddende Katholiker, medens *Santi* begav sig direkte til Stockholm.

Efterat de i nogle Uger havde helliget sig til denne fromme Gerning iblandt Katholikerne i Landskrona, Lund, Torp, Christiansstad og Carlskrona, kom de til Linde'ors hos Pastor *Veslo*, som meget ønskede at have en Præst hos sig, og det var Grunden, hvorfor *Capucci* blev hos ham, for i Ro at sysle med at lære det franske og svenske Sprog. *Veslo* gav ham Kost og Logi og 30 Rigsdaler om Aaret, paa den Betingelse, at, naar han vilde, kunde han rejse til Stockholm og blive der, men imens skulde saa hans Løn tilfalde *Santi* og *Vogler*, en tysk Præst, som havde helliget sig Arbejdet i hans Sted.

Juleaften samme Aar 1795 ankom *Moretti* til Stockholm, hvor der boede følgende Præster: den højjærværdige Pastor *Raphaël d'Ossery*, forhenværende apostolisk Vikar og forhenværende General for Karmeliterne, hvilken Orden han tilhørte; Pastor *Vogler*, som var Dirigent for det kgl. Kapels Musikere, men som, da han var katholsk Præst, havde tilbudt sin Hjælp i Missionen, og *Santi*, en romersk Kleriker, som udfyldte en Kantors og Sakristans Pligter.

1796.

Fra Begyndelsen af dette Aar indtil Midten af det følgende forblev Ex-Vikaren d'Ossery i Stockholm, hvor hans

Nærværelse gav Anledning til en Del Vanskeligheder. I Tiden fra Januar til Paaske udfærdigedes en Opgørelse over Missionens Indbo. Kirkens Ceremoniel blev forbedret efter det romerske Rituales Forskrifter og Gudstjenesten fejredes med større Højtidelighed, bl. a. overværede den spanske Gesandt *de Handuago* den stille Uges Festligheder. Paaske-dag holdtes Højmesse med Musik og i Paasketiden modtog over 300 Katholiker den hl. Kommunion. . Efter Paaske begyndtes offentlig Katekismusundervisning to Gange om Ugen i Kirken. Pinsedag meddeltes Konfirmationens Sakramente til 70 Personer, næsten alle Børn, af hvilke mange for første Gang ogsaa modtog den hl. Kommunion. Endydermere stiftedes en Skole og Capucci kaldtes til Stockholm, for at hjælpe en tydsk Lærer, som bestyrede den. Byens Guvernør gav 60 Rigsdaler til Hjælp til Skolen.

Paa Kristi Legemsfest samme Aar 1796 uddeltes hemmeligt i Kirken et lille Skrift, forfattet af en vis Abbé *Pésme*, som havde ladet det trykke i mange Eksemplarer under Titlen: «*Sermon sur l'Unité de la Religion naturelle et la Religion révélée*»; det var nemlig en Prædiken, som han havde vovet at holde i Kirken under Gudstjenesten paa Langfredag i Aaret 1794, og ikke uden at have vakt Forargelse blandt de katholske Tilhørere.

Den hl. Propaganda-Kongregation, hvem Sagen forelagdes, forkastede fuldstændig dette Skrifs Lære, som endog Protestanterne vare Modstandere af, saa at slet Ingen var enig med ham. Der blev da forfattet et kort skriftligt Svar, hvori den virkelige katholske Sandhed blev fremstillet og derefter hjemfaldt denne Bog fuldstændig til Forglemmelse tilligemed *Pésme*s øvrige Skrifter, i hvilke han havde forsøgt at udbrede sine Anskuelser. —

Den 20de August begav *Moretti* sig paa Visitats til Finland, overladende Kirken (i Stockholm) til d'Hrr. *Capucci*, *Vogler* og *Santi*. I Åbo fandt han fem Forældreløse, Sønner af en vis *Dorothe*, italiensk Købmand, af hvilke han førte de fire med sig til Stockholm, og naaede derefter til Sveaborg og Louisio (?) hvor han besøgte mange Soldater, navnlig Polakker. Den 14de Oktober vendte han tilbage til Stockholm, hvor han forblev indtil Slutningen af Aaret. Her havde han to Sammenkomster med Forstanderskabet og de øvrige Præster for at fremme god Endrægtighed i Menigheden.

Den 6. November fejredes højtideligt med *Te Deum* i

Anledning af Gustav Adolfs lykkelige Overtagelse af Regeringen, hvilken Festlighed overværedes af flere Medlemmer af det diplomatiske Korps.

En statistisk aarlig Oversigt over alle Landets Katholiker er for første Gang bleven opført i en Bog, af hvilken ses, at der findes ialt henved 1000 Katholiker af forskellig Nationalitet i dette Rige; desuden fremgaar af samme nøjagtige Oversigt, at der i Aaret 1796 indenfor den katholske Menighed i Stockholm foretoges 19 Daab, 5 Ægtevielser mellem Katholiker og Protestanter, 6 mellem Katholiker indbyrdes og 20 Begravelser.

Midlerne til Bestridelsen af Udgifterne til Kirken og til Hjælp for tilfældige Nødlidende findes optegnede i Regnskabsbogen for Kirken og de Fattige.

I dette Aar har jeg modtaget Brev fra Rom, dateret 14. Maj 1796 og hvori gives Tilladelse til at benytte Hr. Vogler til Hjælp i Sjælesorg. Han har modtaget 200 Scudi i Gage, Moretti og Capucci ligeledes 50 Scudi for Leje af Kirken, samt et Gratiale af 100 Scudi til Moretti og 50 til Capucci. Disse tre Præster have saaledes med Guds Hjælp tilendebragt Aaret og have med stor Bekostning afholdt alle Udgifter og udført Gudstjenesten paa sømmelig Maade, tilfredse med ovennævnte Sum, som ialt beløber sig til 650 Scudi, men paa Grund af Krigen svarer denne Sum næppe til 600 Rigsdaler i svenske Penge.

(Fortsættes).

Elfterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rom. Ifølge »Patria« skal *Vatikanet* have foretaget de indledende Skridt til Oprettelsen af en *diplomatisk Repræsentation* i Peking.

Lourdes. Den 6. Oktober, Rosenkransfesten, fejredes den højtidelige Konsekration af Rosenkranskirken i Lourdes. En Mængde franske og fremmede Biskopper vare tilstede. — En ny Triumf for den underfulde Gudsmoder.

Metz. Biskop *Bentzler* af Benediktinerordenen indtraf den 26. f. M. til sin Bispestad, hvor han blev modtaget af hele Gejstligheden og Repræsentanter for de verdslige Myndigheder. Mange Tusinde Mennesker fra Metz og Omegn bragte deres nye Biskop et Fakkeltog. Et stort Kor af franske og tyske Sangere sang forskellige flerstemmige Sange

foran Biskoppens Bolig. Som Tegn paa de fransktalende Diöcesaneres Hengivenhed overraktes der med en fransk Tale Biskoppen en kostbar Hyrdestav, hvorefter Biskoppen svarede i samme Sprog; derefter holdtes en tysk Tale, som Bishop Bentzler besvarede i det tyske Sprog.

Den 28. Oktober fandt Biskoppens Konsekration Sted i Domkirken i Metz. Blandt de Tilstedeværende var Statsholderen, Statssekretæren og Understatssekretæren. Trængslen var uhyre.

S.J.G. Mandag den 11. Novbr. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ afholder **St. Josefs Gilde** Møde for **I. og II. Grad.**

Efter Gradsrådet — c. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ — afholdes et ekstraordinært Møde, hvortil **alle Br.** indbydes.

Unio. Søndagen d. 17. November: **Stiftelsesfest** i Citys Selskabslokaler med Fællesspisning, Komædie og Bal. Nærmere Program i næste Nr. af Ugebladet.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. November. 23. **Søndag e. Pintse.** — 4. **M.** Carl Borromæus, Bekender og Biskop. — 5. **Ti.** 6. **O.** (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen) og 7. **To.** Oktavdage. — 8. **F.** Oktav af Alle Helgenes Fest. — 9. **L.** Lateraukirkens Indvielse i Rom.

Søndag den 10. November. 24. **Søndag e. Pintse.** Marias Skytsfest.

Mødreforeningens Møde bortfalder i denne Maaned.

Systuen hos St. Josefssestrene. Toldbodvejen 14, genoptager sine ugentlige Møder **Torsdag den 7. November** Kl. 1 $\frac{1}{2}$. Gamle og nye Medlemmer indbydes venligst til at deltage i denne Kærlighedsgerning til Gavn for de Fattige.

Den eucharistiske Forening holder Tilbedelse i St. Ansgars Kirke hver **Fredag Kl. 4—5** foran det udstillede Allerhelligste.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer **Søndag den 10. November den h. Stanislaus fests Mindedag.** Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke; Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke højtidelig Festandagt med Optagelse af nye Medlemmer. Prædiken og Te Deum.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35) faas:

P. P. Til Forsvar for Sandheden: Nr. 18. **Omvendelse efter Døden.** Nr. 19. **De afgørende Spørgsmaal.** Nr. 20. **Skærsilden** og Nr. 21. **Forbøn for vore hensovede Kære** à 25 Øre. — Alle 4 Brochurer under Fællestitlen „**Paa Skællet mellem Tid og Evighed**“, 1 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 45.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvarlæst, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 6k. — Annoncer: 10 Ø. Petitionen. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 45.

Søndagen den 10. November.

1901.

Indhold: Guds Kærlighed. — Pastor Storps Bortrejse. — Et Blad af Kirkens Historie i Sverige. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Randers. Polen. England. — Bekendtgørelser.

Guds Kærlighed.*)

—o—

Kun dig, o Gud, og ingen anden
jeg skænke vil mit Hjertes Tro;
kun du skal være i Forstanden,
kun du skal i min Vilje bo.
Al anden Kærlighed er Spild,
al anden Længsel leder vild.

Du Sandheds Sol bag alle Skyer
og Kærlighedens Flammebaal,
mit Væsens Ophav og Fornyer
og al din Skabnings Endemaal,
du Evighedens faste Fjæld
og Salighedens Kildevæld.

---

*) Den smukke Koral-Melodi, som for Digteren har været Anledningen til, at han har forfattet ovenstaaende Text, kan faas hos Hr. Pastor Joh. Frederiksen i Maribo. Red.

Kun dig skal Sjæl og Legem hylde,
 det lover jeg med Mund og Haand;
 thi du er god af Væsensfylde,
 alt andet som i Klædebon;
 alt andet er som Skum paa Vand,
 din Skønhed ene har Bestand.

Du er min Sejr og al min Styrke,
 mit Øjes Lys, mit Liv, min Lyst,
 du er min Gud, som jeg vil dyrke,
 min Lægedom mod alle Brøst,
 min Ankerplads i Storm og Strid,
 min Kærlighed til evig Tid.

Du har mig elsket før de Stene
 var lagt, som Tiden hviler paa;
 jeg elsker evig dig alene,
 det er min Ære, at jeg maa.
 O Gud gør selv mit Løfte sandt
 og vær min Troskabs Underpant.

J. F.

Højærv. Pastor Storps Bortrejse.

— 0 —

Søndag den 3. November oprandt saa den Sorgens Time, da St. Michaels Menighed skulde tage Afsked med sin elskede Sognepræst, sin faderlige Ven og Velgører.

Under Højmessen holdt Pastor *Storp* sin Afskedstale, hvori han paa det hjerteligste sagde Farvel til Menigheden, formanede den til trofast Sammenhold og ivrig Deltagelse i Gudstjenesten og de hl. Sakramenters Annammelse. Ligeledes omtalte han Præstens ansvarsfulde Kald som Guds Sendebud og Vejleder for de ham anbetroede Sjæle; beklagede at han ikke havde været endnu mere for sin Menig-

hed og bad Alle, hvem han maaske havde fornærmet, om Tilgivelse.

Alle Tilstedeværende vare dybt grebne af Øjeblikkets Alvor, og det var let at mærke, at Pastor Storp selv med Venod skiltes fra sin lille Menighed.

Efter Højmessens mødte en Deputation i Præstegaarden, for at overrække Pastoren et Gruppebillede af Menigheden samt et Album med Fotografier af Kirken og Præstegaarden i Odense — der virkede han, som bekendt i flere Aar som ung Kapellan og bidrog meget til Missionsstationens Forskønnelse — af Kirken, Skolen og Præstegaarden i Kolding, samt en Del Prospekter fra Kolding og Omegn. Foran i Albummet fandtes der følgende Tilegnelse til Pastoren:

»Højærværdige Hr. Pastor Storp!

Lad disse Billeder af kendte, kære Steder i vor By og dens Omegn gennem kommende Tider holde Mindet frisk om Deres Højærværdigheds lange og uforglemmelige Ophold iblandt os og om den Menighed, De har oprettet og opretholdt med en Sjælesørgers hele Kærlighed.

Gud lønne Dem og trøste os!

Til Erindring om og Tak fra:

St. Michaels Menighed.«

Om Mandagen tog Pastor Storp Afsked med Skolebørnene. Børnene afsang ved denne Lejlighed følgende Sang:

Atter her vi os samle
 Om dig vor Hyrde kær,
 Glæde os — Unge, Gamle —,
 At du end er os nær.
 Dog — ak! — paa Rythmens Vinge
 — Klædt i en liden Sang —
 Her vi vor Hyldest bringe
 Maa dig for sidste Gang.

Tidt har her vi med Glæde
 Hilst dig, vor Fader god,
 Mens i vor Kreds til Stede
 Kærlig blandt os du stod.
 Bort dig nu Skæbnen kalder
 — Andre til Fred og Held —
 Og, skont det tungt os falder,
 Sige vi maa »Farvel«.

Snart maa Kaldet du følge,
 Drage til Hjemmets Land,
 Fjærnt fra den danske Bølge,
 Fjærnt fra nordiske Strand; —
 — Gid du alle Vegne,
 hvor du end vandrer frem,
 Mindes: i Danmarks Egne
 Engang du fandt et Hjem!

Sorg parret med stormende Begejstring over atter at være sammen med Børnevennen til Fæst, er vel det bedste Udtryk for Børnenes Stemning; thi født Børneven var han. Kun faa Mennesker kunde saaledes omgaas en Flok Børn, leve sig ind i deres Tankegang, more dem og saa tillige være deres Lærer og Sjælesørger. — Mindet om ham vil leve længe blandt Menighedens Unge og Gamle.

Selv blandt Anderledestroende var Pastor Storp en velset Mand; Hoje og Lave følte sig hædret ved at omgaas ham og have noget at gøre med ham. Den almindelige Mening i Byen kan vel nærmest sammenfattes i de Ord, Meddelelsen af disse Linier saa ofte har hørt: »Pastor Storp er en Stadsmand; det er en Skam, at vi skal miste ham.«

Et Blad af Kirkens Historie i Sverige.

— 0 —

(Fortsat.)

1797.

Fra Begyndelsen af dette Aar indtil Juni Maaned havde vi adskillige Vanskeligheder, idet der fra anden Side udspreddes falske Rygter og saaledes Splidagtighed under Paastand om at, skønt Ex-Vikaren d'Ossery for næsten to eller tre Aarsiden havde faaet sin Afsked af Propaganda-Kongregationen, burde den dog ikke være gyldig, førend der kom et nyt Brev med Penge, som muliggjorde hans Afrejse. Efter at han havde skrevet allerede to eller tre Breve, for at finde en Løsning, og da han dels i Kirken dels i Hjemmet overholdt sine Pligter paa det nøjeste, tillod Moretti paa egen Haand, for ikke at give Anledning til uretfærdig Anklage, at der udbetaltes Ex-Vikaren d'Ossery 100 Rigsdaler; hvilket var den Sum, han bad om, og hvorefter han rejste bort den 14de Juli.

I Tiden fra Begyndelsen af Januar til Paaske besøgte Capucci Katholikerne i Skaane og boede hos Hr. Pastor Veslo. Imidlertid udførte Santi Gudstjenesten i Kirken og hjalp med ved Børnenes Undervisning. Pastor Vogler holdt tyske Prædikener og hjalp Moretti i den nødvendige Sjælesorg.

Officielle Skrivelser angaaende Oprettelsen af Pro-Vikariatet fremlagdes det kgl. Kancelli, for at approberes, og bleve derefter offentlig forelæste i Kirken. Dette havde allerede tidligere fundet Sted, men ikke under Iagttagelse af alle lovmæssige Omstændigheder, bl. a. fordi al Forbindelse med Propaganda-Kongregationen var afbrudt paa Grund af Krigen.

I Oktober blev der paa tre paa hinanden følgende Søndage bedet offentlig i Kirken for Dronningens lykkelige Ankomst. Den 25de Oktober blev Moretti forestillet for Kongen af Storkansleren som apostolisk Pro-Vicar og gjorde de pligtmæssige Besøg hos Autoriteterne og modtog disses Gjen-

besøg. Tilstrømningen til Kirken blev stadig større. Flere Unge tilstededes for første Gang til den hl. Kommunion, efter først at være blevne konfirmerede. I Paasketiden modtog henvend 300 den hl. Kommunion; disse havde allerede i Aarets Løb modtaget samme hellige Sakramente.

I November afholdtes Takkegudstjeneste i Anledning af vor allernaadigste Konges Formæling med Hendes Højhed Datteren af Storhertugen af Baden. Julenat fejredes Midnatsmessen med Andagt og under stor Tilstrømning af Folket. I dette Aar 1797 døbttes 17, døde 26, ægteviedes i blandet Ægteskab 8 og i et Ægteskab vare begge Parter katholske. Regnskab over Kirkens Indtægter og Udgifter samt alle Almisser til de Fattige bleve optegnede i Regnskabsbøger. Man har i dette Aar ydet Hjælp ikke alene til franske, tyske og italienske Katholiker, men ogsaa til Katholiker fra Upsala.

Brev fra Propaganda-Kongregationen af 24. December 1796 ankom hertil 6. Juni 1797 og Brev af 5 April 1797 ankom endelig 17. Oktober; de omtalte, at Franskmændene havde taget Rom i Besiddelse. I det første Brev blev Abbe Pésmes Bog forbudt, og man trængte paa med d'Osserys Afrejse. Det andet fortalte, at en ny Vikar, Hr. *H. Becker*, var bleven udnævnt, men denne vilde ikke paa nogen Maade tage imod Embedet. Ydermere taltes om Trykning af en Katekismus i det svenske Sprog, om hvilken mere senere.

Tillige omtaltes, at Penge vare sendte til Moretti og Capucci; disse have imidlertid kun modtaget det Halve af den nævnte Sum paa Grund af den høje Kurs og de forstyrrede Finantser. De maatte derfor sælge deres egne Møbler, og kun under den største Sparsommelighed og Fattigdom kunde disse Missionens Tjenere opretholde Livet i dette og det paafølgende Aar.

1798.

Fra Januar til Paaske besøgte Capucci Katholikerne i Landet og boede hos Pastor Veslo. I denne Maaned blev der ligeledes holdt Samraad om, hvorledes Santi kunde for-

fremmes til de højere Vielser, hvilket var paatrængende nødvendigt for Missionen paa Grund af Pastor Voglers Bortrejse, navnlig for at det kunde tillades ham ved given Lejlighed at læse Messe og varetage den øvrige præstelige Gerning. Der medgaves ham fortrolige Breve og forskellige Vidnesbyrd bl. a. dette, at han istedetfor sit Patrimonium skulde indvies som Præst i den svenske Mission og, saa længe han var i dens Tjeneste, skulde han af Kirkens Indtægter oppebære en aarlig Gage af 50 Rigsdaler, indtil bedre Tider.

Forsynet med disse Skrivelser rejste han i Maj til St. Petersborg, hvor Erkebiskoppen af Theben, pavelig Legat *de Litta*, tog naadigt imod ham, indstillede ham til Prøve og de højere Vielser, og efter Ordinationen blev han atter udsendt som Præst til Stockholm, medbringende Missorialbreve, og fejrede saa her den hl. Messe.

Foruden at være Kantor og Sakristan blev han nu tillige Kapellan og modtog herfor af Moretti det Nødvendige til Føde og Klæder. Denne modtog nemlig de Pengemidler, som sendtes Missionen, og delte dem efter bedste Skøn.

Den 17. Marts kom der Efterretning om, at den hl. Fader, Pave Pius VI. var bleven tvungen til at forlade Rom, hvor den republikanske Regeringsform var bleven indført. Alle Medlemmerne af Propaganda-Kongregationen vare flygtede og spredte omkring, og der var saaledes intet Haab om, hverken at opnaa Raad, Vejledning eller Subsidier.

Alligevel blev der i hele denne Tid sendt flere Breve fra Pro-Vikaren til Siena, Florens, Venedig, Wien og Petersborg, baade til den hl. Fader, til Kardinalerne og Prælaterne, og intet Nyt blev paabegyndt i Stockholm, hvor ivrigt man end ønskede det, uden med deres Samtykke.

Ifølge Kongens Raad blev der sendt Bønskrifter fra Kirken i Stralsund til de katholske Fyrster i Spanien, Østerrig, Portugal og Sachsen, om at komme den katholske Kirke i Sverige til Hjælp. Disse Breve bleve anbefalede af de re-

spektive Landes Gesandter og sendte af Moretti. Dette fandt Sted i Oktober Maaned.

Pastor Capucci havde længe ønsket at vende tilbage til sit Fædreland, han begyndte Rejsen tiisøs i Juli Maaned, men paa Grund af Krigen maatte han atter vende tilbage tilfods i November Maaned. Pastor Santi besøgede hans Gerning, medens han var borte, og til denne Rejse laante det diplomatiske Korps ham 50 Rigsdaler.

En Smule Hjælp blev desforuden ydet Moretti samme-steds fra til Missionen.

I Stedet for Søndagsprædikener, som næsten Ingen over-værede paa Grund af den altfor store Afstand fra Kirken, Fattigdom og Kulde, henlagdes Prædikenerne til Ad-vents og Fastetiden, samt til de største Højtidsdage, og paa Aarets samtlige Søndage holdtes Katekismus. I Adventstiden iaar prædikede Pastor Vogler paa tysk, Moretti paa italiensk og *Delassaud* paa fransk. Denne sidste var kommen til Stockholm som Emigrant, han var en udmærket og nidkær fransk Præst, som med Iver helligede sig Kirkens Tjeneste.

I dette Aar 1798 døbttes 26 og døde 18 Personer; vi-ede i blandet Ægteskab blev 10, medens i 1 Ægteskab begge Parter vare katholske. 300 Kommunioner uddeltes. Nogle bleve konfirmerede og et Par tilstedet til den første hellige Kommunion.

I Vinter ophørte Skolen paa Grund af Mangel paa Læ-rere. Paa Fesdagene bleve Børnene alligevel kaldte sam-men til Katekismus i Kirken. De i Kirken indsamlede Al-misser bleve anvendte til Fødevarer og Klæder til dem, som det fremgaar af dette Aars Regnskab, og for at Præsterne kunde faa, hvad der var passende til deres Underhold, maatte Moretti stifte Gæld. Dette foretrak han fremfor at rejse bort og helt opgive Missionen, saaledes som det var bleven ham tilbudt ifølge Brev — i Pavens Navn — af 20. Juli. Især efter at samme hl. Fader i Brev af 10. August havde anbefalet Kirken til Kong Gustav Adolph og denne i Svaret af 8. November havde takket ham, opgav han ikke Haabet

om nye Subsidier, som ogsaa i Virkeligheden indtraf; dog herom senere.

Efter de indvundne Erfaringer, og paa Grund af særlige Omstændigheder i Stockholms Kirke gav det Apostoliske Ministerium visse Regler, der for dette Aar bestemtes saaledes:

Paa alle Søgnedage i Aaret, fejres mindst én hl. Messe i Kirken Kl. 9 Morgens.

Paa Søndagene og andre Festdage fejres to Messer, nemlig en stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$ og Højmesse Kl. 11.

Fra Kl. 9 til 11 paa alle Festdage høres Skriftemaal og holdes Katekese paa Tysk og Svensk eller efter Omstændighederne paa et af de tre Sprog: Tysk, Fransk og Italiensk.

Før Højmassen læses Tro, Haab og Kærlighedsakter paa Tysk, samt Dagens Epistel og Evangelium med en kort Forklaring og Bøn, dersom der ingen Prædiken holdes.

Derefter bestænkes Folket paa Søndagene med Vievand, hvorefter synges Verset: »*Illuminare his, qui in tenebris* (Oplys dem, som sidde i Mørke), derpaa *Kyrie*, som Folket synger samtidig, ogsaa *Gloria* og *Credo*. Efter Evangeliet anmeldes den nærmeste Fest og andet, som angaar Katholikerne f. Eks. et Dødsfald. Under Offertoriet synges *Veni Creator* eller en lignende tysk Salme, og under Kommunionen: *Lauda Sion salvatorem*; under Forvandlingen disse Ord: *heilig, heilig, heilig, Jesus Christus in dem heiligsten Sakrament*.

Efter Messen holdes Bøn for Kongen.

Paa de største Fester og ligeledes den første Søndag i Maanedens udstilles det hl. Sakramente og derefter gives Velsignelsen.

Naar der er Eftermiddagsgudstjeneste, finder den Sted Kl. 4, saaledes Vesper i Paasketiden og Tenebræ.

Alle den stille Uges Ceremonier fejres paa passende Maade, især paa Langfredag, som er en befalet Festdag i dette Land.

Naar Nogen dør, læses der, — dersom Vedkommende

var fattig — en Requiemsmesse uden Vederlag. Var han rig, ordnes Gudstjenesten efter Slægtningenes Ønske, og der betales for Udgifterne 10 Rigsdaler til Kirken.

Daab foretages i Aarets Løb i Kirken, undtagen Afstand fra Kirken eller Barnets Sygdom forhindre det; i saa Fald foretages Ceremonien i Hjemmene med Iagttagelse af alle Regler.

Ægteskab fejres altid i Kirken og om Morgenen, da Brudeparret plejer at forlade Byen inden Aften, for at opnaa den anden Ceremoni, som Loven fordrer det, naar den ene Part er Protestant. Blandede Ægteskaber forkyndes offentlig saavel før som efter Gudstjenesten.

Kirken savner en egen Kirkegaard. Naar Katholikerne dø, føres Ligene, ledsagede af Præsterne, til den nærmeste protestantiske Kirkegaard, hvor det tillades Katholikerne at begrave deres Døde, naar Graven er bleven indviet, inden Liget jordes.

Der ydes Hjælp til fattige og trængende Katholiker, naar det er muligt. Fra om Morgenen indtil Kl. 2 om Eftermiddagen blive Præsterne hjemme; henimod Vespertid besøge de de Syge og varetage andre Forretninger, som tilfalde dem. Undertiden gaar Moretti til Hoffet, for at forhandle med de høje Herrer, gøre dem sin Opvartning eller bede om deres Bistand, og herfra modtager han ofte Hjælp, som med stor Ædelmodighed ydes ham til de Fattige.

Følgende latinske Formularer ere skrevne til Brug ved forskellige Lejligheder, hvor der forlanges Vidnesbyrd; de skrives altid paa Latin, som Skik og Brug forlanger det. Vidnesbyrd til Brug for Fattige, som det fordres af Politipræsidenten, for at de kunne faa Hjælp fra fromme Stiftelser, skrives saaledes: N. N. (her indføres Vedkommendes Navn og Alder), Trængende, hørende til den katholske Menighed, anbefales højlig. Den undertegnes egenhændig. Dette Vidnesbyrd gives kun til velkendte Fattige, som skulle til et Værksted eller en Fabrik andetsteds; de maa selv først bringe Vidnesbyrd fra deres egen Fabriksherre.

Fødselsattest gives saaledes: N. N., Katholik, er født en Søn- (Dag, Maaned, Aar), som jeg herved bekræfter er i Live. Dette Vidnesbyrd benyttes af Fattige, som alle Vegne kunne modtage Understøttelse i tre Maaneder fra de svenske, fromme Stiftelser.

Attest for Syge, som skulle optages i Hospitalet. N. N., Katholik, som er syg og ønsker Optagelse i et af Landets Hospitaler, anbefaler jeg til Modtagelse. Denne Attest gives først efter, at man har forvissat sig om, at en Seng er ledig i et af Byens Hospitaler, hvor den katholske Menighed har Ret til at indlægge fire Syge om Aaret uden Betaling. Dersom Indlæggelse ikke kan finde Sted, anbefales den Syge til Sognets Læge saaledes: Jeg anbefaler N. N., syg og fattig, som værdig til Barmhjærtighed, osv. -- Dødsattest for Katholiker: Jeg bevidner, at Katholiken N. N. er død. — Denne Attest er nødvendig, for at den Døde kan blive begravet paa en svensk Kirkegaard, da Præses for den svenske Kirke, under hvilken Graven sorterer, bør vide, hvilken Religion den Afdøde tilhørte og hvad der ellers foreligger om ham. Overfor blandede Ægteskaber drages altid før Lysningen Omsorg for, at de eventuelle Børn døbes og opdrages i den katholske Religion.

Kirkens Indtægter ere: (1.) Betaling af 3 Rigsdaler aarlig fra de Katholiker, som have deres faste Stoleplads i Kirken. (2.) Almisserne, som indsamles i Kirken paa Aarets fire store Helligdage. (3.) Ydelser for Daab, Vielser og ved Begravelser.

Hvad der gives de Fattige, er Almisser, som indsamles paa Festdagene eller gives aarlig af Velgørere. Den Præst, som forestaar Kirken, sørger for, at der findes to Bøger; i den ene nedskrives, hvad Kirken modtager og udgiver, og i den anden, hvad der gives til de Fattige.

Den fordelagtigste Hjælp til de Fattige bestaar i Sko og Vinterklæder, der som Regel uddeles til Børn og Gamle. De i Kirkens Bøsser indkomne Almisser forblive i Bøsserne indtil November Maaned og anvendes, saavidt de kunne

strække til, til Indkob af Klæde; desforuden hjælpes de Syge, og de, som ere uduelige til Arbejde, forstrækkes enten aarlig eller maanedsviis med Gaver efter Evne og Kræfter.

Kirkens Arkiv bestaar af: (1.) Inventar over Ting, som henlører til Kirken og Missionen. (2.) Kirkebøger, hvori indføres Daab, Vielser og Dødsfald. (3.) Alle Breve og Instrukser fra Propaganda-Kongregationen. (4.) Kirkens vigtigste Aktstykker. (5.) Regnskabsbøger. Desuden findes et Bibliothek til Brug for Missionærerne, hvilket opbevares i Sakristiet.

Da Byen allerede er stor, bo Katholikerne ofte langt fra Kirken, derfor have Præsterne lejet et Hus til Bolig midt i Byen. Lejen, saavel for Huset som for Kirken, betales kun af Pro-Vikaren.

Efterat saaledes Missionens Anliggender ere ordnede, se vi med Glæde, at Kirken ogsaa besøges af Svenske, den holdes i Ære af Regeringen og understøttes af Kongen, og dens Præster hævde ærefuldt deres Plads iblandt Byens øvrige Gejstlighed, og ved den opvoksende Ungdom vil vor hellige Tro stedse vinde lykkelig Fremgang. (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Randers. (C.) Ved Pastor *Helmkes* Afskedsprædiken i Søndags var Kirken fyldt til sidste Plads. Pastoren talte over Dagens Evangelium og henvendte tilslut et Par Ord til Menigheden. Han betonedede især dette, at skont det jo var en lille Menighed, saa hørte den ikke derfor mindre til den Kirke, der er bygget paa en Klippe og til det Træ, hvoraf den jo kun var et ringe Blad, det Træ, hvis Grene udbrede sig over de fem Verdensdele. Endelig anmodede Pastoren Menigheden om ikke at glemme ham, men huske paa ham i deres Bønner.

Efter Højmessens samledes Menigheden i Pigeskolen.

hvor en lille Højtidelighed fandt Sted. Ved Pastorens Ankomst blev nogle Sange, som vare digtede i den Anledning, afsungne.

Se, vi er nu komne
alle, store, smaa,
Hr. Pastor, at takke,
før De monne gaa.
Thi det er Guds Vilje,
at vi miste maa
kære Pastor *Helmke*.
Ak, det være maa.

Hr. Pastorens Vingaard
Kolding bliver snart,
hvor Hr. Pastor *Storp* jo
sad saa lunt og rart.
Men vor kære Hyrde
glemme vi dog ej;
Herrens rige Naade
følge Deres Vej.

I Warendorff i Münsterland
der kom De jo til Verden.
der saa De jo det førte Lys
og Jordens travle Færden.
Til Münster kom De senere,
studerede, blev klogere;
thi Præst De vilde være.

I Bayern blev De præsteviet,
I Eichstädtts smukke Kirke,
mens Kulturkampen rasede
Fra Alp til Dannevirke.
Sed Christus vicit etiam hic
og Freden snart De derpaa fik,
og Pastor var De bleven.

Til Danmark styred' De jo hen,
til Randers her i Norden,
og Sjælehyrde blev de saa
i Kristi Hjord paa Jorden.
Hav Tak for alt, De virkede
og os i Troen styrkede.
Gud lonne Dem evind'lig.

Kirkeforstander, Bundtmager Wenske tog derpaa Ordet: Hvorofte have vi ikke forsamlet os i denne Sal til det aarlige Juletræ. Da var det med Glæde, nu ere vi bedrøvede her, thi vi ved jo, hvem vi skal miste. Men Skilsmisse hører jo ogsaa til denne Jords Sorger. Men Pastorens Opofrelser kunne vi ikke glemme. Hvor ofte har vi ikke set Pastoren rejse paa Langfart for at hente Hjælp og Støtte til de svagt funderede Missionsstationer, hvor ofte var han ikke paa lange og besværlige Rejser i Distriktet, hvor ofte har Pastoren ikke opmuntret os til at bruge Kirkens Naademid-

ler, hvor ofte har han ikke med Glæde og Kærlighed taget sig af Skolen. Paa Menighedens Vegne takker jeg Hr. Pastoren for alt det, De har gjort: Modtag som en ringe Tak en Gave, samlet ved Bidrag af Menigheden, en Gave, bestaaende af et amerikansk Skrivebord, en Chaiselong, et Bord med Tæppe og et Sengetæppe. (Trefold Hurra).

Pastoren takkede derpaa for den Velvilje, Tillid og Kærlighed, Menigheden i de forløbne Aar havde vist ham. Det var en Overraskelse, der var bleven ham til Del. Menigheden var jo ikke ret stor, men man maatte ogsaa huske paa, at vi var ved at lægge Grunden. — Randers Menighed skulde han aldrig glemme, men ofte erindre den under den hl. Messe. Da man havde husket paa ham, uden at han anede det, havde han paa sin Side heller ikke glemt Menigheden, men ladet nogle Erindringsbilleder trykke, som han nok skulde give dem, som han endnu traf, og dem, som han ikke traf, de — skulde nok faa et alligevel.

Med Sang sluttedes derefter den lille Højtidelighed.

Polen. Med Rædsel se Preusserne, hvorledes trods alle aabenlyse og skjulte Underkuelser den polske Nationalitet tager til i de tidligere til Kongeriget Polen hørende Provinser, som Preussen har annekteret. Der har nylig været et sammenlignende Opgør af Katholikernes og Protestanternes Antal i disse Provinser, og da de tyske Katholikers Antal dér er ringe, betyder i Statistiken Katholik omtrent polsk, Protestant Tysker.

Altsaa: I Vestpreussen var der i 1861 590,000 Protestanter og 560,000 Katholiker, men i 1895 760,000 Katholiker og kun 700,000 Protestanter; i Storhertugdømmet Posen i 1861 490,000 Protestanter og 920,000 Katholiker, men i 1895 1,230,000 Katholiker og kun 560,000 Protestanter; i Schlesien var der i 1861 omtrent ligemange Protestanter og Katholiker, men til 1895 voxede Katholikernes Antal med 710,000, Protestanternes kun med 300,000.

Derimod viser det sig overalt, at medens Polakkerne i deres hjemlige og rent katholske Omgivelser holde sig ud-

mærket, ere de for lidt funderede i virkelig religiøs *Overbevisning* til at holde sig ligesaa godt, hvor de komme under anden Slags Paavirkning. Og saaledes ser man da, at f. Ex. i Posen fødtes der i 1895 15,400 Børn af blandede Ægteskaber, men kun 6400 af disse kom til at høre til Kirken, medens derimod de 9000 tilfaldt Protestantismen. Blandede Ægteskaber blandt Polakker anses derfor med Rette som en Ulykke.

England. To Gejstlige, tilhørende den engelske Kirke, ere ifølge »St. Olaf« nylig vendte tilbage til vor hl. katholske Kirke. Deres Navne ere rev. *Martin Cave* og rev. *F. T. Royds*. For denne Sidstes vedkommende er hans Overgang til den katholske Kirke forbundet med et temmelig stort økonomisk Offer. Hans Fader havde testamenteret Sønnen sin hele Formue, der beløb sig til 117,227 Pund Sterling (2,110,086 Kr.), men havde i Slutningen af Testamentet tilføjet, at Testamentet skulde ophæves, dersom Sønnen gjorde Alvor af sin da paatænkte Overgang til Catholicismen. I sine sidste Øjeblikke angrede dog Faderen sin Haardhed og bestemte, at en Rente af 250 Pund (4500 Kr.) aarlig skulde udbetales Sønnen. En Rente af 4500 Kr. istedetfor en Formue paa over 2 Millioner er det Offer, Hr. Royds har gjort for sin Samvittigheds Skyld. Vistnok var dette Offer en *Pligt* for ham, men Eksemplet er dog derfor lige smukt.

Unio. Søndagen d. 17. November Kl. 7½ afholdes **Stiftelsesfest** i Citys Selskabslokaler med Festmaaltid, Komædie og Dans. **Se Opslag!** Billetter à 2 Kr. 50 Ø. for Medlemmer. 4 Kr. for Besøgende (indførte ved et Medlem) faas hos Herrerne H. Hoffmann, Købmagergade 48, og J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, samt i Foreningen.

S.J.G. Mandag den 11. Novbr. Kl. 8½ afholder **St. Josefs Gilde** Møde for I. og II. Grad.

Efter Gradmødet — c. Kl. 9½ — afholdes et ekstraordinært Møde, hvortil **alle Br.** indbydes.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. November. 24. Søndag e. Pintse. Marias Skytsfest. — **11. M. Martin.** Biskop af Tours. — **12. Ti. Martin,** Pave og Martyr. — **13. O. Stanislaus** Kostka, Bekender. — **14. To. Didakus,** Bekender. — **15. F. Gertrud,** Jomfru. — **16. L. Josafat,** Martyr og Biskop.

Søndag den 17. November. 25. Søndag e. Pintse. Marias Of-ring.

Systuen hos St. Josefsøstrene, Tolddobvejen 14, har genoptaget sine ugentlige Møder **Torsdag den 7. November** Kl. 1 $\frac{1}{2}$. Gamle og nye Medlemmer indbydes venligst til at deltage i denne Kærlighedsgerning til Gavn for de Fattige.

Den eucharistiske Forening holder Titbedelse i St. Ansgars Kirke hver **Fredag Kl. 4—5** foran det udstillede Allerhelligste.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer **Søndag den 10. November den h. Stanislaus festlige Mindededag.** Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Fælleskommunion i Jesu Hjerter Kirke; Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke højtidelig Festandagt med Optagelse af nye Medlemmer. Prædiken og Te Deum.

Rosenkranskirken. Tirsdag den 12. Novbr. Kl. 8, lader St. Josefs Gilde afholde en h. Sjølemesse for dets afdøde Medlem Joseph Gleitze.

Elisabethforeningen holder i Anledning af **den h. Elisabeths Fest** (Tirsdag den 19. November) Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke **Søndag den 17. November** Kl. 8 under den højtidelige Prælatmesse, som frembæres for Foreningens levende og afdøde Medlemmer. Samme Søndag tilfalde samtlige Kollektter i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Josefs Kirke Elisabethforeningen til forældreløse Børns Vel.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). **Søndag den 10. November** Kl. 10 Messe med Prædiken; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aftenandagt. — **Mandag den 11. November** Kl. 8 Skolemesse.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35) faas:

Fred. Esser: **Den h. Frants af Assisi.** Et Livsbillede. I. II. III. 75 Øre.

Aug. Brinkmann: **Den h. Birgitta.** Et kulturhistorisk Billede. 1 Kr. 50 Øre heftet.

Kirken og den liberale Catholicisme. De engelske Biskoppers Hyrdebrev. 25 Øre.

P. P. Til Forsvar for Sandheden: Nr. 18. **Omvendelse efter Døden.** Nr. 19. **De afgørende Spørgsmaal.** Nr. 20. **Skærsilden** og Nr. 21. **Forbøn for vore hensovede Kære** à 25 Øre. — Alle 4 Brochurer under Fællestitlen „Paa Skællet mellem Tid og Evighed“, 1 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 46.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaa hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 6½. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr 46.

Søndagen den 17. November.

1901.

Indhold: Bogen om Rom. — Et Blad af Kirkens Historie i Sverige. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Kolding. — Bekendtgørelser.

Bogen om Rom.

Romersk Mosaik af Joh. Jørgensen.

København. Det nordiske Forlag. 1901.

— 0 —

»I den friske Sommermorgen sidder Mosaikkunstneren ved sit Arbejde. Foran ham ligger de forskellige farvede Stenterner i Dynger. — det er Farverne paa hans Palet. Der er hvidt Marmor og gult Marmor, *giallo antico*, *verde antico* og rødbrunt Porfyr . . . Og ved sig selv siger Mesteren: Af mange Farver og mange Stenarter ligger jeg mit Gulv, det ydmyge Gulv i Guds Kirke. Andre har bragt mig Stenene, andre har brudt dem i Bjærgene — jeg hugger dem kun til og føjer dem ind, hvor jeg synes, de passer . . .« Disse Ord fra den meget fine Skitse, med hvilken *Bogen om Roms* første Del afslutter, angive paa en fortrinlig Maade den nye Bogs Karakter og særegne Fortrin.

Denne Dom havde jeg nedskrevet for mig selv, efter at jeg havde læst *Joh. Jørgensens* højst interessante Bog igennem. Senere fandt jeg i forskellige Bladanmeldelser den samme Tanke fremsat; den maa altsaa vel karakterisere Bogen rigtigt. Ja, en Mosaik er denne Bog, en prægtig, farvestraalende Mosaik, sammensat af fængslende Skildringer, spændende Fortællinger, aandefulde Betragtninger, af Scener fra det daglige Liv og Scener fra Kirkens store Fester, af Billeder fra Nutiden og Billeder fra Fortiden, Vandringer gennem Katakombernes hemmelighedsfulde Mørke og Spadsereture under Italiens straalende Vaarsol.

At i en saadan Fylde af aandelig Nydelse ogsaa enkelte Ting findes, som en eller anden kunde misforstaa, vil vi ikke nægte. Vi hørte f. Eks. nogle udtale den Dom, at i den særdeles tankefulde lille Afhandling: »Den latinske Aand« Forfatteren *Zola* dog var omtalt altfor gunstigt. En anset fransk Forfatter, hvem Hr. *Joh. Jørgensen* selv skatter højt, gav engang paa Spørgsmaalet, hvor gammel *Zola* var, det betegnende Svar: »Le cochon a soixante ans«. — Det er altsaa vel klart, at *Zolas* Bøger ikke kan anbefales som en god, sund Læsning. Men det har selvfølgelig heller ikke været *Joh. Jørgensens* Mening. Han vil kun sige: sammenlignet med visse Skribenter her i Landet staar *Zola* langt højere end disse; han fremstiller dog Lasten som Last, om end paa en altfor kras Maade, han »afslører dog Utugten« hine derimod vil »omvurdere Værdierne«, de forherlige Lasten, de »lege Himmelspræt med Moralen« — alt dette udtaler Forfatteren ganske udtrykkeligt.

Om vi nu vilde dvæle ved Enkelthederne i Bogen, ja, om vi kun vilde udpege de skønneste af de talrige herlige Billeder, *Joh. Jørgensens* Mesterhaand fremtrylle for os, maatte vi langt overskride en Anmeldelses Ramme. Ufor-glemmelig indprænter sig en, f. Eks. den dejlige Scene med Moderen og Barnet foran S. Bambino i *Ara Coeli* eller den spændende Beskrivelse af den offentlige Audiens hos Paven — rammende og ligefrem knusende for Kirkefjen-

derne er Konfrontationen mellem de fritænkernes Forhaabninger og Jubelhymner ved Roms Erobring og den nuværende fra alle Sider tilstaaede Elendighed i det pavefjendtlige Kongerige — storslaet er især den aandfulde Essai om *Michel Angelo* og Forholdet mellem Kultur, Kunst og Religion — yndigt og pragtfuldt, gribende skønt er det melodiske Indgangsdigt: *Ave Italia*.

Johannes Jørgensen.

Men langt mere end alt dette byder Bogen dog især os Katholiker. Den viser os, ikke med en Turists overfladiske Nysgerrighed, men med den Ærbødighed og Kærlighed, som Kirkens trofaste Sønner føle for deres Moder, og tillige med en betryggende Kundskabsfylde, den evige Stad, den fører os gennem St. Peters Rom, Martyrernes Rom, Pavernes Rom, vort eget Rom, denne elskede Fædreneby for

alle de Hundrede Millioner af katholske Kristne, der har levet før os, for alle de Hundrede Millioner, der leve nu og vil leve indtil den yderste Dag! Hvor er den Katholik, naar han ellers bærer dette Hædersnavn med Ære, der ikke med Glæde og Begejstring, vil fordybe sig i den evige Stads enestaaende Storhed og uforlignelige Skønhed, tilmed naar den udfoldes for ham i det skønne, formfuldendte Sprog, *Joh. Jørgensen* raader over! Det er ikke mig, Udlændingen som her anmasser sig en Dom om Bogens sproglige Fortrin, som han jo slet ikke er i Stand til at vurdere rigtigt. Det var en kompetent Dommer, *Thor Lange*, som i sin Tid skrev i en Anmeldelse i *Berlingske Tidende*: »Skønnere Dansk end hos Joh. Jørgensen kan man ikke læse«. Disse Ord kom jeg uvilkaarlig til at tænke paa, da jeg i disse Dage læste en anden kompetent Dommers Anmeldelse af »Bogen om Rom«, hvori han finder, at Sproget er »af sjælden Renhed og Skønhed, hans Sprog et Mønster paa Dansk; med Renheden forener det Kraft og Fynd.« Saaledes den bekendte Forfatter af »Bladet fra Munden«, *K.G. Brøndsted* i *Jyllands-Posten* for den 31. Oktober.

Men denne Forfatters Anmeldelse siger os endnu saa mange andre fortrinlige Ting om »Bogen om Rom«, at den fortjener at kendes af alle Ugebladets Læsere. Maaske kan de bruge den for en eller anden af deres Bekendte, hvis Øje er blændet af Sensationslitteraturens bestikkende Glans, saa han ikke mere forstaar at skatte de ægte Perler, med hvilke Joh. Jørgensen stadig beriger vor katholske Litteratur. *Brøndsted* skriver:

»Dette vil maaske blive Forfatterens mest monumentale Bog; om den vil gøre Sensation, er en anden Sag. «Sensation» er bleven et rosende Ord i Annonce- og Anmeldersproget -- af let forstaaelige Grunde -- det er paa Tide at gøre opmærksom paa, at »Sensation» om Litteratur ikke siger andet, end at en Mængde Folk straks køber den -- en stor Behagelighed for Forlægger og Forfatter, men ingen Dom om Litteraturens Godhed, med mindre man bru-

ger »god« i merkantil Betydning og kalder f. Eks. salig »Forposten« et »godt« Foretagende.

Der var en Tid, da Joh. Jørgensen skrev sensationsvækkende Bøger, slden brød han med Klike og Spræl og skrev katholsk-kristelige Bøger. Pludseligheden af dette Brud og Usædvanligheden af Overgangen gjorde, at mange ansaa ogsaa denne Vending for en Sensationsmanøvre; nærværende Anmelder hørte selv til dem, der havde Forfatteren noget mistænkt, nemlig saa længe Sensationen var over hans nye Bøger. Men efter at Publikum nu er falden til Ro med Hensyn til Forfatterens Katholicisme, ikke finder den sjov længere eller venter sig mere Hokusfokus fra den Kant og altsaa ikke mere styrter sig over hans Bøger, og efterat han desuarsag har modtaget flere *Advarsler* fra Venner og »Venner«; naar han saa desuagtet fremturer i at skrive katholsk-kristeligt —, saa siger jeg, det er Alvor med Johannes Jørgensen.

Og naar det Sensationelle ved denne Forfatters Bøger er ophørt, saa bliver der Spørgsmaal om det *Monumentale*. Sindets Alvor er ganske vist ikke nok til ene at bevirke det Monumentale i et litterært Kunstværk, men det er nødvendigt dertil. Og forenet med Sprogets Kraft og Æmnets Værdighed frembringer det Monumentet.

Hvad Æmnets Værdighed angaar, da er nærværende Anmelder af en anden Mening end den, der nylig kom til Orde fra en Anmelder i et københavnsk Blad. Denne klagede over (det kan vel sammenfattes saadan), at Forfatterens Æmne, Rom, ikke var det gængse af protestantiske Turister opfattede Rom — ikke det *æsthetiske* Rom, der ankedes over, at han i romerske Munke ikke saa malerisk Skaffage, i romerske Piger ikke skønne Kvindetyper, i romerske Kirker ikke interessant Arkitektur osv.

Nu er dertil at bemærke, at Joh. Jørgensens Bog om Rom ingenlunde mangler æsthetiserende Synspunkter. Ja, jeg gad nok vist, om nogen moderne eller gammel Romerrejssende faar større kunstnerisk Stemning ud af sit Besøg i

Rom end den, Joh. Jørgensens Bog giver os, Kapitel efter Kapitel. Men det, hin Anmelder — han maa være *meget* protestantisk — synes at anke over, det er vel, at Johs. Jørgensen over og bag det æsthetiske Stemnings-Rom ogsaa, og navnlig, ser det religiøse, kirkelige Rom, det Rom, som *er* og *var*, det Rom, som lever og hersker, som Totrediedelen af Kristenheden frivilligt bøjer sig for, fra hvis Sæde der nu i over 1900 Aar har lydt en Røst, som Flertallet af de Kristne holder for den højeste Lov i guddommelige Ting, efter at Størstedelen af Europa i andre 800 Aar forinden havde vænnet sig til at lyde dets Love i verdslige Ting; det Rom, der har præget vore Landslove, vore Samfundsformer, vor Lærdom, vor hele Civilisation, og som endnu præger hele den katholske Verdens Sæder, Skikke og Livsanskuelse — det Rom maa da i alt Fald være *interessant*? Men nej, det Rom *keder* Anmelderen, lad os blive ved Staffagen, det er morsommere: Snurrige gamle Bygninger, nyskelige Pigebørn og grinagtige Munke — *det* er Rom.

Jeg derimod vil hellere nærme mig Rom med Joh. Jørgensen — og mine egne Tanker — end endog med en Cawling til Ledsager. Jeg vil hellere istemme Jørgensens alvorlige, skønne Indgangshilsen til Italia bella, antica, bona, pia, sancta, tilegnende disse Tillægsord til selve Verdens gamle Hovedstad, end jeg med germansk Utaknemlighed skulde møde med Haan mod Verdens store Velgørerinde (selv om jeg ikke billiger alt, hvad jeg der ser); eller med protestantisk Glemsomhed skulde ignorere, at der eksisterede Kristendom før Luther; end sige, at jeg med journalistisk Letsindighed skulde i Rom kun se en morsom Turistby. Jeg vilde foretrække Joh. Jørgensens Fremgangsmaade: med Ærbødighed nærmer han sig dette Sted, med Pietet dvæler han der, dets Luft er for ham et Bad i en halvtredietuseend-aarig Kulturstrøm.

Og dette fortæller han os i et Sprog af sjælden Renhed og Skønhed; hans Sprog er et Mønster paa Dansk; med Renheden forener det *Kraft* og *Fynd*.

I Anledning af en af Jørgensens sidste Bøger var en *advarende* Ven og Kollega ude efter ham i en Avis. Venen nægtede ikke hans Sprogs Fortræffelighed, det manglede blot, men Advarslen gik ud paa, at hvis han fremturede i Katholskhed og opbyggeligt Skriveri, saa satte han sig udenfor Litteraturen; nu maatte han vælge: enten udmærket Forfatter, som forhen — og da velkommen tilbage! — eller ogsaa Andagtsskriver, og da: Farvel Forfatter!

Er det nu ikke underligt? Naar man skriver om Kærlighed, om Had, om Mennesker, om Dyr, om Stjerner, om Strømpeskaffer om Filosofi, om Vesterbro, om Alting — saa er man Forfatter (og en udmærket Forfatter, hvis man skriver udmærket derom), kun hvis man skriver om Kristendom, saa er man ikke Forfatter. Jo, maaske, hvis man skriver *imod* Kristendom? — Skriver man Radikalisme, saa er man Forfatter; skriver man Atheisme, er man Forfatter; skriver man Ublughed, saa er man ganske særdeles Forfatter; men skriver man Kristendom, saa — farvel Kollega!

Han er vist et godt Hovede, den advarende Ven i Avisen, og en udmærket Forfatter.

Imidlertid, selv om Joh. Jørgensen ikke længer er den udmærkede Forfatters Kollega, saa er hans Sprog ikke mindre fortræffeligt. Det lægger sig om de skiftende Themaer som velsluttende Klædebon: det kan være rythmisk syngende, det kan være jævnt henglidende, det kan ogsaa være kraftfuldt artikuleret. Fyndige Tanker finde fyndige Udtryk: »Fabrik og Varieté, disse Hovedhjørnestene for nordeuropæisk Kultur«, siger han for Eksempel. Ganske vist, Beundrere af vor Kulturs Materialisme vil ikke synes om den Slags Ytringer, men det er dog den Slags, der tvinger disse Beundrere til at tænke sig lidt om — dog de kommer vel slet ikke saa langt hen i Bogen. Formodentlig vil de blive afskrækkede allerede ved selve Indledningsdigtet, hvor der staar den paradokse Tanke, at Italien er et »Vindu mod Syd i Europas Fængsel« — Europa midt i sin materielle og politiske Storhed, Europa med sin Parlamentarisme og Fri-

hed, Europa med sine panserede Næver, Europa, som nys sejrrig trampede gennem Kinesernes Smaahaver og Templer og Forfædres Grave, udbredende Kulturens Velsignelser — Europa skulde være et »Fængsel«? Skulde desuagtet være et koldt, klamt og mørkt Sted? Ja, siger vor Forfatter, thi Hjærterne blive klamme af megen Materialisme, kolde af Egoisme, og formørkede, naar de vende sig fra Religionen. Og det fattige Italien skulde være det »Vindu mod Syd«, hvorigennem vi endnu faar lidt Sol? Ja, siger Forfatteren, og mener Sydens naive Fromhed, Hjærternes større Varme, de simple Forholds renere Menneskelighed. Han mener Rousseau's *Reviendrons à la nature*.

— I det 28. Kapt., som særligt hedder »Romersk Mosaik«, sidder Mosaikkunstneren og lægger Kirkens Gulv. Han arbejder glad og rolig; Haanden griber i Blinde ud efter Stendyngerne og finder af sig selv den rette Farve. Og ved sig selv siger han:

»Af mange Farver og mange Stenarter lægger jeg mit Gulv, det ydmyge Gulv i Guds Kirke. Jeg er kun en Haandværksmand, en Brolægger, en simpel Arbejder, jeg bereder kun Vej.

Men naar Gulvet er lagt, og mit Liv er rundet, og mit Støv hviler under mit Værk, da skal andre større Mænd komme og rejse Søjlerne og hvælve Buerne og smykke Korret . . . . Og da vil en af de Knælende maaske ynksomt tænke paa ham, som for længe siden lagde Gulvets farverige Mosaik, og et fromt *De profundis*, vil vederkvæge min arme, ventende Sjæl i Dødsrigets Mørke, Angst og Ensomhed . . . .«

Har Johannes Jørgensen ved denne Mosaikarbejder tænkt paa sig selv? Og støder dette maaske Protestanten? Kan Protestanten ikke opbygges i sin Kristendom af en Katholik? Han maa da være *meget* protestantisk.

I alt Fald er denne Mosaikarbejder en dygtig Kunstner; de mangefarvede Stene ligge fast og monumentalt; og det er Alvor med hans Arbejde.«

Saa vidt *Brøndsted*, en|Protestant, om Katholiken *Joh. Jørgensen*. Nu kender Du Perlen, kære Læser! køb den, den vil være en værdifuld og varig Skat for dig selv og dine Børn. Og er Du formuende, saa køb et Eksemplar til og giv dine fattigere Bekendte det at læse, at ogsaa de kan glæde sig ved denne prægtige Mosaik i »*Bogen om Rom*«.

Men Hr. *Joh. Jørgensen* selv bede vi, ret snart at bringe os et andet Bind af »*Bogen om Rom*«. Thi efter den dobbelte Titel forekommer det os, at han har endnu mere paa Hjerte.

A. Breitung.

* * *

»Katholikens« Redaktør, *Johannes Jørgensen*, hvis Billede vi i Dag bringe vore Læsere, er født i Svendborg d. 6. Nov. 1866. Allerede som Barn hang han sværmerisk ved selvvalgte Idealer, især ved Naturens Skønhed, hvis romantiske Yndighed han i saa rigt Maal kunde beundre i sin Fødebys Omegn. Medens Ynglingen opholdt sig i København for at studere, udviklede der sig hos ham en melankolsk Livsopfattelse, som fik rig Næring ved Læsning i Byrons, Lenaus, Heines, Turgenjews og Shelleys Værker. Disse Digtninger saavel som Gøthes »*Faust*« og Georg Brandes' »*Litteraturens Hovedstrømninger i det nittende Aarhundrede*« førte den næppe attenaarige Yngling over i Pantheismen og Naturalismen. Effer at han for Zoologiens Skyld havde forladt Philologien, opgav han ogsaa denne efter et toaarigt Studium, for at blive professionel Skribent. Som Redaktionssekretær ved et radikalt Blad (1889—92) offentliggjorde *Jørgensen*, som allerede tidligere med Held havde virket indenfor Litteraturens Omraade, forskellige Noveller og Digte, der stadig fandt større og større Bifald, navnlig blandt de Unge, som »havde nedlagt hele deres Liv paa Nydelsens Alter«. Ligesom disse, blev ogsaa *Jørgensen* som »et blødt Sand, en Grund, paa hvilken ingen kunde bygge. Og rundt omkring ham var der lutter Sand og usikker Grund«. Da han i Digterverdenen søgte et Holdepunkt, klamrede han sig til

Særllnge og Dekadenter: Edgar Poe, Charles Baudelaire, Swinburne og Paul Verlaine. Fra denne sidste Forfatters Bog »Sagesse«, denne rystende og gribende Omvendelsesbog, faldt for første Gang den Lysstraale ind i Jørgensens Hjærte, som lod ham erkende den katholske Sandhed. Den lod sig ikke mere formørke. Jørgensen begyndte at kæmpe, at vakle, at fæste Fod lidt efter lidt (1893—95), indtil Sejren kom i 1896: den 16. Februar vendte han tilbage til Moderkirken.

Blandt hans Bøger kunne vi fremhæve følgende: Livsløgn og Livssandhed (6. Oplag) 1 Kr.; Rejsebogen, Kr. 2,75; Bekendelse, 1 Kr. 75 Øre; Omvendelse (2. Oplag) 1 Kr.; Helvedfjender (3. Oplag) 2 Kr.; Den yderste Dag (2. Oplag) 2 Kr.; Beuron, 2 Kr. 50 Øre; Eva (2. Oplag) 2 Kr.; En Apostel, 2 Kr.; Lignelser (2. Oplag) 1 Kr.; Vor Frue af Danmark, 4 Kr. 50 Ø.; Digte MDCCCXCIV—MDCCCXCVIII., 1 Kr. 50 Øre og endelig: Romersk Mosaik, 4 Kr. 50 Øre.

Red.

Et Blad af Kirkens Historie i Sverige.

—o—

(Fortsat.)

1799.

I Begyndelsen af dette Aar foretog Pro-Vikaren en Visitsrejse blandt alle Katholikerne i Landet, efter følgende Rejseplan. Den 4. Januar begyndtes Rejsen fra Stockholm til: *Södertelje*. Katholikerne her ere beskæftigede i Klædefabrik-

ken. I Gæstgivergaarden fejredes den hl. Messe og en Del Kommunioner blev uddelte.

I *Norköping* ligeledes Gudstjeneste i Gæstgivergaarden; i *Nyköping* ligesaa i Gæstgivergaarden.

I *Eksjö* boede han hos Martinelli, hvor den hl. Messe fejredes;

i *Vexjö* hos Pastor Veslo og i *Linköping* i Gæstgivergaarden.

I *Huseby* fejredes den hl. Messe for en derboende Franskmand hos Grev Hamilton, derfra til *Calmar* hvor Gudstjenesten holdes for Katholikerne ved Klædefabrikken;
 i *Carlskrona* for Soldaterne og Andre i Gæstgivergaarden;
 i *Carlshamn*, hvor der er en Franskmand;
 i *Christiansstad* holdtes Gudstjeneste hos Købmand Granelli;
 i *Lund* i Gæstgivergaarden;
 i *Torup* hos Pastor Schøeler;
 i *Malmø* for Soldaterne;
 i *Landskrona* for Soldaterne i Kasernen og i *Gottenborg* i Gæstgivergaarden, hvor Messen ligeledes fejredes og Flere kommunicerede. Herfra rejste han over *Skarø* og *Upsala* til *Stockholm*. Paa Rejsen fandt og opmuntrede han adskillige Katholiker.

Man maa forud skriftlig tilstille Katholikerne Underretning om, naar Visitats finder Sted, for at de, som ønske at modtage de hh. Sakramenter, kunne benytte sig af Lejligheden.

Tiden for Visitatsrejser er belejligst om Vinteren, fra Januar til Paaske, da man saa nemmere rejser med Slæder og lettere træffer alle Katholikerne hjemme. Dog kan den ogsaa foretages paa en anden Aarstid.

Paa Visitatsrejser maa man selv bringe alt det Nødvendige med sig til Brug ved Messen og Sakramenternes Uddeling, samt nogle Andagtsbøger i forskellige Sprog.

Ved den forrige Visitats i Finland i Aaret 1796 fandtes mange polske Soldater i Fæstningen *Sveaborg*, som inderlig ønskede at modtage Sakramenterne og iøvrigt vare vel underviste i deres Religion. Pro-Vikaren, som ikke kendte deres Sprog, lod nedskrive de ti Guds Bud paa et Papir med tydeligt vedføjet Nummer, lod Soldaterne derpaa ved Tolk forstaa, at de kunde komme til Skrifte paa den Maade, at de med Fingeren pegede paa Nummeret af det Bud, som de havde syndet imod; deite Tegn paa Bodfærdighed vilde blive regnet for *tilstrækkeligt* Skriftemaal, saa-

ledes som det andetsteds har været Brug hos Katholikerne, om hvis Tro og Fromhed der ikke kunde næres Tvivl, men som paa Grund af deres Sprog ikke kunde udtale sig paa anden Maade.

Den ovenfor omtalte Visitats i Skaane og de andre Provinser sluttes af henimod Paasketid. Udgifterne til Rejsen og til Føde ansloges til 80 Rigsdaler, hvoraf Størstedelen modtoges fra Pastor Schøeler, som bor i Torup, og fra Pastor Veslo i Vexiø. Imidlertid bleve Capucci, Vogler og Santi tilbage i Stockholm, og førend Bortrejsen uddeltes rigelig Hjælp til de Fattige, som Skik er om Vinteren, for at de kunde staa imod den værste Kulde.

Da Pro-Vikaren kom tilbage fra Visitatsrejsen, modtog han Svar paa de Breve, som forrige Aar vare sendte fra Gesandterne til de forskellige Hoffer, for indtrængende at bede om Subsistensmidler for den svenske Kirke. Hs. Majestæt, Kejseren af Østerrig havde, efter Kongen af Sveriges Eksempel sendt 300 Rigsdaler én Gang for alle. Hans Højhed Hertugen af Sachsen gav denne Sum ligeledes én Gang for alle; hvorimod Dronningen af Portugal, hellere vilde betale hvert Kvartal, gennem sin Minister i Stockholm, en Sum af 65,000 saakaldte Reis, som udbetaltes af Ridder *Correo* til Pro-Vikaren Moretti, første Gang den 21. April 1799 og saa fremdeles hvert Kvartal. Efterat have sendt dem til Hamborg for at veksles, modtog vi 300 Rigsdaler, hvilket Beløb altsaa udgør den aarlige Sum. Takket være denne Sum kunde vi paa en passende Maade give alle dem deres Tilgodehavende, til hvem vi stode i Gæld.

For anden Gang sendtes Brev til Spanien fra Hr. *Petrus de Murcia* til den udmærkede apostoliske Nuntius ved dette Hof, for at han kunde anbefale os til Kongen. Imidlertid sendtes en Understøttelse af 30 Rigsdaler til Pastor Becker i Stralsund; tillige sendte Kongen af Sverige, rørt over hans store Nød, 200 Rigsdaler til ham.

Da de udenlandske Gesandter i Stockholm imidlertid havde hørt om Kirkens store Fattigdom og om, at det var

Landets Katholiker umuligt at komme den til Hjælp, modtog flere af dem, endskønt de selv ikke vare Katholiker, Pro-Vikaren ved deres Bord paa den venskabeligste Maade og gav ham Klæder, endog efter at Pengene fra Portugal vare komne, for at disse kunde være tilstrækkelige for de andre Præsters Fornødenheder. Indtil Tingene forandredes til det Bedre, skænkede ogsaa den *danske Gesandt*, som var Katholik, Grev *de Bourch**) dem en aarlig Sum paa 25 Rigsdaler.

Trods den store og almindelige Nødtilstand blomstrer dog Kirken og Missionen i Sverige stadig, fordi der her hersker Orden og Fred. Pastor Capucci, som længe havde ventet paa en Lejlighed til at besøge sit Fædreland, begyndte Rejsen den 21. Septbr. 1799, ledsaget til Berlin af Grev *Potocki*, forhen polsk Gesandt; derfra begav han sig alene pr. Postvogn til Bologna; til Rejsen modtog han 25 Guldstykker foruden sin sædvanlige Gage.

Kirken led intet Tab ved hans Bortrejse, da Santi maatte blive i hans Sted, og desuden fik Hjælp af flere franske Præster. Der medgaves Capucci Breve til Kardinalerne med en for anden Gang gentagen Beretning om Missionen; men paa Grund af Krigen modtoges der intet Svar.

De eneste Breve, som af og til komme, ere dels fra Erkebiskoppen af Theben, *de Litta*, Apostolisk Legat i St. Petersborg, og dels fra Erkebiskop og Apostolisk Nuntius i Wien *de Ruffo*. Denne gav Pro-Vikaren Bekræftelse paa Efterretningen om, at Pave Pius VI. var død i Slutningen af September, da han holdtes i Fangenskab i Valenciennes. Nu kunde man altsaa endelig forordne en passende Sørgehøjtidelighed i Kirken og foranstalte offentlige Bønner for den nye Pave. Sørgehøjtideligheden fandt Sted med saa stor Pragt, som Mindet om en saa udmærket Pave fortjente. Alle de udenlandske Gesandter bidrog til Udgifterne, endog

---

*) Greven var af irsk Oprindelse og i 1814 Danmarks Repræsentant paa Kongressen i Wien.

Kongen selv var meget ædelmodig. Samme Dag oplæstes under den højtidelige Messe en trykt Ligtale over Paven; den uddeltes ogsaa i Kirken til stor Opbyggelse for Mange, og blev billiget af alle Protestanter. Dette fremgaar ogsaa af et Skrift, forfattet af den svenske Biskop af Vexiø, Hr. *Val-lenquist*, trykt i et Tidsskrift for Januar 1800, hvori han lovpriser den katholske Religion og for hvis Overhoved han ved denne Lejlighed ikke undlod at udtale sin Beundring.

Henimod Slutningen af Aaret besøgte Pro Vikaren den svenske Konge, for at takke ham og for at lykønske ham i Anledning af Arveprindsens Fødsel den 9. Oktober; han var ogsaa ifølge Skik og Brug tilstede ved de Festligheder, som fandt Sted i Anledning af denne Begivenhed, tilligemed alle Diplomaterne.

300 Katholiker deltog til Stadighed i Gudstjenesten og modtog regelmæssigt de hh. Sakramenter. I dette Aar 1799 døbttes 27 Børn, 29 Personer døde, i blandet Ægteskab viedes 7 og i et Ægteskab vare begge Parter katholske.

Iaar hersker der stor Nød her i Landet, hvoraf følger, at det er endnu vanskeligere at kunne understøtte de Fattige; selv de vigtigste Livsfornødenheder ere stegne til den dobbelte Værdi. Derfor blev der bevilliget 100 Rigsdaler af den tiloversblevne Sum, som var deponeret hos Hr. *Seydel*, for at trække Renter, og ligesom de foregaaende Aar uddeltes Pengene til Hjælp for de Fattige.

Dette er skrevet i Aaret 1800, medens Pavestolen var ledig og Konklavet samlet paa Øen S. Giorgio ved Venedig. De Gode ere adspredte allevegne og Krigen har ødelagt alt i dette Aar.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Fra *St. Elisabeth-Vincentiskonferentsen* i København, K. & N., have vi modtaget følgende Oversigt over Medlemmernes Virksomhed i det henrundne Regnskabsaar fra Oktober 1900 til Oktober 1901. Medlemmerne have i Aarets Løb tilset 36 fattige Familier. I Aarsbidrag har Foreningen haft en Indtægt af 456 Kr.; Bøssen i Systuen indbragte 16 Kr. 75 Øre og ved ekstraordinære Gaver modtoges 126 Kr. (heri 56 Kr. for Kransekort).

Til *Systuen*, hvor 21 Damer have arbejdet, modtog

Foreningen endvidere følgende Gaver: Klædesrester til 50 Kroners Værdi, hvide Varer til en lignende Værdi, 1 Stk. Bomuldstøj, 2 Barnevogne, 1 Vogntæppe, 7 Overstykker, 3 brugte Kjoler, 2 Schawls, 1 strikket Barnekjole, 4 br. Chemiser, 6 Par brugte Bønlæder og 2 Uldrøjer.

Følgende Gaver blev uddelte af Konferentsen i Aarets Løb: 70 Pakker Urtekramvarer til c. 2 Kr. Stykket, 15 Pakker Kakao, 336 Potter sød Mælk, 504 Potter halvskummet Mælk, 40 Tdr. Kul, 21 Par Kapsko og 168 Kr. i kontante Penge.

I Systuen uddeltes: 30 Kjoler, 4 Kaaber, 2 Overstykker, 19 uldne Skørter, 36 Chemiser, 26 Par Bønlæder, 36 Forklæder, 15 uldne Livstykker, 27 Par Drengelæder, 23 Drengelæder, 21 Skjorter, 3 Natrøjer, 2 Halte, 46 Par Strømper og Strikkegarn til 4 Par, 5 uldne Tørklæder, 4 Par Støvler og 5 Puder.

Af ovenstaaende Oversigt fremgaar, at Foreningens Damer have udfoldet en travl Virksomhed baade ved Arbejde og ved Besøg blandt de Fattige og at de paa en værdig Maade have optaget en Konkurrence med Vincentsforeningens trofaste Mænd paa Barmhøjertighedens Omraade indenfor vor Menighed. Gennem Redaktionen undlade de imidlertid heller ikke at takke hjærteligst Alle, som ved deres større og mindre Gaver have bidraget deres til at lette og udvide Damernes Virksomhed i Næstekærlighedens Tjeneste, haabende, at en lignende Velvillie maa blive dem til Del i det nye Regnskabsaar. Forhaabentlig ville ogsaa de Trængende vise sig taknemlige ved at opfylde deres religiøse Pligter og ej heller glemme at bede for Velgørerne.

Kolding. Pastor *Cl. Storps kirkelige Indførelse* i hans nye Sognekirke i *Ahaus*, Westfalen, finder Sted den 27. November. Dagen forud finder den sædvanlige Modtagelse Sted. Ifølge »Ahauser Kreisbl.« vedtoges det enstemmigt paa et talrig besøgt, offentligt Møde, som blev afholdt i Byen, at foranstalte en højtidelig Modtagelse af den nye Sognepræst paa Banegaarden, hvorfra en Deputation ledsager Pastor Storp til Byens Port, hvor den kirkelige Modtagelse finder Sted, og Præsten føres i Procession gennem de med Guirlander, Triumfbuer, Flag osv. festlig smykkede Gader til Kirken. Om Aftenen finder et Fakkeltog Sted, i hvilket Byen Ahaus' forskellige Foreninger deltage. Vi haabe at kunne meddele mere om Festlighederne i et senere Nr. af Ugebladet.

Unio. Søndagen d. 17. November Kl. 7 $\frac{1}{2}$ afholdes Stiftelsesfest i Citys Selskabslokaler med Festmaaltid, Komædie og Dans. **Se Opslag!** Billetter à 2 Kr 50 Ø. for Medlemmer. 4 Kr. for Besøgende (indførte ved et Medlem) faas hos Herrerne H. Hoffmann, Købmagergade 48. og J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, samt i Foreningen.

Julehilsen 1901.

Heftet (32 Sider i Kvart) ventes at udkomme i December Maanedes Begyndelse. Af Indholdet fremhæves: Julesang af Fr. Esser med Ill. og Musik. Julebetragtning af Krogh-Tønning. Decemberdage i Reykjavik (med Ill.) af M. Osterhammel. En Fortælling af Ludvig Günther. Pastor Holfeldt-Houen (med Ill.) af Erik A. Wang. En virkelig Historie af Joh. Wahlmann. Mirakler (med Ill.) af Joh. Frederiksen o. s. v. o. s. v. Tages mindst 10 Explr., sendes disse portofrit tilligemed 1 Friexemplar (for hver 10 betalte). Forudbestillinger modtages alle af Niels Hansen, cand. theol. & mag., Sigbrits Allé 15. København. S.

Bestil Deres Klæder hos **Skrædermester August Wiehe, Frederiksborggade 28, 1. Sal.**

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. November. 25. Søndag e. Pintse. Marias Oftring. — **18. M.** St. Peters Kirkens Indvielse. — **19. Ti.** Elisabeth af Thüringen. Enke. — **20. O.** Felix af Valois' Bekender. — **21. To.** Marias Oftring (fejredes i Søndags). — **22. F.** Cæcilia, Jomfru og Martyrinde. — **23. L.** Clemens, Martyr og Biskop.

Søndag den 24. November. 26. og sidste Søndag e. Pintse. Johannes af Korset, Bekender.

Elisabethforeningen holder i Anledning af den h. Elisabeths Fest (Tirsdag den 19. November) Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke **Søndag den 17. November** Kl. 8 under den højtidelige Prælatmessé, som frembæres for Foreningens levende og afdøde Medlemmer. Samme Søndag tilfalde samtlige Kollektter i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Josefs Kirke Elisabethforeningen til forældreløse Børns Vel.

Til Damerne i Rosenkranskirken's Menighed.

Paa den h. Elisabeths Festdag, Tirsdag d. 19. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften afholder **St. Elisabeth-Vincentforeningen** paa Frederiksberg et Møde i St. Joseph Søstrenes Sal, Frederiksberg Allé 17, hvortil alle Menighedens Damer venligst indbydes.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn's kgl. Hofboghandel (Bredgade 35) faas:

P. P. Til Forsvar for Sandheden: Nr. 18. **Omvendelse efter Døden.** Nr. 19. **De afgørende Spørgsmaal.** Nr. 20. **Skærsilden** og Nr. 21. **Forbøn for vore hensøvede Kære** à 25 Øre. — Alle 4 Brochurer under Fællestitlen „**Paa Skællet mellem Tid og Evighed**“, 1 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 47.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Sondag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 6k. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9-2 og 5-7.

Nr 47. Sendagen den 24. November. 1901.

Indhold: En jesuiterfjendsk Opdigtelse. — Et Blad af Kirkens Historie i Sverige. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: København. Kolding. Randers. — Bekendtgørelser.

En jesuiterfjendsk Opdigtelse. (Monita secreta.)

—o—

Hieronimus Zahorowski blev udvist af Ordenen i 1613. For at hævne sig offentliggjorde han et Smædeskrift paa Latin under Titlen *Monita privata* eller *secreta*, private eller hemmelige Instrukser, hvori Jesuiterordenen beskyldes for en umaadelig Higen og snedig Stræben efter Penge, Magt og Indflydelse paa Rige og Fornemme, Biskopper og Fyrster i alle gejstlige og verdslige Anliggender.

Først blev »Instrukserne« udbredte gennem Afskrifter. Saa udkom de paa Prent i Krakau Aaret 1614, hvad der ses af Jesuiterklostret i Krakaus Aarsberetning for 1614, der findes trykt i *Scriptores Rerum Polon. XIV. Cracoviae* 1889. Forfatteren vovede ikke at navngive sig; tværtimod, han søgte at føre Læseverdenen paa Vildspor ved at udgive det for trykt — ikke i Krakau 1614, men — Notobrigae 1612.

Det var en Selvfølge, at aldrig saa snart var Skriftet bleven bekendt, førend Ordenen til Selvforsvar gjorde lydige Indsigelser derimod. Pater Argenti, der netop paa den Tid opholdt sig i Polen som Visitator af den polske Ordensprovins, stiledede paa Embeds Vegne en Protest til Kong Sigismund den 14. Februar 1615; han erklærede deri *Monita* for et skændigt Falskneri. Flere Medlemmer af Jesuiterordenen greb Pennen for at forsvare deres aandelige Moders krænkede Ære for Offentligheden.

Men Ordenens Modstandere mente straks og synes til Dels endnu at mene at have fundet et brugeligt Vaaben i Kampen mod Jesu Selskab og selve den katholske Kirke, der har godkendt dets Love og Aand, samt et ypperligt Middel til at lægge dem for Had. Bogen blev atter og atter oplagt paany og oversat paa forskellige moderne Sprog, sidst paa Tysk af *J. Hochstetter* Stuttgart 1901. Og det lader til, at det er denne tyske Oversættelse, som en Student, en Hr. *E. J. E. Böcher*, har ment at kunne levere en autoriseret Oversættelse af.

Naar Jesuiterne, hvis autentiske Love og Instrukser er tilgængelige for Alle i alle større offentlige Bibliotheker, forsikrer, at de slet ingen hemmelige Instrukser har, og at de saakaldte »hemmelige Instrukser« er stik imod deres Ordens Aand og Færd, hvad giver da deres Modstandere Ret til al ligevel at hævde »Instrukserne« som autentiske, givne af Ordensforstanderne, for at de Undergivne skal holde sig dem efterrettelige, og til at paastaa, at ikke de almen-bekendte, men disse efter Foregivende »hemmelige« Instrukser er det sandfærdige Udtryk for Jesuiter-samfundets Aand? Retfærdighed og Sanddruhed og det ottende Gudsbud byder Alle, ogsaa Journalister og Forfattere: Du skal ikke sige falsk Vidnesbyrd mod din Næste, ikke mod en eneste, heller ikke mod et stort kirkeligt Samfund, der tæller over 15,000 Medlemmer.

Har man da ikke prøvet paa at bevise de »hemmelige Instruksers« Ægthed? Jo, man har; men forgæves; man

har fremført to »Beviser«; men hverken det ene eller det andet holder Stik.

Man har ment, at kunne slutte saaledes: Et haandskrevet Eksemplar af de hemmelige Instrukser er bleven fundet hos Jesuiter; altsaa er Instrukserne forfattede af Jesuiterne. Hr. Bøcher nævner det Sted, hvor det skal være fundet, »et Collegium i Limburg i Holland« (i Roermond A. 1773), Andre nævner Paderborn i Westfalen, andre Prag, andre Liège i Belgien, andre Glatz i Schlesien. Sæt nu, at disse Angivelser alle sammen var rigtige, hvad vilde saa følge deraf? Intetsomhelst. Eller hvilket tænkende Menneske kan være bekendt at slutte som saa: I Hr. N's Bibliothek findes dette Skrift; altsaa er Hr. N. dets Forfatter!/? Kunde Jesuiterne ikke paa forskellige Steder have baade god Lejlighed og god Grund til at sætte sig i Besiddelse af et haandskrevet Eksemplar, tilmed da det er fastslaaet ved en biskoppelig Bekendtgørelse, der efter en nøjagtig Undersøgelse af Sagen blev udstedt i Krakau den 20. August 1616, at Zaharowskis Makværk, som ovenfor sagt, først blev spredt i Haandskrifter, førend det udkom i Trykken. *J. Huber*, Forfatter af en Jesuiterordenens Historie, der er alt andet end jesuitervenlig, omtaler S. 106 to saadanne Haandskrifter af *Monita secreta*; men han er uhildet og ærlig nok til selv at indrømme, at »deres Eksistens beviser selvfølgelig ikke, at *Monita* er udgaaede fra Jesu Selskab, heller ikke, at de har været normgivende Vejledning for dets Medlemmer; de kunde godt blive til og saa erhverves af Jesuiterne, fordi disse trængte til en Afskrift eller et trykt Eksemplar af dem, for at kunne forsvare sig imod dem.«

Det andet foregivne Bevis for Instruksernes Ægthed kan efter den protestantiske Pastor *Gräber*, der udgav *Monita* 1886, formuleres saaledes: Jesuiterne har handlet efter Instruksernes Grundsætninger; altsaa er de ægte. Det er om mulig endnu svagere. Den første af disse to Sætninger er øjensynlig skrevet *ab irato*, i lidenskabelig Overilelse, der ikke undte Pastoren hverken Sindsro eller Tid til at

overveje sine Ord. Thi vi er gerne villige til i hans Interesse at antage, at han ellers ikke vilde have skrevet »Jesuiterne« d. e. Alle i Almindelighed, men kun »en Del« eller i det højeste »en stor Del af Jesuiterne har handlet saaledes«. Thi, at der blandt dem har været og endnu er aldeles hæderlige Karakterer, indrømmes endog af deres mest hadske Modstandere. Den nysnævnte *Huber* siger, at »der unægteligt findes oprigtig Fromhed hos Tusinder af dem« (Der Jesuitenorden S. 107). Og *G. Brandes* erklærede for faa Uger siden i en Avisartikel: »Jeg skylder Sandheden den Udtalelse, at jeg personlig aldrig blandt Jesuiter, hverken engelske, italienske eller polske, har truffet andet end ærlige og overbevisningstro, begejstrede og varmtfølende Mennesker«.

Den anden Sætning: Altsaa er Instrukserne ægte! staar paa ligesaa spændt Fod med al sund Logik, som den før omtalte Slutning: De fandtes hos Jesuiter, altsaa er de forfattede af Jesuiter. Thi om der end i Løbet af 300 Aar i et Samfund af mange Tusinde Mennesker har været et større Antal, der har fulgt en vis Grundsætning, saa følger dog paa ingen Maade, at vedkommende Samfunds ledende Mænd har opstillet den som Rettesnor og indprentet deres Undergivne den.

For det tredje — og det er Hovedsagen: en uhildet, selvtænkende Læser vil her kræve af Pastor *Gräber* et Bevis for hans Paastand, at Jesuiterne eller en stor Del af dem virkelig har fulgt Instruksernes Grundsætninger. Men Pastoren synes at gøre Regning paa Læsernes Lettroenhed og Mangel paa egen Tænkning. Han afviser ethvert saadant Krav med den affejende Erklæring: Nej, det trænger ikke til noget Bevis; »det er tilstrækkelig bekendt; . . . Historien leverer utallige Eksempler derpaa; Jesuiten har ikke nogen personlig Samvittighed; . . . disse Instrukser er saa at sige ligesaa mange Mottoer til deres Gerninger« (eller maaske Værker, »Werken«). Men alt det er ikke andet end Paastande, løse Paastande, tit og ofte og dristig gentagne af

Ordenens Fjender. Men en Løgn bliver ikke til Sandhed ved tit og ofte, om end nok saa dristigt at blive gentaget. Paa denne Maade kunde alt »bevises«, men der bevistes i Virkeligheden intet. —

Den videnskabelige Forskning nøjcs ikke med dette negative Bevis mod Instruksernes Ægthed, ved at sige til Jesuiterfjenderne: I næsten 300 Aar har I ikke kunnet godt-gøre eders Paastand, den maa derfor anses for en løs Bagvaskelse. *B. Duhr* er gaaet et Skridt videre og har leveret et positivt Bevis for Instruksernes Uægthed. Denne lærde Gransker er godt inde i Ordenshistorien og har haft Adgang til forskellige Ordensarkiver. Af disse har han nu fremdraget Forskrifter og Vink, som Generalforstanderne har givet enkelte af deres Undergivne paa given Anledning i særdeles vanskelige Tilfælde (Se *Duhr*, Jesuiten-Fabeln 3. Aufl. S. 87 ff.). Disse — ikke »hemmelige«, men fortrolige — Instrukser, staar i bestemt Modstrid med *Monita secreta*. De sidstnævnte giver f. Eks. Vink om, hvorledes man vel kunde tilsnige sig rige Enkers Formue. Ordensgeneralen Aquaviva derimod, den foregivne Forfatter af *Monita secreta*, roser en ham undergivent Foresat, der ikke vilde tage imod de Penge, som nogle Kvinder ved et Gud givet Løfte havde forpligtet sig til at testamentere Jesuiterne. Generalen skriver: »Jeg har forlængst fuldtud billiget, at De ikke vilde vide af disse Kvinders uoverlagte Løfter. Thi det var ganske i sin Orden, at De viste Pengene tilbage; De maatte gøre det, baade for at efterkomme vore Love, der er stik imod sligt, og for Opbyggeligheds Skyld. At Kvinderne har givet Gud et Løfte desangående, behøver ikke at forrolige Dem. Ganske vist har vi ikke Fuldmagt til at fritage dem for deres Løfte; men vi kan godt give Afkald paa, hvad der i Følge Løftet vilde tilkomme os; og paa denne Maade bliver de saa fri for, hvad de har lovet.«

De »hemmelige Instrukser« vil, at Fyrsternes Skriftefædre skal forskaffe sig Indflydelse paa Politiken. *Duhr* gør derimod opmærksom paa, at i 1593 den femte af de

Generalforsamlinger, der har lovgivende Myndighed for hele Ordenen, paa det strengeste forbød en hvilkensomhelst Indblanding i Politik; at i 1602 Ordensgeneralen Aquaviva udstedte en særlig Instruks for Skriftefædre hos Fyrster; at begge disse officielle Forskrifter kan efterses af enhver i Jesu Selskabs Lovbog, *Institutum Societatis Jesu*, og at selv den gammelkatholske Historiker *F. Stieve*, der var alt andet end indtagen for Jesuiterne, anerkender, at disse Bestemmelser nøje blev iagttagne. »I Henhold til de nævnte Forbud,« skriver Stieve, »vægrede to Jesuiter i München sig ved fremdeles at staa Hertug Wilhem bi med deres Raad, saa Hertugen indgav en Klage til Generalforstanderen Aquaviva; og dog blev Jesuiterne af ham, ligesom af andre ligesindede Fyrster uden Tvivl kun raadspurgte for at faa at vide, om et paatænkt Skridt medførte nogen Synd.« Dengang Fredsforhandlingerne i Münster stod paa og der kunde synes at være Fare for, at Jesuiter blev dragne ind i politiske Spørgsmaal, paalagde den daværende Generalforstander *V. Caraffa* den vedkommende Provincialforesatte d. 25. Januar 1648 at minde alle sine Undergivne om Forbudet mod en hvilkensomhelst Indblanding i Politik. Lignende Paamindelser udgik der flere af. »Disse Skrivelser,« bemærker *Duhr*, »er alle sammen fortrolige og, om man saa vil, hemmelige Instrukser. De vilde næppe være blevne trykte, hvis ikke ved Ordenens Ophævelse i 1773 mange af dens Arkiver var flyttede til forskellige Fyrsters Bibliotheker og Arkiver. Det er derfor det mest slaaende Bevis for, at de ublu Vink om at indblande sig i Politik, der gives i *Monita secreta*, er idel Opspind.«

Det røber da Mangel paa Kritik eller Ukendskab til Forskningens nuværende Standpunkt, endnu at anse »de hemmelige Instrukser« for muligvis ægte Mænd, der ikke lægge Dølgemaal paa deres Fjendskab mod Jesuiterordenen, erklærer aabent, at der ikke kan være Tvivl om, at de ere uægte. Vi hidsætter nogle Udtalelser af saadanne Lærde i dansk Oversættelse. Hvem det interesserer at læse dem i

Originalsproget, kan finde dem med flere andre, der gaar i samme Retning, hos Duhr, Jesuitenfabeln S. 97 ff.

Den bekendte Professor i protestantisk Teologi ved Berlins Universitet, *A. Harnack* skrev for ti Aar siden: »Unægtelig bebrejdes der Jesuiterne mange Ting, der ikke falder Ordenen til Last, men enkelte Medlemmer af den. Desværre bliver ogsaa Falsknerier, saasom *Monita secreta* endnu stedse udbyttede mod Jesu Selskab. *Vi Protestanter bør tage os i Vare for falsk Vidnesbyrd mod disse vore »Næste«.*«

Reusch, teologisk Professor ved Bonns Universitet, frafalden katholsk Præst og en af Gammelkatholicismens Ordførere, hævdede allerede i 1890, at »*Monita* er sikkert en Satire, skreven af den i 1611 [?] af Ordenen demitterede Hieronymus Zahorowski«.

Den ovenfor nævnte *J. Huber*, ligeledes en af Gammelkatholicismens Forkæmpere, skriver i sin Jesuiterordenens Historie: »Jesuiterne formodede, at Forfatteren af *Monita* var en Eksjesuit, der havde sammenskrevet dem i den Hensigt, at hævne sig for sin Demission, en Formodning, der ogsaa bliver meget sandsynliggjort ved, at der i Skriftet gentagende er Tale om de Grundsætninger, der skulde følges, og de Forholdsregler, der skulde tages, naar Ordenen ser sig nødsaget til at udstøde et Medlem, samt ved, at der paa peges Rænker og Kunster, hvorved udstødte Medlemmer kunde forfølges og ruineres. Men det er netop denne Om-tale af disse Ting, der viser sig at være et vigtigt Bevis mod Instruksernes Ægthed . . . Jeg selv, ligesom ogsaa den protestantiske Kirkehistoriker *Gieseler* og [Gammelkatholicismens Fader] *Döllinger* mener, at *Monita* ikke er ægte, men en Satire om Ordenen . . . Det mangler heller ikke paa Steder, der *aabenbart* beviser, at vi her har med en Satire at gøre, f. Eks. naar det hedder: »Vi maa kun grundlægge Kollegier i rige Byer; thi Maalet for vor Orden er at efterligne den Herre Kristus, der fortrinsvis opholdt sig i Jerusalem og kun i Forbigaaende gæstede mindre Byer«.

Eller naar vi læser, at med Forøgelsen af Jesuitersamfundets timelige Goder vilde den gyldne Tidsalder oprinde. Og til Slut maa der endnu mindes om, at saadan en Instruks, som *Monita* giver, kan passe for en durkdreven Tyvebande (abgefemte Gaunerbande) og ikke kan forliges med det oprigtig fromme Sindelag, der unægtelig findes hos Tusinder af Jesuiter. Jesuiterne — mener *Huber* — har haft mere Nytte end Skade af, at man har tilskrevet dem Instrukserne; thi al Overdrivelse og Uærlighed overfor en Modstander hævner sig til syvende og sidst paa selve Angriberen.«

Professor *Nippold*, en af de vældigste Raabere i Kampen mod Katholicismen, tager ikke i Betænkning at skrive: »Blandt de mange Dumheder — sit *venia verbo* (man tillade mig dette Udtryk) — som den for det meste *paa grundig Uvidenhed beroende protestantiske Polemik mod Jesuiterne* tillader sig, gentages atter og atter den naive Antagelse, at *Monita secreta* virkelig var Instrukser, som Ordensforstanderne paa Embeds Vegne havde givet deres Undergivne«.

Selv det saakaldte tyske, »evangeliske Forbund«, hvis Løsen er Kamp mod Ultramontanismen og Jesuitismen, ser sig nødt til at indrømme, at »*Monita secreta* hører virkelig til Jesuiterfablerne« — en Hentydning til det ovenfor nævnte Skrift af *B. Duhr* med Titlen »*Jesuitenfabeln*«, hvorpaa »det evangeliske Forbund« forsøgte at svare ved et Modskrift, »*Anti-Duhr*«, Leipzig 1895.

Jesuiternes mest afgjorte og mest fremtrædende Modstandere er vist uvildige Sandhedsvidner, naar de, som paa vist, alt i længere Tid har været enige om, at *Monita secreta* er et Falskneri. Det kan da ikke andet end vække Forundring, at man i vor Tid, der gør sig til af sin kritiske Sans, kan falde paa at lade dem optrykke paany. Skulde Gaadens Løsning maaske være funden af den bekendte protestantiske Polemiker mod Romerkirken, *P. Tschackert*, der erklærer de hemmelige Instrukser for et »Smædeskrift« og

»beklager, at dette *Makværk* endnu stedse er Genstand for *boghandlerisk Spekulation?*«

Skulde det maaske ogsaa gælde om Hr. *Bøchers* »autoriserede« Oversættelse? Fra hvad Sprog den er oversat, siges ikke. Man kunde vel nærmest tænke, den var oversat fra Originalsproget, Latin. Men livem har da Eneret paa den *latinske* Tekst af *Monita*, saa han kunde autorisere en Oversættelse af den? Som ovenfor sagt, tyder alt paa, at Hr. *Bøcher* har oversat fra *Hochstetters* tyske Oversættelse. Han præsenterer sig for sine Læsere som *Studiosus medicinae et chirurgiae*. Mon af Beskedenhed? mon for straks paa Titelbladet at antyde, at han ikke er Fagmand, hverken i Historie eller i de paagældende Sprog, og at Læseren derfor ikke maa stille høje Fordringer hverken til hans kritiske Sans eller til Oversættelsens Nøjagtighed og Paalidelighed?

Det er godt muligt. I alt Fald synes Hr. Studenten hverken at være stiv i Latin eller i Tysk. Ordet *collegium* betyder simpelthen »Ordenshus«, og *Hochstetter* gengiver det rigtig med »*Niederlassung*«. Den danske Oversætter synes ikke at kende »*Niederlassung*« i denne gængse Betydning og oversætter det meningsløst med »*Kolonie*«. I den Sætning: »De Godser, der ligger op til Steder, hvor vi har *Kolonier*, skal af Provincialerne anvises andre *Kolonier* langt borte fra som *Bopæl*«, er oven i Købet de to sidste Ord »som *Bopæl*« vilkaarlig tilføjede, og det, skønt de er ligefrem meningsforstyrrende. »*Alteruter*«, hvad der betyder »den ene af to«, lader han sig ved *Hochstetter* forlede til at oversætte med »begge«.*)

---

*) Med katholske Forhold og Udtryk er han for lidt bekendt til, at hans Oversættelse ikke mange Steder maatte blive urigtig og uforstaaelig. Saaledes kan han ikke skelne imellem Gejstlig og Ordensmand, den gejstlige Stand og Ordensstanden, Præst eller Prælat og Prædikant, Lærestol og Prædikestol. Han skriver »med særligt Aflad hos Provincialerne« istedenfor »med Provincialforstanderens særlige Tilladelse« og taler om en hellig Mand *Eustachius* istedenfor at sige »den hellige Jomfru *Eustochium*. Visse Be-

Han forsikrer med de samme Ord som *Hochstetter*, at »Opmærksomheden har særlig været henvendt paa Retskrivningen og Tegnsætningen«. Men Tegnsætningen er alligevel enkelte Steder ligefrem misvisende, og den latinske Tekst skræmmes ved mange paafaldende Trykfejl, der næppe synes at kunne være undgaaet en Udgivers Opmærksomhed, som nogenlunde er øvet i at læse Latin.

Overfor Spørgsmaalet om »Instruksernes« sande Karakter, indtager Hr. *Bocher* hverken et bestemt eller et klart Standpunkt. Han siger, at Meningen derom er delt, at Nogle holde dem for de Forskrifter, Ordensforstanderne virkelig har givet deres Undergivne, andre for en fortræffelig Satire, atter andre for et frækt Falskneri fra Ende til anden. Sin egen Anskuelse kunde han nok synes at ville antyde i den Sætning: »Selve Manuskriptets Ægthed er i alle Tilfælde uomtvistelig«. Men hvad mon han her forstaar ved Ægthed? Mon kun det, som han forud har omtalt, at man skal have fundet et Manuskript af »Instrukserne« i et nederlandsk Jesuiter-Kollegium? Eller vil han maaske, at Læseren deraf skal drage den Fejlslutning: »Altsaa kan Indholdet af dette Manuskript ikke være andet end ægte, d. v. s. Forskrifter, som vedkommende Kollegiums Indvaanere havde faaet af deres Foresatte«? — Man behøver ikke at være Akademiker for at kunne se, hvor grov en Fejlslutning det vilde være.

Dengang jeg fik Hr. *Bochers* Oversættelse tilsendt, læste jeg netop i en Avisartikel om Alfred den Store: »Den, som i det almindelige Omdømme skildredes som en Djævel, vadsker muligvis Historien ren.«

Historien har allerede efter kompetente Fagmænds og uvildige Dommeres Kendelse vadsket Jesuiterordenen ren for den Plet, Forfatteren af *Monita secreta* vilde sætte paa den.

---

greber, der nævnes i Originalen, saasom Maria-Kongregation og Kongregationsmøde, heldbringende Bod- og Ponitenssvøbe, findes ikke i hans Oversættelse.

Et Blad af Kirkens Historie i Sverige.

— 0 —

(Fortsat.)

1800.

Pro-Vikaren lod gennem Kantsleren, *d' Erenheim*, Kong Gustav Adolf vide, at der herskede den forfærdeligste Nød blandt de henved 400 Katholiker, som boede i Klædefabrikkerne, og opnaaede at faa 300 Rigsdaler til dem. Dermed kom man dem til Hjælp, besøgte dem i Hjemmene og uddelte Klæder og Sko til henved 100 af dem, baade til Børnene og Enkerne og de Gamle. Der blev ført nøjagtige Lister over deres Navne, Fædreland, Alder, Børn, Profession, hvorved det konstateredes, at hver Arbejder ved sit Arbejde kun kunde forijene 16 Skilling om Ugen eller 2 Hvid om Dagen. Denne Løns Ringhed samt andre vigtige Omstændigheder, som forøgede deres Nød, havde allerede i Aaret 1797 bevæget den franske Gesandt, Grev *St. Priest*, til at skrive en Memorie derom til Kongen, som af Gesandten saa blev overrakt Monarken. I den nu herskende Nød mindedes man denne Memorie og den blev samtidig med de nye Lister, fremlagt for Kongen, Statholderen og de andre Honoratiores, af hvem man haabede en Understøttelse.

I denne Tid er den Lov bleven afskaffet, som bestemte, at de Fattige, som vare i Gæld til deres Arbejdsherre, ikke kunde løses fra den undtagen ved deres Arbejde hos ham; nu kunne de gaa hvorhen de ville, og deres nye Arbejdsherre svarer saa for Gælden.

Iaar er der oprettet en Institution, som kaldes *Gustafs-Inrättning*, og alle de, som er Medlemmer deraf, nyde den Fordel, hele Vinteren igennem at kunne købe Brød, Brænde og Smør til laveste Pris. Det er ogsaa tilladt Fremmede at modtage Almisser og at indlemmes i Velgørenhedsstiftelserne, ligesom Svenskerne selv.

I Anledning af Indkaldelsen af Ständerforsamlingen i Norrköping i næstkommende Marts, blev Pro-Vikaren ven-

ligst indbudt af den russiske Gesandt, Baron *de Bandberg*, til at rejse dertil sammen med ham. Han tog med Tak mod Tilbudet, for samtidig at overvære Kongens Kroning. Han blev en Maaned i Norrkøping, men boede udenfor Byen i Gesandts Hus, som hedder Himmelstalund; der holdt han Gudstjeneste paa alle Festdage for de Katholiker, som ønskede at overvære den.

Paa en bestemt Dag blev Pro-Vikaren indbudt til Erkebiskoppen af Upsala, hvor der var mange andre svenske Biskopper samlede, her forklarede han dem da, at det var ganske nødvendigt for den katholske Kirke, at have en svensk Katekismus, da Børn af blandede Ægteskaber ikke kunde noget andet Sprog.

Disse Mænd mente, at Kongen godt kunde give Tilladelse til denne Bog; men denne Mening deltes ikke af Stockholms Konsistorium, som forrige Aar havde svaret Moretti paa et af ham desangaaende tilsendt Bønsskrift, at saadant var imod Rigets Love, og at det desuden ikke var nødvendigt, da der blev prædikeret paa flere andre Sprog i Kirken. Støttet af Erkebiskoppens Velvillie i denne Sag, sendte Moretti et nyt Bønsskrift angaaende dette Spørgsmaal til Gejstligheden, som i Anledning af Stænderforsamlingen var tilstede i Norrkøping, og en anden enslydende Skrivelse til Kongen, som holdt med Biskopperne og naadigst tillod, at den katholske Ungdom blev undervist efter en paa svensk trykt Katekismus. Kongens egenhændige Brev, skrevet paa svensk og dateret Drottningsholms Slot den 26. Aug. 1800, findes i Kongens Arkiv. Dette Brev forlanger: 1) at denne Bog, som skal trykkes paa Svensk, skal føre Titlen: »Romersk-katholsk Katkes«; 2) at et haandskrevet Eksemplar skal opbevares i Stockholms Konsistorium som Sikkerhed for, at ingen Forandring senere kan foretages; 3) at de trykte Bøger skulle opbevares i nævnte Konsistorium, for at katholske Børn kunne modtage Bogen derfra, naar de katholske Præster skriftlig bevidne, at Barnet skal have den.

Efter Opnaelsen af denne Gunstbevisning bliver der

mer end nogensinde draget Omsorg for, at alle katholske Børn idetmindste lærer at læse.

Imidlertid havde man allerede i April Maaned begyndt paa at samle Børnene til Undervisning i Kirkens Forhold paa Festdagene, og der blev læst med Børnene paa Svensk af den Bog, som nu skal trykkes.

Da det ikke er nok at forsyne Børnene med Klæder og Sko, for at de kunne besøge Kirken — mange af dem ere nemlig meget fattige og bo saa langt fra Kirken, at de ofte ere forhindrede i at komme til den bestemte Dag og Time, som er fastsat for Undervisningen — var det vor Hensigt, at lade Børnene indfinde sig paa Festdagene i et Værelse, hvor man bespiser dem med Smørrebrød og varmt Øl inden den første Messe Kl. 9. Efter at man saa har indført dette, er der nu altid en 30—40 Børn tilstede, som blive til efter Højmesse og alle overvære denne med stor Fromhed og til Opbyggelse for de Voksne.

Det var at ønske, at Skolen, som allerede flere Gange var begyndt og blev bibeholdt i adskillige Aar, endnu kunde bestaa. Stockholms spredte Katholiker ere ofte 2 eller 3 Mil fra Kirken, og i henved 8 Maaneder af Aaret kunne de kun med største Vanskelighed naa fra deres Boliger til Byen, paa Grund af Kulde, Taage, Sne og Mørke. Mange fattige Børn, som ogsaa ere forpligtede til at overvære det hl. Offer, faa ikke Lov af deres Forældre eller Arbejdsgivere at gaa saa langt; dertil kommer, at to Præster ikke ere tilstrækkelige i denne Mission, dersom der skal være Tale om at undervise Børnene daglig, og derfor maa der skaffes flere Lærere fra Byen, som for en billig Penge, nemlig 4 eller 6 Rigsdaler aarlig, kunne lære Børnene at læse og skrive; vore Børn sendes da til dem, som have egne Hjem i Nærheden eller idetmindste Skoler, hvor de kunne lære noget mere.

De fleste af disse Lærere ere ikke katholske. Derfor maa man stadig samle Børnene efter Skolen og paa Festdagene og undervise dem i Religion. Mange af dem have

lært at læse i Hjemmet hos deres egne Forældre og Venner; dette anbefales meget af Præsterne, fordi Børnene idetmindste maa kunne læse, førend de tilstedes til den første hl. Kommunion.

(Fortsættes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. I Onsdags afrejste den højærværdigste Biskop til *Odense*, for der at holde kanonisk Visitats om Torsdagen; Dagen efter holder Biskoppen samme Visitats i *Svendborg*. og begiver sig saa tilbage til Hovedstaden.

— I Følge Hr. Pastor Storps Bortrejse er Hr. Pastor *M. Osterhammel* i *Randers* af den højærværdigste Biskop bleven udnævnt til *Direktør for den h. Barndoms Forening* i Danmark. Bestyrelsen for de enkelte Afdelinger af Foreningen bedes derfor at henvende sig til ham i alt, hvad der vedkommer denne, og kunne de fra ham for Fremtiden modtage Samlerlister, Oplagelsesbilleder og Medaljer. Hr. Pastor Osterhammel vil ogsaa fra nu af udgive *Foreningens Aarbog*; da Tiden imidlertid er for kort for Fuldendelsen, vil den i Aar undtagelsesvis først udkomme senere. De indkomne Bidrag bedes som sædvanlig indsendte i Løbet af Januarmaaned.

— Den 16. ds. er den bekendte Generalpræses for de katolske Svendeforeninger, Domkapitular *Sebastian Georg Schaeffer*, afgaaet ved Døden i Köln. Den Afdøde var Svendefaderen Kolpings Efterfølger. R. I. P.

Kolding. (R.) I Søndags fandt Indsættelsen af St. Michaels Menigheds ny Sognepræst Sted. Kirken og Præstegaarden havde kærlige Hænder smykket med Guirlander og Flag; ligeledes Vejen fra Præstegaarden til Kirken, som Processionen skulde følge, var festlig smykket, og Genboerne havde hejst Dannebrog. Indsættelsen foregik efter det kirkelige Ceremoniel, og foretoges i vor højærv. Biskops Navn

af Hr. Pastor *Schmiderer* fra Odense, som i sin Indsættelsesprædiken betonede de Pligter, den ny Sognepræst havde overfor sin Menighed, og ligeledes Menigheden overfor Præsten. Efter at Hr. Pastor *Helmke* havde frembaaret det hl. Messeoffer, holdt han fra Alteret sin Tiltrædelsesprædiken, som var kort og aandede en inderlig Kærlighed og Varme til den Gerning, han nu paabegyndte her. Kirkehøjtideligheden sluttede med Afsyngelsen af: »Store Gud, vi love Dig«, hvorefter den ny Sognepræst i Procession førtes tilbage til Præstegaarden, hvor han modtog Menighedens Lykønskning.

Under Højmessens havde de større af Skolens Børn taget Plads oppe ved Orgelet og ledede derfra Sungen, der lød smukt. Hele Gudstjenesten havde et opløftende Præg.

Randers. Samme Dag fandt Hr. Pastor *M. Osterhammels* højtidelige Indsættelse Sted i Randers. En Beskrivelse af Festligheden følger i næste Nr. af Ugebladet.

Unio. Tirsdag d. 3. Februar Kl. 9: Foredrag af Hr. Observator C. Pechüle om Tycho Brahe.

— Lørdag d. 30. November Kl. 8 $\frac{1}{2}$: Pølsegilde (alene for Herrer) i Café du Parc. Pris pr. Kuvert: 1 Kr. 50 Øre. Man tegner sig senest Torsdag hos Hr. Hoffmann, Købnagergade 48, eller i Lokalet.

En i alle Maader **paalidelig Mand** i en fast, men lidet indbringende Stilling søger herved midlertidig eller for stedse en Aftenbeskæftigelse efter Kl. 4 $\frac{1}{2}$ ved hvadsomhelst, Bygang el. lign. for paa den Maade at bringe sig og sin Familie paa Fode, som ved Sygdom og anden Modgang er bleven bragt meget tilbage. Billet modtages under Mrkt. 31 hos C. B. Lohrer, 31 Adelgade.

En flink Ene pige, som paa egen Haand forstaar Madlavning, kan faa Plads til den 1ste paa en Villa i den vestlige Del af Københav.

Billet mrkt. **F. H.** modtager dette Blads Anc.-Kontor, Adelgade 31, 1. Sal.

En ung Pige, 20 Aar gammel, ønsker til 1. December Plads, hvor Fruen gaar med i Huset. Billet mrkt. 32 modtager C. B. Lohrer.

Bestil Deres Klæder hos **Skrædermester August Wiehe**, Frederiksborggade 28, 1. Sal.

† At Gud i sin Visdom har hjemkaldt vor kære Søster og Svigerinde, **Karen Mathilde Heinlein**, født Thrane, bekendtgøres sørgeligst af hendes Efterladte.

Klara Arnholtz,
født Thrane.

Rosalie Hansen,
født Thrane.

Vilhelmine Christoffersen,
født Heinlein.

Valdemar Arnholtz. Edvard Hansen.

Den kære Afdøde anbefales indstændigt til de Troendes Forbøn. R. I. P.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. November. 26. og sidste Søndag e. Pintse. Johannes af Korset, Bekender. — 25. **M.** Catharina af Alexandrien, Jomfru og Mart. — 26. **Ti** Silvester, Abbed. — 27. **O.** Leonhard af Porto Maurizio, Bekender. — 28. **To.** Ferialdag. — 29. **F.** Ferialdag. — 30. **L.** Andreas, Apostel.
Søndag den 1. December. 1. Søndag i Advent. Kirkeaarets Begyndelse.

Gudstjeneste, Prædiken og Foredrag i Ringsted. Søndag den 24. November Kl. 9 $\frac{1}{4}$ h. Messe, Kl. 10 Prædiken i Hotel Casino; Kl. 4 Efterm. Foredrag samme Sted.

Den eucharistiske Forening holder Tilbedelse hver Fredag Kl. 4—5 i St. Ansgars Kirke foran det udstillede Allerheiligste.

Offentlig Konvertit-Undervisning hver Tirsdag og Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ i Forsamlingssalen, Bredgade 64, 1. Sal o. G.

Børn, som til **Paaske** skulle modtage **Konfirmationens h. Sakramente**, bedes anmeldte af Forældre eller Værger snarest mulig hos Undertegnede, som træffes Kl. 9—10 Form. og Kl. 3—4 Efterm. Daabsattest maa medbringes.

Joh. Braun. Sognepræst.

Rosenkransbroderskabet holder sit sædvanlige maanedlige Møde med Procession i St. Ansgars Kirke Søndag den 1. December Kl. 6 Aften. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner.

Literatur. I Kommission hos Andr. Frøel. Høst & Søns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35. Kbhvn.) faas: **Rippel:** Den katolske Kirkes Skønhed i dens Skikke og Ceremonier. 2 Kr. 25 Øre heftet. **Det nye Testament** med forklarende Anmærkninger. 7 Kr. heftet. **Fuldstændig Bønnebog.** 2 Kr. heftet. **Salmebog.** 1 Kr. heftet.

Rettelser. Nr. 46. S. 729 L. 7. f. n. ligger jeg læs: lægger jeg. — S. 743. L. 2. f. o. hvide Varer læs: 50 Pund hvide Varer: 1. Side L. 7. f. o. 15 Pakker Kakao læs: 15 Pund Kakao; 1. Side L. 15, f. o. Garn til 4 Par læs: 4 Pund Strikkegarn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og „Katholiken“ Nr. 48.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købnagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johanson, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petittlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 48.

Søndagen den 1. December.

1901.

Indhold: Et Blad af Kirkens Historie i Sverige. — Memento mori!
— Endnu et Par Ord om Monita secreta. — Efterretninger
fra Ind- og Udland: København. Randers. — Bekendtgørelser.

Et Blad af Kirkens Historie i Sverige.

— 0 —

(Sluttet.)

Søndag den 27. April var der højtidelig Takkegudstjeneste i Kirken i Anledning af, at Pius VIII (Chiaromonte) var bleven valgt til Pave. Ved denne Lejlighed blev der efter den sædvanlige Almisseuddeling til fattige Børn celebreret en Højmesse med Te Deum, og derefter blev der holdt tre Prædikener i de tre sædvanlige Sprog: Tydsk, Fransk og Svensk, hvori mindedes om, hvorledes det guddommelige Forsyn stadig har givet sin Kirke Hyrder trods Tidernes Trængsler, og om den Lydighed, vi skyldte Kirkens Overhoved.

Nogle Uger senere kom der Efterretning om dette Valg fra Bologna, fra den ovenomtalte Erkebiskop *Apamenti* i Wien, endvidere modtog Pro-Vikaren for første Gang efter 3 Aars Forløb Brev fra Hans Eminence Kardinal *Borgia*, Præfekt

for Propaganda-Kongregationen, dateret Venedig 30te Mai 1800, hvori der paalagdes ham fremtidig at sende Svarene til Propaganda-Kongregationen i Rom, hvor den atter havde opslaaet sit Sæde samtidig med Paven. Samme Brev lovede ogsaa et Tilskud paa 300 Scudi, som ogsaa senere ere blevne sendte fra London. Flere af den svenske Regerings Medlemmer takkedes, fordi de havde bevidnet Kirken den Ære at være tilstede ved Sørgehøjtiden for Pius VI. I Særdeleshed takkedes Hr. *Ehrenhejm*, fordi han paa en saa tilfredsstillende Maade, efter de romerske Begivenheder, stadig havde tilstillet Kardinalerne deres Breve. Dette Hverv udførte Pro-Vikaren, idet han i dette Øjemed begav sig til Ehrenhejm. Sluttelig lovede Kardinalen, at han, saasnart han kom tilbage til Rom, vilde skænke Missionens ydre Anliggender sin Opmærksomhed. Ved Paasketid fandtes der ialt syv Præster i Stockholm nemlig: *Moretti, Santi, Masier, Delassaud, Vallée, Arena* og *Dahmen*; af disse hørte de to første til Kirken, de to sidste vare ansatte ved Gesandtskaberne, den ene ved det spanske Gesandtskab, den anden ved det tyske; de øvrige tre var franske Emigranter, kendte som hæderlige Mænd. Der var paa denne Tid ikke Brug for mere end fire til de to Messer i Gesandtskabskapellerne og i Kirken. Men da Pro-Vikaren hørte, at Pastor Dahmen læste to Gange Messe paa Festdagene, for at den portugisiske Gesandt kunde have Messe i sit Hus, kunde han ikke billige dette Misbrug, som han ikke fandt tilstrækkelig begrundet.

Dette var en Sag som angik Propaganda-Kongregationen og man maatte derfor spørge Hs. Excellence Fyrst-Biskoppen af Hildesheim, under hvis Jurisdiktion denne Kapellan er, og som har givet ham hans Fuldmagter i Sverige, om han vilde forny disse og begrændse dem til Kapellet, indtil nye Ordre kom fra Cancelliet. Navnlig fordi den kejserslige østerrigske Gesandt i Stockholm ifølge de sidste Forordninger fra Østerrig ikke havde en fast, af Kejseren betalt Kaplan, siden *Antivaris* Formue var gaaet til Grunde, men der betaltes for Tiden 1500 Floriner, for at en Præst,

som Gesandten selv vælger, kan forrette Gudstjenesten for hans Hus og Gesandtskabsmedlemmerne. I alt andet end denne Gerning maa denne Præst underkaste sig den samme Disciplin, som synes billig for de andre, f. Ex. hans Kollega, den spanske Kaplan, som modtager alle sine Fuldmagter fra Hovedkirken med Fyrstbiskoppen af Hildesheims Vidende og Vilje. Da Hr. Arena forlangte Fuldmagterne for sig, kom der følgende Svar til Pro-Vikaren fra Hildesheim den 7de Februar dette Aar: »Den højærværdige og udmærkede Fyrstbiskop af Hildesheim og Paderborn, Apostolisk Vikar, har modtaget et høfligt og ærbødigt Brev fra en Præst i Dit Omraade (nemlig Hr. Kanonikus Arena, den spanske Gesandts Kaplan), som iøvrigt begærer, at Du vil støtte ham i hans Ønsker, Men eftersom de Fuldmagter, Biskoppen som romersk Legat er i Besiddelse af, kun angaa de nordlige Provinser, som savne en egen Biskop, saa tror hans Højærværdighed, at han vilde overskride Grændserne for sin Jurisdiktion, dersom han direkte gav den forlangte Tilladelse (nemlig at læse to Messer) for det stockholmske Diöces.«

Samtidig kom der Svar hertil paa flere Bønskrifter, som vare sendte til Spanien for to Aar siden, for at opnaa Subsidier for denne Kirke. Hverken Hr. *Petrus de Murcia* eller den Apostoliske Nuntius havde selv skrevet, men den svenske Konges Bankier modtog et Pengebrev fra Hs. Excellence Nuntius'en med 146 hamborgske Mark, hvilket er 70 Rigsdaler eller henimod 50 Scudi, som bleve tilsendt Pro-Vikaren til Missionens Underhold, og hvorfor han takkede.

Pastor *Becker*, som i Sommer havde bedt om at blive forestillet for Kongen i Stralsund, fik af denne anvist en aarlig Sum paa 200 Rigsdaler.

Til 1. November er der lejet et Hus nærved Kirken, hvori der aabnedes en daglig Skole for katholske Dreng og Piger, tilligemed et Hjem for Kirkens Forældrelose og og Fattige. Efter Kongens Eksempel have flere højtstaaende

Herrer hjulpet med i dette fromme Foretagende. Alt hvad der ångaar denne Stiftelse findes indført i en særlig Bog.

Give Gud at denne Skole maa vokse og gaa fremad saavel som hele den svenske Mission!« —

Det gamle Dokument, af hvilket vi her have bragt et Udtog, er dateret Stockholm, den 5. December 1800 og underskrevet af P. Moretti.

Memento mori!

—o—

En straalende Foraarsdag var der et usædvanligt Røre paa Piazza di Spagna, en af Roms skønneste Pladser.

Processioner kom og gik -- Droskekuskene skændtes og Tiggerne sloges om de Centesimi, de Forbikørende kastede ud til dem, medens Blomsterpigerne falbød de skønneste Roser af deres store, flade Kurve.

I Hôtel de Romes Port stod en ung Dame, som tiltrak sig Alles Opmærksomhed. Hun var som et Billede paa Sommerens rigeste Glød, som en af Tizians herligste Kvindeskikkelser, der var traadt ud af Rammen. Den dybblaa Fløjelsdragt med den megen Perlebesætning funkledede i Solen. — Paa Hovedet sad en Slags Baret eller Damehat, som var trykket ned i det fyldige, rødblonde Haar, der laa som et Brus om Pande og Nakke. Øjnene spillede af Liv og Skælmeri. Hun hilste venligt paa Alle, som gik hende forbi i Hotellets Port, medens hun stod og knappede de lange, lysegyle, svenske Handsker.

»Er der endnu ingen Vogn?« svurgte hun den bukende og skrabende Portier, der skulde skaffe hende en Droske. Men netop som der kom en paa Portierens Vink farende hen over Pladsen -- holdt en let aaben Coupé foran Porten og en ung, blond Herre sprang ud.

»Skal Grevinden ud?« spurgte han galant hilsende.

»Ak ja, det er min Mand, som vil have mig hen i Museo Laterano for at se paa en Bacchus, som han har forelsket sig i og som han vil lade kopiere til den grønne Salon derhjemme. Finder De ikke dette kedeligt, Monsieur Calan?« sluttede hun med en lille mut Grimace, »netop idag, i det dejlige Solskin, vilde jeg saa gerne køre op paa Monte Pincio, og nu det anstrengende Museum — jeg kan ikke lide at se Gallerierne; kan De?«

Han snilede og med en lidt tvungen Latter sagde han:

»Ja, men Grevinden passer ogsaa ganske anderledes ude i det varme Solskin end inde i de støvede Gallerier.«

»Det var nu ikke det, jeg spurgte om, Monsieur Calan — men Farvel da — vi ses vel imorgen Aften til Donna Marias Fødselsdag?«

»Jo sikkert, men vil Grevinden da ikke tage min Vogn — den staar aldeles til deres Naades Disposition — jeg bruger den ikke mere idag.«

»Tak«, sagde hun og rakte ham sin Haand, som han kyssede.

Hun sprang behændigt op i Vognen, lænede sig bekvemt tilbage i den og spændte sin store Kniplingsparasol op, nikkede smilende til ham, idet hun rullede afsted.

Lidt efter holdt Vognen udenfor Museo Laterano. Grevinden sprang letfodet ud, lod sin Parasol blive liggende, tog sin lange Skilpaddes-Lorgnet frem og gik nu ind for at fordybe sig i Kunstværkerne og besé den omtalte antike Bacchus.

Efter en god halv Times Forløb kom hun ud igen, men til sin store Forundring saa hun da, at Vognen var forsvunden. Ærgerlig udbrød hun: »Men hvorledes kan det dog falde Monsieur Calan ind, at tilbyde mig sin Vogn, naar Kusken er saa upaalidelig?«

Hun saa sig søgende om til alle Sider, indtil hun endelig fik Øje paa Vognen helt nede ved et Gadehjørne, udenfor en større Bygning paa den anden Side af den store aabne Plads foran Musæet. En hel Del unge Fyre stode omkring Vognen — en af dem holdt hendes Parasol i

Haanden og legede med den. Resolut samlede hun sin tunge Fløjelskjole om sig og gik med sine fine Lakstøvler over den sølede Gade hen til Vognen.

Hun vilde lige til at skænde paa den unge Fyr, som holdt hendes Parasol, og spørge ham, hvor Kusken var bleven af, da han med et bukkende Skrabud overrakte hende Parasollen og med Fingeren paa Læben viste hen paa en aabentstaaende Gadedør, der førte ind til et Hospital.

Hun gik forsigtig op ad de faa Trin og stod nu i et stort, aflang Sal. Langs med Væggene stode Sengene. Om hver af dem hang kridhvide Forhæng. Hun blev staaende ved en af de første Senge, hvori laa en nydelig, gammel, hvidhaaret Kone. De magre indfaldne Træk bar Dødens alvorsfulde, forstenende Præg, Øjnene saa matte ud for sig, som om de ikke mere kunde se, og Munden stod halvt aaben. Den ene Arm hævede eller kastede hun uroligt frem og tilbage, medens den anden som et sidste Kærtegn atter og atter strøg henover Kudskens Hoved; thi det var ham, der her laa hulkende ved sin døende Moders Leje, med Hovedet begravet i Tæppets Folder, medens han jamrende kaldte: »Madre mia, madre mia.« —

Den Nonne, der stod ved Hovedgærdet ifærd med at give den Syge Medicin af en hvid Porcelainsske, fik pludselig Øje paa den elegante Dame og gav Kudskens et let Slag paa Skulderen. Det gav et Sæt i ham og med et forskrækket Udbrud: »Ah, Signora!« foer han ud af Døren.

Grevinden blev, dybt greben, staaende ved Sengen.

Fra et stort Vindu bag den Syges Seng gled Solstraaerne ind over de snehvide Haar, den gamle Kones hvide Kappe og over den korsfæstede Frelzers hvide Skikkelse paa det sorte Krucifiks, der hang over Sengen, og igennem den aabne Gadedør trængte Larmen udefra ind.

»Kan dette være Døden,« tænkte Grevinden, — hun havde aldrig før staaet Ansigt til Ansigt med Døden — og med en let Kuldegysning og en vis ængstelig Sky saa hun hen paa Nonnen.

»Er der intet Haab?« hviskede hun, »kan hun ikke leve?«

»Vi maa tale meget sagte, Signora,« svarede denne, »hun hører Alt.«

Grevinden løste nu et Par dejlige la France-Roser af sit Bryst og lagde dem forsigtigt ned paa Tæppet; men de magre Hænder skød dem tilside: »Ingen Blomster, min Søn, — hvor er min Søn?« stønnede hun.

Med en angstfuld, beklemt Følelse skyndte Grevinden sig ud.

»Gaa ind til Deres Moder,« befalede hun, »jeg skal holde Hestene saa længe.«

Men Kudskens sad stram og ubevægelig; han mumlede noget om sin Pligt og Tjeneste, og skønt han neppe vendte Hovedet, kunde hun se, hvorledes Taarerne løb ned ad hans Kinder.

En inderlig Medfølelse greb hende. »Saa køør blot ned til Enden af Gaden, til Palazzo Cafarelli, der skal jeg hen, og skynd Dem tilbage, at De ikke kommer for sent. Deres Moder kalder paa Dem.«

I en susende Fart fløj Vognen afsted med hende.

* * *

Det var Aftenen efter. Palazzo Barbarini straaledede i det elektriske Lyshav, Loftsdekorationerne og Væggenes gamle Gobeliner stirrede ligesom forbavsede ned paa den store Verdens brogede Vrimmel, der nu samledes i disse Sale.

»Ah Rita, velkommen!« -- det var Husets Datter, Donna Maria, der modtog den unge Grevinde, hvis lyseblaa Silke-Damaskes Dragt besat med Zobel, og Diamantdiademmet i det rige Haar, fremhævede hendes store Skønhed endnu mere. Den lette, bøjelige Maade, hvorpaa hun traadte ind, fik Alles Blikke til at dvæle med Velbehag paa hende.

Donna Maria, Husets Datter, var en høj, blond Italienerinde med Fart i sine Bevægelser. En jomfruelig Diana-

Skikkelse med venlige Ord og straalende Blikke istedetfor Bue og Kogger.

Nu sad hun hos en ældre Dame, og hendes slanke Nakke bøjede sig let ned, for at hviske noget i den Gamles Øre — saa maatte hun ind og recognoscere Dandsesalen, fulgt af en hel Stab unge Diplomater, eller hun gik rask de ludtrædende imøde, talende og gestikulerende, saa de hurtigt maatte føle sig veltilmode her.

»Sæt Dig her, Maria,« kaldte nu den unge Grevinde, der sad i en lav Sofa bagved Flygelet, og trak hende ned ved Siden af sig.

»Du er dejlig iaften,« hviskede Donna Maria, idet hun satte sig«, er denne Kjole her fra Rom?« Hun vilde gerne, at Alt skulde være fra Rom. Hun var Romerinde med Liv og Sjæl og var henrykt, naar de tilrejsende købte i hendes Fædrenestad, og da nu Rita svarede »Ja« klappede hun hende paa Armen, og vendte sig, for at svare en hvidskægget Billedhugger, der havde nærmet sig de To. Nu kom der Flere til og snart havde der samlet sig en hel lille Gruppe omkring dem.

Pludselig rejste Grevinden sig og tog sig med begge Hænder op til Hovedet, idet hun sagde:

»Jeg tror, det er denne stærke Blomsterduft, jeg ikke kan taale; jeg har heller aldrig set noget lignende, alle Roms Haver blive plyndrede, naar Du holder Fødselsdag, Maria.« Hun tog Venindens Arm og vandrede nu rundt, for at se paa de store, bugnende Blomsterkurve, Buketterne, og de mange dejlige venetianske Glas med langstilkede Roser i.

»Denne her paa Flygelet har Monsieur Calan sendt mig — denne Baron S. — og den der med de højrøde Kamelier Hertugen af Aosta« — og Donna Maria viste med sin store, hvide Strudsfjedersvifte stolt forklarende fra den ene Buket til den anden.

»Saa nu skal vi ind og valse, Rita, følg mig,« og hurtigt greb hun en nærstaaende Herres Arm og trak ham le-

ende ind i Balsalen, hvorfra en Straussisk Vals tonede dem imøde.

Grevinden gled med en Ynde og Frihed i sine Bevægelser henad det skinnende Parketgulv; man kunde se, hvorledes Valsens Rythmer genlød i hende og hun hengav sig ganske i dem, saa at hendes Dans omsattes i Musik, let og bølgende som den straalende Sommerfugl, der sagte vugges af Aftenbrisen frem og tilbage, frem og tilbage.

Pludselig stod Monsieur Calan foran hende og bad om en Dans. Som ved et Trylleslag døde Valsens Toner hen i hende, hun saa ikke mere alle de straalende Toiletter og det skinnende Lyshav, der omgav hende. Hele Scenen i Hospitalet stod med et foran hende, og den underlige, beklemmende Følelse fra igaar bemægtigede sig hende atter.

Hun lagde let sin Haand paa Monsieur Calans Arm og bad ham føre hende ind i Salonen, ud af Dansesalen.

»Hvorfor kommer De saa sent?« spurgte hun ivrig.

»Ja, Grevinden maa tilgive mig, at jeg kom for sent til første Vals. men min Kusk har faaet Orlov, fordi hans Moder døde igaar, og saa narrede Drosken mig; gaa kunde jeg ikke i den øsende Regn.«

»Naar døde deres Kudsks gamle Moder?«

Det var ham slet ikke paafaldende, at hun vidste Besked. —

»Engang igaar Aftes, tror jeg. Stakkels Fyr, han er rent fortvivlet.« —

»Synes De ikke, det er saa underligt !at gaa saaledes fra det ene Indtryk til det andet, Monsieur Calan,« og Grevinden saa alvorligt hen for sig.

»Jo, ser De, Grevinde, hvis man ikke havde ligesom et lille Allerhelligste, et Tempel i sit eget Indre, hvor man kan gaa ind naarsomhelst og blive styrket, beroliget — finde sig selv — og sin Gud — saa vilde den store Verdens Hvirvel sammen med Livets mangfoldige Indtryk snart have spredt alt det Bedste i En omkring som Avner i en

Hvirvelvind. Ja, min Naadige, vil De saa gaa ind og danse med mig?»

»Nej Tak, Monsieur Calan — ikke iafte, jeg har saa ondt i mit Hoved og vil helst tage hjem — vil De føre mig ned til min Vogn? den er der sikkert.«

* * *

Den næste Morgen læstes der en Sjælemesse i Hospitalets Kapel. Alterlysene brændte og Præsten bad højt for den Afdøde, hvis Kiste stod foran Altret. Næved Kisten knælede Mr. Calans unge Kudsk; han saa ikke, at en mørklædt Dame stille traadte ind og lagde en dejlig Krands af la France-Roser ved Kistens Fodende; langt nede i en Afkrog af Kapellet knælede hun derpaa længe, idet hun bad for den Afdøde og for alle ledengangne Sjæle. Livets dybe Alvor havde ganske betaget hende, og med Hjertet opfyldt af disse sidste Dages Indtryk, fattede hun den Beslutning, ikke som hidindtil at henleve sit Liv i lutter Verdslighed; hun saas nu ogsaa oftere i det lille Hospitalskapel i den tidlige Morgenstund, *der* fandt hendes Sjæl altid Fred og hellig Glæde. X.

Endnu et Par Ord om Monita secreta.

—o—

I »Tillæg til Kristeligt Dagblad« for 25. Nov. har Hr. Kand. theol. *Lorenz Bergmann*, som for Tiden opholder sig i Halle, skrevet en længere Artikel om »Jesuiternes hemmelige Instrukser«, i hvilken han ret alvorligt læser den danske Oversætter af »*Monita secreta*«, Hr. stud. med. & chir. *E. Bøcker*, Teksten og føjer et nyt og ærligt Vidnesbyrd mod Bogens Ægthed til de mange andre fra Protestantismens Lejr, som bleve omtalte i forrige Nr. af Ugebladet.

»Oversætteren ved,« skriver Hr. Bergmann bl. a., »at der hersker delte Meninger om Skriftets Ægthed; men saa burde han *enten* have godtgjort denne Ægthed overfor de rejste Indvendinger, *eller* paavist, at selv om Skriftet var

uægte og derfor ikke kunde bruges som konfessionelt Kampmiddel i en ærlig Strid, var der dog god Grund til at forelægge det i en dansk Oversættelse. Intet af dette har Oversætteren gjort, og han har derved vist, at han ikke var den Opgave voksen, som han havde stillet sig: at indføre dette Skrift for den danske Læseverden. . . .«

»Oversætterens Omtale af *Forskernes Meninger* om Skriftets Ægthed,« fortsætter Hr. Bergmann, »er ganske misvisende. Han burde have meddelt — vilde vel ogsaa have gjort det, hvis han havde vidst bedre Besked, — at de, der hævde Skriftets *Uægthed*, ikke blot ere samtlige de *jesuitiske* Forfattere, der har udtalt sig om dette Spørgsmaal (lige fra *Argenti* 1615 og *Grcetser* 1618 til *Duhr*: Jesuiter-Fabeler. 3. Aufl. 1899), men ogsaa en Række *antijesuitiske* Forfattere som Jansenisten *Anton Arnauld* og de bekendte gammelkatholske Historikere *Huber* og *Reusch*. Blandt Nutidens *protestantiske* Kirkehistorikere hersker der ikke forskellige Meninger om dette Spørgsmaal, saaledes som man af Oversætterens Forord kunde vildledes til at antage. Hos *Gieseler*, *Hase*, *Kurtz*, *Kawerau*, *Harnack*, *Nippolt* og *Zöckler* har jeg fundet en bestemt *Forkastelse* af Skriftets Ægthed; derimod har jeg ikke hos nogen eneste af Nutidens protestantiske Kirkehistorikere fundet Ægtheden godkendt. De Grunde, hvormed enkelte ganske ubekendte, mere nidkære end indsigtfulde, Protestanter have søgt at godtgøre Ægtheden, ere ogsaa ganske uden Beviskraft.«

Hr. Bergmann omtaler dernæst forskellige Ting, som vi allerede have meddelt i forrige Nr. af Ugebladet, bl. a. at Smædeskriftets *Forfatter* er den af Ordenen udstødte polske Jesuit *Zahorowski*, og at den i den danske Oversættelse fulgte Tekst ikke er den oprindelige, der fremkom under Titlen »*Monita privata*«, men en i det 17de Aarhundrede udvidet og omarbejdet Tekst, som bærer Titlen »*Monita secreta*«.

Den væsentligste Grund imod Skriftets Ægthed er, ifølge Hr. Bergmanns Mening, dog Skriftets eget *Indhold*. Hvis dette Skrift,« siger han, »virkelig skulde være ægte, uagtet det modsatte Gang efter Gang i de højtideligste Udtryk er bleven hævdet fra jesuistisk Side, og uden at nogen Jesuit er bleven forarget over disse modbydelige Forskrifter, har protesteret imod dem og derefter forladt Selskabet, saa maa Jesuiterordenen være en Samling af lutter Skurke. Men med denne naive Opfattelse forstaar man ikke Ignatius af Loyola

og Jesuiterne, ligesaa lidt som man forstaa dem ud fra den modsatte, lige saa naive Opfattelse, der betragter dem blot som Helgener i Stil f. Ex. med den hellige Frants. Det ejendommelige for Ignatius og hans aandelige Sønner er netop Foreningen af den glødende, offervillige Fromhed og en Verdensklogskab, der, for at opnaa det rette Maal, ikke altid var bange for at anvende tvivlsomme Midler (?). At saadanne Jesuiter, hos hvem den anden af disse Egenskaber har været den fremherskende, undertiden have kunnet handle paa lignende Maade, som i dette Skrift angivet, for at vinde Indgang hos Fyrster, indflydelsesrige Mænd, rige Enker o. s. v. det benægter jeg ikke. Men hvis Jesuiterordenens Ledere virkelig skulde have *paabudt* en saadan Fremgangsmaade, der paa mange Punkter gaar stik imod Ordenens øvrige Forskrifter, vilde de derved have gjort sig skyldige i en saadan Bestialitet og en saadan Dumhed, som man kun kan antage ud fra en ensidig, hadefuld Opfattelse af Jesuiterordenen, som ikke stemmer med, hvad Historien lærer. Ogsaa *enkelte Træk* viser tydeligt Uægtheden. Saaledes naar det i XVII. 7 hedder, at man skal søge at skaffe sig Adgang til Abbedierne og Prælatembederne — medens det er en historisk Kendsgerning, at Ignatius og hans Efterfølgere af al Magt har søgt at hindre, at Ordenens Medlemmer bleve benyttede til faste kirkelige Embeder; thi Jesu Stridsmænd skulde udgøre en altid mobil Hær.« . . . .

Hr. Bergmann, hvis Artikel rigtignok hist og her røber de sædvanlige protestantiske Fordomme mod Jesuiterne, bl. a. naar han omtaler deres »Skyldregister i Historien«, uden at fastslaa et eneste Punkt i dette »Register«, slutter med følgende velmente Ord til den danske Oversætter og til Alle, som agte at benytte Smædeskriftet som et Kampmiddel mod Jesuiterne: »Vistnok er de satiriske »*Monita secreta*« et interessant Skrift, som altid vil finde Læsere blandt dem, der særligt sysle med den jesuitiske og antijesuitiske Literaturs Historie; men disse maa dog antages at være i Stand til at læse Skriftet paa Latin. En Oversættelse vil let blive misbrugt af ukyndige i den konfessionelle Kamp, og dette maa højlig beklages. Jesuiternes Skyldregister er stort nok i Forvejen (?), det bliver ikke større ved, at man fra protestantisk Side benytter et saadant satirisk Modskrift som et ægte historisk Skrift, og derved kommer til at aflægge falskt Vidnesbyrd mod sin jesuitiske Næste.«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

København. Vi meddeltte for nylig en Oversigt over den Virksomhed, som St. Elisabeth-Vincentskonferentsen *K. & N.* har udfoldet indenfor det charitative Omraade i det henrundne Regnskabsaar. En lignende glædelig Oversigt kunne vi i Dag bringe vore Læsere fra St. Elisabeth-Vincentskonferentsen *Ø.*, som tæller 12 Medlemmer og særlig tager sig af og besøger de Trængende paa *Østerbro, Amager* og *Alm. Hospital*. Siden Konferentsen stiftedes i Oktober 1899 indtil Maj 1901 ere 37 Familier med ialt 100 Børn, samt 9 Enligtstillede blevne besøgte 927 Gange af dens Medlemmer. I dette Tidsrum af $1\frac{1}{2}$ Aar har Konferentsen ogsaa uddelt følgende Gaver: 86 Kød- og Flæskkort à 1 Kr., 574 Potter sød Mælk, 1300 Potter halvskummet Mælk, 100 Pund Risengryn, 14 Pd. Kaffe, 14 Pd. Sukker, 40 Tdr. Kul., 34 Par Kapsko, 50 Par Listesko, 22 Par Læderfodtøj, 195 Par Strømper, 55 Uldtrøjer, 64 Par Uldbenklæder, 8 uldne Tørklæder, 53 Kjoler, 54 Forklæder, 62 Chemiser, 19 Livstykke, 5 Kaaber, 4 Shawls, 5 Trøjer, 50 Drengedragter 8 Frakker, 34 Skjorter, 7 Par Lagener, 8 Pd. Garn og 340 Kr. i kontante Penge. — Damerne i vor Menighed, det maa vi tilstaa, komme godt med i den kristelige Charitas og kunne fuldtud maale sig med Mændene, af hvilke mange desværre endnu ikke ere aktive Medlemmer af Vincentskonferentserne, skønt de baade kunde og burde være det. Var det ikke paa Tide nu, da Vinteren stunder til, at disse sluttede sig til de trofaste Mænd i Vincentsforeningen og sammen med dem tilraabte Damerne et frejdigt »Konkurrencen leve paa dette ædle Omraade!«?

— Som vore Læsere ville have set af gentagne Annoncer i Ugebladet, udgives i Aar for første Gang et katholsk Julehefte under Titlen „Julehilsen 1901“. Det bliver 32 Sider, i Kvantformat med mange smukke Fortællinger, Digte og Illustrationer og koster pr. Explr. kun 50 Ørc. Tages mindst 10 Explr., for dermed at glæde fattige Menighedsmedlemmer i den tilstundende Juletid, faar man oven i Købet 1 Friexemplar til sig selv. Vi anbefale dette Julehefte til Ugebladets Læsere, idet vi minde dem om, at det er første Gang de kunne hænges et katholsk, dansk Julehefte paa Hjemmets Juletræ. Hr. Kand. theol. & mag. *Niels Hansen*, Sigbrits Allé 15, København, S, tager imod Forudbestillinger. Jule-

heftet udkommer sandsynligvis i Slutningen af denne eller Begyndelsen af næste Uge.

Randers. (F.) Den 17. Nov. blev Hr. Pastor *Osterhammel* højtidelig indsat som Sognepræst her ved Menigheden. Det var af Hs. biskoppelige Højærværdighed bleven overdraget Hr. Pastor *Schmid* fra Aarhus at foretage Ceremonien. Den bestod i, at Kaldsbrevet blev oplæst, og at Overdragelsen af Menighedens Ledelse sindbilledliggjordes ved Overrækkelsen af Nøglerne til Kirken, Tabernaklet og Døbefonten. Desuden maatte Præsten tage Sæde i Skriftestolen og bestige Prædikestolen, for at betyde baade ham selv og Menigheden, at det tilkom ham særlig, nu som første Præst, at virke der. For samtidig at minde ham om, hvem han skulde have for Øje i sin præstelige Virksomhed, var det i Ceremoniellet foreskrevet, at han fra Prædikestolen skulde oplæse Evangeliet om den gode Hyrde. Inden Højmessens prædikede Hr. Pastor Schmid om Præstedømmets Værdighed som Følge af det Offer, Præsten i den nye Pagt har at frembære. Men derfor skyldes der ogsaa Præsten Ære, ligesom Menigheden ogsaa maatte vise ham den for det moderne Samfund saa ildelydende Lydighed, i Overensstemmelse med Herrens Ord: »Hvo, som hører Eder, hører Mig«. Til Slutning ønskede Prædikanten baade Præsten og Menigheden al Lykke og Velsignelse i de Aar, de skulde være knyttede sammen.

Efter Højmassen rettede den ny Sognepræst et Par Ord til Menigheden. Det var med Sorg, han var dragen bort herfra; men han havde ikke glemt Menigheden i sine Bønner. Og han tvivlede ej heller om, at Menigheden, og særlig Ungdommen i Menigheden, ikke havde undladt at bede for ham. Kendskabet til Menigheden og den gensidige Bøn var ham en Borgen for godt Samarbejde. Og just det er af største Betydning, at baade Præsten og Menigheden endrægtig arbejdede hen imod det store Maal, som de have, Guds Ære og Sjælenes Frelse. Han vilde ikke spare sig. I de ni Aar, han havde virket her, havde han haft rig Lejlighed til at se, hvorledes hans Forgænger, Pastor Helmke, havde of et sig helt og holdent for sit Kald og tidlig og silde havde stillet sig til Menighedens Raadighed i dens aandelige Fornødenheder. *Han* skulde derfor ogsaa være hans Forbillede. Dog ogsaa Menigheden maatte virke med. Intet gør et Præstehjerte mere ondt, end at blive vaer, at Nogle ikke gør deres for at frelse deres Sjæle

og at se dem synde mod Guds og Kirkens Bud. Han havde ofte i sit inderlige Samliv med Pastor Helmke erfaret, hvorledes det skar ham i Hjærtet, at somme Menighedsmedlemmer vare deres Pligter overhørig, og ikke sjældent udbrød han: »Men tror De, Pastor Osterhammel, at jeg ikke gør mig Umage nok!« Han haabede derfor, at Menigheden vilde vise sig ivrig i Opfyldelsen af sine Pligter og derved bidrage til, at Andre ved deres gode Eksempel fik Øjet op for Sandheden --- Efter Højmessens istemtes et højtideligt »Te Deum« til Tak for de Naadegaver, som baade Præsten og Menigheden havde modtaget. ---

---

Unio. Tirsdag d. 3. December. Kl. 9: Foredrag af Hr. Observator C. Pechüle om Tycho Brahe.

Julefest i St. Josefs Gilde

afholdes **Nytaarsdag**, Nørrevoldgade 23, Stuelokalerne o. G., **Juletræ** for Børnene fra Kl. 7 $\frac{1}{4}$ til 10 Aften. derefter **Bal** for Voxne. Nærmere senere af Plakater og Bekendtgørelser. — **Gaver** til Juletræet modtages med Tak hos Emailør Swoboda, Frederiksberg Allé 62, Frisør Hansen, Vesterbrogade 11, Skomager F. Jørgensen, Tordenskjoldsg. 29, og Smedem. Rasmussen, Nyhavn 31.

Bestil Deres Klæder hos **Skrædermester August Wiehe, Frederiksborggade 28, 1. Sal.**

En i alle Maader **paalidelig Mand** i en fast, men lidet indbringende Stilling søger herved midlertidig eller for stedse en Aftenbeskæftigelse efter Kl. 4 $\frac{1}{2}$ ved hvadsomhelst, Bygang el. lign. for paa den Maade at bringe sig og sin Familje paa Fode, som ved Sygdom og anden Modgang er bleven bragt meget tilbage. Billet modtages under Mrkt. **31** hos C. B. Lohrer, 31 Adelgade.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. December. 1. Søndag i Advent. Kirkeaarets Begyndelse. — **2. M.** Bibiana, Jomfru og Martyrinde. — **3. Ti.** Frants Xaverius, Bekender. — **4. O.** (Fastedag*) Barbara, Jomfru og Martyrinde (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen) — **5. To.** Petrus Chrysologus, Biskop og Kirkelærer. — **6. F.** (Fastedag*) Nikolaus, Bekender og Biskop (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt.) — **7. L.** Ambrosius, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 8. December. 2. Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse.

---

*) Onsdag og Fredag i Adventstiden ere befalede Fasted.

Kalenderen for 1902 udkommer om faa Dage og faas **à 20 Øre** hos d'Hr. Gejstlige og hos Ansgariusforeningens Kasserer, Hr. C. B. Lohrer, Adelgade 31. Et begrændset Antal udkommer som »**Kontorkalender**« à 50 Øre og bestilles hos Kassereren.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes møde Fredag den 6. Decemb. i St. Ansgars Kirke til de sædvanlige Bedetimer i Dagens Løb.

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. Decemb. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Rosenkransbroderskabet holder sit sædvanlige maanedlige Møde med Procession i St. Ansgars Kirke Søndag den 1. December Kl. 6 Aften. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Faner.

Vincentskonferentsernes sidste Generalmøde i Aar finder Sted Søndag den 8. December Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$, efter Gudstjenesten i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Festlokalet Bredgade 67. 2. Sal o. G., indbydes samtlige aktive og bidragydende Medlemmer samt Enhver, som har Interesse for Vincentsbrødrenes Arbejde blandt de Fattige.

Mariakongregationen for Mænd fejrer sin aarlige Titularfest Søndag den 8. December (Marias ubesmittede Undfangelse) med Fælleskommunion Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjerte Kirke. Kl. 6 Aften højtidelig Kongregationsandagt med Prædiken i St. Ansgars Kirke.

Foreningen Unio lader Mandag d. 2. December Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i St. Ansgars Kirke læse en h. Sjølemesse for alle sine afdøde Medlemmer og Mandag den 9. December paa samme Tid og Sted en h. Sjølemesse for sit afdøde Medlem, Enkefru M. Heinlein.

Elisabethforeningen. Kollekten i Anledning af den h. Elisabeths Fest, til bedste for Foreningens forældreløse Børn, indbragte i St. Ansgars Kirke 67 Kr. 9 Øre, i Rosenkranskirken 17 Kr. 27 Øre og i St. Josefs Kirke 35 Kr.; ialt **119 Kr. 36 Øre.**

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35. Kbhvn.) faas: **Rippel:** Den katolske Kirkes Skønhed i dens Skikke og Ceremonier. 2Kr. 25 Øre heftet. **Det nye Testament** med forklarende Anmærkninger. 7 Kr. heftet. **Fuldstændig Bønnebog.** 2 Kr. heftet. **Salmebog.** 1 Kr heftet.

Gudstjeneste paa Holmegaard (pr. Olstrup Station). Søndag den 1. December Kl. 9 h. Messe; Kl. 4 Andagt.

Rettelser. Foruden de allerede i forr. Uge omtalte Rettelser, i hvilke „Trykfejlsdjævelen“ dog ogsaa havde faaet Lejlighed til at indsnige et Par F. j. l. som vi opgave at rette, maa vi endaa tilføje følgende: Nr. 46, S. 730 L. 7 f. o. aandefulde. læs: aandfulde; S. 732. L. 17. f. n. Jyllandsposten, læs: Jyllandsposten; S. 735. L. 17. f. o. Ublughed, læs: Ubluhed. — Forøvrigt burde den „danske“ Herre have læst Nr. 47 sidste Side, inden han klagede over at „ligge“ og „lægge“. Red.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogyrrøtyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 49.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaa hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 49.

Søndagen den 8. December.

1901

Indhold: Til Ugebladets Læsere. — Lille Jeannots Brev. — Helgen-
Legende S. 1—8. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Kø-
benhavn. Frederiksberg. — Bekendtgørelser.

Til Ugebladets Læsere.

— 0 —

„Nordisk Ugeblad for katholske Kristne“ fejrer, som bekendt, næste Aar sit gyldne Jubilæum, idet Bladet med Aaret 1902 begynder sin 50de Aargang. I denne lange Aarrække har Bladet stadig fastholdt sin Karakter og det Program, som Bladets Grundlæggere i 1853 havde for Øje, at »Nordisk Ugeblad« skulde være et Opbyggelsesblad, som tillige skulde orientere de danske Katholiker om Alt, hvad der paa det religiøse og kirkelige Livs Omraade var af Interesse og Vigtighed. Denne Opgave har Bladet opfyldt og de samlede Aargange, tør vi med Rette sige, ere derved blevne en rig Fundgrube, navnlig for vor hellige Kirkes Historie her i vort Fædreland, som Fremtidens Historikere ville vide at værdsætte. Eders Stolthed bør det derfor ogsaa være, at opretholde og skatte det Blad, som nu snart i et halvt Aarhundrede har virket for vor hellige Kirkes Anliggender

her i Norden og taget Del i Katholikernes Glæder og Sorger.

Gærne havde vi i Anledning af Jubilæet udvidet Ugebladets Indhold; men de vanskelige Tider og Forhold, under hvilke Bladet maa arbejde, tillade ikke nogen saadan væsentlig Forandring i Bladets Udgivelse. Dog ville vi til Minde om Bladets Jubilæum skænke vore Læsere en særlig Gave, idet vi allerede nu begynde Udgivelsen af en fuldstændig **Helgen-Legende**, hvis 8 Sider kunne fraskæres det øvrige Blad og i Jubelaarets Løb vil udgøre et smukt Bind, som Læsere kunne have Glæde af i mange Aar.

Hidtil have vi maattet savne netop en saadan Bog, der i korte Træk gav Underretning om en Del af de Helgeners Liv, hvis Navne findes optegnede hver Uge i Kalenderen. I vor katholske danske Literatur findes kun nogle ganske faa Helgenliv, f. Eks. den hl. Ansgars, Birgittas, Aloysius', Zittas, Elisabeths og Karl den Godes; men en *fuldstændig* Helgen-Legende skal Nordisk Ugeblads Jubelaar bringe os og, for ikke at komme for langt tilbage med Udgivelsen i Aarets Løb, have vi anset det for heldigst at begynde nu allerede med Januarmaaneds Hellige.

En Erstatning for de otte Sider af Bladet, som Helgen-Legenden vil indtage, have vore Læsere i »*Katholiken*«, som ogsaa i det nye Aar vil følge gratis med Ugebladet, saa at Læsere ogsaa for Fremtiden hver Uge ville modtage 24 Sider Læsning. Naar vi dertil føje, at vi ogsaa, eftersom Midlerne strække til, lejlighedsvis ville bringe et eller andet Billede i Bladets Tekst, tro vi at have anbefalet den kommende Jubilæums-Aargang af Ugebladet paa det bedste til vore Læsers Velvillie, idet vi tillige minde dem om, at fornye deres Abonnement i Tide, for at de maa undgaa en kedelig Afbrydelse i Bladets Tilsendelse.

Redaktionen.

Lille Jeannots Brev.

—o—

Den lille Jeannot, som jeg her vil kalde Hans, var sex Aar gammel. Han havde smukt krøllet Haar, og det var saa tykt og langt, at han godt kunde forsyne et Par fine Damer med falske Lokker, dog bestod hans største Ynde i de dejlige, blaa Øjne, som undertiden prøvede paa at smile; men Ak! de vare langt mere vandte til at græde end til at smile! Det var en raakold Vinterdag, at jeg første Gang gjorde Hanses Bekendtskab. Han saa meget bedrøvet ud; hans Klæder vare lutter Lapper og Pjalter; den ene lille Fod var stukket i en gammel Sko, som havde tilhørt en Skoledreng, den anden i en Dames Brunelsstøvle. Begge var saa hullede, at det næppe kunde siges om dem, at de var mere til Nytte end til Pryd. Den stakkels Lille frøs og var sulten; siden den foregaaende Aften havde han slet intet spist, og nu var det langt hen paa Eftermiddagen.

Pludselig faldt det ham ind, at den hellige Jomfru maaske vilde bede Vorherre om at hjælpe ham; og han besluttede straks at skrive et Brev til hende. Barnet kunde hverken læse eller skrive, men alligevel fik han sit Brev afsendt. Hvorledes det skete, skal jeg nu fortælle.

Et Sted i de snævre Gader i det Kvarter af Paris, som kaldes: »Le gros Caillou«, paa Hjørnet af en »Allé«, tæt ved Esplanaden, ser man en lille, fattig Butik. Ejeren er et bravt Menneske, der beskæftiger sig med at skrive Breve og lignende for dem, der ikke selv kunne skrive, eller som ikke vide, hvorledes de skulle udtrykke sig. Han kalder sig stolt for »Redaktør«.

I dette Kvarter bosætte sig gerne de gamle, pensionerede Soldater, og det hænder tit, at de have Lyst til at skrive en eller anden Ansøgning til Regeringen, enten det nu hedder Kejserdømme, Kongerige eller Republik.

»Redaktøren« var selv en Veteran; han var ikke altid i godt Humør og var ikke, som han selv sagde, nogen »Hel-

gen«, men han havde et godt Hjærte. Den Gamle var ikke rig og var noget forbitret over, at han havde alle sine Lemmer i Behold, istedetfor at være tilstrækkelig lemlæstet til at blive Pensionist i »Hotel des Invalides«.

Det er ikke saa let at have at gøre med et saadant stivt og pirreligt Menneske.

Paa den nævnte Dag sad denne vigtige Person og dampede paa en Pibe i sit Kontor og ventede taalmodigt paa sine Kunder. Nu kom netop lille Hans løbende til Butiken; han standsede lidt udenfor og kiggede paa »Redaktøren« gennem de af Røg sværtede Ruder. Endelig tog han Mod til sig og aabnede Døren.

»God Dag,« sagde han skælvende, »jeg er kommen for at skrive et Brev.«

»Papa Bouin«, som han kaldtes i Nabolaget, løftede sine buskede Øjenbryn og saa forbavset paa sin unge Kunde.

»Det er fyrretyve Øre,« sagde han barsk.

Denne ganske uventede Del af Forretningen vidste Hans slet intet om, og han blev helt forvirret.

»Aa, undskyld Monsieur,« sagde han og gik hen imod Døren.

»Er Du Søn af en Soldat, min Dreng?« spurgte »Papa Bouin«.

»Nej, Monsieur, jeg er Mo'ers Søn og hun er ene.«

»Godt, jeg forstaar. Og Du ejer ikke fyrretyve Øre?«

»Ak, nej, jeg ejer slet ingen Penge.«

»Og din Moder heller ikke, det kan man se. Og det Brev Du vil skrive, er for at faa noget at spise?«

»Ja, Monsieur, det er det netop. Hvis vi blot havde lidt Kødsuppe!«

»Hm! kom her, Du Lille; det vil ikke gøre mig hverken rigere eller fattigere at skrive et Par Ord paa et halvt Ark Papir!«

Hans vendte om, og »Papa Bouin« lagde sit Papir til Rette, dyppede Pennen i Blækhuset og begyndte at skrive; han var meget stolt af sin smukke Haandskrift.

Saa skrev han:

Paris d. 17. Januar 18 . . .

Til Monsieur . . . . .

»Hvad hedder Herren?« spurgte han Barnet.

»Ih, men det er ikke en Herre, jeg vil skrive til,« svarede Hans.

»Saa er det en Dame,« han skrev nu:

Madame, ...

og vendte sig om mod Hans: »Madame hvem?«

»Ja, nej, det er . . . . .

»Herregud!« udbrød Papa Bouin, »ved Du ikke hvem det er, Du vil skrive til?«

»Aa, jo, det ved jeg nok.«

»Naa, saa sig det og straks, jeg har ingen Tid at spille paa alt det Vrøvl.«

Den stakkels, lille Fyr blev blussende rød; Sagen var, at det slet ikke var behageligt at være nødt til at henvende sig til en almindelig Skriver om en saadan Korrespondance. Imidlertid tabte han ikke Modet, men tog sig sammen og svarede:

»Jeg vilde gerne sende mit Brev til den hellige Jomfru.« —

Papa Bouin lo ikke, nej, han smilede ikke engang. Han lagde Pennen til Side, tog Piben ud af Munden, saa rasende paa Hans og sagde:

»Du lille Gadedreng! Jeg haaber, Du ikke gør Nar af en gammel Mand? Du er altfor lille til at faa en Ørefigen, men Du fortjente en Dragt Prygl. Løb nu din Vej, saa hurtig som mulig, før jeg faar fat paa Dig!«

Hans skyndte sig forskrækket bort, men inden han naaede Døren, havde Papa Bouin lagt Mærke til det fortvivlede og bedrøvede Udtryk i hans lille blege Ansigt. Han var dybt rørt og fortrød allerede sin Hæftighed. — »Ak! hvor megen Elendighed findes der ikke i denne By!« mumlede han hen for sig selv.

»Hvad hedder Du?« spurgte han.

»Jeg hedder Hans.«

»Hans? og hvad mere?«

»Jeg hedder kun Hans, Monsieur.«

Papa Bouin trak paa Skuldrene.

»Og hvad vil Du saa sige til den hellige Jomfru?«

»Jeg vilde sige, at Mo'er har sovet siden Klokkeren fire
igaar Eftermiddags, og jeg vilde bede hende, om hun vilde
vække hende; thi jeg kan ikke.«

(Fortsættes.)

Elterretninger fra ind- og Udland.

—o—

København. Da Aarsdagen for den apostoliske Præfekt *Herm. Grüders Død* i Aar falder paa en Søndag, frembæres den højtidelige Sjælemesse for den uforglemmelige Af-døde Dagen forud, nemlig *Lørdag d. 14. December Kl. 8¹/₄* i St. Ansgars Kirke. Maatte ret Mange give Møde, for ved Forbøn at bevidne den hedengangne Overhyrde deres Taknemlighed!

Frederiksberg. Som en værdig Afslutning af vore Meddelelser om Damernes Virksomhed i Charitas-Gerningen bringe vi i Dag følgende Beretning fra Frederiksberg: *St. Elisabeth-Vincentiskonferentsen* paa Frederiksberg, som blev stiftet den 19. November 1899 tæller for Tiden 27 Medlemmer, 19 aktive og 8 bidragydende. Konferentsens samlede Indtægt siden dens Stiftelse udgør 527 Kr. 43 Øre, som ere fordelte til Menighedens Trængende paa følgende Maade: 189 Kr. i kontante Penge; Resten, 338 Kr. 43 Ø., er anvendt til Indkøb af hvide Varer og Forskelligt, som forarbejdes paa Konferentsens Systue, samt endvidere til Uddeling af Fødevarer. Desuden har Konferentsen haft den Glæde at modtage diverse Klædningsstykker samt en Symaskine.

Forøvrigt opfordres alle Damerne i Rosenkranskirkens Sogn til at deltage i Konferentsens Arbejde for de Fattige; dens Møder finde Sted hver *Torsdag* fra Kl. 2—4 hos St. Josefs Sostrene i Frederiksberg Allé 17, 1. S.

Undertegnede agte ligesom i de foregaaende Aar af foranstalte en Uddeling af **Fødevarer til Fattige** i Anledning af **Julefesten** og anmode derfor Alle, som have Evne og Villie, om at yde en Skærv i nævnte Øjemed. De Trængende, som ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen, maa personlig henvende sig hos en af de Undertegnede *inden den 18. December.*

København, i December 1901.

Enkefru **M. Larsen**,
Nansensgade 40, 2. S., 1. Opg. A.
Lehns^{hesse}: **Stampe-Charisius**,
Kalkbrænderivej 57.

Fru **A. Osterhammel**,
Nørrefarimagsgade 53, 2. S.
Frøken **Fr. Stratbøcker**,
Sommerly,
Jægersborg Allé, Charlottenlund.

S.J.G. Førstk. **Mandag** den **9.** Decbr., Aften Kl. 8 $\frac{1}{2}$, afholder **St. Josefs Gilde** Møde for **III. Grad.**

Julefest i St. Josefs Gilde

afholdes **Nytaarsdag**: Nørrevoldgade 23, Stuelokalerne o. G., **Juletræ** for Børnene fra Kl. 7 $\frac{1}{4}$ til 10 Aften, derefter **Bal** for Voksne. Brødrene (og deres Hustruer) have fri Adgang naar de bærer Emblem, Brødrenes Børn à 25 Ø. Ikke-Medlemmer betale 25 Ø. og Børn 35 Ø.

Adgangskort faas hos: Emaillør Swoboda, Frederiksberg Allé 62, Frisør Hansen, Vesterbrogade 11, Skomager F. Jørgensen, Tordenskjoldsgade 29, Smedem. Rasmussen, Nyhavn 31, og Tilskærer Tannenberg, Ahornsgade 13. Sammesteds modtages med Tak **Gaver** til Juletræet.

Ligkistemagasinet,

Nordre Frihavnsvej 31,

anbefales til Menigheden.

Smukke og solide Kister til meget billige Priser i stort Udvalg. Begravelses besørgeres. Telef. 20067. **Emil Schæbel**, Snedkermester.

Cravatforretningen „Paris“,

Gothersgade 51,

anbefaler nyttige og billige Julegaver. Presentkort forefindes.

Georgia Grulich.

I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Bredgade 35, København) er udkommet

Julehilsen 1901.

50 Øre. 32 Sider i Kvart. Redigeret af Niels Hansen, cand. theol. & mag. — Faas i alle Boglader.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. December. 2. Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 6 Aften Kongregationsandagt med Prædiken). — **9. M.** Oktavdag. — **10. Ti.** Lorettofest. — **11. O.** (Fastedag) Damasus, Pave og Bekender. — **12. To.** Vicelinus, Bekender og Biskop. — **13. F.** (Fastedag) Lucia, Jomfru og Martyrinde. — **14. L.** Oktavdag.

Søndag den 15. December. 3. Søndag i Advent.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke Søndag den 15. Decbr. Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

St. Ansgars Kirke. Lørdag den 14. Decbr. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig **Pontifikal-Sjælemesse** i Anledning af Aarsdagen for apostolisk Præfekt **Herm. Grüders Død** i 1883.

Vincentskonferentsernes sidste Generalmøde i Aar finder Sted Søndag den 8. December Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$, efter Gudstjenesten i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Festlokalet Bredgade 67. 2. Sal o. G., indbydes samtlige aktive og bidragydende Medlemmer samt Enhver, som har Interesse for Vincentsbrødrenes Arbejde blandt de Fattige.

Mariakongregationen for Mænd fejrer sin aarlige **Titularfest** Søndag den 8. December (Marias ubesmittede Undfangelse) med Fælleskommunion Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjærte Kirke. Kl. 6 Aften højtidelig Kongregationsandagt med Prædiken i St. Ansgars Kirke.

Foreningen Unio lader Mandag d. 9. December Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i St. Ansgar Kirke læse en h. Sjælemesse for sit afdøde Medlem, Enkefru M. Heinlein.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35. Kbhvn.) faas: **Rippel:** Den katolske Kirkes Skønhed i dens Skikke og Ceremonier. 2Kr. 25 Øre heftet. **Det nye Testament** med forklarende Anmærkninger. 7 Kr. heftet. **Fuldständig Bønnebog.** 2 Kr. heftet. **Salmebog.** 1 Kr. heftet.

Skolebørnenes Bispising er nu atter begyndt i vore Kirkeskoler; men Midlerne ere faa og Viinteren kan blive laag. Vi anbefale derfor denne Kærlighedsgerning, som forestaas af St. Josefssøstrene, til Menighedens Velvillie. Red.

Kalenderen for 1902 udkommer om faa Dage og faas å **20 Øre** hos d'Hr. Gejstlige og hos Ausgariusforeningens Kasserer. Hr. C. B. Lohrer, Adelgade 31. Et begrændset Antal udkommer som »**Kontorkalender**« å 50 Øre og bestilles hos Kassereren.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 50.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 50.

Søndagen den 15. December.

1901.

Indhold: Pastor Storps Indsættelse. — Lille Jeannots Brev. — »Julehilsen 1901«. — En Midnatsmesse for 1600 Aar siden. — Bekendtgørelse om Kirkegaardene. — Helgen-Legende S. 9—16 med »Katholiken«.

Pastor Storps Indsættelse i Ahaus.

—o—

Tirsdag den 26. Nov. henimod Kl. 3 Efterm. forkyndte festlig Klokkeringning og Mortérsrud, at den nye Sognepræst, Pastor *Cl. Storp*, havde betraadt Byen Ahaus Territorium. Hele Vejen fra Banegaarden til Sognekirken var af Byens Borgere bleven omdannet til en *via triumphalis*. Utallige Faner og Vimpler, Flagstænger og høje Grantræer, forbundne med Guirlander, smykkede Gaderne, over hvilke der hist og her tillige var rejst større og mindre Triumfbuer. Paa Banegaarden modtoges Pastor Storp af Byraadet og Kirkeforstanderskabet, idet Borgmester *Vagedes* bød ham velkommen i Byens Navn. I en lang Vognrække kørte Herrerne gennem Gaderne til Nytorv, hvor Sognets provisoriske Forvalter, Kapellan *Havixbeck*, tillige med hele Sognegejstligheden, en Mængde hvidklædte Smaapiger og

og Skolerne med deres Lærere, omringede af en Menneskemængde, der talte Tusinder, modtog deres nye Sognepræst, idet Kapellanen rakte Pastoren Krucifixet, hvilket denne kysede, som Kirkens Rituale foreskriver det. Efter at nogle Børn havde fremsagt et Modtagelsesdigt, holdt Kapellan Havixbeck en Tale til Sognepræsten og bød ham velkommen. I sin Tale berørte han bl. a., at Pastor Storp jo kom fra Norden, og at det var et ejendommeligt Sammentræf, at Kirken netop den følgende Dag, paa hans Indsættelsesdag, fejrede en Helgens Fest, som ligeledes havde virket i Norden og bragt Evangeliet til hine Egne, nemlig den h. Willehad, den første Biskop af Bremen. Efter Talen istemtes af den kirkelige Sangforening og det kirkelige Musikkorps en Modtagelsessang, hvorefter Processionen ordnede sig, for under Klokkeringning, Mortérsrud, Sang og Musik at føre den nye Sognepræst gennem den festligsmykkede By hen til Kirken. Særlig højtidelig var Indtoget i Gudshuset, da Musikkorpsen istemte Salmen »Store Gud, vi love dig«, Orglet faldt ind med fulde Toner og den tætte Menneskemængde med fuld Kraft sang Takke- og Jubelsangen.

For første Gang betraadte Pastor Storp saa Prædikestolen i Ahaus og mindede om Evangeliet om den gode Hyrde, der viste ham hans Pligter. Han kom fra et fremmed Land, hvor han havde virket i 20 Aar og grundlagt en lille Menighed, der var saa fastvokset til hans Hjærte, at han endog i dette Øjeblik endnu tænkte med Vemod paa Afskeden, og kun efter gentagne Opfordringer fra sine Foresattes Side havde han besluttet sig til at vende tilbage til Fædrelandet. Men nu tilhørte hans Hjærte helt Menigheden i Ahaus, til hvilken han kom med Glæde, for efter Evne og Kræfter at virke for de Sjæles Frelse, der vare blevne ham anbetroede. Efter Talens Slutning og de øvrige Ceremoniers Fuldbyardelse meddelte han tilsidst den præstelige Velsignelse.

Om Aftenen henimod Kl. 8 foranstaltedes et stort *Fakkeltog*. Deltagelsen var almindelig og alle Stænder vare

repræsenterede. Toget aabnedes af Brandkorpset, saa kom Krigerforeningen med Musik, Sangforeningerne, den marianske Kongregation o. s. v. Efter Kirkekoret med Musik fulgte Festkomiteen og i en uoverskuelig Række Byens øvrige Borgere. Slutningen dannede Brandkorpsets Musikkorps i Uniform. Overalt i Gaderne, hvor Toget kom frem, flammede bengalske Lys. Glandspunktet dannede Triumfbuen paa Nytorv, som var illumineret af Hundreder af kulørte Glas. Mortérsrud forkyndte langt bort, at Ahaus bragte sin Sognepræst den første Ovation. Fra et Hus, hvor Toget holdt stille, modtog Pastor Storp Byens Hilsen; et Sangkor sang en flerstemmig Sang, Borgmesteren holdt Tale i Byens Navn og sluttede med et med Begejstring besvaret Hurra for Pastor Storp, som takkede for Ovationen. Til Slutning istemte alle tre Musikkorps »Store Gud, vi love dig« og alle Deltagerne i Fakketoget og den forsamlede Mængde sang den herlige Takkehymne.

Dagen efter fandt den *kirkelige* Indførelse Sted. Om Morgenen Kl. 9 kaldte festlig Klokkeringning Menigheden til Kirken. Kort efter hentedes Pastor Storp fra Præsteboligen og ledsagedes i festlig Procession til Kirken. Hvidklædte Skolebørn og en Del Gejstlige fra Byen og andre Steder dannede Æresfølget. Landdechanten, Dr. *Tapphorn* af Vreden, overrakte ved Hovedportalen Kirkens Nøgler til den nye Sognepræst. Ved Højaltret meddelte Dechanten Menigheden Indholdet af Istillationsdokumentet, hvorefter Salmen »Kom Helligaand« blev istemt. Saa fulgte de øvrige foreskrevne Ceremonier: Overrækkelsen af Nøglen til Tabernaklet, Gangen til den rigt smykkede Døbefont og til Prædikestolen, hvorfra Evangeliet om den gode Hyrde blev oplæst og den præstelige Velsignelse givet. Efter at de kirkelige Indførelses-Ceremonier var afsluttede, frembar Pastor Storp en højtidelig Levitmesse, for at nedbede Guds Velsignelse og Hjælp over hans Virksomhed i hans nye Menighed. Sangkoret, under Ledelse af Overlærer *Lehmköster*, sang en firstemmig Messe for blandet Kor: *Gloria* og *Sanctus*

af Missa: Opus IV. af Piel, *Kyrie* og *Agnus* af v. Thielens Messe. Efter Evangeliet i Messen prædikede Dechanten over Sognepræstens tredobbelte Embede som Lærer, Hyrde og Præst og opfordrede indtrængende de Troende til ved kraftig Forbøn at understøtte Sognepræstens Virksomhed. Ved Slutningen af Messen intonerede Pastor Storp *Te Deum*, som efter Koralmelodi blev sunget afvejlende af Koret og Gejstligheden. Efter at være vendt tilbage til Præsteboligen henimod Middagstid, modtog Sognepræsten Gejstlighedens, de kirkelige og verdslige Autoriteters og Festkomiteens Lykønskninger.

Kl. 1 fandt et Festmaaltid for henved 60 Gæster Sted i Kasinoforeningens rigt smykkede Sal. Dechanten udbragte det første Leve for Paven og Kejseren, hvorefter Deltagerne sang en Lejlighedssang. Dernæst udbragte Landraaden, Friherre von Schorlemer-Alst, en Skaal for Biskoppen af Münster, Dr. *Herm. Dingelstädt*, hvem den næste Sang ogsaa galdt.

Den repræsenterende Formand for Kirkeforstanderskabet, en Ven og Meddiscipel af Pastor Storp, Købmand *Th. Triep*, fejrede med hjærtelige Ord den nye Sognepræst. Derefter fulgte begejstrede Leveraab og en ham af hans Venner til-egnet latinsk Sang, i hvilken de enkelte Strofers Begyndelsesord og et i Texten indflettet Attribut dannede Navnet *Clemens Storp*. Sangen havde følgende Ordlyd:

Felici faustoque ingressui reverendi Neoparochi Ahusani Domini Clementis Storp.

(Mel.: Integer vitæ scelerisque purus.)

Salve, sacerdos parochæque noster,
Urbem qui nostram penetras Ahusam,
Ecce! Adstamus gratulantes Tibi
Urbis in porta.

Tibi, sacerdos, imus in occursum
Obviani senes puerique cuncti,
Gaudium nostrum videas et urbis
Jubilum lætum.

Omnibus nobis datus es praeceptor,
 Verbi divini sator sis et custos,
 Nos ut verborum doceas piorum
 Pabulo sacro.

Rebus divinis precibusque largis
 Pro nobis ores, quotiens ad aram
 Stas inter Deum medius et Tuos
 Parochianos.

Pastor Tu nobis bonus sis et Clemens,
 Grex Tibi simus facilis et gratus,
 Ut Trino Deo placeat et Uni
 Cum grege Pastor.

Med bevægede Ord takkede Pastor Storp, idet han erklærede, at han ifølge Kirkens Ønske tog imod Menighedens Æresbevisninger »i Ydmyghedens og Guds Frygts Aand«. Hans Leve galdt Menigheden i Ahaus. Pastor Kochmeier mindede med spøgefulde Ord om Festkomiteens Fortjenester. Amtsraad Scheele fejrede begge Nordboerne, som vare tilstede, Pastor Spee fra Flensborg og Købmand Ræder fra Kolding, hvad begge Herrerne besvarede med bevægede Ord. Kapellan Teupe takkede paa Festkomiteens Vegne, idet han erklærede, at Hovedfortjenesten i Henseende til Byens smukke Udsmykning tilkom Syforeningens og Paramentforeningens Damer og Kanisius-Stiftelsen og Maria-hospitalet. Det var sandelig intet ringe Arbejde at forfærdige en saadan Mængde Faner, Vimpler, Guirlander, en Traad af 2700 m. Længde. Talrige Telegrammer indløb, blandt hvilke et fra vor højærværdigste Biskop her i København og et fra den højærværdigste Biskop Bitter i Stockholm.

Endnu mangt et Ord blev talt, som alle sluttede med Ønsket om, at det maatte lykkes Pastor Storp med Guds Naade at blive en dygtig Hyrde for sin Hjord, og med det samme Ønske tilraabe vi ham ogsaa her fra gamle Danmark:

Ad multos annos!

Lille Jeannots Brev.

— o —

(Sluttet.)

Den gamle Soldat følte sig beklemmt om Hjærtet og var nærvædet at briste i Graad; han var næsten bange for at forstaa, hvorledes det forholdt sig; dog spurgte han:

»Hvad var det, Du sagde for et Øjeblik siden om Suppe?«

»Jeg sagde, at det er, hvad vi saa haardt trænge til. Lidt før Mo'r faldt i Søvn, gav hun mig det sidste Stykke Brød, hun havde i Huset.«

»Og hvad spiste din Moder?«

»Hun har intet spist i to Dage; hun sagde, hun var ikke sulten.«

»Hvad gjorde Du saa for at vække hende?«

»Jeg kyssede hende, det gør jeg altid.«

»Aandede hun?«

Han smilede, hvor sødt og kønt var ikke hans lille blege Ansigt, naar han smilede!

»Jeg ved ikke,« svarede han, »aande vi ikke altid?«

Den gamle Mand vendte sig bort, for at Drengen ikke skulde se Taarerne, som trillede ned ad hans rynkede Kinder. I Stedet for at svare, spurgte han igen med bævende Stemme:

»Da Du kyssede din Moder, lagde Du da ikke Mærke til Noget?«

»Jo, hun var ganske kold, men det er ogsaa meget koldt hos os.«

»Og rystede hun?«

»Nej, hun laa ganske stille; hun saa saa hvid og smuk ud, hendes Hænder vare foldede paa Brystet, Hovedet var kastet lidt tilbage paa Pudsen, og hendes Øjne, som ikke vare helt lukkede, syntes at se op til Himlen.«

Papa Bouin tænkte ved sig selv: »Jeg har misundt de Rige, — jeg som har mere end nok at spise og drikke — og her er En, som er død af Sult, ja af Sult!«

Han gav Barnet et Tegn til at komme nærmere, satte ham op paa sit Skød og omfavnede ham.

»Hør lidt, Du kære Lille,« sagde han, »dit Brev er skrevet, afsendt og besvaret! — Før mig nu til din Moder.«

»Ja,« sagde Hans henrykt, »men, Monsieur, hvorfor græder De?«

»Snak, Dreng, tror Du en Mand græder som et Pattedbarn?«

Han omfavnede Barnet paany, mens hans Taarer vædede dets smukke Hoved. »Stakkels Lille,« tilføjede han, »det er Dig, som kommer til at græde, men ved Du hvad, Hansemand, jeg elsker Dig, som om Du var mit eget Barn. Jeg ved ikke, hvorledes det er, at jeg er bleven saadan en gammel, blødhjærtet Dumrian; med mindre . . . . . naa, det er vel, fordi jeg ogsaa en Gang havde en god og kærlig Moder. Jeg synes at se hende nu ligesaa tydeligt, som jeg saa hende, den Dag hun laa for Døden. »Paul,« sagde hun, »bliv altid et ærligt Menneske og en tro Kristen.« Et Billede af Guds Moder hang paa Væggen ved Siden af Sengen. Et meget tarveligt Billede var det, som kun havde kostet nogle Øre, men jeg elskede det: den hellige Jomfru syntes altid at smile til mig! — Ja, kære Moder, jeg har altid været en ærlig Mand — men hvad angaar min Kristendom, har jeg ikke noget at være stolt over.« Han rejste sig med Barnet i sine Arme. »Nu vel, min kære, gamle Moder, Du kan hvile i Fred; mine Kammerater maa le, hvis de vil, men hvor Du er, vil jeg ogsaa gaa hen, naar Tiden kommer; og jeg skal sørge for, at denne lille Fyr ogsaa kommer derhen. Jeg skal aldrig skilles fra ham, aldrig! og alt sammen paa Grund af hans lille Brev, som ikke blev skrevet, men som har slaet to Fluer med et Smæk: det har fundet en Fader til ham og et Hjærte til mig! — Det er det Hele.« — —

Men den stakkels Kone, som var død af Sult, hvem var hun? Jeg ved det ikke. Hvilken Pine og Kval, hun har lidt, ved jeg ikke. — — —

Men der bor nu i Paris en ung Mand, som ogsaa er Redaktør, men ikke paa samme Maade som Papa Bouin, heller ikke bor han i en mørk Butik. Han arbejder i et lyst og stort Kontor, han skriver mange, smukke Bøger; hans Navn er kendt af Alle. Jeg vil kalde ham »Hans«, som paa den Dag, vi mødtes for første Gang, slet og ret »Hans«. Papa Bouin er en meget lykkelig gammel Mand. Han er nu ikke blot et bravt Menneske, men ogsaa en god og from Kristen. Han er naturligvis stolt af sin kære Plejesøns Berømmelse, og han sagde til mig, thi det er ham selv, som har fortalt mig denne rørende, lille Historie: »Jeg gad nok vide, hvilket Postbud det er, som afleverer den Slags Breve; men de naar dog altid deres Bestemmelse i Himlen.«

„Julehilsen 1901“,

redigeret af Niels Hansen.

—o—

Udgiver og Redaktør af dette Julehefte imødeser vistnok med Spænding, hvorledes det vil blive modtaget. Nærværende Anmelder føler sig i den Anledning opfordret til skyndsomst at udtale, at det baade kan og bør modtages med Velvilje og paa én Maade betragtet slet ikke trænger til Overbærenhed.

De litterære Bidrag staar i Indhold ikke tilbage for, hvad andre Julehefter bringer, og de tør ligeledes lade sig se i Henseende til Stil og Form.

Efter en som Poesi og Sang vellykket Julesamle af *F. Esser* og *O. Lendcsdorff* lægger *Dr. Krogh-Tønning* for med en stemningsfuld Julebetragtning. Derefter følger en aabenbart paa Selvoplevelse grundet Fortælling af *L. Günther* og en dygtig Skitse af Livet ved Vintertid i Islands Hovedstad af *M. Osterhammel*, der selv har opholdt sig 3½ Aar paa den fjerne Ø. Under Titlen »Madammen er

»død« bringer saa —n, som gerne kunde have navngivet sig, et morsomt Digt, der taler om en Fugl, men for Resten nok har sit Forbillede i en højere Verden af Tobenede. Næste Bidrag »Mirakler« af *Joh. Frederiksen*, der med det lette Anslag, som er kendt fra en Del af den store Litteratur, lader nogle af sine Bekendte, — blandt hvilke »Husets Frue« af adskillige maaske vil findes mindre heldig, — fortælle om underlige Hændelser; samme Forfatter bringer lidt længere henne i Juleheftet et særdeles kønt Digt »Jul«, der forekommer os næsten smukkere end de Grundtvigske Julesange.

Med Fornøjelse læses saa *E. Wangs* lille Biografi om Pastor Holfeldt-Houen, hvis ærværdige Billede er vedføjet, og *F. Essers* større Digt om bedende Børn i »Skovkapellet«. Den følgende »virkelige Historie« af *J. Wahlmann* kan maale sig med det bedste i vor folkelige Litteratur og er sikkert en af Heftets mest vellykkede Ydelser i Prosa. Denne saa vel som de to næste Fortællinger fra unavngiven Haand, »Stedfortræderen« og »Frants' Brev«, en allerkæreste lille Børnehistorie, vil ikke forfejle deres Maal at varme Hjærtet og opbygge Sindet. De to sidste Sider optages af Smaa-kunster og lignende for Eørn »mellem otte og halvfjers«.

Efter at have gennemlæst alt, lægger man Heftet fra sig med den Bevidsthed, at enhver af de Bidragydende og Redaktøren har gjort deres bedste, og at man selv af Læsning har faaet betydelig mere og bedre for sine 50 Øre, end der sædvanlig bydes til den Pris.

Illustrationerne er heller ikke ilde; navnlig maa fremhæves de til Heftet særligt udførte Pennetegninger paa Omslaget og i Texten, af hvilke Skovkapellet især vil glæde.

Trykken er ren og omhyggelig og uden nævneværdige Fejl.

Med alt dette er dog ikke sagt, at vi ikke har Ønsker. For at sige alt paa een Gang, saa ønske vi, at næste Aars »Julehilsen«, foruden at komme lidt tidligere, maa udkomme paa noget sværere Papir, med flere Illustrationer, om muligt i farvetrykt Omslagt — for at undgaa det noget triste Ud-

seende —, med lidt mere Morskab og endelig med Bidrag fra saadanne, der har Navn som Forfattere. For ikke at sige noget selvfølgeligt vil vi her kun nævne Fru *Helene Nyblom*, der baade er Katholik og en dygtig Forfatterinde, hvis to Eventyrsamlinger »Der var engang —« lejlighedsvis anbefales som Julegaver til artige Børn.

Vi ønsker sluttelig Redaktøren af »Julehilsen« til Lykke med dette Førsteforsøg og haaber derved at have opnaaet, at han med Mod fører den Sag videre, han saa heldig har paabegyndt.

Benevolus.

En Midnatsmesse for 1600 Aar siden.

--0--

Alle Kristne fra Nikomedia vare samlede i den store Domkirke, der tidligere havde været et smukt Palads. Ejeren af dette var en Dommer, som ved sin Omvendelse til Kristendommen havde skænket Paladset til Gud. Allerede flere Dage før Festen strømmede de Kristne fra alle Landsbyer til Byen. Ikke en eneste blev borte, ingen vilde undlade paa Juledag at overvære den højtidelige Midnatsmesse. Biskoppen selv skulde læse den, og alle de Gejstlige vare tilstede og samlede om ham.

Det var vidunderligt og opbyggeligt at se. Mange kunde huske Forfølgelsens Dage, da de Kristne vare nødte til at skjule sig i Katakomberne eller holde deres Møder i mørke Bagbygninger; men nu fandtes der ingen større eller smukkere Bygning i Nikomedia end deres Domkirke, hvor de samlede sig glade og uden Frygt ved højlys Dag. Vel hørte man af og til hviske om, at Kejseren havde besluttet hurtigst mulig at lade alle de Kristne udrydde; men der var ingen, som troede paa det; nej, de vare nu altfor talrige til at kunne søndertrædes.

Fandtes der ikke Kristne i alle Stænder og Stillinger? Der var ikke en eneste Familie i det hele Land, som ikke talte en eller flere Kristne indenfor sin Kreds; de stode jo Kejserens Trone nær, de kommanderede de treradaarede Skibe i den romerske Flaade, de vare Soldater og Officerer i Hæren. Nej, der var ikke noget at være bange for. Forfølgelserne vare for stedse forbi; Kejseren, hvor guddommelig han end troede sig, vilde aldrig mere vove at forfølge de Kristne; alle Katholikerne i Nikomedia gik derfor i den dybeste Ro og Fred til Midnatsmessen.

»Du tager vel ikke vort lille Barn med i Kirke, Metella,« sagde Kalphurnius, en af de fornemste Borgere, »Du tager ham ikke med til Midnatsmessen?«

»Hvorfor ikke, min kære Mand?« svarede Metella, »Cyprian vil sove dybt og fast, Julenat tilhøre de Smaa, jo, han skal gaa med os andre.«

»Gaar Du ogsaa, Julia, Du, som efter Lægens Mening er saa svag; kan Du taale den kolde Natteluft?« og Faderen kærtegnede sin smukke, unge Datter.

»Jo, Fader, jeg skal i Nat for første Gang modtage den hellige Nadver. Det er umuligt, at jeg kan lide nogen Skade i en saadan hellig Nat. Ja, Fader, og min lille Slavinde, Afra, min kære Søster, som jeg helst kalder hende, skal ligeledes nyde den samme himmelske Glæde i Nat.«

»Naa, ere vi saa alle færdige?« spurgte Kalphurnius »Aa, Metella! for tyve Aar siden havde jeg aldrig tænkt mig en saadan Lykke. Husker Du, hvor bange jeg var for at fortælle Dig, at jeg var bleven Kristen? Du var saa bedrøvet over min Vildfarelse, som Du kaldte det, og bad hele Natten til Din kære Gudinde Diana, for at jeg skulde omvende mig? . . . Aa! fy! Metella, knib mig ikke saadan!«

»Saa lad være med at drille mig, Kalphurnius,« og leende drog de afsted med Børn og Tjenestefolk; alle begav sig paa Vej til Kirken.

Idet de drejede om Hjørnet af en Sidegade, som førte til den store aabne Plads, hvor Domkirken laa, saa de en

mørk Skikkelse indhyllet i en vid Kappe komme ud fra en af Buegangene paa en større Bygning.

»Kalphurnius!« raabte Manden, som nærmede sig, »gaar Du til Domkirken? Saa skal vi to mødes der; og endelig skal vi faa vort Mellemværende afgjort.«

»Hvem er det,« spurgte Metella, idet hun trak sig nærmere hen til sin Mand.

»Aa, det er kun Spaamanden Scipio, den Stakkel! En gang var han Kristen og var i min Tjeneste, men han er bleven Apostat. Hans Hustrus Slægt overtalte ham dertil; der stod en Arv i Vejen, tror jeg; men saa afskedigede jeg ham, og derfor hader han mig. En Nat lagde han en Snare for mig og vilde have dræbt mig, hvis min Skytsengel ikke havde beskyttet mig. Vi kom til at slaas, heldigvis ramte han mig ikke, og jeg fik Tid til at vriste Dolken fra ham og slaa ham til Jorden; saa kastede jeg hans Dolk i Floden, og stak mit Sværd i Skeden igen. Fra den Dag af truer han altid med at ville myrde mig.«

»Er der nogen Fare, Kalphurnius?« spurgte Metella ængsteligt.

»Nej, min Kære, med mindre Forfølgelserne begynde paany — Julia, hvad vilde Du synes om, hvis vi alle sammen bleve Martyrer?«

»Martyrer, Fader?« svarede Julia, »ja, efter Modtagelsen af min første hellige Kommunion! saa . . . . . Guds Vilje ske!«

*

*

*

»Scipio!« det var Lucinius, Overdommer i Nikomedia, som nu talte, »Scipio, Du er en god Fyr, og jeg kan stole paa Dig Du ved godt, at jeg ikke mere er i kejserlig Gunst.«

»Deres Excellence har allerede fortalt mig det; det var af den Grund, at De blev sendt i ærefuld Landsforvisning hertil; jeg haaber for vor Skyld, at de udødelige Guder ville udvirke at De bliver!«

»Tak skal Du have, Scipio, Du er fortræffelig; nu har Du en udmærket Lejlighed til at hjælpe mig til at genvinde Diokletians Gunst. Han har lige sendt os alle et Brev, hvori han siger, at for enhver Pris maatte Statens Enhed bevares; og for at naa dette Maal er det aldeles nødvendigt, at han selv staar i Spidsen for alle Statens og Religionens Anliggender; men hans Myndighed er nu truet af disse Kristenhunde, som ikke anerkende hans Magt og ikke ville underkaste sig hans Villie. De ere virkelig meget dumme; dog kommer deres Daarskab mig til Nytte, hvis det kan hjælpe mig til en højere Stilling; men Du, Scipio, Du maa staa mig bi. Vi maa dræbe dem alle; thi gøre vi ikke det, er det ude med os. Inden Maanedens Udgang skal der med Gudernes Hjælp ikke være en eneste Kristen tilbage i hele Provinsen. Men, store Guder! hvad fejler Du? er det Ligfald?«

(Fortsættes.)

Bekendtgørelse angaende de katolske Kirkegaarde.

Besidderne af Gravsteder paa katolsk *Assistents Kirkegaard*, for hvilke Besiddelsesretten udløber eller er udløbet i Aaret 1901, gøres herved opmærksomme paa, at de, forsaavidt Gravstederne fremdeles ønskes bevarede og Besiddelsesretten til disse kan forlænges, maa forny Retten hertil inden 1. Febr. 1902. Fornyelsen berigtiges hos Kirkeforstander *Herm. Hoffmann*, Købmagergade 48 (9—1) og bedes Begravelsesbrevet, hvis saadant haves, medbragt. Saafremt Fornyelsen ikke er berigtiget inden ovennævnte Tidrum, ere Gravstederne, med hvad derpaa forefindes, hjemfalden til Kirkens fri Disposition.

Med Hensyn til de Gravsteder, til hvilke Besiddelsesretten allerede er udløben i 1900 eller tidligere, og som derfor nu ere hjemfaldne til Kirken, bekendtgøres, at Besiddelsesretten til disse, saafremt der ikke maatte være disponeret over dem og Besiddelsesretten til dem kan forlænges, vil af Vedkommende kunne fornyes fra det Tidspunkt at regne, da denne Ret udløb, naar Henvendelse derom sker hos ovennævnte Kirkeforstander og inden 1. Februar 1902.

Da der paa adskillige Gravsteder (baade paa katolsk *Assistents*- og katolsk *Vestre-Kirkegaard*) findes Ligstene, Monumenter og Indhegninger, til hvis Anbringelse Retten dels slet ikke er erhvervet ved Erlæggelse af den som Betingelse herfor foreskrevne Afgift, dels er udløben, henledes endvidere vedkommende Gravstedsbesidderes Opmærksomhed paa, at den omhandlede Afgift, saafremt den ikke forinden maatte være berigtiget, vil blive fordret erlagt ved Gravstedets eventuelle Fornyelse eller ved forefaldende Begravelse i samme.

Sluttelig meddeles særlig til Underretning for Gravstedsbesiddere paa katolsk Assistents-Kirkegaard, der have erhvervet Besiddelsesret til Gravsteder indtil omkring 1950, at de, forsaavidt Besiddelsesretten til disse kan forlænges, ville kunne faa denne forlænget til Udgangen af Aaret 1980.

København, d. 4. Decbr. 1901.

Forstanderskabet
ved St. Ansgars Kirke.

St. Elisabeths-Vincents-Konferentsens Juleindsamling til de Fattige i Rosenkranskirkens Sogn.

I Lighed med de foregaaende Aar agte Undertegnede at foranstalte en Uddeling af Fødevarer til de Fattige. Det er vort Haab, at Enhver efter Evne vil yde sin Skærv til dette veldædige Øjemed. -- De Trængende, som ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen, maa inden den 19. December opgive Adresse til en af Undertegnede, eller til højærv. Hr. Pastor *Slump*, som ogsaa er beredt til at modtage Gaver.

Frederiksberg, i December 1901.

Enkefru **E. Gad**,
Stenogade 5, 4. S.

Enkefru **I. Ronge**,
Lykkesholms Allé 14 C.

Frk. **E. Ronge**,
Lykkesholms Allé 14 C.

Frk. **M. Balestrini**,
Gl. Kongevej 72, 1. Sal.

Julefest i St. Josefs Gilde

afholdes **Nytaarsdag**, Nørrevoldgade 23, Stuelokalerne o. G., **Juletræ** for Børnene fra Kl. 7¹/₄ til 10 Aften. derefter **Bal** for Voxne. Brødrene (og deres Hustruer) have fri Adgang naar de bærer Emblem, Brødrenes Børn à 25 Ø. Ikke-Medlemmer betale 25 Ø. og Børn 35 Ø.

Adgangskort faas hos: Emaillør Swoboda, Frederiksberg Allé 62, Frisør Hansen, Vesterbrogade 11, Skomagere F. Jørgensen, Tordenskjoldsgade 29, Smedem. Rasmussen, Nyhavn 31, og Tilskærer Tannenbergs. Ahornsgade 8, Naalemager J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, Skrædermester J. Nielsen, Brorsonsgade 10, og Skomagern. Lafontaine, Ahornsgade 9. Sammesteds modtages med Tak **Gaver** til Juletræet.

Unio. Mandag den 30. December Kl. 7: **Juletræ** for Medlemmernes Børn i Larsens Lokaler (St. Annæ Plads). — Møderne den 24. og 31. Dec. bortfalder.

Ligkistemagasinet,
Nordre Frihavnsvej 31,
 anbefales til Menigheden.

Smukke og solide Kister til meget billige Priser i stort Udvalg.
 Begravelser besørges. Telef. 20067. **Emil Schæbel**, Snedkermester.

Til Julegaver anbefales smukke **Blomstermalerier paa Silke**
 og **Atlask** til Puder og Kakkellovnsskærme.

Kunstmaler Ackerberg.
 Schacksgade 3, 4. Sal.

TIN. MESSING.

—≡≡ Skoubogade 1. ≡≡—

Udsalg fra

Mogens Ballins Værksted.

Crucifixer og alle andre Arbejder tegnes og
 modelleres af danske Kunstnere.

SØLV. BRONZE.

Udkommet er paa mit eget Forlag og faas i enhver inden-
 lændsk og uden'ansk Boglade, som fører katolsk Literatur, eller
 direkte fra undertegnede Forlægger portofrit imod Til-
 sendelsen af **80 Øre**:

„Der heiligen Drei-Könige Pilgerfahrt
 nach Bethlehem“

Ein Bericht nach dem Dänischen von Albert Amann
 in Wien.

Netto-Udbyttet er bestemt til fattige katolske Missioner i
 de tre skandinaviske Landes apostoliske Vikariater: Danmark med
 Island, Norge og Sverige. I Betragtning af det gode Øjemed
 beder jeg høfligst om at vise Interesse for den lille Brochyre og
 at ville anbefale og udbrede den i Venners og Bekendtes Kreds.

Naar 10 Exemplarer købes paa een Gang, sendes disse lige-
 ledes portofrit tillige med et Friexemplar (altsaa $\frac{11}{10} - \frac{22}{20}$ o.s.v.
 eller 1 for hver 10 betalte). Større Partier gives betydeligt billi-
 gere, og bedes man i saa Fald be vende sig direkte til underteg-
 nede Forlægger. For at sikre sig Exemplarer, bedes man
 bestille **strax**, da Brochyreren ikke er trykt i noget stort
 Oplag.

NB. Betaling sker bedst paa følgende Maade: i Fald der
 ønskes Tilsendelse fra Wien: i Østerrig pr. Check til min Conto
 i Postsparebanken, Conto-Nr. 880,150; fra alle andre Lande
 ved Beløb under 5 Kr. i vedkommende Lands Frimærker; over
 5 Kr. i Seddelpenge (og Frimærker) i anbefalet Brev, eller pr.
 Postanvisning.

Albert Amann,
 Burggasse 36. Wien. VII.

**Cravatforretningen „Paris“,
Gothersgade 51,**

anbefaler nyttige og billige Julegaver. Presentkort forefindes.
Georgia Grulich.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. December. 3. Søndag i Advent. — 16. M. Eusebius, Martyr og Biskop. — 17. Ti. Ferialdag. — 18. O. (Tamperfastedag). Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. To. Ferialdag. — 20. F. (Tamperfastedag). Ferialdag. — 21. L. (Tamperfastedag) Thomas, Apostel.
Søndag den 22. December. 4. Søndag i Advent.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Jesu Hjærte Kirke Søndag den 15. Decbr. Kl. 8¹/₂.

— Lille Juleaften bortfalder Kongregationsmødet. Møderne genoptages først Mandagen efter Hellig Tre Kongers Fest.

Den aarlige **Juleuddeling af Fødevarer** finder Sted **Mandag d. 23. Decemb.** Kl. 11 i Skolelokalet, Bredgade 69. St. o. G.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35. Kbhvn.) er udkommen:

Advantbilleder. Fortællinger for Unge og Gamle. Af K. Kümmel. 272 S. Pris heft. 1 Kr. 50 Øre.

Julehilsen 1901. Redigeret af Cand. theol. & mag Niels Hansen. 32 S. i Kvart. 50 Øre.

Kalenderen for 1902 er udkommen og faas for **20 Øre** hos d'Hrr. Gejstlige og hos Ansgariusforeningens Kasserer, Hr. C. B. Lohrer, Adelgade 31. Et begrændset Antal er udgivet som »Kontorkalender« à 50 Øre og bestilles hos Kassereren.

Nordisk Ugeblad

sender

højærv. Pastor J. C. Lichtle i Ebersmünster,

Post: Ebersheim i Elsass,

sin Lykønskning til hans gyldne Præstejubilæum

Fredag den 20. December.

☛ Dette Nr. har 24 Sider. Helgenlegenden skal fraskæres »Katholiken«. ☛

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Niogfyrretyvende Aargang,
og »Katholiken« Nr. 51.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petitlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

№ 51.

Søndagen den 22. December.

1901.

Indhold: Modsigelsens Tegn — Sejrens Tegn. — † Pastor Aug. Brinkmann. — En Midnatsmesse for 1600 Aar siden. — Helgen-Legende S. 17—24 med »Katholiken«. — Bekendtgørelser.

Modsigelsens Tegn — Sejrens Tegn.

—o—

I. Man har sagt: »Sandheds Sag sejrer kun i Nederlag«. Intet finder saa heftig Modstand i Verden som Sandheden. Løgnen er i Reglen mere smagelig for Kød og Blod, smagelig for Verden. Derfor finder den ikke saa megen Modstand. Den har lettere for at finde Beundrere og Tilhængere. Men Sandheden har altid fundet heftig Modstand i Verden. Heftigst Modstand fandt just han, som kalder sig og er Sandheden selv, Jesus Kristus. En gribende Maalestok for Heftigheden af denne Modstand mod Jesus Kristus finder vi i Juleoktav-Søndagens h. Evangelium. Jeg har et skønt Billede, Kopi af en af vor Tids største Mestre. Det fremstiller den Velsignede blandt Kvinderne, Frelserens hellige Moder, knælende ved Sønnens Kors; Lys fra hans Legeme

falder over hendes dejlige Træk, og disse Træk taler om den dybeste Kærlighed og den dybeste Smerte. Hun var hans Moder og fik saaledes elske ham højere end nogen anden; men just derfor fik hun ogsaa lide med ham mer end nogen anden og kaldes med Rette Mater Dolorosa. Smerten gennemtrængte hendes Hjerter som et Sværd, da han hang paa Forbandelsens Træ som et Vidnesbyrd om den heftigste Modsigelse mod Sandheden i ham. Den gamle Simeon kan derfor ogsaa kalde ham ligefrem »et Modsigelsens Tegn«.

Har de nu sejret over ham og over hans Sag, de som modsagde ham? som bragte ham paa Korset, hvor han udaandede sin Sjæl? Har de sejret disse Jøder, som i alle Lande og gennem alle Aarhundreder siden har vandret om som et splittet, landflygtigt, ulykkeligt Folk? Eller har de sejret disse Hedninger, som var deres Hjælpere i Historiens gyseligste Mord, Mordet paa Guds Søn? — Sejret? Nej, vi ved det alle, Hedenskabet har ikke sejret. Det sad inde med Verdens hele Magt mod Menneskenes Søn, mod hans lille Skare Troende, mod hans Evangelium, Korsets foragtede, modsagte Evangelium. Men det har maattet vige, Aarhundrede efter Aarhundrede. Det maa vige den Dag idag rundt om paa den hele Jord, Skridt for Skridt, for Evangeliets sejrende Magt.

Vistnok er Jesus Kristus fremdeles altfor ofte et Modsigelsens Tegn der, hvor han mindst skulde være det. Han bliver modsagt midt i de kristnede Folk af dem, som udvortes tilhører kristne Samfund. Kristusfornægtelse, Gudsfornægtelse, Fritænkeri blomstrer i den Verden, som kalder sig kristen. Blomstrer, siger jeg, men det nytter lidet, hvordan Blomsten ser ud, om den er nok saa fager, dersom Frugten ikke er god. Det er den, vi maa se paa.

Dersom Kristusfornægtelsen, Fritænkeriet bærer Sejren i sit Skød, saa maa Frugten være god. Modsigelsen mod Kristus maa kunne gøre et Menneske *lykkeligt* i Liv og Død, ellers har Modsigelsen sandelig ikke sejret. Og den

maa tillige kunne gøre et Menneske *bedre*, ellers har Modsigelsen ikke sejret.

Kan nogen, som kender Fritænkeriet, ærlig og med god Samvittighed paastaa, at det gør Menneskene bedre, navnlig bedre end de Kristne? Jeg tror det ikke. Det er langt fra mig at paastaa, at enhver Fritænkner er et slet eller endog et lastefuldt Menneske. De kan ikke blot have sine gode Sider, men ogsaa sine store Egenskaber og være hæderlige for Verden. Hvad det gælder er ikke at fælde Dommen over den enkelte Fritænkner. Det tilkommer ikke os, men Gud, som alene kan granske Hjerter og Nyrrer og dømmer om Hjertets Tanker og Raad. Men Spørgsmaalet er dette: Er Fritænkeriet egnet til at gøre Menneskene bedre? Og dernæst: Viser Fritænkerne i det Store og Hele sig som bedre end andre Mennesker?

Om Fritænkeriet er egnet til at gøre os til gode og altid bedre Mennesker? Dette mener jeg er umuligt. Vistnok er der forskellig Slags Fritænkeri. Vi kan her ikke behandle alle Slags. Men fælles for alt Fritænkeri i Nutiden er gerne dette: Enten nægter man Guds Tilværelse, eller det hedder: »Dersom der er en Gud, saa kan han ikke sætte sig i Forbindelse med os, ikke tale til os, ikke give os *bestemte* Bud og Befalinger.« »Vi skal leve moralsk« hedder det. Ja, det vil vel ogsaa de fleste Fritænkere. Men Moralens Bud maa vi give *os selv*. Der er ingen guddommelig Autoritet, som byder og raader over os. Den moralske Autoritet har vi i os selv. Der er ingen absolut højeste Dommer, for hvem vi har *Ansvar*. Dette har hver Enkelt kun for sin egen Samvittigheds Domstol. Dertil kommer, at mange af de mest moderne Fritænkere nægter ethvert Ansvar for det Onde i Verden, betragter det kun som en Sygdom, som vi ikke kan gøre for.

Og nu spørger jeg: Er der Magt i en saadan Moral? Er *den* egnet til at gøre Menneskene gode, altid bedre? En Moral uden en ophøjet Lovgiver og Dommer over os, en Moral enten uden Ansvar hverken for Gud eller os selv?

Nej, den er magtesløs, fordi den *maa* være det. Fritænkeriet kan ikke gøre os til bedre Mennesker.

Eller viser Livet, Virkeligheden' kanske alligevel, at Fritænkeriet gør Menneskene bedre? Lad os ikke dømme nogen Enkelt. Lad os holde os til det Store og Hele og spørge: Er de bedre end de Kristne disse Skarer af Mennesker, som aldrig sætter sin Fod i en Kirke, som gør Søndagen til en Arbejdsdag eller til en Dag for blot og bar verdslig Lyst og Glæde? som lever for verdslig Vinding, verdslig Glæde, verdslig Ære, overhoved for det Verdslige? som mener, at de kan tænke, tale, handle uden Ansvar for den levende Gud, uden en hellig og retfærdig Dom over Livet efter Døden? Jeg dømmer ingen; men enhver Kristen *maa* svare: Nej, de *kan* ikke være det. Den sande Godhed kræver Erkendelsen af en levende Gud, af vort Ansvar for ham, vor Dom af ham.

Dersom Modsigelsen mod Kristus, Fritænkeriet, er den sejrende Magt i Verden, *maa* den ogsaa kunne gøre Menneskene *lykkelige*, i Sandhed lykkelige og specielt lykkeligere, end Troen paa Kristus kan gøre dem. Er dette muligt? Dersom Lykken bestaar i Penge, Ære, Nydelse, Videnskab, Kunst kunde man maaske sige: Fritænkeriet kan idetmindste *ligesaa godt* lære os at vinde alt dette som Kristendommen. Lad saa være; men jeg mener: 'Hvad hjælper alt dette til Lykke, virkelig Lykke, dersom det ikke kan ejes og nydes med Hjertets Fred, og hvad gavner det et Menneske, om han vandt den ganske Verden, men tog Skade paa sin Sjæl. Hjertets Fred er den sande Lykke. Kan Fritænkeriet skaffe os den i Livet og især i Døden? Kan Fritænkeriet hjælpe os til at se Døden imøde med den fredfulde Længsel, det klare Haab, som smukt møder os hos de to Gamle i Evangeliet? Jeg svarer: Det er umuligt. Og hvorfor? Sagen er ganske simpel; Fred findes ikke for et Menneskehjerte, som ikke ved, hvor det skal hen med sin Synd, finde Tilgivelse for sin Synd i Livet og i Døden. Og her er Fritænkeriets uhyre Brøst: Det viser ingen Vej til

Fred, fordi det kender ingen Vej til Syndernes Forladelse for en Synder. Synderes Frelser og Naadens Gud er ukendte for Fritænkeriet.

Hvor er saa Modsigelsens Sejr over Jesus Kristus — naar den ikke kan gøre os til bedre Mennesker, ikke til i Sandhed lykkelige Mennesker i Liv og Død? Denne Sejr er en Indbildning, eller rettere: den er en stor og skæbnesvanger *Løgn*.

II. Sejrens Tegn. »Du har sejret, Galilæer«. Det skal have været den frafaldne Kejser Julians Raab i Døden efter hans frugtesløse Arbejde for at genoprette Hedenskab imod Galilæeren. Og gennem hans Mund aflægger hele det gamle Hedenskab det uvilkaarlige Vidnesbyrd om, at Modsigelsens Tegn er bleven Sejrens Tegn her i Verden.

Til Stadfæstelse kunde jeg pege paa Korsets Sejrs gang gennem Verden og Aarhundrederne, først i det store romerske Rige, Kristendommens Sejr under Baal og Staal, Kirkens Blomstring under Blod, dens Sejr i tilsyneladende Nederlag. Jeg kunde pege paa, hvorledes alt Godt og Priseligt har fulgt i Evangeliets Spor. Kristendommen har frigjort Slaverne fra Aag og Lænker, har hævet Kvinden fra dyb Fornedrelse, den har fordrevet Mørket og bragt Lys, Oplysning og Videnskab, den har beandret Kunsten til de herligste Frembringelser, den har frigjort Menneskenes Aand, den har leveret det solide moralske Grundlag for Statsforfatningerne, for den borgerlige Lovgivning. Jeg kunde pege paa, hvorledes alt, som er godt, lyst, ædelt, stærkt i hele vor Kultur, er en Frugt af Kristendommens Aand. Altsammen mægtige Beviser for, at Modsigelsens Tegn er bleven Sejrens Tegn.

Men jeg vil indskrænke mig til et ganske andet Bevis. Jeg vil blot pege paa de to Gamle i Evangeliet, paa Simeon og Anna. De var saa *gode* disse to Gamle. Han var retfærdig og gudfrygtig, staar der, og hun tjente Gud Nat og Dag. De var saa fromme, derfor var de saa gode. Og saa var de saa lykkelige. Hun »priste Herren

og talte om ham til alle, som forventede Forløsning i Jerusalem«, talte af Hjertets Fylde. Saa maatte hun jo være lykkelig. «Og han, hvad vidner han om sig selv? »Mine Øjne har set din Frelse«. Saa maatte han jo være lykkelig i Livet. Og hvordan taler han om sin nære Død? Ganske anderledes end Verden. Han taler derom med lys, fredelig Længsel: »Nu lader du din Tjener fare herfra i Fred.« Saa maatte han vide sig lykkelig ogsaa i Døden.

Og hvorfra havde de sin Lykke? Fra sin Tro paa ham, hvem Verden vilde modsige, sin Tro paa Jesum Kristum, hvem de havde ventet paa som Israels Forløsning og Trøst.

Vi behøver egentlig intet andet Bevis for, at Modsigelsens Tegn er bleven Sejrens Tegn. Thi disse To staar som de skønneste Repræsentanter for en stor Skare af Mænd og Kvinder, Store og Smaa, Gamle og Unge, som gennem Tiderne har sejret ved sin Tro paa Jesum Kristum, sejret over Synd, Død og Satans Rige. som i Livet er blevne gode, lykkelige Mennesker ved den Tro, og som fik vandre herfra i Fred ved en salig Død i den samme Tro.

Altsaa: Modsig ikke længer din Frelser, men tro paa ham, saa bliver du lykkelig i Livet og salig i Døden.

Dr. K. Krogh-Tønning.

P. Aug. Brinkmann.

—o—

Det er et helligt og nidkært Præsteliv, der har fundet sin Afslutning ved P. Aug. Brinkmanns Død. Mange Tusinder vil beklage det uventede Dødsfald, særlig Katholikerne her i Byen, som har staaet ham nær i Livet, som saa mange Gange har lyttet til hans aandfulde Prædikener, som havde valgt ham til deres Fører paa Dydens Vej eller som ved

ham er bleven førte ind paa Vejen til den fulde Sandhed. For alle disse vil vi forsøge her at tegne den kære Afdødes Livsbillede, idetmindste i dets Hovedtræk.

P. Aug. Brinkmann blev født den 3. Nov. 1830 i Rees, en lille By ved Nedre-Rhinen. Hans Fader var Skibsejer, en dybt religiøs og alvorlig Mand, der efter bedste Evne opdrog sine Børn i Herrens Tugt. Mest Indflydelse paa den lille August synes dog hans fromme Moder at have haft. Det var hende, han har at takke for sin Yndlingsandagt, Andagten til Jomfru Maria, og sin Yndlingsbøn, Rosenkransen, som han hver Dag bad mindst tre Gange, og som han forstod ogsaa at gøre for saa mange andre til en uundværlig Fromhedsøvelse.

Efter at have fuldendt sine humanistiske Studier og tilbragt nogen Tid paa det theologiske Akademi i Münster i Westfalen, indtraadte han den 15. Oktober 1852 i Jesuiterordenen, som han altsaa har tilhørt i næsten 50 Aar.

Det var Kongregationerne, som hans Livsvirksomhed hovedsagelig var viet til. Han synes paa en særlig Maade at være udset dertil af det guddommelige Forsyn; thi hans Længsel gik i Retning af de fremmede Missioner. Atter og atter bad han sine Foresatte om at blive sendt til Sydamerika, og tre Gange var han allerede difinitivt bestemt for Missionerne. Men hver Gang vidste Gud at forandre denne Bestemmelse.

Første Gang var det efter Fuldendelsen af hans theologiske Studier. Man havde stadig lagt Mærke til, at han var en udpræget Begavelse som Prædikant. Før end han derfor blev sendt til Chile, blev han beordret til at tage Del i en Missionsuge i Tyskland. Han maatte da i Løbet af otte Dage udarbejde ti store Prædikener. Dette, forbundet med de store Anstrengelser paa Prædikestolen og i Skriftestolen var for meget selv for hans stærke Natur. Efter sin sidste Prædiken fik han Blodstyrning paa selve Prædikestolen, og dermed var det ude med hans Rejse til Chile.

Næppe et halvt Aar efter begyndte han saa sin Virk-

somhed som Kongregationspræses, for kun at afbryde den et Aar, som han tilbragte paa Færøerne. Det var i 1872, da den tyske Kulturkamp fordrev ham med hans Ordensbrødre fra Tyskland. Siden den Tid har han arbejdet for Kirkens Udbredelse i Danmark, skiftevis i Ordrup, Aarhus og siden 25. Aug. 1885 i København.

Den blomstrende Tilstand, hvori Mændenes Maria-Kongregation befinder sig for Tiden, aflægger et talende Vidnesbyrd om, med hvilken Iver han har helliget sig til sin Gerning.

Kongregationen var dog ikke hans eneste Arbejdsfelt. Tusinder af Københavns Indbyggere har desuden hørt ham prædike i Jesu Hjærte Kirke hver Søndag Aften fra Oktober til Kristi Himmelfart. Paa den Dag plejede Kongregationsmøderne at sluttes, og straks derefter gav den utrættelige Arbejder sig til at virke i andre Dele af Herrens Vingaard. Saa gjorde han sine anstrengende apostoliske Rejser igennem Tyskland, hvor han tre Maaneder i Træk holdt sine to til tre Prædikener eller tre til fire Eksercitieforedrag hver Dag, næsten uden anden Afbrydelse end den, Rejsen fra det ene Sted til det andet gav ham.

I sin Omgang med andre var han Elskværdigheden selv. Imod sig selv derimod var han yderst streng. Skønt han forlængst var ude over de Aar, hvor Kirken foreskriver Faste, holdt han endnu alle Fastedage i hele deres Streng-
hed, men havde dertil sine selvvalgte Fastedage hver Uge hele Aaret rundt.

Særlig udpræget var hans Iver i Bøn. Han nøjedes ikke med de Bønner, som Kirken eller Ordenen foreskrev ham, heller ikke med de tre Rosenkranse, han frivillig havde lagt til; man kunde desuden se ham knæle i Timevis i Kirken, hvor han i Gerning øvede, hvad han saa tidt med Skriftens Ord tilraabte sine Tilhørere: »Beder, søger, banker paa,« og han stolede med en urokkelig Tillid paa Herrens Løfte: »I skal faa, I skal finde, der skal oplades for eder.«

Det var de overdrevent store Anstrengelser paa den

sidste Rejse i Tyskland, der knækkede den alderstegne Mands Kraft. Dødstræt kom han hjem den 11. Sept. Han mente, det var kun en slem Forkøelse, og at et Par Dages Holden Sengen vilde gengive ham hans Sundhed. Men Sygdommen, hvis Karakter i lang Tid stod som en Gaade for Lægerne, trak i Langdrag. Paa sit Sygeleje viste han, som aldrig før havde været rigtig syg, at han lige saa godt forstod at lide som at arbejde. Det var en haard Prøve for den daadskriftige og arbejdselskende Mand at maatte ligge aldeles ørkesløs; det var en haardere Prøve for den store Bønnens Elsker i længere Tid ikke at kunne samle sine Tanker til Bøn. Hans Husfæller vil aldrig glemme det lysende Eksempel paa mandig Taalmodighed og barnlig Gudhengivenhed, hvormed han bøjede sig under den tunge Tilskikkelse.

Den 7. Oktober modtog han den sidste Salvelse, uden at der dog var nogen overhængende Fare. Snart derefter begyndte han at komme sig langsomt, meget langsomt, men det gik dog stadig fremad. Han talte allerede med Glæde om den Tid, da han kunde genoptage sin gamle Virksomhed. Men Herren havde besluttet det anderledes. Han mente, det var paa Tide at kalde sin kloge og tro Tjener til sig for at udbetale ham den velfortjente Løn.

Onsdag d. 11. Dec. om Aftenen Kl. 10 fik han de heftigste Smerter i Brystet, som tog til hele Natten igennem. Man tillagde dette dog i Begyndelsen ikke videre stor Betydning. Men Fredag Middag tog Sagen pludselig en alvorlig Vending, og uventet hurtig udaandede han under sine Medbrødres Bønner blidt og rolig, uden synligt Tegn paa Døds-kamp. Det var Kl. 2, da det lige ringede til »Angelus« for Husets Beboere. Ved hans Baare kunde man se rørende Tegn paa, i hvilken Grad den Afdøde besad de Troendes, særlig sine Kongregationisters og Skriftebørns Kærlighed. Haardføre Mænd græd som Børn og kunde ikke løsrive sig fra deres elskede aandelige Fører. —

Den højtidelige Sjælemesse og Begravelse var fastsat til

Tirsdagen den 17. ds. Henimod Titiden fyldtes Jesu Hjærte Kirken af Menighedens Medlemmer, blandt hvilke Kongregationisterne vare let kendelige ved deres Emblem, som de bar om Halsen. Det smukke Højalter var beklædt med Flor og smykket med grønne Planter. Ved Foden af Kommunionbænken stod et Kongregationsmedlem med Kongregationens nye, florumvundne Fane. I Koret foran Altret stod, uden nogensomhelst Krans, Kisten opstillet mellem florumvundne Kandelabrer og grønne Vækster. Ovenpaa dens Laag saas den Afdødes Kalk og den Stola, han saa ofte havde benyttet under de højtidelige Kongregationsmøder. De to første Bænke i Kirken vare reserverede for Præsterne, som alle vare mødte baade fra Hovedstaden og Ordrup, for saavidt de ikke vare hindrede af deres Embedsgerning andensteds.

Præcis Kl. 10 traadte den højærværdigste Biskop under Orgelpræludium ind i Kirken og begav sig op i Koret, hvor en Knælebænk var hensat for ham ved Siden af den Afdødes Kiste.

Kort efter begyndte den højtidelige Sjælemesse, som blev frembaaret af Pastor *Jos. Schmidt*, assisteret af Præsterne *Brandt* som Diakon og *Bannwart* som Subdiakon, medens Kirkens Sangkor smukt og stemningsfuldt ledsagede den h. Offerhandling med den latinske Rekvie-smesses gripende Melodier. Efter Messen meddelte Celebranten den sædvanlige kirkelige Absolution ved den Afdødes Kiste, som derefter under Orglets Toner og Klokkeringning blev baaret ud til Ligvognen af Kongregationens Bestyrelsesmedlemmer.

Paa Kirkegaarden, hvor et anseeligt Følge omgav Graven, foretog Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke, Pastor *Braun*, Gravens Indvielse og Jordpåkastelsen, idet han tillige med nogle faa Ord rettede i Menighedens Navn en Tak til den Hensøvede for Alt, hvad han med Guds Bistand havde virket her i Landet, navnlig blandt Hovedstadens Katholiker, og sluttede saa med Kirkens sædvanlige Bøn for de Afdøde.

Hele Sørgehøjtideligheden baade i Kirken og ved Graven

havde et overordentlig gribende Præg, og da Kongregationens Fane ude paa den snebedækkede Kirkegaard sænkedes henover den aabne Grav, der nu havde modtaget i sit Skød den hensovede Præsts afsjælede Legeme, fældedes mangen Taare ved Bevidstheden om, at her nu hvilede i Fred en nidkær og trofast Herrens Tjener, som med en aldrig svigtende Udholdenhed havde virket til Guds Ære, til den h. Jomfrus Forherligelse og til Velsignelse for mangfoldige Sjæle. R. I. P.

En Midnatsmesse for 1600 Aar siden.

--O--

(Fortsat).

Scipio var bleven ligbleg; hans Knæ skælvede, hans Mund syntes at stivne, han vred sig som en Orm; og da han prøvede paa at smile til Licinius, var det som et haanligt Grin hos et afskyeligt Spøgelse.

»Ligfald!« svarede han, »Jupiter forbyder det! det var blot et kortvarigt Ildebefindende, bare ved at tænke paa Blod, faar jeg ondt, lige siden jeg var Barn.«

»Aa Snak!« smaalo Licinius, »Du skulde ikke kunne taale at høre tale om Blod? Jeg har kendt Dig altfor længe til ikke at vide bedre Besked. Kom nu, min gode Mand, jeg ved nok, hvad det er, Du fejler. Engang var Du selv en Kristen, og Du er endnu ikke helt omvendt til Jupiters Dyrkelse. Din Omvendelse skete kun af Interesse; Du manglede Penge og trængte til god Mad. Tag Dig i Agt, min Ven! Du skal erfare, før Du aner det, at jeg er nødt til at dræbe Dig som en af de værste Kristenhunde.«

»Hvad forlanger deres Excellence af mig stakkels Meneske?« sagde Scipio i en gnaven Tone. »Har jeg ikke givet Beviser nok paa min Hengivenhed overfor hans guddommelige Majestæt Kejseren, saa vel som overfor Deres Excellence?«

»Det er sandt, Scipio, men giv os endnu et Bevis. Du ved bedre end nogen Anden Besked om, hvor og hvordan vi kunne fange disse Kæltringer; før nu Hundene til deres Huller, og Du skal som Løn faa den bedste Jagthund i Kejsersens Kobbøl. Og paa Stedet faar Du tredive Sølvpenninge. Men, hvad er der i Vejen? et nyt Anfald? Ved Herkules, sig mig — ser Du en Aand fra Hades?«

»Tredive Sølvpenninge! nej, ikke tredive, det ligner alt for meget . . . . .«

»Alt for meget hvad? Den gamle Judas, mener Du vel? Nu vel, dersom tredive Sølvpenninge ikke ere nok, vil jeg give Dig det dobbelte; men jeg tror, at selv Kejsersens Pung ikke vilde være tilstrækkelig for en Gavtyv som Dig. Hvad mig angaar, kender jeg ingen, som hører til denne kristne Pøbel; de ere alle sammen kun fattige Folk, undtagen den skinhellige Kalphurnius; og tænk, han har været Tribun!«

«Kalphurnius!» raabte Scipio, »Kalphurnius! Deres Excellence kan byde mig Penge eller ej, det er mig det samme, — men skaf mig blot en Afdeling Fodfolk, som jeg faar Lov til at kommandere, og jeg skal fange Kalphurnius og hans Flok saa let som Rotter i en Fælde.«

»Bravo! det kalder jeg frejdigt Mod! Her er Ordren til Soldaterne; hvis Du er heldig paa din Jagt, skal Du faa ikke alene Penge, men ogsaa Ære og en høj Stilling« . . . . .

»Men, hvad fejler dog det Menneske?« mumlede Licinius, da Scipio skælvende skyndte sig bort, »han er, tror jeg, en farlig Skurk; naar han har skaffet alle disse kristne Slaver ud af Verden, skal jeg sende ham og hans tredive Sølvpenninge samme Vej . . . . .«

* * *

Det var lige ved Slutningen af den hellige Messe, som havde været længe; thi næsten alle Tilstedeværende, — flere Tusinde — havde modtaget den hellige Kommunion, og Biskoppen var dødtæt gaet tilbage til Alteret.

Der herskede en højtidelig Tavshed over hele Kirken; det syntes, som om den himmelske Stilhed, hvorom St. Johannes skriver, hvilede over Rummet. En Stilhed, som kunde høres, en Tavshed for Gud, der talte til Sjælene paa en langt mere rørende Maade, end de mest veltalende Ord.

Pludselig, midt i Nattens Stilhed hørte man Soldaternes Skridt, som stadfg kom nærmere. Alles Hjærter begyndte at banke stærkere, men Ingen sagde et Ord, Ingen rørte sig — Alle forbleve hensunkne i tavs Tilbedelse og Taksigelse.

Soldaterne standsede udenfor Kirken og omringede den. Der lød nu Klirren af Sværd og Landser, Soldaterne opstillede sig under en lignende Tavshed som den, der herskede i Kirken. Det var Verdens Disciplin overfor Guds Disciplin. —

Pludselig hørte man Trompetens Skrald; det var Krigserklæringen — den første jordiske Lyd, som hørtes i denne stille, himmelske Nat; og atter og atter lød dens Ekko ind i den store Bygning, ind i alle Kapellerne, ind i alle Nischerne. De Svage foer sammen af Skræk, og mangt et Ansigt blegnede. Metella var ikke den eneste Moder, som havde bragt sit Barn med og nu trykkede det ængsteligt mod sit skælvende Bryst.

Efter Trompetens Klang hørte man en Herolds Stemme, som højt og tydeligt opfordrede alle Kristne til at give Afkald paa deres vanhellige Gudstjeneste og at ofre Røgelse foran Jupiters Statue; de, som vilde gøre dette, skulde leve, men de, som ikke vilde adlyde Kejserens Befaling, skulde dø. Herolden havde holdt op med at tale; men Tavsheden vedvarede.

Biskoppen vendte sig mod Menigheden og sagde med bevæget Stemme: »Mine kære Børn, I have alle hørt Kejserens Budskab; I maa nu vælge: Trosfornægtelse og Livet, eller Trosbekendelse og Døden!«

Alle vare grebne af Øjeblikkets Alvor og Højtidelighed; men straks efter opløftede sig et Raab fra Tusinders Bryst — Mænds stærke Røster og Kvinders skingrende Stemmer

blandede sig med de unge Pigers og Drengenes ivrige og jublende Stemmer —, det var som en eneste Røst, der raabte: »Vor Tro og Døden! Vi vælge Kristus og Døden!« Et saadant Jubelskrig var maaske aldrig hørt, siden Englenes glade »Gloria in excelsis Deo« havde lydt over Bethlehems Marker i den første Julenat. Det var et trompetliggende Svår paa Trompetens Klang udenfor Kirken. »Vor Tro og Døden!« lød det gennem den store Kirke og op mod Himlen!

Tre Gange hørtes Trompetens Skrald, og tre Gange forkyndte Herolden sin Opfordring — og hver Gang lød det vældige Svar — højere og højere: »Kristus og vor Tro!«

»Er det Døden, I ønske?« raabte Licinius, saa lad det ske, som I ønske! — Vi ville ryge denne Hvepserede ud! — Soldater! opdynger straks Brændsel foran alle Døre og Vinduer og antænder det!«

(Fortsættes.)

Julfest i St. Josefs Gilde

afholdes **Nytaarsdag**. Nørrevoldgade 23, Stuelokalerne o. G., **Juletræ** for Børnene fra Kl. 7¹/₄ til 10 Aften, derefter **Bal** for Voxne. Brødrene (og deres Hustruer) have fri Adgang naar de bærer Emblem, Brødrenes Børn à 25 Ø. Ikke-Medlemmer betale 25 Ø. og Børn 35 Ø.

Adgangskort faas hos: Emaillør Swoboda, Frederiksberg Allé 62, Frisør Hansen, Vesterbrogade 11, Skomager F. Jørgensen, Tordenskjoldsgade 29, Smedem. Rasmussen, Nyhavn 31, Tilskærer Tannenberg, Ahornsgade 8, Naalemager J. C. Jørgensen, Gothersgade 41, Skrædermester J. Nielsen, Brorsonsgade 10, og Skomagerm. Lafontaine, Ahornsgade 9. Sammesteds modtages med Tak **Gaver** til Juletræet.

Unio. Mandag den 30. December Kl. 7: **Juletræ** for Medlemmernes Børn i Larsens Lokaler (St. Annæ Plads). — Møderne den 24. og 31. Dec. bortfalder.

Ligkistemagasinet, Nordre Frihavnsvej 31, anbefales til Menigheden.

Smukke og solide Kister til meget billige Priser i stort Udvalg. Begravelser besørges. Telef. 20067. **Emil Schæbel**, Suedkermeister.

Cravatforretningen „Paris“, Gothersgade 51,

anbefaler nyttige og billige Julegaver. Presentkort forefindes.
Georgia Grulich.

Til Julegaver anbefales

nyt hjemkommen, stort Udvalg af saavel meget billige som ogsaa finere **Rosenkranse**, store **Crucifixer** baade med og uden Fodstykke, fine **Nikkelkors** i mange Størrelser, **Vievandskar** samt et stort Udvalg af smukke **Julebilleder**.

Kompagnistræde 9, ligf. Badstuestræde.

TIN. MESSING.

—≡ Skoubogade 1. ≡—

Udsalg fra

Mogens Ballins Værksted.

Crucifixer og alle andre Arbejder tegnes og modelleres af danske Kunstnere.

SØLV. BRONZE.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. December. 4. **Søndag i Advent.** — 23. **M.** Ferialdag. — 24. **Ti.** Vigiliefastedag til Julefesten.

Onsdag den 25. December. **Guds Søns Fødsel i Kød.** Første **Juledag.**

Torsdag den 26. December. **St. Stephanus Fest.** **Anden Juledag.** — 27. **F.** Apostlen **Johannes Fest.** — 28. **L.** De uskyldige **Børns Fest.** (I **St. Ansgars Kirke Kl. 9** Morgen **Børnegudstjeneste** med **Kollekt** for **Jesu Barnheds Forening.**)

Søndag den 29. December. **Søndag i Juleoktaven.** **Thomas af Canterbury, Biskop og Martyr.** — 30. **M.** Oktavdag. — 31. **Ti.** **Sylvester, Pave og Bønder.** (Kl. 6 Aften højtidelig **Takkeandagt** med **Prædiken** og **Te Deum** i **St. Ansgars Kirke**).

Gudstjenesten paa 1ste Juledag.**St. Ansgars Kirke.**

- Kl. 6 Morgen: Levitmesse med Prædiken; derefter hh. Messer.
 „ 10 Pontifikalmesse med Prædiken.
 „ 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Rosenkranskirken:

- Kl. 5 Morgen: Højmesse med Prædiken; derefter stille hh. Messer.
 „ 10 Højmesse med Prædiken.
 „ 5 Festandagt.

Jesu Hjærte Kirke:

- Kl. 6 Morgen: Levitmesse med Prædiken; derefter hh. Messer.
 „ 10 Anden Levitmesse med Prædiken.
 „ 6 Festandagt med Prædiken.

St. Josefs Kirke:

- Kl. 5 Morgen: Højmesse med Exposition af det Allerhelligste.
 " 6 Stille h. Messe.
 " 9 Højmesse med Prædiken.
 " 3 Festandagt.

2den Juledag holdes Gudstjenesten alle Steder som paa en almindelig Søn- og Helligdag. — I Rosenkranskirken fejres Højmessen for Fremtiden Kl. 10. (Stille Messe Kl. 7).

Kirke-Kollekt. Under den højtidelige Gudstjeneste Kl. 6 og 10 i St. Ansgars Kirke og Kl. 5 og 10 i Rosenkranskirken paa 1ste Juledag afholdes en **Kollekt til Kirkernes Opvarmning.**

Børnegudstjeneste. Lørdag den 28. ds. Kl. 9 holdes i St. Ansgars Kirke den aarlige **Børnegudstjeneste** med Prædiken og Kollekt til Fordel for Jesu h. Barndoms Forening til Hedningebørnenes Frelse. Alle Menighedens Børn indbydes til lige med deres Forældre.

Gudstjeneste i Helsingør (Sudergade 8). Anden Juledag Kl. 10 højtidelig Messe med Prædiken, Kl. 7¹/₂ Aften Andagt med sakramental Velsignelse. — Fredag den 27. ds. Kl. 8 stille h. Messe.

St. Ansgars Kirke. Menighedsmedlemmer, som ønske at leje (4 Kr. aarlig) eller at opsigte **Stolepladser** i St. Ansgars Kirke, anmodes om at meddele saadant til Hr. Kirkeforstander Herm. Hoffmann (Købmagergade 48) eller til Hr. Kirkebetjent P. Stein inden denne Maanedes Udgang.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Sønns kgl. Hofboghandel (Bredgade 35. Kbhvn.) er udkommen:

Adventsbilleder. Fortællinger for Unge og Gamle. Af K. Kümmel. 272 S. Pris heft. 1 Kr. 50 Øre.

Julehilsen 1901. Redigeret af Cand. theol. & mag Niels Hansen. 32 S. i Kvart. 50 Øre.

Kalenderen for 1902 er udkommen og faas for **20 Øre** hos d'Hrr. Gejstlige og hos Ansgariusforeningens Kasserer, Hr. C. B. Løhrer, Adelgade 31. Et begrændset Antal er udgivet som »Kontorkalender« à 50 Øre og bestilles hos Kassereren.

Den højærv. Gejstlighed, Mændenes Mariakongregation og hele Menigheden takkes hjærtelig for al udvist Dellagelse ved P. August Brinkmanns Død og Begravelse.

Den Afdøde anbefales til de Troendes Forbøn.

Præsterne ved Jesu Hjærte Kirke.

Advarsel. Man bedes ikke forvekle en Herre, som i den sidste Tid har aflagt herboende Katholiker Besøg, idet han præsenterede sig som „Redaktør Johannes Jørgensen“, med undertegnede Redaktør af „Katholiken“. Min Dobbeltgænger har et Sted opgivet sin Adresse som Ryesgade 86; jeg boer Frederiksberg Allé 21 A.

16. Decbr. 1901.

Johannes Jørgensen.

Dette Nr. har 24 Sider. Helgenlegenden skal frakøres »Katholiken«.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne,

Niogfyrretyvende Aargang,

og »Katholiken« Nr. 52.

„Nordisk Ugeblad“ og „Katholiken“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader saant hos Bladets Hovedkommissioner, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, København. — Ugebladets Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. — Annoncer: 10 Ø. Petittlinien. — Private Annoncer modtages kun af Grosserer C. B. Lohrer, Adelgade 31. Træffes 9—2 og 5—7.

Nr. 52.

Søndagen den 29. December.

1901.

Indhold: En Midnatsmesse for 1600 Aar siden. — Efterretninger fra Ind- og Udlandet: Horsens. Reykjavik. Schweiz. Kina. København. — Helgen-Legende S. 25—32 med »Katholiken«. — Bekendtgørelser.

En Midnatsmesse for 1600 Aar siden.

—O—

(Sluttet.)

Nu afbrødes Stilheden udenfor. Man hørte Soldaternes Tumlen og Raaben, medens de udførte deres djævelske Arbejde.

»Mine Børn,« sagde Biskoppen, »vi dø sammen. I have skriftet og modtaget Livets himmelske Brød, I have offentligt bekendt Eder til Kristendommen; kaster Eder nu alle paa Knæ, jeg vil give Eder den sidste Absolution, inden I møde for Guds Domstol.«

De knælede alle i dyb Stilhed, idet den gamle Mand, hvis Stemme skælvede af Alderdom og Sindsbevægelse, men ikke af Frygt, tilgav dem deres Synder og meddelte dem Kirkens sidste Velsignelse.

»Og nu,« tilføjede han, »for at vi kunne dø frie for

al Synd og faste i den kristelige Kærlighed, lader os bede for vore Forfølgere, for ham, som har forraadt os, og for dem, som nu dræbe os; lader os opofre vort Liv for deres Omvendelse og for Kirkens Fred.«

Fra Tusinder af Stemmer opløftede sig nu St. Stephans Bøn: »Herre tilregn dem ikke denne Synd!« De vedbleve alle at knæle, og den taalmodige, resignerede Tavshed lagde sig igen over Menigheden — man hørte intet Skrig, ingen Støj — hist og her hørtes kun en dæmpet Hulken, et spædt Barns Jamren.

Præsterne ved Altret nød i Hast det hellige Sakramente, rensede Alterkarrene og gemte dem paa et Sted, hvor de ikke kunde ødelægges af Ilden.

Den højtidelige Tavshed vedvarede, alle bad roligt de Døendes sidste Bønner. Omkring det lille Billede af Jesusbarnet i et Sidekapel havde en Flok Børn samlet sig; de vare ogsaa tavse, og paa deres blege Ansigter saa man dette alvorlige, ærbødige Udtryk, som findes hos alle Børn, naar de staa overfor noget helligt og højtideligt. De stakkels Smaa! de holdt ikke af at dø endnu, og dog gik de frivilligt og med Glæde i Døden; thi de satte større Pris paa deres Tro end paa deres Liv.

Tætte Røgmasser væltede igennem alle Aabninger ind i Kirken og inhyllede Alle, som var derinde. Af og til, som Lynet i Mørket, slog Flammerne i Vejret.

De Bedende rørte sig ikke —; men det sidste Øjeblik nærmede sig — pludselig fremsagde de alle sammen den Apostoliske Trosbekendelse, som de Fleste fuldendte i Himlen. Snart vare de indsvøbte i Ildsluer, og den tætte Røg gik hen over dem som en Fordærvsens Engel . . . . Endelig sov de Alle hen. — — —

Kirken lignede en Dødens Mark: I Rækker laa Lig af Kristne, hvis sidste Suk havde været en Bøn for deres Mordere!

Udenfor Kirken hørtes pludselig et skrækkeligt, uhyggeligt Skrig; det var Scipios Røst:

»Min Hustru! mit Barn!« raabte han, »frels dem! Ak, frels dem! frels dem!« — — —

Et Bud var kommet ridende i en saadan Fart, at han næsten var afmægtig. Buddet var bleven sendt, for at underrette Scipio om hans Hustrus og Datters Omvendelse til Kristendommen, og om at Begge befandt sig i Kirken med Kalphurnius' Familie. Scipio vidste ikke noget om alt dette; nu blev han fortvivlet.

»Aa! frels dem!« gentog han atter og atter, »tredive Sølvpenninge til den Soldat, som vil redde dem! Ja, tredive Sølvpenninge!« . . . . saa segnede han til Jorden i forfærdelig Krampe.

Henad Morgenstunden standsede Flammerne deres ødelæggende Værk, og man kunde nu gaa ind i Kirken. Det var et frygteligt og uforglemmeligt Syn, som mødte dem, der traadte indenfor de sværtede Mure. Nogle af Ligene vare knuste af nedfaldende Bjælker, nogle faa vare forkullede, men de fleste laa endnu knælende, med Hænderne foldede over Brystet og Ansigtet vendt mod Himlen.

Præsterne havde deres Messedragt paa og laa nedkastede i Støvet. Lige til det sidste Øjeblik! havde de bedt for deres Forfølgere.

Scipio, for hvem de ogsaa havde bedt, vandrede nu fuld af Fortvivlelse omkring i det store Rum; han ledte efter dem, som vare ham saa kære.

I et Sidekapel, ubeskadiget af Ilden, smilede det lille Billede af Jesusbarnet, foran det knælede Julia i sin hvide Neokommunikantdragt; hendes Ansigt straaled af himmelsk Fred og Glæde, om Hovedet havde hun en Krans af Roser og Lilier, ved Siden af hende laa Scipios Datter, og endnu nærmere ved det guddommelige Barns Billede laa et andet Barn: da Flammerne slog op om Kirken, havde Metella taget den lille Cyprian hen til Krybben, ofret ham til Gud og lagt ham ved Siden af det lille Jesusbarn. Hans lille blege Kind hvilede paa det guddommelige Barns Bryst, og derfra — smilende og med Martyrpalmen — var Cy-

prian bleven ført ind i Paradiset! Scipios Hustru laa ved Siden af Metella, der holdt hende i Haanden. —

Foran Krybben kastede Scipio, den Frafaldne, sig hulkende i Støvet . . . han var angerfuld og omvendt! Martyrernes stille Bøn var bleven bønhørt! . . .

Licinius blev af Galerius udnævnt til Kejser. En Dag kom en elendig, udtæret Skabning til ham og sagde:

»Tag Dine tredive Sølvpenninge tilbage; nu er jeg i Sandhed en Kristen!«

»Oho!« lød det haanligt fra Licinius. »Før ham bort! Til Døden med ham! Den sidste Kristen er han i Nikomedia, det er netop, hvad jeg ønskede, han har skaffet mig af med alle de andre Kristne; nu skal han følge dem!«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Horsens. Da der hverken fra Statens eller Kommunens Side ydes nogen Understøttelse til vore Skoler, arbejde disse med store Vanskeligheder i pekuniær Henseende, for fuldtud at kunne tilfredsstille de Fordringer, som i vore Dage stilles til Skolen. Det bør derfor ogsaa hilses med Glæde, naar Folk med god Villie og Evne træder til, for at tilbyde vore gode Lærere en Støtte i deres møjsommelige Gerning til Gavn og Velsignelse for den opvoksende Ungdom. Men desværre sker dette kun sjældent. Skolen i Horsens har imidlertid fundet en saadan Velgører, idet Hr. Ingenieur *Aug. Plum*, som en Tidlang har opholdt sig paa Vejlefjord Sanatorium og derved er kommen i Berøring med Hr. Skolelærer Holst i Horsens, den 19. September d. A. har stiftet *et Legat paa 5000 Kroner*, hvis Renter udelukkende skulle anvendes til Skolemateriel for de derværende katholske Skoler.

Man maa i Sandhed være Hr. Plum taknemlig for denne hans Offervillighed, som ogsaa har givet sig Udslag paa andre Omraader. Blandt andet har han til Kirken skænket et overordentligt nydeligt *Skib*, som, ophængt i Kirken, tager sig meget dekorativt ud og bærer Navnet »St. Thøger« (Jyllands Apostel) paa Bagstavnen. Endvidere har Hr. Plum skænket ikke ubetydelige Pengebidrag til Afhjælpning af forskellige Savn i Menigheden i Horsens. Gud lønne den ædle Velgører og skænke ham mange Efterlignere, navnlig i Retning af Skolernes Tarv!

Reykjavik. Hs. biskoppelige Højærværdigheds Visitatsrejse til vor fjærne Mission har ikke undladt at sætte synlige Spor. I Løbet af Sommeren og Efteraaret er vor beskedne Kirke bleven væsentlig forskønnet baade i det Indre og det Ydre. Udvendig er den bleven malet fra Top til Taa. Spiret paa Taarnet, eller rettere Tagrytteren, er bleven kobberfarvet, Taget paa Kirken skifferfarvet, og Væggene, som før kun vare olierede, have iført sig den islandske Stenfarve. Den store nøgne Gavl i Koret prydes nu af en smagfuld Vindusramme, som indeslutter en dejlig Perle, der straalers os i Møde, naar man træder ind i Kirken. Det er et dejligt Glasmaleri, forestillende Frelseren, der peger paa sit guddommelige Hjærte. Glasmaleriet er en Gave fra en fransk Præst, som for nogen Tid siden gæstede Island. Nede i Kirken, paa Epistelsiden, faa vi Øje paa en ny, egetræsmalet Skriftestol. Vor lille Kirke straalers saaledes En venlig i Møde paa lang Afstand, og den Indtrædende stemmes uvilkaarlig til Beundring og Andagt. Den lille Menighed i Reykjavik tillader sig herved offentlig at udtale sin dybtfølte Tak til den højærværdigste Biskop, der med sin aldrig svigtende Ædelmodighed har ladet alle disse Arbejder udføre, og hertil at knytte Løftet om ivrig at ville bede for sin biskoppelige Hyrde og Velgører.

Schweiz. Med stor Stemme flerhed valgte Forbundsraadet *Dr. Zemp* (Canton Luzern) til Forbundspræsident for Aaret 1902. Advokat Dr. Zemp, der er født 1834, er en

af de mest fortjenstfulde Politikere i Schweiz. Han er Fører for det konservative, katholske Parti i Forbundsfor­samlingen og var allerede en Gang tidligere, nemlig i 1895, Præsident for Schweiz.

Kina. Ifølge Meddelelser fra Peking foranstaltede Autoriteterne i Tungtschou *en højtidelig Begravelse* af de i Aaret 1900 myrdede Kristne. Dette skete som Følge af en Overenskomst, ifølge hvilken Missionærerne gave Atkald paa Mordernes Afstraffelse, naar Autoriteterne vilde foranstalte en offentlig Sone for de begaaede Forbrydelser og indprente Folket, at Missionærerne og de til Kristendommen overtraadte Kinesere maatte behandles med Agtelse. 70 Kister bleve i et langt Tog førte gennem Eyens Hovedgade. Flere hundrede Slægtninge af de Myrdede toge tillige med Missionærerne Del i Begravelsen, fremdeles en Afdeling kinesisk Kavalleri og Infanteri, et Musikkorps og flere Hundrede Kinesere, som bar Sørgeemblemer. Kisterne indeholdt alle de Lig, som man havde kunnet finde; i nogle Kister laa kun enkelte Legemsdele eller Klæder af de Myrdede. Byens Autoriteter og General Ma, der anførte de kinesiske Soldater, som belejrede Tientsin, vare ligeledes tilstede ved Begravelsen tillige med *Embedsmænd fra 50 Landsbyer*, i hvilke Kristne ere blevne myrdede. *De holdt Lovtaler over de Kristne, som vare faldne for deres Tro*, og undertegnede Aktstykker, i hvilke de tilsikrede de Kristne, som vende tilbage til deres tidligere Opholdssteder, Autoriteternes Beskyttelse. Lignende Begravelses-Højtideligheder bleve ogsaa foranstaltede i andre Byer.

København. En dejlig *Silkefane*, forestillende den hl. Ansgar, har den højærværdigste Biskop modtaget som Gave fra Udlandet. Den er forarbejdet i et Kloster i Rusland og er et Pragtværk i Henseende til Kunstbroderi. Midt paa Banneret, som er af hvidt Silkedamast, ses i de skønneste landlige Omgivelser den h. Ansgar, Nordens Apostel — alt udført i det fineste kulørte Kunstbroderi, der næsten tager sig ud som et malet Kunstværk. Det herlige Banner, der aflægger et smukt Vidnesbyrd om kvindelig Kunstfærdighed og Taalmodighed, vil blive opstillet i St. Ansgars Kirke paa de store Festdage og blive baaret med i de højtidelige Processioner.

Paa Gensyn

med alle Ugebladets Læsere i det nye Aar! Maatte Bladets gyldne Jubelaar for os alle blive ret et lykkeligt og af Herren velsignet Aar!

Redaktionen.

Julefest i St. Josefs Gilde

afholdes **Nytaarsdag**. Nørrevoldgade 23, Stuelokalerne o. G., **Juletræ** for Børnene fra Kl. 7 $\frac{1}{4}$ til 10 Aften, derefter **Bal** for Voxne. Brødrene (og deres Hustruer) have fri Adgang naar de bærer Emblem. Brødrenes Børn à 25 Ø. Ikke-Medlemmer betale 25 Ø. og Børn 35 Ø.

Adgangskort faas hos: Emaillør Swoboda, Frederiksberg Allé 62, Frisør Hansen, Vesterbrogade 11, Skomager F. Jørgensen, Tordenskjoldsgade 29. Smedem. Rasmussen, Nyhavn 31, Tilskærer Tannenberg. Ahornsgade 8, Naalemager J. C. Jørgensen, Gothersgade 41. Skrædermester J. Nielsen, Brorsonsgade 10, og Skomagern. Lafontaine, Ahornsgade 9. Sammesteds modtages med Tak **Gaver** til Juletræet.

Unio. Mandag den 30. December Kl. 7: **Juletræ** for Medlemmernes Børn i Larsens Lokaler (St. Annæ Plads).

A. C. Rusgilde i Søvavillonen Onsdag den 15. Januar Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Sange bedes sendte til Hr. Kand. phil. O. Andersen, Kong Georgs Vej 35.

H. Meyer's Eftf.,
Papirhandel,
Falkoneralleen 65,

overtages til Nytaar af Undertegnede og anbefaler sig med gode Varer til moderate Priser.

Hermine Mariboe.

Ligkistemagasinet,

Nordre Frihavnsvej 31,

anbefales til Menigheden.

Smukke og solide Kister til meget billige Priser i stort Udvalg. Begravelser besørges. Telef. 20067. **Emil Schæbel**, Snedkermester.

Til Jule- og Nytaarsgaver anbefales

nyt hjemkommen, stort Udvalg af saavel meget billige som ogsaa finere **Rosenkranse**, **store Crucifixer** baade med og uden Fodstykke, fine **Nikkelkors** i mange Størrelser, **Vievandskar** samt et stort Udvalg af smukke **Julebilleder**.

Kompagnistræde 9, ligf. Badstuestræde.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. December. Søndag i Juleoktaven. Thomas af Canterbury, Biskop og Martyr. — **30. M.** Oktavdag. — **31. Ti.** Sylvester, Pave og Bekender. (Kl. 6 Aften højtidelig **Takkeandagt** med Prædiken og **Te Deum** i St. Ansgars Kirke).

Onsdag den 1. Januar 1902. Herrens Omskærelse. **Nytaarsdag.** Gudstjeneste som paa Søndagene. Første Halvaarskollekt af **Peterspenge** til Bedste for vor h. Fader. — **2. To.** Oktav af St. Stefans Fest. — **3. F.** Oktav af St. Johannes Fest. Genovefa, Jomfru og Mart. (I St. Ansgars Kirke Kl. 8¹, højtidelig Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt. — **4. L.** Oktav af uskyldige Børns Fest.

Søndag den 5. Januar. Søndag efter Nytaar. Vigilie til Hellig tre Kongers Fest.

Mandag den 6. Januar. Herrens Aabenbarelses Fest eller **Ephani** ogsaa kaldet **Hellig tre Kongers Fest.** Befalet Festdag, som forpligter til Bivaanelse af den h. Messe. (Kollekt ifølge pavelig Anordning i alle Vikariatets Kirker og Kapeller til Bedste for **de afrikanske Missioner**). Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Procession i St. Ansgars Kirke.

Nytaarsaften. (Tirsdag den 31. December) **Takkegudstjeneste** med Prædiken og **Te Deum**.

St. Ansgars Kirke Kl. 6. Rosenkranskirken Kl. 5.
Jesu Hjærte Kirke Kl. 6. St. Josefs Kirke Kl. 7½.

Jesu Hjærte Kirke. Nytaarsdag. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.

Hellig tre Kongers Fest (6. Jan.) Kl. 6, 7 og 8½ h. Messe; Kl. 10 Levitmesse med Prædiken; Kl. 8 Festandagt.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer anmodes om at møde til sædvanlig Tid i Dagens Løb til Tilbedelse i St. Ansgars Kirke Fredag den 3. Januar.

Mariakongregationen for Ynglinge holder sit første Møde i det nye Aar Mandag den 13. Januar i Jesu Hjærte Kirke.

St. Anna Kapel i Sundbyerne (Tyrolgade, forh. St. Hansgade, Nr. 10). **Nytaarsdag** Kl. 10 Højmesse med Prædiken. — **Hellig tre Kongers Fest** (6. Jan.) Kl. 10 Højmesse. — Paa de alm. Søndage holdes Kl. 10 Højmesse med Prædiken.

Rosenkransbroderskabet holder i det nye Aar sit første maanedlige Møde med Prædiken og Procession **Mandag den 6. Januar** (Hellig tre Kongers Fest) Kl. 8 Aften i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med Broderskabets Fancr.

Med dette Nr. følger Indhold og Titelblad for 1901. Helgenlegenden skal fraskæres »Katholiken«.

Udkommer senere paa Grund af Helligdagene.

Molns Bogtrykkeri, St. Kongensgade 31, København

Katholiken

1901

INDHOLD

A. Religiøse Æmner.

	Side
Det tyvende Aarhundredes Indvielse til Jesus Christus.....	20
Den christelige Aand i Familien.....	37
Engelsk Fromhed.....	70
Den katholske Ungdom.....	102
Offervillighed.....	137
Verdslighed (F. Faber).....	158
Pintse (N. H.).....	161
En af Tidens Ulykker (Kard. Manning ved N. H.).....	163
En Gave, ingen bør nægte Jesus (M. Osterhammel).....	169
Organisationens Betydning paa Charitas-Omraadet (N. H.).....	177
Hvad skal vi gøre for at fremme Katholicismen i Danmark? (M. O.)	209
Christelig Oplysning.....	278
Hvorledes den hellige Gertrude i Henrykkelse hørte Messen....	321
Christelig Ædelmodighed.....	327
Om at ignorere Gud (F. Faber).....	345
Skærsilden (P. Tissot).....	351
Christelig Barmhjærtighed.....	359
Ægte Fromhed og uægte.....	390
Christelig Kampaand.....	393
St. Filips Visdom.....	405

B. Æsthetik.

Ave Italia!.....	9
St. Knuds Dag (R. N.).....	24
Græs. Af en Ungkarls Papirer.....	122

IV

	Side
Ave Crux (R. N.)	129
Regn (Paul Verlaine, ved J. J.)	144
Petrus (af Bogen om Rom)	153
Michel Angelo (af Bogen om Rom)	233
Betragtninger	257
Høstvers (R. N.)	272
St. Priscillas Katakomber (af Bogen om Rom)	281
Det underjordiske Rom (af Bogen om Rom)	289
To Rosenkransdigte (R. N.)	311
St. Cæcilias Pine (af Bogen om Rom)	329
Dies irae (R. N.)	337
Den hellige Birgitta (af Bogen om Rom)	361
Hellig Elisabeth	385
Pave Urban V.s Indtog i Rom (af Bogen om Rom)	413

C. Literatur.

Gentleinanchristendom	25
Christendommens Væsen	41
Harnacks Vidnesbyrd	49, 57
Biskop Rørdam om Tilstanden efter Døden	65
Maskinismen	97
Høffdings Religionsfilosofi	105, 113, 121
Harnack ctr. Positivismen	130
Harnacks Evangelium	145
En protestantisk Gejstlig om »den hl. alm. Kirke«	217
Tertullian og F. L. Grundtvig	241
Læsning i de Dødes Maaned	352
Monita secreta	379
I Desclées Læsestue	387

D. Indland.

En Præst i »Ecclesia militans«	12
Tal	17
Georg Brandes og Molbechs Skygge	33
Det udenlandske Væsen (R.-H.)	48, 55
Kulturfaren	81, 91
Frk. Hummelgaard og Christendommen (R. N.)	85
St. Bernhard i »Politiken«	89

	Side
Absalon	96
Hvor glider de hen? (N. H.)	163
Ad Omvej (N. H.)	190
Tvunget Skriftemaal (N. H.)	193
Rundskue (N. H.)	195
Som man saar — (R.-H. & N. H.)	202
Spørgsmaal og Svar (N. H.)	207
En Begivenhed (N. H.)	215
Det nye Ministerium	240
Det sædvanlige Argument	248
Den »taalsomme« Folkekirke	280
Dr. Georg Brandes og Missionærerne i Kina	265, 273
Dr. Georg Brandes og de katholske Missionærer i Kina (H. Gamél)	297
Dr. Georg Brandes og Pastor Gamél	305
Dr. Brandes og Jesuiterne i Peking	310
Religionen erklæres for Privatsag	313
Folkekirkens Opløsning	315
Mogens Ballins Værksted	339
Religionen en Privatsag	342
En social Opgave. Ynglingeforeningen »St. Knud«	343
Et farligt Ræsonnement	377
En protestantisk Røst	397
P. Augustin Brinkmann	401

E. Udland.

De franske Ordenssamfund	77
Allevegne fra (N. H.)	175
Fra Portugal (N. H.)	182
»Ned med Jesuiterne!« (F. R.)	185
Spanske Lysglimt (N. H.)	216
Et Angreb	225
Et Forsvar	228
Protestantismen i Rom (af Bogen om Rom)	249
Et nyt Benediktinerkloster i Tyskland	319
Korruptionen i det moderne Italien	353
Latinerne i Amerika	355
Udvandringen fra Frankrig	368
Romersk Fromhed	369
Tyskerne og Armenierne	373
Fader Damiens Forgænger	409

F. Forskelligt.

Det tyvende Aarhundrede	1
Antichrist	73
Aasumstenen (E. H. Kühl)	134
Jon Arasons Bispekaabe (M. O.)	201
St. Expeditus	399

Ved en Fejl er Pagineringen af de første Sider ikke fortløbende, men springer fra 1, 2 til 9, 10 o. s. v.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 1.

Søndagen den 6. Januar

1901.

Det tyvende Aarhundrede.

Xatholiken har kun levet $2\frac{1}{2}$ Aar af det nittende Aarhundrede og faar vel derfor sin længste Levetid i det nu begyndte tyvende. Det kan da nok tilgives Bladet, om det standser et Øjeblik paa Tærsklen til det Aarhundrede, i hvilket det — efter alle Solemærker at dømme — væsenlig skal virke.

Det nittende Aarhundrede var saa indholdsrigt, at man tænkte, det aldrig kunde faa Ende. Næppe har noget lige stort Spand af Tid bragt Verden større Omskiftelser. Og uvilkaarligt tænker man paa, hvad dets Efterfølger kan bære i sit Skød.

Det tyvende Aarhundrede vil utvivlsomt blive *Arbejdernes* Aarhundrede. Arbejderbladene forkynder det triumferende, og de faar næppe Uret.

De forkynder endvidere, at »det tyvende Aarhundrede vil se den fælles, gratis, *konfessionsløse* Folkeskole realiseret og dermed Klasseadskillelsen modvirket fra Barndommen af, og *Pietismen gjort rodløs* i den brede Befolkning.«

Disse Ord er værd at lægge Mærke til (de findes i »Social-Demokraten« for 1. ds.), thi de viser, at den socialistiske Frihed kun er Frihed til at tro og tænke socialistisk. Skolens Konfessionsløshed defineres nemlig nærmere derhen, at »Pietismen« ved denne Skole skal »gøres rodløs« i Folket. Hvad det Ord »Pietismen« her staar for, er næppe tvivlsomt. Den bebudede Folkeskole vil simpelthen blive et Led i det tyvende Aarhundredes Kulturkamp, ført af de socialdemokratiske Magthavere mod *alle* Former af kirkelig Christendom.

Som »Soc. Dem.« forleden pegede paa i en Anmeldelse af Sigbjørn Obstfelders efterladte Værk: »Præstens Dagbog«, skal den socialistiske Religion nemlig grundes paa *Videnskaben*. Eller den skal grundes paa *Kunsten* eller *Naturen* eller *Mennesket*, blot aldrig paa nogen Aabenbaring, blot aldrig paa nogen anden Guddom end den, det frigjorte

Menneske bærer i sit Jeg, sit Selv. Disse Ideer prædikes Dag efter Dag og Aar efter Aar for den danske Arbejdersstand og vil sikkert heller ikke savnes paa den konfessionsløse Skoles Lærerlæber. Af en bekendt frisindet Latinskolelærer blev det for nogle Maaneder siden offentlig fremsat, at *Darwinismen* allerede nu burde ind i vore Skoler — »som den i *Øjeblikket* mest plausible Verdensforklaring.« Unægtelig vil en Skole, ledet efter saadanne Principer, ikke stivne i Dogmatisme!

»Social-Demokraten« venter sig de bedste Frugter af den nye Skole og det nye Aarhundrede. Den forventer, at »Sulten vil blive gjort hjemløs i den civiliserede Verden«, »Krigsgalskaben udryddet«, og »Arbejdsløshed blive en *saga blott*«.

Den katholske Kirke kan kun med Glæde hilse saadanne Tilstande. Den Sultne er den uopmærksomste Tilhører af alle, og Krigen staar i skærende Modstrid med Kirkens Ønske om at se saa mange som muligt bevarede for en pludselig og uforudset Død.

Men Socialdemokratiet venter sig disse lykkelige Tilstande af »Voltaire og Rousseau, uddybede gennem Darwin og Marx.« Det er noksom bekendt, hvad man for hundrede Aar siden ventede sig af Voltaire og Rousseau -- og at man opnaaede det Samfund, mod hvilket Socialismen fødtes som Protest.

Nu venter man sig en ny Tid af de to samme Profeter, »uddybede gennem Darwin og Marx.« Blot man ikke maa blive skuffet endnu bitrere af disse *fjere* Evangelister end før af de *to* . . .

Hos Sanct Johannes staar der nemlig skrevet:

»Og jeg saae et andet Dyr stige op af Jorden, og det havde to Horn ligesom *Lammet*. men taledesom *Dragen* . . . .

»Og det gør, at der gives alle, baade Smaa og Store, baade Rige og Fattige, baade Frie og Trælle, et Mærke i deres højre Haand eller i deres Pande;

»saa at *ingen kan købe eller sælge uden den, som har Mærket* eller Dyrets Navn.«

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 2.

Søndagen den 13. Januar

1901.

Ave, Italia!

(Prolog til *Bogen om Rom.*)

Ave, Italia!

Italien, hil Dig!

Fra Nordens Graavejr,

fra Mørke og Taage,

fra lange Nætter og korte Dage,

fra lange Dage og lyse Nætter,

fra Bøgeskove og grønne Sletter,

fra Sne og Frost, fra Rim og Is

kommer vi til Dig, paa Vikingewis!

Ave, Italia,

Italia bella!

Skønne Italien, hil Dig, hil!

Du Ørkenvandreres Skyggehvil,

du læskende Væld, du kølige Kilde,

der sprudler aarle, der risler silde

vore Digtens Land, vore Drømmes Længsel,

Vindu mod Syd i Europas Fængsel!

Ave, Italia,

Italia antica!

Hil Dig, Oldtidsitalien, hil!

Der glider et gyldent Solskinssmit

henover Kampagnens brudte Buer;
 og Kejserborgene paa Palatin
 og Martyrarenaens Kæmperuin
 endnu i et blodigt Aftenrødt luer.
 En Verdensaften var det, de saae;
 en Verdensaften venter vi paa.
 Vil den blandt Romas Døde
 i blodige Flammer gløde?

Ave, Italia bona!

Du gode Italien, hil Dig!

Endnu sidder som før

Tiggerne ved din Kirkes Dør

i falmede Hatte og hullede Kapper

og soler sig paa dine Marmortrapper

med Krykker og Øjenskærme og Bind

og strækker Haanden mod hver, som gaar ind,

hver pyntet Signore, hver silkeklædt Donna;

og for hver Soldo, som rækkes hen:

»Madonna give det bedre igen!«

Vi rende meglio Madonna!

Ave, Italia pia!

Fromme Italien, hil!

Hvad maa du ej døje for Spot og Smil

af Hamburgerjøder, Privatdocenter,

Damer, hvis Smil giver gyldne Renter,

norske Bohømer og danske Pastores,

engelske Kræmmere, tyske Doctores, —

af hele Verdens »gebildete« Mob,

den kosmopolitiske Landstrygertrop,

som slikker Solskin og drikker din Vin,

gør ved Apostlenes Grave Grin,
 ler ad Paven, men ser ham gerne,
 fordi han i Bogen har tredobbelt Stjerne,
 fordærver med Guld dine simple Glæder
 og radbrækker raat dit skønne Sprog —
 men skriver hjemme en dydig Bog,
 en sittlich entrüstet Germanerbog
 om Sydens løsaftige Sæder!

Ave, Italia sancta!

Italien, hil Dig, Du hellige Land!

Alle dine Klokker ringer.

De ringer ved Gry, de ringer ved Kvæld,
 de ringer for hver, som Sorgen tvinger,
 for hver, som med Døden strider.

De ringer aarle, de ringer silde,
 de hilser til alle Tider

Maria Mø, Maria vor Frue, Maria vor Moder milde!

Ave, Italia mia!

Jeg vover at kalde dig mit!

Blandt dine Bjerge har jeg levet og lidt,
 bedt og stridt;

og Bønderne sang deres sorgfulde Sange
 udover Marken, naar Mørket faldt paa;

og jeg vandred i Byer gamle og graa,
 under Domkirkebuer, i Klostergange,

Jeg saae Dig og glemte Dig aldrig siden.

Jeg ser dig paany, og jeg føler igen
 mit Hjærte banke, som kom mig imøde
 en gammel Ven,

en Ven fra en Fortid, der døde . . .

„En Præst i Ecclesia militans“.

Hørn af den danske Literaturs fortræffeligste Bondelivs- og Provinslivsskildrere blev i Søndags stedet til Hvile, og hans Ligfærd formedes af politiske og religiøse Meningsfæller som en stor, antikirkelig Demonstration. Dr. *Schandorphs* Ligbrænding gav forskellige radikale Lejlighedspoe-ter Anledning til yderst gesinnungstüchtige, men forfærdende tarvelige Sange, og Dr. Georg Brandes — der efterhaanden er obligat Taler ved enhver festlig Lejlighed — holdt en Ligtale, om hvilken »Social-Demokraten« skriver, at den »var smukkere og mere gribende, end nogen Præst vilde været i Stand til at forme den«.

For først at betragte de metriske Produkter, som blev afsungne ved den døde Forfatters Baare, saa vilde de sikkert begge være blevne ynkelig kasserede af Dr. Schandorph selv, hvis han havde kunnet sidde i Bedømmelseskomitéen. Hvad mener man f. Eks. om et Vers som dette af den bekendte Missionsfjende Hr. *J. Aakjær*:

Han var vor Digtning's djærve Fløjtespiller,
 Fløjten var Pans;
 trindt mellem Bøgens midjeslanke Piller
 bød han til Dans.
 Junker og Pranger — Kammerraaden — Bonden,
 — alle vare tvungne af *hans* Latters Magt,
 maatte trampe Grunden
 pænt til hans Takt.

Hvilket Rim: *Pans* og *Dans*! Og hvilket Naturbillede: Dr. Schandorph, der »trindt (!) mellem Bøgens midjeslanke (!) Piller« spiller op til landligt Bal! Hvad i al Verden har Hr. Aakjær tænkt sig ved at kalde Bøgestammerne for »midjeslanke«? Tror han, at Bøgene er smallere paa Midten end foroven og forneden? Skal det endvidere kaldes Dansk at »trampe Grunden«? Den kummerligste Rimnød har dikteret Hr. Aakjær disse Ord. Men slige Uhyrligheder bød man et Følge at synge, hvoriblandt flere *virkelige* Digtere befandt sig!

Dette var nu den poetiske Tarvelighed; de næste Vers rummer Gesinnungstüchtigeden. Det hedder her om den Afdøde:

Bedst dog at se ham i en Venneskare,
 bred i sin Stol;
 Da blev hans Latter høj som en Fanfare,
 Øjet som Sol:
 Viddet sprang Buk hen over Bordets Skaaler,
 Satyr og Faun med Gubben bytted Plads,
 medens Lampens Straaler
 gløded hans Glas.

Altid med Haanden paa Naturens Hjærte
 indtil sin Grav.
 »Dørene op mod Os fra Altrets Kærte!
 saa var hans Krav.
 »Blindhedens Trælle bør for Stær vi skære,
 bort maa hvert trøsket Dogmes Hjærnedunst!
 Saadan var hans Lære,
 saadan hans Kunst.

Meningen med denne Lovtale er ret tydelig. At »Satyr og Faun« »bytted Plads med Gubben«, vil vel sige, at Dr. Schandorph ved et Glas Vin gærne udtalte sig i disse hedenske Væsners Aand. Og gennem det ret urimelige Billede af Schandorphs »Haand paa Naturens Hjærte«*) samt den besværlige Sætning: »Dørene op mod Os fra Altrets Kærte!« bliver det tydeligt, at Dr. Schandorph særlig skal prises, fordi han, ved Siden af sine udmærkede Fortællinger, ogsaa har skrevet flere, literært mindre værdifulde, men fritænkensk tendentiøse Romæner. »Blindhedens Trælle« er naturligvis de Christne, den »Stær«, hvorfor de skal opereres, er Troen, Christendommen er »trøskede Dogmers Hjærnedunst«. For sin Virksomhed paa dette Omraade takkes den Afdøde da først og fremmest af sin Sanger.

Men netop paa dette Omraade var Dr. Schandorph svagest. Han virkede mod »Indre Mission« og mod, hvad

*) Det er de to Udtryk: Haanden paa Tidens Puls« og »Haanden paa Hjærtet«, der er gaaet i ét for Digteren.

en bekendt, af ham udgivet, Pièce i sin Tid kaldte »For-dømmelseslæren«, af et bravt Hjærte, men et uklart Hoved. Han, som altid saae Tilværelsen i en blød, let rørt Gemyt-ligheds ægte sjællandske Hverdagsbelysning, kunde ikke for-staa hine forfærdelig alvorlige Fiskere fra Harboøre med deres tunge Tale om Død og Dom, Synd og Frelse, Himmel og Helved. Det brølende Vesterhav, denne store Lægprædi-kant, havde aldrig tordnet Dr. Schandorph i Øret, og blid og skikkelig som han var, dannede han sig i sine lune By-og Bogomgivelser ganske andre Forestillinger om Dagen efter Døden. Hans sidsfe Bog, Romanen *Helga*, udtaler, vistnok for Digterens egen Regning, Haabet om et Nirvana, en Tilintetgørelse, hvortil man ikke — som i Buddhismen — indgaar gennem et Liv i Askese, men gennem selve Dødens Faktum. Den, der er død, har Fred — paa denne Tro, i dette Haab levede den aldrende Forfatter i de sidste svære Sygdomstider, og derpaa vilde han dø.

Om han virkelig har gjort det, bliver en anden Sag. Dødstimen er — som P. Faber har sagt — meget rummelig. »I den er der god Plads — Plads til Gud. Minutter bli-ver lange som Aar . . . Endelig engang slaar *Sandhedens Time*, og én Time Sandhed er længere end hundred Aar Vildfarelse. Himlen kommer nær; Gud udnytter sin sidste Chance. I hin Time, da Tid og Rum smelter bort i Evig-hedens hvide Lys, bringes Mennesket ind under bredere og videre Love. Et Menneske kan leve mange Menneskeliv i sin Dødskamp. Vi véd meget lidt om, hvad der da gaar for sig. Det brystne Blik, det udtryksløse Ansigt, den ral-lende Røst er som tykke Forhæng, der skjuler det sidste jordiske Møde mellem Skaberen og hans Skabning.«

I Overensstemmelse hermed siger den fromme Pater Condren, at Guds Miskundhed mod de Døende er »ufattelig stor«, og at Gud des villigere giver sin Naade i Dødens Stund, fordi den Døende ikke formaar at misbruge den. Enhver frelst Sjæl er jo en Sejr for Gud, og vi véd intet

om, hvor mange Sejre han vinder paa hin, for os lukkede Arena . . .

* * *

. . . Der sagdes ved Dr. Schandorphs Baare og i Bladenes Ligtaler mange gode Ord om hans Arbejdsomhed, hans Flid, hans Hjærtensgodhed. Dr. Brandes betonedé, »at inderst i den Afdødes Væsen boede Medfølelse med de Smaa, Beundring for de Store, Harme over dem, som gør Skade.« Og »Social-Demokraten« erklærer, (8. ds), at Schandorph havde »større Kærlighed til sine Medmennesker, end mangan saakaldt *Troende* lægger for Dagen.«

Dette lyder saare troligt. Schandorph var sikkert i det private Liv en godgørende, gavmild Mand, og han har skrevet smukke Vers om de Fattige. At mangan »saakaldt Troende« har *overgaaet* Dr. Schandorph i Næstekærlighed, vil »Soc.-Dem.« vel til Gengæld ikke benægte.

Hvad imidlertid baade de radikale Blade og Dr. Brandes lagde Hovedvægten paa, var, at den Afdøde havde deltaget i »den aandelige Strid« — havde hjulpen med til at »vælte Overtroens Mure« — havde været, hvad han selv engang paa Vers havde kaldt sig, »en Præst i den kæmpende Kirke, *Ecclesia militans*.« Og denne kæmpende Kirke, Fritænkeriets *Ecclesia militans*, var det da, som i Søndags hyldede en af sine Præster.

Som en Fortsættelse af denne Hyldest maa vel ogsaa det Digt betragtes, som »Politiken« for 8. ds. bragte, og hvori *Holger Drachmann* fejrede sin hedengangne Broder i Aanden. Det er ikke saa meget Schandorphs Talent, Drachmann roser; »Tiden«, skriver han, vil »gnave paa Bøgernes Bind og ta' lidt af Indmaden væk.« Men »det *Indre* hos Schandorph var ægte og godt, det tørredes ej med hans Blæk.« »Saa blæse med Resten — hvor *stor* du vel var —? Hvem holder med Guderne Maal?« Og af poetisk Magtfuldkommenhed anviser han da den Afdøde Plads hinsides — i en *Kro*, som han tænker sig liggende i »Fader Evans Himmel«, og som han skildrer paa følgende Maade:

Dér finder man intet elektrisk Blus
og ej Telefon eller sligt:
tolv Tællepraase, som aldrig gaar ud,
gør deres lysende Pligt.

Og Døren gaar op, og Døren gaar i:
 hvad Gæsterne ønsker, bli'r bragt
 af smaa Kellnerinder som Englebørn
 i deres mest himmelske Dragt.

I denne »Himmerigs Kro« anbringer Drachmann *Bellmann* for Bordenden og næst ham *Johannes Ewald*, *Rahbek*, *Wessel*, *Carl Bagger*, *Mantzius* og andre hedenfarne Yndere af det fulde Bæger. Dernæst hedder det:

Da triner den smaa Kellnerinde frem,
 med Smilehul i sin Kind,
 og mælder, at Sophus Schandorph er død —
 da raabes der lydt: Lad ham ind!

Alle har rejst sig, med fremstrakt Glas,
 iøvrigt i ophøjet Ro —
 og Mantzius fører sin gamle Ven
 ind i den himmelske Kro. — —

Javist har han Ret til at bænkes dér,
 hvor Aarestrup viser ham Plads,
 og Bellmann hilser med Slag paa sin Luth
 og dyster i Bollen sit Glas.

Der skal ikke plantes en Taarepil,
 fordi *Sophus Schandorph* er død;
 han sidder helt godt, med sit Glas i sin Haand
 og — ad Åare — sin »Kat« paa sit Skød!

Med Vinløv din skallede Isse skal snoes,
 og „Bellmann“ skal tone igen,
 den Tone, Du elsked og kendte som Faa —
 min vin-glade, sang-kære Ven!

Dette er vor største Digtets Apotheose af en afdød Ven! Ikke om Talentet, eller Fliden, eller Hjærtensgodheden er der her Tale; Schandorphs Adgangskort til en hinsides Lyksalighed er ganske simpelt hans »Vinglæde« . . .

Digterere er som bekendt mere aabenmuede og oprigtige end baade Festtalere og Festreferenter. Og dette Digt, hvori den Afdøde forherliges først og fremmest som en af »Bacchi Brødre«, giver En de besynderligste Forestillinger om hin *triumferende* Kirke, hvoraf Schandorph altsaa nu er Medlem, og hvortil Holger Drachmann vel ogsaa forventes efter lykkelig tilendebragt Hærfærd heneden i den stridende og lidende Menighed. . .

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 3.

Søndagen den 20. Januar

1901.

Tal.

Der eksisterer i København en velgørende Forening med et meget smukt Formaal — »Foreningen for Friskolebørns Bispising«. En lignende findes paa Frederiksberg.

Efter hvad »Social-Demokraten« for 11. ds. oplyser, staar det meget daarligt til med disse to Foreningers Indtægter i Forhold til de Krav, som Vinterens Nød stiller til dem.

I København blev der ifjor bispist henved 8000 Friskolebørn; ialt uddeltes ca. 260,000 Portioner Mad à 13 Øre. Denne Bispising kostede ialt 34,092 Kroner, hvoraf Kommunen ydede de 20,000. I frivillige Bidrag indkom 17,471 Kroner, og der opstod saaledes ifjor et Overskud, hvormed man i Aar kunde begynde.

Dette Overskud havde man ventet at kunne komplettere ved nye Tilskud fra Velgørenheden for saaledes at kunne gennemføre Bispisingen i samme Omfang som ifjor. Dette Haab er imidlertid glippet. Der er til indeværende Vinters Bispising hidtil kun indkommet 2000 Kroner, hvoraf de 800 skriver sig fra den store Velgørenhedsfest i Sommer i Tivoli. Paa samme Maade meldes fra Frederiksberg, at medens der til denne Kommunes Friskolebørn ifjor indkom ca. 3390 Kroner, har Velgørenheden i Aar kun drevet det til 2550 Kroner.

»Social-Demokraten opfordrer naturligvis alle og enhver til at yde sin Skærv, og det er der jo ogsaa al Grund til...

Men netop i de samme Dage, da Arbejderorganet indeholdt disse triste Efterretninger om Tilbagegangen i den københavnske Velgørenhed, stod der i et andet Blad en anden Statistik, hvor der tumledes med ganske anderledes høje Tal. Det var Bladet »København«, som bragte en Række Interviews af vore Variétéværter med nøjagtige Oplysninger om de respektive Forlystelsesetablissemeters Indtægter.

Man fik da her at vide, at *Cirkus Variété* pr. Vinter har en gennemsnitlig Indtægt af 4—500,000 Kroner, altsaa henved *en halv Million*. Heraf menes Provinsen og Sverig at yde ca. 150,000 Kroner; de ca. 350,000 falder paa København og Frederiksberg.

Scala, som holder aabent hele Aaret, men er mindre, har en samlet Aarsindtægt af 300—350,000 Kroner. Regner man ligesom her en Tredjedel fra, bliver det ca. 200,000 Kroner, København aarlig deponerer i denne Anstalts Biletkontor.

De mindre Variétéers Indtægter nævnes ikke. Derimod hedder det, at den eneste Konkurrence, Variétéerne hidtil har bemærket, kommer fra *Arbejdernes Forsamlingsbygninger*, hvor der hver Dag er enten *Fester eller Theatreforestillinger*. («Kbhvn.», 7. ds.)

Af denne Oplysning følte vedkommende Journalist sig foranlediget til at besøge de nævnte Arbejderetablissemeter, og han fik her oplyst, at alene i »Folkets Hus« paa Enghavevej erlægges der en aarlig Entré af ca. 30,000 Kroner, medens Omsætningen ved Buffeten beløber sig til ca. 120,000 Kroner om Aaret.

Lad os antage, at de andre Forsamlingsbygninger *tilsammen* blot har en lignende Indtægt.

Lad os dernæst antage, at Københavns Arbejderstand, »Social-Demokraten«s Publikum, blot afgiver en Tredjedel af de indenbys Variétégæsters samlede Tal. Vi kan da opstille følgende lille Beregning over, hvad den danske Arbejder aarligt udgiver, ikke til *Velgørenhed*, men til *Variétéforlystelser*:

•Folkets Hus«	Kr. 150,000
De andre Forsamlingsbygninger	Kr. 150,000
De to store Variétéer	Kr. 180,000
	<hr/>
Summa. , .	Kr. 480,000

Det er paa det nærmeste *en halv Million Kroner*, som Københavns Arbejderstand aarligt morer sig for, alene paa Forsamlingshusene og i de to Variétéer. Skulde et enkelt Tal være sat for højt i denne Beregning, er til Gengæld Arenatheatret, de mindre Variétéer ude paa Broerne samt Danselokalerne ikke tagne med, skønt Arbejderstanden vel nok her leverer et overvejende Kontingent. Under den halve Million kommer Summen ikke meget ned.

Og et sultent Barn — *mættes for 13 Øre!* »Social-Demokraten skriver det selv! Syv Børn kan altsaa rigeligt faa deres Sult stillet for 1 Krone!

Men Københavns Arbejdere, som aarligt har Raad til at more sig for en halv Million Kroner, maa ty til Bourgeoisigodgørenheden, maa henvise til Grosserer *Moresco* paa Østergade, maa skrive lange, klagelige Artikler om Sult og Nød og blege, forfrosne Proletarbørn for at skaffe Penge nok til 8000 københavnske og 1200 frederiksbergske Arbejderbørns Bespisning.

De 9200 eller lad os sige 10,000 Friskolebørns Mættelse vilde koste *1300 Kroner* pr. Dag eller, i de tre slemme Vintermaaneder, med 90 Spisedage i Steden for, som ifjor, kun 65, ialt en Sum af *117,000 Kroner*.

Heraf giver Kommunen de 20,000. Tilbage bliver da 87,000 Kroner. Hvis Arbejderstanden nu selv afholdt denne Udgift af sit Variétébudget, vilde der dog endnu paa det allernærmeste blive *400,000 Kroner* tilovers at more sig for.

Hvilket vel ogsaa kunde slaa til?

Det tyvende Aarhundredes Indvielse til Jesus Christus.

Intention for Bønnens Apostolat i Januar 1901.

Mer Slags Profeter er der, som forkynder os, hvad det kommende Aarhundrede vil bringe.

Pessimisterne siger, at det nye Aarhundrede vil blive endnu værre end det foregaaende. Materien vil mere og mere overvælde Menneskets Hjærte og Aand; Overflødheden af jordiske Goder vil kvæle alle ædle Idéer og især de christne Tanker om Afkald, Forsagelse, Kærlighed. Heraf vil opstaa en fast og urokkelig Vilje til at nyde, at nyde fremfor alt, til Trods for alt og alle, for enhver Pris. Heraf vil ogsaa fremgaa et voxende Fjendskab mod Religionen, som tøjler de brødefulde Begæringer og lærer Selvfornægtelse. Og som Enderesultat: Hedenskabets Genkomst med alle sine moralske og sociale Afskyeligheder.

Andre ser derimod Fremtiden i det allergunstigste Lys. Ifølge disse Aander har det nittende Aarhundrede været et Misforstaaelsens Aarhundrede. Der har hersket lutter Misforstaaelse mellem den gamle og den nye Aand, mellem Overleveringen og Kritiken, Theologien og Videnskaben, Kirken og de moderne Nationers Bestræbelser. I de sidste hundrede Aar har de Christne set skævt til Videnskaben, Bibelkritiken, Tekniken og overalt anet Angreb paa Troen, Overleveringen, Moralen, og til Gengæld er de bleven *exkommunicerede* af Fremskridtets Mænd som Bagstræbere, Obskuranter osv. Nu siges denne Misforstaaelse imidlertid at være i Færd med at svinde; man er paa begge Sider ved at forstaa hinanden og at vandre Haand i Haand.

Hvilken af disse to Anskuelser er den rette? Som saa ofte, ligger vel Sandheden i Midten. En Ting maa vi i

hvert Fald ikke glemme — at Fremtiden ikke alene afhænger af Gud, men ogsaa af Mennesket. Uden at træde Forsynets Rettigheder for nær, kan vi sige, at det for en stor Del er os selv, som skaber Historien, at Dagen i Morgen afhænger af vort Arbejde i Dag, og at det tyvende Aarhundrede vil blive, hvad vor Virksomhed, vore Dyder, vore Bønner gør det til.

Vi ønsker nu at indvie det tyvende Aarhundrede til Vor Herre. Det er da nødvendigt, at vi ofrer ham det, saa vidt det afhænger af os, at vi skænker ham, hvad vi maaske hidindtil har unddraget ham, at vi vinder for ham, hvad andre vægrer sig ved at give ham. Men her maa vi holde os langt borte fra de vidtfavnende Forhaabninger, de storslaaede, men golde Planer, der udvider vort Program ud over Maal og Maade og derved gør det umuligt at realisere.

Lad os indskrænke vor Virksomhed og vore Planer til et mere beskedent Omfang, der passer bedre til vor virkelige Stilling og vore personlige Forhold. Det vilde sikkert nok være herligt, om vi fra Sol gik op, til den gik ned, kunde omskifte Jordens Skikkelse og sætte Jesus Christus paa Thronen i det mindste i vort eget Land. Men en Judith eller en Jeanne d'Arc er sjældne Fremtoninger i Verdenshistorien.

Derimod er det hver af os givet at bidrage til hint store Resultat ved at virke i vor lille Kreds. Hvis vi vilde gaa ud over denne uden at have et ganske særligt Kald fra Gud, vilde vi kun gøre os latterlige. Hvis vi derimod har Tro og Kløgskab nok til at indskrænke os til vort naturlige Omraade, vil vi maaske kunne blive heroiske Christne.

Lad os derfor ikke klage over, at vi ikke kan reformere Folkeslagene; lad os i Steden begynde med at reformere os selv; det staar i vor Magt, og det er altid et Skridt fremad. Saasom Folkeslagene bestaar af Individuer, vil Samfundene blive omformede, naar alle gør som vi.

Lad os ikke fæste vor Opmærksomhed paa vort Folks, vort Samfunds, vore Venners Pligter og Pligtforsømmelser;

lad os se paa vore egne, det er den eneste Maade, hvorpaa vi kan opnaa noget. Det er megel nemt at give andre Raad; men hvad praktiske Følger har egenlig slige Raad, selv om de er nok saa gode? Det er for det meste kun Ord og ikke andet end Ord. Men det er Handlinger, vi trænger til! I Steden for at prøve paa at reformere andre — hvad der ikke er megen Udsigt til, skal lykkes — maa vi hellere alvorligt bestræbe os for at reformere os selv. Det er ofte mere smerteligt, men det er ogsaa mere opnaeligt, og lykkes det ikke, kan vi kun tilskrive vor egen Mangel paa Energi det daarlige Udfald.

Lad os da undersøge, hvad vi kan gøre, for i det nye Aarhundrede mere fuldstændigt at tilhøre Gud. Hvilken Plads indtager Vor Herre i vort Liv? Er han virkelig Mesteren, Herren, Herskeren? Søger vi hans Ære fremfor vor egen særlige egoistiske Interesse? Er vore Sæder, vore Væner, vor Omgang en Jesu Christi Soldat værdige? Er der ikke mellem Guds og Kirkens Bud ét eller flere, som vi plejer at overtræde eller at overse? Giver vi altid Gud, hvad Guds er, fremfor alt og overalt?

Lad os først spørge os selv, om vi opfylder vore Familiepligter. Samfundet vil aldrig komme til at tilhøre Jesus Christus, uden Familiernes først tilhører ham. Lad os derfor arbejde hen til, at vort Hus uden Forbehold maa tjene Herren. Hvis der blandt dem, vi elsker, er nogen, som holder sig fjern fra Gud, saa lad os søge at opveje deres Kulde ved en mere inderlig Fromhed og en større Rigdom paa gode Gærninger og Dyder. Dette er det bedste Middel til at afvende de guddommelige Straffe, som en Enkelts Ugudelighed eller slette Opførsel ellers kunde nedkalde; dette er ogsaa ofte den sikreste Vej til at opnaa en forlorn Søns Omvendelse, en Vej, der almindeligvis er langt at foretrække for Bebrejdelsernes og Formaningernes.

Efter Familiepligterne kommer Borgerpligterne. Vi har vor Stand, vor Stilling, vort Arbejde; lad os spørge os selv, om vi i denne vor Stand forherliger Herren vor Gud, eller

om vi ikke snarere giver Anledning til Knurren mod hans hellige Navn.

Vi er jo kendte som Christne; Folk venter følgelig, at vi skal overholde den christne Lov. Hvad maa de da tro om os, hvad maa de mene om vor Religion, naar de ser, at vi, som giver os ud for at være fromme, handler mod Kærligheden, maaske mod Retfærdigheden eller i det mindste mod Uegennyttigheden, som virkelig er den mest tiltalende Aabenbaring af Kærligheden og Retfærdigheden? Hvorledes kan Verden elske Religionen, naar den ser en Købmand, en Læge, en Sagfører, som er bekendt for sine religiøse Overbevisninger, tillade sig Handlinger, der, om de end ikke strider mod Retfærdigheden, dog er plettede af Havesyge, af Egoisme, af selvisk Interesserthed?

Man er mere stræng mod os end mod andre. Hvad en anden ustraffet kan tillade sig, dadles hos os. Men lad os ikke beklage os over denne Ulighed, lad os hellere tappert acceptere den og beslutte, altid at handle saaledes, som man venter af os.

Det drejer sig da ikke blot om at undgaa Dødssynder, men om at tvinge Verden til at erkende, at de sande Christne ikke blot er flittige Kirkegængere, men ogsaa er ulastelige i deres Livsførelse, ærlige til det yderste, barmhjærtige indtil Selvfornægtelse, hjælpsomme indtil Selvopofrelse.

Paa denne Maade vil vi opnaa, virkelig at indvie det kommende Aarhundrede til Jesus Christus.

Bøn.

O Jesu helligste Hjærte, ved Maria ubesmittede Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for alle vore Overtrædelser og i Samfund med Dine Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at det nye Aarhundrede helt maa tilhøre Dig. Amen.

St. Knuds Dag.

(19. Januar).

Jeg vandrer ad en Skovvej, graa og lige,
mod Lysets Hjem, mod Herlighedens Rige,
hvor alt er skønt som Solstrejf over Vove
og let som Luften i de blege Skove.

Jeg vandrer ad en Skovvej, graa og bred,
hvor Bøgestammer staa som Kirkepiller.
Paa Skovens Orgel Vinden dæmpet spiller —
og der er Blod paa Rim, mens Sol gaar ned.

Og der er Stilhed, stærk som dybe Strømme,
mens Mørket slukker Vinterdagens Fakkell —
og der er Plads for Sjælens dunkle Drømme —
og Plads for Bøn mod Himlens Tabernakel . . . . .

R. N.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmægergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 4.

Søndagen den 27. Januar

1901.

„Gentlemanchristendom“.

Omtrent paa samme Tid tilbydes der det danske Publikum to moderne protestantiske Christendomsforkyndelser, to nye Evangelier. Det ene glade Budskab kommer fra Berlin, det andet fra Harboøre. Det enes Ophavsmand er den graanedede Lærde *Adolf Harnack*, den nyeste Protestantismes mest glimrende Lys. Det andet Evangelium er forfattet af den ganske unge Sognepræst paa Harboøre, *Anton M. Jensen*. Professor Harnacks Bog — der foreligger i dansk Oversættelse ved Dr. Edv. Lehmann — er betitlet »Christendommens Væsen«. Den kunde imidlertid ogsaa — som Pastor Jensens Skrift faktisk gør — føre Titlen »Christendom for mig«. Thi begge Standpunkt er den rene Subjektivismes: hvad *jeg* (Harnack eller Jensen) synes om, er sandt og rigtigt, *min* Christendom er den rette — ja er, som Hr. Jensen siger, »*Gentlemanchristendom*« og »Christendom for *Adelsmennesker*«. At Hr. Jensen først og fremmest selv er et Adelsmenneske, følger umiddelbart heraf; den unge lutherske Forkynder (der opfatter sin Virksomhed som intet mindre end en *ny Reformation*) kan da tilraabe sin Samtid: »Lærer af mig, thi jeg er et Adelsmenneske og en Gentleman.« Og vil nogen ikke lære af Hr. Jensen — ja, da er Vedkommende tydelig nok intet Adelsmenneske og ingen Gentleman!

Hvad der gør Hr. Jensens Lære saa *gentlemanlike*, er, at den bestemt nægter den evige Fortabelse. »En Straf, som aldrig skal faa Ende,« siger Hr. Jensen, »den er ikke tilladt eller villet af noget fornuftigt Væsen. En almægtig Kær-

lighed *kan* ikke tillade den.« (S. 60—61). Ganske vist findes Læren om den evige Fortabelse i Skriften, i Jesu egne Ord. »Men erkendcr du, at der er et eller andet Punkt, paa hvilket du staar højere end Jesu Samtid, saa er du fejg..., hvis du ikke tør foretrække din finere mærkende Samvittigheds Røst for Udtalelser af Folk, hvis Vugge gik for 1900 Aar tilbage.... Med andre Ord: er der noget i de gamle Tidens Tale og Tro, som forærger og støder det bedste i dig selv og de Bedste i din Samtid, saa lyt du kun til din Samvittigheds Røst; den bringer dig aldrig i Modstrid med det, som virkelig er Guds Væsen, kun med det, som Mennesker har tænkt forkert om Gud. Jeg siger dette aldeles trøstigt og med velberaad Hu, thi jeg ved, at Evangeliet skal være ikke til Forargelse... men til en stor Glæde for alt Folket...« (S. 58).

Evangeliet, saaledes som Hr. Anton Jensen forkynder det, skal altsaa »ikke være til Forargelse,« men kun »til Glæde.« Hr. Jensens Evangelium adskiller sig derved fra det Evangelium, som en vis Paulus i sin Tid forkyndte, og som netop var »Jøderne en *Forargelse* og Grækerne en *Daarlighed*« (1. Kor. I., 23). Endog med Professor Harnack kommer Hr. Jensen i Konflikt, thi denne siger udtrykkeligt:

»Jesus har stillet Menneskene de store Spørgsmaal, lovet dem Guds Naade og Barmhjærtighed og fordret *en Afgørelse*: Gud eller Mammon, evigt Liv eller jordisk Liv, Sjæl eller Legeme, Ydmyghed eller Selvretfærdighed, Kærlighed eller Selviskhed, Sandhed eller Løgn. I disse Spørgsmaals Ring er alt indesluttet; den enkelte skal høre det glade Budskab om Barmhjærtighed og Barnekaar og saa *beslutte sig, om han vil staa paa Guds og Evighedens Side eller paa Verdens og Timelighedens.*« (»Christendommens Væsen,« S. 104).

Ifølge Harnack er Jesus altsaa kommen for at stille Menneskene foran et *Enten-Eller*. Men ifølge Pastor Jensen er Evangeliet et *Baade Og*.

Harnack mener, at Jesus stiller hver enkelt et Spørgs-

maal: Vil du tjene Gud eller Mammon, Næsten eller dig selv; vil du eje evigt Liv, eller vil du hjemfalde til Mammons, Selvretfærdighedens, Selviskhedens og Løgnens Verden? Dette anser Hr. Jensen for forargeligt; han mener, at Evangeliet kun lærer ét: »Gud er Kærlighed.« (S. 61). Og Kærligheden vil ikke forarge Menneskene med noget Enten-Eller. »Lad derfor en Paulus nok saa meget have været optaget af sin for Folkets Synder lidende Messias; lad Hebræerbrevets Forfatter nok saa meget behage sig i Tanken om den Retfærdighed, der vindes ved en andens Offer! De Tanker har været den Tids Tanker! Din »Frelse« beror paa... (at) du af Frelseren har lært det Nye, at Gud, din Fader, elsker dig med en evig Kærlighed — det Evangelium: »Han derhjemme er dog din Fader,« saa har du naaet Maalet... saa har du et evigt Liv — det Liv, der skaber fredfyldt Glæde i dig nu, og som du kan tro vil voxe til Salighed hinsidens Graven.« (S. 79).

Dette er, hvad Hr. Jensen (S. 77) kalder »en Christendom for Adelsmennesker,« og dens eneste Dogme synes at være dette: *Gud er Kærlighed*. Den, som troer herpaa, er salig og har et evigt Liv. En evig Fortabelse findes ikke. For nogen Etik har denne Christendom da ikke Plads; Retfærdiggørelsen sker, uanset alle Gærninger, ved den blotte Tro. Gud, som er Kærlighed og intet uden Kærlighed, fordømmer ingen. Et Menneskes sædelige Liv er uden væsenlig Betydning for Gud; derfor er Evangeliet »en stor Glæde — for alle!« (S. 79). De Retfærdige og Uretfærdige er Gud lige kære, blot maa de sidste efter Døden gennemgaa et Slags *Forbedringshus*, hvilket ikke er nødvendigt for de Gode. Derfor er Christendom ikke andet end »en tryk Tillid til Faderen i Himlene.« Og denne Tillid har alle, *alle* uden Undtagelse, Lov til at nære!

Saaledes har Hr. Anton Jensen fra først af anlagt sin Christendomsforkyndelse. Men hvad sker? Pludselig viser det sig — at det dog ikke er nok med Tilliden alene! Det gaar Hr. Jensen, som det i sin Tid gik Luther. Troen *alene*

skulde retfærdiggøre — men gode Gerninger var ikke desmindre ogsaa nødvendige — ikke *strængt taget* nødvendige, men *dog alligevel* nødvendige.

Saadan kommer nu ogsaa Hr. Jensen paatværs af Logikens ubønhørlige Magter. Side 57 hænder det ham at skrive:

»Naar vi blot stræbe mod Sandhed og Kærlighed, vil vor Dom falde, ikke efter det, vi ikke har, men efter det, vi har.«

Meget sandt og smukt — men det er heller ikke saa lidt at »stræbe mod Sandhed og Kærlighed« — NB. paa en saadan Maade, at denne vor Stræben kan bestaa for Dommen — som er *Guds* Dom... Det maa ikke være en Stræben i Ord alene eller i Tillid alene, men det maa være en Stræben i Virkelighed og Gærning. Dette anerkender Pastor Jensen ogsaa fuldtud, naar han Side 26 skriver:

»Du kan og tør ikke tro, at den evige Kærlighed er din Fader, naar du véd med dig selv, at du er fuld af Ukærlighed — naar du har en ond Samvittighed!«

Og fremdeles Side 27:

»Lev altid saadan, at du har en uskadet Samvittighed; thi ellers tør du jo ikke tro paa Gud . . . . . Stræb efter at have — altid! — en god Samvittighed; thi ellers kan du — saadan er nu din Natur — ikke tro, at du har en kærlig Fader i Himmelen, og saa har du jo ikke den Trøst, det Haab, som han saa gjerne under dig; saa er Evangeliet for dig ikke det, som det skulde være: En stor Glæde.«

Endvidere sammesteds:

»Vær ren, vær mild, vær god; stræb efter at blive fuldkommen i Sandhed og Kærlighed, ellers stiller din Samvittighed sig skillende mellem Kærlighedslyset og dig, og saa er du ikke i det velsignede Solskin, du unddrager dig selv den Livets Glæde, som det var Faderens Maal at give dig — hans Barn.«

Og endnu paa allersidste Blad af Pastor Jensens Bog hedder det: Christendommen er Tillid til den himmelske Fader — »bevaret gennem et Liv i Kærlighed mod Mennesker.« (Side 80).

Den, der ikke straks glemmer, hvad han lige har læst, vil næppe tro sine egne Øjne, naar han i én og samme lille Bog finder et og samme Standpunkt paa én Gang hævdet og fornægtet. Det Nye i Gentlemanchristendommen skulde jo være dette: »Gud er intet uden Kærlighed — Alle bliver frelste.«

Men alligevel stilles der de strængeste moralske Fordringer til den Troende. »Hav *altid* en uskadt Samvittighed!« »Vær *ren*, vær *mild*, vær *god*, vær *fuldkommen i Sandhed og Kærlighed!*« Dette er meget store Krav at stille til stakkels skrøbelige Mennesker! »Lev altid saadan, at du har en uskadt Samvittighed« — hvem kan opfylde dette Bud? Lærer ikke Skriften, at hvis nogen siger, han ikke har Synd, da bedrager han sig selv? Men Pastor Jensen fordrer en stadig Syndefrihed; kun paa *denne* Betingelse er den evige Kærlighed Menneskets Fader! Gud er ganske vist Kærlighed — men den onde Samvittighed stiller sig mellem Gud og Sjælen og udelukker Synderen fra det evige Livs Sol, berøver ham al *Tro*st, alt *Haab* — altsaa al *Frelse*...

Dette var rigtignok en ganske anden Tale end den, hvori Hr. Jensen søger sit Evangeliums Særpræg. Mon ikke Ord som disse vil være mange til stor *Forargelse*? Hvad vil det sige, at Gud er Kærlighed, naar denne Kærlighed kun gælder de Rene, de Milde, de Gode, de Kærlige, dem, som har en uplettet Samvittighed? Og de, som ikke er uden Synd, de, som har en *ond* Samvittighed — de tør ikke tro paa Gud,« de »kan og tør ikke tro, at den evige Kærlighed er deres Fader,« de udelukker sig selv fra »Kærlighedslyset,« fra »den Livets Glæde, som det var Faderens Maal at give.«

Spørgsmaalet bliver da nu:

Er det Gentlemanchristendom, at man for at blive salig, ikke blot maa tro, men ogsaa leve efter sin Tro — ja saa er der intet nyt i denne Christendom, saa er det kun den gamle Tro, som *alle* i Christenheden, baade Adelige og Ikke-adelige, altid har bekendt. Saa er Hr. Anton Jensen blot mere rigoristisk i sine ethiske Krav, end de fleste andre Forkyndere.

Men da bliver det ogsaa vanskeligt at se, hvorledes Hr. Jensen undgaar den Lære, han angriber saa stærkt — Læren om Fortabelsen.

Stiller nemlig den onde Samvittighed sig hindrende og skyggende mellem Gud og Sjælen — har den med Synder betyngede Sjæl ikke Gud til Fader — skal Dommen (*Dommen* — dette Missions-Ord!) fældes efter, om Mennesket har »stræbt mod Sandhed og Kærlighed« ja, da er Hr. Anton Jensens Christendom ikke mere »fremskreden« end den, som hidtil var gængse paa Harboøre!

Tænker man sig nemlig, at et Menneske ligger for Døden — og han er hverken »ren« eller »mild« eller »god«, men hans Samvittighed er alt andet end »uskadt«, og hele sit Liv igennem har han hverken brudt sig om »Sandhed« eller »Kærlighed«. Han ligger og skal dø, og Pastor Jensen kommer og skal staa ham bi i den sidste Stund. Hr. Jensen kan jo ikke gøre sket usket; han kan ikke gøre en gammel, forhærdet og sort Syndersjæl til en »mild« og »ren« og »god« *Gentleman-Sjæl*! Ifølge Hr. Jensens egen Lære tør denne Døende *ikke tro*, at Gud er hans Fader; Gud, som ganske vist er Kærlighed, elsker ikke denne Mand; den Døendes onde Samvittighed staar mellem ham og Gud og skygger for Kærlighedslyset, saa det ikke kan skinne ind i hans Sjæl. Denne Mand kan — efter Hr. Anton Jensens egen Lære — ikke blive frelst...

Der staar Harboørepræsten saa og ved ikke sine levende Raad. Han tør ikke sige til den Døende: »Omvend dig,

mens det er Tid, at du kan undgaa den evige Død.« Thi den evige Død hører ikke med til Gentlemanchristendommen.

Men Hr. Jensen tør heller ikke sige til den Døende: »Lige meget! Gud er Kærlighed! Du har det evige Liv!« Thi uden en god Samvittighed kan man ikke tro at have en kærlig Fader i Himlen, og med en ond Samvittighed har man hverken Trøst eller Haab og er ikke Guds Barn. Dette lærer Gentlemanchristendommen ganske bestemt!

Og saa -- ja, saa maa den arme Synder dø uden et eneste Ord fra Pastor Jensen! Han maa dø uden at have omvendt sig — thi da der ingen evig Fortabelse er, er der jo ingen Grund til at omvende sig netop nu! Men han maa ogsaa dø uden Haab, uden Trøst, uden en kærlig Fader i Himlen — thi han har jo ikke bevaret sin Samvittighed uskadt!

Dette er, hvad Hr. Anton M Jensen, luthersk Sognepræst i Harbøre, for Alvor byder Verden som et nyt Evangelium, »en stor Glæde for Alle.« Dette vover han at kalde »en Forkyndelse, der ikke spytter paa det bedste ! os — en Gentlemanchristendom — en Lære, som vi for os selv kan være bekendte at tage imod — en Lære, som ikke gør Vold paa vore Samvittigheder«. (S. 80).

Det er at haabe, at en saadan Christendom ikke maa finde Indgang paa Harbøre eller noget andensteds blandt den troende Befolkning. Hvad Hr. Jensen förkynder er jo i Virkeligheden den rene Fortvivlelse. Gud er Kærlighed — — ingen skal fortabes — men den, som ikke bevarer sin Samvittighed uskadt, er alligevel skilt fra Gud, har ikke Gud til Fader... At være *skilt fra Gud og ikke at have Gud til Fader* — er det ikke, hvad den hidtidige Christendom har kaldt at være fortabt? Og naar et Menneske dør i denne Tilstand — kan Hr. Jensen saa love, at det efter Døden vil blive anderledes med dette Menneske? Tanken om den »for Folkets Synder lidende Messias« overlader Hr. Jensen jo haanligt til Paulus at »behage sig i« Hvorledes

kan da den i Livet urene og ukærlige efter Døden blive ren og mild og kærlig og faa den »uskadte Samvittighed,« som er uundgaaelig nødvendig for at have Guds Velbehag?

Men naar Hr. Anton Jensen ikke kan give tilforladelige Oplysninger i saa Henseende --- ja, da kan hans Christendom maaske være god for Adelsmennesker : for dem, der hele Livet igennem har været rene, milde, gode o. s. v. Men for Menneskenes store Flertal, der med Tolderen maa bekende deres Syndighed, bliver Hr. Jensens nye Evangelium ikke »en stor Glæde,« men --- *en stor Fortvivlelse!*

* * *

Hr. Jensens »Christendom for mig« er naturligvis bleven hilst med Glæde baade af »Politiken« og »Social-Demokraten«. Særlig Arbejderbladet, hvis Christendomsfjendskab bliver mere og mere udpræget, lovsynger Hr. Jensens Bog som »en smuk og modig Daad.«

Men, siger Bladet, Hr. Jensens reformerede Christendom er i Virkeligheden ganske *overflødig*. »Naar Gud er ensbetydende med Menneskekærlighed, og *Christendom* bestaar i at skabe den størst mulige Lykke i Samfundet, saa behøves der ingen særlige Kirker og Præster til at forkynde Theologi — saa er *Socialismen* traadt i Theologiens Sted: hvert Menneske er sin egen Præst.«

I Virkeligheden er da det, Hr. Jensen opnaar ved sin nye Forkyndelse, at gøre sig selv og sit Evangelium overflødige. Vel holder han endnu selv paa »Dogmerne« om en Fader i Himlen og om Mennesket Jesus som »Veien« til Faderen. Men for disse sidste Rester Dogmatik frigør man sig nemt, og Hr. Jensens Christendom for Adelsmennesker opløser sig da i *Christendom for Socialister*.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 5.

Søndagen den 3. Februar

1901.

Georg Brandes og Molbechs Skygge.

Der gives blandt *Katholikens* Læsere sikkert ingen, som ikke med spændt Interesse har fulgt den uhyggelige Kamp mellem den nulevende *Dr. Brandes* og Digteren *C. K. F. Molbechs Skygge*. Efter at Kampen nu er endt, har det psykologisk Betydning at se tilbage paa den store nordiske Fritænkerhøvdings offentlige Færd i den nu forløbne første Maaned af det tyvende Aarhundrede.

6. Januar. Dr. Brandes taler ved Schandorphs Baalfærd. Han lovpriser »de sande Kæmper i Aandens Hær, dem, som læste Verdensloverens Skrift i flammende Stjærner eller væltede Overtroens Mure eller smæltede Hjærter.« Han berømmer Schandorph, fordi denne elskede »Sværdenes Gny, naar Kampen gik mod de Magthavere, der ikke fortjener Magten og misbruger den — Fortidens Gengangere, der lægger deres klamme Haand paa Nutidslivet.« Han roser Schandorph, fordi der »inderst i hans Væsen boede Medfølelse med de Smaa og Harme over dem, som gør Skade.«

Dr. Brandes' Tale »gjorde dybt Indtryk paa Mængden.« (*Politiken*, 7. Jan.) Den var »smukkere og mere gribende, end nogen Præst vilde været i Stand til at forme den.« (*Social-Demokaten* 8. Jan.)

14. Januar. I *Politiken* offentliggør Dr. Brandes Artiklen »En Idealist«. Han skildrer her paa den mest nærgaaende Maade den længst afdøde C. K. F. Molbech, Dantes Oversætter, Forfatteren af »Ambrosius.« Dog nævner han ikke den Skildredes Navn, men Originalen er let kendelig gennem det chargerede og karikerede Portræt. Han paadutter Molbech en Række højst uheldige Karaktéregenskaber. Det hedder udendvidere om ham: »Hans Ungdom gik hen med Tøsesjov,« og: »han havde udarbejdet sig den naiveste og mest fuldstændige Egenkærlighed, jeg nogensinde har mødt.« Han fremstilles, selv paa sine ældre Dage, som Pigejæger og latterlig Don Juan, i fuldstændig Modstrid med sine offentlig udtalte Principer. Artiklen ender saaledes: »Kræfter havde han ikke mere... Der kom noget forklaret over ham; han blev troende som et Barn, ivrigere og ivrigere i sin Tro... Tilsidst hørte han til Literaturens ypperste Kirkefædre. Den Omstændighed, at han næsten hele sit Liv igennem ikke havde tænkt paa andet end sig selv, kunde ikke gøres gældende mod ham. Det havde han jo tilfælles med saa mange af Oldtidens og Middelalderens ypperste Helgener. (!) Som egenlig Helgen blev han dog ikke ved sin Død betragtet. Derimod var alle enige om, at med ham mistede Danmark en sand Idealist.«

19. Januar. I *Berlingske Tidende* imødegaas Dr. Brandes af Dr. Ernst v. d. Recke. Gendrivelsen samler sig i følgende Omskrivning af et Sted i Brandes' egen Artikel, som v. d. Recke applicerer paa dens Forfatter:

»I sin sande Skikkelse viste han sig engang, da han benyttede personlige Bekendtskaber for at udspionere en Mands private Forhold, opsnappe og opspore til Brug imod ham tilfældige, uovervejede Ytringer (for hvis korrekte og sandfærdige Gendrivelse selvfølgelig enhver personlig Garanti fattedes), ja, forfølge hans Veje ind paa formentlig erotiske Oplevelsers Omraade for, mange Aar efter hans Død, at søge at besudle hans Privatliv. Det viste sig herved gørligt for

ham endog at overbyde sig selv i sine hidtil kendte Egenskaber; men med denne Bedrift, der selv i ham nærstaaende Kredse blev betegnet med sit rette Navn, var ogsaa hans Rolle som Gentleman i Literaturen definitivt udspillet.«

23. Januar. I *Berlingske Tidende* tiltræder en Kreds af C. K. F. Molbechs Venner Dr. E. v. d. Reckes Protest mod det brandesianske Gravskænderi. Blandt Underskriverne findes Personligheder som Fru Betty Hennings, Historikeren, Professor Edv. Holm, Komponisten Lange-Müller, Fru Phister, Olaf Poulsen, Lorenz Frølich.

26. Januar. Dr. Brandes svarer i *Politiken* med en Artikel, hvori han dels ynkeligt klager over, at man altid »tildænger ham med alle Sprogets Ukvemsord,« dels selv tildænger sine Angribere med Ukvemsordene »Stympere«, »elendige Sympere«, »Vigtigpetere«, »jammerligt daarlige Kritikere«, ja endog »Pramme«. Det sidste fladbundede Skældsord er ganske nyt, og Doktoren har kreeret det for dermed at betegne flere Forfattere, hvis Talent han en Gang selv i den mest overbeviste Tone roste og anbefalede...

Skældsordene er dog ikke Hovedsagen for Dr. Brandes. Hovedsagen er for den berømte Kritiker at proklamere en ny Grundsætning for Literaturhistorien — nemlig den hensynsløse Sandheds Princip. Brandes citerer i denne Anledning følgende Ord af Sainte Beuve:

»Er det ikke nødvendigt, en Gang at bryde med denne urimelige Vedtægt, som gør, at man bedømmer en Forfatter, ikke alene efter hans Hensigter, men endog efter de Fordringer, han gør? Hvorledes! jeg skal være forpligtet til i Fontanès kun at se den store, sløbne, ædle, elegante Mester og tør ikke se den lille, hidsige og sanselige Kumpan, som han var? Eller — nu har jeg i 35 Aar levet i Villemaines umiddelbare Nærhed, der er et saa stort Talent, saa skøn en Aand, og som formelig flager med ædelmodige, frisdede, menneskekærlige, christelige, civilisatoriske Følelser, og

jeg skulde ikke i ham turde skildre den smudsigste Sjæl, den ondskabsfuldeste Abe, der gives? . . . Er da Skribenter, Historikere og Moralprædikanter Skuespillere, man ikke har Lov til at studere udenfor den Rolle, de har lagt til Rette for sig?»

*

*

I denne første Maaned af det nye Aarhundrede har Doktor Georg Brandes da gennemløbet tre Stadier.

Den 6te staar han ved Schandorphs Baare — ligesom han kort inden Udgangen af det gamle Aarhundrede havde staaet ved Festen for Islænderne og ved Mindefesten for Gutenberg — og »flager med ædelmodige, frisindede, menneskekærlige, civilisatoriske Følelser.« (Ved Gutenbergfesten havde han endog til Udgangspunkt for sit Foredrag valgt *Evangeliets* Text: »Og Ordet blev Kød« — havde saaledes til Frisindet og Menneskekærligheden endnu føjet en vis *Christelighed!*)

Den 14. Januar æreskænder han en længst afdød Ungdomsbekendt paa den »smudsigste« og »ondskabsfuldeste« Maade.

Og den 26. forkynder han endelig det Princip, at Dønnen over et Menneske skal fældes, ikke efter, hvad han synes og selv gør Fordring paa at være, men efter hvad han virkelig *er*. Han forkynder dette Princip — og lader slet ikke til at betænke, at der netop overfor ham selv og hans allernærmeste kunde lyde et: *Fiat applicatio*. Han forkyn-der det saa ubekymret, at det synes, som om selve *Nemesis*, hin strænge, gengældende Magt, hvorpaa i sin Tid Goldschmidt troede, har styret Dr. Brandes' Haand, medens han afskrev netop *disse* Linjer af Sainte-Beuve.

Georg Brandes mente, med den franske Kritikers Ord at ramme *Molbech* endnu en Gang. Men det er ikke blot i de gamle Sagn, at den Kugle, der affyres mod et Genfærd, vender tilbage og dræber den frække Skytte. . .

Den christelige Aand i Familierne.

Intention for Bønnens Apostolat i Februar Maaned
1901.

Et af Socialismens Idealer er Familiens Opløsning, og her som paa saa mange andre Omraader omsætter denne dristige Aandsretning kun i Theori, hvad dens Forgænger Liberalismen længe har øvet i Praxis. En liberal Forfatter, Henrik Pontoppidan, har ifjor i en Roman betitlet *Det ideale Hjem* taget til Orde for Ægteskabets og den derpaa grundede Families fuldstændige Ophævelse og har foreslaaet nye Former for Samlivet mellem Kønnene — Former, der især anbefalede sig til Mænd, som satte Pris paa at slippe fr fra alle Forsørgerpligter.

At det ikke er i Romanerne alene, Familien saaledes opløses, vidner de stadig talrigere Skilsmisseprocesser om og de Serier af Ægteskaber, hvortil Aandsfrihedens Bannerførere hengiver sig. Og over hele den civiliserede Verden genlyder det samme Raab, der for nogle er sørgeligt, for andre glædeligt: »Familien gaar sin Opløsning i Møde!«

Hvorfor er dette unægtelig saaledes? spørger Pater *Joseph Trustes, S. J.* i sidste Hæfte af Maanedsmeddelelserne fra Bønnens Apostolat. Fordi Christendommens Aand forsvinder af Familien, svarer han. Man mister lidt efter lidt den Vane, at leve i Overensstemmelse med Jesu Christi Bud og, tværtimod Apostelens Forskrift, bliver mange saakaldte Christne »ligedannede med denne Verden.« Skal Verden imidlertid ikke synke tilbage i Barbari og Hedenskab, maa Gud paany indtage den Plads ved Arnen, der tilkommer ham.

Man maa for det Første huske paa, at den christne Familie er grundet paa *et Sakrament*. Ægteskabet er en guddommelig Indstiftelse, hvis Maal er at helliggøre Menneskene i den Stand, hvori de er kaldede til at tjene deres Skaber og Herre.

Følgende Samtale forefaldt for nogen Tid siden i en fransk By, mellem to Katholiker:

— Har De hørt, at vor Ven F . . ., i Steden for at passe sine Bryllupsforberedelser, er tagen hen til et Kloster for at holde en Retræte? Jeg maa sige, at Øjeblikket er vel valgt! Og jeg som troede, at han var saa fornuftig og praktisk! Han behøvede ikke at være juridisk Kandidat for at bære sig saa dumt ad! Og det mest utrolige af det Hele er, at han har overtalt sin Forlovede til at gøre ligesaa — til stor Fortvivlelse for hendes Dameskrædderinde!

— Kære Herre, lød Svaret, jeg finder, at F . . . bærer sig særdeles praktisk ad! Han finder ikke, det er nok at opsætte Ægteskabskontrakten og gøre de obligate Bestillinger hos Skrædderen og Møbelhandleren — han vil ogsaa forberede sin Sjæl til at modtage det Sakrament, der skal føre ham ind i et nyt Liv.

— Det kan han jo gøre ved et godt Skriftemaal!

— Jo — men endnu bedre ved en Retræte! Tror De, at et Par Dages Overvejelse og Bøn er for meget, hvor det gælder at modtage et Sakrament, der skal binde En for hele Livet?

— Nej saamænd, men jeg finder dog . . .

— De finder, at det er noget, man ikke bruger, og som ikke er moderne. Men det er netop Ulykken! Den hellige Frands af Sales sagde, at hvis der gaves et Noviciat før Indtrædelsen i Ægteskabet, vilde meget faa aflægge Løfterne. Et saadant Noviciat lader sig ikke etablere. Men en Retræte kan man gøre, og jeg tror, at den ikke blot er nyttig, men næsten *nødvendig* for enhver, der vil tage den alvorlige Ting alvorligt, som Ægteskabet er . . .

De unge Forlovede holdt da, hver i sit Kloster, en god

Retræte og betragtede for Guds Aasyn, hvad de gik ind til, hvilke Forpligtelser de paatog sig, og hvilke Dyder vilde være dem mest nødvendige i deres nye Stand. Maaske gik det lidt ud over Brudeudstyret, men den Ulykke kunde der jo altid raades Bod paa. Til Gengæld havde de to Unge styrket og hærdet deres Sjæle, for senere hen, naar Prøvelsernes Tid kom (og den kommer altid), at kunne staa fast med christeligt Mod og lide, Haand i Haand, med Blikket rettet mod Krucifixet.

*   *   *

Den store Dyd, som man først og fremmest maa udvikle hos sig og endog fremkalde, hvis den ikke findes, er *Selvfornægtelse*. Den er en absolut Betingelse for Samliv. Hidtil har man været alene, man har kun tænkt paa sig selv, man har levet fra Dag til Dag og tilfredsstillet alle sine Interesser, alle sine Luner. Men paa denne Maade er man bleven — om ikke Egoist (dette Ord er for groft), saa dog et Menneske, der ikke tænker meget paa andre og ikke har nogen Ævne til at bringe de talrige smaa Ofre, som Hverdagslivet kræver. De unge Hjærter er altid rede til den store Begejstring — og det er godt og glædeligt! De kan staa for Sværds slag — men for Naalestik er de yderst ømfindtlige. Derfor har Ungdommen meget at lære, inden den tilegner sig, hvad man har kaldt de *småa Dyder*: Overbærenhed, Taalmodighed, Blidhed, ligeligt Humør og mange andre gode Egenskaber, der vist ikke er saa smaa, som det lader til, siden det er saa vanskeligt at erhverve dem, og siden de virker saa uendelig velgørende.

Saa snart man er to — og endnu mere: saa snart man er tre, fire eller flere — har man ikke mere Ret til kun at tænke paa sig selv, kun at arbejde og leve for sig selv. Man kan ikke mere lade sig lede af sine Tilbøjeligheder, sine Vaner, sine Luner. Man maa ofte give efter, gøre Indrømmelser, lære at bøje sig paa mange, mere eller mindre

tiltrækkende Maader, hvis man ikke vil støde, saare, eller tyrannisere.

Hvor skal man nu finde Kraft til at øve alle disse smaa Selvfornægtelser, der ofte næsten er mikroskopiske, men ikke derfor bliver mindre følelige? Netop de mindste Torne volder mest Smerte, fordi de bliver siddende i Kødets. Disse huslige Pligter er saa ærgerligt smaa, saa nedværdigende ubetydelige — og dog har man saa vanskeligt ved at opfylde dem, hvilket er en yderligere Ærgrelse og Nedværdigelse. Den største Krigshelt kan være en fejg Kryster i Kampen med denne evigt frembrydende Egenkærlighed, der uafbrudt gør Modstand, stadig føler sig saaret og krænket i sine Rettigheder. Hvem skal nu give Sjælene Styrke i denne Strid, som varer ikke nogle faa Timer, men hele Livet igennem, fra Minut til Minut? Alene den christelige Aand kan gøre dette — den christelige Aand, der i Mod-sætning til Verdensaanden ikke ser paa de glimrende ydre Fortrin, men fremelsker de saakaldte *smaa* Dyder, der alle er Former af den ene store Selvfornægtelsens og Kærlighedens Dyd.

Bøn.

Guddommelige Jesu Hjærte, ved Maria ubesmittede Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for alle vore Overtrædelser og i Samfund med Dine Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at den christelige Kærligheds Aand mere og mere maa genvinde sit Herredømme i alle Hjem. Amen.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 6.

Søndagen den 10. Februar

1901.

„Christendommens Væsen.“

Denne dansk Oversættelse (ved Dr. phil. Edv. Lehmann) foreligger nu den berømte Berlinerprofessor *Adolf Harnacks* Bog om »Christendommens Væsen.«

Oversætteren har forsynet Værket med en Indledning, i hvilken han bringer Harnacks Skrift ind under Apologetikens Synspunkt. »Der er én Ting, Harnack lytter efter i al Tidens Tale — det er, hvad der siges om Christus.« Derfor »kender han ogsaa nøjagtigt alle de Maader, hvorpaa et moderne Menneske trækker paa Næsen ad Christendommen.« Og hvad han vil med sin Bog — oprindeligen Række Forelæsninger paa Berlins Universitet — er »at vinde de Unge for Jesu Evangelium.« »Han véd, at de fleste af dem allerede staar paa svage Fødder, maaske allerede betragter sig som færdige med Christendommen. Men han mener ogsaa, at det, som har bragt dem til Vaklen eller Fald, ikke er Evangeliet selv, men sekundære Dannelser, som Historien... har aflejret om Evangeliet, eller de grove Misfyndninger af Evangeliet, hvorved den velvise Nutid vil frigøre sig for dets Alvor.«

I disse Ord af Dr. Lehmann er der saameget sandt, at Harnack ingenlunde er en Theolog efter vore liberale og socialistiske Christendomsfjenders Hoved. Han indskrænker ikke, som Pastor Jensen fra Harboøre, Religionen til, at Gud er Kærlighed, og at det gaar ikke saa strængt, som Præsten prædiker. Ogsaa for Harnack er Christus et Tegn til Frelse eller Fald; han er den, der stiller Verden overfor det absolute Valg. (Se »Katholiken« for i Aar, S. 26). Harnacks Bog er derfor heller ikke bleven hilst med nogen synderlig Begejstring af vore hjemlige Christendomsfjender. For

Katholiker er den til Gengæld des interessantere og des lærerigere.

For tyve Aar siden var en ganske anden protestantisk Type end den Harnackske fremtrædende, ja herskende. Lutherdommen domineredes dengang af den saakaldte Tübingerskole, hvis dristigste Mænd frakendte Evangelierne al historisk Værdi, satte Tiden for deres Affattelse langt ned i det andet Aarhundrede og paa Grundlag af denne Kildernes paastaaede Usikkerhed søgte at reducere Jesus Christus til en mythisk Skikkelse.

Den Skade, som Tübingerkritiken har gjort, kan uden Overdrivelse kaldes uberegnelig. I Frankrig fandt den en begejstret Tilhænger og begavet Talsmand i Ernest Renan, Forfatteren af et berømt *Vie de Jésus*. Renans »Jesu Liv« var intet uden en historisk Roman, men Bogen blev slugt af Tusender og Titusinder i Oplag efter Oplag og bødes i Oversættelser alle civiliserede Folkeslag som ren historisk Sandhed. Ved sin skønne Stil og sin sentimentale Betragtning af Jesu Person indsmigrede dette Værk sig i Sindene, og vide Kredse, der var utilgængelige for Baur's og Strauss' mere tørre Værker, har ladet sig henrive af Renans melodiske Sætninger. Som altid var det den germanske Vantro, der støbte Kuglerne, og den franske Salonbøsse, som udskød dem. Det er udenfor al Tvivl, at Tübingerne, Strauss og Renan har givet Millioners vaklende Tro Dødsstødet. I *Karl Gjellerups* antitheologiske Romaner er det f. Ex. altid disse Forfattere, der føres i Marken. Og en *Henning Jensen* er helt behersket af Tübingernes Tanker. Endnu i de sidste Aar af det nittende Aarhundrede fremkom paa Dansk en Bog om »Jesus af Nazareth«, der væsenlig hvilede paa Renans gamle Roman.

Saa meget tristere er dette at tænke paa, som man nu fra alle Sider ser Tübingerskolens Kritik fordømt som ganske uberettiget, og dens Mythe-Theori forladt som fuldstændig uvidenskabelig. Medens F. C. Baur af Pauli Breve kun vilde anerkende fire som ægte — Romerbrevet, de to Korin-

therbreve og Brevet til Galaterne — har Verdensapostelen af den nulevende Videnskab faaet alle sine beslaglagte Papirer tilbage som fuldstændig autentiske. Harnack erklærer herom i sin oldchristelige Literaturhistorie (I. Bd. S. VIII i Fortalen):

»Der har været en Tid — ja det store Publikum befinder sig endnu midt i den — da man ansaa den ældste christelige Literatur, det Nye Testamente medindbefattet, for et Væv af Bedragerier og Falsknerier. Denne Tid er omme.«

I den Grad er den omme, at Harnack ikke tager i Betragtning at erklære, »at Kirkens ældste Literatur i Hovedpunkterne og i de fleste Enkeltheder, literærhistorisk betragtet, er *sanddrø og tilforladelig*.« Og han angiver følgende Tidspunkter for Affattelsen af Pauli Breve: til Thessalonica, Aar 47—49; til Korinth og (?) til Galatien 52 eller 53; til Rom 53 eller 54; til Colossae, Ephesus, Philippi 56—59; til Philemon omtrent samme Tid... Ogsaa Johannes' Aabenbaring finder Naade for hans Øjne; den er skrevet ca. 93—96. At Petri Martyrdød i Rom af Harnack anses for fuldt bevist, skal lige nævnes, skønt det strængt taget ikke kommer Sagen ved; det hedder herom: »Petri Martyrdød i Rom er i sin Tid bleven bestridt af tendentiøs protestantiske og senere af tendenskritiske Fordomme... Men at man har taget fejl paa dette Punkt, ligger nu klart for enhver Forsker, der ikke blinder sig selv. Hele det kritiske Apparat, hvormed Baur har bestridt den gamle Tradition, gælder nu med Rette for værdiløst« (Oldchr. Litthist. I, 244).

Naar man ret betænker, at hin engang saa ansete Bibelkritik nu af Protestantismens første Theolog — thi det er Harnack — erklæres for *værdilos*, saa begynder man at blive underlig til Mode. Hele Slægter af tvivlende Mennesker har altsaa fulgt en Lygtemand, idet de troede at følge Videnskaben, at følge *Sandheden* — saaledes som det er ethvert Menneskes Pligt. Baur, Strauss, Renan, optraadte i

Videnskabens Navn og angreb Troen ved en Appel til den menneskelige Sandhedskærlighed. Og nu viser det sig, at hele det lærde Apparat i, al denne Exegese, alle disse kritiske Kommentarer, der har imponeret saa mange, maa karakteriseres som *Tendenskritik*, med andre Ord: som farvet Videnskab, som faktisk Bedrageri og Falskneri. Og dette Bedrag har kostet, ingen véd hvormange Sjæle, deres Tro . . .

Der er da al Grund til at tage sig i Agt for denne saakaldte Videnskab. Nuomstunder huserer den svært paa det gamle Testamentes Omraade, og mange sætter Lid til den. Man siger, at Kritiken bygger paa uigendrivelige sproglige Grunde; selv i »Kirkelexikon for Norden« er mange af dens Resultater akcepterede.

Men var Tübingernes Grunde ikke ogsaa i sin Tid »uigendrivelige«? Er det da ikke fornuftigt, ogsaa her at stille sig afventende — paa det principielle Standpunkt, at hvad der *virkelig* er videnskabelig Sandhed, ikke kan strides imod, hvad der *virkelig* er aabenbaret Sandhed? Medens Kampen for og imod den gammeltestamentlige Kritik raser, kan man iøvrigt passende meditere følgende Ord af Harnack, i den her paa Dansk foreliggende Bog (S. 14):

»Absolute Domme kan vi ikke fælde i Historien. Det er en Erkendelse, som nutildags — jeg siger med Forsæt: nutildags — staar uomstødelig fast. Historien kan kun sige os, hvad der har været, og om vi end tager os for at belyse, sammenfatte og bedømme de stedfundne Begivenheder, maa vi for Himlens Skyld ikke tro, at vi kan drage almengyldige Værdibestemmelser ud fra vor historiske Betragtning. *De* er altid et Værk af vor Subjektivitet; dem laver vi med vor Følelse og vor Vilje, og den arge Misforstaaelse, at de kunne bringes til Veje ved Erkendelsens Hjælp alene, den stammer fra den lange, lange Tid, da man ventede alt af Viden og Videnskab . . .«

Disse Ord af en stor Videnskabmand er vel værd at lægge Mærke til og lægge sig paa Sinde. Harnack erken-

der, at historiske Domme aldrig er rene Erkendelsesprodukter, men altid er følelsesfarvede, tendenspaavirkede. . Gælder dette om den almindelige Historie, saa gælder det i højeste Grad om den religiøse. Intet Steds er Følelse og Vilje mere interesserede i de Resultater, Erkendelsen kommer til. Paa intet Omraade vil de historiske Domme da være mere tendentiøse, mindre exakte end paa det religiøse. Der er derfor aldeles ingen Grund til at lade sig imponere af journalistiske Religionsangriberes Pralen og Prangen med »Videnskabens« og dens »Resultater«. Lad dem læse Harnack og siden tie stille!

Det er i denne Sammenhæng interessant at hidstille, hvad den italienske Forfatter *Antonio Fogazzaro* siger i sin, paa Fransk oversatte Bog: »Udviklingslære og Katholicisme.« (*Les Ascensions humaines. Evolutionnisme et Catholicisme.* Trad. par Robert Leger. Paris, Perrin & Cie. 1901). Det hedder her (S. 148):

»Det er sandt, at til hvert nyt Trin af det videnskabelige Fremskridt har der knyttet sig Gudsfor nægtelse. Men dette beviser kun, at det altid er muligt for den menneskelige Aand, saavel den mest uvidende som den højest dannede, at vælge mellen Tro paa Gud og Fornægtelse af ham *). Dette vil de, som nægter Gud, imidlertid ikke indrømme; de bestræber sig for at tilvejebringe en logisk Modsætning mellem Videnskabens Sandheder og det christne Gudsbegreb.«

Ud fra en saadan Bestræbelse arbejdede i sin Tid Tübingerskolen. Med Rette kan man derfor paa den anvende, hvad Fogazzaro siger om den Häckelske Evolutionslære:

---

*) Der er maaske en særlig Grund til, at store videnskabelige Fremgangstider er særlig {rige paa Gudsfor nægttere. Mennesket kan endnu ikke overse Rækkevidden af sine nye aandelige Erobringer og tror sig paa Nippet til at kunne løse alle Tilværelsens Gaader ad Fornuftens Vej Heraf saadanne Perioders naive Rationalisme og ærlig mente Had til Religionen som en Mørkets Magt, der vil standse og hæmme det intellektuelle Fremskridt.

»Naar Udviklingstheoretikerne af Häckels Skole arbejder paa at etablere den nye Theori, saa véd man ikke, om de virkelig lægger Grunden til en videnskabelig Bygning, eller de graver Løbegrave ind under en Tros Befæstninger, om det er et Fredens eller et Krigens Værk, de udfører. Medens de fortæller Universets Historie, tænker de med Had — det føler man — paa den hellige Skriffs Beretning, og deres Sprog dirrer ofte af Harmen som en Advokats Tale. Man fristes til at tro, at disse Mænd ikke befinder sig paa et videnskabeligt Katheder, men paa den offentlige Anklagers Plads i en Proces mod Verdens Skaber.« (Anf. Værk Side 211).

Disse Ord rammer og stempler ikke blot den häckelske, ikke blot den naturvidenskabelige, men *al* saakaldt Forsken, der forsker efter noget andet end Sandheden. Religion og sand Videnskab kan aldrig staa i varig Modstrid. Den Kamp, der i vore Dage er staaende, og som *Drapet* fejlagtig har kaldt »Kampen mellem Religion og Videnskab«, er som oftest kun den Krig, Vantroen fører mod Troen ved Hjælp af tendentiøse videnskabelige »Resultater«. En Episode af denne Krig var i forrige Aarhundrede Tübingerkritiken, og i dette Aarhundrede vil en fornuftig Katholik derfor væbne sig mod alle nye »videnskabelige« Angreb paa Aabenbaringen med Harnacks ovenfor citerede Ord: »Historiske Domme . . . er altid et Værk af vor Subjektivitet; vi laver dem med vor Følelse og Vilje.« Dette er den første store Tjeneste, som Harnacks Bog kan yde kirkelige Christne; at det hverken er den eneste eller den største, skal vises i en senere Fortsættelse af denne Artikel.

Maaske det i Sammenhæng med det ovenfor berørte Spørgsmaal om Forholdet mellem Aabenbaring og Videnskab ikke vil være af Vejen at gaa ind paa de faa Tilfælde, hvor der virkelig har været et — forbigaaende — Modsætningsforhold til Stede mellem Kirken og Videnskaben. Navnet *Galilei* bliver i denne Forbindelse gærne foreholdt En; om *Bruno* og *Vanini*, som ikke var Videnskabsmænd,

men pantheistiske Filosofer, kan der jo heller ikke godt være Tale.

Ogsaa paa dette Punkt yder Fogazzaros Bog god Vejledning til en rigtig Forstaaelse. Al Udvikling — siger han omtrent — altsaa ogsaa den intellektuelle, beroer paa *to* Faktorer: én konservativ, som bevarer det Vundne, én progressiv, der indvinder nye Værdier. I den menneskelige Kulturverden er det Kirkens Opgave at repræsentere det konservative Princip, medens Videnskaben er det progressive Element. »Det er naturligt,« siger Fogazzaro, »og det er endogsaa godt, at en konservativ Magt griber ind i Idéernes Udvikling for at kæmpe mod den omformende Kraft, ligesom det sker i den organiske Udvikling, hvor den første af hine Kræfter tilstræber at bevare Børnenes Lighed med Forældrene, medens den anden søger at frembringe nye Variationer.« (Anf. Bog, S. 178—179).

Netop det, som en moderne Tænkere — Professor Harald Høffding — i sin nylig udkomne »Religionsfilosofi« bebrejder Kirken, er dens Styrke, ja er dens Opgave. Den »tager smaa Lektier ad Gangen«, siger han (S. 312), idet den »efter tilbørlig Modstand stedse paany en skønne Dag slaar fast, at der er fuldstændig Harmoni mellem dens Lære og den »sande« Videnskab.« Høffding mener det ironisk, naar han taler om *tilbørlig* Modstand, men uden at vide af det kommer han netop til at bruge det rette Ord. Kirkens Modstand er tilbørlig, er korrekt, er Pligt for den, thi Kirkens Modstand er den Prøvelse, ved hvilken Vantroens tendentiøse Læresystemer adskilles fra den virkelige Videnskab. Trods Professor Høffdings haanlige Citationstegn er der nemlig noget, som hedder »sand« Videnskab og noget, som hedder Tendensvidenskab — derfor har vi bl. a. nu Professor Harnacks Ord. Og den danske Filosof kan, biologisk uddannet som han er, ikke andet end tiltales af det natur- og fornuftmæssige i Tanken om Kirken som det Princip, der gennem hele Kultur menneskeheden Væxt bevarer og opretholder de fundamentale Sandheder, hvorpaa selve Kulturen hviler. Kirken er det *Stabile*, Videnskaben det *Mobile*. Men ogsaa herom kan der maaske skrives en anden Gang.

„Det udenlandske Væsen“.^{*)}

»**K**r. Dagbl.« indeholdt fornylig en Artikel, undertegnet »**A**xel Bülow, hvori drages til Felts mod »Koketteriet med Papisterne«. Hr. B. er meget vred over, at københavnske Blade under Forfølgelserne i Kina omtalte den katholske Mission i saa rosende Udtryk, medens de ikke levnede den evangeliske Mission Ære for 4 Skilling. Grunden til denne Optræden, siger Hr. B., er ikke den, at vedkommende Journalist har den fjærneste Indsigt i hverken den katholske eller den evangeliske Mission (hvorfor ikke sige den evangelisk-lutherske, med hvilket Udtryk Grundloven dog betegner Statskirken i Danmark); men fordi de er Fritænkere, hader de vor egen Kirkes Arbejder...

Hr. B. synes ikke at have fulgt rigtig med, eller ogsaa forudsætter han, at »Kr. Dagblad«s Læsere er meget glensomme; thi naar han taler om de fritænkeriske Journalister, kan det da vel ikke være hans Mening at henregne Vilh. Beck til disse. Og det var dog liam, der tog haardest paa de lutherske Missionærer i Kina, og stemplede dem som Lejesvende, der flygtede fra deres Hjorde.

Hvad der imidlertid særlig er falden Hr. B. for Brystet, er den oftere omtalte Byggegrund, som Randers Byraad har afgivet til St. Josephssøstrene til et Hospital. Han finder det sært, at Byraadet i en fuldstændig evangelisk By er saa forhippet paa at kalde Nonnerne ind, at det endog afgiver Byggegrund til deres Hospital, og han kalder det baade umandigt og udansk.

De Mænd, der sidder i Randers Byraad, vil sikkert meget have sig frabedt Hr. B.'s Korreksen af, hvad de efter moden Overvejelse vedtager i deres Bys Interesse. Hvem der i Randers virkelig er saa »fuldstændig evangelisk,« at de betragter det som en Uhyrlighed at blive plejet af Josephssøstrene, kan jo nemt undgaa denne Ulykke. Men dem er der vist ikke mange af, og desuden har Randers en katholsk Menighed, som vel ogsaa kan kræve lidt Hensyntagen.

(Sluttes).

*) Forsinket paa Grund af Pladsmangel.

Red.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 7.

Søndagen den 17. Februar

1901.

Harnacks Vidnesbyrd.

I.

Som anført i forrige Nummer af nærværende Blad er det Harnacks og hans Oversætters Ønske, at »Christendommens Væsen« skal opfattes som et apologetisk Værk. Dette kan en Katholik ikke godt gaa med til. Derimod er der i Harnacks Skrift unægtelig meget *apologetisk Stof* at finde, baade mellem hans bevidste Indrømmelser og ubevidste Tilstaaelser. En Gennemgang af »Christendommens Væsen« med denne apologetiske Interesse for Øje kan derfor give et ikke ringe Udbytte, og et saadant Studium skal derfor i det Følgende forsøges. Formentlig vil det være fornuftigt at dele Harnacks Vidnesbyrd i to Klasser — de Indrømmelser, der taler for Christendommen i Almindelighed, og de, der er til Gunst for den katholske Christendom i Særdelshed.

A. Vidnesbyrd for Christendommen.

1. *Christendommen bør ikke bedømmes efter sin Betydning for Fremskridtet og det sociale Velfærd.* Denne Maalestok anlægges som bekendt af de liberale Fritænkere og Socialdemokraterne. Harnack skriver herimod (S. 6): »Den christne Religion er noget højt og simpelt, der kun drejer sig om ét Punkt: et evigt Liv her i Tideligheden, i Guds Kraft og for Guds Øjne. Den er intet ethisk eller socialt Arkanum, som skal konservere og forbedre alt muligt. Man krænker den allerede, naar man først og fremmest spørger, hvad den har udrettet for Kulturen og det menneskelige Fremskridt, og vil bestemme dens Værdi

derefter. Goethe har engang sagt: »Menneskeheden gaar bestandig fremad, og Mennesket bliver dog stedse den samme.« Nu — det er *det* Menneske, Religionen forholder sig til, Mennesket, saaledes som det bliver sig selv ligt under alle Tingenes Omskiftelser og Fremskridt.«

2. *Christendommen er ikke blot en Lære om Næstekærlighed*, som Rationalister og Socialister paastaar. Harnack skriver (S. 69): Jesus »har udfoldet den mest levende og kraftige Bestræbelse for at bekæmpe og fjerne Fattigdommen. Hans hele Liv har ogsaa i denne Forstand været et Frelserarbejde : en Kamp imod den onde Nød... Men han kender jo forresten nok en Magt, der er værre end Nød og Elendighed, det er Synden, og han kender en Kraft, der er endnu mere befriende end Barmhjærtigheden, og det er Syndernes Forladelse; derom lader hans Taler og Optræden ikke i Tvivl.« Ord som disse vil sikkert ikke smage d'Hrr., som skriver »Social-Demokraten«; baade for dem og for de liberale Pastores emeriti i en anden Del af Pressen vil det sikkert staa som en »reaktionær« og »middelalderlig« Tanke, at *Synd* skulde være en større Ulykke en *Sult*, og *Syndsforgiveness* værdifuldere end *Samaritanbespisning*. Dog var dette, ogsaa ifølge den mest fremskredne moderne Theologi, netop Jesu Tanke.

3. *Christendom er ikke et Tidsprodukt*, der kan forklares ganske naturligt ud fra Sammenstødet mellem jødisk Monotheisme og antik Humanisme. Harnack siger (S. 12—13): »Jesu Prædiken vil i faa, men store Skridt strax føre os op paa en Højde, hvor dens Sammenhæng med Jødedommen bliver ganske løselig, og *hvor overhovedet de fleste Traade bliver uden Betydning.* *) Denne Paastand vil maaske forbavse Læseren, thi netop nutildags bliver det indtrængende og med en Mine, som om det var

*) Udh. af *Kath.*

en ganske ny Opdagelse, forsikret os, at man aldeles ikke kan forstaa Jesu Prædiken, ja ikke engang gengive den rigtigt, med mindre man betragter den i dens Sammenhæng med den daværende jødiske Lære.... I denne Paastand er der meget sandt, men den slaar dog, som vi skal faa at se, ikke til.«

I Modsætning til denne Dom af en professionel Theolog lærer Filosofen Høffding (»Religionsfilosofi«, S. 273). at Jesu »Storhed ikke beror paa nogen enkelt ny Idé eller ny Institution, men paa den vidunderlige Koncentration, med hvilken han sammenfatter det Betydningsfuldeste i sit Folks Udvikling — den Inderlighed og Dybde, med hvilken Fortidens Tanker udformes af ham.« Denne traditionelle Opfattelse er det netop, som Harnack bekæmper. Imidlertid vil den vel endnu længe være gængs og gyldig i Fritænkeriets store menige Hob, der (som bekendt) kun har nægtet at tro Kirken for at tro nogle Professorer.

4. *Evangelierne er troværdige.* En bekendt radikal Forfatter og Bannerfører sagde engang til den, der skriver nærværende Artikel: »Egenlig véd man jo slet ikke noget om, hvad Jesus virkelig har sagt.« Denne Mand stod endnu paa den gamle Bibelkritiks Standpunkt. Harnack derimod skriver (S. 16—17): »For 60 Aar siden troede David Strauss, at han... havde opløst de tre første Evangeliers historiske Karakter næsten i enhver Henseende. Det er imidlertid lykkedes tvende Generationers historisk-kritiske Arbejde i stort Omfang at restituere denne. Ganske vist: disse Bøger er ikke egentlig historiske Værker... men de er Bøger for Evangelisationen. Deres Hensigt er at vække Tro paa Christi Person og Mission, og Skildringen... tjener dette Øjemed. Alligevel er de brugelige som historiske Kilder, især da deres Formaal ikke er et fremmed Laan, men for en Del falder sammen med Jesu Hensigter.*) Alt, hvad man

(* Udt. af *Kath.*

forøvrigt har tillagt Evangelisterne af Grundtendens, har vist sig at være fuldstændig uholdbart . . . . . *Evangelierne er ingen »Partiskrifter«, *)* og fremdeles: de er ikke paa nogen indgribende Maade bestemte af den græske Aand . . . *Evangeliernes enestaaende Karakter er nutildags almindelig anerkendt af Kritiken. Fremfor alt hæver de sig ved deres Maade at fortælle paa højt op over alt det følgende Forfatterskab. *)* . . . . At vi her i Hovedsagen har *en primær Overlevering *)* for os, er umiskendeligt.«

5. *Evangelisterne er hverken Mythedigtere eller Bedragere.* Strauss antog begge Dele, som mange Rationalister før ham, lige fra det attende Aarhundredes Deister og Encyclopædister af. Saavidt huskes, gik Strauss endog saa vidt at tale om »den ærværdige Falskner Matthæus.« Harnack udtaler sig nu paa følgende Maade om St. Lucas og derigennem om alle tre synoptiske Evangelier:

»I den evangeliske Fortælling selv har han« (Lucas) »ikke vovet at forlade den overleverede Type . . . . Men én Ting endnu er værd at mærke i hans Evangelium: han forsikrer i Indledningen, at han har gennemgaaet »alt nøje«, og at han har gjort sig bekendt med mange Fremstillinger. Men prøver vi ham nu paa hans Kilder, saa finder vi, at han hovedsagelig har holdt sig til Marcusevangeliet og til en Kilde, som vi ogsaa genfinder i Matthæusevangeliet. Disse to Skrifter forekom ham, *den respektable Historieskriver, *)* at være de fortrinligste blandt de mange andre. *Dette giver en god Garanti for dem. *)* Som Historiker har han ikke fundet det nødvendigt eller muligt at erstatte denne Overlevering med andre.« (S. 17).

Harnack summerer derfor sin Kritik over den gamle rationalistiske Opfattelse af det Nye Testamente i de Ord (S. 18): »Strauss' Paastand, at Evangelierne skulde inde-

*)Udh. af *Kath.*

holde mange »mythiske Træk«, har ikke holdt Stik.« Et mere eklatant Dementi af tendentiøs Bibelkritik ved virkelig sandhedstro Videnskab kan man ikke ønske sig. Nuomstunder er det som bekendt i det Gamle Testament, at de moderne Strauss'er har travlt med at eftervise Myther: Disse Mænd finder ogsaa nok om et halvt Hundrede Aar deres Harnack.

6. *Jesus har selv erklæret sig for Guds Søn.* Ingen Paastand er mere populær end den, at først den kirkelige Dogmatik har gjort Jesus til Guds Søn. Man tager næppe et kirkefjendtligt Blad i Haanden uden at finde denne Paastand gentaget atter og atter. Og der drages drabeligt til Felts mod »Dogmerne«, der bør ryddes bort, for at Tømmermanden fra Nazareth kan vise sig for »Nutidsøjne« i sin sande Skikkelse. Harnack skriver stik imod al denne Pseudo-Visdom (S. 93 ff.):

»Jesus har i en af sine Taler gjort det ganske tydeligt for os, hvorfor og i hvilken Betydning han har kaldt sig Guds Søn. Hos Matthæus (og ikke f. Ex. hos Johannes) staar Ordet: »Ingen kender Faderen uden Sønnen og den, hvem Sønnen vil aabenbare det.« *Gudserkendelsen* er Gudssønighedens Sfære. . . . Ret forstaaet er Gudserkendelsen Sønnenavnets hele Indhold.

»Men to Ting maa føjes til: Jesus er overbevist om at kende Gud, saadan som ingen før ham har gjort det, og han véd, at han har det Kald at meddele alle andre denne Gudserkendelse — og dermed Gudsbarligheden — gennem Ord og Daad. I denne Bevidsthed }véd han sig som den kaldede og af Gud indsatte Søn, som selve »Guds Søn«; derfor kan han sige: *min* Gud og *min* Fader, og han lægger noget ind i denne Paakaldelse, som kun tilkommer ham. Hvorledes han er kommet til denne Bevidsthed om sit Sønneforholds enestaaende Karakter . . . . . det bliver hans Hemmelighed, og ingen Psykologi

vil udforske det. *) Den Tillid, med hvilken Johannes lader ham tale til Faderen: »Du har elsket mig fra Verdens Grundvold blev lagt,« er sikkert *en Genklang af Jesu egen Vished. Her maa al Forskning standse.*« *)

Ifølge Harnack har Jesus altsaa selv erklæret sig for Guds Søn og gjort det paa en Maade, der bringer Videnskaben til at opgive sin Gransken og bøje sig for det Mysterium, som her ligger skjult. »Vi maa fastslaa,« siger Harnack, »at denne Jesus, som har lært os Selverkendelse og Ydmyghed, at han dog har kaldt sig og *sig alene* *) Guds Søn.« Med Rette forkynder derfor Harnack, at Jesu Skikkelse er uden Lige paa Jorden; han »har endnu ikke vejet Pladsen for nogen anden og giver endnu stedse Menneskenes Liv en Mening og et Maal — han, der er Guds Søn.« (S. 95).

Ord som disse turde være skikkede til at give virkelige Sandhedssøgere noget at tænke paa. *Dogmet* om Jesus som Guds Søn skriver sig, ifølge den moderne protestantiske Videnskabs mest fremragende Forsker, fra Jesus selv — fra den samme Jesus, der »lærte os Selverkendelse og Ydmyghed.

7. *Jesus har erklæret sig for Messias.* Herom er der for Harnack aldeles ingen Tvivl. »Betydelige Lærde, blandt dem *Wellhausen*, har betvivlet, at Jesus har betegnet sig selv som Messias. Jeg kan ikke være enig med dem, ja jeg finder, at man maa løfte vore evangeliske Beretninger af deres Hængsler for at opnaa det, man har ønsket.***) Allerede Udtrykket »Menneskens Søn« synes mig kun at kunne forstaaes messiansk — og at Jesus selv har brugt det, lader sig dog ikke betvivle . . . En Fortælling som den om Jesu Indtog i Jerusalem maatte man simpelthen slette, hvis man vilde gennemføre den Paastand, at han ikke har anset

*) Udh. af *Kath.*

**) Man lægge Mærke til Ordet: *ønsker.* Sand Videnskab ønsker kun ét: Sandheden. Tendensvidenskaben derimod ønsker at modbevise Christendommen.

sig selv for den forjættede Messias og villet gaa derfor... (Altsaa) kan vi stadig blive ved den Antagelse, at *Jesus har kaldt sig selv for Messias.*« (S. 95).

Den store Lærde Harnack dementerer her til Fordel for Kirkens Lære den store Lærde Wellhausen, som mente at kunne^o rokke Kirkens Lære. Den Katholik, der er bleven ved Kirkens Lære, har da hele Tiden været lige saa klog som den lærde Harnack og klogere end den lærde Wellhausen.

(Artiklen fortsættes).

„Det udenlandske Væsen“.

(Sluttet).

Hr. B spørger, om samme Byraad vilde være ligesaa rundhaandet, hvis man havde bedt om et Grundstykke til at opføre en Foreningsbygning for Kr. Forening for unge Mænd?

Ja, hvis Kr. Forening for unge Mænd tilbyder at bygge et Hospital og gratis at pleje fattige Syge, saa kan den vist uden store Vanskeligheder faa Grundstykker baade i Randers og andre Byer.

»Det er nu en Gang bleven moderne at kokettere med dette udenlandske Væsen,« siger Hr. B. Dertil er at bemærke, at Forstanderinden for det ny Hospital er danskfødt; men forøvrigt er den katholske Religion ikke mere »udenlandsk Væsen« end den lutherske, begge er bragt hertil fra Udlandet, og Vorherre har da for Resten heller ikke stiftet en speciel Religion for Danmark. Hvorfor har man saa mange Haansord mod »det udenlandske Væsen,« medens man dog med en Statue udenfor den lutheranske Marmorkirke har hædret den Mand, der i Et og Alt bekendte sig til og lærte den samme Tro, som vore Dages Katholiker holder fast ved?

Hr. B. anbefaler de eventuelle Patienter paa det ny Hospital som Tidsfordriv at læse en Bog af »en forhenværende Nonne,« »Klosterlivet afsløret«, saa vil de vistnok hurtigt faa Øjnene op for, at Pavekirken ikke er saa dejlig, som dens imponerende Ydre lader En formode.

Titlen paa denne anbefalede Bog leder Tanken hen paa de af anonyme Skriblere udgivne pikante Romaner, som i fedtede Exemplarer findes i de billige Lejebibliotheker, og hvis eneste virkelige Opgave er at skaffe sin Forfatter nogle Styvere ved at spekulere i den laveste Nyfigenhed og enfoldigste Godtroenhed.

Men da der i Ministeriets Approbation af Randers Byraads Gave er bestemt, at der paa Hospitalet ikke maa udbredes romersk-katholske Skrifter, maa det antages, at der heller ikke maa blive udbredt protestantiske Skandskrifter mod den katholske Kirke.

Hvis Hr. B., som han siger, tror, at man blot ved at læse en Bog, kan faa Øjnene op, saa skulde han selv forskaaffe sig nogle Bøger fra de katholske Bibliotheker, som sikkert med Glæde vil laane ham saadanne.

Thi han trænger sandelig til at faa Øjnene op.

Reiffenstein-Hansen.

* * *

»Den forhenværende Nonnes Afsløringer« er en Bog, som Pastor Bülow nødig skulde anbefale. Ethvert tænkende Menneske, han være Katholik eller Protestant, vil nemlig af den fatte saa stor en Mistillid til og Væmmelse ved Fortællerindens Person, at det, hun »afslører«, ikke kommer til at staa med noget særlig troværdigt Præg. Og Katholiker kan kun glæde sig ved, at en saadan Nonne, hvis hun nogen- sinde har existeret — nu kun er forhenværende.

I Protestantismen derimod synes hun at være skattet i vide Kredse. *Red.*

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg: Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 8.

Søndagen den 24. Februar

1901.

Harnacks Vidnesbyrd.

II.

8. *Jesus er opstanden.* Harnack udtaler sig paa dette Punkt noget forblømt. Han sonderer mellem *Paaskebudskab* 3: Dogmet om Opstandelsens Under og *Paasketro* 3: »den Overbevisning, at Jesus Christus er gaaet gennem Døden, at Gud har opvakt ham til Livet og opløftet ham til Liv og Herlighed.« (S. 119). Paasketroen (der rigtignok synes at svæve i Luften uden Paaskebudskabets Fundament) er, ifølge Harnack, et uundværligt Led i Christendommen. »Den Overbevisning: *Jesus lever*, begrunder endnu den Dag i Dag vor Forhaabning om en Borgerret i den evige Stad — den er det, der gør, at vi vil leve Livet og kan bære Livet.« (S. 119). Harnack taler her i sit eget Navn og bekender Troen paa Jesu evige Liv som den Grundvold, der bærer hans eget Liv. Kun ved denne Overbevisnings Magt »har Døden mistet sin Rædsel«, fordi »dette Livs Lidelser maales paa en kommende Herlighed.« Energisk polemiserer han mod den fornemme Humanisme, der erklærer at kunne undvære det christne Haab. »Et Liv, der er lænket til Døden, er meningsløst,« siger han (S. 46); »kun ved Sofismer kan man smugle sig bort fra denne Kendsgerning.« Kærnen i Christendommen er derfor netop Paasketroen. »Ét staar fast,« skriver Harnack, »fra Jesu Grav har den urokkelige Tro paa Dødens Overvindelse og et evigt Liv taget sit Udspring... Ved Anskuelsen af Jesu Liv og Død og ved Følelsen af hans uforgængelige Enhed med Gud har Menneskeheden, saa langt som den overhovedet tror derpaa, vundet den Vished om et evigt

Liv, som den er anlagt paa, og som den aner — et evigt Liv i Tiden og over Tiden. Dermed er først Troen paa det personlige Livs Værdi bragt paa sikker Fod.« (SS. 118—119).

Med andre Ord: Harnack vover ikke, som de gamle Rationalister, at nægte Opstandelsen eller bortforklare den. Han lader dens Faktum og Maade staa hen, og han akcepterer den som Genstand for en, ganske vist vag, Tro. Skulde han svare Ja eller Nej paa Spørgsmaalet: *Er Jesus opstanden?* maatte hans Svar vistnok blive: *Jeg tror, Jesus er opstanden.*

9. *Paulus har ikke forvansket Christendommen.*

En af den gængse Rationalismes mest yndede Sætninger er den, at Rabbineren Paulus bragte Jesu Lære i dogmatisk Form og saaledes egenlig var den, der grundlagde Theologien. Herimod siger Harnack: »Endnu for faa Aar siden har vi hørt fremragende protestantiske Theologer sige, at Paulus har spoleret den christne Religion ved sin rabbinske Theologi. Andre har kaldt ham denne Religions egenlige Stifter. Men det store Antal af dem, der er traadt ham nær, bevidner, at *han i Virkeligheden har været den, der har forstaaet Mesteren og forstaaet hans Værk. Denne Bedømmelse er den rigtige.* *) De, der skælder ham ud for en Religionens Fordærver, har aldrig mærket et eneste Pust af denne Mands Aand.« (S. 128).

Fremdeles siger Harnack (S. 112):

»Det hører til de sikreste historiske Kendsgærninger, at det ikke først er Paulus, der har skudt Christi Døds og Opstandelses Betydning i Forgrunden, men at han har staaet ganske paa den første Menigheds Grund med denne Opfattelse.«

Hvad Paulus har gjort er, ifølge Harnack, dette, at Evangeliet ved ham er bleven »en universel Religion,« befriet fra »den jødiske Betingethed,« og derved skikkert til

*) Udh. af *Kath.*

»Grundlag for den store Kirke.« Men om nogen Modsætning mellem *paulinsk* og *petrinsk* Christendom — som Tübingerne vilde — er her ikke Tale. Derimod skriver Harnack (S. 131):

»Det var i Sandhed ingen ringe Ting, at *de, hvem hvert Ord af Mesteren endnu klang i Øret,**) og i hvis Erindring de konkrete Træk af hans Billede levede — at disse tro Disciple anerkendte en Forkyndelse« som Pauli, der »betød en Omstyrtning af Israels Religion.«

10. *Christi Død var en Offerdød.* Harnack søger ganske vist her at slippe udenom hvad han kalder »Stedfortrædertheorier« og »afskrækkende Paradoxer.« Saa meget maa han dog indrømme den kirkelige Christendom, »at Jesus selv har betegnet sin Død som en Tjeneste, han viste de mange, og at han selv ved en festlig Handling har indstiftet dens fortsatte Ihukommelse.« »Jeg ser ingen Grund til at betvivle *denne Kendsgørrning,*« *) siger han (S. 117) om dette sidste, meget vigtige Punkt.

B. Vidnesbyrd for Catholicismen.

1. *Den katholske Kirke har opdraget de vestlige Kulturfolk.* »Hvad har Romerkirken udrettet?« spørger Harnack (S. 178) og giver følgende Svar: »Nu — for det første: den har opdraget de romansk-germanske Folk, og det i en anden Forstand end den østlige Kirke Grækerne, Slaverne og Orientalerne . . . . . Den har bragt de ungdommelige Nationer den christne Kultur og ikke blot bragt den engang for alle for saa at binde dem paa det første og det nederste Trin, nej, den har skænket dem noget, der nødvendig kan udvikle sig videre, og den har selv ledet dette i et Tidsrum af næsten tusend Aar. Indtil det sidste har den været Fører og Moder, den har opdraget Maalene og frigjort Kræfterne . . . . .

Men ogsaa siden den Tid, i Løbet af de sidste sex hundrede Aar, er den ikke blevet staaende, saadan som den græske Kirke. Den hele politiske Bevægelse har den med forholdsvis faa Afbrydelser vist sig fuldstændig voxen — i Tyskland fornemmer man det tilstrækkeligt! — men ogsaa i de aandelige Bevægelser tager den endnu stedse betydelig Del. Ganske vist er den ikke mere Fører, tværtimod den hæmmer; *men overfor de moderne Fremskridtsmænds Fejl og Forhastelser er en saadan Hæmsko ikke altid saa gal endda.* *)

Harnack opfatter, som man ser, Kirkens Kulturopgave i vor Tid paa lignende Maade som Katholiken *Fogazzaro* (se nærv. Blad for 10. Februar iaar, S. 47). Han kommer derimod i Konflikt med en dansk Protestant og Theolog, nemlig Professor *Henrik Scharling*, der i sin ellers paa mange Maader udmærkede Brochure: »Det Svundne og det Vundne« S. 56 kommer med følgende Udfald mod den katolske Kirke:

»Saaledes« (o: ved Døgmet om Pavens Ufejlbarhed) »er Romerkirken stivnet i middelalderlig Dogmatik og Hierarchi og staar ved Aarhundredskiftet som en Anachronisme, *uforstaaende for alle Rørelser* *) og uimodtagelig for ethvert Fremskridt . . . . Den er ude af Stand til at føre Tiden videre, den er i uløselig Konflikt med Nutidens politiske og videnskabelige Rørelser og vil i kommende Tider staa som en Forstening af en længst forsvunden Tids Tankegang.«

Professor Scharling vil sikkert indrømme, at Professor Harnack i det tildels katolske Tyskland har gode Betingelser for at dømme om Catholicismens Virkeligheder og Muligheder. Bevægelser som det christne Demokrati i Frankrig og Italien eller Centrums sociale Politik i Tyskland vidner egenlig heller ikke om, at den katolske Kirke er ude af Stand til at føre Tiden videre.«

2. Den katolske Kirke er Statskirke

*) Udh. af *Kath.*

Fjende. »Denne Kirke,« siger Harnack S. 179 »har i Vest-europa holdt Tanken om Religionens og Kirkens Selvstændighed oppe overfor adskillige Forsøg paa at skaffe Staten Enevælde paa det aandelige Omraade. I den græske Kirke har . . . Religionen indladt sig saa stærkt med Staten, at den overhovedet ikke har noget selvstændigt Raaderum uden i sin Kultas og sin Verdensflugt. I Vesterland er det anderledes; det Religiøse og det dermed forbundne Sædelige har sit selvstændige Omraade og lader sig det ikke fravriste. Det har vi fornemmelig den romerske Kirke at takke for!«

3. *Den katholske Kirke er augustinsk.* Som bekendt paaberaabte Luther sig gerne blandt Kirkefædrene den hellige Augustin, ligesom han af Apostlene havde udset sig St. Paul. (Det er, i Parantes bemærket, ægte hæretisk saaledes at udskille og udvælge, i Steden for med Kirken at akceptere *alle* Apostlene, *alle* Fædrene). Harnack erkender imidlertid, at St. Augustin er ægte katholsk. »Det er den vigtigste og vidunderligste Kendsgærning i dens« (Kirkens) »Historie, at den paa en Gang er bleven cæsarisk« (d. s. monarkisk) »og augustinsk.« Netop i Spørgsmaalet om Retfærdiggørelsen ser Harnack meget godt, at St. Augustin er alt andet end luthersk. »Retfærdigheden . . . stod for Augustin som en stadig Proces, der varer ved, indtil Kærlighed og alle Dyder fylder Hjærtet helt . . . . Naar man læser Augustins Confessioner, saa vil man . . . erkende, at der her tales af en Genius, der har fornummet Gud, den levende Gud, som Livets Klippe og Livets Maal; som tørster efter ham og ikke begærer andet end ham . . . . Han har med disse sine Udtalelser formaaet at ramme Millioners Sjæle saa sikkert, at beskrive deres indre Forfatning saa nøje, og at fremstille (den guddommelige Trøst) saa virkningsfuldt ja saa overvældende, at det samme, som han oplevede, nu efter 1500 Aars Forløb opleves atter og atter. Indtil den Dag i Dag er den indre levende Fromhed i Katholicismen og dens Udtryksmaade væsenlig augustinsk . . . Hos mange

Protestanter — og ingenlunde de ringeste — er det ligesaa.« (S. 187—188). Harnack giver derfor den katolske Kirke følgende betydningsfulde Skudsmaal (S. 190):

»Saavidt den end strækker sine Grænser for at beholde alle dem hos sig, der ikke sætter sig op imod den, saa finder den sig ikke blot i dem, der tænker om Synd og Naade som Augustin, men *den ønsker, at enhver, saavidt som muligt, maa fornemme Syndens Alvor og den Sælgighed at tilhøre Gud saa stærkt som han.*« *)

4. *Munkevæsenet er ægte christeligt.* »O, Morten, Morten, Luther, du sprang fra Klosters Kutter« — saaledes sang, med protestantisk Begejstring, for nogle Aar tilbage Holger Drachmann, og i snart fire hundrede Aar har »evangeliske« Penne prist Martin Luther for hans Brud med »den usunde, unaturlige Klosterfromhed«. Nu derimod skriver Lutheraneren Harnack:

»Lad os mindes, at denne Kirke i sit Munkevæsen og sine religiøse Forbund — takket være fremfor alt Augustinismen — har et dybt og levende Element i sin Midte. *Til alle Tider har den frembragt Helgener,* for saa vidt Mennesker kan kaldes saa, og frembringer dem endnu den Dag i Dag. *) Tillid til Gud, usminket Ydmyghed, . . . Livets Hengivelse i Brødrenes Tjeneste kan man finde i den. Talrige Brødre tager Christi Kors paa sig og over tillige den Selvbedømmelse og har den Glæde i Gud, som Paulus og Augustin har vundet før dem. Et selvstændigt religiøst Liv tændes stedse i »Christi Efterfølgelse« og en Ild, som brænder ved sin egen Flamme.« (S. 193).

5. *Munkevæsenet er evangelisk nødvendigt.* Ved Reformationen — skriver Harnack S. 210 — skete der det, at »Munkevæsenet, saaledes som det er evangelisk tænkeligt og nødvendigt, *) forsvandt overhovedet. Men ethvert Sam-

*) Udh. af *Kath.*

fund behøver Personligheder, der udelukkende lever for deres Kald; saaledes behøver ogsaa Kirken Frivillige, som lader ethvert andet Kald fare; som forsager »Verden« og ganske helliger sig Næstetjenesten, . . . fordi dette Kald . . . er nødvendigt, og fordi en saadan Drift maa opstaa i en levende Kirke. Og denne er bleven hæmmet i de evangeliske Kirker ved den afgjorte Holdning, som de maatte indtage imod Katholicismen. *Det er en dyr Pris, som vi der har betalt; Betragtninger over, hvor megen jævn og usminket Fromhed der til Gengæld er optændt i Hjemmene, bringer ingen Balance i Regnskabet.*« *)

6. *Reformationen er ingen Tilbagevenden til den oprindelige Christendom.* Ganske vist hedder det S. 207, at »den Inderlighed og den Individualisme, som Reformationen har frigjort, svarer til Evangeliets Ejendommelighed.« Men mod denne vage Forsikring kan med Rette stilles følgende bestemte Udtalelse paa samme Side: (Reformationen) »har, uden at ane det, endogsaa modificeret og fjærnet Former, som allerede har bestaaet i den apostoliske Tid, saaledes i Christenlivet: *Fasten*, i Forfatningen: *Biskopper og Diakoner*.«

Endnu vigtigere er imidlertid følgende Antithese.

S. 122 hedder det: »Den ældste Christendom vidste endnu, at den første Opgave bestod i *Livet*, i at gøre Guds Vilje og fremstille sig selv som en hellig Menighed.«

S. 133 skildres det, hvorledes især den hellige Paulus havde at kæmpe mod »den Fare . . . at man gjorde Forløsningen gældende uden at bevidne den i et nyt Levnet« — at man vilde »forlade sig paa Forløsningen, paa Syndsforladelse og Retfærdiggørelse,« skønt »Christi Efterfølgelse og Fjendskabet med Synden endnu fattedes.«

S. 207 hedder det nu om den lutherske Forkyndelse: »At vide Gud som sin Fader, at fortrøste sig til Forsyn

*) Udh. af *Kath.*

og Naade, at tro paa Syndernes Forladelse, det er . . . her . . . det afgørende.«

S. 209 omtaler Harnack den lutherske Lære om Retfærdiggørelsen ved Troen *alene* og erklærer i denne Anledning:

»Mennesker i Almindelighed hører ganske gerne, at »gode Gærninger« er unødvendige, ja farlige for Sjælen... *Fra første Færd har man i Reformationskirkerne maattet klage over sædelig Slaphed og Mangel paa Alvor i Helliggørelsen.* *) Ordet »Om nogen elsker mig, da holder han mine Bud,« traadte i utilbørlig Grad tilbage. Først Pietismen har atter indset dets centrale Betydning . . . . Religionen er . . . ikke blot Sindelag, men Sindelag og *Daad*, en Tro, der er virksom i Hellighed og Kærlighed: *det maa de evangeliske Christne lære meget bedre endnu for ikke at staa til Skamme.*« *) Sammenholder man nu disse fire Steder, vil man indse følgende:

a) for de første Christne var *Livet* Hovedsagen;

b) Paulus kæmpede derfor mod dem, der vilde indskrænke Christendommen til en blot Tro paa Syndsforladelse;

c) Lutherdommens Kærne er imidlertid netop denne blotte Forladen sig paa Forløsningen (med det luthersk dogmatiske Ord: *fidcs fiducialis*);

d) Lutherdommen førte til sædelig Slaphed, fordi Troen paa Christus, ikke Livet i Christus, var Hovedsagen.

Konklusion: Lutherdommen er det modsatte af den oprindelige Christendom og er allerede bekæmpet af den hellige Paulus.

* * *

Disse er Harnacks væsentlige Vidnesbyrd for Katholicismen, og de er saa meget des vigtigere, som han principielt er en absolut Fjende af den romerske Kirke. Interessant kunde det endnu være at konfrontere ham med den moderne Filosofi — *Harnack contra Positivismen* — og endelig eftervise de Selvmodsigelser, hvori han gør sig skyldig: *Harnack contra Harnack*.

*) Udh. af *Kath.*

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 9.

Søndagen den 3. Marts

1901.

Biskop Rørdam

om Tilstanden efter Døden.

⚪ sit nylig udkomne Lejlighedsskrift *Evig Frelse og evig Fortabelse* udvikler den lutherske Bisp, Dr. theol. Skat Rørdam, sin Lære om Tilstanden efter Døden. Det viser sig, at Biskoppen ikke antager nogen Dom efter den Enkeltes Død, men derimod en Mellemtilstand mellem Dom og Død, i hvilken Tilstand han ikke tør nægte, at der kan være Mulighed for Omvendelse. Først ved Christi Genkomst fældes den endelige, afgørende Dom.

»Den Lære,« skriver Dr. Rørdam (S. 48), »at alle Menneskers Lod, ialfald i »christne Lande«, er evig afgjort, naar de dø, den er ikke noget eneste Sted udtalt i den hellige Skrift. De, der lære saaledes, gøre det paa deres eget Ansvar.« Stedet Hebr. IX, 27 anser Dr. Skat Rørdam nemlig ikke for beviskraftigt; i Sammenhæng med det følgende Vers siger det blot, at ligesom Christi andet Komme skal følge hans første, saaledes skal Dommen følge Døden. Heraf slutter Dr. Skat Rørdam, at Dommen over den Enkelte først skal ske ved Christi Genkomst. Og hvad Lignelsen om Lazarus og den rige Mand angaar, saa er den heller ikke noget Bevis for den protestantiske Exeget. Ganske vist »skildrer Jesus unægtelig her en Skilsmisse, som strax efter Døden skilte mellem disse to . . . Og en saadan Skilsmisse betegner ganske vist en Dom, ja en af Gud ordnet, med aandelig Naturnødvendighed fremgaaet Dom.« (S. 28). Dr. Skat Rørdam anser imidlertid ikke denne Dom for endelig. »Denne Skilsmisse er . . . kun et mægtigt Skridt videre paa de to skilte Veje, disse Mennesker havde vandret

her i Livet.« (S. 29). Men disse to skilte Veje kan endnu mødes; om Biskop Rørdam end ikke mener, at Lazarus kan gaa fortabt, saa antager han dog, at den rige Mand kan omvende sig. Dette er nemlig den Lære om Tilstanden efter Døden — i »Dødsriget« — som Dr. Skat Rørdam i sin Bog fremsætter:

Det indvortes Liv, Sjælene har levet her paa Jorden, »fortsættes hisset i den samme Retning, som de havde begyndt her (hjemad til, eller bort fra Gud.)« For de Troendes Vedkommende bliver Dødsriget da en Art *Skærsild*, et Renselsessted, hvor alle Ufuldkommenheder afstreges. »De Hensovede«, siger Biskop Rørdam (S. 53 f.) »ville dér være i en fortsat Udvikling og Væxt, hvorved de modnes til at kunne blive fuldkomne, naar de se Gud, som han er. En saadan Modnelse ville de alle trænge til, og det ikke blot de, der i deres sidste Øjeblik have fundet Fred i Troen (som Røveren paa Korset), eller som de smaa Børn, hvis Tro paa deres himmelske Fader og Frelser kan være saa hjærtelig og levende, men dog endnu er saa ganske uudviklet . . . . Men der er overhovedet ingen Christen, . . . som er fuldkommen, naar han dør . . . . Vi trænge til en indvortes Udvikling fremad mod det Maal, vi stundede til her i Livet — til den fuldkomne Frihed, hvor vor Vilje skal være helt ét med Guds Vilje.«

Dette stemmer helt godt med den katholske Theologis Fornuftbevis for Purgatoriets Existens — at intet Urent kan indgaa i Himlen, og at der derfor maa gives et Sted, hvor Sjælen renses indtil Fuldkommenhed.

Nu synes det (SS. 57—58), som om Dr. Skat Rørdam paa tilsvarende Maade anser »den rige Mands« Tilstand efter Døden for en Udvikling i *modsat* Retning af den, Lazarus (og de Troende) gennemløber. »Helt modsat vil det med Nødvendighed blive for dem, der her i Livet have undslaaet sig for at følge Kaldelsen og saaledes valgt den Livsretning, der fører bort fra Gud. Denne Retning kan Døden ikke forandre; Døden kan ikke føre nogen ind paa en ny Ret-

ning, saa at de, der hidtil have gaaet bort fra Gud eller holdt sig borte fra ham, nu vende om til ham . . .« Om disse Sjæle mener Dr. Skat Rørdam derfor, at de i Dødsriget »blive des mere forhærdede og modnes til den endelige Dom.«

Ikke desmindre indlader Biskoppen sig udførligt paa Spørgsmaalet: »Er Omvendelse mulig i Dødsriget?« (S. 60 ff.) Og ud fra Ordet Matth. XII, 31 f. om »den Synd, der heller ikke skal forlades i den tilkommende Verden« (hvilket af St. Augustin anvendes som Bevis for Skærsilden) kommer den danske Theolog til følgende Slutning:

Det kan ikke nægtes, at »heri er udtalt, at der er Synder, som kunne tilgives efter Døden« . . . Det »staar fast, at en Tilgivelse hinsides Døden er mulig, og derfor ogsaa, at Omvendelse da er mulig. Thi uden Omvendelse kan Tilgivelse for Synden slet ikke modtages.«

Disse Ord (S. 65) synes unægtelig at stride mod Biskoppens bestemte Lære SS. 57—58, og han fremhæver da ogsaa, at »hverken Herren eller hans Apostle nogensinde have prædiket Omvendelse efter Døden.« (S. 66). Han fremsætter sin Anskuelse med alle Forbehold — men han *frem-sætter* den. Og allerede dette er en betydelig Indrømmelse til det Parti indenfor Folkekirken, der højroestet fordrer Reformer af denne og lignende Art.

Den katholske Kirke troer, som bekendt, ikke paa Omvendelse *efter* Døden, men derimod, for Manges Vedkommende, paa Omvendelse i Døden. Fader Faber har udviklet dette Æmne gribende (se »Katholiken« for ifjor, Nr. 37 og ff.)

For ikke mange Dage siden har Dr. *Georg Brandes* (i »Politiken« for 25. Febr.) rettet et fanatisk Angreb paa de »Fantasier om evige Pinsler«, der »synes opstaaede i en Hottentotbøddels Hjærne,« og »endnu den Dag i Dag forkyndes af Prædikanter, drøftes og hævdes af Biskopper og opretholdes af Kirkeministre.« Dr. Skat Rørdam har i sit Skrift paa Forhaand gendrevet denne Beskyldning for at re-

præsentere et »Hottentotbøddelstandpunkt«, som Brandes udtrykker sig. Biskoppen skriver (S. 95 f.):

»Er der i os nogen Medlidenhed med Ulykkelige, vil den drive os til at sige: »Det er utænkeligt, at Gud kunde lade et Menneske være i evig Pine.« Dette er for os saa meget mere utænkeligt, som vi aldrig her paa Jorden have set et Menneske, der var absolut ondt, og i hvem der slet ikke fandtes *noget* godt, saa vi kunde have Grund til at ynkes over ham. Men skal vi dømme ret i en saadan Sag, maa vi se bort fra de andre og vende Blikket indad, *ind i os selv*. . . . Og der er jeg vis paa, at ingen Christen, hvis Samvittighed er vaagen (ja maaske intet Menneske, der tror paa en levende Gud, hvem han skal staa til Regnskab), vil kunne forestille sig Muligheden af, at han *selv* til sidst kunde blive til intet og forsvinde*); derimod vil han, ialfald til Tider, med ubetinget Vished føle i sin Samvittighed, at dersom det Onde, der lurder inde i hans Natur, fik Magt til at raade, og dersom ikke Gud i sin trofaste Naade vilde holde ham oppe, saa dette ikke skulde ske, saa vilde og maatte han gaa *svig* fortabt, naa til en saadan Tilstand, hvor det Onde og den Onde regerede helt i ham.«

Dette er skønne, sande, ægte christelige Ord. Det er *for os selv*, ikke for andre, at vi føler Fortabelsens Mulighed. Den Christnes Samvittighed er ikke som Farisæeren, der takker Gud, at han ikke er nogen Tolder — den er som Profeten, der med fortørnet Haand peger paa Ens eget Hjærte og siger: *Du er Manden!* Derfor er al Prædiken om Død og Dom egenlig alene en Prædiken for Troende, og det er ret haabløst at ville omvende Vantro med Trusler om de sidste Ting. De sidste Ting — Døden, Dommen, Himlen og Helvede — har jo netop ingen Realitet for den Vantro, kan derfor kun blive Motiver indenfor Kirken. Dette kan naturligvis give en Georg Brandes Anledning til (som

---

*) Biskop Rørdam bekæmper her den af visse Protestanter fremsatte Lære om de Ondes *Tilintetgørelse*.

i ovenciterede Artikel) haanligt at tale om »den store Lemmestiftelse af Syndere og Synderinder, vi alle kender«, men derved er intet at gøre.

End ikke indenfor Kirken bør — som Biskop Rørdam ogsaa gør opmærksom paa — Doms-Prædikenen indtage den første Plads. Evangeliet er fremfor alt det glade Budskab. *Ernest Hello* har atter og atter fremhævet dette, at Christendommens Kærnespørgsmaal er: *Vil du være lykkelig?* Vil du give Afkald paa dit Mørke, din Uvidenhed, din Synd, din Lede, din Fortvivlelse, dit Helvede — og vil du i Steden have Lyset og Troen og Kraften og Freden og Glæden og Himlen? Jesus Christus kom for at gøre Menneskeheden dette Spørgsmaal, og af Svaret herpaa afhænger et Menneskes evige Skæbne. Men Tanken om Død og Dom har her slet intet at gøre. Røverens Bøn var: «Herre, tænk paa mig, naar du er i dit Rige». Den hellige Therese derimod saae for sin Sjæls Øje det Sted i Helvede, der havde været hende bestemt, om ikke Guds Naade havde bevaret hende. . . .

Det er indenfor *Troens* Verden, at Gud fører Sjæle ad *Frygtens* Vej. Den Hellig Aand kaldes »Herrens Frygts Aand«.

En af Biskop Rørdams Fortjenester er da i det foreliggende Skrift energisk at have taget Parti mod *den* folkekirkelige Forkyndelse, som til de »Uomvendte« kun har ét Thema at variere: »du, som ikke tror, du gaar lige til den evige Fordømmelse«. »Som om dette kunde kalde eller drage nogen til Gud«, siger (S. 115) den lutherske Biskop med Rette.

Engelsk Fromhed, bedømt af Kardinal Newman.

I Thureau-Dangins Bog *La Renaissance catholique en Angleterre au XIX. siècle* findes følgende interessante Skildring af Kardinal Newmans Forhold til og Bedømmelse af Fromheden i det Land, der, ifølge Dronning Victoria, er »grundlagt paa Bibelen«. Den store Kardinals Ord har sikkert Ærinde, ikke blot til Englænderne, men ogsaa til Troende i adskillige andre Lande.

Newman saae omkring sig, i den engelske Højkirke, det religiøse Liv og den religiøse Tanke fornedret, beklippet, afkølet, indtørret. I sine Prædikener bestræber han sig for at løfte den, udvide den, bringe lidt Livsvarme ind i den. Og han udkaster følgende Portræt af de ikke saa blandt hans Landsmænd, som bildte sig ind at være christne, fordi de førte et anstændigt og regelmæssigt Liv: »Der gives særdeles respektable Personer, hvis Religion er tør og kold. Deres Hjærte og deres Tanke har aldrig været over Tærsklen til den kommende Verden. De besidder en god sund Fornuft, regelmæssige Vaner, ingen voldsomme Lidenskaber og en Indbildningskraft, som er allfor rolig til at forføre dem med foruroligende Billeder. Alt hos dem hører denne Jord til, der gives ingen religiøse Vanskeligheder for dem, ingen Gaader i Skriften, intet, hvori deres Hjærters lønlige Behov finder Hvile.« Newman afslører den Løgn, hvorpaa en saadan magelig og bekvem Religion hviler — »en Religion, som hverken kender til, for Alvor at frygte Gud, eller er optændt af Nidkærhed for hans Ære eller gennemtrængt af dybt Had til Synden eller af Rædsel for Synderne eller Forargelse over Kætteriets Bespottelser eller Medlidenhed med Kæterne eller nidkær Tilslutning til den dogmatiske Sandhed eller oprigtig Trofasthed mod den hellige apostoliske Kirke. . . En Religion, som, med ét Ord, er uden Alvor, og som af den Grund hverken er varm eller kold, men, med Skriftens Ord, lunken.« Og for at give sin Tanke et mere indtrængende Udtryk tilføjer Newman: »Det vilde være en Vinding for dette Land, hvis det virkelig var mere overtroisk, mere bigot, mere mørkt og vildt i sin Religion. Ikke, at jeg anser en saadan Aandstilstand for i sig selv ønskelig — det vilde være meningsløst — men jeg mener, at den alligevel er uendeligt at foretrække og uendeligt rigere paa Udviklings-

muligheder end en hedensk Forhærdelse og en kold, selv-sikker og hovmodig Ro. . . Saa uhyggelig end den uvidende Fortids Overtro er, og saa oprørende de Pinsler, som endnu er i Brug hos Østens Hedninger, saa er det dog bedre, meget bedre, hver Dag at pine sit Legeme og gøre Livet til et Helvede paa Jorden, end at leve her i en kortvarig Sikkerhed, indtil Graven endelig aabner sig under vore Fødder og bringer os til Bevidsthed om vor Tilstand og overvælder os med Samvittighedsnag, som i Evighed aldrig skal bære Frugt.«

Newman bliver ikke træt af at vise det farlige i denne lidt farisæiske Sikkerhed. »*To be at ease, is to be unsafe,*« sagde han. »At føle sig sikker er at være i Fare.« Og han søger at vække de Indslumrede, at ruske de Selvtilfredse op. »Hvorfor er vi egenlig Christne?« spørger han en Dag i en Prædiken. »Er vi bedre af den Grund? Har vi nogen Anledning til at tro, at vi lever stort anderledes, end vi vilde gøre, hvis vi var Hedninger?« Det samme Spørgsmaal vender han tilbage til i en berømt Prædiken over Æmnet *The Ventures of faith*, »Troens Vovemod« kunde man oversætte det.

Har vi risikeret, vovet noget i Tro paa Jesu Christi Ord? Hvad vilde vi tabe, hvis det viste sig, at vi havde sat vor Lid til en falsk Tro? »Jeg er desværre bange for,« tilføjede Newman, »at de fleste Mennesker, som kalder sig Christne vilde opføre sig paa ganske samme Maade, som de gør nu, hvis de var overbeviste om, at Christendommen var en Mythe. I Ungdommen hengiver de sig til deres Lidenskaber. Naar de bliver ældre, og deres Forretning gaar godt, gifter de sig, bliver satte Borgere, og da deres Interesse nu falder sammen med deres Pligt, giver de sig til at forarges over Lasten og Vildfarelsen. . . Det kan uden Tvivl være meget hæderligt, men det har blot slet ikke noget med Religion at gøre. Intet hos disse Mennesker følger af religiøse Principer; de vover og ofrer intet i Tillid til Jesu Christi Ord.«

Newman frygter ikke at støde an mod den engelske Aands Vaner paa et endnu ømmere Punkt ved at prædike Selvfornægtelse og Frigørelse fra det Verdslige — Dyder, som hans Landsmænd ikke blot aldeles havde glemt, men som ogsaa forekom dem meningsløse og foragtelige. Han siger dem, at deres Mangel paa Kærlighed til Gud oftest har sin Grund i deres *Comfort*; at naar den anglikanske Kirke ikke er mere levende, saa er det, fordi den har stødt

Askesen fra sig. Han erklærer, at »Christendommen ikke er forenelig med hin graadige Hengivelse til at stræbe efter ydre Goder (*that eager immersion in external pursuits*), som synes at være den særlige Fristelse for den engelske Aand og det engelske Temperament. Overfor den komfortabelt installerede Gejstlighed, som nyder sin Rigdom, sin verdslige Anseelse, sin politiske Indflydelse, overfor et Folk, der hovmoder sig af sin materielle Fremgang og deri gærne ser et Tegn paa Guds Velbehag, vover han at tvivle om, at denne Fremgang og dette Velvære virkelig er en Velsignelse fra Gud. Han minder om den Ydmyghedens og Ydmygelsernes Lod, som er skreven paa hvert Blad i det Nye Testamente, og om det Løfte, Vor Herre og hans Apostle har givet de Christne, at de skal have Trængsel i denne Verden, og det synes ham da, at der snarere er Grund til at *angstes*, naar dette Løfte ikke gaar i Opfyldelse. Naar nogen fører et fuldstændig roligt og lykkeligt Liv, i god Forstaaelse med Verden, saa har han vistnok Grund til at spørge sig selv, om det ikke kommer af, at han ikke lever i Overensstemmelse med den aabenbarede Sandhed. Er den Kirke, som ikke faar sin Del af Ydmygelserne, Forfølgelserne og Uretfærdighederne, ikke udenfor den rette Vej? Er det ikke ved deres Ulydighed, at de Christne, for hvem det gaar godt i denne Verden, har mistet det *Modgangens Privilegium*, Christus havde sikret dem? »Hos Jøderne,« sagde Newman, »var det timelige Velfærd en Belønning fra Gud, et Tegn paa, at Gud var tilfreds. Hvem véd imidlertid, om Tingene ikke nu forholder sig paa den modsatte Maade? Naar Jøderne saa sig i Nød og Ulykke, sluttede de, at Gud vilde revse dem. Men naar vi Christne svælger i alle denne Verdens Goder, er det da mon ikke et Tegn paa Guds Mishag?«

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 10.

Søndagen den 10. Marts

1901.

Antichrist.

Vort norske Broderorgan *St. Olaf* har i sit Nummer for 15. f. M. aftrykt en af flammende protestantisk Had gennemtrængt Pamflet mod den katholske Kirke. Det norske Blad kender vistnok sit Publikum bedre, end vi hernede i Danmark (hvor Bladet dog ogsaa holdes og læses en Del), men for en Udenforstaaende kan *St. Olafs* Fremgangsmaade ikke andet end vække visse Betænkeligheder. Hvor ofte har ikke de af os, som færdes noget blandt troende Protestanter, truffet en af hine Fanatikere, som udspyer en Regn af Bibelsteder mod den katholske Kirke og efterviser, hvorledes netop Paven er »det Syndens Menneske, som sætter sig i Guds Sted«, og mod hvem der advares i den hellige Skrift (2. Thess. II, 3—4). Alt hvad *St. Johannes* i sin Aabenbaring har skrevet om det *hædenske* Rom, anvender disse Sekterere paa det *katholske* Rom. Luther og de andre Reformatorer gjorde dette før dem; hos den fromme engelske Pietist John Bunyan findes denne Forestilling om den katholske Kirke som et fremtrædende Led i hans Religiøsitet; og selv hos en Newman var den Tanke: »Paven er Antichrist« saa indgroet, at han endnu som Katholik stadig maatte kæmpe mod den. Mange Konvertiter vil sikkert kunne bekende, at de lider under samme Anfægtelse, og at den ofte til Tider kan være meget stærk i dem, forbunden med Angst og Gru for at være paa den Vej, der er forbeholdt dem, som »vende sig fra Sandheden til Fabler« (2 Timothy, IV, 4), og som fører til den evige Fortabelse . . .

Fordi dette nu er saaledes, forekommer det adskillige af *St. Olafs* danske Læsere, at det i det mindste er ufor-

sigtigt at lægge et saadant Dokument som hin Pamflet frem for en katholsk Menighed, der væsenlig bestaar af forhen-værende Protestanter. De gamle kendte Skriftsteder kan i mangt et Sind frembringe de gamle Forestillinger og Følelser og vække Tvivl fra de Døde, som det var bedre at lade sove. Og den utvivlsomme gode Tro, ja den for andres Frelse bekymrede Kærlighed, som lægger sig for Dagen gennem den anonyme Forfatters Fanatisme, gør det vistnok umuligt for de fleste at betragte Læsningen af den lille Pamflet som en blot »Fastelavnsmoro« eller »helsestyrkende Adspredelse«, saaledes som *St. Olaf* raader til. Den Art Ting er for alvorlige til blot at more sig over. Man ler dog ikke paa et Sindssygehospital ad en stakkels Galnings Anfald eller gør Nar ad hans, ofte religiøst farvede, vilde Udbrud. Men den anonyme Pamfletist er næsten i en saadan ulykkelig Patients Stilling. Hvis man kan, gør man rettest i at tale ham til Fornuft. Og er der Fare for, at hans Fantasier af andre kan tages for guddommelig Profeti, bør man vistnok søge at modbevise hans Ord.

Det vil da først og fremmest være formaalstjenligt at gøre opmærksom paa den virkelige Karakter af Johannes' Aabenbaring. Ifølge *Allard (Le Christianisme et l'Empire romain, p. 24 sq.)* er Apokalypsen skreven under Domitians Forfølgelse (Aar 95). »St. Johannes,« skriver den ansete katholske Historiker, »har før sin Landflygtighed paa Patmos lidt for Christus (Aab. I, 9). Han har set Rom, eller, som han siger, det store Babylon, drukken af de Helliges Blod (XVII, 5, 6). Han kender dem, som er bleven halshuggede til et Vidnesbyrd for Jesus (XX, 4). Han skriver Aabenbaringen midt under Forfølgelsen, da mange Christne allerede er bleven martyriserede, og mange endnu skal lide Døden (VI, 11). En af de Kirker, han skriver til, Pergamon, har allerede haft en Martyr (II, 13). »Han blev dræbt hos eder, dér hvor Satan boer,« siger han til de Christne i denne By, idet han tænker paa Antipas.

»Man lægge Mærke til dette Udtryk. Pergamon er den

første By i Provinsen Asien, hvor det politiske Smigreri har rejst et Tempel for Rom og Augustus. Paa den Tid, da St. Johannes skrev, var Pergamon rimeligvis det eneste Midtpunkt for Kejserdyrkelsen . . . Skønt denne Dyrkelse kun var hundrede Aar gammel, var den allerede meget udbredt og meget populær . . . Den knyttede Provinserne til Romeriget, der i Kejsers Person var bleven deres synlige Gud. Af Apokalypsen synes det at fremgaa, at man gjorde Deltagelsen i Kejserdyrkelsen til en Prøve for de asiatiske Christne. De, som føjede sig, rensede sig derved fra Beskyldningen for Atheisme. Men »de, der ikke vilde tilbede Dyrets Billede, skulde slaas ihjæl.« (Aab. XIII, 15). Apostelen taler paa mange Steder (XIII, 7, 8, 14—17; XIV, 9, 11; XVI, 2) og paa lignende Maade om *Dyret*, det vil sige: det manddraberske og afgudsdyrkende Kejserrige og om *dets Billede*, hvilket øjensynligt vil sige Kejseren.«

Det fremgaa heraf klart, at der ved Dyret og Dyrets Throne i Aabenbaringen er tænkt paa det hedenske Rom, og at en symbolsk Fortolkning — som efter dette Skrifts profetiske Karakter er nødvendig — ved Dyret og dets Billed stadig maa tænke paa den *cæsariske antichristelige Verdensmagt*, saaledes som denne har aabenbaret sig ned gennem Tiderne og ikke mindst i det sidste Aarhundrede. I *Kirkelæxikon for Norden* skriver da ogsaa den ansete lutherske Theolog, Professor, Dr. P. Madsen, om hvis protestantiske Orthodoxy næppe nogen nok saa fanatisk Lutheraner vil vove at tvivle:

»I Middelalderen . . . begyndte de Retninger, som op-
ponerede mod den herskende Kirke, at erklære Paven for
Antichrist, en Betragtning, som ogsaa Reformatorerne hyl-
dede . . . . . Den Dom, som Protestantismen heri ud-
talte over Pavedømmet, indeholder imidlertid *en stor Mis-
kendelse baade af dette og af det Antichristelige*, hvis
Væsen ikke er Forvanskning, men Fornægtelse af Christi
Evangelium.« (Bd. I, S. 103—4. Udhævelserne af *Katho-
liken*). At Pavedømmet er »Forvanskning af Evangeliet,«

maa den lutherske Theolog naturligvis hævde, men ellers er der kun Grund til at glæde sig over hans besindige Dom.

Til Modvægt mod den norske Fanatikers apokalyptiske Fordømmelsesdom over den katholske Kirke er det maaske ikke af Vejen at læse, hvad den store katholske Seerske, den hellige *Hildegardis*, skriver i sine Aabenbaringer om de sidste Tider og om Antichristens Væsen:

»Det Syndens Menneske vinder Tilhæng af mange Folk, idet han siger til dem, at de frit kan gøre, hvad de vil, og ikke behøver at plage sig selv med Vaagen og Faste, men han foreholder dem, at de kun skal elske deres Gud, saa vil de gaa fri af Helvede og indgaa til Livet. Og de, som blive bedragne paa denne Maade, sige derfor: »Ak, de Ulykkelige, der have levet før i Tiden og have plaget deres Legeme, idet de ikke kendte vor Guds Godhed.« Han viser dem ogsaa Skatte og Rigdomme og lader dem nyde deraf, som de vil, idet han ved bedragerske Tegn bekræfter sin Lære, saa at de ikke tror, de behøver at nægte sig selv noget eller døde deres Kød paa nogen Maade . . . . . Og-saa Sønnens Evangelium forkaster han og Daaben, og han ler ad alle Forskrifter, som ere overleverede Kirken.« (*Scivias*, III, 11).

I denne Skildring af Antichristens Væsen er der intet Træk, der kunde anvendes paa den katholske Kirke, derimod adskillige, der passer godt paa den askeseforagtende og traditionsfjendske Protestantisme. Den hellige Hildegard levede i det tolvte Aarhundrede, og en luthersk Forfatter, Sognepræst *Grove-Rasmussen*, siger om hende i sin nylig udkomne Bog »Den hellige Bernhard«, S. 74 ff. :

»Allerede som lille Barn gav hun sit Hjærte hen til Frelseren med stor Inderlighed, levede et stærkt bevæget aandeligt Liv i Bøn og Betragtning og havde sære Syner . . . . . Indholdet af hendes Syner var snart stærke Trusler, snart vise Raad, snart indtrængende Formaninger, snart milde Tilsagn. Hun var i flere Menneskealdere alle sorgfuldes Trøsterinde, Fredstifterinde mellem stridende og Straffedommerske

over saavel den Enkeltes som over hele Stænders og Folks Synder . . . . Det var ikke blot Præster, men ogsaa Fyrster og Herrer og Jordens Mægtige, ja selve Tysklands Kejser, hun tiltalte paa et saadant (revsende) Sprog; end ikke Paven skaanede hun, naar hun mente, »han var at laste« (Galat. II, 11). Men efter at Paven i Trier havde godkendt hendes Syner som stammende fra Gud, vovede ingen sig offentlig frem imod hende.«

Hvis Paven virkelig var Antichrist, som forfølger de Hellige — hvoraf kom det da, at han ikke blot fandt sig i den hellige Hildegards Irettesættelser, men — som den lutherske Forfatter fortæller — godkendte hendes Skrifter, ja selv læste højt af dem paa Kirkemødet i Reims, »dybt rørt og hjærtelig greben«?

Naar Spørgsmaalet da stilles om Antichrists Væsen, saa er sikkert ingen Katholik i Tvivl om, hvem han skal tro. — den hellige Seerske, som selv en luthersk Forfatter bøjer sig for og anerkender, eller den rasende Protestant, der »forventer Skrifterne.« (2 Petr. III, 16).

De franske Ordenssamfund.

Intention for Bønnens Apostolat i Marts Maaned

1901.

Møet er de forfulgte franske Ordenssamfund, Paven i denne Maaned ønsker, der skal bedes for. Gennem flere Artikler i *Ugebladet* kender danske Katholiker tilstrækkeligt Sagernes sørgelige Tilstand i Frankrig. De franske Ordener og Kongregationer forfølges af den fritænkerneske Regering med hin fuldstændige Mangel paa Hensyntagen til den simpleste Relfærdigheds Grundsætninger, som er karakteristisk for de Antiklerikale.

Ifølge hvilken Jura er det f. Ex. tilladt at forfølge Individuer eller Foreninger af den Grund, at de er »altfor

rige? Men dette er den franske Regerings første Anklagepunkt mod Ordenerne. De ejer — sagde den radikale Politiker Brisson allerede i 1892 — 500 Millioner Francs. Hvilken uhørt Formue! Den maa beklippes!

Regeringsmændene glemmer imidlertid at meddele Verden, at denne Formue maa fordeles paa ikke mindre end 160,000 Ordensmedlemmer. En eneste Familie, Rothschilderne, ejer det dobbelte af hin Sum, der forekommer Frankrigs ledende Mænd saa uhyrlig. Hvorfor søger man ikke at komme Ejerne af denne Milliard til Livs? Hvorfor vedtager man ikke en Lov, som landsforviser Familien Rothschild og beslaglægger en anelig Part af deres Formue?

Hvis man endvidere tager 160,000 Bankmænd, 160,000 smaa Næringsdrivende, 160,000 Rentiers — hvilken samlet Formue vilde man ikke finde dem i Besiddelse af? Sikkert langt over 500 Millioner!

Thi lad os en Gang undersøge, hvor meget denne tilsyneladende saa store Kapital bliver, fordelt paa de mange Medlemmer af Ordenerne og Kongregationerne! Man faar ud, at det bliver en Sum af 3125 Francs til hver, 3: en aarlig Rente af 94 Francs pro persona. Og dette er endda under Forudsætning af, at alle de 500 Millioner er anlagte i produktive Foretagender — hvad de ingenlunde er.

Hvad indbringer f. Ex. et stort Hospital? Eller endnu bedre: hvad indbringer et Hospital for gamle Folk, et Asyl af den Art, som *De fattige smaa Sostre* holder saa mange af rundt om i Verden? Ikke en Gang Skolerne betaler sig; hvor skulle de kunne det, da selv de franske *Statsskoler* hvert Aar har Underskud, som maa dækkes af de offentlige Midler? Hvor meget tror man, at f. Ex. 70,000 Sindssyge, Blinde og Døvstumme kaster af sig? Finansielt set er det sikkert ingen glimrende Spekulation at passe dem!

Naar Kongregationerne saa endda var skattefrie, men Regeringen lægger tværtimod den ene Afgift paa dem efter den anden, i Haab om saaledes at faa dem ruinerede. Rent ud latterlig i sin uretfærdige Vilkaarlighed er f. Ex. den

Bestemmelse, at hver Gang et Ordensmedlem dør, skal vedkommende Kloster betale *Arvafgift* — af den Afdødes Andel i Fællesformuen! Ejer et Ordenshus saaledes en Kapital af 30,000 Francs, fordelt paa 10 Medlemmer, og dør en af disse, maa de øvrige 9 betale — som om de havde arvet 3000 Francs og nu altsaa ejede 33,000 Francs! At der altid træder et nyt Medlem i den Afdødes Sted, spiller i Regeringens Øjne slet ingen Rolle, og dør i Løbet af ti Aar alle ti oprindelige Beboere af vedkommende Kloster, sidder deres ti Afløserer og har betalt Afgift af 30,000 Francs — som de slet ikke har modtaget! Men efter Regeringens Fiktion maatte dette Ordenshus nu eje en Kapital paa 60,000. Det er Historien om Tordenskjolds Soldater i en lidet hyggelig Version.

Der eksisterer endvidere i Frankrig siden 1872 en Skat paa Renter, Dividender og andre Indtægter, som flyder af Aktier og Obligationer. Denne Skat — stor 4 pCt. — er siden 1884 bleven opkrævet af Kongregationerne og endda i følgende *skærpede* Form:

»Indtægten ansættes til 5 pCt. af de bevægelige og ubevægelige Ejendommens *Brutto-Værdi*, som Kongregationerne besidder eller *benytter*.«

I denne Bestemmelse ligger en Række Uretfærdigheder skjult.

For det første menes en religiøs Kongregations Ejendomme at indbringe lige saa meget som et Aktieselskabs Fabrikker eller andre *produktive Anlæg*. Men hvad Indtægt giver en Have, hvori nogle gamle Mennesker trækker frisk Luft, et Kapel, et Hundrede Senge med Sengeklæder? Slet ingen, skulde man synes. Jo — *fem Proccnt* erklærer Regeringen. Ja, hos nogle Ursulinerinder blev endog et *lejet* Hus, hvori tyve gamle Mennesker var anbragte, og hvorfor Klostret aarligt gav 8000 Francs i Leje, opført som rentebærende, fordi det *benyttedes* af Kongregationen. Denne Udgift paa 8000 Francs blev regnet som Indtægt og skaf-

fede Søstrene en aarlig Afgift til Regeringen paa 4 pCt. ∴ 320 Francs!

Den største Uretfærdighed i Lovens Anvendelse er det dog, at Kongregationernes Indtægt beregnes til 5 pCt. af deres Ejendes *Bruttoværdi*. Intet Aktieselskab i Verden giver blot 1 pCt. af denne Værdi, som indbefatter Reservefond og Amortisationsfond, urørligt Gods, Fabriksbygninger o. s. v., hvis samlede Værdi ofte kan være hundrede Gange større end Aktiekapitalen. I Praxis giver de største Aktieselskaber ikke meget mere end $\frac{1}{2}$ pCt. af deres Bruttoværdi (*Banque de France* giver saaledes 0,56 pCt., *Crédit lyonnaes* 0,98 pCt., *Livrenteselskabet* 0,32 pCt.)

Men ikke desmindre beskattes Kongregationerne, i Kraft af deres Undtagelsesstilling, som om Bruttoværdien af deres Ejendom indbragte 5 pCt., ∴ 10 Gange mere end et produktivt Aktieselskab. At de paa denne Maade hurtigt gaar deres Opløsning i Møde, siger sig selv.

Bøn.

O Jesus, ved Maria ubesmittede Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser i Samfund med alle Dit hellige Hjærtes Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at de franske Ordensbrødre i Fred maa kunne arbejde til Guds Ære og Sjælernes Frelse. Amen.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 11.

Søndagen den 17. Marts

1901.

„Kulturfare“.

◊ Som allerede tidligere omtalt paa dette Sted, har Dr. *S. Georg Brandes* i en Artikel i »Politiken« for 25de Februar denunceret, hvad han kalder *Kulturfare*.

»Hvor længe« — skriver Dr. Brandes — »skal det, med Hensyn til den religiøse Opdragelse og Paavirkning, den saakaldte Aabenbarings Magtudfoldelse, dens Beskyttelse fra oven, dens Understøttelse fra Mellemlangene, dens Overvælden af Børn og Fruentimmer, af Fiskere og Bønder, vedblive at gaa, som det gaar?»

»Saa længe der i de nordiske Lande slet ikke gives læg Undervisning, men det ene Kuld af Børn efter det andet fra den spædste Alder af faar 2—3000 Aar gamle Forestillinger om det Oversanselige indpræntede, er der ikke ringeste Udsigt til nogen radikal Forbedring af de aandelige Forhold. Og til en gennemgribende Omordning af Undervisningsvæsenet er der paa den anden Side ikke ringeste Udsigt, saa længe Magthaverne i alle Nordens Lande principielt staar paa Vankundighedens Side.

»I det attende Aarhundrede var dette som bekendt ganske anderledes. Aarhundredets største Hersker, hvem andre Fyrster efterlignede, Frederik den Store, gav Eksemplet paa Fritænkeri, der tog Bladet fra Munden. Han associerede for Samtid og Eftertid sit Navn med Voltaires. Katharina af Rusland tænkte som han og beskyttede Diderot. Josef den Anden af Østerrig var hans Beundrer. Rundt om i alle Lande var de ledende Ministre besjælede af samme Aand. Selv i Danmark dukkede den som bekendt op i en Udlændings Lignelse, der da ogsaa mistede Haand og Hoved paa Nørrefæled. Det afgørende er imidlertid blot dette, at den Gang kunde det tænkes, at en Konge og hans Ministre stillede sig i aaben Opposition til aabenbaret Religion.

»I vore Dage er dette utænkeligt. Frederik den Store var ingen Christen; men hans nuværende Efterfølger er Kirkens frommeste Søn. Og selv Bismarck, der i Mangt og Meget brød med sin Tidsalders Vedtægt, erklærede sig altid i sit militære Kunstsprog for »en stramtroende Christen«. I Norden har Konger og Ministre som bekendt altid udmærket sig ved »en dyb og ægte Religjøsitet.«

»Saa længe Menigmand endnu gennemsnitlig var troende, kunde Adel og Borgerstand tillade sig en elskværdig og skæmtsom Vantro. Men efter at med Haandværkernes og især Industriarbejdernes Organisation ogsaa er fulgt en Art Organisation af Menigmands Kamp for aandelig Frigørelse, er det ude med den elskværdige Skæmt, og de herskende Klasser, som føler deres Interesser truede og har Brug for alle Midler til deres Værn, har da kastet sig over Religionen og blandt Andet anvendt den som Bolværk. Saaledes kan Adels og Borgerstandens genvakte Religjøsitet i den sidste Menneskealder betragtes som et Fænomen af Kapitalismens Selvforsvar imod den truende Socialisme. Kapitalismen, der alt længst — fra 1830 af — havde taget Kongemagten i sin Tjeneste, har omtrent fra 1870 taget Religionen i Brug og bedækket de nordiske Lande med Kirker, ligesom Frankrig med gejstlige Stiftelser og Ordener. I de romanske Lande har derved Jesuitismen taget et mægtigt Opsving, saa den alene i Frankrig har underlagt sig baade Hær og Flaade, idet alle højere Befaringsmænd er udgaaede fra Jesuiternes Skoler og handler i deres Aand. I de lutherske Riger, mindst i Tyskland som i det mest oplyste Land, særligt i Skandinavien (og Finland) har den mest lysfjendske Form af Protestantisme efterhaanden faaet Overtaget og strækker sin Indflydelse fra Hoffernes Kvinder til Almueklassens Mænd. Overalt lærer denne Lysesluknings Forkyndere de Lidende, at de selv er Skyld i deres Kval, bedøver dem ved Uforstaaelighed, svækker dem ved selvsikker Overlegenhed og slaar dem ved Rædsel. Saaledes har vi oplevet, at endog Fantasier, der synes opstaaede i en Hottentot-Bøddels Hjerne, som den om evige Pinsler, endnu den Dag i Dag forkyn- des af Prædikanter, drøftes og hævdes af Biskopper og opretholdes af Kirkeministre, som gjerne straffer hver den med Afskedigelse, der indenfor Kirken vover et Genmæle mod Hottentotbøddelstandpunktet.

»Under disse Omstændigheder har en stiltfærdig Betragter af Verdensløbet, som endnu har sin Fornuft i Behold,

ret jævnligt Indtrykket af at være Tilskuer ved en mere eller mindre sindrigt kombineret Abe- og Hundekomedie.

»Man kommer ikke Ondet radikalt til Livs ved Romaner, det er vist. Men at Romaner berører det, røber idetmindste, at tænkende Aander i et Land har Øjnene aabne derfor, som det saaes i Frankrig, da Brødrene Goncourt skrev *Fru Gervaisais* og Alphonse Daudet *Evangelistinden*, den Første om en Omvendelse til Katholicismen, den Anden om en Omvendelse til Protestantismen. Men i Frankrig som i alle romanske Lande, er der idetmindste to Lejre, Kirkevældens og en, som ligger i aaben Kamp mod den. I de nordiske Lande er der kun én Lejr, og nogle Ubevæbnede, der holder sig udenfor den og i Afstand fra den.«

Saavidt Dr. Brandes.

De samme Anskuelser som i hans Artikel kommer i en mindre harmfnysende Form til Orde i et *Brev fra Frankrig*, som »Politiken« for 10. ds. indeholdt. Den anonyme Brevskriver — der af Redaktionen betegnes som »en dansk Videnskabsmand« — skriver her til »en Ven i København«:

»— — Der er efter min Mening ikke Tvivl om, at Frankrig befinder sig paa et betydelig fremmeligere Udviklingsstandpunkt end andre Lande. De civiliserede Universitetskredse her, hvilket vil sige den store Majoritet af samme Kredse, har i og for sig de samme Meninger som civiliserede Mennesker i København, hvilket er en umaadelig Forskel fra Englands og Tysklands konservative Universiteter. Men hvad der er enestaaende, er, at det er disse Folk, der regerer, og i Praxis har gennemført en Del af deres Principper. Vi slaas i Danmark beskedent for at faa Lov at være med meliør ordenlige Mennesker og bestille Noget til Trods for vore ugudelige Meninger, og ingen af os vilde i Folkethinget fatte den Tanke at ophæve Lutheranismens privilegerede Stilling o. s. v.; end ikke en uansvarlig Oppositionsmand vilde anbefale det, og for en Regering af Venstre vilde en slig Tanke end ikke foreligge.

»Her er dette umaadelige Skridt gjort overfor en Kirke organiseret som den katholske. Frankrig har den helt og fuldt enestaaende Stilling, at de her regerer paa Trods af Hær og Kirke og Aristokrati i Fornuftens og den aandelige

Overlegenheds Navn. Det er et Experiment, som jeg ikke kender Sidestykke til, og det medfører fornuftigvis en Spænding og et Hav af Vanskeligheder, som de konservative Lande som England og Tyskland, der endnu styres af Præster, Officerer og Adelsmænd, selvfølgelig ikke har mærket. Det er overhovedet kun muligt, fordi man i Idéerne fra 1789 har en *anden Religion* at bygge paa, fordi *Jordudstykningsen* i den sydlige Halvdel af Landet er saa yderlig gennemført, og fordi *Universitetskredsen* her er de andre Lande saa langt overlegen.

»De vil formodentlig være kættersk overfor disse Bemærkninger, men jeg tror, de er rigtige, og jeg kunde give mange Grunde for dem. Derimod indrømmer jeg uden Betænkning, at Energi overfor al *materiel* Virksomhed her er svag, og at Landets hele materielle Situation er betænkelig i Kraft af Stansningen i Folketallets Tilvæxt.

»Der er i Øjeblikket her en helt feberagtig Virksomhed for Folkeopdragelse, sat i Gang med fornyet Fart ved Dreyfuskampen, der i det Hele har været overmaade nyttig. Ogsaa de hidtidige meget gammeldags Familievaner i borgerlige Kredse synes i fuld Opløsning for at give Plads for de mere civiliserede, vi allerede har.

»Det vrimler af Skoler for en eller anden Slags *Samfundslærc* undervisning; Universitetsprofessorer underviser dér, Eleverne er talrige og Skolerne billige, Omkostningerne bæres delvis af Jøderne. Endelig *Folkuniversiteter* i ret stor Stil, alle med en bestemt Tendens i *radikal*, for Ledernes Vedkommende *socialistisk* Retning.«

Saavidt den anonyme, meget radikale Brevskriver. Ligesom Dr. Brandes ser han i Christendom og Kirke den store Fare og den store Fjende. Han glæder sig ved, at den franske Regering saa aabenbart kæmper *mod* Christendommen, *for* Oplysningen. Principerne fra 1789 er for ham den *nye Religion*, som giver de franske Politikere Kraft i Kampen, og af hvilken han venter sig en ny og bedre Verden end den christelige. Begge Forfattere — Dr. Brandes og den anonyme Videnskabsmand — ser da hen til Frankrig som til det Land, hvorfra Befrielsen skal komme, og som i *Fornuftens* og den *aandelige Overlegenheds* Navn skal formaa at besejre og afvende den truende *Kulturfare*.

(Fortsættes).

Frk. Hummelgaard og Christendommen.

Noen københavnske Smudspresse har i de sidste Dage fraadset i Løjtnant Magius' Selvmord og hans Kæreste, Frk. Hummelgaards, Delagtighed heri.

Da Sagen ikke kan forudsættes bekendt for alle »Katholiken«s Læsere, skal den med et Par Ord blive fremstillet.

Løjtnanten, der led af en meget smertefuld og uhelbredelig Underlivssygdom, fik af sin Kæreste, ovennævnte Frk. H., en Revolver, med hvilken han gjorde Ende paa sit Liv. At den unge Pige — ved at bringe sin Kæreste Mordvaabnet — bærer Ansvar for det ulykkelige Menneskes Forbrydelse mod sig selv, kan vel Ingen nægte, men at Frøkenens Gærning er forbryderisk, benægtes derimod paa det kraftigste af mange.

Det desværre altfor bekendte Blad »Forposten« har endog i den Grad levende taget sig af »Heltinden«s Sag, at den har udlovet tre Præmier for de bedste Besvarelser af Spørgsmaalet: Er Frk. H. skyldig — eller er hun ikke?

Med de »bedste« Besvarelser menes i Følge Bladets egen Stilling til Sagen de, der kraftigst benægter Frøkenens Skyld.

Det har ikke manglet paa Besvarelser, af hvilke vi her skal fremhæve nogle Brudstykker.

En moderne Frue foreslaar Følgende:

». . . . Og hvis Frk. Hummelgaard bliver straffet — hvad hun desværre nok gør efter vort usle og snævertsynede Retssystem — da vil jeg foreslaa, at alle Kvinder, som er i Besiddelse af en sund Fornuft,*) overrækker Frk.

*) Udh. af mig. R. N.

Hummelgaard en smukt udstyret Adresse den Dag, hun forlader Fængslet . . . .«

Korrespondenten til »Den danske Pionér« (Amerika) skriver en lyrisk Kraftartikel, i hvilken det blandt andet hedder:

». . . . Her gælder ingen »Præstemoral!«

»Men alle den danske Flærs Officerer burde træde til og forbyde at hendes« (Frk. H.s) »Lidelser yderligere øges ved Retsforhør; og skulde det ske, hun døde af Sorg, burde hans« (Selvmorderens) »Kammerater bære hendes Kiste. — Og saa kunde Pastoren godt holde sig hjemme.« *)

Det sidste troer vi at kunne give Korrespondenten Ret i. En ganske enkelt Person protesterer:

». . . . Som christent Menneske kan jeg umuligt forsvare Frk. Hummelgaards Handling.« siger han. — Men han faar da ogsaa slynget Smudspressens værste Skældsord: »hellig« i Ansigtet.

«— — Heldigvis staar den sidste Indsender« (nemlig den »hellige«) endnu temmelig ene med sin Fordømmelse« skriver »Forposten« i sit Nummer for 7. Marts 1901.

Ja, han staar temmelig ene — desværre!

Hele dette hummelgaardske Røre kunde synes at være en Storm i et Glas Vand; og det vilde det ogsaa være, hvis det ikke var et Udtryk for hele vor Tids Stilling til det religiøse Spørgsmaal.

Spørgsmaalet er i Virkeligheden ikke blot: har Frk. H. Lov til at hjælpe sin Kæreste til at begaa Selvmord, eller har hun ikke? Det lyder langt mere omfattende: Er et Menneske Herre over sit Liv — eller er han det ikke? Er der en almægtig Gud, en *Pater omnipotens*, som har givet ham Livet, og som ene kan tage det — eller er der ingen?

*) Udh. af mig. R. N.

Og hertil vil som én Mand det ganske »frisindede« Danmark svare: Der er ingen Gud; Mennesket er sin egen Herre!

Dette lyder nu temmelig radikalt; derfor svøbes det ind i vandle Fraser om »Humanitet contra Præstemoral«, »Algodhed contra Helvedesdogme«, »Bornerthed contra Oplysning« o. s. v., o. s. v.

Thi hvad vil i Grunden hele denne Protest mod Bibel og Præster, mod Autoriteter og Vedtægter sige, andet end Protest mod *Christendommen*?

En Mand lider — han vil ikke lide: ergo skyder han sig.

Kirken lærer: Du skal tage dit Kors op og bære det med Taalmod; thi Christus har baaret det før du.

— Nei! svarer »Forposten« og Konsorter — Korset er en Byrde. Du skal kaste denne Byrde af dig. Christus var et *ædelt Menneske* (denne ækle Floskel!), men man er for længst *kommen ud over* at anse ham for Guds Søn! Og hvilken Ret har han saa til at foreskrive os Love?

Og mens Verdens dybtsindigste Tænkere stirrer i Mysteriernes Mulm med Undren, jubler det store, »oplyste« Folk — henrykt over at sparke til Autoriteten —: *Der er intet Helvede, der er ingen Gud! Det er man kommen ud over!*

Men efterhaanden som Troen paa Gud og »Svovlpølen« svinder, voxer Selvmordenes Antal.

Forleden Dag kunde man læse i et af vore Tøresblade: *Atter en Syg, der har skudt sig.* Løjtnant Magius har faaet en Efterfølger. *Den Slags Ting smitter altid*) . . . .*

Ja, desværre! For én Gangs Skyld har Bladet Ret. Det onde Exempel smitter altid. Dette burde Frk. H. have betænkt, og hendes Beundrere ikke glemme!

Snart er det en ulykkelig Forelsket, som tager Gift —

*) Udh. af mig. R. N.

snart er det en Syg, som skyder sig -- snart en ruineret Pengemand, som hænger sig. Og alt dette sker i *den personlige Friheds* Navn — sker i tryk Tillid til den forfærdelige Løgn, som hedder: »*Ansvarsløsheden*«.

Nu kan man — og med Rette — spørge: hvor bærer alt dette hen? Er det mod Lys og Glæde og Sol? Eller er det mod Mørke og Ulykke og Undergang?

Svaret bliver næppe vanskeligt.

»Lys over Landet!« hed det i Radikalismens Morgen. Men hvor er Lyset? Autoriteten er ganske vist ved at smuldre hen — det vil sige den christelige. Forskellige frisindede Pastorer Jensen gør et energisk Arbejde i den Retning (som gode Disciple af Morten Luther), Smaablade og deres anseligere Forbillede hjælper til — »Folkerøsten« lægger i med hæs Bas, og Folkeførerne puster til Ilden. Men bringer Autoritetens Hensmuldren Lys — bringer den Lykke? Nej! og atter: nej! — Thi hvad er Lykke?

Er det at kunne skyde sig i Ro og Mag, naar man har Lyst — at kunne tage Gift, naar man ikke gider leve længere? I saa Fald har »Forposten« Ret, og Frøken Hummelgaard er virkelig en stor og ædel Kvinde. Men staar det fast, hvad den underlige Tømmermandssøn fra Nazaret, Jesus Christus, en Gang for ca. 2000 Aar siden sagde: *Hvo, som følger mig, skal ikke vandre i Mørke, men have LIVETS LYS* — ja, da har »Forposten« med Meningsfæller Uret, og Frk. H. kan intet bedre gøre, end ydmygt begræde sin Synd og bede for sin Elskedes Sjæl:

Requiescat in pace!

R. N.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 12.

Søndagen den 24. Marts

1901.

St. Bernhard i „Politiken“.

Det bekendte »Udvalg for Folkeoplysningens Fremme« har fornylig udgivet en i det Hele meget sympathetisk Skildring af den hellige Bernhard; Forfatteren er den lutheriske Sognepræst *Grove-Rasmussen*. Atslig »grober Unfug« ikke kan gaa upaataalt hen, siger sig selv; en af den radikale Orthodoxis Zionsvægttere har da ogsaa i »Politiken« for 13. ds. været ude med en manende Røst:

»Der synes at være gaaet Gudelighed i Foretagendet,« klager Røsten (*Titus* kaider den sig for Resten). »Af de seks Skrifter, Aargangen 1900 indeholder, behandler de to religiøse Æmner.« (O Rædsel!) Værst er det dog, at Hr. Grove-Rasmussen, som er »selve Indre-Missions-Tidendes Redaktør«, nu har skrevet et Skrift om »den historisk kendte Abbed Bernhard fra Clairvaux, der især var virksom for at faa et andet Korstog i Stand.« Hr. *Titus* vilde sikkert ikke virke for at faa Korstog i Stand — det har man en levende Fornemmelse af.

Han bebrejder nu Pastor Gr.-R., at »det meste af, hvad der berettes, er apokryfe Helgenlegender.« Se, se! Hr. *Titus* synes at være Historiker, Kildegransker. St. Bernhards Biografi er netop i den sidste Tid bleven underkastet indgaaende Stadium i større Kulturlande end Danmark; Hr. *Titus* er rimeligvis paa Højde med disse Studier.

Dog nej — det synes ikke saa! At han anker over Hr. Grove-Rasmussens Skrift, synes nemlig mindre at være baseret paa historiske Betæneligheder end paa almindelig, tarvelig Mangel paa Forstaaelse.

For Exempel fortæller Hr. G.-R., hvorledes den hl. Bernhard overvandt en Fristelse mod Kyskheden ved at springe ud i en Dam med iskoldt Vand og blive staaende der, til han var halvdød af Kulde. At sligt fortælles, finder Hr. Titus forkasteligt. »At kalde sligt for *folkeoplysende*, synes noget misvisende. *Folkefordummende* vilde passe adskilligt bedre,« skriver han. Og Artiklen ender — naturligvis — med et Forsøg paa at intimidere Smaaskrifternes Udgivere, specielt én af dem, Professor *K. Prytz*. »Man maa«, skriver *Titus*, »med nogen Forbavselse spørge, om virkelig Professor Prytz har gennemlæst og givet sin Tilladelse til,« (hvilket Sprog!) »at dette Skrift pynter sig med Folkeoplysnings-Udvalgets hidtil saa gode Navn.«

Herpaa svarer Professor Prytz i »Politiken« for 16. ds., idet han ret ublidt viser Hr. Titus Vintervejen, paa følgende Maade:

»Til den i »Politiken« af 13. ds. under Mærket Titus skrevne Artikel om Grove-Rasmussens af Udvalget for Folkeoplysningens Fremme udgivne lille Skrift »Den hellige Bernhard«, skal jeg, som det Medlem af Udvalget, til hvem der blev henvist i Artiklen, tillade mig at gøre nogle Bemærkninger, der dog ganske staar for min egen Regning.

I de af Hr. Titus som apokryfe Helgenlegender betegnede Fortællinger, ser jeg Beretninger fra Datiden, der karakteriserer Bernhards ubændige, hensynsløse Energi og brændende Tro samt hans Samtids — men ikke Forfatterens — religiøse Opfattelse. Bernhard af Clairvaux var en saa mægtig Personlighed, at en Skildring af hans Liv kan have Interesse for enhver Læser; med Hr. Titus at ville karakterisere ham som den Abbed, »der især var virksom for at faa det andet Korstog i Stand,« finder jeg lige saa misvisende, som det vilde være at betegne Napoleon som den Kejser, der gjorde et mislykket Tog ind i Rusland.«

I nogle spagfærdige Efterbemærkninger maa Hr. Titus da ogsaa indrømme, at »Abbed Bernhard var en saa mærkelig Personlighed, at en historisk Skildring af hans Liv kan have Interesse for enhver Læser.« Blot skulde en saadan Skildring ikke være forfattet af Pastor Grove-Rasmussen, men maaske snarere af f. Ex. Hr. *Carl Ewald* eller Hr. *Ignotus*.

„Kulturfaren“.

(Sluttet.)

Udtalelser som disse er værd at lægge Mærke til. Det er i *Kulturens*, i *Oplysningens*, i *Fremskridtets* Navn, at man angriber Christendommen og ønsker den besejret. *Christi Fjender er Menneskehedens Venner* — dette Fænomen er i det Hele karakteristisk for vor Tid. Især i katholske Lande — men herhjemme ogsaa i »Politiken«s Lejr og i Socialdemokratiet — gaar Kampen for de politiske og kulturelle Goder Haand i Haand med Kampen mod den christne Lære og den christne Moral. En oprigtig Interesse for udvidet Valgret, Alderdomsforsørgelse, Folkesanatorier og Samaritanbespisning optræder sammen med glødende Håd til Kirke og Præster samt afgjort Bortvendelse fra christne Moralbegreber. Dette Fænomen har for mange noget særdeles forvirrende. Disse mange vil det sikkert interessere, at den svenske Forfatterinde Selma Lagerløf i sin Bog *Antichrists Mirakler* har søgt at løse Problemet, idet hun paa Socialismen anvender følgende gamle sicilianske Tradition:

»Men naar Antichrist kommer, da skal han synes at være Christus lig i alle Ting. Og Nøden skal være saare stor. Men Antichrist skal gaa fra Land til Land og give de Fattige Brod.«

Denne Tanke findes — som den svenske Forfatterinde i sit Værk selv henpeger paa — allerede udtrykt i *Luca*

Signorellis Fresker (fra det XV. Aarh.) i Domkirken i Orvieto. Den gamle Maler har her fremstillet Antichrist som *en fattig og ringe Mand, med Christi Klædedragt og Christi Aasyn*. Denne »falske Christus« gør mange store Tegn. Han prædiker — og de Rige og Mægtige kommer og nedlægger deres Skatte for hans Fødder. Han helbreder de Syge — Martyrer sætter Livet ind for ham — al Krig og Uret afskaffes af Jorden, og Menneskeheden flokkes om Fredens Tempel, medens den christne Kirke omstyrtes, og Præster og Munke brændes paa Baal. . . .

Om dette Synspunkt og dets Anvendelse maaske nærmere en anden Gang.

Mærkeligt er det i hvert Fald, at Christendommen skulde være Kulturens Fjende, da man dog ikke kan undlade at tale om den *christelige* Kultur i Betydning af den eneste Kultur, der overhovedet eksisterer (naar man da ikke vil regne den gamle chinesiske). Og en ivrig Darwinist og Udviklingsteoretiker som Englænderen Benjamin Kidd har i sin Bog *Social Evolution* med stor Skarpsindighed og den solideste Lærdom eftervist, hvorledes »den vesterlandske Civilisations Historie faktisk kun er den christne Religions naturlige Historie«. Den hele moderne Kultur hviler jo paa Altruismen : paa Christendommen, og Kidd siger derfor med Rette: »Hvilke end Kirkens Fejl og Udskejelser har været, kan der ikke være noget Spørgsmaal om Tendensen af dens Lære i Retning af at forherlige det altruistiske Ideal og, hvad enten direkte eller indirekte, at hæve den saaledes foreskrevne Handlemaade til det højeste Trin af det for Mennesker Ærefrygtindgydende, som nogen Sinde var naaet.« (Dansk Oversættelse, S. 142).

Og tværtimod Rationalismens og Socialismens Tendens til at reducere Christendommen til en rent naturlig Humanisme, hævder Kidd med klare Grunde, at netop, *Supranaturalismen* er Saltet i Christendommen, det, hvorved den bliver det egenlig samfundsdannende Element. Hans Bevis er i Korthed følgende:

Den naturlige Egoisme, som ved mange Lejligheder gaar stik imod det sociale Livs Krav, kan ikke ved nogen blot *rationel* Grund tvinges til at bøje sig. Alle de Hensyn, der af humane Ethikere anføres — til den kommende Slægt, til det almene Velfærd, til Fremskridtet — er afmægtige og maa opløses af den frie Tankes ubønhørlige »Hvorfor?« »Hvorfor skal jeg ofre min Nydelse for andres højst problematiske Velfærd?« — paa dette dræbende Spørgsmaal formaar den humane Ethiker ikke at give noget gyldigt Svar. Den blot rationelle Ethiks sidste Ord vil derfor altid være Individualismen — *jeg* har i Tvivlstilfælde altid den højeste Ret, fordi jeg for mig selv er den mest reelle Værdi.

»Menneskelig Fornuft alene,« siger Kidd (S. 173) »kan aldrig ifølge Tingenes Natur give Individet en Sanktion for dets Handlen, der bidrager til at befordre den kosmiske Proces; thi et af de væsentlige Træk ved denne Proces er selve *Individets Ofring* ikke alene i Interesse af de Medmennesker, der omgiver ham, men til Bedste for ufødte Generationer.«

Den kosmiske Proces er det, vi almindeligt kalder den sociale Proces; og Kidd har om denne følgende meget præcise Udtalelse:

»Den Proces, som finder Sted i det menneskelige Samfund, afsætter altid to væsentlig modstridende, men hinanden supplerende Tendenser, nemlig 1) den Tendens, som kræver den voksende Underordning af Individet under Samfundet og 2) den rationalistiske Tendens, som samtidig leder Individet med voksende Styrke til at spørge om Berettigelsen af de Fordringer, der gaar ud paa, at det skal nnderordne sig en social Proces, hvoraf det absolut ikke har nogen Interesse, og som overvejende virker til Bedste for ufødte Slægter. I et sundt fremadskridende Samfund er Grndprincipet for dets Existens, at den anden Tendens bestandig maa være underordnet den første. *Men Fornuften har ingen Magt til at bevirke denne Underordning.*« (S. 215).

Den engelske Sociolog ser da klart, at *Fornuften* ikke er noget Samfundsprincip, ikke er noget Kulturprincip. Den til sig selv overladte Fornuft tenderer til at sætte alle Pligter under Debat og derved hæmme den sociale Proces.

»Dersom vort bevidste Forhold til Universet maales med Individets korte Levetid, kan Fornuften kun anerkende én Pligt hos Individet, nemlig den Pligt mod sig selv at gøre det mest mulige ud af de faa kostbare Aar, dets Bevidsthed overhovedet vil opleve. Enhver anden Betragtning maa synes kummerlig og latterlig i Sammenligning hermed.«

Heri har Kidd fuldstændig Ret, og *Livstorsten* i den moderne Literatur og den moderne Livsførelse med dens Svingen mellem Nydelse og Lede er et evident Bevis for hans Sætning.

Den sociale Proces kan ikke overfor den Enkelte paa-beraabe sig nogen rationel Sanktion. Fornuften fører kun til Individets Oprør mod Samfundstvangen; hele Nutidens Aand er gennentrængt af denne Rationalisme. Den sociale Udvikling beroer derfor — og kan kun bero — paa en overfornuftig $\circ$: paa den *religiøse* Sanktion. Og, siger Kidd, jo mere religiøst et Samfund er, desmere er det skikket til at sejre i Kampen for Tilværelsen over andre, mindre religiøse Samfund, fordi det har *den største sociale Kraft*.

»Vort Fremskridt er . . . først og fremmest socialt Fremskridt. Det gaar altid ud paa i stigende Grad at sikre Underordningen af det selviske Individets Øjeblikksinteresser under Samfundets Fremskridtsinteresser, den voxende Intelligentens til Trods. Den Maade, hvorpaa dette Resultat aabenbart naaes i det menneskelige Samfund, er ved langsom Udvikling i Slægten af den Karaktertype, hvorved denne Underordning bedst kan sikres. Denne Type synes at være den, der i det populære Sprog maa betegnes som den religiøse. *De sejrende Racer har, naar andre Ting ellers var lige, været dem, hos hvilke dette Karaktermærke fyldigst var udviklet.*«

»Virkingen af Loven for naturlig Udvælgelse maa der-

for være at *Slægten bestandig bliver mere og mere religiøs.*« (S. 233).

De mest religiøse Samfund er de mest altruistiske Samfund og sejrer derfor i Kampen for Tilværelsen. Dette er denne Darwinists moderne Kommentar til Omskriften om Konstantins Kors: *I dette Tegn skal du sejre.*

Menneskeheden sejrer stadig i Korsets Tegn. Den store Lov: *Mist dit Liv for at vinde det* betinger ogsaa det sociale Fremskridt. Det Samfund, hvis Individuer egoistisk søger deres Eget, gaar til Grunde. Det Samfund, hvis Medlemmer religiøst ofrer sig for Helheden, lever og sejrer. Dette er *the survival of the fittest* i den sociale Tilværelseskamp.

Den sande Samfundsfare er derfor *Intellektualismen*, den oprørke, selvraadige Fornuft. Kidd ser Grunden til Frankrigs Tilbagegang i dette Lands Rationalisme og voxende Afchristning. Frankrigs Skæbne, siger han, (S. 256) er et Exempel paa den opløsende Indflydelse af Individets selvsk Rationalisme. Han citerer til Støtte herfor Paul Leroy-Beaulieus Ord om den moderne »Svækkelse af den religiøse Tro hos Folket og Ændring af de gamle Forestillinger om Resignation og Underkastelse under sin Skæbne.«

Jo mere Fornuften derfor bliver eneraadende i Frankrig — og i de romanske Lande overhovedet — jo mere Religionen forfølges dernede — des mere vil det gaa tilbage med hine Lande.

Thi den sande *Kulturfare* er *Kulturkampen*.

Absalon.

Torsdags Morges — 700-Aarsdagen for Absalons Død — afsløredes hans Reliefbillede over Raadhusets Altan; gyldent straaledede Broncebispen i sit rige Ornat ud over Pladsen i den klare Morgensol. Folk gik forbi og saae interesserede paa Byens Skytshelgen, og i Bladene fejredes Dagen med Festartikler.

I *Politiken* læstes saaledes:

»Det er i Dag 700 Aar siden, at denne vor Middelalderes største og stærkeste Personlighed døde, 73 Aar gammel, bedækket med Ære efter at have rejst sit Fædreland fra den usleste Fornedrelse til den højeste Glans. Det er ikke her Stedet til atter at fortælle Absalons Historie, ethvert Barn kender den, saavidt den kendes. I Virkeligheden er altfor mange og vigtige Steder af hans Liv indhyllet i det Mørke, hvori sparsomme Efterretninger lader en stor Del af Middelalderen ligge. Men af hvor mange Brudstykker, samlede hist og her, vi end maa sammensætte os hans Skikkelse, træder han dog frem med et monumentalt og helstøbt Præg som den Mand, i hvem alle Tidens Straaler samledes som i ét Brændpunkt, Udtrykket for Tidens Stræben og Higen paa alle Omraader. Han er Bannerføreren og Høvdingen baade paa det politiske og paa det aandelige Omraade. Højtbegavet, udrustet med usædvanlige Kundskaber, behændig som Politiker, tapper som Kriger, haardfør, udholdende og veltalende besad han en sjælden Ævne til at herske over Mænd«. . . .

»Med Rette stilles derfor hans Statue over Indgangen til Byens Hus. Han var Københavns første og største Borger. Denne By kunde ikke faa nogen bedre Skytsaand end denne store, ædle og rene Skikkelse, hvis Aand var saa klar, hvis Kraft saa ukuelig, og hvis Stræben saa almennyttig.«

Mindre begejstret er *Social-Demokraten*, som erklærer, at

»Naar Bispen ikke regerer i Husets Indre, kan han jo godt faa Lov *en Tid* (!) at pryde dets Ydre.«

Mon et socialistisk Fremtidsbyraad maaske vil lade Absalon fjærne?

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 13.

Søndagen den 31. Marts

1901.

„Maskinismen“.

Betragtninger over en ny Bog.

I.

Jeg husker en Morgen for mange Aar tilbage — en Morgen i Juli, jeg skulde rejse fra København hjem til min Fødeby. Jeg boede paa Frederiksberg, og da Drosken, der kørte mig til Banegaarden, svingede ud paa Gamle Kongevej, aabnede der sig i den friske Julimorgen et Billede for mig, hvis lysende Skønhed jeg endnu ikke har glemt. Paa begge Sider af den brede, lige Chaussée kuplede to Rækker gamle Linde og Ælme deres grønne Kroner mod den tindrende blaa Himmel, og op langs Vejen laa Villa efter Villa i Haver, hvis grønne Løv plettedes hvidt og gyldent og violet af blomstrende Syren og Guldregn og atter Syren. En Omnibus, rød som et Postbud, rullede ud ad Vejen, og Piger med hvide Kapper og hvide Forklæder gik inde paa Fortovet i Trærnes Skygge, paa Vej til Bageren efter Brød og Fløde til gamle Damers Morgenkaffe. Jeg syntes med et, som jeg sad der i Drosken og kørte ad Banegaarden, ad Landet, ad Hjemmet til, at der intet Steds kunde være smukkere end her paa Frederiksberg, i denne friske, sollyse, farveglade Morgen . . .

Jeg kom paa Gamle Kongevej forleden Formiddag, ikke kørende i Droske, men gaaende til Fods. Og Solen skin-nede, og Himlen var forarsklar, og foran mig strakte sig Gamle Kongevej lang og lige som dengang — men hvad var der ellers tilbage af hint skønne Syn? Ingen Ælme og Linde løftede længer deres Kroner mod Himlen — ingen

Villaer gemte sig bag Guldregn og Syren. Men langs høje Nybygningers graa Façader saae jeg i snorlige Rad og Række de nyplantede Opstandere til den elektriske Sporvej, og mellem dem — som Buske mellem store Træer i en Planteskole — elegante auerske Gadelygter. Ikke Lygter af den gamle, firkantede primitive Slags, hvis Glas kunde klirre for et Vindstød, men nye, fine Lygter, hvor Blusset eller bedre: det glødende Næt stod som en kostbar Blomst beskyttet mod Regn og Rusk i en Urtepotte af Glas. Og hen mellem Opstandernes dobbelte Række kom den elektriske Sporvogn glidende og foer mig med Duren og Snurren forbi, og i en Avis, jeg købte, læste jeg en tilfreds Artikel om, at det nu var besluttet at afskaffe de lyse Nætter paa Frederiksberg ved at lade Lygterne brænde hele Aaret rundt. »Saa faldt da ogsaa *den* Skanse for det gamle,« udbød Bladet sejersglad, »saa sank da ogsaa *det* Stykke Romantik!«

Hvis jeg nu kunde udspørge den brave Journalist, som har skrevet hin Artikel, om Grunden til hans Tilfredshed, og hvis jeg vilde prøve at sige til ham: »Glæder De Dem da over, at Verden bliver mindre skøn?« Da vilde den brave Journalist svare mig: «Nej, men jeg glæder mig over, at Verden *gaar frem* — jeg glæder mig over, at vi *stiger i Kultur*. Alt dette: de nye Huse, som er indrettede med W. C. og elektrisk Lys, den elektriske Sporvogn, der durer hen ad den asfalterede Vej, Lygterne, der er saa elegante og brænder hver Nat hele Aaret rundt — det er moderne *Kultur*, det er moderne *Fremskridt*. Og du, som staar der paa Fortovet og savner dine Træer og dine Syrener, du er en Obskurant og en Bagstræver og følgerig en Menne-skehedens Fjende.»

II

Min Journalist ender denne imaginære Samtale med at springe op paa det elektriske Køretøj, der netop kommer forbi, og jeg ser ham forsvinde som en Elias med høj Hat i en moderne Ildvogn, der standser paa Raadhuspladsen og ikke først i Himlen. Jeg ser efter ham; hans Ord bliver siddende som en Braad i mit Hjærte. Er jeg ikke Menne-skehedens Ven? Er jeg Ku!lturens og Fremskridtets Fjende? Og er de Folk, der tjener gode Penge ved at befordre deres Medmennesker i elektrisk Sporvogn, Verdens sande Velgørere? Jeg læste nylig en begejstret Lovsang over *Mas-**skinerne* som den moderne Verdens upersonlige Forsyn — det, der »har muliggjort alt, har indløst alle Fordringer og under hvis Beskyttelse man gaar som under den store Mu-ligheds Vinger« — et reelt, haandgribeligt Forsyn, hvis Veje ikke er usporlige, men lette at faa Øje paa som Jærn-baneskiner, og hvis Styrelses Traade er det stadigt tættere Næt af elektriske Ledninger, hvori den moderne Verden mere og mere spinder sig ind — Telegraftraade, Telefontraade og Dynamonmaskinernes grøntomspundne Kobbertraade....

Jeg grubler og grunder, mens jeg gaar hjem, og efter at jeg er kommen hjem. Har hin Forfatter Ret, naar han triumferende forkynder, at nu er *Kendsgærningernes* Tids-alder oprunden, og med den Menneskehedens Manddoms-aar? At endelig, endelig er Tiden inde, da ingen mere skal tro paa andet end Jorden, Virkeligheden, Tingene selv — de Realiteter, hvoraf al Lykke udrinder, de levende, haand-faste, sande Værdier, som alle i Virkeligheden stræber efter, og som alle nu skal bekende deres Tro paa? Har denne fanatiske Profet Ret, som forkynder Lykken ved at leve og lide, nyde og dø midt i Kulturens Flod, midt i Livets bru-tale Vælde? Han synger om Mennesket, der lever som Menneske, og han forkynder dets Herlighed. Han synger om Oldingen, der aldrig kan være ulykkelig, fordi han er

midt i »den djævelsk gode Larm,« midt i det Liv, som er sit eget Formaal — »der er ikke noget andet!« »Selv den gamle Tigger, som samler Cigarstumper op under Kafebordene paa Boulevarden, er ikke ulykkelig, thi han ser jo Vinduernes Overflod af dyre Sager, Reklamebogstavernes Ildskrift oppe i Luften!« »Hvem synger en Gammelmandsang om Sorg og Afmagt, naar Omnibussen sprænger over Gaden, trukken af tre atletiske Heste og med en sextenaars Pige som Topfigur, et sort, mystisk Haar oppe i Majaftens Luft! . . . O. Byen og Byens Udødelighed! Se, der gaar de, de Levende — det er saa indtrængende vist — det ses med Voldsomhed — de *er* der . . . Derfor ingen Forandring, intet anderledes, *evigt alt dette!*« (Johannes V. Jensen: »Den gothiske Renaissance«, S. 145 ff.)

Dette er da Fremskridtets Kultur — Menneskehedens Rige — en Verden, som »lever i Kraft af Maskinen.« *Maskinen* er Fremtidens Gud — den almægtige, algode, alvise, albarmhjærtige Maskine. Den nye Religion er Troen paa Maskinen og paa Mennesket, Maskinens Mester. I Fremtidstheologien er Mennesket *Faderen*, Maskinen *Sonnen*, og *Aanden* er, hvad den samme Forfatter aabent bekender, den brutale Egoisme eller — som det med et fransk Ord ramende hedder — *Arrivismen*. Arrivismen — det er Machiavellis Princip: »Udfaldet helliger Midlerne.« Arrivismen — det er Bismarcks Princip: »Magt gaar for Ret.« Arrivismen — det er Darwins Princip: *the survival of the fittest*. Arrivismen — det er Manchesters Princip: *Laissez aller, laissez faire, le monde va de soi-même*. Eller som det skotske Ordsprog lyder: »Enhver maa sørge for sig selv, og Fanden tage den, der bliver bagerst.« Arrivismen — det er *Naturalismen i Politik, Naturalismen i Moral, Naturalismen i Socialøkonomi*. Det er Imperialismen og Chamberlains Politik i England, det er Jingoismen i Amerika. »Englændernes moderne Frejdighed har faaet Navnet Jingoisme,« skriver Jhs. V. Jensen, »det klinger godt, synes jeg.« Jingoismen er en »Hykleriets og Styrkens Methode«; man

bruger Religionen til at binde Munden med paa andre, medens man selv — ganske undtagelsesvis, i Kraft af et eller andet saare tvingende Princip — sørgeligt ser sig nødsaget til at tage dygtigt for sig af Fadet. *)

Angelsachserne har nemlig (ifølge Jhs. V. Jensen) aldrig delt det øvrige Europas Tro paa »den usynlige Værdi.« De har aldrig for Alvor tilegnet sig »hin livsfjendtlige Forestilling om en anden Virkelighed end den, der er.« Denne oprindelig jødiske Tanke tiltalte derimod dybt de *romanske* Folkeslag. Derpaa beroer det, at disse »kun har været i Stand til at tilegne sig de moderne Fremskridt rent overfladisk.« Allerede de germanske Folk »blev ikke saa gennemgribende smittede.« »Og Englænderne, disse vældige Bastarder, bevarede den uudslukeligste Sans for Kendsgæringen, holdt sig til Lyssiden« . . .

Dette er da Angelsachsernes store Arbejdsprincip og Kærnen i »den gothiske Renaissance« — at *kun én Værdt er virkelig*, det, man kan tage og føle paa, det, der kaster noget af sig. Englands sande Religion er *Mammonismen* — Johannes V. Jensen proklamerer det med Anerkendelse. Lad Tilhængerne af de usynlige Værdier længe nok raabe op om »de perfide Englændere« og bebrejde dem den »Kompromisets Aand«, hvoraf de er gennemtrængt! Den danske Forfatter vil tværtimod rose »dette virksomme Folk, disse uimodstaaelige Kæltringer«, som gør sig Jorden underdanig, og som i Indien har erobret sig et bedre Rige end Himmeriges — en »Uforkrænkelighed af palmebevoxede Arealer, hvilke Møl og Rust ikke fortærer.«

Den i egenlig Forstand *moderne* Kultur er da udgaaet fra England. Den hviler paa den rene skære Naturlighed i alle Livsforhold og i hele Tænkemaaden. Mennesket er til for at gøre *business*, for at tjene Penge og bruge Penge, »leben und leben lassen.« Dette er den egenlige engelske

---

*) Se Sætningen om den *højere Kulturs Ret*, hvormed Krigen mod Boerne bliver forsvaret.

Tankegang — det Princip, som ligger bag Frihandel, Frikonkurrence, Ikkeindblandingspolitik. Denne gennemførte Naturlighed har hidtil holdt sig dækket bag Hykleri og *cant*. Men nu, da Oplysningen — den *engelske* Oplysning fra det attende Aarhundrede — har bragt »Kursen paa de usynlige Værdier« til at falde ogsaa paa Fastlandet, »kan Englænderne begynde at gaa mere aabent, mere renligt til Værks . . . Den oprindelige Hedningenatur kan vise hele sin Side til, nu da Hykleriet ikke mere er nødvendigt.« Denne moderne Aabenbaring af Angelsachsernes Aand er det, som bærer hint i den danske Forfatters Øren saa velklingende Navn: Jingoisme. »Denne Oprindelighed i Tanken, denne uhyre Kraft — det er *Jingo*,« siger han. (S. 178). Fremtidens Gud er da Mennesket, d. e. Angelsachserne, d. e. Jingo. *Jingo, Maskinen og Mammon* — det er Fremtidens Treenighed.

Den katholske Ungdom.

Intention for Bønnens Apostolat i April Maaned
1901.

Et Telegram fra Paris af 25. Marts meddeler, at Léon Bourgeois under Deputeretkammerets Behandling af Loven mod Kongregationerne har rettet et hæftigt Angreb paa de religiøse Ordeners *Undervisning*. Han oplæste — siger Telegrammet — en Række Opgaver, som var givne til Elever i »De christelige Brøders Skole«, og hvori Inkquisitionen var bleven forherliget, Samvittighedsfriheden fordømt, samt *Dcle af Befolkningen ophidsede mod andre*.

Bourgeois sluttede sin Tale saaledes: »Hvorledes troer De, at Børn, opdragne paa denne Maade, vil tænke senere hen i Livet? *De vil gaa ud paa Gaderne, og det vil betyde Borgerkerig.*«

Kamret hilste denne Tale med Bifald, og med 293

Stemmer mod 220 blev det vedtaget, at den skulde opslaaes offentligt over hele Landet.

*

Det Hykleri, hvormed den radikale Minister her optræder som *Samfundsstøtte* og angiver de katholske Ordensfolk som *Revolutionsmagere*, er saa gennemført, at man næsten lader sig dupere. Paa Fransk har Opfordringen om at gaa ud paa Gaden (*descendre dans la rue*) hidtil været de Liberales og Radikales Monopol. I 1830 gik man ud paa Gaden, i 1848 gik man ud paa Gaden, i 1871 gik man ud paa Gaden, og alle tre Gange til Fordel for Frihedspartiet og for Samfundsomvæltningen. Katholske Gadeoprør har man hidtil ikke set i Frankrig; Katholikerne har ikke taget anden Del i hine Revolutioner end som *Martyrer*. Saaledes blev Ærkebiskoppen af Paris, Msgr. *Affre*, i 1848 dræbt paa Barrikaderne, da han vilde stifte Fred mellem de Stridende, og hans sidste Ord var ikke en Opfordring til Revolution, men de lød: »Gid mit Blod maa blive det sidste, der her skal flyde!« Og i Foraaret 1871 blev Affres Efterfølger, Msgr. *Darboy*, sammen med 40 Præster og Munke myrdede af Kommunens Frihedsmænd . . .

Men nu begynder altsaa de katholske Ordensfolk at opdrage deres Elever til Revolutionære, og den konservative Regering maa skynde sig at forhindre dem i at »ophidse Dele af Befolkningen mod andre Dele« (ordret samme Anklage, som i vor hjemlige Provisorietid blev rettet mod det danske Venstre.) Det er især »de christelige Brødrers Skole« — vel snarere: »de christelige Skolebrødre« (*les Frères de la Doctrine chrétienne*) — som skal gøre sig skyldige i disse antikonstitutionelle Bestræbelser.

Den radikale Republik i Frankrig benytter altsaa nu ganske samme Taktik som Reaktionsmanden Bismarck i Tyskland — de christne Ordener fremstilles som *samfundsfarlige* og *rigsfjendske*. Det er Statens gamle Feltraab mod

de Christne: »De er Menneskeslægtens Fjender!« Nyt er det imidlertid, at de christne Børn ligefrem skulde blive opdragte til revolutionære Barrikadekæmpere, og formodentlig er der heller ikke i Frankrig ret mange, som troer paa denne Beskyldning. Den er kun et nyt Vaaben, hvormed man vil knuse Kongregationerne og — som vor hjemlige Social-Demokrat« forleden skrev (26. ds.) — »den *skændige* katolske Kirke.«

Meget passende er det da, at Bønnens Apostolat nu opfordres til at bede for den katolske Ungdom. Thi berøves denne nu i Frankrig sine Lærere, vil det se meget ilde ud med den opvoxende Slægt i dette gamle katolske, men saa haardt medtagne Land. Tiderne er mørke og tunge i alle de romanske Stater, og det synes mange Gange, som om Gud fuldstændig giver sine Fjender Overhaand. Og dog maa vi ikke fortvivle, dog maa vi vedblive at bede, dog maa vi haabe, at Gud vil rejse sig og adsplitte de onde Magter og ophøje sin Kirke og frelse sit kære Frankrig, som Verden ikke kan undvære!

Bøn.

O Jesu helligste Hjærte, ved Maria ubesmittede Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Handlinger og Lidelser i Samfund med Dine Hensigter i den hellige Messe og især for den katolske Ungdoms Bevarelse i Troen.

Amen.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 14.

Søndagen den 7. April

1901.

Høffdings Religionsfilosofi.

Foredrag holdt i *Academicum catholicum* den 27. Marts
1901.

Det er et ganske interessant Tidernes Tegn, at en fritænkersk Professor ved Københavns Universitet udgiver en *Religionsfilosofi* paa henvend 400 Sider i stort Oktavformat. Det vilde ikke have været tænkeligt for 10 Aar tilbage. Blot at tale om Religion ansaas dengang i oplyste og frisindede Kredse for Tegn paa manglende Dannelse; man var optagen af literære, politiske og sociale Problemer, men det religiøse Problem mente man at være færdig med — det eksisterede simpelthen ikke.

Det religiøse Problem har imidlertid siden den Tid vedblevet at vise, at det stadig var levende, og fra Livet har det paa forskellig Maade banet sig Vej ind i Literaturen og Journalistiken. Særlig Kampen for og imod Indre Mission har i saa Henseende haft Betydning, idet den har tvunget selv de mest modstridende til at beskæftige sig med religiøse Spørgsmaal. Da den norske Forfatter Knut Hamsun for tolv Aar siden udgav sin opsigtvækkende Roman *Sult*, kunde Dr. Georg Brandes trække paa Skuldren, fordi Hamsun »endnu førte Krig med den gamle Vorherre.« Dr. Brandes maa nu i 1901 kalde den radikale Intelligens under Vaaben til Værn mod, hvad han kalder *Kulturfare*n — « den saakaldte Aabenbarings Magtudfoldelse. »

Bevægelsen i de store Kulturlande, og særlig da i Frankrig og England, gaar i Virkeligheden en ganske anden Vej nu end for en halv eller hel Snes Aar tilbage. Den be-

kendte engelske Politiker Balfour har udgivet et stort apologetisk Værk *The foundations of Belief*, »Troens Grundvold«. Darwinisten Benjamin Kidd paaviser i sin Bog *Social Evolution* Christendommen som Betingelse for at sejre i Kappelstriden mellem Samfundene; det stærkeste Samfund er det mest religiøse, fordi de sociale Pligter dér har den eneste virkelig kraftige Sanktion: den *Overfornuftige*, den der gaar ud over det blot Rationelle. Rationalisme kan aldrig føre til mere end Egoisme, altsaa til Udvikling af antisociale Tilbøjeligheder; de altruistiske Tendenser sanktioneres kun virksomt og varigt ved Religionen, Supranaturalismen. Kidd har udviklet denne Theori med megen logisk Klarhed og underbygget den med Historiens mest uigendrivelige Kendsgærninger. August Weismann, der indenfor den nyere tyske Darwinisme vel nok er en ledende Aand, har oversat Bogen paa Tysk og forsynet den med et anbefalende Forord. I England solgtes *Social Evolution* i Løbet af 18 Maaneder i tolv Oplag; den foreligger ogsaa paa Dansk, men vort læsende Publikum har desværre vistnok kun i meget ringe Omfang gjort Bekendtskab med den. Katholiker vil finde adskillige Indvendinger at gøre mod nogle af Forfatterens Synsmaader, men i det Hele og Store kan man kun ønske Bogen Udbredelse og Indgang.

I Frankrig er den *reaktionære* Bevægelse, som man ynder at sige, endnu stærkere end i England. Fritænkeriet har ganske vist Magten — det ser vi jo daglig. Men i Aandens Verden er Fritænkerne ikke længer Eneherskere. Renans Dilettantisme øver ikke mere sin besnærende Magt over Ungdommen; andre Røster begynder at lade sig høre. Stor Opsigt gjorde for nogle Aar tilbage Literaturhistorikeren Brunétières Piece om »Videnskabens Bankerot«; dette Skrift skød nok i sin Iver en Del over Maalet, men sligt kan undertiden være nødvendigt. Overdrivelsen er nu og da den eneste Maade at bibringe Folk Sandheden paa. Brunétière blev i hvert Fald den, der skaffede Luft og Lyd for flere, hidtil temmelig indestængte Aander og

kan for saa vidt betragtes som Indleder af den religiøse Renaissance i Frankrig. En Tænkter som Ollé-Laprune blev nu læst og drøftet, yngre Filosofer og Socialpolitikere som Georges Fonsegrive og Georges Goyau fik Ørenlyd. Kærnen i hele den nye Bevægelse har Goyau meget godt angivet i følgende Ord:

»Aanderne og Samvittighederne bavæger sig ikke mere i Retning af samme Ideal som før. De har faaet Afsmag for Fornægtelsen, og stræber efter faste Anskuelser. At *wille tro* synes flere af vore Samtidige — og det ikke de ringeste — en nødvendig Form for at *wille leve* og at *wille være*.«
(*Autour du catholicisme social*, p. 30).

Herhjemme kommer en saadan religiøs Renaissance naturligvis langt vanskeligere til Udvikling og Gennembrud end i de store Kulturlande. At Interessen for det religiøse Problem dog er i Tiltagende kan ikke benægtes, og Professor Høffdings Bog er — som sagt — et Vidnesbyrd derom.

I »Tilskueren« for November 1898 skrev *A. C. Larsen* i en Afhandling »Om Agnosticisme« følgende Ord:

»Der kommer ingen Flugt og Fart i Menneskelivet, med mindre der er et stort Ideal, som lokker og drager. Men paa afmægtige Idealer kan i Længden ingen tro; Idealet kan kun vedblive at være Ideal paa det Vilkaar, at det er i Pagt med Altilværelsens sidste Grund. *Og i denne hemmelighedsfulde Enhed af Natur og Aand af Magt og Ideal, af det Fysiske og det Ethiske, har vi netop Religionens inderste Væsen.*«

Disse Ord kunde Professor Høffding meget passende have sat som Motto paa sin nye Bog, thi de udtrykker i Virkeligheden hele hans Synspunkt. »Religionens Kærne er,« siger han S. 7, »en Tro paa Værdiens Bestaaen i Tilværelsen.« Eller som han andensteds udtrykker sig: *en Tro paa den væsenlige Identitet af Værdi og Virkelighed.* Denne Formel svarer ganske til *A. C. Larsens* Definition: »Enhed af Magt og Ideal.«

For strax at sige det, saa forekommer denne Begrebsbestemmelse mig langt at være den bedste, den moderne Tanke hidtil har ydet. Den ellers saa gængse Definition af Religion som Afhængighedsfølelse udelukkede enhver Forstaaelse af den frivillige Tros eller Vantros Betydning, thi Afhængighedsfølelsen kan intet fornuftigt Væsen unddrage sig. Forbindelsen mellem det Religiøse og det Ethiske var efter denne Definition ret vanskelig at faa Rede paa, og man maatte nøjes med en Analogi, hentet fra Forholdet mellem Hunden og dens Herre. Ligesom Hunden føler sig afhængig af Mennesket, saaledes føler Mennesket sig afhængigt af højere Magter, dem, det efter bedste Indsigt og Ævne søger at være til Behag. Hunden blev paa den Maade et religiøst Væsen, og Religionen en Slags højere Hundskhed.

At Troen imidlertid er *en Viljesakt*, at den er *en Gærning af den gode Vilje i Mennesket*, det havde denne Definition intet Rum for.

Og dog er det kun paa denne Maade, at Religionens Sammenhæng med Ethiken lader sig forstaa. Dette har Høffding erkendt, idet han ser Religionens Væsen som Postulatet om, at den højeste Verdensmagt er i det højeste Godes Hænder. Denne Definition er — ligesom A. C. Larsens — i sit Væsen *christelig*, Troen paa Identiteten mellem Ideal og Magt, mellem Værdi og Virkelighed er jo egenlig et filosofisk Udtryk for den christne Tro paa Identiteten mellem Jesus af Nazareth og det højeste Væsen — altsaa Troen paa *Jesu Guddom*.

*

*

Høffding behandler Religionsfilosofien ud fra tre Synspunkter — Erkendelsesteoriens, Psykologiens og Moralens. Han søger først Religionens *Begreb*, dernæst dens *Indhold*, endelig dens *Værdi*.

Hvad Religionens Begreb angaar, saa har jeg allerede

anført Høffdings Definition. Den religiøse Trang er ikke først og fremmest en intellektuel Trang, en Erkendelsestrang, det er en *Livstrang*, en »Trang til at udvikle og bevare Livet.« Vi troer for at kunne leve. Dette indser Høffding. Heri sætter han Religionens Væsen. og ud fra denne Tanke undersøger han dens Værdi.

Religionen, siger han for det første, udspringer ikke af Oplevelse, af umiddelbar Erfaring. Vi kan ikke erfare, at det, som har den højeste Værdi for os, ogsaa er det Centrale i Tilværelsen. (S. 92). Religionens Værd kan derimod *verificeres* gennem Erfaring. Den godtgør sig selv derved, at »Fastholden af den og Fordybelse i den hjælper til at holde Modet oppe i Livets Kamp. til at bevare Troskaben mod det Bedste, vi kender, og til at stille os Opgaver, der fører os frejnad i personlig Udvikling.« (S. 98).

Den religiøse Følelse, udvikler Høffding fremdeles, opstaar ved, at der er en *Disharmoni* eller, som han siger, et Spændingsforhold mellem det Værdifulde og det Virkelige. »Dersom Verdensopfattelsen umiddelbart viste os det højeste Værdifulde virkeliggjort eller dog tydeligt viste os Tilværelsen som det trygge Hjemsted for det Værdifulde, vilde der ingen særlig religiøs Følelse opstaa. Der vilde være Harmoni mellem Forklaring af Tilværelsen og Vurdering af Tilværelsen . . . . Nu derimod, da Værdiernes Sammenhæng med den faktiske Virkelighed er saa stort et Problem, fordres der en særegen Anspændelse for at fastholde Overbevisningen om det Værdifuldes Bestaaen.« (S. 106).

Men ikke blot den *ydre* Modstand mod det Gode — hvad vi vilde kalde *det Onde i Verden* — vækker den religiøse Følelse. Denne betinges ogsaa — og især — ved Erfaringen af *det Onde i os selv*, af *Synden*. Høffding bruger ikke disse Udtryk, men mener dog det samme, naar han siger: »Religiøs Følelse forudsætter en Stræben efter at hævde Værdierne i os og udenfor os — en Stræben, der møder Modstand. Mennesket føler sig afhængigt og *delt* netop paa det inderste og inderligste Omraade.« Og han

definerer derfor den religiøse Følelse som den Følelse, der paa Grænsen af det, der er Viljen muligt, vedbliver at fastholde Ønsket om det Værdifuldes Bestaaen. Der dannes saaledes »Forestillingen om en *Værdiernes Verden*, hvis Realitet ikke opgives, fordi menneskelig Tanke og menneskelig Ævne har fundet deres Grænser.« (S. 106). »I *Synsbevidstheden*,« siger H. videre, »føler Mennesket Misforholdet mellem det Viljesideal, hans Vurdering har ført ham til at anerkende, og hans Viljes Virkelighed . . . . I Forløsnings- eller Forsoningsbevidstheden opgaar saa, ofte pludseligt, Overbevisningen om, at det Værdifulde trods Alt bestaar, bestaar i hans eget Indre og vil komme til at sejre dér. Dette indre psykologiske Drama staar i de højeste Folkereligioner, i Budhisme og Christendom, som det egentlige *Verdensdrama*, hvis Udfoldelse i Sjælene de store kosmiske Processer tilsidst alle tjene « (S. 107).

Man ser, hvor godt H. forstaar Christendommens Væsen, og at dens Synspunkt paa Tilværelsen er ham klart, om det end senere viser sig, at han ikke deler det.

Han skrider nu til at undersøge den religiøse *Tros* Væsen. Den er, siger han, ikke blot Stemningssag og Følelsesprodukt, den er derimod eglg. det samme som *Vilje*. Tro og Vilje, siger han, er egentlig Udtryk for et og det samme. (S. 110). Den religiøse Tro er »en Bestræbelse for at fastholde det Forhold mellem Værdi og Virkelighed, som de stærkest indgribende Erfaringer har lært Mennesket at anerkende« (ikke *erkende*). Religiøs Tro er »en Overbevisning om en Fasthed, en Tilforladelighed, en ubrudt Sammenhæng i Grundforholdet mellem Værdi og Virkelighed« trods alle Virkelighedens tilsyneladende Dementier af denne Sammenhængs Existens. »Tro er beslægtet med Troskab og forudsætter ogsaa Troskab hos Troens Genstand. Troen er en subjektiv Kontinuitet i Sindelag og Vilje, som gaar ud paa Fastholden af en objektiv Kontinuitet i Tilværelsen. Troens Genstand er Værdiens Bestaaen — men selve

Troens Existens er et Vidnesbyrd om Værdiens Bestaaen indenfor den enkelte Personlighed« (S. 109).

Høffding har her, ganske i Forbigaaende, klarlagt den inderlige Forbindelse mellem Tro og Sædelighed og gendrevet det almindelige fritænkerneske Dogme om Moralens Uafhængighed af Religionen. Den Værdi, hvorpaa der troes, er jo først og fremmest det *sædeligt Gode*, og det er tydeligt, at et slet Menneske ikke vil være meget tilbøjeligt til at tro paa det sædeligt Gode som det højeste Existerende, det Centrale i Tilværelsen, *Gud*. At et Menneske har en saadan Tro, er derfor allerede i og for sig et Vidnesbyrd om hans sædelige Sindelag, om hans gode Vilje. Det er den gamle Tanke i ny Form: »Hvo, der er af Gud, hører Guds Ord.« (Ioh. VIII, 47.) »Viljen«, siger Høffding (og man kan uden at forfalske hans Tanke sige: *Viljen til det Gode*) »maa atter og atter opbydes . . . for at Tanken kan holde fast ved Troens Genstand og ikke ligge under for Tvivlen.« (S. 113). Der er her gjort den christne Opfattelse af Troen som en *Dyd* den mest fuldkomne Indrømmelse. Andensteds siger H. derfor ogsaa, at det intet at tro er det minste, som overhovedet kan siges om noget Menneske.

»Til Begrebet Tro,« udvikler han videre, »svarer Begrebet Gud.« (S. 123). Gudsbegrebet betyder for ham to Ting 1) »Principet for Tilværelsens Kontinuitet : dens Forstaaelighed« og 2) »Principet for Værdiens Bestaaen gennem alle Svingninger og alle Kampe, om man vil: *Trofasthedens Princip i Tilværelsen*.« »Kunde det religiøse Problem fuldstændig løses, maatte det kunne paavises, at disse to Principer ganske falder sammen. *Analogien* mellem dem er tydelig,« mener Høffding, men nogen *Identitet* vover han dog ikke at antage.

Høffdings metafysiske Meninger omfatter nemlig ogsaa den, at selve Tilværelsens *Natur* forhindrer, at man kommer til en virkelig *Enhedsanskuelse*. Ved flere Lejligheder fremsætter han denne Tanke som en Grundhypothese. »Den Mulighed kan ikke afvises,« siger han (S. 63), »at Erfarin-

gens og Erkendelsens Uafsluttelighed hænger sammen med, at Tilværelsen selv *ikke er færdig*, men er i stadig Udvikling.« Det kan være, mener han, at *das Ding an sich* selv er i Vorden og Udvikling, »stedt i Forandringer, selv om disse Forandringer igen kan følge Love, der ligger dybere end nogen af de Love, Erfaringsfænomenerne viser sig at følge.« Man tager næppe meget fejl af H.'s inderste Tanke, naar man definerer den som Hypotesen om en *Evolution indenfor det Guddommelige* — en Evolution, hvis Resultat maaske er en gradevis Realisation af hin Identitet mellem det højeste Virkelige og det højeste Værdifulde, som H. endnu ikke vover at antage. Gud kunde siges at være i en Udvikling, hvis *Ideal* han selv var, og af denne Ejendommelighed ved Guds Væsen og Processerne i hans Indre betingedes Tilværelsesprocessens Bevægelse fra det Disharmoniske frem til en voxende Harmoni. »Tilværelsen«, siger Høffding atter et andet Sted i sin Bog (S. 220) ligger ikke afsluttet for os, og hvem ved, om den i det Hele er afsluttet? Maaske er den i en stadig Vorden.« »Hvis (derfor) den religiøse Bevidsthed . . . kan forsones sig med Forestillingen om en Guddom, der ikke er færdig og afsluttet, men i stadig Vorden og Udvikling, . . . saa vil der være Mulighed for en *Haabets Religion* . . .» (S. 151). Det *Uforanderlige*, hvori Aristoteles og Skolastiken ser Guds Særkende, bliver da intet andet end »selve Forandringens Lov.« H. mener, at denne Tanke om den evige Vorden vil være tilstrækkelig til »at fremkalde et Slutningshaab, en Tro paa det Værdifuldes Bestaaen, en Fastholden af det store Excelsior!« Ja, han ser i Tanken om Tilværelsen som noget Afsluttet en Hindring for denne Haabets Religion.

(Fortsættes).

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 15.

Søndagen den 14. April

1901.

Høfdings Religionsfilosofi.

Foredrag holdt i *Academicum catholicum* den 27. Marts
1901. (Fortsat.)

Høfding gaar nu over til at undersøge Religionens Forhold 1) til det Overnaturlige i konkret Form (Miraklet), 2) til Dogmet. Det er væsenlig de psykologiske Undere, han undersøger, og han har i den Anledning underkastet den katholske Mystik et grundigt Studium. Han har læst den hl. Teresa, Angela af Foligno, Hugo af St. Victor, Suso og benytter dem rigeligt. Af Interesse er det, at han ikke apriori nægter den overnaturlige Indgribens Mulighed — thi, siger han, »det er lige saa vanskeligt at finde et Hul, hvor en ny Paavirkning kunde gribe ind, som det er at forfølge alle Overgangene og udrede de enkelte Traade. . Antagelsen af et Brud paa Kontinuiteten medfører ikke *mindre* Vanskeligheder end Antagelsen af en fuldstændig Kontinuitet« — men altsaa heller ikke *større*. Partiet er for Høfding lige. Han siger yderligere: »At paastaa, at alle religiøse Fænomener underligge psykologiske Love, vilde ligesaavel være Dogmatisme, som at paastaa, at der er Fænomener, der slet ikke kunne forklares psykologisk.« Han efterviser, hvorledes *Underets* Problem i Grunden er det samme som *Personlighedens*, som *Geniets*. I alle tre Tilfælde er det vanskeligt at finde Kontinuitet, af de forudgaaende kendte Aarsager at aflede det nye Fænomen som et virkeligt Produkt. Buddhas, Sokrates', Jesu Personlighed frembyder et saadant Problem, er i udvidet Forstand psykologiske *Mirakler*, *Aabenbaringer*. Vi forstaa dem ikke

— men hvem har ogsaa sagt, at vi skulde kunne forstaa alt, eller at det skulde være umuligt at leve, uden at faa alt forklaret? (S. 178). Og som en Art hypothetisk Forklaring henviser Høffding paany til sit Princip om Tilværelsens stadige Vorden. Saa længe denne Vorden vedvarer, »saa længe maa der komme noget Nyt frem, der — i det mindste foreløbigt — maa staa som en Art Paradox.« Man faar ikke rigtig fat paa Høffdings Tanke her. Det kunde se ud, som om han mente, at der af selve Tilværelsens tilgrundliggende Princip uafbrudt fremvældede nye Former, baade aandelige og materielle, og at disse nye Former ikke var Led i Udviklingskæden, men paa en eller anden Maade dukkede op fra det metafysiske Hinsides, fra *das Ding an sich*, som *Nyskabelser*. H. nøjes imidlertid med at lade Problemet staa hen. Enten paa den ene eller den anden Maade, mener han, »bringes det Værdifulde (dog) i saa nøje Forbindelse som muligt med det, der holder Verden sammen i dens Inderste,« og dette er Hovedsagen for den religiøse Trang.

Høffdings Behandling af Dogmet og dettes Betydning for Religionen er ikke mindre interessant, end hans Opfattelse af det Mirakuløse.

Dogmet er for ham et Symbol, der tages som Virkelighed, og denne Forvexling kan han fra sit Standpunkt ikke være med til. Han holder paa det poetiske Symbol som det eneste adækvate Udtryk for moderne Religiositet. »Der kunde dannes,« mener han (S. 215) »et Religionsfundament, hvis Tro fandt et poetisk, symbolsk Udtryk, uden nogen dogmatisk Afslutning.« Dette vilde være, hvad han kalder »nye Lædersække for den nye Vin.«

Alligevel maa han dog indrømme, at det »unægtelig er et stort Spørgsmaal, om der kan gives et religiøst Standpunkt, hvor ingen Dogmer, men kun Symboler gælder.« (S. 185). Thi »der hører aandelig Frihed og Kraft til, for at leve paa den Overbevisning, at vore højeste Ideer kun kunne være Lignelser.« (S. 225).

Høffding er med andre Ord ikke sikker paa, at Symbolerne vil være *Ækvivalenter* for Dogmerne.

»Vil der ikke være forbundet et Værditab med Overgangen fra Dogme til Symbol?« spørger han. (S. 243). »Det aandelige Liv maa jo dog kunne have en ganske anden Sluttethed og Koncentration, naar de højeste Forestillinger, det kender — eller rettere: Forestillingerne om det Højeste, det kender — fremtræder under anskuelige Former, paa hvis Realitet og Gyldighed der ubetinget troes, og som tillige kan være fælles for alle Individuer eller dog for store Kredse . . . . En saa væsenlig Ændring i Forestillingernes Betydning kan ikke undlade at gribe dybt ind i Følelses- og Viljeslivet. Der er meget i den moderne Aandsudvikling, som vidner om det Berettigede i dette Spørgsmaal.« (S. 243).

Og Høffding henpeger paa Hamlettypens fremtrædende Rolle i Nutidens Literatur samt paa den moderne »selvtilfredse Dekadence, der betragter Kulturskummet som Bølgegangens værdifuldeste Produkt.«

Mange Fritænkere, siger Høffding, troer, at en saadan Form for Aandsliv, som Religionen er, kan tages ud af Livet, uden at dette skulde lide derunder. Han deler ikke denne Tro. »Det maa mærkes i hele det aandelige Liv, naar en saadan Form gaar tabt,« erklærer han. »Og det store Spørgsmaal er, om Ækvivalenter er mulige.« (S. 309).

Fritænkeriet staar da ikke for Høffding som et i og for sig højere Trin af menneskelig Udvikling.

»Om det Standpunkt, der naaes, naar den positive Religion forlades, virkeligt er et højere, er en Sag for sig. Det bliver ikke uden videre et højere, fordi Myther, Legender, Dogmer skydes til Side . . . Det, *ikke* at tro noget, er omtrent det mindste, der kan siges om et Menneske.« (S. 226).

Til Syvende og Sidst bunder da for Høffding Religionens Værdi i det Ethiske. Som den højeste ethiske Magt ønsker han at bevare Religionen.

»Troen paa Værdiens Bestaaen,« siger han (S. 302) »lader os anskue Tilværelsen som et stort System af potentielle Værdier, der, for en Del gennem menneskeligt Arbejde som Mellemed, skal omsættes til aktuelle Værdier. Gennem sin inderste Rod, som er Følelsen af en højeste Værdi, der skal hævdes, hænger her den ethiske Bevidsthed sammen med den religiøse. Religionen kan her beraabe sig paa det Faktum, at hvorledes end saa Tilværelsens inderste Natur og uoverskuelige Sammenhæng ellers maatte være beskaffen, saa maa den dog i sig indeholde Muligheden af de Værdier, Mennesket har lært at kende eller formaar at frembringe. *Der kan intet Bevis føres for, at det Værdifuldes Tilbliven i Verden skyldes en Tilfældighed . . . .* Der-som vi fortolke hine Værdiaabenbareelser som Symptomer paa, at der gennem Tilværelsens store Udviklingsproces foregaar *et guddommeligt Arbejde*, saa kunne vi opfatte vort Arbejde som en Del af dette guddommelige Arbejde . . . . (og) der falder da Lys ind i vort Arbejdsrum . . . . En saadan Tro faar i Ethiken den samme Betydning som Ideer, Anticipationer og Hypoteser har paa det theoretiske Omraade.«

Man kunde ud fra dette Sted sige, at Religionen for Høffding har sin væsentlige Betydning som *ethisk Arbejdshypothese*. Og med oprigtig ment Anerkendelse bøjer han sig da ogsaa for Christendommens og Kirkens ethiske Kraft.

»Kirkens Betydning i social Henseende bestaar først og fremmest i, at den i sine bedste Former har været og til Dels er en høj Idealismens Repræsentant midt i den endelige, prosaiske, trange Verden.« (S. 311). »En social Organisation, der i sine ædleste Former formaar at virke paa denne fyldige og koncentrerende Maade, er enestaaende i sin Art. *Foreløbigt staar ingen anden social Form for*

ideel Kultur beredt til at tage de Opgaver op som Kirken hidtil har behandlet.« (S. 314) »Det er Kirkens Ære, at den har banet Vejen for den moderne Filantropi og for en stor Del selv stadigt gaar i Spidsen. Pascals Samtidige Vincent de Paul har allerede omtalt og anvendt de Tanker, Anvisninger og Synspunkter, paa hvilke den moderne Filantropi bygger.«

Særligt beundrer Høffding den »storartede Udvikling af kirkelig Filantropi,« som i det 19. Aarh. er foregaaet indenfor den katholske Kirke. »25,000 Munke og 142,000 Nonner ofrer sig ganske for farlige og utaknemlige Arbejder, der ikke blot kommer de enkelte Lidende, men det Offentlige til Gode. En Aandsretning, der har saadanne Resultater at opvise, har endnu Livskraft.« (S. 315).

Hvad der skiller Høffding fra Kirken er imidlertid, at den, som han fejlagtig mener, begrænser Menneskekærligheden til kun at omfatte de Troende, og dernæst, at den sætter Lydigheden som en Hoveddyd og ikke, som H., anser Selvhævdelsen for den første Pligt. Høffding vil bevare »den frie Grækers oprejste Stilling, selv i de højeste Spørgsmaal, selv under Bønnen,« og han forkaster den »Orientalisme, der ogsaa sætter sit Præg paa Syndighedsfølelsen og gør denne forskellig fra den ethiske Angerfølelse.« Den ellers særdeles rationelle Forfatter synes her nok saa meget at lade sig lede af Følelser som af Fornuftgrunde. Jeg skal derfor ikke nærmere komme ind paa dette Punkt.

Det, som har Interesse i Høffdings Religionsfilosofi, er den atter og atter tilbagevendende Hævden af »Muligheden af et Princip, af hvilket paa en Gang Værdiens Opstaaen og Bestaaen og Tilværelsens Sammenhæng kunde udspringe.« (S. 231). Den religiøse Tænkning finder først sin Afslutning, »dersom Principet for Værdiens Bestaaen og Principet for Tilværelsens lovmæssige Sammenhæng kan bringes til at falde sammen i ét Princip.« (S. 168). Her har vi da det høffdingske *Gudsbegreb*.

Og af dette Gudsbegreb udspringer en vis Tro paa Sjælens Udødelighed.

»Den blotte Mulighed af Værdiens Bestaaen ud over Menneskelivets Omraade synes at forudsætte Sjælelivets kontinuerlige Bestaaen (hvad enten denne igen medfører de enkelte besjælede Individuers Bestaaen eller ikke). Thi Værdi forudsætter et Forhold til Sjæleliv.« (S. 231).

Her hjælper det da Høffding, at han altid har været idealistisk i sin Psykologi. »Det er,« siger han, »ikkæ muligt at udlede det Aandelige af det Materielle.«

Dog mener han, at selv paa en absolut Materialismes Standpunkt kunde man fastholde Troen paa Værdiens Bestaaen. Han kommer imidlertid her ind paa det rent fantastiske. Naar alt nemlig tilsidst opløses i et Kaos af Atomer, saa er alt som før Verdensprocessens Begyndelse, og denne har da ingen Betydning haft. Atomerne har intet lært og intet glemt, og hvilken Værdi har det da haft, at der i Mellemtiden mellem de to Kaos-Tilstande har existeret et ordnet Verdenssystem?

Jo, siger H., Atomerne er kun for os uopløselige og usammensatte; i Virkeligheden danner hvert Atom en hel lille Verden af Smaadele. »Der er derfor intet til Hinder for at antage, at der i Atomernes Indre kan afsættes *Virkninger* og *Resultater* af de tidligere Verdensprocesser, de har været medvirkende i . . . *Selv i et Kaos vilde Atomerne dog maaske baade have »lært og glemt.*« Her vilde der da være en Mulighed for en Kontinuitet mellem forskellige Verdensperioder, endog ved en rent materialistisk Opfattelse. Den forudgaaende Verdensperiode kunde da danne Grundlag og Udgangspunkt for den efterfølgende.« (S. 236).

For mig staaer denne Hypothese som ren Fantastik! At tænke sig Dantes »Guddommelige Komedie«, Michelangelos »Dommedag«, Goethes »Faust« og Domkirken i Strassburg afsætte Virkninger og Resultater i det indre af et Kaos-Atom — at tænke sig alle vor Kulturs Resultater kondenserede og

opbevarede dér, saaledes at de kunde danne Grundlag for nye Verdensperioders Udvikling — dette finder en Høffding ingen Vanskelighed ved at tænke sig! Derimod vilde han ganske utvivlsomt stille sig absolut afvisende, hvis man foreslog ham at tro det katholske Dogme om Jesu virkelige Nærværelse i Alterets Sakramente — skønt denne Tanke paa ingen Maade er vanskeligere at realisere end hin. Et Bevis paa, at Hovedmodstanden mod de christne Dogmer ikke ydes af Forstanden, men langt mere f. Ex. af den græske Selvfølelse, der vil hævde sin oprejste Stilling . . .

*

*

Naar jeg nu tilsidst kunde ønske at samle den høffdingske Religjøsitet i et Helhedsudtryk, saa vilde jeg sige: »Han staar overfor Tilværelsen søm overfor et Virkelighedsdrama, hvori han selv er Medspillende — et Drama, der fremstiller den højeste Kamp for de højeste Værdier, og i hvilket han deltager med Tro paa det Værdifuldes evige Bestaaen og med et af denne Tro baaret Livsmod og Kampmod.«

Tilværelsen er for Høffding ingen Meningsløshed, intet Narrespil, ingen ond Drøm, intet gøglende Blændværk. Tilværelsen er for ham en alvorlig og højtidelig Virkelighed, et mægtigt, betydningsfuldt, altafgørende Skuespil af den dybest pathetiske Karakter. Det er for ham et *Drama* efter dette Ords oprindelige Betydning — en *Handling*. Og dette Drama har, efter hans egne Ord, »en bestemt, speciel Exposition og Scenegang, der maa tages, som de nu engang er.« (S. 233).

Det er Tilværelsens *Kontingens*, som den danske Tænkter har faaet Øje paa — det, at Tilværelsen ikke *med Nødvendighed* er, som den er. »Tilværelsen,« siger han, »er som en stor Individualitet; den staar for os som en af utallige Muligheder . . . Saa langt de dristigste Hypoteser gaar tilbage, forefinder vi bestandig visse bestemte Kræfter vir-

kende i visse bestemte Retninger. Selv om man kunde aflede alle senere Kræfter og Retninger af disse — for os — oprindelige, saa staar de oprindelige Kræfter og Retninger dog for os som blotte Fakta, der maa tages som Fakta, ligesom de oprindelige Dispositioner, hvormed et Menneskeliv begynder . . . . *Tilværelsen er et Unicum*, og dersom vi har Ret til at sammenligne den med et Drama, saa er den et Drama med en bestemt, speciel Exposition og Scenegang . . . .«

Skridtet fra at anse Tilværelsen for et Drama og til at antage en *Tilværelsesdramatiker*, en *guddommelig Verdensdigter* synes for os Christne ikke stort. Maaske vil Professor Høffding dog aldrig komme til at gøre det.

En Glæde er det i alle Tilfælde, midt i det almindelige overfladiske Had til Religion og Kirkelighed, at beskæftige sig med en Aand, der er saa ædel i sit Anlæg og saa dyb i sin Stræben som Høffdings. Hans Bog vil gøre uberegnelig Nytte i vide Kredse og vil kunne bane Vejen for en sandere Opfattelse af Religionens Væsen end den almindelige flade Rationalismes. Høffding er dybt paavirket af de religiøse og etiske Kulturstrømme i det moderne Europa og Amerika, særlig indenfor den engelsktalende Verden. De Unge, som lader sig føre af ham, er derfor ikke paa den daarligste Vej.

Høffding siger et Sted i sin Bog: »Hvad der paa én Gang kan tilegnes paa den inderligste Maade af den Enkelte og frembringe det inderligste Samfund mellem de Enkelte, det er det Helligste.« (S. 333). Hvis Høffding for Alvor vilde anvende dette Kriterium, vilde vi Katholiker intet Øjeblik være i Tvivl om, hvor hans Søgen tilsidst vilde standse. (Sluttes).

KATHOLIKEN · koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 16.

Søndagen den 21. April

1901.

Høffdings Religionsfilosofi.

Foredrag holdt i *Academicum catholicum* den 27. Marts
1901. (Sluttet.)

Af sin egen frie Symbolreligion tør han nemlig ikke vente sig denne Opgaves Løsning. Læg og Lærd, Borger og Bonde, Købmand og Arbejder, Herre og Tjener, Mand og Kvinde vilde, hver efter sine Anlæg, sin Opdragelse, sine Erfaringer danne sig hver sit særegne Symbolsystem. Der kunde maaske tænkes Standssymbolismer, Fagsymbolismer, Alders- og Kønssymbolismer, men med den stigende Oplysning og den stadig voxende Personlighedsdyrkelse vilde selv disse Grupper opløse sig, og der vilde tilsidt være lige saa mange Religioner som Individider. Men hermed var alt aandeligt Fællesskab mellem de Enkelte ophævet, og Religionen i egenligste Forstand gjort til en Privatsag. Og selve Høffding vilde heri maatte se en Virkning af Overgangen fra *Dogme* til *Symboler*.

Hvis imidlertid Dogmet faktisk har haft og har denne Magt, hvorpaa Høffding vil kende *det Helligste* — hvis han derimod kun tør »haabe«, at denne Magt maaske en Gang i Fremtiden vil blive dets Efterfølger Symbolet til Del — hvad betyder saa dette?

Idealet, troet som Virkelighed, har haft Magt til at idealisere og socialisere — hellige de Enkelte og samle dem i Kærlighed. Men Idealet som blot Symbol tør Høffding ikke love samme Indflydelse.

Den religiøse Hypothese — som Dogmet for den frie Tænker er — verificerer sig da, paa samme Maade som de

videnskabelige Hypotheser. Disse sidste er Arbejdsredskaber for den theoretiske Aandsvirksomhed, og de beviser sig selv ved stadig at føre til rigtige Erkendelsesresultater, ved aldrig at komme i Konflikt med Virkeligheden. De *er* af Sandhed og *fører* til Sandhed.

Paa samme Maade med Dogmet, som er den *ethiske Arbejdshypothese*. Vi troer paa Dogmet, som paa den højeste Realitet, og efter denne Tro indretter vi vor sædelige Handlen. Og Dogmet beviser nu sig selv, naar det stadig fører til rigtige Handlinger og aldrig bringer os i Konflikt med den sædelige Verdensorden, den moralske Virkelighed. Dogmet verificerer sig selv, idet Løsningen af de højeste ethiske Opgaver derved bliver mulig. Det *er* af Sandhed og *fører* til Sandhed.

Græs.

Af en Ungkarls Papirer.

(Bridestykke).

I.

9de Marts.

Nær hændte mig idag noget mærkeligt.

Jeg gaar hver Morgen en Tur i Østre Anlæg, som jeg boer lige i Nærheden af; rundt om Stadsgraven ad de lavtløbende gamle Stier under det hængende Løv, bag de brune Sivskove. Klokken ni en Kvart gaar jeg hjemme fra, og Klokken ti er jeg tilbage igen og sidder ved Frokostbordet. Jeg nyder to blødkogte Æg, et Par Stykker Brød, en Skive Ost, og til det altsammen drikker jeg halvanden Kop god, stærk Kaffe. Naar jeg derefter med en frisktændt Cigar og trækkende mine Handsker paa gaar de Par Skridt hen til Sporvognen, er jeg i det bedste Humør af Verden og vis paa at ankomme til Kontoret fornøjet og veltilmode, med munter Klang i Stemmen og et venligt Ord til hver

især af Kollegerne. Jeg er Affabiliteten selv mod alle, der kommer i Dagens Løb, og naar jeg har læst mine Aviser grundigt og besørget mine øvrige Forretninger, ifører jeg mig med den gode Samvittighed, som velgjort Gærning giver, paany Frakke og Hat og promenerer betænksomt hjem. Klokken fire har Fru Jacobsen Maden parat; jeg spiser mine to borgerlige Retter med en Draabe italiensk Rødvin til og bagefter en god Kop Kaffe i Arbejdsværelset med et ganske lille Glas *Dom*. Saaledes gaar Dagen jævnt behageligt, og det eneste vanskelige Punkt i min Tilværelse er Aftenen. Man kan dog ikke altid ligge paa Sofaen og læse Romaner, og til at opleve Romaner er jeg ikke længere ung nok. Jeg har for civiliserede Sanser til at kunne holde ud at sidde paa en Kafé, hvor der stinker af Mad og Spiritus og er smudsigt og altfor varmt. Jeg bryder mig ikke om disse Restaurationssofaer, som endnu er lunkne af Ens Forgænger, naar man sætter sig, og paa hvis Mekka eller Plyds der er Pletter af hans Øl og Smuler af hans Kage. Der kommer ingen hjem til mig, og jeg kommer ikke til nogen. Fru Jacobsen taler jeg kun det nødvendigeste til, og det er ikke meget, da hun er vel dresseret.

Imorges var det saa, at der hændte mig noget.

Det var taaget og frøs en Grad eller to, og ovre i Parken var alt overpudret med Rimfrost. Træer og Buske havde lange, hvide Naale paa alle Kviste, og hele Parken lignede en Skov af Sølv. Maaske mindede den endnu mere om hine chemiske Experimenter, hvor der ved et Metalsalts Udfældning i en Vædske danner sig planteagtige Krystallisationer. Man kunde sige, at Naturen var iført en Morgendragt af hvide Blonder.

Det sjældne Fænomen -- thi hvor ofte fryser det, her i dette Søle- og Sjøp-Land? -- behagede mig, og jeg stansede jævnlgt for at nyde al denne skære Skønhed. Saaledes kom det sig, at jeg ogsaa blev staaende lidt, dér hvor Vejen gaar mellem Stadsgraven paa den ene Side og en lille Dam, hvori der er et Hus til Svaner, paa den anden.

Jeg stod lidt stille — og fandt med ét, at jeg aldrig før havde betragtet dette Sted rigtigt eller vidst, hvordan der saae ud netop her. Man gaar jo forbi saa mange Ting her i Verden, og det blev mig ganske klart, at jeg aldrig før havde skænket denne lille Svanedam med dens Væxt af høje, gule Rispile nogen synderlig Opmærksomhed. Jeg blev mig bevidst, at dette Billede for første Gang tegnede sig i min Hjerne — tegnede sig med usædvanlig Skarphed og ikke uden en vis, ejendommelig og uforklarlig Skønhed. Der var noget ligefrem yndefuldt i disse lange, smækre, gule Pilevidjer, der, bræmmede med Rimkrystaller, løftede sig i store Knipper mod den taagegraa Grund. Og der var tilmed noget bekendt over Billedet — som var det noget, jeg kendte andensteds fra — eller som stod jeg i et fortroligt Forhold til disse Piletræer, og som havde jeg selv paa ubegribelig Maade Lod og Del i disse stakkels frysende Vidjers Skæbne.

Der var ganske stille om mig; ingen kom forbi; jeg saae kun Taagen og inde i den de store Træers sorte Stammer og skyggeagtige Grene. Jeg forsøgte at rive mig løs, men mit Blik hang som hypnotiseret ved disse Vidjer, i hvis tavse Selskab det med ét forekom mig, at jeg havde tilbragt anselige Tidsrum. Tilsidst stod jeg og stirrede fuldstændig meningsløst ind mellem de krydsende Grene og Kviste, og jeg husker, at jeg ganske tydeligt udtalte den Tanke for mig selv: »Varer dette fem Minutter endnu, maa du være fra Forstanden!« Da opdagede jeg lige i det samme, inde i Vinklen mellem to Grene, noget sort — en lille sort Plet; det var en ganske lille sort Fugl, der sad sammenkrøben i sine Fjer og syntes at sove. Og der faldt mig samtidig nogle Ord ind — det var næsten, som blev de sagt mig i Øret — nogle Ord, jeg engang for længe siden har læst og siden aldrig tænkt paa, i en gammel kurios Bog — nemlig disse;

»Jeg er bleven som en Rørdrum i Ørkenen og som

en Ugle paa øde Steder. Jeg vaager og er bleven som den enlige Spurv paa Taget.«

Disse tungsindige Ord greb mig en Gang igen med deres stærke sælsomme Stemning. Men nu fløj Fuglen op og tværs over Dammen. Der satte den sig i nogle fjærnere Buske, skuttede sig paany og faldt atter til Ro.

Jeg gik videre, men mit Sind var ude af Ligevægt. Og lidt efter befandt jeg mig paa et Sted, som jeg i vistnok 20 Aar ikke har betraadt — et af de mest gemte og skjulte Steder i Østre Anlæg, en lille Høj, hvortil der kun er Adgang fra én Side, og hvor Bænke staar mellem tætte Buske. Jeg kendte kun Stedet fra den grønne Sommer; nu saae jeg det i Vinterdragt, med høj og graa og halvsaltet Sne over Plænerne, tykke Puder af Sne over Bænkene og intet grønt uden enkelte Ædelgraner og Tax. Jeg stod der længe og saae paa den brune, snefrie Jord under de tætte, skærmende Naaletræer, og det syntes mig med et, at jeg forstod, hvad et Dyr eller en Fugl maa føle, naar den søger sig Ly under lune Buske og lever Vinteren til Ende i et trygt og afsides Hi. Og der kom med denne Forstaaelse en veg, træt Stemning op i mig — som havde jeg Trang til at lægge mit Hoved til Hvile, til selv at finde Fred ved et mildt og moderligt Bryst.

Denne Stemning stod længe som en Taage om mig. Og som en Mand, der søger efter noget, han har tabt, gik jeg langsomt op og ned i det lille Indelukke.

Da jeg kom hjem, havde Fru Jacobsen ventet tre Kvarter med Frokosten.

II.

10. Marts.

Jeg har drømt i Nat...

Jeg drømmer ellers aldrig; dels staar jeg temmelig tidlig op, og dels er jeg ude over Drømmealderen. Men i Nat drømte jeg...

Jeg vandrede under en blaa Himmel, i lyst Solskin, gennem Marker, fulde af store, gyldne Blomster. Jeg følte mig fri og let, som da jeg var ganske ung; Blodet rullede sundt og roligt gennem mine Aarer, og jeg følte mig saa stærk og karsk, som var jeg groet op af Jorden eller dalet ned fra Luften. Der var ingen Smerte og ingen Sygdom i nogen Afkrog af mit Legeme, og min Sjæl var fyldt af lysende Lykke. Jeg gik fremad, fremad, og Markerne blev mere og mere gyldne af Blomster, og over mit Hoved sang evindelige Lærker, og den lune Luft var fuld af en mild Vellugt...

Saa vaagnede jeg. Gennem det hvide Trækgardin faldt graat Vinterlys ind i Stuen. Da jeg gik hen til Vinduet saae jeg ned paa en sølet og skidden Gade, med sorte Iskanter langs Rendestenen. Jeg havde en bedsk Smag i Munden — Smag af daarlig Ungkarlemave — og følte mig svag og mat. Jeg saae mit Ansigt i Spejlet, og jeg syntes aldrig jeg havde set mig selv saa gammel og rynket og sølvsprængt. Jeg var trist til Mode og glædede mig ikke, som jeg plejer, til mit blødkogte Æg og den stærke, duftende Kaffe. Det kostede mig ligefrem Overvindelse at klæde mig paa og trave ud i den raakolde, sjaskede Morgen...

Jeg har ellers ikke lidt af *spleen* siden min tidligste Ungdom.

Vi faar tidligt Foraar iaar — Jævn døgnstormene raser allerede.

Først kom der et Par Dage med hvirvlende Snefog. Paa en Eftermiddag var hele København sat under Sne. Det fæg om alle Gadehjørner, Saltvognen kørte langs Sporvejskinnerne, og i den lille Gade, hvor jeg boer, blev der endnu mere stille og lydløst end sædvanligt. De smaa Forhaver langs Husene laa halvt begravede under hvide, bløde Puder, og jeg stod i Mørkningen ved mit Vindu og saae fornøjet paa Snefnuggenes Dans om Gaslygten.

Den næste Morgen tøde det — og efter et Par Dages frygtelige Pløre ligger Byen nu ren og aaben for Foraaret, og en kraftig Blæst gør Stenbroen hvid og Jordvejene lyse.

I Morges faldt det mig ind at gaa en anden Tur end den sædvanlige. Jeg satte mig i en Sporvogn og kørte ud til Frederiksberg Have.

Der var ikke mange Mennesker derude. Blæsten gik brusende gennem de store Trætøppe, og overalt laa der afbrækkede Kviste og nedfaldne Grene. Paa Skrænter og Plæner var der vissent Græs, og tørre, hvide Buske stod og slængede sig frem og tilbage i Blæsten. Jeg standsede paa en Bro over Kanalen og saae over paa den kinesiske Ø; der stod Blomster under et af Træerne — gule Eranthis — en hel lille Klynge af Aarets første haardføre Blomster.

Jeg stod der længe. Blæsten vedblev at bruse, Buskene slængede sig, hvide og tørre, et koldt Solglimt brød frem mellem de kolde, graa Skyer og sluktes atter hurtigt. Nogle Krager stred sig frem mod Vinden og førtes skraat ud af deres Kurs som Skibe i stærk Strøm.

Da jeg gik videre, kom jeg forbi en Bakkeskraaning, hvor lidt grønt Græs pippede frem — nogle faa grønne Klinger, der havde boret sig op gennem den sorte Jord. Jeg plukkede et enligt Blad — det var rundt og hult og løgagtigt. Og som jeg stod der i den kolde blæsende Dag

med dette grønne Græsblad i Haanden, kom det over mig:

»Saaledes og ikke anderledes er det at leve! Et grønt og saftigt Blad i Vaar — et tørt og blegnet Blad i den lange Vinter! Grønt Græs og vissent Græs — det er vort Liv. Vi er Græs, der spirer frem, Græs, der svides af Solen og nedtrampes af ligegyldige Fødder, Græs, der forbrændes, søndertrædes, falmer, visner og dør! Græs er vi — Græs og intet andet!«

Og jeg fandt en bitter Glæde, en tungsindig Tilfredsstillelse i rigtig at nedsænke mig i denne Tanke. Den bragte mig saa nær i Slægt med den tungtbrusende Blæst og de fredløse Buske og de kolde Skyer.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 17.

Søndagen den 28. April

1901.

Ave Crux!

Langfredag.

Xjæben kysser Korsets Planke --
Tanken følger trange Stier,
hvor vor Frelser maatte vanke . . .
vor Forsoner — vor Befrier.

Gennem lange Litanier
vender vi os mod Guds Trone:
»Du, som lod dig tornekrone,
du, som paa hver Synder bier,

Du, som pint af Svøbens Strænge
bar det tunge Kors paa Skulder,
du, som Haand og Fod lod flænge,
du, som døde under Bulder . . .

Nobis miserere Christe!
Fri fra Syndens Sold os arme!
Naar vort Øje monne briste,
du dig over os forbarme!

— Rundt om Krucifixets Baare
brænder viet Kertekæde;
Øjet ønsker med sin Taare
Jesu Haand og Fod at væde.

Og fra Sjælens dybe Grunde
lyder det i *Fredagssorgen*:
»Ave crux . . . du Kors, som kunde
bringe Verden *Faaskemorgen!*«

Harnack contra Positivismen.

Det har i foregaaende Artikler *) været eftervist, hvilke Vidnesbyrd den tyske Protestant og Rationalist *Harnack* har set sig nødtvungen til at aflægge for den katolske Christendom. Det skal i denne Artikel kort berettes, hvorledes han modsiger flere af den moderne Positivismes Yndlingspaastande.

Hvor ofte siges det f. Ex. ikke, at *Kultur* og *Christendom* er i Modstrid med hinanden? Harnack har ogsaa hørt denne Tale.

»Atter og atter,« siger han (S. 85), »men mest i vore Dage har man i Jesu Forkyndelse savnet Interesse for praktisk Livsgærning og Sansen for alle de ideale Goder, som betegnes ved Navnene Kunst og Videnskab. Aldrig, siger man, opfordrer Jesus til Arbejde og til udviklingsdygtig Virksomhed; forgæves søger man i hans Ord Glæde over en frisk Daadkraft, og hine ideale Goder laa ganske udenfor hans Synskreds . . . *David Strauss* har givet dette Savn et særlig bittert Udtryk. Han taler om en fundamental Mangel i Evangeliet og anser det allerede derfor for forældet og ubrugbart, fordi det ikke staar i Samklang med Kulturen og dens Fremskridt.«

Hertil svarer Harnack:

»Arbejde, Fremskridt og Kultur er ganske vist værdifulde Ting, som vi skal lægge Vind paa. Men det højeste Ideal ligger ikke i dem; de formaar ikke at fylde Sjælen med virkelig Tilfredsstillelse. Vel skaber Arbejdet Glæder, men dette er dog kun den ene Side af Sagen. Jeg har altid haft Indtrykket af, at de, der taler saa højt om Arbejds Glæde, i Reglen ikke er dem, der anstrænger sig altfor meget; medens de, som staar i virkeligt og uafbrudt Arbejde, dog har et og andet at indvende mod denne Værdsættelse

*) *Katholiken* Nr. 6—8 for iaar.

af Arbejdet. I Virkeligheden løber der megen tom Snak og meget Hykleri med i denne Tale.« (S. 87).

Det er — som bekendt — især Emile Zola, der Gang paa Gang har forherliget, hvad han kalder *Arbejdets Religion*, hvori han ser Fremtidens eneste mulige Form for Gudsdyrkelse. Mod den store franske Rhetorikers Bravader sætter Harnack nu følgende nøgterne Ord:

»Naar man er færdig med et Arbejde, vilde man ønske man kunde gøre det om igen, og vort eget Stykværk falder tungt paa Sjæl og Samvittighed. Nej, vi lever ikke som vi arbejder, men alt som vi glæder os over andres Kærlighed og selv øver Kærlighed, og derfor har Faust Ret: Arbejde,, der ikke er andet end Arbejde, det bliver man kun led ved . . . . Arbejde er en god Ventil, naar Livets Tryk bliver for stort, men det er i og for sig intet absolut Gode, og vi kan ikke stille det op blandt vore Idealer.« (S. 88).

Det andet moderne Kultur-Ideal, *Fremskridtet*, faar ikke nogen blidere Medfart.

»Kulturfremskridtet,« siger H., »maa visselig hilses med Glæde! Men hvad der i Dag er et Fremskridt, som vi glæder os over, det bliver i Morgen noget mekanisk, som vi ikke føler noget for. Det dybere følende Menneske tager taknemlig imod, hvad Tingenes fremskridende Udvikling bringer ham; men han véd ogsaa, at hans indre Situation — de Spørgsmaal, der bevæger ham, og de Grundforhold, i hvilke han staar — ikke bliver ændret væsenligt, ja næppe engang uvæsenligt, ved alle disse Ting. Det er altid kun et Øjeblik, hvor det synes, som kom der noget rigt, og man virkelig blev befriet. Naar man er bleven ældre og ser dybere i Livet, saa føler man sig ikke — hvis man da overhovedet besidder en aandelig Verden — bragt synderlig vidt ved Tingenes ydre Gang, ved »Kulturfremskridtet.« Man føler sig tværtimod paa det gamle Sted, og man maa opsøge de Kræfter, som ogsaa vore Forfædre har opsøgt. Man maa lære at føle sig hjemme i Guds Rige, i Evighedens og Kærlighedens Rige.« (S. 88).

»Jeg tænker« — ender derfor Harnack sit Opgør mellem Kultur og Christendom — »at vi ogsaa paa dette Punkt ikke skal tage Evangeliet i Skole, men gaa i Skole hos det. Om det virkelige Arbejde, som Menneskeheden har at gøre, fortæller det os, og vi skal overfor dette Budskab ikke forskanse os bag vort kummerlige »Kulturarbejde«. »Christi Skikkelse,« siger en nyere Historiker med Rette, »bliver det eneste Grundlag for sædelig Kultur, og i samme Maal, som denne Skikkelse formaar at trænge mere eller mindre tydeligt igennem, er ogsaa Folkeslagenes sædelige Kultur større eller mindre.« (S. 90).

* * *

Hvad mener Harnack endelig om *Videnskaben* og om Videnskabens Præentioner paa at løse alle Spørgsmaal?

»Lad mig engang tale af egen Erfaring,« udbryder Harnack paa sidste Side af sin Bog. »Jeg er dog et Menneske, der i tredive Aar har givet mig alvorligt af med disse Ting. Det er en herlig Ting, den rene Videnskab, og ve den, som agter den ringe eller sløver sin Sans for Erkendelse! Men paa Spørgsmaalene: »Hvorfra, hvorhen, hvortil?« giver den den Dag idag, saa lidt som for to eller tre Tusend Aar siden, noget Svar. Vel belærer den os om Kendsgærninger og opdager Modsigelser, forbinder Fænomener og fjærner vore Sansers og Tankers Bedrag. Men hvor og hvorledes Verdens Kurve og mit eget Livs Kurve begynder — den Kurve, af hvilken den viser os et lille Stykke — og hvorhen denne Kurve fører, derom belærer Videnskaben os ikke.« (Side 219).

Og med Hensyn til den herhjemme af Professor *Høffding* fremsatte Fordring paa at skabe en *human Ethik*, mener Harnack, at sligt slet ikke er muligt.

»Endnu er det ikke lykkedes Tænkerne, trods deres Ansigts Sved, at danne en til vore dybeste Krav svarende Ethik paa Monismens Grund. Og det vil ikke lykkes.« (S. 109).

Sagen er nemlig den, at Monismen ikke formaar at bortræsonnere den i Verden faktisk bestaaende *Dualisme* — mellem Gud og Verden, Her og Hisset, Kød og Aand, Drift og Frihed, fysisk Liv og ethisk Liv. Den Enhed, som her er nødvendig for Livets videre Trivsel, opstaar ikke ved et *laisser-aller*, ved en Hengiven sig i Naturen — den er tværtimod Resultatet af en Kamp. »Enheden,« siger Harnack, »kommer altid kun gennem Kamp i Form af en uendelig, bestandig kun tilnærmelsesvis løselig Opgave, men ikke ved Forfinelse af en mekanisk Proces. »Thi fra den Magt, som alle Væsner binder, befries kun, hvo selv sig overvinder« — dette Ord af Goethe udtrykker Sagen. Og det bliver staaende . . . Jeg véd heller ikke, hvorledes vor fremskridende Naturforskning skulde kunne hindre os i at bevidne den Sandhed, »at Verden forgaar med dens Lyst, men den, som gør Guds Vilje, bliver i Evighed.« Der er en Dualisme, hvis Udspring vi ikke kender, og paa den kommer det an, men som sædelige Væsner er vi overbeviste om, at denne Tvedragt, som dog vel staar der, for at vi skal overvinde den og føre den til Enhed, at den viser tilbage til en oprindelig Enhed og tilsidst vil finde sin Udligning i det Store i det Godes fuldt oprejste Herredømme.« (S. 109).

Professor Høffding, hvis Religionsfilosofi for en væsentlig Del bunder i Ritschlianismen, hvor ogsaa Harnack hører hjemme, kunde her lære meget mere, end han har villet eller kunnet. Paa alle de nævnte væsentlige Punkter staar Harnack i glædelig Opposition til gængse Nutidsideer.

For ret at give et Begreb om Arten af den Bog, han har skrevet, staar imidlertid endnu tilbage at fremhæve alle de Mangler, som klæber ved hans Christendom, og alle de Spørgsmaal, i hvilke den afviger fra det sande, katholske Evangelium. Dette skal være Æmnet for en afsluttende Artikel.

Aasumstenen.

Blandt de gammeldanske Landes rige Skat af Runestene er to Grupper af særlig stor Interesse, dels de historiske og blandt dem da særlig de, som Forfædrene for 1000 Aar siden satte langs Rigets gamle Grænse mod Syd over Fæller, faldne i Kamp mod fremmede Voldsmænd, dels de, som — hvad der særlig glæder danske katholske Hjærter — ved deres Ord vidne om Forfædrenes katholske Tro.

Den Sten, som her skal nævnes, *) forener begge disse Krav paa vor Interesse, og Tidspunktet turde være passende til her at henlede Opmærksomheden paa den.

I Skaane, i Gaards Herred, Aasum Sogn, staar ved Siden af Kirkens Vaabenhus en obeliskformet, godt 7 Fod høj Sten, der i velbevarede Runer bærer følgende Inskription:

*) Desforuden skal nævnes følgende Runestene:

Monum. Alrumense, Skaane (Worm 145) med »Ave : Maria : gratia : dominus : tecum : benedicta : tu : in : muleriebus : et : benedictus : fructus : ventris : tui : amen : her : ligr : Hildulf : Suin : sun : under : « — (Tabt.)

Monum. Hobyense, Skaane (Worm 180) med »anima : famuli : Benedicti : tecum : sine : fine : requiescat : in : pace : amen : « — (Tabt.)

Monum. Wamdrupense I (Worm 443) med Billedet af Lammet med Korset og »anus : dei : — (Tabt.)

Ny Larsker Stenen I, Bornholm, som Wimmer læser: »Kaabe-Sven rejste denne Sten efter Bose, sin Søn, den brave Mand, som blev dræbt i Kampen ved Udlænge. Gud Herren hjælpe hans Aand og Sankt-Mikael. (Kaabe-Sven formodentlig en Søn af Jomsvikingen Sigurd Kaabe og Sigvalde Jarls Søster Tofa).

Tillise Stenen, Laaland (Thorsen) med »... Krist hjælpe hans Sjæl og Sankt-Mikael.

Stenene i Fövling, Autum, Oddum, Grensten, Hvidbjerg, Øster-Brønderslev, Søborg med flere.

† krist : mario : sun : hiapi : dem : ær : kirku : des (i) : (.)
(ge) rdo : absalon : ærki : biskup : ok : æsbørn muli :

»Christus, Marias Søn, hjælpe dem, som denne Kirke
gjorde, Absalon Ærkebiskop og Asbjørn Mule« —

saaledes læst af Wimmer.

I Huitfelds og Worms Tid var Stenen indsat i Kirkegaardens Mur, men er nu udtaget og fritstaaende ved Siden af Kirken.

Rune- og Sprogformer viser den største Overensstemmelse med de bevarede lidt yngre, fra skaanske Klostre udgaaede Runehandskrifter, skaanske Lov og skaanske Kirkelov, særlig deres ældre Bestanddele.

Det er — for nærmere at bestemme Tidspunktet for dens Tilblivelse — tilladt at formode, at den er rejst kort efter de to nævnte Mænds Død.

Absalon døde 1201.

Asbjørn Mules Dødsaar har været mere omtvistet. Huitfeld, Worm og andre ældre Historikere mener ud fra sjællandske Aarbogs «Esbernus filius Nicolai Mule» i ham at se en Søn af Esbern Snares Søn Nicolaus Mule og Margareta. Denne Asbjørn døde 1233. Men andre gamle Kilder (Rydaarbogen, Sorø Klosters Gavebog, Absalons Genealogi) viser enstemmig, at denne Nicolai Mules Søn Esbern førte Tilnavnet »Snerling«.

Wimmer mener derfor fremfor denne Esbern Snerling at maatte foretrække den Asbjørn Mule, som nævnes i Absalons Testamente, hvor Absalon skænker et Panser, han har faaet af Asbjørn Mule, til sin Staldmester Peters Broder, Ulf. I den ældre Lundske Gavebog nævnes ogsaa en Asbjørn Mule. Under 21. Juli bemærkes nemlig heri, at »Absalon Mules Enke, Margarete, Nonne i Sct. Peters Kloster i Lund, døde.« Margareta døde 1215. Hendes Mand maa da være død før 1215, da hans Død efter Kirkens Love var Betingelse for hendes Indtræden i Klostret, og kan da ej have været den Asbjørn, Nicolai Mules Søn, som døde 1233.

Saaledes har Asbjørn Mule været samtidig og jævnaldrende med Absalon, hvilket ogsaa er rimeligst at antage. Efter alt det foreliggende har han sikkert været Absalons nære Slægting og Ven.

Stenen maa da være rejst c. 1210 muligen enten af Indbyggerne eller af Asbjørn Mules Enke Margareta.

Der aander ud af denne Sten med dens danske Ord og danske Skrifttegn et Vidnesbyrd om den nationale Aand, der besjælede Absalon, og hvormed han formaaede at præge saavel sin egen som den følgende Tid, den Aand, der gjorde ham til baade at være den store Kirkefyrste og den store nationale Helt.

E. H. Köhl.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 18.

Søndagen den 5. Maj

1901.

Offervillighed.

Intention for Bønnens Apostolat i Maj Maaned
1901.

(Efter *Communications mensuelles de l'Apostolat
de la Prière*).

Er det ikke ofte hændet os alle at skulle trøste en Slægtning eller Ven, hvem en stor Sorg havde ramt, og som i en modløs og modvillig Tone til alle Ens Trøstegrunde blot svarede: »Ja, ofre, ofre — jeg skal altid ofre! Hvorfor er det altid min Tur til at bringe Offer og aldrig de andres? Hvorfor kan der ikke ogsaa en Gang være lidt Glæde, lidt Lykke til mig?«

Denne Indvending har tidt været svær at svare paa, og i ensomme Timer har hint Menneskes Klage atter lydt for En: »Ofre, ofre — hvorfor skal jeg altid ofre?«

*

Forstaar vi imidlertid rigtigt, hvad det vil sige at ofre? Ja, vil mange mene, der er let nok at forstaa. At ofre, det er at fornægte sig selv, at give Afkald, at leve for andre eller for Gud.

Maaske er denne Definition rigtig — især, hvis vi sætter Ordet *for Gud* til at begynde med.

Offer hedder paa Latin *Sacrificium*, hvilket kommer af *sacrum facere*, indvie til Gud.« Enhver Genstand, som Mennesket indvier til Gud for derved at anerkende ham som Herre og Skaber, er et Offer. Alle Folkeslag har haft denne

Skik at berøve sig selv noget til Ære for Guddommen. I den gamle Pagt finder vi saaledes Brændofrene, Førstegrøden, Skuebrødene.

Berøvelsen, Savnet udgør altsaa Offerets Særpræg — men kun materielt betragtet. Thi dette Savn maa udgaa af et Begær efter at ære Gud — heri ligger det, som udmærker Ofret fremfor alle andre Afsavn. Og paa denne Maade maa ogsaa vi betragte det, hvis vi vil blive i Stand til at bringe det. Vi maa ikke fæste Blikket ved det Gode, vi giver slip paa, men vi maa hæve vore Øjne til Gud, som med faderlig Godhed modtager vort Offer.

Siden Genløsningens Fuldbyrdelse har der desuden til Forestillingen om Ofret — Lov- og Takkeofferet — knyttet sig Tanken om Forsoning. Vi er Adams Børn, vi har arvet hans Fald, vi er besmittede med de Brøst, han har efterladt os, vi er tilbøjelige til det Onde og giver mange Gange efter for vor syndige Tilbøjelighed, vi har meget at bede om Tilgivelse for. Ganske vist har vor guddommelige Frelser lidt for os, og hans Blods Kraft er uendelig og kunde løskøbe tusend Verdener som vor. Men for virkelig at være Lemmer paa Christi mystiske Legeme, som er Kirken, maa vi ved vore egne Ofre samvirke med hint store Offer, der er bleven bragt for vor Frelse.

Det er os derfor ikke nok at takke Gud for Frelsen ved Jesus Christus og at glæde os over den fuldbyrdede Forsoning. Vi ved jo, at Jesus Christus er den Førstefødte af mange Brødre, og at vi maa vorde ham lig i hans Lidelse, hvis vi vil have Del i hans Forherligelse. Han er Legemets Hoved, og vilde det sømme sig, at Lemmerne leve i Velvære, medens Hovedet var kronet med Torne? Derfor siger ogsaa St. Paul: »Jeg opfylder i mit Kød, hvad der fattes i Christi Lidelse« (Coloss. I, 24). Men det, som fattes, er vor *Med-Lidelse* — det er vor Lighedannedhed med Jesus Christus i hans Død.

Stor er da den Christnes Opgave. Den Christne er ikke den onde Røver, som bærer sit Kors med Raseri og bespøtter Gud midt i sine Lidelser. Den Christne er den gode Røver, der angrer sine Synder og paakalder Jesus som sin Forløser; han er Simon fra Cyrene, der modigt, ja med Glæde hjælper Frelseren at bære Korset.

*

Da vi ikke er almægtige, støder vi hvert Øjeblik mod Grænserne for vore Ævner; vi higer efter Guder, det aldrig skal gives os at naa, og da vi ikke er alene paa Jorden, maa vi tøjle vore Begæringer af Hensyn til andre og andres Rettigheder. Vi er ikke evige, men Væsner, som følger efter andre Væsner, lever en kort Tid og viger Pladsen for nye Slægter. Hvad vi idag holder i vor Haand, kan imorgen være frarevet os.

Hvis vi derfor sætter Livets Maal i Tilfredsstillelsen af vort aandelige eller sanselige Livs Krav, saa vil vi hvert Øjeblik føle os hæmmede, tilbagetrængte, forpinte af alle Livets stadige og nødvendige Afsavn, Skuffelser og Afslag paa vore mest brændende Bønner. Vi naaer meget sjældent, hvad vi higer efter, og hvis vi kun sætter Lykken i at naa det Eftertragede, saa vil vi, overfor denne Tilværelsens Modstand, denne Livets Ubarmhjærtighed, føle os tungsin-dige, forbitrede og oprørske. »*Onde, dumme Liv*«, lader en moderne Digter sin Helt udbryde, idet han sætter Revolveren for sin Pande efter forgæves at have opbudt alt for at komme til fuld Livsnydelse. Og dette er et kun altfor sandt Udtryk for det moderne Menneskes dybeste Følelse — saa fuldstændig modsat Fromhedens og Gudsfrøgtighedens Grundstemning...

Liberalismen og, efter den, Socialismen har skabt Mennesket i dette uhyggelige Billede. Fra alle Sider, i Bøger, i Blade, fra Scenen, i Variétéen, prædikes der uafbrudt, for Høje som for Lave: »Du er i Verden for at gøre dig Li-

vet behageligt! Med Døden er alt forbi! Skynd dig at faa din Part, inden Tæppet falder!»

Hvis det i Virkeligheden er saa, at det højeste moralske Ideal er *Fremskridt* — det politiske og sociale Fremskridt — Fremskridtet i almindelig Velfærd og Velvære — saa er det ganske logisk, at man ogsaa i det personlige Liv søger at naa den størst mulige Sum af Nydelse. Vi ser derfor ogsaa, at de socialistiske Ordførere af al Magt forkætrer Ideerne om Forsagelse, Opofrelse, Given Afkald som livsfjendske, og i Steden forkynder de som deres Visdoms inderste Kærne et bredt, gemytligt; *Leben und leben lassen*: »man skal have det godt og ogsaa lade andre have det godt.»

*

Gud har til enhver Opfyldelse af en fysisk, intellektuelt eller sædeligt nødvendig Handling knyttet en Nydelse som dennes Motiv og Drivkraft. For at iværksætte vort Legemes Ernæring, har han givet os Glæde ved Mad og Drikke, for at bevirke dets Fornyelse, Trangen til at sove og Glæden derved. Parallelt hermed har vi indenfor Aandens Verden Erkendelsesglæden og den Tilfredsstillelse, vel udført Arbejde giver. Der er til al *normal Funktion* knyttet Glæde, og dette er den af Gud viliede Orden.

Det Menneske imidlertid, som fremfor alt søger Nydelsen, gør Brud paa denne af Gud satte Orden. Han løser vedkommende Funktion fra dens normale Plads og stiller den hen som sit eget Formaal — dyrker den som Kunst for Kunstens egen Skyld det er: for den dertil knyttede Nydelses Skyld. Dette er netop Særmærket for *Moder-nismens* Aand, og i denne Forstand af Ordet maa den Christne være villig til at bringe et absolut Offer af *alle* Nydelser — thi de er alle syndige, fordi de søges som deres eget Formaal.

Den christne Oifervillighed maa da først og fremmest strække sig til enhver Glæde, der ikke kan nydes uden

Dødssynd. Dette er endnu kun Offervillighedens første Grad — og dog har allerede den frembragt Martyrerne. De hellige Blodvidner foretrak at dø fremfor at fornægte deres Herre og Mester.

En saadan Kamp mellem Gud og Synden, mellem Tro og Fornægtelse, føres nuomstunder kun sjældent i det Ydre. Men i Hjærterne staar endnu Afgudsbilleder rejste — og der gælder det, ikke at kaste saa meget som et Røgelsekorn paa Alterilden foran dem. Fristelsen vender atter og atter tilbage — Verdens Fristelse, Kødets Fristelse, Djævelens Fristelse — og Kampen føres kun lykkeligt til Ende, hvis Offerviljen bæres af Kærlighed til Gud. »Min Gud, jeg elsker dig og for intet i Verden vil jeg gøre dig imod« — med dette Vaaben drives Djævlen paa Flugt, og ethvert Offer af Syndens Lokkelser og Verdens Lyst bliver muligt.

*

Offervillighedens næste Grad gaar videre.

Vi giver her Jesus vort Hjærte, vi vil kun, hvad han vil, vi vil ikke tage mod nogen Nydelse, der skal betaales med en nok saa lille frivillig Synd. Af Kærlighed til Gud ofrer man snart hint ukærlige Ord, der ligger En paa Læben, snart hint Vredesudbrud, hin forfængelige Tanke, hin næsten umærkelige Rørelse af frivillig Misundelse, Nag, Modløshed, Dovenskab, Sanselighed o. s. v. Paa samme Maade modtager man i christelig Underdanighed de Lidelser, Ydmygelser, Savn, Selvfornægtelser, Gud sender os eller kræver af os.

Denne Grad af Offervillighed har især sit Omraade i det huslige Liv. Hverdagspligternes Ensformighed trætter mange, og dog er de et Udtryk for Guds Vilje med os. Og der er disse uundgaelige Rivninger, som kommer af det stadige Samvær, og som finder Sted selv mellem gode Christne, mellem Venner, mellem Slægtninge — disse Naalestik, som tilsidst kan bringe sensible Naturer til Raseri —

alle de Lejligheder, ved hvilke man maa opgive sin egen Vilje og underkaste sig en andens.

Hvor mange Ofre kan vi ikke her hver Time paa Dagen bringe vor guddommelige Konge, blot vi vedbliver at se alt med Troens Øjne! Alle vore Gærninger kan vi gøre overnaturlige, give dem Værd for Himlen, ved at gøre dem saa godt som muligt af Kærlighed til Gud, der paalægger os dem. Det er ikke blot det, som er Naturen imod, vi kan ofre Gud — ikke blot vore Lidelser og Forsagelser. Det er ogsaa vore Glæder, vore daglige Beskæftigelser, ja vore uskyldige Adspredelser og vor Hvile. Selve det, at vi nyder alt som en Gave fra Gud, at vi ikke vil tage noget selv; men modtager alle Ting fra ham, elsker vore Glæder og Nydelser, alene fordi han giver dem — det alene er en Bortvendelse fra vor Egenvilje, der er meget velbehagelig for Gud.

Paa denne Maade kan alle vort daglige Livs simpleste Handlinger blive ligesom gennemtrængte af det Overnaturlige. Vi lever ikke mere efter vor *egen* Vilje, men efter *Guds*. »Ikke jeg lever, men Jesus lever i mig.«

*

Der gives endnu en tredje Grad af Offervillighed — og det er den *heroiske*. Her nøjes den christne Sjæl ikke med at lide, hvad Gud tilskikker, nej, den opsøger selv Lidelsen. Jesus var fattig — denne Sjæl vil ogsaa være fattig. Jesus led — denne Sjæl vil ogsaa lide. Jesus blev ydmyget — denne Sjæl tørster efter Ydmygelse og Forhaanelse. En Christen af denne Art tragter — som St. Ignatius siger — med lige saa megen Iver efter at lide Skældsord, falsk Vidnesbyrd, Bagvaskelse og Forsagelse af alle Ting, som et verdsligt Menneske jager efter Ære, Ry og Guld. Næsten alle fromme Sjæle stiger nu og da op til denne Højde, om det end kun er faa, som lever i disse for det almindelige Menneske saa afskrækkende Egne. At

takke Herren for et Kors i Steden for blot at bære det med Resignation, er allerede et stort Skridt i Retning af heroisk Offervillighed.

*

Saaledes er den christne Offervillighed paa sine tre Stadier. Det maa endnu tilføjes, at Offervillighedens Aand ikke er *Sørgmodighedens* Aand. Vil man søge de Sørgmodige, maa man gaa til Nydelsesmenneskene — dér vil man finde de store Tungsindige, de Ulykkelige og de Fortvivlede. Intet Menneske er lykkeligere end en from og hellig Christen, og ingen usaligere end den, som med feberagtigt Begær iler fra Nydelse til Nydelse for at gribe Lykkens evigt vigende Gøglebillede.

Bøn.

Guddommelige Jesu Hjærte, ved Maria ubesmittede Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for alle vore Overtrædelser og i Samfund med alle Dine Hensigter i det hellige Messeoffer.

Især ofrer jeg dem for, at vi maa forstaa, hvad christen Offervillighed er, og øve den af ganske Hjærte.

Amen.

Intentionen for Juni vil blive *Jesu Hjærtets Herre dømme.*

Intentionen for Juli: *Iydighedens Aand.*

REGN.

Efter *Paul Verlaine* ved Johs. J.

Det regner i alle Gader
og i mit Hjærte med.
Jeg drog saa langt af Lande
og fandt dog aldrig Fred.

Ak, Lyd af Regn, som falder
i alle Gader smaa!

Det regner i mit Hjærte,
min Himmel er saa graa.

Det regner i mit Hjærte,
jeg ved ej selv, hvorfor.
O taabelige Hjærte —
hvi er din Sorg saa stor?

Det er min store Kvide,
at Himlen er saa graa,
og Regnen falder vide
i alle Gader smaa.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 19.

Søndagen den 12. Maj

1901.

Harnacks Evangelium.

Foregaaende Artikler er de Vidnesbyrd blevne gennemgaaede, som Rationalisten Harnack i sin Bog *Christendommens Væsen* aflægger til Fordel for den katholske Kirke, for den christne Livsopfattelse og mod den moderne »uafhængige« Moral. I nærværende sidste Artikel skal kort det Evangelium gennemgaaes, som Harnack selv forkynder, og de store og iøjnefaldende Brøst eftervises, hvoraf det lider.

»Evangeliet,« siger Harnack (S. 104) »er udtømt i følgende Bestemmelser: Gud og Sjælen, Sjælen og dens Gud . . .« »Intet fremmed skal trænge sig ind her.« Med andre Ord: *Christologien* udgør ingen Del af Evangeliet. Ikke Sønnen, men Faderen alene, har sin Plads i Evangeliet, saaledes som Jesus har forkyndt det.« (S. 105).

Harnacks Christus er med andre Ord den samme, som hjemlige Rationalister prædiker — en Herold, der udraaber Kongens Budskab, men intet siger om sig selv, sin egen Person og Natur.

Harnack anerkender imidlertid Evangelierne i altfor vid Udstrækning til at kunne holde denne Christusopfattelse ren og ublandet. Side 105 siger han da om Jesus:

»Saaledes, som *han* kender Faderen, har endnu ingen erkendt ham, og han bringer de andre denne Erkendelse; han gør dermed »de Mange« en uforligelig Tjeneste. Han fører dem til Gud ikke blot ved sit Ord, men endnu mere ved det, som han er og gør, og tilsidst ved det, som han lider. I denne Forstand har han saavel talt Ordet »Kommer hid til mig . . . og jeg vil give Eder Hvile«, som

hint andet: »Menneskens Søn er ikke kommen at lade sig tjene, men at give sit Liv til en Genløsning for mange.« Han véd, at en ny Tid nu begynder med ham . . . . at Tusinder vil finde Faderen ved ham og vinde Livet ved ham . . . . han véd sig som den Sædemand, der strør den gode Sæd; *hans er Ageren,**) hans er Sæden, hans er Frugten. Det er ingen dogmatiske Læresætninger, end mindre en Omformning af Evangeliet efter trykkende Fordringer — det er Forkyndelsen af en faktisk Tilstand, som han allerede ser vorde, og som han forudsiger med profetisk Sikkerhed. Blinde se, Lamme gaa, Døve høre, og Evangelium prædikes for de Fattige — *ved ham*; i denne Erfaring gaar, midt under hans Kalds frygtelige Byrde, midt under Kampen, den Herlighed op, som Faderen har givet ham. Og hvad han nu udretter personligt, det bliver ved hans med Døden kronede Liv en afgørende, bestandigt virkende Kendsgærring, ogsaa for Fremtiden: *Han er Vejen til Faderen, og han er, som den af Faderen indsatte, ogsaa Dommeren.*«

Man kan jo bruge, hvad formildende Udtryk, man vil, man kan foretrække at sige »faktiske Tilstande« for »dogmatiske Læresætninger.« Harnack vil dog ikke kunne komme bort fra, at ogsaa *han* her har fremsat en Christologi, der har to Dogmer, nemlig, at Jesus er *Vejen*, og at Jesus er *Dommeren*, hvem *Ageren* : Verden tilhører. Og denne Christologi har Jesus selv lært.

Ja, siger Harnack, men »Sætningen: *Jeg er Guds Søn*« (der er identisk med hine to andre Sætninger) »er ikke sat ind i Evangeliet« (S. 106). Naar Jesus nemlig siger: »Hvo mig bekender for Menneskene, ham vil jeg ogsaa bekende for min himmelske Fader,« saa tænker han, siger Harnack, kun paa Bekendelse i *Gærring*, paa *Efterfølgelse*. »Hvor fjærner man sig altsaa ikke fra hans Tanker og fra hans Anvisning, naar man stiller en christologisk Bekendelse foran

*) Udh. af »Kath.«

Evangeliet og lærer, at at man først maa tænke rigtigt om Christus, før man tør nærme sig Evangeliet! Det er en Forvrængning. Om Christus kan man kun tænke »rigtigt« i samme Grad, som man har begyndt at leve efter hans Evangelium.« (S. 107).

Hvis Harnack havde gennemtænkt denne sidste Udtalelse, vilde han nødvendigvis maatte komplettere den med at sige: »Jo mere man lever efter Evangeliet, jo nærmere og fuldkomnere man følger Christus efter, des *rigtigere* vil man tænke om Christi Person.« Men vilde han akceptere de Følgeslutninger, som nødvendigvis maa drages heraf? Vilde han sige: »Altsaa findes den sande Lære om Kristus ogsaa der, hvor den sande Christi Efterfølgelse findes?« Næppe. Og dog har han ganske Ret i sin Theori. Jo mere man lever efter Christi Bud, des rigtigere vil man ogsaa tænke om ham. Og omvendt følger af *den rette Tænken* ogsaa *den fulde Efterlevelse*.

Fuldstændig usandt er det iøvrigt, naar Harnack (S. 107) skriver, at »Jesus aldrig har talt om nogen anden Bekendelse« end den i Sindelag og Gærning. I det af den lærde Berlinertheolog for fuldt autentisk ansete Matthæusevangelium findes følgende ikke ukendte Samtale refereret:

»Men da Jesus var kommen til Egnen om Filips Cæsarea, spurgte han sine Disciple og sagde: Hvem sige Menneskene mig, Menneskens Søn, at være?

»Men de sagde: Nogle sige, at du er *Johannes den Døber*, men Andre *Elias*, men Andre *Jeremias* eller *En af Profeterne*.

»Han siger til dem: Men I, hvem sige I mig at være?

»Da svarede Simon Peter og sagde: *Du er Christus, den levende Guds Søn*.

»Og Jesus svarede og sagde til han: *Salig er du, Simon, Jonas' Søn, thi Kød og Blod har ikke aabenbaret dig det, men min Fader, som er i Himlene*.

»Men nu siger ogsaa jeg dig, at *du er Peter*, og paa

denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke faa Overhaand over den.

»Og jeg vil give dig Himmeriges Riges Nøgler . . .«
(Matth. XVI, 13—19).

Her gør Jesus unægtelig det, han ifølge Professor Harnack ikke maa — han taler om en Bekendelse *i Ord*, en *dogmatisk* Bekendelse!

Disciplene har forladt alle Ting for at følge ham, de har længst bekendt ham i Handling — men nu æsker Jesus en *Troesbekendelse* af dem. Først lader han dem fremstille de falske og vrangte Opfattelser, der er gængse, de forskellige *hæretiske Meninger*, som er i Omløb. Nogle anser ham for den genopstandne Johannes, andre for en af de gamle Profeter, der er kommen tilbage til Jorden. Alle anser de ham for et *Menneske*.

Jesus har hørt Vranglærdommene — nu spørger han efter *den rene Lære*. Og den venter han sig af Discipulens Mund — af dem, der har fulgt ham efter og bekendt ham i Gærning. »Hvem siger *I* mig at være?«, spørger han tillidsfuldt.

Da svarer Simon Peter: »Du er Christus.« Og for strax at bestemme, hvad dette Begreb indeholder, tilføjer han: »den levende Guds Søn.«

Og saa meget behager denne Bekendelse, denne *dogmatiske Definition*, Jesus, at han strax priser Petrus salig. »Salig er du, Simon, Jonas' Søn — ved Guds Bistand og den Hellig Aands Oplysning har du erkendt og udtalt denne Sandhed! Men nu siger jeg ogsaa dig, at du er Petrus, du er Kirkens Klippe, og jeg betror dig Himmeriges Riges Nøgler!«

Naar man er saa lærd som Professor Harnack, kan man ikke have overset dette Optrin. I hele Bogen om Christendommens Væsen findes imidlertid ikke en eneste Hentydning til hin meget vigtige Samtale. Derimod gentages ufortrødent den ganske ubeviste Paastand, at »Bekendelsen til Gud . . . er den eneste Bekendelse; saaledes har Jesus

Christus ment det.« Og med »Bekendelse til *Gud*« mener Harnack kun »Bekendelse til *Faderen*.«

Det benægtes dog ikke af den store tyske Rationalist, at de allerførste Christne — ligesom Petrus — har troet paa Christi Guddom. De anerkendte, siger Harnack (S. 111 ff.) »Jesus som den levende *Herre*.« »Den første Menighed kaldte Christus *Herren*, fordi han havde bragt sit Livsoffer for dem, og fordi den var overbevist om, at han, opstanden, nu sad ved Faderens Højre.« »Man kan rolig paastaa, at hele Fremtidens Anerkendelse af Christus og Tilbedelse af Christus allerede har faaet sin Skikkelse i den første Menighed.«

I Modsætning til de ældste Christne anser Harnack imidlertid alle disse Forestillinger for »urimelige og usandsynlige.« Kun i *moralsk* Forstand vil han f. Ex. høre Tale om Christi Offerdød. Jesus led for sine Ideer og bragte derved et Offer for Menneskeheden — »alle *Stedfortrædertheorier* ligger os derimod fjærnt.« »Men paa Christi Kors har Menneskeheden erfaret den sig i Døden bevarende Renhed og Kærlighed saa inderligt, at den ikke mere kan glemme det, og at denne Erfaring er bleven en ny Epoke i dens Historie.« (S. 116). Disse smukke Ord dækker kun daarligt den fuldstændige Tanketomhed, som de skal pynte; thi hvad vil det i Virkeligheden sige, at »Menneskeheden« paa »Christi Kors« har »erfaret den sig i Døden bevarende Renhed og Kærlighed?« Menneskeheden stod *ved Foden* af Korset og erfarede ingen af Harnacks smukke Fraser.

Paa samme Maade som Korsofret forflygtiges ogsaa Christi Opstandelse. Harnack nægter den ikke. Men han sondrer mellem »Paaskebudskab« og »Paasketro«. »Paaskebudskabet« angaar den faktiske Begivenhed, Maaden, hvorpaa Opstandelsen er sket — og denne kan man lade staa hen i det Uvisse.« »Paasketroen« derimod har til Genstand, at Jesus lever, skønt han er død — at han er gaaet hjem til Faderen for at berede sine Troende Sted »i Kraft af sin

uforgængelige Enhed med Gud« (S. 109). Ved denne Paasketro har Udødelighedstroen faaet sit eneste paalidelige Fundament — »den Overbevisning: *Jesus lever* begrunder endnu den Dag i Dag vor Forhaabning om en Borgerret i den evige Stad,« og vi bliver derved i Stand til at *vill*e og *kunne* leve.

At Harnack ogsaa bekæmper Læren om Kirken følger af sig selv. Han kan som god Protestant kun tænke i Formlen *Enten—Eller*. Christologien, mener han (S. 141), umuliggør Hengivelsen til Christus, Theologien Troen, Kirkeligheden Fromheden. »Oprindeligt,« paastaar han, »er Kirken kun en Form for Brødremenigheden, et Sted for den fælles Gudsyndelse, en løndomsfuld Afskygning af den himmelske Kirke,« (atter Frase!). Senere derimod »bliver den som *Institution* noget uundværligt i Religionen. I denne Institution, lærte *man*, har Christus nedlagt alt, hvad den enkelte behøver . . . . Hint Institut med alle dets Indretninger og Former blev mere og mere identificeret med »Christi Brud«, med det sande Jerusalem og proklamerede derfor sig selv som Guds uangribelige Skabning og den hellig Aands uovertræffelige Virkeplads.« (S. 154—155).

Det var nu ikke blot *man*, der førte hin af Harnack dadlede og angrebne Lære om Kirken. *Jesus selv* har bygget sin Kirke, og han har i Petri Person givet den *Himmeriges Rige Nøgler*. Altsaa synes det rigtig nok, som om fra Begyndelsen af alt, den Enkelte i religiøs Henseende kan forlange, er nedlagt i Kirken!

I Modsætning til denne forkastelige Kirkechristendom stiller Harnack nu Protestantismen, som han lovpriser i følgende Ord:

»Hvad har alle vore Opdagelser og Opfindelser og vore ydre Kulturfremskridt at sige overfor den Kendsgærning, at nutildags 30 Millioner Tyskere og endnu flere Millioner Christne udenfor Tyskland har en Religion uden Præster [??], uden Ofre, uden Naadeværk og Ceremonier — en aandelig Religion.« (S. 195).

Den lærde Professor forlader her fuldstændig Kendsgærningernes Jordbund og svæver ud i blaa evangeliske Drømme. Hvad kan han vel for Alvor mene med, at der indenfor den protestantiske Christenhed ingen Gejstlige findes, ingen Ceremonier, ingen »Naadeværk« (hvad nu Naadeværk er?) — men at alt dér er ren Aand:ighed? Man staar her ikke længere overfor Omsvøbsmagerens Fraser, man har her at gøre med fri Fantasi og selvforherligende Nonsens.

Reformationen, siger Harnack videre, »reducerede Religion til sine væsenlige Faktorer, til *Guds Ord og Troen*;
den »førte Religionen tilbage til sig selv.« Sligt har man hørt før. »Guds Ord,« fortsætter Harnack, er imidlertid ikke Bibelen; det er »Forkyndelsen af Guds frie Naade i Christus, som gør det skyldige og fortvivlede Menneske salig,« samt Oplevelsen af denne Naade. Med den af Luther prædikede *tillidsfulde Tro paa at have en naadig Gud* er »den indre Tvedragt i Mennesket ophævet, det Ondes Tryk overvundet, Syndeskylden udsløttet, og trods vore egne Ydelsers Ufuldkommenhed Visheden om at være uadskilleligt forbundne med den hellige Gud vundet.« (S. 197). »Intet andet skal prædikes end den naadige Gud, med hvent vi er forsonede ved Christus.« Det er Tro herpaa, som skal vækkes; »den skal være den hele Fromheds Begyndelse, Midte og Ende.« Ved denne Tro har man »Fred og Frihed i Gud og Christus, Herredømme over Verden og indre Evighed.« »Gud kræver ikke andet af os end Troen.« (S. 198). I Gudstjenesten er der da ikke længer Plads til noget udover dette »Guds Ord« samt Bønnen. »Menigheden shal forkynde Gud i Lov og Tak og anraabe ham; udover dette gives der overhovedet ingen Guds-tjeneste.«

Dette er rene lutherske Ord. Bort med al den gamle Tale om, at hele Livet skulde være en Gudstjeneste, at den Christne skulde fornægte sig selv, tage Korset op, følge Christus efter og saaledes bringe sig selv som et levende, Gud velbehageligt Offer! Alt sligt er afskaffet ved Reformationen, og denne betegnes derfor af Harnack som »en — om end ejendommelig — Tilbagevenden til den oprindelige Christendom.« (S. 198).

Nu er det imidlertid saa uheldigt, at Harnack selv i sin Bog har skildret, *hvad den oprindelige Christendom var*. Den kendtes ifølge ham, paa tre Ting: Troen paa Jesus som Herren; den personlige, selvoplevede

Fromhed; og endelig *det hellige Liv i Renhed og Broderlighed*. »Den ældste Christenhed,« siger han (S. 122) vidste endnu, at den første Opgave bestod i *Livet*, i at gøre Guds Vilje« . . . »i at være hellig som Gud og ren i sin Egenskab af Christi Disciple« (S. 123).

Men hvis dette — Renhed, Hellighed, Broderlighed — var Urchristendommen, saa har den meget lidt med Luthers Fromhed at gøre, der ikke bestaar i andet end Tro paa at have en naadig Gud.

Mærkeligt er det i hvert Fald, at skønt Luthers Evangelium ifølge Harnack skulde »ophæve den indre Tvedragt i Mennesket, overvinde det Ondes Tryk, forbinde den Troende *uadskilleligt* (!) med den hellige Gud« — saa kan han ikke andet end tilstaa, at »man *fra første Færd* i Reformationsskirkerne har maattet klage over *sædelig Slaphed og Mangel paa Alvor i Helliggørelsen*.« (S. 209).

Det er da egenlig ingen imponerende Førstegrøde, Reformationsevangeliet har baaret, og, siger Harnack, »de evangeliske Christne maa meget bedre endnu lære en Tro, der er virksom i Hellighed og Kærlighed, for ikke at staa til Skamme.« En saadan Tro er imidlertid ikke længer den lutherske Tro, der kun er Visheden om en naadig Gud. Efter at have nærmet sig *Blasfemien* ved sin første Definition af Troens Væsen, redder Harnack sig tilsidst ved en *Inkonsekvens* over i det katholske Begreb *fides formata*, »Tro, virksom i Kærlighed.«

Harnacks Evangelium er *ariansk* og *pelugiansk*. Jesus er et idealt Menneske, der i denne Forstand kalder sig selv Guds Søn. Den, som tror paa ham (∴ tager ham til Ideal) og følger ham efter ved sin Naturs Kræfter (thi en overnaturlig Naade gives ikke) har derved Gud til Fader og er overgaaet fra Døden til Livet.

Troen gør da — som hos Luther — alt. Den, som tror, har en naadig Gud; intet andet kan egenlig komme i Betragtning. Bort med Kirke og Ceremonier, Præster og Ofre, ydre Autoriteter og Love, »alle disse Lænker, med hvilke det Dennesidige bindes til det Hinsidige.« (S. 206). Bort med Askesen, »som aldrig har været noget særlig fremtrædende Ideal for Tyskere!« Lad os arbejde paa denne Verdens Opgaver, være visse paa vor Førløsning og give os selv Absolution — dette bliver, efter al den megen Tale frem og tilbage, Kærnen i *Harnacks Evangelium*.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 20.

Søndagen den 19. Maj

1901.

Petrus.

Af »Bogen om Rom.«

I.

Det var i Aaret 50 efter Christus. Verden var hedensk. Den, som lever midt i Christendommen, kan daarlignende gøre sig nogen Forestilling om, hvad disse tre Ord vil sige: Verden var hedensk.

Man kunde den Gang nærme sig en stor By uden at se Taarne og Spir med Kors paa Tinden. Man hørte aldrig Kirkeklokker ringe. Man kunde vandre Gade op og Gade ned, over Torve og Pladser, gennem Anlæg og haver og aldrig finde et Sted, hvor Jesus af Nazareth var kendt. Navnet Christus begyndte lige at blive nævnt i den græsk-romerske Kulturverden; endnu nogle Aar, og Svetonius nedskriver det i sin Biografi af Kejser Claudius, men i korrumperet Form — som et Navn, man ikke har brudt sig om at faa Rede paa. »En vis Chrestus,« skriver den fine romerske Lærde — som naar en Nutids-Geheimeetatsraad ikke rigtig husker, om en Underordnet hedder Blom eller Blum. Endnu kun knappe tre Aarhundreder — og ikke blot Cæsarernes Biograf, men Cæsar selv har lært at sige Christus . . .

Men endnu var Verden hedensk.

Der var ingen Kirker og ingen Klostre, ingen Almueskoler og ingen Hospitaler, ingen Fattigpleje og ingen Vaisenhus. Der var ingen Humanitet og ingen Socialisme, ingen Næstekærlighed og ingen Menneskerettigheder, der var intet af alt det, som Christendommen direkte eller indirekte

har skænket Verden. Der var end ikke nogen, som i Christi Navn angreb Christendommen eller søgte at udrydde den med Vaaben fra dens eget Rustkammer.

Derimod var der en Kejser, som ansaae sig for Gudernes Ligemand, og som herskede over hele den dannede Verden og store Dele af den barbariske. Der var et Forum, fuldt af prægtige Templer, hvis Mage aldrig før eller senere er set; der var Rigmænd, som spiste Formuer op i Nattergaletinger, og der var et Folk paa en hel Million Slaver, der ifølge den strænge Catos Ord kun burde gøre et af to — arbejde eller sove. Der var udsatte Børn, som græd langs Vejene og blev Hundenes og Svinenes Bytte under Murene; der var yppige og golde Kvinder, klædte i kosteligt Linklæde og Purpur og Skarlagen og udzirede med Guld og Ædelstene og Perler. Der var en Stad, fuld af Alverdens Herlighed, af Guld og Sølv og dyrebare Stene og Perler og kosteligt Linklæde og Purpur og Silke og Skarlagen og allehaande vellugtende Træ og allehaande Arbejde af Elfenben og allehaande Arbejde af kosteligt Træ og af Ærts og Kobber og Marmor. Der var en Stad, paa hvis Skibsbrogalejerne udlossede Kanelbark og Røgelse, Salve og Virak, Vin og Olie og fint Mel og Hvede og Øxne og Faar og Heste og Vogne og Menneskesjæle. Der var en Stad, hvori Harpelegeres og Sangeres og Fløjters og Tubaers Lyd aldrig tav, og der fandtes Kunstnere i den i enhver Kunst, og dens Købmænd var Fyrster paa Jorden.

Det var den store Stad, som sad paa de syv Bjerge og havde Herredømme over Jordens Konger — det var Babylon det Store, som Verden kaldte Rom, en Moder til Skøger og til al Vederstyggelighed paa Jorden . . .

Og en Sommermorgen 50 Aar efter Christi Fødsel stod der en tarvelig klædt Jøde midt paa Roms Forum, i Nærheden af den gyldne Milepæl, hvorfra de romerske Hærveje udgik til alle Verdens Ender, til Syrien og Dacien, Gallien og Germanien, Spanien og Britanien. Fra denne Milepæl paa Via Sacra under Skyggen af Kapitol kunde Roms Legioner

uhindret drage til Korinth og til Antiochia, til Sicilien og til Paris, til Trier og Köln, til Skythernes Ørkener og Parthernes Sletter og til Øerne i det yderste Hav. Herfra udgik som gennem store Aarer Pulsslaget fra Roms Hjærte til de fjærneste Lemmer paa Romerrigets uhyre Legem. Her var Verdens Midtpunkt, her var Jordkredsens Navle. Herfra til Oceanus løb Hærvejene som Eger i et Hjul — Hjulet paa Roms Triumfvogn.

Den fattigklædte Jøde stod længe tankefuld og betragtede den gyldne Milepæl. Han var en bredskuldret, undersøetsig Mand paa et halvt Hundrede Aar; Ansigtet var brunt og solbrændt, med bred, men lav Pande, lige Næse og tæt kruset Skæg om den røde og fyldige Mund. Ogsaa Haaret var tæt og kruset; i dets gnistrende Sorte glimtede enkelte Sølvtraade. Halsen var rund og stærkt rød som en Bondes eller Fiskers.

Om den tankefulde Fremmede begyndte Forum at leve i den friske Sommermorgen. Under de mange Marmortempellers Søjlerader dvælede endnu Natteskygge og Nattekølighed, men paa de skinnende Trapper op til Kapitol brændte Solen allerede varm. Klienter, paa Vej til deres adelige Beskytterses Huse, havde slaæet sig ned her til en Passiar eller et Fingerspil; deres ivrige Raab lød over til den Fremmede: »Tre!«, »Fem!«, »Otte!«, »Tre!«, »Syv!« . . . Rundtom hørtes Offerdyrenes Brølen fra Tempelgaardene; en Skare hvidklædte Præster med grønne Laurbærkranse om Haaret begav sig op ad Trinene til Saturns Helligdom; Røgsøjler fra Altrene steg op over Tempelgavlene og førte en stærk Lugt af brændt Kød udover Forum. Højt oppe paa Kapitolum lyste de skinnende hvide Søjler i Jupiter Optimus' Maximus' Tempel.

Den Fremmede blev skræmmet op af sin Drøm og sin Betragtning ved høje Raab, Trampen af Hestehove og Klirren af Vaaben, som hurtigt nærmede sig. Rask sprang han op paa den gyldne Milepæls Fodstykke; en Afdeling Soldater rykkede frem og blandt dem et sørgeligt Tog — Mænd

og Kvinder, som bagbundne dreves af Sted med beredne Vogteres Lansestød. Pjaltede, udtærede, smudsige var de — som Knogler fra en Skarndyng, Hundene har gnavet i og besudlet. Mange havde betændte Øjne, andre manglede en Haand eller en Arm, flere haltede, gik med Krykke eller var blinde og maatte ledes. Der var gamle Mænd med lange, fillrede Skæg, og der var unge Kvinder med Børn ved Brystet. Hvad havde dette Sorgens og Elendighedens Tog at gøre midt mellem de sollyse Marmorhaller?

Herom spurgte den Fremmede paa daarligt Græsk en Mand, som gik forbi.

— Det er Fattige, svarede Romeren rask, idet han mønstrede den Spørgende, som nu havde forladt sit Stade paa den gyldne Milepæls Fodstykke. — Det er Fattige, gentog han, de skal til Ostia.

— Og hvad agter man at gøre med dem i Ostia?

— Man sætter dem paa Skibe, som hverken har Sejl eller Aarer, og sender dem til Søs. Paa denne Maade omkommer de stille og roligt af Hunger og Tørst og falder ikke længere Staten til Byrde. Saaledes er det den guddommelige Cæsars og det romerske Senats Vilje. Men du synes mig at være en fuldstændig Fremmed, siden du ikke kender Rigets Love og Vedtægter.

— Du har Ret. Jeg er en Fremmed. Endnu i denne Nat er jeg kommen paa min Fod hertil fra Ostia.

— Og hvad fører dig hertil, o Nattevandrers? Du tillader, at jeg spørger dig? Jeg er et Menneske, og intet menneskeligt er mig fremmed.

— Du spørger om mere, end jeg let kan svare paa. Et kan jeg dog sige dig — her saae den Rejsende Romeren fast ind i Øjnene — jeg er kommen for at hindre, at fattige Mennesker som de, der nylig drog os forbi, saaledes ynkeligt dræbes.

— Ved Pollux, Fremmede, mærkelig er du! Hvorledes vil du være i Stand hertil? Du mener dig aabenbart stærkere og visere, end den guddommelige Cæsar.

— Min Styrke er kun Svaghed, Romer! Men jeg er Sendebud for en Fyrste, hvis Magt er større end selve Cæsars.

— Fremmede, du raser! Dit Maal har længst røbet dig; du hører til Jødernes pengebegærlige Slægt. Men Eders Konge er kun en ringe Fjerdingsfyrste uden egen Magt. Det tykkes mig, Fremmede, at du enten gør Nar ad mig, eller at du bespøtter den guddommelige Cæsar . . . Min Tid er desuden knap -- derfor levvel, Hebræer!

Romeren hilste og gik videre i sin smukke, hvide Toga, der lyste i Morgensolen. Der spillede et Smil om hans Læber, medens han tænkte paa den fattige Jøde, som bildte sig ind at være Udsending for en Hersker, større end Cæsar. Idet han vandrede over det pragtfulde Forum, hvis Marmor og Porfyr og Bronze og Guld skinnede saa stærkt og virkeligt i den kraftige Morgensol tænkte han ved sig selv: »Hvo er som Cæsar? Hvilken Stad er som Rom? Cæsars Rige og Cæsars Rom skal staa til evig Tid, thi hvorledes skulde alt dette nogensinde kunne forgaa?«

Og han gik fornøjet ind i Augustus' Thermer for at tage sig et Bad, træffe sine Venner, høre Dagens Nyt og kigge i de sidst udkomne Bøger. Senere skulde han til den smukke Grækerinde Lyde, der ventede ham til Middag.

Verdslighed.

Efter *Faber*: Skaberen og Skabningen .

XV Aar Vor Herre beskriver Dagene før Syndfloden og de **XV** Dage, som skal gaa forud for Verdens Ende, saa skildrer han dem snarere som Verdsligheds-Tider end som ligefrem syndige Tider. Menneskene skulle æde og drikke, tage til Ægte og bortgiftes — mere siger han ikke. Men intet af alt dette er i sig selv forkert. Vi kan æde og drikke, som Apostlen lærer os, til Guds Ære, og Ægteskabet var paa Syndflodens Tid en guddommelig Indstiftelse, som det nu er et christent Sakrament.

Paa samme Maade, naar Vor Herre beskriver det eneste Menneske, som Evangeliets Fortælling følger til de Fortabtes Bolig, saa hedder det blot, at »en rig Mand klædte sig i Purpur og kosteligt Linklæde og holdt Gæstebud hver Dag.« Her er der heller intet ligefrem syndigt i de Handlinger, som nævnes. Det er ingen Dødssynd at have fint Linned, og et Menneske mister ikke Naadens Stand, fordi han holder Gæstebud hver Dag, forudsat at der ingen anden Synd følger efter som Virkning af dette blødagtige Liv. Det Onde ligger her kun i Verdsligheden. Saaledes gik hele Livet for dem, der levede i Syndflodens Dage eller dem, der skal leve før den yderste Dag; saaledes levede den usalige Rigmand. Livet begyndte og endte i Verdslighed. Der var intet af det for Gud. Det var fangen i Verdens Glæder, det hvilede i dem, det følte sig tilfreds i dem. Dets Særkende var Undladelsessynder.

Verdslighed kunde næsten defineres som en Tilstand af Undladelsessynd. Djævelen lokker Mennesket til store Brud paa Guds Love. Kødets driver Syndere til at give efter for deres Lidenskaber paa en Maade, hvis Syndighed ligger klart for Dagen. Men Verdslighed leder kun Iøjnlighedsvis og ligesom tilfældigt til den Art Ting. Den forarger ikke andre og forfærder ikke Synderen selv. Og dette Træk er netop det mest frygtindgydende ved den, naar vi ret betragter

det. Tilbageslaget efter en stor Synd eller Skammen, som følger den, er ofte Naadens Forløbere. De giver Egenkærligheden et saadant Grundskud, at Sjælen angst for sig selv vender tilbage til Gud. Men Verdslighed skjuler et Menneskes indre Ondskab for ham selv, og derfor fremstilles Farisæerne i Evangeliet netop som verdslige. De er ikke umoralske, de er verdslige. Verdslighed kan forenes med sædelig Anstand, Opfyldelse af religiøse Pligter, borgerlig Hæderlighed; og dog var Farisæerne længere fra Herren end Toldere og Syndere. I deres Hjærter var der et ubevidst Had til Gud, som slog ud i lys Lue, da de saae ham. Magdalene, den samaritanske Kvinde, Ægteskabsbrydersken — de samlede sig om Jesus, dragne af hans Væsens Sødme, grebne af Naaden, som udgik fra ham. Men Farisæerne blev blot mere og mere kolde, hovmodige, selvsikre, indtil de endte med den største af alle Synder — med at korsfæste Vor Herre. Thi naar Verdslighed tvinges til aabenlys Synd, saa synder den for det meste mere frygteligt og mere ubodfærdigt, end selv Naturens utøjlede Lidenskaber.

Der var ogsaa den unge Mand, som havde meget Gods og som elskede Jesus, da han saae ham, og vilde følge ham.

Han var en religiøs ung Mand og opfyldte nøjagtigt Guds Bud; og det, at han ikke vilde sælge alt og give Pengene til de Fattige, var sikkert heller ingen Dødssynd. Men hans Afslag var et Værk af Verdslighed. Vi ved ikke, hvorledes hans Fremtid blev, men kun med bange Anelser kan man tænke paa den, hvem Jesus bød at følge sig — og som vendte sig bort. Beskuer han nu i Himlen det Aasyn, fra hvis milde Skønhed han saa sørgeligt bortvendte sig paa Jorden? »Hvor vanskeligt,« sagde Vor Herre, »er det for dem, som har Rigdomme, at indgaa i Himmeriges Rige.«

At Vor Herre saaledes stempler Verdslighed som noget særligt forkasteligt, er nok til at sige, at den i Virkeligheden er dybt syndig. Den er et Liv i Verden uden Gud. Den er en stadig Ignoreren af Gud, en rolig Foragt af hans Rettigheder. Selvet sættes op i Guds Sted. Man tænker

mere paa, hvad Folk vil sige, end hvad Gud befaler. Gud forbigaaes. Men kan et Menneske være i den Vane ikke at tænke paa Gud og dog være i Naadens Stand? Kan han daglig foretrække Purpurklæder og Gæstebud for at tjene sin Skaber og dog være fri for Dødsynd? Kan han danne sig et Liv, der kun bestaar i at spise og drikke, og vil ikke Guds Udelukkelse af dette Liv være nok til at gøre det syndigt? Hvis det ikke var saa, da vilde Farisæerne i Evangeliet være Forbilleder for os, langt mere end Tolderne og Synderne. Men vi tør ikke sige, at Tro uden Kærlighed kan frelse et Menneske. Lad en Mand tro nok saa rigtigt, lad ham derhos æde og drikke og være velklædt og ellers ikke bryde sig om noget — og vover vi da at paastaa, at hin Kærlighed til skabte Ting, hin Førglemmelse af Skaberen, ikke vil udelukke ham fra Himlen, selv om han ikke gør sig skyldig i andet end fine Middage og dyre Klæder? Ellers vilde hans Purpur og hans Gæstebud jo være hans Salighed herneden, og hans udvortes Anstændighed skulde dernæst føre ham til hin anden Salighed, til Beskuelsen af Guds Aasyn, til den evige Henrykkelse Ansigt til Ansigt med den allerhelligste, udelelige Treenighed! Men kan dette være sandt?

Verdslighed er et Liv uden Bøn, et Liv uden Længsel efter Himlen, et Liv uden Frygt for Helvede, et Liv uden Kærlighed til Gud, et Liv uden nogen overnaturlige Vaner. Men er ikke Helvede den mest naturlige Fortsættelse af et saadant Liv? Himlen er intet sanseligt Paradis. Dér er Gud Glæden og Skønheden og Tilfredsstillelsen; alt er for Gud, fra Gud, til Gud, i Gud, om Gud. Men for den Verdslige er Gud en ubuden Gæst, en ubetimelig Tanke, en kedelig, paatrængende Fremmed, som irriterer og trætter ved sin blotte Nærværelse. Sandelig — den, der føler saaledes, har Synd, ikke Blod i sine Aarer . . .

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 21.

Søndagen den 26. Maj

1901.

Pintse.

Ved Juletid har Postvæsenet sin travleste Tid. De, der ville sende hinanden Hilsen med Ønsket om »Glædelig Jul« kunne ikke tælles i Hundreder, men i Tusinder, og saa godt som alle, der mødes i Juledagene, hilse hinanden med det samme venlige Ønske. Ved Paasketid hører man ogsaa Ønsket om »Glædelig Paaske« fra mange Munde, men langt fra høres det saa tit som »Glædelig Jul«, ligesom det ogsaa kun er ganske faa »Paaskekort«, de røde Sendebud bærer fra Ven til Ven. Men sjældnere endnu hører man dog »Glædelig Pintse«; Pintsen træder i Verden tilbage for baade Jul og Paaske. Grunden hertil er den, at *af de store kristne Fester har Verdsligheden i ringeste Grad bemægtiget sig Pintsen.*

Mest har Julen maattet lide, ved at Verden har tilegnet sig den. Juleaften er i vort Fædreland den Aften, hvor der spises rigeligst og bedst hele Aaret igennem, medens Kirken betragter Dagen før Jul som en alvorlig Forberedelsesdag til den glade Fest. Det poetisk-skønne og barnligt-rørende i Juleevangeliet har noget vist tiltalende ved sig, endog for dem, der ikke tro paa det, og en vantro Fader har ofte ikke noget imod, at hans Børn tro paa det, i hvert Fald til en Tid. For den bevidst vantro Verden er Paaskebudskabet kun en Forargelse, men for den store Del af Verden, hvis Vantro er lige saa uklar, ubestemt og vaklende som dens Tro, er dette Budskab dog af en ikke ringe Betydning. Der er alligevel en vis Trøst heri imod Dødens Rædsel. Intet Navn har som Jesusnavnet haft Magt trindt paa Jorden, saa

det er ikke umuligt, at det Navn ogsaa kunde have Magt ud over Døden. I hvert Fald er der noget uendeligt gribende i Jesu Lidelse og Død, saa han kan heri let blive et Forbillede for enhver, der ikke er blottet for religiøs Følelse. Men med Pintse gaar det anderledes, for den har Verden som Verden slet ikke Brug. Den Helligaand vil bringe *nyt Liv*, men det forstaar det verdslige Sind ikke. At man behøver en Vejledning for at finde til Himlen, det forstaas ret let, at man behøver en Forsoning for sine Synder, er allerede vanskeligere at fatte, men at man behøver et nyt Hjærte, ja at blive en ny Skabning for at faa Del i Saligheden, forstaar kun det indviede Hjærte.

Sagen er nemlig den, at Besked om den Helligaands Gærning faar man først gennem *egen Erfaring*. Den Blinde ser intet af alt, hvad der er i Verden, og nogle Ting lærer han trods al Forklaring ikke at forstaa, f. Eks. Lysets og Farvernes herlige Skønhed; men Verden er som den Blinde, hvad Helligaandens Gærning angaar; kun han selv kan lukke Øjnene op paa et Menneske. »Han skal lære eder alle Ting«, sagde vor Herre Jesus om den Helligaand i den Nat, han led, men kun den, som er villig til at blive Jesu Discipel, bliver oplært af den Helligaand. Derfor er det, Pintse er saa betydningsløs for Verden, fordi Verdens Væsen er netop det, ikke at ville tjene Gud. Men jo ældre man bliver i Troen, med desto større Glæde og Tak holder man ogsaa Pintse, thi man lærer stedse sig selv bedre at kende og forstaar mere og mere tilfulde, at alt det overnaturlige Liv i Hjærtet — Hjærtets største og reneste Glæde — skyldes udelukkende den Helligaand. Og ikke mindst i vor Tid er Sansen vaagen hos alle Troende for Helligaandens velsignede Gærning, og just den Uge, som nu er gaaet til Ende, har været et betydningsfuldt Vidnesbyrd herom, eftersom det har lydt daglig i alle katholske Kirker og Kapeller Jordan rundt, ja lydt fra Millioners Læber og Hjærter i Bøn til Gud Fader: »Udsend din Aand, og du

vil forny Jordens Skikkelse — *emitte Spiritum tuum, et renovabis faciem terrae!*«
Niels Hansen.

Hvor glide de hen?

§ Siden de danske Statsbiskopper udsendte deres, for alle sande Venner af Statskirken sørgelige Erklæring om Helvedsstraffene, et Mesterstykke af Vaghed og Holdningsløshed, er Udviklingen paa mange Punkter gaaet rask fremad. Præsten paa Harboøre, som lærte, hvad Biskopperne vel ikke mente var Skriftens Lære, da denne hævdede det modsatte, men heller ikke turde kalde Ukristelighed, har vel faaet sin Afsked, men samtidig samles der ind til et Forsamlingshus for ham i hans gamle Sogn, for at han kan fortsætte sin nedbrydende Gærning dér ligesom i det øvrige Land, hvor han rejser om og med overfladiske Beviser og blændende, men falske Ræsonnementer prædiker den Smule Kristendom ud af Mennesker, som de endnu maatte være saa heldige at eje. Hvad Hr. Jensen er for Landet, synes Hr. Uffe Birkedal nærmest at være for Byen. Hans Navn findes hver Søndag i Prædikantlisten i Aviserne, og sidste (eller næstsidste) Søndag meddeltes det om hans saakaldte »frie Kirkesamfund«, at dets Møder nu afholdtes i *Studentsamfundet*. Han kunde ikke let have funden en mere passende Plads til sin »Gudstjeneste«, al den Stund nævnte Samfund er ét af de Steder, hvorfra der er spredt mest Fritænkeri ud, især blandt Arbejderbefolkningen her i København. Studentsamfundets Arbejderundervisning har i mange Tilfælde — og man behøver ikke at være en indviet for at se det — været den rene Oprætning i Fritænkeri og Gudsfor nægtelse. Og at Hr. Birkedals Kirkesamfund nu er kommet paa den rette Hylde, derom er der næppe nogen Tvivl.

Hvor vidt de nævnte Herrer have mange Venner blandt de danske Statspræster, er ikke let at afgøre; nogle have de

vistnok, og en Del er der sikkert, som se med en ikke ringe Tolerance paa den hele Aandsretning; tage de end bestemt Afstand fra disse Repræsentanter for Retningens venstre Fløj, høre de dog selv til den højre Fløj. Hvorledes Uviklingen vil gaa, om den danske Statskirke vil ride Stormen af eller i det store og hele falde hen i aabenbar Vantro, er det umuligt paa det nuværende Standpunkt at dømme om. Der kommer i hvert Fald næppe nogen Grundtvig igen, som kan standse Udviklingen og. føre Hjærterne i alt Fald et lille Stykke nærmere til Sandheden.

Saa langt ude som Hr. B. er dog næppe mange endnu. I en Artikel i *Samfundet*, i et Ordskifte med Pastor Severinsen, udtaler han sig med ønskelig Klarhed. Af Troen paa Jesu Opstandelse er der hos det frie Kirkesamfunds »Præst« ikke mere tilbage, end at »Jesus døde og gik umiddelbart i Aanden til sin Fader i Himlen«. Det vil med andre Ord sige: man skal ikke forstaa andet ved Jesu Opstandelse end en gudhengiven Død. Kan der tænkes noget fattigere? Og han mener, at Apostelen Paulus er enig med ham. Det er vanskeligt at forstaa, at han kan mene sligt; man kunde fristes til at tro, at han smilede, da han skrev disse Ord; thi enhver, der kender blot lidt til Hedningeapostelens Breve, véd, at han tror noget mere om den Jesu Opstandelse, hvem han kalder »Gud, højlovet i Evighed«. Tænk paa, hvorledes han skriver i 1. Kor. 15. Cap.: »Er Christus ikke opstanden, da er Eders Tro en Daarlighed; thi da ere I endnu i Eders Synder. Da ere ogsaa de fortabte, som ere hensovede i Christus. Havde vi blot i dette Liv haabet paa Christus, da vare vi elendigere end alle Mennesker. Men nu er Christus opstanden fra de døde, Førstegrøden af de hensovede!« Apostlen Paulus synes at tro paa Christi Opstandelse, og det er ubegribeligt, at Hr. B. ikke kan sé det. Men det er baade ved denne Lejlighed og ved andre, at man kommer til at tænke paa, hvad den samme Paulus har skreven, at Gud har »blændet de vantros Øjne.«

En af Tidens Ulykker.

Her hører ikke nogen stor Dybsindighed til at tale med om Samtidens Skavank og Mangler; disse ere i Reglen iøjnefaldende nok for enhver, som vil sé sig om efter dem. Men det er i Reglen kun enkelte, løsrevne Skader eller Ulykker, som blive dragne frem og revsede med større eller mindre aandelig Myndighed; sjældnere er det, at der peges paa en eller anden Grundskade eller Fællesulykke, hvoraf mangfoldige sørgelige Fænomener i Tiden kunne finde deres logiske og konsekvente Forklaring. Dog er det kun den sidste Slags Formaning, der kan bære rigtig Frugt, der formaar at lede én eller andens Hoved og Hjærte paa bedre og renere Veje. Vi gengive her i det følgende en Udtalelse af Cardinal Manning i hans bekendte lille Bog *The four great evils of the day*, i hvilken han netop peger paa én af Tidens Grundulykker, som giver en fyldestgørende Forklaring af mange smaa og store Ulykker i vor Tid.

Vi leve i Compromisets Tidsalder. Folk, som endnu have bevaret en vis Tro paa Aabenbaringen, høre ikke desto mindre saa meget imod Dogmerne, at de ofte blive fristede til at bruge samme Sprog og opgive Dogmetoen. De høre, at der siges saa meget imod Afholdenhed og Forsagelse, at de prøve paa at vise, hvor frie de ere herfor, ved en Frihed, som er yderst farlig. *Men Religion uden Dogmer er ikke Christendom, og Religion uden Forsagelse er ikke den Religion, ved hvilken vi kunne blive frelste.* Jesu Christi Religion begyndte med Johannes' Prædiken: »Gører Bod; thi Himmeriges Rige er kommen nær.« Der kan ikke findes nogen Anger uden Undertrykkelse af Lidenskaberne. Den Tid, i hvilken vi leve, er maaske af alle Tider siden Kirkens Grundlæggelse den mindst asketiske. Overdaadighed, Verdslighed, Overflod paa alt, hvad der er herligt og skønt, endog i Kirkens udvortes Gudsdyrkelse, kan bidrage til at føre Mennesker paa Afveje. Fejlen er dog deres egen. De kunne forvandle hvadsomhelst til Fri-

stelse; alt bliver til en Snare for dem, hvis de ikke ville nyde og bruge det med den Lydighed, hvis Ære det er at opfylde Guds Lov. Der er mange Kændetegn paa dette overfladiske Sindelag iblandt os. For det første har den menneskelige Fornuft i Reglen alle Vegne de frieste Tøjler; den strejfer om uden Baand og uden Grænser; Mennesker læse enhver Bog, der kommer dem i Hænde, enhver Avis, som de finde paa Bordet. De spørge ikke om denne Læsning gavner Troen eller nedbryder Troen, om den er hæretisk eller sund, om den er ren eller smudsig. De begynde uden Betænkning; de læse uden Frygt; de finde, at Bogen er kættersk, fuld af Fejl, forargelig, umoralsk, og dog brænde de den ikke, ja de lægge den ikke engang til Side. Den katholske Kirke forbyder strængt og viseligt al Læsning af Bøger, der ere skrevne af Mennesker, som ere faldne fra Troen eller føre falsk Lære eller angribe Troen og forsvare Vildfarelser. Og det af den klare og sunde Grund: Kirken véd meget vel, at der er ikke én af tusinde, der er i Stand til at gennemskue Finheden og Listigheden i de vantro Indvendinger. Hvor mange have f. Ex. gennemtænkt eller blot sat sig ind i de Beviser, hvorpaa Ægtheden, Paalideligheden og Inspirationen af Daniels Bog hviler, for straks at nævne et Punkt, som Vantroen med særlig Forkærlighed har henvendt sin Opmærksomhed paa? Kan du bevise, at det gamle og nye Testamentes Kanon er sikker? Eller har du tilegnet dig den filosofiske Gendrivelse af Atheismen? Vilde du raade dine Børn til at læse skeptiske Kritiker af den hellige Skrift eller Fritænkernes Udviklinger? Hvis ikke, hvorfor læser du dem saa selv? Du véd fuldkommen vel, at den menneskelige Forstand formaar at skabe mange Vanskeligheder, hvis Løsning den er ude af Stand til at finde. Jo mere umodent og uvidende et Menneske er i sin Tankegang, des mere modtageligt er det for hvad der kan siges mod Sandheden. Det er let at bryde ned; men at bygge op kræver Tid, Flid og Omhu. At samle Beviser for Sandheden af Kirkens Overleveringer kræver Lærdom og Møje,

og kun den, som har givet sit Liv hen dertil, bliver ogsaa i Stand dertil.

Denne Læsen i Flæng, uden Forsigtighed og uden Frygt, er intellektuel Tøjlesløshed; men naar saaledes den menneskelige Fornuft ingen Tøjler vil taale paa sig, hvad bliver det saa til med Opgivelse af Egenviljen? Sé paa Samfundet, som det kaldes. Hvad Tegn er der paa Opgivelsen af Egenviljen iblandt os? Naar opgiver nogen af fri Vilje noget, som han enten kan have Interesse eller Fornøjelse af? Naar lades noget ugjort for Samvittighedens Skyld? Jeg er bange for, at det kun er enkelte Personligheder, som gøre noget sligt. Men er denne Religion uden Kors Jesu Christi Religion? Lad os prøve den lidt nøjere. Tag den hellige Skrift i din Haand, læs den, som den lyder, bortforklar ikke noget, thi det er Guds Ord. Sig ikke, at det betyder bare det eller bare det. Det betyder, hvad det siger — hvad Gud har skreven — og ikke andet. Hør nu, hvad der er skrevet: »Hvor vanskeligt ville ikke de, som have Rigdom, komme ind i Guds Rige! Det er lettere, at en Kamél gaar gennem et Naaleøjne, end at en rig indgaar i Guds Rige. (Mar. 10, 23, 25.) Og andetsteds har vor Frelser sagt: »Vé eder, I rige; thi I have faaet eders Trøst.« (Luc. 6, 24.) Og atter andetsteds: »Gaar ind ad den snævre Port; thi den Port er vid, og den Vej er bred, som fører til Fordævelsen, og de ere mange, som gaa ind ad den. Hvor snæver er den Port ikke og trang den Vej, som fører til Livet, og de ere faa, som finde den.« (Matth. 7, 13, 14.) Og atter en Gang, da en Mand spurgte ham, om det var faa, der bleve frelste, svarede han: »Anstrænger eder for at komme ind igennem den snævre Port; thi jeg siger eder: mange skulle søge at komme ind og skulle ikke kunne det. Naar Husfaderen er gaet ind og har lukket Døren, da skulle I komme til at staa udenfor og banke paa Døren og sige: Herre, luk op for os! Og han skal svare og sige til eder: jeg kender eder ikke, hvorfra I ere.« (Luc. 13, 24, 25.) Og igen siger han: »Hvo som ikke bærer sit Kors og føl-

ger mig efter, han kan ikke være min Discipel.« (Luc. 14, 27.)

Det er vor Herres og Frelasers Advarsler. Tag Crucifixet i din Haand og spørg dig selv, om det prædiker en Religion, som kan forliges med vor travle, verdslige og overdaadige Tids Tankegang; om det ikke lærer Underkuelse af Lidenskaberne, Selvfornægtelse, Korsfæstelse af Kødets med dets Lyster og Begæringer, som Apostlen siger; eller som vor guddommelige Herre selv har sagt: »Naar dit Øje forarger dig, saa riv det ud og kast det fra dig; det er dog bedre at gaa énøjet ind til Livet end at have to Øjne og blive kastet i Helvedes Ild.« (Matth. 18, 9.) Dette er Guds Ord, Jesus, vor naadige, kærlige, medlidende Herre har selv udtalt dem. Det er ikke en stræng og hjærteløs Mands Ord, som minder os om, at »Kødets Visdom er Død,« fordi Kødets Visdom er fjendtlig imod Gud og kan ikke være undergivet Guds Lov.

Lad os derfor være paa vor Post imod de Ting, som ved deres Listighed og deres Styrke have Magt over os alle. *Hvis vi havde den ene Fod i Himlen, men opgav at fornægte os selv, -- vi vilde falde ud af Naaden.*

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. I Redaktionsanliggender bedes man henvende sig til Niels Hansen, cand. theol. & mag., Sigbrits Allé 15. København. S.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 22.

Søndagen den 2. Juni

1901.

En Gave, ingen bør nægte Jesus i Alterets allerhelligste Sakramente.

Den, der skriver disse Linjer, talte en Gang med en meget god Ven og ytrede til dennes store Forundring, at vi her i Danmark havde haardt Brug for en Forening til. »Hvilken da?« spurgte han; »der er jo ellers Foreninger efter enhvers Smag.« »Ikke destomindre er det sandt,« vedblev Undertegnede, »at vi trænge til én endnu, eller er det ikke unægteligt, at mange, faa Øjeblikke efter den Messe, i hvilken de have modtaget den hl. Kommunion, gaa ud af Kirken? Hvis man derfor stiftede en Forening med den ene Forpligtelse ufravigelig at holde et fuldt Kvarters Taksigelse efter Kommunionsmessen eller 20 Minuter, naar man kommunikerer udenfor en hl. Messe, vilde man derved ikke gøre noget særdeles godt mod vor guddommelige Frelser i det helligste Sakramente og mod sine Medmennesker? det synes jo nemlig, som om det er den eneste Maade at naa til dette Maal paa.«

Mine Ord angaaende en næsten tvingende Nødvendighed af en saadan Forening vandt min gode Vens fulde Tilslutning.

Tanken skal bringes frem nu til Christi Legemsfest, og Undertegnedes Mening er vel ikke at stifte en ny Forening, men at bønfalde Alle, som læse denne Artikel, om alvorlig at gaa i sig selv og foresætte sig urokkelig fast ikke at nægte vor guddommelige Frelser i Eukaristien en saadan Taksigelse efter den hl. Kommunion.

Man skulde ikke tro, at mine Ord havde en Begrundelse behov, eftersom Sagen synes at være saa indlysende. Dog, da Forstanden er saa fordringsfuld, at den næsten ikke vil nøjes med nok saa gode Grunde, og Hukommelsen saa svag, at Begrundelsen ikke bliver ved at fæstne sig tilstrækkelig skarpt i den, saa vil jeg ikke undlade at underbygge min Opfordring med Grunde.

Naar Talen er om Grunde for at haandhæve den omtalte Taksigelses Fornuftighed, saa er det navnlig to, jeg tænker paa, at nemlig Jesus i den hl. Kommunion viser os den største Ære og den største Naade; dog vil jeg endnu anføre andre Grunde og det langtfratvætsigende.

Jesus kommer til os. Som han fordem gik ind i manges Huse, saaledes gaar han ind i vort Legeme og forbliver dér længere eller kortere Tid, indtil Skikkelserne ere opløste og forsvundne. Det er en uendelig Ære, der herved bliver os til Del. Uendelig bruges ofte for meget stor, men i denne Sammenhæng maa det forstaas i sin egentligste Betydning; at en virkelig uendelig Person aflægger os virkelig endelige Væsener et Besøg er nemlig en virkelig uendelig Ære. Men hvis saa er, saa fordrer Retfærdighed Gengæld fra vor Side, altsaa en uendelig Ære til Vederlag. Dog just her komme vi i den største Forlegenhed; vor Ævne slaar ikke til. Hvis vi ydmygede os af al vor Kraft, hvis vi hele vort Liv uophørlig og uden at bestille andet end af Hjærtets Dyb at gentage: uendelig Tak, kære Frelser, for den Ære, Du har vist mig, saa vilde vi alligevel ikke kunne gøre Jesus Gengæld for den Ære, han har vist os ved en eneste Gang at komme til os. Altsaa hvor ringe en Fordring at vise ham et Kvarters Ære ved at anerkende hans uendelige Majestæt og lade Hjærtet tale til ham! En indvender maaske: »Det indser jeg meget vel, derfor forener jeg mig med alle fromme Mennesker her paa Jorden og med Himmelboerne og ønsker af inderste Hjærte, de skulle forene sig med min Stammen.« Men ofrer Du, min Christen, nu ikke en Gang ét Kvarter paa Din Taksigelse, kan man

saa ikke svare, at det, Du bekender med Din Tunge og Tanke, det nægter Du energisk ved Din Adfærd? Ja, selv om Du vilde tilføje, at eftersom intet skabt fuldtud kan lovprise Skaberen, som det sig hør og bør, saa betjener Du Dig af Din Frelser, der Jorden over paa utallige Steder offer sig ogsaa som Tilbedelses- og Taksigelsesoffer til den allerhelligste Treenighed, altsaa ogsaa til sig selv, ja, i saa Tilfælde vilde jeg svare: »Det er sikkert en ikke noksom priselig Maade at takke paa, eftersom Du derved forener Dig med én, der takker og ærer uendelig i Ordets egentligste Betydning; men ikke desto mindre bliver det sandt, at Din personlige Taksigelse herved ikke bliver uendelig, ja Du gør ikke en Gang det, Du personlig og meget let kan, og det er det, Gud og Din Frelser først og fremmest sætter Pris paa. Hvad der saa mangler, det tager han beredvillig af sin guddommelige Søn, som om det kom fra Dig personlig.«

I vort Tilfælde gælder noget lignende som om Jesu' Lidelser. Han kunde have paaberaabt sig sin guddommelige Person og som Følge heraf enhver, selv den mindste Lidelses Uendelighed; men se, om han gør det; tværtimod siger han, i alt Fald ved sin Adfærd, til sin himmelske Fader: »Straf Synden paa mig, som om jeg ikke var en guddommelig Person, men blot og bart Menneske, og saa naar Du, Fader, har nedsænket min Sjæl og mit Legeme i et Hav af Smærter, sé saa hen til min guddommelige Person og tag, hvad Din Retfærdighed endnu har til Gode af den.« Saaledes skulle ogsaa vi først yde Gud det, vi kunne, i Taksigelse — rigtignok maa disse Ord, som det fremgaar af min Opfordring, forstaaes med stort Maadehold — og først derefter skulle vi føje Jesu' Tilbedelse og Tak i det hl. Offer til. Vor guddommelige Frelser vil med særligt Velbehag tage mod denne Taksigelse, som om den kom fra os.

Vi skyldte vor guddommelige Frelser — saaledes kan jeg forme den Tanke, jeg hidindtil har udviklet — i det

mindste 20 Minuters Taksigelse fra Kommunionstøjeblikket at regne, fordi vi maa sande Høvedsmandens Ord: »Herre, jeg er ikke værdig til, at du gaar ind under mit Tag.«

Men hver Gang Jesus kommer til os i den hl. Kommunion, viser han os en enestaaende Naade, som det ligeledes er umuligt for os tilbørlig at takke for. Han, den hellige, stærke og salige forener sig med os for at hellige os, styrke os, fylde os med Fryd og give os et Pant paa vor tilkommende Salighed. Han siger derfor hos den hl. Johannes 6. Kapitel: »Ligesom den levende Fader har sendt mig, og jeg lever formedelst Faderen, saaledes skal ogsaa den, som spiser mig, leve formedelst mig.« Jesus kommer ind i os for at stemple vort Kød med sit forherligede Kød og for at udpræge sit elskværdige Billede i os, saa det bliver sandt, at »han bliver i os, og vi i ham,« og »ikke vi leve, men Christus lever i os.« At fatte tilfulde de Naadegaver, jeg her skildrer, er umuligt, men at de bære Vidnesbyrd om en grænseløs Godhed, det kunne vi forstaa.

Naar jeg ser hen til den hl. Kommunionens Virkninger, modtage vi rigtignok ingen uendelig Gave i Ordets egentligste Forstand, men det er uomtvisteligt, at der ingen Grænse er for Foreningens Inderlighed og den deraf flydende Forskønnelse, Styrke og Fryd, noget der for Størstedelen er afhængigt af vor Forberedelse. Vi skyldte altsaa — maa vi tilstaa — vor guddommelige Frelser med Henblik paa Virkningen en grænseløs Taknemlighed for hans Komme til os, men tillige en i alle Maader uendelig Tak, for saa vidt som det er en simpelthen guddommelig Person, der giver os disse Naadegaver. Det sidste følger tilstrækkelig klart af det første Punkt om Æren.

Nu er det vel sandt, at vi faa disse store Gaver af vor Frelser i selve Nydelsesejeblikket, men fordi vor Frelser i et eneste Øjeblik gør os delagtige i umaadelig store Rigdomme, skulde vi saa ringeagte dem ved kun at sige ham et Par Ord til Tak og i alt Fald ikke tage Hensyn til hans Person, som har Krav paa en virkelig uendelig Tak og det

af os personlig. Synes Du altsaa ikke, min Læser, at langt fra at den Taksigelse, jeg af al Ævne opfordrer til, er for meget, er den saa ringe, som den kan være, naar vi ikke ville sætte os ud over al Sømmelighed?

Foruden disse to Hovedgrunde er der endnu nogle mindre væsentlige, der ere i Stand til i ikke liden Grad at støtte min Opfordring om en god Taksigelse.

Alterets allerhelligste Sakramente adskiller sig nemlig i noget fra de øvrige hellige Sakramenter. Medens de synlige Tegn i disse sidste ere selve Sakramenterne, saa er det synlige Tegn, Brødets Skikkelse, i det allerhelligste Sakramente kun en Betingelse for Sakramentet, *men Sakramentet er selve Gudmennesket*. Da nu selve Sakramentet vedbliver at være i os, saalænge Skikkelsen er til Stede, saa er det ogsaa rimeligt, at han vil vedblive at virke som Sakrament, saalænge han er dér. Gøre vi derfor vor Modtagelsesevne for Sakramentets Naade større, og det bliver den ikke blot ved den Naade, vi have modtaget i det første Øjeblik efter Nydelsen, men ogsaa ved at vi opildne Sjælen ved Tros, Haabs, Kærligheds og lignende Sjælsudgydelser til vor tilstedeværende Frelser, saa vil vor guddommelige Frelser ogsaa virke større og større Ting. Kort og godt: det, jeg har fremsat, er kun en Anvendelse af de to uomstødelige Grundsatninger om Sakramenterne, at de nemlig virke af sig selv, og at Naaden retter sig efter Modtageligheden eller den tilstedeværende Sjælsforfatning. Du ser altsaa, kære Læser, hvor dyrebare Øjeblikkene efter den hl. Kommunionens Modtagelse ere ogsaa af denne Grund, og at man handler klogt i snarere at dvæle for længe end for kort i Taksigelse til Frelseren under Brødets Skikkelse.

Naar vor guddommelige Frelser kommer til os i den hl. Kommunion, stiller han sig fuldstændig til vor Raadighed. Ingen Bøn vil lettere opnaa Bønhørelse end Bønnen efter den hl. Kommunion, eftersom vi lettest ville befinde os i en saadan Sjælstilstand, at ingen af de Betingelser mangler, som ere nødvendige for at opnaa Bønhørelse. Det eneste,

vi maa lægge for Dagen, er at vi skatte de himmelske Velgæring-
ninger, og det gøre vi ikke mindst ved at holde den Taksigelse, som jeg saa meget anbefaler, 20 Minuter efter Kommunionøjeblikket.

Men maaske véd Du ikke, hvad Du skal bede om? Føler Du da slet ikke, at en eller anden Lidenskab forulæmper Dig? Har Du ingen Sorg eller Kommer? Har Du ingen Børn, hvis Liv er faretruet? Man skulde tro, Du tænkte saaledes, ellers bliver det uforstaaeligt, at Du, min Christen, ikke benytter Tiden efter den hl. Kommunion bedre, og at tyve Minuter synes Dig for meget?

Mange Gange hører man til Undskyldning for en kort Taksigelse fremføre, at man ikke kan holde ud at knæle saa længe. Men hvem i al Verden fordrer en knælende Taksigelse; har man ingen Svaghed som undskyldende Grund, er det naturligvis det bedste at forrette den knælende; dog det, det særlig kommer an paa, er en sømmelig Taksigelse, der kun kan forrettes i den allerede flere Gange fremhævede Tid, hvad enten man saa er siddende eller knælende.

Hvad de andre Undskyldninger om Mangel paa Tid og desl. angaar, saa ere de ikke meget værd, da de samme, som ikke have Tid til at holde en ordentlig Kommunionstaksigelse, raade over Timer til alle mulige Ting af langt mindre Intercesse, ja til Ting, som ikke ere af nogen som helst Betydning.

Jesus viste os, vil jeg slutte min Opfordring, et højadeligt Hjærte ved at indstifte Aalterets Hemmeligheder. Lader os derfor behandle ham i al Fald adelig. Adel i Sindelag og Handlemaade ligeoverfor vor guddommelige Frelser er noget vidunderlig skønt i en Skabning.

Nægt ham altsaa ikke, min Læser, 20 Minuters Taksigelse fra Kommunionøjeblikket at regne, som Gengæld for den Ære og Naade, han viser Dig i den hl. Kommunion. Det er sandelig ikke for meget!

M. Osterhammel,
Præst.

Allevegne fra.

Politiken bringer i sidste Mandagsnummer en interessant Korrespondance fra Rusland, der omhandler *Leo Tolstøj's* Kamp mod den russiske Kejser og hans Kirke. *T.* har sendt Kejseren to mærkelige Skrivelser, hvori han søger at aabne dennes Øjne for de mangfoldige Ulykker og Skændsels-gærninger, hvorunder det russiske Folk sukker. Han skriver ikke til Kejseren som en ydmyg Undersaat til Selvherskeren over alle Russere, men som en dannet Mand vilde skrive til en anden dannet Mand, hvem han for Alvor vilde opfordre til at gøre sin Pligt. Og i Skildringen af *T.'s* Kamp mod den saakaldte orthodoxe Kirke kastes der et mærkeligt Lys over denne Kirke og dens Maade at haandhæve Religionens Krav paa. Andre Trossamfund tør vel nok være i Landet, men ingen »rettroende« har Lov til at forlade sit eget Samfund. Og Tvangen gaar saavidt, at civile og militære Embedsmænd, ja endog Børsmæglere og Børsnotarer hvert Aar maa møde hos rette Vedkommende og fremlægge Attest for, at de have været til »Skriftemaal og Altergang« — man kan tænke sig, hvilket modbydeligt Hykleri denne Tvang nødvendigvis maa fremavle, og hvor den maa virke demoraliserende. De fleste skrifte og gaa til Alters for ikke at skade sig selv og deres Familjer, men der er dog ikke saa faa, der arrangere sig paa anden Maade: der er nemlig i alle Stænder i Rusland Folk, som bogstaveligt leve af at skrifte og gaa til Alters! Mod en lille Erkendtlighed paatage de sig at besørge alt fornødent i Stedet for den, der ikke kan og vil bekvemme sig til at gaa med til det lovbefalede Hykleri; de gaa fra Kirke til Kirke, for alle Tilfældes Skyld forsynede med de paagældende Kommittenters Legitimationspapirer, skrifte og kommunikere og faa derpaa den behørig Præsteattest. Der er Folk, som skulle have drevet det til paa Andres Vegne at skrifte og nyde Alterens Sakramente indtil ti Gange om Dagen! Man kan ikke undre sig over, om Foragten for denne Kirke er stor hos mange i Rusland. Det er helt andre Følelser, der gribe Fritænkeren i Frankrig, som bryder med Kirken — og heldigvis ikke bliver slæbt af Politiet til Skriftestolen — han hader den katholske Kirke, den bliver hans Livs bitreste Fjende, men Foragt føler han ikke for den, snarere Beundring i en vis Forstand. Der have vi Forskellen mellem Christi sande Legeme og en afreven Gren: som Christus blev hadet af Verden, hader Ver-

den ogsaa hans Kirke; men Sekterne og de frafaldne Dele foragter den Verden, som har dem i sin Vold som lydige og underdanige Tjenere. »Den hellige Synode« har banlyst *T.*, men har ikke vovet at forulæmpe ham udvortes, saa han gaar fri og frank endnu bag sin Plov. —

»Den hellige Synode« her i Danmark, d. v. s. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har ogsaa i disse Dage truffet en Afgørelse, der har vakt en Del Opmærksomhed rundt omkring. Pastor *Ruhweder* var i sin Tid Præst i Aarhus Stift, men efter et skarpt Sammenstød med Biskop Clausen søgte og fik han sin Afsked. For ikke længe siden udgav han en Pjece om Grundene til sin Afskedigelse, hvori han fremførte meget stærke Angreb paa Biskop Clausen. Denne henstillede til Ministeriet, at dette skulde give ham Ordre til at anlægge Sag mod Pastor *R.*, men i Februar resolverede Ministeriet, at trods Beskyldningernes Grovhed var der dog ikke Grund til Sagsanlæg, da Ministeriet allerede ved Præstens Afskedigelse havde Lægeerklæring for, at *R.* »i længere Tid havde lidt af *sygelige Anfald, under hvilke han ikke kunde antages at være fuldt tilregnelig og ansvarlig.*« Dette var i Februar, men allerede 25. April har det samme Ministerium meddelt Pastor *em. Ruhweder* Concession til at oprette en Privatskole her i Byen. Det er med en Del Forbauselse, at man sér Ministeriet give den Mand, det i Februar ikke turde ansé for fuldt tilregnelig og ansvarlig, allerede i April Tilladelse til at oprette en Skole. Og det bliver endnu mærkeligere, naar man betænker, at Hr. *R.* kunde oprette saa mange Skoler, det skulde være, uden ministeriel Approbation. Det sér næsten ud, som der er gjort Pastor *R.* Uret, som nu skal gøres god igen, men derved kommer Biskop Clausen til at staa i et noget mærkeligt Lys. Hvordan end Sammenhængen er, sér det hele underligt ud, og det var ikke for meget forlangt, at Offentligheden fik noget mere at vide om Sagen, da Hr. *R.* jo nu er ministeriel approberet Skolebestyrer her i Byen. N. H.

Trykfejl, Side 135, Linje 6 fra neden staar *Absalon* i Stedet for *Asbjorn*.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. I Redaktionsanliggender bedes man henvende sig til Niels Hansen, cand. theol. & mag., Sigbrits Allé 15. København. S,

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 23.

Søndagen den 9. Juni

1901.

Organisationens Betydning paa Charitas-Omraadet.

Meget er ikke uden Grund, at Herren i Lignelsen om den utro Husfoged paaminder Lysets Børn om at lære af Verdens Børn, hvad Snildhed og praktisk Gennemførelse af deres Planer angaar; thi disse sidste ere i Reglen de første langt overlegne heri. Og dette gælder ikke mindst et Omraade, som vor Tid og vort Samfund har udviklet til noget ganske fortrinligt, nemlig de forskellige Samfundsklassers Organisation for at fremme et bestemt pekuniært eller socialt eller lignende Formaal. Lysets Børn staa heri ofte langt tilbage for Verdens Børn, for saa vidt som adskilligt Arbejde for moralske og kristelige Formaal lider i høj Grad under det, at Kræfterne spredes, *at Organisation i høj Grad mangler.* Og dette er saa meget mere underligt, som Christne just i deres Herres og Mesters store Værk, den hellige katholske Kirke, har den største og mægtigste Organisation paa Jorden for Øje, af hvilken de i omtalte Henseende netop kunde have meget at lære.

Her i vort Fædreland kan efter Sagens Natur Charitas ikke udøves i saa stor Udstrækning som i andre Lande, hvor den katholske Kirke er langt fyldigere repræsenteret, men det kan dog maaske være af Interesse for os at sé, hvorledes man i vort Naboland Tyskland og ganske specielt i Berlin har søgt at samle sig til et fast organiseret Arbejde paa Charitas-Omraadet. Der har i dette Land dannet sig *et almindeligt Charitasforbund*, som i Marts Maaned d. A. holdt et grundlæggende Møde i Berlin, af hvilket meget in-

teressante Møde vi her skulle give et Referat. Vi tage det efterfølgende af det tyske Maanedsskrift *Charitas*, som vi særlig anbefale alle, der ønske at sætte sig ind i de Udslag, som Næstekærligheden giver sig i Tyskland og forøvrigt ogsaa rundt omkring i den katholse Verden.

Forbundets Overpræsident, Prælat *Neuber*, aabnede Talerens Række med at udtrykke sin Glæde over at træde frem for denne Forsamling, fra hvilken der viftede ham et saadant Kærlighedens Aandepust i Møde. Nu til Dags gjaldt det om mere end at give en Almisse, det gjaldt om at øve den hele Sum af aandelige og legemlige Barmhøjertighedsgærninger, som vor guddommelige Herre og Frelser havde opstillet som Barmhøjertighedens Program. Kunde en enkelt Forening, en enkelt Anstalt, en enkelt Orden være i Stand hertil? Hvor fandtes de Øjne, der kunde opdage al Elendighed, de Hænder, som havde Ævne til at afhjælpe den? Ligeoverfor Tidens store Opgaver kunde de enkeltes Anstrængelser kun yde saa overmaade lidt, men dog maatte vi aldrig blive trætte af at gøre godt, aldrig opgive at øve *Charitas* lige til vor sidste Stund, saa sandt Frelserens egne Ord lød: »Giver, og der skal gives Eder.« Derfor hilste Taleren denne nye Bevægelse i *Charitas*-Verdenen hjertelig Velkommen, ikke mindst fordi den vilde blive de mange Fattige og Ulykkelige til Velsignelse.

Efter ham tog Monsignore Dr. *Werthmann* fra Freiburg Ordet og sagde omtrent følgende: Ikke alene Bestyrelsen for det fælles *Charitas*forbund, men ogsaa alle Venner af den katholske *Charitas* i Tyskland sé med Haab og Forventning hen til dette Møde i Dag, fordi de vente, at det vil give *Charitas*bevægelsen i hele Fædrelandet et mægtigt Stød fremad. Hvad er Hensigten med Grundlæggelsen af dette Forbund? Dettets Statuter sige det tydeligt: »Alle katholske Anstalter, Stiftelser og Foreninger til Fremme af Velgørenheden i Berlin og Forstæder saa vel som enkeltstaaende *Charitas*venner træde sammen i en fri Forbindelse under Navnet »Katholsk *Charitas*forbund i Berlin og Forstæder«

for ad *planmæssig* Vej i *Fællesskab* at udøve og fremme Næstekærlighedens Gærninger.«

Vi ville i Dag grundlægge en hellig Alliance. Ved et indbyrdes Kærlighedens Forbund ville vi holde al Uenighed fjærn fra os, men samtidig skal hverken nogen Forening eller nogen Enkelt tabe noget af sin Selvstændighed eller individuelle Originalitet. Og ikke blot i Tro skulle vi være forenede, men ogsaa i Grundsætningerne for kristen Næstekærlighed. Vor Alliances Formaal er vel hovedsagelig Kamp; dog er det ikke nogen Kamp, der skal spilitte, men forbinde; den fremgaar ikke af Hævnfølelse, men af Kærlighedens mægtige Følelse; der skal ikke kæmpes imod Mennesker, men til Forsvar for Mennesker. Det er én Kamp imod Tidens materielle og moralske Nød. Som Tilfældet er ved ethvert Arbejde, saa er ogsaa her *Enighed i Arbejdet en ufravigelig Betingelse*. Til vore forhaandenværende Midler staar Tidens store Nød i et skrigende Misforhold. Desto mere ere vi forpligtede til at yde saa meget som muligt ved vore smaa Midler, og dertil hjælper Organisationen os.

Foruden den legemlige og aandelige er der paatvunget Soldaternes i Charitashæren endnu en Kamp, og det en højst ubehagelig, nemlig Kampen mod de professionelle Tiggere. Man har rettet den Bebrejdelse mod os, at den katholske Caritas uddelte Almisser uden al Kritik, uden at prøve, om Modtageren var værdig eller ej. Herimod maa vi protestere paa det bestemteste. En saadan Almissegiven er aldrig bleven ansét for en god Gærning af den katholske Kirke. Hvorledes forholder det sig med denne Fjende, have vi for Tiden mange af disse Snyltedyr paa Velgørenhedens Legeme? Det er ikke let at afgøre, nogle Steder forekomme de ret hyppigt, ikke mindst skal dette Uvæsen florere i Paris i en saare uhyggelig Grad. Man kan ikke gaa for strængt til Værks herimod, og det bedste Middel er naturligvis kun at understøtte de virkelig trængende. Men at lære os dem at kende er netop Organisationens Opgave.

I de sidste 50 Aar er der blevet grundlagt mange Organisationer, navnlig fra protestantisk Side, som have udrettet meget Godt. Ogsaa Staten og Kommunerne træde til og bringe Hjælp, naar Nøden kræver det, med deres Fylde af sociale Kræfter. Saaledes staa vi ikke alene paa Velgørenhedens Mark, og Stat og Kommune ere ikke vore Modstandere, men fødte Forbundsfæller i vor Kamp mod Tidens Elendighed. Men vor Ære, *vor hellige Kirkes Ære* kræver, at vi ere i Stand til at kæmpe Skulder mod Skulder sammen med dem. Men det kunne vi kun, naar de enkelte Foreninger ikke længere staa adskilte, men staa sammen i en fast, fælles Organisaton.

Men *hvorledes skulle vi kæmpe?* Vore saa fortrinligt virkende Ordenssamfund, vore herlige Vincents- og Elisabeths-Konferenser behøve i de store Byer en *fælles Overledelse, hvis Opgave skal være at muliggøre Enhed og Sammenhæng i Arbejdet* og finde Midler og Veje til at fremme Charitassagen. Endvidere trænges der haardt til et fælles Efterretningsbureau. Charitasvennerne behøve ogsaa langt mere i vor Tid end tidligere Kendskab til »Fattigplejens Teknik«, ja at blive indførte og underviste i alle Grene af Charitas; ogsaa det skal vort Forbund tage sig af. Og Forbundet skal, saa højt det evner, kalde paa de unge Mænd, ikke mindst af de dannede Klasser, og forsøge paa at faa dem som Hjælpere i Kærlighedens Gerning.

Dog ikke alene de Fattiges, men ogsaa *vor egen Interesse* kræver, at vi ere uafsladelig virksomme, saa vidt vore Kræfter og vor Tid tillader det. Det er et alvorligt Spørgsmaal, som ingen kan skyde fra sig: hvad har jeg gjort, og hvad gør jeg for min Sjæls Frelse? Og den, som har fundet det rette Svar herpaa, véd godt, at det er ikke alene at tro paa Frelseren, men ogsaa at leve med ham og tjene ham i alle de smaa og ulykkelige og fattige paa Jorden. Et socialdemokratisk Blad skrev i Vinter, da man i Anledning af den store Nød havde peget paa den velsignelsesrige Virksomhed, som den christelige Charitas udfoldede: »Ud-

springer virkelig denne Affodring med Suppe og Grød, der er en Fordærvelse for vor Tid, mon i Grunden af hin Drift, man kalder Kærlighed? Nej! Vi udraabe: *Lad dem sulte!* saa blive de førte paa den rette Vej, Selvhjælpens Vej!« *Lad dem sulte!* Det er et frygteligt Ord, som vilde drage skrækkelige Følger efter sig, hvis man vilde omsætte det i Gerning og give det sin fulde Udstrækning. Lad os hellere holde os til Frelserens Ord: »Kommer hid til mig alle, som arbejde og ere besværede, og jeg vil give eder Hvile.« I *denne* herlige Tjeneste, som ikke nedværdiger de Fattige, men gør dem til Frelserens Stedfortrædere og Værktøj, er det en Lykke at arbejde med. Lad os derfor efterfølge den guddommelige Kærligheds Bud, saa ville vi ogsaa erfare Sandheden af den salige Thomas a Kempis' Ord: »At være *uden* Jesus er et haardt Helvede; men at være *med* ham, hos de fattige, de syge, de forældreløse, det er et sødt Paradis!«

Efter ham fik den bekendte Pater *Bonaventura* af Dominikanerordenen Ordet. Han er én af Tysklands ypperligste Prædikanter, og hans Ord opflammede end mere den Begejstringens Ild, der havde grebet de forsamledes Hjærter. Her skal meddeles et lille Uddrag af hans Tale.

Hvis man tænker katholsk, *maa man egentlig byde all, hvad der hedder Organisation, Velkommen* som noget med én selv beslægtet. Et Bevis paa sin Storhed og Guddommelighed har den katholske Kirke jo netop i sin vidunderlige Organisation. *Katholicisme er Organisation*, og den, der vil øve Charitas, maa slutte sig til en Organisation. Kærlighed faar først sit Segl ved den selvhængivende Uegennytte. I Organisationen maa det personlige træde tilbage for det saglige. Vor Virksomhed maa være maalbevidst og intensiv. I det charitative Arbejde fordærver ofte Egoismens Spire Frugten, førend den endnu er bleven moden.

Der er saa mange Damer, hvis Stilling og hele Livsforhold gør dem særlig skikkede til at deltage i Kærlighedsgerninger. Der findes mange Damer i de højere Stænder, som uden Kald til Klosterlivets Forsagelse, men ogsaa uden Lyst og Kald til Ægteskabet, føre et paa en vis Maade uvirksomt Liv. Hvis disse Damer kunde finde hinanden og uden at aflægge noget Lofte dog hengive sig til den virksomme Næstekærligheds Tjeneste og ganske stille sig til Raadighed

for Centralledelsen af Forbundet, saa vilde det være til stor Gavn for Charitassagen, ja et betydeligt Skridt fremad.

Vi maa staa sammen og i vor Tid netop i særlig Grad. Der er i den sidste Tid fremkommet forskellige Ytringer, som synes at tyde paa, at vi staa overfor en systematisk Bagvadskelse og Forfølgelse af den katholske Kirke. Lad os holde os fra konfessionelle Stridigheder og i Stedet for i sluttet Skare kæmpe mod hine Bestræbelser, som i Grunden ere rettede mod al Slags Kristendom. *Det* er ikke den rigtige Katholicisme, som Fjenderne skildre og opstille som ¹det staaende Mønster, som den afdøde Vibiskop *Schmitz* saa smukt har sagt det: »Vi ville indsvøbe os i den hellige Kærligheds Kappe, og saa vil man faa at se, at Katholicisme er noget andet.« *Lad os derfor alle staa endrægtig sammen!*

Saa vidt Mødet i Berlin. Passer end ikke alt til vore danske Forhold, saa passer i hvert Fald de sidste Ord godt til os. Skal det blive opfyldt, som vi bede daglig, at der skal vorde vor hl. Kirke Frihed og Ophøjelse til Del, saa gælder det for os om ikke alene paa Charitasomraadet, men ogsaa paa alle andre Omraader *at staa endrægtig, med Skulder mod Skulder, sammen.*

Fra Portugal.

Frankrig har den katholske Kirke i den sidste Tid ikke havt blide Kaar, og fra Dagbladene vide vi alle, hvorledes Lovgivningsmagten just i denne Tid er optaget af, om muligt, at faa Kirken berøvet nogle af dens bedste og paa-lideligste Støtter. Mindre kendt er det, at Forholdene i Portugal for Øjeblikket ere endnu mere brogede, og at der forestaar Kirken en endnu alvorligere Ildprøve i dette Land. Kongen i Portugal benævnes vel »Hans mest troende Maje-stæt«, og Kirke og Stat ere forbundne i harmonisk Union, men dog er Stillingen saa sørgelig som mulig.

De portugisiske Biskopper synes ikke ret at være Her-rer over Situationen. Rent personligt ere de udmærkede, men som Corporation ere de yderst frygtsomme og afhæn-gige. Enhver Biskop i Landet er berettiget til en Plads i Rigsdagens Overhus, men de ere sjælden paa deres Plads, naar et katholsk Spørgsmaal behandles. Og under det vilde

og meningsløse Felttog mod de religiøse Ordener har Biskopperne ikke en eneste Gang løftet deres Stemme, medens de franske Biskopper have udvist et ganske andet Mod under lignende Forhold.

Det er Ordenerne, og især Jesuitordenen, som Forbitrelsen har rejst sig imod. Hvordan end Forholdene i Frankrig ere, er det dog sikkert, at Ordensfolkene i Portugal have holdt sig fjærnt fra al Deltagelse i Politiken; de *besidde ingen Rigdomme*, som kunne opvække deres Fjenders Misundelse, og deres Liv er rént og pletfrit. Hvad er da Forklaringen af de modbydelige Bagvadskelser og Forhaanelser, hvoraf det vrimler i Landets vantro og samvittighedsløse Presse? Disse Ordensfolk gøre, hvad andre hæderlige Ordensfolk gøre uden Forhindring i Lande, hvor der virkelig er Frihed, — de gøre deres Mesters Gærning, prædike og lære, pleje de syge, hjælpe de gamle og svage. Derfor blive de hadede og forfulgte af Religionens Fjender, og det er en Ære at blive forfulgt af saadanne Folk og i saadan en Sag.

Ikke mindst beklagelig er den portugisiske Konges Optræden. Han begunstiger de protestantiske Missionselskaber og undertrykker af Ævne Ordenerne. Hans Dronning Amelia's Stilling er meget vanskelig, thi hun er en alvorlig Christen, som har beskyttet og hjulpet Ordensfolkene af yderste Ævne, og jo mere Stormen raser imod dem, des mere voxer hendes Iver for at hjælpe, hvor hun kan.

Det er de af Fritænkere og Frimurere inspirerede Blade, der have den største Lod og Del i Udviklingen. »Død over Jesuiterne« er Løsenet, og Aviserne bringe stadig Bunker af Løgne til Torvs. Ved en »Jesuit« forstaas i Portugal forøvrigt ikke alene et Medlem af Jesu' Selskab, men det betegner ogsaa en hvilken som helst Ordenspræst. Nonnerne af de forskellige Ordener hedde »Jesuitinder«. Enhver Verdenspræst, som opfylder sine præstelige Pligter med Iver, udskældes og erklæres for »Jesuit«. Enhver katholsk Lægmand, som lever efter sin Religion, vrænger man ad som »Jesuit« og »Reaktionær«. »Jesuiterne«, hed det i et Blad, hvor der taltes i al Almindelighed om Ordenerne, »ere Snigmordere; de ere Tyve; de ere Løgnere. Enhver Jesuit er Landsforræder; han vil omvende Tyrk eller Jøde eller Protestant, blot for at faa dem til at tjene sit forbandede Selskabs Formaal.«

At Hadet og Forbitrelsen overalt er stor, kan ikke undre nogen, især da Landets usle Regering intet gør for at

standse Pressens Løgne eller Pøbelens Raahed, skønt bestaaende Lovparagrafer ikke alene give Regeringen Ret til, men endogsaa gøre det til en Pligt for den at skride ind. Det er kommet saa vidt, at i Lissabon og andre Dele af Portugal kan en Præst ikke vise sig offentlig paa Gaden i sin Embedsdragt uden Fare for at blive mishandlet og forhaanet. Hvorvidt det virkelig er kommet, viser efterfølgende lille Begivenhed, som for ikke længe siden er foregaaet i Santarem, Portugals gamle Hovedstad, 10 Mil nordøst for Lissabon. En fremmed Præst var kommen til Byen og uden at vide, hvad han havde at risikere, gik han ned ad Gaden i sin Kjole. Men hurtigt samlede en Pøbelskare sig omkring ham, som haanede ham og raabte: »Ned med Jesuiterne.« Præsten gik hen i Retning af en Kirke; men jo længere han kom frem, desto mere voksede Høben. Fra Butiksdøre og fra Vinduer lød der ham talløse Forhaanelser i Møde. En Slyngel kastede Vand og Kartofler paa ham, og en Barbérdreng slog ham endog med en Kost, han tilfældigvis havde i Haanden. Da Politiet endelig langt om længe kom til Stede, befriede det Præsten fra den hylende Mængde og fik ham anbragt i en Vogn, hvis Kusk fik Ordre til at køre i Galop til Jærnbanestationen, hvilket han ogsaa gjorde, medens Sten regnede ned over Vognen under Bortkørslen. Ved Ankomsten til Stationen var Toget til Lissabon, hvorhen Præsten vilde, kørt, men Politiet var saa ivrigt efter at faa ham afsted, at de tvang ham til at tage med et andet Tog, der gik i modsat Retning. Og det Tilfælde er ingenlunde enestaaende. Det er kun én af mange lignende sørgelige Begivenheder, som have fundet Sted i de sidste tre Maaneder i forskellige Dele af det ulykkelige Land.

Saadan er Stillingen for Øjeblikket. Maaské skal det gaa, som det er gaaet saa ofte, at hvad Mennesker tænkte ondt, vender Gud til det gode, og at den katholske Kirke i Portugal skal gaa lutret og styrket ud af den nuværende Krise. Eller maaské er Fremtiden endnu mørkere og ulykkeligere end Nutiden, og det er umuligt at sige, hvor det vil bære hen.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. I Redaktionsanliggender bedes man henvende sig til Niels Hansen, cand. theol. & mag., Sigbrits Allé 15. København. S.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 24.

Søndagen den 16. Juni

1901.

„Ned med Jesuiterne!“ — „Leve Anarkiet!“ — „Løs fra Rom!“

Det vil sikkert ikke være undgaaet nogens Opmærksomhed, som holder nogenlunde Øje med Begivenhederne i de forskellige Lande, hvorledes der i den senere Tid berettes om Forfølgelser imod Kirken baade i Øst og i Vest og i Syden. I Østerrige er »Løs fra Rom« Bevægelsen ganske vist bleven afsløret som en politisk-rationalistisk Bevægelse, men er derfor dog endnu ikke ophørt; i Frankrig er den uhørte Undertrykkelse af de religiøse Ordener bestandig i truende Anmarsch; fra Spanien lyder afvexlende Raabene »Ned med Jesuiterne!« og »Leve Anarkiet!«, det er Altereis og Tronens fælles Fjender, som synge i Kor. Egentlig er alt dette jo ikke noget nyt, men det er kun noget mere iøjnefaldende for Tiden, fordi der indløber lignende Beretninger samtidig fra en hel Del forskellige Lande — og det netop katholske Lande.

Naar nogen nu var lidt svag i Troen, da kunde han maaske let komme paa den Tanke: »Det er dog besynderligt, at Kirken allevegne synes lige fornadt, man skulde jo næsten tro, at den ogsaa virkelig selv giver Anledning til dette Had og den Forfølgelse, som den er Genstand for.« Saaledes forholder det sig }dog ikke; den sande, virkelige Grund dertil maa snarere søges i Kristi egen Forudsigelse: »Have de forfulgt mig, saa skulle de ogsaa forfølge eder.« (Joh. 15, 20). »De skulle udstøde eder af Synagogerne, ja der kommer den Tid, da enhver, som ihjelslaar eder, skal mene, at han viser Gud en Dyrkelse — og dette skulle de

gøre imod eder, *fordi* de hverken kende Faderen eller mig.« (Joh. 16, 2). Se, her have vi den sande Grund angivet: dette skulle de gøre, *fordi* de hverken kende Faderen eller hans enbaarne Søn — kendte de Faderen og hans menne-skevordne Søn og dennes højbaarne Brud, hans hl. Kirke, kendte de ret Guds Vilje, og vare de selv gennemtrængte af den oprigtige Vilje at udføre eller idetmindste at respektere Guds Anordninger, da — vilde de ikke gøre det.

Men imidlertid have saadanne *Forfølgelser* ogsaa deres gode Sider; de have nemlig ofte netop den modsatte Virkning af det, som tilsigtes: *de styrke netop Kirkens Børn i Troen og vække dem til ny Iver i denne*. Alle-rede det, at man med Sindsro gaar de planlagte Forfølgelser imøde og med Taalmodighed bærer de uretfærdige Beskyldninger, som det bogstavelig talt regner ned med — allerede det vidner om en Troeskraft og en Dydsiver, som man næppe vil kunne opvise Magen til udenfor Jesu' sande Kirke. Denne, den hl. almindelige eller katholske Kirke er det jo ogsaa kun, eller i alt Fald mest, at Forfølgelserne gaa ud over; Anarkister, Socialister og de hemmelige Selskaber, de rase *værst* netop i de katholske Lande og det *af to Grunde*.

1) Disse Kristendommens Fjender ere snu og have snildelig udregnet, hvor de helst skulle tage fat for at komme Kristendommen til Livs; ved at angribe og undergrave den katholske Kirke vide de, at de ligesom *lægge Øxen ved Roden*; ved at rase allerværst imod den, give de den altsaa derved samtidig en ufrivillig, men betydningsfuld Anerkendelse.

2) En anden Grund til, at Hadet og Forfølgelsen mest gaa ud over *vor hl. Kirke*, er, at den ganske vist ogsaa er *mest udfordrende* overfor Vantroen. Der er jo ingen anden Kirke, intet andet Troessamfund, som med en saa ubøjelig Konsekvens og Standhaftighed holder fast ved Jesu' Lære og Forskrifter i deres fulde Helhed — som netop den katholske Kirke, uden Hensyn til, om den derved kommer i

aabenbar Konflikt med Nutidens tøjlesløse Krav om Frihed til alt mellem Himmel og Jord eller med de moderne Ideer om den saakaldte »Videnskabens Souverainitet« selv over Guds Ord, ja snart sagt over Gud selv. Medens andre Troessamfund næppe vove at stille Krav til Menneskene som f. Ex. om Skriftemaal, om Faste, om Søndagens Helligholdelse og lignende, saa holder den katholske Kirke bestandig fast ved disse fra Jesus og Apostlene nedarvede Skikke og Forskrifter, selv om det er noget, som koster Selvfornægtelse og stor Overvindelse. Medens andre Troessamfund roligt se paa, hvorledes Ægteskaber opløses, og de fraskilte atter vies med andre, saa hører derimod den katholske Kirke ikke op med at tilraabe alle, baade dem, som ville og dem, som ikke ville høre det, Herrens tydelige og klare Ord: »Hvo, som ægter en fraskilt, han bedriver Hor.« (Luk. 16, 18).

En saadan Fremgang fra Kirkens Side er ganske vist udfordrende overfor Vantroen og de ligegyldige, og derved skaffer Kirken sig mange Fjender, det ved den meget vel, men det er nu en Gang Kirkens Pligt at holde sig sin guddommelige Stifters Ord og Exempel efterrettelig, han, som sagde: »Jeg er ikke kommen for at ophæve Loven og Profeterne, men for at opfylde dem . . . . Hvo som derfor overtræder ét af disse mindste Bud og lærer Menneskene saaledes, han skal kaldes den ringeste i Himmerige, men hvo som øver og lærer dem, han skal kaldes stor i Himmerige.« (Matth. 5, 17—19). Dette vor Frelzers Ord har Kirken til alle Tider — baade dens enkelte Biskopper og dens øverste Hyrder — rettet sig efter i deres egen Fremgangsmaade og i deres Forskrifter til deres undergivne, ja, vi høre saaledes allerede Apostlen Paulus i Overensstemmelse hermed give sin Discipel, Biskoppen Timotheus, denne Formaning: »Jeg besværges dig for Gud og Jesus Christus, som skal dømme levende og døde . . . . forkynd Ordet, hold ved dermed i Tide og Utide, overbevis, forman, irettesæt med al Taalmodighed og Belærelse, thi der vil komme Tider, da de ikke

skulle fordrage den sunde Lære, men efter deres egne Lyster tage sig Lærere i Hobetal, eftersom deres Øren klø, og de skulle vende Ørene fra Sandheden og vende sig til Fabler. Men du, vær aarvaagen, taal alle Møjsommeligheder, gør en Evangeliets Gerning, udfyld din Tjeneste.« (II. Tim. 4). Saaledes har Kirken som sagt til alle Tider og overalt gjort det; ugenert og ubekymret om Rationalismens og Vantroens Kritik har den katholske Kirke bestandig indtil den Dag i Dag holdt sig disse vor Frelzers og hans Apostels Ord samvittighedsfuldt efterrettelig; og *heri maa vi netop søge Anledningen* til, at denne vor hl. Kirke allermest bliver Genstand ikke blot for Kristendomsfjendernes Haan og Spot, men ogsaa for deres Had og Forfølgelse. De vide, at den katholske Kirke er Kristendommens egentligste og virkeligste Repræsentant, dens egentlige og virkelige Bærer og Støtte, og derfor ville de fremfor alt denne Kirke til Livs, om det ogsaa skal ske med de ulovligste Midler, med den mest himmelraabende Uretfærdighed, som nu f. Ex. særlig i Frankrig.

Men ligesom Arbejde og Legemsøvelse styrker og hæder de legemlige Kræfter, saaledes styrkes ogsaa Troeskraften og Troesiveren ved de for Troens Skyld taalmodigt baarne Forfølgelser og Lidelser. Det har altid vist sig, at Forfølgelsernes Tid netop ogsaa var den Tid, der var allerfrugtbarst paa heroisk Dyd og Hellighed. Det se vi allerede i den før kristne Tid, hos Jødefolket. Dette Folk, som jo ellers i den sidste Tid før Kristus var sunket dybt i mange Henseender, sé vi jo netop i Forfølgelsernes Tid, særlig under den syriske Konge Antiochus, atter en Gang tage sig sammen og i Kampen for den fædrene Tro frembringe de herligste Exempler, selv paa Martyrheltemod, som ikke slaa tilbage for de senere kristne Martyrers Mod. »Navne som Eleazar og de makkabæiske Brødre ere sikkert alle Læserne bekendte. — Endnu tydeligere og hyppigere viser det samme sig under de romerske Kejseres Kristenfølgelser i de første Aarhundreder af vor Tidsregning, en Tid,

som man kunde kalde vor hl. Kirkes Glansperiode, hvor Stjerner af enhver Rang og Størrelse gik op over Kirkens Himmel, og som endnu den Dag i Dag er vor hl. Kirkes Stolthed og Pryd; de fleste og de største Helgener og Martyrer skrive sig netop fra hin Forfølgelsens Tid. Da Forfølgelserne derimod ophørte, da kølnedes mange Steder igen Troesiveren og afløstes af religiøs Slaphed og Ligeegyldighed, en Jordbund, hvori de store Vranglærdomme og Kætterier fandt frodig Væxt. Den kristne katholske Troes uovervindelige og alt overvindende Kraft viser sig altsaa allerbedst netop i Trængslens og Forfølgelsens Tid. Exempler herpaa — men ganske vist i noget mindre Stil — har man ogsaa havt i senere Tider, som f. Ex. paa den franske Revolutions Tid og i vore Dage endnu under den tyske Kulturkamps Trængsler.

Og hvad er saa Følgeslutningen, som vi kunne drage af denne Overvejelse? Der er særlig to Tanker, som vi i det følgende ville fremhæve.

1) Naar vi se eller høre om det Had eller de Forfølgelser, som vor hl. Kirke mange Steder er Genstand for, maa vi ikke derved lade os rokke i vor Tro, men betænke, at det, som sagt, næsten er en *Nødvendighed*, at Verden maa forarges paa Kirken, ligesom den forargedes paa Kristus vor Frelser. »Kommer mit Ord ihu, som jeg har sagt eder, Tjeneren er ikke større end sin Herre, have de forfulgt mig, saa skulle de ogsaa forfølge eder.« (Joh. 15, 20). Og: »Dette har jeg talet til eder, for at I ikke skulle *forarges* . . . . men for at I, naar den Time kommer, skulle komme ihu, at jeg *har* sagt eder det.« (Joh. 16, 1—4). Saa maa vi da ikke heller forarges, naar vi høre eller læse om allehaande Rygter, men huske, at vor Frelser selv har forudsagt, at sligt vilde komme, og at det, som Apostlen Paulus siger, netop er en Naade fra Gud, som forundes os for at give os Lejlighed til at øve de herligste, de mest heroiske Dyder. Lader eder ikke forfærde af Modstanderne, hvilket er dem en Aarsag til Fortabelse, men eder til Frelse

og det fra Gud; thi eder er det forundt for Kristi Syld ikke blot at tro paa ham, men ogsaa at lide for ham, idet I have den samme Kamp, som I have set paa mig og nu høre om mig.« (Phil. 1, 28; cfr. Hebr. 10,32). I Stedet for at forfærdes eller tabe Modet, skulle vi hellere glæde os derover, i Lighed med Apostlene om hvem det hedder: »De gik bort fra Raadets Aasyn, glæde over, at de vare agtede værdige til at forhaanes for Jesu' Navns Skyld.« (Ap. Gj. 5, 41).

2) I Fredens Tid, eller naar *vi* ikke netop mærke til Had og Forfølgelse for Troens Skyld, da maa vi vogte os for, at vi ikke hengive os til Lunkenhed og Ligegyldighed, hvorved vi let kunne udfordre Guds Vrede, saa at han, for at vække os til ny Iver, skulde se sig nødsaget til at svinge Forfølgelsens Svøbe ogsaa over os.

Vi bør altsaa med andre Ord i det hele taget baade i rolige og urolige Tider holde os trofaste til Gud og hans hl. Kirke og ved Bestemthed og Fasthed i religiøs Henseende søge efter Evne at fremme Guds og hans hellige Kirkes fælles Sag; — dette skyldte vi baade Gud, Kirken og os selv.

F. R.

Ad Omvej.

Man gaar over Aaen for at hente Vand — saaledes siger man om den, der ad Omveje søger og finder, hvad han har lige for Haanden. Det Ord passer paa Lic. I. P. Bang, som i sidste Nr. af *Dansk Kirketidende* har skrevet en ret interessant Skildring af sine Indtryk af anglikansk Kirkeliv. Lic. B. hører til den danske Grundtvigianismes bedste Mænd, men medens flere af disse sé paa den katolske Kirke uden Bitterhed, gælder det ikke ham, som i nævnte Artikel siger om sig selv, at han ikke »kan færdes med Glæde indenfor isekteriske eller romersk-katolsk Samfund«, medens han »med anderledes aandelig Tryghed færdes indenfor den engelske Kirke«. Dog er det værd at bemærke, at den Omstændighed, at den anglikanske Kirke »i særlig Grad hævder det som sin Ære at svare til det »katolske« Ideal«, efter ham har »i høj Grad Krav paa vor Opmærksomhed.«

Hertil passer det ogsaa godt, at det, som Lic. B. glædes over i den anglikanske Kirkes Liv er just saadanne

Ting, som den har bevaret fra sin katholske Tid, og som Lic. B. ved at gaa ind i én af vore danske katholske Kirker kunde have fundet Magen til. Andre fra samme Lejr som han have glædet sig over dette og opfordret sine Meningsfæller til at lære af den katholske Kirke; det vil Lic. B. ikke. Han foretrækker at finde det samme i den anglikanske Kirke, og vi skulle i det følgende bese nogle af hans interessante Fund.

»Det er en liden sømmelig Maade, hedder det, »hvorpaa man her hjemme begynder og slutter sin Kirkegang. I England vil enhver Kirkegænger, naar han har naaet sin Plads, knæle ned i stille Bøn, inden han sætter sig; og det samme vil han gøre, inden han forlader Kirken. Men om noget saadant er der jo ikke Tale hos os. Det maa indrømmes, at vi i dette Punkt ogsaa staa tilbage for Tyskland, selv om man heller ikke dér just knæler. Men hos os kommer man ind i Kirken, finder sig en Plads, sætter sig til Rette, ser sig om, nikker til bekendte, taler maaske lidt med sin Sidemand, kort sagt: synes at have Trang til alt andet end at samle Sindet for helt og udelt at kunne deltage i Gudstjenesten. Ligeledes rejser man sig umiddelbart efter, at Salmen efter Prædikenen er sunget; ja, mange ses allerede at gøre Anstalter dertil under det sidste Vers. Der er noget usømmeligt i denne Maade at komme og gaa paa. Men det hænger selvfølgelig sammen med, at saa mange næsten betragte Gudstjenesten som væsenlig en Afholdelse af et religiøst Foredrag og have slet ingen eller en dunkel Følelse af, at Gudstjenesten skulde være Menighedens fælles Tilbedelse af sin Gud«.

Og længere nede hedder det videre: »Jeg har allerede et Par Gange nævnet, at der knæles i de engelske Kirker. Jeg maa tilslaa, at det var et af de Punkter, hvor jeg stærkest mærkede Forskellen mellem den engelske Gudstjeneste og vor egen, og hvor Sammenligningen unægtelig faldt ud til Fordel for den engelske. Det er en abstrakt og uvirkelig Betragtning, at det er ligegyldigt, hvilken Stilling man indtager i Bønnen. At knæle er en skøn og apostolisk Skik, og den falder godt i Traad med Bønnens Væsen. »Hvert Knæ skal bøje sig!« Det sker altfor lidt i vor lutherske Kirke. I en af Johannes Jørgensens sidste Bøger taler han lidt haanligt om, at det vist vil vare længe, inden »de stive lutherske Knæ« faa lært at bøje sig. Man skal ogsaa lære af sine Modstandere, at der er noget sandt i denne Bemærk-

ning. Hos os er det Præsten alene, der knæler, nemlig under Indgangs- og Udgangsbønnen. Men hele Menigheden bliver siddende. Naa, den er jo for saa vidt ogsaa undskyldt, da der som Regel ingen Knæleskamler findes. Men i sig selv er det mærkeligt og i Grunden, skulde man tro, netop romersk-katholsk, at lade Præsten knæle for hele Menigheden. Vi vilde jo dog, og med Rette, ikke taale, at Præsten drak Kalken paa Menighedens Vegne; hvorfor have vi saa indført dette, at kun Præsten og ikke Menigheden knæler under Bønnen? For mig var det skønt, og jeg følte det som en Vederkvælgelse at knæle i Syndsbekendelse og Bøn ved de engelse Gudstjenester.«

Og endelig blandt meget andet, som var værd at fremhæve, fortjener følgende at blive lagt Mærke til: »Gudstjenestens liturgiske Karakter gør det muligt, at der kan holdes daglige Gudstjenester. Derimod har den hos os gældende Anskuelse, at man ikke kan holde Gudstjeneste, uden at der prædikes, ført til, at vore Kirker som Regel staa lukkede de 6 Dage om Ugen. Først i nyere Tid har man dog hist og her aabnet Kirkerne for Morgenandagt. Men ved at gaa i Oxford og se de dejlige Kapeller, som høre til Kollegierne dér, slog det mig, hvilken Betydning den liguriske Gudstjeneste eksempelvis har haft i England for Kirkens Forhold til Universitetslivet. Thi havde Prædikenen her hørt nødvendig med til Gudstjenesten, saa vilde det være meningsløst at have alle disse mange Kapeller. Det vilde da være mere end tilstrækkeligt, om der blev prædiket i 3—4 af dem hver Søndag. Nu derimod kan der holdes Gudstjeneste i dem alle; i adskillige af dem 2 Gange daglig.«

Vi tage Afsked med Lic. B.s Rejseindtryk i fuld Enighed med ham om det glædelige i Anglikanernes kirkelige Liv og med Ønsket om, at han bedre maa faa Øje for, hvorfra saavel det Liv som alt andet skønt kirkeligt Liv har sit Udspring og første Kildevæld, fra den hellige, katholske Kirke, opbyggt af Jesus selv med Apcslen Petrus som Grundvold.

N. H.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. I Redaktionsanliggender bedes man henvende sig til Niels Hansen, cand. theol. & mag., Sigbrits Allé 15. København. S,

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 25.

Søndagen den 23. Juni

1901.

Tvunget Skriftemaal.

Mange Protestanter sætte Pris paa Skriftemaalet. De føle, at det svarer til en Trang i den menneskelige Natur, og at det virkelig vil kunne være en Redningsplanke for Sjælen. Men altid hører man dog den Anke mod Skriftemaalet i den katholske Kirke: det er en Tvangssag med eders Gaaen til Skrifte, og derved bliver det hele betydningsløst!

Der kan udøves Tvang paa to Maader. Tvang kan være af fysisk og af moralsk Natur. Naar Talen er om Skriftemaalet, er der ikke Tale og har aldrig været Tale om Tvang af den første Art. Blev den anvendt, vilde Skriftemaalet avle Hykleri. Men, som sagt, den anvendes ikke af den gode Grund, at den katholske Kirke ikke har Magt til det, og den vilde ikke engang blive anvendt, om den var gennemførlig, saa den kunne vi ganske sé bort fra.

Tilbage staar den moralske Tvang. Hvad forstaas der ved den, naar Talen er om Skriftemaalet? Den katholske Kirke lærer, at for at være et ægte Kirkens Barn, ja for at eje Guds Naade, maa enhver Kristen *mindst* én Gang om Aaret skrifte sine Synder for en Præst. Heri bestaar Tvangen. Men hvad den Tvang angaar, er det uomstødelig vist, at *kun igennem den bliver Skriftemaalet en virkelig fri Sag.*

Var Skriftemaalet noget frit, saa man brugte det eller ikke, som man fandt for godt, *saa vilde enhver, som gik til Skrifte, derved sætte et Særpræg paa sig selv.* Gik én, som var mistænkt for én eller anden Forbrydelse, til Skrifte, hvad vilde enhver, som saa ham nærme sig Skrifte-

stolen, tænke andet, end at han nok alligevel var skyldig og vilde hen og lette sin Samvittighed? De færreste vilde det vel gælde, men vilde ikke enhver sætte sig i et ganske særligt, personligt Forhold til Præsten fremfor dem, der ikke brugte Skriftemaalet? Og herved vilde det frie, utvungne i Skrifmaalet forsvinde.

Og hvad vilde Skriftemaalets Frihed blive til i en Skole, hvis det ikke var en tvungen Sag for Børnene? Hvilken Sladren, Mistænken, Bagtalelse vilde det ikke fremkalde om dem, som gik til Skrifte: enten er det naturligvis Søren, der har stjaalet den Tokrone i forrige Uge, siden han er til Skrifte i Dag, eller Marie skal altid indsmigre sig hos Præsten, det er derfor, hun gaar til Skrifte hver Maaned, saaledes vilde det hedde, hvis Skriftemaalet var »frit.« Men under den nuværende Ordning kan der ikke være Tale om sligt, de gode Børn og de slemme Børn gaa til Skrifte, og man opfylder kun sin almindelige Kristenpligt herved. Det gælder smaa og det gælder store, at Tvungen til Skriftemaalet er det Gærde, som vogter baade Hemmeligheden og Friheden i Skriftemaalet.

Men et endnu gør det tvungne Skriftemaal. Det er en mægtig Hjælp for de mange, som under Livets Besvær, Møje, Kampen for det daglige Brød eller den almindelige Tilbøjelighed til Sløvhed kunde blive fristede til helt at opgive Kontrollen med sit aandelige Liv. Det er det yderste Minimum, Kirken har fastsat, at én Gang maa man standse og fæste Blikket paa sin hele Livsvandel, baade den, som Mennesker kende, og den, som kun Gud kender, og igennem Anger og Bod og Sjælens Hengivelse til Frelseren give sit aandelige Liv den rigtige Retning. Men uden det bestemte Paabud vilde mange Mennesker, trods de bedste Forsætter, opgive den aandelige Kamp.

Vilde nogen endelig sige: men den, der skrifter, han sætter dog ogsaa et Særpræg paa sig i Modsætning til den, der ikke skrifter. Herpaa kan der ikke bestemt nok svares nej, thi det er den, som ikke skrifter, der sætter Særpræget

paa sig. »Han praktiserer ikke,« sige de i Frankrig, «han er en daarlig Katholik,« hedder det hos os.

Derfor føles Tvangen til Skriftemaal ikke som nogen Tvang hos de gode Katholiker. At skrifte kan undertiden være en Overvindelse, men ingen Fremgang i det aandelige Liv finder overhovedet Sted, uden man overvinder sig selv. Og alle gode Katholiker vilde overfor Skriftemaalet allernødigtst have den Ændring, at Skriftemaalet skulde blive en «fri Sag»; thi *først derved* vilde der komme *noget tvunget ind deri*.

Skulde nogen Protestant læse disse Linjer, var det maa ské værd at gøre opmærksom paa, at »Tvangen« gælder kun Skriftemaalet selv; enhver Katholik kan vælge mellem alle de Præster, han kender, hvem han helst vil have til sin aandelige Raadgiver og Vejleder. *Niels Hansen.*

Rundskue.

Røer udkommer i Englang et Blad af en egen Art. Dette Blad bringer nemlig ingen selvstændige Artikler, men er kun et Sammepluk af alle øvrige engelske Aviser, en Sammenstilling af alle interessante Artikler eller Stykker af Artikler i den hele Presse. For den, der har Interesse af at følge det aandelige Livs Bevægelser, vilde et lignende Uddrag af Pressens Udtalelser i sidste Uge i vort Fædreland være ret underholdende, da der har været kæmpet fra forskellige Sider om vigtige Spørgsmaal baade i Hovedstadens og Provinsernes Presse, og vi skulde derfor anvende nogle af *Katholikens* Sider i denne Uge til at give et lille Referat af nogle af de interessanteste Sager, som have været til Behandling.

I *Socialdemokraten* og *Kristeligt Dagblad* har der været ført en ret hidsig Kamp om de socialistiske Lederes Uegennyttighed i deres Arbejde for Partiets Sag. Sognepræst *Ifversen* rettede til at begynde med i *Kr. D.* et alvorligt

Angreb paa Socialistlederne, især paa tre ikke navngivne Herrer, hvis private Opførsel en Aften i Vordingborg var gjort til Genstand for nærmere Behandling i én af en forhenværende socialdemokratisk Agitator udgiven lille Piece. Angrebet var egentlig af en uhyggelig, personlig Art, og Bladene af de forskelligste Partifarver have taget bestemt Afstand fra Pastor *L.*s Fremgangsmaade, hvad man ogsaa maa give dem Ret i; saaledes hedder det i *Flensborg Avis*:

»En bekendt Missionspræst faar Lov til paa Forsiden af »Kristeligt Dagblad« at snuske i ham fuldstændig uvedkommende sjofle Historier, der hidrøre fra en tvivlsom Person og fortælles om Mænd, hvem Pastor Ifversen i sin Artikel udtaler, at det er ham godt bekendt, hvem de ere.

Det synes ikke at være gaaet op for Pastor *Jul. Ifversen*, at en Missionspræst lige saa lidt som andre ordentlige Mennesker bør give sig af med det Slags private Spionage og tilsvarende Angiveri.«

Interessantere ere de Oplysninger, der ere fremkomne om Bekostningerne ved den socialistiske Administration og Agitation. Saaledes har »Arbejds mændenes Forbund« 1898—1899 i 14 Maaneder maattet udbetale omtr. 40,000 Kroner som Administrations- og Agitations-Udgifter. Efter at dette var fremhævet fra Modstandernes Side hævdede *Soc.-D.*, at disse Udgifter ikke kunde kaldes store, naar man betænkte, at det nævnte Forbunds Regnskab i de 14 Maaneder balancerede med ikke saa lidt over en Million Kroner, ligesom dets Virksomhed har skaffet Medlemmerne stor Forøgelse i deres Indtægter ved at skaffe dem større Løn for deres Arbejde. Og samtidig riposterer Bladet ret kraftigt ved at fremdrage Regnskabet for »Kristelig Forening for vildfarne Børns Redning«, som nylig er bleven offentliggjort. Foreningen har udsendt en Pastor Christensen, og det fremhæves, at han har indbragt Foreningen ca. 5140 Kr. Men samtidig opføres der til Løn, Rejseudgifter osv. for den samme Pastor Christensen 3717 Kr. Altsaa: Af de 5140 Kr., som Pastor Christensen indsamlede, ere kun 1423

Kroner komne Bornene til Gode, Resten, de 3717 Kr., er gaaet med til selve Indsamlingen. Den nævnte Forening modtog i 1900 i egenlige Aarsbidrag 15,743 Kr. 82 Øre. Til Administration og Agitation medgik i det samme Aar 11,240 Kr. Til denne Parallel, som *Soc. D.* saaledes drager, svarer *Kr. D.* ikke et Ord. Det hævder fremdeles, at de omtalte 40,000 Kr. betegne en stor Ødselhed, men har ikke *et eneste Ord* at sige om nævnte Pastor C.s Rejse-udgifter m. m

Baade ved denne og ved andre Lejligheder har *Social-Demokraten* svælget i Præstehistorier. Snart har det bragt en lang Historie om en jydsk Præsts Usædelighed, snart fortæller det om »en umenneskelig Præst« i Tyskland, snart om »Helvedespræster« ved Varde, snart i sin Feuilleton om de utroligst slette Præster og Jesuiter. Det er uendelig meget Giftfrø, dette Blad udsaar mellem Mennesker fra Dag til Dag! Den eneste Lykke er, at en Del af det Frø er ufrugtbart, det slaar ikke Rod i Hjærterne; ellers vilde den københavnske Arbejderstand være anderledes fordærvet, end den er. Mange læse al den Gudsfornægtelse og al den raa og usædelige Tale uden at drage Konsekvenserne for eget Vedkommende, uden at sige sig løs fra de Rester af kristelig Tro og Moral, som endnu ere tilbage hos dem fra Barndommens Opdragelse.

Angrebene paa den katholske Kirke have i den sidste Tid ogsaa været hyppige i Præssen. Det er ofte gyselige Ting, som have tildraget sig, i Reglen langt herfra, i Spanien, Italien eller lign. Ofte er det en stakkels Nonne, som med Vold og Magt holdes tilbage i Klosters rædsomme Tvang. Protestanterne skulde blot vide, hvor mange af dem, der bede om Indtrædelse i et Kloster, efter kortere eller længere Tids Forløb blive *sendte bort* fra det Kloster, hvor de gerne selv vilde blive. For nogen Tid siden fandtes i en jydsk Avis følgende haarrejsende Beretning, som vel har været at finde i mere end én Avis:

»For et Par Dage siden forsøgte en 30aarig Nonne at

flygte bort fra Hieronymus-Klostret i Barcelona. Hun sprang ud af et Vindue, men blev saa stærkt kvæstet, at hun kun med Møje kunde slæbe sig hen til et Apothek, hvorfra hun blev bragt til et Hospital, som staaer under klerikal Opsigt.

I den Anledning har der rejst sig en stærk Bevægelse i Barcelona. Befolkningen har forgæves søgt at befri den bortflygtede Nonne fra Hospitalet og har desuden gjort Forsøg paa at storme flere Nonneklostre, men disse ere blevne omringede af Gendarmer, som hidtil have afvist alle Angreb.

De stedlige Blade paastaa, at der i alle Klostre udøves Tortur mod de genstridige Munke og Nonner. Meget hyppigt hører man Skrig og Nødraab fra dem, og det er ikke saa længe siden, at en Nonne blev kastet levende i en Brønd, som derefter blev tilmuret.

Der hengaar næppe en Maaned, uden at man i Spanien hører om Flugt og Selvmordsforsøg blandt Nonnerne. Ifølge en foreliggende Statistik er der forefaldet over 200 saadanne Tilfælde i de sidste tre Aar, og efter hvert enkelt Tilfælde har Ledelsen for det paagældende Kloster erklæret, at Vedkommende var sindsforvirret. Domstolene erklærede sig altid tilfreds med denne Forklaring, og dermed er Sagen afgjort, thi i Spanien hører Statsmagten op ved Klosterporten.«

*

*

*

Nogle Dage efter fandtes i samme Avis et Gensvar fra én af Abonnenterne, som vi gengive nogle Uddrag af, idet vi ere ganske enige med den anonyme Skribent om, at en slig Artikel egentlig ikke fortjente at tages alvorligt; dog for de Protestanters Skyld, som i al Troskyldighed tro paa sligt, og for de Katholikers Skyld, — saadanne findes virkelig — som foruroliges ved sligt, er det dog maaske godt, at der svares endog paa saadanne Taabeligheder. Det hedder i nævnte Artikel: »Enhver, som kender noget til Forholdene i de sydlige Lande, hvor Befolkningen for største Delen ganske vist er katholsk, men hvor »Pøbelen« er falden i Socialisternes og Anarkisternes Hænder, og Regeringens Tøjler ere i Frimurer- og Jødehænder — enhver, siger jeg, som kender noget til disse Forhold, véd ogsaa, at den Slags Historier, som periodevis, næsten regelmæssigt, ved hvert Valg til Cortes sættes i Omløb, kun er »Valgflæsk« og »Valgløgne«, som Anarkister, Socialister og Jøder, kort sagt de antiklerikale, betjene sig af for at mele deres egen Kage

og vække Misfornøjelse og Mistillid overfor det bestaaende, baade Kirke og Stat; derfor raabe de i Munden paa hinanden, ikke blot: »Ned med Jesuiterne!« men ogsaa: »Leve Anarkiet!«; det er Alterets og Troncns Fjender, som syng i Kor.

Der stod ogsaa i Artiklen en lille Bemærkning om, at i Spanien hører Statsmagten op ved Klosterporten. Det var maaské saaledes i gode, gamle Dage,

»hvor Haand i Haand man Bisped og Drot
ej sjældent saa' for Øje«,

men det er desværre noget, som ogsaa dernede snart kun hører Fortiden til, al den Stund den frimureriske, rationalistiske Regering i de sydlige, katholske Lande bestandig søger paa enhver optænkelig Maade at chikanere Kirken, Præsteskabet og Klostrene, og der bliver sandt for Dyden ikke lagt Fingre imellem; jeg kunde fortælle Exempler herpaa, som ere bevislige.«

Ogsaa i en anden jydsk Avis, nemlig *Aarhus Stiftstidende*, har den katholske Kirke været angrebet og forsvaret, dog i en mere alvorlig Sag, nl. ang. den saakaldte nyprotestantiske Bevægelse i Frankrig. Til Belysning af denne har Pater *Ignd. Schmid* efter »Germania« skreven en meget læseværdig Artikel, som vi gerne gengav i sin Helhed, om Pladsen tillod det. Vi maa nøjes med at tage Slutningen af nævnte Artikel, hvori det hedder: »Den bitreste Dom, der er bleven fældet over den ny protestantiske Bevægelse er den, at endog de orthodoxe Protestanter, der allerede før havde været til i Frankrig, have trukket sig tilbage fra den. En Tid lang troede de i de frafaldne Munke og Præster at have fundet rigelig Erstatning for dem af deres Præster, der havde forladt den protestantiske Kirke og havde søgt verdslige Stillinger. Kun altfor hurtigt skulde de blive skuffede og maatte til deres Ærgrelse gøre den Opdagelse, at de ny Sjælesørgere ikke vare bedre end deres Forgængere, og at de kun daarligt skjulte deres Vantro under iomme Talemaader.

En stor Skade har Løs-fra-Rombevægelsen tilføjet Kirken i Frankrig, nemlig den, at de nyprotestantiske Præster have ført Bibelkritiken ud blandt Mængden, og dette paa et Tidspunkt, hvor man i altfor stor Sorgløshed ikke var tilstrækkelig forberedt paa en Paavirkning fra denne Side.

Efter den frafaldne Abbé Charbonnells Opgivelse er Tallet paa de frafaldne Præster 348, et Tal, der sandsynligvis er altfor højt. Det vil for Resten i Forhold til de 50,000 katolske Gejstlige i Frankrig ikke sige mere end $\frac{7}{10}$ pCt., eller eiter danske Forhold at regne vilde det være det samme, som om syv af Folkekirkens Præster vilde gaa over til en anden Religionsbekendelse.

Den protestantiske Agenda (Aargang 1900. Side 157), der sikkert ikke har været tilbøjelig til at sætte Tallet for lavt, finder nu 650,000 Protestanter i Frankrig. For 100 Aar siden gaves der, efter hvad Rabaut St. Etienne, Præsident for »Constituanten« meddeler, 2 Millioner Protestanter i Frankrig. I Forhold til den øvrige Befolknings Tilvæxt skulde disse to Millioner nu være blevne til tre; men i Stedet for findes der — alle Sekter og Afskygninger medtagne — kun 650,000 Protestanter.

Den protestantiske Pastor Arnaud af Castillon beklager dette dybt og skriver: »Det er kun altfor sikkert, at vore Kirker affolkes i en frygtelig Grad.« Han forudsiger den Dag, da alle de gamle protestantiske Kirker paa Landet ville blive en »Saga blott«; og det protestantiske Blad »Le Signal« gentager det samme.

Alt dette beviser paany, at vi have al Grund til at være meget tilbageholdende med at fæste Lid til den Slags konfessionelle Efterretninger, der ere tagne fra Udlandet og udnytted til Angreb mod den katolske Kirke.«

Der kunde være endnu mangt og meget af Interesse, som ogsaa fortjente at fremhæves, men det allerede anførte faar af mange Grunde være tilstrækkeligt; det vidner om, at der er aandelig Bevægelse nok i vort Folk; naar der nu blot maa findes Vejledere nok til at føre den ad sunde og sande Baner!

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vedertag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. I Redaktionsanliggender bedes man henvende sig til Niels Hansen, cand. theol. & mag., Sigbrits Allé 15. København. S.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 26.

Søndagen den 30. Juni

1901.

Jo'n Arasons Bispekaabe.

From man overalt, hvor Catholicismen har været, finder Levninger af den, saaledes ogsaa paa Island. Jeg skal omtale én, Hólarbispens Korkaabe.

Den er syet af Fløjl; paa Forsiden er der to brede Bræmmer med indvævede gudelige Billeder; ogsaa Slaget paa den er prydet saaledes. Jeg husker tydelig den hl. Martyrinde Katharinas Billede; hvad de øvrige Medailloner fremstille, har jeg glemt.

Kaaben benyttedes indtil for kort Tid siden af de lutherske Bisper, naar de holdt Ordination i Reykjavik, maaske i det Øjemed at knytte den kirkelige Nutid og Fortid sammen og give Præstevielsen paa Island Skin af Gyldighed.

Hvorom alting er, for nogle Aar tilbage anskaffede Stiftsøvrigheden en ny, og den gamle ærværdige beror nu i et Glasskab i Reykjaviks Musæum.

Det hele kunde tage sig ud, som om det efter Guds Styrelse ikke vilde sømme sig, at uretmæssige Tilsynsmænd brugte den, efterat den Kirke, som har retmæssige Arvtagere til den, atter satte sig fast paa Island. Fra Kirkestyrelsens Side kan der naturligvis ikke være Tale om en saadan Opfattelse, og Forandringen foretoges kun, fordi Kaaben led af Ælde, og der som Følge deraf ikke maatte ventes længer, om man vilde bevare dette Mindesmærke om Islands katholske Fortid til kommende Slægters Historiegranskning. Men, som bekendt, Gud lader Menneskene skalte og valte og opnaar ikke desmindre sine Planer. *M. O.*

Som man saar —.

Der klages fra protestantisk Side over et Sværmeri, der i de senere Aar er dukket op, navnlig indenfor Indre Missions Kredse. En Hr. H. beklagede sig saaledes forleden i »Nationaltidende«s Søndagstillæg over, at Agitationen for Sværmeriet nu ligefrem var sat i System, idet der er startet et Ugeblad »Sandhedsvidnet«, »hvis Opgave er at prædike fuldkommen skriftstridig og halv forrykt Kristendom ind i de Folk, som holde og læse det.« Der tilføjes, at Bladets egentlige Leder og inspirerende Aand er tidligere Præst ved Getsemanekirken *H. I. Mygind*, der i sin Tid havde et godt Navn i Menigheden.

Efterat Hr. H. har citeret nogle Prøver af »Sandhedsvidnet«, tilføjer han: »Man skulde ikke tro, at H. I. Mygind havde endog det tarveligste Kendskab til Fortolkning af det nye Testamente, naar han kan faa sig selv og andre til at sluge den Slags theologiske Kameler.«

Hvad nu Indholdet af »Sandhedsvidnet« angaar, kan det gerne være, at det, som Hr. H. skriver, er noget Galimathias, det er ikke Hensigten her at komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal; derimod kunde det være interessant at faa at vide, med hvilken Ret Hr. H. opkaster sig til Dømmer over Pastor Myginds Fortolkninger af Skriften. Ved at stemple Pastor Mygind som Sværmer, hævder Hr. H. samtidig, at hans Opfattelse af Skriften er den rette i Modsætning til Pastor Myginds; men hvorfor maa Pastor Mygind ikke fortolke Skriften, saaledes som hans Opfattelse tilsiger ham det? Den lutherske Kirke gør jo ikke Krav paa at sidde inde med det ufejlbare Læreembede, følgelig maa den tage Konsekvenserne af dens Tilhængeres frie Forskning og Fortolkning. Paa denne Ret er hele Lutherdommen baseret, og uden dens Anerkendelse og Hævdelse af den lutherske Kirke vilde der jo ikke være nogen Protestantisme. Luther kunde selvfølgelig ikke have grundlagt et nyt Kirkesamfund med en Lære, der i saa meget afveg fra den katholske Kir-

kes, uden at benytte det som Udgangspunkt, at denne Kirke ikke havde Krav paa at være den eneste rette Fortolker af Skriften. Da Luther fremsatte sin Lære, var der ingen anden end den katholske Kirke, der havde Avtoritet til at stemple den som Vranglære, men i den lutherske Kirke er der ingen, som overfor deres egne Trosfæller kunne kræve denne Ret, thi da gøre de netop det samme, som de bebrejde den katholske Kirke, og saa ere de ikke Lutheranere, naar de fornægte en af deres Reformators væsentligste Paastande og borttage Fundamentet for Protestantismen.

Reiffenstein-Hansen.

* * *

Den ærede Indsender har ganske Ret i sin Betragtning, at Protestantismen, udformet som den er i de forskellige Statskirker med bestemte Lære- og Bekendelsesskrifter, beror paa en hartad utrolig Selvmodsigelse. I én Forstand maa vi Katholiker takke Gud for denne Selvmodsigelse, thi derved er der blevet reddet saa meget af Kristendommens Indhold, at den énfoldigt troende Protestant, der ikke har kunnet faa et andet og bedre Syn paa Kristendommen, i det, han har tilovers, dog har gode Muligheder for at blive frelst. Hvorledes det derimod er muligt for dannede Mennesker, der kunne læse og tænke selvstændigt, at hævde Protestantismen som berettiget, ja blot fornuftmæssig Form for Kristendommen, er vanskeligere at forstaa; dog véd man, at det tilvantes Magt over et Menneskes Tankegang kan være uendelig stor, og i hvert Fald tør man ikke, uden tvingende Grunde, antage om nogen, at han lever med en daarlig Samvittighed paa et Punkt af saa afgørende Vigtighed; snarere maa man vel tro, at en saadan, paa Grund af manglende Vejledning, aldrig har faaet Øjnene op for Kirkespørgsmaalets grundlæggende Betydning, og at Gud saa ikke har draget ham, som han har draget andre, fordi han havde en Gerning, han ogsaa kunde bruge hint Menneske til andet Steds. At der findes dem, der ikke have villet sé Sandheden, er vel ogsaa

muligt; snarest er det vel saa gaaet saaledes, at vedkommende Forsker, der begyndte at ane Sandheden og overskue de Konsekvenser, som dens Antagelse vilde medføre for ham paa alle Livets Omraader, har brudt af, har ophørt med at gaa videre i den Retning, før Sandheden maatte overvælde ham, og har ført sin Tænken og sit aandelige Arbejde ad andre, for ham personligt mindre farlige Baner. Dette kan naturligvis ikke paastaas med Bestemthed om nogen; denne Sadlen om, her er hentydet til, kan være foregaaet halvt eller helt ubevidst for vedkommende, men der kan findes, endog i nogle af vore største Mænds Skrifter, Udtalelser, der synes at maatte faa én til at tænke paa sligt.

Hvad den Bevægelse angaar, som har givet Anledning til denne Artikel, maa det siges, at den beror paa en konsekvent Slutning fra de lutherske Principer. Vil Retfærdiggørelsen sige, at »Gud sér paa Synderen, som om han aldrig havde syndet,« og faar et Menneske Del i denne Retfærdiggørelse ved blot at tro paa den, irdses det ikke, hvorfor Mennesket ikke, saa længe han har Troen, vedbliver med at være fuldkommen fri for Synd. At den nuværende Protestantisme sér saaledes paa Retfærdiggørelsen, paastaas her slet ikke, men kun, at den Mygindske Syndsfrihedslære er en konsekvent Gennemførelse af visse af den oprindelige Lutheranismes Tanker.

For dem af Læserne, der ikke vide, hvori denne vilde Fuldkommenhedslære bestaar, vilde det maaske ikke være uvelkomment at høre nogle Prøver af, hvad »Sandhedsvidnet, Ugeblad for kristelig Frigørelse« bringer til Torvs. Saaledes hedder det under Overskriften »Fri«: »Du er fri, fri, fri! De Baand, som binde Dig, ere kun Løgnebaand; thi de virkelige Baand har Jesus Kristus sprængt. Du blev fri, da Jesus lod sig binde. Synd og Smerter og Død og Helved, det vare de Baand, der bleve bundne om ham. Men han sprængte dem alle, da han opstod. De ere altsaa sprængte; Ingen har siden lappet dem sammen; de kunne ikke holde en eneste Sjæl. Men Djævelen indbilder Folk,

de ere bundne. Det er Løgn. Men om de tro Løgner, ere de bundne af Løgner. Derfor kan nu Sandheden frigøre dem. Sandheden er den, at Guds Søn har gjort os fri. og den, som han faar frigjort, er virkelig fri.

Den, som troer Sandheden, han kan sprænge Løgnebaandene, saa let som om det var Spindelvæv.

Du er fri! Fri, men for hvad? Dog vel ikke fri fra Synden? Jo, netop fri fra Synden. Det er det værste Baand. Den, som gør Synd, er Syndens Træl. Det var det første Baand, Mennesker lod sig binde i. Men Jesus har gjort os fri fra Synden, da han døde for os, og vi i ham. Vi ere afdøde fra Synden; thi den, som er død, er fri fra Synden.

Rom. 6, 7 staar der paa Græsk, at den, som er død, er retfærdiggjort fra Synden; Synden har mistet sit retmæssige Krav paa ham. Vi have lige saa lidt med Synden at gøre som den, der er død; han er færdig med at gøre syndige Gerninger.« Og i samme Aand hedder det videre et andet Sted: »Hvor er det dog godt at blive Synden kvit og vide, at vort gamle Menneske er korsfæstet for 1868 Aar sidən. Jeg har længe nok ladet mig indbilde den Løgn, at jeg havde Kamp baade imod Kød og Blod, skønt Guds Ord taler anderledes.« Dette er næsten morsomt at høre, drejede det sig blot ikke om Menneskesjæles Fordærvelse, thi hvad skriver St. Paulus ikke i det første Korinthierbrevs 9ende Kapitel: »Jeg spæger mit Legeme og holder det i Trældom, at ikke jeg, efter at have prædiket for andre, selv skal blive forskudt!« Og saa paastaar man, at vi ere fri for Kamp mod Kød og Blod!

Dog, endnu videre gaar Galskaben. Ikke alene Synden er den frigjorte Kristen færdig med, med alle Sygdomme kan det gaa paa samme Maade. »Sandhedsvidnet« skriver nemlig videre paa et andet Sted: »Han tog jo vore Skrøbeligheder og bar vore Sygdomme. (Matth. 8, 17). Hvad han har taget, skulle vi ikke tage tilbage. Hvad han bar for os, behøve vi ikke at bære. Men kan det virkelig passe? Viser Erfaringen ikke, at der er mange Sygdomme, som man ikke

kan blive helbredt fra? Nej, Erfaringen viser netop, at Jesus helbredte alle dem, som vare syge, vel at mærke: Alle, som kom til ham for at faa Lægdøm. Men viser Erfaringen ikke, at mange troende Mennesker ere syge? Jo, Erfaringen viser, at mange »troende Mennesker« ere dygtig vantro, saa de ikke tør betro deres Legemer til den store Læge, Jesus, men derimod give de jordiske Læger Lov til at kludre med dem. Hvor der er Tro, gaar det saaledes, at Jesus helbreder al Sygdom og al Skrøbelighed blandt Folket. I Nazareth kunde Jesus ikke gøre mange kraftige Gerninger formedelst deres Vantro (Matth. 13, 58.); men hvorfor skulle vi dog gøre os vantro overfor ham, og saa holdes tilbage i Sygdom og Skrøbelighed, naar Jesus har gjort os fri for Sygdommen? Hans Navn forherliges ved, at vi tro ham.« Er saadant ikke til at smile ad? Hvad svare saadanne, naar man gør dem opmærksom paa, at den hellige Timotheus led af Mavesygdom, hvorfor St. Paulus raadede ham til at drikke Vin i Stedet for altfor meget Vand, og at denne selv førte Lægen Lukas med paa sine Rejser? Og hvorledes mon det gaar Pastor Myginds Tilhængere? Syge synes de altsaa ikke at blive, naar de ere ægte og paalidelige, men dø de heller ikke, gaa de uden denne al Forkrænkeligheds og alle Sygdommes højeste Potens over i den evige Salighed? Hvad Svar, der maa gives herpaa, og hvilken Konsekvens, der maa drages heraf, overlade vi vore Læsere selv at slutte sig til.

Det farligste ved denne Bevægelse er, at det ligger i selve dens Natur, at dybe, ethiske Forvildelser ofte følge efter den; at der allerede fortælles om saadanne blandt Tilhængerne af disse og lignende Tanker, er derfor ikke i Stand til at vække Forundring hos nogen.

N. H.

Spørgsmaal og Svar.

Ærede Hr. Redaktør!

Med stor Interesse læste jeg Deres Artikel »Ad en Omvej« i *Katholikens* Nr. 24, særlig fordi jeg i Forvejen kendte Lic. Bangs Beskrivelse af sin Rejse og havde læst denne med stor Opmærksomhed. Der var dog ét i hans Artikel, som De ikke fremhævede, og som der for en Katholik var en vis Grund til at stanse ved. Han udtaler jo, som De selv anfører, at han har langt mere tilovers for den anglikanske Kirke end for den katholske, men den *Grund*, han anfører for denne henholdsvis Synipathi og Antipathi, nævner De ikke. Grunden, siger han, er, at den engelske Kirke ikke som den katholske gør Propaganda blandt andre kristne Confessioner, som om disse vare Hedninger, ja, han finder endog heri et Bevis for, at den katholske Kirke er en *Sekt*, den engelske ikke, forøvrigt et snurrikt Bevis. Nu havde jeg ventet, at De med Føje havde gjort gældende, at saa havde den hele Protestantisme ogsaa et absolut sekterisk Præg, idet den jo paa det kraftigste propagerer i gamle katholske Lande, hvor den katholske Kirke har været hjemme, ikke alene Aarhundreder, men Aartusinder, f. Ex. i Bøhmen, Tyrol, Spanien, Italien, Portugal o. s. v. Synes De ikke, at ogsaa dette havde der været god Grund til at fremhæve?

Deres

R. i S.

✱

*

Ærede Hr. R.!

Med Tak for Deres venlige Brev og den Interesse, De deri lægger for Dagen for nærværende lille, desværre altfor lidt paaagtede Blad, skal jeg svare ganske kort paa Deres Spørgsmaal. Ved at aftrykke Deres Brev her tilkendegiver

jeg, at jeg finder, der er god Grund til at fremdrage Lic. Bangs underlige Maade at slaa sig saa at sige selv i Ansigtet, og jeg takker Dem for, at De nu har gjort det. Naar det ikke var omtalt i min Artikel, er Grunden blandt andet den, at dens Anlæg pegede i en noget anden Retning, idet jeg nemlig søgte at paavise, hvorledes Licenciaten gik en Omvej, han havde kunnet spare sig. Det vilde sikkert være godt, en Gang at komme ind paa en nærmere Omtale af den uhyggelige Virksomhed, som protestantiske Sekter, hovedsagelig ved Hjælp af engelske og amerikanske Penge-midler, øve i de sydlige katholske Lande i Europa. Svare Protestanterne hertil, at det kun er Gengæld for Kirkens Virksomhed i de protestantiske Lande, vil jeg hertil bemærke: de troende Protestanter, der blive Katholiker, faa derved et saadant Plus til det, de troede før, at de føle sig flyttede fra den usikre Planke til den urokkelige Klippe, medens en Katholiks Overgang til Protestantismen betegner et saadant Minus for hans Troslivs Vedkommende, at han næppe mere véd, hvad der staar fast.

Med Tak

Deres

V. H.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. I Redaktionsanliggender bedes man henvende sig til Niels Hansen, cand. theol. & mag., Sigbrits Allé 15. København. S,

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 27.

Søndagen den 7. Juli

1901.

Hvad skulle vi Katholiker gøre for at fremme Katholicismen i Danmark?

Ka vore katholske Blade ere saa faa og smaa, vilde det være en sand Skam, om nogen ikke læste dem grundigt. Hvis dette nu gælder i al Almindelighed, saa gælder det i Særdeleshed om enkelte Artikler som t. Ex. nærværende, eftersom denne hører til dem, der behandle et meget vigtigt Spørgsmaal med stor Rækkevidde.

Til at opnaa et bestemt Maal kræves bestemte Midler. Hvilke ere da i alt Fald nogle af de Midler, som maa bringes i Anvendelse for at naa hen til det Maal, Overskriften spørger om?

Kort før sin Bortgang fra denne Verden, da hans Lidelser vare nær forestaaende, udøste vor Frelser sit Hjærte for sine Disciple og sin himmelske Fader. En af de Ting, der laa Menneskenes Frelser meget paa Sinde, var, at alle, som skulde komme til at tro paa ham, maatte være ét, ligesom han og Faderen ere det. Jesus beder indstændigt om Enhed mellem hans hl. Navns Bekendere og giver os herved at forstaa, hvor inderlig han længes efter, at ogsaa vi Kristne skulle bede i nævnte Øjemed. Vi behøve selvfølgelig ikke at tvivle om, at *Bonnen* om Katholicismens Udbredelse her i vort Fædreland vil være ham en saare velbehagelig Bøn.

Jeg ved nu meget vel, at mange Katholiker øve denne Bøn, som andetsteds, saa ogsaa her i Danmark; men jeg er fuldt overtydet om, at Bønnen kunde vinde betydeligt i Om-

fang. Ikke en eneste Katholik burde nemlig lade hengaa en eneste Dag uden at bønfalde Gud om, at han vilde velsigne den katholske Kirkes Virksomhed her i Landet. Enighed gør stærk; hvis vi nu alle tog til at bede i nævnte Øjemed, vilde vi blive saa stærke, at vi overvandt Gud, der har betinget sin Overvindelse af Bønnen og særlig af Bønnen i Fællesskab. Guds Faderhjærte vilde røres, og han vilde velsigne sin Kirkes Virksomhed her i Landet, ikke blot fordi han har tilstaaet Bønnen Bønhørelse, men ogsaa fordi han af vor Bøn vilde se, hvor ærligt vi mene det med vor Tro. Ja, i denne Sammenhæng drister jeg mig til at udtale, at det overhovedet er utænkeligt, én i Alvor skulde skatte sin hl. katholske Religion uden med sand Glæde at ville gaa med til paa en saa nem Maade at arbejde for dens Udbredelse.

»Men» indvender én maaske, »nævn mig da en praktisk Maade at kunne iværksætte en saadan Bøn.« Naar man vil følge mit Raad, saa er det dette: For at saa mange som muligt kunne komme til at tage Del i Bønnen for vor hl. Kirkes Udbredelse, maa Bønnen være kort, smuk og let at bede hvor som helst. Lær derfor, min Læser, én af de smukke Oversættelser, som nogle Digtere i den senere Tid have skænket os af »Veni creator spiritus« udenad; det er overkommeligt for enhver. At Hymnen er præget af vidunderlig Skønhed, behøver jeg saa ikke at gøre opmærksom paa; det vil nemlig enhver lettelig føle. Bed den saa daglig én Gang, eller, om Du hellere vil, et Fadervor i nævnte bestemte Hensigt; Du kan sagtens finde Tid, al den Stund Du kan bede enten paa Gangen til og fra dit Arbejde, eller naar du er hjemme og har et roligt Øjeblik, eller endelig selv under Dit Arbejde, hvis Du skulde evne at holde Dine Tanker sammen.

Man vil heraf se, at naar Sagen gribes rigtig an, byder dens Udførelse den enkelte ikke synderlig stor Vanskelighed, og med lidt god Vilje kan man altsaa lettelig bidrage til et overmaade stort Godes Frenime. Hvem vil da ikke hjærte-

lig gjerne gaa med til at bede i nævnte Øjemed? Vilde det ikke være den største Skam for os Katholiker, naar vi ved vor Magelighed umuliggjorde en eller anden Konversion? Døm altsaa, min Læser, al Magelighed til Døde i dette Punkt, og tag med Begejstring Dél i dette apostoliske Arbejde.

Danske Katholiker! Gud venter paa, at I alle uden en eneste Undtagelse daglig skulle bede for Danmarks Tilbagevenden til den katholske Enhed, og Sædekornene, som udstrøs, ville bære rig Frugt. Dog er Bønnen aldeles nødvendig til Catholicismens Fremme, saa er den ikke nok, enhver dansk Katholik maa for det andet give *et godt Exempel*.

Det er alles Overbevisning, at Exemples Magt er forbavsende stor; ved det vinder baade det onde og det gode hurtig Fremgang. Vi Katholiker maa derfor alle og enhver især bære vor Religion til Skue i vort Liv; man maa kunne se vor Alvor i at omsætte Religionens Fordringer i Livet. Og tro ikke kære Læser, det kun kommer an paa at leve efter Troen i Hovedsagen, nej, selv de mindste Ting have meget at betyde; et smukt Korstegn, en ærbødig Knæbøjning t. Ex. øve ofte en overvældende Indflydelse paa den, der iagttager dem, da man strax deraf — og det med Rette — slutter til Sindelaget, der besjæler én.

Kunne nu imidlertid alle danske Katholiker give sig det Skudsmaal, at de ærligt bestræbe sig for at føre Troens Grundsætninger i smaat og stort ud i Livet? Eller gives der ikke dem, der sidde deres Messepligt overhørigt, dem, der endog ikke holde deres Paaskekommunion? Andre ere i det hele og store gode, men ere ikke nøjeregnende med Smaating; de sætte sig ud over at bivaane Højmessen, de forsømme regelmæssigt og med en vis Haardnakkethed Eftermiddagsandagten, de komme af daarlig Vane for sent i den pligtmæssige Messe, m. m. m. Saa er der endelig nogle, der vel overvære den hl. Messe, men ikke med en sømmelig Samling og under andægtig Bøn, saaledes som de meget let kunde og skulde. Alle disse — hvorvidt forskellig

deres Skyld end er — bidrage til at pine Livet af den Menighed, hvortil de høre, til at belage Gudstjenesten en stor Del af det tiltalende, og ere mere eller mindre medvirkende til, at Katholicismen ikke gaar saa rask frem her i Landet, som den vilde gøre, naar vi alle vare helstøbte Katholiker. Som Jødefolket med Rette af Profeten Ezekias beskyldtes for, at Guds Navn ved deres Skyld bespottedes blandt Hedninger, saaledes maa de ligefrem daarlige Katholiker, de sløve og de mindre gode tilskrive sig, at man ikke overalt har den Agtelse for Katholicismen, man ellers vilde have, og at Konversionerne ikke ere saa hyppige som i modsat Tilfælde.

Den anden Opfordring til de danske Katholiker er altsaa helt og holdent at omsætte Troen i Livet. Det fordrer selvfølgelig Overvindelse, men det er vel noget, som ikke skræmmer danske Mænd og Kvinder.

Endnu er der *ét* tilbage at gøre, hvis Katholicismen skal vinde Fremgang.

Vor guddommelige Frelser, som føder Fuglene, kunde yderst let have sørget for Føde til sig selv og sine Apostle. Han gjorde det imidlertid ikke, sikkert ogsaa af den Grund, at han, endnu medens han levede paa Jorden, vilde grundlægge og indprente os den Lov, han indsaa, de kommende Aarhundreder vilde have Brug for.

Som Kristus gik lærende omkring i Jødelandet og meddelte sin Naade og gav sine Anordninger, saaledes vilde han fortsætte sin tredobbelte Virksomhed i alle Lande og gennem alle Tider i synlige Stedfortrædere. Han overgiver derfor Apostlene sin egen Fuldmagt, saaledes som han havde faaet den af sin himmelske Fader, altsaa ogsaa til af Apostlene at overgives andre som Efterfølgere og saaledes videre ned gennem alle Tider.

Kirken er altsaa en anden Kristus. Som han nu selv under sin offentlige Virksomhed lod sig underholde af sine Disciples Kreds, saaledes er det hans Vilje, at hans Kirke skal understøttes af dem, der høre til den, og af dem, der

optages i dens Skød. Hertil kunde jeg føje Jesu' og hans hl. Apostles tydelige Ord, men jeg skal helme med Grunde, saasom denne alene rigeligt slaar til.

Kun det skal jeg betone, at det at *understøtte Kirken* ikke er en Naade, man viser den, men *en Pligt*.

Denne Pligt maa nu enhver Katholik efterkomme, og jo trofastere han opfylder den, desto snarere kan der være Tale om Katholicismens Fremgang her i Landet, al den Stund det er soleklart, at førend de gamle Virksomheder ere betryggede, i alt Fald nogenledes, vil det være en Umulighed at aabne andre, da de milde Gaver fra Udlandet ikke flyde rigeligere nu, end fordem.

Vor hl. Kirke var for halvtredsindstyve Aar siden et hjælpeløst Barn, der vakte alles Medlidenhed. Nu er imidlertid Barnet blevet stort, og dets Velgørere vente med Rette, at Barnet selv hjælper med til at bjærge Føden. Grund-sætningen, som i denne Henseende maa følges, er og bliver den samme, som Skriften indprenter, naar den taler om Velgørenhed. Har du meget, saa giv rigeligt; har du lidet, saa giv gerne af det lidet, du har.

For at ingen Katholik skal undslaa sig for at gøre, hvad han kan, vil det maaské være nyttigt at fremhæve en Omstændighed. Man maa nemlig ikke tro, det kun er de rige i Udlandet, der bidrage til Kirkens Gerning her i Landet; nej, ogsaa de fattige give deres Skærv. Den fattige Mængdes Skærv bliver derved til en stor Sum, og ofte gælde Smaabidragene, de fattige yde, mere i Vorherres Øjne, netop fordi deres Hensigt er renere, og de gives til Trods for Savnet, medens de riges er af deres Overflod.

Tag Dig altsaa, min Kristne, alvorlig for efter Evne at bidrage til Kirkens Understøttelse.

Hvorofte se vi ikke i vort Fædrelands Historie, at vort dyrebare Land var stedt i Fare og Undergangen nær. Spurgte Borgerne da om, hvad det kostede? Ofrede de ikke Lemmer og Liv, Hus og Penge for at redde Fædrelandet? Varc de ikke alle, store og smaa, rige og fattige

enige om at sætte alt ind paa at frelse deres kære Land? For Tiden er det ikke legemlige Fjender, der trænge ind paa Danmark, men hvor sørgeligt ser det ikke ud i Sjælen? Jeg behøver ikke at skildre Tilstanden; enhver vil tilstaa det, som kender Livet her i Norden, og kun den katholske Kirke er i Stand til helt og holdent at omskabe og omdanne Sjælene til det bedre; kun den haandhæver nemlig Sandheden som uforandrlig og strider mod al Løgn, den komme fra den høj lærdes Læber eller fra den almindelige Mand, kun den giver nemlig ikke Afkald paa Moralens Fordringer, naar Menneskene ville sætte sig ud over dem, de være saa fornemme, de være ville; kun den staar som en Sandhedens og Moralens Klippe, og lad ogsaa den aandelige Forvirrelses og sædelige Slappelses Bølger gaa endnu højere end for Øjeblikket, i saadanne Tider træder ganske særlig dens Evne frem til at drage til sig og tilfredsstille alle saadanne, der længes efter at faa fast Grund under Fødderne.

M. O.

En Begivenhed.

Det er næppe hændet mange af dette Blads Læsere, hvad der hændte Undertegnede forleden Dag hos én af Byens største Boghandlere. Paa Disken mellem den øvrige Literatur fandt jeg nemlig — *in af vore katholske Boger*, Pater Perger's sidste lille fortrinlige Piece. Det er noget saa sjældent, at jeg strax købte den. For den store Forlagsboghandel var det ogsaa en Begivenhed, idet hele dets Oplag af vedkommende Bog herved med det samme blev udsolgt. Naar jeg her fortæller denne Begivenhed, er det nærmest for at give en lille Efterskrift til foranstaaende Artikel. Dens Forfatter har med Fortsæt undgaaet at berøre Pressens og Literaturens vældige Betydning for Catholicismens Fremgang, under den Forudsætning, at det siden skulde komme til nærmere Behandling her i Bladet, hvad der kunde gøres

for at forbedre vor Literaturs Stilling. Disse Linjer kunne maaské være en Indledning hertil. Der er meget at forandre og forbedre ved vor Literaturs Stilling, men ét er der, som alle og enhver kunne gøre, *køb saa meget* katholsk Literatur som muligt, og det ikke hos Præsten, men hos den *Boghandler*, hos hvem man gør sine øvrige Indkøb af Bøger; thi mærker denne, at der forlanges og ønskes katholsk Literatur, skal han nok finde Interesse i baade at anskaffe den, at lægge den frem, skilte med den og regne med den som en ikke uvæsentlig Faktor. *Niels Hansen.*

Spanske Lynglimt.

Mele det katholske Spanien er for Øjeblikket opfyldt af Glæde ved at erfare, at Hans Naade Dr. *Marcello Spinola*, Ærkebiskop af Sevilla, næsten er ved at være helt rask efter den haarde Sygdom, som havde ført ham omtrent til Gravens Rand. Et overmaade rastløst og energisk Arbejde for Dannelsen af en national katholsk Forening, i hvilken alle kunde arbejde for samme store Ideal, Kirkens og Fædrelandets Velfærd, havde nær faaet hans alt andet end kraftige Konstitution til at bukke under. Hans Program, hvilket *Catholic Times*, hvorfra vi tage disse Oplysninger, betegner som det absolut logiske under Spaniens nuværende sørgelige Forfatning, er, at man skal se bort fra alle mulige politiske Uenigheder og samle alle katholske Kræfter til én stor Hær mod Socialisternes, Frimurernes, Anarkisternes og Fritænkernes forenede Angreb. Hvor praktisk denne Ærkebiskoppens Tanke har været, har Sevilla vist ved at give det mest slaaende Svar, der kunde gives, til hans indtrængende Opfordring. I Midten af forrige Maaned have nemlig over 4000 Katholiker af de forskelligste politiske Anskuelser i Sevilla lagt Grunden til den længe ønskede Forening paa de Vilkaar, som den berømte og elskede Ærkebiskop havde

foreslaaet dem. Hvis nu hvert af Spaniens 62 Bispedømmer, efter deres Overhyrdes Raad og under hans Ledelse, indtræde i dette store Forbund med samme Endrægtighed og Uegennytte, som Sevilla har gjort, saa vil katholsk Indflydelse i Spanien have vundet et stort Skridt fremad, og Ærkebiskoppens Ord i hans Hyrdeskrivelse ville gaa i Opfyldelse, »at den katholske Forening, under Ledelse af den af alle elskede Leo XIII.s ærværdige Pen og Røst, vil frelse og styrke Spanien og bringe Fred i Landet, saaledes som Katholikernes Sammenslutning i Tyskland har frelst, fæstnet og styrket dette Rige.« Der er ikke noget andet virksomt Middel mod Halvøens edderfyldte Saar, ikke nogen anden Beskyttelse for Religionen og dens Institutioner og hellige Rettigheder, ikke nogen anden Hjælp for Katholikerne i deres forladte Tilstand end deres Sammenslutning. Vel ere Forskelligheder i politisk Anskuelse i al Almindelighed saare tilladelige, men overfor Fjender, der ere saa uforsonlige i deres Had mod Religionen som Frimurere og Nutidens Fritænkere, skulde der være Vaabenstilstand blandt Katholikerne angaaende alle Spørgsmaal af anden Rang, da netop nu alle Vegne Kirkens Kræfter samles og forenes til fælles Forsvar mod Fjenderne. Det er da at haabe, at hvad der er begyndt i Spanien, maa fortsættes, og det med samme Held og Velsignelse, som der har hvilet over Tysklands Katholiker. Disse sidste have dog ét forud for Spaniens Katholiker, som sikkert ikke vil undlade at øve en betydelig Indflydelse: de tilhøre et i politisk Henseende udviklet og roligt Folk, hvor Dannelse af et støt politisk Parti havde langt flere Forudsætninger for at kunne lykkes end blandt det spanske Folk, hvor Oprør og Revolution ere stadigt opdukkende Fænomener i det politiske Liv; om der i Tyskland var bedre Stof til at danne et Parti af, end der er i Spanien, er et andet Spørgsmaal, hvilket dog næppe kan afgøres i Disfavør af det sidste Land; i Tyskland vare Katholikerne blevne lutrede gennem Kulturkampens Trængsler, en Lutring, som de spanske og overhovedet Syd-Europas Katoliker jo ganske sikkert kunne vente sig Magen til, hvis de ikke allerede befinde sig midt i den.

N. H.

NB. Fra kompetent Side ere vi blevne gjorte opmærksomme paa, at naar Tallet paa frafaldne franske Præster i dette Blads No. 20 opgives — dog med stor Tvivl — til omtrent halvottende hundrede, er dette i højeste Grad overdrevent, da det ikke en Gang naar — 20.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 28.

Søndagen den 14. Juli

1901.

En protestantisk Gejstlig om „den hellige almindelige Kirke“.

Immortale Dei miserentis opus,
quod est Ecclesia.

Leo XIII.

En af den danske Lutheranismes fremragende Mænd, den veltalende og aandfulde Præst ved Immanuelskirken i København, Pastor *Fr. Jungersen*, har i »Dansk Kirketidende« for 9de og 16de Juni offentliggjort en Artikel, der ogsaa er af Interesse for Katholiker. Artiklen er betitlet »Den hellige almindelige Kirke og Partierne« og er i det Væsenlige identisk med et i Bethesda holdt Foredrag.

Som grundtvigsk Mand afviser Pastor Jungersen paa Forhaand den Paastand, at den christne Kirke skulde være usynlig, som Følge deraf vanskelig at finde og uden Betydning som *lærende* Magt og *lovgivende* Myndighed. »I og for sig ligger det lige for Haanden,« skriver J., »at har Guds enbaarne Søn. i hvem Guds Naade og Sandhed er kommen til Jorden, villet stifte en Menighed hernede, saa maa den fortjene Tillid som Sandhedens, Kærlighedens og Guds Krafts Hjemstavn her paa Jorden, og saa maa den være til at finde for dem, der søger Ly for Guds og Menneskehedens Fjende: Løgneren og Menneskemorderen.« Endvidere: »Stoler vi nu paa, at Gud er til, at hans Søn har villet være en Frelser for den fortabte Menneskeslægt, da følger det af sig selv, at vi tror *paa* den hellige almindelige Kirke . . . Dette stemmer da ogsaa med Evangelie-

beretningen i Matthæusevangeliets 18de Kapitel, at »Christus, den levende Guds Søn,« har villet bygge en Kirke paa *Klippegrund*, mod hvilken Dødsrigets Magt skulde vise sig afmægtig — hvad der i den Kirke, som er kommet til os, og i hvilken vi er optagne, har sit Udtryk i, at vi . . . har den Tillid til denne Kirke . . . at dens Grundvold ikke indeholder mindste Gran af Løgn eller Mørke eller noget, som hører det forfængelige og forkrænkelige til, og som derfor maatte ligge under for Dødens Magt; i andet Fald er nemlig denne Grundvold ingen *Klippegrund*, er ikke *paalidelig* . . .«

Til Støtte for dette sit Kirkebegreb anfører den protestantiske Forfatter nu det Sted hos St. Paulus, som ellers altid bortfortolkes af Protestanterne — Stedet 1 Tim. III, 15 hvor Kirken af Apostlen kaldes »Guds Hus, den levende Guds Kirke, *Sandhedens Pille og Grundvold*.« Med en vis Ironi skriver Pastor Jungersen endog i en Note:

»Det er morsomt at se, hvorledes man fra protestantisk Side har manøvreret med Ordene, for at undgaa denne Tanke . . . Man har jo taget Slutningen af Vers 15 sammen med Vers 16 og læst saaledes: »Sandhedens Pille og Fodfæste og uden Modsigelse stor er den Gudfrygtigheds Hemmelighed: Gud er aabenbaret i Kød, retfærdiggjort i Aand, *set af Engle*, prædiked blandt Hedningerne, troet i Verden, optaget i Herlighed.« Det hører dog slet ikke med til Sandhedens Grundvold og Fodfæste her paa Jord, at Herren er »set af Engle.« Luther har ikke ment det saaledes; han skriver: »Kirken er, som vi alle véd, at Paulus siger, Sandhedens Grundvold; det véd vi alle meget godt, thi saaledes beder vi alle i Troen: jeg troer *paa* en hellig christelig Kirke. — I denne Kirke maa enhver lade sig finde, som vil blive salig og komme til Gud; udenfor denne Kirke er der ingen Frelse.«

»At Menigheden er Sandhedens Fodfæste,« fortsætter Jungersen, »ligger ogsaa i, at Herren, som jo er Sandhedens Konge, kalder sig Sandheden selv og kalder Menigheden

for »sit Legeme« og sin »Brud« — og derfor selvfølgelig maa være at søge i sit Legeme og hos den Brud, med hvem han vil være ét Kød.«

Hele denne Tankegang er god og sund og rigtig. Den lutherske Gejstlige skal imidlertid nu gøre Skridtet fra Tankens til Virkelighedens Verden, og her møder han da den Opgave at forsone den ideale Sandhed med den foreliggende luthersk evangeliske Virkelighed. Han indser meget klart, at »det umuligt kan være *Herrens* Skyld, naar der er kommen Blindhed i Christendommen overfor det store Spørgsmaal om, hvor den hellige almindelige Kirke er at finde — hvorpaa den skal kendes — hvilket Ord det er, der skal holdes — hvilken Grundvold, der skal bygges paa.« Men som de Skyldige nævner han i Flæng *Videnskaben, Paven, Statsmagten og den blinde Mængde*. At Statsmagten og den blinde Mængde i sin Tid var med til at sprænge *Europas kirkelige Enhed* — dette er en urokkelig Kendsgerning. Men det er ikke netop saaledes, Pastor Jungersen vil have Sagen opfattet, eller det er i denne Sammenhæng ikke herpaa, han tænker. At Videnskaben indenfor *Protestantismen* anmasser sig Ret til at tage de Kundskabens Nøgler, som Gud har betroet *Kirken*, derom er der ingen Grund til at disputere, al den Stund det er en vidt bekendt Sandhed. Men Pastor Jungersen tager fejl, naar han mener, at kunne sætte den katholske Kirkes Autoritet i Klasse med hine falske og selvbestaltede Vejledere og Vildledere.

Han begynder med at gøre Indrømmelser til det katholske Kirkebegreb. Det er ganske rigtigt, siger han saaledes, at Kirken maa være *ufejlbar*. »Vist er det, at Sandheden til Salighed ikke kan være saadan saa nogenledes sand, halvt sand, halvt tvivlsom, saa vist som Christus ikke er eller har udtalt *nogenledes* Sandhed, men hans Ord er fuld Sandhed, thi han er selve Sandheden; er Paven altsaa Christi Statholder og Stedfortræder paa Jord, *saa passer Ufejlbarheden paa ham*. For mange tager Protestantismen sig

ud som en evindelig *Søgen efter Sandheden*, medens denne dog ingen Steds paa Jord har Fodfæste. men idelig svæver højt oppe i Skyerne; intet Under, om man da siger til slige Protestanter: kan I saaledes mætte Eders Sandheds-trang med det at søge uden at finde, saa elsker I bestemt ikke Sandheden ret højt.« Det er derfor intet Under, mener Forfatteren, naar det forekommer mange, »at Katholicismens Aand er Tro, Protestantismens Tvivl, saa at Fremtiden nødvendig maa tilhøre Katholicismen med det faste, ukuelige Troens Mod, medens Protestantismens hele aandelige Dygtighed sættes ind paa og munder ud i Ævnen til at vække Tvivl; thi lige saa vist, som hele Oldtidens Kultur bukkede under for Fiskerne og Tolderne fra Galilæa, fordi den vel var glimrende opøvet i Ævnen til at gøre alt tvivlsomt, men havde tilsat sin Tro, lige saa vist vil vor Tids Kultnr bukke under, dersom den kun forstaar sig paa at tvivle og udbrede Mørke over Himlen og Jorden, men har tabt sin Troesævne.

»Og som Protestantismen synes at være paa Veje til at undergraves af Tvivl, saa er den fuld af *Selvraadighed* og *Selvklogskab*, taber mere og mere Ævnen til at *adlyde*; *Lydighedens blotte Navn* er den næsten *forhadet*. Hvad Under da, at mange Mennesker, som efterhaanden har gjort den Erfaring, at Mennesket aldeles ikke duer til at være sin egen Herre, længes efter den *Autoritet*, hele denne gennem Aarhundreder opbyggede Ordning, denne *Myndighed*, som paatager sig at indordne hele vort Menneskeliv, baade i Forhold til Gud og vor Næste under sin gamle, prøvede Erfaringsvisdom og indvundne Sjælekundskab. Det er jo dog vist, at vi umulig kan være vore egne Herrer, vi, hvis Liv tages, som det gives, uden at nogen spørger os om Forlov; men skal vi leve i Lydighed, saa maa vi kunne faa at vide, hvori Lydigheden bestaar, og det paatager den katholske Kirke sig at fortælle os. Derfor siger Katholiken: hos os er der *Lydighed*, derfor har vi alene *Helgener* . . . me-

dens alt i Protestantismen viskes ud i Middelmaadighed, fordi ingen duer til at byde, og ingen vil lyde.

»Et Hus, som er splidagtigt med sig selv, falder; Protestantismen opløser sig mere og mere i splidagtige Partier, fordi den har løsrevet sig fra den ene hellige katholske Kirke; denne alene svarer til, hvad den hellige almindelige Kirke nødvendigst maa være: *én Hjord under én Hyrde*. Saaledes kunde det jo synes, at kun i Katholicismen kommer der Mening i det Led af den christne Troesbekendelse: jeg troer paa den hellige almindelige Kirke.«

Saa vidt gaar den lutherske Gejstlige i sin Loyalitet overfor den katholske Kirke. Der følger saa — som man kunde forudsé — et: *Og dog . . .* »Og dog er hele denne vældige romersk-katholske Bygning i Virkeligheden intet andet end en Skygge af den hellige almindelige Kirke, ligesom Paven er en Skygge af Christus.« Der opereres nu i Artiklen videre med disse lykkelig fundne Udtryk, og gennem en videre Udførelse af dette poetiske Billedsprog naaer Pastor Jungersen til den Slutning, at »Kirkens Brudgom ikke afstaar sin Brud til en Skygge, ej heller finder denne Brud sig i at have en Skygge til Brudgom.« Der argumenteres her til Følelsen og Fantasien.

Beregnet for Forstanden er derimod en anden Grund, som Hr. Jungersen længere henne i Artiklen fremsætter — den nemlig, at visse Pavers personlige Uchristelighed gør deres Ufejlbarhed umulig. »Sandhedens Ord kan ikke skilles fra den Person, i hvem Sandheden boer; ufejlbar Sandhed kan umulig findes eller udtales af en Pave som f. Ex. Alexander VI, en Horkarl og Giftblander.« Og var det end muligt, vildé »en saadan Sandhedsforkyndelse være uden Ævne til at holde Kirken i Live.«

Overfor denne Theori vil det vistnok være tilstrækkeligt at minde om Jesu egne Ord i Evangeliet (Matth. XXIII, 2—3):

»Paa Mose Stol sidde de Skriftlærde og Farisæerne. Alt det *derfor*, som de sige Eder, at I skulle holde, det holder og gør. Men gør ikke efter deres Gærninger.«

Dette Sted er meget værd at lægge Mærke til, bl. a. fordi det indleder en af Herrens store Straffetaler mod Farisæerne. Han byder sine Disciple alligevel at adlyde dem — og hvorfor? Fordi de sidder *paa Mose Stol*. »Alt det *derfor*, som de sige Eder . . . det gører!«

I Modsætning hertil erklærer Pastor Jungersen om Christi Forjættelse til Petrus og denne Forjættelses Overførelse paa Petri Efterfølgere:

»Prøv at anvende dette, at Peters Tro aldrig skal vakle, paa Alexander og hans Aandsbrødre i Paverækken! Nej, Herren har talt til en *Person*, ikke til en *Pavestol*!«

Man ser, at denne Paastand udtrykkelig er dementeret i selve Evangelierne. Thi naar Farisæerne maatte adlydes, fordi de sad i Mose Stol, maa Paverne det meget mere, da de sidder paa Petri Sæde. Pastor Jungersens hele Angreb er derfor falsk begrundet, idet han gaar ud fra en urigtig Opfattelse af det *kirkelige Embedes* Væsen.

Det er let at eftervise, at han gør sig skyldig i et lignende Fejlsyn, naar han senere hen i Artiklen skriver:

»Naar særlig Pavens Præster vover sig til at anvende paa sig selv Herrens Ord *til Apostlene*: »Modtager Helligaanden! Hvem *I* forlader Synderne, dem ere de forladte« . . . saa har vi vel nok her den Brug af Nøglemagten, som netop holder saa mangfoldige i Trældom . . .

»Ogsaa denne Magt hos de pavelig indviede Præster hviler paa den samme Forvexling af Personen og Embedet . . . fordi Apostlene *havde Helligaanden*, kunde *de* dømme ret om godt og ondt og tilsige Syndsforladelse. Men *fordi Præsterne sidder i en Skriftestol*, er der ikke Spor af Sikkerhed for, at de har den samme Aand, og saa er det rædsomt, at de vover at tage Nøglerne og lukke op og i for Menneskesjæle.«

Det er jo ikke første Gang, man læser sligt hos en protestantisk Polemiker. Men naar en Mand af Pastor Jungersens Aand og Viden gentager den Art Angreb, bliver man forbavset. Thi ser han dog ikke, hvorledes han med

Ord som de ovenstaaende fuldstændig borttager Grundvolden ikke blot for *katholsk*, men for *al* Præstegærning? Har nemlig de katholske Præster ingen Ret til paa sig at anvende Herrens Ord til Apostlene, har de protestantiske selvfølgelig heller ikke denne Ret. Ogsaa fra den *lutherske* Gejstliges Side er det en Anmasselse, naar han »*paa sit hellige Embeds Vegne*« efter Skriftetalen i Sakristiet tilsiger Syndernes Forladelse! Ikke Embedet, men Personlighedens subjektive Værd kan, ifølge Pastor Jungersen, ene give Ret hertil — og hvilken Præst vilde vel vove at staa op og sige: »Jeg føler med mig selv, at *jeg* har Helligaanden ligesom Apostlene; *jeg* kan derfor dømme ret om ondt og godt; hos *mig* kan faaes ægte Syndsforladelse!»

Den, der vilde sige eller blot *tænke* saaledes om sig selv, var sikkert *fjærner* end nogen fra at have samme Aand som Apostlene — dette vil Pastor Jungersen utvivlsomt indrømme. Men hvorledes skulde Spørgsmaalet da løses, hvem skulde for Menigheden udpege de Præster, hos hvem der kunde findes sand Syndsforladelse? Ser Pastor Jungersen ikke, hvilken Dør der med et saadant Princip vilde blive aabnet paa den ene Side for sværmerisk Hovmod, der mente sig at have modtaget apastolisk Naade, paa den anden Side for gensidig Forkærelse og, tilsidst, fuldstændig Opløsning af al kirkelig Orden i et Uføre af falsk »Aandelighed«?

Der er imidlertid det Særegne ved den Art Fordringer som her Pastor Jungersens, at de kun er til *polemisk Brug*.

De er til at holde sig den katholske Kirke fra Livet med og til ved deres exalterede Idealisme at styrke den maaske vaklende Bevidsthed om at være paa rette Vej. Thi det er dog en besynderlig Tanke, hvori al protestantisk Kritik af den katholske Kirke udmunder — og saaledes ogsaa Pastor Jungersens — at den sande almindelige Kirke endnu næsten ikke har existeret, og at man blot tør haabe paa, at der i en fjærn Fremtid »virkelig og kendelig bliver én Hjord,

som kun kender én Hyrde«, fordi dette er »en Æressag for Kirkens Hoved og Herre.«

Imod denne vage Drøm om »at Kirken igen skal *rejse sig*« — den Kirke, som er *Sandhedens Pille og Grundvold!* — og at »Troen paa den hellige almindelige Kirke skal retfærdiggøre sig selv som den berettigede Tillid til, at den hellige almindelige Kirke er den levende Guds Hus og Tempel, hvis dyreste Skat og Indhold er selve Pagten« — imod disse velménte, men kraftsløse Ord sætter den katholske Menighed sin aartusindgamle Bekendelse: *Credo in unam sanctam catholicam et apostolicam Ecclesiam.* En Bekendelse, som atter hviler paa Jesu Ord til *Apostlene*:

»Se, jeg er *med Eder* alle Dage, indtil Verdens Ende.«

Thi hvor, uden i Kirken, er Jesus med sine Apostle indtil den yderste Dag?

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

29.

Søndagen den 21. Juli

1901.

Et Angreb.

Kærligheden tænker ikke ondt.

I. Cor. XIII, 5.

«Kærligt Dagblad» for 15. ds. indeholder under Overskriften *Papistisk Kinamission* følgende Artikel:

Et Hamborgerblad har nylig meddelt nogle i Sandhed haarrejsende Meddelelser om den papistiske Kina-Missions Maade at virke paa, som man paa Forhaand vilde anse for aldeles utrolige; men desværre er Meddelelserne sikkert paalidelige nok, da de stammer fra et fransk katholsk Missions-selskabs (*Oeuvre de la Sainte-Enfance*) egne Publikationer. I Juni-hæftet for 1897 hedder det: »Siden 1884 har vi haft den Lykke at døbe 20,552 *smaa døende* Børn, deraf 3558 i Aar. Skulde alle disse smaa Engle intet virke heroventil for det vantro Kinas Omvendelse?» I samme Hæfte beretter Missionærene om en Hungersnød i Yunnan 1893: »Forsynet har, det er vist, i høj Grad simplificeret vort Arbejde, idet det kaldte et stort Antal af vore smaa Børn til Himlen. Denne tidlige Død, saa sorgvækkende den end er i et kristeligt Land, er Genstand for Glæde og Trøst i disse hedenske Egne.« Et andet Sted hedder det: »Gør et lille Besøg i den ubesmittede Undfangelses Hus i Peking. Ser De den beskedne Indgangsdør? Den er i Aar bleven *Himlens Port* for et stort Antal Brødre og Søstre. 873 smaa Børn blev ved denne Port givet til os, hver for 45 Cents, og af dem er 843 døde, efter at de var genfødte ved Daabens hellige Vand« (Side 258 i Hæfte 21). En Korrespondent fra Missionsmarken meddeler: »Et spædt Barn koster omtrent 5 Francs om Maanedn. Visselig, jeg anraaber Gud om, at disse kære, smaa Sjæle saa snart som muligt maa forlade os og flyve til Himlen. Men vil de endelig ikke dø, maa man jo dog føde og opdrage dem.« En en-

kelt af Selskabets Anstalter kan triumferende berette, at af 12,000 Børn, der var betroet det til Daab, havde kun 124 eller 125 naaet at blive ét Aar gamle, og en Biskop Guierry lykønsker i Annalerne Missionærerne til, at de hvert Aar sender mere end 400,000 Børn ind i Himlen! — Det vilde være interessant en Gang at faa at se Missionsresultaterne fra de danske St. Josephshospitaler; der siges at disse papistiske Missionsanstalters Dødsstatistik skal opvise en mærkelig Mængde Katholiker. Mon det er sandt?

Redaktør, Pastor *Dyckjær* har haft en af sine uheldige Dage, da han lod denne Artikel passere. Thi et Angreb som det her citerede er værst for Angriberen.

Artikelforfatterens Mening fremgaar jo tydelig nok af de Steder i »Den hellige Barndomsforening«s Beretning, som han fremlæver. Hvori ligger nemlig det efter hans Paa-stand *haarrejsende* ved disse Meddelelser? Fremhævelserne viser det. Forfatteren finder det haarrejsende, at saa mange af de smaa Børn, som de katholske Missionærer har døbt, dør i en tidlig Alder. Og han viser os de katholske Missionærer, *bedende for de Smaas Dod og utilfredse med, at de bliver i Live.* »Triumferende« — siger »Kr. Dgbl.« — meddeler en Missionsanstalt, at kun 125 af 12,000 Børn er bleven et Aar gamle, og en Biskop lykønsker Missionærerne til, at de hvert Aar expederer 400,000 Børn over i det Hinsides!

Meningen er, kort og godt: *de katholske Missionærer er Mordere*, som dræber Børnene for at blive fri for at opdrage dem. Og af sit gode Hjertes Overflødighed antyder »Kristeligt Dagblad«. at der paa de »papistiske« Hospitaler her i Landet vistnok sker lignende *haarrejsende* Misgærninger!

Alt i Alt — »Kristeligt Dagblad«s Artikel er værdig til at staa i »Social-Demokraten« eller i hint unævnelige Blad, som for ikke saa længe siden delikaterede sine Læsere med en artig dansk »Klosterskandale«, men som — da Sagen kom for Domstolene — maatte tilstaa, ikke at have Skygge af Bevis for sine Sigtelser . . .

Imidlertid — »Kristeligt Dagblad« har jo, som det fromt siger, »desværre« Beviser, der er paalidelige nok; Bladet citerer selve Barndomsforeningens Beretning!

Med Forlov — det gør »Kristeligt Dagblad« nu alligevel ikke. Det citerer nemlig kun »et Hamburgerblad« (man faar ikke at vide, hvilket), som »nylig« (man faar ikke at vide, naar) har bragt nogle løsrevne Citater af den franske Beretning fra Barndomsforeningen.

Lad os imidlertid gaa hen over denne Mangel ved Kildeangivelserne, og lad os undersøge Citaterne.

Det første er efter Junihæftet for 1897 af Beretningerne, og det hedder her, at Missionærerne har døbt ca. 20,000 Børn, der laa paa det yderste. Heri er intet haarrejsende. Pastor Dyekjær vilde formentlig ogsaa døbe Børn, der laa for Døden og ikke var døbte.

Det andet Citat indeholder heller intet haarrejsende. Det er taget af samme Hæfte, og Missionærerne i Yunnan fortæller her (mærkelig sent iøvrigt!) om en Hungersnød, der har hærget Landet for 4 Aar siden. De siger da, at mange christne Smaa børn under denne Hungernød er blevne kaldede til et bedre Liv, hvilket man, med Henblik paa *de givne Omstændigheder*, kun bør glæde sig over.

Tredje Citat (»Hæfte 21« (hvad Aargang?) »Side 258«) siger kun, at der i et Asyl i Peking er død mange Smaa børn, men lykkeligvis alle døbte.

Nu først kommer det kriminelle, der skal kaste et uhyggeligt Lys tilbage over de andre Meddelelser. »En Korrespondent fra Missionsmarken« skal da have skrevet, og Redaktionen af Barndomsforeningens Beretning været vanvittig nok til at optage nogle Linjer, hvori det uforbeholdent siges, at det er *billigere*, naar Børnene dør tidligt, hvorfor Brevskriveren beder til Gud om. at saa mange som muligt maa dø . . .

Dette Citat *mangler imidlertid al Kildeangivelse!* Og det samme gælder den »triumferende« Missionsanstalt, hvis Stolthed det er at have ombragt *11,975 Børn*, samt

den jubilerende Biskop Guierry, der lykønsker Missionærerne til deres Mordergærning! Disse Uhyrligheder hviler fuldstændig paa et eller andet *christendomsfjendligt Hamborgerblads* Autoritet!

Den lille opbyggelige Betragtning, som Pastor Dyekjær tilsidst selv anstiller, over hvor mange Mord, der vel bliver begaaet paa vore St. Josephshospitaler, minder stærkt om nogle Udtalelser, der i Vinter fremkom i et andet københavns Blad. Vedkommende Organ skrev:

»Det vilde ikke være saa underligt, om man i Fremtiden fulgte alle Forhold herhjemme indenfor de katholske Samfund, med langt større Agtpaagivenhed, end hidtil har været Tilfældet. Det vil lydeligere og lydeligere blive forlangt, at de fromme Munke og Præster lægger Kortene paa Bordet. Til Værn for vore egne Traditioner og vore egne Fremtidsmaal vil vi fordre fuldt og klart Sollys gennem de brogede Helgenbilleder paa Kirkeruderne og langt om bage de skumle, dækkende Klostermure.«

Denne ædle Forsvarer for »vore egne Traditioner« og »vore egne Fremtidsmaal« havde ogsaa hørt *haarrejsende* Beretninger om, hvad der foregik paa »de papistiske Missionsanstalter«. Hvis Pastor, Redaktør Dyekjær derfor skulde ønske en proper Hjælp til en eventuel Undersøgelse over »Missionsresultaterne fra de danske St. Josephshospitaler«, saa vil vedkommende Journalist sikkert gærne være til Tjeneste. Hans Navn er *Johannes Hansen*, og han er Redaktør af et Blad paa Kultorvet.

Et Forsvar.

Om de fleste af vore Læsere bekendt, har vi ogsaa her i Danmark en Afdeling af *Den hellige Barndomsforening*, dette skønne christelige Værk, som »Kristeligt Dagblad«, sit Navn til Trods, af Uvidenhed og af Had til »Papismen« har behandlet paa saa oprørende en Maade. Der indsamles aarligt her i Landet mellem de katholske Børn henved 500 Francs, som oversendes Generaldirektio-

nen i Paris. Sammenlignet med de Summer, denne ellers ræder over — ialt ca. 3 $\frac{1}{2}$ Mill. Francs — er det kun lidt, men dog nok til at vise vor danske Katholicismes gode Vilje, ogsaa paa dette Omraade.

Der udgives hvert Aar paa Dansk en Beretning for Barndomsforeningen, og vi henleder herved »Kristeligt Dagblad«s Opmærksomhed paa denne Række af Beretninger. I Aargangen 1899 findes der f. Ex. netop en Skildring fra et af hine »haarrejsende« kinesiske Børnehjem. Beskrivelsen er ikke af nogen Missionær, Missionsbiskop eller anden Mis-dæder; den er nemlig aftrykt efter *Revue des Deux Mondes* og forfattet af en hæderlig Lægmand, Forfatteren André Bellesort. Man vil i denne Skildring bl. a. finde Forklaringen paa, hvorfor saa mange stakkels smaa Kineserbørn dør paa de katholske Hospitaler.

Bellesort skriver:

Hongkong, November-December 1897.

Jeg vilde dog ikke forlade Hongkong uden først at have aflagt et Besøg i Børnehjemmet, som er bleven grundlagt ved den hellige Barndoms Forening. Dette Besøg beredte mig stor Glæde, thi kan vel nogen tænke sig en smukkere og menneskekærligere Gærning end den at drage Om-sorg for de mest ulykkelige og mest forladte af alle Børn. Desuden var det en særlig hjemlig Fornemmelse, at være midt imellem franske Ordensfolk her i det fjærne Kina og i en By, som er i Engelskmændenes Besiddelse. Det er, som om man træder ind i en anden Verden, naar man forlader den travle, larimfulde By og kommer til dette Fredens Hjem, der er bygget ud i Havet paa en fremspringende Landtunge og saaledes næsten helt omgivet af Vand. Min elskværdige Førerinde var en elsassisk Søster. Hun havde allerede tilbragt 10 Aar i Kina, og det uvante Klima havde sat sine Mærker i hendes Ansigtstræk, der var synlig afmagrede, men hendes Øjne lyste endnu af ungdommelig Glans.

Selve Børnehjemmet har tre Afdelinger. I den første Afdeling optages de af deres Forældre forladte, solgte eller udsatte Børn. Den anden består af Værksteder, hvor de Børn arbejde, hvis Liv man har kunnet frelse, og den tredje er et Slags Pensionat, som besøges af Døtrene af portugisiske Handelsmænd og andre Katholiker i Hongkong og ogsaa af Døtrene af rigt Kinesere.

Vi besøgte først Syggestuen. Der fandtes mange smaa syge Børn, som laa i propre, hvide Senge. Jeg havde aldrig troet, at man kunde finde en saadan Samling af Krøblinge, hvis Udseende maatte vække Medfølelse hos enhver. Hos de fleste var Hovedet alt for stort i Forhold til Kroppen, hos andre var Panden ligesom fladtrykt, andre vare blinde, hos andre kunde man næppe opdage Øjnene. Søsteren pegede paa en lille Dreng og sagde: »Denne her dør sikkert endnu før Nattens Frembrud. Men han er lykkelig, han er døbt. Naar Kineserne bringe os en Dreng, saa er det sikkert, at han enten er en fuldstændig Vanskabning, eller ogsaa, at han er Døden nær eller uhelbredelig syg*), thi det er det tungeste for dem at skille sig fra deres Sønner. Derimod holde de ikke saa meget af Pigerne, som de ofte udsætte, og for hvem de da i det mindste sjældent sørge, naar de blive syge.« »Komme saa ogsaa Forældrene for at se til deres Børn, naar de er døde?« »Ja, sædvanlig komme de, og vi vise dem altid Ligene. De véd vel nok, hvilke ondskabsfulde Rygter Kineserne fortælle om os, at vi stjæle Børnenes Øjne, udsuge deres Blod o. s. v. Kineserne er mere lettroende end Børn. Men nu er de dog ogsaa komne til den Erkendelse, at vi ikke er saa slemme, som man har sagt om os.«

Vi gik derefter over Gaarden, som var beplantet med smukke stedsegrønne Træer, og som i Øjeblikket benyttedes som Tørreplads til en stor Mængde friskvasket Linned, og saa traadte vi ind i en anelig Sal, hvis Gulv helt var bedækket af Maatter. Der opholdt sig alle de smaa Børn, som ved Søstrenes Omsorg var frelst fra Døden. *) De trillede og krøb omkring paa Gulvet, gjorde smaa Skridt og snublede atter, faldt og stod op igen, men alt stille og roligt, ligesom det havde været smaa Krabber, der lege sammen paa Strandbredden. Jeg beundrede, hvor propre deres Klæder var og hvor renlige deres Ansigter og Hænder. Men hvilke Skikkelser! De har vel ofte set saadanne smaa kinesiske Afgudsbilleder af Porcellæn, med tykke Hoveder og korte Ben, eller ogsaa indiske Fetischer med deres forfærdelige Ansigter; her var det, som om alle disse afskrækkende Porcellænsfigurer var blevne levende og krøb omkring os. Det var Sygdommene, især Vattersotten, som saaledes havde mærket disse Smaaskabninger, saa de næppe lignede Menne-

*) Læg Mærke hertil, Pastor Dyekjær!

sker. En Søster stod rolig i deres Midte, jævnedes deres smaa Uenigheder, legede med nogle, tog dem paa sine Arme og sørgede for at holde dem renlige. »Se, det er vore Børn«, sagde Søsteren, som ledsagede mig, »de høre os til, thi vi har frelst deres Liv *), og nu skal De se, hvad vi gør med dem.« — Arbejdssalen, hvorhen jeg nu blev ført, var meget lys og venlig. Jeg saae der Børnene fra Tolv- til Fjortenaarsalderen, kun nogle faa var større. Alle var travlt beskæftigede med Syning, Strikning og frem for alt Kniplingsarbejde. De smaa Piger lavede de dejligste Kniplinger, og Søsteren fortalte mig, at de kunde sælges til gode Priser, saa at mange af Børnene godt kunde fortjene saa meget, som der krævedes til deres Underhold. Ogsaa her ledede en Søster med stor Venlighed Børnenes Arbejde. Hun var fra Auvergne i Frankrig, og hun havde vel ikke tænkt i sin Barndom, da hun lærte at kniple, at hun senere skulde undervise i Kina i denne Kunst. Alle Børn var meget flittige ved deres Arbejde, de saae næppe op. Kun én saae forundret paa mig. »Hun er stum«, sagde Søsteren, »og næsten helt døv. Kun naar Militærmusikken gaar forbi vore Vinduer, hører hun lidt af Stortrommen. Men De skal ikke tro, at hun er ubegavet, hun lægger Mærke til al Ting, hvad der foregaar omkring hende. Og jeg er overbevist om, at hun nu godt véd, at vi tale om hende«. Og idet jeg saae til hende, saae jeg, at hendes Øjne tindrede af Glæde, af vore Miner alene havde hun forstaaet, at vi havde Interesse for hende.

I det næste Værelse opholdt sig de blinde Børn. Den yngste Pige var kun syv Aar gammel, den ældste endnu ikke seksten. De sad efter Størrelse omkring de store Syborde, ligesom Strængene paa en Harpe. Jeg lagde ikke Mærke til det sørgmodige Udtryk i deres Ansigter, men kun til den forbavsende Færdighed, hvormed de haandterede Synnaalen. Ganske vist, hos de mindste gik Arbejdet endnu ikke hurtig fra Haanden, langsomt følte de hen over Stoffet, for at finde det rette Sted, hvor Naalen skulde stikkes i. Mange Gange gik det galt, og de smaa stak sig i Fingrene i Stedet for i Tøjet. Det gik allerede bedre hos det andet Hold. Vel blev Sømmen endnu ikke lige, den fremviste en rigtig Zigzaglinje, op og ned, frem og tilbage, men endelig lykkedes det dog med Naalen at følge den rette Linje.

*) Læg Mærke hertil, Pastor Dyekjær!

Hos det tredje Hold var det allerede langt bedre, de prøver med deres Fingre, de retter de urigtige Sting, de glatter det syede efter med Haanden, og de synes selv at glæde sig over Arbejdets gode Fremgang. Endelig de største er helt dygtige i deres Arbejde. Aldrig vilde jeg tro, at et blindt Barn eller da en blind ung Pige kunde have opnaaet en saadan Fuldkommenhed i Syning.

I et andet Værelse underviste en kinesisk Dame, der var bleven Katholik, Børnene i den vanskelige Kunst at skrive. Thi da Kineserne har et særligt Tegn for hvert Ord, er det meget vanskeligt at lære at skrive. Hvor megen Umage maa ikke Lærerne gøre sig for at lære de europæiske Børn de 25 eller 30 Bogstaver? Og i Kina maa Børnene lære flere Tusinde Tegn. De skriver heller ikke med Pen og Blæk, men male Ordene paa Papiret med en Pensel, som dyppes i sort Farve. Jeg spurgte Søsteren, om Børnene ikke ogsaa lærte Engelsk og Fransk, men hun svarede: »Nej, det vilde blive altfor farligt for dem. Thi de ville da i Europæernes Huse være udsatte for mange Farer. Naar vore Piger er voksne, er det bedste for dem, at de blive gifte med en brav Christen. Sædvanlig komme de unge christne Mænd hertil for at hente sig en Hustru, og disse Ægteskaber blive meget lykkelige. Thi vore Børn er opdragte til Flid, Renlighed og Sparsommelighed.«

Da vi kom ned, ilede to Børn, en Dreng og en Pige i en Alder af omtrent tre Aar til, kastede sig i Søsterens Arme og vilde ikke forlade hende. Begge to vare af europæiske Forældre og heller ikke klædte som Kinesere. De to Smaa vare aldeles henrivende med store, klare, skinnende Øjne og rigtig tykke Kinder. »Ere de ikke søde, disse to?« spurgte Søsteren, idet hun tog dem paa sine Arme og kærtegnede dem. Da de var gaaede, sagde hun: »Det er to Børn, som er forladte af deres Forældre. Den enes Fader var en hollandsk Matros, og den lille Piges Forældre var fra Frankrig. Men nu har de ingen andre Forældre mere end Søstrene. Og jeg kan sige Dem, at disse to er hele Børnehjemmets Yndlinge.«

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1-2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 30.

Søndagen den 28. Juli

1901.

Michel Angelo.

Af „Bogen om Rom“.

Jeg lægger Spejlet bort, ved hvis Hjælp jeg har betragtet Loftet i det sixtinske Kapel — Michel Angelos Loft . . . Jeg føler, som for et Par Dage siden, i Raffaels Stanser, at den store Kunst trods alt er den store Kunst — at her staar jeg Ansigt til Ansigt med Kunstens højeste Fulden-delse, at disse To, Michael og Raffael, er Dobbelttinden, hvorfra man ser ud over hele hin vidunderlige Bjærgkæde, der begynder med Cimabue og ender med Bernini. Giottos ædle Sjæleskildring, Angelicos straalende Extase, Peruginos blide Inderlighed — det blegner altsammen ved Siden af denne milde Renhed, denne simple og ædle Fuldkommenhed i Raffaels og Michelangelos Menneskeskikkelser og Menneskeasyn. Denne Kunst har Skabelsens egen Fuldkommenhed — »se, det var altsammen saare godt . . .«

Hvor mange Gange har jeg ikke læst om Renaissancens »titaniske« Aand, om Hedningen Raffael og om denne Prometheus Michel Angelo, der under Paaskud af at male Christendom, malede sine egne oprørske Tanker? Fra Bog til Bog har det lydt, at Renaissancen var »Menneskets Genfø-delse efter dens Syndefald Naturfornægtelsen«, og at *derfor* var Renaissancen saa stor. Først da Middelalderens »fromme og naive Tro« afløstes af »en begejstret Humanisme og et frodigt opblomstrende Hedenskab« *) — først da fik Verden den store Kunst. Dette er en Troessætning for alle Dan-nede. Alligevel sidder jeg nu her og spørger mig selv,

---

*) Georg Brandes: *Emigrantlitteraturen* (1ste Udg.) S. 213.

hvorledes dette, af ingen kritiserede Dogme forholder sig til Virkeligheden? Blev Renaissancens Kunst væsenligt og egenligt skabt af den nyfødte Begejstring for Antiken og for Mennesket som Menneske?

Thomas Carlyle har sagt et mærkeligt Ord om den *engelske* Renaissance — om Englands Stortid under Elisabeth, da Shakespeare straaledede, og en Stjernehimmel af Genier omgav ham. »Man kan meget godt sige,« erklærer Carlyle, »at hin pragtfulde elisabethanske Tid, for saa vidt den var en Frembringelse og Blomstring af alt, der gik forud, har sit Ophav i Middelalderens Katholicisme. Den christne Tro, der var Æmnet for Dantes Sang, havde frembragt hint praktiske Liv, som Shakespeare skulde besynge. Thi Religionen var dengang — som nu og som altid — Sjælen i det praktiske Liv, den Kendsgærning, som laa til Grund for Menneskers Tilværelse. Og læg Mærke til, at Middelalderens Katholicisme var tilintetgjort, saa vidt Parlamentsbeslutninger kunde tilintetgøre den, før dens ædleste Frembringelse, Shakespeare, kom. Men han kom ikke desto mindre.«

Her er der af den store engelske Tanke og Svar paa et Naturlov, der ogsaa gælder for Aandens Verden, men som ofte overses — *at Frugten nemlig altid kommer efter Blomsten*. Den fuldmodne Frugt viser sig først, naar Blomstringstiden længst er omme, og naar Bladefaldet er nær. Og derefter bærer Træet kun en spredt, forsinsket og forkrøblet Afgrøde.

Da Shakespeare brød frem af den engelske Folkegenius var det som Resultat og Resultant af Aarhundreders Udvikling. Og efter ham gaar der tre Hundrede Aar, før den engelske Poesi atter blomstrer — og endda frembringer den aldrig mere nogen som han. Den Aand, som havde født ham, var død — dræbt ved et Kongebud og ved Parlamentsbeslutninger.

Da Michel Angelo stod frem som Arvetager og Fulde-
nder af den italienske Renaissance, var det Middelalderens

Kultur, som i Sanct Franciscus af Assisi havde baaret sin skæreste Blomst, der nu satte fuldmoden Frugt. Efter Michel Angelo begynder Forfaldet. Det er rigtigt, at Renaissance bl. a. genopvakte Hedenskaben og brød Christendommens hidtil uindskrænkede Magt i Aandens Verden — men Renaissance frembragte heller ikke andet end Barokstil og Rococo . . .

Det er nemlig altid i *næste* Generation, at en aandelig Bevægelse sætter sine Frugter og beviser, hvad den bærer i sit Skød. De, som bryder de nye Baner, de, som fremsætter de omvæltende Idéer, er Børn af den Tid, de gør Oprør imod, og henter deres Styrke af den. Deres Kraft beviser, at de nedstammer fra kraftige Fædre — men hvad de selv er, ses først paa deres Sønner. Saaledes indeholder enhver ny Slægt altid en *Dom* over den, som gik forud.

Den franske Revolutions Heroer — baade Tænknings og Handlingens — en Rousseau og en Voltaire, en Danton og en Saint-Just, en Robespierre og en Napoleon — vidner alle om, hvilke Mænd den gamle Tingenes Orden var i Stand til at skabe. Deres Kraft og Storhed har intet med de nye Idéer at gøre, som de kæmper for. Disse Idéers Værd ses først af den følgende Slægt — af den skeptiske, nydelsessyge, tungsindige Mennesketype, som er bleven det nittende Aarhundredes. Voltaires og Revolutionens Værk — det er Alfred de Mussets Fortvivelse, hvilket Digteren selv vidste og har sagt i *Rolla*.

Paa samme Maade staar i Tyskland Goethe med hele sin kraftige, rige, harmoniske Menneskelighed som den gamle Tids Barn. Men hans *Werther* og hans *Faust* faar Kød og Blod i de nye Slægter, hos Romantikerne, hos Heine, helt ned i de sidste Tider. Derfor prøver moderne Mennesker forgæves paa at gøre Goethe til deres Ideal; hans Væsens Harmoni beroede paa et Sammenspil af Toner, hvoraf nu de fleste er forstummede. Goethes Selvbeherskelse, Selvbetvingelse, Selvomdannelse er ved en Afgrund skilt fra den moderne Selvtilbedelse og Underkastelse under Selvet.

Hvad der hos Goethe var et Stof, som skulde formes, er i den moderne Poesi bleven en Guddom, der skal lydes. Goethe saae i Menneskenaturen Marmoret, hvorfra der skulde hugges en Statue. Nutiden kaster sig ned foran Marmorblokken og tilbeder den for den Statues Skyld, som er skjult derinde, men som aldrig kommer frem, dels fordi man mangler Modet til at bruge Mejselen — og dels fordi Mejselen nok ogsaa er kommen En af Hænde . . .

Hjemme i Norden ser man endelig en ved første Øjekast paafaldende Modsætning mellem den ældre og yngre Generation af fremragende Aander. Man sammenligne Skikkelser som Ibsen og Bjørnson, Georg Brandes og Julius Lange med senere Personligheder — og man vil have Følelsen af en Nedgang, en Synken, ikke alene i kunstnerisk, men ogsaa i sædelig Værdi. Disse ældre Forfattere har selv ikke kunnet undgaa at mærke, hvorledes en ny og ringere Slægt opstod omkring dem, og de har undertiden klaget over deres Samtid uden at betænke, at denne Samtid var deres eget Værk.

I en Bog som den, Georg Brandes har udgivet om sin egen og Julius Langes Ungdom, faar man imidlertid et levende Indtryk af, hvorpaa hin Væsensforskel mellem de to Generationer beroer. Denne Bog fører En nemlig ind i hele den Kultur, hvori saavel Brandes som Lange dybest bundet — den heibergske. Hin idealistiske, altid stærkt æstetiske, ofte dybt religiøse Tid var det, som gav begge disse Unge det første Præg — det for Livet bestemmende. Julius Lange var ikke blot en Hellener, men ogsaa en Kristen, og i Ungdomsbrevene til den jødiske Ven møder man Gang paa Gang gribende Udtryk for hans Tro. Først paa Overgangen til Manddommen blev ogsaa han Fritænker og fik »Ulyst til at stige ned i Skakterne.«

Men baade han og Brandes havde allerede da af den Fortid, de vendte Ryggen, modtaget en aandelig Opdragelse, hvortil der nu ikke gives Mage i Norden. De havde faaet indpodet Ærbødighed for Idealerne, Hengivenhed for det

Sande og Skønne, Kærlighed til Arbejdet og til et uegenlyttigt Liv. De gik ind til deres kommende Gærning med et Adelspræg, som senere Tider aldrig har formaaet at ud-slette, men som gør baade Lange og Brandes til mere og mere fremmede Væsener i Nutidens Verden.

Hin Kultur er forsvunden af Danmark, og dens egne bedste Sønner har ført Dødsstødet imod den. Nu ser de en anden Verden i Steden, en Verden, hvor Idealismen er afløst af hensynsløs Nydelsessyge, Fliden og Arbejdsbegejstringen af Streberthum og Dilittantisme. For ingen af dem kan denne Verden være et lystelig Syn, og i deres allermest stille Timer har maaske baade Julius Lange og Georg Brandes længtes tilbage til hin Foraars- og Ungdomstid, da de endnu ikke frygtede for at stige ned i Livets Skakter . . .

Der er i Menneskets Aand en Sammenhæng mellem Ævnen til det Gode og Sansen for det Skønne — mellem Karakter og Talent. »Jeg føler,« har Ruskin sagt overfor et Billede af Turner, »imedens jeg betragter dette Maleri, hvorledes der ikke er nogen Fejl og nogen Vildfarelse i mit Liv, som ikke rejser sig mod mig for at stjæle min Glæde, for at røve eller svække min Kraft til at fatte, til at læse, til at forstaa. Men enhver tidligere Anstrængelse i mit Liv for at gøre det Gode, ethvert Glimt af Retfærdighed deri, staar mig derimod bi og hjælper mig til at fatte denne Kunst. Saa vidt jeg kan glæde mig over den eller forstaa den, har jeg den Kraft til det Gode at takke derfor, som er i mig. Og jeg vover at sige, at fordi jeg i hele mit Liv har begæret det Gode og ikke det Slette; fordi jeg var god mod mange og ønskede at kunne være det overfor alle; fordi jeg med Forsæt ikke har skadet nogen, men har elsket meget og uden Selvskhed — derfor er hint opstigende Morgenskær over Højene synligt for mig.« *)

---

*) Ruskin: *The Queen of the Air*.

Delte gælder den Enkelte — men det gælder især Slægten. Som Ruskin fremdeles har lært:

»Stor Kunst er Udtryk for et stort Menneskes Aand, lav Kunst udtrykker et lavttænkende Menneskes Mangel paa Aand. En taabelig Person bygger taabeligt, en klog fornuftigt, en dydig herligt, en lastefuld slet. Naar Stenene i en Bygning er godt sammenføjede, saa erkender vi, at en tænksom Mand har planlagt Bygningen, en omhyggelig Mand tilhugget Stenene, en ærlig Mand sammenføjet dem med Kalk. Er en Bygning overlæst med Pynt, saa betyder det, at Billedhuggeren var opfyldt af Nydelsessyge, er den for tarvelig, tyder det paa Følelsesløshed eller Plumshed hos ham . . . Hvad der kommer af det Onde, avler altid Ondt; hvad der er født at Kraft og Ære, lærer os atter Kraft og Ære. Enhver Kunst er enten Opdragelse eller Smitte. Den maa nødvendigvis være enten det ene eller det andet.

»Grundlaget for Kunst er en moralsk Karakter. Naturligvis er selve Begavelsen en Ting for sig. Ethvert godt Menneske maa ikke nødvendigvis ogsaa være Maler, saa lidt som Farvesans vidner om et solidt Sindelag. Men den store Kunst betinges af begge Ævners Forening. Den store Kunst er Udtrykket for Kunstbegavelse i en ren Sjæl. Er Begavelsen ikke forhaanden, saa har vi overhovedet ingen Kunst. Og er Sjælen, en rigtigt følelse Sjæl, der ikke, saa er Kunsten værdiløs, hvor duelig den end kan være.

»Men man maa ogsaa betænke, at *Kunstbegavelse i og for sig er et Resultat af Slægters moralske Karakter*. En slet Kvinde kan have en skøn Stemme. Men sin Stemmes Sødme skylder kun sin Races forudgaaende Sædelighed. At hun overhovedet kan synge, beroer paa en Sammenvirken mellem Musikens Love og Lovene for svundne Tiders Moralitet. Enhver Handling, enhver Rørelse af Dyd eller Last paavirker Menneskets Ansigtstudtryk, dets Stemme, dets Nervekraft, dets Opfindelsesævnens Livlighed og Harmoni. At blive ved det Rette gør efter en Række Generationer den menneskelige Kunst mulig; enhver Synd, den

være sig nok saa lille, aander strax en Sky over denne Ævne. Et gennemført lastefuldt og fornøjelseshigende Liv vil efter visse Slægtleds Forløb gøre al Kunst umulig. Men Menneskene lader sig skuffe af Naturlovenes Langmodighed og troer fejlagtigt, at *Louisen for deres Fædres Dyder er Følgen af deres egne Synder*. Følgen af disse viser sig først senere; naar Fædrene æder sure Druer, faar Børnene ødelagte Tænder.

»Og hvad nu den Enkelte angaar, saa vil du af hans Kunst formaa at læse hans Hjertes Grund. Lad hans Begavelse være nok saa stor og opdraget til den højeste Fuldkommenhed i en stor Slægts Skole — den bliver dog kun et Drapperi, kastet over hans eget Væsen, hans indre Sjæl. Maaden, hvorpaa Klædebonnet falder, forraader, om det dækker et Menneske eller et Skelet.

»Strax mærker du maaske ikke Forskellen i Foldekastet. Men se blot nærmere til, og Folderne vil blive gennemsigtige, og du vil erkende, om der bag dem skjuler sig Død eller Guddommelighed, og om det ydre Væv er en Sky af levende Lys eller kun et koldt Ligklæde. Jeg har sagt — og i de yderste Konsekvenser faar jeg Ret — at al skøn Kunst maa have sin Rod i Dyd, at den atter bærer Dydens Frugter og efter sin Natur er belærende. Ikke blot, og ikke væsenligt, ved bestemt udtalte Tanker — som hos Giotto, Michel Angelo, Dürer og hundrede andre. Men den belærer især derved, at den er skøn, skøn i sine Tanker, som skøn i sine Former, opfyldt af Myther, som kun Hjertet formaar at tyde . . . »

Det nye Ministerium.

Endelig skete altsaa det længe bebudede politiske System-skifte — den 23. Juli 1901 fik Danmark sit første Venstreministerium.

Det nu afgaaede Regeringsparti, det saakaldte *Højre*, var jo et Venstreparti, som var bleven gammelt. Det var Liberalismens Mænd fra 1848, der syntes, at med dem kunde Udviklingen gærne standse. og som derfor blev konservative. De havde ført det højere Bourgeoisii til politisk Indflydelse og social Magt, og da de — som Katten — saaledes sad paa Flæsket, mente de, at alle andre ogsaa maatte være godt bænkedede.

Heri tog de imidlertid fejl. Først kom Bondestanden, som den *grundtvigianske* Bevægelse havde vakt til religiøst og politisk Liv, og fordrede sin Del af Magten i Landet. Og en Menneskealder senere bankede *Arbejderne* som maaltbevidst og reformstræbende Parti paa Folkerepræsentationens Dør — og bankede med saa betydningsfuld Kraft, at man øjeblikkelig indlod dem.

Det Princip, som ved det sidste danske Højreministeriums Fald sejrede, er det *demokratiske*. Der sidder nu en Regering i Danmark, som er sat paa sin Plads af Folkeviljen.

I denne Folkevilje gives der imidlertid mere end én Strømning. Det nye Ministerium sidder som Repræsentant for mere end én Mening, baade paa det religiøse, det sædelige og det sociale Omraade. Ved det unaturlige Højre-Oligarkis Forsvinden er Muligheden givet for en Kamp mellem disse forskellige Magter.

De danske Katholiker maa i det Væsenlige staa som Tilskuere ved denne Kamp. Vort Lod vejer for lidt, til at det kan mærkes, paa hvilken Side af Vægtskaalen det falder.

Men som Medlemmer af en Kirke, der paa sine Koncilier, ved sit Pavevalg, benytter Parlamentarismens Former og træffer de vigtigste Afgørelser efter Stemme flerhed, kan det demokratiske Princip ikke være os imod. Det er ufuldkomment som alle andre Principer. Men hovedsagelig vil dets Virkning afhænge af den Aand, hvori det bruges, og derfor gælder det — som Leo XIII har sagt — om at *christne Demokratiet*.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 31.

Søndagen den 4. August

1901.

Tertullian og F. L. Grundtvig.

Det er bekendt, hvorledes N. F. S. Grundtvig ved Læsning i *Irenæus* kom til sit ejendommelige kirkelige System, med Opfattelsen af den apostoliske Troesbekendelse som Troens Grundvold i Steden for Bibelen.

Den gamle lutherske Kirkehøvdings Granskning i Fædrene blev fortsat af forskellige Disciple, saaledes *Hoffding-Muus*, hvem denne Granskning i Midten af forrige Aarhundrede førte over til den katholske Kirke. Det lader imidlertid nu til, at Faderens Gærning i saa Henseende ogsaa skal genoptages af hans yngste Søn; denne — Pastor *F. L. Grundtvig* — har nemlig i de senere Aar udgivet flere Oversættelser af oldkirkelige Værker, saaledes St. Petrus Chrysologus' »Taler om Troens Ord« og nu nylig Tertullians »Indsigelser mod alle Kætterier« (København 1900, Karl Schönbergs Forlag, 134 Sider),

Pastor Grundtvig kalder det af ham oversatte Værk for »Tertullians og Latinerkirkens mærkeligste Skrift om Troens Ord,« og han sætter dets Affattelsestid til de allerførste Aar af det tredje Aarhundrede. Det er altsaa ikke meget yngre end *Irenæus'* berømte Værk »Mod alle Kætterier«, og man faar gennem begge Skrifter samme levende Fornemmelse af, med hvilken Kraft Kirkens Mænd baade i Øst og Vest, i Afrika og i Gallien saavel som i Lilleasien, har kæmpet mod alt Kætteri og al Sektdannelse. Og Vaabnet i denne Kamp er — som F. L. Grundtvig efterviser — *Troens Ord* : den orthodoxe Troesbekendelse. Men for den oldkirkelige Forfatter er dette Troens Ord dog ikke det sidste og væsentlige Sandhedsmærke; selve Symbolet hviler paa *Kirkens*

Autoritet, og denne begrundes atter igen ved Biskopsrækkerne 3: ved *den apostoliske Succession*. Det er da en *oldkatholsk* Tankegang, den grundtvigianske Forfatter her har faaet Lejlighed til at trænge ind i og til at fremstille med al Objektivitet for sine lutherske Troesfæller. Af denne Grund bør F. L. Grundtvigs Virksomhed skattes højt, ogsaa af Katholiker.

Tertullians Skrift fremtræder delt i 19 Afsnit. I det første af disse efterviser den gamle kirkelige Forfatter, at man ikke bør undre sig over Kætteriernes Existens, thi det er bleven forudsagt, at de skulde komme. Og Grunden til, at de vinder Udbredelse, er Menneskenes Egenraadighed, der for Kirkens Tro foretrækker en anden, selvvalgt Lære. Kættterne paastaar vel, at de adlyder Ordet »Søger, og I skulle finde«, men — siger Tertullian — de finder intet, fordi de søger dér, hvor der ikke skal findes. De banker paa dér, hvor ingen er inde, derfor indlades de aldrig. Kvinden i Evangeliet søgte derimod efter den tabte Penning i sit *egct* Hus — saaledes bør vi ogsaa gøre. Kun i vort eget Hus 3: i Kirken, er det, der kan søges uden Skade for *Troens Regel*.

Det gælder nemlig om, under alle Forskninger og Granskninger at bevare denne Troens Regel — hvad Paulus kalder »den rette Form af de sunde Ord« (II Tim. 1, 13) — og ikke gøre selve Troesregelen til Genstand for Søgen og Tvivlen. »Troen er fastsat i Reglen. Den indeholder Loven og giver Frelse ved Lovens Overholdelse.« Tro, ikke Indøvelse i Skrifterne, frelser. Thi Tro er nemlig *at overholde Troens Lov*.

Kættterne begrundes imidlertid alle deres fra Troesreglen afvigende Lærdomme fra Skrifterne. Skal man da ikke høre paa Skrifterne?

Nej, siger Tertullian, *man skal slet ikke forhandle med Kættterne angaaende Skrifterne*. Kættterne har nemlig ingen *Ret* til Skrifterne. Retten til de christne Skrifter tilhører kun den sande christne Tro. Mod Kættternes

Skriftprincip bør man da stille Traditionsprincipet, idet man spørger dem:

»Fra hvem, ved hvem, naar og til hvem er den Lærdom, hvorved Christne bliver til, overleveret? Thi hvor den ægte, christne Lærdom og Tro viser sig at være, dér er ogsaa Arveretten til Skrifterne og til Udlægningen af Skrifterne og til alle de christne Overleveringer.«

Tertullian efterviser nu, hvorledes der fra Begyndelsen af kun har været *én Tro*. Apostlene kundgjorde overalt *den samme Troes samme Lærdom* (eandem doctrinam ejusdem fidei), nemlig den, de havde modtaget af Herren. Og fra de af Apostlene grundlagte Kirker har alle senere Kirker »modtaget den Lærdommens Sæd, ved hvilken de bliver til Kirker.« »Og fordi de er apostoliske Kirkers Afkom, anses de ogsaa selv for at være apostoliske.«

Man bør da ikke modtage nogen anden Lære som sand Christendom end den, der saaledes kan bevise, at den nedstammer fra Apostlene. Alle nye Lærdomme bør prøves med denne Prøvesten, og intet andet bør holdes for sandt, end hvad der samstemmer med hin *Arvelære*, »som Kirken har modtaget fra Apostlene, Apostlene fra Christus, Christus fra Gud.«

Men — siger Kætteerne — Kirkerne har ganske vist modtaget den sande Tro af Apostlene; senere er de imidlertid falden i Vildfarelse og har *forvansket* Sandheden.

Tertullian imødegaar med Kraft denne Indvending og efterviser, at den strider mod Troen paa den Hellig Aand. Skulde det være tænkeligt, siger han, at Sandhedens Aand ikke skulde have brudt sig om at gjøre sin Gærning, som er at føre til *al Sandhed*? »Skulde Talsmanden, Guds Husholder, Christi Stedfortræder, have forsømt Tjenesten, idet han har taalt, at Kirkerne til en Tid tænkte anderledes og troede anderledes« end Apostlene? Og — hvis man tænker sig dette som muligt — hvoraf kommer det saa, at de Kirker, som man siger er faldne i Vildfarelse,

alle har *én og samme Tro*, nemlig den katholske, medens Kætterne ikke naaer til nogen Enighed?

Stammer den katholske Tro alligevel fra Vildfarelse, saa faar vi det Særsyn, at *Vildfarelsen bliver ældre i Kirken end Sandheden* — thi Sandheden foregives jo, først at være kommen med Kætterierne. »For at blive frigjort,« siger Tertullian ironisk, »ventede Sandheden paa nogle Marcionitter og Valentinianere« (han vilde vel nuomstunder have skrevet: nogle *Kalvinister og Lutheranere*)! »Og imidlertid forkyndtes Evangeliet vrangelig, og der troedes vrangelig! Imidlertid blev saa mange Tusinde vrangelig døbte, saa mange Troens Gærninger vrangelig udførte, saa mange Kræfter, saa mange Naadegaver vrangelig brugte, saa mange Embeder vrangelig skøttede, saa mange Blodvidnesbyrd vrangelig lønnede med Kronen!«

Hvor føler ikke, med hvilken Vægt dette Argument fra Aar 200 endnu Aar 1900 rammer alle dem, der den Dag i Dag paastaar, at Kirken fra Begyndelsen af har været vildfarende, og at Sandheden først er kommen til Lyset med en Luther, en Wesley — eller en Grundtvig! »Det er dog løjerligt,« skriver Tertullian, »at man paa den christne Læres Omraade skal anse Kætteriet for at have været det første, til Trods for, at det saa bliver Kætteriet selv, der saa indtrængende har advaret mod de kommende Kætterier!«

Men saaledes forholder det sig heller ikke. Den sande Lære er den, som har været *fra Begyndelsen*. Og Tertullian udbryder:

»Hvo var den Gang Marcion? Hvor var den Gang Valentin? Det staar fast, at det ikke er saa meget længe siden, de har levet, og det staar fast, *at de først, i den romerske Kirke, medens den velsignede Eleutherus var Bisp, har troet paa den katholske Kirkes Lærdom*. Men da de, paa Grund af deres stedse rastløse Forskning, hvorved de ogsaa skadede Brødrene, atter og atter var bleven udstødte og tilsidst bortviste til vedvarende Adskillelse, saa udsaaede de deres Lærdommes Gift.«

Saaledes gik det i det andet Aarhundrede med Marcion og Valentin — saaledes i det sextende Aarhundrede, *medens Leo var Bisp*, med Luther og Calvin, der ogsaa først i den romerske Kirke havde troet den katholske Lære.

Derfor sammenligner Tertullian Arvelæren med den gode Sæd, der er saaet af Herren i Begyndelsen. Kætteriernes derimod med Ugræsset, som Fjenden senere udstrøer i Ageren. »Denne Dom skal staa ved Magt mod alle Kætterier, fordi de er *senere*, og det tilstedes dem ikke paa Trods at hævde, at de sidder inde med Sandheden.«

Kætterne paastaar alligevel, at deres Lære er den *sande apostoliske*, som Kirken har forvansket. »Lad dem da,« siger Tertullian, »gøre Rede for deres Kirkers Ophav! Lad dem udfolde deres Bispers Følge, der naaer ned fra Begyndelsen, saaledes at den første Bisp som Hjemmelsmand og Forgænger har haft en Apostel eller en af de apostoliske Mænd . . . *Thi paa denne Maade gør de apostoliske Kirker Rede for deres Afstamning*. Ligesom Smyrnenes Kirke nævner *Polykarp*, der blev indsat af *Johannes*, ligesom Romernes Kirke paa samme Vis nævner *Klemens*, der blev indviet af *Peder*, saaledes udpeger ogsaa de øvrige Kirker dem, som de holder for at være Forplantere af den apostoliske Lære, *da de er bleven indsatte i Bispeembedet af Apostlene*. Lad Kætterne opdigte noget tilsvarende!»

Det viser sig her klart, at Kætteriernes, ved selve deres Oprindelse, beviser, at de ikke er apostoliske og ikke fører Apostellære. Tertullian peger ogsaa paa, at der lige fra Begyndelsen af ved Siden af Kirken har eksisteret Kætterier, som allerede Apostlene selv havde at kæmpe imod — saaledes Ebioniterne, Gnostikerne, Nikolaiterne (Galat. V, 1. 1 Timoth. I, 4 og IV, 3, Joh. Aab. II, 14—15). Og de nuværende Kætterier er ikke det ringeste bedre end hine gamle, af Apostlene fordømte.

Den sande Lære er da kun at finde i de apostoliske

Kirker, hvor Troens *ene Form* opbevares. Til dem bør man derfor ty. »Er Archaia dig nærmest, har du der Korinth. Er du ikke langt fra Makedonien, har du Filippi. Er du nærved Italien, har du *Rom*, hvorfra ogsaa vi (den afrikanske Kirke) har vor Hjemmel for, hvad der er fastsat. Lykkelig hin Kirke, *over hvilken Apostle har udøst hele Lærdommen med deres Blod, hvor Peder kom til at ligne Herren i hans Lidelse, hvor Paulus kronedes ved en Udgang som Døberens, hvor Apostelen Johannes, efter intet at have lidt ved at neddykkes i sydende Olie, blev forvist til Øen (Patmos). Lad os se, hvad den siger, hvad den bekender, naar den . . . plejer Ven-skab, ogsaa med de afrikanske Kirker.*«

Arvelæren, saaledes som denne opbevares i Apostelkirkerne og *især i den romerske*, er da den eneste Borgen for sand Tro. Kætterne derimod er »skudte op fra det, der er vort, men dog er de ikke vore. De er varslægtede Planter, der stammer fra Sandhedens Frø, men voxer vildt i Løgn.« At være Kætter, d: at have *valgt sin Tro*, udelukker fra at være Christen.« Og da Kætterne altsaa ikke er Christne, har de heller ingen Ret til de Christnes Skrifter. Til dem kan derfor passende siges: »Hvem er I? Naar og hvorfra er I komne? Hvad har I at gøre med mit, I, som ikke hører mig til? Hvad Ret har du, Marcion, til at fælde min Skov? Hvad Tilladelse har du, Valentin, til at forvende mine Kilders Løb? . . . *Min* er Ejendommen! Hvad er Meningen med, at I græsser i Sæden, som I lyster? Min er Ejendommen! Fra Arildstid sad jeg inde med den. Jeg sad inde med den før I. Jeg har (Adkomstbevisets) oprindelige Form fra selve Hjemmelmændene! . . . *Jeg er Apostlenes Arving!*«

Det er — som man ser — samme Tankegang, ved hvilken katholske Apologeter endnu den Dag i Dag hævder den katholske Lære overfor Sekternes skiftende og indbyrdes forskellige Skriftfortolkninger. »De er udgaaede fra os, men

de var ikke af os, thi havde de været af os, da var de bleve hos os,« siger St. Johannes.

Tertullian henpeger ikke blot paa den dogmatiske Usikkerhed hos Kætterne, han beviser ogsaa deres Vildfarelse ud fra deres slappe kirkelige Liv. Livet er det bedste Bevis for Læren, siger han. Og blandt Sektererne »er alle opblæste, alle tilbyder Kundskab. Katekumenerne er fuldkomne, før de endnu er udlærte.« De omvender ikke Hedninger, men søger at bringe Katholiker til Fald. De bygger ikke op, men undergraver blot Sandheden. »Fratag dem deres Anklage« (mod den katholske Kirke) »og de véd ikke, hvad de skal sige.«

Som man ser — der existerede ogsaa for 1700 Aar siden Bevægelser, hvis hele Indhold var det rent negative: *Los fra Rom!* »Men overfor deres egne Foresatte kender de ikke engang Ærbødighed.« Ogsaa dette Træk passer paa Nutidens Marcionitter og Valentinianere. Thi »hvor ingen Sandhed er, er det i sin Orden, at Leveregler foragtes.«

Men i den *sande* Kirke, »hvor Gud er, der er ogsaa Gudsfrygt, som er Vidsoms Begyndelse. Og hvor Gudsfrygt er, der er værdig Alvor, frygtsom Omhyggelighed, ængstelig Omsorg for det Hellige, samvittighedsfuld Optagelse, velovervejjet Samfund med andre, fortjent Forfremmelse, from Underordnelse, tro Tjeneste, sagtmodig Bekendelse, en enig Kirke, al Ting Guds.«

Disse er da den sande Kirkes praktiske og moralske Kendetegn. Hvor disse er at finde, i det tyvende som i det andet Aarhundrede, kan den fordomsfrie Aand vanskeligt tvivle om.

Det er bekendt, hvorledes Newman, under sit Studie af Arianismen, blev slaaet af det ganske Ensartede i den katholske Kirkes Holdning og Bevisførelse overfor Arianerne og overfor Anglikanerne samt de øvrige Protestanter. Den store Athanasius vilde have bekæmpet Henrik VIII, ganske som han bekæmpede Kejseren i Byzans, der vilde forfalske Christendommen og forkætre den katholske Arvelære. Denne Opdagelse gav det første Stød til Newmans Omvendelse. Tør man ikke for Grundtvigs yngste Søn haabe en lignende Frugt af hans kærlighedsfulde Studier i de gamle katholske Fædre?

J. J.

Det sædvanlige Argument.

Kristeligt Dagblad for 31. Juli bringer, under Overskriften *De katholske Folks Fremtid*, paa en meget fremtrædende Plads følgende Artikel:

Paa Lutherstiftelsens Forlag har Hr. *Th. Godal* oversat en Bog af Professor Emile de Laveleye om dette Æmne.

Det er overordenligt fortjenstfuldt af Oversætteren, at han har villet lade den nordiske Læseverden stifte Bekendtskab med den berømte, afdøde Forfatters lille Bog.

Professor *de Laveleyes* Ord har en særlig Vægt, naar det drejer sig om Spørgsmaal vedrørende Protestantismens og Papismens Værdi, idet han, opdraget som Katholik, af fuld Overbevisning gik over til Protestantismen, og da han ikke var Theolog, men Statsøkonom, faar den belgiske Professors Ord betydelig Interesse, naar der spørges om, hvilken af Koncessionerne der maa siges at rumme de rigeste Udviklingsmuligheder.

Her viser nu Forf. gennem en Række positive Argumenter og tvingende Kendsgerninger, hvorledes det stadig gaar og nødvendigvis maa gaa ned ad Bakke med de papistiske Folk, og Grunden til dette Forhold ligger i Systemet.

Vore hjemlige Politikere, der jo gennemgaaende ikke er meget snedige, kunde have godt af at læse den belgiske Professors tankeklare Udviklinger; det kunde dog maaske i nogen Grad aabne deres Øjne for, at det papistiske Uvæsen, som vore Radikalere sværme for, ikke er saa aldeles ufarligt for Folkefriheden.

Thi Papismen er Personificationen af Enevældet, Papismens Aand er Slaviskhedens og Bureaukратиets Aand i den skarpeste Modsætning til den evangeliske Frihed, som er de protestantiske Folkeslags dyreste Eje, men som jo desværre i vort Naboland mod Syd synes at skulle drukne i Rigs- og Kejsersforgudelse.

Professor Laveleyes Skrift om de katholske Folks Fremtid, der er en halv Snes Aar gammelt, er tilfulde bleven stadfæstet af disse Aars verdenshistoriske Begivenheder.

Katholiken skal i et følgende Nr. vende tilbage til denne Artikel, som Pladsmangel hindrer os i strax at tage under Behandling.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 32.

Søndagen den 11. August

1901.

Protestantismen i Rom.

Af »Bogen om Rom«.

Via Nazionale ligger to protestantiske Kirker, én helt oppe ved Jærnbanelen, en anden i Nærheden af Nationaltheatret. Den første er de amerikanske Episkopales, den anden Valdensesnes. Begge staar de lukkede med svære Jærngitre Ugen igennem og aabnes kun nogle Timer Søndag Formiddag og Søndag Aften. I Via Panico har »den frie Kirke« sit Tempel, og i Via Venti Settembre ligger Methodisternes Hovedkvarter i Rom, som bærer Navnet *Sala Venti Settembre*.

For at faa noget at vide om disse forskellige Foretagender, gaar jeg ind i den Boghandel, Methodisterne har oprettet ved Siden af deres Bedesal. Jeg køber her det sidste Nummer af det methodiske Ugeblad *L'Evangelista*, og to Pjecer, som Boghandleren anbefaler mig — »Tankefriheden og Evangeliet i Italien«, en Tale holdt af Pastor Vittorio Bani den 20. September 1895 i den biskoppelig-methodiske Kirke i Florens, samt »Evangelisationen i Italien«, af F. Sciarelli. Begge ere trykte i Rom af Methodisternes Trykkeri, Piazza Poli Nr. 2.

Jeg gaar hjem og giver mig først til at studere *L'Evangelista*, tolvte Aargang Nr. 6, for 8. Februar 1900. Paa Forsiden finder jeg en ledende Artikel: »Bossuet, Brunetièr og de altfor lægmandsmæssige Kirker.« Den er skreven i Anledning af, at den bekendte franske Literaturhistoriker og Akademiker har været paa et kort Besøg her i Rom og under dette Besøg for en snæver Kreds af Indbudne har holdt et Foredrag om Bossuet.

Hr. Brunetière — siger *Evangelisten* — nøjedes imidlertid ikke med at tale om Bossuet. Efter at have endt sin Lovtale over denne, istemte han nemlig en Hymne til Leo XIII som den Mand, »der fortsætter Bossuets Værk, idet han søger at forene alle christne Kirker under den romerske Kirkes Forsæde. Thi Rom — derpaa var Taleren sikker — vil i en ikke fjærn Fremtid samle hele Verdens religiøse Liv i sig, eftersom de protestantiske Kirker ere altfor lægmandsagtige (*tropo laiche*).«

»Vi forstaar« — skriver *Evangelisten* videre — »at Hr. Brunetière, som har en fin Næse, for den Duft af Patchouly og Ylang-Ylang, han er vant til i Paris, foretrækker den mere ramme Duft, som udstrømmer fra Præstesoutaner og Sakristi-Sandaler. [!] Men at han, foruden at have erklæret Videnskaben bankerot, nu ogsaa vil spille Fallit med den sunde Fornuft, det fatter vi ikke . . . Har da Hr. Brunetière ikke Øjne, og ser han ikke, hvorledes Verden bevæger sig, iler og flyver frem, glemmende de Ting, der er bagved, og stræbende efter et Ideal, som det var Vanvid at drømme om paa Bossuets Tid?

»Den Gang,« fortsætter *Evangelisten*, »maatte de franske Protestanter flygte til Transvaal for at finde Fred, og de engelske til Amerika« [skønt England var protestantisk], »og Protestanterne i Tyskland og Holland og det øvrige Europa var alle tilsammen ikke flere end *tyve Millioner!* Da var den romerske Kirke virkelig Verdens Herskerinde, og Bossuet kunne drømme om alle Kirkers Forening under Paven . . . Men nu, *mon cher ami*, er Protestanterne bleven *to Hundrede Millioner*, og de afgør baade det religiøse og politiske Vejrlag, ikke blot i Europa, men — de lykkelige Mennesker! — i hele Verden. Tilstandene har altsaa forandret sig, kære Hr. Brunetière, og enten maa Romanismen ogsaa forandre sig, vende tilbage til den oprindelige Renhed og smelte sammen med Protestantismen som et af vore talrige Samfund, eller den vil blive en Kirke, som den protestantiske Tolerance tolererer, men ingen, ingen af

alle dem, der i vor Tid tænker, føler, elsker, vil længer høre den til . . .

»Thi hvem er det, som nuomstunder tilhører Romanismen? Kun to Klasser: de Uvidende, de, der hverken kan læse eller skrive, kære Hr. Brunetiére — og saa de Rige, de Adelige, Levemændene, det parfumerede Publikum, der nylig applauderede Deres Foredrag i Kantslerpaladsets Sal, og som, efter at have nydt Paradiset allerede her paa Jorden, i den bekvemme og parfumerede romerske Kirke tager en første Klasses Billet til en god Parketplads i det himmelske Olymp!

»Nej, nej, *mon cher ami*, heller end at nedgrave vor Personlighed paa Papismens Enheds-Kirkegaard og vanære vort ædle Jeg ved Romanismens klerikale Ceremonier, foretrækker vi tusend Gange *en Kirke for hver Samvittighed, et Tempel for hvert Hjærte, en Præst i hvert Menncske* — saaledes som ogsaa den hellige Skrift lærer . . .

»Ja, lad dem blot komme, de lægmandsagtige, de meget lægmandsagtige, de helt lægmandsagtige Kirker! De vil skænke vort kære Italien hin sædelige Uafhængighed, hin oprindelige Christendom, hvorved de protestantiske Nationer glæder sig!«

Det er en meget frisindet Methodisme, som her forkyndes — en Uffe Birkedalsk eller Anton Jensensk Protestantisme . . . Jeg lægger *Evangelisten* bort og griber til *Piecerne* om dette tidssvarende Evangeliums Udbredelse i Italien.

Pastor Vittorio Banis Tale er nærmest Festlyrik. Han forherliger Sejren af 20. September i loyale Toner; »det sømmede sig,« siger han, »at Italien, som havde givet Verden en Gregor den Syvende, ogsaa skænkede den en Viktor Emmanuel; *efter Giften Modgiften*, efter Canossa Porta Pia!« Dog er han ikke helt tilfreds med den Tankefrihed, hvorved det moderne Italien kan glæde sig. »Tankefriheden faldt i Hænderne paa dem, hvis Hjærte var det Ondes Slave,

og hvis Hoved var fyldt af Vildfarelse, og i Steden for at tjene til Sandhedens Forkyndelse blev den benyttet til at udbrede gamle og nye Vildfarelser, som man med forbrydersk Letfærdighed samlede op af en udenlandsk Literatur, der var sminket med falsk Videnskabelighed. Tankefriheden blev benyttet til at bagvaske og snerte Modstanderne, i Politik, i Religion, i Literatur, og den omdannede sig saaledes til Bagvaskelsesfrihed. Den tjente dernæst som Blæsebælg til at opflamme de hæslegste Lidenskaber i fordærvede og sanselige Hjærter, og som en stinkende Flod strømmede den hen over Ungdommen og blev Frihed til at være lastefuld. Literaturen forvandlede sig til Smiger for Uanstændigheden og Udbredelse af Sanseligheden. De mange nye Almueskoler og 10 Øres-Literaturen, der skulde tjene Folkeoplysningen, bevirkede ikke andet end moralsk Forraadnelse. Maleriudstillingerne fyldtes med obscøne Billeder, og en Kunst opstod, som kaldte sig Verismen, fordi den lærte, at der ikke findes andet i Livet end Usædelighed. Med faa Ord — Tankefriheden, som skulde have tjent Sandheden og det Gode, fremmede kun Vildfarelsen og Lasten.«

Dette er Pastor Banis Dom over det moderne fritænkerneske Italien. Hans Troesfælle Sciarelli fælder en næsten lige saa haard Dom over det moderne protestantiske.

»Vore italienske evangeliske Kirker,« siger han, »bestaar næsten udelukkende af Arbejdere. De dannede Lag holder sig langt borte fra os. Dette er imidlertid, efter min Opfattelse, ingen Hindring. Jesus Christus var fattig, og fattige var Apostlene . . . de første Kirker bestod væsenlig af Fattige . . . . .

»Vanskeligheden fremkommer først derved, at blandt Medlemmerne af vore evangeliske italienske Kirker er der mange, som, blot fordi de ere fattige, troer sig berettigede til stadigt Underhold fra deres respektive Troessamfund. Jeg har kendt og kender endnu adskillige af disse Døgenigter, der aspirere til at blive Kirkens Pensionister, og som aldrig har lært Jesu Ord: »Saligere er det at give end at

tage.« Saa længe de bliver hjulpne, kommer de og gør Indtryk af at være ivrige; men saa snart de faar et Afslag, forlader de strax Menigheden og gaar over til andre Troessamfund, hvor de bliver vore Bagvaskere og Fjender . . .

»Men dette er ikke det Værste. Næsten *alle* Medlemmerne af vore italienske evangeliske Kirker mener derimod, at de er altfor fattige til at kunne bringe noget Offer for det Troessamfund, de tilhører, og for Evangeliets Videreforkyndelse. Forlanger man et Pengebidrag af dem, bliver de højlig forundrede, som om de gjorde nok for Evangeliet ved at modtage dets Goder uden at lade sig betale derfor . . . Hvis Medlemmerne af vore Kirker »gav af deres Fattigdom,« vilde de derved bevise, at de mente det ærligt med deres evangeliske Overbevisninger. Vil Du være sikker paa, om en Mand er ærlig i sin Tro eller ikke? Stil et Krav til hans Pung — og hvis du da ser, at han giver frivillig og med Glæde, er det et Tegn paa, at han ikke narrer dig . . . Naar imidlertid vore Brødre i Udlandet ser, at vi aldrig kommer saa vidt, at vi kan staa paa egne Ben, vil deres Gavnildhed hurtig tage af. Vi har heller ikke nogen Ret til at modtage saa mange Penge fra Udlandet, omtrent en Million aarlig, naar der er saa mange andre, meget mere formørkede Lande at forkynde Evangeliet i!

»Mange har ment, at de talrige religiøse Afskygninger, i hvilke vi er delt, var en Hindring for vor Fremgang. Jeg forfærdes dog ikke over denne Forskellighed, som Verden lær ad. og Papismen triumferer over. En ægte aandelig Christendom frembringer nemlig med indre Nødvendighed denne Mangfoldighed, derfor er Protestantismens væsenlige Princip ogsaa det, at den Enkelte har Ret, ja Pligt til at finde og tilegne sig den Sandhed, der frelser . . . Lyset er kun ét, men det bryder sig, og derved fremkommer Farverne, hvoraf ingen indeholder det fulde og hele Lys . . .

»Trods Forskelligheden i ydre Troessamfund er den christne Kirke ogsaa stadig én i det Indre . . . Overfor Fjenden daaner vi alle et Hele, med et Maal og en Vilje.

Hvor meget end udvortes set adskiller os, saa er vi dog fælles om den samme Naade, den samme Frelser, det samme Evighedshaab . . . Vi er mange Lemmer, men under et Hoved, Jesus Christus . . .

»Derfor bør det sig heller ikke, at der er Splid og Strid og Ufordragelighed mellem de forskellige Troessamfund. De bør alle have for Øje, at de er Dele af en og samme Kirke, med samme grundvæsenlige Dogmer. Men her er den værste Anstødssten for Italiens Evangelisation, og denne Hindring viste sig især i det første Aarti (fra 1870—1880). I Steden for at anvende deres Kræfter paa at forkynde Jesus Christus for dem, der ikke kendte ham, og at udbrede hans Rige i Menneskenes Hjærter, var de forskellige Troessamfund optagne af at bekæmpe og chikanere hverandre og tænkte kun paa, med Stiklerier og Spottegloser, med Vrede og Had at gaa løs paa de underordnede Punkter, hvor de afveg indbyrdes, uden at betænke, at »ethvert Rige, der er uenigt med sig selv, maa gaa til Grunde,« og uden at lægge sig Pauli Ord paa Hjærte: »Hvis I rive og bide hverandre, da se til, at I ikke opæde hverandre.« Endnu ser man det ene Samfund gøre Indgreb i det andets Arbejde og røve ikke blot de misfornøjede, men ofte endog de bedste af dets Medlemmer, idet de forvirrer dem ved snedige Indvendinger. Tidt gaar en Præst med hele sin Hjord over fra det ene Troessamfund til det andet, og næppe har én evangelisk Kirke med Held begyndt at arbejde i en lille Landby, før en anden kommer og slaar sig ned dér, skønt saadan en lille By godt kunde have mer end nok af én. Og hvis saa blot de to christne Samfund stod i godt Forhold indbyrdes! Men de begynder strax at lægge hinanden Hindringer i Vejen og frembyder derved for den Udenforstaaende det nedværdigende Billede af to Butiker, der kappes om, hvem der kan faa flest Kunder.«

Dog har Evangelisationsarbejdet ikke været helt uden Frugter, erklærer Sciarelli, og han meddeler nogle Tal.

Først er der *Valdenserne*; de har nu 49 Præster, 14,248 voxne Troende, 8559 Skolebørn *).

Dernæst den *frie Kirke* eller den *italiensk-evangeliske Kirke*. Den omfatter 30 Præster, 1700 Voxne, 1300 Børn.

De *wesleyanske Methodister* tæller 27 Præster, 1473 Voxne, 1878 Skolebørn. De *biskoppelige Methodister* har 26 Præster, 1056 Voxne, 1098 Børn.

Baptisterne: 23 Præster, 1150 voxne Troende, 680 Børn.

De christne Kirker (Chiese Cristiane): ialt henved 1000 Sjæle.

Endelig nogle *uafhængige Kirkesamfund* paa evangelisk Grund med omtrent 500 Medlemmer.

Ialt er der i Italien 45,737 Protestanter, af en Befolkning paa 30 Millioner.

»Jeg tror,« skriver Sciarelli, »at denne lille Kærne af italienske Evangeliske ikke bør agtes ringe. Saa faa de er — de er dog alle Sjæle, som ere befriede af Vildfarelsens og Syndens Lænker, og som frit tør aande Sandhedens Luft og glæde sig ved Guds Børns Frihed . . . De besidder det Mod og den expansive Kraft, som klare Idéer og en beslutsom Vilje giver, og derfor indeholder deres Kamp allerede Spiren til den endelige Udgang, til Sejren . . . Evangelisationsarbejdet i Italien bør ikke dømmes efter Tal alene, men efter dets almindelige Indvirkning . . . Og derom kan der ingen Tvivl være, Evangelisationen har været et Redningsmiddel for Italien . . . Luften er bleven renere, en Brise har rejst sig, har fornyet Luften og gjort Himlen klar; Moralens er bleven mere ren **), og Sjælene har hævet sig til et mere udsøgt, mere ædelt Ideal . . . Man kan derfor ikke

*) Ifølge »Kristeligt Dagblad« for 4. Maj 1901 tæller Valdensermenigheden i Rom 5816 Nadvergæster og 800 Katekumener. Florens har ialt 571 Valdensere. For Neapel og Verona opgives ingen Tal.

**) Herom havde Pastor Bani ganske vist en anden Mening.

sige, at Italien ikke har kendt sin Besøgelses Tid. Det har ikke nægtet at være med til det umaadelige og ærefulde Arbejde at forberede Jesu Christi Forløserens Rige i den genløste Menneskehed.«

Med et Digt, der forkynder »Frihed for Italiens Slaver«, ender det lille Skrift, hvis Skildring af det Faktiske ikke synes at staa i noget rimeligt Forhold til dets Rhetorik. *Et mere udsøgt, mere ædelt Ideal*, end Italien har i saa mange af sine store christne Mænd og Kvinder, i en Franciscus af Assisi eller en Filip Neri, vil i hvert Fald næppe foreløbig fremgaa af hin italienske Protestantisme, der, ifølge en af sine egne Talsmænd og Troende, er som et med sig selv splidagtigt Hus.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 33.

Søndagen den 18. August

1901.

Betragtninger.*)

I.

Næt er bleven Aften — det er bleven mørkt i min Stue — jeg kan ikke mere se at arbejde. Og da jeg læner mig tilbage i min Skrivebordsstol og kaster Blikket ud gennem Vinduets store Rude, ser jeg, at Maanen staar straalende gylden paa den rene blaa Himmel — Fuldmaanen staar kredsrund og skinnende klar over Genbohusenes Tage og Rosenkranskirkens Spir med det blanke Guldkors.

Jeg ser paa Maanen og falder i Tanker.

Langt derude i det lufttomme Rum, halvtredsindstyvetusind Mile herfra, svæver denne døde Klode af Kridt og Kalk og Gips. Jeg ser de store graa Sletter, hvis løse Skorpe af Saltkrystaller ingen levende Fod nogensinde knitrende har traadt itu. Blændende skinner Solen paa de hvide Bjerge deroppe — Solen, der nu staar bagved Jorden, tyve Millioner Mile til den anden Side i Verdensrummet. Foran mig en død, forkalket Klode, bagved mig en Klode af Ild og brændende Dampe, midt imellem dem den Lavadraabe med Skal af størknet Sten og Skimmelvæxt af Skov og Eng, hvortil mit eget Liv er hensat.

Jeg stirrer — tænker — falder i dybe Tanker.

Hvor er det Hele dog *uselvfølgeligt!* At jeg er her — at Maanen er foran mig, og Solen bagved mig — at denne lille Klode er bleven mit Hjem i Verdensrummet — det er ganske uselvfølgeligt! Og hele mit Væsen er uselvfølgeligt — mine Øjne, som ser den blanke Guldmaane og Kirkens Guldkors — mine Nerver, som fra Nethindens

*) Første Afsnit af disse »Betragtninger« har været trykt i *Katoliken* for 9. Septbr. ifjor.

Plade fører Synsbilledet til min Hjærne — min Aand, der i sig rummer en indre Himmel, en indre Maane, svarende til den ydre . . .

Jeg sidder saa stille, at jeg hører mit Hjertes Banken. Jeg tænker paa den lille trekantede og hule Muskel, som uafbrudt arbejder dér i venstre Side af min Brystkasse og sender Blodet varmt og rent rundt gennem alle Legemets Aarer, ud i Haarkarnettets fineste Grene — det røde Blod, som indeholder Livet, som fornyer Musklerne, bader Nerverne, genføder Hjærnen, virker stille og ustandseligt i alle Legemets dybeste Lønkamre . . .

Jeg føler mig selv saa vidunderlig, saa fuld af Gaader, saa ufattelig — jeg føler det, jeg ser omkring mig, ligesaa vidunderligt, ligesaa gaadefuldt, ligesaa ufatteligt. Hvorfor er jeg, som jeg er, hvorfor er jeg ikke ganske anderledes? Hvorfor er Verden, som den er, hvorfor er den ikke en helt anden Verden? Og hvorfor er baade jeg og Verden til — hvilke mægtige og ukendte Aarsager har fremdraget os af det Intet, hvori vi maaske hellere ville have skjult os, og hvortil det ikke staar i vor Magt at vende tilbage? Hvilke Aarsager ligger der bag vor Tilværelse, og hvilke Maal er der sat os? Kun ét er sikkert — at selve Livet *er*. Men hvorfor, hvorfra, hvortil er Livet? Vi ved intet derom; vi er som spæde Børn, der en Morgen vaagner i en Stue, og ikke aner, hvem der har bragt dem derhen. Vor Stue er Jorden, med Udsigt til Sol og Maane gennem Dagens og Nattens to store Vinduer. Men hvem ejer Huset, hvori denne Stue befinder sig? Har vi lejet Jorden, og hvad skal vi i saa Fald give i Leje? Eller er der ingen Ejer? Er han maaske død? Eller har han aldrig eksisteret? Er vi Selvejere? Har vi bygget hele denne store Verden op i en Drøm, og vi vaagner nu og finder, at Drømmen er Virkelighed? Er vi Guder, eller er der en anden Gud? Vi er indkomne i dette Livets Hus uden vor Vilje, synes vi. Er det en Illusion — har en hemmelig Drømmetilje dog bragt os herind — har vi engang staaet foran

et evigt Valg, og har vi valgt at leve det Liv, som nu er givet os? Har vi grebet efter Guldfrugterne paa et Livets og Dødens Træ, som var skønt at skue — men hvem havde da plantet hint Timelighedens Træ midt i Evighedens Marker? *Hos hvem er vi — i hvis Hænder befinder vi os?* Er vi hos Gud, er vi hos Djævelen? Er vi hos os selv, eller er vi hos Ingen, hos Intet? *Hvad har vi gjort, siden vi lever — og da vi nu lever, hvad skal vi saa gøre med vort Liv?*

II.

Træerne, der voxer tæt i Skoven, kan ikke faa Lys og Luft til alle deres Blade, og Menneskene, der myldrer i det store Samfund, faar ikke Brug for alle deres Ævner. Stenen maa hugges til, miste Kanter og Hjørner, inden den kan passe paa sin Plads i det kunstfærdige Mosaik, og vi er alle Sten i Verdensmosaik. Men hvem er Kunstneren, og hvis er Haanden, der hugger os til og føjer os ind i Billedet?

Vi fødes til Liv under Love, vi ikke selv har givet. Vi fødes til at voxe, udvikles, lære, længes, lide, elske, arbejde, trættes, sløves, dø — som Metallet kommer i Maskinen og uafvendeligt gaar sin Gang gennem Valseværkerne for at blive, hvad Mesteren vil. Man kan ikke desertere fra Livet, ikke knibe udenom — man maa igennem det, der er ikke andre Vilkaar for Tilværelsen. Mennesket møder en Ordning, som han ikke har truffen, og som er stærkere end han — en Lov, overfor hvilken det gælder at *boje sig* eller at *brydes*.

Denne Ordning synes at være sket med et Formaal for Øje, denne Lov kan ikke tænkes at være uden Hensigt. *Nogen* har paalagt os at leve — og leve netop saaledes — under disse bestemte Vilkaar — af en eller anden meget vigtig Grund.

Fra den tidligste Tid har Menneskeheden forstaaet, at *En eller Anden* havde noget i Sinde med den. Og da Livet bragte de fleste mere Lidelse end Lykke, blev det hurtigt klart, at Formaalet med den jordiske Tilværelse maatte være *at lide*. Men led vi, saa vilde det jo sige, at vi *straffedes*, og straffedes vi, saa *var vi skyldige*. Og var vi skyldige, saa beroede altsaa selve vort Liv paa *en oprindelig Synd*.

(Fortsættes nu og da.)

Den „taalsomme“ Folkekirke.

Ved et Møde i Studenterforeningen afvigte Vinter, blev det af Valgmenighedspræst *V. Brücker* hævdet, at den danske Folkekirkes Fremtid laa i større Taalsomhed. »Vi maa have fuld Lærefrihed«, saaledes omtrent udraabte Hr. Brücker. »Der maa fra den danske Folkekirkes Lærestole kunne forkyndes *hvad som helst*; ogsaa f. Ex. en *Vilhelm Rasmussen* *) bør have Adgang til dem! Og Sakramenterne maa enhver Præst have Lov til at forvalte, som han vil.«

Disse Ideer synes ikke blot at være udbredte i radikal grundtvigske Valgmenigheds kredse, men ogsaa blandt Folkekirkens betydeligere Mænd. Saaledes har det »Kirkelige Samfund af 1898« under Pastor *Monrads* Ledelse indgivet et Andragende til Kultusministeret om Indførelse af større Lærefrihed i Folkekirken. Pastor *Monrad* har til Forsvar for dette Skridt i sit Organ *Dansk Kirketidende* hævdet Nødvendigheden af en »taalsom Kirke.« Dette Slagord har *Kristeligt Dagblad* nu taget op til Behandling i en Række Artikler, som — efter Stilen at dømme — vistnok skyldes Pastor *Chr. Sorensens* kraftige Pen. De minder i hvert Fald om denne Forfatters dygtige og værdige Protest mod Biskop *Rørdams* dobbeltbundede Skrift i Anledning af Affæren *Anton Jensen*.

Det hedder saaledes i Nr. III af disse Artikler:

I Benævnelsen »den taalsomme Kirke« har Pastor *Monrad* opfundet et Slagord, der rigtig passer vor Tids Danske. Det toner jo som lutter Mildhed og Blidhed — dette at lade andre i Fred. En frisk, svalende Brise har i den mest kvælende Sommerhede ikke været følt mere kvægende end denne »taalsomme«, fordi de mange helt eller halvt vantro

---

*) Den bekendte darwinistiske Agitator, Journalist og Foredragsholder, som netop i disse Dage offentligt har modtaget saa alvorlig en Irettesættelse af Professorerne *Warming* og *C. J. Salomonsen* (se *Politiken* for 11. ds.)

Mennesker, der, opskrænmede ved mange æventyrlige og enkelte sandfærdige Beretninger om Indre Mission, føler Lufften om sig lummer af Omvendelsesiver og »Dømmesyge.« »Den taalsomme Kirke« lød for dem som en liflig Musik. Og Fantasien hjalp til og udsmykkede denne attraaværdige Fremtidskirke med en Mængde ideale Dyder efter Tidens Smag, Fred, Fordragelighed, Frihed, Sandhed, Redelighed o. s. v.

Skade, at vi er saa uenige om Forstaaelsen af alle disse Herligheder. Thi den Fred, vantro Verdensmennesker attraar, kalder vi Død; den Fordragelighed, de roser, kalder vi Lunkenhed. Og de andre Goder, man haaber at vinde i den taalsomme, vil vise sig som lige saa mange Skuffelser.

Monrad roser »den taalsomme« for Sandhed fremfor »den unerede Kirke, i hvilken man altid søger at tildække eller bortlyve Modsætningerne.« Man fristes næsten til at anvende et af Monrads Udbrud: »O, henrivende Monrad, hvor er du fuld af Naivitet!« Thi hvo kan tvivle om, at netop det samme vil i Virkeligheden blive praktiseret i den taalsomme. Jo mere negativ og overfladisk man er, des letlere gaar det at reducere de dybeste Forskelligheder til Smaaling; ja selv de sande Christnes stive Fastholden ved Jesu Forsonningsdød og Opstandelse og Underet i Daab og Nadver kan man tilgive som uvæsenlige Biting. Og er den højeste Kirkestyrelse med Bisper og Provster først tagne af den rationalistiske Tidsaand, vil man selvfølgelig af al Magt dække over Modsætningerne, »holde sammen paa Kirken« efter Recepten: »jeg har 40 Præster; de prædiker alle forskelligt; men de prædiker alle Sandhed.«

Men desværre vil dette Pastor Monrads Kælebarn gøre værre Skade end at skuffe dem, som venter sig gode Gaver af det . . . . .

(Thi) den allerstørste Fordring, der stilles til en Kirke, er, at den baade selv véd, hvad der er Sandhed og formaar at give Sandheden Udtryk. En Kirke, der siger: »Christus er Guds Søn, der er ingen Frelse uden i ham,« og som saa tilføjer: »Christus er egentlig kun et udmærket Menneske, og enhver, som efterligner ham, bliver salig,« — en saadan Kirke er ingen Ting, er en Uting. En Kirke, som siger: »i Daaben opretter Gud en underfuld Naadepagt med Mennesket,« og atter: »Daaben er en Ceremoni uden egentligt Indhold; dens Betydning er, at Mennesket derved bekender sig til Christus« — eller: »i Nadveren skænkes os

paa underfuld Maade vor Herres Jesu hellige Legene og og Blod,« og atter: »Nadveren er en Ceremoni, hvori ikke Gud skænker os noget, men hvori vi ihukommer Herrens Pine og Død« — en saadan Kirke vil hjemfalde til alle ærlige Menneskers Foragt og gaa til Grunde derunder. Thi hvad er mere jammerligt end en Sandhedens Herold, der ikke véd, hvad Sandheden er! Hvor er en mere uoprettelig Fallit, end naar den evige Sandheds Budbærer begynder med at sige om de aller vigtigste Ting: «de kan forstaaes paa to Maader; den ene gør den anden til Løgn; og de ere lige sande.» Man behøver næppe at være saa vittig som Monrad for at anbringe et: det turde være Løgn alt sammen.

Eller hvorledes gaar det med den lovede Redelighed? Hvis Kirken fastholder Christus død og opstanden for os som al Frelses Grund og holder Fornægtelse heraf for Løgner, mon Redeligheden da vil være i Stand til at sige til Løgner: vær saa god at komme nærmere; jeg véd nok, hvem og hvad du er, men jeg skal være saa taalsom ikke at sige det til nogen! Mon Redeligheden da vilde have andet at gøre, end højt og lydeligt at stemple Sandheden som saadan og Løgner som saadan?

Naturligvis svarer Monrad, at saadan handler jo Kirken ikke, og saa peger han paa den store Rationalisttid, da Fornægtelsen frit strømmede ind og fyldte Kirken. Atter indvender vi, at et saadant Raisonnement tager Tingen for individualistisk. Der er Forskel paa, hvad Kirken gør, og hvad enkelte af Kirkens Tjenere gør, var de end mange. Det er sandt, at der har været Tider, hvor Flertallet af Kirkens*) Præster og Biskopper var rationalistiske Fornægtere; men Kirkens Bekendelse blev staaende som saadan, og Kirken selv forgreb sig ikke paa Sakramenterne. Derfor kunde de troende Christne blive i Kirken, idet de fastholdt: vor Kirkes Bekendelse er Sandheden efter Guds Ord, men disse Præster har brudt deres Løfte og svigter Kirkens Bekendelse; vor Kirke er Herren lydige baade ved Font og Alter, men disse Præster bryder vor gode Kirkes gode Orden. Dette var Grundtvigs Hovedsynspunkt, da han kaldte den rationalistiske Kirkelærer en Meneder, der som ærlig Mand ikke havde andet at gøre end tage sin Afsked. — Vel sandt, at Kirken fandt sig i denne Forargelse — fordi den savnede Kraft, baade indre og ydre, til at rejse sig derimod. Men

*) (o: den *lutherske* Kirkes).

ét er dog at være svag i at haandhæve Sandheden, et andet ligefrem at bekende sig til Løgnen. Det har vor Kirke aldrig gjort.

Antagelig svarer man: Folkekirken skal hverken bekende det ene eller det andet. Den skal blot, rummelig og taal- som, give de forskellige Anskuelser Frihed til at mødes med hverandre. Men da faar de alligevel Ret, som har sagt, at *Monrads »taalsomme Kirke« i Virkeligheden vil forvandle hele vor Folkekirke. Den har været en Kirke, men forvandles med ét Slag til en blot borgerlig Indretning. Den har vidst, paa hvem den troede, og paa hvad den troede; og den har haft den Opgave at bekende Troen og udbrede Sandheden i Folket. Indføres »den taalsomme«, er Folkekirken dermed bleven til en Kirke, der ikke véd, paa hvem den tror, og ikke véd, paa hvad den tror, og som aldeles ikke har den Opgave at bekende sin Tro eller at udbrede Sandhed.* Men alle vi, som elsker vor gamle Kirke, trods alle Skøbeligheder, vi vil værge den, saa længe vi kan, imod en saadan stiltfærdig Undlivelse.

Endelig tror vi, at »den taalsomme« vilde drage praktiske Følger efter sig, som man i det Hele ikke synes at have haft Øje for, og som baade Monrad og mange Flere vil vige tilbage for.

Allerførst vilde vi sagtens opleve, at 2—3, maaske flere af vor Kirkes Biskopper vilde nedlægge deres Embeder, og det netop de bedste og betydeligste af vore Biskopper. Thi vi har den Tro til flere af disse Mænd, at deres Tro og Samvittighed ikke vilde kunne finde sig i at være Biskop over et Stift, naar de dem undergivne Sogmenigheder med Kirkens fulde Sanktion skulde betjenes med Ordets Prædiken og Sakramenternes Forvaltning lige imod Kirkens gamle Tro. Vi er overbeviste om, at flere af vore Biskopper aldeles ikke vilde gaa ind under det biskoppelige Ansvar under de Vilkaar, men at de ville foretrække at gaa af fremfor paa Embedsvegne at blive stillet saaledes, at de f. Ex. paa en Visitats maatte høre en Prædiken om, at Jesus var ikke opstanden, Christus er ikke i Daaben og ikke i Nadveren . . . — uden at have Ret til at stemple saadant som en sjælefordærvende Vildfarelse, alle Tilhørerne skulle vogte sig for og sky.

Og hvilken syndig Forvirring og Spektakel med Injurieprocesser og lign. vilde dog ikke afstedkommes. Thi om

end Monrad med flere mulig vilde være saa »taalsomme« at tie til, at hans Nabopræster gjorde altd det, som var hans helligste og dyrebareste, til Digt og Indbildning, saa kan enhver dog sige sig selv, at Masser af Indre Missions Venner, Lægfolk og Præster, vilde vidne derimod uden Forbehold som Vantro, Fornægtelse og Sjælemord. Det sker jo ogsaa nu; men nu holder Rationalismens Mænd sig stille, fordi de ved, at de ikke vil faa kirkeligt Medhold. Men vi har jo Injurieprocesserne, ligesom Grundtvig i 1825, saa snart de Folk faar lovlig, kirkelig Ret for deres Forvanskning af Ord og Sakramenter.

Men endelig: *er det mon ikke rimeligst, at »den taalsomme« vilde fore til, at Hovedmængden af de sande Troende vilde finde den taalsomme Kirke saa utaalelig at de vilde træde ud af Kirken?*

I alvorlige grundtvigske Kredse har Spørgsmaalet, om man ikke blev nødt til at træde ud af Kirken, før været oppe. Og i de senere Aar har det ogsaa ladet sig høre blandt Indre Missions Venner. Hver Gang en Præst giver Forargelse ved sit vantro og verdslige Levnet, rejser det Spørgsmæl sig med pinlig Alvor: kan vi virkelig i aandelig Sandhed bruge Sakramenterne, som rækkes os af denne Mand? og det er ikke de ringeste af de Troende, der plages mest af saadan Anfægtelse. Man har trøstet sig med, at Kirken er god, og Embedet er godt, selv om Embedsmanden er daarlig.

Men gav Kirken sig selv det Vidnesbyrd: Jeg kender ikke Forskel paa Tro og Fornægtelse, i mig skal de stilles lige; jeg giver Fornægtelse over for Bibelen, Daaben, Nadveren lige Ret med Troen — mon de troende da virkelig vilde udholde at staa i en saadan Kirke? Hvad skulde egentlig bevæge dem dertil? Vi mener at kende en Del til Tanker og Stemninger i Indre Missions Kredse, og vi tror, at deres Svar vilde blive en almindelig Udtræden. Og vi er tilbøjelige til at mene, at det samme vilde blive Tilfældet med Størstedelen af de alvorligt Troende af grundtvigsk Farve.

Vi tror, at det er længe siden, at en god Mening har frembaaret et saa uheldigt Andragende som det omtalte. I Længden vil alene ganske vantro Mennesker og Kirkens bevidste Fjender være glade derved.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 34.

Søndagen den 25. August

1901.

Dr. Georg Brandes og Missionærerne i Kina.

Politikern har i den sidste Tid indeholdt en hel Række Artikler om religiøse Æmner. Hr. Uffe Birkedal har agiteret for sin unitariske Christendom, og Hr. Frederik Poulsen har ud fra et konsekvent Fritænkerstandpunkt klart og overlegent vist ham Vintervejen. Hr. L. C. Nielsen har i Bladets Numer for den 19de givet en hadsk og falsk Fremstilling af, hvad han kalder »florentinsk Religiøsitet«; den unge danske Skribent er f. Ex. paa det Rene med, at Messen for Italienerne er »en Række af mystiske Handlinger, som de saa ofte har set, og som dog hver Gang paany er dem til usigelig Opbyggelse, fordi de intet som helst forstaar deraf«. Hvad i Alverden véd den lille Dansker om det? Men gennem hans som gennem endnu andre Artikler (bl. a. af Dr. Emil Rasmussen, Forf. af den berygtede Bog *Anitra*) mærker man den *Uvidenhed*, der kommer *Hadet* saa vel tilpas.

Mere hadsk og christendomsfjendtligt end selve Dr. *Georg Brandes* skriver dog for Tiden ingen. Vor Kritiks graanede Altmeister har, efter med sin Pen at have kæmpet for Polakkerne, Islænderne, Sønderjyderne og de rumænske Jøder, nu endelig stillet sine Ævner i Muhamedanernes og Kinesernes Tjeneste.

Paa det Badested, hvor Doktoren for Tiden opholder sig, og hvorfra han hjemsender sine ugenlige Breve til *Politikern*, har han gjort Bekendtskab med »en asiatisk Fyrste« — mindre kan ikke gøre det — »Muhamedaner af Religion«.

Denne Tilhænger af Profeten har venligst indladt sig i Samtale med Dr. Brandes samt en anden Giaur og har anmodet dem om at være hans Tolk overfor Evropa.

»Det var,« skriver Dr. Brandes, »de evropæiske Missionærer i Asien og Afrika, som var Genstand for hans Forbitrelse og Afsky, og mod hvilke han bønfuldt min indflydelsesrige Ven om at aabne et Felttog. Han talte som den, der tilbunds kender det Æmne, der sysselsætter ham.

»Han hævdede til en Begyndelse, at Evropæerne i Reglen befandt sig i den tykkeste Uvidenhed om en Muhamedaners Følemaade overfor dem, at de med ganske urimelig Indbildskhed mistænkte Muhamedanerne for at beundre dem i Smug. Det gjorde disse ikke af den simple Grund, at de troede paa Gud og kun paa én Gud. Den Omstændighed, at de Christne troer paa en Treenighed, én Gud i tre eller tre i én, forekom dem som Gudsbespottelse, som en Art hyklerisk Flergudereri. De troede ikke paa, at de Christne for Alvor smæltede de tre Sider af Guddommen sammen til én; Forestillingerne om Gud som »Brudgom«, som Fader, som Søn, Afbildninger af Gud som Lam, som Due o. s. v. var dem en Rædsel og Afsky. Det var den sande Muhamedaners Pligt at udrydde Afgudsdyrkere, og kun fordi Islam i Øjeblikket ikke har Styrken paa sin Side, skrider den ikke ind imod dem, uden hvor den har dem som Undersætter, i tyrkisk Armenien f. Ex. *)

»De kan da forstaa, sagde han, med hvad Øjne vi Mu-

*) Denne Pæssus er karakteristisk for en *liberal* Tankegang. Man véd, hvilken hellig Afsky en Mand som Dr. Brandes nærer for *Inkvisionen*. Man sammenligne hermed den Sindsro og den absolute Mangel paa Forbehold, hvormed han her gengiver Muhamedanerens lærerige Ytring om, at Islam gør sine Bekendere det til *Pligt* at udrydde de Christne, hvor de har Magt dertil. De frygtelige Christenforfølgelser i Armenien forvandles saaledes til en uskyldig og fuldt forsvarlig »retslig Indskriden« mod »Afgudsdyrkere».

hamedanere ser paa christne Missionærer. Og (henvendt til Franskmanden) i Grunden véd man det jo godt i Frankrig. Hvad betyder det ellers, at man der har nedlagt det strengeste Forbud mod, at nogen som helst Missionær, af hvad Navn nævnes kan, Jesuit eller Dominikaner, Lazarist eller Marist, maa vise sig paa fransk Afrikas Grund*). Det er nu overmaade forstandigt, at man forbyder dem Udøvelsen af deres Gærning i Algier; men det er rigtignok den rene Nødvendighed, man lyder. Man véd for godt, at i modsat Fald stod hele fransk Afrika i én Oprørsflamme; thi den, som lærer, at Guddommen under nok saa hemmelighedsfulde Former kan nydes som en Ret, fortjener efter vore Begreber Døden.

»Des underligere er det, fortsatte han, at Frankrig ved Jærn og Ild understøtter de Missionærer i Kina, som det ikke taaler i sine egne Provinser.

»Jeg véd meget vel, at det store Flertal af de Christne i Evropa og Amerika følger disse Missionærer med Deltagelse, til Dels maaske med Beundring. De fortjener imidlertid hverken det ene eller det andet. Evropeas offentlige Mening er med Hensyn til dem ganske vildledet; underligere er det, at selv deres Diplomater bilder sig ind, at Mis-

---

*) Om dette Punkt i den asiatiske Fyrstes Paastande skriver Pastor *Fr. Schepelern* i »Kr. Dagblad« for 20. ds.:

»Hvad Forholdene i Algier og Tunis angaar, da ved i det mindste jeg ikke af, at den katholske Ærkebisp med samt hans 53 Missionærer, 23 Landpræster, 100 Ordensbrødre og 200 Nonner skulde være bleven udviste, lige saa lidt som jeg i mine Kilder kan finde noget om, at de engelske og svenske evangeliske Missionærer har lidt noget Afbræk i deres Virksomhed fra den franske Regerings Side med Undtagelse af, at de engelske Missionærer i 1891 paa Grund af falske Beretninger blev truet med Udvisning, en Trusel, som dog ikke blev iværksat, da Beskyldningernes Falskhed blev godtgjort. Men skulde noget i den Retning være sket, maa jeg endelig bede Doktoren lade det komme til almindelig Kundskab, da Oplysninger herom sikkert vil interessere danske Missionsvenner.«

sionærene gør Nytte, idet de baner Vejen for det Lands politiske Indflydelse og økonomiske Interesser, som de tilhører. Hvad den politiske Indflydelse angaar, saa forbereder de den ikke af den simple Grund, at Kineserne næsten aldrig véd, hvilket Folk Missionærene tilhører, da disse for at kunne øve deres Hverv er nødte til at antage kinesisk Dragt og kinesiske Vaner samt tale det kinesiske Sprog. Man véd om dem, hvorvidt de er Katholiker eller Protestanter; men aldeles ikke, om de er tyske eller franske eller italienske. Hvad Staternes økonomiske Interesser angaar, saa fremmes disse saa lidet af Missionærene, at Ingen har skadet den evropæiske Handel paa Kina mer end de.

»De har drevet Handel for egen Regning og ved deres Fremgangsmaade bragt den evropæiske Maade at drive Handel paa i dybeste Miskredit. Den Omstændighed, at de Christne gennem Krig og Voldshandlinger havde sikret sig ikke at kunne dømmes efter Landets egne Love, blev af Missionærene gennemgaaende misbrugt til at berige sig ved Svig; i hele Kina er man overbevist om, at ingen kan stole paa en Evropæers Ord og det i et Land, hvor Tilliden til det givne Ord i Reglen gør Underskrift overflødig; et mundtligt Tilsagn erstatter den.

»Ganske bortsét fra den christne Læres mer eller mindre berettigede Krav paa at gælde for Sandhed, er det en ren Overtro, at Missionærene skulde have udbredt Christendommen i Kina. Den, der blev Christen, kom derved ind under evropæisk Ret, og Missionærene sørgede for, at i enhver Retskrætte mellem en Nyomvendt og en kinesisk Hedning blev der hæget om den Nyomvendte. Den evropæiske Ret har da i Kina ikke haft andet Hverv end det at sikre Forbrydere Ustraffethed. Kan det undre, at de Omvendte, der gennemgaaende betragtes som Forrædere mod Land og Folk, som har solgt sig for at undgaa Dødsstraf for Mord eller for straffrit at kunne beholde tilranet Bytte, er lige saa forhadte som de Fremmede, der beskytter dem paa gode, indfødte Borgeres Bekostning?

»Taabelig er den evropæiske Forestilling, at Missionærerne har udbredt Oplysning i Kina. For et halvt hundrede Aar siden havde de lært de Folk at læse og skrive, som gjorde det skændige Taiping-Oprør *); i vore Dage staar den offentlige Undervisning paa et saa meget højere Trin i Kina en i Evropa **), at Missionærer, der vil indføre Oplysning, kun er latterlige.

»Men rent vanvittig er den evropæiske Opfattelse af Missionærerne som Fredens Mænd. Det er dem og dem alene, som er Skyld i Blodsudgydelsen i Kina. Deres Virksomhed har i Fortiden været og vil endnu mere i Fremtiden blive Pigkæppen, der drejes rundt i det aabne Saar. De bringer Befolkningen til Raseri, og naar Kina først efter Japans Exempel har faaet moderne Hærvæsen indført, vil dette Raseri blive blodigt og gøre kort Proces.

»Den eneste Gavn, Missionærerne har gjort Kina, og det en utvivlsom, indeholder en Fare for Evropa, der ikke kan anslaaes højt nok. De har lært Kineserne Evropas Teknik at kende. Det vil sige, at medens man hos Dem i Frankrig som andet Steds rundt om i Evropa indbilder sig, at Missionærerne har aabnet Kina som Afsætningsomraade for den evropæiske Industrids Overproduktion, der behøvede og behøver nye Afløb, har de i Virkeligheden længe før det var nødvendigt aabnet Kinesernes Øjne for de Fordele, den evropæiske Produktionsmaade medfører. Følgen heraf er, at inden længere Tid vil Kineserne have oprettet Fabriker, der frembringer alle evropæiske Industrigenstande langt under evropæiske Priser, saa omvendt Evropa bliver Afsætningsom-

---

*) Paa samme Maade kunde man sige: »vgl. danske Lærere havde lært de Folk at læse og skrive, der senere gjorde det skændige schleswigholstenske Oprør. Havde Missionærerne maaske lært deres Elever at læse og skrive paa en Maade, der *prædisponerede* til skændigt Oprør? Eller hvad er Meningen med dette Galimathias? Kath.

***) Mon ???

raadet for den kinesiske Overproduktion. Hvorledes Følgerne heraf vil arte sig, kan De sige Dem selv.«

Da den orientalske »Fyrste« lykkelig og vel havde faaet anbragt denne Hob Grovheder mod Evropa til to Evropæere, »rejste han sig med et artigt Smil,« skriver Dr. Brandes. Han gik derpaa hen til Vinduet med »rolig Værdighed« og »tankefuldt Blik«, saa ud af det og sagde de dybsindige Ord: »Hvor smukt her er!« Tilintetgjort af saa megen aandelig Overlegenhed tager Dr. Brandes nu Afsked med sin Gæst, dog ikke uden at have noteret sig, at den interessante Fremmede bærer »en fodsid Dragt af meget svær Silke med et guldbroderet Skærf om Livet.«

Dr. Brandes har imidlertid ikke ladet det blive herved. Han har i et Par følgende Artikler fortsat sin Kampagne med Oversættelser af kinesiske Privatbreve, »hvis Ægthed er utvivlsom«, og i hvilke der fortælles Røverhistorier af følgende Art:

»(Det buddhistiske Kloster i Liang-hsien) blev dér i Egnen den gode Sags Tempel. Munkene vilde, som sømmeligt var, ikke besmitte sig med Mord. De vilde jage Aagerkarlene (Missionærene) ud ved blotte Trusler.« Det hedder saa videre: »Deres Godhed blev Gift for dem. De oversøiske Hære ankom. Folkets Raseri tog til, og Missionærene drog bort. Men før de rejste, aflagde de Besøg hos Klosterets ærværdige Prior, takkede ham, fordi han havde beroliget Befolkningen, og lovede at beskytte Klosteret til Gengæld, naar senere den vestlige Hær kom for at straffe »Det store Selskab«, men de tilføjede, at de behøvede 10,000 Unzer Sølv til Bestikkelse af deres Landes Generaler. Prio-ren gav dem Pengene. Samme Dag kom saa ogsaa de andre (Katholikerne) og gentog det samme; de sagde, de var fra et andet Land og maatte have samme Sum. Prio-ren, som vidste, at Styrtesøen fra Vest er uimodstaaelig, gav.« Det skildres, hvorledes man derefter i Byen ansaae sig for

tryg. Man blev roligt boende; Ingen skjulte sine Ejendele. Klosteret, hvor der levede 87 Munke, var særlig bekendt for sit prægtige Bibliothek. Men da Barbarerne havde erobret Peking, kom de ogsaa til Liang-hsien, og Missionærerne ledsagede dem som Tolke. Barbarerne myrdede alle Mennesker, plyndrede Husene og satte Ild paa dem. Prioren lod hastigt Portene lukke. De fremmede Tropper brød dem op, og de vaabenløse Munke blev allesammen skudte, paa nær én, man troede død; Klosteret blev brændt, og naturligvis var de Penge, Munkene havde havt til Opbevaring, derefter forsvundne. Missionærerne synes efter Brevets Meddelelser at have angivet Tropperne Klosteret som Tilholdssted for Boksere, efter først at have ladet sig betale af Munkene for at sikre disse mod de europæiske Hære.

»I dette Brev fremhævedes især Missionærernes Uordholdenhed. Et andet, et Forretningsbrev, drejer sig om deres Pengeafpresningskunster.

»Vi ser her en ung Bankmand, der er undflyet fra Peking, tilbagevist overalt, hvor han søger Ansættelse, fordi han er Medlem af »de store Næver«; da Bankerne slaar i Forretningsforbindelse med Missionærer, vover de ikke at give ham Plads af Frygt for at disse, som vil udrydde »de store Næver«, da skal slippe »de oversøiske Barbarers blodtørstige Horder« løs paa dem. Han drager fra By til By, til han i Staden Khuangyang, hvortil han har Anbefalingsbreve, bliver optaget som Parthaver i en Forretning, hvori han stikker de tusind Unser Sølv, han har kunnet redde. Men da alt Forretningsliv i Kina er standset, befinder det iøvrigt solide Hus sig i en meget vanskelig Stilling. Under disse Omstændigheder bliver det bragt til Fallittens Rand, ikke blot ved at en Missionær afpresser Huset en Chek paa Banken Baocheng, lydende paa 5000 Unser af de 6000, det har staaende deri, men ved at Missionærerne dér fra Egnen, som forlod den, da de urolige Tider kom, har vedblevet at betale alle de Varer, de købte, og som de lod sende ned til Kysten, med Chek'er paa denne Bank, selv efter at den

Sum, de havde til Gode i Huset, længst var udtømt. Saaledes oversvømmedes da Banken med Et af Missionærernes Kreditorer, og Brevskriveren søger nu i sin Nød et Laan hos en fjernere Slægting.«

(Fortsættes.)

Høstvers.

Dagens Stjerne er dalet —
 Aftenens tændt i Øst;
 Brisen i Vellugt bringer
 en Duft af fuldmoden Høst.

Sval er den sølvgraa Aften —
 Dug rinder vide om Land.
 Under de flossede Skyer
 brænder en sluknende Brand.

Hvid staar Em over Enge,
 Taage om mosevaad Jord . . .
 Aaen i Bugtninger slynget,
 skinner som Perlemor.

Blaadis om Skoven hænger
 nænsomt et bølgende Flor,
 som skjuler de Liv, der lever,
 og alle de Planter, der gror.

Aften! Hvad gemmer din Stilhed
 dybt i sit skumrende Skød?
 Er det Guds Fred til hvert Hjerte . . . .
 eller kun Sommerens Død? . . . .

R. Jahn-Nielsen.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 35.

Søndagen den 1. September

1901.

Dr. Georg Brandes og Missionærerne i Kina. (Sluttet).

To Ting er mærkelige ved denne nyeste Fase af Dr. Brandes' Virksomhed — den *absolute Tiltro*, hvormed han møder selv de urimeligste Fortællinger fra kinesisk Side (endogsaa i muhamedansk Omarbejdelse), og den *Sympathi*, hvormed han omfatter alle andre Religioner end Christendommen. De blodtørstige Muselmænd og deres Propaganda med Sværdet akcepteres, mødes med Forstaaelse eller i hvert Fald uden Tegn paa Misbilligelse. De usigelig grusomme Kinesere, hos hvem det endnu er Skik at kaste nyfødte Børn, man ikke ønsker at opdrage, for Svinene og Hundene, fremstilles som blide, retskafne, uskyldig forfulgte Mennesker, paa et langt højere Kulturtrin end Evropæerne. Og alt dette for med des større Skin af Ret, for med et des mere nidkært flammende Had at kunne anfælde *Arøefjenden*, den afskyede og forhadte Christendom.

Men Dr. Brandes narrer sikkert ikke mange. Man véd altfor vel, at hvad der driver ham, er ikke *Kærlighed*, men *Had* — ikke Kærlighed til hans gule eller brune Medmennesker, men Had til den, der er kommen for i Korset at bringe Lys og Sandhed til hele Verden, og paa hvis Bud Missionæren endnu den Dag i Dag drager til Verdens Ende for dér at dø Martyrdøden.

At de saakaldte »christne« Hære, og at især hans allerchristeligste Majestæt Kejser Wilhelm II's Soldater har begaaet grufulde Misgærninger i Kina, derom kan der desværre næppe tvivles. Men disse virkelige Misgærninger be-

nyttes af Dr. Brandes til at lægge Odium over Christendommen, hvormed de intet har at skaffe. Thi det Ræsonnement, at hvis Missionærerne ikke kom til Kina, vilde der heller intet Oprør udbryde, gælder kun til Wandsbeck. Ingen stor og god Gærning er nogensinde sket i Verden uden at opirre Hobens Had imod sig, og Dr. Brandes burde være blandt de første til at vide dette. I hvert Fald har han ofte nok skrevet derom.

Han føler da ogsaa, at Missionærerne maa fremstilles som moralsk usle Væsner for at gøre Kinesernes Had berettiget. Af den Grund hine Anekdoter om deres forskellige Slyngelstreger.

Denne Dr. Brandes' Fremfærd har imidlertid vakt Protest indenfor hans *egen* Lejr, og Protesten kommer fra en Mand, hvis Kendskab til Kina ikke stammer fra silkeklædte orientalske Fyrster og Artikler i Rabalderbladet *L' Aurore*, men beroer paa mange Aars Selvsyn. I *Politiken* for 16. ds. skrev fhv. Telegrafbestyrer i Kina *J. Henningsen* (Forf. af »Fra det himmelske Rige«) følgende:

»Det synes, som om den christne Missionær i Kina, den protestantiske som den romersk-katholske, er udset til vor Tids »Prügelknabe«. Ikke alene slaar Kineserne Missionærerne ihjæl for Fode under Omstændigheder, der faar Haaret til at rejse sig paa Hovedet af os andre, der læser Øjenvidners Beretninger om Myrderierne i Tai-ynan-fu og andetsteds, men bagefter enes Offenligheden, d. v. s. Pressen, i mer end ét europæisk Land om at lægge hele Skylden for Bokserbevægelsen og Urolighederne i det himmelske Rige paa deres syndige Skuldre.

»Naar Mænd, som det dannede Evropa ser op til som dets Vejledere og Lærere i Intelligensens og Kundskabens Verden, griber Pigkæppen og slaar løs paa den ulykkelige Syndebuk, tildels i Blinde, naar Mænd som Dr. Georg Brandes i sine »Skikkelser og Tanker« i *Politiken* for i Mandags anfalder Missionærerne med de groveste Beskyldninger

(om end paa anden Haand), som staar uden Skygge af Bevis, og som forekommer Folk som mig, der dog kender, eller i alt Fald burde kende noget til de faktiske Forhold, som aldeles urimelige, urigtige og usandfærdige, saa synes det mig at være min Pligt i Sandhedens Interesse at tage offentlig til Genmæle.

»Den muhamedanske Fyrste, som Dr. Brandes citerer, og som »talte som den, der til Bunds kender det Æmne, der sysselsætter ham,« har ganske aabenbart ladet *sin* Fanatisme og *sin* Uvilje mod Christendommen og dens Lære løbe vildt løbsk med sig, saa vildt, at det ikke vil være vanskeligt med faa Ord at gendrive saa at sige hver eneste Beskyldning, han fremfører mod de christne Missionærer i Kina.

»*Han* paastaar, at de har drevet Handel for egen Regning og ved deres Fremgangsmaade bragt den evropæiske Maade at drive Handel paa »i dybeste Miskredit,« og at »den Omstændighed, at de Christne gennem Krig og Voldshandlinger havde sikret sig ikke at kunne dømmes efter Landets egne Love, blev af Missionærerne gennemgaaende misbrugt til at berige sig ved Svig.« *Jeg*, der har levet i Kina i en Menneskealder og haft større Lejlighed end de fleste til at studere Missionsspørgsmaalet, interesseret mig derfor, læst og skrevet derom paa Stedet — *jeg paastaar, at der ikke er et eneste sandt Ord i Fyrstens Paastand* *). Ikke alene er det urigtigt, at den evropæiske Maade at handle paa staar i Miskredit hos Kineserne, men det er oven i Købet forment Missionærerne og andre Evropæere ved Traktaterne mellem Kina og de evropæiske Stater at drjve Handel udenfor de aabne »Traktathavne« — og de kinesiske Mandariner vilde aldeles sikkert ikke lade nogen Overtrædelse heraf gaa upaa-talt hen, men jeg har aldrig nogensinde, ikke en eneste Gang hørt om nogen saadan handlende Missionær eller set eller hørt denne Beskyldning fremsat i de evropæiske og kinesiske

*) Udh. af *Kath.*

Blade i Kina, der ganske bestemt ikke vilde have været uvidende om eller tiet til et sådant Indgreb i de evropæiske Købmænds Prærogativer.

»Dernæst siger Fyrsten, at den (Kineser), der blev Christen, kom derved ind under evropæisk Ret og at Missionærerne sørgede for, at i enhver Retstrætte mellem en Nyomvendt og en kinesisk Hedning blev der hæget om den |Nyomvendte, samt drager den Slutning heraf, at »de Omvendte der gennemgaaende betragtes som Forrædere mod Land og Folk, som har solgt sig for at undga Dødsstraf for Mord, eller for straffrit at kunne beholde tilranet Bytte, er lige saa forhadte som de Fremmede, der beskytter dem paa gode indfødte Borgeres Bekostning.« At de christne Kinesere betragtes som Forrædere mod Land og Folk, kender jeg intet til og har aldrig hørt derom i Kina, og hvad angaar disse Kineseres Retsstilling, da er Sandheden den, at Tientsin-Traktaten af 1860 § 6 bestemmer:

»Personer, der forkynder den christne Religion, saavel læge Folk som præsteviede Missionærer, skal have Ret til de kinesiske Øvrigheders Beskyttelse. Saadanne Personer skal, naar de fredelig udøver deres Virksomhed, hverken forfølges eller hindres i deres Arbejde.«

«Ikke et Ord om, at den kinesiske christne Proselyt stilles under evropæisk Beskyttelse eller unddrages sin egen Øvrigheds Jurisdiktion, findes her eller noget andet Sted i Traktaterne. Men det er saa, at det er blevet paaduttet Missionærerne, at de — særlig de romersk-katholske — har benyttet sig af den citerede Artikel til at hjælpe deres indfødte Proselyter i Retstrætte med andre Kinesere til at undgaa at betale Skatter og Afgifter og til at tyranisere deres Uvenner under Paaskud af, at den christne Kineser blev forfulgt og forerettet paa Grund af sin Tro. Lad nu være, at denne Paastand i mange Tilfælde er sandfærdig, saa er dette dog meget langt fra ensbetydende med, at Tyve og Mordere bliver Christne for at undgaa Straf, hvad ganske sikkert heller ikke vilde lykkes dem, idet Missionæren nok skulde vogte sig

for at paakalde sin Konsuls eller Ministers Hjælp i en saadan Sag, og denne endnu mere for at blande sin Avtoritet deri.

»En lige saa stor Uvidenhed om de faktiske Forhold indeholder Paastanden om, at »det er dem (Missionærene) og dem alene, som er Skyld i Blodsudgydelsen i Kina.« Ethvert uhildet tænkende Menneske, som har fulgt med Begivenhederne derude, vil forlængst vide, at Missionærene kun danner en enkelt Faktor i Bokserbevægelsen, der langt mere var af en politisk-social end religiøs Natur og rettet imod Evropæerne som saadanne, ligegyldig om disses forskellige Nationalitet eller Religion; en Race-Krig, der dreves af Ræchad. bygget op paa kinesisk Side af Mistillid, Frygt og Foragt og paa evropæisk Side af politiske Overgreb, Vold og Gridskhed efter at komme i Besiddelse af den kinesiske »Klump.« At det i første Række gik ud over Missionærene, var en simpel Følge af, at disse boede forsvarsløse inde i Landet, laa fremmest paa Bevægelsens Vej og var nemmest at komme til.

»Det er mig til Slut aldeles uforstaaeligt, hvad der menes med, at Missionærene »har lært Kineserne Europas Teknik at kende,« og det er ganske sikkert aldrig faldet mig eller noget andet Menneske, der kendte det allermindste til Forholdene i Kina, ind, at »Missionærene har gjort Fordring paa at have aabnet Kina som Afsætningsomraade for den evropæiske Industris Overproduktion« eller aabnet Kinesernes Øjne for de Fordele, den evropæiske Produktionsmaade medfører. »Jeg indser ikke, hvorledes en saadan Virksomhed kan komme indenfor Missionærernes Felt, og jeg véd, at den ikke er kommen der, hvorfor man sandelig heller ikke kan gøre Missionærene ansvarlige for Følgerne deraf, selv om disse maatte blive, hvad jeg for Resten ikke troer, »at inden længere Tid vil Kineserne have oprettet Fabrikker, der frembringer alle evropæiske Industrigenstande langt under evropæiske Priser, saa omvendt Europa bliver Afsætningsomraadet for den kinesiske Overproduktion.«

»Jeg er paa ingen Maade en Beundrer af Missionssagen, og jeg er paa det Rene med, at Missionærerne, dødelige som de er, »har begaaet mange og store Fejlgreb,« ja, jeg gaar endogsaa saa vidt, at jeg mener, at de mange kostbare Liv, det store Arbejde og de mange dyre Penge, som er anvendt paa at indføre Christendommen i Kina, kunde have fundet bedre og frugtbarere Anvendelse nærmere Evropa, og jeg tror, at Forholdet mellem Kineserne og Evroperne, der nu er som mellem Kat og Hund, vilde være tjent med, om Missionærerne trak sig tilbage fra Kina eller i alt Fald opgav deres semi-politiske Stilling i Landet, men Ret skal være Ret, og jeg finder det utilbørligt, at man i Flæng angriber de Mennesker, livis store Flertal — det er jeg overbevist om — lader sig lede af noble og ideale Motiver, naar de indlader sig paa at ofre deres Liv for et saa strængt, farligt og utaknemligt Arbejde som Missionsgærnningen i Kina.

»Jeg mener, at enhver bliver salig i sin Tro og kan forstaa den dannede Kinesers Uvil e og Indignation mod den fremmede, som kommer til hans Land fra den anden Side af Jorden og vil paatvinge ham sin Religion og sin Kultur, men jeg tager samtidig Hatten af for de Mænd, der uegennyttigt, modigt og opofrende sætter Livet ind paa Gennemførelsen af et Ideal, selv om det ikke er mit.«

Denne Artikel, skreven af en Mand, der i sin Overbevisning synes at staa Christendommen fjærnt, tilintetgør med sine *Fakta* de brandesiansk-muhamedanske *Fraser*. Dr. Brandes har kun haft nye, ubeviste Paastande samt Uartigheder mod Hr. Henningsen til Svar.

Christelig Oplysning.

Intention for Bønnens Apostolat i September.

Det nittende Aarhundrede var som bekendt et Oplysnings Aarhundrede, og det tyvende vil i saa Henseende ikke give det noget efter. Danmark er et af de Lande, hvor den almindelige Oplysning staar højest; vi har et Bevis derpaa i den store Udbredelse, populærvidenskabelige Værker som *Frem* kan finde. At det ikke altid er den mest paa-

lidelige Oplysning, der paa denne og andre Maader bydes Folket, bliver en Sag for sig. Et andet Spørgsmaal bliver det ogsaa, om denne Oplysning virkelig bidrager til Folkets Væxt i Lykke; Fremtiden vil give Svar herpaa.

Under dette almindelige Oplysningsarbejde burde Bestræbelse for ogsaa at fremme *christelig Oplysning* ikke glemmes. Der gøres en Del fra protestantisk Side; man har f. Ex. her den udmærkede Række »Smaaskrifter til Oplysning for Christne«.

Disse kan imidlertid kun med stor Varsomhed benyttes af Katholiker. Danske Katholiker, som ønsker christelig Oplysning, maa derfor søge andensteds.

For dem, der har Adgang til en eller flere fremmede Literaturer, er det let at finde noget, der kan tilfredsstille dem. Den franske, tyske, engelske katholske Bogverden er i vore Dage baade omfattende og værdifuld.

Men nu de som kun kan Dansk? Ja, de maa nøjes med, hvad der findes paa Modersmaalet — hvilket iøvrigt slet ikke er saa lidt. Den af *P. P.* udgivne Serie Smaaskrifter er f. Ex. særdeles instruktiv. Men mon den er rigtig kendt? Det samme gælder saa fortræffelige Værker som »Vore Fædres Tro« af *Gibbons* og *Pater Stubs* »Ledsagelse fra Fordøm til Sandhed«. Man finder i disse — og endnu andre lignende — Bøger en god, grundig og alsidig Oplysning om Kirkens Lære og Gudsdyrkelse samt Gendrivelse af de mest gængse protestantiske Indvendinger.

Enkelte Punkter af katholsk Lære behandles i Skrifter som *Kofoed-Hansens* om Skriftemaalet, *Krogh-Tonnings* »Vidnesbyrd om Absolutionen«, samme Forfatters Piece: »Den kirkelige Opløsningsproces«. Et interessant Afsnit af Katholicismens Nutidsliv skildrer *Lasserres* »Vor Frue af Lourdes«.

Til sand christelig Oplysning hører imidlertid ogsaa noget for det indre religiøse Liv, og paa dette Omraade byder vor hjemlige katholske Literatur ikke saa lidt. Vi besidder først og fremmest Thomas a Kempis' gyldne Bog »Christi Efterfølgelse«. Dernæst Scupolis »Den aandelige Kamp« — et Værk, som selv de engelske *Protestanter* sætter megen Pris paa, og som de læser ivrigt, sammen med den hellige Frands af Sales' »Philothea«. Vi har *Pater Arnolds* »Efterligning af Jesu Hjærte« og *Crassets* Passionsbetragtninger. Vi har flere gode Andagts- og Bønnebøger.

Hvad der spiller saa stor en Rolle i Udlandets katholske

Literatur, er *Levnedsbeskrivelser af de Hellige*. Her er vor hjemlige Bogverden unægtelig fattig.

Vi besidder dog ogsaa paa dette Omraade noget. Der er f. Ex. Pater *Brinkmanns* »Hellige Birgitta«; enhver dansk Katholik burde kende og eje dette paalidelige og opbyggelige Værk. Der er endvidere samme Forfatters »Hellige Aloysius«, fremdeles Pater *Schmids* korte Biografi af Marguerite Marie Alacoque i »Jesu Hjærte-Andagtsbogen«. Endelig findes der i den for Franciskanertertiærer bestemte Bog »Den hl. Franciscus Tredie Orden« en hel Række, ganske vist kun kortfattede, Helgenlegender. Hertil kan man endnu føje et Par Bøger af protestantiske Forfattere — som *Schebels* »Danske Helgener« eller *Olriks* »Danske Helgeners Levned«. Den sidste er en kritisk Oversættelse af Kildeskrifterne til St. Knud Konges, St. Knud Lavards og St. Kelds Levned. Man kan ogsaa have Glæde af *C. J. Brandts* »Dansk Klosterlæsning fra Middelalderen«; man finder her smukke Martyrlegender fra gamle, danske Haandskrifter.

Mange vil maaske finde, at dette alligevel er temmelig lidt. Der gives imidlertid et ufejlbart Middel til at fremkalde mere — det er at *købe* alt, hvad der allerede er fremkommet. Enhver nogenlunde velstaaende Katholik burde have sit danske katholske Bibliothek i komplet Stand; intet burde savnes. Maaske alt ikke interesserer ligeligt, alt er maaske heller ikke lige godt — men har man da ikke ogsaa megen protestantisk eller verdslig Literatur staaende af mindre Interesse eller Værd? Vor hjemlige katholske Literatur sælges desuden til saa lave Priser, at næsten enhver Pung kan overkomme den. For det, en almindelig Tivolitur koster en jævnstor Familie, kan man købe en fem sex katholske Skrifter.

Bøn.

Guddommelige Jesu Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser for alle Dine Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at Trangen til christelig Oplysning maa voxte blandt danske Katholiker.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 36.

Søndagen den 8. September

1901.

Sancta Priscillas Katakomber.

Af *Bogen om Rom*, anden Del.

Det var den 31te December 1899.

Gennem Porta Salara i Rom gik fra den tidlige Morgenstund en jævn og stadig Strøm af Mennesker, som man ellers ikke var meget vant til at se i disse Dele af Byen, hvor der mest boer Arbejdere. Det var især Gejstlige, som gennem den gamle Port vandrede ud ad den salariske Vej, med Paraply i Haand og Breviar under Arm, løftende op i deres lange Soutaner, naar de skulde over en Pyt paa Vejen. Der kom ogsaa Rækker af Seminarister, røde, sorte, violette, vandrende to og to som Soldater. Endelig blandede Vogne sig i Færdselen, mest Drosker med fire Gejstlige i, men ogsaa Karether, bag hvis Ruder man skimtede gamle, adelige Dameprofiler.

Henad Middag holdt denne Folkevandring op, og Vognene begyndte at vende tilbage. Men ud paa Eftermiddagen tog Færdselen atter til, og nye Seminaristkolonner marscherede taktfast gennem Tykt og Tyndt ud ad den opkørte Via Salara.

Et Stykke løber denne Vej gennem en moderne, skidden Forstad — saa kommer lange, hvidkalkede Havemure — og endelig efter en halv Times Vandring, bliver der fri Udsigt ud over den bakkede, blaanende Kampagne, over mod Sabinerbjærgene og det fjærne, disblaa Soracte. Vejen sænker sig ned mod den lille Flod Anio, og her i Skrænten ved Vejen er aabenbart Maalet for alle de mange Vandrende. Thi ud over Kampagnen ligger Via Salara tom og øde;

hele Færdselen standser brat paa et givet Sted, noget ovenfor Anio. Droskerne holder i en lang Række ved Grøftekanten, og Seminaristerne ses at bryde af med Roder, gøre venstre Sving og forsvinde -- lige ind i Jorden . . .

Da vi nærmer os Stedet, ser vi, at der i Bakkeskrænten er en aabnet Port, hvis Fløjdøre af Træ er aabnede, og indenfor hvilken et sort Mørke gaber En i Møde. Ved Porten staar en Mand bag et lille Bord og sælger Spiddelys og Voxstabler, som man tænder, inden man træder ind. Vi er ved Indgangen til *Sancta Priscillas* Katakombe . . .

Der gives i Rom en Forening ved Navn *Cultores Martyrum*, »Martyr dyrkerne«. Denne Forening lader paa visse Festdage Katakomber, som ellers ikke er tilgængelige for alle, aabne og afholder Gudstjeneste dernede mellem Martyrgravene. Som Regel er der Kl. 10¹/₂ Formiddag Højmesse med efterfølgende kirkehistorisk Foredrag om den paagældende Katakombe, om Eftermiddagen Kl. 3¹/₂ er der atter Andagt — Procession gennem Katakomben under Afsyngelse af Litaniet til Alle Helgen. Den 18. Januar fejres saaledes Petri Stolfest i den ostrianske Katakombe paa Via Nomentana, den 14. Februar den hellige Valentins Fest i hans Katakombe udenfor Porta del popolo, den 22. November den hellige Cæcilias Fest i San Callistos Katakomber og der: 31. December Sanct Sylvesters Fest i Priscillas Katakomber. Denne sidste Højtidelighed var det, som vi, Nytaarsaften 1899, skulde overvære.

Hvilket tæt, uigennemsigtigt, fløjelsagtigt, mere brunt end sort Mørke omgav os, da vi havde gjort de første Par Skridt indenfor Portalen . . . Den brændende Voxstilk, vi bar, holdt alt sit Lys inde om sig som en lille rød Ring. Forsigtigt, famlende med Foden, vandrede vi ind i Mørket — Luften mødte En, tung, varm, beklemmende.

Et Plump ned af et Trin — og vi befandt os i en Tværgang, hvor mange andre Lys bevægede sig hen langs Væggene. Ens Øjne begyndte nu at vænne sig til Mørket

— man kunde se. Det var, som om Bind læmpeligt blev løst fra Ens Øjne.

Vi befandt os i en temmelig bred og høj Gang. Væggene bestod af en brun, løs Sten; her og der var der indføjede aflange Marmorplader i den, og paa Marmorpladerne var med røde Bogstaver malet græske Navne. Folk holdt Voxstaberne hen til dem for at læse Indskrifterne — paa en af Marmortavlerne saae jeg for første Gang i Virkeligheden det Oldkirkens Christusmonogram, jeg kendte saa godt fra Gengivelser — Navnetrækket dannet af X og P, Grækernes *Ch* og *R*, de to første Bogstaver i Navnet Christus...

Vi var altsaa virkelig i Katakomberne, blandt de første Christnes Grave . . . Langsomt, højtideligt vandrede vi videre; overalt mødte vi stille Vandrere som vi selv, lysende med deres Kærter hen langs Murene for at læse Gravskrifterne. Snart kom vi ud i store Krypter, hele smaa Basilikaer; snart snævrede Gangene sig ind, saa vi maatte gaa én for én, strejfende Væggen til begge Sider. Snart viste disse Vægge regelmæssige Rækker af Marmorplader, den ene i lige Linje over den anden, som de lukkede Skuffer i et kæmpestort Skuffedarium. Snart var disse Skuffer aabne, Stenpladerne afrevne, og man saa ind i lave, smalle Rum, hvor brune, halvt hensmuldrede Ben, et Kranie, nogle Laarer eller Armknogler laa paa den brune Tuf.

Sancta Priscillas Katakombe er en af Roms ældste — maaske den allerældste. De mange *græske* Indskrifter tyder hen paa Christendommens Begyndelséstid, da Græsk var det liturgiske Sprog. Gamle Dokumenter som *Liber Pontificalis* og Pilgrims-Haandbøgerne berettiger En til at tro, at Aquilas og Prisca eller Priscilla, der omtales i det nye Testamente (Ap. G. XVIII, 2, Rom. XVI, 3—5 og I. Cor. XVI, 19), er bleven begravede i Priscillas Katakombe. Fremdeles jordfæstedes her en hel Række Helgener og Helgeninder, Sⁿ Praxedis og Sⁿ Pudenziana, St. Crescention,

endvidere Paverne Marcellinus (296—304), Sylvester (314—335), Liberius (352—366) og Vigilius (537—555). Endelig har man i 1889 fundet et Gravkapel, tilhørende Familien Acilius Glabrio, og man mener i denne Families Overhoved, Konsulen Acilius Glabrio, der Aar 94 led Martyrdøden under Domitian, at have den samme Mand, som af Kirken kaldes *Pudens*, og i hvis Hus paa Esquilin Petrus skal have holdt Gudstjeneste. Her i Priscillas Katakombe mødes da Traadene i den romerske Christendoms ældste Historie — Senator- og Patricierslægten Acilius samles i Graven med den jødiske Teltmagerfamilie fra Aventin, hvor Kirken St Prisca endnu ved sin Navnelighed minder om Katakomben paa Via Salara.

Den af Oldtidens Pilgrimme mest besøgte Grav i denne underjordiske Kirkegaard var dog den hellige Pave Sylvesters. St. Sylvester — efter hvem Aarets sidste Aften endnu har Navn, ogsaa i protestantiske Lande — døde den 31. December 335 og blev bisat herude. Der blev senere bygget en Basilika over hans Grav, og efter denne Kirke fik i Tidens Løb ogsaa Katakomben Navn — *ad S. Sylvestrum*. Under denne Titel nævnes den til ind i det niende Aarhundrede.

Da var det, at Pave Leo IV. flyttede Helgenlevningerne fra den ind til Rom, hvor den store, nye Kirke San Silvestro just var bleven opført til den hellige Paves Ære. Hermed tabte Priscillas Katakombe sin væsentlige Tiltrækning, og Pilgrimmene glemte Vejen derud. Først i det sextende Aarhundrede blev den genfundet, og først i vore Dage udforsket . . .

Alt dette, og meget mere, danner Indholdet af et Foredrag, som vi paaører, forsamlede med de andre Katakombegæster, i den største af Krypterne. Foredraget holdes af Professor *Orazio Marucchi*, en af Nutidens betydeligste Katakombeforskere, Elev af den store de Rossi. Professor Marucchi taler skarpt og klart, med Liv og Ild, i et klangfuldt og formskønt Italiensk, og den talrige Forsamling af

Gejstlige og Lægfolk hører ham med dybeste Opmærksomhed. Efter Foredraget fører han os derpaa ind i en Sidekrypt for at bese en nylig funden, meget interessant Freske — den af Arkæologen Monseigneur Wilpert opdagede billedlige Fremstilling af, hvad han benævner *Fractio panis*, »Brødets Brydelse«.

Fractio panis findes i det »græske Kapel«, — saakaldet af sine mange græske Indskrifter. Kapellet er en temmelig stor, i Tufstenen arkitektonisk udarbejdet og kunstnerisk smykket Kryptkirke, der ved en Bue er delt i to Partier. Over Buen er en Freske, fremstillende de Hellige Tre Kongers Tilbedelse, paa Sidevæggene ses Malerier med bibelske Æmner: den helbredte Værkbrudne, bærende sin Seng, Susannas Befrielse ved Daniel, de tre Ynglinge i den gloende Ovn. Alle disse Billeder findes i den forreste Del af Kapellet. I den inderste er der Fremstillinger af Noah, som gaar ud af Arken, Daniel i Løvekulen, Abrahams Offer, Lazarus' Opvækkelse og endelig, i hvad man kunde kalde Choret, *Fractio panis*.

Ordet »Brødets Brydelse« er hentet fra Apostlenes Gærninger, hvor det, som bekendt, forekommer flere Gange (II, 42 og 46, XX, 7 og 11). Det betegner den samme gudstjenstlige Handling, som ifølge St. Paulus er indstiftet af Herren til hans Ihukommelse og for at »forkynde hans Død«. (I Cor. XI, 24—26). »Det Brød, som vi bryde«, siger Aposlen, »er det ikke Christi Legems Samfund?« (I Cor. X, 16). Hin »Brødets Brydelse« og den dermed sammenhørende »Kalkens Velsignelse« kaldes ogsaa *Liturgien* 3: den hellige Handling, saaledes som det fremgaar af Grundtexten til Ordene i Apostlenes Gærninger XIII, 2: »idet de forrettede Liturgien.«

Denne liturgiske Handling er det nu, som efter Msgr. Wilperts Mening findes fremstillet paa Fresken i *Cappella græca*. Man ser et halvrundt, dækket Bord, hvorved syv Personer ligger til Bords. Yderst tilvenstre sidder den, som fører Forsædet; han er i Begreb med at bryde Brødet, og

en Kalk med Vin staar foran ham. Paa Bordet ligger Brød og Fisk.

At det ikke er en almindelig Agape, som her er fremstillet, men virkelig en liturgisk Nadverhøjtid, antydes for det første ved *Fiskens* Nærværelse — thi Fisken (*ichthys*) betegner i Oldkirkens Symbolik altid Christus. Betydningsfuldt er det endvidere, at der til begge Sider for Bordet og for Gæsterne er anbragt en Række Kurve med Brød — ganske som i Katakombemalerens Fremstillinger af det evangeliske Mirakel med de fem Brød og de to Fisk. Dette Mirakel blev fra første Færd af de Christne anset som et Sindbillede paa Nadveren, idet Christus mystisk *mangfoldiggøres* i denne. Naar man da her i en Fremstilling af Brødets Brydelse, finder Kurvene fra Miraklet med Brødernes Mangfoldiggørelse, saa er det et Tegn paa, at den fremstillede Handling er *eucharistisk*, er en Nadverhøjtid . . .

Efter at have set Cappella graeca og Fractio panis, vender vi tilbage til Kirken fra før. Her staar — det lægger jeg først Mærke til nu — i den ene Ende et lille Alterbord rejst, med Krucifix og de sex normerede Kandelabre; ved dette Alter er der i Formiddags bleven læst Messe. Nu tændes Lysene paany, og medens Seminaristernes, Præsternes og Lægfolkets Skare tæt fylder Krypten, intonerer en Gejstlig den gamle ambrosianske Lovsang: *Te Deum laudamus, te Dominum confitemur* . . .

Præsterne og Seminaristerne falder svarende ind:

— *Te, æternum Patrem. omnis terra veneratur* . . .

Og en for en udruller den gamle, pragtfulde Lovsang nu sine rytmiske Bølger:

»O Gud, dig love vi, dig, Herre, bekende vi.

»Dig, evige Fader, ærer hele Jorden.

»Dig prise alle Engle, Himle og alle Magter,

»Dig forkynde Cheruberne og Serapherne, som uophør-

ligen raabe:

»Hellig, hellig, hellig er du, Herre Gud Sabaoth,

- »Himmel og Jord er fulde af din Majestæts Herlighed.
- »Dig lover Apostlenes salige Chor,
- »Dig priser Profeternes ærværdige Skare,
- »Dig lover Martyrernes hvidklædte Hær,
- »Dig priser paa hele Jorden den hellige Kirke,
- »o uendelig majestætiske Fader,
- »med din sande og eneste, tilbedelsesværdige Søn,
- »og Talsmanden, Trøsteren, den Hellig Aand.
- »Du Herlighedens Konge, Christe,
- »Du er Faderens Søn fra Evighed.
- »For at frelse os frygtede du ikke Jomfruens Skød.
- »Dødens Braad har du brudt og aabnede de Troende

Himmeriges Rige.

»Du sidder ved Guds højre Haand, i Faderens Herlighed.

»Vi tro, du skal igenkomme til Dom.

»Derfor bede vi dig, kom dine Tjenere til Hjælp, som du har forløst med dit dyrebare Blod.

»Lad os tælles blandt dine Helgen i den evige Herlighed.

»Herre, frels dit Folk og velsign din Arvelod.

»Og styr dem og ophøj dem til evig Tid.

»Hver eneste Dag lovprise vi dig

»og love dit Navn i al Evighed og i Evigheds Evighed.

»Værdiges, o Herre, idag at vogte os fra al Synd.

»Miskund dig, Herre, over os, miskund dig over os.

»Din Miskundhed, Herre, komme over os, efterdi vi have haabet paa dig.

»Paa dig, Herre, har jeg haabet, jeg skal i al Evighed ikke blive til Skamme« . . .

Der staar ved Siden af mig en gammel Kampagnebonde, støttet til sin Stav, med Huen i Hænderne over Stokkehaandtaget. Kraftigt og klart synger han de latinske Strofer, og endnu, naar jeg tænker derpaa, dønner hans Metalrøst mig i Øret. Ved Ordene *Te ergo, quæsumus, tuis famulis subveni* knæler han ned med bøjet Hoved — »vi bede dig,

Herre, staa dine Tjenere bi, som du har forløst med dit dyrebare Blod . . .

Efter Te Deum kommer der endnu nogle Bønner, og en Præst velsigner derpaa de Forsamlede med en Relikvie af Dagens Helgen, indesluttet i et forgyldt og korsformet Gemme. Saa er Højtideligheden endt, og langsomt tømmes Katakomben. Gennem Portalen skinner Dagen sølvblaa imod os, og i den lange Gang, som fører ud, bliver der en pludselig Os af alle de mange slukkede Lys.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 37.

Søndagen den 15. September

1901.

Det underjordiske Rom.

Brudstykke af *Bogen om Rom.*

Der ligger en Ring af Katakomber rundt om Rom. Udenfor Porta del Popolo, paa den flaminiske Vej, ligger St. Valentins Katakombe, indgravet i de Højdedrag, der fortsætter Monte Pincio ud i Kampagnen. Paa den salariske Vej findes Priscillas Katakomber, paa Via Nomentana, udenfor Porta Pia, Katakomberne ved S^a Agnese og den store Katakombe *Ostrianum*. Ad Via Tiburtina gaar Vejen til San Lorenzo og den hellige Cyriacas Katakomber; paa Via Labicana, udenfor Porta Maggiore, er St. Petrus og St. Marcellinus' Katakomber. Paa Via Appia endelig og dens Sidevej Via delle sette Chiese finder man de største og mest bekendte af alle Katakomber — Prætextatus', San Callistos og den hellige Domitillas.

Denne Kreds af underjordiske Kirkegaarde, har en aandrigh Biskop sagt, var de Løbegange, i hvilke Christendommen rykkede frem for at indtage det hedenske Rom. At den nye Religion *udefra* er trængt ind i den antike Verdens Hovedstad, ser man ogsaa af de ældste og betydeligste christne Kirkers periferiske Beliggenhed; Lateranet, Santa Croce, San Clemente ligger alle meget yderligt, og en hel Række gamle Basilikaer — San Sisto, SS. Nereo ed Achilleo, S^a Balbina, San Cesareo — ligger, helt eller halvt forfaldne, umiddelbart udenfor Roms Mure. Andre, og flere, af disse saakaldte Suburbikarkirker er længst sunkne i Ruiner; Levninger af en saadan Oldtidsbasilika ser man paa den appiske Vej et Stykke ovenfor Cæcilia Metellas Gravmæle.

De første romerske Christne havde da for en stor Del

deres Tilhold udenfor Rom. Her begravede de deres Døde, her holdt de paa Martyrernes Festdage deres Gudstjeneste.

Ordet *Katakomber*, som Navn paa de romerske underjordiske Kirkegaarde, er inidlertid *ikke* oldkirkeligt. De første Christne kaldte deres Begravelsespladser *Coemeterier* ɔ: Hvilesteder. Allerede Jøderne brugte denne Betegnelse; ogsaa for dem, i Modsætning til Hedningerne, var Døden kun en Hvile, en Søvn før Opstandelsens Morgen. Deraf ogsaa det stadig tilbagevendende Ord i Gravskrifterne *depositus*, »henlagt«. Den Døde er henlagt, han »er i Forvaring.« Graven ejer ham ikke, den skal til sin Tid give ham tilbage igen.

Navnet Katakombe betegnede oprindelig kun et ganske bestemt Sted, nemlig den lille underjordiske Kirkegaard i Dalsænkningen ved den nuværende Kirke S. Sebastiano — *locus qui dicitur ad catacumbas*. Først efter det femte Aarhundrede blev det almindeligt at bruge Ordet *catacumba* ogsaa om de andre Coemeterier.

Fra Begyndelsen af drog de Christne religiøs Omsorg for deres Døde. »Gudfrygtige Mænd begrov Stefanus,« hedder det i Apostlenes Gærninger (VIII, 2). Den smyrnensiske Kirkes Brev om St. Polykarps Martyrium beretter, at der blev holdt Gudstjeneste ved hans Grav. De Christne havde Afsky for den hedenske Ligbrænding, og selv efter at Begravelse, i det andet Aarhundrede, under Indflydelse af de orientalske Isis- og Mithras-Religioner var bleven Skik ogsaa blandt Hedningerne, ønskede de Christne dog stadig at have deres egne Coemeterier, især for paa Martyrernes Dødsdage at kunne fejre Gudstjenesten dernede.

De første christne Katakomber var — som Aciliernes paa Via Salara, Cæciliernes paa Via Appia eller Flaviernes paa Via Ardeatina — Familiebegravelser, anlagte paa en eller anden fornem romersk Christens Grundejendom. Her fandtes ofte tillige Triklinier eller Spisesale, bestemte til Afholdelse af Mindefesterne for de Døde; et saadant, naturligvis

ikke underjordisk, Triklinium ser man endnu bag Domitillas Katakomber paa Via delle sette Chiese.

Man har tidligere ment, at de christne Katakomber skulde være anlagte i gamle, forladte Stenbrud eller Grusgrave (*Arenarier*). Denne Opfattelse er imidlertid ganske uholdbar. Den romerske Kampagne, hvori Katakomberne er anlagte, bestaar af tre forskellige Jordlag: den stenagtige Tuf, som ligefra Servius Tullius' Tid er bleven brugt til Byggemateriale i Rom; den kornede Tuf, der er for løs til at kunne taale Transport og dog tilstrækkelig fast, til at der kan graves Gange og Huler i den, uden at den styrter sammen; og endelig Puzzolanjorden. Nu er det netop i den *kornede* Tuf, at Katakomberne er anlagte, ikke i den stenagtige, hvor Stenbruddene findes. Der er desuden en tydelig Forskel paa Katakombegangene og Gangene i Stenbruddene eller Arenarierne. Medens hine er høje, smalle, forholdsvis luftige, er disse lave og brede for at give Plads til Skubkarrerne. Enkelte Partier af San Callistos Katakomber staar i Forbindelse med et gammelt Arenarie, og man kan her overbevise sig om Væsensforskellen mellem de to Arter af Anlæg.

Allerede Jøderne havde Katakomber; der findes saadanne paa selve den appiske Vej. De Christne fortsatte da kun den jødiske Tradition, samtidig med at de efterlignede den Maade, hvorpaa Herren var bleven begravet.

De første Katakomber var — som allerede sagt — anlagte af fornemme romerske Christne, hvorefter der fra Begyndelsen fandtes, om end »ikke mange« (I Cor. I, 26) saa dog nogle i Menigheden. Det er sandsynligt, at hin Pomponia Graecina var Christen, om hvem Tacitus i trettende Bog af sine Annaler fortæller, at hun »altid var tungsindig og mod i Hu« (*non cultu nisi lugubri, non animo nisi moesto*). I hvert Fald har man i den ældste Del af San Callistos Katakomber fundet en Gravplade over en *Pomponios Grekinos*. Pomponierne var i Slægt med Cæcilierne, til hvilke den hellige Cæcilia hørte.

Af fornem Æt har ogsaa Matronen *Lucina* været, i hvis Grundejendom paa den ostiensiske Vej Apostlen Paulus blev stædet til Hvile. *Manius Acilius Glabrio* er allerede nævnt; han var Aar 91 Konsul sammen med Trajan og led Martyrdøden under Domitian. Den samme Kejsers kødelige Fætter, Konsulen *Flavius Clemens*, blev i Aaret 95 henrettet, fordi han var Christen; for samme Forbrydelse blev hans Hustru og hans Niece, der begge hed Flavia Domitilla, forviste henholdsvis til Øen Pandataria og Øen Pontia. Man mener, at denne højtstaaende Familie er bleven omvendt til Christendommen af to Prætorianere, Nereus og Achilleus, for hvem Paulus, der jo (Philipp. I, 13) synes at have prædikeret i Prætorianerlejren, skal have forkyndt Evangeliet. Soldater har i det Hele en ikke ringe Betydning som Evangelister i den første christne Tid — ligefra Hovedsmanden Cornelius til den hellige Sebastian. Sikkert er det i hvert Fald, at Nereus og Achilleus, efter deres Martyrium, fandt deres Hvilested i Domitillas Katakombe paa Via ardeatina.

At denne senere saa vidtstrakte underjordiske Kirkegaard virkelig fra først af har været de *christne Flavieres Familiebegravelse*, kan i vore Dage anses for bevist. Allerede 1772 havde man paa Stedet fundet en Indskrift saalydende:

Flaviae Domitill(ae)
(divi) Vespasiani neptis
eius beneficio hoc sepulcru(m)
meis libertis libertabus po(sui),

Det tilkendegives her tydeligt, at Indskriftens Forfatter »ved Flavia Domitillas Velvilje« har kunnet indrette en Grav paa dette Sted for sig og sine.

En anden Indskrift blev funden 1817; det hedder i den, at en saa og saa stor Grav er bleven overladt vedkommende *ex indulgentia Flaviae Domitill(ae)* — »med Tilladelse af Flavia Domitilla.«

Det var derfor med fuld Ret, at den berømte Katakombeforsker de Rossi udtydede et her fundet Brudstykke af en Indskrift med Endelserne

RVM
ORVM

som Resten af Ordene »Flaviernes Gravsted«:

SEPVLCRVM
•
FLAVIORVM.

Allerede i første Aarhundrede var Christendommen saaledes trængt frem lige til »Cæsars Hus« (Philipp. IV, 22), og Tertullian kunde med Rette siga: »Vi er fra igaar, men allerede fylder vi alt, som før var Eders . . . Lejren, *Paladset*, *Senatet* og Forum.« (Apologi, 37).

Disse fornemme christne Slægter var det da, som paa den salariske, appiske, ardeatinske og ostiensiske Vej gæsteventligt optog deres afdøde Troesfæller i deres Grave.

I det tredje Aarhundrede blev de Christnes Tal imidlertid saa stort, at Kirken saae sig nødsaget til selv at drage Omsorg for de hensovede Troendes Jordfæstelse. Under Septimius Severus er den romerske Kirke allerede i Besiddelse af sin egen Kirkegaard, som er den udvidede og forstørrede cæciliske Familiebegravelse paa Via Appia. Omtrent paa samme Tid skænker i Cæsarea i Mauritanien en »Tilbeder af Ordet« Kirken dersteds et Grundstykke til at begrave i samt en *Cella* til de gudstjenstlige Forsamlinger. En anden Christen i samme By udvider Coemeteriet ved at skænke endnu et Stykke Jord. Kirken i Karthago synes ogsaa paa denne Tid at have ejet en Begravelsesplads. I Rom betroer Pave Zephyrinus (199—217) Coemeteriets Styrelse til Ærke-Diakonen Calixtus, efter hvem denne Katakombe endnu bærer Navn (*San Callisto*.)

Kirken kom saaledes i Besiddelse af sine egne Coemeterier. Og det mærkelige var, at dette, de stadige Christenforfølgelser til Trods, kunde ske under selve den romerske Lovgivnings Beskyttelse.

Der fandtes imidlertid i det antike Rom, blandt mange andre forskelligartede Sæmmenslutninger, ogsaa hvad man med et moderne Ord kunde kalde Begravelseskasser. Disse nød under Kejserne den særlige Begunstigelse, ikke at behøve Statsanerkendelse for at være lovmæssige. Saaledes var det i selve Rom fra Begyndelsen af det andet Aarhundrede, i Provinserne fra Septimius Severus' Tid (193—211). Disse Begravelsesselskaber kaldtes *Collegia tenuiorum*, »Smaafolksforbund«, og bestod mest af Slaver og Frigivne, med enkelte Rigmænd som Beskyttere (*patroni*) og Hovedbidragydere.

I denne Ramme indpassede Kirken sig nu. Ogsaa den optraadte jo i hver By som et Collegium, der sørgede for sine Medlemmers Begravelse. Ligesom de hedenske Collegier havde den sine faste Mødedage, sine Gravmaaltider, sine Bidrag til den fælles Kasse, sine Administratorer, sine Forstandere, sine *patroni*. Kirken fik paa denne Maade en Art juridisk Position; overfor Staten hed den *fratres*, maa-ske *Collegium* eller *Ecclesia fratrum*, «Brødrecollegiet». De Christne var ogsaa kendt som *cultores Verbi*, »Dyrkere af Ordet«, analogt med de hedenske Kollegier, der kaldte sig *cultores Herculis, Mercurii, Silvani*. Tertullian omtaler de Christne som »de Retskafnes, Godes. Frommes og Kyskes *Curia*.« *Curia*'ene var i Afrika vistnok det samme, som Kollegierne i det øvrige Romerrige.

Denne quasilegale Stilling vedblev Kirken at indtage lige indtil 257, da Kejser Valerian — første Gang i Forfølgelsernes Historie — forbyder de Christne at komme sammen i Katakomberne. Disse bevogtes, Indgangene tilkastes, man trænger ned i Coemeterierne og dræber de Troende, som man træffer dér. De Christne har hidtil været behandlede som Gudsbespottere, nu anklages de for at være Oprørere, og det er især deres Organisation, Staten søger at knuse. Allerede Decius frygtede Biskoppen af Rom mere end en Modkejser, og under hans Forfølgelse af de Christne fandt i Tarragona følgende Samtale Sted mellem den ro-

merske Proprætor og St. Fructuosus. »Er du Biskop?« spurgte Dommeren. »Du har sagt dst — jeg er det!« »Du har været det,« lød med lapidarisk Fynd den øjeblikkelige Dødsdom...

Under Decius maatte Pave Fabianus lide Martyrdøden; under Valerian blev hans Efterfølger, Sixtus II, dræbt af Soldaterne i Prætextatus' Katakombe, siddende i Bispestolen bag Alterbordet. Hermed er den christne Gravfred brudt, og den romerske Lov beskytter ikke mere Coemeterierne. Diokletian konfiskerer under sin grusomme Forfølgelse (303–305) alt Kirkegodset, og først med Konstantin faar Kirken Fred og stiger, straalende af Martyrernes Blod, op fra Katakombernes Nat med det Tegn i Haanden, der havde skænket den christne Cæsar Sejr.

Endnu en Tid vedbliver man at begrave i Katakombene, mest i Nærheden af Martyrgravene. Indskrifter fra denne Tid omtaler Køb af Gravsteder: *emptum locum a fossore N. praesentia fossoris N.* («købt et Gravsted af Graveren N. med Graveren N. som Vidne»). Graverne — *fossores*. — var en Art kirkelige Embedsmænd, viede til deres Gærning med en særlig Vielse paa samme Maade som *Ostiarierne* («Dørvogterne») og andre oldkirkelige Funktionærer. Det er Fossorerne, som med Hakke og Spade har gravet de 900 Kilometer underjordiske Gange, der labyrinthisk omspinder Rom paa alle Sider. Henimod Slutningen af det fjerde Aarhundrede indstiller de imidlertid deres Virksomhed; man finder fra denne Tid adskillige Gange, som ikke er blevne fuldførte. Dette falder sammen med Christendommens endelige og fuldstændige Sejr under Theodosius (392).

Nu begynder Katakombernes Pilgrimstid. Fra det fjerde til det niende Aarhundrede valfarter de Troende til Martyrernes og Pavernes Hvilesteder i det underjordiske Rom. Store og pragtfulde Kirker bygges over de berømteste Martyrgrave, saaledes Basilikaerne S. Lorenzo, S. Sebastiano, S. Paolo og den i vore Dage genfundne lille Kirke, viet til St.

Sixtus II og rejst over St. Calixts Katakomber. Pave Damasus (366—384) lader anlægge Trapper ned til Coemeterierne, pryder Martyrgravene med Indskrifter og smykker Pavekrypten i San Callisto, hvor ikke mindre end 14 Paver hviler. St. Hieronymus har i sin Kommentar til Ezechiel opbevaret os de Indtryk, en Pilgrim dengang modtog paa en Vandring gennem Katakomberne. »Da jeg var ungt Menneske,« siger han, »plejede jeg sammen med andre unge Mennesker af min Alder og Stand om Søndagen at besøge Apostlenes og Martyrernes Grave. Hyppigt gik vi da ind i de underjordiske Gange, som er gravede ned i Jordens Dyb, og hvis Vægge til begge Sider er de Begravedes Legemer. Saa mørkt er der, at hint profetiske Ord næsten gaar i Opfyldelse paa En: »De nedstege levende til Dødsriget.« (Ps. LIV, 16). Kun sjælden falder lidt Lys ned fra oven, gennem et Vindu eller snarere et Lyshul, og mildner Mørkets Rædsel. Og omgivne af det blinde Mørke mindes man Vergils Ord: Overalt forfærder Rædsel Sjælen, og selv Tavsheden skræmmer.»

Især i det syvende Aarhundrede besøges Katakomberne af talrige Pilgrimme; fra hin Tid skriver sig de *Itinerarier* eller Pilgrimshaandbøger, som endnu er os bevarede, og hvori de forskellige Kirker og Katakomber nævnes med de Martyrer, som hviler (*pausant*) i dem.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 38.

Søndagen den 22. September

1901.

Dr. Georg Brandes

om de katholske Missionærer i Kina.

Efter *Berlingske Tidende* for 17. ds.

Dr. Georg Brandes har i en Artikel i *Politikeren* for 26. August under Overskriften »Vigtigmageri og Kendsgæringer« udslynget en Række meget alvorlige Beskyldninger mod de katholske Missionærer i Kina. Den ansete Kritiker erklærer, at han »ikke plejer at udtale sig om en Sag uden at have sat sig nøje ind i den«, og hans Afsløringer har derfor berørt Undertegnede — som katholsk Præst — paa det Pinligste. Som de fleste endnu vil huske, erklærer Doktoren at have *Beviser* for, at mine Troes- og Standsfæller i Kina, de katholske Missionærer, dér begaaer saadanne Skændigheder som at holde offentlige Huse i Shanghai og, under det europæiske Hævntog, at have givet Soldaterne Anvisning paa at myrde og brænde samt selv at have deltaget i Plyndringen af Peking.

Jeg har i den Anledning sat mig i Bevægelse for at hidskaffe de af Dr. Brandes citerede Kilder, og disse er nu ogsaa komne mig i Hænde. Ved at studere dem er det bleven mig klart, at Dr. Brandes dog maaske ikke helt har Ret i sine Beskyldninger, og jeg skal i Korthed tillade mig at meddele, hvorledes jeg er kommen til denne Overbevisning. Jeg benytter i det Følgende Dr. Brandes' egen Inddeling af Stoffet.

1) *Missionærens Adelhed*. Under denne Rubrik skriver Doktoren:

»De katholske Missionærer har bl. a. grundet et Foretagende, som de kalder *La Sainte-Enfance*. Denne Anstalt findes i Den ubesmittede Undfangelses Hus i Peking. Denne Anstalt udgiver Aarbøger. Heri staar at læse (*Annales de la Sainte-Enfance*, 21de Bind, Side 252—58): »Se denne lille Dør til vort Hus, denne beskedne Indgang. Den har i Aar for et stort Antal smaa Brødre og Søstre været Porten til Himmerig ... 873 Smaabørn blev os givne gennem denne Dør mod en Sum af 45 Centimer for hvert, og af dette Antal er 843 døde efter at være blevne genfødte i Daabens hellige Vand.«

»Et Barn, der oplaskes, koster os omtrent 5 Francs om Maaneden. Jeg opsender naturligvis Ønsker til Himlen for, at disse smaa, kære Sjæle forlader os saa snart som muligt og gaar til Himlen. Men hvis de ikke vil dø (*s'ils ne veulent pas mourir*), er man jo nødt til at ernære dem og opdrage dem.«

»Den franske Skribent Pierre Ganet skriver herom: »Sæt, at Fremmede grundede en Anstalt i Paris, hvor 90 Procent af Børnene døde, hvad for Rygter tror man, der vilde gaa om den Anstalt?«

Saavidt Dr. Brandes. Jeg skal nu tillade mig at anføre, hvad der *virkelig* staar paa det af ham opgivne Sted.

Citatet er for det første taget af en gammel Aargang af vedkommende Annaler, nemlig 1869. Det er allerede mærkeligt, at man har maattet søge saa langt tilbage i Tiden for at finde et kraftigt Bevis paa, hvad der dog fremstilles som ret sædvanligt blandt disse haardhjærtede Missionærer og Søstre.

For det andet begynder Citatet ikke, som af Dr. B. angivet, Side 252, men først Side 258.

Men for det tredje *lyder* Stedet saaledes:

»Kom en Gang og aflæg et lille Besøg i Den ubesmittede Undfangelses Hus i Peking. Ser I denne beskedne Ind-

gangsport! Den har i Aar for et stort Antal af Eders smaa Brødre og Søstre været Porten til Himlen. Ja, til Himlen . . . deri tager jeg ikke fejl; 873 smaa Børn er blevne givne os ved denne Dør for 45 Centimer for hvert, og af dette Antal er 843 døde, efter at være blevne genfødte i Daabens hellige Vand. *Hvorfor de er døde saa hurtigt?* spørger I mig. Aarsagen er følgende: Nøden har været meget stor i Aar, som Følge af en vedholdende Tørke, og desuden har Oprørerne hærget en stor Del af Landet; de stakkels Mennesker har været nødte til at spise Blade og Rødder, og da de ikke kunde ernære deres Børn, bragte de os dem; men de var da for det meste saa magre og elendige, *at det har været os umuligt at helbrede dem* (qu'il nous a été impossible de les guérir). Stakkels Børn, i flere Dage græd de efter deres Fader og Moder, vi kunde ikke trøste dem. Troen styrkede os, idet vi tænkte paa, at disse Børn efter nogle faa Taaredage vilde blive trøstede.«

Dette er *Alt*, hvad der staar om dette Æmne paa det af Doktoren citerede Sted. Som man ser, er det ikke overensstemmende med den Oversættelse, Doktoren giver. Og de Ord, som han citerer i Grundsproget — *s'ils ne veuillent pas mourir — findes slet ikke!* Hvor Dr. Brandes har faaet fat paa dem, véd jeg ikke; men havde han citeret Stedet korrekt, havde han ikke behøvet at dele Hr. Pierre Ganets Forbauselse over, at »90 pCt. af Børnene døde.«

Det paagældende Nummer af *Annales de la Sainte-Enfance*, Aargang XXI, ligger til Eftersyn paa min Bopæl, Bredgade 64.

2) *Missionærernes Handel og Industri*. Jeg kan for det første ikke — som Doktor Brandes — finde noget saa forfærdeligt i, at de Produkter, som frembringes i de forskellige Hjem for Forældreløse o. lign., sælges. Børnene skal jo lære at bestille noget, og der er vel ingen Ulykke i, at de bidrager til deres Underhold.

Ganske fantastisk lyder det, naar Missionærerne af Dok-

toren siges at laane Penge ud i saa stort Omfang, at »hele Landsbyer« kommer i Gæld til dem, og underligt forekommer det, at hine ellers saa pengegriske Mænd skulde lade sig nøje med at *døbe* Debitorerne i Steden for at gøre Udlæg hos dem. Dr. Brandes opgiver imidlertid ikke nogen Kilde for disse sine Paastande, og jeg har saaledes ikke kunnet følge ham. Ligesaa er det gaaet mig med *Lazaristernes* Cigaretfabrik i Han-Keu; i de Kilder, hvoraf Doktoren formentlig har øst, har jeg imidlertid fundet en *jesuitisk* Cigaretfabrik omtalt dersteds. Mon det ikke skulde være den samme? Jeg skal i det følgende lejlighedsvis komme tilbage til den.

Jeg kommer nu til Doktorens Hovedangrebepunkt, Jesuiternes offentlige Huse i Shanghai. Dr. Brandes skriver herom:

»24. Februar 1901 rettede Georges Clemenceau i sit Blad *Le Bloc* følgende Spørgsmaal til den franske Udenrigsminister:

»Véd Hr. Delcassé, at imellem de Huse, som de gode Fædre udnytter i Shanghai, findes flere Utugtshuse, og at Prokurøren for Kongregationen — det er denne fromme Embedsmands Titel — regelmæssigt hver Maaned kommer og hæver Kirkens Indtægt af disse Huse?«

»Saasnt denne Forespørgsel var offentliggjort, telegraferede Hr. Delcassé til en Embedsmand i Shanghai, *hvis Navn jeg har lovet at fortie*, om dette var sandt, og fik Svaret, at det var det desværre.

»I Marts bragte Zevaès denne Sag frem i det franske Kammer fra Tribunen. *Det var umuligt at nægte den*. 8. Marts 1901 skrev saa Jesuiten L. Tournade, Prokurøren for Missionen i Shanghai, som da opholdt sig i Paris, et løgnagtigt Dementi, som blev meddelt Kammeret, hvor Eugène Fournière under Latter og Applavs fra Venstre svarede, at en hellig Fader havde givet en af hans Venner den oprigtige Besked, at Jesuiterne var dækkede; da Huset ikke lød paa deres Navn. Selvfølgelig havde den franske Konsul i Shanghai, Hr. Bezaure, ligesom Formanden for Municipalraadet dér, altfor ringe Lyst til at lægge sig ud med de

hellige Fædre til at aflægge Vidnesbyrd i Sagen. Men en fremragende Embedsmand i Shanghai, *hvis Navn jeg kender, men ikke kan nævne*, skrev i *Le Bloc* for 17. Marts 1901: »Af *ti* uafhængige Vidner vil de *ti* bekræfte, at de kinesiske Utugtshuse er installerede i Kongregationens Bygninger«. Hvis dette ikke er Handel, saa véd jeg ikke, hvad Handel er. Det er endog Handel med Menneskekød. Eller skal det kaldes Industri?«

Som man — af de Steder i Artiklen, jeg her har udhævet — ser, erklærer Dr. Brandes, at »Sagen var umulig at nægte.« Og hvorpaa støtter han denne Erklæring? *Paa to Vidner, hvoraf han har lovet at fortie Navnet paa det ene og ikke kan nævne det andet.* Doktoren maa tilgive mig — men paa denne Maade kan man jo fremsætte hvilke som helst Beskyldninger mod hvem som helst. uden at vedkommende har mindste Mulighed for at forsvare sig.

Jeg vil imidlertid indskrænke mig til at gengive, hvad Dr. Brandes kalder Pater Tournades »*løgnagtige Dementi*«. Cigaretfabriken i Han-Keu forekommer ogsaa deri. Dementiet blev oplæst i Deputeretkamrets Møde den 11. Marts af Abbé *Gayraud*, Deputeret for Finistère, og lød saaledes:

»Paris, 8. Marts 1901.

»Monsieur.

»Jeg læser i *Journal Officiel* for idag de alvorlige Beskyldninger, De retter mod Jesuiterne i Shanghai, Beskyldninger, som De overtager Ansvaret for ved at fremføre dem i Parlamentet, og paa hvilke det — siger De — »ville være nyttigt og interessant at faa et bestemt Svar.«

»Dette Svar fremkommer jeg nu med, og for at det kan blive klart og nøjagtigt, aftrykker jeg Ordlyden af Deres Udtalelser.

»De sagde: »Véd Hr. Delcassé, at der mellem de forskellige Etablissementer, som de brave Fædre i Shanghai udbytter, befinder sig forskellige offentlige Huse? Hr. Eugène Fournière erklærer at vide dette fra et Øjensvidne.«

»Jeg ved ikke, hvilket det Vidne er, som Hr. Fournière taler om, og naar det drejer sig om en saa alvorlig Beskyldning, er det ikke nok at fremføre et hvilket som helst Vidnesbyrd, især ikke, naar dette er anonymt. Der gives et Vidne, forekommer det mig, som baade De og jeg kunde have Tillid til. Skaf, hvis De kan, en Erklæring fra den *franske Konsul* i Shanghai eller fra Formanden for det franske Kommunalraad dersteds — skaf en Erklæring om, at Jesuiterne i deres Ejendomme taaler et eneste Utugtshus. Hvis De erholder en saadan Erklæring, forpligter jeg mig til at tage tilbage, hvad jeg her har fremsat, i ti Blade, som *De* maa vælge, og *jeg* vil betale. Jeg tænker, De vil gøre Gengæld.

»De siger dernæst: »Véd Hr. Delcassé, at de samme Jesuiter i Han-Keu har en Cigaretfabrik, hvor de, under Paaskud af at lade deres Katekumener fortjene Himlen, sikrer sig Overtaget over deres Konkurrenter, idet de raader over den billigst mulige Arbejdskraft, og saaledes høster en umaadelig Profit. . .«

»Nej, min Herre, Hr. Delcassé véd intet herom af den meget simple Grund, at det slet ikke er sandt. Jesuiterne har maaske i det 16de og 17de Aarhundrede forkyndt Evangeliet i Han-Keu; derom kan De hente Oplysninger paa Nationalbibliotheket. *Men der har ingen Jesuitermissionærer været i Han-Keu i det 19de Aarhundrede.*«

Hr. Zevaès' Egenskaber som Sandhedsvidne fremgaar imidlertid bedst af en anden Beskyldning, han samtidig havde bragt til Torvs — denne Gang mod Kardinal Vannutelli, hvem han anklagede for at have *afpresset en fransk kvindelig Orden umaadelige Summer ved at underkaste deres Ordenshus i Nantes en streng Undersøgelse*. I Mødet d. 11. Marts oplæste Savary de Beauregard et formelt Dementi fra Forstanderinden for selve den Orden, til hvis Ridder Zevaès havde opkastet sig. Det hed her: »Hans Beretning, hvis absolute Authenticitet han garanterer for, indeholder ikke et Ord sandt.« Ja det viste sig endog, at Kardinal Vanutelli ikke engang havde været i det omtalte Ordenshus i Nantes. — Hr. Zevaès synes at være højst letsindig med, hvad han staar inde for.

3.) Vi kommer nu endelig til *Missionærerne som Rovere og Morderere*. Doktorens Kilder er her »mere end hundrede Breve«, der har været offentliggjorte i *L'Aurore*, og

i hvilke det »*ufravigeligt* er Missionæren, som giver Anvisning paa, hvor der skal myrdes og brændes«. Jeg tilstaar, at et saa omfattende Studium af et saa stort Materiale har afskrækket mig, og at jeg har foretrukket at kontrollere Doktor Brandes paa et enkelt, mindre vagt Omraade, tilmed da Doktoren selv tillægger netop *dette* Vidnesbyrd den største Vægt. Skildringerne i hine Breve, siger han, giver en altfor svag Forestilling om Missionæernes Ondskab.

»Kun de Øjebliksfotografier, som *La Vie Illustrée* har bragt, giver det rette Billede. Der ser man for sine Øjne Missionæerne, der hører under Lazaristen Favier, Peking's Bisp, læsse Plyndringsbyttet paa Vogne og køre det bort. Han havde altid forinden Kasser med kinesiske *biblots* til Salg, men gav det ud for, at det stammede fra gamle Samlinger, Missionæerne havde anlagt. Nu er Salget foregaaet paa aaben Gade. Selve Bladet *La Vie Illustrée* er respektstridigt nok til at sammenligne det franske Missionshus i Peking med Magasinet *Bon Marché* i Paris.

»I *New-York Herald* findes et Telegram fra Peking, som lyder: Lu-Sens Familie, den kinesiske Embedsmands, der blev henrettet for at have bifaldet den fremmedfjendske Bevægelse, har meddelt den internationale Regering i Peking en Anklage mod Biskop Favier for Dagen efter Byens Befrielse at have bemægtiget sig alt det Sølv og alle de Kostbarheder, som opbevaredes i dens Hus, en Værdi, der anslaaes til en Million Tael.

»Missionæerne ere da ligesaa lidt fremmede for Plyndringens ædle Kunst som for Mordets.«

Hvis en *Anklage* er det samme som en *Domfældelse*, vilde Biskop Favier unægtelig komme til at staa i et uhyggeligt Lys. Men almindelig Rimelighed synes dog at fordrer, at man afventer Udfaldet af en Proces, selv om Anklageren er en sympathetisk Kineser og den Anklagede en usympathetisk Missionær og Biskop.

Langt mere vægtigt er Vidnesbyrdet fra »*Øjebliksfotografierne*« i *La Vie Illustrée*, hvor man »*ser Missionæerne læsse Plyndringsbyttet paa Vogne og køre det bort.*« Jeg tilstaar, at det var med en vis Spænding, jeg aabnede det paagældende Hefte af *La Vie illustrée*, for 1. Februar 1901, med Særtitel: *La guerre et la pillage en Chine, Texte et 80 photographies de notre envoyé spécial L. Leroy*. Her skulde jeg jo »for mine Øjne« se de

uigendrivelige Beviser paa, at »Missionærene ligesaa lidt var fremmede for Plyndringens ædle Kunst som for Mordets.«

Jeg saa da ganske rigtigt en frygtelig Scene — ophidsede Soldater styrter sig med Øjne, der skinner af Griskhed, over gyldne Kostbarheder, som fylder Pekings Gader. De slæber af Sted med uhyre Buddhaer (én ogsaa med et Tafeluhr) og lægger det altsammen paa Vogne. Og midt i det Hele staar ganske rigtig en skummel Jesuit eller Lazarist, som med begge Hænder holder en Værdigenstand fast omklamret og giver Ordre til højre og venstre.

Dette saae jeg — *men det var paa det farvetrykte Omslag, som skyldte en fantasifuld Pariserkunstner sin Existens!*

Inden i Bladet derimod, blandt *Øjeblikksfotografiene*, som Dr. Brandes havde paaberaabt sig, fandt jeg *ingen saadan Fremstilling!* Jeg fandt kun, paa Side 299 nederst tilvenstre, et Fotografi, hvor man ser fire kinesiske Børn, bærende en Kasse paa to Stænger, og bag dem gaar en Missionær eller Skolebroder. Efter Omgivelserne at dømme foregaar dette Oprin i en lukket Gaard og kan forestille en hvilkensomhelst Transport af hvadsomhelst. Børnene ler, fornøjede over at blive fotograferede, og nedenunder Billedet staar »Velvillige Flyttefolk«. Denne Underskrift er mangetydig, og i hvert Fald ser man paa Billedet selv *intet* af, hvad man ifølge Dr. Brandes' Udtalelser havde Ret til at vente sig, nemlig »Missionærer, der læsse Plyndringsbyttet paa Vogne og køre det bort«. — For Fuldstændigheds Skyld tilføjer jeg, at der end ikke findes nogen Vogn paa Fotografiet.

*

*

*

Jeg har hermed fuldendt min Gennemgang af Dr. Brandes' Artikel. Jeg troer, at man af min ganske nøgterne Kommentar vil faa det Indtryk, at Doktoren dog ikke har sat sig tilstrækkeligt nøje ind i den Sag, han taler om.

København, i Septbr. 1901.

Henry Gamél,
Sekretær ved det apostoliske
Vikariat for Danmark og Island.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 39.

Søndagen den 29. September

1901.

Dr. Georg Brandes og Pastor Gamél.

Politiken for 20de ds. har Dr. Georg Brandes offentliggjort et Svar paa hvad han kalder »Hr. Pastor Henry Gaméls i Formen ulastelige Artikel«.

Naturligvis opretholder Doktoren Rigtigheden af sine Paastande — dog uden at belægge dem med flere eller andre Beviser end forrige Gang. At han nu citerer Stedet af Barndomsforeningens Annaler paa Fransk gør ikke Sagen bedre; det vedbliver at være lige falsk for det. Men naturligvis mistænker *ingen* Dr. Brandes for at have »lavet Citatet«; han har sikkert i den bedste Tro af Verden skrevet det af efter en fransk Journalist eller Politiker. Der er overhovedet ingen, som mistænker Dr. Brandes for ikke i sin Virksomhed at være *bona fide*; men hvad man gerne vil tro, anser man ofte altfor let for bevist. Denne Sætnings Rigtighed exemplificeredes paa ny ved Dr. Brandes' Missionær-Artikler.

Af mest Interesse i Dr. Brandes' Gensvar til Pastor Gamél er Artikkels Slutning. Doktoren skriver nemlig her:

»Til Publikum endnu dette: Det er ikke af Lyst, men af Pligtfølelse, at jeg skriver om disse Ting, og det er ikke af Uvilje mod den katholske Kirke, endnu mindre af Had til Jesuiterne, at jeg har skrevet, som jeg har gjort. Det er tværtimod sket paa Trods af en vis Forkærlighed for Romer-

kirken og endmere trods den rent personlige Sympati for Jesuiterne, jeg altid har følt og i mine Skrifter altid aabent bekendt. Men som jeg skylder Sandheden den Udtalelse, at jeg personlig aldrig blandt Jesuiter, hverken engelske eller italienske eller polske, har truffet andet end ærlige, overbevisningstro, begejstrede og varmtfølende Mennesker,*) saaledes og end mere skylder jeg Sandheden den Udtalelse, at jeg i dette Øjeblik anser Jesuiterne som Korps og Magt for en af Menneskehedens farligste Fjender og betragter dem, hvor de optræder som Missionærer, ene og alene som en Ulykke for det Land, de hjem søger. Men det er dem, som i vore Dage giver Romerkirken dens Præg.«

Det er et delvis smukt Vidnesbyrd, den ansete danske Kritiker her ganske uopfordret giver Fædrene af Jesu Selskab, og Ordenens dygtige Apologeter vil ikke undlade at indregistrere denne Udtalelse.

For den, som ser ganske fornuftmæssigt paa Dr. Brandes' Ord, bliver det imidlertid vanskeligt at forstaa, hvorledes Mænd, der enkeltvis er *ærlige, begejstrede og varmtfølende* — hvorledes de, naar de slutter sig sammen, kan nedlade sig til saadanne Uværdigheder som *Bordelhold**) og *frækt lognagtige Dementier*? Ja, endnu ufatteligere bliver det, at disse samme Mænd som »Korps og Magt er en af Menneskehedens farligste Fjender.« Man har dog hidtil troet, at det var de Uærlige, de Haardhjærtede, de Uoprigtige, *Egoisterne* og *Stræberne* af alle Slags, der maatte betragtes som deres Medmenneskers Fjender. . .

Men det moderne Liv frembyder jo et Fænomen, der mere og mere er egnet til at vække en lagtagers Undren.

Naar man paa sin Vandring gennem Tilværelsen træffer en Mand eller en Kvinde, der er sanddru, menneskekærlig,

*) Udhævet af *Katholiken*.

**) Om dette Punkt sé nedenfor Artiklen: *Dr. Brandes og Jesuiterne i Peking*.

selvopofrende, pligtopfyldende indtil Heroisme — saa vil man i ni af ti Tilfælde finde, at denne Mand eller denne Kvinde staar paa *deres* Side, der af den offentlige Mening betegnes som Obskuranter, som Reaktionære, som Fordummelsens og Trældommens Forkæmpere. . .

Træffer man derimod paa en Mand eller Kvinde med et højst fejlfuldt Privatliv, en Dranker f. Ex., en Mand, der er sin Hustru utro, en ung Pige med diverse Elskere, en Døgenigt eller Svindler — saa vil man i ni af ti Tilfælde finde, at disse Mennesker er paa *Frihedens* og *Fremskridtets* Side. De hører til dem, der kæmper for den gode Sag — de er med blandt Menneskehedens Befriere — de regner sig for hørende til Heines »Riddere af den Hellig Aand« . . .

I Kraft af en Slags Kompensationens Lov, synes da de, hvis personlige Liv er *mindst* ideelt, offentligt at være de mest begejstrede Idealister. Hvorimod de, der stræber at leve efter et ophøjet Ideals Fordringer, ikke synes slet saa ivrige for deres Medmenneskers politiske og sociale Velfærd. Maaske de to Virksomheder da tilsidst kan tænkes at gaa lige op, saa at de »Reaktionære« frelses for deres Moralitets Skyld, medens de, der ikke tog det saa nøje med sig selv, finder Naade, fordi de havde saa ømt og stort et Hjærte for andres Nød. . .

Maaske. . . ?

»

Der er i alle Fald god Grund til at glædes over Dr. Brandes' uforbeholdne Anerkendelse af »engelske, italienske og polske« Jesuiters udmærkede Egenskaber. Blot denne Erkendelse nu maatte føre ham videre — til at forstaa, at *gode* Frugter groer paa et *godt* Træ og ikke paa et ondt.

Det nittende Aarhundrede har set mange vidunderlige Forandringer af fremragende Mænds Tanke- og Følelsesliv; selve Georg Brandes har en Gang kaldt »Urchristendommen« for »dybere end Udviklingslærens Seminarievisdom«.

En Erkendelse af lignende Art har i den nyeste Tid ført en Forfatter, der aandeligt - - og vistnok ogsaa personligt — staar Dr. Brandes nær, Franskmanden *Paul Bourget* til den katholske Kirkes Dør. Man finder i Fortalen til den samlede Udgave af Bourgets Værker følgende Ord, der er interessante fra en saadan Pen:

»Den lange Undersøgelse over det nuværende Frankrigs aandelige Sygdomme, som jeg i sin Tid begyndte med mine *Essais de psychologie contemporaine*, har ført mig til at anerkende Sandheden af, hvad Forfattere med langt større Myndighed end jeg — Balzac, Le Play og Taine — har torkyndt, at for den Enkelte som for Samfundet er Christendommen i vor Tid den eneste Betingelse for Sundhed og det nødvendige Middel til Helbredelse . . . Idet jeg saaledes slutter mig til det Resultat, hine store Aander har naaet, sammenfatter jeg kun Udbyttet af mine egne lagttagelser over Samfundet og den Enkeltes Liv. Jeg troer derfor at betone Hensigten med og Meningen i disse mine Værker, ved at bede om, at de maa blive betragtede som et beskedent Bidrag til hin *Apologetik, grundet paa Erfaring*, hvortil de tre ovennævnte Psykologer har lagt Grunden. En Apologetik, hvortil iøvrigt alle de, med eller mod deres Vilje, bidrager, som ærligt og modigt studerer det menneskelige Liv i dets dybe Virkeligheder og i dette Studium finder en uafsladelig Stadfæstelse af, hvad Le Play har kaldt *de evige Ti Bud*.«

Til Anerkendelsen af disse evige Ti Bud og alt, hvad af dem følger, er Bourget — som Huysmans og som Coppée — vendt tilbage. Han er endnu ikke i Praxis gaaet saa langt som sine to Aandsfrænder, men, skriver han, »Ordet *Omvendelse* gør mig slet ikke bange, al den Stund jeg mener, at der ikke gives synderlig meget, som er skønnere, end Skuet af en Aand, der i Livets Skole erkender sin oprindelige Vildfarelse og vender om.«

Hvad skulde derfor hindre en Georg Brandes i at følge en Paul Bourget eller en August Strindberg ad Vejen til Damaskus? Aanden aander, hvor den vil. Og skulde den

store Tanke: *Gud var i Christus for at vinde Verdens Kærlighed* — skulde denne Tanke ikke have Bud til Dr. Brandes' for alt Stort saa aabne Sjæl?

*

*

*

Jesus sagde til den hellige Gertrud: »Min Kærlighed til Menneskene er saa stor, at jeg endog betragter det Onde, man siger om onde Mennesker, som Saar, man tilføjer mig selv, og at det smerter mig, naar man taler om de Forfølgelser, man har lidt af de Vantro« (*Revelationes*, I, 246). Efter dette Ord at dømme syndes der meget mere af *Christne* mod Christus, end nogen aner. Thi hvor ofte — og ak! hvor gærne — taler vi ikke om vore og Troens Forfølgere, korsor os over deres Ondskab, gendriver dem haardt og hovmodigt, uden Kærlighed til deres Sjæle, uden sand Sorg over deres Vildfarelse?! Vi er altfor villige til at svinge Polemikens spidse Kaarde eller Apologetikens brede Slagsværd blot for den Glædes Skyld, det er at gendrive, overbevise, saare, fælde, tilintetgøre en Modstander. Det er ikke Nidkærhed for Herrens Hus, som i saa Fald fortærer os, det er ikke Christi Kærlighed, der driver os — det er, som Bjørnstjerne Bjørnson nylig skrev, hin *Hede*, der nuomstunder saa ofte forvexles med Hjærtets *Varme*.

»Han var retfærdig ogsaa mod Vildfarelsen,« sagde Lacordaire om Ozanam. Og hvad der opirrede den store Dominikaner hos Veuillot og hans Mænd var, at de »gjorde Ondt i Guds Navn«. (Montalembert: *Un Moine au XIXe siècle*, p. 193, p. 257).

Dr. Brandes er maaske mere end én Gang bleven stødt tilbage fra den katholske Kirke af en saadan Mand, der skrev i Veuillots Aand, ikke i Lacordaires. Han bør imidlertid ikke skyde Skylden herfor paa den katholske Kirke, men huske, at vi moderne Katholiker i saa mange Tilfælde og af saa mange Grunde har meget mere i os af Verdens Aand end af Kirkens, og at vi — ak, altfor ofte — har faaet vor aande-

lige Næring i vor bedste Væxttid af ganske andre Skrifter end Evangeliet og de Helliges Aabenbaringer.

Johs. J.

Dr. Brandes og Jesuiterne i Peking.

I sin af Hr. Pastor Gamél imødegaaede Artikel om Missionærerne i Kina havde Dr. Brandes med særlig Indignation fremhævet det Oprørende i, at Jesuiterne i Peking skulde være i Besiddelse af »Utugtshuse« (altsaa ikke blot *et*, men flere.) Dette var *umuligt at nægte*, skrev Dr. Brandes, og Pater Tournades Dementi blev derfor af ham erklæret for *løgnagtigt*.

Denne Paastand opretholdt Dr. Brandes i sit Svar til Pastor Gamél under Henviisning til, at Clemenceau i sit Blad to Gange havde kaldt Tournade en Løgner, ja en *fræk* Løgner, ligesom Eugène Fournière i Deputeretkamret »under Latter og Applaus fra Venstre« skulde have demaskeret Pater Tournade fuldstændigt og vist ham som den jesuitiske Ræv, han var . . .

Det er da interessant i det stenografiske Referat af hint Møde i Deputeretkamret, hvor Eugène Fournière optraadte, at læse, hvad han *virkelig* har sagt.

Da den modige og højtbegavede Abbé *Gayraud*, Deputeret for Finistère, nemlig gik Fournière paa Klingen, saae denne sig nødsaget til at rykke frem med følgende ynkelige Bortforklaring:

Det drejer sig her ikke om et af lüne lukkede Huse, som de findes i vore store europæiske Stæder; det drejer sig om et Hôtel, som tjener til Stævnmøder! (il s'agit d'un hôtel servant de maison de rendez-vous).

Med andre Ord: *Det drejer sig aldeles ikke om noget Bordel*, men om et almindeligt Hotel, der — maaske

endog af Hr. Fournières Venner i Peking*) — benyttes som Tilflugtssted under deres erotiske Eskapader. . .

Hermed falder Dr. Brandes' indignerede Ord om *Handel med Menneskckod* unægtelig fladt til Jorden!

Og Dr. Brandes vil heraf kunne drage den Lære, at hverken Hr. Clemenceau, Hr. Fournière eller Hr. Zévaès er de *Sandhedsvidner*, han med sin sædvanlige gode Tro til Menneskene har anset dem for.

To Rosenkransdigte.

Oktobermaane.

Stille, frostbleg, Himlen hvælver
Kuplen over Vintermuld —
enligt Blod paa Kvisten skælver,
Maanen straalere, blank som Guld.

Hede Tanker, stærke Drømme
svinder hen i Nattens Flod —
i de kyske, hvide Strømme
under Maanens gyldne Blod.

Kun en Bøn — en frygtsom, stille —
hæver sig mod Himlens Blaa:
»Sanct Maria, Jomfru milde,
bed for alle Dine Smaa!«

---

*) Thi han erklærede at have sine Oplysninger fra *et Øjenvidne*.

Sacrum Rosarium Mariæ.

Den *hvide* Rose uskyldsrén,
betyder Jomfru-Ære
og Jesu Bardom uden Mén,
i Samliv med de Kære.

Den *røde* Rose, rød som Blod,
der randt af Jesu Side,
os minder om den Hyrde god,
som vilde Alting lide.

Den *gule* Rose, gyldenprud,
som Gloriering den brænder:
»Hil Dig, Maria, Josefs Brud!«
Sin Hilsen Dig den sender.

Jeg føjer sammen alle tre:
den Røde, Gule, Hvide,
og beder: »Jomfru, skær som Sne,
bed for mig — Moder blide!«

Richard Jahu-Nielsen.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 40.

Søndagen den 6. Oktober

1901.

Religionen

erklæres for Privatsag.

Blandt Reformkravene, der hver Dag kan læses øverst paa »Social-Demokraten«, findes som bekendt ogsaa dette: *Religionen erklæres for Privatsag.*

Det ser jo saa overmaade liberalt ud. Ingen skal forulempes for sin Tro; enhver skal have Lov til frit at dyrke Gud paa den Maade, han finder for godt.

Alligevel bliver man lidt tvivlende overfor Socialdemokratiets gode Hensigter, naar man i Frankrig ser, hvorledes Hovedmændene for den nuværende *Krig mod de religiøse Ordener* netop er — Socialdemokrater. Hvis Religionen virkelig var Privatsag i deres Øjne, saa maatte det da være den *mest private* af alle Sager, at Mænd og Kvinder af religiøs Overbevisning vælger at leve i Kyskhed, Fattigdom og Lydighed. Men Kendsgerningerne taler et andet — og et, med Henblik paa Fremtiden, særdeles lærerigt — Sprog.

De socialistiske Deputerede har ikke blot stemt for Loven mod Kongregationerne, de har i Kamret hørt til de ivrigste Talere for den. Klart og tydeligt har Socialisten *Pelletan* (i Mødet d. 11. Marts) sagt:

»Den Kamp, som nu staaer, er et Led i den store Krig mellem *Guds Rettigheder* og *Menneskerettighederne*.«

For Mennesket, mod Gud, kæmper altsaa de franske Socialister. Og enhver Tvang, enhver Uretfærdighed er dem her et velkomment Middel. Da Abbé Gayraud i sin store Tale for Kongregationerne erklærede d'Hrr. »Frihedsmænd«, at det aldrig vilde lykkes dem at udrydde Ordensfolkens Ret

til at leve i Overensstemmelse med deres Samvittighed, raabte en Stemme fra Socialisternes Bænke:

»Saa vil vi bruge *de store Midler!*«

»Ja,« svarede Abbé Gayraud, »saa vil I bruge de store — de største Midler! Husk paa 1792 — da brugte I de store Midler: *Guillotine* baade for Munke og Nonner! Men Lovene af 1792 er længst afskaffede, og Kongregationerne trives bedre end nogensinde.«

»Takket være visse Regeringers Pligtforsømmelse!« indskød her Socialisten *Allemane*.

Pligten — for en socialistisk Frihedsmand — gaar altsaa i Nødsfald saa vidt, at den kræver Rejsningen af *Guillotine*. Maaske vi, i det tyvende Aarhundrede, saaledes vil kunne opleve en Genfødsel af Robespierres Terrorisme!

. . . Saavidt vil det naturligvis vanskeligt komme i Danmark; vi er jo besindige Folk.

Der er imidlertid Tegn, som tyder paa, at der under et socialistisk Regimente herhjemme ogsaa nok kunde falde lidt *lovlige Uretfærdigheder* af.

I »Social-Demokraten« for 28. Septbr. hedder det saaledes om en amerikansk Anarkistinde, at hun *ved at læse Biblen* er bleven ført til sine anarkistiske Ideer. »Hun har studeret Biblen med stor Ihærdighed, og dens Fordømmelser over de Rige vil hun nu gennemføre.«

Der skal her slet ikke tales om, at ogsaa »Social-Demokraten« mangan god Gang har vist sig stiv i at citere Biblen mod de Rige, og at Bladet ikke *før* har funden det saa forfærdeligt, naar Biblen fordømte Kapitalismen.

Der skal her blot peges paa de Ord, hvormed »Social-Demokraten« afslutter sin lille Betragtning over dette Æmne. Organet for Religionen som Privatsag skriver nemlig ordret saaledes:

»En Mængde amerikanske Anarkister støtter deres Had- og Hævnfølelser paa Skriftsteder. *Lad os dog faa den Bibel forbudt!*«

Disse Ord er værd at lægge Mærke til.

Den katholske Kirkes *Bibelforbud* var netop grundede paa, at saa mange Kætttere og saa mange Oprørere »støttede deres Had- og Hævnfølelse paa Skriftsteder«. I en Behandling af denne Sag vilde »Social-Demokratens« Sympathi imidlertid upaatvivleligt være paa »Aandsfrihedens« og »Samvittighedsfrihedens« Side mod den katholske Kirkes »Ty-ranni«.

Anderledes stiller Sagen sig, naar nogle for Socialdemokraterne højst ubejljlige, ukloge, taktisk uforstaaende Anarkister giver sig til at tage Biblen bogstaveligt — saaledes som »Social-Demokraten« ellers tidt og ofte med passende Indignation har revset de kapitalistvenlige Præster for *ikke* at gøre . . . Saa bliver det ganske forkert, at Biblen »fordømmer de Rige« (de stakkels Rige — »Social-Demokraten« holder saa meget af dem!) Og vi maa straks se at faa den slemme Bibel forbudt!

»Hensigten helliger Midlet«, som St. Ignatius af Loyola *ikke* sagde.

Derfor bliver det vist et højst ufredeligt »Privatliv«, Religionen kommer til at føre, naar d'Hrr. Socialister en Gang inden længe faar Magten i Danmark — som de har den i Frankrig.

Folkekirkens Opløsning.

◊ From bekendt paatænker den nye Kultusminister, Hr. J. C. Christensen-Stadil, at give den danske Folkekirke en demokratisk Forfatning. Denne Omvæltning hilses naturligvis med særlig Glæde af Lutheranernes *venstre* Fløj, som paa denne Maade haaber at kunne gennemføre Rationalismen i store Dele af Folkekirken. At man fra *højre* Fløj ser denne Fare, derom vidner bl. a. en Række Artikler i »Kristeligt Dagblad« af Pastor J. Friis-Hansen. Vi uddrager af disse Udtalelser følgende interessante Betragtninger (»Kr. Dgbl.« 26. Septbr.):

»Allerførst vil jeg pege paa, at den foreslaede Maade at vælge Præster umuliggør enhver som helst Plan og planmæssig Ledelse ved Embedernes Besættelse, idet hvert Sogn ordner sig, uden at Hensynet til Helheden kommer med. Der kan dog unægtelig være Forhold, der gør en saadan Ledelse overmaade ønskelig for Kirken, saavist som Kirken er en levende Helhed, en Organisme.

Men dernæst ser man let, at det ikke blot vil være meget ubehageligt for Præsterne, naar Ansøgningen fremtidig skal prøves, vrages og vælges af Menighedsraadene, men aandeligt til Skade for Præsterne og derigennem for hele Kirkefolket.

Jeg tænker ikke hermed paa, at man mange Steder vil vælge Præster, der fornægter baade Daabens og Nadverens Kraft, som prædiker, at Mennesker frelses ved*) at lyde Gud, eller som erklærer Bibelen for Usandhed og fornægter Jesus Christus som Guds Søn. Den Slags Erfaringer er gjorte til Overflod i Kirkerne i Schweitz. En Ven af mig har en Gang i en Kirke hørt en Langfredagsprædiken over Teksten: det er fuldbragt. Efter en malende Indledning udraaber Præsten: Og hvad var da fuldbragt? Intet, mine elskede Tilhørere, gar nichts! Det guddommelige bestod i den Kraft, hvormed han førte Rollen igennem til det sidste! — Og den Slags Præster findes i Mængde, efter at Kirkeloven har lagt Præstevalget i Hr. Allemands Haand. . . .

Men rent bortset fra denne forfærdelige Ulykke for Kirken vil selve det, at Præsterne skal bejle til Sognemændenes Stemme, forringe Præstestanden.

Hvor ofte har der ikke lydt de stærkeste Klager fra Lærerstanden, at de følte sig nedværdigede ved deres tilsvarende Kaldelsesmaade, og ofte derved satte sig i et skævt Forhold til Befolkningen. Hvorfor vil man dog nu bringe Præsterne ind under de samme forkerte Forhold? For ikke at tale om det nedværdigende, der vil være i, at Venskabs- og Slægtskabsforbindelser ofte vil spille ind i Afgørelsen,

*) (af egen Kraft).

saa er dette. at skulle have sin Ansættelse beroende paa Folkegunst, i den bestemteste Modstrid med den Gerning, Præsten er kaldet til. Vor Herre Jesus sagde til sine Disciple: »Ve eder, hvis alle Mennesker taler godt om eder.« Et Evangeliets Forkynder skal paa en Gang være en Trøster for alle, der søger Gud med et Hjærte, som ser og sørger over Synden, og en Mur imod al Slags Synd og Fordærvelse i Folket, hos de Store saavel som de Smaa. Men det lader sig ikke forene med at søge Folkegunst. Men jeg spørger: tror man virkelig, at vor Kirkes Præstestand uden Skade kan udsættes for den Fare, at Kirken indretter alt paa, at de skal søge Folkegunst, og navnlig indretter det saa, at de ikke har Udsigt til at ernære Kone og Børn, hvis dette ikke lykkes? Tror man, vor Præstestand er baade saa ideel og saa karakterfast? At den vil kunne staa for Fristelsen til at afdæmpe lidt her og tie lidt der, og tilsidst miste al Vækkelsens Kraft i lutter Hensynsfuldhed og anse denne Hensynsfuldhed for den eneste rette Kristelighed? Jeg frygter, at den Slags Præstevalg i det lange Løb vil have saadan Indflydelse paa Præstestanden og paa den kirkelige Opinion, at Præsterne bliver saa »hensynsfulde«, saa man ikke mere træffer Skikkelser som *Fenger, V. Birkedal, P. Rørdam, Villh. Beck*. Men vil det ikke være en stor Synd imod Kirken?

Hvorfor man vil dølge Sandheden for sig og sige: det er alene Indre Mission, der støder Folk og bliver saa ilde lidt. Var man kommen til P. Rørdam eller Birkedal med den Formaning, at de for alt ikke maatte støde Folk, var man bleven afvist med et: saa taler Døden. Vi har i sidste Aarhundrede oplevet to store Opvækkelser. Indre Mission er bleven hadet og bagtalt forfærdeligt. Men hvorfor vil man lade, som man ikke ved, at da de store grundtvigske Vækkelsesprædikanter kaldte de døde til nyt Liv i Gud, blev deres Arbejde i lige Maade forfulgt med Spot og Løgn og Latterliggørelse. Og saa gaar det, hver Gang en stor hellig Livsvækkelse kommer. — Men der er Kirker, hvor der ingen Vækkelser kommer, eller kommer der nogen, staar den

udenfor Kirken, virker ikke gennem Præster. Og saaledes gaar det, hvor hele Præstestanden kommer ind paa at søge Menneskegunst.«

Pastor Friis-Hansen forudser derfor en indre, kirkepolitisk Kamp mellem dem, der virkelig vil høre christelig Forkyndelse, og de Ligegyldiges eller Rationalisternes store Skare, mellem de Troendes *Menighedssamfund* med al den frivillige Barmhertighedsgerning, som dertil hører, og det nye, af Flertallet fremtvungne *Menighedsraad*:

»Enhver, som kender lidt til Livet, ved, hvorledes det vil gaa. De vil aldrig anerkende hinanden. Troende af Indre Mission vil sige: I er Vantroens Repræsentanter. Troende med den gamle grundtvigske Alvor vil sige: I er døde, eller ogsaa sover I. Og det kirkelige Raad vil svare: »vent blot til næste Præstevalg« og vil pukke paa Magten. Hvilke Kampe, hvilken Bitterhed, hvilken Kilde til uafsladelig Forargelse over, at Kirken fremmer Vantroen og Døden, og at Kirkens allerdyreste Interesser er forraadte, at Lovgiverne har givet Kirkens Velfærd til en Aand, der er Kirken fjendsk. Hvad al den Strid vil føre til, er ikke godt at sige. Men den vil komme, og den vil sætte Sindene i Bevægelse, saa den hæftigste politiske Bevægelse i Firserne var Børneleg derimod. Og jeg spørger: har man Hjærte til at volde dette? Har man Ret til at volde vor Kirke dette?«

Pastor Friis-Hansen profeterer nu, at den nye Kirkeforfatning vil føre til en Udskillelse af alle virkelige Troende. Thi selvfølgelig vil disse ikke ved frivilligt Arbejde og frivillige Bidrag være med til at holde en Kirke oppe, i hvilken *Flertallet*, blot som Flertal, fører det store Ord og besætter Præsteembederne. Han siger:

»Man kan jo ikke slaa Frivilligheden ihjel; den vil nok leve alligevel; men den fjerner sig fra Kirken. Grundtvigske Kredse er vistnok klare paa, at Loven er Signalet til Op-

rettelse af en Mængde nye Valgmenigheder. Men disses Kraft er jo i Virkeligheden udenfor den kirkelige Organisation, hvorfor de Folk ogsaa plejer at være ganske ligegyldige for Folkekirkens Skæbne i det Hele.

Indre Mission har hidtil fundet, at dette Valgmenigheds-væsen var noget underligt Halvhedsvæsen. Og hvorledes man vil stille sig, er jo ikke godt at sige forud. Men et er vist: hele den Frivillighedens Kraft, der her saa vældigt er kommet Kirken til gode vil vende sig fra Kirken.

Det ligger mig nær at tænke paa Københavns Kirkesag, og hvorledes Iveren for den vilde blive slaet død i samme Øjeblik, en Lov havde fastslaaet, at Flertallet af Sognefolket skulde vælge Præsterne ved de nye Kirker.«

Et nyt Benediktinerkloster i Tyskland.

Medens Frankrig sætter sin Ære i at forjage saa mange katholske Ordener som muligt, ser man i Tyskland et ganske modsat Skue. Her trives det katholske Ordensliv for hver Dag bedre og bedre; og den Tid kan vel ikke længer være fjærn, da ogsaa Jesuiterne vender tilbage.*)

Et Vidnesbyrd blandt mange andre om de katholske Ordeners Blomstring i Tyskland er den nylig stedfundne Nedlæggelse af Grundstenen til et nyt *Benediktinerkloster af Beuronerkongregationen* i Gerleve i Westfalen.

Dette Kloster — der er indviet til *St. Josef* — er stiftet af tre Søkende ved Navn *Wermelt*, som paa selve Grundlæggelsesdagen lod sig optage i Benediktinerordenen som *Oblater* (svarende til, hvad man hos Franciscanere og Dominikanere kalder *Tertiärer*). Efter at have givet hele

---

*) Nylig har Munkene fra *La grande Chartreuse* i Frankrig købt et betydeligt Grundstykke i Westfalen, ved Arnsberg; rimeligvis vil de flytte hertil i en nær Fremtid.

deres Formue til Klostret, gav de saaledes ogsaa sig selv og vil for Fremtiden leve et monastisk Liv i Samfund med Munkene, blandt hvilke de ogsaa vil finde deres sidste Hvilested.

Til Festen havde Dom *Placidus Wolter*, Ærkeabbeden af Beuron, indfundet sig, desuden Viebiskop *von Galen* af Münster samt en Række af Omegnens Gejstlige og de civile Embedsmænd, ligefra Amtmand og »Bezirkskommandant« til »Kreisschulinspektor« og Borgemeister. Ialt var 2—3000 Mennesker samlede.

Det nye Kloster kommer til at ligge herligt, paa et skovklædt Højdedrag, med vid Udsigt over det gode katholske Land Westfalen. I Grundstenen blev nedlagt et Pergament med følgende Indskrift:

»I det Herrens Aar 1901, i det 24de Aar af Leo XIII's Pontificat, i det 14de Aar af den tyske Kejser Wilhelm II's Regering, i Ærkeabbed Placidus Wolters 11te Styrelsesaar, paa den hellige Villebald, Biskop og Bekenders, Fest blev Grundstenen til den hellige Josefs Klosterkirke højtidelig lagt og velsignet af den højærværdigste Herr Maximilian Gereon, Greve af Galen, Titularbiskop af Myrina og Viebiskop af Münster. — En anden Grundvold kan ingen lægge, uden den, som er lagt: Christus Jesus. Amen.«

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 41.

Søndagen den 13. Oktober

1901.

Hvorledes den hellige Gertrude i Henrykkelse hørte Messen:

Blandt alle Middelalderens Mystikere gives der faa, hvis Skrifter er lifligere og mere indtagende end den hellige *Gertrudes*. Hendes Kærlighed til Frelseren var saa stor, at en af hendes aandelige Søstre i et Syn fornam de Ord af Herrens Mund: *In corde Gertrudis invenietis me*, »I kunne finde mig i Gertrudes Hjærte«. Hun var — som de nyeste Forskninger har godtgjort — Cisterciensernonne, ikke, som man længe har ment, Benediktinerinde og endnu mindre Abbedisse. Hun blev født 1256, og allerede fem Aar gammel kom hun i Klostret i Helfta i Thüringen. Her tilbragte hun det meste af sit Liv i trofast Opfyldelse af sine Klosterpligter, i Omgang med ligesindede Sjæle, især den hellige *Mechthilde*, og i inderligt Samfund med Jesus. Her modtog hun sine Aabenbaringer, som en anden Nonne nedskrev efter Gertrudes Meddelelser, og her døde hun i Aaret 1302. Hendes Syner blev første Gang udgivne 1536 af Kartheuseren Lansperg og har senere oplevet mangfoldige Udgaver og Oversættelser. Den *Jesu-Hjærte-Dyrkelse*, som gennemtrænger dem, har gjort dem meget yndede i vore Dage. Nærmere Bekendtskab med den store Helgeninde og hendes Skrifter giver følgende Værker: *Insinuations de la Divine Piété ou Vie et Révélations de S. Gertrude* (2 voll. Paris, Lecoffre), *L'Hérait de l'Amour divin* (Paris, Oudin), *L'Esprit de Sainte Gertrude* (Lille & Bruges, Imprimerie de St. Augustin), Gabriel Ledos: *Sainte Gertrude* (Paris, Lecoffre), Dom Wolter: »Gertrudensbuch« (Regensburg, Manz). Nedenstaaende Oversættelse af et Kapitel af St. Gertrudes Aabenbaringer tænkes at kunne give en og anden Lyst til nærmere Bekendtskab med en af de nævnte Bøger.

Hen tredje Søndag i Advent havde Gertrude forberedt sig til at kommunikere under den første Messe, men da hun blev forhindret heri, beklagede hun sig til Vor Herre over ikke at kunne høre Messen. Da trøstede Vor Herre hende ved at sige: »Ønsker Du, min Højtelskede, at jeg selv

skal synge Messen for dig?» Og strax blev hun henrykket i Aanden og svarede: »O min Sjæls Kærlighed, ja, jeg ønsker det, og jeg beder dig inderligt unde mig denne Gunst.« Da istemmede Vor Herre sammen med et Chor af Helgener som Introitus *Gaudete in Domino semper**) for derved at opflamme Gertrudes Sjæl til at love ham og altid at glæde sig i ham. Derefter satte han sig paa sin kongelige Throne, og Gertrude kastede sig ned for hans Fødder og kysæde dem med Ærefrygt. Med klar og klingende Røst sang han dernæst *Kyrie eleison*, medens to Engle af Thronernes Chor førte Gertrudes Sjæl frem for Gud Faders Aasyn, og hun laa dér udstrakt i Støvet.

Ved det første *Kyrie eleison* forundte Gud Fader hende Forladelse for alle Overtrædelser, hun havde begaaet af Svaghed, og Englene løftede hende derpaa op, saa hun kom til at ligge paa Knæ. Ved det andet tilgav han hende de Synder, hun havde begaaet af Uvidenhed, og Englene rejste hende helt op, saa hun stod foran Gud. Ved det tredje tilgav han hende, hvad hun havde begaaet af Ondskab.

Derpaa førte to Engle af Cherubernes Chor hende hen for Guds Søns Fødder, og han tog imod hende med stor Kærlighed. Ved det første *Christe eleison* ofrede Gertrude Vor Herre alle menneskelige Følelsers Sødme og førte dem tilbage til ham som til deres Udspring; saaledes opstod der en underfuld Strøm fra Gud til hendes Sjæl og fra hendes Sjæl til Gud, og Jesu Hjertes uudsigelige Fryd nedsteg i hendes Hjærte, og hendes Sjæls overstrømmende Glæde opsteg til Gud. Ved det andet *Christe eleison* følte hun den ufatteligste Glæde, og den frembar hun for Vor Herre. Ved det tredje *Christe eleison* udstrakte Guds Søn sine Hænder og tildelte hende alle Frugter af sit allerhelligste Liv og sin Vandren blandt Menneskene.

To Engle af Serafernes Chor fremførte hende dernæst for den Hellig Aand, som gennemtrængte hendes Sjæls tre

*) »Glæder Eder altid i Herren.«

Kræfter. Ved det første *Kyrie eleison* oplyste han hendes Fornuft med sin guddommelige Visdoms straalende Lys, for at hun altid fuldkomment kunde erkende Guds Vilje. Ved det andet *Kyrie eleison* styrkede han hendes Følelse og Stemning, saa at hun kunde modstaa sine Fjenders kraftigste Kunstgreb og sejre over alt Ondt. Ved det sidste *Kyrie eleison* opildnede den Hellig Aand hendes Kærlighed, saa at hun kunde elske Gud af hele sit Hjærte, af hele sin Sjæl og af al sin Ævne . . .

Derefter rejste Guds Søn sig fra sin kongelige Throne og, idet han vendte sig mod Gud Fader, istemte han med klar og klingende Røst *Gloria in excelcic Deo*. Ved Ordet *Gloria* højlovede han Gud Faders uendelige og ufattelige Almagt; ved Ordene *in excelcic* priste han hans dybe Visdom; ved Ordet *Deo* ærede han den Hellig Aands ubeskrivelige Sødme.

Hele Himlens Hær fortsatte derpaa med harmonisk Røst: *Et in terra pax hominibus bonae voluntatis*. Vor Herre sad paa sin Throne, og Gertrude satte sig ved hans Fødder, overvældet af sin egen Ringhed. Da bøjede han sig kærligt ned imod hende, og strax rejste hun sig op og blev staaende foran ham, medens Guddommens Glans gennemstraaede hele hendes Væsen . . .

Ved Slutningen af *Gloria in excelcic* vendte Herren Jesus, vor sande Ypperstepræst, sig om mod Gertrude og sagde: »Herren være med dig, Elskede«, og hun svarede: »Og min Aand med dig, du Højtelskede.« Hvorefter hun bøjede sig dybt for Herren og takkede ham for den Kærligheds Skyld, hvormed han havde forenet sin Guddom med en menneskelig Sjæl og havde fundet Velbehag i at være blandt Menneskenes Børn.

Herren læste derpaa Kollekten *Deus qui hanc sacratissimam noctem* *), som han sluttede med Ordene:« ved

---

*) Kollekt af Midnatsmessen Julenat: »O Gud, du, som ved det sande Lyses Klarhed har oplyst denne helligste Nat . . .«

Jesum Christum din Søn« som for at takke Gud Fader for at have oplyst Gertrudes Sjæl, hvis Mørke og Lavhed han tænkte paa ved Ordet *noctem*, »Nat«, ihvorvel denne Nat blev kaldet »meget hellig«, fordi Gertrude var bleven vidunderlig forædlet ved Erkendelsen af sin egen Lavhed.

St. Johannes Evangelist rejste sig nu og stod mellem Gud og Sjælen. Han bar et gult Klædemon, helt oversaaet med Guldørne. Han begyndte Epistelen *Haec est sponsa* *), som Himlens Hær sluttede med Ordene *Ipsi gloria in saecula* **). Derpaa sang de alle tilsammen Gradualet *Specie tua*, idet de tilføjede Verset *Audi, filia, et vide* ***). Derefter begyndte de *Alleluja*. St. Paul, den store Lærer, pegede nu paa Gertrude og sagde: *Æmulor enim vos* †). Og det himmelske Chor sang Sekvensen *Filiae Sion exultent* ††). Da de kom til Ordene *dum non consentiret*, »hun samtykkede ikke i Fristelser«, randt det Gertrude i Hu, at hun havde været noget skødesløs i at jage sine Fristelser paa Flugt og med stor Blusel skjulte hun sit Ansigt. Men Vor Herre ynkedes over at se sin kyske Brud saaledes, og han tog et Guldsmykke og dækkede dermed hendes Forsømmelser, og da saae det ud, som om hun herligt havde vundet Sejr over alle sine Fjender.

Herefter læste en anden Evangelist Evangeliet: *Exultavit Dominus Jesus* †††). Disse Ord rørte saa stærkt Jesu Hjærte, at han rejste sig op, udstrakte Hænderne og med høj Røst raabte *Confiteor tibi Pater*, »Jeg priser dig, Fa-

*) »Denne er Bruden.«

***) »Ham være Ære i Evighed.«

****) Graduale af Jomfruernes Fællesmesse. »Ved din Skønhed og Ynde skal du herske . . . Datter, hør mit Ord og oplad dit Øje.«

†) Slutningen af Epistlen i Messen for en Jomfru, der ikke var Martyr: »Jeg er nidkær for Eder med Guds Nidkærlighed; jeg har trolovet Eder med én Mand, at fremstille Eder som en ren Jomfru for Christo.« (2. Cor. XI., 2).

††) »Sions Datter jubel! Denne Sekvens findes i flere middelalderlige Messer.

†††) Martyrernes Evangelium.

der, Himlens og Jordens Herre, fordi du har skjult disse Ting for de Vise og Forstandige, men aabenbarede dem for de Smaa og Umyndige.« Ved disse Ord takkede han paany sin Fader, som han havde takket ham paa Jorden, og særlig takkede han for al den Naade, Gertrude havde modtaget. Efter Evangeliet opfordrede han hende til at bekende sin Tro ved i hele Kirkens Navn at fremsige *Credo*. Da hun havde sagt det til Ende, sang Choret Offertoriet *Dominus Deus, in simplicitate* *) og tilføjede Ordene *Sanctificavit Moyses*.

Jesu Hjærte straaledede nu som et Alter af purt Guld. De hellige Skytsengle frembar paa dette Alter Menneskenes gode Gærninger og Bønner. Helgenene nærmede sig ogsaa, og alle ofrede deres Fortjenester til Guds Ære og Gertrudes Frelse. De Engle, som havde ført hende frem, nærmede sig Altret og ofrede en Guldkalk, som indeholdt alle Lidelser og Prøvelser, hun havde udstaaet, enten i sit Hjærte eller i sin Sjæl, fra sin Barndom af, og Frelseren velsignede Kalken med Korsets Tegn, som Præsten gør inden Konsekrationen. **)

Han istemmede derpaa *Sursum corda*, og alle Helgen blev kaldede nær, og af Kalkens Overflodighed, som Vor Herre havde velsignet, modtog de nogle Draaber til Forøgelse af deres Fortjenester, deres Herlighed og deres evige Salighed.

Guds Søn sang nu *Gratias agamus* til sin evige Faders Ære og Pris. Efter Ordene *per Jesum Christum* tav han, og al Himlenes Hær fortsatte med usigelig Jubel *Dominum nostrum*, idet de saaledes forkyndte, at han alene er Herre og Gud, Skaber og Frelser, som kongeligt belønner alle gode Gærninger — at han alene er værdig til Ære, Lov, Pris, Magt, Rige og Herredømme over alle Skabninger. Ved Or-

---

*) Herre Gud, i vort Hjærtes Enfold, Offertoriet af Messen ved Kirkeindvielse. Ogsaa det følgende er af Konsekrationsofficiet.

**) Ved Bønnen *Veni, Sanctificator*, «Kom, Hellig Aand.»

dene *laudant angli* fløj Englene ud til alle Sider og opfordrede de Salige til at love Gud. Ved Ordene *adorant dominationes* nedkastede Herredømmernes Chor sig for at tilbede Vor Herre og bekende, at for ham alene skal hvert Knæ bøje sig, deres i Himlen og paa Jorden og under Jorden. Ved *tremunt potestates* nedkastede Magterne sig for ham og erklærede, at han alene var værd at tilbede, og ved *coeli coelorumque* lovede de Gud med alle Engles Chor. I endrægtig Samklang sang derpaa hele Himlens Hær *cum quibus et nostras voces*, og Jomfru Maria, Paradisets straalende Rose, der er højt velsignet over alle Skabninger, sang *Sanctus, sanctus, sanctus*, idet hun ved disse Ord højlovede den for bestandig velsignede Treenigheds ufattelige Almagt, uudgrundelige Visdom og uudsigelige Godhed, og han opfordrede alle Himlens Chor til at prise Gud, fordi han havde gjort hende til den mægtigste næst efter Faderen, den viseste næst efter Sønnen, den mest medlidende næst efter den Hellig Aand. Helgenerne fortsatte derpaa *Domine Deus Sabaoth*. Da det var udsunget, saae Gertrude Vor Herre rejse sig fra sin kongelige Throne og ofre sin Fader sit allerhelligste Hjærte, idet han opløftede det i sine Hænder og paa uudsigelig Vis frembar det for hele Kirken. I dette Øjeblik ringede Klokken til Hostiens Opløftelse i Kapellet, saa at det syntes, som om Vor Herre i Himlen gjorde det samme, som Præsten paa Jorden . . .

Gertrude vedblev at være i Henrykkelse, og Vor Herre bød hende nu at fremsige *Pater noster*. Da hun havde fuldendt det, antog han sig det og ved dette Fadervors Kraft forundte han Englene og Helgenene Magt til at virke for Kirkens Vel og for de arme Sjæles Vederkvælgelse.

Imidlertid udbrød Gertrude: »Men, Herre, naar kan jeg gaa til Alters?« Da rakte Vor Herre hende selv den hellige Kommunion med en Kærlighed og en Ømhed, som ingen Tunge kan beskrive, saa at hun til Fuldkommenhed modtog Frugten af hans Legem og dyrebare Blod. O uskatterlig nedladende Gud, der glæder dig saa meget ved Menneskenes

Hjærter, at du betragter din Forening med dem, som Gengæld nok for al din Lidelses Bitterhed!

Vor Herre sang nu *Gaudete, justi*, »Glæder Eder, I retfærdige,« hvilket strax skete, idet alle Helgen glædede sig med Gertrude. Derefter sagde Vor Herre i den stridende Kirkes Navn Kollekten *Refecti cibo* *) og hilste mildeligt alle Helgen, idet han sagde *Dominus vobiscum*, og derved øgede han alle de Saliges Herlighed og Glæde. I Steden for *Itc, missa est* sang alle Helgen og Engle *Tc decet laus et honor Domine*, »Herre, dig tilkommer Pris og Ære,« til Lov og Pris af den straalende og altid fredfyldte Trefoldighed. Saa udstrakte Guds Søn sin kongelige Haand og velsignede Gertrude, idet han sagde:

»Jeg velsigner dig, o Datter af det evige Lyg, med en særlig Velsignelse, og jeg forunder dig den Naade, at alle de, du med særlig Kærlighed ønsker vel, skal faa rigelige Frugter deraf.«

I dette Øjeblik vendte Gertrude tilbage fra sin Henrykkelse, og fra nu af var hun endda inderligere end før forenet med sin Højtelskede.

(*Revelationes, lib. IV, Cap. ult.*)

Christelig Ædelmodighed.

Intention for Bønnens Apostolat i Oktober.

(Efter *le Messager du Cœur de Jésus.*)

At være ædelmodig hører *Adelen* til, men hvilken Adel er mere ophøjet end den Christnes, hvilken Familie er af højere Byrd en Jesu Christi, til hvilken vi alle hører? Lad os da ikke gøre vor Familie Skam, lad os være vor himmelske Fader og vor guddommelige Broder værdige, lad os elske enhver stor og god Sag.

At være ædelmodig, det betyder for det første at kunne tilgive, at formaa at hæve sig over alle smaalige Følelser.

*) »Vederkvægede ved himmelsk Spise og Drikke . . . (Af Messen *Os justi*).

Fortjener den Christennavnet, som hader sin Næste af krænket Stolthed eller Forfængelighed? En sand Christen tænker kun paa sin Næste for at gøre ham Godt, for at yde ham Tjenester, og aldeles ikke for at kritisere ham, tale Ondt om ham, skade ham og i sin krænkede Egoismes fintmærkende Vægtskaal veje hans formentlige — eller virkelige — Forsyndelser imod En.

At være ædelmodig, det betyder at kunne give, give rigeligt, give rundeligt, give uden Forbehold og uden Smaalighed. Vi er jo ikke her paa Jorden for at leve os selv til Behag — vi er her for at forherlige Gud i Forhold til den højere eller lavere Plads i Samfundet, som er os betroet.

Hvis vi altsaa vil være ædelmodige Christne — det vil sige: Race-Christne, Adels-Christne, rette Christne — saa lad os lære at glemme os selv, lad os lære at give uden at fordre noget igen. »Giver, og Eder skal gives.« Lad os give, som Gud giver — han, der lader sin Sol opgaa over Gode og Onde og lader regne over Retfærdige og Uretfærdige.

Lad os give Penge, hvis vi har Penge — lad os i hvert Fald give af vor Tid, give af vort Arbejde, give af vor Indflydelse. Hvis alle Christne vilde give Gud en Almisse hver Dag — blot give ham en af Døgnets fireogtyve Timer — hvilke Vidundere vilde Katholikerne da ikke kunne udrette. Lad os derfor fremfor alt give os selv, give vort Hjærte; det er den bedste af alle Gaver — Ædelmodigheden bestaar egenlig deri.

»Denne er Guds Fjenders Time og Mørkets Magt.« Gud angribes fra alle Sider, især i sine tro Tjeneres Person. Der er i vore Dage megen Brug for Opofrelse, for Hengivenhed, for Ædelmodighed. Lad os derfor i denne Maaned daglig bede følgende

Bøn.

O guddommelige Jesu Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser, til Sone for vore Overtrædelser og i alle de Hensigter, i hvilke Du ofrer Dig paa vore Altre.

Især ofrer jeg dem for, at vi alle maa fries for al smaalig Egenkærlighed og elske dig af et ædelt og nidkært Hjærte!

Intentionen for November vil blive: *Christelig Barmhæertighed*. For December: *Christelig Kampaand*.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 42.

Søndagen den 20. Oktober

1901.

Sancta Cæciliæ Pine.

(Af *Bogen om Rom*, anden Del.)

Cæcilia hed en stolt Jomfru, hun bar Vor Herres Evangelium fjælet paa sit Bryst, og hverken Dag eller Nat aflod hun med gudelige Taler og gode Bønner. Hun havde en ung Mand til Brudgom, som hed Valerianus, og fordi han bar saa stor Elskov til hende, lod han byde til Bryllup. Sancta Cæcilia bar en Haarskjorte næst sit Legem, men uden til var hun klædt i Gyldenstyksdragt. Hendes Forældre og hendes Brudgom elskede hende saa højt, at hun ikke fuldelig turde aabenbare dem, at hun tjente Christum Jesum.

Omsider kom hendes Bryllupsdag. Men jo stærkere de sang Højtidssangen, des inderligere sang hun i sit Hjærte Vor Herre til Lov og Ære. Og hun sagde til ham: »Herre, bevar mit Hjærte og mit Legem ukrænket, at jeg ikke maa fortabes.« Hun bad alle Engle og Apostle og alle Guds udvalgte Helgen om Hjælp, at de med deres Bønner skulde forhverve hende den Naade hos Vor Herre, at han vilde bevare hendes Renhed ubesmittet.

Medens dette altsammen skete, blev det Nat, og Sancta Cæcilia gik i Løndom med Valerianus, sin Brudgom, og sagde saaledes til ham:

»O sødeste og alsomkæreste unge Mand, jeg maa sige dig noget, som du aldrig før har hørt, men først maa du love mig at bevare det hos dig selv og aldrig forraade det til nogen.«

Valerianus lovede hende, at det Løfte skulde han gærne holde. Da sagde hun:

»Guds Engel er min Elsker, som skærmer mit Legem

med megen Kærlighed. Og mærker han, at du vil komme mig nær med uren Elskov, paa Hedningers Vis, da vorder han dig saa vred, at han dræber dit unge Liv. Men ser han, at du elsker mig med skær og ren Elskov, og at du bevarer mig som ukrænket Mø, da har han dig ligesaa kær som mig og viser dig sin Naade.«

Da blev Valerianus — som Guds Vilje var — saare vred og sagde:

»Vil du, at jeg skal tro din Tale, da vis mig hin Engel, og finder jeg, at det er Guds Engel, da gør jeg, hvad du vil, men finder jeg, at du elsker anden Mand, da dræber jeg baade dig og ham.«

Da svarede Sancta Cæcilia og sagde:

»Valerianus, om du vil love og forjætte mig at lyde mit Raad, og om du vil lade dig rense i Renselsens Daab, og vil du tro, at Gud i Himmerige er en Gud baade levende og sand, da skal du se Engelen.«

Valerianus sagde:

»Hvad er den Renselses Daab, hvormed jeg skal renses for at se Englen?«

Cæcilia svarede

»Tre Mile skal du gaa fra denne Borg til en Vej, som hedder Appia; der vil du finde mange Vejfarende, der tigger Almisse. Men naar du ser dem, da sig dem mine Ord og sig saaledes til dem: Cæcilia sender mig til Eder, at I skulle fore mig til Urbanus Biskop, thi jeg har lønligt Ærinde til ham. Naar du ham da ser, saa sig ham alle mine Ord, og naar han har rensed dig, saa fører han dig i nye Klæder og hvide, og der du kommer hid i Herberget med de Klæder, da kan du se Engelen, og hvad du beder ham om, det vil du altsammen faa.«

Da drog Valerianus bort og efter de Kendetegn, han havde faaet, fandt han Urbanus Biskop og fortalte ham alle de Ord, Cæcilia havde sagt ham. Da svarede Biskoppen med megen Glæde og faldt paa sine Knæ og oprakte sine Hænder til Himlen og græd og sagde: »Herre Jesus Christus,

du, som skaber alle rene Tanker, modtag denne søde Frugt, du har ladet voxer i Cæcilia, din Tærne. Herre Jesus Kristus, gode Hyrde, Cæcilia, din Tærne, hun sender dig her sin Fæstemand, der kom til hende saa grum som en Love, men nu er han bleven som et spagt Lam. Uden han allerede troede, var han ikke kommen hid, men du, Herre, oplad hans Hjærte, saa han maa kende, at du er hans Skaber, og at han maa frasige sig Djæveln og hans Billed.*

Der Sanctus Urbanus saaledes havde bedet, teede der sig for dem begge en gammel Mand i hvide Klæder, han havde et Brev i sin Haand, det var helt skreven med Guld-bogstaver. Der Valerianus saae ham, blev han saa ræd, at han faldt ned paa Jorden, som om han var død. Da løftede den gamle Mand ham op og sagde: »Læs dette Brev og tro, saa du kan blive værdig at renses og at se Engelen og annamme, hvad Cæcilia har lovet dig.« Da tog Valerianus til at læse, og disse Ord stod i Brevet: »En Gud og en Tro og en Daab, en Gud og Fader i Himmerig, over alle og i alle.« Der han dette havde læst, sagde den gamle Mand til ham: »Troer du, at dette er saa?« Da raabte Valerianus med stærk Røst og sagde: »Ikke er der sandere Tro paa Jorderige.« Da Valerianus havde sagt dette, foer den gamle Mand hen. Da tog Sanctus Urbanus og døbte ham og lærte ham fuldelig Troen og sendte ham saaledes hjem.

Men Cæcilia laa i Bønner i Herberget. Og da Valerianus traadte ind, saae han en Engel staa hos hende med skinnende Fjedre, og han havde Vinger, og hans Øjne var Ilds Lue. Han havde i sine Hænder to skinnende Kroner af Roser og af Lillier og gav en til Cæcilia, og den anden gav han til Valerianus og sagde: »Disse Kroner skulle I vel gemme med usmittet Legem og et rent Hjærte, thi jeg har baaret dem fra Paradiset til Eder, og dette skal være Eder et Tegn, at de visne aldrig, og aldrig mindskes deres Duft, men af ingen kan de ses uden af den, hvis Renhed er ligesaa stor som Eders. Og fordi du, Valerianus, har

lydt et godt Raad, saa har Jesus Christus, Guds Søn, sendt mig til dig, at du skal bede en Bøn, hvilken du vil, og den skal opfyldes dig.«

Valerianus hørte dette og sagde: »Intet er mig sødere i denne Verden end min eneste Broders Omvendelse, og lidet glæder det mig, at jeg er frelst, naar jeg ser ham tabes i Dødens Fortabelse. Det ene sætter jeg fremmest i mine Bønner, og det beder jeg om, at ligesom Vor Herre Jesus Kristus vilde frelse mig, at han saaledes ogsaa vil frelse min Broder og gemme os begge fra alt Ondt og gøre os salige i sit Navn.«

Da Engelen hørte dette, saae han saare blidt paa Valerianus og sagde: »Fordi du beder om det bedste af alt. og det, der er Vor Herre kærest at opfylde, saa vil Vor Herre, som han for sin Tærne Cæcilias Skyld vandt dig, nu for din Skyld vinde din Broder, og I skulle begge hente Martyriums Løn.«

Der denne Tale var endt, foer Engelen bort til Himlen. Da taledes Cæcilia og Valerianus ved om gudelige Ting og om deres Tro. Og hans Broder Tiburtius kom og gik hen til sin Frænke og kyssede hendes Hoved og sagde: »Det er et stort Under, hvorfra denne Duft af Rose og Lillie kommer paa slig Aarsens Tid. Om jeg havde Roser og Lillier i mine Hænder, kunde de ikke give mig sødere Duft, end jeg aander her. Med Sandhed siger jeg, at her er saa meget af hin ædle Duft, at mig tykkes, jeg er led derved.«

Valerianus svarede: »For min Skyld er du funden værdig til at aande denne Duft, og om du nu vil tro, da kan du blive værdig at se baade Roserne og Lillierne og glæde dig ved Synet deraf. Thi vi have Kroner, dine Øjne ikke kan se; de ere gjorte af Rose og af Lilie.«

Tiburcius svarede Valerianus: »Er det Sanden, du siger mig, eller fortæller du mig Drømme?«

Valerianus sagde: »Guds Engel har ladet mig vide, at du kunde blive seende, om du lader dig rense for al Afgudernes Urenhed.«

Tiburtius svarede: »Naar jeg kunde faa hin Engel at se, hvorfor skulde jeg saa tøve med min Renselse?«

Valerianus sagde: »Ingenlunde bør du tøve — men svar mig først det ene, om du vil nægte Afguderne og tro paa den Gud, der er i Himmerig?«

Tiburtius svarede: »Jeg véd ikke, hvad du nu siger, og jeg forstaar det ikke.«

Da sagde Sancta Cæcilia: »Jeg undrer mig, Broder, at du ikke forstaar, at slige Skikkelser, som man gør af Træ eller Ærts eller Sten, de kan ikke være Gud. Thi Edderkopper spinder deres Næt i dem, og Fluier lægger deres Skarn i dem, og Fugle bygger Rede i deres Hoved. Der er ingen Forskel paa en død Mand og et Billede, thi ligesom en død Mand har alle Lemmer, men ej har Aand eller Røst eller Vid, saa har ogsaa disse Afguder alle deres Lemmer. De duer dog ikke, og de duer end mindre end død Mand, thi medens han levede, saae han med sine Øjne og mælede med Munden og tog med Hænderne, hørte med Ørene og gik med Fødderne og lugtede med Næsen. Men disse Billeder har deres Ophav af Død og ere i Død og aldrig kunne de lev.«

Da sagde Tiburtius: »Hvo som ej troer det, maa lignes ved et Dyr.«

Der han dette havde sagt, kyssede Sancta Cæcilia hans Bryst og sagde: »Som Vor Herre lod din Broder blive mig en Broder, saa har han ladet dig vorde min Frænde, fordi du har sagt dig løs fra Afguder.«

Da tog Valerianus sin Broder Tiburtius og førte ham til Urbanus Pave og fortalte ham, hvorledes det altsammen var sket. Sanctus Urbanus blev saare glad og tog og døbte Tiburtius, og i syv Dage lærte han ham og gjorde ham fuldkommen i Guds Tjeneste.

Paa den samme Tid var en Skattefoged i Rom, han hed Almachius. Hvorsomhelst han sporede christne Mennesker, pinte han dem til Døde og lod deres Legemer ligge paa

Jorden. Tiburtius og Valerianus tog sig derfor paa, hver Dag at gøre Grave og deri jorde hellige Martyrers Legemer.

Som det sædvanligt er, at onde Mænd hader de Gode, saa gik ogsaa her Øretudere til Almachius og fortalte ham, hvor hæderligt hine unge Mænd stedede dem til Jorde, som han lod dræbe. Da lod Fogeden dem gribe og føre for sig og sagde til dem: »Da I dog er fødte af ærlig Slægt, saa undrer det mig at I saaledes vil vanære Eder selv. Jeg har hørt, at I give Eders Gods til Uvætter, og dem, som ere ihjælslagne med Lov og Dom, dem stede I til Jorde med stor Hæder. Og deraf kan man vel forstaa, at I er jævngode med dem.«

De svarede: »Gud give at de, som du kalder jævngode med os, vilde regne os blot for deres Tjenere. De have forsmaget det, som synes at være, men ikke er, og de have elsket det, som ikke synes at være, men dog er.«

Almachius sagde: »Hvad er det, som ikke synes at være, men dog er?«

De sagde: »Det er den Glæde, retfærdige Mænd faar i Himmerig, og den Pine, uretfærdige Mænd faar i Helvede.«

Da sagde Fogden: »Hvorfor staa vi her og trættes om Ord? Enten maa I ofre til Guderne og være frie eller undlade det og lide Døden!«

De svarede: »Ej ville vi hædre dine Afguder, men for den ene sande Gud, der er i Himmerig, ville vi gærne lide Døden.«

Da gav Almachius dem i en Mands Haand, som hed Maximus Corincularius, at han skulde lade dem halshugge. Da begyndte Maximus at græde og sige: «O mine kære Venner, det undrer mig saare, hvorledes I skynder Eder til Eders Død som til et godt Gæstebud.» Da sagde Tiburtius: »Uden vi vidste for vist, at der kom et bedre Liv efter dette, vilde vi ingenlunde miste dette Liv.« Maximus sagde: »Vidste jeg, hvilket Liv det er, I tale om, da mistede jeg gærne dette Liv, at jeg kunde vinde hint.« De sagde: »Vil du

vide, hvad hint Liv er, da skaf os en Dags Frist og før os hjem til dig, og siden lade vi den komme til dig, som for-
maar at rense dig.« Og de blev førte hjem til hans Hus
og prædikede saa længe, at Maximus og alt hans Folk troede
paa Gud. Da kom Sancta Cæcilia med Præster om Natten
og lod dem døbe. Da sagde Sancta Cæcilia til Valerianus
sin Brudgom og Tiburtius: »Velan, ædle Riddere, afkaster
Mørkets Gærninger og ifører Eder Lysets Vaaben! I har
stridt tappert og har bevaret Troen, derfor er ogsaa Retfærdigheds
Krone henlagt til Eder, og ikke til Eder alene,
men til alle, som troer!«

Siden lod Almachius dem føre did, hvor de skulde
halshugges, og fuldbyrdede der Martyriet. Da svor Maximus
i Folkets Paahør, at han saae Engle, fagre som Solen, tage
deres Sjæle i Favn og føre dem op til Himlen. Og mange
troede paa Vor Herre for disse Ords Skyld.

Men da Almachius hørte, at Maximus og hans Folk var
blevne Christne, saa tog han ham og lod ham piske saa
længe, til han opgav sin Aand. Og Sancta Cæcilia jordede
hans Lig ved Siden af Tiburtius og Valerianus.

Da lod Almachius spørge og lede efter deres Gods og
lod Sancta Cæcilia gribe, fordi hun var Valeriani Hustru.
Men da han saae, at hun havde givet alt deres Gods til de
Fattige, saa trængte han ind paa hende, at hun skulde ofre
til Afguderne. Sancta Cæcilia sagde til dem, der vilde tvinge
hende: »Kære Venner, det er mig kært og ærligt at taale
Pine for Vor Herre Jesu Christi Navn, og jeg frygter me-
get for, at I skal gaa fortabt, thi alt, hvad den uretfærdige
Dommer byder Eder, det ville I gøre.« Da begyndte de at
græde, fordi saa stolt en Jomfru hellere vilde dø end leve,
og de bad hende ikke gaa i Døden, saa væn en Mø, hun
var. Da svarede Sancta Cæcilia: »Det er ikke Tab, men
Vinding at give Sølv og tage Guld, at give en liden Hytte
og vinde et Hus, som er vidt og stort og bygget af ædle
Stene.« Og hun gik lidt bort og stod paa en Sten og
spurgte: »Troer I det, jeg her har sagt Eder?« Da svarede
de alle: »Vi troer, at Christus er Guds Søn, fordi han har
vunden sig slig en Brud.«

Siden lod hun Sanct Urbanus kalde til sit Hus og lod
der christne og døbe over tyrrætyve Sjæle, baade Kvinder
og Mænd og Børn, og en af dem hed Gordianus.

Da Almachius hørte dette, da lod han Sancte Cæcilie
føre for sig og spurgte hende og sagde: »Hvad hedder

du?» Hun svarede: »Cæcilia er mit Navn, og jeg er af ædel Byrd!« Almachius sagde: »Medens du er af saa god Byrd, hvi gør du dig da selv saa simpel, spørger jeg?!« Cæcilia svarede: »Med Falsk begyndte du, og i Falsk ender du.« Og Almachius sagde: »Hvorledes blev du saa djærv, at du tør svare mig saaledes?« Cæcilia svarede: »Saa djærv blev jeg af god Samvittighed og stærk Tro.« Almachius sagde: »Du ved ikke, hvilken Magt der er givet mig.« Cæcilia svarede: »Du véd ej selv, hvad Magt du har, men spørger du mig ad, da vil jeg gøre dig Rede derfor.« Almachius sagde: »Sig, hvad du véd.« Cæcilia svarede: »Al den Magt, et Menneske kan have, det er som Luft i en Blære. Stinger man med en Naal derudi, svinder dens Fylde bort.« Da sagde Almachius: »Vælg mellem et af to: enten ofrer du til Guderne, eller du nægter at være Christen.« Cæcilia svarede: »Jeg undrer mig over, at du har mistet dine Øjne, saa at du ikke kan se, at det, du kalder Guder, kun er Sten, Ærts og Bly.« Almachius sagde: »Din Vrede skader ikke mig, men jeg taaler ikke, at du spotter Guderne.« Cæcilia svarede: »Det er et Under, at det, du véd, er Sten, kalder du Gud. Ræk din Haand ud og føl, hvoraf han er gjort.«

Da blev Almachius saare vred og lod hende føre til en Badstue og lod den hede svarligen. Sancta Cæcilia laa der saa hele den Dag og Natten derpaa, men det skadede hende intet. Da Almachius saae, at det ikke duede, sendte han en Svend ind at halshugge hende. Da slog han tre Hug paa hendes Hals og fik ikke slaaet hendes Hoved af. Og fordi det saaledes var Lov, at man ej skulde slaa mere end tre Hug, saa lod han hende ligge halvdød. Men i de tre Døgn, hun levede, prædikede hun og overgav de Møer, hun havde med sig, Sanct Urban i Hænde.

Fjerde Nat derefter drog Sanctus Urbanus ud med sine Degne og begrov Sancta Cæcilia, og mange Biskopper var med. Siden tog Sanctus Urbanus og viede Sancta Cæcilia Hus, hende til Ære, og mange Jærtegn skete der for hendes Skyld ved Vor Herre Jesum Christum, *qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat in secula seculorum.*

Amen.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 43.

Søndagen den 27. Oktober

1901.

DIES IRÆ

(Allesjæles-Sekvens).

Vredens Dag ved Tidens Ende
skal med Flammer Verden brænde --
spaaet er os svar Elende.

Hvilken Rædsel vil ej komme!
Hvilken Dommer, hvilke Domme —
naar vor Naades-Tid er omme!

Doms-Basunens høje Torden
driver Døde frem af Jorden,
naar det Dommens Dag er vorden.

Død og Verden angest bæver,
naar Vor Herre Haanden hæver
og til Ansvar Alle kræver.

Bogen, som vort Livsløb rummer,
lukkes op, og brat forstummer
alle Suk i lydløs Kummer.

Dommeren sit Sæde tager,
og mens Hævnens Sværd han drager,
Alt hans skarpe Blik ransager.

Hvad skal da jeg Arme gøre?
Hvem vil da mit Forsvar føre?
Vil mig Synder Herren høre?

Straalekronte Jesu milde,
 Du, som frelser de, Du vilde:
 Frels mig, Kærlighedens Kilde!

Husk: For mig Du lod Dig føde —
 Herre! se ej paa min Brøde,
 lad i Helved ej mig bøde!

Du har søgt mig, gode Hyrde,
 Du paa Korset lod dig myrde —
 Du har baaret al min Byrde!

Verdens Dommer, Jesu milde,
 Du al Naades rige Kilde —
 Slet min Skyld, men ej for silde!

Skyldbetyngtet ned jeg knæler,
 Angersgraad min Stemme kvæler —
 Skammens Ild paa Kiinden dvæler.

Da Du Mirjams Skyld aftvætted,
 Røverens paa Korset sletted,
haaber jeg, skønt syndeplettet.

Og skønt kun min Bøn er ilde,
 Herre, lad Dig dog formilde —
 se de bitre Taarer trille!

Stil mig ved Din højre Side,
 lad mig ej blandt Dømte skride
 ned i Dybet for at lide!

Medens Dine Fjender alle
 dybt i Ild og Luer falde —
 frelst, *velsignet* Du mig kalde!

Se jeg beder! Se min Taare!
Lad ej Satanas mig saare —
følg mig, Herre, til min Baare!

Vredesdag! Mit Blod Du isner —
al min Glæde dør og visner,
naar jeg ser Din Flammebræm . . . .

*Huic ergo parce Deus.
Pie Jesu, Domine
Dona ei requiem! Amen.*

Richard Jahn Nielsen.

Mogens Ballins Værksted.

Horen unge Kunstner, hvis Navn staar over disse Linjer, er ikke »Katholiken«s Læsere helt ukendt. Mangesidig som han er, har han flere Gange ført Pennen her i Bladet — og det en dygtig, kraftig, til Tider poetisk og lyrisk Pen. Ballin er en Mand med Begejstring, og denne Egenskab ved ham præger hans Stil som hans hele Virksomhed. Med Kraft og Kærlighed kaster han sig over et Æmne og formaaer i Løbet af forbavsende kort Tid at trænge ind i det og beherske det. Han er et Hjært menneske, men samtidig et Hjernemenneske. Den Virksomhed, hvis Navn staar over denne Artikel, viser ham nu ogsaa som en *Haandens Mand*, en Haandværker.

Haandværk — hvor er det et smukt og betegnende Ord! Hvor uretfærdigt, at det i vore Dage har faaet en nedsættende og ligesom ringeagtende Biklang! Er ikke al virkelig værdifuld Gærning her i Verden et *Haandens Værk*? Bondens Arbejde i Sommer og Høst, i Vinter og Vaar — det er Haandværk. Deres Arbejde, som maler Bondens Korn, bager hans Mel til Brød, spinder hans Uld og væver hans

Tøj — det er Haandværk. De, som bygger vore Huse, jævner vore Veje, fylder vore Stuer med Ting til Nødvendighed og til Hygge — de er Haandværkere. Kunstnerens Arbejde ved Staffeliets eller med Meiselen, Skribentens ved Arbejdsbordet, Journalistens paa Redaktionskontoret — det er Haandværk. Og selve Præstens Gærning er ikke blot et Aandens, men ogsaa et *Haandens* Værk i egenlig Forstand — Præstens Haand er den viede, den helligede Haand, som atter vier og helliger, og som udfører den højeste Gærning af alle — *Gærningen* fremfor alle Gærninger — Liturgien, *Actio* . . .

I denne store Skare af Haandværkere har Mogens Bailin nu stillet sig, og Vidnesbyrdet derom er at finde i den Udstilling, han i Fredags aabnede i *Kunstindustrimusæets* Foredragssal. Hans Virksomhed er kun halvanden Aar gammel; ude i Hellerup har han indrettet sig et beskedent Værksted, hvor han, sammen med nogle Medhjælpere, frembringer kunstindustrielle Genstande i Tin, Messing, Kobber og Sølv.

En af de mange Skyggesider ved vor Tids overhaandtagende Stordrift er den Masseproduktion af daarlige og grimme Brugsgenstande, den afføder. Man se f. Ex. blot paa den Lampe, man hver Aften tænder — hvad er dens Metalfod for et Monstrum af Sjuskeri og Hæslighed! Og saaledes gaar det overalt — den frie Konkurrence presser saavel Billigheds- som Skønhedsniveauet længere og længere ned.

Mod denne Fabrikernes smagsfordærvende Indflydelse var det, der omkring Midten af Aarhundredet i England opstod en kraftig Reaktion. Denne Reaktion udgik fra hin kunstneriske »Renaissance af Middelalderen«, der var samtidig med og svarede til den puseyske Bevægelse indenfor Theologien, og som betegnede sig selv med Navnet *Prærafacilitisme*. Tilbage til Tiden før Rafael vilde man, tilbage til Giotto og Fiesole, allersnarest maaske tilbage til den gamle maleriske og poetiske Bykultur i Dantes, Florens og Memlings

Brügge. Det var det 13de Aarhundrede, man vilde genskabe -- men løsrevet fra den Livsanskuelse, der havde baaret hin Tid, og omplantet i et moderne engelsk Gemyts byronske Weltschmerz.

Resultatet af denne Bevægelse blev en besynderlig, paa mange Punkter sygelig og falsk Kunst, hvis mest typiske Udtryk maaske nok er at finde hos Maleren Burne-Jones. I dennes Billeder er man hensat til et tungsindigt Feland, hvor slanke Piger og skønne Kvinder med mørkgyldent Haar og »tunge« Læber (Ordet er Swinburnes) i et evigt Tusmørke lytter til en klagende Sang om brødefuld Elskov.

Megen prærafaelitisk Aand er der da ikke i hin foregivne Prærafaelitisme. Men under Studiet af den gamle Kunst gjorde man en værdifuld Opdagelse — man fandt det gamle *Kunsthåndværk* og bragte det for Dagen igen. Æren herfor tilkommer i første Række Forfatteren John Ruskin og næst ham Digteren og Maleren William Morris.

I Ruskins og Morris' Spor vandrer nu, hele det kultiverede Europa over, en Række af Tidens mest begavede Aander. Overalt søger man at bringe Fabriksindustriens Grimhed til at vige for den Skønhed, som alene det personlige Haandværksarbejde formaar at give Tingene. Som Led i denne Bevægelse maa den Stræben ses, der i det sidste Aarti har gjort sig gældende ogsaa herhjemme f. Ex. paa Møbelindustriens, Porcellænets og Bogudstyrets Felter.

I denne almindelige Bestræbelse følger nu ogsaa *Alogens Ballins Værksted* sig ind. Han og hans Hjælpere, særligt Hr. Siegfried Wagner, tegner og udfører selv enhver Genstand lige til dens sidste Fuldendelse. Paa denne Maade faar disse forskellige Fade, Vaser, Stager, Kar, Skaale af alle Arter det Præg af Personlighed, som adskiller dem fra det fabriksmæssige. Om det saa er Nogleskilte, udgaar de fra det Ballinske Værksted i ny og selvstændig Form.

Blandt de nu udstillede gamle Genstande bør man ikke forbigaa de finere, i Sølv forarbejdede Sager. Der er meget smukke Ting iblandt -- særlig Spænder og Kamme.

Ogsaa for den kirkelig interesserede frembyder Udstillingen flere Genstande, der gør den et Besøg værd. Hvilken ung Missionspræst vil ikke med en Følelse, der nærmer sig Misundelse saa meget som tilladeligt, betragte *Daabskanden* og *Dobefadet*, der tilhører Pastor Ronge i Silkeborg? Mogens Ballins katholske Hjærte og sikre kunstneriske Smag har her i Forbindelse frembragt et Arbejde, der langt overgaar den ellers meget respektable Døbefont til den lutherske Sognekirke i Hellerup. Maatte det Ballinske Værksted snart glæde danske (og hvorfor ikke ogsaa fremmede?) Katholiker med gode, ærlige *Krucifixer* og *Vievandskar* i Steden for det Fabriksgøgl, hvormed den katholske Fromhed nu — ydmyg som altid — maa tage til Takke!

Mogens Ballins Udstilling er tilgængelig Søndag fra 12—3 og 7—9, Tirsdag fra 7—9, Onsdag og Torsdag 12—3, Fredag 7—9, Lørdag 12—3. Kunstindustrimusæet ligger, som bekendt, paa Søndre Boulevard, lige over for Raadhuset.

Religionen en Privatsag.

Mange danske Avislæsere vil sikkert fra Dreyfusprocessens bevægede Dage huske Navnet paa den store Socialistleder og Dreyfus-Forsvarer *Jean Jaurès* — den prægtige *Jaurès*, som Georg Brandes kaldte ham.

Det er utvivlsomt, at Jaurès er en af den franske Socialismes betydeligste Mænd og rigeste Begavelser. Alligevel har man i Frankrig ment at kunne undvære ham; man har kasseret ham — fordi han ikke i religiøse Sager var rettroende (o: fritænkensk) nok! Ja, egentlig var det end ikke *hans* private Religiositet, der var Stenen, som væltede ham — nej, det var hans *Barns* — som man skulde mene endnu mere private — Religion! En Mand kan altsaa ikke samtidig være Socialistfører og tillade sine Nærmeste fri Religionsøvelse. Hvilket Frisind, hvilken Tolerance — paa Papiret!

Den nærmere Sammenhæng ses af følgende *Dagsorden*, som en Socialistforsamling i Belleville har vedtaget. Den lyder saaledes:

»De kæmpende Socialister i Seine-Departementet, forsamlede den 14de August 1901 paa Boulevard Magenta Nr.

6 efter Indbydelse af den revolutionært socialistiske Aktionskomité for Belleville, erklærer,

»at da Hr. Jaurès sidstafvige 7. Juli i Kirken i Villefranche ved Albi har ladet sit Barn opføre den Komædie, som kaldes den første Kommunion;

»at da han ved denne Handlemaade har forsømt sine Pligter som maalbevidst Familieoverhoved og kæmpende Socialist;

»at da disse Indrømmelser til Klerikalismen er uforenelige med den mest elementære Overholdelse af de socialistiske Principer, og da den fremragende Stilling, Jaurès indtager i Partiet, vilde gøre al Propaganda umulig for de kæmpende Socialister, hvis de fandt sig i hans utilgivelige Fejltrin;

»saa besluttet det herved af Rækkerne at fjerne hin i Gærningen saa inkonsekvente Ordhelt, som hedder Jean Jaurès, saa at han herefter helt og udelt kan vie sig til Familielivet.

For Forsamlingen
»Den revolutionære Aktionskomité
i Belleville, under Forbundet for
Seinedepartementet.«

En social Opgave.

Ynglingeforeningen »St. Knud«.

Hver, som har talt lidt med katholske Hovedstadspræster, vil fra mere end én Samtale huske Ytringer som denne:

— Det sørgelige er, at vi kun kan gøre saa lidt for vor Ungdom! Vi giver dem i vore Skoler en god, katholsk Opdragelse, og efter Konfirmationen sender vi dem saa ud i den store Hovedstad med al dens Protestantisme, Fritænkeri og Socialisme! De første Par Aar gaar det som Regel godt; men efterhaanden begynder den københavnske Luft at virke paa vore Unge — og ak! hvor mange af dem har vi tilbage, naar Tyveaars-Alderen er naaet!

Denne Klage er kun altfor berettiget. Intet er i Virkeligheden vanskeligere end at føre den katholske Ungdom frelst over til de mere besindige Manddomsaaer. Og Grunden hertil ligger ligefor — Kirken har saa lidt Udsigt til at sejre i Konkurrencen med alt det, der drager den anden

Vej. Der mangler Centrere, hvorom katholsk Liv indenfor Ungdommen kan samle sig.

Et saadant Centrum er det, Ynglingeforeningen *St. Knud* her i Byen søger at skabe. Allerede to Gange før er Forsøget bleven gjort — og to Gange bleven opgivet. Nu har *St. Knud* dog naaet en Alder af halvtredje Aar og tæller 20 Medlemmer. Det er ikke mange — men det er ogsaa kun faa Tilløkkelser, den unge Forening har at byde paa.

Først og fremmest savner den et Lokale. Maristbrødrene i Boyesgade har hidtil givet den Husly i et Klasseværelse, men naar alle Medlemmer give Møde, har de næppe Plads til at røre sig, og Foreningen vilde derfor gjerne bygge sig selv en Forsamlingsaal.

Dernæst mangler *St. Knud* et Bibliothek. Som det nu er, er *Musik* det væsentlige Bindemiddel; Medlemmerne indøver Musikstykker sammen og udfører dem. Men hvor meget bedre Hjælp vilde ikke en righoldig Bogsamling, helst med Læsesal, kunne yde de Unge, naar det gælder om at faa slaaet de lange Søndagstener ihjæl paa en skikkelig Maade!

Hvad *St. Knud* trænger til er da 1) en egen Forsamlingsaal, 2) et Bibliothek.

Til Forsamlingsaalen har man allerede begyndt at lægge Penge hen; der forefindes imidlertid endnu kun 2500 Kroner, og der vil udkræves 7000 for at kunne bygge et ordenligt Lokale.

Bibliotheket bestaar af nogle Dusin Bøger, mest tyske, hvilke ikke er til megen Nytte for de Unge. Hvad der behøves, er gode danske Bøger.

I Paris findes der talrige saadanne Ungdomsforeninger, og katholske unge Mænd af god Familie tilbringer her mangan Søndagsten i belærende eller fortrolig Underholdning med de unge Katholiker af lavere Klasser. En saadan *personlig* Opofrelse kan man maaske ikke paaregne hos unge danske Katholiker af de højere Stænder?

Men Bidrag i *Penge* til Forsamlingsaalen, Bidrag i *Bøger* til Biblioteket kan lettere overkomes. Den katholske Kirkes Fremtid i Danmark beroer jo væsentligt paa den katholske Ungdom. *St. Knuds* Formaal er at værne og skærme denne Ungdom, og en saa eminent social Opgave burde enhver bevidst Katholik anse det for Pligt at støtte.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 44.

Søndagen den 3. November

1901.

Om at ignorere Gud.

(Efter P. Faber: »Skaberen og Skabningen«, 1ste Kapitel.)

Det er et Særkende for vor Tid, at den ignorerer Gud. Gud ignoreres — og det endda mere passivt end aktivt, mere indirekte end direkte. Man ser slet ikke paa denne Side af Spørgsmaalet. Man skyder Gud til Side uden saa meget som at lægge Mærke til ham. Man har ganske simpelt andet at tage vare. Man er optaget af Selvbeskuelse. Man er begejstret for Fremskridtet. Man véd ikke, at man er en Skabning, eller hvad der følger heraf. Man voxer bort fra Tanken om Gud uden i mindste Maade at ville det eller erkende det. Gud trænges simpelthen ud. Man føler sig som Ejer af Verden, ikke som Lejer. Man aner ikke, at nogen har Krav paa En.

Gud var en smuk, middelalderlig Tanke, og Religionen har i sin Tid været meget nyttig, men har nu overlevet de Behov, der frembragte den. Gud er noget subjektivt; han er Menneskets Skabning. Hvad sandt der er i Religionen, maa søges i Pantheismen. Men ikke en Gang denne den kosmiske Uendeligheds Religion beskæftiger Verden meget.

Menneskene er nemlig bleven Herrer. De begynder og ender med sig selv. Menneskeheden vandrer med store Skridt frem mod det fuldkomne Samfunds pragtfulde Maal. Enhver Slægt er en Afdeling af Fremskridtets Sejerstog. Frihed, Uafhængighed, Hurtighed, Sammenslutning og Selvfors danner den moderne Verdens Aand. Ordet *Skabning* har kun en naturhistorisk Betygning. Det siger blot, at vi ikke er evige, hvilket er en gavnlig Tanke, idet den ansporer os til større Iver i vor Stræben efter timelig Velfærd.

Til hvad Side vi end vender os, faar vi nye Beviser for denne Tidens Mangel paa sand Gudsopfattelse, nye Beviser for, at den Maade, hvorpaa vor Tid glemmer Gud, bestaar i, at den glemmer, vi er Skabninger.

Betragt en Gang det politiske Liv; finder vi ikke Vidnesbyrd om denne Aand alle Vegne? Hvor lidt har Religionen at gøre med Spørgsmaalene om Krig og Fred? Vi erklærer Krig for at hævne en Krænkelser, for at hævde vore Interesser, for at gøre en Forretning, for at knuse en truende Konkurrent — ganske som om Hærskarernes Gud ikke var til. Vi spørger ikke os selv, om det var Guds Vilje, at denne Krig skulde erklæres. Diplomatiets optræder, som om der intet Forsyn var — som om Gud havde trukket sig tilbage fra Verdensstyrelsen, og vi nu selv maatte tage Styret og ikke var ansvarlige for nogen. Siden den *europæiske Ligevægt* blev sat i Steden for den hellige Stol, er vi mere og mere kommen til at handle, som om Verden tilhørte os. I Parlamentsforhandlinger og Avisledere om de mest alvorlige Æmner, om Opdragelse, om Religion, om de Fattiges Interesser — hvor lidt er der ikke af den Tone, som Følelsen af at være en Skabning giver? Det forekommer os, som var der intet, vi ikke har Ret til at gøre, fordi der intet er, vi ikke har Magt til at gøre. Det er slet ikke forsættelig Irreligiøsitet, som her gør sig gældende — det er kun Forglemmelsen af, at vi er Skabninger. Hvad andet ligger vel paa Bunden af vor overdrevne Lyst til Frihed? Hvad andet er vor højtalende Patriotisme? Hvad andet betyder den barnagtige Selvros, hvortil vor Nationalcharakter *) i en navnløs og ansvarsløs Presses Hænder er ved at forfalde?

Den samme Aand gaar igennem vor Poesi og vor elegante Literatur. Overalt er Mennesket sit eget Formaal og sin Skæbnes Herre, Underkastelse og Lydighed er ikke Dyder, og de Sagtmodige arver ikke Jorden. Man læse f. Ex. Kingsleys »For to Aar siden«, et Værk, hvori en anglikansk

*) s: den engelske. — Faber vilde i vore Dage have endnu mere Ret og Grund til at tale saaledes.

Gejstlig fremsætter, hvad *Quarterly Review* satirisk har kaldt »en Christendom med Muskler«. Endnu stærkere viser dette sig i filosofiske Systemer. Mennesket fremstilles som et Væsen, der har fuldstændigt nok i sig selv. Det har ingen Nød med ham. Det Naturlige staar klart og frigjort ud fra det Overnaturlige, i Stand til at hjælpe sig selv. Ideen om Gud er aldeles ikke nødvendig for at forklare Menneskets Stilling. Menneskets Pligter begynder og ender med andre Mennesker eller med ham selv. Filosofisk talt kan man godt klare sig i Berlin uden Gud.

Der gives i vore Dage mange Mennesker, som ikke siger, at de *ikke* er Christne; men de taler og skriver, som om de paa en Gang var Christne og Ikke-Christne. De har ikke gjort sig den Ulejlighed at formulere en positiv Vantro; men det er dem ikke klart, hvorledes Fremskridtet og det moderne Liv og de videnskabelige Opdagelser kan forenes med den Samling af gamle Dogmer, der udgør Christendommen, og deres Instinkt gaar nu i Retning af, hellere at opgive Dogmerne end Opdagelserne — endda med en Hurtighed i Vendingen, søm er den moderne Oplysning værdig.

For saadanne Mennesker kommer deres Menneskeværdighed i første Række, medens de anser det for intellektuelt nedværdigende at give Kirkens Lære deres Samtykke og overtroisk at rette sig efter Kirkens Forskrifter og Grundsætninger. Pave og Theologi, den Hellige Jomfru og Helgener, Naade og Sakramenter, Bodsøvelser og Skærsild, Skapularer og Rosenkranse, Asketik og Mystik — alt dette samvirker til at frembringe en aandelig Type, som er skarpt udpræget og let at kende. Det giver Sindet en Tone og Livsførelsen en Retning, der ikke er nem at tage fejl af eller forvekle med nogen anden. I Kirken holdes denne sjælelige Type i Ære — det er den katholske Type paa aandelig Skønhed. Men de Mennesker, hvorom vi her taler, er langt fra at holde hin Type i Ære. Dem synes den tarvelig, svag, tam, foragtelig, fejj, snæver, smaalig. Den mangler hin Bredde og hin Dristighed, som de forbinder med Forestillingen om

moralsk Størhed. Af den kan intet stort, varigt eller virksomt komme.

Lad os nu et Øjeblik lade de Faktorer ude af Betragtning, der har været virksomme for at danne hin Karakter — baade Paven og Theologien, den hellige Jomfru og Helgenerne. Naaden og Sakramenterne, Bodsøvelserne og Skærpsilden, Rosenkransen og Skapularerne, Asketiken og Mystiken. Lad os tage hin Karakter, som vi forefinder den. uden at spørge om, hvorledes den er bleven dannet. Hvis vi blot antager, at der er en Gud, en evig og hellig Gud; hvis vi antager, at vi er hans Skabninger, skabte alene til hans Ære, i alle Ting afhængige af ham og uden Mulighed for Lykke udenfor ham; hvis vi antager hans Fuldkommenhed og vor Ufuldkommenhed, og hvis vi med Eftertanke overvejer den Kendsgærning, at vi er Skabninger og har en Skaber — vilde den ene Tanke saa ikke netop føre os til samme Adfærd og samme Levevis som en katholsk Helgens? Udtrykker ikke den christne Hellighed med uforlignelig Skønhed den stille, sandfærdige, alt gennemtrængende Følelse af, at vi er Skabninger, der staar for vor evige Skabers Aasyn og lever i hans Haand? Og hin Væren-sig-selv-nok, hin Forfængelighed, hin Hensynsløshed, hint Overmod, som mange anser for Tegn paa aandelig Størhed og moralsk Mod, er de ikke Beviser for, at vort Forhold som Skabninger til Skaberen er glemt? Er en saadan Adfærd ikke baade indbildsk og urimelig — minder den ikke, bortset fra dens Usandhed og dens Syndighed, om en Orm, der vilde prøve paa at flyve, eller en Abe, der vilde prøve paa at læse? Medens derimod Kirkens Sakramenter, Forskrifter og Andagter aldeles ikke indfører noget i den menneskelige Tilværelse, som ikke passer til den, eller som kunstigt paahæftes den og tager sig lavet ud. Den Måde at være paa, der opstaar ad denne Vej, er tværtimod den mest naturlige, fordi den klart anerkender vor virkelige Stilling i Tilværelsen, som er at være endelige og afhængige Skabninger. Den overnaturlige Naade, der nedstrømmer til os gennem Kirken, paa én

Gang fuldstændiggør og genopretter vor Natur og gør os i særlig Grad og paa den mest vindende Maade *naturlige*. Hvis Christdommen ikke var sand, men kun Deismen, saa vilde dog en fornuftig Mand, der handlede saaledes som det sømmer sig en Skabning, mærkeligt ligne en katholsk Helgen. Den katholske Type vilde være at genfinde i ham, om hans Naadegaver end ikke var de samme.

I hin særligt onde Del af Verden, som Skriften udtrykkeligt kalder *Verden*, hersker hin Forglemmelse af, at vi er Skabninger. Men den paavirker ogsaa mangfoldige Mennesker, der i og for sig ikke drives af Verdens Aand. De ledes derved til at danne sig en privat Religion, som passer deres Tilbøjeligheder, en Religion, der lærer, at vi kan leve i to Tilværelser og tjene to Herrer. Saadanne Mennesker mener, at Religionen har sin egen Sfære, og verdslige Interesser deres, og at den ene ikke maa komme i Strid med den anden. De koncentrerer f. Ex. hele Ugens Religion i Søndagen og mener, at de derved har købt sig en rummelig Samvittighed for Resten af Ugen. Verden, siger de, har sine Krav, og Gud har sine. Gud og Verden er sideordnede Magter, jævnsides Kilder til Moral og Forpligtelse. En virkelig gudfrygtig Mand giver ingen af dem Grund til Klage.

Mennesker, som hylder denne Lære, — en Lære, der passer særlig godt for et Handelsland — har en stor Fordel fremfor hine dristigere Aander, vi før talte om. Thi de nyder godt af al den Vantros praktiske Frihed uden at have det Ansvar, som følger med ikke at tro; og samtidig glæder de sig ved et vist godt Humør i Samvittigheden som Følge af den passende Hyldest, de til rette Tid og Sted viser Religionen.

Selv vi, der regner os for virkelig Troende, er alle mere eller mindre angrebne af de Vildfarelser, som er populære rundt omkring os — oftest langt mere, end vi formoder. Næsten enhver almindelig udbredt Fejltagelse har sine Repræsentanter endog mellem Troens Børn. Som naar en Pest raser, mange bliver svagelige og sygelige, om de end ikke

bliver helt angrebne af Farsoten, saaledes gaar det ogsaa i religiøse Sager. Verdens Smitte skader os paa mange Maader, som vi næppe bliver os bevidst.

Gode Christne hører Samtaler rundt om sig og deltager i dem, de læser Bøger, der er paa Mode, de paavirkes af Samfundets fremherskende Grundstemning, og det er umuligt for dem at hindre Aand og Hjærte fra at følge med i alt dette. Det er plagagtigt altid at skulle være paa sin Post, og naar man ikke er paa sin Post, gaar man hurtigt over til ikke at nære Mistanke. Naar derfor Aviserne fortæller os, at Katholicismen altid er mere fornuftig og mindre overtroisk og fanatisk, naar den befinder sig Ansigt til Ansigt med Protestantismen, saa kommer dette af, at Aviserne ganske rigtig har bemærket en Ændring. Hvis nu vor Religion ændres af Protestantismen, saa er den ikke bleven ændret til det Bedre. Dette illustrerer, hvad jeg mener. Vor Tids og vort Lands fremherskende Vildfarelser baner sig Vej til os, fordærver vor Tro, mindsker vor Andagt og gør os indvortes delte. Forglemmelsen af, at vi er Skabninger, er saaledes end ikke uden Indflydelse paa Katholiker.

Der gives f. Ex. blandt de Troende et stort Antal, om hvem man maa sige, at de er brave Folk. De gaar til Messe om Søndagen, de giver gerne til kirkelige Formaal, de er gavmilde mod de Fattige, de søger Sakramenterne. Men naar nogen taler til dem om at tjene Gud af personlig Kærlighed til ham, at prøve paa daglig at komme ham nærmere, at opelske Bønnens Aand i sig, at døde deres Vilje ogsaa i tilladelige Ting, at nære Uvilje mod Verdens Aand ogsaa i Ting, der ikke er syndige, at leve stadig mere og mere bevidst for Guds Aasyn, saa føler de det, som om de lyttede til et ukendt Tungemaal. En saadan Tale berører dem ubehageligt; hvis de er ydmyge, føler de sig urolige, hvis de har en høj Mening om sig selv, bliver de irriterede, vrede eller spodske. I hvert Fald lyder den Art Theorier yderlig-gaaende, fantastiske eller overdrevne i deres Øren.

Nu er det utvivlsomt, at den Art Katholiker er ganske

ude af Overensstemmelse med en betydelig og vigtig Del af det katholske System. Kirken besidder nemlig en hel Literatur, der ikke beskæftiger sig med andet end at lære disse den *christne Fuldkommenheds* Principer. Mange af disse Bøger, saasom »Christi Efterfølgelse«, nyder en saa høj Anseelse, at det vilde være dumdristigt at drage deres Lære i Tvivl; og andre Værker, som den hellige Teresas og St. Johannes af Korsets, har Kirken givet sin mest højtidelige Billigelse. Men disse Helgeners Skrifter, disse hellige Mænds Bøger, lærer noget, der for mange gode Katholiker er nyt, overraskende og — maaske — utillalende.

Det er derfor nødvendigt at henlede Opmærksomheden paa et centralt Punkt. Den christne Fuldkommenheds Grundsatninger og approberede aandelige Bøgers Lærdomme hviler ikke paa nogen særlig theologisk Skole eller paa nogen enkelt Klosterordens Aand eller paa nogle faa Helgeners Sympathier og Antipathier — men simpelthen paa *den Kendsgøring, at vi er Skabninger*. Selv frivillige Bodsøvelser, selv aandelig Betragtningebøn opstaar frit og naturligt — om end ikke altid nødvendigt — af det Forhold, hvori hver enkelt af os staar til Gud som Skaber. Indenfor hele Asketikens Raaderum, er der intet, som ikke naturligt og logisk følger af vor Stilling i Tilværelsen som en Skabers Skabninger, hans Hænders Værk.

Skærsilden.

En kort Betragtning.

(Af P. Joseph Tissot: *La Vie intérieure simplifiée.*)

» min Datter,« skriver S. François de Sales til den hellige Jeanne Chantal, »hvor jeg attraar, at vi en Dag helt maa vorde tilintetgjorte i os selv og helt leve for Gud, saa at vort Liv maa være skjult med Christus i Gud, og at ikke vi lever, men Christus lever i os!«

Med hvor stor Kraft bør jeg ikke tilegne mig disse en Helgens Ord? Thi hin Tilintetgørelse, hin fuldstændige Overførelse af Selvet til Guds elskelige Søns Rige formaar alene

at gøre mig værdig til og i Stand til at indtræde i Alle Helgens Samfund i det evige Lys. Den maa derfor være helt fuldbyrdet i mig, inden jeg kan indgaa i Himlen. Ingen kommer ind dér, før hint Arbejde er fuldbyrdet, og sker det ikke paa Jorden, maa det ske i Skærsilden.

Ja, hele hint Hellighedens næsten endeløse Arbejde, al hin Selvfornægtelse, al hin Naturens Tilintetgørelse, al hin Omformning af det menneskelige til Lighedannethed med Jesus Christus — alt dette er en uomgængelig Betingelse for vor Indladelse i Himlen. »Kød og Blod kunne ikke arve Guds Rige, ejheller Forkrænkighed arve Uforkrænkighed,« siger St. Paul. Alt det Forgængelige maa iføres Uforgængelighed, alt det Dødelige maa iføres Udødelighed. St. Johannes af Korset siger (*Opstigningen til Karmel*, I, 4), at førend Sjælen fuldstændig bliver rensed, kan den ikke besidde Gud, hverken herved i det fuldkomne Kærligheds-samfund eller hidset i den saliggørende Beskuelse.

O min Gud, hvad er da ikke Skærsilden? Dens Flamme skal fortære alt i mig — ikke blot Synderne, ikke blot Ufuldkommenhederne, men *alt*, som er menneskeligt, *alt*, som er skabt — de skal virke hele mit Væsens fuldstændige Fornyelse! Hvis denne Fornyelse og Omdannelse her i Verden koster de Hellige saa mange Lidelser og Prøvelser, saa mange Kors, der bringer mig til at gyse ved den blotte Tanke — o min Gud, hvad maa da ikke Skærsilden være?

Læsning i de Dødes Maaned.

Meget passende er P. P's Skrift: »Paa Skællet mellem Tid og Evighed« bleven afsluttet til November Maanedes Begyndelse. Det foreligger nu, 142 Sider stort, til den billige Pris af 1 Krone.

Den længst blandt danske Katholiker saa fordelagtigt bekendte Forfatter behandler, hvad han med Rette kalder *De afgørende Spørgsmaal*, med den solide Theologi og den omfattende historiske Viden, som man venter sig af ham. Interessant er hans Paavisning af, hvor dybt rodfæstet den katholske Lære om Skærsilden og Forbøn for de Afdøde har været, ogsaa her i Norden. P. P's Værk giver, skønt det ikke vil være nogen Meditationsbog, dog paa mange Mzader den omhyggelige Læser meget at tænke paa.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 45.

Søndagen den 10. November

1901.

Korruptionen

i det moderne Italien.

Politiken for 4. ds. offentliggør Georg Brandes en Artikel, hvori han gør Rede for den af Senator *Saredo* afslørede neapolitanske Korruptions Væsen og Historie. Det er sikkert ikke uden Berettigelse, naar Dr. Brandes ser den moderne Fordærvelse som en Fortsættelse af den gamle absolutistiske; Enevælden har jo overalt i Europa gjort Pionertjeneste i Kampen mod Kirke og Moral. Voltaire var Absolutist — ligesom Hobbes i England, og Oplysningsmændene i Tyskland og Norden. Den Sæd, som nu spirer i Italien, har det gamle Enevælde med rund Haand saet. Det er derfor ganske uhistorisk, naar Dr. Brandes taler om »den klerikale Enevælde« som den Magt, der »havde lagt Aandslivet og Frisindet øde«. Absolutismen har *aldrig* været klerikal. I Frankrig var den gallikansk, i Østrig josephinitisk, i Italien og Spanien jesuitfjendtlig, overalt *statskirnelig* og *antiklerikal*.

Med dette Forbehold gengives her følgende interessante Brudstykke af Dr. Brandes' Artikel:

Det har været galt fat med Byens (Neapels) Forvaltning lige fra den første Borgmesters Tid, som udnævntes af Garibaldi 8de September 1860; men først fra 1896, da Markien af Campolattaro blev valgt til Borgmester, blev Skændselen mægtig, idet Partiet Summonte-Casale tog Magten fra ham, og da i 1898 Summonte fik sat sit Valg igennem var Formædelsen og Skændselen almægtig.

Romerbladet *La Tribuna* for 23. og 24. Oktober brin-

ger paa 28 tættrykte Spalter med Petit et Uddrag af Undersøgelsen med Oplysninger om de Bedragerier, Uretfærdigheder og Bestikkelser, der er foregaaede paa alle Omraader, som henhører under Kommunen Neapel fra Undervisningsvæsnet til Spørvejselskaberne og Droskekuskene; fra Belysningsvæsnet til Vandvæsnet og Renovationen, fra Politiet til de offentlige Haver og Kirkegaardene. Har man gennemlæst disse Spalter, véd man, hvorledes der overalt er blevet stjålet, bedraget, forfalsket, plyndret. For hver en nok saa ringe Embedsbesættelse er der blevet betalt til Cheferne eller til deres Hjælpere og Hjælperhjælpere. Enhver Konkurrence om Embeder var illusorisk; ved enhver Eksamen blomstrede Beskyttelse og Bedrag. Ogsaa Pressen staar i et sorgeligt Lys. Man har vel altid vidst, at Bladet *Mattino* lod sig købe; det modtog f. Ex. en kraftig Subvention af Crispi; men man anede ikke, at Redaktøren Scarfoglio hver Dag, Himlen gav, gjorde sig sit Blads Indflydelse indbringende og skovlede Penge ind fra alle de Folk, der vilde opnaa Begunstigelser. Endmindre anede man, at hans emanciperede Frue, den bekendte Forfatterinde *Mathilde Scrao*, nedlod sig til at drive samme Forretning, endogsaa saaledes i Detail, at hun lod sig udbetale 200 Lire af en Municipalgardist ved Navn Foti, der ønskede Forfremmelse til Fændrik, og at hun, da han skuffedes i sine Forhaabninger, lod sig tvinge til at tilbagebetale ham Summen med 5 — siger fem — Lire om Ugen.

Ved sit Forhold til *Mattino* sikrede Summonte sig mod Kritik fra dette Blads Side. Hvad det pæne Blad *Corriere di Napoli* angaar, som ved hans Udnævnelse havde en Artikel, der begyndte: »Saa er da Skændselen fuldbragt«, da blev det ved klingende Grunde hurtigt bragt over paa Administrationens Side. Medarbejdere derved blev udnævnte til Inspektører ved Spørvejselskaberne; selv de ringeste fik altid noget.

Der er Træk i Indberetningen, som klinger saa humoristiske, at man skuldé tro, sligt foregik i en Farce, ikke i

Virkeligheden. En af Belønningsmaaderne var den at udnævne Folk til vellønnede Lærere ved de offentlige Skoler. Der er en Skole, som i et Tiaar er taget til med 82 Elever, i hvilken samtidigt Lærernes Antal er taget til med 82.

Det kan ikke undre, at under disse Omstændigheder Byen Neapels Gæld er steget til en Sum, der med rørende Nøjagtighed angives saaledes: 13 Millioner 950,870 Lire 70 Centimer.

Latinerne i Amerika.

Det var — som bekendt — med en højere Kulturs Ret, at de nordamerikanske Fristater omstyrkede det spanske »Munkeherredømme« paa *Filippinerne*. Nu er Erobringen fuldbyrdet, og de nordamerikanske Befriere har allerede lært at behandle de befriede som Oprørere. Og nu udgiver selve den amerikanske Regering et Kæmpeværk om Filippinerne, forfattet af spanske Jesuiter. Det hedder *El Archipiélago Filipino* og er, sammen med et Atlas over Filippinerne, udkommet i Washington. Kortværket skyldes Pater José Algué, S. J., Direktør for Observatoriet i Manila.

Siden 1859 har Jesuiterne virket paa Filippinerne. Pater Pio Pi fattede Ideen til at udgive et stort Værk om Øerne, og denne Plan er nu bleven realiseret. Værket behandler Øernes Geografi, Ethnografi, Sprog og Naturlilstand, klimatiske og magnetologiske Forhold.

Det fremgaar af dette Skrift, i hvor høj Grad Erobringen af Øerne har været rent aandelig, en *conquista espiritual*, iværksat af Augustinere, Franciscanere, Dominikanere og Jesuiter, senere ogsaa Benediktinere, Lazarister og — for Karolinernes Vedkommende — Kapucinere. For 350 Aar siden var der paa Øerne 2 Millioner Indfødte; disse er nu — ikke blevne udryddede — men tværtimod forøgede til 8 Millioner, hvoraf $6\frac{1}{2}$ er Katholiker. Folkeundervisningen er

god; 95 pCt. af Befolkningen kan læse eller skrive eller begge Dele. Paa Fattigplejens Omraade er Filippinerne godt forsørgede. »Ingen anden Nation har som den spanske sørget for barmhjærtige Anstalter i sine Kolonier«, siger den amerikanske Historiker *Lummis*.

Den samme ansete Historiker har iøvrigt — ifølge *Stimmen aus Maria Laach*, 1901, 8, S. 342 ff. — nylig haft Lejlighed til at udtale sig om latinsk Kulturarbejde i de Forenede Stater, sammenlignet med angelsachsisk.

»Da Columbus« — sagde Mr. Lummis — »drog ud paa sin anden Expedition, blev det paabudt ham, altid at behandle Indianerne godt og retfærdigt. Det var Begyndelsen paa katholsk Indianerpolitik...

»I Aaret 1534 grundede Fray (o: Broder) Pedro de Sante i Mexikos Hovedstad en Indianerskole. 1536 bragte den første Biskop af Mexiko, Zumarraga, den første Bogtrykkerpresse til den nye Verden. Og fra dette Trykkeri, som bestod *et Aarhundrede tidligere* end noget andet i Amerika, udgik før 1775 en Mængde Bøger i mere end tolv af Indianersprogene. Og hven var de Mænd, som gjorde dette? Det var ikke hine historisk berømte *Pilgrimsfædre*, der ganske vist kastede sig paa Knæ, saasnart de var kommen i Land paa Ny-Englands Kyster, men som derpaa kastede sig over Indianerne med den eneste Tanke at banke Engelsk ind i de Vilde...

»1543 havde de katholske Missionærer allerede Industri-skoler for Indianerne i Mexiko. I Aaret 1543!

»For det System, som den katholske Kirke og den spanske Regering 350 Aar igennem anvendte paa to Tredjedele af den amerikanske Jord, laa den Overbevisning til Grund, at Indianeren er et menneskeligt Væsen, født af en Kvinde og elsket af sin Moder, at han har en Fader, hvem han er hengiven med barnlig Kærlighed... Jeg vilde gjerne være Selvhersker længe nok til at kunne paabyde enhver Amerikaner at læse de spanske Indianerlove — *las Leyes de Indios*. Ingen anden Nation i Verden — derfor sætter jeg

mit Ord i Pant — har bragt saa ædle, saa vidtskuende, saa menneskelige Love til Gennemførelse, som Spaniens Krone, under Kirkens Medvirkning . . .

»Hvor er vore (o: de nordamerikanske) Indianere henne? Der er endnu 200,000 tilbage af dem i de Forenede Stater, og langt de fleste af dem frilede Livet i hine Egne, der indtil 1848 stod under den spanske Regering og den katholske Kirkes Kontrol. Det er en historisk Kendsgærning, at Indianerne i hele det spanske Amerika den Dag i Dag er ligesaa talrige som i Aaret 1520. En Grund, hvorfor disse Indianere endnu eksisterer, er, at Missionærerne, der omvendte og opdrog dem, var Mænd, som anerkendte den indianske Moders Kærlighed, og som, i Steden for at bekæmpe denne Følelse, gav den deres Velsignelse. De arbejdede Haand i Haand med Familien og formaaede derved at vinde en Indflydelse, som en fjærntstaaende Fremmed aldrig vilde have naaet . . .

»I vore Stats-Indianerskoler derimod maa intet Barn benytte sit Modersmaal, saa længe det befinder sig paa Skolen. Det er godt, at man underviser Børnene i Engelsk; men hvad vilde De sige, hvis En tilbød at undervise Deres Søn, Deres Datter — mod at gøre Børnene fremmede for Dem? Men det er, faktisk, hvad man gør. Og Indianerne elsker deres Børn ganske ligesaa ømt og inderligt som andre Mennesker . . .

»Da i fordums Tid Franciskanermissionærerne kom til disse Stammer, søgte de at lære dem at kende helt igennem; de elskede dem og blev hos dem i gode og onde Dage. Men nu — ja, De vilde ikke tro det, hvis jeg vilde opregne for Dem alle de moderne Missionærer, som jeg har set forlade deres Post, saa snart en smitsom Sygdom udbrød. Og Indianeren er ikke mere enfoldig, end at han nok ser Forskellen . . .

»De katholske Missionærer havde en Religion, som jeg elsker, fordi den kræver Ofre; derhos havde de en sund Menneskeforstand, som afnøder mig Højagtelse. Men hverken af det ene eller det andet er der meget at finde i de

Skoler, som Regeringen tvinger Indianernes Børn til at gaa i, og hvor de glemmer baade deres fædrene Sprog og de fædrene Sæder. Naar Børnene slipper ud af Regeringsskolerne, er de som Regel ødelagte for Livet. Man har lært dem, at deres Forældre er uvidende og bigotte Vilde; man har bibragt dem noget, hvorpaa ingen Indianerdreng eller -pige nogensinde har tænkt: Uforskammethed. Naar de kommer ud af Skolen . . . er de gjort fremmede for deres Folk, og dermed lader man dem løbe, uden at bekymre sig videre om deres Skæbne. *Pratts* store, nye Plan er derfor nu, at de ikke mere skal vende tilbage til deres Folk! Hvis det ikke er Højdepunktet af Brutalitet, Grusomhed og Uvidenhed, saa har jeg aldrig i mit Liv truffen paa Dumhed og Raahed . . .

»Som De ved, blev der for tolv Aar siden opløftet et Ramaskrig over Indianernes konfessionelle Skoler. Men det var kun de *katholske* Indianerskoler, man mente — dem gjaldt det at ødelægge . . . Jeg protesterer mod et saadant Felttog mod de katholske Skoler — ikke fordi de er katholske, men fordi de er de eneste, hvoraf Indianerne har varig Gavn. Jeg har endnu ikke kendt noget Barn fra en katholsk Skole, der havde glemt sine Forældre eller sit Sprog; ingen Pige, det senere er gaaet ild i Indianerlandsbyerne — ikke en eneste! Men *mange* saadanne Piger har jeg kendt fra Carlisle og de andre Statsskoler.

»Er der noget i Verden, jeg beundrer, skønt jeg ikke er Katholik, saa er det en Barmhjærtig Søster. Og det synes mig, at ingen Amerikaner, endsige en Katholik, kan anvende sine Penge bedre end til at støtte de Indianerskoler, som ledes af disse ædle Kvinder — Kvinder, som Indianerforvaltningens Embedsmænd nuomstunder ikke blot møder med mørke Miner, men ogsaa med positiv Modstand.«

Christelig Barmhjærtighed.

Intention for Bønnens Apostolat i November Maaned
1901.

Barmhjærtighed er en særlig christelig Dyd. Hedningen kendte den ikke. Det var ikke af Barmhjærtighed, at der uddeltes Brød til Romerfolket; man kastede dette Brød som til et knurrende Rovdyr, der er farligt, naar det sulter.

Forst i Bjærgprædikenen lød det: »*Salige* ere de Barmhjærtige!« Forst ved Bredderne af Genezareth Sø hed det: »Jeg *ynkes* over Hoben.»

For at være barmhjærtig i christelig Forstand er det imidlertid ikke nok at være velgørende. Haanden kan give mange Almisser, uden at der er Barmhjærtighed i Sindet. Det er godt at give — men ofte gives der kun af Vane, for at følge Skik og Brug, af Hensyn til andre eller af Ærgerrighed. Der gives endog med Foragt, der gives overlegent, nedladende. Men dette er da ikke længere at give — det er at henkaste en Gave.

Saaledes er den christne Barmhjærtighed ikke. Hvor den hersker, gives der af Hjærtet, af Medfølelse, af sand og virkelig Interesse. Og uden denne sande Interesse bliver selv den største Gave kun lidet værd, virker kun ondt og frembringer Kulde, Utaknemlighed, skjult Had til Giveren.

Barmhjærtigheden staar i Pagt med alle christne Dyder. Den bunder i Selvforglemmelse og Ydmyghed. Den er hin sande Kærlighed, hvorom St. Paul siger, at den »er langmodig, er velvillig, bærer ikke Nid, er ikke fremfusende, er ikke hovmodig, søger ikke sit Eget, forbitres ikke, tænker ikke Ondt, glæder sig ikke ved Uretfærdighed, men ved Sandhed, fordrager alt, tror alt, haaber alt, taaler alt« (1 Cor. XIII, 4 – 7).

Denne Barmhjertighed er Jesu Hjertes evigvarende Følelse overfor os. Lad os bede ham om, at vi maa fatte og elske den samme Følelse, saa sandt vort Hjerte virkelig skal blive ligedannet med hans.

Bøn.

O guddommelige Jesu Hjerte, ved Maria reneste Hjerte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for vore Overtrædelser og i Samfund med alle Dine Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at alle Christne mere og mere maa gennemtrænges af Barmhjertighedens Aand.

Intentionen for *December* bliver »Christelig Kampaand«
For *Januar* 1902: »Naade til at lide Forfølgelse«.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1-2.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 46.

Søndagen den 17. November

1901.

Den hellige Birgitta

(Brudstykke).

Af *Bogen om Rom*, anden Del.

Det var paa Finsta Gaard i Upland, og det var Fastelavns Søndag i det Herrens Aar 1314. Den strænge svenske Vinter var paa sit højeste; Sneen laa i tykke Driver over Vejene og gjorde Skovene ufarbare. Hjort og Raa skar sig til Blods paa Isskorpen, der efter Solskinsdage frøs over Sneen i de klingende kolde Nætter, og i det blaa Maanskin sad Hæderne med lange, vejrende Øren og gumlede i Kaalhaverne. Natten før Fastelavns Søndag havde det fyget stærkt; i den mørke Morgen arbejdedes der ivrigt i Borggaarden ved Blus af røde Fakler for at faa ryddet Stier mellem de vigtigste Døre. Især blev der skovlet en bred Gang over til Borgkapellet, thi her skulde Broder Israel Erlandsson, af Prædikernes Orden, tale ved Fromessen, og det var venteligt, at alle paa Gaarden, som blot kunde, vilde komme og høre ham. Henad fem var Snekastningen endt, og fra Stuehuset kom nu Herr Birger, Fru Ingeborg og den lille elleveaarige Jonfru Birgitta; svøbte i Skind mod Morgenkulden gik de hastigt over Gaarden og forsvandt ind i det oplyste Kapel, hvor snart alle Borgens Folk samledes.

Det var ikke længe siden Prædikebrødrene var komne til Sverig. Ligesom Graabrødrene havde de hurtig bredt sig stærkt og havde allerede mange Klostre; i Skeninge laa et af deres største Huse med Noviciat og theologisk Seminar, ledet af Mænd, som havde taget deres Doktorgrad i Paris og var bleven uddannede af Petrus de Dacia. Broder Israel, som idag skulde prædike, var af Birgittas egen Slægt.

Da Messen begyndte, var Borgkapellet fyldt lige ned til Døren. I forreste Række knælede paa udskaarne Bænke Herr Birger, Fru Ingeborg og deres unge Datter. Alle korsede de sig sammen med Præsten, som sagte læste Indgangspsalmen: *Esto mihi in Deum protectorem*, »Vær mig en Gud, en Beskytter, en Tilflugt; ffels mig, o Gud! Thi du er mig et fast Værn og et Ly; du er mig en Fører og en Fader, som giver mig Føde.«

Der var ganske stille i det lille Borgkapel paa Finsta Gaard. Udenom tav alt — Sneen tav, og Luften tav, og Skovene tav; Ulvene var gaet til Hvile, og ingen Mennesker var ude. Over hele det store Sverigs Land var der Tavs-hed og Sne i denne mørke Martsmorgen, denne Morgen Fastelavns Søndag Aar 1314.

Nu vendte Broder Israel sig om fra Alteret med den hellige Læst i Haanden. Messetjeneren stillede sig bag ham med et Lys i en Stage, saa han kunde se. Og alle korsede sig med Broder Israel paa Pande, Mund og Bryst for at høre det hellige Evangelium *secundum Lucam*. Broder Israel læste:

— Paa hin Tid tog Jesus sine tolv Læresvende hemmeligen til sig og sagde til dem: Vi skulle fare til Jeruas-lem, at alt det, som skrevet er om mig og min Pine, det maa fuldkommes. Thi jeg skal overantvordes til Præstehøv-dingerne, og de skulle fordømme mig til Døde og give mig i Hedningers Hænder til at flænge mig og spotte mig og haane mig og dræbe mig med Korsets Død, men jeg skal opstaa af Døde den tredje Dag. Og ingen af dem forstod det. Thi dette Ord var skjult for dem, og de forstod ej de Ting, som sagdes.

Broder Israel tav et Øjeblik og gav Bogen til Altertje-neren. Imens satte alle sig til Rette paa deres Bænke eller paa Gulvet, og Sortebroderen begyndte at tale.

— I denne hellige Læst hører vi, hvorlunde vor søde Herre Jesus Christus forudsagde sine Lærlinge sin Pine, som

komme skulde. Herved er nu mange mærkelige Ting at tage Kendsel af.

Først det, at den Tid nu er nær, da Vor Herre vil taale Pine, og at han ved denne hellige Læst siger os det forud. Thi indgaar da idag den Time, i hvilken alle Christne besynderligen skulle mindes, at de ere genfødte med Guds Søns dyre Blod, hvorfor de des gudeligere og med des større Afholdenhed bør tjene ham. Thi som Paulus siger: De, som Christus tilhøre, have korsfæstet deres Kød og holde sig fra at syndig Begæring.

Men desværre gøre nu mange tvært derimod, idet de netop paa denne Aarsens Tid fylde sig med kræselig Kost og overmaade Drik ved Gilder og gøre nu mere ondt, end de magte at bedre hele Aaret om. Jo beskelligere de er genløste, des værre leve de, og des trøsteliger synde de. De skue gladere og hellere verdslige, lystelige Ting end Vor Herres Død og Pine og rosenrøde Saar. Men hvis de ikke skifte Sind og vende om, da skulle de hastelig fordømmes med dem, der delte hans Klæder mellem sig og doblede om dem. Vor Herre døde for vore Sjæle, paa det vi skulde bevare dem fra al Urenhed. Hvilket de ej gøre, som overantvorde sig til al verdslig Lyst i Mad og Drikke og Dans og skør Skvalder og andre Talens Synder. Ej tænke de paa, at den forbudne Frugt, hvilken Adam og Eva aad, var første Grund til Guds Søns Død, Hvorfor han ogsaa har sagt: I min Død betalte jeg, hvad jeg ej tog.

Det andet, vi skal mærke os, er, at Jesus tog sine Lærlinge til sig og kundgjorde dem sin Pine. Dette var til et Tegn paa, at de, som ere Jesu sande Lærlinge, fuldkommelig bør at følge ham efter i Afholdenhed og haardt Levnet. Om hvilket Petrus Apostolus siger: Christus taalte Pine for vor Skyld og viste Eder et Forbilled, at I skulde følge ham; og som han taalte Pine i sit Kød, skulle I være redebonne at taale Pine til hans Ære og for Eders Synder. Thi som Vor Herre siger: Hvilken som ej tager sit Kors, det er: haard Pligt til Syndernes Bedring, og følger mig, han formaar ej

at være min Lærling. Og de, som nu hellere søge Drankergilder og Ølfuldskab, end de tænke paa Guds Pine og hans Kærligheds andre gode Gærninger, de te sig som den rige Mands Lærlinge, hvilke skulle brænde i Helvedes Ildslue. Den rige Mand bad om én Draabe Vand til Svale for sin Tunge, som havde smagt saa megen lystelig Mad og sød Drik og sagt saa mange forfængelige Ord og ond Skvalder ved Drikkélagene, og han fik ej den Vanddraabe, hvorom han bad. Derfor siger Isidorus: Hvo som ej holder igen med Mad og Drikke, de burde tænke paa den rige Mands Pine i Helvede; han havde dér saa stor en Fattigdom, som han havde haft Overflod her i Verden. Enhver vogte derfor paa sig selv, *hvem* det er, han følger og elsker. Thi den kære Bernandus siger: Hvo som mere elsker Verden end Gud, Ukyskhed mer end Renhed, Fraadseri mer end Faste, han følger Djævelen og indgaar med ham til den evige Pine.

Det tredje, vi skulle mærke, er, hvad Jesus siger om sin Pine, at han skulde overgives til Hedninger og haanes og flænges og spytted paa og omsider dræbes. Om den første af disse fem Ting sagde Pilatus til Jesum: dit Folk — det er Jødernes Almue — har overgivet dig til mig. Om den anden Ting siger Jesus selv: alle, som saae mig, spottede mig; jeg er gjort til en Gæk og en Daare den hele Dag. Om det tredje siger Jesus: jeg er redebon til at lade mig flænge, jeg gav mit Legem til dem, som vilde slaa, og mine Kinder til dem, som rev og sled, og Hudstrygelsens Slag ere blevne mangfoldige paa mig. Om det fjerde siger Jesus: De blue-des ej ved at spytte i mit Ansigt, og jeg vendte ikke mit Aasyn fra dem, som spyttede paa mig. Om det femte er der skrevet, hvorledes Jøderne lagde Raad op mod Jesus, at de kunde overgive ham til Døden, og hvorledes de overantvordede ham bunden til Hedningerne, som var Pilatus og Herodes og deres Riddere.

Som nu Vor Herre Jesus Christus den Gang taalte slige pinlige Ting legemlig, saa smædes og pines han nu aande-

ligt, enddog han ikke længer kan lide eller bedrøves. Han forraades og overgives til Hedninger, naar ugudelige Mennesker, som følge verdslig og kødelig Begæring, øve Vold mod den hellige Kirke, hvorover Profeten klager og siger: O Herre Gud, Hedningerne er indkommen i din Arv og har smittet dit hellige Hus. — Dernæst haanes og spottes Jesus, naar hans ukyndige Almue sviges af sine Præster med ondt Levned. Over saadanne skal Guds Dom spørges: Hvor er den Hjord, som blev betroet dig, hvor er mit udvalgte Folk? Hvad vil du da sige, naar Gud hjemsøger dig med sin Hævn? Du lærte dine Undergivne med ondt Foredømme, derfor skal din Pine øges med alle deres Pine, som fulgte dine slette Veje. — For det tredje flænges Jesus, naar hans Almue nedtrykkes med Uretfærdighed og flænges, som Guds Folk af Pharaos Lensmænd. Og fordi det ofte sker, saa klager Jesus og siger: Jeg blev flænget hele Dagen. Men om dem, der plager Guds Almue, staar skrevet: Vor Herre nedtræder umilde Mænds Lemmer, de, som slog Folket med grummelig Vrede. Og Augustinus siger: Hvi hovmodes umild Mand? Af ham gør Gud et Ris, hvormed han tugter sin Søn, men naar Tugtelsen er omme, da kaster han Riset i Ilden at brænde. — Jesus bespyttes, naar retfærdige Mænd agtes ringe, som ogsaa Augustinus siger: at spytte Jesus i Ansigtet, det er at skænde Guds Retfærdige her i Verden og sende skændige Ord imod dem, som flydende Spyt. — Og Jesus dræbes, naar Kærlighed udslukkes i et Menneske. Thi siger Augustinus: intet er mere fægt for Gud end Elskeligheds Dyd, og intet glædeligere for Djævelen end Kærligheds Udslukkelse. Men fordi Guds Kærlighed er slukket i mange Mennesker, saa smædes nu Jesus aandeligt som tilforn legemligt. Han sparkes og stødes i Ryggen, naar Mennesker æres og frygtes mere end Gud, og der er ingen, som agter paa Retfærdighed. Mænd slaa ham paa Munden, naar de høre hans Bud og hans Pine, men sige: Lader os gøre, hvad os tænkes i Verden, vi komme dog aldrig til Himmerig. Dette er

lige med at slaa vor søde Herre i Ansigtet; thi havde Gud villet fortabe os alle i evig Pine, da havde han ej skabt os, ejheller genløst os saa beskelig. Derfor skulle alle erkende hans Retfærdighed, der lønner selv det mindste Godt og pinner selv det mindste Ondt, og hans Miskundhed, der omdanner os efter hans elskelige Søns Billed, at vorde ligedannede med ham, den ene, sande, vise, hellige Gud, hvem Lov, Pris, Hæder og Taksigelse være til evindelige Tider. Amen.

Broder Israels Prædiken var endt; nu vendte han sig atter mod Altret; over den violette Messekaabe lyste hans store, blanke, kronragede Isse. Med opløftede Arme og udbredte Hænder begyndte han igen at bede; hans mumlende Røst hørtes over hele Kapellet. Mere og mere stille blev der under de lave Hvelvinger; alle Hoveder bøjede sig dybere og dybere. Ved sin Moders Side knælede Birgitta med Ansigtet skjult i sine Hænder; kun under Forvandlingen saae hun et Øjeblik op, og da saae hun Broder Israel staa foran Alteret med Armene udstrakte til begge Sider i Form af et Kors. Lidt efter saae hun atter op, men da havde han atter sænket Armene ned og stod ligesom andre Præster . . .

Om Aftenen efter den samme Fastelavnssøndag kunde Birgitta ikke falde i Søvn, da hun var kommen til Sengs. Der brændte intet Lys i hendes Kammer, men hun laa og stirrede saa længe op i Mørket, at det tilsidst ligesom veg og blev borte. Natten var lys af Sne udenfor, og en vag Graalysning kom ind gennem Gluggen. Hun kunde skælne det lille Alter ved Fodenden af Sengen og Krucifixet, som hang derover . . .

Og med ét saae hun ikke andet end dette Krucifix. Det blev saa stort, saa virkeligt, saa levende. Hun saae tydeligt alle de røde Svøbestrimer over den Korsfæstedes stakkels magre Arme, de grimme, gule Spytklatter, som sad i hans smukke Skæg og paa hans blege Kinder, Blodsdråberne, der piblede ud under Tornekronen og dryppede ned i hans forgrædte Øjne og gjorde dem blinde. Hun saae

det altsammen, og det var saa sørgeligt et Syn, at hendes Hjærte var nær ved at briste af Sorg og Ynk og af Harme.

— O min kære, Herre, hvem har vel tilredt Eder saaledes? spurgte hun, næsten uden at vide af det; hendes Hjærte bankede hæftigt i hendes Bryst.

Da aabnede den Korsfæstede sine blaa, ligesom frosne Læber, og en Røst, der var sørgmodig som Vindens Klagen gennem Sivene i Finsta Borggrav, svarede stille:

— Alle de, som glemmer mig og foragter min Kærlighed.

Med det samme var det, som om en stor Klarhed slukedes i Kammeret; der var graalyst som før, og Birgitta kunde næppe skælnes Alteret og Krucifixet mere. Men hun faldt ikke i Søvn; hendes lille Hjærte vedblev at hamre i hendes Bryst; hun hørte dets dumpe Slag i Nattens dybe Stilhed, og det var, som om hvert Slag drev haarde Nagler dybere ind i hendes Sjæl. Hun kunde ikke blive liggende i sin Seng; paa bare Fødder sprang hun ud paa det kolde Gulv og kastede sig ned for Korsets Fod. Og sagte bad hun en Bøn, der ligesom blev fremsagt indvendigt i hende:

— O kære Herre og Gud, jeg er En af dem, du købte med din Død, men jeg har forskyldt Helved saa mangelunde og faar aldrig Himmerig uden af din guddommelige Kærlighed! Min Herre Jesu, hør min Bøn, som du hørte Røveren paa Korset; gør mit Hjærte brændende af din Kærligheds Ild; lad alt, der er dig imod i det, bortvejres af Helligaandens stærke Storm! Lad mig ikke være blandt hine Usalige, som forraade dig, haane dig, hade dig, bespylte dig, flænge dig, dræbe dig; men lad mig korsfæste mit Kød med dem, som elske dig, og lad mig i dit blodige Spor, kronet med Torne og bærende mit Kors, naa til den evige Glæde. Min Frue, alle Helgen, alle Engle, beder med mig og for mig!«

Udvandringen fra Frankrig.

»**V**i vil ikke tilbede Eders Afgud, vi vil ikke bøje Hovedet for ham! Vort sande Fædreland er der, hvor vi kan tjene Gud efter det Løfte, vi har aflagt!«

Saaledes sluttede Generalabbeden for den franske Benediktiner-Kongregation, Dom *Delatte*, nylig sin offentlige Redegørelse for sin Ordens Stilling til de franske Undtagelseslove, og i Overensstemmelse med denne Udtalelse har nu alle Medlemmerne af Kongregationen forladt Frankrig.

Det berømte Abbedi *Solesmes* staar tomt; dets Bibliothek paa 70,000 Bind, Klostrets dyreste Skat, er bragt i Sikkerhed paa Øen Wight. Ogsaa *Ligugé* er forladt; dets Bogsamling, 40,000 Bind, er ligeledes ført til England. Benediktinerinderne i Sainte Cécile i Solesmes er borte; Prioratet Sainte Marie i Paris staar uden Beboere.

England tager mod Flertallet af de Flygtende; en stor Del gaar dog ogsaa til Italien, og Prisen paa italienske Grundejendomme er af den Aarsag stegen betydeligt i den sidste Tid. Alene Rom har modtaget 200 Kongregationer.

Frankrig synes da at skulle faa sit Ønske opfyldt — at blive fri for de religiøse Ordener. Derefter kommer formentlig Turen til Præsterne og Biskopperne. Og naar det er sket — saa skal der vel begyndes paa, endelig en Gang at gøre Menneskene lykkelige . . .

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 47.

Søndagen den 24. November

1901.

Romersk Fromhed.

Paa alle de bedste Gadehjørner i Rom, dér, hvor der i København vilde ligge en Kafé, ligger der ufravigelig en Kirke. Alene af Maria-Kirker tæller Rom firsindstyve; det samlede Tal paa Kirker og Kapeller er tre til fire Gange større; man siger, at Rom har en Kirke til hver Dag i Aaret.

Disse Kirker bruges naturligvis mer eller mindre. Der er gamle, afsides Kirker, som kun aabnes en à to Dage om Aaret — saaledes S. Giorgio in velabro ved Janusbuen, S. Giovanni ved den latinske Port, SS. Nereo ed Achilleo paa den appiske Vej. Men gennemgaaende er Kirkerne godt besøgte, ikke blot om Søndagen, men ogsaa ved den daglige Gudstjeneste. Der er saare mange Mennesker i Rom, som hver Dag hører en Messe, inden de gaar til deres Gærning.

Andagtslivet i Rom former sig paa en for den Fremmede næsten overvældende mangfoldig Maade. Der er saamange Broderskaber og fromme Foreninger med deres særlige Gudstjenester, Møder og Andagsøvelser. Det hænder En saaledes en Dag i en lille Gade nede ved Forum at søge Tilflugt for en nærgaaende Vogn i en aabentstaaende Forstue. Man ser sig lidt om og opdager, at Døren i Baggrunden fører ind til en Kirke. Man træder ind og befinder sig midt i et Broderskab, som er i Færd med at gaa Korsvejen. En barfodet Franciskaner leder Andagten, og kraftige Mandsstemmer, skingrende Kvinderøster sætter nu og da i med et Vers af en Salme:

*Vi prego, o Gesu buono,
per la vostra passione
darmi il perdono.*

»O gode Jesus, giv mig for Din Lidelses Skyld mine Synders Forladelse!«

De kan dette Vers udenad og gentager det ved hver af Korsvejens fjorten Stationer; det er af en Salme, som har St. Alfons Liguori til Forfatter. Denne lærde Theolog og subtile Moralist var nemlig ogsaa en folkelig Poet, hvis aandelige Sange ejer hele den ukunstlede Digtningens naive Ynde. Saaledes hedder det i denne Korsvejsalme:

O skarpe Stene,
som Jesum saare,
ak, se min Taare
og føl hans Ve.
Min Jesus snubler,
og Hoben jubler.
Se, hvor han bløder,
ak ve, ak se!

Se, Solen sortner,
og Jorden bæver,
dens Bryst sig hæver
i Kval og Nød.
Min Herre døde
for Verdens Brøde;
o Synder, græd
ved din Frelsers Død!

O skønne Aasyn,
hvor er din Rødme,
hvor er din Sødme?
Alting svandt hen.
Bleg som et Lagen,
af Svøber slagen,
med Torne kronet,
er du, min Ven.

Ak, fromme Moder,
min Taare brænder,
mit Øje bønligt
til Jesum ser.
Jeg har ham slagen.
Men aldrig mere
jeg vil ham saare,
nej, aldrig mer!

Den hellige Alfons, Biskop af Sant' Agata ved Neapel og Stifter af Redemptoristordenen, var en Samtidig af Voltaire. Han digtede sine aandelige Sange for Bønderne i sit Stift; for dem skrev han ogsaa den Andagtsbog, som nu er en af de mest udbredte i Italien -- *Massime Eterne*, »Evide Sandhed«. Man faar ved at gennemblade den, et godt Begreb om folkelig italiensk Fromhed. Jeg har den liggende for mig i to Udgaver, den ene trykt i Bergamo, den anden i Rom.

Massime eterne begynder med en Morgenbøn:

»Naar du vaagner, da gør Korsets Tegn og sig:

»Min Jesus, Dig giver jeg mit Hjærte og min Sjæl. O Maria, Guds Moder og min Moder, bed for mig!

»Klæd dig dernæst paa, knæl ned og sig!»

»O min Gud, jeg tilbeder Dig, og jeg takker Dig for alle de Velsignelser, Du har bevist mig, og især fordi Du har bevaret mig i denne Nat.

»Jeg elsker Dig af hele mit Hjærte, og jeg ofrer Dig alt, hvad jeg idag monne virke eller lide, i Samfund med Jesu Gærninger og Lidelser.

»Jeg foresætter mig, o min Gud, med Din Naades Hjælp at fly al Synd og al Lejlighed til Synd, og jeg beder Dig for Jesu Skyld give mig Udholdenhed indtil Enden. Især foresætter jeg mig, naar noget gaar mig imod, at forene mig med Din hellige Vilje, idet jeg stadig siger: Herre, ske ikke min, men Din Vilje!

»O min Jesus, hold i denne Dag Din beskyttende Haand over mig! Hellige Maria, hjælp mig! Min hellige Skytsengel, skærm mig! Mine Værnehelgener, staa mig bi!

»Bed derpaa *Fadervor, Hil Dig, Maria* og den apostoliske Troesbekendelse.«

Herefter kommer en Del Smaabønner, man kan bede i Dagens Løb — ved særlige Lejligheder, i Fristelse, før Arbejdet, før og efter Bordet. Derpaa en Aftenbøn, en Vejledning til at bede Rosenkransen, Litaniet til den hellige Jomfru, en Bøn til St. Joseph, Bønner for de Afdøde. Det anbefales at sove ind under fromme Tanker, saasom:

»Intet er hæsligere end Synden, intet skønnere end Naaden. — I denne Nat kan mit Regnskab blive krævet af mig. — Frygtelig og uden Ende er Helvedes Kval.«

Derefter følger det Afsnit, som har givet Bogen Navn — nemlig de *Evige Sandheder*. Det er en Række Betragtninger, én til hver Dag i Ugen. Om Søndagen er Æmnet *Menneskets Maal*. Om Mandagen: *Hor vigtigt det er at naa dette Maal*. Om Tirsdagen: *Dods.syndens Væsen*. Om Onsdagen: *Døden*. Om Torsdagen: *Dommen*. Om Fredagen: *Helvede*. Om Lørdagen: *Helvedes Evighed*.

Bogen indeholder derpaa Bønner under Messen, Bøn-

ner før og efter Skriftemaalet, Altergangsbeder. Saa en Række forskellige Bødder: til den allerhelligste Treenighed, til den Hellig Aand, til Jesusbarnet, til Jesus den Nazarener, til Maria. Dernæst Korsvejsandagten, med den ovenfor oversatte Salme. Saa nogle særlige Fromhedsødder: Bødder til Ære for Jesu fem hellige Vunder, for Jesu højhellige Blod, for Jesu Hjærte, Vejledning til at bede en Rosenkrans til Ære for Maria syv Smerter — som er: *Simeons Spaadom; Flugten til Ægypten; de tre Dages Adskillelse*, da Jesus var tolv Aar gammel; *Mødet med Jesus*, der bar sit Kors; *Korsfæstelsen; Jesu Nedtagelse af Korset; Gravlæggelsen*. Hvorefter følger Bødder til Ære for St. Joseph, en Bøn til St. Michael Ærkeengel, til de hellige Apostle Petrus og Paulus, til St. Christopher, til St. Aloysius, til St. Alfons. Endelig en Bøn om en god Dødstime — »at bede hver Aften, inden man lægger sig til Sengs« — og tilsidst følgende lille Litani, som man ofte hører i de romerske Kirker, og som ogsaa den Fremmede hurtigt og uvilkaarligt lærer:

Dio sia benedetto.

Lovet være Gud.

Benedetto il suo santo nome.

Lovet være hans hellige Navn.

Benedetto Gesù Cristo, vero Dio e vero Uomo.

Lovet være Jesus Christus, sand Gud og sandt Menneske.

Benedetto il nome di Gesù.

Lovet være Jesu Navn.

Benedetto Gesù nel Santissimo Sacramento dell' Altare.

Lovet være Jesus i Alterets helligste Sakrament.

Benedetto la gran Madre di Dio Maria Santissima.

Lovet være den store Gudsmoder, den allerhelligste Maria.

Benedetta la sua santa ed immacolata Concezione.

Lovet være hendes hellige og ubesmittede Undfangelse.

Benedetto il nome di Maria Vergine e Madre.

Lovet være Jomfrumoderen Marias Navn.

Benedetto Dio ne' suoi Angeli e ne' suoi Santi.

Lovet være Gud i sine Engle og sine Helgen.

Tyrkerne og Armenierne.

I *Samfundet* for 19. ds. finder man efterfølgende Artikel, som sikkert ogsaa vil interessere Læserne af *Katholiken*. Den Sympathi for Islam, hvorum Artiklens Forfatter taler, kom jo ogsaa for Dagen herhjemme i Sommer hos Dr. Georg Brandes i hans berømte Angreb paa den katholske Mission (et Angreb, som i Mangel paa Bevisligheder i disse Dage næsten synes at skulle overgaaes af den store Bjørnstjerne Bjørnsons Ovsrfald paa en afdød norsk Politikers Minde).

»Samfundet«s Medarbejder skriver:

Det hænder undertiden, at man hos Mennesker, der — vel at mærke — ikke har staaet under tyrkisk Overherredømme, kan træffe en udpærget Sympathi for Tyrkerne og en ligesaa udpræget Uvilje eller Ligegyldighed overfor de Folkeslag, der vaander sig under deres Regimente. Tyrken er »ærlig, gæstfri, modig, fredsommelig« . . . . Naturligvis har han ogsaa sine Fejl — men Armenieren er i heldigste Tilfælde »ligesaalidt fuldkommen som han.« — — Og med den Ytring mener man at have gjort det klart for Alverden, at — man ikke kan have Deltagelse for Armeniernes utrolige Lidelser!

Nej, hvis man kun vil hjælpe de fuldkomne, er det jo vist, at man vil kunne drage sin Livsvej til Ende — som Præsten og Leviten i Fortællingen om den barmhjertige Samaritan — uden at ulejlige sig med en eneste af dem, der ligger vundeslagne langs Vejen, enten det er Armeniere eller andre. Thi alle har de deres Part af den menneskelige Naturs Brøst — i al Almindelighed.

Men i det ene, specielle Tilfælde, Forholdet mellem Tyrker og Armeniere — hæsligt og bloddryppende, som det er blevet — er det saa heldigt, at paalidelige og fremragende Mænd — som Dr. Lepsius, Prof. Rendel Harris, F. Charmetant, engelske og amerikanske Missionærer — der, til Dels som Øjenvidner, har sat sig ind i Sagen, alle har

kunnet erklære: Armenierne har *ikke* Skylden. De har blot den Ulykke at være de talrigste blandt Repræsentanterne for christne Racer i Tyrkiet,

Thi Tyrken har ved Siden af sine mulige skønne Egenskaber den hellige Pligtfølelse at skulle udrydde alle Vantro. Koranen indskærper det gentagne Gange med rene Ord. Og hvor Grusomhedens onde Instinkt i Mennesket slippes løs — ikke blot som tilladeligt, men ophøjet endog til en hellig Pligt — dér bliver selvfølgelig ingen Grænser for Resultaternes blodige Grø.

En højtstaaende Tyrk har for ikke længe siden aabent erklæret det til en af vore fremragende Forfattere*): »*kun* fordi Islam ikke har Styrken paa sin Side, skrider den ikke ind imod de Vantro, uden hvor den har dem som Undersaatter — i Armenien f. Ex.«

Den amerikanske kvindelige Missionær i Urfa, Miss Shattuck, som overværede Massakren dér, stod ved sit Vindu, da Myrderiet begyndte, og saae — blandt andre navnløse Rædsler — en Tyrk overfalde en Armenier, hvis Hustru slog Armene om sin Mand for at skærme ham. Tyrken huggede begge hendes Arme af ved Skuldrene, stak Manden ihjel — med Hustruens sammenslyngede Hænder om hans Nakke — og vendte sig saa mod hende, der var sunken om ved hans Fødder . . . Men hun var død — heldigvis for hende. — Miss Shattuck, som med Heltemod og de største Opofrelser frelste (og husede mere end 300 saarede, hjælpeløse Christne, bønfuldt de øverste for de Tyrkere, som vare sendte til Missionshusets Beskyttelse, om at faa Rædslerne til at standse. Men denne Mand, som virkelig »havde en Tyrks bedste Egenskaber,« svarede aldeles urørt og koldblodigt: »Det kan jeg ikke. *Det er jo Allahs Vilje.*«

Og naar en Armenier sank sammen paa Gaden — blødende og døende — kom tyrkiske Mødre sturtende ud med 4—5 Aars Drengene paa Armen og skreg til Forfølgerne om nu at holde inde for dog at overlade Barnet det *sidste*

*) Georg Brandes.

Stød. Og væbnet med en Kniv blev Drengens lille Haand ført imod Ofrets blottede, rallende Strube, indtil det martrede Legeme laa stille. Saa kunde den lille føje den stolte Titel »Ghazi« til sit Navn; han var bleven Overvinder i den hellige Strid og kunde faa den »store Løn«, som Profeten har lovet alle dem, der strider mod de Vantro, om hvilke Koranen siger: »De er sandelig Eders aabenbare Fjender.«

Enhver, som véd dette, er ganske klar over, at det ikke er Armeniernes Holdning, som bestemmer deres Skæbne, ikke heller blot deres Undertrykkes større eller mindre Grusomhed, men endnu mere den Lære, der gør deres Udryddelse til Lydighed mod Gud. Overfor sine Hjælpere behøver Sultanen derfor intet Paaskud for sin Færd. Overfor Evropa derimod finder han det af og til hensigtssvarende at istemme *Ulvens* Klage — fra Lafontaines Fabel — over, at *Lammet* paa alle Maader fortrædiger den, og at den *nødes* til at hæmme dens Overgreb!

For at tilvejebringe et Skin af Ret og fremstille *skyldige* Armeniere udfoldes der megen Opfindsomhed. Et af Midlerne er Forhøjelse og Forøgelse af Skatterne. Der skrives fornylig fra *Adana*: »Skatterne er i Løbet af denne Sommer blevne værre end nogensinde, og Vali'en har besluttet, at enhver, som ikke kan betale den« — det er nemlig omtrent umuligt — »skal dømmes til 3 Maaneders *strængt Fængsel*. Hvis han efter den Hænstand (!) endnu ikke har Summen til Rede, holdes der Auktion over hans Ejendele. Den nuværende Aarstid er netop den, hvor Bonden har travlt med Bomuldsdyrkningen, Adanas væsentlige Indiægtskilde. Hvis han bliver kastet i Fængsel nu og berøvet sine Redskaber, hvad skal der da blive af ham og hans Familje i den lange Vinter? Det er som en Dødsdom.«

En anden Fremgangsmaade er Husundersøgelse efter skjulte Vaaben. Tyrkerne udspreder, at Armenierne, som er ganske afskaarne fra Omverdenen, har anskaffet sig en Del Martni-Geværer og andre Mordredskaber for at forberede en Opstand. Under det Paaskud paatvinger de dem Husundersøgelser eller formelige Indkvarteringer, som er saa uud-

holdelige, at adskillige fortvivlede Familjefædre for at befri deres Hjem for Undersøgernes Vold og Raaheder har *købt Vaaben* af Tyrkerne, som de selv overleverer til den stedlige Øvrighed — og dermed hjemfalder til Straffen for Oprørere! — — Intet Under, at den sidste Beretning om Tilstanden i *Van* slutter med de Ord: »For Armenieren er Livet blevet til en umulig Rædsel.«

Efterat Budskabet om den fransk-tyrkiske Konflikt saa nylig fløj ud over Verden som en Fanfare med nyt Haab for Østens betrængte Christne, er der pludselig atter blevet Stilhed. *Haablos* Stilhed, vil maaske mange mene. Den Ytring er endog falden, at det armeniske Spørgsmaal nu var bragt til Tavshed . . . . Hvad *Følger* Frankrigs Optræden kan faa, er der dog maaske Ingen, der i Øjeblikket kan overskue. Og hvad det armeniske Spørgsmaal angaar —, det kan ikke bringes til Tavshed, før det er *løst*, eller den sidste Armenier myrdet. Men *da* vilde der først ret gaa Liv i det. Et Gengangertiliv — som selv Evropas »robuste« Samvittighed dog næppe kunde bære.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 48.

Søndagen den 1. December

1901.

Et farligt Ræsonnement.

»Social-Demokraten« for i Tirsdags indeholder en Artikel om Indvielsen af den nye protestantiske Kirke i Søgade. Det hedder her i Bladets sædvanlige ligefremme Stil:

»Rørdam sluttede med at fortælle, at der skal mange flere Kirker endnu.

»Det var ingen ny Oplysning for os; det er noget vi i Forvejen ved. Hvad der derimod skulde gøres for at afhjælpe den *legemlige* Nød i den Gade, hvori den Kirke ligger — vistnok den fattigste Gade i København — fik man intet at vide om, hverken af Biskoppen eller de efterfølgende Præstetalere; det ligger for højt for dem — *de har jo selv Vommen fuld, og saa kan de selvfølgelig ikke høre de skrigende Tarme i de fattige Kroppe.*«

Disse sidste, af »Katholiken« udhævede, Linjer synes unægtelig at indeholde et farligt Ræsonnement.

At Præsterne ikke tager sig af de Fattige, er allerede en vovet Paastand. Men ifølge »Social-Demokraten« er Grunden til denne Ubarmhjærtighed ikke den, at de er Præster — det kunde man endda, ud fra »Social-Demokraten«s Standpunkt, forstaa. Grunden er simpelthen den, at Præsterne »har Vommen fuld« — »*saa kan de selvfølgelig ikke høre de skrigende Tarme i de fattige Kroppe.*«

Den altsaa, der har Vommen fuld, har, alene som Følge af *denne* Omstændighed, ingen Medlidenhed med de Fattige. Kun den, der selv er sulten, kan føle for de Sultne. Dette er »Social-Demokraten«s Ræsonnement.

Men dette er et meget farligt Ræsonnement.

Thi de Mænd, som for Øjeblikket sidder ved Roret i Danmark, de har vist ogsaa saa temmelig »Vommen fuld«. Hs. Excellence Deuntzer hører vist ikke tidt sine Tarme skringe. Og Hr. Hørup, Hr. Alberti, Hr. Hage — har de ikke alle »Vommen fuld« ?

»Jo,« vil »Social-Demokraten« maaske svare, »men derfor venter vi os heller ikke stort af dette Ministerium! Før vi faar en *socialistisk* Regering, bliver der ikke godt at være i Danmark!«

En socialistisk Regering vil formentlig — hvis den bliver dannet i en ikke allfor fjærn Fremtid — komme til at bestaa af de samme Mænd, der nu leder det socialdemokratiske Parti. Men — undskyld! — har d'Hrr. nu ogsaa den for den rette Medfølelse med de Fattige nødvendige *Sult*? Skriger Tarmene f. Ex. Dag og Nat i Livet paa Hr. Jepsen-Borgbjærg? Har Hr. K. M. Klausen ikke paa en for sit Kald højst generende Maade Vommen fuld? Og selve »Social-Demokraten«s Redaktør, Hr. E. Wiinblad — mon han ikke mere end en Gang har siddet, kjoleklædt og skjortebrystet efter en Aften i Theatret, paa en elektrisk oplyst Restaurants Fløjelshynder og gjort sine Bestillinger hos Kellneren — i samme Øjeblik maaske som en hungrende Proletar, udmattet af Sult og Kulde, er falden om paa Førtovet udenfor den straalende, madduftende Restaurant? Hvad Tilid kan da Proletaren have til en saadan Talsmand, maa man med Rette spørge! Hr. Wiinblads Vom er fuld — saa kan han selvfølgelig ikke høre de skrigende Tarme i de fattige Kroppe . . .

Monita secreta.

Dømte af en Protestant.

Hver, som i sidste Nr. af *Norøisk Ugeblad* læste den grundige og saglige Gendrivelse af de Bagvaskelser, der under Titlen »*Monita secreta*, Jesuiternes hemmelige Instrukser« paany er satte i Omløb paa Dansk, vil glæde sig over følgende Artikel fra en protestantisk Pen. Artiklen stod i Mandags (25. November) i »Kristeligt Dagblad« og Forfatteren er Hr. *can. theol.* Lorenz Bergmann, der har hjemsendt den fra Halle, hvor den unge Missionshistoriker for Tiden opholder sig.

Artiklen indeholder naturligvis adskillige Ytringer, hvormed en katholsk Læser ikke kan føle sig tilfreds; alligevel har *Katholikens* Redaktør ment atj burde aftrykke den *in extenso*, idet dens Værdi som Vidnesbyrd mod *Monita secreta* i høj Grad forøges, naar man ser, paa hvor afgjort et protestantisk Standpunkt Hr. Bergmann staa.

Den unge danske Theolog skriver da saaledes:

Det lader sig ikke nægte, at katholske Polemikere indtil de seneste Tider i Kampen mod Protestantismen ofte har benyttet uridderlige Vaaben. Vi behøver blot at minde om de skamløse Angreb paa Luthers Person.*) Saa meget desto

---

*) Hvad disse »skamløse Angreb« betræffer, er det maaske ikke unødvendigt at minde om Dr. *Krogh-Tonnings* Ord:

»Der gives to Eksemplarer af Luther, en mythisk og en historisk. Man befatter sig mest kun med den mythiske, der er udstyret med alle Fuldkommenheder. Skal man tale om ham, bestiger man strax Kothurnen og udtrykker sig i hastemte Toner og i meget frisindet Forhold til Virkelighedsbilledet. Det Bedrøveligste ved denne Lutherdyrkelse er den Fordring, at Manden skal

mere Grund er der da til, at vi fra protestantisk Side udviser den pinligste Samvittighedsfuldhed for at undgaa alle tilsvarende uædle Kampmidler. Et saadant *uædelt Kampmiddel* benytter man, naar man vil angribe Jesuiterordenen ud fra de umoralske Forskrifter, der findes i de saakaldte »*Monita secreta*«, hvilket Skrift for nylig er udkommet i dansk Oversættelse paa Frimodts Forlag under Titlen: »Jesuiternes hemmelige Instrukser«.

Oversætteren, Hr. Stud. med. *E. Bøcher*, siger i sit Forord: »Der hersker blandt Theologerne forskellige Meninger om det omtalte Manuskript. Nogle mener, at Manuskriptet virkelig indeholder Jesuiterordenens hemmelige Forskrifter, andre hævder, at det er en fortræffelig Satire over Jesuiternes hele Færd, forfattet af en Jesuit, der til Punkt og Prikke har kendt sine Brødre i Christus. Fra katholsk Side hævdes selvfølgelig, at det hele er et frækt Falskneri fra Ende til anden. Selve Manuskriptets Ægthed er i alle Tilfælde uomtvistelig, og Offenliggørelsen af det i Oversættelse vil sagtens kunne gøre Regning paa en Del Interesse i ret vide Kredse.«

Saavidt Oversætteren. Han véd altsaa, at der hersker delte Meninger om Skriftets Ægthed. Men saa burde han *enten* have godtgjort denne Ægthed overfor de rejste Indvendinger, *eller* paavist, at selv om Skriftet var uægte og derfor ikke kunde bruges som konfessionelt Kampmiddel i en *ærlig* Strid, var der dog god Grund til at forelægge det i en dansk Oversættelse. Intet af dette har Oversætteren gjort, og han har derved vist, at han ikke var den Opgave voksen, som han havde stillet sig: at indføre dette Skrift i den danske Læseverden.

---

være dispenseret fra al Bedømmelse efter almindelig moralsk Maalestok. Hos ham skal alt undskyldes. *Det betragtes som Bagtalelse simpelthen at citere hans egne Ord, naar disse er ufor-svarlige.*« (»Den kirkelige Opløsningsproces«, S. 68. — Udh. af »Katholiken«).

Kath.

Rigtigheden af denne Dom skal jeg nu nærmere søge at bevise. For ikke at blive for udførlig, vil jeg ikke opholde mig ved, at Oversætterens mangelfulde historiske og theologiske Kundskaber allerede viser sig ved Forordets ganske ufyldstgørende Oversigt over de forskellige Udgaver af dette Skrift; jeg vil heller ikke dvæle ved de ikke saa Unøjagtigheder og Urigtigheder i den i det hele temmelig frie Oversættelse, men jeg vil indskrænke mig til at godtgøre, at vi her har ikke et ægte historisk Skrift, men en fra det 17. Aarhundrede stammende *jesuiterfjendtlig Satire*.

Oversætterens Omtale af *Forskernes Meninger* om Skriftets Ægthed er ganske misvisende. Han burde have meddelt — vilde vel ogsaa have gjort det, hvis han havde vidst bedre Besked — at de Katholiker, der hævder Skriftets *Uægthed*, ikke blot er samtlige de *jesuitiske* Forfattere, der har udtalt sig om dette Spørgsmaal (lige fra *Argenti* 1615 og *Gretser* 1618 til *Duhr*: Jesuiten-Fabeln. 3. Aufl. 1899), men ogsaa en Række *antijesuitiske* Forfattere som Jansenisten *Anton Arnauld* og de bekendte gammelkatholske Historikere *Huber* og *Reusch*. Ogsaa Indeks-kongregationen har i et Dekret af 28. December 1616 forbudt dette »bagtaleriske og løgnagtige Skrift, der falskelig er tilskrevet Jesu Selskab«. — Blandt Nutidens *protestantiske* Kirkehistorikere hersker der ikke forskellige Meninger om dette Spørgsmaal, saaledes som man af Oversætterens Forord kunde vildledes til at antage. Hos *Gieseler*, *Hase*, *Kurtz*, *Kawerau*, *Harnack*, *Nippolt* og *Zöckler* har jeg fundet en bestemt *Forkastelse* af Skriftets Ægthed; derimod har jeg ikke hos nogen eneste af Nutidens protestantiske Kirkehistorikere fundet Ægtheden godkendt. De Grunde, hvormed enkelte ganske ubekendte, mere nidkære end indsigtfulde, Protestanter har søgt at godtgøre Ægtheden, er ogsaa ganske uden Beviskraft. De lyder saaledes: 1) I flere Jesuiterkolegier har man fundet Eksemplarer af dette Skrift. Men dette beviser selvfølgelig ikke Skriftets Ægthed. Ogsaa af et sa-

tirisk Modskrift kunde Jesuiterne have Interesse af at besidde et Eksemplar — for at lære at kende og muligvis gendrive de Indvendinger, man rettede mod Ordenen. 2) Jesuiterne har faktisk gentagne Gange handlet efter de i dette Skrift indeholdte tvivlsomme Grundsætninger. — At dette er en Kendsgerning, vil jeg ikke nægte, men det behøver ikke at bevise mere end, at vi her har *en i mange Henseender træffende Satire*. Skriftets Ægthed følger ingenlunde heraf. Og den umuliggøres ved en Række af vægtige Grunde.

Den første trykte Udgave fremkom i Krakau 1614 (med det urigtige Aarstal 1612 paa Tittelbladet). *Forfatteren* var en polsk Jesuit Zahorowski, der Aaret i Forvejen var bleven udstødt af Ordenen. Skriftet blev hurtigt udbredt i en Række forskellige Udgaver, og snart udvidedes ogsaa Teksten. Den i den danske Oversættelse fulgte Tekst er *ikke* den oprindelige, der fremkom under Titlen: »*Monita privata*«, men: -- hvad Oversætteren *ikke* meddeler — en i det 17. Aarhundrede udvidet og omarbejdet Tekst, som bærer Titlen »*Monita secreta*«. — De senere Traditioner om det Sted og den Tid, hvor dette Skrift for første Gang skulde være bleven fundet i jesuitisk Besiddelse, er ganske selvmodsigende.

Men den væsenligste Grund imod Skriftets Ægthed er dog dets eget *Indhold*. Hvis dette Skrift virkelig skulde være ægte, uagtet det modsatte Gang efter Gang i de højtideligste Udtryk er bleven hævdet fra jesuitisk Side, og uden at nogen Jesuit er bleven forarget over disse modbydelige Forskrifter, har protesteret imod dem og derefter forladt Selskabet, saa maa Jesuiterordenen være en Samling af lutter Skurke. Men med denne naive Opfattelse forstaar man ikke Ignatius af Loyola og Jesuiterne, ligesaa lidt som man forstaar dem ud fra den modsatte, lige saa naive Opfattelse, der betragter dem blot som Helgener i Stil f. Eks. med den hellige Frants. Det ejendommelige for Ignatius og for hans aandelige Sønner er netop Foreningen af den glø-

dende, offervillige Fromhed og en Verdensklogskab, der, for at opnaa det rette Maal, ikke altid var bange for at anvende tvivlsomme Midler. At saadanne Jesuiter, hos hvem den anden af disse Egenskaber har været den fremherskende, undertiden har kunnet handlet paa lignende Maade, som i dette Skrift angivet, for at vinde Indgang hos Fyrster, indflydelsesrige Mænd, rige Enker o. s. v., det benægter jeg ikke. Men hvis Jesuiterordenens Ledere virkelig skulde have *paa-budt* en saadan Fremgangsmaade, der paa mange Punkter gaar stik imod Ordenens øvrige Forskrifter, vilde de derved have gjort sig skyldig i en saadan Bestialitet og en saadan Dumhed, som man kun kan antage ud fra en ensidig, hadefuld Opfattelse af Jesuiterordenen, som ikke stemmer med, hvad Historien lærer.

Ogsaa *enkelt* *Træk* viser tydeligt Uægtheden. Saaledes naar det i XVII. 7 hedder, at man skal søge at skaffe sig Adgang til Abbedierne og Prælatembederne — medens det er en historisk Kendsgerning, at Ignatius og hans Efterfølgere af al Magt har søgt at hindre, at Ordenens Medlemmer blev knyttede til faste kirkelige Embeder; thi Jesu Stridsmænd skulde udgøre en altid mobil Hær.

Og kan man ikke ligesom se Satirikerens smøre saa rigeligt tykt paa, naar han i I 6 lader sine Modstandere sige: »Vore Folk skal, naar de har til Hensigt at anlægge en blivende Koloni (nøjagtigere: et Kollegium), kun drage til de rige Byer; thi det er Ordenens Formaal at efterligne Kristus, vor Frelser, og han opholdt sig hovedsagelig i Jerusalem og besøgte kun paa Gennemrejse andre, mindre vigtige Steder.«

Vistnok er de satiriske *Monita secreta* et interessant Skrift, som altid vil finde Læsere blandt dem, der særligt sysler med den jesuitiske og antijesuitiske Litteraturs Historie; men disse maa dog antages at være i Stand til at læse Skriftet paa Latin. En Oversættelse vil let blive misbrugt af ukundige i den konfessionelle Kamp, og dette maa højlig beklages.

Jesuiternes Skyldregister i Historien er stort nok i Forvejen; det bliver ikke større ved, at man fra protestantisk Side benytter et saadant Modskrift som et ægte historisk Skrift, og derved kommer til at aflægge falsk Vidnesbyrd mod sin jesuitiske Næste.

Saavidt den protestantiske Forfatter. Som Artiklens Slutningsudfald tydeligt viser, er han aldeles ingen Ven af Jesu Selskab. Hans Vidnesbyrd faar derved des større Vægt. Naar selv Ens Fjender forsvare En, kan man være vis paa, at her har Sandhedens *vis major* virket.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 49.

Søndagen den 8. December

1901.

Hellig Elisabeth.

Prolog ved Forestillingen til Fordel for St. Elisabethssøstrene
den 28. November.

Her stander en Borg i Thüringerland,
de monne den Wartburg kalde;
dens Ry gaar vide om Jordens Rand,
ædel er den med alle.
Hil dig, Hellig Elisabeth!

Borgen staar højt over Granefjæld,
Stormen bruser om Tinde;
ad Bjærgvejen nedad mod Hytterne graa
vandrer en adelig Kvinde.
Hil dig, Hellig Elisabeth!

Fattigfolk flokkes for hvert hendes Fjed,
de kysser Kjortelens Flige.
Krøblinger kravler af Vejgrøften frem,
og Smaabørn imod hende skrige:
Hil dig, Hellig Elisabeth!

Saa drager hun ud under Kappens Fold
sin Hjælp til Sunde og Svage;
med bøjet Hoved skrider hun ind
under de lave Tage.
Hil dig, Hellig Elisabeth!

Graaden tørres paa Gluttens Kind,
 med Børnene Moderen smiler;
 fra Hus til Hus i de Fattiges By
 den ædle Borgfrue iler.
 Hil dig, Hellig Elisabeth!

Og træder med Trusel og spørgende Ord
 Borgherren hende i Møde —
 da lyser der i hendes Vidjekurv
 kun Blomster, kun Roser røde . . .
 Hil dig, Hellig Elisabeth.

* * *

Aarhundreder randt, men endnu staar
 der Hytter, hvor Fattige bygge,
 og endnu fra Højden en Vej der gaar
 til Dalenes Sorg og Skygge.
 Hil dig, Hellig Elisabeth!

End lever Hellig Elisabeths Aand;
 Barmhjærtige Søstre nedskride
 ad snævre Stier med Hjælp i Haand
 til dem, der i Mørket maa lide.
 Hil dig, Hellig Elisabeth!

Fattige smiler, og Smaabørn ler
Elisabeths Søstre i Møde —
 og træder de for deres Herre frem,
 er det med Roser røde.
 Hil dig, Hellig Elisabeth!

I Desclées Læsestue.

En romersk Erindring.

Nært Par Skridt fra Santa Maria sopra Minerva, i Via S. Chiara, ligger det store Boghandlerfirma Desclées Læsestue, hvor en Mængde Dagblade fra det hele Europa samt et Par Dusin Tidsskrifter ligger fremme til Gennemlæsning for alle. Enhver kan gaa lige derind fra Gaden.

Til denne Læsestue tager jeg min Tilflugt mangan regnfuld Formiddag. Her er stille og roligt, skønt mange Mennesker kommer og gaar; mest søges Stedet af Præster og Elever fra de gejstlige Seminarier.

Her finder jeg en Dag i en Artikel om Friedrich Paulsen en bemærkelsesværdig Tilstaaelse af denne Berlins Høffding. I en Bog om Kant har den moderne preussiske Filosof opgjort den aandelige Status i Nutidens dannede Gennemsnitsmenneskehed. Og her klager han da:

»Man tænke paa Tidens indre Holdningsløshed, saaledes denne lægger sig for Dagen i den Læseepidemi, »Rembrandt als Erzieher« eller Max Nordaus »Moderne Kulturløgne« fremkaldte . . . Snart her, snart der lyder Raabet: »Her er Frelseren, her er Vidunderlægen, som helbreder alle den syge Tids Onder!« Og øjeblikkelig løber Tusender ud af deres Huse for at se ham og forkynder det derpaa i alle Blade: »Se, vi har fundet ham!« Men efter kort Tids Forløb er Hoben atter gaaet hver til sit, og ingen ved mere noget om det Hele«.*)

En anden Dag finder jeg, i en Artikel af Paul Lapeyre, en Skildring af Tidens moralske Forfald, hvoraf jeg udtrækker følgende Linjer:

»Naar man spørger en ung Mand, hvem Skæbnen har bebyrdet med en eller to Millioner: »Kære Ven, hvorfor gifter De Dem ikke?« saa svarer han som oftest: »Jeg holder virkelig ogsaa Bryllup hver Dag« . . . Man maa ikke for-

*) Fr. Paulsen: *Kant, der Philosoph des Protestantismus*. (1899) S. 31.

baves over et saadant Svar: man maa undersøge Grunden til, at det kan gives . . . Man maa da først mærke sig, at en ung Mand, hvis Samvittighed er falden i Søvn — og der gøres nuomstunder næsten ikke mere noget for at vække den — kan for sine Penge skaffe sig Muhameds Paradis her paa Jorden . . . Og, ganske oprigtigt talt, hvorfor skulde han genere sig? Selv i de strængeste Kredse hører han sige, at Lediggang ikke er noget forkasteligt, at selv den yderligste Luxus er tilladelig, og at der bør bæres over med et løsagtigt Liv . . . Men hvis man ret vil forstaa det Fordærvelsesmaskineri, der udgør Kærnen i vort udvendig saa anstændige, moderne Samfund, saa maa man gøre sig klart, hvad den dagligdags Ting egenlig vil sige, at en ung Mand af de bedre Klasser forfører en ung Arbejderske.

»Denne unge Mand er rig. Det er bekendt, hvorledes man bliver rig. Allerede St. Hieronymus sagde: »Enhver Rigmand er enten en Uretfærdig eller en Uretfærdigs Søn« . . . Dette Guld, for hvilket den unge Pige falder, dette samme Guld er uretmæssigt forholdt hendes arbejdende Forældre, som ved dets Hjælp havde kunnet redde sig selv fra Fattigdom og deres Datter fra Vanære . . .

»Hertil maa endnu føjes, at i den Verden, hvor man stjæler og forfører, er det kun med dyb Foragt, man taler om de fattige Piger, som man har bestjaalen og forført.«

Paul Lapeyres Skildring — i *Revue du Monde Catholique* for 15. Marts 1900 — gælder naturligvis især Frankrig, ligesom Friedrich Paulsens især gælder Tyskland. Men ogsaa i Danmark mærker man den samme Bevægelse hen mod den theoretiske Frigørelse fra al Overbevisning i gammeldags Forstand, den praktiske Frigørelse fra al Sædelighed. Midt i vort moderne, velomgærdede, velindrettede, elektrisk belyste, hygieinisk betryggede Samfund føler Mennesket sig nemlig i *Ly*. Endnu i det attende Aarhundrede boede man som paa aaben Mark, udsat for Livets Alvor fra alle Sider. Men paa Asfalten, under Buelamperne, i de elektriske Sporvogne, mellem Pynt og Bynyt, Journalistik og

Prémièrer er Tilværelsen bleven lys og let og bekvem som en Leg. Man ser ikke Himlen mere, man ser ikke Stjærnerne, man ser ikke Uendeligheden. Det Alvorligste af alt — Overbevisningen om de højeste Virkeligheders Væsen — bliver draget ind i den moderne Kulturs muntre Kotillon. Verdensanskuelser er paa Mode og gaar af Mode igen; man pynter sig med Buddhisme, som man gaaar i prærafaelitiske Kjoler og sætter Haaret à la Cléo de Mérode. For et stadigt voksende Tal af Kulturmennesker er Livet uden virkelig Mening, og man morer sig derfor med at mene om det, hvad man vil — eller lade, som man har en Mening om det, nemlig den, der er paa Moden. En grundig Mangel paa Ævne til for Alvor at tro og mene gennemtrænger derfor mere og mere den moderne Menneskehed — og dermed følger en ligesaa gennemgribende Mangel paa Ævne til for Alvor at ville. Men under dette dobbelte Forfald, under denne tiltagende Atrofi af Ævnen til at tro og Ævnen til at ville — som maaske, ifølge flere Tænkere, er samme Ævne — blomstrer Instinktlivet frit og frodigt op. Det legemlige er i hvert Fald reelt, og under de aandelige Værdiers Ragnarok klammer den moderne Menneskehed sig til det, som Sanserne kan fatte. Aldrig har derfor Kødet modtaget en rigere Hyldest, et mere glimrende Offer af Kunst og Poesi end i vore Dage. Dette er, hvad den moderne Aand selv betragter som sit *Hedenskab*, og glimrende aabenbarer det sig i moderne europæisk Maleri, Roman og Lyrik.

Verden er en Have, hvori alle Ting, Tilværelsen rummer, skal sætte Blomst og Frugt til den store *Høst*. Christendommen har haft sin lange Blomstringstid; fra det tretende til det sextende Aarhundrede fyldte den Europa med en Kunst uden Mage. Siden da bærer Kirken ikke længere Blomster, men *Frugter*. Skønheden er falmet og visnet, men alle Grene paa Christendommens Træ bugner af fuldmodne Kærlighedsgærningers rige Grøde.

Derimod er det Vantroens Blomstringstime. Det nye

Hedenskab blomstrer i Kunsten som i Livet. De elektriske Lamper lyser over en Verden og en Digtning, der bliver mere og mere hedensk. Som i Neros Dage er alle Verdensanskuelser hæderlige — uden én: den samme som da. Som i Neros Dage er enhver Moral tilladt — uden én: den samme som da. Og som i Neros Rom er alle Ulykkeliges, alle Svages, alle Skyldiges, alle Livstrættes Tilflugt bleven én — og den samme som da: *Toties invocata morte, ut nullum frequentius sit votum*, »Saa tidt blev Døden paa kaldt, at der ingen Guddom var, man hyppigere bad til.«

Ægte Fromhed og uægte.

(Efter *St. Benedicts Stimmen*. Decbr. 1901).

Nær gives i vor Tid Christne, som kalder sig katholske og tror at være helt og fuldt katholske, men hvis Anskuelse om Fromhed og Andagt dog i mange Stykker er af ret ejendommelig, lidet katholsk Art. »Jeg beder paa *min* Maade, som det passer *mig*,« hedder det, »og deraf har jeg langt større Opbyggelse og langt frommere Følelser end ved Kirkens Gudstjeneste, der mange Gange tiltaler mig saa lidt.«

Nu, det er jo muligt, at den kirkelige Gudstjeneste desværre ofte er højst mangelfuld. Men hos ikke faa beror Religionen kun paa en ubestemt Følelsesrørelse, hvis Indflydelse udvisker Gudsdyrkelsens Grundbegreber, som er Sønning for Synderne, Gudstjeneste og Tilbedelse.

Ganske vist har ogsaa det *Subjektive* en vis Berettigelse i Andagtslivet, og det vilde sikkert være for meget forlangt, hvis man vilde fordre, at de Troende kun skulde henvende sig til Gud med Kirkens Ord. Men hvor beskæmmende for mange Christne er det ikke, at de lader Troens himmelske Gave helt vantrives i et ganske ukatholsk An-

dagtsliv og ukirkelige Fromhedsøvelser, der ofte kun er en Modesag. En Ven, som nylig var hjemkommen fra en Rejse i Frankrig, sagde saaledes til mig:

»Den hellige Antonius begynder at gaa af Mode, og naar der er Tale om vigtige Anliggender, som man hurtig vil have besørget, kommer *St. Expeditus* nu til Ære og Værdighed. ¶Devotionaliefabrikanterne har naturligvis stor Profit af denne nye Mode, og de saakaldte »fromme Sjæle« — der, som bekendt, har de færreste alvorlige Anliggender — er de ivrigste til at udbrede denne nye Andagt.«

Gud bevare os for at sige noget ugunstigt om Helgendyrkelsen, hverken i Almindelighed eller i det Enkelte. Men Kirken er og bliver vor Norm. Og desværre er mange Christne saa blinde, at de ikke ser, hvorledes *Overtroens* Narrekappe hænges om vor Tros helligste Mysterier. Skøn og ganske i Kirkens Aand er Andagten til Jesu Barndom. Men til hvilke Uhyrligheder har ikke den saa misforstaaede Andagt til *Prager Jesubarnet* ført?

Vore *Følelser*, siger den store Biskop Eberhard, har ikke den afgørende Stemme, hvor det drejer sig om Religion og Fromhed. Det kommer dog aabenbart ikke an paa, hvor og hvorledes jeg beder med mest Følelse, men hvor jeg er Guds Velsignelse nærmest, hvor jeg opnaar Guds Naade, finder Syndernes Forladelse. Men nu er det dog aabenbart *Guds* Sag og ikke *vor* at beslutte og bestemme, ved hvilke Andagter og Bønner han vil bønføre os og velsigne os med sine Goder og Gaver. Alene af hans alvise, hellige Raadslutning afhænger dette, ikke af vore maa-ske udvaskede, dunkle, vakkende Følelser og Stemninger. Ingen indbilde sig derfor, at en saadan Gudsdyrkelse, der ikke er efter Guds Vilje, forherliger Ham og gavner os. Det er ingen Gudsdyrkelse, men *Selvdyrkelse*, det er en Vandren ad Egenviljens Stier, som fører til Jegets Afgudstempel, og som ¶forbi andre Smaaguders Templer tilsidst *ogsaa* naaar tilbage til Gud Herren, uden hvem det hele dog ikke rigtig kan gaa.

Gud har til vor Opbyggelse og Andagt givet os *Of-feret* og *Sakramenterne*. Han har ved sin hellige Kirke givet os *Bønner*, og vil vi være fri i vor Fromheds Form, maa vi ene og alene være grundfæstede paa den af Gud givne *Tro*.

Saavidt den benediktinske Forfatter. I god Samklang med hans Ytringer skriver *J. K. Huysmans* i sin sidste Bog *De Tout*:

»I Forhallen til et Kloster i Rue de Sèvres staar der tre Statuer, af St. Michael, af den hl. Genoveva og af St. Expeditus; Rækker af Voxlys brænder foran disse Statuer, og Murene er dækkede med Votivgaver, skænkede den store Ærkeengel, hvilket er naturligt, og St. Expeditus, hvilket er mindre naturligt . . .

»Denne nye Andagt til St. Expeditus hviler ikke paa andet end en Brander, idet man paakalder ham for Sager, man vil have besørget *expedit*, og den synes at have sit parisiske Midtpunkt i denne Forhal; St. Michael tæller næsten slet ikke mere, hans Smule Votivgaver maa vige for de Mængder af Sølvhjerter, der forherliger den anden Helgens ny Fortjenester.«

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 50.

Søndagen den 15. December

1901.

Christelig Kampaand.

Intention for Bønnens Apostolat i Decbr. 1901.

*Labora sicut bonus miles Christi
Jesu.* II. Timoth. II, 3.

Kirken er her paa Jorden den *kæmpende* Kirke, og dens Aand er derfor Kampens Aand. Dette kan ikke være anderledes, fordi der er en evig Strid mellem det Gode og det Onde, og fordi Kirken skal leve sin guddommelige Stifters Liv. »Hvis jeg er bleven forfulgt, skulle ogsaa I forfølges«, sagde Jesus til sine Apostle. »Disciplen er ikke over sin Mester«.

At kæmpe er da Kirkens Lod, ogsaa i det tyvende Aarhundrede. Men at kæmpe er ogsaa dens Ære; »ingen bliver kronet, uden han har kæmpet lovligen«, siger Apostlen.

Enhver Christen maa da være Soldat. Der er imidlertid dem, som trøster sig med, at »det er vel ikke saa galt fat, som man siger«, at »det ene Aarhundrede ikke er stort værre end det andet«, at »Menneskene altid er ens« — Grundsætninger, siger de Maistre, som Dovenskabens eller Letsindigheden opfinder for at være i Fred.

Andre derimod hævder, at Tidens Sygdom er ulægelig. Troen er forsvunden fra de højere Kredse og er ogsaa i Færd med at uddø i Masserne. Troen har haft sin Blomstringstid og sin Frugtstid — nu er den i Forfald, derved er nu intet at gøre. Denne pessimistiske Tankegang fører saa-

ledes til samme Resultat som Optimismen — Uvirk-somhed.

* * *

To Arter af Lediggang behersker »den Verden, hvor man møder sig« (rettere: »hvor man keder sig«.) Den ene er den dovne Lediggang, den anden den travle, geskæftige. Det er vanskeligt at afgøre, hvilken af de to, der er mest fordærvelig.

Den første Type er desværre ikke ualmindelig blandt vore Dages Christne. Der er f. Ex. en ung Mand, velopdraget, dannet, troende. Han gør intet ondt, man kunde sige: han har absolut ingen Laster. Han drikker ikke, spiller ikke, har ingen urene Forbindelser, elsker alt, som er skønt, ædelt og ophøjet. Men hans Kærlighed til det Gode er ganske platonisk. Han lader Tiden gaa uden nogensinde at gøre noget for det, han elsker. Han nyder Livet, stadigt kun i dets uskyldigste Former, dets ædleste Glæder, men det falder ham aldrig ind at arbejde. Han gør intet ondt, absolut intet, men han gør heller intet godt. Han er i al Uskyldighed en topmaalt Egoist, uden Interesse for andet end sig selv og sit Velvære, og hans Dovenskab er næsten værre end alle syv Dødssynder tilsammen, fordi han er saa sikker paa sin egen Fortræffelighed. Han gør jo intet ondt, han er jo ikke som hine Toldere og store Syndere, der har god Grund til at slaa sig for deres Bryst. En saadan selvtilfreds Christen er det meget vanskeligt at vække til Bevidsthed om, at han har videre Pligter — eller rettere: at han endnu slet ikke er begyndt paa at gøre sin Pligt. Hans Dyd har hidtil kun været en *Undladelsesdyd*.

Ved Siden af denne Type staar en anden — den travle, altid virksomme, ivrigt optagne {Lediggænger, hvis Liv smuldrer hen til et Støv af Bagateller. Han er altid paa Færde, evigt spørgende Nyt, begærlig efter at læse alle moderne Bøger, se de nyeste Stykker, øde Tiden i Samtaler og Visiter.

Donoso Cortes, denne store Arbejder, skrev en Gang, idet han kastede et dømmende Blik paa sig selv: »Min Gud, hvilken Beskæmmelse vil det ikke være for mig, naar du spørger mig, hvortil jeg har brugt min Tid, og jeg maa svare dig: *Herre, jeg har gjort Visiter!*« Hvor mangen moderne ung Mand maatte for den evige Dommers Aasyn svare: »Herre, jeg har dreven Sport, kørt paa Cycle, paa Automobil — og det er omtrent alt!«

* * *

Baade den ene og den anden af disse Former for christelig Uvirksomhed og egoistisk Lediggang bør da vige for christelig Kampaand. Hvilke er denne Aands Kendetegn?

Der er to, som især falder i Øjnene — for det første Tilbøjeligheden til at gaa *angrebsvis* til Værks, for det andet *Udholdenheden* i Kampen.

Det er med Rette, bleven sagt: Katholikerne holder sig altfor meget til *Forsvarskampen*. Dette er i Almindelighed en daarlig Taktik. Den bedste Maade at forsvare sig paa, er at angribe Fjenden i hans Stilling. Dog følger det af sig selv, at den første og største Dyd hos en Kirkens Soldat er Disciplinen: den fuldstændige Lydighed mod de kirkelige Foresatte.

Da Newman begyndte Oxfordbevægelsen, mødte han megen Kritik, og det blev bebrejdet ham, at han *agiterede*. Han skrev da: »Man vinder intet ved at holde sig rolig. Jeg er vis paa, at *Apostlene ikke holdt sig rolige.*« Og et andet Sted siger han: »Hvad vort nuværende Arbejde angaar, saa har vi gjort en god Begyndelse, og med Guds Hjælp vil vi ogsaa naa til Enden . . . Vi er som Mænd, der kravler op ad en Klippe; de flænger deres Klæder og river sig til Blods, glider mere end en Gang, men kommer dog stadig højere og bryder sig derfor ikke om de nedenforstaaende Tilskuers Kritik.«

* * *

Nu indvender man imidlertid ofte mod de kæmpende Katholiker: »Tag Eder i Agt«, siger man, »naar I gaar saa kraftigt frem mod Kirkens Modstandere, udsætter I Eder for at saare dem, at fjærne dem fra Sandheden, at gøre deres Tilbagevenden umulig. I ophidser dem, driver dem til det yderste — og maaske er de dog slet ikke saa onde, har mange gode Følelser« o. s. v.

Hertil har Louis Veuillot allerede længst svaret:

»Vi ønsker intet hellere, end at Gudsbespotterne skal frelse deres Sjæl, men vi vil ikke tillade, at de i Mellemtiden fordærver andres Sjæle. Deres Sjæle er ikke mere værdifulde end andres, en af dem er ikke *to* værd, end sige hundred eller tusend. Og iøvrigt kan det aldrig skade dem, at vi hindrer dem i at gøre alt det Onde, de ellers vilde og kunde.

»Men de havde kunnet omvende sig, give et stort Exempel; allerede var det lykkedes os at røre dem, de begyndte at være venlig stemte mod Christendommen . . .

»Ja, saaledes ser I dem! Vi andre ser dem derimod i deres daglige Gærning, midt i en Ungdom, for hvilken de kredenser et Bæger med al Vildfarelsens Gift. Deres Ofre tælles i Hundreder, og i vore egne Hjærter smærter endnu deres giftige Bid. Gud omvende dem imorgen! Men vor Opgave er det at slippe fra dem *idag*.»

Atter en anden Indvending gaar ud paa Følgende: »I, som kæmper for Kirken, er faa mod mange. Hvad er der at gøre mod Overmagten?

»Man er aldrig ene mod Overmagten,« svarer Lamennais. »Man har Gud paa sin Side, endvidere en retfærdig Sags naturlige Kraft, dernæst Ordet, som før eller senere vil sejre, endelig Pligten til at forsvare sig af Frygt for, at Samfundet ellers skal blive et Bytte for nogle faa dristige Voldsmænd.«

* * *

En Betingelse er der imidlertid for at kunne sejre i Kampen, som altfor ofte overses eller miskendes. Vil du

kæmpe virksomt udadtil, saa begynd med at kæmpe indadtil. Før man tænker paa at reformere andre, maa man reformere sig selv. Uden denne Forudsætning er Kampaanden kun Illusion, Selvskuffelse og en Fare for Sjælen,

Af kaste sig ud i religiøs og social Virksomhed uden først at have bragt christelig Orden til Veje i sit Hjem og sit Hjærte, det er at ville begynde en Bygning fra Toppen. Det moderne Samfund dør af Atheisme, af moralsk Fordærvelse, af Kapitalisme, og det maa helbredes. Men for at helbrede Samfundet maa man helbrede Familien, og for at helbrede Familien maa man helbrede sig selv. Det er Hemmeligheden ved hin sande christelige Kampaand, der fortjener at sejre og ogsaa sejrer.

Bøn.

O Jesu guddommelige Hjærte, ved Mariæ ubesmittede Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for vore Synder og i Samfund med alle Dine Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at alle Christne maa kæmpe mandigt for Guds og Kirkens Sag.

(Efter *Messenger du Coeur de Jésus*).

En protestantisk Røst.

Hr. Redaktør!

Tillad mig at opnaa Plads i »Katholiken« for følgende protestantiske Bemærkninger i Anledning af Deres Note om Luther i Artiklen: *Monita secreta* i Bladets 48. Nr.

At en Række Protestanter, ganske uopfordrede, forsværer Sandheden, hvor den angribes paa katholsk Grund, er noget saa aldeles Enestaaende, at Katholicismen næppe kan opvise Magen dertil. Derfor burde De øve saa megen Gengæld, at De ikke aflægger falsk Vidnesbyrd mod nogen protestantisk Næste; men dette gør De ved at citere Dr. Krogh-Tonnings Ord om Luther, Ord, talte af en frafalden Protestant, paa hvem man kan anvende Bibelens Udsagn: »Men dette har jeg imod Dig, at Du har forladt din første Kærlighed« (Aabenb. 2, 4).

Der gives aldeles ikke »to Exemplarer« af Luther. Vi kende kun *een* Martin Luther, som vi have lært at elske

ham med alle hans Fortrin og alle hans Fejl; thi vi Protestanter udnævne ikke vore store Kirkelærere til Helgener. Hvad Citeringen af hans Ord angaar, da kalde vi kun til Vaaben, naar f. Ex. Mænd som Georg Brandes søge at »bevise«, at Luther forsvarede den frie Kærlighed. Dette er en Beskyldning, som sagligt er gendreven af Professor Henrik Scharling. Luthers eneste *graverende* Fejl var, at han tillod en fyrstelig Person at leve i Bigami. Men for det Første fortrød og tilbagekaldte Luther selv sin Tilladelse, og for det Andet har denne sin Grund i den Usikkerhed, hvori alle Traditioner vare bragte, saa at Luther kunde indrubricere et guddommeligt Bud blandt de menneskelige Traditioner om Præsternes Cølibat og Andet, som ikke har Hjemmel i Skriften, og for hvilket vi derfor ikke bøje os.

Ærbødigst

O. Rothe,

Studiosus Theologiæ.

København, d. 3. Decbr. 1901.

Naar Hr. stud. theol. Rothe siger, at Katholiker næppe nogensinde har forsvaret Protestanter mod uretfærdige Beskyldninger, saa siger han i en Fart mere, end han let vil kunne bevise. Hvilket Kendskab til fire Aarhundreders theologiske Literatur vilde ikke fordres for at gendrive en saadan Paastand — eventuelt bevise den! Efter den gamle Regel, at Beviset paahviler den, der hævder noget, lader vi rolig Hr. Rothes dristige Ytringer staa — eller bedre: svæve — for det, de er.

De vrede Ord om Dr. theol. *Krogh-Tønning* vil saavist ikke vække nogen ublide Følelser i den gamle Videnskabsmands Hjærte. Hr. Rothe kalder Dr. Krogh-Tønning »en frafalden Protestant« og citerer mod ham et Ord af Johannes' Aabenbaring. Tænker Hr. Rothe slet ikke paa, at hans kære Luther kun var »en frafalden Katholik«, og at hint Ord af Skriften rettelig finder sin Anvendelse paa ham og alle hans, om hvem den samme Apostel har sagt: »De ere udgangne fra os, men de vare ikke af os; thi dersom de havde været af os, da vare de vel blevne hos os. Men det skulde vorde aabenbart, at ikke alle ere af os«. (I. Joh. II, 19).

Thi Hr. Rothe mener vel døg ikke, at vi Katholiker »ere udgangne« fra Luther, selv om enkelte af os, i Kraft af faktiske politisk-religiøse Forhold, som Børn er blevne opdragte af den lutherske Statskirke.

Dr. Krogh-Tonnings Ord om Luther er iøvrigt udtalte, ikke af »en frafalden Protestant«, men af en højkirkelig Gejstlig i den norske lutherske Kirke. Skriftet: »Den kirkelige Opløsningsproces«, hvoraf Citatet heri Bladet om Luther var hentet, udkom i Sommeren 1896, fire Aar før Dr. Krogh-Tonnings Konversion.

Hr. Rothe indrømmer iøvrigt selv, at Luther havde i det mindste én Fejl, endda en graverende - at han tillod Filip af Hessens Bigami. Hvad vilde Hr. Rothe sige, hvis *en Pave* havde udstedt en lignende Tilladelse? Vilde han ikke svælge i Forargelse og udbryde: »Se, det skal være Christi Statholder!«

Men Hr. Rothe ved sikkert, at en Pave i det sextende Aarhundrede *for mindre end en Tilladelse til Bigami* kunde have bevaret hele England for den katolske Kirke. Henrik VIII. forlangte ikke en Gang to Koner, kun at blive skilt og faa en ny. Maaske har Clemens VII., menneskelig set, ikke været uden Fristelse til at føje den mægtige Hersker og derved undgaa et stort Riges Frafald. I Kraft af sit ophøjede Embede maatte han imidlertid lyde Gud mere end Mennesker, og det faldt ham derfor ikke ind, som Luther, at »indordne et guddommeligt Bud blandt menneskelige Traditioner«. Hvad Gud har sammenføjet, skal Mennesker ikke adskille — end ikke naar det gælder et Kongerige. For Luther galdt det langt mindre -- men han bukkede under for Fristelsen. Det er Forskellen paa en Pave og en fra Kirken løsreven Reformator. Den ene siger sit *Non possumus*, naar det gælder at hævde Guds Lov. Den anden erklærer: »Jeg kan ikke andet!« naar det gælder at staa paa sin egen Ret og sætte sig selv op mod alt og alle. Den ene vinder tilsidst tilbage, hvad der med Ære blev tabt. Den anden maa bøje sig for falske og urette Autoriteter i Steden for den sande og rette, han har fornægtet.

St. Expeditus.

Næst er fra flere Læsere af *Katholiken* indløbet Protester imod den i forrige Nr. optagne Artikel: »Ægte Fromhed og uægte«. Det formenes, at »Protestanter vil kunne tage sig den til Indtægt«, og at den vil kunne lægge »forestaaende Konversioner« Hindringer i Vejen.

I sin Encyclika af 1899 til den franske Gejstlighed har Pave *Leo XIII.* sagt et Ord, som finder god Anvendelse netop overfor den Art Frygt. »Gud behøver ikke Menneskers Løgne«, siger han. »Kirkens himmelske Oprindelse vil staa des klarere, jo mindre man skjuler de Prøvelser, som dens Børns Fejl har bragt den til at undergaa i Aarhundredernes Løb«.

Med andre Ord: den katholske Kirke trænger ikke til andet end *Sandheden, hele Sandheden og inlet uden Sandheden.* Har nogle overtroiske Katholiker indført uværdige eller urimelige Andagtsøvelser, da kan det paa den tænkende Protestant kun gøre et *godt* Indtryk, at andre Katholiker desavouerer sligt. Hvorledes dette skulde kunne hæmme Konversioner, er lidt svært at se. I mange Tilfælde har tværtimod Protestanter længe kæmpet med Vanskeligheder, som de kunde have undgaaet, hvis det havde staaet dem klart, hvad der var kirkelig Lære og kirkelig Praxis, og hvad der kun var menneskelig Tilføjelse — om end denne sidste ofte kan være baade from og velment. Det er meget godt muligt at være Katholik uden at deltage i den moderne franske St. Expeditus-Dyrkelse, og for adskillige vil det vistnok være nemmere at konvertere, naar de i sligt kun ser en sygelig Udvækst og ikke en retmæssig Frugt paa Kirkens Træ.

Det Tidsskrift, af hvilket hin Artikel var hentet, hedder »St. Benedicts-Stimmen« og udgives af Benediktinermunkene i Abbediet Emaus i *Prag*. Tidsskriftets Medarbejdere har saaledes paa nærmeste Hold haft Lejlighed til at lære de Misbrug at kende, som drives med Prager-Jesubarnet — deraf hin Bemærkning i Artiklen. Det er naturligvis beklageligt, hvis Benediktinerpaterens Ord i et enkelt bestemt Tilfælde har skabt Misforstaaelse og Misstemning — men hvad vilde vedkommende sige, hvis en Artikel om St. Expeditus-Dyrkelsen kom frem i et *protestantisk* Blad, og der fra katholsk Side først skulde begyndes Forklaring og Forsvar?

Endelig har man sat et Spørgsmaalstegn ved J. K. Huysmans' Navn. Den bekendte franske Forfatter konverterede for en syv—otte Aar siden og er nu indtraadt i Benediktinerordenen. Man vil forhaabentlig ikke drage hans Berettigelse i Tvivl til at tale med om det foreliggende Æmne.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 51.

Søndagen den 22. December

1901.

P. Augustin Brinkmann.

Det var en Oktoberdag, nu for sex Aar siden, at den, som skriver disse Linier, havde sin første Samtale med Pater Brinkmann. En gammel Veninde, der længe med den største Interesse havde staaet mig bi med sine Raad, sendte mig nu denne bedste Anvisning af alle. »Jeg véd en Præst,« skrev hun, »med et Hjærte blødt som Guld og ubøjeligt som Staal — gaa til ham!«

Og jeg gik. Jeg husker endnu, hvilken Viljesanspændelse det var mig at opsøge ham. Jeg havde før været sammen med katholske Præster, men under andre, selskabelige Former. De var kommen til mig, jeg var ikke kommen til dem. Hin Gang til Stenosgade og til Pater Brinkmann var derimod, i al Beskedenhed, min Gang til Canossa.

Saa stod han da for mig i Taleværelset — lille, hastig i alle sine Bevægelser, smilende og talende, iført sin simple, slidte Talar, med den lille runde Kalot paa Hovedet og om Halsen det graa Silketørklæde. Han var maaske lidt desorienteret overfor mig, men i hvert Fald kom vi hurtigt paa det Rene, og det blev aftalt, naar jeg skulde komme til Undervisning hos ham.

Saa oprandt den første Undervisningstime. Jeg havde hjemme forfattet en hel lang Liste over al den katholske Literatur, jeg havde læst — Suso, Tauler, de Maistre, Père

Gratry, Lacordaire og mange flere. Pater Brinkmann holdt Papiret tæt op for sine anstrængte Øjne og løb de mange Titler igennem, med Blikket op over Brillerne. Saa lod han Listen synke, lagde den paa Bordet foran sig og betragtede mig opmærksomt gennem Øjglassene.

— Ja, Herr . . . . Jørgensen, sagde han langsomt og søgende efter Navnet, — jeg ser, at De har læst mange Ting om den katholske Tro. Men én Bog savner jeg paa Deres Liste, og det er ikke frit for at undre mig lidt. Jeg savner en Bog, som hedder *den katholske Katekismus*. Den kender De aabenbart ikke, og den vil vi derfor nu give os til at gennemgaa . . .

Denne Indledning var, fra Pater Brinkmanns Side, vel beregnet. Han saae i mig en æsthetisk Fantast, der var grebet af Katholicismens Skønhed, en Poet, der var literært betaget af Middelalderens Mystik. For paa den kraftigste Maade at afskære mig Muligheden for et Selvbedrag og forvise sig om Virkeligheden af min gode Vilje, satte han mig kort og godt til at læse Katekismus.

Den ene Maaned efter den anden kom jeg nu til ham to Gange i Ugen. Hans Foredrag over Katekismen var altid meget frie, med mange Digressioner, ofte gennemlyste af aandfulde Bemærkninger. Han havde en Kunstners Kærlighed til det Prægnante, og det lykkedes ham ofte at give En en Sætning at tænke paa, hvori der var mere Lys end i hele Bøger. Hvor ramte det mig saaledes ikke, da Pater Brinkmann en Gang sagde: »Jo tarveligere og fattigere en Sjæl er, des hovmodigere staar den paa sit eget!« Han havde smaa Definitioner til privat Brug som disse: »Daaben er *Livets Sakrament*, Boden er *Fredens*, Eucharistien er *Hvilens*.« »Den yderste Dag,« sagde han en anden Gang, »hedder *Dies Domini*, Herrens Dag, fordi paa den Dag vil Gud Herren lade os se sine Bøger, og vi skal forstaa, hvorfor alt i Livet var netop saaledes og ikke anderledes. Men indtil den Dag maa vi nøjes med at tro — og salige de, som gør det!«

Men, hvad der især gjorde Pater Brinkmanns Undervisning saa gribende og virksom, det var den dybe personlige Tro, hvorefter den blev baaren. Han forstod meget godt at vurdere alle Vantroens Indvendinger, han følte alle Tvivl i hele deres Udstrækning. »Men,« sagde han altid, idet han pegede paa Gulvet, »vi kan ikke *forstaa* det mindste Sandskorn, som ligger dér -- hvad dets Væsen er — hvori det bestaar — saa det er ikke til at undre sig over, at vi heller ikke begriber Menneskevordelsen eller Christi virkelige Nærværelse i Alterets Sakramente. Hovmodet var ham derfor i alle dets Former inderligt imod, og han paapegede gærne, hvorledes Oprøret imod *Guds* Autoritet altid som Straf drog Trældom under *menneskelige* Autoriteter efter sig. »De vil ikke tro Paven og ikke lyde Kirken,« sagde han, »men en betalt Skribent i en Avis tror de gærne, og for en Politibetjent ligger de paa Maven.«

Det var disse Timer i Pater Brinkmanns Værelse jeg tænkte paa, da jeg i »Vor Frue af Danmark« om *Pater Gregor* skrev:

»Der udstraalede fra hans hele Person en Atmosfære af Tro og Kærlighed, som virkede med uimodstaaelig Magt. Man følte, at for denne Mand var det Overnaturlige Virkelighed, og man lod sig uden Modstand drage med ind i denne højere Verden. Pater Gregors Sjæl var som en lysende og varmende Ild, hvorved den af Tvivl og Synd forkomne Vandrer kunde hvile sig og fange ny Styrke, finde nyt Mod. Hans Blik var altid rettet mod Himlen, og han tvang, uden at vide det, sin unge Ven til at se samme Vej«.

Dette gjaldt Pater Brinkmanns Undervisning — det gjaldt ogsaa hans *Prædiken*. Hvad der gjorde den saa levende, saa gribende, var, at man følte, hvorledes Prædikanten selv levede med i den, selv var helt greben af den. Ingen kan give, hvad han ikke har, men Pater Brinkmann havde meget, derfor kunde han give meget. Mange er de,

der med mig vil mindes uforglemmelige Prædikener af ham. Jeg husker især én — en Nytaarsaften, vistnok i 1896 eller 1897. Brinkmann talte om Døden, om Dommen, Himlen og Helvede. Han nævnte *Judas* — »den eneste,« sagde han, »om hvem vi med Sikkerhed tør sige: han er fordømt! Ja,« blev han ved, »ganske vist var Judas' Brøde frygtelig, og man kan ingen frygteligere tænke sig! Men naar man saa forestiller sig, at han nu allerede i over atten Aarhundreder har lidt for denne sin Brøde, lidt de forfærdeligste Kvaler, og at denne Lidelse aldrig skal faa Ende — ja, da er man nær ved at forarges og at synes, det er altfor grufuldt strængt . . . . . O min Gud,« udbrød Brinkmann med ét, idet han rev Baretten af sit graa Hoved og bøjede det dybt — »jeg fatter ikke dine Domme, men jeg bøjer mig i Ærefrygt for dem!« Det var hele Mandens Sjæl, som i dette Øjeblik glødende brød frem — hans store Kærlighed og hans dybe Fromhed — *Guldet og Staalet*. De, som sad nær Prædikestolen, saae, at han græd.

*   *

Pater Brinkmanns Virken er nu endt. Vi, som var hans Venner, skal aldrig mere besøge ham paa hans Værelse og høre hans altid ildfulde, altid ungdommelig muntre og glade Tale. Vi skal aldrig mere fornemme hans varme Hænders hjærtelige Tryk, naar han med mange gode Ord bød En Farvel. Vi skal aldrig mere høre hans Tale ud-rulles fra Prædikestolen med den fulde dybe Klæng, der kom fra Tro og skabte Tro. Og vi skal aldrig, hvad der maa-ske kan synes saa lidt, men var saa meget, vi skal aldrig mere om Morgen se ham stille vandre gennem Kirken, helt fortabt i sin Bøn, med Rosenkransens Perler mellem Fingrene, og den fine Profil i klart, hvidt Rids mod Morgenskumringens Mørke. Vi har gjort vort sidste Besøg hos ham, vi har set ham for sidste Gang, paa Kistens hvide

Pude, med blege Træk og lukkede Øjne og Krucifikset mellem de for sidste Gang foldede Hænder.

Alligevel er der ingen Grund til Taarer ved Pater Brinkmanns Kiste. Han døde lykkelig, efter et langt og arbejdsomt Liv og i den Time, han selv havde ønsket. Det havde længe været hans Bøn at maatte dø i Oktaven til Den ubesmittede Undfangelses Fest, og - mod al Förventning — fik han dette Ønske opfyldt. Lægerne havde netop lovet ham stor og snarlig Bedring, allerede havde han været sin første Tur i det Fri. Da forværredes Fredag Formiddag (den 13. ds.) pludselig hans Tilstand, og Kl. 2 om Eftermiddagen udaandede han. Hans sidste Ord var: »Geløbt sei Jesus Christus!«

Han er nu dér, hvor Sandheden er; han ser nu alle Ting i Evighedens ubestikkelige Lys. Maatte han da hisset for den, som skriver disse Linjer, kunne bevare det Ven-skab, der knyttede os sammen her paa Jorden!

Johannes Jørgensen.

St. Filips Visdom.

Filip Neri var ingen skrivende Helgen; hele hans literære Efterladenskab er tre Sonetter og en Haandfuld Breve. Hans Belæring var udelukkende mundtlig — Prædiken og Samtale. Men af denne Prædiken og disse Samtaler har Samtiden uddraget, og Eftertiden opbevaret, en Række Sentenser og Maximer, Tankesprog og Fyndspog, i hvilke han som i nogle Draaber Essens udkrystede hele Summen af sin Lære. Disse Grundsætninger var det som, bar Filips eget Liv, og efter hvilke han ledede andre, og med en Fællestitel kunde man derfor kalde dem *St. Filips Visdom*.

I det efterfølgende er et Antal af dem oversatte.

1. »Vær glade, Børnlille; synd ikke, men dans og leg og syng!«

2. »Et muntert Sind naar lettere til christelig Fuldkommenhed, end et tungt og mørkt.«

3. »De, som søger Trøst, hvor den ikke er at finde, søger deres egen Fordømmelse. Hvo, som vil være viis langt borte fra den sande Visdom og vil frelses uden Frelseren, er ikke en Vismand, men en Daare.«

4. »Det er ikke Tid at sove nu; Paradiset er ikke for de Dovne.«

5. »For at lære at bede, er det bedste Middel at erkende sin egen Uværdighed til at bede. Men den sande Forberedelse til Bønnen bestaar i Selvfornægtelse. At ville bede uden at leve i Selvfornægtelse er, som om en Fugl vilde flyve, før den havde faaet Fjer.«

6. »Vær ydmyg og lydig, og den Hellig Aand vil lære dig at bede.«

7. »Det bedste Middel til at lære at bede, er at læse Helgenernes Levned, ikke af Nysgerrighed, men opmærksomt og langsomt, idet man dvæler dér, hvor Sjælen føler sig opflammet til Andagt.«

8. »For at komme vidt paa Herrens Vej maa man ikke ville nøjes med en middelmaadig Godhed, men tværtimod ønske at udrette store Ting i Guds Tjeneste.«

9. »I bør sætte Jer for at ville overgaa St. Peter og St. Paul i Hellighed og Kærlighed; hvis I ikke opnaar det, saa vil I dog øve alle Eders gode Gærninger med en stor Længsel efter Fuldkommenhed.«

10. »Den, som ikke i Aanden stiger ned til Helvede, medens han lever her paa Jorden, staar i stor Fare for at komme der efter Døden.«

11. »Den, som ikke elsker denne Verdens Rigdomme, ham vil jeg selv føre til Paradiset.«

12. »Den, som er befængt med Havesyge, vil aldrig gøre Fremskridt i det Gode. Den, der vil have Gods og Guld, kan aldrig faa den Hellig Aand.«

13. »Ydmyg stadig Eder selv, gør Eder ringe i andres og egne Øjne, at I maa være store for Gud.«

14. »Undskyld Eder aldrig, naar I bliver irettesat, og vogt Eder for at sige noget godt om Eder selv, ikke en Gang for Spøg.«

14. »Vil I bevare Kærligheden, saa driv aldrig Spøg med Næstens naturlige Lyder.«

16. »Hvis I gør noget godt, og andre faar Æren derfor, saa glæd Eder, thi den Ære, der tages fra Eder hos Menneskene, finder I igen hos Gud.«

17. »Kast Eder med Tillid i Guds Haand; hvis han ønsker noget af Eder, vil han gøre Eder gode og give Eder Kraft til at virke.«

18. »Herre, stol ikke paa mig, thi jeg vil sikkert falde, hvis Du ikke hjælper mig!«

19. »I dette Liv er der ingen Skærsild, men enten Helved eller Himmel, thi den, der med Taalmodighed bærer sine Lidelser, har Himlen, og den, der ikke gør det, har Helved.«

20. »Søg aldrig at fly det Kors, Gud sender; du vil kun finde et andet, der er større.«

21. »Ikke den, som begynder, men den, som holder ud til Enden, er frelst.«

22. »Man kan ikke gøre alting paa een Dag, og man kan ikke blive en Helgen paa fire Dage.«

23. »O I lykkelige unge Meniesker, I har endnu Tid til at gøre noget godt!«

24. »Søg ikke at omvende andre, men tænk paa at ordne Eders eget Indre!«

25. »O jeg arme Mand! Hvor mange Bønder og hvor mange Tjenestepiger vil ikke være større end jeg i Paradiset!«

26. »Det første Trin i det christne Liv er det, hvor Sjælen lader sig drage af den følelige Andagt, som Gud plejer at skænke Begyndere, for at de skal hengive sig til et aandeligt Liv. Dette er ligesom det *dyriske* Trin, thi

Dyret følger ogsaa sine ydre Indtryk og lader sig lede deraf.

»Det næste Trin er det, som man kunde kalde *Menneskets* — hvor Sjælen ikke længer har nogen følelig Andagt, men kæmper for det Gode mod sine egne Lidenskaber.

»Men det tredje Trin er ligesom *Englenes* Liv, og dertil naaer kun de, som længe har øvet sig i at betvinge deres Lidenskaber, og som nu af Gud modtager et roligt, stille, fredfyldt og engleligt Liv, allerede i denne Verden. Men for Mennesket er det nok at holde ud paa det andet Trin, idet han venter at Gud, om det ham behager, til sin Tid vil kalde ham til det tredje.«

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 52.

Søndagen den 29. December

1901.

Fader Damiens Forgænger.

Uftallige kender Fader Damiens Liv blandt de Spedalske paa Øen Molokai i Hawaii-Arkipelet. Færre véd maaske, at han ikke var den første, som i længere Tid viede sig til de Spedalskes Tjeneste paa dette frygtelige Sted — at han havde en Forgænger — og at denne Forgænger var en Englænder og Katholik, Mr. *Walsh*.

Det vil da maaske interessere at høre lidt om denne Mand og hans Skæbne. I sin Bog *The Lepers of Molokai* («De Spedalske paa Molokai») vier den amerikanske Forfatter Charles Warren Stoddard ham et Kapitel, som her skal gengives paa Dansk. Det var saa tidligt som i 1868, at Mr. Stoddard besøgte Øen og Mr. Walsh; senere gentog han sit Besøg og saae Fader Damien faa Aar før dennes Død. —

»Familien Walsh,« skriver Stoddard, »havde en sørgelig Historie. Daarligt Helbred havde tvunget Mr. Walsh til at trække sig tilbage fra den engelske Hær, nogle Aar før jeg gjorde hans Bekendtskab. Med Kone og Børn tog han sin Tilflugt til Kolonierne — hint, den unge og begejstredes første Haab og den haabløses sidste Udvej. Fra Kyst til Kyst forfulgtes han imidlertid af Uheld og Død. Efter at en Række Forhaabninger var slaaet fejl i Australien og paa Ny Zeeland, sejlede han til det fjærne Hawaii.

»Syv Børn var bleven Ægteparret Walsh berøvet af Døden; kun én var tilbage, en Dreng, men desværre svagelig af Helbred og derfor en Kilde til stadig Ængstelse.

»Just som Familien Walsh kom til Honolulu, blev det bekendtgjort, at der søgtes en Inspektør til det nye Spedalsk-hedsetablisement — en Mand, der vilde slaa sig ned hos de Spedalske og ofre dem hele sin Kraft. Mr. Walsh tilbød sig selv og sin Hustru, og Tilbudet blev modtaget. Den lille Familie flyttede til Molokai og opslug deres Bolig i Landsbyen Kalawao.

»Sammen med Dr. Lee nød jeg i 1868 godt af Gæstfriheden under deres Tag. Huset var yderst lille; saa vidt jeg husker, var der kun to Værelser i det. Men Sønnen var netop den Gang borte paa en Tur i Bjærgene, og Dagligstuen, hvor vi spiste om Dagen, og hvor der tillige var et beskedent Udsalg af Lægemedler, forvandlede til vort Sovværelse om Natten, Doktoren laa i en lille Alkove, der var, medens jeg sov paa Chaiselonguen.

»Jeg mindes endnu disse to elskelige Menneskers Kærlighed, Godhed og dybe Fattigdom. Jeg mindes deres Undskyldninger for det beskedne Bord, de dækkede, og hvorpaa der ikke fandtes andet end det til Livets Ophold strængt nødvendige. (Skibsbiskøjt, dypet i Mælk, var saaledes en staaende Ret i hint beskedne Hjem). Jeg mindes, hvorledes de prøvede paa at være lystige; hvorledes de søgte at lade, som om der intet var i Vejen; men selve deres Lystighed greb En indtil Taarer. Hvor kærligt talte de ikke om deres fraværende Dreng og hans Svagelighed, hvor bange skuede de ikke ud i Fremtiden, deres Fremtid og hans!

»En af de fem — sex Bøger, der udgjorde Familiebibliotheket, var Fader Fabers *All for Jesus*. Denne Bog var Husets Hjørnestein; Gang efter Gang blev den taget ned i Dagens Løb, atter og atter blev den givet mig i Hænde, for at jeg skulde læse dette eller hint Yndlingssted — og læse det højt, thi Mr. Walsh mistede hurtigt sit Syn og maatte skærme sine Øjne med dobbelte grønne Glas.

»Mand og Hustru arbejdede Haand i Haand i hin Guds Vingaard. Mangen en Gang blev Fru Walsh kaldet til en Døendes Seng for at yde en bortdragende Sjæl sin

Bistand i dens sidste Strid. Halvtreds, ja hundrede Gange om Dagen blev de begge kaldet til Døren for at hjælpe en eller anden beklagelsesværdig Skabning, og selv gjorde de fra Gry til Kvæld den ene Rundé efter den anden. Aldrig havde de Haab om andre Gæster og anden Omgang, thi hvem vilde komme og banke paa deres Dør, saa længe de beboede dette Sorgens Sted?

»Da vi skulde til at rejse, trak Mr. Walsh mig til Side og sagde forlegent, at han havde søgt hele Huset igennem for at finde en lille Ting, han kunde tilbyde mig som Erin-dring om mit Besøg. Han kunde ikke skille sig af med sit Krucifix, sin Rosenkrans, sine to eller tre religiøse Bil-leder eller det kostelige Bind af Fader Faber. Det eneste, han kunde tilbyde mig, var et lille Lommekort over Byen Mexico. »De rejser meget,« sagde han; »jeg derimod kommer vel aldrig mere nogen Steder, og maaske vil De en Dag kunne faa Brug for det.«

Jeg modtog det med Tak, idet jeg sagde: »Mr. Walsh, jeg vil rejse til Mexico, og naar jeg dér udfolder dette Kort, vil jeg tænke paa Dem og al Deres Venlighed.« Og en Gang vil jeg ogsaa opfylde dette Løfte.

Ikke mange Maaneder efter var jeg atter hjemme i San Francisco. Jeg modtog da et Brev med en Udskrift, jeg ikke kendte. Det bar adskillige Frimærker og havde lidt en Del. Brevet var øjensynlig gaaet fejl af mig; det var over to Maaneder gammelt, men det indeholdt friske Vidnesbyrd om Familien Walsh' varme Venskab. Det var skrevet med Mr. Walsh' langsomme og omhyggelige Haand-skrift og endte med den beskedne Bøn, at hvis jeg offent-liggjorde noget om hans lille Koloni, jeg da vilde være saa venlig at sende ham et Exemplar deraf; »vi høre saa lidt her i Kalawao om alting, véd De«.

Med samme Post ankom en Avis fra Honolulu, Kon-geriget Hawaii's Hovedstad. Da jeg løb den igennem, faldt mine Øjne paa en Notits, som bragte mig til at fare sam-men. Brevet fra Walsh laa endnu aabent for mig. Men

af de trykte Linjer, som løb i ét, medens jeg læste dem, erfoer jeg, at Mr. Walsh kort efter mit Besøg var bleven næsten helt blind, at hans Helbredstilstand var begyndt højlig at forurolige hans Hustru og Søn, og at det derfor var bleven besluttet, at hele Familien skulde komme til Honolulu og søge Lægehjælp.

»De gjorde Overfarten med en af de Sejlskonnerter, der gaar mellem Øerne, og som ikke er meget bekendt for bekvem Indretning. Vejret var ugunstigt; Modvind eller Vindstille forhalede Rejsen. Endelig nærmede de sig Havnen, og en Dag laa de oppe paa Dækket i den brændende Sol (thi nede i Kahytten var der uudholdeligt), da Mr. Walsh blev greben af et voldsomt Krampetilfælde og udaandede næsten øjeblikkeligt. Og Hustruens Fortvivelse, da hun hulkende bøjede sig over sin med ét afsjælede Ægtefælle, virkede saa stærkt paa Sønnens Følelser, at han næsten i samme Nu blev afsindig og rasede saa frygteligt, at det blev nødvendigt at binde ham til Masten. Han havde altid haft Tilbøjelighed til Sindssygdom; nu var han bleven uhelbredelig vanvittig. Saaledes endte Familien Walsh sit Kærlighedsværk mellem de Spedalske paa Molokai.«

* * *

»Men vi vide, at alle Ting tjene dem til Gode, som elske Gud, dem, som efter hans Beslutning ere kaldede. Thi dem, han forud kendte, har han ogsaa forudbestemt til at vorde *ligdannede med hans Søns Billede.*« (Rom. VIII., 28—29).

Pave Urban den Femtes Indtog i Rom.

(Af *Bogen om Rom*, II.)

✠ August 1361 brændte Laterankirken i Rom. En Blydæker, der var oppe at istandsætte Basilikaens Tag, tabte en Glød ud af sit Ildbækken, og Gløden fængede i Tagets tørre Sparreværk. Før nogen kunde hindre det, stod Taget i lys Lue; hele Kirkens Langskib afbrændte sammen med Kapellet Sancta Sanctorum og andre Dele af det tilliggende pavelige Palads.

Paa samme Tid var Urban V. ivrigt optaget af at fuldende Paveslottet i Avignon. Han syntes saaledes ganske at ville træde i sine Forgængeres Spor og slaa sig til Ro i Frankrig. Forgæves mindede Petrarka ham om, at Lateranen laa i Grus, alle Kirkers Moder stod uden Tag, Rhodos og Cypren var de Vantros Bytte, og Byzans truet. »O øverste Hyrde, indsat af Jesus Christus, din Plads er ikke i de svaldeste Skygger og ved de mest læskende Kilder — den er der, hvor Ulvene raser værst, og hvor Hjorden er mest i Nød. Vis da, at du er den sande Hyrde og ingen Lejevsvend!« Forgæves lød Petrarkas Bøn, og forgæves opsøgte en ung Franciscaner, Peter af Aragonien, Urban og bød ham komme til Rom, hvis han ikke vilde se et Skisma udbryde.

Da greb Birgitta sin Pen. Hendes Ord var denne Gang rettede til en af Pavens Nærmeste, en højststaaende Prælat ved Hoffet i Avignon.

»Ærværdige Herre, lad Paven vide, i hvilken sørgelig Stand hans By Rom befinder sig. De Bygninger, hvori Martyrernes Legemer hviler, er nedrevne, Kirkerne besudles baade af Mennesker og Dyr. Pavernes Forordninger, som den Hellig Aand har indblæst, erstattes alle Vegne af Misbrug, som Djævelen indgiver. Kannikerne, der levede efter deres Regel af Kirkens Indtægter, viger for Lægmand, som

hengiver sig til usædeligt Liv, da de for Præbentets Skyld ikke tør gifte sig. Præsterne efterligner dem; de undser sig ikke ved at have Elskerinder og praler af deres mange Børn. Munkene, som fordem Dag og Nat sang Herrens Lov, gaar nu næppe i Koret. Mange Abbædier ligner mere Bordeller end Klostre; Abbederne bor paa deres Slotte, Munkene ude i Byen, Messe synges der aldrig . . . De Regler, St. Augustin, St. Bengt, St. Dominicus og St. Franciscus har givet, overholdes ikke mere. Skriffædrene sælger Syndsforladelse for Penge og roser sig af de Rigdomme, de paa den Maade har tjent. I Rom er der Hundreder, som dør uden at have modtaget hverken Bodens eller Alterets Sakrament. Gifte Mænd jager deres Ægtehustruer bort og tager Friller til sig eller har Hustruen og Frillen under samme Tag. I Faste-tiden fastes der ikke synderligt, og de der lader, som om de fastede, spiser om Natten. De Rige tvinger deres Folk til at arbejde paa Søn- og Helligdage. Christne kappes med Jøderne om at drive Aager. Ingen frygter længer Kirkens Straffe; de Banlyste indfinder sig ved Gudstjenesten, og Præsterne betjener dem, blot de faar Betaling for det. Forbandet være disse utro Præster! Forbandet det Brød, som nærer et Legem, der er bestemt til Helvedes Ild! Forbandet den Dag, de blev født! Ve dem, at de har været Præster — ingen vil komme til at lide forfærdeligere i Evigheden! Fra mit Hus og mit Alter skal min Dom begynde, siger Herren! Kirken fjærner sig fra Christus, og uden den hellige Jomfrus Forbøn vilde den være fortabt. Hvis der ikke opstaar en Mand fuld af Tro og dreven af Kærlighed til Gud og Menneskene, for at udrydde alle disse Vederstyggeligheder, vil den katholske Tro forsvinde af Jorden!«

Dette Budskab naaede Urban. Og i Begyndelsen af 1365 modtog endelig hans Vikar i Rom, Biskoppen af Orvieto, Paalæg om at lade det pavelige Residensslot sætte i Stand og rense og beplante Vatikanets Haver. Paven vilde komme, og sammen med ham vilde ogsaa den siden 1355 regerende tyske Kejser, Karl IV, indfinde sig i Rom.

Glæden i Italien var stor. Venedig, Neapel, Pisa og Genua besluttede at stille en Flaade af Galejer til Pavens Raadighed. Til Gengæld var Harmen almindelig i Frankrig. Den franske Konge, Karl V, og de franske Kardinaler søgte af al Magt at holde Paven tilbage. En fransk Prælat advarede Urban i en Prædiken, der til Text havde Christi Ord til Petrus ved *Dominic quo vadis*: »Jeg gaar til Rom for atter at blive korsfæstet.«

Paven vovede imidlertid ikke at tøve længer. Den 30. April 1367 forlod han Avignon, den 19. Maj stod hans Flaade ud af Marseilles Havn, og efter en lykkelig Overfart landede han ved Corneto i Italien, den 3. Juni ved Daggry. Under aaben Himmel læste han Messe i en umaadelig og glimrende Forsamlings Nærværelse; en talløs Skare af Gejstlige, Adelsmænd, Udsendinge fra de italienske Stæder, Grever, Baroner, Borgere og Bønder modtog knælende paa Stranden hans Velsignelse. I Mængden befandt sig Stifteren af Tidens yngste religiøse Orden, Giovanni Columbini, en af det fjorten Aarhundredes elskeligste og vidunderligste Skikkelser. Han og hans Disciple, *Jesuaterne* kaldede, stod paa Landgangsbroen langs Pavens Vej med Oliegrene i Hænderne, svingede dem og raabte: »Lovet være Jesus Christus! Leve den hellige Fader!«

Det varede endnu en rum Tid, inden Urban naaede Rom. Under Fremrykningen døde Kardinal Alborno; ligesom Moses skulde han ikke betræde det Land, hvortil han havde banet Vejen. Urban syntes derpaa at ville slaa sig til Ro i Vinterbo. Rom skjælv af Angst, og Birgitta fordoblede sine Bønner, sin Faste, sin Vaagen for at besejre Himlen.

Endelig, d. 16de Oktober, oprinder den store Dag. Alle Roms Klokker ringer, jublende og ustandseligt. Ud paa Eftermiddagen nærmer Paven sig Roms Porte.

Markgrev Nikolaus af Ferrara aabner Toget, med to Tusend Ryttere. Derefter rider de elleve franske Kardinaler med deres Kapellaner og Følge. Paa en hvid Hest kom-

mer saa Paven, velsignende til begge Sider; Amadeo af Savoiën holder Tømmerne paa hans Ganger, bag ham rider Rudolf af Camerino med Kirkens vajende Banner. Saa kommer Galeotto Malatesta med tre Hundrede Ryttere, og endelig en Skare paa henved to Tusind Biskopper, Abbeder og Priorer.

Det mægtige Tog drager i højtidelig Pasgang frem gennem den evige Stad; overalt bøjer Hovederne sig under den pavelige Velsignelse, overalt lyder Sangene og Jubelraabene sningrer: *Evviva il Papa!*

Nu drager Processionen gennem Leos Stad, nu er den i Borgoën, nu naar den Peterspladsen. Her staar alle Fyrsterne af deres Heste og Greven af Savoiën giver tolv unge Adelsmænd Ridderslaget. Imens stiger Paven op ad Trapperne til Sanct Peter; han gaar gennem Forgaarden, og foran ham er de aabne Porte ind til Christenhedens Domkirke, som han aldrig har set — han, Christi Statholder! Urban græder medens han gaar; under Taarer fremsiger han Israels Psalmer fra Babylons Floder.

Endelig naar han Petri Grav og tager Plads paa den pavelige Throne. Den umaadelige Basilika er fyldt lige ned til Sølvportene. Alle Knæ bøjer sig, alle Hoveder sænkes under Pavens Velsignelse *Urbi et Orbi*, »til Rom og til Verden«. I tresindstyve Aar er den ikke givet . . .

Vi ved ikke, hvor den hellige Birgitta var paa denne store Dag. Men enten hun var blandt Folket eller i Lønkamret, ved Campo di Fiore eller i St. Peter — hendes Hjærte maa have svulmet, og efter de sytten Aars trofaste Ventetid maa hendes Bøn have været som den gamle Simeons: »Herre, nu lade du din Tjenestekvinde fare i Fred, thi mine Øjne have set din Frelse.«

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.